Holy Bible

Aionian Edition®

Bibbia Vulgata Jerome

Jerome Vulgate Bible

AionianBible.org
Prima Sacrorum Bibliorum Intranslatio in Mundo
Omnino gratis ad transcribendum et distribuendum
Aliter Biblia Purpurea nominata

Holy Bible Aionian Edition ®
Bibbia Vulgata Jerome
Jerome Vulgate Bible

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024
Source text: Crosswire.org
Source version: 2/16/2021
Source copyright: Public Domain
Saint Jerome's A.D. 405 Biblia Sacra Vulgata Latina, 405

Formatted by Speedata Publisher 4.19.18 (Pro) on 7/19/2024
100% Free to Copy and Print
TOR Anonymously
https://AionianBible.org

Published by Nainoia Inc
https://Nainoia-Inc.signedon.net

We pray for a modern public domain translation in every language
Report content and format concerns to Nainoia Inc
Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Praefatio

Latine at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aïdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aïdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal… and purple is the color of royalty!

History

Latine at AionianBible.org/History

04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 135 languages.
05/01/24 - 371 translations now available in 151 languages.

Index Rerum

VETUS TESTAMENTUM

Genesis 11
Exodus 48
Leviticus 79
Liber Numeri 100
Deuteronomii 130
Iosue 157
Iudicum 176
Ruth 195
I Samuelis 198
Ii Samuelis 224
I Regum 245
Ii Regum 270
I Paralipomenon 293
Ii Paralipomenon 315
Esdræ 342
Nehemiæ 350
Esther 361
Job 368
Psalmorum 387
Proverbiorum 434
Ecclesiastes 450
Canticum Canticorum 456
Isaiæ 459
Jeremiæ 495
Lamentationes 538
Hiezechielis Prophetæ 542
Danihelis Prophetæ 581
Osee Propheta 593
Joël Propheta 599
Amos Propheta 601
Abdias Propheta 606
Jonas Propheta 607
Micha Propheta 609
Nahum Propheta 613
Habacuc Propheta 615
Sofonias Propheta 617
Aggæi Prophetæ 619
Zaccharias Propheta 621
Malachi Propheta 628

NOVUM TESTAMENTUM

Mattheum 633
Marcum 657
Lucam 672
Iohannem 698
Actuum Apostolorum 717
Romanos 743
Corinthios I 753
Corinthios Ii 763
Galatas 770
Ephesios 774
Philippenses 778
Colossenes 781
Thessalonicenses I 784
Thessalonicenses Ii 787
Timotheum I 789
Timotheum Ii 792
Titum 794
Philemonem 796
Hebræos 797
Iacobi 805
Petri I 808
Petri Ii 811
Iohannis I 813
Iohannis Ii 816
Iohannis Iii 817
Iudæ 818
Apocalypsis 819

SUPPLEMENTA

Adiutorium Lectoris
Glossarium
Mappae
Sors
Picturae, Doré

VETUS TESTAMENTUM

Eiecitque Adam et conlocavit ante paradisum voluptatis cherubin et flammeum gladium atque versatilem ad custodiendam viam ligni vitae
Genesis 3:24

Genesis

1 in principio creavit Deus caelum et terram **2** terra autem erat inanis et vacua et tenebrae super faciem abyssi et spiritus Dei ferebatur super aquas **3** dixitque Deus fiat lux et facta est lux **4** et vidit Deus lucem quod esset bona et divisit lucem ac tenebras **5** appellavitque lucem diem et tenebras noctem factumque est vespere et mane dies unus **6** dixit quoque Deus fiat firmamentum in medio aquarum et dividat aquas ab aquis **7** et fecit Deus firmamentum divisitque aquas quae erant sub firmamento ab his quae erant super firmamentum et factum est ita **8** vocavitque Deus firmamentum caelum et factum est vespere et mane dies secundus **9** dixit vero Deus congregentur aquae quae sub caelo sunt in locum unum et appareat arida factumque est ita **10** et vocavit Deus aridam terram congregationesque aquarum appellavit maria et vidit Deus quod esset bonum **11** et ait germinet terra herbam virentem et facientem semen et lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum cuius semen in semet ipso sit super terram et factum est ita **12** et protulit terra herbam virentem et adferentem semen iuxta genus suum lignumque faciens fructum et habens unumquodque sementem secundum speciem suam et vidit Deus quod esset bonum **13** factumque est vespere et mane dies tertius **14** dixit autem Deus fiant luminaria in firmamento caeli ut dividant diem ac noctem et sint in signa et tempora et dies et annos **15** ut luceant in firmamento caeli et inluminent terram et factum est ita **16** fecitque Deus duo magna luminaria luminare maius ut praeesset diei et luminare minus ut praeesset nocti et stellas **17** et posuit eas in firmamento caeli ut lucerent super terram **18** et praeessent diei ac nocti et dividerent lucem ac tenebras et vidit Deus quod esset bonum **19** et factum est vespere et mane dies quartus **20** dixit etiam Deus producant aquae reptile animae viventis et volatile super terram sub firmamento caeli **21** creavitque Deus cete grandia et omnem animam viventem atque motabilem quam produxerant aquae in species suas et omne volatile secundum genus suum et vidit Deus quod esset bonum **22** benedixitque eis dicens crescite et multiplicamini et replete aquas maris avesque multiplicentur super terram **23** et factum est vespere et mane dies quintus **24** dixit quoque Deus producat terra animam viventem in genere suo iumenta et reptilia et bestias terrae secundum species suas factumque est ita **25** et fecit Deus bestias terrae iuxta species suas et iumenta et omne reptile terrae in genere suo et vidit Deus quod esset bonum **26** et ait faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram et praesit piscibus maris et volatilibus caeli et bestiis universaeque terrae omnique reptili quod movetur in terra **27** et creavit Deus hominem ad imaginem suam ad imaginem Dei creavit illum masculum et feminam creavit eos **28** benedixitque illis Deus et ait crescite et multiplicamini et replete terram et subicite eam et dominamini piscibus maris et volatilibus caeli et universis animantibus quae moventur super terram **29** dixitque Deus ecce dedi vobis omnem herbam adferentem semen super terram et universa ligna quae habent in semet ipsis sementem generis sui ut sint vobis in escam **30** et cunctis animantibus terrae omnique volucri caeli et universis quae moventur in terra et in quibus est anima vivens ut habeant ad vescendum et factum est ita **31** viditque Deus cuncta quae fecit et erant valde bona et factum est vespere et mane dies sextus

2 igitur perfecti sunt caeli et terra et omnis ornatus eorum **2** conplevitque Deus die septimo opus suum quod fecerat et requievit die septimo ab universo opere quod patrarat **3** et benedixit diei septimo et sanctificavit illum quia in ipso cessaverat ab omni opere suo quod creavit Deus ut faceret **4** istae generationes caeli et terrae quando creatae sunt in die quo fecit Dominus Deus caelum et terram **5** et omne virgultum agri antequam oreretur in terra omnemque herbam regionis priusquam germinaret non enim pluerat Dominus Deus super terram et homo non erat qui operaretur terram **6** sed fons ascendebat e terra inrigans universam superficiem terrae **7** formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terrae et inspiravit in faciem eius spiraculum vitae et factus est homo in animam viventem **8** plantaverat autem Dominus Deus paradisum voluptatis a principio in quo posuit hominem quem formaverat **9** produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum

visu et ad vescendum suave lignum etiam vitae in medio paradisi lignumque scientiae boni et mali **10** et fluvius egrediebatur de loco voluptatis ad inrigandum paradisum qui inde dividitur in quattuor capita **11** nomen uni Phison ipse est qui circuit omnem terram Evilat ubi nascitur aurum **12** et aurum terrae illius optimum est ibique invenitur bdellium et lapis onychinus **13** et nomen fluvio secundo Geon ipse est qui circuit omnem terram Aethiopiae **14** nomen vero fluminis tertii Tigris ipse vadit contra Assyrios fluvius autem quartus ipse est Eufrates **15** tulit ergo Dominus Deus hominem et posuit eum in paradiso voluptatis ut operaretur et custodiret illum **16** praecepitque ei dicens ex omni ligno paradisi comede **17** de ligno autem scientiae boni et mali ne comedas in quocumque enim die comederis ex eo morte morieris **18** dixit quoque Dominus Deus non est bonum esse hominem solum faciamus ei adiutorium similem sui **19** formatis igitur Dominus Deus de humo cunctis animantibus terrae et universis volatilibus caeli adduxit ea ad Adam ut videret quid vocaret ea omne enim quod vocavit Adam animae viventis ipsum est nomen eius **20** appellavitque Adam nominibus suis cuncta animantia et universa volatilia caeli et omnes bestias terrae Adam vero non inveniebatur adiutor similis eius **21** inmisit ergo Dominus Deus soporem in Adam cumque obdormisset tulit unam de costis eius et replevit carnem pro ea **22** et aedificavit Dominus Deus costam quam tulerat de Adam in mulierem et adduxit eam ad Adam **23** dixitque Adam hoc nunc os ex ossibus meis et caro de carne mea haec vocabitur virago quoniam de viro sumpta est **24** quam ob rem relinquet homo patrem suum et matrem et adherebit uxori suae et erunt duo in carne una **25** erant autem uterque nudi Adam scilicet et uxor eius et non erubescebant

3 sed et serpens erat callidior cunctis animantibus terrae quae fecerat Dominus Deus qui dixit ad mulierem cur praecepit vobis Deus ut non comederetis de omni ligno paradisi **2** cui respondit mulier de fructu lignorum quae sunt in paradiso vescemur **3** de fructu vero ligni quod est in medio paradisi praecepit nobis Deus ne comederemus et ne tangeremus illud ne forte moriamur **4** dixit autem serpens ad mulierem nequaquam morte moriemini **5** scit enim Deus quod in quocumque die comederitis ex eo aperientur oculi vestri et eritis sicut dii scientes bonum et malum **6** vidit igitur mulier quod bonum esset lignum ad vescendum et pulchrum oculis aspectuque delectabile et tulit de fructu illius et comedit deditque viro suo qui comedit **7** et aperti sunt oculi amborum cumque cognovissent esse se nudos consuerunt folia ficus et fecerunt sibi perizomata **8** et cum audissent vocem Domini Dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiem abscondit se Adam et uxor eius a facie Domini Dei in medio ligni paradisi **9** vocavitque Dominus Deus Adam et dixit ei ubi es **10** qui ait vocem tuam audivi in paradiso et timui eo quod nudus essem et abscondi me **11** cui dixit quis enim indicavit tibi quod nudus esses nisi quod ex ligno de quo tibi praeceperam ne comederes comedisti **12** dixitque Adam mulier quam dedisti sociam mihi dedit mihi de ligno et comedi **13** et dixit Dominus Deus ad mulierem quare hoc fecisti quae respondit serpens decepit me et comedi **14** et ait Dominus Deus ad serpentem quia fecisti hoc maledictus es inter omnia animantia et bestias terrae super pectus tuum gradieris et terram comedes cunctis diebus vitae tuae **15** inimicitias ponam inter te et mulierem et semen tuum et semen illius ipsa conteret caput tuum et tu insidiaberis calcaneo eius **16** mulieri quoque dixit multiplicabo aerumnas tuas et conceptus tuos in dolore paries filios et sub viri potestate eris et ipse dominabitur tui **17** ad Adam vero dixit quia audisti vocem uxoris tuae et comedisti de ligno ex quo praeceperam tibi ne comederes maledicta terra in opere tuo in laboribus comedes eam cunctis diebus vitae tuae **18** spinas et tribulos germinabit tibi et comedes herbas terrae **19** in sudore vultus tui vesceris pane donec revertaris in terram de qua sumptus es quia pulvis es et in pulverem reverteris **20** et vocavit Adam nomen uxoris suae Hava eo quod mater esset cunctorum viventium **21** fecit quoque Dominus Deus Adam et uxori eius tunicas pellicias et induit eos **22** et ait ecce Adam factus est quasi unus ex nobis sciens bonum et malum nunc ergo ne forte mittat manum suam et sumat etiam de ligno vitae et comedat et vivat in aeternum **23** emisit eum Dominus Deus de paradiso voluptatis ut operaretur terram de qua

sumptus est 24 eiecitque Adam et conlocavit ante paradisum voluptatis cherubin et flammeum gladium atque versatilem ad custodiendam viam ligni vitae

4 Adam vero cognovit Havam uxorem suam quae concepit et peperit Cain dicens possedi hominem per Dominum 2 rursusque peperit fratrem eius Abel fuit autem Abel pastor ovium et Cain agricola 3 factum est autem post multos dies ut offerret Cain de fructibus terrae munera Domino 4 Abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui et de adipibus eorum et respexit Dominus ad Abel et ad munera eius 5 ad Cain vero et ad munera illius non respexit iratusque est Cain vehementer et concidit vultus eius 6 dixitque Dominus ad eum quare maestus es et cur concidit facies tua 7 nonne si bene egeris recipies sin autem male statim in foribus peccatum aderit sed sub te erit appetitus eius et tu dominaberis illius 8 dixitque Cain ad Abel fratrem suum egrediamur foras cumque essent in agro consurrexit Cain adversus Abel fratrem suum et interfecit eum 9 et ait Dominus ad Cain ubi est Abel frater tuus qui respondit nescio num custos fratris mei sum 10 dixitque ad eum quid fecisti vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra 11 nunc igitur maledictus eris super terram quae aperuit os suum et suscepit sanguinem fratris tui de manu tua 12 cum operatus fueris eam non dabit tibi fructus suos vagus et profugus eris super terram 13 dixitque Cain ad Dominum maior est iniquitas mea quam ut veniam merear 14 ecce eicis me hodie a facie terrae et a facie tua abscondar et ero vagus et profugus in terra omnis igitur qui invenerit me occidet me 15 dixitque ei Dominus nequaquam ita fiet sed omnis qui occiderit Cain septuplum punietur posuitque Dominus Cain signum ut non eum interficeret omnis qui invenisset eum 16 egressusque Cain a facie Domini habitavit in terra profugus ad orientalem plagam Eden 17 cognovit autem Cain uxorem suam quae concepit et peperit Enoch et aedificavit civitatem vocavitque nomen eius ex nomine filii sui Enoch 18 porro Enoch genuit Irad et Irad genuit Maviahel et Maviahel genuit Matusahel et Matusahel genuit Lamech 19 qui accepit uxores duas nomen uni Ada et nomen alteri Sella 20 genuitque Ada Iabel qui fuit pater habitantium in tentoriis atque pastorum 21 et nomen fratris eius Iubal ipse fuit pater canentium cithara et organo 22 Sella quoque genuit Thubalcain qui fuit malleator et faber in cuncta opera aeris et ferri soror vero Thubalcain Noemma 23 dixitque Lamech uxoribus suis Adae et Sellae audite vocem meam uxores Lamech auscultate sermonem meum quoniam occidi virum in vulnus meum et adulescentulum in livorem meum 24 septuplum ultio dabitur de Cain de Lamech vero septuagies septies 25 cognovit quoque adhuc Adam uxorem suam et peperit filium vocavitque nomen eius Seth dicens posuit mihi Deus semen aliud pro Abel quem occidit Cain 26 sed et Seth natus est filius quem vocavit Enos iste coepit invocare nomen Domini

5 hic est liber generationis Adam in die qua creavit Deus hominem ad similitudinem Dei fecit illum 2 masculum et feminam creavit eos et benedixit illis et vocavit nomen eorum Adam in die qua creati sunt 3 vixit autem Adam centum triginta annis et genuit ad similitudinem et imaginem suam vocavitque nomen eius Seth 4 et facti sunt dies Adam postquam genuit Seth octingenti anni genuitque filios et filias 5 et factum est omne tempus quod vixit Adam anni nongenti triginta et mortuus est 6 vixit quoque Seth centum quinque annos et genuit Enos 7 vixitque Seth postquam genuit Enos octingentis septem annis genuitque filios et filias 8 et facti sunt omnes dies Seth nongentorum duodecim annorum et mortuus est 9 vixit vero Enos nonaginta annis et genuit Cainan 10 post cuius ortum vixit octingentis quindecim annis et genuit filios et filias 11 factique sunt omnes dies Enos nongentorum quinque annorum et mortuus est 12 vixit quoque Cainan septuaginta annis et genuit Malalehel 13 et vixit Cainan postquam genuit Malalehel octingentos quadraginta annos genuitque filios et filias 14 et facti sunt omnes dies Cainan nongenti decem anni et mortuus est 15 vixit autem Malalehel sexaginta quinque annos et genuit Iared 16 et vixit Malalehel postquam genuit Iared octingentis triginta annis et genuit filios et filias 17 et facti sunt omnes dies Malalehel octingenti nonaginta quinque anni et mortuus est 18 vixitque Iared centum sexaginta duobus annis et genuit Enoch 19 et vixit Iared postquam genuit Enoch octingentos annos et genuit filios et filias 20 et facti sunt omnes dies

Iared nongenti sexaginta duo anni et mortuus est 21 porro Enoch vixit sexaginta quinque annis et genuit Mathusalam 22 et ambulavit Enoch cum Deo postquam genuit Mathusalam trecentis annis et genuit filios et filias 23 et facti sunt omnes dies Enoch trecenti sexaginta quinque anni 24 ambulavitque cum Deo et non apparuit quia tulit eum Deus 25 vixit quoque Mathusalam centum octoginta septem annos et genuit Lamech 26 et vixit Mathusalam postquam genuit Lamech septingentos octoginta duos annos et genuit filios et filias 27 et facti sunt omnes dies Mathusalae nongenti sexaginta novem anni et mortuus est 28 vixit autem Lamech centum octoginta duobus annis et genuit filium 29 vocavitque nomen eius Noe dicens iste consolabitur nos ab operibus et laboribus manuum nostrarum in terra cui maledixit Dominus 30 vixitque Lamech postquam genuit Noe quingentos nonaginta quinque annos et genuit filios et filias 31 et facti sunt omnes dies Lamech septingenti septuaginta septem anni et mortuus est 32 Noe vero cum quingentorum esset annorum genuit Sem et Ham et Iafeth

6 cumque coepissent homines multiplicari super terram et filias procreassent 2 videntes filii Dei filias eorum quod essent pulchrae acceperunt uxores sibi ex omnibus quas elegerant 3 dixitque Deus non permanebit spiritus meus in homine in aeternum quia caro est eruntque dies illius centum viginti annorum 4 gigantes autem erant super terram in diebus illis postquam enim ingressi sunt filii Dei ad filias hominum illaeque genuerunt isti sunt potentes a saeculo viri famosi 5 videns autem Deus quod multa malitia hominum esset in terra et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore 6 paenituit eum quod hominem fecisset in terra et tactus dolore cordis intrinsecus 7 delebo inquit hominem quem creavi a facie terrae ab homine usque ad animantia a reptili usque ad volucres caeli paenitet enim me fecisse eos 8 Noe vero invenit gratiam coram Domino 9 hae generationes Noe Noe vir iustus atque perfectus fuit in generationibus suis cum Deo ambulavit 10 et genuit tres filios Sem Ham et Iafeth 11 corrupta est autem terra coram Deo et repleta est iniquitate 12 cumque vidisset Deus terram esse corruptam omnis quippe caro corruperat viam suam super terram 13 dixit ad Noe finis universae carnis venit coram me repleta est terra iniquitate a facie eorum et ego disperdam eos cum terra 14 fac tibi arcam de lignis levigatis mansiunculas in arca facies et bitumine linies intrinsecus et extrinsecus 15 et sic facies eam trecentorum cubitorum erit longitudo arcae quinquaginta cubitorum latitudo et triginta cubitorum altitudo illius 16 fenestram in arca facies et in cubito consummabis summitatem ostium autem arcae pones ex latere deorsum cenacula et tristega facies in ea 17 ecce ego adducam diluvii aquas super terram ut interficiam omnem carnem in qua spiritus vitae est subter caelum universa quae in terra sunt consumentur 18 ponamque foedus meum tecum et ingredieris arcam tu et filii tui uxor tua et uxores filiorum tuorum tecum 19 et ex cunctis animantibus universae carnis bina induces in arcam ut vivant tecum masculini sexus et feminini 20 de volucribus iuxta genus suum et de iumentis in genere suo et ex omni reptili terrae secundum genus suum bina de omnibus ingredientur tecum ut possint vivere 21 tolles igitur tecum ex omnibus escis quae mandi possunt et conportabis apud te et erunt tam tibi quam illis in cibum 22 fecit ergo Noe omnia quae praeceperat illi Deus

7 dixitque Dominus ad eum ingredere tu et omnis domus tua arcam te enim vidi iustum coram me in generatione hac 2 ex omnibus animantibus mundis tolle septena septena masculum et feminam de animantibus vero non mundis duo duo masculum et feminam 3 sed et de volatilibus caeli septena septena masculum et feminam ut salvetur semen super faciem universae terrae 4 adhuc enim et post dies septem ego pluam super terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus et delebo omnem substantiam quam feci de superficie terrae 5 fecit ergo Noe omnia quae mandaverat ei Dominus 6 eratque sescentorum annorum quando diluvii aquae inundaverunt super terram 7 et ingressus est Noe et filii eius uxor eius et uxores filiorum eius cum eo in arcam propter aquas diluvii 8 de animantibus quoque mundis et inmundis et de volucribus et ex omni quod movetur super terram 9 duo et duo ingressa sunt ad Noe in arcam masculus et femina sicut praeceperat Deus

Noe 10 cumque transissent septem dies aquae diluvii
inundaverunt super terram 11 anno sescentesimo
vitae Noe mense secundo septimodecimo die mensis
rupti sunt omnes fontes abyssi magnae et cataractae
caeli apertae sunt 12 et facta est pluvia super terram
quadraginta diebus et quadraginta noctibus 13 in
articulo diei illius ingressus est Noe et Sem et Ham et
Iafeth filii eius uxor illius et tres uxores filiorum eius
cum eis in arcam 14 ipsi et omne animal secundum
genus suum universaque iumenta in genus suum
et omne quod movetur super terram in genere suo
cunctumque volatile secundum genus suum universae
aves omnesque volucres 15 ingressae sunt ad Noe
in arcam bina et bina ex omni carne in qua erat
spiritus vitae 16 et quae ingressa sunt masculus et
femina ex omni carne introierunt sicut praeceperat ei
Deus et inclusit eum Dominus de foris 17 factumque
est diluvium quadraginta diebus super terram et
multiplicatae sunt aquae et elevaverunt arcam in
sublime a terra 18 vehementer inundaverunt et omnia
repleverunt in superficie terrae porro arca ferebatur
super aquas 19 et aquae praevaluerunt nimis super
terram opertique sunt omnes montes excelsi sub
universo caelo 20 quindecim cubitis altior fuit aqua
super montes quos operuerat 21 consumptaque est
omnis caro quae movebatur super terram volucrum
animantium bestiarum omniumque reptilium quae
reptant super terram universi homines 22 et cuncta in
quibus spiraculum vitae est in terra mortua sunt 23 et
delevit omnem substantiam quae erat super terram
ab homine usque ad pecus tam reptile quam volucres
caeli et deleta sunt de terra remansit autem solus
Noe et qui cum eo erant in arca 24 obtinueruntque
aquae terras centum quinquaginta diebus

8 recordatus autem Deus Noe cunctarumque
animantium et omnium iumentorum quae erant
cum eo in arca adduxit spiritum super terram et
inminutae sunt aquae 2 et clausi sunt fontes abyssi et
cataractae caeli et prohibitae sunt pluviae de caelo 3
reversaeque aquae de terra euntes et redeuntes et
coeperunt minui post centum quinquaginta dies 4
requievitque arca mense septimo vicesima septima
die mensis super montes Armeniae 5 at vero aquae
ibant et decrescebant usque ad decimum mensem
decimo enim mense prima die mensis apparuerunt
cacumina montium 6 cumque transissent quadraginta
dies aperiens Noe fenestram arcae quam fecerat
dimisit corvum 7 qui egrediebatur et revertebatur
donec siccarentur aquae super terram 8 emisit quoque
columbam post eum ut videret si iam cessassent
aquae super faciem terrae 9 quae cum non invenisset
ubi requiesceret pes eius reversa est ad eum in
arcam aquae enim erant super universam terram
extenditque manum et adprehensam intulit in arcam
10 expectatis autem ultra septem diebus aliis rursum
dimisit columbam ex arca 11 at illa venit ad eum ad
vesperam portans ramum olivae virentibus foliis in
ore suo intellexit ergo Noe quod cessassent aquae
super terram 12 expectavitque nihilominus septem
alios dies et emisit columbam quae non est reversa
ultra ad eum 13 igitur sescentesimo primo anno primo
mense prima die mensis inminutae sunt aquae super
terram et aperiens Noe tectum arcae aspexit viditque
quod exsiccata esset superficies terrae 14 mense
secundo septima et vicesima die mensis arefacta est
terra 15 locutus est autem Deus ad Noe dicens 16
egredere de arca tu et uxor tua filii tui et uxores
filiorum tuorum tecum 17 cuncta animantia quae
sunt apud te ex omni carne tam in volatilibus quam
in bestiis et in universis reptilibus quae reptant
super terram educ tecum et ingredimini super terram
crescite et multiplicamini super eam 18 egressus est
ergo Noe et filii eius uxor illius et uxores filiorum
eius cum eo 19 sed et omnia animantia iumenta et
reptilia quae repunt super terram secundum genus
suum arcam egressa sunt 20 aedificavit autem Noe
altare Domino et tollens de cunctis pecoribus et
volucribus mundis obtulit holocausta super altare 21
odoratusque est Dominus odorem suavitatis et ait
ad eum nequaquam ultra maledicam terrae propter
homines sensus enim et cogitatio humani cordis in
malum prona sunt ab adulescentia sua non igitur
ultra percutiam omnem animantem sicut feci 22
cunctis diebus terrae sementis et messis frigus et
aestus aestas et hiemps nox et dies non requiescent

9 benedixitque Deus Noe et filiis eius et dixit ad eos
crescite et multiplicamini et implete terram 2 et
terror vester ac tremor sit super cuncta animalia

terrae et super omnes volucres caeli cum universis quae moventur in terra omnes pisces maris manui vestrae traditi sunt **3** et omne quod movetur et vivit erit vobis in cibum quasi holera virentia tradidi vobis omnia **4** excepto quod carnem cum sanguine non comedetis **5** sanguinem enim animarum vestrarum requiram de manu cunctarum bestiarum et de manu hominis de manu viri et fratris eius requiram animam hominis **6** quicumque effuderit humanum sanguinem fundetur sanguis illius ad imaginem quippe Dei factus est homo **7** vos autem crescite et multiplicamini et ingredimini super terram et implete eam **8** haec quoque dixit Deus ad Noe et ad filios eius cum eo **9** ecce ego statuam pactum meum vobiscum et cum semine vestro post vos **10** et ad omnem animam viventem quae est vobiscum tam in volucribus quam in iumentis et pecudibus terrae cunctis quae egressa sunt de arca et universis bestiis terrae **11** statuam pactum meum vobiscum et nequaquam ultra interficietur omnis caro aquis diluvii neque erit deinceps diluvium dissipans terram **12** dixitque Deus hoc signum foederis quod do inter me et vos et ad omnem animam viventem quae est vobiscum in generationes sempiternas **13** arcum meum ponam in nubibus et erit signum foederis inter me et inter terram **14** cumque obduxero nubibus caelum apparebit arcus meus in nubibus **15** et recordabor foederis mei vobiscum et cum omni anima vivente quae carnem vegetat et non erunt ultra aquae diluvii ad delendam universam carnem **16** eritque arcus in nubibus et videbo illum et recordabor foederis sempiterni quod pactum est inter Deum et inter omnem animam viventem universae carnis quae est super terram **17** dixitque Deus Noe hoc erit signum foederis quod constitui inter me et inter omnem carnem super terram **18** erant igitur filii Noe qui egressi sunt de arca Sem Ham et Iafeth porro Ham ipse est pater Chanaan **19** tres isti sunt filii Noe et ab his disseminatum est omne hominum genus super universam terram **20** coepitque Noe vir agricola exercere terram et plantavit vineam **21** bibensque vinum inebriatus est et nudatus in tabernaculo suo **22** quod cum vidisset Ham pater Chanaan verenda scilicet patris sui esse nuda nuntiavit duobus fratribus suis foras **23** at vero Sem et Iafeth pallium inposuerunt umeris suis et incedentes retrorsum operuerunt verecunda patris sui faciesque eorum aversae erant et patris virilia non viderunt **24** evigilans autem Noe ex vino cum didicisset quae fecerat ei filius suus minor **25** ait maledictus Chanaan servus servorum erit fratribus suis **26** dixitque benedictus Dominus Deus Sem sit Chanaan servus eius **27** dilatet Deus Iafeth et habitet in tabernaculis Sem sitque Chanaan servus eius **28** vixit autem Noe post diluvium trecentis quinquaginta annis **29** et impleti sunt omnes dies eius nongentorum quinquaginta annorum et mortuus est

10 hae generationes filiorum Noe Sem Ham Iafeth natique sunt eis filii post diluvium **2** filii Iafeth Gomer Magog et Madai Iavan et Thubal et Mosoch et Thiras **3** porro filii Gomer Aschenez et Rifath et Thogorma **4** filii autem Iavan Elisa et Tharsis Cetthim et Dodanim **5** ab his divisae sunt insulae gentium in regionibus suis unusquisque secundum linguam et familias in nationibus suis **6** filii autem Ham Chus et Mesraim et Fut et Chanaan **7** filii Chus Saba et Hevila et Sabatha et Regma et Sabathaca filii Regma Saba et Dadan **8** porro Chus genuit Nemrod ipse coepit esse potens in terra **9** et erat robustus venator coram Domino ab hoc exivit proverbium quasi Nemrod robustus venator coram Domino **10** fuit autem principium regni eius Babylon et Arach et Archad et Chalanne in terra Sennaar **11** de terra illa egressus est Assur et aedificavit Nineven et plateas civitatis et Chale **12** Resen quoque inter Nineven et Chale haec est civitas magna **13** at vero Mesraim genuit Ludim et Anamim et Laabim Nepthuim **14** et Phetrusim et Cesluim de quibus egressi sunt Philisthim et Capthurim **15** Chanaan autem genuit Sidonem primogenitum suum Ettheum **16** et Iebuseum et Amorreum Gergeseum **17** Eveum et Araceum Sineum **18** et Aradium Samariten et Amatheum et post haec disseminati sunt populi Chananeorum **19** factique sunt termini Chanaan venientibus a Sidone Geraram usque Gazam donec ingrediaris Sodomam et Gomorram et Adama et Seboim usque Lesa **20** hii filii Ham in cognationibus et linguis et generationibus terrisque et gentibus suis **21** de Sem quoque nati sunt patre omnium filiorum Eber fratre Iafeth maiore **22** filii Sem Aelam et Assur et Arfaxad et Lud et Aram **23** filii Aram Us et Hul et Gether et Mes **24** at vero

Arfaxad genuit Sala de quo ortus est Eber **25** natique sunt Eber filii duo nomen uni Faleg eo quod in diebus eius divisa sit terra et nomen fratris eius Iectan **26** qui Iectan genuit Helmodad et Saleph et Asarmoth Iare **27** et Aduram et Uzal Decla **28** et Ebal et Abimahel Saba **29** et Ophir et Evila et Iobab omnes isti filii Iectan **30** et facta est habitatio eorum de Messa pergentibus usque Sephar montem orientalem **31** isti filii Sem secundum cognationes et linguas et regiones in gentibus suis **32** hae familiae Noe iuxta populos et nationes suas ab his divisae sunt gentes in terra post diluvium

11 erat autem terra labii unius et sermonum eorundem **2** cumque proficiscerentur de oriente invenerunt campum in terra Sennaar et habitaverunt in eo **3** dixitque alter ad proximum suum venite faciamus lateres et coquamus eos igni habueruntque lateres pro saxis et bitumen pro cemento **4** et dixerunt venite faciamus nobis civitatem et turrem cuius culmen pertingat ad caelum et celebremus nomen nostrum antequam dividamur in universas terras **5** descendit autem Dominus ut videret civitatem et turrem quam aedificabant filii Adam **6** et dixit ecce unus est populus et unum labium omnibus coeperuntque hoc facere nec desistent a cogitationibus suis donec eas opere conpleant **7** venite igitur descendamus et confundamus ibi linguam eorum ut non audiat unusquisque vocem proximi sui **8** atque ita divisit eos Dominus ex illo loco in universas terras et cessaverunt aedificare civitatem **9** et idcirco vocatum est nomen eius Babel quia ibi confusum est labium universae terrae et inde dispersit eos Dominus super faciem cunctarum regionum **10** hae generationes Sem Sem centum erat annorum quando genuit Arfaxad biennio post diluvium **11** vixitque Sem postquam genuit Arfaxad quingentos annos et genuit filios et filias **12** porro Arfaxad vixit triginta quinque annos et genuit Sale **13** vixitque Arfaxad postquam genuit Sale trecentis tribus annis et genuit filios et filias **14** Sale quoque vixit triginta annis et genuit Eber **15** vixitque Sale postquam genuit Eber quadringentis tribus annis et genuit filios et filias **16** vixit autem Eber triginta quattuor annis et genuit Faleg **17** et vixit Eber postquam genuit Faleg quadringentis triginta annis et genuit filios et filias **18** vixit quoque Faleg triginta annis et genuit Reu **19** vixitque Faleg postquam genuit Reu ducentis novem annis et genuit filios et filias **20** vixit autem Reu triginta duobus annis et genuit Sarug **21** vixitque Reu postquam genuit Sarug ducentis septem annis et genuit filios et filias **22** vixit vero Sarug triginta annis et genuit Nahor **23** vixitque Sarug postquam genuit Nahor ducentos annos et genuit filios et filias **24** vixit autem Nahor viginti novem annis et genuit Thare **25** vixitque Nahor postquam genuit Thare centum decem et novem annos et genuit filios et filias **26** vixitque Thare septuaginta annis et genuit Abram et Nahor et Aran **27** hae sunt autem generationes Thare Thare genuit Abram et Nahor et Aran porro Aran genuit Loth **28** mortuusque est Aran ante Thare patrem suum in terra nativitatis suae in Ur Chaldeorum **29** duxerunt autem Abram et Nahor uxores nomen autem uxoris Abram Sarai et nomen uxoris Nahor Melcha filia Aran patris Melchae et patris Ieschae **30** erat autem Sarai sterilis nec habebat liberos **31** tulit itaque Thare Abram filium suum et Loth filium Aran filium filii sui et Sarai nurum suam uxorem Abram filii sui et eduxit eos de Ur Chaldeorum ut irent in terram Chanaan veneruntque usque Haran et habitaverunt ibi **32** et facti sunt dies Thare ducentorum quinque annorum et mortuus est in Haran

12 dixit autem Dominus ad Abram egredere de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui in terram quam monstrabo tibi **2** faciamque te in gentem magnam et benedicam tibi et magnificabo nomen tuum erisque benedictus **3** benedicam benedicentibus tibi et maledicam maledicentibus tibi atque in te benedicentur universae cognationes terrae **4** egressus est itaque Abram sicut praeceperat ei Dominus et ivit cum eo Loth septuaginta quinque annorum erat Abram cum egrederetur de Haran **5** tulitque Sarai uxorem suam et Loth filium fratris sui universamque substantiam quam possederant et animas quas fecerant in Haran et egressi sunt ut irent in terram Chanaan cumque venissent in eam **6** pertransivit Abram terram usque ad locum Sychem usque ad convallem Inlustrem Chananeus autem tunc erat in terra **7** apparuitque Dominus Abram et dixit ei semini tuo dabo terram hanc qui aedificavit ibi altare

Domino qui apparuerat ei 8 et inde transgrediens ad
montem qui erat contra orientem Bethel tetendit ibi
tabernaculum suum ab occidente habens Bethel et ab
oriente Ai aedificavit quoque ibi altare Domino et
invocavit nomen eius 9 perrexitque Abram vadens
et ultra progrediens ad meridiem 10 facta est autem
fames in terra descenditque Abram in Aegyptum ut
peregrinaretur ibi praevaluerat enim fames in terra
11 cumque prope esset ut ingrederetur Aegyptum
dixit Sarai uxori suae novi quod pulchra sis mulier 12
et quod cum viderint te Aegyptii dicturi sunt uxor
ipsius est et interficient me et te reservabunt 13 dic
ergo obsecro te quod soror mea sis ut bene sit mihi
propter te et vivat anima mea ob gratiam tui 14 cum
itaque ingressus esset Abram Aegyptum viderunt
Aegyptii mulierem quod esset pulchra nimis 15 et
nuntiaverunt principes Pharaoni et laudaverunt eam
apud illum et sublata est mulier in domum Pharaonis
16 Abram vero bene usi sunt propter illam fueruntque
ei oves et boves et asini et servi et famulae et asinae et
cameli 17 flagellavit autem Dominus Pharaonem plagis
maximis et domum eius propter Sarai uxorem Abram
18 vocavitque Pharao Abram et dixit ei quidnam est
quod fecisti mihi quare non indicasti quod uxor tua
esset 19 quam ob causam dixisti esse sororem tuam ut
tollerem eam mihi in uxorem nunc igitur ecce coniux
tua accipe eam et vade 20 praecepitque Pharao super
Abram viris et deduxerunt eum et uxorem illius et
omnia quae habebat

13 ascendit ergo Abram de Aegypto ipse et uxor
eius et omnia quae habebat et Loth cum eo
ad australem plagam 2 erat autem dives valde in
possessione argenti et auri 3 reversusque est per
iter quo venerat a meridie in Bethel usque ad locum
ubi prius fixerat tabernaculum inter Bethel et Ai
4 in loco altaris quod fecerat prius et invocavit ibi
nomen Domini 5 sed et Loth qui erat cum Abram
fuerunt greges ovium et armenta et tabernacula 6
nec poterat eos capere terra ut habitarent simul
erat quippe substantia eorum multa et non quibant
habitare communiter 7 unde et facta est rixa inter
pastores gregum Abram et Loth eo autem tempore
Chananeus et Ferezeus habitabant in illa terra 8
dixit ergo Abram ad Loth ne quaeso sit iurgium inter
me et te et inter pastores meos et pastores tuos
fratres enim sumus 9 ecce universa terra coram te
est recede a me obsecro si ad sinistram ieris ego
ad dexteram tenebo si tu dexteram elegeris ego
ad sinistram pergam 10 elevatis itaque Loth oculis
vidit omnem circa regionem Iordanis quae universa
inrigabatur antequam subverteret Dominus Sodomam
et Gomorram sicut paradisus Domini et sicut Aegyptus
venientibus in Segor 11 elegitque sibi Loth regionem
circa Iordanem et recessit ab oriente divisique sunt
alterutrum a fratre suo 12 Abram habitavit in terra
Chanaan Loth moratus est in oppidis quae erant circa
Iordanem et habitavit in Sodomis 13 homines autem
Sodomitae pessimi erant et peccatores coram Domino
nimis 14 dixitque Dominus ad Abram postquam divisus
est Loth ab eo leva oculos tuos et vide a loco in quo
nunc es ad aquilonem et ad meridiem ad orientem
et ad occidentem 15 omnem terram quam conspicis
tibi dabo et semini tuo usque in sempiternum 16
faciamque semen tuum sicut pulverem terrae si quis
potest hominum numerare pulverem semen quoque
tuum numerare poterit 17 surge et perambula terram
in longitudine et in latitudine sua quia tibi daturus
sum eam 18 movens igitur Abram tabernaculum suum
venit et habitavit iuxta convallem Mambre quod est
in Hebron aedificavitque ibi altare Domino

14 factum est autem in illo tempore ut Amrafel rex
Sennaar et Arioch rex Ponti et Chodorlahomor
rex Aelamitarum et Thadal rex Gentium 2 inirent
bellum contra Bara regem Sodomorum et contra
Bersa regem Gomorrae et contra Sennaab regem
Adamae et contra Semeber regem Seboim contraque
regem Balae ipsa est Segor 3 omnes hii convenerunt
in vallem Silvestrem quae nunc est mare Salis 4
duodecim enim annis servierant Chodorlahomor et
tertiodecimo anno recesserunt ab eo 5 igitur anno
quartodecimo venit Chodorlahomor et reges qui erant
cum eo percusseruntque Rafaim in Astharothcarnaim
et Zuzim cum eis et Emim in Savecariathaim 6
et Chorreos in montibus Seir usque ad campestria
Pharan quae est in solitudine 7 reversique sunt
et venerunt ad fontem Mesfat ipsa est Cades et
percusserunt omnem regionem Amalechitarum et
Amorreum qui habitabat in Asasonthamar 8 et

egressi sunt rex Sodomorum et rex Gomorrae rexque Adamae et rex Seboim necnon et rex Balae quae est Segor et direxerunt contra eos aciem in valle Silvestri **9** scilicet adversum Chodorlahomor regem Aelamitarum et Thadal regem Gentium et Amrafel regem Sennaar et Arioch regem Ponti quattuor reges adversus quinque **10** vallis autem Silvestris habebat puteos multos bituminis itaque rex Sodomorum et Gomorrae terga verterunt cecideruntque ibi et qui remanserant fugerunt ad montem **11** tulerunt autem omnem substantiam Sodomorum et Gomorrae et universa quae ad cibum pertinent et abierunt **12** necnon et Loth et substantiam eius filium fratris Abram qui habitabat in Sodomis **13** et ecce unus qui evaserat nuntiavit Abram Hebraeo qui habitabat in convalle Mambre Amorrei fratris Eschol et fratris Aner hii enim pepigerant foedus cum Abram **14** quod cum audisset Abram captum videlicet Loth fratrem suum numeravit expeditos vernaculos suos trecentos decem et octo et persecutus est eos usque Dan **15** et divisis sociis inruit super eos nocte percussitque eos et persecutus est usque Hoba quae est ad levam Damasci **16** reduxitque omnem substantiam et Loth fratrem suum cum substantia illius mulieres quoque et populum **17** egressus est autem rex Sodomorum in occursum eius postquam reversus est a caede Chodorlahomor et regum qui cum eo erant in valle Save quae est vallis Regis **18** at vero Melchisedech rex Salem proferens panem et vinum erat enim sacerdos Dei altissimi **19** benedixit ei et ait benedictus Abram Deo excelso qui creavit caelum et terram **20** et benedictus Deus excelsus quo protegente hostes in manibus tuis sunt et dedit ei decimas ex omnibus **21** dixit autem rex Sodomorum ad Abram da mihi animas cetera tolle tibi **22** qui respondit ei levo manum meam ad Dominum Deum excelsum possessorem caeli et terrae **23** quod a filo subteminis usque ad corrigiam caligae non accipiam ex omnibus quae tua sunt ne dicas ego ditavi Abram **24** exceptis his quae comederunt iuvenes et partibus virorum qui venerunt mecum Aner Eschol et Mambre isti accipient partes suas

15 his itaque transactis factus est sermo Domini ad Abram per visionem dicens noli timere Abram ego protector tuus sum et merces tua magna nimis **2** dixitque Abram Domine Deus quid dabis mihi ego vadam absque liberis et filius procuratoris domus meae iste Damascus Eliezer **3** addiditque Abram mihi autem non dedisti semen et ecce vernaculus meus heres meus erit **4** statimque sermo Domini factus est ad eum dicens non erit hic heres tuus sed qui egredietur de utero tuo ipsum habebis heredem **5** eduxitque eum foras et ait illi suspice caelum et numera stellas si potes et dixit ei sic erit semen tuum **6** credidit Domino et reputatum est ei ad iustitiam **7** dixitque ad eum ego Dominus qui eduxi te de Ur Chaldeorum ut darem tibi terram istam et possideres eam **8** at ille ait Domine Deus unde scire possum quod possessurus sim eam **9** respondens Dominus sume inquit mihi vaccam triennem et capram trimam et arietem annorum trium turturem quoque et columbam **10** qui tollens universa haec divisit per medium et utrasque partes contra se altrinsecus posuit aves autem non divisit **11** descenderuntque volucres super cadavera et abigebat eas Abram **12** cumque sol occumberet sopor inruit super Abram et horror magnus et tenebrosus invasit eum **13** dictumque est ad eum scito praenoscens quod peregrinum futurum sit semen tuum in terra non sua et subicient eos servituti et adfligent quadringentis annis **14** verumtamen gentem cui servituri sunt ego iudicabo et post haec egredientur cum magna substantia **15** tu autem ibis ad patres tuos in pace sepultus in senectute bona **16** generatione autem quarta revertentur huc necdum enim conpletae sunt iniquitates Amorreorum usque ad praesens tempus **17** cum ergo occubuisset sol facta est caligo tenebrosa et apparuit clibanus fumans et lampas ignis transiens inter divisiones illas **18** in die illo pepigit Dominus cum Abram foedus dicens semini tuo dabo terram hanc a fluvio Aegypti usque ad fluvium magnum flumen Eufraten **19** Cineos et Cenezeos et Cedmoneos **20** et Hettheos et Ferezeos Rafaim quoque **21** et Amorreos et Chananeos et Gergeseos et Iebuseos

16 igitur Sarai uxor Abram non genuerat liberos sed habens ancillam aegyptiam nomine Agar **2** dixit marito suo ecce conclusit me Dominus ne parerem ingredere ad ancillam meam si forte saltem ex illa suscipiam filios cumque ille adquiesceret deprecanti

3 tulit Agar Aegyptiam ancillam suam post annos
decem quam habitare coeperant in terra Chanaan et
dedit eam viro suo uxorem 4 qui ingressus est ad eam
at illa concepisse se videns despexit dominam suam 5
dixitque Sarai ad Abram inique agis contra me ego
dedi ancillam meam in sinum tuum quae videns quod
conceperit despectui me habet iudicet Dominus inter
me et te 6 cui respondens Abram ecce ait ancilla tua
in manu tua est utere ea ut libet adfligente igitur
eam Sarai fugam iniit 7 cumque invenisset illam
angelus Domini iuxta fontem aquae in solitudine
qui est in via Sur 8 dixit ad eam Agar ancilla Sarai
unde venis et quo vadis quae respondit a facie Sarai
dominae meae ego fugio 9 dixitque ei angelus Domini
revertere ad dominam tuam et humiliare sub manibus
ipsius 10 et rursum multiplicans inquit multiplicabo
semen tuum et non numerabitur prae multitudine
11 ac deinceps ecce ait concepisti et paries filium
vocabisque nomen eius Ismahel eo quod audierit
Dominus adflictionem tuam 12 hic erit ferus homo
manus eius contra omnes et manus omnium contra
eum et e regione universorum fratrum suorum figet
tabernacula 13 vocavit autem nomen Domini qui
loquebatur ad eam Tu Deus qui vidisti me dixit enim
profecto hic vidi posteriora videntis me 14 propterea
appellavit puteum illum puteum Viventis et videntis
me ipse est inter Cades et Barad 15 peperitque Abrae
filium qui vocavit nomen eius Ismahel 16 octoginta et
sex annorum erat quando peperit ei Agar Ismahelem

17 postquam vero nonaginta et novem annorum
esse coeperat apparuit ei Dominus dixitque ad
eum ego Deus omnipotens ambula coram me et esto
perfectus 2 ponamque foedus meum inter me et te et
multiplicabo te vehementer nimis 3 cecidit Abram
pronus in faciem 4 dixitque ei Deus ego sum et pactum
meum tecum erisque pater multarum gentium 5 nec
ultra vocabitur nomen tuum Abram sed appellaberis
Abraham quia patrem multarum gentium constitui te
6 faciamque te crescere vehementissime et ponam
in gentibus regesque ex te egredientur 7 et statuam
pactum meum inter me et te et inter semen tuum
post te in generationibus suis foedere sempiterno ut
sim Deus tuus et seminis tui post te 8 daboque tibi
et semini tuo terram peregrinationis tuae omnem
terram Chanaan in possessionem aeternam eroque
Deus eorum 9 dixit iterum Deus ad Abraham et
tu ergo custodies pactum meum et semen tuum
post te in generationibus suis 10 hoc est pactum
quod observabitis inter me et vos et semen tuum
post te circumcidetur ex vobis omne masculinum
11 et circumcidetis carnem praeputii vestri ut sit
in signum foederis inter me et vos 12 infans octo
dierum circumcidetur in vobis omne masculinum in
generationibus vestris tam vernaculus quam empticius
circumcidetur et quicumque non fuerit de stirpe
vestra 13 eritque pactum meum in carne vestra in
foedus aeternum 14 masculus cuius praeputii caro
circumcisa non fuerit delebitur anima illa de populo
suo quia pactum meum irritum fecit 15 dixit quoque
Deus ad Abraham Sarai uxorem tuam non vocabis
Sarai sed Sarram 16 et benedicam ei et ex illa dabo tibi
filium cui benedicturus sum eritque in nationes et
reges populorum orientur ex eo 17 cecidit Abraham in
faciem et risit dicens in corde suo putasne centenario
nascetur filius et Sarra nonagenaria pariet 18 dixitque
ad Deum utinam Ismahel vivat coram te 19 et ait
Deus ad Abraham Sarra uxor tua pariet tibi filium
vocabisque nomen eius Isaac et constituam pactum
meum illi in foedus sempiternum et semini eius
post eum 20 super Ismahel quoque exaudivi te ecce
benedicam ei et augebo et multiplicabo eum valde
duodecim duces generabit et faciam illum in gentem
magnam 21 pactum vero meum statuam ad Isaac quem
pariet tibi Sarra tempore isto in anno altero 22 cumque
finitus esset sermo loquentis cum eo ascendit Deus ab
Abraham 23 tulit autem Abraham Ismahelem filium
suum et omnes vernaculos domus suae universosque
quos emerat cunctos mares ex omnibus viris domus
suae et circumcidit carnem praeputii eorum statim
in ipsa die sicut praeceperat ei Deus 24 nonaginta
novem erat annorum quando circumcidit carnem
praeputii sui 25 et Ismahel filius eius tredecim annos
impleverat tempore circumcisionis suae 26 eadem die
circumcisus est Abraham et Ismahel filius eius 27 et
omnes viri domus illius tam vernaculi quam empticii
et alienigenae pariter circumcisi sunt

18 apparuit autem ei Dominus in convalle Mambre
sedenti in ostio tabernaculi sui in ipso fervore

diei 2 cumque elevasset oculos apparuerunt ei tres viri stantes propter eum quos cum vidisset cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi et adoravit in terra 3 et dixit Domine si inveni gratiam in oculis tuis ne transeas servum tuum 4 sed adferam pauxillum aquae et lavate pedes vestros et requiescite sub arbore 5 ponam buccellam panis et confortate cor vestrum postea transibitis idcirco enim declinastis ad servum vestrum qui dixerunt fac ut locutus es 6 festinavit Abraham in tabernaculum ad Sarram dixitque ei adcelera tria sata similae commisce et fac subcinericios panes 7 ipse vero ad armentum cucurrit et tulit inde vitulum tenerrimum et optimum deditque puero qui festinavit et coxit illum 8 tulit quoque butyrum et lac et vitulum quem coxerat et posuit coram eis ipse vero stabat iuxta eos sub arbore 9 cumque comedissent dixerunt ad eum ubi est Sarra uxor tua ille respondit ecce in tabernaculo est 10 cui dixit revertens veniam ad te tempore isto vita comite et habebit filium Sarra uxor tua quo audito Sarra risit post ostium tabernaculi 11 erant autem ambo senes provectaeque aetatis et desierant Sarrae fieri muliebria 12 quae risit occulte dicens postquam consenui et dominus meus vetulus est voluptati operam dabo 13 dixit autem Dominus ad Abraham quare risit Sarra dicens num vere paritura sum anus 14 numquid Deo est quicquam difficile iuxta condictum revertar ad te hoc eodem tempore vita comite et habebit Sarra filium 15 negavit Sarra dicens non risi timore perterrita Dominus autem non est inquit ita sed risisti 16 cum ergo surrexissent inde viri direxerunt oculos suos contra Sodomam et Abraham simul gradiebatur deducens eos 17 dixitque Dominus num celare potero Abraham quae gesturus sum 18 cum futurus sit in gentem magnam ac robustissimam et benedicendae sint in illo omnes nationes terrae 19 scio enim quod praecepturus sit filiis suis et domui suae post se ut custodiant viam Domini et faciant iustitiam et iudicium ut adducat Dominus propter Abraham omnia quae locutus est ad eum 20 dixit itaque Dominus clamor Sodomorum et Gomorrae multiplicatus est et peccatum earum adgravatum est nimis 21 descendam et videbo utrum clamorem qui venit ad me opere conpleverint an non est ita ut sciam 22 converteruntque se inde et abierunt Sodomam Abraham vero adhuc stabat coram Domino 23 et adpropinquans ait numquid perdes iustum cum impio 24 si fuerint quinquaginta iusti in civitate peribunt simul et non parces loco illi propter quinquaginta iustos si fuerint in eo 25 absit a te ut rem hanc facias et occidas iustum cum impio fiatque iustus sicut impius non est hoc tuum qui iudicas omnem terram nequaquam facies iudicium 26 dixitque Dominus ad eum si invenero Sodomis quinquaginta iustos in medio civitatis dimittam omni loco propter eos 27 respondens Abraham ait quia semel coepi loquar ad Dominum meum cum sim pulvis et cinis 28 quid si minus quinquaginta iustis quinque fuerint delebis propter quinque universam urbem et ait non delebo si invenero ibi quadraginta quinque 29 rursumque locutus est ad eum sin autem quadraginta inventi fuerint quid facies ait non percutiam propter quadraginta 30 ne quaeso inquit indigneris Domine si loquar quid si inventi fuerint ibi triginta respondit non faciam si invenero ibi triginta 31 quia semel ait coepi loquar ad Dominum meum quid si inventi fuerint ibi viginti dixit non interficiam propter viginti 32 obsecro inquit ne irascaris Domine si loquar adhuc semel quid si inventi fuerint ibi decem dixit non delebo propter decem 33 abiit Dominus postquam cessavit loqui ad Abraham et ille reversus est in locum suum

19 veneruntque duo angeli Sodomam vespere sedente Loth in foribus civitatis qui cum vidisset surrexit et ivit obviam eis adoravitque pronus in terra 2 et dixit obsecro domini declinate in domum pueri vestri et manete ibi lavate pedes vestros et mane proficiscimini in viam vestram qui dixerunt minime sed in platea manebimus 3 conpulit illos oppido ut deverterent ad eum ingressisque domum illius fecit convivium coxit azyma et comederunt 4 prius autem quam irent cubitum viri civitatis vallaverunt domum a puero usque ad senem omnis populus simul 5 vocaveruntque Loth et dixerunt ei ubi sunt viri qui introierunt ad te nocte educ illos huc ut cognoscamus eos 6 egressus ad eos Loth post tergum adcludens ostium ait 7 nolite quaeso fratres mei nolite malum hoc facere 8 habeo duas filias quae necdum cognoverunt virum educam eas ad vos et

abutimini eis sicut placuerit vobis dummodo viris istis nihil faciatis mali quia ingressi sunt sub umbraculum tegminis mei **9** at illi dixerunt recede illuc et rursus ingressus es inquiunt ut advena numquid ut iudices te ergo ipsum magis quam hos adfligemus vimque faciebant Loth vehementissime iam prope erat ut refringerent fores **10** et ecce miserunt manum viri et introduxerunt ad se Loth cluseruntque ostium **11** et eos qui erant foris percusserunt caecitate a minimo usque ad maximum ita ut ostium invenire non possent **12** dixerunt autem ad Loth habes hic tuorum quempiam generum aut filios aut filias omnes qui tui sunt educ de urbe hac **13** delebimus enim locum istum eo quod increverit clamor eorum coram Domino qui misit nos ut perdamus illos **14** egressus itaque Loth locutus est ad generos suos qui accepturi erant filias eius et dixit surgite egredimini de loco isto quia delebit Dominus civitatem hanc et visus est eis quasi ludens loqui **15** cumque esset mane cogebant eum angeli dicentes surge et tolle uxorem tuam et duas filias quas habes ne et tu pariter pereas in scelere civitatis **16** dissimulante illo adprehenderunt manum eius et manum uxoris ac duarum filiarum eius eo quod parceret Dominus illi **17** et eduxerunt eum posueruntque extra civitatem ibi locutus est ad eum salva animam tuam noli respicere post tergum nec stes in omni circa regione sed in monte salvum te fac ne et tu simul pereas **18** dixitque Loth ad eos quaeso Domine mi **19** quia invenit servus tuus gratiam coram te et magnificasti misericordiam tuam quam fecisti mecum ut salvares animam meam nec possum in monte salvari ne forte adprehendat me malum et moriar **20** est civitas haec iuxta ad quam possum fugere parva et salvabor in ea numquid non modica est et vivet anima mea **21** dixitque ad eum ecce etiam in hoc suscepi preces tuas ut non subvertam urbem pro qua locutus es **22** festina et salvare ibi quia non potero facere quicquam donec ingrediaris illuc idcirco vocatum est nomen urbis illius Segor **23** sol egressus est super terram et Loth ingressus est in Segor **24** igitur Dominus pluit super Sodomam et Gomorram sulphur et ignem a Domino de caelo **25** et subvertit civitates has et omnem circa regionem universos habitatores urbium et cuncta terrae virentia **26** respiciensque uxor eius post se versa est in statuam salis **27** Abraham autem consurgens mane ubi steterat prius cum Domino **28** intuitus est Sodomam et Gomorram et universam terram regionis illius viditque ascendentem favillam de terra quasi fornacis fumum **29** cum enim subverteret Deus civitates regionis illius recordatus est Abrahae et liberavit Loth de subversione urbium in quibus habitaverat **30** ascenditque Loth de Segor et mansit in monte duae quoque filiae eius cum eo timuerat enim manere in Segor et mansit in spelunca ipse et duae filiae eius **31** dixitque maior ad minorem pater noster senex est et nullus virorum remansit in terra qui possit ingredi ad nos iuxta morem universae terrae **32** veni inebriemus eum vino dormiamusque cum eo ut servare possimus ex patre nostro semen **33** dederunt itaque patri suo bibere vinum nocte illa et ingressa est maior dormivitque cum patre at ille non sensit nec quando accubuit filia nec quando surrexit **34** altera quoque die dixit maior ad minorem ecce dormivi heri cum patre meo demus ei bibere vinum etiam hac nocte et dormies cum eo ut salvemus semen de patre nostro **35** dederunt et illa nocte patri vinum ingressaque minor filia dormivit cum eo et nec tunc quidem sensit quando concubuerit vel quando illa surrexerit **36** conceperunt ergo duae filiae Loth de patre suo **37** peperitque maior filium et vocavit nomen eius Moab ipse est pater Moabitarum usque in praesentem diem **38** minor quoque peperit filium et vocavit nomen eius Ammon id est filius populi mei ipse est pater Ammanitarum usque hodie

20 profectus inde Abraham in terram australem habitavit inter Cades et Sur et peregrinatus est in Geraris **2** dixitque de Sarra uxore sua soror mea est misit ergo Abimelech rex Gerarae et tulit eam **3** venit autem Deus ad Abimelech per somnium noctis et ait ei en morieris propter mulierem quam tulisti habet enim virum **4** Abimelech vero non tetigerat eam et ait Domine num gentem ignorantem et iustam interficies **5** nonne ipse dixit mihi soror mea est et ipsa ait frater meus est in simplicitate cordis mei et munditia manuum mearum feci hoc **6** dixitque ad eum Deus et ego scio quod simplici corde feceris et ideo custodivi te ne peccares in me et non dimisi ut tangeres eam **7** nunc igitur redde uxorem viro suo

quia propheta est et orabit pro te et vives si autem nolueris reddere scito quod morte morieris tu et omnia quae tua sunt **8** statimque de nocte consurgens Abimelech vocavit omnes servos suos et locutus est universa verba haec in auribus eorum timueruntque omnes viri valde **9** vocavit autem Abimelech etiam Abraham et dixit ei quid fecisti nobis quid peccavimus in te quia induxisti super me et super regnum meum peccatum grande quae non debuisti facere fecisti nobis **10** rursusque expostulans ait quid vidisti ut hoc faceres **11** respondit Abraham cogitavi mecum dicens forsitan non est timor Dei in loco isto et interficient me propter uxorem meam **12** alias autem et vere soror mea est filia patris mei et non filia matris meae et duxi eam uxorem **13** postquam autem eduxit me Deus de domo patris mei dixi ad eam hanc misericordiam facies mecum in omni loco ad quem ingrediemur dices quod frater tuus sim **14** tulit igitur Abimelech oves et boves et servos et ancillas et dedit Abraham reddiditque illi Sarram uxorem suam **15** et ait terra coram vobis est ubicumque tibi placuerit habita **16** Sarrae autem dixit ecce mille argenteos dedi fratri tuo hoc erit tibi in velamen oculorum ad omnes qui tecum sunt et quocumque perrexeris mementoque te deprehensam **17** orante autem Abraham sanavit Deus Abimelech et uxorem ancillasque eius et pepererunt **18** concluserat enim Deus omnem vulvam domus Abimelech propter Sarram uxorem Abraham

21 visitavit autem Dominus Sarram sicut promiserat et implevit quae locutus est **2** concepitque et peperit filium in senectute sua tempore quo praedixerat ei Deus **3** vocavitque Abraham nomen filii sui quem genuit ei Sarra Isaac **4** et circumcidit eum octavo die sicut praeceperat ei Deus **5** cum centum esset annorum hac quippe aetate patris natus est Isaac **6** dixitque Sarra risum fecit mihi Deus quicumque audierit conridebit mihi **7** rursumque ait quis auditurum crederet Abraham quod Sarra lactaret filium quem peperit ei iam seni **8** crevit igitur puer et ablactatus est fecitque Abraham grande convivium in die ablactationis eius **9** cumque vidisset Sarra filium Agar Aegyptiae ludentem dixit ad Abraham **10** eice ancillam hanc et filium eius non enim erit heres filius ancillae cum filio meo Isaac **11** dure accepit hoc Abraham pro filio suo **12** cui dixit Deus non tibi videatur asperum super puero et super ancilla tua omnia quae dixerit tibi Sarra audi vocem eius quia in Isaac vocabitur tibi semen **13** sed et filium ancillae faciam in gentem magnam quia semen tuum est **14** surrexit itaque Abraham mane et tollens panem et utrem aquae inposuit scapulae eius tradiditque puerum et dimisit eam quae cum abisset errabat in solitudine Bersabee **15** cumque consumpta esset aqua in utre abiecit puerum subter unam arborum quae ibi erant **16** et abiit seditque e regione procul quantum potest arcus iacere dixit enim non videbo morientem puerum et sedens contra levavit vocem suam et flevit **17** exaudivit autem Deus vocem pueri vocavitque angelus Domini Agar de caelo dicens quid agis Agar noli timere exaudivit enim Deus vocem pueri de loco in quo est **18** surge tolle puerum et tene manum illius quia in gentem magnam faciam eum **19** aperuitque oculos eius Deus quae videns puteum aquae abiit et implevit utrem deditque puero bibere **20** et fuit cum eo qui crevit et moratus est in solitudine et factus est iuvenis sagittarius **21** habitavitque in deserto Pharan et accepit illi mater sua uxorem de terra Aegypti **22** eodem tempore dixit Abimelech et Fichol princeps exercitus eius ad Abraham Deus tecum est in universis quae agis **23** iura ergo per Dominum ne noceas mihi et posteris meis stirpique meae sed iuxta misericordiam quam feci tibi facies mihi et terrae in qua versatus es advena **24** dixitque Abraham ego iurabo **25** et increpavit Abimelech propter puteum aquae quem vi abstulerant servi illius **26** respondit Abimelech nescivi quis fecerit hanc rem sed et tu non indicasti mihi et ego non audivi praeter hodie **27** tulit itaque Abraham oves et boves et dedit Abimelech percusseruntque ambo foedus **28** et statuit Abraham septem agnas gregis seorsum **29** cui dixit Abimelech quid sibi volunt septem agnae istae quas stare fecisti seorsum **30** at ille septem inquit agnas accipies de manu mea ut sint in testimonium mihi quoniam ego fodi puteum istum **31** idcirco vocatus est locus ille Bersabee quia ibi uterque iuraverunt **32** et inierunt foedus pro puteo Iuramenti **33** surrexit autem Abimelech et Fichol princeps militiae eius reversique sunt in terram Palestinorum Abraham vero plantavit nemus in Bersabee et invocavit ibi nomen Domini

Dei aeterni 34 et fuit colonus terrae Philisthinorum diebus multis

22 quae postquam gesta sunt temptavit Deus Abraham et dixit ad eum Abraham ille respondit adsum 2 ait ei tolle filium tuum unigenitum quem diligis Isaac et vade in terram Visionis atque offer eum ibi holocaustum super unum montium quem monstravero tibi 3 igitur Abraham de nocte consurgens stravit asinum suum ducens secum duos iuvenes et Isaac filium suum cumque concidisset ligna in holocaustum abiit ad locum quem praeceperat ei Deus 4 die autem tertio elevatis oculis vidit locum procul 5 dixitque ad pueros suos expectate hic cum asino ego et puer illuc usque properantes postquam adoraverimus revertemur ad vos 6 tulit quoque ligna holocausti et inposuit super Isaac filium suum ipse vero portabat in manibus ignem et gladium cumque duo pergerent simul 7 dixit Isaac patri suo pater mi at ille respondit quid vis fili ecce inquit ignis et ligna ubi est victima holocausti 8 dixit Abraham Deus providebit sibi victimam holocausti fili mi pergebant ergo pariter 9 veneruntque ad locum quem ostenderat ei Deus in quo aedificavit altare et desuper ligna conposuit cumque conligasset Isaac filium suum posuit eum in altari super struem lignorum 10 extenditque manum et arripuit gladium ut immolaret filium 11 et ecce angelus Domini de caelo clamavit dicens Abraham Abraham qui respondit adsum 12 dixitque ei non extendas manum tuam super puerum neque facias illi quicquam nunc cognovi quod timeas Dominum et non peperceris filio tuo unigenito propter me 13 levavit Abraham oculos viditque post tergum arietem inter vepres herentem cornibus quem adsumens obtulit holocaustum pro filio 14 appellavitque nomen loci illius Dominus videt unde usque hodie dicitur in monte Dominus videbit 15 vocavit autem angelus Domini Abraham secundo de caelo dicens 16 per memet ipsum iuravi dicit Dominus quia fecisti rem hanc et non pepercisti filio tuo unigenito 17 benedicam tibi et multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli et velut harenam quae est in litore maris possidebit semen tuum portas inimicorum suorum 18 et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae quia oboedisti voci meae 19 reversus est Abraham ad pueros suos abieruntque Bersabee simul et habitavit ibi 20 his itaque gestis nuntiatum est Abraham quod Melcha quoque genuisset filios Nahor fratri suo 21 Hus primogenitum et Buz fratrem eius Camuhel patrem Syrorum 22 et Chased et Azau Pheldas quoque et Iedlaph 23 ac Bathuel de quo nata est Rebecca octo istos genuit Melcha Nahor fratri Abraham 24 concubina vero illius nomine Roma peperit Tabee et Gaom et Thaas et Maacha

23 vixit autem Sarra centum viginti septem annis 2 et mortua est in civitate Arbee quae est Hebron in terra Chanaan venitque Abraham ut plangeret et fleret eam 3 cumque surrexisset ab officio funeris locutus est ad filios Heth dicens 4 advena sum et peregrinus apud vos date mihi ius sepulchri vobiscum ut sepeliam mortuum meum 5 responderuntque filii Heth 6 audi nos domine princeps Dei es apud nos in electis sepulchris nostris sepeli mortuum tuum nullusque prohibere te poterit quin in monumento eius sepelias mortuum tuum 7 surrexit Abraham et adoravit populum terrae filios videlicet Heth 8 dixitque ad eos si placet animae vestrae ut sepeliam mortuum meum audite me et intercedite apud Ephron filium Soor 9 ut det mihi speluncam duplicem quam habet in extrema parte agri sui pecunia digna tradat mihi eam coram vobis in possessionem sepulchri 10 habitabat autem Ephron in medio filiorum Heth responditque ad Abraham cunctis audientibus qui ingrediebantur portam civitatis illius dicens 11 nequaquam ita fiat domine mi sed magis ausculta quod loquor agrum trado tibi et speluncam quae in eo est praesentibus filiis populi mei sepeli mortuum tuum 12 adoravit Abraham coram populo terrae 13 et locutus est ad Ephron circumstante plebe quaeso ut audias me dabo pecuniam pro agro suscipe eam et sic sepeliam mortuum meum in eo 14 respondit Ephron 15 domine mi audi terram quam postulas quadringentis argenti siclis valet istud est pretium inter me et te sed quantum est hoc sepeli mortuum tuum 16 quod cum audisset Abraham adpendit pecuniam quam Ephron postulaverat audientibus filiis Heth quadringentos siclos argenti et probati monetae publicae 17 confirmatusque est ager quondam Ephronis in quo erat spelunca duplex respiciens

Mambre tam ipse quam spelunca et omnes arbores eius in cunctis terminis per circuitum 18 Abrahae in possessionem videntibus filiis Heth et cunctis qui intrabant portam civitatis illius 19 atque ita sepelivit Abraham Sarram uxorem suam in spelunca agri duplici qui respiciebat Mambre haec est Hebron in terra Chanaan 20 et confirmatus est ager et antrum quod erat in eo Abrahae in possessionem monumenti a filiis Heth

24 erat autem Abraham senex dierumque multorum et Dominus in cunctis benedixerat ei 2 dixitque ad servum seniorem domus suae qui praeerat omnibus quae habebat pone manum tuam subter femur meum 3 ut adiurem te per Dominum Deum caeli et terrae ut non accipias uxorem filio meo de filiabus Chananeorum inter quos habito 4 sed ad terram et ad cognationem meam proficiscaris et inde accipias uxorem filio meo Isaac 5 respondit servus si noluerit mulier venire mecum in terram hanc num reducere debeo filium tuum ad locum de quo egressus es 6 dixit Abraham cave nequando reducas illuc filium meum 7 Dominus Deus caeli qui tulit me de domo patris mei et de terra nativitatis meae qui locutus est mihi et iuravit dicens semini tuo dabo terram hanc ipse mittet angelum suum coram te et accipies inde uxorem filio meo 8 sin autem noluerit mulier sequi te non teneberis iuramento filium tantum meum ne reducas illuc 9 posuit ergo servus manum sub femore Abraham domini sui et iuravit illi super sermone hoc 10 tulitque decem camelos de grege domini sui et abiit ex omnibus bonis eius portans secum profectusque perrexit Mesopotamiam ad urbem Nahor 11 cumque camelos fecisset accumbere extra oppidum iuxta puteum aquae vespere eo tempore quo solent mulieres egredi ad hauriendam aquam dixit 12 Domine Deus domini mei Abraham occurre obsecro hodie mihi et fac misericordiam cum domino meo Abraham 13 ecce ego sto propter fontem aquae et filiae habitatorum huius civitatis egredientur ad hauriendam aquam 14 igitur puella cui ego dixero inclina hydriam tuam ut bibam et illa responderit bibe quin et camelis tuis dabo potum ipsa est quam praeparasti servo tuo Isaac et per hoc intellegam quod feceris misericordiam cum domino meo 15 necdum intra se verba conpleverat et ecce Rebecca egrediebatur filia Bathuel filii Melchae uxoris Nahor fratris Abraham habens hydriam in scapula 16 puella decora nimis virgoque pulcherrima et incognita viro descenderat autem ad fontem et impleverat hydriam ac revertebatur 17 occurritque ei servus et ait pauxillum mihi ad sorbendum praebe aquae de hydria tua 18 quae respondit bibe domine mi celeriterque deposuit hydriam super ulnam suam et dedit ei potum 19 cumque ille bibisset adiecit quin et camelis tuis hauriam aquam donec cuncti bibant 20 effundensque hydriam in canalibus recurrit ad puteum ut hauriret aquam et haustam omnibus camelis dedit 21 ille autem contemplabatur eam tacitus scire volens utrum prosperum fecisset iter suum Dominus an non 22 postquam ergo biberunt cameli protulit vir inaures aureas adpendentes siclos duos et armillas totidem pondo siclorum decem 23 dixitque ad eam cuius es filia indica mihi est in domo patris tui locus ad manendum 24 quae respondit filia Bathuelis sum filii Melchae quem peperit Nahor 25 et addidit dicens palearum quoque et faeni plurimum est apud nos et locus spatiosus ad manendum 26 inclinavit se homo et adoravit Dominum 27 dicens benedictus Dominus Deus domini mei Abraham qui non abstulit misericordiam et veritatem suam a domino meo et recto me itinere perduxit in domum fratris domini mei 28 cucurrit itaque puella et nuntiavit in domum matris suae omnia quae audierat 29 habebat autem Rebecca fratrem nomine Laban qui festinus egressus est ad hominem ubi erat fons 30 cumque vidisset inaures et armillas in manibus sororis suae et audisset cuncta verba referentis haec locutus est mihi homo venit ad virum qui stabat iuxta camelos et propter fontem aquae 31 dixitque ad eum ingredere benedicte Domini cur foris stas praeparavi domum et locum camelis 32 et introduxit eum hospitium ac destravit camelos deditque paleas et faenum et aquam ad lavandos pedes camelorum et virorum qui venerant cum eo 33 et adpositus est in conspectu eius panis qui ait non comedam donec loquar sermones meos respondit ei loquere 34 at ille servus inquit Abraham sum 35 et Dominus benedixit domino meo valde magnificatusque est et dedit ei oves et boves argentum et aurum servos et ancillas camelos et asinos 36 et peperit Sarra uxor domini mei filium domino meo in

senectute sua deditque illi omnia quae habuerat **37** et adiuravit me dominus meus dicens non accipies uxorem filio meo de filiabus Chananeorum in quorum terra habito **38** sed ad domum patris mei perges et de cognatione mea accipies uxorem filio meo **39** ego vero respondi domino meo quid si noluerit venire mecum mulier **40** Dominus ait in cuius conspectu ambulo mittet angelum suum tecum et diriget viam tuam accipiesque uxorem filio meo de cognatione mea et de domo patris mei **41** innocens eris a maledictione mea cum veneris ad propinquos meos et non dederint tibi **42** veni ergo hodie ad fontem et dixi Domine Deus domini mei Abraham si direxisti viam meam in qua nunc ambulo **43** ecce sto iuxta fontem aquae et virgo quae egredietur ad hauriendam aquam audierit a me da mihi pauxillum aquae ad bibendum ex hydria tua **44** et dixerit mihi et tu bibe et camelis tuis hauriam ipsa est mulier quam praeparavit Dominus filio domini mei **45** dum haec mecum tacitus volverem apparuit Rebecca veniens cum hydria quam portabat in scapula descenditque ad fontem et hausit aquam et aio ad eam da mihi paululum bibere **46** quae festina deposuit hydriam de umero et dixit mihi et tu bibe et camelis tuis potum tribuam bibi et adaquavit camelos **47** interrogavique eam et dixi cuius es filia quae respondit filia Bathuelis sum filii Nahor quem peperit illi Melcha suspendi itaque inaures ad ornandam faciem eius et armillas posui in manibus **48** pronusque adoravi Dominum benedicens Domino Deo domini mei Abraham qui perduxisset me recto itinere ut sumerem filiam fratris domini mei filio eius **49** quam ob rem si facitis misericordiam et veritatem cum domino meo indicate mihi sin autem aliud placet et hoc dicite ut vadam ad dextram sive ad sinistram **50** responderunt Laban et Bathuel a Domino egressus est sermo non possumus extra placitum eius quicquam aliud tecum loqui **51** en Rebecca coram te est tolle eam et proficiscere et sit uxor filii domini tui sicut locutus est Dominus **52** quod cum audisset puer Abraham adoravit in terra Dominum **53** prolatisque vasis argenteis et aureis ac vestibus dedit ea Rebeccae pro munere fratribus quoque eius et matri dona obtulit **54** initoque convivio vescentes pariter et bibentes manserunt ibi surgens autem mane locutus est puer dimittite me ut vadam ad dominum meum **55** responderunt fratres eius et mater maneat puella saltem decem dies apud nos et postea proficiscetur **56** nolite ait me retinere quia Dominus direxit viam meam dimittite me ut pergam ad dominum meum **57** dixerunt vocemus puellam et quaeramus ipsius voluntatem **58** cumque vocata venisset sciscitati sunt vis ire cum homine isto quae ait vadam **59** dimiserunt ergo eam et nutricem illius servumque Abraham et comites eius **60** inprecantes prospera sorori suae atque dicentes soror nostra es crescas in mille milia et possideat semen tuum portas inimicorum suorum **61** igitur Rebecca et puellae illius ascensis camelis secutae sunt virum qui festinus revertebatur ad dominum suum **62** eo tempore Isaac deambulabat per viam quae ducit ad puteum cuius nomen est Viventis et videntis habitabat enim in terra australi **63** et egressus fuerat ad meditandum in agro inclinata iam die cumque levasset oculos vidit camelos venientes procul **64** Rebecca quoque conspecto Isaac descendit de camelo **65** et ait ad puerum quis est ille homo qui venit per agrum in occursum nobis dixit ei ipse est dominus meus at illa tollens cito pallium operuit se **66** servus autem cuncta quae gesserat narravit Isaac **67** qui introduxit eam in tabernaculum Sarrae matris suae et accepit uxorem et in tantum dilexit ut dolorem qui ex morte matris acciderat temperaret

25 Abraham vero aliam duxit uxorem nomine Cetthuram **2** quae peperit ei Zamram et Iexan et Madan et Madian et Iesboch et Sue **3** Iexan quoque genuit Saba et Dadan filii Dadan fuerunt Assurim et Lathusim et Loommim **4** at vero ex Madian ortus est Epha et Opher et Enoch et Abida et Eldaa omnes hii filii Cetthurae **5** deditque Abraham cuncta quae possederat Isaac **6** filiis autem concubinarum largitus est munera et separavit eos ab Isaac filio suo dum adhuc ipse viveret ad plagam orientalem **7** fuerunt autem dies vitae eius centum septuaginta quinque anni **8** et deficiens mortuus est in senectute bona provectaeque aetatis et plenus dierum congregatusque est ad populum suum **9** et sepelierunt eum Isaac et Ismahel filii sui in spelunca duplici quae sita est in agro Ephron filii Soor Hetthei e regione Mambre **10** quem emerat a filiis Heth ibi sepultus est ipse et

Sarra uxor eius 11 et post obitum illius benedixit Deus Isaac filio eius qui habitabat iuxta puteum nomine Viventis et videntis 12 hae sunt generationes Ismahel filii Abraham quem peperit ei Agar Aegyptia famula Sarrae 13 et haec nomina filiorum eius in vocabulis et generationibus suis primogenitus Ismahelis Nabaioth dein Cedar et Abdeel et Mabsam 14 Masma quoque et Duma et Massa 15 Adad et Thema Itur et Naphis et Cedma 16 isti sunt filii Ismahel et haec nomina per castella et oppida eorum duodecim principes tribuum suarum 17 anni vitae Ismahel centum triginta septem deficiens mortuus est et adpositus ad populum suum 18 habitavit autem ab Evila usque Sur quae respicit Aegyptum introeuntibus Assyrios coram cunctis fratribus suis obiit 19 hae quoque sunt generationes Isaac filii Abraham Abraham genuit Isaac 20 qui cum quadraginta esset annorum duxit uxorem Rebeccam filiam Bathuel Syri de Mesopotamiam sororem Laban 21 deprecatusque est Dominum pro uxore sua eo quod esset sterilis qui exaudivit eum et dedit conceptum Rebeccae 22 sed conlidebantur in utero eius parvuli quae ait si sic mihi futurum erat quid necesse fuit concipere perrexitque ut consuleret Dominum 23 qui respondens ait duae gentes in utero tuo sunt et duo populi ex ventre tuo dividentur populusque populum superabit et maior minori serviet 24 iam tempus pariendi venerat et ecce gemini in utero repperti sunt 25 qui primus egressus est rufus erat et totus in morem pellis hispidus vocatumque est nomen eius Esau protinus alter egrediens plantam fratris tenebat manu et idcirco appellavit eum Iacob 26 sexagenarius erat Isaac quando nati sunt parvuli 27 quibus adultis factus est Esau vir gnarus venandi et homo agricola Iacob autem vir simplex habitabat in tabernaculis 28 Isaac amabat Esau eo quod de venationibus illius vesceretur et Rebecca diligebat Iacob 29 coxit autem Iacob pulmentum ad quem cum venisset Esau de agro lassus 30 ait da mihi de coctione hac rufa quia oppido lassus sum quam ob causam vocatum est nomen eius Edom 31 cui dixit Iacob vende mihi primogenita tua 32 ille respondit en morior quid mihi proderunt primogenita 33 ait Iacob iura ergo mihi iuravit Esau et vendidit primogenita 34 et sic accepto pane et lentis edulio comedit et bibit et abiit parvipendens quod primogenita vendidisset

26 orta autem fame super terram post eam sterilitatem quae acciderat in diebus Abraham abiit Isaac ad Abimelech regem Palestinorum in Gerara 2 apparuitque ei Dominus et ait ne descendas in Aegyptum sed quiesce in terra quam dixero tibi 3 et peregrinare in ea eroque tecum et benedicam tibi tibi enim et semini tuo dabo universas regiones has conplens iuramentum quod spopondi Abraham patri tuo 4 et multiplicabo semen tuum sicut stellas caeli daboque posteris tuis universas regiones has et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae 5 eo quod oboedierit Abraham voci meae et custodierit praecepta et mandata mea et caerimonias legesque servaverit 6 mansit itaque Isaac in Geraris 7 qui cum interrogaretur a viris loci illius super uxore sua respondit soror mea est timuerat enim confiteri quod sibi esset sociata coniugio reputans ne forte interficerent eum propter illius pulchritudinem 8 cumque pertransissent dies plurimi et ibi demoraretur prospiciens Abimelech Palestinorum rex per fenestram vidit eum iocantem cum Rebecca uxore sua 9 et accersito ait perspicuum est quod uxor tua sit cur mentitus es sororem tuam esse respondit timui ne morerer propter eam 10 dixitque Abimelech quare inposuisti nobis potuit coire quispiam de populo cum uxore tua et induxeras super nos grande peccatum praecepitque omni populo dicens 11 qui tetigerit hominis huius uxorem morte morietur 12 seruit autem Isaac in terra illa et invenit in ipso anno centuplum benedixitque ei Dominus 13 et locupletatus est homo et ibat proficiens atque succrescens donec magnus vehementer effectus est 14 habuit quoque possessionem ovium et armentorum et familiae plurimum ob haec invidentes ei Palestini 15 omnes puteos quos foderant servi patris illius Abraham illo tempore obstruxerunt implentes humo 16 in tantum ut ipse Abimelech diceret ad Isaac recede a nobis quoniam potentior nostri factus es valde 17 et ille discedens veniret ad torrentem Gerarae habitaretque ibi 18 rursum fodit alios puteos quos foderant servi patris sui Abraham et quos illo mortuo olim obstruxerant Philisthim appellavitque eos hisdem nominibus quibus ante pater vocaverat 19 foderunt in torrente et reppererunt aquam vivam 20 sed et ibi iurgium fuit pastorum Gerarae adversum

pastores Isaac dicentium nostra est aqua quam ob rem nomen putei ex eo quod acciderat vocavit Calumniam **21** foderunt et alium et pro illo quoque rixati sunt appellavitque eum Inimicitias **22** profectus inde fodit alium puteum pro quo non contenderunt itaque vocavit nomen illius Latitudo dicens nunc dilatavit nos Dominus et fecit crescere super terram **23** ascendit autem ex illo loco in Bersabee **24** ubi apparuit ei Dominus in ipsa nocte dicens ego sum Deus Abraham patris tui noli metuere quia tecum sum benedicam tibi et multiplicabo semen tuum propter servum meum Abraham **25** itaque aedificavit ibi altare et invocato nomine Domini extendit tabernaculum praecepitque servis suis ut foderent puteum **26** ad quem locum cum venissent de Geraris Abimelech et Ochozath amicus illius et Fichol dux militum **27** locutus est eis Isaac quid venistis ad me hominem quem odistis et expulistis a vobis **28** qui responderunt vidimus tecum esse Dominum et idcirco nunc diximus sit iuramentum inter nos et ineamus foedus **29** ut non facias nobis quicquam mali sicut et nos nihil tuorum adtigimus nec fecimus quod te laederet sed cum pace dimisimus auctum benedictione Domini **30** fecit ergo eis convivium et post cibum et potum **31** surgentes mane iuraverunt sibi mutuo dimisitque eos Isaac pacifice in locum suum **32** ecce autem venerunt in ipso die servi Isaac adnuntiantes ei de puteo quem foderant atque dicentes invenimus aquam **33** unde appellavit eum Abundantiam et nomen urbi inpositum est Bersabee usque in praesentem diem **34** Esau vero quadragenarius duxit uxores Iudith filiam Beeri Hetthei et Basemath filiam Helon eiusdem loci **35** quae ambae offenderant animum Isaac et Rebeccae

27 senuit autem Isaac et caligaverunt oculi eius et videre non poterat vocavitque Esau filium suum maiorem et dixit ei fili mi qui respondit adsum **2** cui pater vides inquit quod senuerim et ignorem diem mortis meae **3** sume arma tua faretram et arcum et egredere foras cumque venatu aliquid adprehenderis **4** fac mihi inde pulmentum sicut velle me nosti et adfer ut comedam et benedicat tibi anima mea antequam moriar **5** quod cum audisset Rebecca et ille abisset in agrum ut iussionem patris expleret **6** dixit filio suo Iacob audivi patrem tuum loquentem cum Esau fratre tuo et dicentem ei **7** adfer mihi venationem tuam et fac cibos ut comedam et benedicam tibi coram Domino antequam moriar **8** nunc ergo fili mi adquiesce consiliis meis **9** et pergens ad gregem adfer mihi duos hedos optimos ut faciam ex eis escas patri tuo quibus libenter vescitur **10** quas cum intuleris et comederit benedicat tibi priusquam moriatur **11** cui ille respondit nosti quod Esau frater meus homo pilosus sit et ego lenis **12** si adtractaverit me pater meus et senserit timeo ne putet sibi voluisse inludere et inducat super me maledictionem pro benedictione **13** ad quem mater in me sit ait ista maledictio fili mi tantum audi vocem meam et perge adferque quae dixi **14** abiit et adtulit deditque matri paravit illa cibos sicut noverat velle patrem illius **15** et vestibus Esau valde bonis quas apud se habebat domi induit eum **16** pelliculasque hedorum circumdedit manibus et colli nuda protexit **17** dedit pulmentum et panes quos coxerat tradidit **18** quibus inlatis dixit pater mi et ille respondit audio quis tu es fili mi **19** dixitque Iacob ego sum Esau primogenitus tuus feci sicut praecepisti mihi surge sede et comede de venatione mea ut benedicat mihi anima tua **20** rursum Isaac ad filium suum quomodo inquit tam cito invenire potuisti fili mi qui respondit voluntatis Dei fuit ut cito mihi occurreret quod volebam **21** dixitque Isaac accede huc ut tangam te fili mi et probem utrum tu sis filius meus Esau an non **22** accessit ille ad patrem et palpato eo dixit Isaac vox quidem vox Iacob est sed manus manus sunt Esau **23** et non cognovit eum quia pilosae manus similitudinem maioris expresserant benedicens ergo illi **24** ait tu es filius meus Esau respondit ego sum **25** at ille offer inquit mihi cibos de venatione tua fili mi ut benedicat tibi anima mea quos cum oblatos comedisset obtulit ei etiam vinum quo hausto **26** dixit ad eum accede ad me et da mihi osculum fili mi **27** accessit et osculatus est eum statimque ut sensit vestimentorum illius flagrantiam benedicens ait ecce odor filii mei sicut odor agri cui benedixit Dominus **28** det tibi Deus de rore caeli et de pinguedine terrae abundantiam frumenti et vini **29** et serviant tibi populi et adorent te tribus esto dominus fratrum tuorum et incurventur ante te filii matris tuae qui maledixerit tibi sit maledictus et qui benedixerit benedictionibus repleatur **30** vix Isaac

sermonem impleverat et egresso Iacob foras venit Esau 31 coctosque de venatione cibos intulit patri dicens surge pater mi et comede de venatione filii tui ut benedicat mihi anima tua 32 dixitque illi Isaac quis enim es tu qui respondit ego sum primogenitus filius tuus Esau 33 expavit Isaac stupore vehementi et ultra quam credi potest admirans ait quis igitur ille est qui dudum captam venationem adtulit mihi et comedi ex omnibus priusquam tu venires benedixique ei et erit benedictus 34 auditis Esau sermonibus patris inrugiit clamore magno et consternatus ait benedic etiam mihi pater mi 35 qui ait venit germanus tuus fraudulenter et accepit benedictionem tuam 36 at ille subiunxit iuste vocatum est nomen eius Iacob subplantavit enim me en altera vice primogenita mea ante tulit et nunc secundo subripuit benedictionem meam rursumque ad patrem numquid non reservasti ait et mihi benedictionem 37 respondit Isaac dominum tuum illum constitui et omnes fratres eius servituti illius subiugavi frumento et vino stabilivi eum tibi post haec fili mi ultra quid faciam 38 cui Esau num unam inquit tantum benedictionem habes pater mihi quoque obsecro ut benedicas cumque heiulatu magno fleret 39 motus Isaac dixit ad eum in pinguedine terrae et in rore caeli desuper 40 erit benedictio tua vives gladio et fratri tuo servies tempusque veniet cum excutias et solvas iugum eius de cervicibus tuis 41 oderat ergo semper Esau Iacob pro benedictione qua benedixerat ei pater dixitque in corde suo veniant dies luctus patris mei ut occidam Iacob fratrem meum 42 nuntiata sunt haec Rebeccae quae mittens et vocans Iacob filium suum dixit ad eum ecce Esau frater tuus minatur ut occidat te 43 nunc ergo fili audi vocem meam et consurgens fuge ad Laban fratrem meum in Haran 44 habitabisque cum eo dies paucos donec requiescat furor fratris tui 45 et cesset indignatio eius obliviscaturque eorum quae fecisti in eum postea mittam et adducam te inde huc cur utroque orbabor filio in una die 46 dixit quoque Rebecca ad Isaac taedet me vitae meae propter filias Heth si acceperit Iacob uxorem de stirpe huius terrae nolo vivere

28 vocavit itaque Isaac Iacob et benedixit praecepitque ei dicens noli accipere coniugem de genere Chanaan 2 sed vade et proficiscere in Mesopotamiam Syriae ad domum Bathuel patrem matris tuae et accipe tibi inde uxorem de filiabus Laban avunculi tui 3 Deus autem omnipotens benedicat tibi et crescere te faciat atque multiplicet ut sis in turbas populorum 4 et det tibi benedictiones Abraham et semini tuo post te ut possideas terram peregrinationis tuae quam pollicitus est avo tuo 5 cumque dimisisset eum Isaac profectus venit in Mesopotamiam Syriae ad Laban filium Bathuel Syri fratrem Rebeccae matris suae 6 videns autem Esau quod benedixisset pater suus Iacob et misisset eum in Mesopotamiam Syriae ut inde uxorem duceret et quod post benedictionem praecepisset ei dicens non accipies coniugem de filiabus Chanaan 7 quodque oboediens Iacob parentibus isset in Syriam 8 probans quoque quod non libenter aspiceret filias Chanaan pater suus 9 ivit ad Ismahelem et duxit uxorem absque his quas prius habebat Maeleth filiam Ismahel filii Abraham sororem Nabaioth 10 igitur egressus Iacob de Bersabee pergebat Haran 11 cumque venisset ad quendam locum et vellet in eo requiescere post solis occubitum tulit de lapidibus qui iacebant et subponens capiti suo dormivit in eodem loco 12 viditque in somnis scalam stantem super terram et cacumen illius tangens caelum angelos quoque Dei ascendentes et descendentes per eam 13 et Dominum innixum scalae dicentem sibi ego sum Dominus Deus Abraham patris tui et Deus Isaac terram in qua dormis tibi dabo et semini tuo 14 eritque germen tuum quasi pulvis terrae dilataberis ad occidentem et orientem septentrionem et meridiem et benedicentur in te et in semine tuo cunctae tribus terrae 15 et ero custos tuus quocumque perrexeris et reducam te in terram hanc nec dimittam nisi conplevero universa quae dixi 16 cumque evigilasset Iacob de somno ait vere Dominus est in loco isto et ego nesciebam 17 pavensque quam terribilis inquit est locus iste non est hic aliud nisi domus Dei et porta caeli 18 surgens ergo mane tulit lapidem quem subposuerat capiti suo et erexit in titulum fundens oleum desuper 19 appellavitque nomen urbis Bethel quae prius Luza vocabatur 20 vovit etiam votum dicens si fuerit Deus mecum et custodierit me in via per quam ambulo et dederit mihi panem ad vescendum et vestem ad induendum 21 reversusque fuero prospere ad domum patris mei

erit mihi Dominus in Deum 22 et lapis iste quem erexi in titulum vocabitur Domus Dei cunctorumque quae dederis mihi decimas offeram tibi

29 profectus ergo Iacob venit ad terram orientalem 2 et vidit puteum in agro tresque greges ovium accubantes iuxta eum nam ex illo adaquabantur pecora et os eius grandi lapide claudebatur 3 morisque erat ut cunctis ovibus congregatis devolverent lapidem et refectis gregibus rursum super os putei ponerent 4 dixitque ad pastores fratres unde estis qui responderunt de Haran 5 quos interrogans numquid ait nostis Laban filium Nahor dixerunt novimus 6 sanusne est inquit valet inquiunt et ecce Rahel filia eius venit cum grege suo 7 dixitque Iacob adhuc multum diei superest nec est tempus ut reducantur ad caulas greges date ante potum ovibus et sic ad pastum eas reducite 8 qui responderunt non possumus donec omnia pecora congregentur et amoveamus lapidem de ore putei ut adaquemus greges 9 adhuc loquebantur et ecce Rahel veniebat cum ovibus patris sui nam gregem ipsa pascebat 10 quam cum vidisset Iacob et sciret consobrinam suam ovesque Laban avunculi sui amovit lapidem quo puteus claudebatur 11 et adaquato grege osculatus est eam elevataque voce flevit 12 et indicavit ei quod frater esset patris eius et filius Rebeccae at illa festinans nuntiavit patri suo 13 qui cum audisset venisse Iacob filium sororis suae cucurrit obviam conplexusque eum et in oscula ruens duxit in domum suam auditis autem causis itineris 14 respondit os meum es et caro mea et postquam expleti sunt dies mensis unius 15 dixit ei num quia frater meus es gratis servies mihi dic quid mercedis accipias 16 habebat vero filias duas nomen maioris Lia minor appellabatur Rahel 17 sed Lia lippis erat oculis Rahel decora facie et venusto aspectu 18 quam diligens Iacob ait serviam tibi pro Rahel filia tua minore septem annis 19 respondit Laban melius est ut tibi eam dem quam viro alteri mane apud me 20 servivit igitur Iacob pro Rahel septem annis et videbantur illi pauci dies prae amoris magnitudine 21 dixitque ad Laban da mihi uxorem meam quia iam tempus expletum est ut ingrediar ad eam 22 qui vocatis multis amicorum turbis ad convivium fecit nuptias 23 et vespere filiam suam Liam introduxit ad eum 24 dans ancillam filiae Zelpham nomine ad quam cum ex more Iacob fuisset ingressus facto mane vidit Liam 25 et dixit ad socerum quid est quod facere voluisti nonne pro Rahel servivi tibi quare inposuisti mihi 26 respondit Laban non est in loco nostro consuetudinis ut minores ante tradamus ad nuptias 27 imple ebdomadem dierum huius copulae et hanc quoque dabo tibi pro opere quo serviturus es mihi septem annis aliis 28 adquievit placito et ebdomade transacta Rahel duxit uxorem 29 cui pater servam Balam dederat 30 tandemque potitus optatis nuptiis amorem sequentis priori praetulit serviens apud eum septem annis aliis 31 videns autem Dominus quod despiceret Liam aperuit vulvam eius sorore sterili permanente 32 quae conceptum genuit filium vocavitque nomen eius Ruben dicens vidit Dominus humilitatem meam nunc amabit me vir meus 33 rursumque concepit et peperit filium et ait quoniam audivit Dominus haberi me contemptui dedit etiam istum mihi vocavitque nomen illius Symeon 34 concepit tertio et genuit alium dixitque nunc quoque copulabitur mihi maritus meus eo quod pepererim illi tres filios et idcirco appellavit nomen eius Levi 35 quarto concepit et peperit filium et ait modo confitebor Domino et ob hoc vocavit eum Iudam cessavitque parere

30 cernens autem Rahel quod infecunda esset invidit sorori et ait marito suo da mihi liberos alioquin moriar 2 cui iratus respondit Iacob num pro Deo ego sum qui privavit te fructu ventris tui 3 at illa habeo inquit famulam Balam ingredere ad eam ut pariat super genua mea et habeam ex ea filios 4 deditque illi Balam in coniugium quae 5 ingresso ad se viro concepit et peperit filium 6 dixitque Rahel iudicavit mihi Dominus et exaudivit vocem meam dans mihi filium et idcirco appellavit nomen illius Dan 7 rursumque Bala concipiens peperit alterum 8 pro quo ait Rahel conparavit me Deus cum sorore mea et invalui vocavitque eum Nepthalim 9 sentiens Lia quod parere desisset Zelpham ancillam suam marito tradidit 10 qua post conceptum edente filium 11 dixit feliciter et idcirco vocavit nomen eius Gad 12 peperit quoque Zelpha alterum 13 dixitque Lia hoc pro beatitudine mea beatam quippe me dicent mulieres propterea appellavit eum Aser 14 egressus autem Ruben tempore

messis triticeae in agro repperit mandragoras quos matri Liae detulit dixitque Rahel da mihi partem de mandragoris filii tui **15** illa respondit parumne tibi videtur quod praeripueris maritum mihi nisi etiam mandragoras filii mei tuleris ait Rahel dormiat tecum hac nocte pro mandragoris filii tui **16** redeuntique ad vesperam de agro Iacob egressa est in occursum Lia et ad me inquit intrabis quia mercede conduxi te pro mandragoris filii mei dormivit cum ea nocte illa **17** et exaudivit Deus preces eius concepitque et peperit filium quintum **18** et ait dedit Deus mercedem mihi quia dedi ancillam meam viro meo appellavitque nomen illius Isachar **19** rursum Lia concipiens peperit sextum filium **20** et ait ditavit me Deus dote bona etiam hac vice mecum erit maritus meus eo quod genuerim ei sex filios et idcirco appellavit nomen eius Zabulon **21** post quem peperit filiam nomine Dinam **22** recordatus quoque Dominus Rahelis exaudivit eam et aperuit vulvam illius **23** quae concepit et peperit filium dicens abstulit Deus obprobrium meum **24** et vocavit nomen illius Ioseph dicens addat mihi Dominus filium alterum **25** nato autem Ioseph dixit Iacob socero suo dimitte me ut revertar in patriam et ad terram meam **26** da mihi uxores et liberos meos pro quibus servivi tibi ut abeam tu nosti servitutem qua servivi tibi **27** ait ei Laban inveniam gratiam in conspectu tuo experimento didici quod benedixerit mihi Deus propter te **28** constitue mercedem tuam quam dem tibi **29** at ille respondit tu nosti quomodo servierim tibi et quanta in manibus meis fuerit possessio tua **30** modicum habuisti antequam venirem et nunc dives effectus es benedixitque tibi Dominus ad introitum meum iustum est igitur ut aliquando provideam etiam domui meae **31** dixitque Laban quid dabo tibi at ille ait nihil volo sed si feceris quod postulo iterum pascam et custodiam pecora tua **32** gyra omnes greges tuos et separa cunctas oves varias et sparso vellere et quodcumque furvum et maculosum variumque fuerit tam in ovibus quam in capris erit merces mea **33** respondebitque mihi cras iustitia mea quando placiti tempus advenerit coram te et omnia quae non fuerint varia et maculosa et furva tam in ovibus quam in capris furti me arguent **34** dixit Laban gratum habeo quod petis **35** et separavit in die illo capras et oves hircos et arietes varios atque maculosos cunctum autem gregem unicolorem id est albi et nigri velleris tradidit in manu filiorum suorum **36** et posuit spatium itineris inter se et generum dierum trium qui pascebat reliquos greges eius **37** tollens ergo Iacob virgas populeas virides et amigdalinas et ex platanis ex parte decorticavit eas detractisque corticibus in his quae spoliata fuerant candor apparuit illa vero quae integra erant viridia permanserunt atque in hunc modum color effectus est varius **38** posuitque eas in canalibus ubi effundebatur aqua ut cum venissent greges ad bibendum ante oculos haberent virgas et in aspectu earum conciperent **39** factumque est ut in ipso calore coitus oves intuerentur virgas et parerent maculosa et varia et diverso colore respersa **40** divisitque gregem Iacob et posuit virgas ante oculos arietum erant autem alba quaeque et nigra Laban cetera vero Iacob separatis inter se gregibus **41** igitur quando primo tempore ascendebantur oves ponebat Iacob virgas in canalibus aquarum ante oculos arietum et ovium ut in earum contemplatione conciperent **42** quando vero serotina admissura erat et conceptus extremus non ponebat eas factaque sunt ea quae erant serotina Laban et quae primi temporis Iacob **43** ditatusque est homo ultra modum et habuit greges multos ancillas et servos camelos et asinos

31 postquam autem audivit verba filiorum Laban dicentium tulit Iacob omnia quae fuerunt patris nostri et de illius facultate ditatus factus est inclitus **2** animadvertit quoque faciem Laban quod non esset erga se sicut heri et nudius tertius **3** maxime dicente sibi Domino revertere in terram patrum tuorum et ad generationem tuam eroque tecum **4** misit et vocavit Rahel et Liam in agrum ubi pascebat greges **5** dixitque eis video faciem patris vestri quod non sit erga me sicut heri et nudius tertius Deus autem patris mei fuit mecum **6** et ipsae nostis quod totis viribus meis servierim patri vestro **7** sed pater vester circumvenit me et mutavit mercedem meam decem vicibus et tamen non dimisit eum Deus ut noceret mihi **8** si quando dixit variae erunt mercedes tuae pariebant omnes oves varios fetus quando vero e contrario ait alba quaeque accipies pro mercede omnes greges alba pepererunt **9** tulitque Deus substantiam patris vestri et dedit mihi **10** postquam enim conceptus

ovium tempus advenerat levavi oculos meos et vidi in somnis ascendentes mares super feminas varios et maculosos et diversorum colorum **11** dixitque angelus Dei ad me in somnis Iacob et ego respondi adsum **12** qui ait leva oculos tuos et vide universos masculos ascendentes super feminas varios respersos atque maculosos vidi enim omnia quae fecit tibi Laban **13** ego sum Deus Bethel ubi unxisti lapidem et votum vovisti mihi nunc ergo surge et egredere de terra hac revertens in terram nativitatis tuae **14** responderunt Rahel et Lia numquid habemus residui quicquam in facultatibus et hereditate domus patris nostri **15** nonne quasi alienas reputavit nos et vendidit comeditque pretium nostrum **16** sed Deus tulit opes patris nostri et nobis eas tradidit ac filiis nostris unde omnia quae praecepit fac **17** surrexit itaque Iacob et inpositis liberis et coniugibus suis super camelos abiit **18** tulitque omnem substantiam et greges et quicquid in Mesopotamiam quaesierat pergens ad Isaac patrem suum in terram Chanaan **19** eo tempore Laban ierat ad tondendas oves et Rahel furata est idola patris sui **20** noluitque Iacob confiteri socero quod fugeret **21** cumque abisset tam ipse quam omnia quae iuris eius erant et amne transmisso pergeret contra montem Galaad **22** nuntiatum est Laban die tertio quod fugeret Iacob **23** qui adsumptis fratribus suis persecutus est eum diebus septem et conprehendit in monte Galaad **24** viditque in somnis dicentem sibi Dominum cave ne quicquam aspere loquaris contra Iacob **25** iamque Iacob extenderat in monte tabernaculum cum ille consecutus eum cum fratribus suis in eodem monte Galaad fixit tentorium **26** et dixit ad Iacob quare ita egisti ut clam me abigeres filias meas quasi captivas gladio **27** cur ignorante me fugere voluisti nec indicare mihi ut prosequerer te cum gaudio et canticis et tympanis et cithara **28** non es passus ut osculerer filios meos ac filias stulte operatus es et nunc **29** valet quidem manus mea reddere tibi malum sed Deus patris vestri heri dixit mihi cave ne loquaris cum Iacob quicquam durius **30** esto ad tuos ire cupiebas et desiderio tibi erat domus patris tui cur furatus es deos meos **31** respondit Iacob quod inscio te profectus sum timui ne violenter auferres filias tuas **32** quod autem furti arguis apud quemcumque inveneris deos tuos necetur coram fratribus nostris scrutare quicquid tuorum apud me inveneris et aufer haec dicens ignorabat quod Rahel furata esset idola **33** ingressus itaque Laban tabernaculum Iacob et Liae et utriusque famulae non invenit cumque intrasset tentorium Rahelis **34** illa festinans abscondit idola subter stramen cameli et sedit desuper scrutantique omne tentorium et nihil invenienti **35** ait ne irascatur dominus meus quod coram te adsurgere nequeo quia iuxta consuetudinem feminarum nunc accidit mihi sic delusa sollicitudo quaerentis est **36** tumensque Iacob cum iurgio ait quam ob culpam meam et ob quod peccatum sic exarsisti post me **37** et scrutatus es omnem supellectilem meam quid invenisti de cuncta substantia domus tuae pone hic coram fratribus meis et fratribus tuis et iudicent inter me et te **38** idcirco viginti annis fui tecum oves tuae et caprae steriles non fuerunt arietes gregis tui non comedi **39** nec captum a bestia ostendi tibi ego damnum omne reddebam quicquid furto perierat a me exigebas **40** die noctuque aestu urebar et gelu fugiebat somnus ab oculis meis **41** sic per viginti annos in domo tua servivi tibi quattuordecim pro filiabus et sex pro gregibus tuis inmutasti quoque mercedem meam decem vicibus **42** nisi Deus patris mei Abraham et Timor Isaac adfuisset mihi forsitan modo nudum me dimisisses adflictionem meam et laborem manuum mearum respexit Deus et arguit te heri **43** respondit ei Laban filiae et filii et greges tui et omnia quae cernis mea sunt quid possum facere filiis et nepotibus meis **44** veni ergo et ineamus foedus ut sit testimonium inter me et te **45** tulit itaque Iacob lapidem et erexit illum in titulum **46** dixitque fratribus suis adferte lapides qui congregantes fecerunt tumulum comederuntque super eum **47** quem vocavit Laban tumulus Testis et Iacob acervum Testimonii uterque iuxta proprietatem linguae suae **48** dixitque Laban tumulus iste testis erit inter me et te hodie et idcirco appellatum est nomen eius Galaad id est tumulus Testis **49** intueatur Dominus et iudicet inter nos quando recesserimus a nobis **50** si adflixeris filias meas et si introduxeris uxores alias super eas nullus sermonis nostri testis est absque Deo qui praesens respicit **51** dixitque rursus ad Iacob en tumulus hic et lapis quem erexi inter me et te **52** testis erit tumulus inquam iste et lapis sint in testimonio si aut ego transiero illum pergens ad

te aut tu praeterieris malum mihi cogitans 53 Deus Abraham et Deus Nahor iudicet inter nos Deus patris eorum iuravit Iacob per Timorem patris sui Isaac 54 immolatisque victimis in monte vocavit fratres suos ut ederent panem qui cum comedissent manserunt ibi 55 Laban vero de nocte consurgens osculatus est filios et filias suas et benedixit illis reversus in locum suum

32 Iacob quoque abiit itinere quo coeperat fueruntque ei obviam angeli Dei 2 quos cum vidisset ait castra Dei sunt haec et appellavit nomen loci illius Manaim id est Castra 3 misit autem et nuntios ante se ad Esau fratrem suum in terram Seir regionis Edom 4 praecepitque eis dicens sic loquimini domino meo Esau haec dicit frater tuus Iacob apud Laban peregrinatus sum et fui usque in praesentem diem 5 habeo boves et asinos oves et servos atque ancillas mittoque nunc legationem ad dominum meum ut inveniam gratiam in conspectu tuo 6 reversi sunt nuntii ad Iacob dicentes venimus ad Esau fratrem tuum et ecce properat in occursum tibi cum quadringentis viris 7 timuit Iacob valde et perterritus divisit populum qui secum erat greges quoque et oves et boves et camelos in duas turmas 8 dicens si venerit Esau ad unam turmam et percusserit eam alia turma quae reliqua est salvabitur 9 dixitque Iacob Deus patris mei Abraham et Deus patris mei Isaac Domine qui dixisti mihi revertere in terram tuam et in locum nativitatis tuae et benefaciam tibi 10 minor sum cunctis miserationibus et veritate quam explesti servo tuo in baculo meo transivi Iordanem istum et nunc cum duabus turmis regredior 11 erue me de manu fratris mei de manu Esau quia valde eum timeo ne forte veniens percutiat matrem cum filiis 12 tu locutus es quod bene mihi faceres et dilatares semen meum sicut harenam maris quae prae multitudine numerari non potest 13 cumque dormisset ibi nocte illa separavit de his quae habebat munera Esau fratri suo 14 capras ducentas hircos viginti oves ducentas arietes viginti 15 camelos fetas cum pullis suis triginta vaccas quadraginta et tauros viginti asinas viginti et pullos earum decem 16 et misit per manus servorum suorum singulos seorsum greges dixitque pueris suis antecedite me et sit spatium inter gregem et gregem 17 et praecepit priori dicens si obvium habueris Esau fratrem meum et interrogaverit te cuius es et quo vadis et cuius sunt ista quae sequeris 18 respondebis servi tui Iacob munera misit domino meo Esau ipse quoque post nos venit 19 similiter mandata dedit secundo ac tertio et cunctis qui sequebantur greges dicens hisdem verbis loquimini ad Esau cum inveneritis eum 20 et addetis ipse quoque servus tuus Iacob iter nostrum insequitur dixit enim placabo illum muneribus quae praecedunt et postea videbo forsitan propitiabitur mihi 21 praecesserunt itaque munera ante eum ipse vero mansit nocte illa in Castris 22 cumque mature surrexisset tulit duas uxores suas et totidem famulas cum undecim filiis et transivit vadum Iaboc 23 transductisque omnibus quae ad se pertinebant 24 remansit solus et ecce vir luctabatur cum eo usque mane 25 qui cum videret quod eum superare non posset tetigit nervum femoris eius et statim emarcuit 26 dixitque ad eum dimitte me iam enim ascendit aurora respondit non dimittam te nisi benedixeris mihi 27 ait ergo quod nomen est tibi respondit Iacob 28 at ille nequaquam inquit Iacob appellabitur nomen tuum sed Israhel quoniam si contra Deum fortis fuisti quanto magis contra homines praevalebis 29 interrogavit eum Iacob dic mihi quo appellaris nomine respondit cur quaeris nomen meum et benedixit ei in eodem loco 30 vocavitque Iacob nomen loci illius Phanuhel dicens vidi Deum facie ad faciem et salva facta est anima mea 31 ortusque est ei statim sol postquam transgressus est Phanuhel ipse vero claudicabat pede 32 quam ob causam non comedunt filii Israhel nervum qui emarcuit in femore Iacob usque in praesentem diem eo quod tetigerit nervum femoris eius et obstipuerit

33 levans autem Iacob oculos suos vidit venientem Esau et cum eo quadringentos viros divisitque filios Liae et Rahel ambarumque famularum 2 et posuit utramque ancillam et liberos earum in principio Liam vero et filios eius in secundo loco Rahel autem et Ioseph novissimos 3 et ipse praegrediens adoravit pronus in terram septies donec adpropinquaret frater eius 4 currens itaque Esau obviam fratri suo amplexatus est eum stringensque collum et osculans

flevit 5 levatisque oculis vidit mulieres et parvulos
earum et ait quid sibi volunt isti et si ad te pertinent
respondit parvuli sunt quos donavit mihi Deus servo
tuo 6 et adpropinquantes ancillae et filii earum
incurvati sunt 7 accessitque Lia cum liberis suis et
cum similiter adorassent extremi Ioseph et Rahel
adoraverunt 8 quaenam sunt inquit istae turmae
quas obvias habui respondit ut invenirem gratiam
coram domino meo 9 et ille habeo ait plurima frater
mi sint tua tibi 10 dixit Iacob noli ita obsecro sed
si inveni gratiam in oculis tuis accipe munusculum
de manibus meis sic enim vidi faciem tuam quasi
viderim vultum Dei esto mihi propitius 11 et suscipe
benedictionem quam adtuli tibi et quam donavit mihi
Deus tribuens omnia vix fratre conpellente suscipiens
12 ait gradiamur simul eroque socius itineris tui 13
dixit Iacob nosti domine mi quod parvulos habeam
teneros et oves ac boves fetas mecum quas si plus in
ambulando fecero laborare morientur una die cuncti
greges 14 praecedat dominus meus ante servum suum
et ego sequar paulatim vestigia eius sicut videro
posse parvulos meos donec veniam ad dominum
meum in Seir 15 respondit Esau oro te ut de populo
qui mecum est saltem socii remaneant viae tuae
non est inquit necesse hoc uno indigeo ut inveniam
gratiam in conspectu domini mei 16 reversus est
itaque illo die Esau itinere quo venerat in Seir 17
et Iacob venit in Soccoth ubi aedificata domo et
fixis tentoriis appellavit nomen loci illius Soccoth
id est Tabernacula 18 transivitque in Salem urbem
Sycimorum quae est in terra Chanaan postquam
regressus est de Mesopotamiam Syriae et habitavit
iuxta oppidum 19 emitque partem agri in qua fixerat
tabernaculum a filiis Emor patris Sychem centum
agnis 20 et erecto ibi altari invocavit super illud
Fortissimum Deum Israhel

34 egressa est autem Dina filia Liae ut videret
mulieres regionis illius 2 quam cum vidisset
Sychem filius Emor Evei princeps terrae illius adamavit
et rapuit et dormivit cum illa vi opprimens virginem
3 et conglutinata est anima eius cum ea tristemque
blanditiis delinivit 4 et pergens ad Emor patrem suum
accipe mihi inquit puellam hanc coniugem 5 quod cum
audisset Iacob absentibus filiis et in pastu occupatis
pecorum siluit donec redirent 6 egresso autem Emor
patre Sychem ut loqueretur ad Iacob 7 ecce filii eius
veniebant de agro auditoque quod acciderat irati
sunt valde eo quod foedam rem esset operatus in
Israhel et violata filia Iacob rem inlicitam perpetrasset
8 locutus est itaque Emor ad eos Sychem filii mei
adhesit anima filiae vestrae date eam illi uxorem 9
et iungamus vicissim conubia filias vestras tradite
nobis et filias nostras accipite 10 et habitate nobiscum
terra in potestate vestra est exercete negotiamini
et possidete eam 11 sed et Sychem ad patrem et
ad fratres eius ait inveniam gratiam coram vobis et
quaecumque statueritis dabo 12 augete dotem munera
postulate libens tribuam quod petieritis tantum date
mihi puellam hanc uxorem 13 responderunt filii Iacob
Sychem et patri eius in dolo saevientes ob stuprum
sororis 14 non possumus facere quod petitis nec
dare sororem nostram homini incircumciso quod
inlicitum et nefarium est apud nos 15 sed in hoc
valebimus foederari si esse volueritis nostri similes et
circumcidatur in vobis omne masculini sexus 16 tunc
dabimus et accipiemus mutuo filias nostras ac vestras
et habitabimus vobiscum erimusque unus populus
17 sin autem circumcidi nolueritis tollemus filiam
nostram et recedemus 18 placuit oblatio eorum Emor
et Sychem filio eius 19 nec distulit adulescens quin
statim quod petebatur expleret amabat enim puellam
valde et ipse erat inclitus in omni domo patris sui
20 ingressique portam urbis locuti sunt populo 21
viri isti pacifici sunt et volunt habitare nobiscum
negotientur in terra et exerceant eam quae spatiosa
et lata cultoribus indiget filias eorum accipiemus
uxores et nostras illis dabimus 22 unum est quod
differtur tantum bonum si circumcidamus masculos
nostros ritum gentis imitantes 23 et substantia eorum
et pecora et cuncta quae possident nostra erunt
tantum in hoc adquiescamus et habitantes simul
unum efficiemus populum 24 adsensi sunt omnes
circumcisis cunctis maribus 25 et ecce die tertio
quando gravissimus vulnerum dolor est arreptis duo
Iacob filii Symeon et Levi fratres Dinae gladiis ingressi
sunt urbem confidenter interfectisque omnibus
masculis 26 Emor et Sychem pariter necaverunt
tollentes Dinam de domo Sychem sororem suam 27
quibus egressis inruerunt super occisos ceteri filii

Iacob et depopulati sunt urbem in ultionem stupri 28 oves eorum et armenta et asinos cunctaque vastantes quae in domibus et in agris erant 29 parvulos quoque et uxores eorum duxere captivas 30 quibus patratis audacter Iacob dixit ad Symeon et Levi turbastis me et odiosum fecistis Chananeis et Ferezeis habitatoribus terrae huius nos pauci sumus illi congregati percutient me et delebor ego et domus mea 31 responderunt numquid ut scorto abuti debuere sorore nostra

35 interea locutus est Deus ad Iacob surge et ascende Bethel et habita ibi facque altare Deo qui apparuit tibi quando fugiebas Esau fratrem tuum 2 Iacob vero convocata omni domo sua ait abicite deos alienos qui in medio vestri sunt et mundamini ac mutate vestimenta vestra 3 surgite et ascendamus in Bethel ut faciamus ibi altare Deo qui exaudivit me in die tribulationis meae et fuit socius itineris mei 4 dederunt ergo ei omnes deos alienos quos habebant et inaures quae erant in auribus eorum at ille infodit ea subter terebinthum quae est post urbem Sychem 5 cumque profecti essent terror Dei invasit omnes per circuitum civitates et non sunt ausi persequi recedentes 6 venit igitur Iacob Luzam quae est in terra Chanaan cognomento Bethel ipse et omnis populus cum eo 7 aedificavitque ibi altare et appellavit nomen loci Domus Dei ibi enim apparuit ei Deus cum fugeret fratrem suum 8 eodem tempore mortua est Debbora nutrix Rebeccae et sepulta ad radices Bethel subter quercum vocatumque est nomen loci quercus Fletus 9 apparuit autem iterum Deus Iacob postquam reversus est de Mesopotamiam Syriae benedixitque ei 10 dicens non vocaberis ultra Iacob sed Israhel erit nomen tuum et appellavit eum Israhel 11 dixitque ei ego Deus omnipotens cresce et multiplicare gentes et populi nationum erunt ex te reges de lumbis tuis egredientur 12 terramque quam dedi Abraham et Isaac dabo tibi et semini tuo post te 13 et recessit ab eo 14 ille vero erexit titulum lapideum in loco quo locutus ei fuerat Deus libans super eum libamina et effundens oleum 15 vocansque nomen loci Bethel 16 egressus inde venit verno tempore ad terram quae ducit Efratham in qua cum parturiret Rahel 17 ob difficultatem partus periclitari coepit dixitque ei obsetrix noli timere quia et hunc habebis filium 18 egrediente autem anima prae dolore et inminente iam morte vocavit nomen filii sui Benoni id est filius doloris mei pater vero appellavit eum Beniamin id est filius dexterae 19 mortua est ergo Rahel et sepulta in via quae ducit Efratham haec est Bethleem 20 erexitque Iacob titulum super sepulchrum eius hic est titulus monumenti Rahel usque in praesentem diem 21 egressus inde fixit tabernaculum trans turrem Gregis 22 cumque habitaret in illa regione abiit Ruben et dormivit cum Bala concubina patris sui quod illum minime latuit erant autem filii Iacob duodecim 23 filii Liae primogenitus Ruben et Symeon et Levi et Iudas et Isachar et Zabulon 24 filii Rahel Ioseph et Beniamin 25 filii Balae ancillae Rahelis Dan et Nepthalim 26 filii Zelphae ancillae Liae Gad et Aser hii filii Iacob qui nati sunt ei in Mesopotamiam Syriae 27 venit etiam ad Isaac patrem suum in Mambre civitatem Arbee haec est Hebron in qua peregrinatus est Abraham et Isaac 28 et conpleti sunt dies Isaac centum octoginta annorum 29 consumptusque aetate mortuus est et adpositus populo suo senex et plenus dierum et sepelierunt eum Esau et Iacob filii sui

36 hae sunt autem generationes Esau ipse est Edom 2 Esau accepit uxores de filiabus Chanaan Ada filiam Elom Hetthei et Oolibama filiam Anae filiae Sebeon Evei 3 Basemath quoque filiam Ismahel sororem Nabaioth 4 peperit autem Ada Eliphaz Basemath genuit Rauhel 5 Oolibama edidit Hieus et Hielom et Core hii filii Esau qui nati sunt ei in terra Chanaan 6 tulit autem Esau uxores suas et filios et filias et omnem animam domus suae et substantiam et pecora et cuncta quae habere poterat in terra Chanaan et abiit in alteram regionem recessitque a fratre suo Iacob 7 divites enim erant valde et simul habitare non poterant nec sustinebat eos terra peregrinationis eorum prae multitudine gregum 8 habitavitque Esau in monte Seir ipse est Edom 9 hae sunt generationes Esau patris Edom in monte Seir 10 et haec nomina filiorum eius Eliphaz filius Ada uxoris Esau Rauhel quoque filius Basemath uxoris eius 11 fueruntque filii Eliphaz Theman Omar Sephu et Gatham et Cenez 12 erat autem Thamna concubina Eliphaz filii Esau quae peperit ei Amalech hii sunt filii Adae uxoris Esau 13 filii autem Rauhel Naath et Zara Semma et Meza hii

filii Basemath uxoris Esau **14** isti quoque erant filii Oolibama filiae Ana filiae Sebeon uxoris Esau quos genuit ei Hieus et Hielom et Core **15** hii duces filiorum Esau filii Eliphaz primogeniti Esau dux Theman dux Omar dux Sephu dux Cenez **16** dux Core dux Gatham dux Amalech hii filii Eliphaz in terra Edom et hii filii Adae **17** hii quoque filii Rauhel filii Esau dux Naath dux Zara dux Semma dux Meza hii duces Rauhel in terra Edom isti filii Basemath uxoris Esau **18** hii autem filii Oolibama uxoris Esau dux Hieus dux Hielom dux Core hii duces Oolibama filiae Ana uxoris Esau **19** isti filii Esau et hii duces eorum ipse est Edom **20** isti filii Seir Horrei habitatores terrae Lotham et Sobal et Sebeon et Anan **21** Dison et Eser et Disan hii duces Horrei filii Seir in terra Edom **22** facti sunt autem filii Lotham Horrei et Heman erat autem soror Lotham Thamna **23** et isti filii Sobal Alvam et Maneeth et Hebal Sephi et Onam **24** et hii filii Sebeon Ahaia et Anam iste est Ana qui invenit aquas calidas in solitudine cum pasceret asinos Sebeon patris sui **25** habuitque filium Disan et filiam Oolibama **26** et isti filii Disan Amdan et Esban et Iethran et Charan **27** hii quoque filii Eser Balaan et Zevan et Acham **28** habuit autem filios Disan Hus et Aran **29** isti duces Horreorum dux Lothan dux Sobal dux Sebeon dux Ana **30** dux Dison dux Eser dux Disan isti duces Horreorum qui imperaverunt in terra Seir **31** reges autem qui regnaverunt in terra Edom antequam haberent regem filii Israhel fuerunt hii **32** Bale filius Beor nomenque urbis eius Denaba **33** mortuus est autem Bale et regnavit pro eo Iobab filius Zare de Bosra **34** cumque mortuus esset Iobab regnavit pro eo Husan de terra Themanorum **35** hoc quoque mortuo regnavit pro eo Adad filius Badadi qui percussit Madian in regione Moab et nomen urbis eius Ahuith **36** cumque mortuus esset Adad regnavit pro eo Semla de Maserecha **37** hoc quoque mortuo regnavit pro eo Saul de fluvio Rooboth **38** cumque et hic obisset successit in regnum Baalanam filius Achobor **39** isto quoque mortuo regnavit pro eo Adad nomenque urbis eius Phau et appellabatur uxor illius Meezabel filia Matred filiae Mizaab **40** haec ergo nomina Esau in cognationibus et locis et vocabulis suis dux Thamna dux Alva dux Ietheth **41** dux Oolibama dux Ela dux Phinon **42** dux Cenez dux Theman dux Mabsar **43** dux Mabdiel dux Iram hii duces Edom habitantes in terra imperii sui ipse est Esau pater Idumeorum

37 habitavit autem Iacob in terra Chanaan in qua peregrinatus est pater suus **2** et hae sunt generationes eius Ioseph cum sedecim esset annorum pascebat gregem cum fratribus suis adhuc puer et erat cum filiis Balae et Zelphae uxorum patris sui accusavitque fratres suos apud patrem crimine pessimo **3** Israhel autem diligebat Ioseph super omnes filios suos eo quod in senectute genuisset eum fecitque ei tunicam polymitam **4** videntes autem fratres eius quod a patre plus cunctis filiis amaretur oderant eum nec poterant ei quicquam pacificum loqui **5** accidit quoque ut visum somnium referret fratribus quae causa maioris odii seminarium fuit **6** dixitque ad eos audite somnium meum quod vidi **7** putabam ligare nos manipulos in agro et quasi consurgere manipulum meum et stare vestrosque manipulos circumstantes adorare manipulum meum **8** responderunt fratres eius numquid rex noster eris aut subiciemur dicioni tuae haec ergo causa somniorum atque sermonum invidiae et odii fomitem ministravit **9** aliud quoque vidit somnium quod narrans fratribus ait vidi per somnium quasi solem et lunam et stellas undecim adorare me **10** quod cum patri suo et fratribus rettulisset increpavit eum pater et dixit quid sibi vult hoc somnium quod vidisti num ego et mater tua et fratres adorabimus te super terram **11** invidebant igitur ei fratres sui pater vero rem tacitus considerabat **12** cumque fratres illius in pascendis gregibus patris morarentur in Sychem **13** dixit ad eum Israhel fratres tui pascunt oves in Sycimis veni mittam te ad eos quo respondente **14** praesto sum ait vade et vide si cuncta prospera sint erga fratres tuos et pecora et renuntia mihi quid agatur missus de valle Hebron venit in Sychem **15** invenitque eum vir errantem in agro et interrogavit quid quaereret **16** at ille respondit fratres meos quaero indica mihi ubi pascant greges **17** dixitque ei vir recesserunt de loco isto audivi autem eos dicentes eamus in Dothain perrexit ergo Ioseph post fratres suos et invenit eos in Dothain **18** qui cum vidissent eum procul antequam accederet ad eos cogitaverunt illum occidere **19** et mutuo loquebantur ecce somniator venit **20** venite occidamus eum et

mittamus in cisternam veterem dicemusque fera pessima devoravit eum et tunc apparebit quid illi prosint somnia sua 21 audiens hoc Ruben nitebatur liberare eum de manibus eorum et dicebat 22 non interficiamus animam eius nec effundatis sanguinem sed proicite eum in cisternam hanc quae est in solitudine manusque vestras servate innoxias hoc autem dicebat volens eripere eum de manibus eorum et reddere patri suo 23 confestim igitur ut pervenit ad fratres nudaverunt eum tunica talari et polymita 24 miseruntque in cisternam quae non habebat aquam 25 et sedentes ut comederent panem viderunt viatores Ismahelitas venire de Galaad et camelos eorum portare aromata et resinam et stacten in Aegyptum 26 dixit ergo Iudas fratribus suis quid nobis prodest si occiderimus fratrem nostrum et celaverimus sanguinem ipsius 27 melius est ut vendatur Ismahelitis et manus nostrae non polluantur frater enim et caro nostra est adquieverunt fratres sermonibus eius 28 et praetereuntibus Madianitis negotiatoribus extrahentes eum de cisterna vendiderunt Ismahelitis viginti argenteis qui duxerunt eum in Aegyptum 29 reversusque Ruben ad cisternam non invenit puerum 30 et scissis vestibus pergens ad fratres ait puer non conparet et ego quo ibo 31 tulerunt autem tunicam eius et in sanguinem hedi quem occiderant tinxerunt 32 mittentes qui ferrent ad patrem et dicerent hanc invenimus vide utrum tunica filii tui sit an non 33 quam cum agnovisset pater ait tunica filii mei est fera pessima comedit eum bestia devoravit Ioseph 34 scissisque vestibus indutus est cilicio lugens filium multo tempore 35 congregatis autem cunctis liberis eius ut lenirent dolorem patris noluit consolationem recipere et ait descendam ad filium meum lugens in infernum et illo perseverante in fletu (Sheol h7585) 36 Madianei vendiderunt Ioseph in Aegypto Putiphar eunucho Pharaonis magistro militiae

38 eo tempore descendens Iudas a fratribus suis divertit ad virum odollamitem nomine Hiram 2 viditque ibi filiam hominis chananei vocabulo Suae et uxore accepta ingressus est ad eam 3 quae concepit et peperit filium vocavitque nomen eius Her 4 rursum concepto fetu natum filium nominavit Onam 5 tertium quoque peperit quem appellavit Sela quo nato parere ultra cessavit 6 dedit autem Iudas uxorem primogenito suo Her nomine Thamar 7 fuitque Her primogenitus Iudae nequam in conspectu Domini et ab eo occisus est 8 dixit ergo Iudas ad Onam filium suum ingredere ad uxorem fratris tui et sociare illi ut suscites semen fratri tuo 9 ille sciens non sibi nasci filios introiens ad uxorem fratris sui semen fundebat in terram ne liberi fratris nomine nascerentur 10 et idcirco percussit eum Dominus quod rem detestabilem faceret 11 quam ob rem dixit Iudas Thamar nurui suae esto vidua in domo patris tui donec crescat Sela filius meus timebat enim ne et ipse moreretur sicut fratres eius quae abiit et habitavit in domo patris sui 12 evolutis autem multis diebus mortua est filia Suae uxor Iudae qui post luctum consolatione suscepta ascendebat ad tonsores ovium suarum ipse et Hiras opilio gregis Odollamita in Thamnas 13 nuntiatumque est Thamar quod socer illius ascenderet in Thamnas ad tondendas oves 14 quae depositis viduitatis vestibus adsumpsit theristrum et mutato habitu sedit in bivio itineris quod ducit Thamnam eo quod crevisset Sela et non eum accepisset maritum 15 quam cum vidisset Iudas suspicatus est esse meretricem operuerat enim vultum suum ne cognosceretur 16 ingrediensque ad eam ait dimitte me ut coeam tecum nesciebat enim quod nurus sua esset qua respondente quid mihi dabis ut fruaris concubitu meo 17 dixit mittam tibi hedum de gregibus rursum illa dicente patiar quod vis si dederis mihi arrabonem donec mittas quod polliceris 18 ait Iudas quid vis tibi pro arrabone dari respondit anulum tuum et armillam et baculum quem manu tenes ad unum igitur coitum concepit mulier 19 et surgens abiit depositoque habitu quem adsumpserat induta est viduitatis vestibus 20 misit autem Iudas hedum per pastorem suum Odollamitem ut reciperet pignus quod dederat mulieri qui cum non invenisset eam 21 interrogavit homines loci illius ubi est mulier quae sedebat in bivio respondentibus cunctis non fuit in loco isto meretrix 22 reversus est ad Iudam et dixit ei non inveni eam sed et homines loci illius dixerunt mihi numquam ibi sedisse scortum 23 ait Iudas habeat sibi certe mendacii nos arguere non poterit ego misi hedum quem promiseram et tu non invenisti eam 24 ecce autem post tres menses nuntiaverunt Iudae dicentes fornicata est Thamar nurus tua et videtur

uterus illius intumescere dixit Iudas producite eam ut conburatur 25 quae cum educeretur ad poenam misit ad socerum suum dicens de viro cuius haec sunt concepi cognosce cuius sit anulus et armilla et baculus 26 qui agnitis muneribus ait iustior me est quia non tradidi eam Sela filio meo attamen ultra non cognovit illam 27 instante autem partu apparuerunt gemini in utero atque in ipsa effusione infantum unus protulit manum in qua obsetrix ligavit coccinum dicens 28 iste egreditur prior 29 illo vero retrahente manum egressus est alter dixitque mulier quare divisa est propter te maceria et ob hanc causam vocavit nomen eius Phares 30 postea egressus est frater in cuius manu erat coccinum quem appellavit Zara

39 igitur Ioseph ductus est in Aegyptum emitque eum Putiphar eunuchus Pharaonis princeps exercitus vir aegyptius de manu Ismahelitarum a quibus perductus erat 2 fuitque Dominus cum eo et erat vir in cunctis prospere agens habitabatque in domo domini sui 3 qui optime noverat esse Dominum cum eo et omnia quae gereret ab eo dirigi in manu illius 4 invenitque Ioseph gratiam coram domino suo et ministrabat ei a quo praepositus omnibus gubernabat creditam sibi domum et universa quae tradita fuerant 5 benedixitque Dominus domui Aegyptii propter Ioseph et multiplicavit tam in aedibus quam in agris cunctam eius substantiam 6 nec quicquam aliud noverat nisi panem quo vescebatur erat autem Ioseph pulchra facie et decorus aspectu 7 post multos itaque dies iecit domina oculos suos in Ioseph et ait dormi mecum 8 qui nequaquam adquiescens operi nefario dixit ad eam ecce dominus meus omnibus mihi traditis ignorat quid habeat in domo sua 9 nec quicquam est quod non in mea sit potestate vel non tradiderit mihi praeter te quae uxor eius es quomodo ergo possum malum hoc facere et peccare in Deum meum 10 huiuscemodi verbis per singulos dies et mulier molesta erat adulescenti et ille recusabat stuprum 11 accidit autem ut quadam die intraret Ioseph domum et operis quippiam absque arbitris faceret 12 et illa adprehensa lacinia vestimenti eius diceret dormi mecum qui relicto in manu illius pallio fugit et egressus est foras 13 cumque vidisset mulier vestem in manibus suis et se esse contemptam 14 vocavit homines domus suae et ait ad eos en introduxit virum hebraeum ut inluderet nobis ingressus est ad me ut coiret mecum cumque ego succlamassem 15 et audisset vocem meam reliquit pallium quod tenebam et fugit foras 16 in argumentum ergo fidei retentum pallium ostendit marito revertenti domum 17 et ait ingressus est ad me servus hebraeus quem adduxisti ut inluderet mihi 18 cumque vidisset me clamare reliquit pallium et fugit foras 19 his auditis dominus et nimium credulus verbis coniugis iratus est valde 20 tradiditque Ioseph in carcerem ubi vincti regis custodiebantur et erat ibi clausus 21 fuit autem Dominus cum Ioseph et misertus illius dedit ei gratiam in conspectu principis carceris 22 qui tradidit in manu ipsius universos vinctos qui in custodia tenebantur et quicquid fiebat sub ipso erat 23 nec noverat aliquid cunctis ei creditis Dominus enim erat cum illo et omnia eius opera dirigebat

40 his ita gestis accidit ut peccarent duo eunuchi pincerna regis Aegypti et pistor domino suo 2 iratusque Pharao contra eos nam alter pincernis praeerat alter pistoribus 3 misit eos in carcerem principis militum in quo erat vinctus et Ioseph 4 at custos carceris tradidit eos Ioseph qui et ministrabat eis aliquantum temporis fluxerat et illi in custodia tenebantur 5 videruntque ambo somnium nocte una iuxta interpretationem congruam sibi 6 ad quos cum introisset Ioseph mane et vidisset eos tristes 7 sciscitatus est dicens cur tristior est hodie solito facies vestra 8 qui responderunt somnium vidimus et non est qui interpretetur nobis dixitque ad eos Ioseph numquid non Dei est interpretatio referte mihi quid videritis 9 narravit prior praepositus pincernarum somnium videbam coram me vitem 10 in qua erant tres propagines crescere paulatim gemmas et post flores uvas maturescere 11 calicemque Pharaonis in manu mea tuli ergo uvas et expressi in calicem quem tenebam et tradidi poculum Pharaoni 12 respondit Ioseph haec est interpretatio somnii tres propagines tres adhuc dies sunt 13 post quos recordabitur Pharao magisterii tui et restituet te in gradum pristinum dabisque ei calicem iuxta officium tuum sicut facere ante consueveras 14 tantum memento mei cum tibi bene fuerit et facies mecum misericordiam ut

suggeras Pharaoni et educat me de isto carcere 15 quia furto sublatus sum de terra Hebraeorum et hic innocens in lacum missus sum 16 videns pistorum magister quod prudenter somnium dissolvisset ait et ego vidi somnium quod haberem tria canistra farinae super caput meum 17 et in uno canistro quod erat excelsius portare me omnes cibos qui fiunt arte pistoria avesque comedere ex eo 18 respondit Ioseph haec est interpretatio somnii tria canistra tres adhuc dies sunt 19 post quos auferet Pharao caput tuum ac suspendet te in cruce et lacerabunt volucres carnes tuas 20 exin dies tertius natalicius Pharaonis erat qui faciens grande convivium pueris suis recordatus est inter epulas magistri pincernarum et pistorum principis 21 restituitque alterum in locum suum ut porrigeret regi poculum 22 alterum suspendit in patibulo ut coniectoris veritas probaretur 23 et tamen succedentibus prosperis praepositus pincernarum oblitus est interpretis sui

41 post duos annos vidit Pharao somnium putabat se stare super fluvium 2 de quo ascendebant septem boves pulchrae et crassae nimis et pascebantur in locis palustribus 3 aliae quoque septem emergebant de flumine foedae confectaeque macie et pascebantur in ipsa amnis ripa in locis virentibus 4 devoraveruntque eas quarum mira species et habitudo corporum erat expergefactus Pharao 5 rursum dormivit et vidit alterum somnium septem spicae pullulabant in culmo uno plenae atque formonsae 6 aliae quoque totidem spicae tenues et percussae uredine oriebantur 7 devorantes omnem priorum pulchritudinem evigilans post quietem 8 et facto mane pavore perterritus misit ad coniectores Aegypti cunctosque sapientes et accersitis narravit somnium nec erat qui interpretaretur 9 tunc demum reminiscens pincernarum magister ait confiteor peccatum meum 10 iratus rex servis suis me et magistrum pistorum retrudi iussit in carcerem principis militum 11 ubi una nocte uterque vidimus somnium praesagum futurorum 12 erat ibi puer hebraeus eiusdem ducis militum famulus cui narrantes somnia 13 audivimus quicquid postea rei probavit eventus ego enim redditus sum officio meo et ille suspensus est in cruce 14 protinus ad regis imperium eductum de carcere Ioseph totonderunt ac veste mutata obtulerunt ei 15 cui ille ait vidi somnia nec est qui edisserat quae audivi te prudentissime conicere 16 respondit Ioseph absque me Deus respondebit prospera Pharaoni 17 narravit ergo ille quod viderat putabam me stare super ripam fluminis 18 et septem boves de amne conscendere pulchras nimis et obesis carnibus quae in pastu paludis virecta carpebant 19 et ecce has sequebantur aliae septem boves in tantum deformes et macilentae ut numquam tales in terra Aegypti viderim 20 quae devoratis et consumptis prioribus 21 nullum saturitatis dedere vestigium sed simili macie et squalore torpebant evigilans rursum sopore depressus 22 vidi somnium septem spicae pullulabant in culmo uno plenae atque pulcherrimae 23 aliae quoque septem tenues et percussae uredine oriebantur stipula 24 quae priorum pulchritudinem devorarunt narravi coniectoribus somnium et nemo est qui edisserat 25 respondit Ioseph somnium regis unum est quae facturus est Deus ostendit Pharaoni 26 septem boves pulchrae et septem spicae plenae septem ubertatis anni sunt eandemque vim somnii conprehendunt 27 septem quoque boves tenues atque macilentae quae ascenderunt post eas et septem spicae tenues et vento urente percussae septem anni sunt venturae famis 28 qui hoc ordine conplebuntur 29 ecce septem anni venient fertilitatis magnae in universa terra Aegypti 30 quos sequentur septem anni alii tantae sterilitatis ut oblivioni tradatur cuncta retro abundantia consumptura est enim fames omnem terram 31 et ubertatis magnitudinem perditura inopiae magnitudo 32 quod autem vidisti secundo ad eandem rem pertinens somnium firmitatis indicium est eo quod fiat sermo Dei et velocius impleatur 33 nunc ergo provideat rex virum sapientem et industrium et praeficiat eum terrae Aegypti 34 qui constituat praepositos per singulas regiones et quintam partem fructuum per septem annos fertilitatis 35 qui iam nunc futuri sunt congreget in horrea et omne frumentum sub Pharaonis potestate condatur serveturque in urbibus 36 et paretur futurae septem annorum fami quae pressura est Aegyptum et non consumetur terra inopia 37 placuit Pharaoni consilium et cunctis ministris eius 38 locutusque est ad eos num invenire poterimus talem virum qui spiritu Dei plenus sit 39

dixit ergo ad Ioseph quia ostendit Deus tibi omnia quae locutus es numquid sapientiorem et similem tui invenire potero **40** tu eris super domum meam et ad tui oris imperium cunctus populus oboediet uno tantum regni solio te praecedam **41** dicens quoque rursum Pharao ad Ioseph ecce constitui te super universam terram Aegypti **42** tulit anulum de manu sua et dedit in manu eius vestivitque eum stola byssina et collo torquem auream circumposuit **43** fecitque ascendere super currum suum secundum clamante praecone ut omnes coram eo genuflecterent et praepositum esse scirent universae terrae Aegypti **44** dixit quoque rex ad Ioseph ego sum Pharao absque tuo imperio non movebit quisquam manum aut pedem in omni terra Aegypti **45** vertitque nomen illius et vocavit eum lingua aegyptiaca Salvatorem mundi dedit quoque illi uxorem Aseneth filiam Putiphare sacerdotis Heliopoleos egressus itaque Ioseph ad terram Aegypti **46** triginta autem erat annorum quando stetit in conspectu regis Pharaonis circuivit omnes regiones Aegypti **47** venitque fertilitas septem annorum et in manipulos redactae segetes congregatae sunt in horrea Aegypti **48** omnis etiam frugum abundantia in singulis urbibus condita est **49** tantaque fuit multitudo tritici ut harenae maris coaequaretur et copia mensuram excederet **50** nati sunt autem Ioseph filii duo antequam veniret fames quos ei peperit Aseneth filia Putiphare sacerdotis Heliopoleos **51** vocavitque nomen primogeniti Manasse dicens oblivisci me fecit Deus omnium laborum meorum et domum patris mei **52** nomen quoque secundi appellavit Ephraim dicens crescere me fecit Deus in terra paupertatis meae **53** igitur transactis septem annis ubertatis qui fuerant in Aegypto **54** coeperunt venire septem anni inopiae quos praedixerat Ioseph et in universo orbe fames praevaluit in cuncta autem terra Aegypti erat panis **55** qua esuriente clamavit populus ad Pharaonem alimenta petens quibus ille respondit ite ad Ioseph et quicquid vobis dixerit facite **56** crescebat autem cotidie fames in omni terra aperuitque Ioseph universa horrea et vendebat Aegyptiis nam et illos oppresserat fames **57** omnesque provinciae veniebant in Aegyptum ut emerent escas et malum inopiae temperarent

42 audiens autem Iacob quod alimenta venderentur in Aegypto dixit filiis suis quare neglegitis **2** audivi quod triticum venundetur in Aegypto descendite et emite nobis necessaria ut possimus vivere et non consumamur inopia **3** descendentes igitur fratres Ioseph decem ut emerent frumenta in Aegypto **4** Beniamin domi retento ab Iacob qui dixerat fratribus eius ne forte in itinere quicquam patiatur mali **5** ingressi sunt terram Aegypti cum aliis qui pergebant ad emendum erat autem fames in terra Chanaan **6** et Ioseph princeps Aegypti atque ad illius nutum frumenta populis vendebantur cumque adorassent eum fratres sui **7** et agnovisset eos quasi ad alienos durius loquebatur interrogans eos unde venistis qui responderunt de terra Chanaan ut emamus victui necessaria **8** et tamen fratres ipse cognoscens non est agnitus ab eis **9** recordatusque somniorum quae aliquando viderat ait exploratores estis ut videatis infirmiora terrae venistis **10** qui dixerunt non est ita domine sed servi tui venerunt ut emerent cibos **11** omnes filii unius viri sumus pacifici venimus nec quicquam famuli tui machinantur mali **12** quibus ille respondit aliter est inmunita terrae huius considerare venistis **13** et illi duodecim inquiunt servi tui fratres sumus filii viri unius in terra Chanaan minimus cum patre nostro est alius non est super **14** hoc est ait quod locutus sum exploratores estis **15** iam nunc experimentum vestri capiam per salutem Pharaonis non egrediemini hinc donec veniat frater vester minimus **16** mittite e vobis unum et adducat eum vos autem eritis in vinculis donec probentur quae dixistis utrum falsa an vera sint alioquin per salutem Pharaonis exploratores estis **17** tradidit ergo eos custodiae tribus diebus **18** die autem tertio eductis de carcere ait facite quod dixi et vivetis Deum enim timeo **19** si pacifici estis frater vester unus ligetur in carcere vos autem abite et ferte frumenta quae emistis in domos vestras **20** et fratrem vestrum minimum ad me adducite ut possim vestros probare sermones et non moriamini fecerunt ut dixerat **21** et locuti sunt invicem merito haec patimur quia peccavimus in fratrem nostrum videntes angustiam animae illius cum deprecaretur nos et non audivimus idcirco venit super nos ista tribulatio **22** e quibus unus Ruben ait numquid non dixi vobis nolite peccare in puerum

et non audistis me en sanguis eius exquiritur 23 nesciebant autem quod intellegeret Ioseph eo quod per interpretem loquebatur ad eos 24 avertitque se parumper et flevit et reversus locutus est ad eos 25 tollens Symeon et ligans illis praesentibus iussitque ministris ut implerent saccos eorum tritico et reponerent pecunias singulorum in sacculis suis datis supra cibariis in via qui fecerunt ita 26 at illi portantes frumenta in asinis profecti sunt 27 apertoque unus sacco ut daret iumento pabulum in diversorio contemplatus pecuniam in ore sacculi 28 dixit fratribus suis reddita est mihi pecunia en habetur in sacco et obstupefacti turbatique dixerunt mutuo quidnam est hoc quod fecit nobis Deus 29 veneruntque ad Iacob patrem suum in terra Chanaan et narraverunt ei omnia quae accidissent sibi dicentes 30 locutus est nobis dominus terrae dure et putavit nos exploratores provinciae 31 cui respondimus pacifici sumus nec ullas molimur insidias 32 duodecim fratres uno patre geniti sumus unus non est super minimus cum patre versatur in terra Chanaan 33 qui ait nobis sic probabo quod pacifici sitis fratrem vestrum unum dimittite apud me et cibaria domibus vestris necessaria sumite et abite 34 fratremque vestrum minimum adducite ad me ut sciam quod non sitis exploratores et istum qui tenetur in vinculis recipere possitis ac deinceps emendi quae vultis habeatis licentiam 35 his dictis cum frumenta effunderent singuli reppererunt in ore saccorum ligatas pecunias exterritisque simul omnibus 36 dixit pater Iacob absque liberis me esse fecistis Ioseph non est super Symeon tenetur in vinculis Beniamin auferetis in me haec mala omnia reciderunt 37 cui respondit Ruben duos filios meos interfice si non reduxero illum tibi trade in manu mea et ego eum restituam 38 at ille non descendet inquit filius meus vobiscum frater eius mortuus est ipse solus remansit si quid ei adversi acciderit in terra ad quam pergitis deducetis canos meos cum dolore ad inferos (Sheol h7585)

43 interim fames omnem terram vehementer premebat 2 consumptisque cibis quos ex Aegypto detulerant dixit Iacob ad filios suos revertimini et emite pauxillum escarum 3 respondit Iudas denuntiavit nobis vir ille sub testificatione iurandi dicens non videbitis faciem meam nisi fratrem vestrum minimum adduxeritis vobiscum 4 si ergo vis mittere eum nobiscum pergemus pariter et ememus tibi necessaria 5 si autem non vis non ibimus vir enim ut saepe diximus denuntiavit nobis dicens non videbitis faciem meam absque fratre vestro minimo 6 dixit eis Israhel in meam hoc fecistis miseriam ut indicaretis ei et alium habere vos fratrem 7 at illi responderunt interrogavit nos homo per ordinem nostram progeniem si pater viveret si haberemus fratrem et nos respondimus ei consequenter iuxta id quod fuerat sciscitatus numquid scire poteramus quod dicturus esset adducite vobiscum fratrem vestrum 8 Iudas quoque dixit patri suo mitte puerum mecum ut proficiscamur et possimus vivere ne moriamur nos et parvuli nostri 9 ego suscipio puerum de manu mea require illum nisi reduxero et tradidero eum tibi ero peccati in te reus omni tempore 10 si non intercessisset dilatio iam vice altera venissemus 11 igitur Israhel pater eorum dixit ad eos si sic necesse est facite quod vultis sumite de optimis terrae fructibus in vasis vestris et deferte viro munera modicum resinae et mellis et styracis et stactes et terebinthi et amigdalarum 12 pecuniamque duplicem ferte vobiscum et illam quam invenistis in sacculis reportate ne forte errore factum sit 13 sed et fratrem vestrum tollite et ite ad virum 14 Deus autem meus omnipotens faciat vobis eum placabilem et remittat vobiscum fratrem vestrum quem tenet et hunc Beniamin ego autem quasi orbatus absque liberis ero 15 tulerunt ergo viri munera et pecuniam duplicem et Beniamin descenderuntque in Aegyptum et steterunt coram Ioseph 16 quos cum ille vidisset et Beniamin simul praecepit dispensatori domus suae dicens introduc viros domum et occide victimas et instrue convivium quoniam mecum sunt comesuri meridie 17 fecit ille sicut fuerat imperatum et introduxit viros domum 18 ibique exterriti dixerunt mutuo propter pecuniam quam rettulimus prius in saccis nostris introducti sumus ut devolvat in nos calumniam et violenter subiciat servituti et nos et asinos nostros 19 quam ob rem in ipsis foribus accedentes ad dispensatorem 20 locuti sunt oramus domine ut audias iam ante descendimus ut emeremus escas 21 quibus emptis cum venissemus ad diversorium aperuimus sacculos

nostros et invenimus pecuniam in ore saccorum quam nunc eodem pondere reportamus **22** sed et aliud adtulimus argentum ut emamus quae necessaria sunt non est in nostra conscientia quis eam posuerit in marsuppiis nostris **23** at ille respondit pax vobiscum nolite timere Deus vester et Deus patris vestri dedit vobis thesauros in sacculis vestris nam pecuniam quam dedistis mihi probatam ego habeo eduxitque ad eos Symeon **24** et introductis domum adtulit aquam et laverunt pedes suos deditque pabula asinis eorum **25** illi vero parabant munera donec ingrederetur Ioseph meridie audierant enim quod ibi comesuri essent panem **26** igitur ingressus est Ioseph domum suam obtuleruntque ei munera tenentes in manibus et adoraverunt proni in terram **27** at ille clementer resalutatis eis interrogavit dicens salvusne est pater vester senex de quo dixeratis mihi adhuc vivit **28** qui responderunt sospes est servus tuus pater noster adhuc vivit et incurvati adoraverunt eum **29** adtollens autem oculos Ioseph vidit Beniamin fratrem suum uterinum et ait iste est frater vester parvulus de quo dixeratis mihi et rursum Deus inquit misereatur tui fili mi **30** festinavitque quia commota fuerant viscera eius super fratre suo et erumpebant lacrimae et introiens cubiculum flevit **31** rursusque lota facie egressus continuit se et ait ponite panes **32** quibus adpositis seorsum Ioseph et seorsum fratribus Aegyptiis quoque qui vescebantur simul seorsum inlicitum est enim Aegyptiis comedere cum Hebraeis et profanum putant huiuscemodi convivium **33** sederunt coram eo primogenitus iuxta primogenita sua et minimus iuxta aetatem suam et mirabantur nimis **34** sumptis partibus quas ab eo acceperant maiorque pars venit Beniamin ita ut quinque partibus excederet biberuntque et inebriati sunt cum eo

44 praecepit autem Ioseph dispensatori domus suae dicens imple saccos eorum frumento quantum possunt capere et pone pecuniam singulorum in summitate sacci **2** scyphum autem meum argenteum et pretium quod dedit tritici pone in ore sacci iunioris factumque est ita **3** et orto mane dimissi sunt cum asinis suis **4** iamque urbem exierant et processerant paululum tum Ioseph arcessito dispensatore domus surge inquit persequere viros et adprehensis dicito quare reddidistis malum pro bono **5** scyphum quem furati estis ipse est in quo bibit dominus meus et in quo augurari solet pessimam rem fecistis **6** fecit ille ut iusserat et adprehensis per ordinem locutus est **7** qui responderunt quare sic loquitur dominus noster ut servi tui tantum flagitii commiserint **8** pecuniam quam invenimus in summitate saccorum reportavimus ad te de terra Chanaan et quomodo consequens est ut furati simus de domo domini tui aurum vel argentum **9** apud quemcumque fuerit inventum servorum tuorum quod quaeris moriatur et nos servi erimus domini nostri **10** qui dixit fiat iuxta vestram sententiam apud quem fuerit inventum ipse sit servus meus vos autem eritis innoxii **11** itaque festinato deponentes in terram saccos aperuerunt singuli **12** quos scrutatus incipiens a maiore usque ad minimum invenit scyphum in sacco Beniamin **13** at illi scissis vestibus oneratisque rursum asinis reversi sunt in oppidum **14** primusque Iudas cum fratribus ingressus est ad Ioseph necdum enim de loco abierat omnesque ante eum in terra pariter corruerunt **15** quibus ille ait cur sic agere voluistis an ignoratis quod non sit similis mei in augurandi scientia **16** cui Iudas quid respondebimus inquit domino meo vel quid loquemur aut iusti poterimus obtendere Deus invenit iniquitatem servorum tuorum en omnes servi sumus domini mei et nos et apud quem inventus est scyphus **17** respondit Ioseph absit a me ut sic agam qui furatus est scyphum ipse sit servus meus vos autem abite liberi ad patrem vestrum **18** accedens propius Iudas confidenter ait oro domine mi loquatur servus tuus verbum in auribus tuis et ne irascaris famulo tuo tu es enim post Pharaonem **19** dominus meus interrogasti prius servos tuos habetis patrem aut fratrem **20** et nos respondimus tibi domino meo est nobis pater senex et puer parvulus qui in senecta illius natus est cuius uterinus frater est mortuus et ipsum solum habet mater sua pater vero tenere diligit eum **21** dixistique servis tuis adducite eum ad me et ponam oculos meos super illum **22** suggessimus domino meo non potest puer relinquere patrem suum si enim illum dimiserit morietur **23** et dixisti servis tuis nisi venerit frater vester minimus vobiscum non videbitis amplius faciem meam **24** cum ergo ascendissemus ad famulum tuum patrem nostrum narravimus ei

omnia quae locutus est dominus meus 25 et dixit pater noster revertimini et emite nobis parum tritici 26 cui diximus ire non possumus si frater noster minimus descendet nobiscum proficiscemur simul alioquin illo absente non audemus videre faciem viri 27 atque ille respondit vos scitis quod duos genuerit mihi uxor mea 28 egressus est unus et dixistis bestia devoravit eum et hucusque non conparet 29 si tuleritis et istum et aliquid ei in via contigerit deducetis canos meos cum maerore ad inferos (Sheol h7585) 30 igitur si intravero ad servum tuum patrem nostrum et puer defuerit cum anima illius ex huius anima pendeat 31 videritque eum non esse nobiscum morietur et deducent famuli tui canos eius cum dolore ad inferos (Sheol h7585) 32 ego proprie servus tuus qui in meam hunc recepi fidem et spopondi dicens nisi reduxero eum peccati reus ero in patrem meum omni tempore 33 manebo itaque servus tuus pro puero in ministerium domini mei et puer ascendat cum fratribus suis 34 non enim possum redire ad patrem absente puero ne calamitatis quae oppressura est patrem meum testis adsistam

45 non se poterat ultra cohibere Ioseph multis coram adstantibus unde praecepit ut egrederentur cuncti foras et nullus interesset alienus agnitioni mutuae 2 elevavitque vocem cum fletu quam audierunt Aegyptii omnisque domus Pharaonis 3 et dixit fratribus suis ego sum Ioseph adhuc pater meus vivit nec poterant respondere fratres nimio timore perterriti 4 ad quos ille clementer accedite inquit ad me et cum accessissent prope ego sum ait Ioseph frater vester quem vendidistis in Aegypto 5 nolite pavere nec vobis durum esse videatur quod vendidistis me in his regionibus pro salute enim vestra misit me Deus ante vos in Aegyptum 6 biennium est quod fames esse coepit in terra et adhuc quinque anni restant quibus nec arari poterit nec meti 7 praemisitque me Deus ut reservemini super terram et escas ad vivendum habere possitis 8 non vestro consilio sed Dei huc voluntate missus sum qui fecit me quasi patrem Pharaonis et dominum universae domus eius ac principem in omni terra Aegypti 9 festinate et ascendite ad patrem meum et dicetis ei haec mandat filius tuus Ioseph Deus me fecit dominum universae terrae Aegypti descende ad me ne moreris 10 et habita in terra Gessen erisque iuxta me tu et filii tui et filii filiorum tuorum oves tuae et armenta tua et universa quae possides 11 ibique te pascam adhuc enim quinque anni residui sunt famis ne et tu pereas et domus tua et omnia quae possides 12 en oculi vestri et oculi fratris mei Beniamin vident quod os meum loquatur ad vos 13 nuntiate patri meo universam gloriam meam et cuncta quae vidistis in Aegypto festinate et adducite eum ad me 14 cumque amplexatus recidisset in collum Beniamin fratris sui flevit illo quoque flente similiter super collum eius 15 osculatusque est Ioseph omnes fratres suos et ploravit super singulos post quae ausi sunt loqui ad eum 16 auditumque est et celebri sermone vulgatum in aula regis venerunt fratres Ioseph et gavisus est Pharao atque omnis familia eius 17 dixitque ad Ioseph ut imperaret fratribus suis dicens onerantes iumenta ite in terram Chanaan 18 et tollite inde patrem vestrum et cognationem et venite ad me et ego dabo vobis omnia bona Aegypti ut comedatis medullam terrae 19 praecipe etiam ut tollant plaustra de terra Aegypti ad subvectionem parvulorum suorum et coniugum ac dicito tollite patrem vestrum et properate quantocius venientes 20 ne dimittatis quicquam de supellectili vestra quia omnes opes Aegypti vestrae erunt 21 fecerunt filii Israhel ut eis mandatum fuerat quibus dedit Ioseph plaustra secundum Pharaonis imperium et cibaria in itinere 22 singulisque proferri iussit binas stolas Beniamin vero dedit trecentos argenteos cum quinque stolis optimis 23 tantundem pecuniae et vestium mittens patri suo addens eis asinos decem qui subveherent ex omnibus divitiis Aegypti et totidem asinas triticum in itinere panesque portantes 24 dimisit ergo fratres suos et proficiscentibus ait ne irascamini in via 25 qui ascendentes ex Aegypto venerunt in terram Chanaan ad patrem suum Iacob 26 et nuntiaverunt ei dicentes Ioseph vivit et ipse dominatur in omni terra Aegypti quo audito quasi de gravi somno evigilans tamen non credebat eis 27 illi contra referebant omnem ordinem rei cumque vidisset plaustra et universa quae miserat revixit spiritus eius 28 et ait sufficit mihi si adhuc Ioseph filius meus vivit vadam et videbo illum antequam moriar

46 profectusque Israhel cum omnibus quae habebat venit ad puteum Iuramenti et mactatis ibi victimis Deo patris sui Isaac **2** audivit eum per visionem nocte vocantem se et dicentem sibi Iacob Iacob cui respondit ecce adsum **3** ait illi Deus ego sum Fortissimus Deus patris tui noli timere et descende in Aegyptum quia in gentem magnam faciam te ibi **4** ego descendam tecum illuc et ego inde adducam te revertentem Ioseph quoque ponet manum suam super oculos tuos **5** surrexit Iacob a puteo Iuramenti tuleruntque eum filii cum parvulis et uxoribus suis in plaustris quae miserat Pharao ad portandum senem **6** et omnia quae possederat in terra Chanaan venitque in Aegyptum cum omni semine suo **7** filii eius et nepotes filiae et cuncta simul progenies **8** haec sunt autem nomina filiorum Israhel qui ingressi sunt in Aegyptum ipse cum liberis suis primogenitus Ruben **9** filii Ruben Enoch et Phallu et Esrom et Charmi **10** filii Symeon Iemuhel et Iamin et Ahod et Iachin et Saher et Saul filius Chananitidis **11** filii Levi Gerson Caath et Merari **12** filii Iuda Her et Onan et Sela et Phares et Zara mortui sunt autem Her et Onan in terra Chanaan natique sunt filii Phares Esrom et Amul **13** filii Isachar Thola et Phua et Iob et Semron **14** filii Zabulon Sared et Helon et Iahelel **15** hii filii Liae quos genuit in Mesopotamiam Syriae cum Dina filia sua omnes animae filiorum eius et filiarum triginta tres **16** filii Gad Sephion et Haggi Suni et Esebon Heri et Arodi et Areli **17** filii Aser Iamne et Iesua et Iesui et Beria Sara quoque soror eorum filii Beria Heber et Melchihel **18** hii filii Zelphae quam dedit Laban Liae filiae suae et hos genuit Iacob sedecim animas **19** filii Rahel uxoris Iacob Ioseph et Beniamin **20** natique sunt Ioseph filii in terra Aegypti quos genuit ei Aseneth filia Putiphare sacerdotis Heliopoleos Manasses et Ephraim **21** filii Beniamin Bela et Bechor et Asbel Gera et Naaman et Ehi et Ros Mophim et Opphim et Ared **22** hii filii Rahel quos genuit Iacob omnes animae quattuordecim **23** filii Dan Usim **24** filii Nepthalim Iasihel et Guni et Hieser et Sallem **25** hii filii Balae quam dedit Laban Raheli filiae suae et hos genuit Iacob omnes animae septem **26** cunctae animae quae ingressae sunt cum Iacob in Aegyptum et egressae de femore illius absque uxoribus filiorum sexaginta sex **27** filii autem Ioseph qui nati sunt ei in terra Aegypti animae duae omnis anima domus Iacob quae ingressa est Aegyptum fuere septuaginta **28** misit autem Iudam ante se ad Ioseph ut nuntiaret ei et ille occurreret in Gessen **29** quo cum pervenisset iuncto Ioseph curru suo ascendit obviam patri ad eundem locum videnque eum inruit super collum eius et inter amplexus flevit **30** dixitque pater ad Ioseph iam laetus moriar quia vidi faciem tuam et superstitem te relinquo **31** et ille locutus est ad fratres et ad omnem domum patris sui ascendam et nuntiabo Pharaoni dicamque ei fratres mei et domus patris mei qui erant in terra Chanaan venerunt ad me **32** et sunt viri pastores ovium curamque habent alendorum gregum pecora sua et armenta et omnia quae habere potuerunt adduxerunt secum **33** cumque vocaverit vos et dixerit quod est opus vestrum **34** respondebitis viri pastores sumus servi tui ab infantia nostra usque in praesens et nos et patres nostri haec autem dicetis ut habitare possitis in terra Gessen quia detestantur Aegyptii omnes pastores ovium

47 ingressus ergo Ioseph nuntiavit Pharaoni dicens pater meus et fratres oves eorum et armenta et cuncta quae possident venerunt de terra Chanaan et ecce consistunt in terra Gessen **2** extremos quoque fratrum suorum quinque viros statuit coram rege **3** quos ille interrogavit quid habetis operis responderunt pastores ovium sumus servi tui et nos et patres nostri **4** ad peregrinandum in terra tua venimus quoniam non est herba gregibus servorum tuorum ingravescente fame in regione Chanaan petimusque ut esse nos iubeas servos tuos in terra Gessen **5** dixit itaque rex ad Ioseph pater tuus et fratres tui venerunt ad te **6** terra Aegypti in conspectu tuo est in optimo loco fac habitare eos et trade eis terram Gessen quod si nosti esse in eis viros industrios constitue illos magistros pecorum meorum **7** post haec introduxit Ioseph patrem suum ad regem et statuit eum coram eo qui benedicens illi **8** et interrogatus ab eo quot sunt dies annorum vitae tuae **9** respondit dies peregrinationis vitae meae centum triginta annorum sunt parvi et mali et non pervenerunt usque ad dies patrum meorum quibus peregrinati sunt **10** et benedicto rege egressus est foras **11** Ioseph vero patri et fratribus suis dedit possessionem in Aegypto in optimo loco

terrae solo Ramesses ut praeceperat Pharao 12 et alebat eos omnemque domum patris sui praebens cibaria singulis 13 in toto enim orbe panis deerat et oppresserat fames terram maxime Aegypti et Chanaan 14 e quibus omnem pecuniam congregavit pro venditione frumenti et intulit eam in aerarium regis 15 cumque defecisset emptoris pretium venit cuncta Aegyptus ad Ioseph dicens da nobis panes quare morimur coram te deficiente pecunia 16 quibus ille respondit adducite pecora vestra et dabo vobis pro eis cibos si pretium non habetis 17 quae cum adduxissent dedit eis alimenta pro equis et ovibus et bubus et asinis sustentavitque eos illo anno pro commutatione pecorum 18 veneruntque anno secundo et dixerunt ei non celamus dominum nostrum quod deficiente pecunia pecora simul defecerint nec clam te est quod absque corporibus et terra nihil habeamus 19 cur ergo morimur te vidente et nos et terra nostra tui erimus eme nos in servitutem regiam et praebe semina ne pereunte cultore redigatur terra in solitudinem 20 emit igitur Ioseph omnem terram Aegypti vendentibus singulis possessiones suas prae magnitudine famis subiecitque eam Pharaoni 21 et cunctos populos eius a novissimis terminis Aegypti usque ad extremos fines eius 22 praeter terram sacerdotum quae a rege tradita fuerat eis quibus et statuta cibaria ex horreis publicis praebebantur et idcirco non sunt conpulsi vendere possessiones suas 23 dixit ergo Ioseph ad populos en ut cernitis et vos et terram vestram Pharao possidet accipite semina et serite agros 24 ut fruges habere possitis quintam partem regi dabitis quattuor reliquas permitto vobis in sementem et in cibos famulis et liberis vestris 25 qui responderunt salus nostra in manu tua est respiciat nos tantum dominus noster et laeti serviemus regi 26 ex eo tempore usque in praesentem diem in universa terra Aegypti regibus quinta pars solvitur et factum est quasi in legem absque terra sacerdotali quae libera ab hac condicione fuit 27 habitavit ergo Israhel in Aegypto id est in terra Gessen et possedit eam auctusque est et multiplicatus nimis 28 et vixit in ea decem et septem annis factique sunt omnes dies vitae illius centum quadraginta septem annorum 29 cumque adpropinquare cerneret mortis diem vocavit filium suum Ioseph et dixit ad eum si inveni gratiam in conspectu tuo pone manum sub femore meo et facies mihi misericordiam et veritatem ut non sepelias me in Aegypto 30 sed dormiam cum patribus meis et auferas me de hac terra condasque in sepulchro maiorum cui respondit Ioseph ego faciam quod iussisti 31 et ille iura ergo inquit mihi quo iurante adoravit Israhel Deum conversus ad lectuli caput

48 his ita transactis nuntiatum est Ioseph quod aegrotaret pater eius qui adsumptis duobus filiis Manasse et Ephraim ire perrexit 2 dictumque est seni ecce filius tuus Ioseph venit ad te qui confortatus sedit in lectulo 3 et ingresso ad se ait Deus omnipotens apparuit mihi in Luza quae est in terra Chanaan benedixitque mihi 4 et ait ego te augebo et multiplicabo et faciam in turbas populorum daboque tibi terram hanc et semini tuo post te in possessionem sempiternam 5 duo igitur filii tui qui nati sunt tibi in terra Aegypti antequam huc venirem ad te mei erunt Ephraim et Manasses sicut Ruben et Symeon reputabuntur mihi 6 reliquos autem quos genueris post eos tui erunt et nomine fratrum suorum vocabuntur in possessionibus suis 7 mihi enim quando veniebam de Mesopotamiam mortua est Rahel in terra Chanaan in ipso itinere eratque vernum tempus et ingrediebar Ephratam et sepelivi eam iuxta viam Ephratae quae alio nomine appellatur Bethleem 8 videns autem filios eius dixit ad eum qui sunt isti 9 respondit filii mei sunt quos dedit mihi Deus in hoc loco adduc inquit eos ad me ut benedicam illis 10 oculi enim Israhel caligabant prae nimia senectute et clare videre non poterat adplicitosque ad se deosculatus et circumplexus 11 dixit ad filium non sum fraudatus aspectu tuo insuper ostendit mihi Deus semen tuum 12 cumque tulisset eos Ioseph de gremio patris adoravit pronus in terram 13 et posuit Ephraim ad dexteram suam id est ad sinistram Israhel Manassen vero in sinistra sua ad dexteram scilicet patris adplicuitque ambos ad eum 14 qui extendens manum dextram posuit super caput Ephraim iunioris fratris sinistram autem super caput Manasse qui maior natu erat commutans manus 15 benedixitque Ioseph filio suo et ait Deus in cuius conspectu ambulaverunt patres mei Abraham et Isaac Deus qui pascit me ab adulescentia mea usque in praesentem diem 16 angelus qui eruit me

de cunctis malis benedicat pueris et invocetur super eos nomen meum nomina quoque patrum meorum Abraham et Isaac et crescant in multitudinem super terram **17** videns autem Ioseph quod posuisset pater suus dexteram manum super caput Ephraim graviter accepit et adprehensam patris manum levare conatus est de capite Ephraim et transferre super caput Manasse **18** dixitque ad patrem non ita convenit pater quia hic est primogenitus pone dexteram tuam super caput eius **19** qui rennuens ait scio fili mi scio et iste quidem erit in populos et multiplicabitur sed frater eius iunior maior illo erit et semen illius crescet in gentes **20** benedixitque eis in ipso tempore dicens in te benedicetur Israhel atque dicetur faciat tibi Deus sicut Ephraim et sicut Manasse constituitque Ephraim ante Manassen **21** et ait ad Ioseph filium suum en ego morior et erit Deus vobiscum reducetque vos ad terram patrum vestrorum **22** do tibi partem unam extra fratres tuos quam tuli de manu Amorrei in gladio et arcu meo

49 vocavit autem Iacob filios suos et ait eis congregamini ut adnuntiem quae ventura sunt vobis diebus novissimis **2** congregamini et audite filii Iacob audite Israhel patrem vestrum **3** Ruben primogenitus meus tu fortitudo mea et principium doloris mei prior in donis maior imperio **4** effusus es sicut aqua non crescas quia ascendisti cubile patris tui et maculasti stratum eius **5** Symeon et Levi fratres vasa iniquitatis bellantia **6** in consilio eorum ne veniat anima mea et in coetu illorum non sit gloria mea quia in furore suo occiderunt virum et in voluntate sua suffoderunt murum **7** maledictus furor eorum quia pertinax et indignatio illorum quia dura dividam eos in Iacob et dispergam illos in Israhel **8** Iuda te laudabunt fratres tui manus tua in cervicibus inimicorum tuorum adorabunt te filii patris tui **9** catulus leonis Iuda a praeda fili mi ascendisti requiescens accubuisti ut leo et quasi leaena quis suscitabit eum **10** non auferetur sceptrum de Iuda et dux de femoribus eius donec veniat qui mittendus est et ipse erit expectatio gentium **11** ligans ad vineam pullum suum et ad vitem o fili mi asinam suam lavabit vino stolam suam et sanguine uvae pallium suum **12** pulchriores oculi eius vino et dentes lacte candidiores **13** Zabulon in litore maris habitabit et in statione navium pertingens usque ad Sidonem **14** Isachar asinus fortis accubans inter terminos **15** vidit requiem quod esset bona et terram quod optima et subposuit umerum suum ad portandum factusque est tributis serviens **16** Dan iudicabit populum suum sicut et alia tribus Israhel **17** fiat Dan coluber in via cerastes in semita mordens ungulas equi ut cadat ascensor eius retro **18** salutare tuum expectabo Domine **19** Gad accinctus proeliabitur ante eum et ipse accingetur retrorsum **20** Aser pinguis panis eius et praebebit delicias regibus **21** Nepthalim cervus emissus et dans eloquia pulchritudinis **22** filius adcrescens Ioseph filius adcrescens et decorus aspectu filiae discurrerunt super murum **23** sed exasperaverunt eum et iurgati sunt invideruntque illi habentes iacula **24** sedit in forti arcus eius et dissoluta sunt vincula brachiorum et manuum illius per manus potentis Iacob inde pastor egressus est lapis Israhel **25** Deus patris tui erit adiutor tuus et Omnipotens benedicet tibi benedictionibus caeli desuper benedictionibus abyssi iacentis deorsum benedictionibus uberum et vulvae **26** benedictiones patris tui confortatae sunt benedictionibus patrum eius donec veniret desiderium collium aeternorum fiant in capite Ioseph et in vertice nazarei inter fratres suos **27** Beniamin lupus rapax mane comedet praedam et vespere dividet spolia **28** omnes hii in tribubus Israhel duodecim haec locutus est eis pater suus benedixitque singulis benedictionibus propriis **29** et praecepit eis dicens ego congregor ad populum meum sepelite me cum patribus meis in spelunca duplici quae est in agro Ephron Hetthei **30** contra Mambre in terra Chanaan quam emit Abraham cum agro ab Ephron Hettheo in possessionem sepulchri **31** ibi sepelierunt eum et Sarram uxorem eius ibi sepultus est Isaac cum Rebecca coniuge ibi et Lia condita iacet **33** finitisque mandatis quibus filios instruebat collegit pedes suos super lectulum et obiit adpositusque est ad populum suum

50 quod cernens Ioseph ruit super faciem patris flens et deosculans eum **2** praecepitque servis suis medicis ut aromatibus condirent patrem **3** quibus iussa explentibus transierunt quadraginta dies iste quippe mos erat cadaverum conditorum flevitque eum

Aegyptus septuaginta diebus **4** et expleto planctus tempore locutus est Ioseph ad familiam Pharaonis si inveni gratiam in conspectu vestro loquimini in auribus Pharaonis **5** eo quod pater meus adiuraverit me dicens en morior in sepulchro meo quod fodi mihi in terra Chanaan sepelies me ascendam igitur et sepeliam patrem meum ac revertar **6** dixitque ei Pharao ascende et sepeli patrem tuum sicut adiuratus es **7** quo ascendente ierunt cum eo omnes senes domus Pharaonis cunctique maiores natu terrae Aegypti **8** domus Ioseph cum fratribus suis absque parvulis et gregibus atque armentis quae dereliquerant in terra Gessen **9** habuit quoque in comitatu currus et equites et facta est turba non modica **10** veneruntque ad aream Atad quae sita est trans Iordanem ubi celebrantes exequias planctu magno atque vehementi impleverunt septem dies **11** quod cum vidissent habitatores terrae Chanaan dixerunt planctus magnus est iste Aegyptiis et idcirco appellaverunt nomen loci illius Planctus Aegypti **12** fecerunt ergo filii Iacob sicut praeceperat eis **13** et portantes eum in terram Chanaan sepelierunt in spelunca duplici quam emerat Abraham cum agro in possessionem sepulchri ab Ephron Hettheo contra faciem Mambre **14** reversusque est Ioseph in Aegyptum cum fratribus suis et omni comitatu sepulto patre **15** quo mortuo timentes fratres eius et mutuo conloquentes ne forte memor sit iniuriae quam passus est et reddat nobis malum omne quod fecimus **16** mandaverunt ei pater tuus praecepit nobis antequam moreretur **17** ut haec tibi verbis illius diceremus obsecro ut obliviscaris sceleris fratrum tuorum et peccati atque malitiae quam exercuerunt in te nos quoque oramus ut servis Dei patris tui dimittas iniquitatem hanc quibus auditis flevit Ioseph **18** veneruntque ad eum fratres sui et proni in terram dixerunt servi tui sumus **19** quibus ille respondit nolite timere num Dei possumus rennuere voluntatem **20** vos cogitastis de me malum et Deus vertit illud in bonum ut exaltaret me sicut inpraesentiarum cernitis et salvos faceret multos populos **21** nolite metuere ego pascam vos et parvulos vestros consolatusque est eos et blande ac leniter est locutus **22** et habitavit in Aegypto cum omni domo patris sui vixitque centum decem annis **23** et vidit Ephraim filios usque ad tertiam generationem filii quoque Machir filii Manasse nati sunt in genibus Ioseph **24** quibus transactis locutus est fratribus suis post mortem meam Deus visitabit vos et ascendere faciet de terra ista ad terram quam iuravit Abraham Isaac et Iacob **25** cumque adiurasset eos atque dixisset Deus visitabit vos asportate vobiscum ossa mea de loco isto **26** mortuus est expletis centum decem vitae suae annis et conditus aromatibus repositus est in loculo in Aegypto

Exodus

1 haec sunt nomina filiorum Israhel qui ingressi sunt Aegyptum cum Iacob singuli cum domibus suis introierunt **2** Ruben Symeon Levi Iuda **3** Isachar Zabulon et Beniamin **4** Dan et Nepthalim Gad et Aser **5** erant igitur omnes animae eorum qui egressi sunt de femore Iacob septuaginta Ioseph autem in Aegypto erat **6** quo mortuo et universis fratribus eius omnique cognatione illa **7** filii Israhel creverunt et quasi germinantes multiplicati sunt ac roborati nimis impleverunt terram **8** surrexit interea rex novus super Aegyptum qui ignorabat Ioseph **9** et ait ad populum suum ecce populus filiorum Israhel multus et fortior nobis **10** venite sapienter opprimamus eum ne forte multiplicetur et si ingruerit contra nos bellum addatur inimicis nostris expugnatisque nobis egrediatur e terra **11** praeposuit itaque eis magistros operum ut adfligerent eos oneribus aedificaveruntque urbes tabernaculorum Pharaoni Phiton et Ramesses **12** quantoque opprimebant eos tanto magis multiplicabantur et crescebant **13** oderantque filios Israhel Aegyptii et adfligebant inludentes eis **14** atque ad amaritudinem perducebant vitam eorum operibus duris luti et lateris omnique famulatu quo in terrae operibus premebantur **15** dixit autem rex Aegypti obstetricibus Hebraeorum quarum una vocabatur Sephra altera Phua **16** praecipiens eis quando obstetricabitis Hebraeas et partus tempus advenerit si masculus fuerit interficite illum si femina reservate **17** timuerunt autem obsetrices Deum et non fecerunt iuxta praeceptum regis Aegypti sed conservabant mares **18** quibus ad se accersitis rex ait quidnam est hoc quod facere voluistis ut pueros servaretis **19** quae responderunt non sunt hebraeae sicut aegyptiae mulieres ipsae enim obstetricandi habent scientiam et priusquam veniamus ad eas pariunt **20** bene ergo fecit Deus obstetricibus et crevit populus confortatusque est nimis **21** et quia timuerant obsetrices Deum aedificavit illis domos **22** praecepit autem Pharao omni populo suo dicens quicquid masculini sexus natum fuerit in flumen proicite quicquid feminei reservate

2 egressus est post haec vir de domo Levi accepta uxore stirpis suae **2** quae concepit et peperit filium et videns eum elegantem abscondit tribus mensibus **3** cumque iam celare non posset sumpsit fiscellam scirpeam et linivit eam bitumine ac pice posuitque intus infantulum et exposuit eum in carecto ripae fluminis **4** stante procul sorore eius et considerante eventum rei **5** ecce autem descendebat filia Pharaonis ut lavaretur in flumine et puellae eius gradiebantur per crepidinem alvei quae cum vidisset fiscellam in papyrione misit unam e famulis suis et adlatam **6** aperiens cernensque in ea parvulum vagientem miserta eius ait de infantibus Hebraeorum est **7** cui soror pueri vis inquit ut vadam et vocem tibi hebraeam mulierem quae nutrire possit infantulum **8** respondit vade perrexit puella et vocavit matrem eius **9** ad quam locuta filia Pharaonis accipe ait puerum istum et nutri mihi ego tibi dabo mercedem tuam suscepit mulier et nutrivit puerum adultumque tradidit filiae Pharaonis **10** quem illa adoptavit in locum filii vocavitque nomen eius Mosi dicens quia de aqua tuli eum **11** in diebus illis postquam creverat Moses egressus ad fratres suos vidit adflictionem eorum et virum aegyptium percutientem quendam de Hebraeis fratribus suis **12** cumque circumspexisset huc atque illuc et nullum adesse vidisset percussum Aegyptium abscondit sabulo **13** et egressus die altero conspexit duos Hebraeos rixantes dixitque ei qui faciebat iniuriam quare percutis proximum tuum **14** qui respondit quis constituit te principem et iudicem super nos num occidere me tu dicis sicut occidisti Aegyptium timuit Moses et ait quomodo palam factum est verbum istud **15** audivitque Pharao sermonem hunc et quaerebat occidere Mosen qui fugiens de conspectu eius moratus est in terra Madian et sedit iuxta puteum **16** erant sacerdoti Madian septem filiae quae venerunt ad hauriendas aquas et impletis canalibus adaquare cupiebant greges patris sui **17** supervenere pastores et eiecerunt eas surrexitque Moses et defensis puellis adaquavit oves earum **18** quae cum revertissent ad Raguhel patrem suum dixit ad eas cur velocius venistis solito **19** responderunt vir aegyptius liberavit nos de manu pastorum insuper et hausit aquam nobiscum potumque dedit ovibus **20** at ille ubi est inquit quare dimisistis hominem vocate

eum ut comedat panem 21 iuravit ergo Moses quod habitaret cum eo accepitque Sefforam filiam eius 22 quae peperit filium quem vocavit Gersam dicens advena fui in terra aliena 23 post multum temporis mortuus est rex Aegypti et ingemescentes filii Israhel propter opera vociferati sunt ascenditque clamor eorum ad Deum ab operibus 24 et audivit gemitum eorum ac recordatus foederis quod pepigerat cum Abraham et Isaac et Iacob 25 respexit filios Israhel et cognovit eos

3 Moses autem pascebat oves Iethro cognati sui sacerdotis Madian cumque minasset gregem ad interiora deserti venit ad montem Dei Horeb 2 apparuitque ei Dominus in flamma ignis de medio rubi et videbat quod rubus arderet et non conbureretur 3 dixit ergo Moses vadam et videbo visionem hanc magnam quare non conburatur rubus 4 cernens autem Dominus quod pergeret ad videndum vocavit eum de medio rubi et ait Moses Moses qui respondit adsum 5 at ille ne adpropies inquit huc solve calciamentum de pedibus tuis locus enim in quo stas terra sancta est 6 et ait ego sum Deus patris tui Deus Abraham Deus Isaac Deus Iacob abscondit Moses faciem suam non enim audebat aspicere contra Deum 7 cui ait Dominus vidi adflictionem populi mei in Aegypto et clamorem eius audivi propter duritiam eorum qui praesunt operibus 8 et sciens dolorem eius descendi ut liberarem eum de manibus Aegyptiorum et educerem de terra illa in terram bonam et spatiosam in terram quae fluit lacte et melle ad loca Chananei et Hetthei et Amorrei Ferezei et Evei et Iebusei 9 clamor ergo filiorum Israhel venit ad me vidique adflictionem eorum qua ab Aegyptiis opprimuntur 10 sed veni mittam te ad Pharaonem ut educas populum meum filios Israhel de Aegypto 11 dixit Moses ad Deum quis ego sum ut vadam ad Pharaonem et educam filios Israhel de Aegypto 12 qui dixit ei ero tecum et hoc habebis signum quod miserim te cum eduxeris populum de Aegypto immolabis Deo super montem istum 13 ait Moses ad Deum ecce ego vadam ad filios Israhel et dicam eis Deus patrum vestrorum misit me ad vos si dixerint mihi quod est nomen eius quid dicam eis 14 dixit Deus ad Mosen ego sum qui sum ait sic dices filiis Israhel qui est misit me ad vos 15 dixitque iterum Deus ad Mosen haec dices filiis Israhel Dominus Deus patrum vestrorum Deus Abraham Deus Isaac et Deus Iacob misit me ad vos hoc nomen mihi est in aeternum et hoc memoriale meum in generationem et generatione 16 vade congrega seniores Israhel et dices ad eos Dominus Deus patrum vestrorum apparuit mihi Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob dicens visitans visitavi vos et omnia quae acciderunt vobis in Aegypto 17 et dixi ut educam vos de adflictione Aegypti in terram Chananei et Hetthei et Amorrei Ferezei et Evei et Iebusei ad terram fluentem lacte et melle 18 et audient vocem tuam ingredierisque tu et seniores Israhel ad regem Aegypti et dices ad eum Dominus Deus Hebraeorum vocavit nos ibimus viam trium dierum per solitudinem ut immolemus Domino Deo nostro 19 sed ego scio quod non dimittet vos rex Aegypti ut eatis nisi per manum validam 20 extendam enim manum meam et percutiam Aegyptum in cunctis mirabilibus meis quae facturus sum in medio eorum post haec dimittet vos 21 daboque gratiam populo huic coram Aegyptiis et cum egrediemini non exibitis vacui 22 sed postulabit mulier a vicina sua et ab hospita vasa argentea et aurea ac vestes ponetisque eas super filios et filias vestras et spoliabitis Aegyptum

4 respondens Moses ait non credent mihi neque audient vocem meam sed dicent non apparuit tibi Dominus 2 dixit ergo ad eum quid est hoc quod tenes in manu tua respondit virga 3 ait proice eam in terram proiecit et versa est in colubrum ita ut fugeret Moses 4 dixitque Dominus extende manum tuam et adprehende caudam eius extendit et tenuit versaque est in virgam 5 ut credant inquit quod apparuerit tibi Dominus Deus patrum tuorum Deus Abraham Deus Isaac Deus Iacob 6 dixitque Dominus rursum mitte manum in sinum tuum quam cum misisset in sinum protulit leprosam instar nivis 7 retrahe ait manum in sinum tuum retraxit et protulit iterum et erat similis carni reliquae 8 si non crediderint inquit tibi neque audierint sermonem signi prioris credent verbo signi sequentis 9 quod si nec duobus quidem his signis crediderint neque audierint vocem tuam sume aquam fluminis et effunde eam super aridam et quicquid hauseris de fluvio vertetur in sanguinem 10

ait Moses obsecro Domine non sum eloquens ab heri et nudius tertius et ex quo locutus es ad servum tuum inpeditioris et tardioris linguae sum **11** dixit Dominus ad eum quis fecit os hominis aut quis fabricatus est mutum et surdum videntem et caecum nonne ego **12** perge igitur et ego ero in ore tuo doceboque te quid loquaris **13** at ille obsecro inquit Domine mitte quem missurus es **14** iratus Dominus in Mosen ait Aaron frater tuus Levites scio quod eloquens sit ecce ipse egreditur in occursum tuum vidensque te laetabitur corde **15** loquere ad eum et pone verba mea in ore eius ego ero in ore tuo et in ore illius et ostendam vobis quid agere debeatis **16** ipse loquetur pro te ad populum et erit os tuum tu autem eris ei in his quae ad Deum pertinent **17** virgam quoque hanc sume in manu tua in qua facturus es signa **18** abiit Moses et reversus est ad Iethro cognatum suum dixitque ei vadam et revertar ad fratres meos in Aegyptum ut videam si adhuc vivunt cui ait Iethro vade in pace **19** dixit ergo Dominus ad Mosen in Madian vade revertere in Aegyptum mortui sunt omnes qui quaerebant animam tuam **20** tulit Moses uxorem et filios suos et inposuit eos super asinum reversusque est in Aegyptum portans virgam Dei in manu sua **21** dixitque ei Dominus revertenti in Aegyptum vide ut omnia ostenta quae posui in manu tua facias coram Pharaone ego indurabo cor eius et non dimittet populum **22** dicesque ad eum haec dicit Dominus filius meus primogenitus meus Israhel **23** dixi tibi dimitte filium meum ut serviat mihi et noluisti dimittere eum ecce ego interficiam filium tuum primogenitum **24** cumque esset in itinere in diversorio occurrit ei Dominus et volebat occidere eum **25** tulit ilico Seffora acutissimam petram et circumcidit praeputium filii sui tetigitque pedes eius et ait sponsus sanguinum tu mihi es **26** et dimisit eum postquam dixerat sponsus sanguinum ob circumcisionem **27** dixit autem Dominus ad Aaron vade in occursum Mosi in deserto qui perrexit ei obviam in montem Dei et osculatus est eum **28** narravitque Moses Aaron omnia verba Domini quibus miserat eum et signa quae mandaverat **29** veneruntque simul et congregaverunt cunctos seniores filiorum Israhel **30** locutusque est Aaron omnia verba quae dixerat Dominus ad Mosen et fecit signa coram populo **31** et credidit populus audieruntque quod visitasset Dominus filios Israhel et quod respexisset adflictionem eorum et proni adoraverunt

5 post haec ingressi sunt Moses et Aaron et dixerunt Pharaoni haec dicit Dominus Deus Israhel dimitte populum meum ut sacrificet mihi in deserto **2** at ille respondit quis est Dominus ut audiam vocem eius et dimittam Israhel nescio Dominum et Israhel non dimittam **3** dixerunt Deus Hebraeorum vocavit nos ut eamus viam trium dierum in solitudinem et sacrificemus Domino Deo nostro ne forte accidat nobis pestis aut gladius **4** ait ad eos rex Aegypti quare Moses et Aaron sollicitatis populum ab operibus suis ite ad onera vestra **5** dixitque Pharao multus est populus terrae videtis quod turba succreverit quanto magis si dederitis eis requiem ab operibus **6** praecepit ergo in die illo praefectis operum et exactoribus populi dicens **7** nequaquam ultra dabitis paleas populo ad conficiendos lateres sicut prius sed ipsi vadant et colligant stipulam **8** et mensuram laterum quos prius faciebant inponetis super eos nec minuetis quicquam vacant enim et idcirco vociferantur dicentes eamus et sacrificemus Deo nostro **9** opprimantur operibus et expleant ea ut non adquiescant verbis mendacibus **10** igitur egressi praefecti operum et exactores ad populum dixerunt sic dicit Pharao non do vobis paleas **11** ite et colligite sicubi invenire potueritis nec minuetur quicquam de opere vestro **12** dispersusque est populus per omnem terram Aegypti ad colligendas paleas **13** praefecti quoque operum instabant dicentes conplete opus vestrum cotidie ut prius facere solebatis quando dabantur vobis paleae **14** flagellatique sunt qui praeerant operibus filiorum Israhel ab exactoribus Pharaonis dicentibus quare non impletis mensuram laterum sicut prius nec heri nec hodie **15** veneruntque praepositi filiorum Israhel et vociferati sunt ad Pharaonem dicentes cur ita agis contra servos tuos **16** paleae non dantur nobis et lateres similiter imperantur en famuli tui flagellis caedimur et iniuste agitur contra populum tuum **17** qui ait vacatis otio et idcirco dicitis eamus et sacrificemus Domino **18** ite ergo et operamini paleae non dabuntur vobis et reddetis consuetum numerum laterum **19** videbantque se praepositi filiorum Israhel

in malo eo quod diceretur eis non minuetur quicquam de lateribus per singulos dies **20** occurreruntque Mosi et Aaron qui stabant ex adverso egredientes a Pharaone **21** et dixerunt ad eos videat Dominus et iudicet quoniam fetere fecistis odorem nostrum coram Pharao et servis eius et praebuistis ei gladium ut occideret nos **22** reversusque Moses ad Dominum ait Domine cur adflixisti populum istum quare misisti me **23** ex eo enim quo ingressus sum ad Pharaonem ut loquerer nomine tuo adflixit populum tuum et non liberasti eos

6 dixit Dominus ad Mosen nunc videbis quae facturus sum Pharaoni per manum enim fortem dimittet eos et in manu robusta eiciet illos de terra sua **2** locutusque est Dominus ad Mosen dicens ego Dominus **3** qui apparui Abraham Isaac et Iacob in Deo omnipotente et nomen meum Adonai non indicavi eis **4** pepigique cum eis foedus ut darem illis terram Chanaan terram peregrinationis eorum in qua fuerunt advenae **5** ego audivi gemitum filiorum Israhel quo Aegyptii oppresserunt eos et recordatus sum pacti mei **6** ideo dic filiis Israhel ego Dominus qui educam vos de ergastulo Aegyptiorum et eruam de servitute ac redimam in brachio excelso et iudiciis magnis **7** et adsumam vos mihi in populum et ero vester Deus scietisque quod ego sim Dominus Deus vester qui eduxerim vos de ergastulo Aegyptiorum **8** et induxerim in terram super quam levavi manum meam ut darem eam Abraham Isaac et Iacob daboque illam vobis possidendam ego Dominus **9** narravit ergo Moses omnia filiis Israhel qui non adquieverunt ei propter angustiam spiritus et opus durissimum **10** locutusque est Dominus ad Mosen dicens **11** ingredere et loquere ad Pharao regem Aegypti ut dimittat filios Israhel de terra sua **12** respondit Moses coram Domino ecce filii Israhel non me audiunt et quomodo audiet me Pharao praesertim cum sim incircumcisus labiis **13** locutus est Dominus ad Mosen et Aaron et dedit mandatum ad filios Israhel et ad Pharao regem Aegypti ut educerent filios Israhel de terra Aegypti **14** isti sunt principes domorum per familias suas filii Ruben primogeniti Israhelis Enoch et Phallu Aesrom et Charmi **15** hae cognationes Ruben filii Symeon Iamuhel et Iamin et Aod Iachin et Soer et Saul filius Chananitidis hae progenies Symeon **16** et haec nomina filiorum Levi per cognationes suas Gerson et Caath et Merari anni autem vitae Levi fuerunt centum triginta septem **17** filii Gerson Lobeni et Semei per cognationes suas **18** filii Caath Amram et Isuar et Hebron et Ozihel annique vitae Caath centum triginta tres **19** filii Merari Mooli et Musi hae cognationes Levi per familias suas **20** accepit autem Amram uxorem Iocabed patruelem suam quae peperit ei Aaron et Mosen fueruntque anni vitae Amram centum triginta septem **21** filii quoque Isuar Core et Napheg et Zechri **22** filii quoque Ozihel Misahel et Elsaphan et Sethri **23** accepit autem Aaron uxorem Elisabe filiam Aminadab sororem Naasson quae peperit ei Nadab et Abiu et Eleazar et Ithamar **24** filii quoque Core Asir et Helcana et Abiasab hae sunt cognationes Coritarum **25** at vero Eleazar filius Aaron accepit uxorem de filiabus Phutihel quae peperit ei Finees hii sunt principes familiarum leviticarum per cognationes suas **26** iste est Aaron et Moses quibus praecepit Dominus ut educerent filios Israhel de terra Aegypti per turmas suas **27** hii sunt qui loquuntur ad Pharao regem Aegypti ut educant filios Israhel de Aegypto iste Moses et Aaron **28** in die qua locutus est Dominus ad Mosen in terra Aegypti **29** et locutus est Dominus ad Mosen dicens ego Dominus loquere ad Pharao regem Aegypti omnia quae ego loquor tibi **30** et ait Moses coram Domino en incircumcisus labiis sum quomodo audiet me Pharao

7 dixitque Dominus ad Mosen ecce constitui te Deum Pharaonis Aaron frater tuus erit propheta tuus **2** tu loqueris omnia quae mando tibi ille loquetur ad Pharaonem ut dimittat filios Israhel de terra sua **3** sed ego indurabo cor eius et multiplicabo signa et ostenta mea in terra Aegypti **4** et non audiet vos inmittamque manum meam super Aegyptum et educam exercitum et populum meum filios Israhel de terra Aegypti per iudicia maxima **5** et scient Aegyptii quod ego sim Dominus qui extenderim manum meam super Aegyptum et eduxerim filios Israhel de medio eorum **6** fecit itaque Moses et Aaron sicut praeceperat Dominus ita egerunt **7** erat autem Moses octoginta annorum et Aaron octoginta trium quando locuti sunt ad Pharaonem **8** dixitque Dominus ad Mosen et Aaron **9** cum dixerit vobis Pharao ostendite signa dices ad

Aaron tolle virgam tuam et proice eam coram Pharao ac vertatur in colubrum **10** ingressi itaque Moses et Aaron ad Pharaonem fecerunt sicut praeceperat Dominus tulitque Aaron virgam coram Pharao et servis eius quae versa est in colubrum **11** vocavit autem Pharao sapientes et maleficos et fecerunt etiam ipsi per incantationes aegyptias et arcana quaedam similiter **12** proieceruntque singuli virgas suas quae versae sunt in dracones sed devoravit virga Aaron virgas eorum **13** induratumque est cor Pharaonis et non audivit eos sicut praeceperat Dominus **14** dixit autem Dominus ad Mosen ingravatum est cor Pharaonis non vult dimittere populum **15** vade ad eum mane ecce egredietur ad aquas et stabis in occursum eius super ripam fluminis et virgam quae conversa est in draconem tolles in manu tua **16** dicesque ad eum Dominus Deus Hebraeorum misit me ad te dicens dimitte populum meum ut mihi sacrificet in deserto et usque ad praesens audire noluisti **17** haec igitur dicit Dominus in hoc scies quod Dominus sim ecce percutiam virga quae in manu mea est aquam fluminis et vertetur in sanguinem **18** pisces quoque qui sunt in fluvio morientur et conputrescent aquae et adfligentur Aegyptii bibentes aquam fluminis **19** dixit quoque Dominus ad Mosen dic ad Aaron tolle virgam tuam et extende manum tuam super aquas Aegypti et super fluvios eorum et rivos ac paludes et omnes lacus aquarum ut vertantur in sanguinem et sit cruor in omni terra Aegypti tam in ligneis vasis quam in saxeis **20** feceruntque ita Moses et Aaron sicut praeceperat Dominus et elevans virgam percussit aquam fluminis coram Pharao et servis eius quae versa est in sanguinem **21** et pisces qui erant in flumine mortui sunt conputruitque fluvius et non poterant Aegyptii bibere aquam fluminis et fuit sanguis in tota terra Aegypti **22** feceruntque similiter malefici Aegyptiorum incantationibus suis et induratum est cor Pharaonis nec audivit eos sicut praeceperat Dominus **23** avertitque se et ingressus est domum suam nec adposuit cor etiam hac vice **24** foderunt autem omnes Aegyptii per circuitum fluminis aquam ut biberent non enim poterant bibere de aqua fluminis **25** impletique sunt septem dies postquam percussit Dominus fluvium

8 dixitque Dominus ad Mosen ingredere ad Pharao et dices ad eum haec dicit Dominus dimitte populum meum ut sacrificet mihi **2** sin autem nolueris dimittere ecce ego percutiam omnes terminos tuos ranis **3** et ebulliet fluvius ranas quae ascendent et ingredientur domum tuam et cubiculum lectuli tui et super stratum tuum et in domos servorum tuorum et in populum tuum et in furnos tuos et in reliquias ciborum tuorum **4** et ad te et ad populum tuum et ad omnes servos tuos intrabunt ranae **5** dixitque Dominus ad Mosen dic Aaron extende manum tuam super fluvios et super rivos ac paludes et educ ranas super terram Aegypti **6** extendit Aaron manum super aquas Aegypti et ascenderunt ranae operueruntque terram Aegypti **7** fecerunt autem et malefici per incantationes suas similiter eduxeruntque ranas super terram Aegypti **8** vocavit autem Pharao Mosen et Aaron et dixit orate Dominum ut auferat ranas a me et a populo meo et dimittam populum ut sacrificet Domino **9** dixitque Moses Pharaoni constitue mihi quando deprecer pro te et pro servis tuis et pro populo tuo ut abigantur ranae a te et a domo tua et tantum in flumine remaneant **10** qui respondit cras at ille iuxta verbum inquit tuum ut scias quoniam non est sicut Dominus Deus noster **11** et recedent ranae a te et a domo tua et a servis tuis et a populo tuo tantum in flumine remanebunt **12** egressique sunt Moses et Aaron a Pharaone et clamavit Moses ad Dominum pro sponsione ranarum quam condixerat Pharaoni **13** fecitque Dominus iuxta verbum Mosi et mortuae sunt ranae de domibus et de villis et de agris **14** congregaveruntque eas in inmensos aggeres et conputruit terra **15** videns autem Pharao quod data esset requies ingravavit cor suum et non audivit eos sicut praeceperat Dominus **16** dixitque Dominus ad Mosen loquere ad Aaron extende virgam tuam et percute pulverem terrae et sint scinifes in universa terra Aegypti **17** feceruntque ita et extendit Aaron manu virgam tenens percussitque pulverem terrae et facti sunt scinifes in hominibus et in iumentis omnis pulvis terrae versus est in scinifes per totam terram Aegypti **18** feceruntque similiter malefici incantationibus suis ut educerent scinifes et non potuerunt erantque scinifes tam in hominibus quam in iumentis **19** et dixerunt malefici ad Pharao digitus Dei est induratumque est cor Pharaonis et

non audivit eos sicut praeceperat Dominus **20** dixit quoque Dominus ad Mosen consurge diluculo et sta coram Pharaone egreditur enim ad aquas et dices ad eum haec dicit Dominus dimitte populum meum ut sacrificet mihi **21** quod si non dimiseris eum ecce ego inmittam in te et in servos tuos et in populum tuum et in domos tuas omne genus muscarum et implebuntur domus Aegyptiorum muscis diversi generis et in universa terra in qua fuerint **22** faciamque mirabilem in die illa terram Gessen in qua populus meus est ut non sint ibi muscae et scias quoniam ego Dominus in medio terrae **23** ponamque divisionem inter populum meum et populum tuum cras erit signum istud **24** fecitque Dominus ita et venit musca gravissima in domos Pharaonis et servorum eius et in omnem terram Aegypti corruptaque est terra ab huiuscemodi muscis **25** vocavit Pharao Mosen et Aaron et ait eis ite sacrificate Deo vestro in terra **26** et ait Moses non potest ita fieri abominationes enim Aegyptiorum immolabimus Domino Deo nostro quod si mactaverimus ea quae colunt Aegyptii coram eis lapidibus nos obruent **27** via trium dierum pergemus in solitudine et sacrificabimus Domino Deo nostro sicut praeceperit nobis **28** dixitque Pharao ego dimittam vos ut sacrificetis Domino Deo vestro in deserto verumtamen longius ne abeatis rogate pro me **29** et ait Moses egressus a te orabo Dominum et recedet musca a Pharaone et a servis et a populo eius cras verumtamen noli ultra fallere ut non dimittas populum sacrificare Domino **30** egressusque Moses a Pharao oravit Dominum **31** qui fecit iuxta verbum illius et abstulit muscas a Pharao et a servis et a populo eius non superfuit ne una quidem **32** et ingravatum est cor Pharaonis ita ut ne hac quidem vice dimitteret populum

9 dixit autem Dominus ad Mosen ingredere ad Pharaonem et loquere ad eum haec dicit Dominus Deus Hebraeorum dimitte populum meum ut sacrificet mihi **2** quod si adhuc rennuis et retines eos **3** ecce manus mea erit super agros tuos et super equos et asinos et camelos et boves et oves pestis valde gravis **4** et faciet Dominus mirabile inter possessiones Israhel et possessiones Aegyptiorum ut nihil omnino intereat ex his quae pertinent ad filios Israhel **5** constituitque Dominus tempus dicens cras faciet Dominus verbum istud in terra **6** fecit ergo Dominus verbum hoc altero die mortuaque sunt omnia animantia Aegyptiorum de animalibus vero filiorum Israhel nihil omnino periit **7** et misit Pharao ad videndum nec erat quicquam mortuum de his quae possidebat Israhel ingravatumque est cor Pharaonis et non dimisit populum **8** et dixit Dominus ad Mosen et Aaron tollite plenas manus cineris de camino et spargat illud Moses in caelum coram Pharao **9** sitque pulvis super omnem terram Aegypti erunt enim in hominibus et in iumentis vulnera et vesicae turgentes in universa terra Aegypti **10** tuleruntque cinerem de camino et steterunt contra Pharao et sparsit illud Moses in caelum factaque sunt vulnera vesicarum turgentium in hominibus et in iumentis **11** nec poterant malefici stare coram Mosen propter vulnera quae in illis erant et in omni terra Aegypti **12** induravitque Dominus cor Pharaonis et non audivit eos sicut locutus est Dominus ad Mosen **13** dixit quoque Dominus ad Mosen mane consurge et sta coram Pharao et dices ad eum haec dicit Dominus Deus Hebraeorum dimitte populum meum ut sacrificet mihi **14** quia in hac vice mittam omnes plagas meas super cor tuum super servos tuos et super populum tuum ut scias quod non sit similis mei in omni terra **15** nunc enim extendens manum percutiam te et populum tuum peste peribisque de terra **16** idcirco autem posui te ut ostendam in te fortitudinem meam et narretur nomen meum in omni terra **17** adhuc retines populum meum et non vis eum dimittere **18** en pluam hac ipsa hora cras grandinem multam nimis qualis non fuit in Aegypto a die qua fundata est usque in praesens tempus **19** mitte ergo iam nunc et congrega iumenta tua et omnia quae habes in agro homines enim et iumenta et universa quae inventa fuerint foris nec congregata de agris cecideritque super ea grando morientur **20** qui timuit verbum Domini de servis Pharao fecit confugere servos suos et iumenta in domos **21** qui autem neglexit sermonem Domini dimisit servos suos et iumenta in agris **22** et dixit Dominus ad Mosen extende manum tuam in caelum ut fiat grando in universa terra Aegypti super homines et super iumenta et super omnem herbam agri in terra Aegypti **23** extenditque Moses virgam in caelum et Dominus

dedit tonitrua et grandinem ac discurrentia fulgura super terram pluitque Dominus grandinem super terram Aegypti **24** et grando et ignis inmixta pariter ferebantur tantaeque fuit magnitudinis quanta ante numquam apparuit in universa terra Aegypti ex quo gens illa condita est **25** et percussit grando in omni terra Aegypti cuncta quae fuerunt in agris ab homine usque ad iumentum cunctam herbam agri percussit grando et omne lignum regionis confregit **26** tantum in terra Gessen ubi erant filii Israhel grando non cecidit **27** misitque Pharao et vocavit Mosen et Aaron dicens ad eos peccavi etiam nunc Dominus iustus ego et populus meus impii **28** orate Dominum et desinant tonitrua Dei et grando ut dimittam vos et nequaquam hic ultra maneatis **29** ait Moses cum egressus fuero de urbe extendam palmas meas ad Dominum et cessabunt tonitrua et grando non erit ut scias quia Domini est terra **30** novi autem quod et tu et servi tui necdum timeatis Dominum Deum **31** linum ergo et hordeum laesum est eo quod hordeum esset virens et linum iam folliculos germinaret **32** triticum autem et far non sunt laesa quia serotina erant **33** egressusque Moses a Pharaone et ex urbe tetendit manus ad Dominum et cessaverunt tonitrua et grando nec ultra stillavit pluvia super terram **34** videns autem Pharao quod cessasset pluvia et grando et tonitrua auxit peccatum **35** et ingravatum est cor eius et servorum illius et induratum nimis nec dimisit filios Israhel sicut praeceperat Dominus per manum Mosi

10 et dixit Dominus ad Mosen ingredere ad Pharao ego enim induravi cor eius et servorum illius ut faciam signa mea haec in eo **2** et narres in auribus filii tui et nepotum tuorum quotiens contriverim Aegyptios et signa mea fecerim in eis et sciatis quia ego Dominus **3** introierunt ergo Moses et Aaron ad Pharaonem et dixerunt ad eum haec dicit Dominus Deus Hebraeorum usquequo non vis subici mihi dimitte populum meum ut sacrificet mihi **4** sin autem resistis et non vis dimittere eum ecce ego inducam cras lucustam in fines tuos **5** quae operiat superficiem terrae nec quicquam eius appareat sed comedatur quod residuum fuit grandini conrodet enim omnia ligna quae germinant in agris **6** et implebunt domos tuas et servorum tuorum et omnium Aegyptiorum quantam non viderunt patres tui et avi ex quo orti sunt super terram usque in praesentem diem avertitque se et egressus est a Pharaone **7** dixerunt autem servi Pharaonis ad eum usquequo patiemur hoc scandalum dimitte homines ut sacrificent Domino Deo suo nonne vides quod perierit Aegyptus **8** revocaveruntque Mosen et Aaron ad Pharaonem qui dixit eis ite sacrificate Domino Deo vestro quinam sunt qui ituri sunt **9** ait Moses cum parvulis nostris et senibus pergemus cum filiis et filiabus cum ovibus et armentis est enim sollemnitas Domini nostri **10** et respondit sic Dominus sit vobiscum quomodo ego dimittam vos et parvulos vestros cui dubium est quod pessime cogitetis **11** non fiet ita sed ite tantum viri et sacrificate Domino hoc enim et ipsi petistis statimque eiecti sunt de conspectu Pharaonis **12** dixit autem Dominus ad Mosen extende manum tuam super terram Aegypti ad lucustam ut ascendat super eam et devoret omnem herbam quae residua fuit grandini **13** extendit Moses virgam super terram Aegypti et Dominus induxit ventum urentem tota illa die ac nocte et mane facto ventus urens levavit lucustas **14** quae ascenderunt super universam terram Aegypti et sederunt in cunctis finibus Aegyptiorum innumerabiles quales ante illud tempus non fuerant nec postea futurae sunt **15** operueruntque universam superficiem terrae vastantes omnia devorata est igitur herba terrae et quicquid pomorum in arboribus fuit quae grando dimiserat nihilque omnino virens relictum est in lignis et in herbis terrae in cuncta Aegypto **16** quam ob rem festinus Pharao vocavit Mosen et Aaron et dixit eis peccavi in Dominum Deum vestrum et in vos **17** sed nunc dimittite peccatum mihi etiam hac vice et rogate Dominum Deum vestrum ut auferat a me mortem istam **18** egressusque est de conspectu Pharaonis et oravit Dominum **19** qui flare fecit ventum ab occidente vehementissimum et arreptam lucustam proiecit in mare Rubrum non remansit ne una quidem in cunctis finibus Aegypti **20** et induravit Dominus cor Pharaonis nec dimisit filios Israhel **21** dixit autem Dominus ad Mosen extende manum tuam in caelum et sint tenebrae super terram Aegypti tam densae ut palpari queant **22** extendit Moses manum in caelum et factae sunt

tenebrae horribiles in universa terra Aegypti tribus diebus 23 nemo vidit fratrem suum nec movit se de loco in quo erat ubicumque autem habitabant filii Israhel lux erat 24 vocavitque Pharao Mosen et Aaron et dixit eis ite sacrificate Domino oves tantum vestrae et armenta remaneant parvuli vestri eant vobiscum 25 ait Moses hostias quoque et holocausta dabis nobis quae offeramus Domino Deo nostro 26 cuncti greges pergent nobiscum non remanebit ex eis ungula quae necessaria sunt in cultum Domini Dei nostri praesertim cum ignoremus quid debeat immolari donec ad ipsum locum perveniamus 27 induravit autem Dominus cor Pharaonis et noluit dimittere eos 28 dixitque Pharao ad eum recede a me cave ne ultra videas faciem meam quocumque die apparueris mihi morieris 29 respondit Moses ita fiat ut locutus es non videbo ultra faciem tuam

11 et dixit Dominus ad Mosen adhuc una plaga tangam Pharaonem et Aegyptum et post haec dimittet vos et exire conpellet 2 dices ergo omni plebi ut postulet vir ab amico suo et mulier a vicina sua vasa argentea et aurea 3 dabit autem Dominus gratiam populo coram Aegyptiis fuitque Moses vir magnus valde in terra Aegypti coram servis Pharao et omni populo 4 et ait haec dicit Dominus media nocte egrediar in Aegyptum 5 et morietur omne primogenitum in terra Aegyptiorum a primogenito Pharaonis qui sedet in solio eius usque ad primogenitum ancillae quae est ad molam et omnia primogenita iumentorum 6 eritque clamor magnus in universa terra Aegypti qualis nec ante fuit nec postea futurus est 7 apud omnes autem filios Israhel non muttiet canis ab homine usque ad pecus ut sciatis quanto miraculo dividat Dominus Aegyptios et Israhel 8 descendentque omnes servi tui isti ad me et adorabunt me dicentes egredere tu et omnis populus qui subiectus est tibi post haec egrediemur 9 et exivit a Pharaone iratus nimis dixit autem Dominus ad Mosen non audiet vos Pharao ut multa signa fiant in terra Aegypti 10 Moses autem et Aaron fecerunt omnia ostenta quae scripta sunt coram Pharaone et induravit Dominus cor Pharaonis nec dimisit filios Israhel de terra sua

12 dixit quoque Dominus ad Mosen et Aaron in terra Aegypti 2 mensis iste vobis principium mensuum primus erit in mensibus anni 3 loquimini ad universum coetum filiorum Israhel et dicite eis decima die mensis huius tollat unusquisque agnum per familias et domos suas 4 sin autem minor est numerus ut sufficere possit ad vescendum agnum adsumet vicinum suum qui iunctus est domui eius iuxta numerum animarum quae sufficere possunt ad esum agni 5 erit autem agnus absque macula masculus anniculus iuxta quem ritum tolletis et hedum 6 et servabitis eum usque ad quartamdecimam diem mensis huius immolabitque eum universa multitudo filiorum Israhel ad vesperam 7 et sument de sanguine ac ponent super utrumque postem et in superliminaribus domorum in quibus comedent illum 8 et edent carnes nocte illa assas igni et azymos panes cum lactucis agrestibus 9 non comedetis ex eo crudum quid nec coctum aqua sed assum tantum igni caput cum pedibus eius et intestinis vorabitis 10 nec remanebit ex eo quicquam usque mane si quid residui fuerit igne conburetis 11 sic autem comedetis illum renes vestros accingetis calciamenta habebitis in pedibus tenentes baculos in manibus et comedetis festinantes est enim phase id est transitus Domini 12 et transibo per terram Aegypti nocte illa percutiamque omne primogenitum in terra Aegypti ab homine usque ad pecus et in cunctis diis Aegypti faciam iudicia ego Dominus 13 erit autem sanguis vobis in signum in aedibus in quibus eritis et videbo sanguinem ac transibo vos nec erit in vobis plaga disperdens quando percussero terram Aegypti 14 habebitis autem hanc diem in monumentum et celebrabitis eam sollemnem Domino in generationibus vestris cultu sempiterno 15 septem diebus azyma comedetis in die primo non erit fermentum in domibus vestris quicumque comederit fermentatum peribit anima illa de Israhel a primo die usque ad diem septimum 16 dies prima erit sancta atque sollemnis et dies septima eadem festivitate venerabilis nihil operis facietis in eis exceptis his quae ad vescendum pertinent 17 et observabitis azyma in eadem enim ipsa die educam exercitum vestrum de terra Aegypti et custodietis diem istum in generationes vestras ritu perpetuo 18 primo mense quartadecima die mensis ad vesperam comedetis

azyma usque ad diem vicesimam primam eiusdem mensis ad vesperam **19** septem diebus fermentum non invenietur in domibus vestris qui comederit fermentatum peribit anima eius de coetu Israhel tam de advenis quam de indigenis terrae **20** omne fermentatum non comedetis in cunctis habitaculis vestris edetis azyma **21** vocavit autem Moses omnes seniores filiorum Israhel et dixit ad eos ite tollentes animal per familias vestras immolate phase **22** fasciculumque hysopi tinguite sanguine qui est in limine et aspergite ex eo superliminare et utrumque postem nullus vestrum egrediatur ostium domus suae usque mane **23** transibit enim Dominus percutiens Aegyptios cumque viderit sanguinem in superliminari et in utroque poste transcendet ostium et non sinet percussorem ingredi domos vestras et laedere **24** custodi verbum istud legitimum tibi et filiis tuis usque in aeternum **25** cumque introieritis terram quam Dominus daturus est vobis ut pollicitus est observabitis caerimonias istas **26** et cum dixerint vobis filii vestri quae est ista religio **27** dicetis eis victima transitus Domini est quando transivit super domos filiorum Israhel in Aegypto percutiens Aegyptios et domos nostras liberans incurvatusque populus adoravit **28** et egressi filii Israhel fecerunt sicut praeceperat Dominus Mosi et Aaron **29** factum est autem in noctis medio percussit Dominus omne primogenitum in terra Aegypti a primogenito Pharaonis qui sedebat in solio eius usque ad primogenitum captivae quae erat in carcere et omne primogenitum iumentorum **30** surrexitque Pharao nocte et omnes servi eius cunctaque Aegyptus et ortus est clamor magnus in Aegypto neque enim erat domus in qua non iaceret mortuus **31** vocatisque Mosen et Aaron nocte ait surgite egredimini a populo meo et vos et filii Israhel ite immolate Domino sicut dicitis **32** oves vestras et armenta adsumite ut petieratis et abeuntes benedicite mihi **33** urguebantque Aegyptii populum de terra exire velociter dicentes omnes moriemur **34** tulit igitur populus conspersam farinam antequam fermentaretur et ligans in palliis posuit super umeros suos **35** feceruntque filii Israhel sicut praeceperat Moses et petierunt ab Aegyptiis vasa argentea et aurea vestemque plurimam **36** dedit autem Dominus gratiam populo coram Aegyptiis ut commodarent eis et spoliaverunt Aegyptios **37** profectique sunt filii Israhel de Ramesse in Soccoth sescenta ferme milia peditum virorum absque parvulis **38** sed et vulgus promiscuum innumerabile ascendit cum eis oves et armenta et animantia diversi generis multa nimis **39** coxeruntque farinam quam dudum conspersam de Aegypto tulerant et fecerunt subcinericios panes azymos neque enim poterant fermentari cogentibus exire Aegyptiis et nullam facere sinentibus moram nec pulmenti quicquam occurrerant praeparare **40** habitatio autem filiorum Israhel qua manserant in Aegypto fuit quadringentorum triginta annorum **41** quibus expletis eadem die egressus est omnis exercitus Domini de terra Aegypti **42** nox est ista observabilis Domini quando eduxit eos de terra Aegypti hanc observare debent omnes filii Israhel in generationibus suis **43** dixitque Dominus ad Mosen et Aaron haec est religio phase omnis alienigena non comedet ex eo **44** omnis autem servus empticius circumcidetur et sic comedet **45** advena et mercennarius non edent ex eo **46** in una domo comedetur nec efferetis de carnibus eius foras nec os illius confringetis **47** omnis coetus filiorum Israhel faciet illud **48** quod si quis peregrinorum in vestram voluerit transire coloniam et facere phase Domini circumcidetur prius omne masculinum eius et tunc rite celebrabit eritque sicut indigena terrae si quis autem circumcisus non fuerit non vescetur ex eo **49** eadem lex erit indigenae et colono qui peregrinatur apud vos **50** fecerunt omnes filii Israhel sicut praeceperat Dominus Mosi et Aaron **51** et in eadem die eduxit Dominus filios Israhel de terra Aegypti per turmas suas

13 locutusque est Dominus ad Mosen dicens **2** sanctifica mihi omne primogenitum quod aperit vulvam in filiis Israhel tam de hominibus quam de iumentis mea sunt enim omnia **3** et ait Moses ad populum mementote diei huius in qua egressi estis de Aegypto et de domo servitutis quoniam in manu forti eduxit vos Dominus de loco isto ut non comedatis fermentatum panem **4** hodie egredimini mense novarum frugum **5** cumque te introduxerit Dominus in terram Chananei et Hetthei et Amorrei et Evei et Iebusei quam iuravit patribus tuis ut daret tibi terram fluentem lacte et melle celebrabis hunc

morem sacrorum mense isto 6 septem diebus vesceris azymis et in die septimo erit sollemnitas Domini 7 azyma comedetis septem diebus non apparebit apud te aliquid fermentatum nec in cunctis finibus tuis 8 narrabisque filio tuo in die illo dicens hoc est quod fecit Dominus mihi quando egressus sum de Aegypto 9 et erit quasi signum in manu tua et quasi monumentum ante oculos tuos et ut lex Domini semper in ore tuo in manu enim forti eduxit te Dominus de Aegypto 10 custodies huiuscemodi cultum statuto tempore a diebus in dies 11 cumque introduxerit te in terram Chananei sicut iuravit tibi et patribus tuis et dederit eam tibi 12 separabis omne quod aperit vulvam Domino et quod primitivum est in pecoribus tuis quicquid habueris masculini sexus consecrabis Domino 13 primogenitum asini mutabis ove quod si non redemeris interficies omne autem primogenitum hominis de filiis tuis pretio redimes 14 cumque interrogaverit te filius tuus cras dicens quid est hoc respondebis ei in manu forti eduxit nos Dominus de Aegypto de domo servitutis 15 nam cum induratus esset Pharao et nollet nos dimittere occidit Dominus omne primogenitum in terra Aegypti a primogenito hominis usque ad primogenitum iumentorum idcirco immolo Domino omne quod aperit vulvam masculini sexus et omnia primogenita filiorum meorum redimo 16 erit igitur quasi signum in manu tua et quasi adpensum quid ob recordationem inter oculos tuos eo quod in manu forti eduxerit nos Dominus de Aegypto 17 igitur cum emisisset Pharao populum non eos duxit Dominus per viam terrae Philisthim quae vicina est reputans ne forte paeniteret eum si vidisset adversum se bella consurgere et reverteretur in Aegyptum 18 sed circumduxit per viam deserti quae est iuxta mare Rubrum et armati ascenderunt filii Israhel de terra Aegypti 19 tulit quoque Moses ossa Ioseph secum eo quod adiurasset filios Israhel dicens visitabit vos Deus efferte ossa mea hinc vobiscum 20 profectique de Soccoth castrametati sunt in Etham in extremis finibus solitudinis 21 Dominus autem praecedebat eos ad ostendendam viam per diem in columna nubis et per noctem in columna ignis ut dux esset itineris utroque tempore 22 numquam defuit columna nubis per diem nec columna ignis per noctem coram populo

14 locutus est autem Dominus ad Mosen dicens 2 loquere filiis Israhel reversi castrametentur e regione Phiahiroth quae est inter Magdolum et mare contra Beelsephon in conspectu eius castra ponetis super mare 3 dicturusque est Pharao super filiis Israhel coartati sunt in terra conclusit eos desertum 4 et indurabo cor eius ac persequetur vos et glorificabor in Pharao et in omni exercitu eius scientque Aegyptii quia ego sum Dominus feceruntque ita 5 et nuntiatum est regi Aegyptiorum quod fugisset populus inmutatumque est cor Pharaonis et servorum eius super populo et dixerunt quid voluimus facere ut dimitteremus Israhel ne serviret nobis 6 iunxit ergo currum et omnem populum suum adsumpsit secum 7 tulitque sescentos currus electos quicquid in Aegypto curruum fuit et duces totius exercitus 8 induravitque Dominus cor Pharaonis regis Aegypti et persecutus est filios Israhel at illi egressi erant in manu excelsa 9 cumque persequerentur Aegyptii vestigia praecedentium reppererunt eos in castris super mare omnis equitatus et currus Pharaonis et universus exercitus erant in Ahiroth contra Beelsephon 10 cumque adpropinquasset Pharao levantes filii Israhel oculos viderunt Aegyptios post se et timuerunt valde clamaveruntque ad Dominum 11 et dixerunt ad Mosen forsitan non erant sepulchra in Aegypto ideo tulisti nos ut moreremur in solitudine quid hoc facere voluisti ut educeres nos ex Aegypto 12 nonne iste est sermo quem loquebamur ad te in Aegypto dicentes recede a nobis ut serviamus Aegyptiis multo enim melius est servire eis quam mori in solitudine 13 et ait Moses ad populum nolite timere state et videte magnalia Domini quae facturus est hodie Aegyptios enim quos nunc videtis nequaquam ultra videbitis usque in sempiternum 14 Dominus pugnabit pro vobis et vos tacebitis 15 dixitque Dominus ad Mosen quid clamas ad me loquere filiis Israhel ut proficiscantur 16 tu autem eleva virgam tuam et extende manum super mare et divide illud ut gradiantur filii Israhel in medio mari per siccum 17 ego autem indurabo cor Aegyptiorum ut persequantur vos et glorificabor in Pharaone et in omni exercitu eius in curribus et in equitibus illius 18 et scient Aegyptii quia ego sum Dominus cum glorificatus fuero in Pharaone et in curribus atque in equitibus eius 19 tollensque se angelus Dei qui

praecedebat castra Israhel abiit post eos et cum eo pariter columna nubis priora dimittens post tergum **20** stetit inter castra Aegyptiorum et castra Israhel et erat nubes tenebrosa et inluminans noctem ut ad se invicem toto noctis tempore accedere non valerent **21** cumque extendisset Moses manum super mare abstulit illud Dominus flante vento vehementi et urente tota nocte et vertit in siccum divisaque est aqua **22** et ingressi sunt filii Israhel per medium maris sicci erat enim aqua quasi murus a dextra eorum et leva **23** persequentesque Aegyptii ingressi sunt post eos omnis equitatus Pharaonis currus eius et equites per medium maris **24** iamque advenerat vigilia matutina et ecce respiciens Dominus super castra Aegyptiorum per columnam ignis et nubis interfecit exercitum eorum **25** et subvertit rotas curruum ferebanturque in profundum dixerunt ergo Aegyptii fugiamus Israhelem Dominus enim pugnat pro eis contra nos **26** et ait Dominus ad Mosen extende manum tuam super mare ut revertantur aquae ad Aegyptios super currus et equites eorum **27** cumque extendisset Moses manum contra mare reversum est primo diluculo ad priorem locum fugientibusque Aegyptiis occurrerunt aquae et involvit eos Dominus in mediis fluctibus **28** reversaeque sunt aquae et operuerunt currus et equites cuncti exercitus Pharaonis qui sequentes ingressi fuerant mare ne unus quidem superfuit ex eis **29** filii autem Israhel perrexerunt per medium sicci maris et aquae eis erant quasi pro muro a dextris et a sinistris **30** liberavitque Dominus in die illo Israhel de manu Aegyptiorum **31** et viderunt Aegyptios mortuos super litus maris et manum magnam quam exercuerat Dominus contra eos timuitque populus Dominum et crediderunt Domino et Mosi servo eius

15 tunc cecinit Moses et filii Israhel carmen hoc Domino et dixerunt cantemus Domino gloriose enim magnificatus est equum et ascensorem deiecit in mare **2** fortitudo mea et laus mea Dominus et factus est mihi in salutem iste Deus meus et glorificabo eum Deus patris mei et exaltabo eum **3** Dominus quasi vir pugnator Omnipotens nomen eius **4** currus Pharaonis et exercitum eius proiecit in mare electi principes eius submersi sunt in mari Rubro **5** abyssi operuerunt eos descenderunt in profundum quasi lapis **6** dextera tua Domine magnifice in fortitudine dextera tua Domine percussit inimicum **7** et in multitudine gloriae tuae deposuisti adversarios meos misisti iram tuam quae devoravit eos ut stipulam **8** et in spiritu furoris tui congregatae sunt aquae stetit unda fluens congregatae sunt abyssi in medio mari **9** dixit inimicus persequar et conprehendam dividam spolia implebitur anima mea evaginabo gladium meum interficiet eos manus mea **10** flavit spiritus tuus et operuit eos mare submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus **11** quis similis tui in fortibus Domine quis similis tui magnificus in sanctitate terribilis atque laudabilis et faciens mirabilia **12** extendisti manum tuam et devoravit eos terra **13** dux fuisti in misericordia tua populo quem redemisti et portasti eum in fortitudine tua ad habitaculum sanctum tuum **14** adtenderunt populi et irati sunt dolores obtinuerunt habitatores Philisthim **15** tunc conturbati sunt principes Edom robustos Moab obtinuit tremor obriguerunt omnes habitatores Chanaan **16** inruat super eos formido et pavor in magnitudine brachii tui fiant inmobiles quasi lapis donec pertranseat populus tuus Domine donec pertranseat populus tuus iste quem possedisti **17** introduces eos et plantabis in monte hereditatis tuae firmissimo habitaculo tuo quod operatus es Domine sanctuarium Domine quod firmaverunt manus tuae **18** Dominus regnabit in aeternum et ultra **19** ingressus est enim equus Pharao cum curribus et equitibus eius in mare et reduxit super eos Dominus aquas maris filii autem Israhel ambulaverunt per siccum in medio eius **20** sumpsit ergo Maria prophetis soror Aaron tympanum in manu egressaeque sunt omnes mulieres post eam cum tympanis et choris **21** quibus praecinebat dicens cantemus Domino gloriose enim magnificatus est equum et ascensorem eius deiecit in mare **22** tulit autem Moses Israhel de mari Rubro et egressi sunt in desertum Sur ambulaveruntque tribus diebus per solitudinem et non inveniebant aquam **23** et venerunt in Marath nec poterant bibere aquas de Mara eo quod essent amarae unde et congruum loco nomen inposuit vocans illud Mara id est amaritudinem **24** et murmuravit populus contra Mosen dicens quid bibemus **25** at ille clamavit ad Dominum qui ostendit ei lignum quod cum misisset in aquas in dulcedinem versae sunt ibi constituit ei praecepta atque iudicia

et ibi temptavit eum **26** dicens si audieris vocem Domini Dei tui et quod rectum est coram eo feceris et oboedieris mandatis eius custodierisque omnia praecepta illius cunctum languorem quem posui in Aegypto non inducam super te ego enim Dominus sanator tuus **27** venerunt autem in Helim ubi erant duodecim fontes aquarum et septuaginta palmae et castrametati sunt iuxta aquas

16 profectique sunt de Helim et venit omnis multitudo filiorum Israhel in desertum Sin quod est inter Helim et Sinai quintodecimo die mensis secundi postquam egressi sunt de terra Aegypti **2** et murmuravit omnis congregatio filiorum Israhel contra Mosen et contra Aaron in solitudine **3** dixeruntque ad eos filii Israhel utinam mortui essemus per manum Domini in terra Aegypti quando sedebamus super ollas carnium et comedebamus panes in saturitate cur eduxistis nos in desertum istud ut occideretis omnem multitudinem fame **4** dixit autem Dominus ad Mosen ecce ego pluam vobis panes de caelo egrediatur populus et colligat quae sufficiunt per singulos dies ut temptem eum utrum ambulet in lege mea an non **5** die autem sexta parent quod inferant et sit duplum quam colligere solebant per singulos dies **6** dixeruntque Moses et Aaron ad omnes filios Israhel vespere scietis quod Dominus eduxerit vos de terra Aegypti **7** et mane videbitis gloriam Domini audivit enim murmur vestrum contra Dominum nos vero quid sumus quia mussitatis contra nos **8** et ait Moses dabit Dominus vobis vespere carnes edere et mane panes in saturitate eo quod audierit murmurationes vestras quibus murmurati estis contra eum nos enim quid sumus nec contra nos est murmur vestrum sed contra Dominum **9** dixitque Moses ad Aaron dic universae congregationi filiorum Israhel accedite coram Domino audivit enim murmur vestrum **10** cumque loqueretur Aaron ad omnem coetum filiorum Israhel respexerunt ad solitudinem et ecce gloria Domini apparuit in nube **11** locutus est autem Dominus ad Mosen dicens **12** audivi murmurationes filiorum Israhel loquere ad eos vespere comedetis carnes et mane saturabimini panibus scietisque quod sim Dominus Deus vester **13** factum est ergo vespere et ascendens coturnix operuit castra mane quoque ros iacuit per circuitum castrorum **14** cumque operuisset superficiem terrae apparuit in solitudine minutum et quasi pilo tunsum in similitudinem pruinae super terram **15** quod cum vidissent filii Israhel dixerunt ad invicem man hu quod significat quid est hoc ignorabant enim quid esset quibus ait Moses iste est panis quem dedit Dominus vobis ad vescendum **16** hic est sermo quem praecepit Dominus colligat ex eo unusquisque quantum sufficiat ad vescendum gomor per singula capita iuxta numerum animarum vestrarum quae habitant in tabernaculo sic tolletis **17** feceruntque ita filii Israhel et collegerunt alius plus alius minus **18** et mensi sunt ad mensuram gomor nec qui plus collegerat habuit amplius nec qui minus paraverat repperit minus sed singuli iuxta id quod edere poterant congregarunt **19** dixitque Moses ad eos nullus relinquat ex eo in mane **20** qui non audierunt eum sed dimiserunt quidam ex eis usque mane et scatere coepit vermibus atque conputruit et iratus est contra eos Moses **21** colligebant autem mane singuli quantum sufficere poterat ad vescendum cumque incaluisset sol liquefiebat **22** in die vero sexta collegerunt cibos duplices id est duo gomor per singulos homines venerunt autem omnes principes multitudinis et narraverunt Mosi **23** qui ait eis hoc est quod locutus est Dominus requies sabbati sanctificata erit Domino cras quodcumque operandum est facite et quae coquenda sunt coquite quicquid autem reliquum fuerit reponite usque in mane **24** feceruntque ita ut praeceperat Moses et non conputruit neque vermis inventus est in eo **25** dixitque Moses comedite illud hodie quia sabbatum est Domino non invenietur hodie in agro **26** sex diebus colligite in die autem septimo sabbatum est Domino idcirco non invenietur **27** venit septima dies et egressi de populo ut colligerent non invenerunt **28** dixit autem Dominus ad Mosen usquequo non vultis custodire mandata mea et legem meam **29** videte quod Dominus dederit vobis sabbatum et propter hoc tribuerit vobis die sexto cibos duplices maneat unusquisque apud semet ipsum nullus egrediatur de loco suo die septimo **30** et sabbatizavit populus die septimo **31** appellavitque domus Israhel nomen eius man quod erat quasi semen coriandri album gustusque eius quasi similae cum melle **32** dixit autem Moses iste est sermo quem

praecepit Dominus imple gomor ex eo et custodiatur in futuras retro generationes ut noverint panem quo alui vos in solitudine quando educti estis de terra Aegypti **33** dixitque Moses ad Aaron sume vas unum et mitte ibi man quantum potest capere gomor et repone coram Domino ad servandum in generationes vestras **34** sicut praecepit Dominus Mosi posuitque illud Aaron in tabernaculo reservandum **35** filii autem Israhel comederunt man quadraginta annis donec venirent in terram habitabilem hoc cibo aliti sunt usquequo tangerent fines terrae Chanaan **36** gomor autem decima pars est oephi

17 igitur profecta omnis multitudo filiorum Israhel de deserto Sin per mansiones suas iuxta sermonem Domini castrametata est in Raphidim ubi non erat aqua ad bibendum populo **2** qui iurgatus contra Mosen ait da nobis aquam ut bibamus quibus respondit Moses quid iurgamini contra me cur temptatis Dominum **3** sitivit ergo populus ibi pro aquae penuria et murmuravit contra Mosen dicens cur nos exire fecisti de Aegypto ut occideres et nos et liberos nostros ac iumenta siti **4** clamavit autem Moses ad Dominum dicens quid faciam populo huic adhuc pauxillum et lapidabunt me **5** ait Dominus ad Mosen antecede populum et sume tecum de senibus Israhel et virgam qua percussisti fluvium tolle in manu tua et vade **6** en ego stabo coram te ibi super petram Horeb percutiesque petram et exibit ex ea aqua ut bibat populus fecit Moses ita coram senibus Israhel **7** et vocavit nomen loci illius Temptatio propter iurgium filiorum Israhel et quia temptaverunt Dominum dicentes estne Dominus in nobis an non **8** venit autem Amalech et pugnabat contra Israhel in Raphidim **9** dixitque Moses ad Iosue elige viros et egressus pugna contra Amalech cras ego stabo in vertice collis habens virgam Dei in manu mea **10** fecit Iosue ut locutus ei erat Moses et pugnavit contra Amalech Moses autem et Aaron et Hur ascenderunt super verticem collis **11** cumque levaret Moses manus vincebat Israhel sin autem paululum remisisset superabat Amalech **12** manus autem Mosi erant graves sumentes igitur lapidem posuerunt subter eum in quo sedit Aaron autem et Hur sustentabant manus eius ex utraque parte et factum est ut manus ipsius non lassarentur usque ad occasum solis **13** fugavitque Iosue Amalech et populum eius in ore gladii **14** dixit autem Dominus ad Mosen scribe hoc ob monumentum in libro et trade auribus Iosue delebo enim memoriam Amalech sub caelo **15** aedificavitque Moses altare et vocavit nomen eius Dominus exaltatio mea dicens **16** quia manus solii Domini et bellum Dei erit contra Amalech a generatione in generationem

18 cumque audisset Iethro sacerdos Madian cognatus Mosi omnia quae fecerat Deus Mosi et Israhel populo suo eo quod eduxisset Dominus Israhel de Aegypto **2** tulit Sefforam uxorem Mosi quam remiserat **3** et duos filios eius quorum unus vocabatur Gersan dicente patre advena fui in terra aliena **4** alter vero Eliezer Deus enim ait patris mei adiutor meus et eruit me de gladio Pharaonis **5** venit ergo Iethro cognatus Mosi et filii eius et uxor ad Mosen in desertum ubi erat castrametatus iuxta montem Dei **6** et mandavit Mosi dicens ego cognatus tuus Iethro venio ad te et uxor tua et duo filii tui cum ea **7** qui egressus in occursum cognati sui adoravit et osculatus est eum salutaveruntque se mutuo verbis pacificis cumque intrasset tabernaculum **8** narravit Moses cognato suo cuncta quae fecerat Deus Pharaoni et Aegyptiis propter Israhel universum laborem qui accidisset eis in itinere quo liberarat eos Dominus **9** laetatusque est Iethro super omnibus bonis quae fecerat Dominus Israheli eo quod eruisset eum de manu Aegyptiorum **10** et ait benedictus Dominus qui liberavit vos de manu Aegyptiorum et de manu Pharaonis qui eruit populum suum de manu Aegypti **11** nunc cognovi quia magnus Dominus super omnes deos eo quod superbe egerint contra illos **12** obtulit ergo Iethro cognatus Mosi holocausta et hostias Deo veneruntque Aaron et omnes senes Israhel ut comederent panem cum eo coram Domino **13** altero autem die sedit Moses ut iudicaret populum qui adsistebat Mosi de mane usque ad vesperam **14** quod cum vidisset cognatus eius omnia scilicet quae agebat in populo ait quid est hoc quod facis in plebe cur solus sedes et omnis populus praestolatur de mane usque ad vesperam **15** cui respondit Moses venit ad me populus quaerens sententiam Dei **16** cumque acciderit eis aliqua disceptatio veniunt ad me ut

iudicem inter eos et ostendam praecepta Dei et leges eius 17 at ille non bonam inquit rem facis 18 stulto labore consumeris et tu et populus iste qui tecum est ultra vires tuas est negotium solus illud non poteris sustinere 19 sed audi verba mea atque consilia et erit Deus tecum esto tu populo in his quae ad Deum pertinent ut referas quae dicuntur ad eum 20 ostendasque populo caerimonias et ritum colendi viamque per quam ingredi debeant et opus quod facere 21 provide autem de omni plebe viros potentes et timentes Deum in quibus sit veritas et qui oderint avaritiam et constitue ex eis tribunos et centuriones et quinquagenarios et decanos 22 qui iudicent populum omni tempore quicquid autem maius fuerit referant ad te et ipsi minora tantummodo iudicent leviusque tibi sit partito in alios onere 23 si hoc feceris implebis imperium Dei et praecepta eius poteris sustentare et omnis hic populus revertetur cum pace ad loca sua 24 quibus auditis Moses fecit omnia quae ille suggesserat 25 et electis viris strenuis de cuncto Israhel constituit eos principes populi tribunos et centuriones et quinquagenarios et decanos 26 qui iudicabant plebem omni tempore quicquid autem gravius erat referebant ad eum faciliora tantummodo iudicantes 27 dimisitque cognatum qui reversus abiit in terram suam

19 mense tertio egressionis Israhel de terra Aegypti in die hac venerunt in solitudinem Sinai 2 nam profecti de Raphidim et pervenientes usque in desertum Sinai castrametati sunt in eodem loco ibique Israhel fixit tentoria e regione montis 3 Moses autem ascendit ad Deum vocavitque eum Dominus de monte et ait haec dices domui Iacob et adnuntiabis filiis Israhel 4 vos ipsi vidistis quae fecerim Aegyptiis quomodo portaverim vos super alas aquilarum et adsumpserim mihi 5 si ergo audieritis vocem meam et custodieritis pactum meum eritis mihi in peculium de cunctis populis mea est enim omnis terra 6 et vos eritis mihi regnum sacerdotale et gens sancta haec sunt verba quae loqueris ad filios Israhel 7 venit Moses et convocatis maioribus natu populi exposuit omnes sermones quos mandaverat Dominus 8 responditque universus populus simul cuncta quae locutus est Dominus faciemus cumque rettulisset Moses verba populi ad Dominum 9 ait ei Dominus iam nunc veniam ad te in caligine nubis ut audiat me populus loquentem ad te et credat tibi in perpetuum nuntiavit ergo Moses verba populi ad Dominum 10 qui dixit ei vade ad populum et sanctifica illos hodie et cras laventque vestimenta sua 11 et sint parati in diem tertium die enim tertio descendet Dominus coram omni plebe super montem Sinai 12 constituesque terminos populo per circuitum et dices cavete ne ascendatis in montem nec tangatis fines illius omnis qui tetigerit montem morte morietur 13 manus non tanget eum sed lapidibus opprimetur aut confodietur iaculis sive iumentum fuerit sive homo non vivet cum coeperit clangere bucina tunc ascendant in montem 14 descenditque Moses de monte ad populum et sanctificavit eum cumque lavissent vestimenta sua 15 ait ad eos estote parati in diem tertium ne adpropinquetis uxoribus vestris 16 iam advenerat tertius dies et mane inclaruerat et ecce coeperunt audiri tonitrua ac micare fulgura et nubes densissima operire montem clangorque bucinae vehementius perstrepebat timuit populus qui erat in castris 17 cumque eduxisset eos Moses in occursum Dei de loco castrorum steterunt ad radices montis 18 totus autem mons Sinai fumabat eo quod descendisset Dominus super eum in igne et ascenderet fumus ex eo quasi de fornace eratque mons omnis terribilis 19 et sonitus bucinae paulatim crescebat in maius et prolixius tendebatur Moses loquebatur et Dominus respondebat ei 20 descenditque Dominus super montem Sinai in ipso montis vertice et vocavit Mosen in cacumen eius quo cum ascendisset 21 dixit ad eum descende et contestare populum ne forte velint transcendere terminos ad videndum Dominum et pereat ex eis plurima multitudo 22 sacerdotes quoque qui accedunt ad Dominum sanctificentur ne percutiat eos 23 dixitque Moses ad Dominum non poterit vulgus ascendere in montem Sinai tu enim testificatus es et iussisti dicens pone terminos circa montem et sanctifica illum 24 cui ait Dominus vade descende ascendesque tu et Aaron tecum sacerdotes autem et populus ne transeant terminos nec ascendant ad Dominum ne forte interficiat illos 25 descendit Moses ad populum et omnia narravit eis

20 locutus quoque est Dominus cunctos sermones hos **2** ego sum Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Aegypti de domo servitutis **3** non habebis deos alienos coram me **4** non facies tibi sculptile neque omnem similitudinem quae est in caelo desuper et quae in terra deorsum nec eorum quae sunt in aquis sub terra **5** non adorabis ea neque coles ego sum Dominus Deus tuus fortis zelotes visitans iniquitatem patrum in filiis in tertiam et quartam generationem eorum qui oderunt me **6** et faciens misericordiam in milia his qui diligunt me et custodiunt praecepta mea **7** non adsumes nomen Domini Dei tui in vanum nec enim habebit insontem Dominus eum qui adsumpserit nomen Domini Dei sui frustra **8** memento ut diem sabbati sanctifices **9** sex diebus operaberis et facies omnia opera tua **10** septimo autem die sabbati Domini Dei tui non facies omne opus tu et filius tuus et filia tua servus tuus et ancilla tua iumentum tuum et advena qui est intra portas tuas **11** sex enim diebus fecit Dominus caelum et terram et mare et omnia quae in eis sunt et requievit in die septimo idcirco benedixit Dominus diei sabbati et sanctificavit eum **12** honora patrem tuum et matrem tuam ut sis longevus super terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi **13** non occides **14** non moechaberis **15** non furtum facies **16** non loqueris contra proximum tuum falsum testimonium **17** non concupisces domum proximi tui nec desiderabis uxorem eius non servum non ancillam non bovem non asinum nec omnia quae illius sunt **18** cunctus autem populus videbat voces et lampadas et sonitum bucinae montemque fumantem et perterriti ac pavore concussi steterunt procul **19** dicentes Mosi loquere tu nobis et audiemus non loquatur nobis Dominus ne forte moriamur **20** et ait Moses ad populum nolite timere ut enim probaret vos venit Deus et ut terror illius esset in vobis et non peccaretis **21** stetitque populus de longe Moses autem accessit ad caliginem in qua erat Deus **22** dixit praeterea Dominus ad Mosen haec dices filiis Israhel vos vidistis quod de caelo locutus sum vobis **23** non facietis mecum deos argenteos nec deos aureos facietis vobis **24** altare de terra facietis mihi et offeretis super eo holocausta et pacifica vestra oves vestras et boves in omni loco in quo memoria fuerit nominis mei veniam ad te et benedicam tibi **25** quod si altare lapideum feceris mihi non aedificabis illud de sectis lapidibus si enim levaveris cultrum tuum super eo polluetur **26** non ascendes per gradus ad altare meum ne reveletur turpitudo tua

21 haec sunt iudicia quae propones eis **2** si emeris servum hebraeum sex annis serviet tibi in septimo egredietur liber gratis **3** cum quali veste intraverit cum tali exeat si habens uxorem et uxor egredietur simul **4** sin autem dominus dederit illi uxorem et peperit filios et filias mulier et liberi eius erunt domini sui ipse vero exibit cum vestitu suo **5** quod si dixerit servus diligo dominum meum et uxorem ac liberos non egrediar liber **6** offeret eum dominus diis et adplicabitur ad ostium et postes perforabitque aurem eius subula et erit ei servus in saeculum **7** si quis vendiderit filiam suam in famulam non egredietur sicut ancillae exire consuerunt **8** si displicuerit oculis domini sui cui tradita fuerit dimittet eam populo autem alieno vendendi non habet potestatem si spreverit eam **9** sin autem filio suo desponderit eam iuxta morem filiarum faciet illi **10** quod si alteram ei acceperit providebit puellae nuptias et vestimenta et pretium pudicitiae non negabit **11** si tria ista non fecerit egredietur gratis absque pecunia **12** qui percusserit hominem volens occidere morte moriatur **13** qui autem non est insidiatus sed Deus illum tradidit in manu eius constituam tibi locum quo fugere debeat **14** si quis de industria occiderit proximum suum et per insidias ab altari meo evelles eum ut moriatur **15** qui percusserit patrem suum et matrem morte moriatur **16** qui furatus fuerit hominem et vendiderit eum convictus noxae morte moriatur **17** qui maledixerit patri suo et matri morte moriatur **18** si rixati fuerint viri et percusserit alter proximum suum lapide vel pugno et ille mortuus non fuerit sed iacuerit in lectulo **19** si surrexerit et ambulaverit foris super baculum suum innocens erit qui percussit ita tamen ut operas eius et inpensas in medicos restituat **20** qui percusserit servum suum vel ancillam virga et mortui fuerint in manibus eius criminis reus erit **21** sin autem uno die supervixerit vel duobus non subiacebit poenae quia pecunia illius est **22** si rixati fuerint viri et percusserit quis mulierem praegnantem et abortivum quidem fecerit sed ipsa

vixerit subiacebit damno quantum expetierit maritus mulieris et arbitri iudicarint **23** sin autem mors eius fuerit subsecuta reddet animam pro anima **24** oculum pro oculo dentem pro dente manum pro manu pedem pro pede **25** adustionem pro adustione vulnus pro vulnere livorem pro livore **26** si percusserit quispiam oculum servi sui aut ancillae et luscos eos fecerit dimittet liberos pro oculo quem eruit **27** dentem quoque si excusserit servo vel ancillae suae similiter dimittet eos liberos **28** si bos cornu petierit virum aut mulierem et mortui fuerint lapidibus obruetur et non comedentur carnes eius dominusque bovis innocens erit **29** quod si bos cornipeta fuerit ab heri et nudius tertius et contestati sunt dominum eius nec reclusit eum occideritque virum aut mulierem et bos lapidibus obruetur et dominum illius occident **30** quod si pretium ei fuerit inpositum dabit pro anima sua quicquid fuerit postulatus **31** filium quoque et filiam si cornu percusserit simili sententiae subiacebit **32** si servum ancillamque invaserit triginta siclos argenti dabit domino bos vero lapidibus opprimetur **33** si quis aperuerit cisternam et foderit et non operuerit eam ecideritque bos vel asinus in eam **34** dominus cisternae reddet pretium iumentorum quod autem mortuum est ipsius erit **35** si bos alienus bovem alterius vulnerarit et ille mortuus fuerit vendent bovem vivum et divident pretium cadaver autem mortui inter se dispertient **36** sin autem sciebat quod bos cornipeta esset ab heri et nudius tertius et non custodivit eum dominus suus reddet bovem pro bove et cadaver integrum accipiet

22 si quis furatus fuerit bovem aut ovem et occiderit vel vendiderit quinque boves pro uno bove restituet et quattuor oves pro una ove **2** si effringens fur domum sive suffodiens fuerit inventus et accepto vulnere mortuus fuerit percussor non erit reus sanguinis **3** quod si orto sole hoc fecerit homicidium perpetravit et ipse morietur si non habuerit quod pro furto reddat venundabitur **4** si inventum fuerit apud eum quod furatus est vivens sive bos sive asinus sive ovis duplum restituet **5** si laeserit quispiam agrum vel vineam et dimiserit iumentum suum ut depascatur aliena quicquid optimum habuerit in agro suo vel in vinea pro damni aestimatione restituet **6** si egressus ignis invenerit spinas et conprehenderit acervos frugum sive stantes segetes in agris reddet damnum qui ignem succenderit **7** si quis commendaverit amico pecuniam aut vas in custodiam et ab eo qui susceperat furto ablata fuerint si invenitur fur duplum reddet **8** si latet dominus domus adplicabitur ad deos et iurabit quod non extenderit manum in rem proximi sui **9** ad perpetrandam fraudem tam in bove quam in asino et ove ac vestimento et quicquid damnum inferre potest ad deos utriusque causa perveniet et si illi iudicaverint duplum restituet proximo suo **10** si quis commendaverit proximo suo asinum bovem ovem et omne iumentum ad custodiam et mortuum fuerit aut debilitatum vel captum ab hostibus nullusque hoc viderit **11** iusiurandum erit in medio quod non extenderit manum ad rem proximi sui suscipietque dominus iuramentum et ille reddere non cogetur **12** quod si furto ablatum fuerit restituet damnum domino **13** si comestum a bestia deferet ad eum quod occisum est et non restituet **14** qui a proximo suo quicquam horum mutuo postularit et debilitatum aut mortuum fuerit domino non praesente reddere conpelletur **15** quod si inpraesentiarum fuit dominus non restituet maxime si conductum venerat pro mercede operis sui **16** si seduxerit quis virginem necdum desponsatam et dormierit cum ea dotabit eam et habebit uxorem **17** si pater virginis dare noluerit reddet pecuniam iuxta modum dotis quam virgines accipere consuerunt **18** maleficos non patieris vivere **19** qui coierit cum iumento morte moriatur **20** qui immolat diis occidetur praeter Domino soli **21** advenam non contristabis neque adfliges eum advenae enim et ipsi fuistis in terra Aegypti **22** viduae et pupillo non nocebitis **23** si laeseritis eos vociferabuntur ad me et ego audiam clamorem eorum **24** et indignabitur furor meus percutiamque vos gladio et erunt uxores vestrae viduae et filii vestri pupilli **25** si pecuniam mutuam dederis populo meo pauperi qui habitat tecum non urgues eum quasi exactor nec usuris opprimes **26** si pignus a proximo tuo acceperis vestimentum ante solis occasum redde ei **27** ipsum enim est solum quo operitur indumentum carnis eius nec habet aliud in quo dormiat si clamaverit ad me exaudiam eum quia misericors sum **28** diis non detrahes et principi populi tui non maledices **29** decimas tuas et primitias

non tardabis offerre primogenitum filiorum tuorum dabis mihi **30** de bubus quoque et ovibus similiter facies septem diebus sit cum matre sua die octavo reddes illum mihi **31** viri sancti eritis mihi carnem quae a bestiis fuerit praegustata non comedetis sed proicietis canibus

23 non suscipies vocem mendacii nec iunges manum tuam ut pro impio dicas falsum testimonium **2** non sequeris turbam ad faciendum malum nec in iudicio plurimorum adquiesces sententiae ut a vero devies **3** pauperis quoque non misereberis in negotio **4** si occurreris bovi inimici tui aut asino erranti reduc ad eum **5** si videris asinum odientis te iacere sub onere non pertransibis sed sublevabis cum eo **6** non declinabis in iudicio pauperis **7** mendacium fugies insontem et iustum non occides quia aversor impium **8** nec accipias munera quae excaecant etiam prudentes et subvertunt verba iustorum **9** peregrino molestus non eris scitis enim advenarum animas quia et ipsi peregrini fuistis in terra Aegypti **10** sex annis seminabis terram tuam et congregabis fruges eius **11** anno autem septimo dimittes eam et requiescere facies ut comedant pauperes populi tui et quicquid reliqui fuerit edant bestiae agri ita facies in vinea et in oliveto tuo **12** sex diebus operaberis septima die cessabis ut requiescat bos et asinus tuus et refrigeretur filius ancillae tuae et advena **13** omnia quae dixi vobis custodite et per nomen externorum deorum non iurabitis neque audietur ex ore vestro **14** tribus vicibus per singulos annos mihi festa celebrabitis **15** sollemnitatem azymorum custodies septem diebus comedes azyma sicut praecepi tibi tempore mensis novorum quando egressus es de Aegypto non apparebis in conspectu meo vacuus **16** et sollemnitatem messis primitivorum operis tui quaecumque serueris in agro sollemnitatem quoque in exitu anni quando congregaveris omnes fruges tuas de agro **17** ter in anno apparebit omne masculinum tuum coram Domino Deo **18** non immolabis super fermento sanguinem victimae meae nec remanebit adeps sollemnitatis meae usque mane **19** primitias frugum terrae tuae deferes in domum Domini Dei tui nec coques hedum in lacte matris suae **20** ecce ego mittam angelum meum qui praecedat te et custodiat in via et introducat ad locum quem paravi **21** observa eum et audi vocem eius nec contemnendum putes quia non dimittet cum peccaveritis et est nomen meum in illo **22** quod si audieris vocem eius et feceris omnia quae loquor inimicus ero inimicis tuis et adfligam adfligentes te **23** praecedetque te angelus meus et introducet te ad Amorreum et Hettheum et Ferezeum Chananeumque et Eveum et Iebuseum quos ego contribo **24** non adorabis deos eorum nec coles eos non facies opera eorum sed destrues eos et confringes statuas eorum **25** servietisque Domino Deo vestro ut benedicam panibus tuis et aquis et auferam infirmitatem de medio tui **26** non erit infecunda nec sterilis in terra tua numerum dierum tuorum implebo **27** terrorem meum mittam in praecursum tuum et occidam omnem populum ad quem ingredieris cunctorumque inimicorum tuorum coram te terga vertam **28** emittens crabrones prius qui fugabunt Eveum et Chananeum et Hettheum antequam introeas **29** non eiciam eos a facie tua anno uno ne terra in solitudinem redigatur et crescant contra te bestiae **30** paulatim expellam eos de conspectu tuo donec augearis et possideas terram **31** ponam autem terminos tuos a mari Rubro usque ad mare Palestinorum et a deserto usque ad Fluvium tradam manibus vestris habitatores terrae et eiciam eos de conspectu vestro **32** non inibis cum eis foedus nec cum diis eorum **33** non habitent in terra tua ne forte peccare te faciant in me si servieris diis eorum quod tibi certo erit in scandalum

24 Mosi quoque dixit ascende ad Dominum tu et Aaron Nadab et Abiu et septuaginta senes ex Israhel et adorabitis procul **2** solusque Moses ascendet ad Dominum et illi non adpropinquabunt nec populus ascendet cum eo **3** venit ergo Moses et narravit plebi omnia verba Domini atque iudicia responditque cunctus populus una voce omnia verba Domini quae locutus est faciemus **4** scripsit autem Moses universos sermones Domini et mane consurgens aedificavit altare ad radices montis et duodecim titulos per duodecim tribus Israhel **5** misitque iuvenes de filiis Israhel et obtulerunt holocausta immolaveruntque victimas pacificas Domino vitulos **6** tulit itaque Moses dimidiam partem sanguinis et misit in crateras partem

autem residuam fudit super altare 7 adsumensque volumen foederis legit audiente populo qui dixerunt omnia quae locutus est Dominus faciemus et erimus oboedientes 8 ille vero sumptum sanguinem respersit in populum et ait hic est sanguis foederis quod pepigit Dominus vobiscum super cunctis sermonibus his 9 ascenderuntque Moses et Aaron Nadab et Abiu et septuaginta de senioribus Israhel 10 et viderunt Deum Israhel sub pedibus eius quasi opus lapidis sapphirini et quasi caelum cum serenum est 11 nec super eos qui procul recesserant de filiis Israhel misit manum suam videruntque Deum et comederunt ac biberunt 12 dixit autem Dominus ad Mosen ascende ad me in montem et esto ibi daboque tibi tabulas lapideas et legem ac mandata quae scripsi ut doceas eos 13 surrexerunt Moses et Iosue minister eius ascendensque Moses in montem Dei 14 senioribus ait expectate hic donec revertamur ad vos habetis Aaron et Hur vobiscum si quid natum fuerit quaestionis referetis ad eos 15 cumque ascendisset Moses operuit nubes montem 16 et habitavit gloria Domini super Sinai tegens illum nube sex diebus septimo autem die vocavit eum de medio caliginis 17 erat autem species gloriae Domini quasi ignis ardens super verticem montis in conspectu filiorum Israhel 18 ingressusque Moses medium nebulae ascendit in montem et fuit ibi quadraginta diebus et quadraginta noctibus

25 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 2 loquere filiis Israhel ut tollant mihi primitias ab omni homine qui offert ultroneus accipietis eas 3 haec sunt autem quae accipere debetis aurum et argentum et aes 4 hyacinthum et purpuram coccumque bis tinctum et byssum pilos caprarum 5 et pelles arietum rubricatas pelles ianthinas et ligna setthim 6 oleum ad luminaria concinnanda aromata in unguentum et thymiama boni odoris 7 lapides onychinos et gemmas ad ornandum ephod ac rationale 8 facientque mihi sanctuarium et habitabo in medio eorum 9 iuxta omnem similitudinem tabernaculi quod ostendam tibi et omnium vasorum in cultum eius sicque facietis illud 10 arcam de lignis setthim conpingite cuius longitudo habeat duos semis cubitos latitudo cubitum et dimidium altitudo cubitum similiter ac semissem 11 et deaurabis eam auro mundissimo intus et foris faciesque supra coronam auream per circuitum 12 et quattuor circulos aureos quos pones per quattuor arcae angulos duo circuli sint in latere uno et duo in altero 13 facies quoque vectes de lignis setthim et operies eos auro 14 inducesque per circulos qui sunt in arcae lateribus ut portetur in eis 15 qui semper erunt in circulis nec umquam extrahentur ab eis 16 ponesque in arcam testificationem quam dabo tibi 17 facies et propitiatorium de auro mundissimo duos cubitos et dimidium tenebit longitudo eius cubitum ac semissem latitudo 18 duos quoque cherubin aureos et productiles facies ex utraque parte oraculi 19 cherub unus sit in latere uno et alter in altero 20 utrumque latus propitiatorii tegant expandentes alas et operientes oraculum respiciantque se mutuo versis vultibus in propitiatorium quo operienda est arca 21 in qua pones testimonium quod dabo tibi 22 inde praecipiam et loquar ad te supra propitiatorio scilicet ac medio duorum cherubin qui erunt super arcam testimonii cuncta quae mandabo per te filiis Israhel 23 facies et mensam de lignis setthim habentem duos cubitos longitudinis et in latitudine cubitum et in altitudine cubitum ac semissem 24 et inaurabis eam auro purissimo faciesque illi labium aureum per circuitum 25 et ipsi labio coronam interrasilem altam quattuor digitis et super illam alteram coronam aureolam 26 quattuor quoque circulos aureos praeparabis et pones eos in quattuor angulis eiusdem mensae per singulos pedes 27 subter coronam erunt circuli aurei ut mittantur vectes per eos et possit mensa portari 28 ipsosque vectes facies de lignis setthim et circumdabis auro ad subvehendam mensam 29 parabis et acetabula ac fialas turibula et cyatos in quibus offerenda sunt libamina ex auro purissimo 30 et pones super mensam panes propositionis in conspectu meo semper 31 facies et candelabrum ductile de auro mundissimo hastile eius et calamos scyphos et spherulas ac lilia ex ipso procedentia 32 sex calami egredientur de lateribus tres ex uno latere et tres ex altero 33 tres scyphi quasi in nucis modum per calamos singulos spherulaque simul et lilium et tres similiter scyphi instar nucis in calamo altero spherulaque et lilium hoc erit opus sex calamorum qui producendi sunt de hastili 34 in ipso autem candelabro erunt quattuor scyphi in nucis modum spherulaeque per singulos

et lilia 35 spherula sub duobus calamis per tria loca qui simul sex fiunt procedentes de hastili uno 36 et spherae igitur et calami ex ipso erunt universa ductilia de auro purissimo 37 facies et lucernas septem et pones eas super candelabrum ut luceant ex adverso 38 emunctoria quoque et ubi quae emuncta sunt extinguantur fient de auro purissimo 39 omne pondus candelabri cum universis vasis suis habebit talentum auri mundissimi 40 inspice et fac secundum exemplar quod tibi in monte monstratum est

26 tabernaculum vero ita fiet decem cortinas de bysso retorta et hyacintho ac purpura coccoque bis tincto variatas opere plumario facies 2 longitudo cortinae unius habebit viginti octo cubitos latitudo quattuor cubitorum erit unius mensurae fient universa tentoria 3 quinque cortinae sibi iungentur mutuo et aliae quinque nexu simili coherebunt 4 ansulas hyacinthinas in lateribus ac summitatibus facies cortinarum ut possint invicem copulari 5 quinquagenas ansulas cortina habebit in utraque parte ita insertas ut ansa contra ansam veniat et altera alteri possit aptari 6 facies et quinquaginta circulos aureos quibus cortinarum vela iungenda sunt ut unum tabernaculum fiat 7 facies et saga cilicina undecim ad operiendum tectum tabernaculi 8 longitudo sagi unius habebit triginta cubitos et latitudo quattuor aequa erit mensura sagorum omnium 9 e quibus quinque iunges seorsum et sex sibi mutuo copulabis ita ut sextum sagum in fronte tecti duplices 10 facies et quinquaginta ansas in ora sagi unius ut coniungi cum altero queat et quinquaginta ansas in ora sagi alterius ut cum altero copuletur 11 quinquaginta fibulas aeneas quibus iungantur ansae et unum ex omnibus operimentum fiat 12 quod autem superfuerit in sagis quae parantur tecto id est unum sagum quod amplius est ex medietate eius operies posteriora tabernaculi 13 et cubitus ex una parte pendebit et alter ex altera qui plus est in sagorum longitudine utrumque latus tabernaculi protegens 14 facies et operimentum aliud tecto de pellibus arietum rubricatis et super hoc rursum aliud operimentum de ianthinis pellibus 15 facies et tabulas stantes tabernaculi de lignis setthim 16 quae singulae denos cubitos in longitudine habeant et in latitudine singulos ac semissem 17 in lateribus tabulae duae incastraturae fient quibus tabula alteri tabulae conectatur atque in hunc modum cunctae tabulae parabuntur 18 quarum viginti erunt in latere meridiano quod vergit ad austrum 19 quibus quadraginta bases argenteas fundes ut binae bases singulis tabulis per duos angulos subiciantur 20 in latere quoque secundo tabernaculi quod vergit ad aquilonem viginti tabulae erunt 21 quadraginta habentes bases argenteas binae bases singulis tabulis subponentur 22 ad occidentalem vero plagam tabernaculi facies sex tabulas 23 et rursum alias duas quae in angulis erigantur post tergum tabernaculi 24 eruntque coniunctae a deorsum usque sursum et una omnes conpago retinebit duabus quoque tabulis quae in angulis ponendae sunt similis iunctura servabitur 25 et erunt simul tabulae octo bases earum argenteae sedecim duabus basibus per unam tabulam supputatis 26 facies et vectes de lignis setthim quinque ad continendas tabulas in uno latere tabernaculi 27 et quinque alios in altero et eiusdem numeri ad occidentalem plagam 28 qui mittentur per medias tabulas a summo usque ad summum 29 ipsasque tabulas deaurabis et fundes eis anulos aureos per quos vectes tabulata contineant quos operies lamminis aureis 30 et eriges tabernaculum iuxta exemplum quod tibi in monte monstratum est 31 facies et velum de hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso retorta opere plumario et pulchra varietate contextum 32 quod adpendes ante quattuor columnas de lignis setthim quae ipsae quidem deauratae erunt et habebunt capita aurea sed bases argenteas 33 inseretur autem velum per circulos intra quod pones arcam testimonii et quo sanctuarium et sanctuarii sanctuaria dividentur 34 pones et propitiatorium super arcam testimonii in sancta sanctorum 35 mensamque extra velum et contra mensam candelabrum in latere tabernaculi meridiano mensa enim stabit in parte aquilonis 36 facies et tentorium in introitu tabernaculi de hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso retorta opere plumarii 37 et quinque columnas deaurabis lignorum setthim ante quas ducetur tentorium quarum erunt capita aurea et bases aeneae

27 facies et altare de lignis setthim quod habebit
quinque cubitos in longitudine et totidem in
latitudine id est quadrum et tres cubitos in altitudine
2 cornua autem per quattuor angulos ex ipso erunt
et operies illud aere **3** faciesque in usus eius lebetas
ad suscipiendos cineres et forcipes atque fuscinulas
et ignium receptacula omnia vasa ex aere fabricabis
4 craticulamque in modum retis aeneam per cuius
quattuor angulos erunt quattuor anuli aenei **5** quos
pones subter arulam altaris eritque craticula usque
ad altaris medium **6** facies et vectes altaris de lignis
setthim duos quos operies lamminis aeneis **7** et
induces per circulos eruntque ex utroque latere altaris
ad portandum **8** non solidum sed inane et cavum
intrinsecus facies illud sicut tibi in monte monstratum
est **9** facies et atrium tabernaculi in cuius plaga australi
contra meridiem erunt tentoria de bysso retorta
centum cubitos unum latus tenebit in longitudine
10 et columnas viginti cum basibus totidem aeneis
quae capita cum celaturis suis habebunt argentea **11**
similiter in latere aquilonis per longum erunt tentoria
centum cubitorum columnae viginti et bases aeneae
eiusdem numeri et capita earum cum celaturis suis
argentea **12** in latitudine vero atrii quod respicit ad
occidentem erunt tentoria per quinquaginta cubitos
et columnae decem basesque totidem **13** in ea quoque
atrii latitudine quae respicit ad orientem quinquaginta
cubiti erunt **14** in quibus quindecim cubitorum
tentoria lateri uno deputabuntur columnaeque tres
et bases totidem **15** et in latere altero erunt tentoria
cubitos obtinentia quindecim columnas tres et bases
totidem **16** in introitu vero atrii fiet tentorium
cubitorum viginti ex hyacintho et purpura coccoque
bis tincto et bysso retorta opere plumarii columnas
habebit quattuor cum basibus totidem **17** omnes
columnae atrii per circuitum vestitae erunt argenti
lamminis capitibus argenteis et basibus aeneis **18**
in longitudine occupabit atrium cubitos centum in
latitudine quinquaginta altitudo quinque cubitorum
erit fietque de bysso retorta et habebit bases aeneas **19**
cuncta vasa tabernaculi in omnes usus et caerimonias
tam paxillos eius quam atrii ex aere facies **20** praecipe
filiis Israhel ut adferant tibi oleum de arboribus
olivarum purissimum piloque contusum ut ardeat
lucerna semper **21** in tabernaculo testimonii extra
velum quod oppansum est testimonio et conlocabunt
eam Aaron et filii eius ut usque mane luceat coram
Domino perpetuus erit cultus per successiones eorum
a filiis Israhel

28 adplica quoque ad te Aaron fratrem tuum cum
filiis suis de medio filiorum Israhel ut sacerdotio
fungantur mihi Aaron Nadab et Abiu Eleazar et
Ithamar **2** faciesque vestem sanctam fratri tuo in
gloriam et decorem **3** et loqueris cunctis sapientibus
corde quos replevi spiritu prudentiae ut faciant vestes
Aaron in quibus sanctificatus ministret mihi **4** haec
autem erunt vestimenta quae facient rationale et
superumerale tunicam et lineam strictam cidarim et
balteum facient vestimenta sancta Aaron fratri tuo et
filiis eius ut sacerdotio fungantur mihi **5** accipientque
aurum et hyacinthum et purpuram coccumque bis
tinctum et byssum **6** facient autem superumerale de
auro et hyacintho ac purpura coccoque bis tincto
et bysso retorta opere polymito **7** duas oras iunctas
habebit in utroque latere summitatum ut in unum
redeant **8** ipsaque textura et cuncta operis varietas
erit ex auro et hyacintho et purpura coccoque bis
tincto et bysso retorta **9** sumesque duos lapides
onychinos et sculpes in eis nomina filiorum Israhel
10 sex nomina in lapide uno et sex reliqua in altero
iuxta ordinem nativitatis eorum **11** opere sculptoris
et celatura gemmarii sculpes eos nominibus filiorum
Israhel inclusos auro atque circumdatos **12** et pones in
utroque latere superumeralis memoriale filiis Israhel
portabitque Aaron nomina eorum coram Domino
super utrumque umerum ob recordationem **13** facies et
uncinos ex auro **14** et duas catenulas auri purissimi sibi
invicem coherentes quas inseres uncinis **15** rationale
quoque iudicii facies opere polymito iuxta texturam
superumeralis ex auro hyacintho et purpura coccoque
bis tincto et bysso retorta **16** quadrangulum erit et
duplex mensuram palmi habebit tam in longitudine
quam in latitudine **17** ponesque in eo quattuor
ordines lapidum in primo versu erit lapis sardius et
topazius et zmaragdus **18** in secundo carbunculus
sapphyrus et iaspis **19** in tertio ligyrius achates
et amethistus **20** in quarto chrysolitus onychinus
et berillus inclusi auro erunt per ordines suos **21**
habebuntque nomina filiorum Israhel duodecim

nominibus celabuntur singuli lapides nominibus singulorum per duodecim tribus **22** facies in rationali catenas sibi invicem coherentes ex auro purissimo **23** et duos anulos aureos quos pones in utraque rationalis summitate **24** catenasque aureas iunges anulis qui sunt in marginibus eius **25** et ipsarum catenarum extrema duobus copulabis uncinis in utroque latere superumeralis quod rationale respicit **26** facies et duos anulos aureos quos pones in summitatibus rationalis et in oris quae e regione sunt superumeralis et posteriora eius aspiciunt **27** nec non et alios duos anulos aureos qui ponendi sunt in utroque latere superumeralis deorsum quod respicit contra faciem iuncturae inferioris ut aptari possit cum superumerali **28** et stringatur rationale anulis suis cum anulis superumeralis vitta hyacinthina ut maneat iunctura fabrefacta et a se invicem rationale et superumerale nequeant separari **29** portabitque Aaron nomina filiorum Israhel in rationali iudicii super pectus suum quando ingreditur sanctuarium memoriale coram Domino in aeternum **30** pones autem in rationali iudicii doctrinam et veritatem quae erunt in pectore Aaron quando ingreditur coram Domino et gestabit iudicium filiorum Israhel in pectore suo in conspectu Domini semper **31** facies et tunicam superumeralis totam hyacinthinam **32** in cuius medio supra erit capitium et ora per gyrum eius textilis sicut fieri solet in extremis vestium partibus ne facile rumpatur **33** deorsum vero ad pedes eiusdem tunicae per circuitum quasi mala punica facies ex hyacintho et purpura et cocco bis tincto mixtis in medio tintinabulis **34** ita ut tintinabulum sit aureum et malum rursumque tintinabulum aliud aureum et malum punicum **35** et vestietur ea Aaron in officio ministerii ut audiatur sonitus quando ingreditur et egreditur sanctuarium in conspectu Domini et non moriatur **36** facies et lamminam de auro purissimo in qua sculpes opere celatoris Sanctum Domino **37** ligabisque eam vitta hyacinthina et erit super tiaram **38** inminens fronti pontificis portabitque Aaron iniquitates eorum quae obtulerint et sanctificaverint filii Israhel in cunctis muneribus et donariis suis erit autem lammina semper in fronte eius ut placatus eis sit Dominus **39** stringesque tunicam bysso et tiaram byssinam facies et balteum opere plumarii **40** porro filiis Aaron tunicas lineas parabis et balteos ac tiaras in gloriam et decorem **41** vestiesque his omnibus Aaron fratrem tuum et filios eius cum eo et cunctorum consecrabis manus sanctificabisque illos ut sacerdotio fungantur mihi **42** facies et feminalia linea ut operiant carnem turpitudinis suae a renibus usque ad femina **43** et utentur eis Aaron et filii eius quando ingredientur tabernaculum testimonii vel quando adpropinquant ad altare ut ministrent in sanctuario ne iniquitatis rei moriantur legitimum sempiternum erit Aaron et semini eius post eum

29 sed et hoc facies ut mihi in sacerdotio consecrentur tolle vitulum de armento et arietes duos inmaculatos **2** panesque azymos et crustula absque fermento quae conspersa sint oleo lagana quoque azyma oleo lita de simila triticea cuncta facies **3** et posita in canistro offeres vitulum autem et duos arietes **4** et Aaron ac filios eius adplicabis ad ostium tabernaculi testimonii cumque laveris patrem cum filiis aqua **5** indues Aaron vestimentis suis id est linea et tunica et superumerali et rationali quod constringes balteo **6** et pones tiaram in capite eius et lamminam sanctam super tiaram **7** et oleum unctionis fundes super caput eius atque hoc ritu consecrabitur **8** filios quoque illius adplicabis et indues tunicis lineis cingesque balteo **9** Aaron scilicet et liberos eius et inpones eis mitras eruntque sacerdotes mei in religione perpetua postquam initiaveris manus eorum **10** adplicabis et vitulum coram tabernaculo testimonii inponentque Aaron et filii eius manus super caput illius **11** et mactabis eum in conspectu Domini iuxta ostium tabernaculi testimonii **12** sumptumque de sanguine vituli pones super cornua altaris digito tuo reliquum autem sanguinem fundes iuxta basim eius **13** sumes et adipem totum qui operit intestina et reticulum iecoris ac duos renes et adipem qui super eos est et offeres incensum super altare **14** carnes vero vituli et corium et fimum conbures foris extra castra eo quod pro peccato sit **15** unum quoque arietum sumes super cuius caput ponent Aaron et filii eius manus **16** quem cum mactaveris tolles de sanguine eius et fundes circa altare **17** ipsum autem arietem secabis in frusta lotaque intestina eius ac pedes pones super concisas carnes et super caput

illius 18 et offeres totum arietem in incensum super altare oblatio est Domini odor suavissimus victimae Dei 19 tolles quoque arietem alterum super cuius caput Aaron et filii eius ponent manus 20 quem cum immolaveris sumes de sanguine ipsius et pones super extremum dextrae auriculae Aaron et filiorum eius et super pollices manus eorum et pedis dextri fundesque sanguinem super altare per circuitum 21 cumque tuleris de sanguine qui est super altare et de oleo unctionis asperges Aaron et vestes eius filios et vestimenta eorum consecratisque et ipsis et vestibus 22 tolles adipem de ariete et caudam et arvinam quae operit vitalia ac reticulum iecoris et duos renes atque adipem qui super eos est armumque dextrum eo quod sit aries consecrationum 23 tortam panis unius crustulum conspersum oleo laganum de canistro azymorum quod positum est in conspectu Domini 24 ponesque omnia super manus Aaron et filiorum eius et sanctificabis eos elevans coram Domino 25 suscipiesque universa de manibus eorum et incendes super altare in holocaustum odorem suavissimum in conspectu Domini quia oblatio eius est 26 sumes quoque pectusculum de ariete quo initiatus est Aaron sanctificabisque illud elatum coram Domino et cedet in partem tuam 27 sanctificabis et pectusculum consecratum et armum quem de ariete separasti 28 quo initiatus est Aaron et filii eius cedentque in partem Aaron et filiorum eius iure perpetuo a filiis Israhel quia primitiva sunt et initia de victimis eorum pacificis quae offerunt Domino 29 vestem autem sanctam qua utitur Aaron habebunt filii eius post eum ut unguantur in ea et consecrentur manus eorum 30 septem diebus utetur illa qui pontifex pro eo fuerit constitutus de filiis eius et qui ingredietur tabernaculum testimonii ut ministret in sanctuario 31 arietem autem consecrationum tolles et coques carnes eius in loco sancto 32 quibus vescetur Aaron et filii eius panes quoque qui sunt in canistro in vestibulo tabernaculi testimonii comedent 33 ut sit placabile sacrificium et sanctificentur offerentium manus alienigena non vescetur ex eis quia sancti sunt 34 quod si remanserit de carnibus consecratis sive de panibus usque mane conbures reliquias igni non comedentur quia sanctificata sunt 35 omnia quae praecepi tibi facies super Aaron et filiis eius septem diebus consecrabis manus eorum 36 et vitulum pro peccato offeres per singulos dies ad expiandum mundabisque altare cum immolaris expiationis hostiam et ungues illud in sanctificationem 37 septem diebus expiabis altare et sanctificabis et erit sanctum sanctorum omnis qui tetigerit illud sanctificabitur 38 hoc est quod facies in altari agnos anniculos duos per singulos dies iugiter 39 unum agnum mane et alterum vespere 40 decimam partem similae conspersae oleo tunso quod habeat mensuram quartam partem hin et vinum ad libandum eiusdem mensurae in agno uno 41 alterum vero agnum offeres ad vesperam iuxta ritum matutinae oblationis et iuxta ea quae diximus in odorem suavitatis 42 sacrificium Domino oblatione perpetua in generationes vestras ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino ubi constituam ut loquar ad te 43 ibique praecipiam filiis Israhel et sanctificabitur altare in gloria mea 44 sanctificabo et tabernaculum testimonii cum altari et Aaron cum filiis eius ut sacerdotio fungantur mihi 45 et habitabo in medio filiorum Israhel eroque eis Deus 46 et scient quia ego Dominus Deus eorum qui eduxi eos de terra Aegypti ut manerem inter illos ego Dominus Deus ipsorum

30 facies quoque altare in adolendum thymiama de lignis setthim 2 habens cubitum longitudinis et alterum latitudinis id est quadrangulum et duos cubitos in altitudine cornua ex ipso procedent 3 vestiesque illud auro purissimo tam craticulam eius quam parietes per circuitum et cornua faciesque ei coronam aureolam per gyrum 4 et duos anulos aureos sub corona per singula latera ut mittantur in eos vectes et altare portetur 5 ipsos quoque vectes facies de lignis setthim et inaurabis 6 ponesque altare contra velum quod ante arcam pendet testimonii coram propitiatorio quo tegitur testimonium ubi loquar tibi 7 et adolebit incensum super eo Aaron suave fraglans mane quando conponet lucernas incendet illud 8 et quando conlocat eas ad vesperum uret thymiama sempiternum coram Domino in generationes vestras 9 non offeretis super eo thymiama conpositionis alterius nec oblationem et victimam nec liba libabitis 10 et deprecabitur Aaron super cornua eius semel per annum in sanguine quod oblatum est pro peccato et

placabit super eo in generationibus vestris sanctum sanctorum erit Domino **11** locutusque est Dominus ad Mosen dicens **12** quando tuleris summam filiorum Israhel iuxta numerum dabunt singuli pretium pro animabus suis Domino et non erit plaga in eis cum fuerint recensiti **13** hoc autem dabit omnis qui transit ad nomen dimidium sicli iuxta mensuram templi siclus viginti obolos habet media pars sicli offeretur Domino **14** qui habetur in numero a viginti annis et supra dabit pretium **15** dives non addet ad medium sicli et pauper nihil minuet **16** susceptamque pecuniam quae conlata est a filiis Israhel trades in usus tabernaculi testimonii ut sit monumentum eorum coram Domino et propitietur animabus illorum **17** locutusque est Dominus ad Mosen dicens **18** facies et labium aeneum cum basi sua ad lavandum ponesque illud inter tabernaculum testimonii et altare et missa aqua **19** lavabunt in eo Aaron et filii eius manus suas ac pedes **20** quando ingressuri sunt tabernaculum testimonii et quando accessuri ad altare ut offerant in eo thymiama Domino **21** ne forte moriantur legitimum sempiternum erit ipsi et semini eius per successiones **22** locutusque est Dominus ad Mosen **23** dicens sume tibi aromata prima et zmyrnae electae quingentos siclos et cinnamomi medium id est ducentos quinquaginta calami similiter ducentos quinquaginta **24** cassiae autem quingentos siclos in pondere sanctuarii olei de olivetis mensuram hin **25** faciesque unctionis oleum sanctum unguentum conpositum opere unguentarii **26** et ungues ex eo tabernaculum testimonii et arcam testamenti **27** mensamque cum vasis suis candelabrum et utensilia eius altaria thymiamatis **28** et holocausti et universam supellectilem quae ad cultum eorum pertinent **29** sanctificabisque omnia et erunt sancta sanctorum qui tetigerit ea sanctificabitur **30** Aaron et filios eius ungues sanctificabisque eos ut sacerdotio fungantur mihi **31** filiis quoque Israhel dices hoc oleum unctionis sanctum erit mihi in generationes vestras **32** caro hominis non unguetur ex eo et iuxta conpositionem eius non facietis aliud quia sanctificatum est et sanctum erit vobis **33** homo quicumque tale conposuerit et dederit ex eo alieno exterminabitur de populo suo **34** dixitque Dominus ad Mosen sume tibi aromata stacten et onycha galbanen boni odoris et tus lucidissimum aequalis ponderis erunt omnia **35** faciesque thymiama conpositum opere unguentarii mixtum diligenter et purum et sanctificatione dignissimum **36** cumque in tenuissimum pulverem universa contuderis pones ex eo coram testimonio tabernaculi in quo loco apparebo tibi sanctum sanctorum erit vobis thymiama **37** talem conpositionem non facietis in usus vestros quia sanctum est Domino **38** homo quicumque fecerit simile ut odore illius perfruatur peribit de populis suis

31 locutusque est Dominus ad Mosen dicens **2** ecce vocavi ex nomine Beselehel filium Uri filii Hur de tribu Iuda **3** et implevi eum spiritu Dei sapientia intellegentia et scientia in omni opere **4** ad excogitandum fabre quicquid fieri potest ex auro et argento et aere **5** marmore et gemmis et diversitate lignorum **6** dedique ei socium Hooliab filium Achisamech de tribu Dan et in corde omnis eruditi posui sapientiam ut faciant cuncta quae praecepi tibi **7** tabernaculum foederis et arcam testimonii et propitiatorium quod super eam est et cuncta vasa tabernaculi **8** mensamque et vasa eius candelabrum purissimum cum vasis suis et altaria thymiamatis **9** et holocausti et omnia vasa eorum labium cum basi sua **10** vestes sanctas in ministerio Aaron sacerdoti et filiis eius ut fungantur officio suo in sacris **11** oleum unctionis et thymiama aromatum in sanctuario omnia quae praecepi tibi facient **12** et locutus est Dominus ad Mosen dicens **13** loquere filiis Israhel et dices ad eos videte ut sabbatum meum custodiatis quia signum est inter me et vos in generationibus vestris ut sciatis quia ego Dominus qui sanctifico vos **14** custodite sabbatum sanctum est enim vobis qui polluerit illud morte morietur qui fecerit in eo opus peribit anima illius de medio populi sui **15** sex diebus facietis opus in die septimo sabbatum est requies sancta Domino omnis qui fecerit opus in hac die morietur **16** custodiant filii Israhel sabbatum et celebrent illud in generationibus suis pactum est sempiternum **17** inter me et filios Israhel signumque perpetuum sex enim diebus fecit Dominus caelum et terram et in septimo ab opere cessavit **18** dedit quoque Mosi conpletis huiuscemodi sermonibus in

monte Sinai duas tabulas testimonii lapideas scriptas digito Dei

32 videns autem populus quod moram faceret descendendi de monte Moses congregatus adversus Aaron ait surge fac nobis deos qui nos praecedant Mosi enim huic viro qui nos eduxit de terra Aegypti ignoramus quid acciderit **2** dixitque ad eos Aaron tollite inaures aureas de uxorum filiorumque et filiarum vestrarum auribus et adferte ad me **3** fecit populus quae iusserat deferens inaures ad Aaron **4** quas cum ille accepisset formavit opere fusorio et fecit ex eis vitulum conflatilem dixeruntque hii sunt dii tui Israhel qui te eduxerunt de terra Aegypti **5** quod cum vidisset Aaron aedificavit altare coram eo et praeconis voce clamavit dicens cras sollemnitas Domini est **6** surgentesque mane obtulerunt holocausta et hostias pacificas et sedit populus comedere ac bibere et surrexerunt ludere **7** locutus est autem Dominus ad Mosen vade descende peccavit populus tuus quem eduxisti de terra Aegypti **8** recesserunt cito de via quam ostendisti eis feceruntque sibi vitulum conflatilem et adoraverunt atque immolantes ei hostias dixerunt isti sunt dii tui Israhel qui te eduxerunt de terra Aegypti **9** rursumque ait Dominus ad Mosen cerno quod populus iste durae cervicis sit **10** dimitte me ut irascatur furor meus contra eos et deleam eos faciamque te in gentem magnam **11** Moses autem orabat Dominum Deum suum dicens cur Domine irascitur furor tuus contra populum tuum quem eduxisti de terra Aegypti in fortitudine magna et in manu robusta **12** ne quaeso dicant Aegyptii callide eduxit eos ut interficeret in montibus et deleret e terra quiescat ira tua et esto placabilis super nequitia populi tui **13** recordare Abraham Isaac et Israhel servorum tuorum quibus iurasti per temet ipsum dicens multiplicabo semen vestrum sicut stellas caeli et universam terram hanc de qua locutus sum dabo semini vestro et possidebitis eam semper **14** placatusque est Dominus ne faceret malum quod locutus fuerat adversus populum suum **15** et reversus est Moses de monte portans duas tabulas testimonii manu scriptas ex utraque parte **16** et factas opere Dei scriptura quoque Dei erat sculpta in tabulis **17** audiens autem Iosue tumultum populi vociferantis dixit ad Mosen ululatus pugnae auditur in castris **18** qui respondit non est clamor adhortantium ad pugnam neque vociferatio conpellentium ad fugam sed vocem cantantium ego audio **19** cumque adpropinquasset ad castra vidit vitulum et choros iratusque valde proiecit de manu tabulas et confregit eas ad radices montis **20** arripiensque vitulum quem fecerant conbusit et contrivit usque ad pulverem quem sparsit in aqua et dedit ex eo potum filiis Israhel **21** dixitque ad Aaron quid tibi fecit hic populus ut induceres super eum peccatum maximum **22** cui ille respondit ne indignetur dominus meus tu enim nosti populum istum quod pronus sit ad malum **23** dixerunt mihi fac nobis deos qui praecedant nos huic enim Mosi qui nos eduxit de terra Aegypti nescimus quid acciderit **24** quibus ego dixi quis vestrum habet aurum tulerunt et dederunt mihi et proieci illud in ignem egressusque est hic vitulus **25** videns ergo Moses populum quod esset nudatus spoliaverat enim eum Aaron propter ignominiam sordis et inter hostes nudum constituerat **26** et stans in porta castrorum ait si quis est Domini iungatur mihi congregatique sunt ad eum omnes filii Levi **27** quibus ait haec dicit Dominus Deus Israhel ponat vir gladium super femur suum ite et redite de porta usque ad portam per medium castrorum et occidat unusquisque fratrem et amicum et proximum suum **28** fecerunt filii Levi iuxta sermonem Mosi cecideruntque in die illo quasi tria milia hominum **29** et ait Moses consecrastis manus vestras hodie Domino unusquisque in filio et fratre suo ut detur vobis benedictio **30** facto autem die altero locutus est Moses ad populum peccastis peccatum maximum ascendam ad Dominum si quo modo eum quivero deprecari pro scelere vestro **31** reversusque ad Dominum ait obsecro peccavit populus iste peccatum magnum feceruntque sibi deos aureos aut dimitte eis hanc noxam **32** aut si non facis dele me de libro tuo quem scripsisti **33** cui respondit Dominus qui peccaverit mihi delebo eum de libro meo **34** tu autem vade et duc populum istum quo locutus sum tibi angelus meus praecedet te ego autem in die ultionis visitabo et hoc peccatum eorum **35** percussit ergo Dominus populum pro reatu vituli quem fecit Aaron

33 locutusque est Dominus ad Mosen vade ascende de loco isto tu et populus tuus quem eduxisti de terra Aegypti in terram quam iuravi Abraham Isaac et Iacob dicens semini tuo dabo eam **2** et mittam praecursorem tui angelum ut eiciam Chananeum et Amorreum et Hettheum et Ferezeum et Eveum et Iebuseum **3** et intres in terram fluentem lacte et melle non enim ascendam tecum quia populus durae cervicis est ne forte disperdam te in via **4** audiens populus sermonem hunc pessimum luxit et nullus ex more indutus est cultu suo **5** dixitque Dominus ad Mosen loquere filiis Israhel populus durae cervicis es semel ascendam in medio tui et delebo te iam nunc depone ornatum tuum ut sciam quid faciam tibi **6** deposuerunt ergo filii Israhel ornatum suum a monte Horeb **7** Moses quoque tollens tabernaculum tetendit extra castra procul vocavitque nomen eius tabernaculum foederis et omnis populus qui habebat aliquam quaestionem egrediebatur ad tabernaculum foederis extra castra **8** cumque egrederetur Moses ad tabernaculum surgebat universa plebs et stabat unusquisque in ostio papilionis sui aspiciebantque tergum Mosi donec ingrederetur tentorium **9** ingresso autem illo tabernaculum foederis descendebat columna nubis et stabat ad ostium loquebaturque cum Mosi **10** cernentibus universis quod columna nubis staret ad ostium tabernaculi stabantque ipsi et adorabant per fores tabernaculorum suorum **11** loquebatur autem Dominus ad Mosen facie ad faciem sicut loqui solet homo ad amicum suum cumque ille reverteretur in castra minister eius Iosue filius Nun puer non recedebat de tabernaculo **12** dixit autem Moses ad Dominum praecipis ut educam populum istum et non indicas mihi quem missurus es mecum praesertim cum dixeris novi te ex nomine et invenisti gratiam coram me **13** si ergo inveni gratiam in conspectu tuo ostende mihi viam tuam ut sciam te et inveniam gratiam ante oculos tuos respice populum tuum gentem hanc **14** dixitque Dominus facies mea praecedet te et requiem dabo tibi **15** et ait Moses si non tu ipse praecedes ne educas nos de loco isto **16** in quo enim scire poterimus ego et populus tuus invenisse nos gratiam in conspectu tuo nisi ambulaveris nobiscum ut glorificemur ab omnibus populis qui habitant super terram **17** dixit autem Dominus ad Mosen et verbum istud quod locutus es faciam invenisti enim gratiam coram me et te ipsum novi ex nomine **18** qui ait ostende mihi gloriam tuam **19** respondit ego ostendam omne bonum tibi et vocabo in nomine Domini coram te et miserebor cui voluero et clemens ero in quem mihi placuerit **20** rursumque ait non poteris videre faciem meam non enim videbit me homo et vivet **21** et iterum ecce inquit est locus apud me stabis super petram **22** cumque transibit gloria mea ponam te in foramine petrae et protegam dextera mea donec transeam **23** tollamque manum meam et videbis posteriora mea faciem autem meam videre non poteris

34 ac deinceps praecide ait tibi duas tabulas lapideas instar priorum et scribam super eas verba quae habuerunt tabulae quas fregisti **2** esto paratus mane ut ascendas statim in montem Sinai stabisque mecum super verticem montis **3** nullus ascendat tecum nec videatur quispiam per totum montem boves quoque et oves non pascantur e contra **4** excidit ergo duas tabulas lapideas quales ante fuerant et de nocte consurgens ascendit in montem Sinai sicut ei praeceperat Dominus portans secum tabulas **5** cumque descendisset Dominus per nubem stetit Moses cum eo invocans nomen Domini **6** quo transeunte coram eo ait Dominator Domine Deus misericors et clemens patiens et multae miserationis ac verus **7** qui custodis misericordiam in milia qui aufers iniquitatem et scelera atque peccata nullusque apud te per se innocens est qui reddis iniquitatem patrum in filiis ac nepotibus in tertiam et quartam progeniem **8** festinusque Moses curvatus est pronus in terram et adorans **9** ait si inveni gratiam in conspectu tuo Domine obsecro ut gradiaris nobiscum populus enim durae cervicis est et auferas iniquitates nostras atque peccata nosque possideas **10** respondit Dominus ego inibo pactum videntibus cunctis signa faciam quae numquam sunt visa super terram nec in ullis gentibus ut cernat populus in cuius es medio opus Domini terribile quod facturus sum **11** observa cuncta quae hodie mando tibi ego ipse eiciam ante faciem tuam Amorreum et Chananeum et Hettheum Ferezeum quoque et Eveum et Iebuseum **12** cave ne umquam cum habitatoribus terrae illius iungas amicitias

quae tibi sint in ruinam 13 sed aras eorum destrue confringe statuas lucosque succide 14 noli adorare deum alienum Dominus Zelotes nomen eius Deus est aemulator 15 ne ineas pactum cum hominibus illarum regionum ne cum fornicati fuerint cum diis suis et adoraverint simulacra eorum vocet te quispiam ut comedas de immolatis 16 nec uxorem de filiabus eorum accipies filiis tuis ne postquam ipsae fuerint fornicatae fornicari faciant et filios tuos in deos suos 17 deos conflatiles non facies tibi 18 sollemnitatem azymorum custodies septem diebus vesceris azymis sicut praecepi tibi in tempore mensis novorum mense enim verni temporis egressus es de Aegypto 19 omne quod aperit vulvam generis masculini meum erit de cunctis animantibus tam de bubus quam de ovibus meum erit 20 primogenitum asini redimes ove sin autem nec pretium pro eo dederis occidetur primogenitum filiorum tuorum redimes nec apparebis in conspectu meo vacuus 21 sex diebus operaberis die septimo cessabis arare et metere 22 sollemnitatem ebdomadarum facies tibi in primitiis frugum messis tuae triticeae et sollemnitatem quando redeunte anni tempore cuncta conduntur 23 tribus temporibus anni apparebit omne masculinum tuum in conspectu omnipotentis Domini Dei Israhel 24 cum enim tulero gentes a facie tua et dilatavero terminos tuos nullus insidiabitur terrae tuae ascendente te et apparente in conspectu Domini Dei tui ter in anno 25 non immolabis super fermento sanguinem hostiae meae neque residebit mane de victima sollemnitatis phase 26 primitias frugum terrae tuae offeres in domum Domini Dei tui non coques hedum in lacte matris suae 27 dixitque Dominus ad Mosen scribe tibi verba haec quibus et tecum et cum Israhel pepigi foedus 28 fecit ergo ibi cum Domino quadraginta dies et quadraginta noctes panem non comedit et aquam non bibit et scripsit in tabulis verba foederis decem 29 cumque descenderet Moses de monte Sinai tenebat duas tabulas testimonii et ignorabat quod cornuta esset facies sua ex consortio sermonis Dei 30 videntes autem Aaron et filii Israhel cornutam Mosi faciem timuerunt prope accedere 31 vocatique ab eo reversi sunt tam Aaron quam principes synagogae et postquam locutus est 32 venerunt ad eum etiam omnes filii Israhel quibus praecepit cuncta quae audierat a Domino in monte Sinai 33 impletisque sermonibus posuit velamen super faciem suam 34 quod ingressus ad Dominum et loquens cum eo auferebat donec exiret et tunc loquebatur ad filios Israhel omnia quae sibi fuerant imperata 35 qui videbant faciem egredientis Mosi esse cornutam sed operiebat rursus ille faciem suam si quando loquebatur ad eos

35 igitur congregata omni turba filiorum Israhel dixit ad eos haec sunt quae iussit Dominus fieri 2 sex diebus facietis opus septimus dies erit vobis sanctus sabbatum et requies Domini qui fecerit opus in eo occidetur 3 non succendetis ignem in omnibus habitaculis vestris per diem sabbati 4 et ait Moses ad omnem catervam filiorum Israhel iste est sermo quem praecepit Dominus dicens 5 separate apud vos primitias Domino omnis voluntarius et proni animi offerat eas Domino aurum et argentum et aes 6 hyacinthum purpuram coccumque bis tinctum et byssum pilos caprarum 7 et pelles arietum rubricatas et ianthinas 8 ligna setthim 9 et oleum ad luminaria concinnanda et ut conficiatur unguentum et thymiama suavissimum 10 lapides onychinos et gemmas ad ornatum superumeralis et rationalis 11 quisquis vestrum est sapiens veniat et faciat quod Dominus imperavit 12 tabernaculum scilicet et tectum eius atque operimentum anulos et tabulata cum vectibus paxillos et bases 13 arcam et vectes propitiatorium et velum quod ante illud oppanditur 14 mensam cum vectibus et vasis et propositionis panibus 15 candelabrum ad luminaria sustentanda vasa illius et lucernas et oleum ad nutrimenta ignium 16 altare thymiamatis et vectes oleum unctionis et thymiama ex aromatibus tentorium ad ostium tabernaculi 17 altare holocausti et craticulam eius aeneam cum vectibus et vasis suis labrum et basim eius 18 cortinas atrii cum columnis et basibus tentorium in foribus vestibuli 19 paxillos tabernaculi et atrii cum funiculis suis 20 vestimenta quorum usus est in ministerio sanctuarii vestes Aaron pontificis ac filiorum eius ut sacerdotio fungantur mihi 21 egressaque omnis multitudo filiorum Israhel de conspectu Mosi 22 obtulit mente promptissima atque devota primitias Domino ad faciendum opus tabernaculi testimonii quicquid in cultum et ad vestes sanctas necessarium erat 23

viri cum mulieribus praebuerunt armillas et inaures anulos et dextralia omne vas aureum in donaria Domini separatum est **24** si quis habuit hyacinthum purpuram coccumque bis tinctum byssum et pilos caprarum pelles arietum rubricatas et ianthinas **25** argenti et aeris metalla obtulerunt Domino lignaque setthim in varios usus **26** sed et mulieres doctae dederunt quae neverant hyacinthum purpuram et vermiculum ac byssum **27** et pilos caprarum sponte propria cuncta tribuentes **28** principes vero obtulerunt lapides onychinos et gemmas ad superumerale et rationale **29** aromataque et oleum ad luminaria concinnanda et ad praeparandum unguentum ac thymiama odoris suavissimi conponendum **30** omnes viri et mulieres mente devota obtulerunt donaria ut fierent opera quae iusserat Dominus per manum Mosi cuncti filii Israhel voluntaria Domino dedicaverunt **31** dixitque Moses ad filios Israhel ecce vocavit Dominus ex nomine Beselehel filium Uri filii Hur de tribu Iuda **32** implevitque eum spiritu Dei sapientiae et intellegentiae et scientiae omni doctrina **33** ad excogitandum et faciendum opus in auro et argento et aere sculpendisque lapidibus et opere carpentario quicquid fabre adinveniri potest **34** dedit in corde eius Hooliab quoque filium Achisamech de tribu Dan **35** ambos erudivit sapientia ut faciant opera abietarii polymitarii ac plumarii de hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso et texant omnia ac nova quaeque repperiant

36 fecit ergo Beselehel et Hooliab et omnis vir sapiens quibus dedit Dominus sapientiam et intellectum ut scirent fabre operari quae in usus sanctuarii necessaria sunt et quae praecepit Dominus **2** cumque vocasset eos Moses et omnem eruditum virum cui dederat Deus sapientiam et qui sponte sua obtulerant se ad faciendum opus **3** tradidit eis universa donaria filiorum Israhel qui cum instarent operi cotidie mane vota populus offerebat **4** unde artifices venire conpulsi **5** dixerunt Mosi plus offert populus quam necessarium est **6** iussit ergo Moses praeconis voce cantari nec vir nec mulier quicquam ultra offerat in opere sanctuarii sicque cessatum est a muneribus offerendis **7** eo quod oblata sufficerent et superabundarent **8** feceruntque omnes corde sapientes ad explendum opus tabernaculi cortinas decem de bysso retorta et hyacintho et purpura coccoque bis tincto opere vario et arte polymita **9** quarum una habebat in longitudine viginti octo cubitos et in latitudine quattuor una mensura erat omnium cortinarum **10** coniunxitque cortinas quinque alteram alteri et alias quinque sibi invicem copulavit **11** fecit et ansas hyacinthinas in ora cortinae unius ex utroque latere et in ora cortinae alterius similiter **12** ut contra se invicem venirent ansae et mutuo iungerentur **13** unde et quinquaginta fudit circulos aureos qui morderent cortinarum ansas et fieret unum tabernaculum **14** fecit et saga undecim de pilis caprarum ad operiendum tectum tabernaculi **15** unum sagum habebat in longitudine cubitos triginta et in latitudine cubitos quattuor unius mensurae erant omnia saga **16** quorum quinque iunxit seorsum et sex alia separatim **17** fecitque ansas quinquaginta in ora sagi unius et quinquaginta in ora sagi alterius ut sibi invicem iungerentur **18** et fibulas aeneas quinquaginta quibus necteretur tectum et unum pallium ex omnibus sagis fieret **19** fecit et opertorium tabernaculi de pellibus arietum rubricatis aliudque desuper velamentum de pellibus ianthinis **20** fecit et tabulas tabernaculi de lignis setthim stantes **21** decem cubitorum erat longitudo tabulae unius et unum ac semis cubitum latitudo retinebat **22** binae incastraturae erant per singulas tabulas ut altera alteri iungeretur sic fecit in omnibus tabulis tabernaculi **23** e quibus viginti ad plagam meridianam erant contra austrum **24** cum quadraginta basibus argenteis duae bases sub una tabula ponebantur ex utraque angulorum parte ubi incastraturae laterum in angulis terminantur **25** ad plagam quoque tabernaculi quae respicit ad aquilonem fecit viginti tabulas **26** cum quadraginta argenteis basibus duas bases per singulas tabulas **27** contra occidentem vero id est ad eam partem tabernaculi quae mare respicit fecit sex tabulas **28** et duas alias per singulos angulos tabernaculi retro **29** quae iunctae erant deorsum usque sursum et in unam conpagem pariter ferebantur ita fecit ex utraque parte per angulos **30** ut octo essent simul tabulae et haberent bases argenteas sedecim binas scilicet bases sub singulis tabulis **31** fecit et vectes de lignis setthim quinque ad continendas tabulas unius

lateris tabernaculi 32 et quinque alios ad alterius lateris tabulas coaptandas et extra hos quinque alios vectes ad occidentalem plagam tabernaculi contra mare 33 fecit quoque vectem alium qui per medias tabulas ab angulo usque ad angulum perveniret 34 ipsa autem tabulata deauravit et circulos eorum fecit aureos per quos vectes induci possint quos et ipsos aureis lamminis operuit 35 fecit et velum de hyacintho purpura vermiculo ac bysso retorta opere polymitario varium atque distinctum 36 et quattuor columnas de lignis setthim quas cum capitibus deauravit fusis basibus earum argenteis 37 fecit et tentorium in introitu tabernaculi ex hyacintho purpura vermiculo byssoque retorta opere plumarii 38 et columnas quinque cum capitibus suis quas operuit auro basesque earum fudit aeneas

37 fecit autem Beselehel et arcam de lignis setthim habentem duos semis cubitos in longitudinem et cubitum ac semissem in latitudinem altitudo quoque uno cubito fuit et dimidio vestivitque eam auro purissimo intus ac foris 2 et fecit illi coronam auream per gyrum 3 conflans quattuor anulos aureos per quattuor angulos eius duos anulos in latere uno et duos in altero 4 vectes quoque fecit de lignis setthim quos vestivit auro 5 et quos misit in anulos qui erant in lateribus arcae ad portandum eam 6 fecit et propitiatorium id est oraculum de auro mundissimo duorum cubitorum et dimidio in longitudine et cubito ac semisse in latitudine 7 duos etiam cherubin ex auro ductili quos posuit ex utraque parte propitiatorii 8 cherub unum in summitate huius partis et cherub alterum in summitate partis alterius duos cherubin in singulis summitatibus propitiatorii 9 extendentes alas et tegentes propitiatorium seque mutuo et illud respectantes 10 fecit et mensam de lignis setthim in longitudine duorum cubitorum et in latitudine unius cubiti quae habebat in altitudine cubitum ac semissem 11 circumdeditque eam auro mundissimo et fecit illi labium aureum per gyrum 12 ipsique labio coronam interrasilem quattuor digitorum et super eandem alteram coronam auream 13 fudit et quattuor circulos aureos quos posuit in quattuor angulis per singulos pedes mensae 14 contra coronam misitque in eos vectes ut possit mensa portari 15 ipsos quoque vectes fecit de lignis setthim et circumdedit eos auro 16 et vasa ad diversos usus mensae acetabula fialas cyatos et turibula ex auro puro in quibus offerenda sunt liba 17 fecit et candelabrum ductile de auro mundissimo de cuius vecte calami scyphi spherulae ac lilia procedebant 18 sex in utroque latere tres calami ex parte una et tres ex altera 19 tres scyphi in nucis modum per calamos singulos spherulaeque simul et lilia et tres scyphi instar nucis in calamo altero spherulaeque simul et lilia aequum erat opus sex calamorum qui procedebant de stipite candelabri 20 in ipso autem vecte erant quattuor scyphi in nucis modum spherulaeque per singulos et lilia 21 et spherae sub duobus calamis per loca tria qui simul sex fiunt calami procedentes de vecte uno 22 et spherae igitur et calami ex ipso erant universa ductilia de auro purissimo 23 fecit et lucernas septem cum emunctoriis suis et vasa ubi quae emuncta sunt extinguuntur de auro mundissimo 24 talentum auri adpendebat candelabrum cum omnibus vasis suis 25 fecit et altare thymiamatis de lignis setthim habens per quadrum singulos cubitos et in altitudine duos e cuius angulis procedebant cornua 26 vestivitque illud auro purissimo cum craticula ac parietibus et cornibus 27 fecitque ei coronam aureolam per gyrum et duos anulos aureos sub corona per singula latera ut mittantur in eos vectes et possit altare portari 28 ipsos autem vectes fecit de lignis setthim et operuit lamminis aureis 29 conposuit et oleum ad sanctificationis unguentum et thymiama de aromatibus mundissimis opere pigmentarii

38 fecit et altare holocausti de lignis setthim quinque cubitorum per quadrum et trium in altitudine 2 cuius cornua de angulis procedebant operuitque illud aeneis lamminis 3 et in usus eius paravit ex aere vasa diversa lebetas forcipes fuscinulas uncinos et ignium receptacula 4 craticulamque eius in modum retis fecit aeneam et subter eam in altaris medio arulam 5 fusis quattuor anulis per totidem retiaculi summitates ad inmittendos vectes ad portandum 6 quos et ipsos fecit de lignis setthim et operuit lamminis aeneis 7 induxitque in circulos qui in altaris lateribus eminebant ipsum autem altare non erat solidum sed cavum ex tabulis et intus vacuum

8 fecit et labrum aeneum cum base sua de speculis mulierum quae excubabant in ostio tabernaculi 9 et atrium in cuius australi plaga erant tentoria de bysso retorta cubitorum centum 10 columnae aeneae viginti cum basibus suis capita columnarum et tota operis celatura argentea 11 aeque ad septentrionalis plagam tentoria columnae basesque et capita columnarum eiusdem et mensurae et operis ac metalli erant 12 in ea vero plaga quae occidentem respicit fuere tentoria cubitorum quinquaginta columnae decem cum basibus suis aeneae et capita columnarum celata argentea 13 porro contra orientem quinquaginta cubitorum paravit tentoria 14 e quibus quindecim cubitos columnarum trium cum basibus suis unum tenebat latus 15 et in parte altera quia utraque introitum tabernaculi facit quindecim aeque cubitorum erant tentoria columnae tres et bases totidem 16 cuncta atrii tentoria byssus torta texuerat 17 bases columnarum fuere aeneae capita autem earum cum celaturis suis argentea sed et ipsas columnas atrii vestivit argento 18 et in introitu eius opere plumario fecit tentorium ex hyacintho purpura vermiculo ac bysso retorta quod habebat viginti cubitos in longitudine altitudo vero quinque cubitorum erat iuxta mensuram quam cuncta atrii habebant tentoria 19 columnae autem ingressus fuere quattuor cum basibus aeneis capitaque earum et celaturae argenteae 20 paxillos quoque tabernaculi et atrii per gyrum fecit aeneos 21 haec sunt instrumenta tabernaculi testimonii quae numerata sunt iuxta praeceptum Mosi in caerimonias Levitarum per manum Ithamar filii Aaron sacerdotis 22 quas Beselehel filius Uri filii Hur de tribu Iuda Domino per Mosen iubente conpleverat 23 iuncto sibi socio Hooliab filio Achisamech de tribu Dan qui et ipse artifex lignorum egregius fuit et polymitarius atque plumarius ex hyacintho purpura vermiculo et bysso 24 omne aurum quod expensum est in opere sanctuarii et quod oblatum in donariis viginti novem talentorum fuit et septingentorum triginta siclorum ad mensuram sanctuarii 25 oblatum est autem ab his qui transierant ad numerum a viginti annis et supra de sescentis tribus milibus et quingentis quinquaginta armatorum 26 fuerunt praeterea centum talenta argenti e quibus conflatae sunt bases sanctuarii et introitus ubi velum pendet 27 centum bases factae sunt de talentis centum singulis talentis per bases singulas supputatis 28 de mille autem septingentis et septuaginta quinque fecit capita columnarum quas et ipsas vestivit argento 29 aeris quoque oblata sunt talenta septuaginta duo milia et quadringenti supra sicli 30 ex quibus fusae sunt bases in introitu tabernaculi testimonii et altare aeneum cum craticula sua omniaque vasa quae ad usum eius pertinent 31 et bases atrii tam in circuitu quam in ingressu eius et paxilli tabernaculi atque atrii per gyrum

39 de hyacintho vero et purpura vermiculo ac bysso fecit vestes quibus indueretur Aaron quando ministrabat in sanctis sicut praecepit Dominus Mosi 2 fecit igitur superumerale de auro hyacintho et purpura coccoque bis tincto et bysso retorta 3 opere polymitario inciditque bratteas aureas et extenuavit in fila ut possint torqueri cum priorum colorum subtemine 4 duasque oras sibi invicem copulatas in utroque latere summitatum 5 et balteum ex hisdem coloribus sicut praeceperat Dominus Mosi 6 paravit et duos lapides onychinos adstrictos et inclusos auro et sculptos arte gemmaria nominibus filiorum Israhel 7 posuitque eos in lateribus superumeralis in monumentum filiorum Israhel sicut praeceperat Dominus Mosi 8 fecit et rationale opere polymito iuxta opus superumeralis ex auro hyacintho purpura coccoque bis tincto et bysso retorta 9 quadrangulum duplex mensurae palmi 10 et posuit in eo gemmarum ordines quattuor in primo versu erat sardius topazius zmaragdus 11 in secundo carbunculus sapphyrus iaspis 12 in tertio ligyrius achates amethistus 13 in quarto chrysolitus onychinus berillus circumdati et inclusi auro per ordines suos 14 ipsique lapides duodecim sculpti erant nominibus duodecim tribuum Israhel singuli per nomina singulorum 15 fecerunt in rationali et catenulas sibi invicem coherentes de auro purissimo 16 et duos uncinos totidemque anulos aureos porro anulos posuerunt in utroque latere rationalis 17 e quibus penderent duae catenae aureae quas inseruerunt uncinis qui in superumeralis angulis eminebant 18 haec et ante et retro ita conveniebant sibi ut superumerale et rationale mutuo necterentur 19 stricta ad balteum et anulis fortius copulata quos iungebat vitta hyacinthina ne laxe fluerent et a

se invicem moverentur sicut praecepit Dominus Mosi **20** fecerunt quoque tunicam superumeralis totam hyacinthinam **21** et capitium in superiori parte contra medium oramque per gyrum capitii textilem **22** deorsum autem ad pedes mala punica ex hyacintho purpura vermiculo ac bysso retorta **23** et tintinabula de auro mundissimo quae posuerunt inter mala granata in extrema parte tunicae per gyrum **24** tintinabulum aureum et malum punicum quibus ornatus incedebat pontifex quando ministerio fungebatur sicut praecepit Dominus Mosi **25** fecerunt et tunicas byssinas opere textili Aaron et filiis eius **26** et mitras cum coronulis suis ex bysso **27** feminalia quoque linea byssina **28** cingulum vero de bysso retorta hyacintho purpura ac vermiculo distinctum arte plumaria sicut praecepit Dominus Mosi **29** fecerunt et lamminam sacrae venerationis de auro purissimo scripseruntque in ea opere gemmario Sanctum Domini **30** et strinxerunt eam cum mitra vitta hyacinthina sicut praecepit Dominus Mosi **31** perfectum est igitur omne opus tabernaculi et tecti testimonii feceruntque filii Israhel cuncta quae praeceperat Dominus Mosi **32** et obtulerunt tabernaculum et tectum et universam supellectilem anulos tabulas vectes columnas ac bases **33** opertorium de pellibus arietum rubricatis et aliud operimentum de ianthinis pellibus **34** velum arcam vectes propitiatorium **35** mensam cum vasis et propositionis panibus **36** candelabrum lucernas et utensilia eorum cum oleo **37** altare aureum et unguentum thymiama ex aromatibus **38** et tentorium in introitu tabernaculi **39** altare aeneum retiaculum vectes et vasa eius omnia labrum cum basi sua tentoria atrii et columnas cum basibus suis **40** tentorium in introitu atrii funiculosque illius et paxillos nihil ex vasis defuit quae in ministerium tabernaculi et in tectum foederis iussa sunt fieri **41** vestes quoque quibus sacerdotes utuntur in sanctuario Aaron scilicet et filii eius **42** obtulerunt filii Israhel sicut praeceperat Dominus **43** quae postquam Moses cuncta vidit expleta benedixit eis

40 locutusque est Dominus ad Mosen dicens **2** mense primo die prima mensis eriges tabernaculum testimonii **3** et pones in eo arcam dimittesque ante illam velum **4** et inlata mensa pones super eam quae rite praecepta sunt candelabrum stabit cum lucernis suis **5** et altare aureum in quo adoletur incensum coram arca testimonii tentorium in introitu tabernaculi pones **6** et ante illud altare holocausti **7** labrum inter altare et tabernaculum quod implebis aqua **8** circumdabisque atrium tentoriis et ingressum eius **9** et adsumpto unctionis oleo ungues tabernaculum cum vasis suis ut sanctificentur **10** altare holocausti et omnia vasa eius **11** labrum cum basi sua omnia unctionis oleo consecrabis ut sint sancta sanctorum **12** adplicabisque Aaron et filios eius ad fores tabernaculi testimonii et lotos aqua **15** indues sanctis vestibus ut ministrent mihi et unctio eorum in sacerdotium proficiat sempiternum **16** fecitque Moses omnia quae praeceperat Dominus **17** igitur mense primo anni secundi in prima die mensis conlocatum est tabernaculum **18** erexitque illud Moses et posuit tabulas ac bases et vectes statuitque columnas **19** et expandit tectum super tabernaculum inposito desuper operimento sicut Dominus imperarat **20** posuit et testimonium in arca subditis infra vectibus et oraculum desuper **21** cumque intulisset arcam in tabernaculum adpendit ante eam velum ut expleret Domini iussionem **22** posuit et mensam in tabernaculo testimonii ad plagam septentrionalem extra velum **23** ordinatis coram propositionis panibus sicut praeceperat Dominus Mosi **24** posuit et candelabrum in tabernaculum testimonii e regione mensae in parte australi **25** locatis per ordinem lucernis iuxta praeceptum Domini **26** posuit et altare aureum sub tecto testimonii contra velum **27** et adolevit super eo incensum aromatum sicut iusserat Dominus **28** posuit et tentorium in introitu tabernaculi **29** et altare holocausti in vestibulo testimonii offerens in eo holocaustum et sacrificia ut Dominus imperarat **30** labrum quoque statuit inter tabernaculum testimonii et altare implens illud aqua **31** laveruntque Moses et Aaron ac filii eius manus suas et pedes **32** cum ingrederentur tectum foederis et accederent ad altare sicut praeceperat Dominus **33** erexit et atrium per gyrum tabernaculi et altaris ducto in introitu eius tentorio postquam cuncta perfecta sunt **34** operuit nubes tabernaculum testimonii et gloria Domini implevit illud **35** nec poterat Moses ingredi tectum foederis nube operiente omnia et

maiestate Domini coruscante quia cuncta nubes operuerat **36** si quando nubes tabernaculum deserebat proficiscebantur filii Israhel per turmas suas **37** si pendebat desuper manebant in eodem loco **38** nubes quippe Domini incubabat per diem tabernaculo et ignis in nocte videntibus populis Israhel per cunctas mansiones suas

Leviticus

1 vocavit autem Mosen et locutus est ei Dominus de tabernaculo testimonii dicens **2** loquere filiis Israhel et dices ad eos homo qui obtulerit ex vobis hostiam Domino de pecoribus id est de bubus et ovibus offerens victimas **3** si holocaustum fuerit eius oblatio ac de armento masculum inmaculatum offeret ad ostium tabernaculi testimonii ad placandum sibi Dominum **4** ponetque manus super caput hostiae et acceptabilis erit atque in expiationem eius proficiens **5** immolabitque vitulum coram Domino et offerent filii Aaron sacerdotes sanguinem eius fundentes super altaris circuitum quod est ante ostium tabernaculi **6** detractaque pelle hostiae artus in frusta concident **7** et subicient in altari ignem strue lignorum ante conposita **8** et membra quae caesa sunt desuper ordinantes caput videlicet et cuncta quae adherent iecori **9** intestinis et pedibus lotis aqua adolebitque ea sacerdos super altare in holocaustum et suavem odorem Domino **10** quod si de pecoribus oblatio est de ovibus sive de capris holocaustum anniculum et absque macula offeret **11** immolabitque ad latus altaris quod respicit ad aquilonem coram Domino sanguinem vero illius fundent super altare filii Aaron per circuitum **12** dividentque membra caput et omnia quae adherent iecori et inponent super ligna quibus subiciendus est ignis **13** intestina vero et pedes lavabunt aqua et oblata omnia adolebit sacerdos super altare in holocaustum et odorem suavissimum Domino **14** sin autem de avibus holocausti oblatio fuerit Domino de turturibus et pullis columbae **15** offeret eam sacerdos ad altare et retorto ad collum capite ac rupto vulneris loco decurrere faciet sanguinem super crepidinem altaris **16** vesiculam vero gutturis et plumas proiciet propter altare ad orientalem plagam in loco in quo cineres effundi solent **17** confringetque ascellas eius et non secabit nec ferro dividet eam et adolebit super altare lignis igne subposito holocaustum est et oblatio suavissimi odoris Domino

2 anima cum obtulerit oblationem sacrificii Domino simila erit eius oblatio fundetque super eam oleum et ponet tus **2** ac deferet ad filios Aaron sacerdotes quorum unus tollet pugillum plenum similae et olei ac totum tus et ponet memoriale super altare in odorem suavissimum Domino **3** quod autem reliquum fuerit de sacrificio erit Aaron et filiorum eius sanctum sanctorum de oblationibus Domini **4** cum autem obtuleris sacrificium coctum in clibano de simila panes scilicet absque fermento conspersos oleo et lagana azyma oleo lita **5** si oblatio tua fuerit de sartagine similae conspersae oleo et absque fermento **6** divides eam minutatim et fundes supra oleum **7** sin autem de craticula sacrificium aeque simila oleo conspergetur **8** quam offeres Domino tradens manibus sacerdotis **9** qui cum obtulerit eam tollet memoriale de sacrificio et adolebit super altare in odorem suavitatis Domino **10** quicquid autem reliquum est erit Aaron et filiorum eius sanctum sanctorum de oblationibus Domini **11** omnis oblatio quae offertur Domino absque fermento fiet nec quicquam fermenti ac mellis adolebitur in sacrificio Domini **12** primitias tantum eorum offeretis et munera super altare vero non ponentur in odorem suavitatis **13** quicquid obtuleris sacrificii sale condies nec auferes sal foederis Dei tui de sacrificio tuo in omni oblatione offeres sal **14** sin autem obtuleris munus primarum frugum tuarum Domino de spicis adhuc virentibus torres eas igni et confringes in morem farris et sic offeres primitias tuas Domino **15** fundens supra oleum et tus inponens quia oblatio Domini est **16** de qua adolebit sacerdos in memoriam muneris partem farris fracti et olei ac totum tus

3 quod si hostia pacificorum fuerit eius oblatio et de bubus voluerit offerre marem sive feminam inmaculata offeret coram Domino **2** ponetque manum super caput victimae suae quae immolabitur in introitu tabernaculi fundentque filii Aaron sacerdotes sanguinem per circuitum altaris **3** et offerent de hostia pacificorum in oblationem Domini adipem qui operit vitalia et quicquid pinguedinis intrinsecus est **4** duos renes cum adipe quo teguntur ilia et reticulum iecoris cum renunculis **5** adolebuntque ea super altare in holocaustum lignis igne subposito in oblationem suavissimi odoris Domino **6** si vero de ovibus fuerit eius oblatio et pacificorum hostia sive masculum sive feminam obtulerit inmaculata erunt **7** si agnum obtulerit coram Domino **8** ponet manum

super caput victimae suae quae immolabitur in vestibulo tabernaculi testimonii fundentque filii Aaron sanguinem eius per altaris circuitum **9** et offerent de pacificorum hostia sacrificium Domino adipem et caudam totam **10** cum renibus et pinguedinem quae operit ventrem atque universa vitalia et utrumque renunculum cum adipe qui est iuxta ilia reticulumque iecoris cum renunculis **11** et adolebit ea sacerdos super altare in pabulum ignis et oblationis Domini **12** si capra fuerit eius oblatio et obtulerit eam Domino **13** ponet manum suam super caput eius immolabitque eam in introitu tabernaculi testimonii et fundent filii Aaron sanguinem eius per altaris circuitum **14** tollentque ex ea in pastum ignis dominici adipem qui operit ventrem et qui tegit universa vitalia **15** duos renunculos cum reticulo qui est super eos iuxta ilia et arvinam iecoris cum renunculis **16** adolebitque ea sacerdos super altare in alimoniam ignis et suavissimi odoris omnis adeps Domini erit **17** iure perpetuo in generationibus et cunctis habitaculis vestris nec adipes nec sanguinem omnino comedetis

4 locutusque est Dominus ad Mosen dicens **2** loquere filiis Israhel anima cum peccaverit per ignorantiam et de universis mandatis Domini quae praecepit ut non fierent quippiam fecerit **3** si sacerdos qui est unctus peccaverit delinquere faciens populum offeret pro peccato suo vitulum inmaculatum Domino **4** et adducet illum ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino ponetque manum super caput eius et immolabit eum Domino **5** hauriet quoque de sanguine vituli inferens illud in tabernaculum testimonii **6** cumque intinxerit digitum in sanguinem asperget eo septies coram Domino contra velum sanctuarii **7** ponetque de eodem sanguine super cornua altaris thymiamatis gratissimi Domino quod est in tabernaculo testimonii omnem autem reliquum sanguinem fundet in basim altaris holocausti in introitu tabernaculi **8** et adipem vituli auferet pro peccato tam eum qui operit vitalia quam omnia quae intrinsecus sunt **9** duos renunculos et reticulum quod est super eos iuxta ilia et adipem iecoris cum renunculis **10** sicut aufertur de vitulo hostiae pacificorum et adolebit ea super altare holocausti **11** pellem vero et omnes carnes cum capite et pedibus et intestinis et fimo **12** et reliquo corpore efferet extra castra in locum mundum ubi cineres effundi solent incendetque ea super lignorum struem quae in loco effusorum cinerum cremabuntur **13** quod si omnis turba Israhel ignoraverit et per inperitiam fecerit quod contra mandatum Domini est **14** et postea intellexerit peccatum suum offeret vitulum pro peccato adducetque eum ad ostium tabernaculi **15** et ponent seniores populi manus super caput eius coram Domino immolatoque vitulo in conspectu Domini **16** inferet sacerdos qui unctus est de sanguine eius in tabernaculum testimonii **17** tincto digito aspergens septies contra velum **18** ponetque de eodem sanguine in cornibus altaris quod est coram Domino in tabernaculo testimonii reliquum autem sanguinem fundet iuxta basim altaris holocaustorum quod est in ostio tabernaculi testimonii **19** omnemque eius adipem tollet et adolebit super altare **20** sic faciens et de hoc vitulo quomodo fecit et prius et rogante pro eis sacerdote propitius erit Dominus **21** ipsum autem vitulum efferet extra castra atque conburet sicut et priorem vitulum quia pro peccato est multitudinis **22** si peccaverit princeps et fecerit unum e pluribus per ignorantiam quod Domini lege prohibetur **23** et postea intellexerit peccatum suum offeret hostiam Domino hircum de capris inmaculatum **24** ponetque manum suam super caput eius cumque immolaverit eum in loco ubi solet mactari holocaustum coram Domino quia pro peccato est **25** tinguet sacerdos digitum in sanguine hostiae pro peccato tangens cornua altaris holocausti et reliquum fundens ad basim eius **26** adipem vero adolebit supra sicut in victimis pacificorum fieri solet rogabitque pro eo et pro peccato eius ac dimittetur ei **27** quod si peccaverit anima per ignorantiam de populo terrae ut faciat quicquam ex his quae Domini lege prohibentur atque delinquat **28** et cognoverit peccatum suum offeret capram inmaculatam **29** ponetque manum super caput hostiae quae pro peccato est et immolabit eam in loco holocausti **30** tolletque sacerdos de sanguine in digito suo et tangens cornua altaris holocausti reliquum fundet ad basim eius **31** omnem autem auferens adipem sicut auferri solet de victimis pacificorum adolebit super altare in odorem suavitatis Domino rogabitque pro eo et dimittetur ei **32** sin autem de pecoribus obtulerit victimam pro peccato ovem

scilicet inmaculatam 33 ponet manum super caput eius
et immolabit eam in loco ubi solent holocaustorum
caedi hostiae 34 sumetque sacerdos de sanguine
eius digito suo et tangens cornua altaris holocausti
reliquum fundet ad basim eius 35 omnem quoque
auferens adipem sicut auferri solet adeps arietis qui
immolatur pro pacificis et cremabit super altare in
incensum Domini rogabitque pro eo et pro peccato
eius et dimittetur illi

5 si peccaverit anima et audierit vocem iurantis
testisque fuerit quod aut ipse vidit aut conscius est
nisi indicaverit portabit iniquitatem suam 2 anima
quae tetigerit aliquid inmundum sive quod occisum
a bestia est aut per se mortuum vel quodlibet aliud
reptile et oblita fuerit inmunditiae suae rea est et
deliquit 3 et si tetigerit quicquam de inmunditia
hominis iuxta omnem inpuritatem qua pollui solet
oblitaque cognoverit postea subiacebit delicto 4
anima quae iuraverit et protulerit labiis suis ut vel
male quid faceret vel bene et id ipsum iuramento
et sermone firmaverit oblitaque postea intellexerit
delictum suum 5 agat paenitentiam pro peccato 6
et offerat agnam de gregibus sive capram orabitque
pro eo sacerdos et pro peccato eius 7 sin autem non
potuerit offerre pecus offerat duos turtures vel duos
pullos columbarum Domino unum pro peccato et
alterum in holocaustum 8 dabitque eos sacerdoti
qui primum offerens pro peccato retorquebit caput
eius ad pinnulas ita ut collo hereat et non penitus
abrumpatur 9 et asperget de sanguine eius parietem
altaris quicquid autem reliquum fuerit faciet destillare
ad fundamentum eius quia pro peccato est 10 alterum
vero adolebit holocaustum ut fieri solet rogabitque
pro eo sacerdos et pro peccato eius et dimittetur ei 11
quod si non quiverit manus eius offerre duos turtures
vel duos pullos columbae offeret pro peccato similam
partem oephi decimam non mittet in eam oleum
nec turis aliquid inponet quia pro peccato est 12
tradetque eam sacerdoti qui plenum ex toto pugillum
hauriens cremabit super altare in monumentum eius
qui obtulit 13 rogans pro illo et expians reliquam
vero partem ipse habebit in munere 14 locutus est
Dominus ad Mosen dicens 15 anima si praevaricans
caerimonias per errorem in his quae Domino sunt
sanctificata peccaverit offeret pro delicto suo arietem
inmaculatum de gregibus qui emi potest duobus
siclis iuxta pondus sanctuarii 16 ipsumque quod
intulit damni restituet et quintam partem ponet
supra tradens sacerdoti qui rogabit pro eo offerens
arietem et dimittetur ei 17 anima si peccaverit per
ignorantiam feceritque unum ex his quae Domini lege
prohibentur et peccati rea intellexerit iniquitatem
suam 18 offeret arietem inmaculatum de gregibus
sacerdoti iuxta mensuram aestimationemque peccati
qui orabit pro eo quod nesciens fecerit et dimittetur
ei 19 quia per errorem deliquit in Dominum

6 locutus est Dominus ad Mosen dicens 2 anima
quae peccaverit et contempto Domino negaverit
depositum proximo suo quod fidei eius creditum
fuerat vel vi aliquid extorserit aut calumniam fecerit
3 sive rem perditam invenerit et infitians insuper
peierarit et quodlibet aliud ex pluribus fecerit in
quibus peccare solent homines 4 convicta delicti
reddet 5 omnia quae per fraudem voluit obtinere
integra et quintam insuper partem domino cui
damnum intulerat 6 pro peccato autem suo offeret
arietem inmaculatum de grege et dabit eum sacerdoti
iuxta aestimationem mensuramque delicti 7 qui
rogabit pro eo coram Domino et dimittetur illi
pro singulis quae faciendo peccaverit 8 locutus est
Dominus ad Mosen dicens 9 praecipe Aaron et filiis
eius haec est lex holocausti cremabitur in altari
tota nocte usque mane ignis ex eodem altari erit
10 vestietur sacerdos tunica et feminalibus lineis
tolletque cineres quos vorans ignis exusit et ponens
iuxta altare 11 spoliabitur prioribus vestimentis
indutusque aliis efferet eos extra castra et in loco
mundissimo usque ad favillam consumi faciet 12 ignis
autem in altari semper ardebit quem nutriet sacerdos
subiciens ligna mane per singulos dies et inposito
holocausto desuper adolebit adipes pacificorum 13
ignis est iste perpetuus qui numquam deficiet in
altari 14 haec est lex sacrificii et libamentorum quae
offerent filii Aaron coram Domino et coram altari 15
tollet sacerdos pugillum similae quae conspersa est
oleo et totum tus quod super similam positum est
adolebitque illud in altari in monumentum odoris
suavissimi Domino 16 reliquam autem partem similae

comedet Aaron cum filiis suis absque fermento et comedet in loco sancto atrii tabernaculi **17** ideo autem non fermentabitur quia pars eius in Domini offertur incensum sanctum sanctorum erit sicut pro peccato atque delicto **18** mares tantum stirpis Aaron comedent illud legitimum ac sempiternum est in generationibus vestris de sacrificiis Domini omnis qui tetigerit illa sanctificabitur **19** et locutus est Dominus ad Mosen dicens **20** haec est oblatio Aaron et filiorum eius quam offerre debent Domino in die unctionis suae decimam partem oephi offerent similae in sacrificio sempiterno medium eius mane et medium vespere **21** quae in sartagine oleo conspersa frigetur offeret autem eam calidam in odorem suavissimum Domino **22** sacerdos qui patri iure successerit et tota cremabitur in altari **23** omne enim sacrificium sacerdotum igne consumetur nec quisquam comedet ex eo **24** locutus est Dominus ad Mosen dicens **25** loquere Aaron et filiis eius ista est lex hostiae pro peccato in loco ubi offertur holocaustum immolabitur coram Domino sanctum sanctorum est **26** sacerdos qui offert comedet eam in loco sancto in atrio tabernaculi **27** quicquid tetigerit carnes eius sanctificabitur si de sanguine illius vestis fuerit aspersa lavabitur in loco sancto **28** vas autem fictile in quo cocta est confringetur quod si vas aeneum fuerit defricabitur et lavabitur aqua **29** omnis masculus de genere sacerdotali vescetur carnibus eius quia sanctum sanctorum est **30** hostia enim quae caeditur pro peccato cuius sanguis infertur in tabernaculum testimonii ad expiandum in sanctuario non comedetur sed conburetur igni

7 haec quoque est lex hostiae pro delicto sancta sanctorum est **2** idcirco ubi immolatur holocaustum mactabitur et victima pro delicto sanguis eius per gyrum fundetur altaris **3** offerent ex ea caudam et adipem qui operit vitalia **4** duos renunculos et pinguedinem quae iuxta ilia est reticulumque iecoris cum renunculis **5** et adolebit ea sacerdos super altare incensum est Domini pro delicto **6** omnis masculus de sacerdotali genere in loco sancto vescetur his carnibus quia sanctum sanctorum est **7** sicut pro peccato offertur hostia ita et pro delicto utriusque hostiae lex una erit ad sacerdotem qui eam obtulerit pertinebit **8** sacerdos qui offert holocausti victimam habebit pellem eius **9** et omne sacrificium similae quod coquitur in clibano et quicquid in craticula vel in sartagine praeparatur eius erit sacerdotis a quo offertur **10** sive oleo conspersa sive arida fuerit cunctis filiis Aaron aequa mensura per singulos dividetur **11** haec est lex hostiae pacificorum quae offertur Domino **12** si pro gratiarum actione fuerit oblatio offerent panes absque fermento conspersos oleo et lagana azyma uncta oleo coctamque similam et collyridas olei admixtione conspersas **13** panes quoque fermentatos cum hostia gratiarum quae immolatur pro pacificis **14** ex quibus unus pro primitiis offeretur Domino et erit sacerdotis qui fundet hostiae sanguinem **15** cuius carnes eadem comedentur die nec remanebit ex eis quicquam usque mane **16** si voto vel sponte quisquam obtulerit hostiam eadem similiter edetur die sed et si quid in crastinum remanserit vesci licitum est **17** quicquid autem tertius invenerit dies ignis absumet **18** si quis de carnibus victimae pacificorum die tertio comederit irrita fiet oblatio nec proderit offerenti quin potius quaecumque anima tali se edulio contaminarit praevaricationis rea erit **19** caro quae aliquid tetigerit inmundum non comedetur sed conburetur igni qui fuerit mundus vescetur ea **20** anima polluta quae ederit de carnibus hostiae pacificorum quae oblata est Domino peribit de populis suis **21** et quae tetigerit inmunditiam hominis vel iumenti sive omnis rei quae polluere potest et comederit de huiuscemodi carnibus interibit de populis suis **22** locutusque est Dominus ad Mosen dicens **23** loquere filiis Israhel adipem bovis et ovis et caprae non comedetis **24** adipem cadaveris morticini et eius animalis quod a bestia captum est habebitis in usus varios **25** si quis adipem qui offerri debet in incensum Domini comederit peribit de populo suo **26** sanguinem quoque omnis animalis non sumetis in cibo tam de avibus quam de pecoribus **27** omnis anima quae ederit sanguinem peribit de populis suis **28** locutus est Dominus ad Mosen dicens **29** loquere filiis Israhel qui offert victimam pacificorum Domino offerat simul et sacrificium id est libamenta eius **30** tenebit manibus adipem hostiae et pectusculum cumque ambo oblata Domino consecrarit tradet sacerdoti **31** qui adolebit adipem super altare pectusculum autem erit Aaron et filiorum eius **32** armus quoque dexter de pacificorum

hostiis cedet in primitias sacerdotis **33** qui obtulerit sanguinem et adipem filiorum Aaron ipse habebit et armum dextrum in portione sua **34** pectusculum enim elationis et armum separationis tuli a filiis Israhel de hostiis eorum pacificis et dedi Aaron sacerdoti ac filiis eius lege perpetua ab omni populo Israhel **35** haec est unctio Aaron et filiorum eius in caerimoniis Domini die qua obtulit eos Moses ut sacerdotio fungerentur **36** et quae praecepit dari eis Dominus a filiis Israhel religione perpetua in generationibus suis **37** ista est lex holocausti et sacrificii pro peccato atque delicto et pro consecratione et pacificorum victimis **38** quas constituit Dominus Mosi in monte Sinai quando mandavit filiis Israhel ut offerrent oblationes suas Domino in deserto Sinai

8 locutusque est Dominus ad Mosen dicens **2** tolle Aaron cum filiis suis vestes eorum et unctionis oleum vitulum pro peccato duos arietes canistrum cum azymis **3** et congregabis omnem coetum ad ostium tabernaculi **4** fecit Moses ut Dominus imperarat congregataque omni turba ante fores **5** ait iste est sermo quem iussit Dominus fieri **6** statimque obtulit Aaron et filios eius cumque lavisset eos **7** vestivit pontificem subucula linea accingens eum balteo et induens tunica hyacinthina et desuper umerale inposuit **8** quod adstringens cingulo aptavit rationali in quo erat doctrina et veritas **9** cidarim quoque texit caput et super eam contra frontem posuit lamminam auream consecratam in sanctificationem sicut praeceperat ei Dominus **10** tulit et unctionis oleum quo levit tabernaculum cum omni supellectili sua **11** cumque sanctificans aspersisset altare septem vicibus unxit illud et omnia vasa eius labrumque cum basi sua sanctificavit oleo **12** quod fundens super caput Aaron unxit eum et consecravit **13** filios quoque eius oblatos vestivit tunicis lineis et cinxit balteo inposuitque mitras ut iusserat Dominus **14** obtulit et vitulum pro peccato cumque super caput eius posuissent Aaron et filii eius manus suas **15** immolavit eum hauriens sanguinem et tincto digito tetigit cornua altaris per gyrum quo expiato et sanctificato fudit reliquum sanguinem ad fundamenta eius **16** adipem autem qui erat super vitalia et reticulum iecoris duosque renunculos cum arvinulis suis adolevit super altare **17** vitulum cum pelle carnibus et fimo cremans extra castra sicut praeceperat Dominus **18** obtulit et arietem in holocaustum super cuius caput cum inposuissent Aaron et filii eius manus suas **19** immolavit eum et fudit sanguinem eius per altaris circuitum **20** ipsumque arietem in frusta concidens caput eius et artus et adipem adolevit igni **21** lotis prius intestinis et pedibus totumque simul arietem incendit super altare eo quod esset holocaustum suavissimi odoris Domino sicut praeceperat ei **22** obtulit et arietem secundum in consecrationem sacerdotum posueruntque super caput illius Aaron et filii eius manus suas **23** quem cum immolasset Moses sumens de sanguine tetigit extremum auriculae dextrae Aaron et pollicem manus eius dextrae similiter et pedis **24** obtulit et filios Aaron cumque de sanguine arietis immolati tetigisset extremum auriculae singulorum dextrae et pollices manus ac pedis dextri reliquum fudit super altare per circuitum **25** adipem vero et caudam omnemque pinguedinem quae operit intestina reticulumque iecoris et duos renes cum adipibus suis et armo dextro separavit **26** tollens autem de canistro azymorum quod erat coram Domino panem absque fermento et collyridam conspersam oleo laganumque posuit super adipes et armum dextrum **27** tradens simul omnia Aaron et filiis eius qui postquam levaverunt ea coram Domino **28** rursum suscepta de manibus eorum adolevit super altare holocausti eo quod consecrationis esset oblatio in odorem suavitatis sacrificii Domini **29** tulit et pectusculum elevans illud coram Domino de ariete consecrationis in partem suam sicut praeceperat ei Dominus **30** adsumensque unguentum et sanguinem qui erat in altari aspersit super Aaron et vestimenta eius et super filios illius ac vestes eorum **31** cumque sanctificasset eos in vestitu suo praecepit eis dicens coquite carnes ante fores tabernaculi et ibi comedite eas panes quoque consecrationis edite qui positi sunt in canistro sicut praecepit mihi dicens Aaron et filii eius comedent eos **32** quicquid autem reliquum fuerit de carne et panibus ignis absumet **33** de ostio quoque tabernaculi non exibitis septem diebus usque ad diem quo conplebitur tempus consecrationis vestrae septem enim diebus finitur consecratio **34** sicut et inpraesentiarum factum est ut ritus sacrificii

conpleretur 35 die ac nocte manebitis in tabernaculo observantes custodias Domini ne moriamini sic enim mihi praeceptum est 36 feceruntque Aaron et filii eius cuncta quae locutus est Dominus per manum Mosi

9 facto autem octavo die vocavit Moses Aaron et filios eius ac maiores natu Israhel dixitque ad Aaron 2 tolle de armento vitulum pro peccato et arietem in holocaustum utrumque inmaculatos et offer illos coram Domino 3 et ad filios Israhel loqueris tollite hircum pro peccato et vitulum atque agnum anniculos et sine macula in holocaustum 4 bovem et arietem pro pacificis et immolate eos coram Domino in sacrificio singulorum similam oleo conspersam offerentes hodie enim Dominus apparebit vobis 5 tulerunt ergo cuncta quae iusserat Moses ad ostium tabernaculi ubi cum omnis staret multitudo 6 ait Moses iste est sermo quem praecepit Dominus facite et apparebit vobis gloria eius 7 dixit et ad Aaron accede ad altare et immola pro peccato tuo offer holocaustum et deprecare pro te et pro populo cumque mactaveris hostiam populi ora pro eo sicut praecepit Dominus 8 statimque Aaron accedens ad altare immolavit vitulum pro peccato suo 9 cuius sanguinem obtulerunt ei filii sui in quo tinguens digitum tetigit cornua altaris et fudit residuum ad basim eius 10 adipemque et renunculos ac reticulum iecoris quae sunt pro peccato adolevit super altare sicut praeceperat Dominus Mosi 11 carnes vero et pellem eius extra castra conbusit igni 12 immolavit et holocausti victimam obtuleruntque ei filii sui sanguinem eius quem fudit per altaris circuitum 13 ipsam etiam hostiam in frusta concisam cum capite et membris singulis obtulerunt quae omnia super altare cremavit igni 14 lotis prius aqua intestinis et pedibus 15 et pro peccato populi offerens mactavit hircum expiatoque altari 16 fecit holocaustum 17 addens in sacrificio libamenta quae pariter offeruntur et adolens ea super altare absque caerimoniis holocausti matutini 18 immolavit et bovem atque arietem hostias pacificas populi obtuleruntque ei filii sui sanguinem quem fudit super altare in circuitu 19 adipes autem bovis et caudam arietis renunculosque cum adipibus suis et reticulum iecoris 20 posuerunt super pectora cumque cremati essent adipes in altari 21 pectora eorum et armos dextros separavit Aaron elevans coram Domino sicut praeceperat Moses 22 et tendens manum contra populum benedixit eis sicque conpletis hostiis pro peccato et holocaustis et pacificis descendit 23 ingressi autem Moses et Aaron tabernaculum testimonii et deinceps egressi benedixerunt populo apparuitque gloria Domini omni multitudini 24 et ecce egressus ignis a Domino devoravit holocaustum et adipes qui erant super altare quod cum vidissent turbae laudaverunt Dominum ruentes in facies suas

10 arreptisque Nadab et Abiu filii Aaron turibulis posuerunt ignem et incensum desuper offerentes coram Domino ignem alienum quod eis praeceptum non erat 2 egressusque ignis a Domino devoravit eos et mortui sunt coram Domino 3 dixitque Moses ad Aaron hoc est quod locutus est Dominus sanctificabor in his qui adpropinquant mihi et in conspectu omnis populi glorificabor quod audiens tacuit Aaron 4 vocatis autem Moses Misahel et Elsaphan filios Ozihel patrui Aaron ait ad eos ite et colligite fratres vestros de conspectu sanctuarii et asportate extra castra 5 confestimque pergentes tulerunt eos sicut iacebant vestitos lineis tunicis et eiecerunt foras ut sibi fuerat imperatum 6 locutus est Moses ad Aaron et ad Eleazar atque Ithamar filios eius capita vestra nolite nudare et vestimenta nolite scindere ne forte moriamini et super omnem coetum oriatur indignatio fratres vestri et omnis domus Israhel plangant incendium quod Dominus suscitavit 7 vos autem non egredimini fores tabernaculi alioquin peribitis oleum quippe sanctae unctionis est super vos qui fecerunt omnia iuxta praeceptum Mosi 8 dixit quoque Dominus ad Aaron 9 vinum et omne quod inebriare potest non bibetis tu et filii tui quando intratis tabernaculum testimonii ne moriamini quia praeceptum est sempiternum in generationes vestras 10 et ut habeatis scientiam discernendi inter sanctum et profanum inter pollutum et mundum 11 doceatisque filios Israhel omnia legitima mea quae locutus est Dominus ad eos per manum Mosi 12 locutusque est Moses ad Aaron et ad Eleazar atque Ithamar filios eius qui residui erant tollite sacrificium quod remansit de oblatione Domini et comedite illud absque fermento iuxta altare quia sanctum sanctorum est 13 comedetis autem in loco

sancto quod datum est tibi et filiis tuis de oblationibus Domini sicut praeceptum est mihi **14** pectusculum quoque quod oblatum est et armum qui separatus est edetis in loco mundissimo tu et filii tui ac filiae tuae tecum tibi enim ac liberis tuis reposita sunt de hostiis salutaribus filiorum Israhel **15** eo quod armum et pectus et adipes qui cremantur in altari elevaverint coram Domino et pertineant ad te et ad filios tuos lege perpetua sicut praecepit Dominus **16** inter haec hircum qui oblatus fuerat pro peccato cum quaereret Moses exustum repperit iratusque contra Eleazar et Ithamar filios Aaron qui remanserant ait **17** cur non comedistis hostiam pro peccato in loco sancto quae sancta sanctorum est et data vobis ut portetis iniquitatem multitudinis et rogetis pro ea in conspectu Domini **18** praesertim cum de sanguine illius non sit inlatum intra sancta et comedere eam debueritis in sanctuario sicut praeceptum est mihi **19** respondit Aaron oblata est hodie victima pro peccato et holocaustum coram Domino mihi autem accidit quod vides quomodo potui comedere eam aut placere Domino in caerimoniis mente lugubri **20** quod cum audisset Moses recepit satisfactionem

11 locutus est Dominus ad Mosen et Aaron dicens **2** dicite filiis Israhel haec sunt animalia quae comedere debetis de cunctis animantibus terrae **3** omne quod habet divisam ungulam et ruminat in pecoribus comedetis **4** quicquid autem ruminat quidem et habet ungulam sed non dividit eam sicut camelus et cetera non comedetis illud et inter inmunda reputabitis **5** chyrogryllius qui ruminat ungulamque non dividit inmundus est **6** lepus quoque nam et ipse ruminat sed ungulam non dividit **7** et sus qui cum ungulam dividat non ruminat **8** horum carnibus non vescemini nec cadavera contingetis quia inmunda sunt vobis **9** haec sunt quae gignuntur in aquis et vesci licitum est omne quod habet pinnulas et squamas tam in mari quam in fluminibus et stagnis comedetis **10** quicquid autem pinnulas et squamas non habet eorum quae in aquis moventur et vivunt abominabile vobis **11** et execrandum erit carnes eorum non comedetis et morticina vitabitis **12** cuncta quae non habent pinnulas et squamas in aquis polluta erunt **13** haec sunt quae de avibus comedere non debetis et vitanda sunt vobis aquilam et grypem et alietum **14** milvum ac vulturem iuxta genus suum **15** et omne corvini generis in similitudinem suam **16** strutionem et noctuam et larum et accipitrem iuxta genus suum **17** bubonem et mergulum et ibin **18** cycnum et onocrotalum et porphirionem **19** erodionem et charadrion iuxta genus suum opupam quoque et vespertilionem **20** omne de volucribus quod graditur super quattuor pedes abominabile erit vobis **21** quicquid autem ambulat quidem super quattuor pedes sed habet longiora retro crura per quae salit super terram **22** comedere debetis ut est brucus in genere suo et attacus atque ophiomachus ac lucusta singula iuxta genus suum **23** quicquid autem ex volucribus quattuor tantum habet pedes execrabile erit vobis **24** et quicumque morticina eorum tetigerit polluetur et erit inmundus usque ad vesperum **25** et si necesse fuerit ut portet quippiam horum mortuum lavabit vestimenta sua et inmundus erit usque ad solis occasum **26** omne animal quod habet quidem ungulam sed non dividit eam nec ruminat inmundum erit et quicquid tetigerit illud contaminabitur **27** quod ambulat super manus ex cunctis animantibus quae incedunt quadrupedia inmundum erit qui tetigerit morticina eorum polluetur usque ad vesperum **28** et qui portaverit huiuscemodi cadavera lavabit vestimenta sua et inmundus erit usque ad vesperum quia omnia haec inmunda sunt vobis **29** hoc quoque inter polluta reputabitur de his quae moventur in terra mustela et mus et corcodillus singula iuxta genus suum **30** migale et cameleon et stelio ac lacerta et talpa **31** omnia haec inmunda sunt qui tetigerit morticina eorum inmundus erit usque ad vesperum **32** et super quod ceciderit quicquam de morticinis eorum polluetur tam vas ligneum et vestimentum quam pelles et cilicia et in quocumque fit opus tinguentur aqua et polluta erunt usque ad vesperum et sic postea mundabuntur **33** vas autem fictile in quo horum quicquam intro ceciderit polluetur et idcirco frangendum est **34** omnis cibus quem comeditis si fusa fuerit super eum aqua inmundus erit et omne liquens quod bibitur de universo vase inmundum erit **35** et quicquid de morticinis istiusmodi ceciderit super illud inmundum erit sive clibani sive cytropodes destruentur et inmundi erunt **36** fontes vero et

cisternae et omnis aquarum congregatio munda erit qui morticinum eorum tetigerit polluetur **37** si ceciderint super sementem non polluent eam **38** sin autem quispiam aqua sementem perfuderit et postea morticinis tacta fuerit ilico polluetur **39** si mortuum fuerit animal quod licet vobis comedere qui cadaver eius tetigerit inmundus erit usque ad vesperum **40** et qui comederit ex eo quippiam sive portaverit lavabit vestimenta sua et inmundus erit usque ad vesperum **41** omne quod reptat super terram abominabile erit nec adsumetur in cibum **42** quicquid super pectus quadrupes graditur et multos habet pedes sive per humum trahitur non comedetis quia abominabile est **43** nolite contaminare animas vestras nec tangatis quicquam eorum ne inmundi sitis **44** ego enim sum Dominus Deus vester sancti estote quoniam et ego sanctus sum ne polluatis animas vestras in omni reptili quod movetur super terram **45** ego sum Dominus qui eduxi vos de terra Aegypti ut essem vobis in Deum sancti eritis quia et ego sanctus sum **46** ista est lex animantium et volucrum et omnis animae viventis quae movetur in aqua et reptat in terra **47** ut differentias noveritis mundi et inmundi et sciatis quid comedere et quid respuere debeatis

12 locutus est Dominus ad Mosen dicens **2** loquere filiis Israhel et dices ad eos mulier si suscepto semine pepererit masculum inmunda erit septem diebus iuxta dies separationis menstruae **3** et die octavo circumcidetur infantulus **4** ipsa vero triginta tribus diebus manebit in sanguine purificationis suae omne sanctum non tanget nec ingredietur sanctuarium donec impleantur dies purificationis eius **5** sin autem feminam pepererit inmunda erit duabus ebdomadibus iuxta ritum fluxus menstrui et sexaginta ac sex diebus manebit in sanguine purificationis suae **6** cumque expleti fuerint dies purificationis eius pro filio sive pro filia deferet agnum anniculum in holocaustum et pullum columbae sive turturem pro peccato ad ostium tabernaculi testimonii et tradet sacerdoti **7** qui offeret illa coram Domino et rogabit pro ea et sic mundabitur a profluvio sanguinis sui ista est lex parientis masculum ac feminam **8** quod si non invenerit manus eius nec potuerit offerre agnum sumet duos turtures vel duos pullos columbae unum in holocaustum et alterum pro peccato orabitque pro ea sacerdos et sic mundabitur

13 locutus est Dominus ad Mosen et Aaron dicens **2** homo in cuius carne et cute ortus fuerit diversus color sive pustula aut quasi lucens quippiam id est plaga leprae adducetur ad Aaron sacerdotem vel ad unum quemlibet filiorum eius **3** qui cum viderit lepram in cute et pilos in album mutatos colorem ipsamque speciem leprae humiliorem cute et carne reliqua plaga leprae est et ad arbitrium eius separabitur **4** sin autem lucens candor fuerit in cute nec humilior carne reliqua et pili coloris pristini recludet eum sacerdos septem diebus **5** et considerabit die septimo et siquidem lepra ultra non creverit nec transierit in cute priores terminos rursum includet eum septem diebus aliis **6** et die septimo contemplabitur si obscurior fuerit lepra et non creverit in cute mundabit eum quia scabies est lavabitque homo vestimenta sua et mundus erit **7** quod si postquam a sacerdote visus est et redditus munditiae iterum lepra creverit adducetur ad eum **8** et inmunditiae condemnabitur **9** plaga leprae si fuerit in homine adducetur ad sacerdotem **10** et videbit eum cumque color albus in cute fuerit et capillorum mutarit aspectum ipsa quoque caro viva apparuerit **11** lepra vetustissima iudicabitur atque inolita cuti contaminabit itaque eum sacerdos et non recludet quia perspicue inmunditia est **12** sin autem effloruerit discurrens lepra in cute et operuerit omnem carnem a capite usque ad pedes quicquid sub aspectu oculorum cadit **13** considerabit eum sacerdos et teneri lepra mundissima iudicabit eo quod omnis in candorem versa sit et idcirco homo mundus erit **14** quando vero caro vivens in eo apparuerit **15** tunc sacerdotis iudicio polluetur et inter inmundos reputabitur caro enim viva si lepra aspergatur inmunda est **16** quod si rursum versa fuerit in alborem et totum hominem operuerit **17** considerabit eum sacerdos et mundum esse decernet **18** caro et cutis in qua ulcus natum est et sanatum **19** et in loco ulceris cicatrix apparuerit alba sive subrufa adducetur homo ad sacerdotem **20** qui cum viderit locum leprae humiliorem carne reliqua et pilos versos in candorem contaminabit eum plaga enim leprae orta est in ulcere **21** quod si pilus

coloris est pristini et cicatrix subobscura et vicina carne non est humilior recludet eum septem diebus **22** et siquidem creverit adiudicabit eum leprae **23** sin autem steterit in loco suo ulceris est cicatrix et homo mundus erit **24** caro et cutis quam ignis exuserit et sanata albam sive rufam habuerit cicatricem **25** considerabit eam sacerdos et ecce versa est in alborem et locus eius reliqua cute humilior contaminabit eum quia plaga leprae in cicatrice orta est **26** quod si pilorum color non fuerit inmutatus nec humilior plaga carne reliqua et ipsa leprae species fuerit subobscura recludet eum septem diebus **27** et die septimo contemplabitur si creverit in cute lepra contaminabit eum **28** sin autem in loco suo candor steterit non satis clarus plaga conbustionis est et idcirco mundabitur quia cicatrix est conbusturae **29** vir sive mulier in cuius capite vel barba germinarit lepra videbit eos sacerdos **30** et siquidem humilior fuerit locus carne reliqua et capillus flavus solitoque subtilior contaminabit eos quia lepra capitis ac barbae est **31** sin autem viderit et locum maculae aequalem vicinae carni et capillum nigrum recludet eos septem diebus **32** et die septimo intuebitur si non creverit macula et capillus sui coloris est et locus plagae carni reliquae aequalis **33** radetur homo absque loco maculae et includetur septem diebus aliis **34** si die septimo visa fuerit stetisse plaga in loco suo nec humilior carne reliqua mundabit eum lotisque vestibus mundus erit **35** sin autem post emundationem rursus creverit macula in cute **36** non quaeret amplius utrum capillus in flavum colorem sit commutatus quia aperte inmundus est **37** porro si steterit macula et capilli nigri fuerint noverit hominem esse sanatum et confidenter eum pronuntiet mundum **38** vir et mulier in cuius cute candor apparuerit **39** intuebitur eos sacerdos si deprehenderit subobscurum alborem lucere in cute sciat non esse lepram sed maculam coloris candidi et hominem mundum **40** vir de cuius capite capilli fluunt calvus ac mundus est **41** et si a fronte ceciderint pili recalvaster et mundus est **42** sin autem in calvitio sive in recalvatione albus vel rufus color fuerit exortus **43** et hoc sacerdos viderit condemnabit eum haut dubiae leprae quae orta est in calvitio **44** quicumque ergo maculatus fuerit lepra et separatus ad arbitrium sacerdotis **45** habebit vestimenta dissuta caput nudum os veste contectum contaminatum ac sordidum se clamabit **46** omni tempore quo leprosus est et inmundus solus habitabit extra castra **47** vestis lanea sive linea quae lepram habuerit **48** in stamine atque subtemine aut certe pellis vel quicquid ex pelle confectum est **49** si alba aut rufa macula fuerit infecta lepra reputabitur ostendeturque sacerdoti **50** qui consideratam recludet septem diebus **51** et die septimo rursus aspiciens si crevisse deprehenderit lepra perseverans est pollutum iudicabit vestimentum et omne in quo fuerit inventa **52** et idcirco conburetur flammis **53** quod si eam viderit non crevisse **54** praecipiet et lavabunt id in quo lepra est recludetque illud septem diebus aliis **55** et cum viderit faciem quidem pristinam non reversam nec tamen crevisse lepram inmundum iudicabit et igne conburet eo quod infusa sit in superficie vestimenti vel per totum lepra **56** sin autem obscurior fuerit locus leprae postquam vestis est lota abrumpet eum et a solido dividet **57** quod si ultra apparuerit in his locis quae prius inmaculata erant lepra volatilis et vaga debet igne conburi **58** si cessaverit lavabit ea quae pura sunt secundo et munda erunt **59** ista est lex leprae vestimenti lanei et linei staminis atque subteminis omnisque supellectilis pelliciae quomodo mundari debeat vel contaminari

14 locutusque est Dominus ad Mosen dicens **2** hic est ritus leprosi quando mundandus est adducetur ad sacerdotem **3** qui egressus e castris cum invenerit lepram esse mundatam **4** praecipiet ei qui purificatur ut offerat pro se duos passeres vivos quos vesci licitum est et lignum cedrinum vermiculumque et hysopum **5** et unum e passeribus immolari iubebit in vase fictili super aquas viventes **6** alium autem vivum cum ligno cedrino et cocco et hysopo tinguet in sanguine passeris immolati **7** quo asperget illum qui mundandus est septies ut iure purgetur et dimittet passerem vivum ut in agrum avolet **8** cumque laverit homo vestimenta sua radet omnes pilos corporis et lavabitur aqua purificatusque ingredietur castra ita dumtaxat ut maneat extra tabernaculum suum septem diebus **9** et die septimo radat capillos capitis barbamque et supercilia ac totius corporis pilos et lotis rursum vestibus et corpore **10** die octavo adsumet

duos agnos inmaculatos et ovem anniculam absque macula et tres decimas similae in sacrificium quae conspersa sit oleo et seorsum olei sextarium **11** cumque sacerdos purificans hominem statuerit eum et haec omnia coram Domino in ostio tabernaculi testimonii **12** tollet agnum et offeret eum pro delicto oleique sextarium et oblatis ante Dominum omnibus **13** immolabit agnum ubi immolari solet hostia pro peccato et holocaustum id est in loco sancto sicut enim pro peccato ita et pro delicto ad sacerdotem pertinet hostia sancta sanctorum est **14** adsumensque sacerdos de sanguine hostiae quae immolata est pro delicto ponet super extremum auriculae dextrae eius qui mundatur et super pollices manus dextrae et pedis **15** et de olei sextario mittet in manum suam sinistram **16** tinguetque digitum dextrum in eo et asperget septies contra Dominum **17** quod autem reliquum est olei in leva manu fundet super extremum auriculae dextrae eius qui mundatur et super pollices manus ac pedis dextri et super sanguinem qui fusus est pro delicto **18** et super caput eius **19** rogabitque pro eo coram Domino et faciet sacrificium pro peccato tunc immolabit holocaustum **20** et ponet illud in altari cum libamentis suis et homo rite mundabitur **21** quod si pauper est et non potest manus eius invenire quae dicta sunt adsumet agnum pro delicto ad oblationem ut roget pro eo sacerdos decimamque partem similae conspersae oleo in sacrificium et olei sextarium **22** duosque turtures sive duos pullos columbae quorum sit unus pro peccato et alter in holocaustum **23** offeretque ea die octavo purificationis suae sacerdoti ad ostium tabernaculi testimonii coram Domino **24** qui suscipiens agnum pro delicto et sextarium olei levabit simul **25** immolatoque agno de sanguine eius ponet super extremum auriculae dextrae illius qui mundatur et super pollices manus eius ac pedis dextri **26** olei vero partem mittet in manum suam sinistram **27** in quo tinguens digitum dextrae manus asperget septies contra Dominum **28** tangetque extremum dextrae auriculae illius qui mundatur et pollices manus ac pedis dextri in loco sanguinis qui effusus est pro delicto **29** reliquam autem partem olei quae est in sinistra manu mittet super caput purificati ut placet pro eo Dominum **30** et turturem sive pullum columbae offeret **31** unum pro delicto et alterum in holocaustum cum libamentis suis **32** hoc est sacrificium leprosi qui habere non potest omnia in emundationem sui **33** locutus est Dominus ad Mosen et Aaron dicens **34** cum ingressi fueritis terram Chanaan quam ego dabo vobis in possessionem si fuerit plaga leprae in aedibus **35** ibit cuius est domus nuntians sacerdoti et dicet quasi plaga leprae videtur mihi esse in domo mea **36** at ille praecipiet ut efferant universa de domo priusquam ingrediatur eam et videat utrum lepra sit ne inmunda fiant omnia quae in domo sunt intrabitque postea ut consideret domus lepram **37** et cum viderit in parietibus illius quasi valliculas pallore sive rubore deformes et humiliores superficie reliqua **38** egredietur ostium domus et statim claudet eam septem diebus **39** reversusque die septimo considerabit eam si invenerit crevisse lepram **40** iubebit erui lapides in quibus lepra est et proici eos extra civitatem in loco inmundo **41** domum autem ipsam radi intrinsecus per circuitum et spargi pulverem rasurae extra urbem in loco inmundo **42** lapidesque alios reponi pro his qui ablati fuerint et luto alio liniri domum **43** sin autem postquam eruti sunt lapides et pulvis elatus et alia terra lita **44** ingressus sacerdos viderit reversam lepram et parietes aspersos maculis lepra est perseverans et inmunda domus **45** quam statim destruent et lapides eius ac ligna atque universum pulverem proicient extra oppidum in loco inmundo **46** qui intraverit domum quando clausa est inmundus erit usque ad vesperum **47** et qui dormierit in ea et comederit quippiam lavabit vestimenta sua **48** quod si introiens sacerdos viderit lepram non crevisse in domo postquam denuo lita est purificabit eam reddita sanitate **49** et in purificationem eius sumet duos passeres lignumque cedrinum et vermiculum atque hysopum **50** et immolato uno passere in vase fictili super aquas vivas **51** tollet lignum cedrinum et hysopum et coccum et passerem vivum et intinguet omnia in sanguine passeris immolati atque in aquis viventibus et asperget domum septies **52** purificabitque eam tam in sanguine passeris quam in aquis viventibus et in passere vivo lignoque cedrino et hysopo atque vermiculo **53** cumque dimiserit passerem avolare in agrum libere orabit pro domo et iure mundabitur **54** ista est lex omnis leprae et percussurae **55** leprae vestium et domorum **56** cicatricis

et erumpentium papularum lucentis maculae et in varias species coloribus inmutatis 57 ut possit sciri quo tempore mundum quid vel inmundum sit

15 locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens 2 loquimini filiis Israhel et dicite eis vir qui patitur fluxum seminis inmundus erit 3 et tunc iudicabitur huic vitio subiacere cum per momenta singula adheserit carni illius atque concreverit foedus humor 4 omne stratum in quo dormierit inmundum erit et ubicumque sederit 5 si quis hominum tetigerit lectum eius lavabit vestimenta sua et ipse lotus aqua inmundus erit usque ad vesperum 6 si sederit ubi ille sederat et ipse lavabit vestimenta sua et lotus aqua inmundus erit usque ad vesperum 7 qui tetigerit carnem eius lavabit vestimenta sua et ipse lotus aqua inmundus erit usque ad vesperum 8 si salivam huiuscemodi homo iecerit super eum qui mundus est lavabit vestem suam et lotus aqua inmundus erit usque ad vesperum 9 sagma super quo sederit inmundum erit 10 et quicquid sub eo fuerit qui fluxum seminis patitur pollutum erit usque ad vesperum qui portaverit horum aliquid lavabit vestem suam et ipse lotus aqua inmundus erit usque ad vesperum 11 omnis quem tetigerit qui talis est non lotis ante manibus lavabit vestimenta sua et lotus aqua inmundus erit usque ad vesperum 12 vas fictile quod tetigerit confringetur vas autem ligneum lavabitur aqua 13 si sanatus fuerit qui huiuscemodi sustinet passionem numerabit septem dies post emundationem sui et lotis vestibus ac toto corpore in aquis viventibus erit mundus 14 die autem octavo sumet duos turtures aut duos pullos columbae et veniet in conspectu Domini ad ostium tabernaculi testimonii dabitque eos sacerdoti 15 qui faciet unum pro peccato et alterum in holocaustum rogabitque pro eo coram Domino ut emundetur a fluxu seminis sui 16 vir de quo egreditur semen coitus lavabit aqua omne corpus suum et inmundus erit usque ad vesperum 17 vestem et pellem quam habuerit lavabit aqua et inmunda erit usque ad vesperum 18 mulier cum qua coierit lavabitur aqua et inmunda erit usque ad vesperum 19 mulier quae redeunte mense patitur fluxum sanguinis septem diebus separabitur 20 omnis qui tetigerit eam inmundus erit usque ad vesperum 21 et in quo dormierit vel sederit diebus separationis suae polluetur 22 qui tetigerit lectum eius lavabit vestimenta sua et ipse lotus aqua inmundus erit usque ad vesperum 23 omne vas super quo illa sederit quisquis adtigerit lavabit vestimenta sua et lotus aqua pollutus erit usque ad vesperum 24 si coierit cum ea vir tempore sanguinis menstrualis inmundus erit septem diebus et omne stratum in quo dormierit polluetur 25 mulier quae patitur multis diebus fluxum sanguinis non in tempore menstruali vel quae post menstruum sanguinem fluere non cessat quamdiu huic subiacet passioni inmunda erit quasi sit in tempore menstruo 26 omne stratum in quo dormierit et vas in quo sederit pollutum erit 27 quicumque tetigerit eam lavabit vestimenta sua et ipse lotus aqua inmundus erit usque ad vesperum 28 si steterit sanguis et fluere cessarit numerabit septem dies purificationis suae 29 et octavo die offeret pro se sacerdoti duos turtures vel duos pullos columbae ad ostium tabernaculi testimonii 30 qui unum faciet pro peccato et alterum in holocaustum rogabitque pro ea coram Domino et pro fluxu inmunditiae eius 31 docebitis ergo filios Israhel ut caveant inmunditiam et non moriantur in sordibus suis cum polluerint tabernaculum meum quod est inter eos 32 ista est lex eius qui patitur fluxum seminis et qui polluitur coitu 33 et quae menstruis temporibus separatur vel quae iugi fluit sanguine et hominis qui dormierit cum ea

16 locutusque est Dominus ad Mosen post mortem duum filiorum Aaron quando offerentes ignem alienum interfecti sunt 2 et praecepit ei dicens loquere ad Aaron fratrem tuum ne omni tempore ingrediatur sanctuarium quod est intra velum coram propitiatorio quo tegitur arca ut non moriatur quia in nube apparebo super oraculum 3 nisi haec ante fecerit vitulum offeret pro peccato et arietem in holocaustum 4 tunica linea vestietur feminalibus lineis verecunda celabit accingetur zona linea cidarim lineam inponet capiti haec enim vestimenta sunt sancta quibus cunctis cum lotus fuerit induetur 5 suscipietque ab universa multitudine filiorum Israhel duos hircos pro peccato et unum arietem in holocaustum 6 cumque obtulerit vitulum et oraverit pro se et pro domo sua 7 duos hircos stare faciet coram Domino

in ostio tabernaculi testimonii **8** mittens super utrumque sortem unam Domino et alteram capro emissario **9** cuius sors exierit Domino offeret illum pro peccato **10** cuius autem in caprum emissarium statuet eum vivum coram Domino ut fundat preces super eo et emittat illum in solitudinem **11** his rite celebratis offeret vitulum et rogans pro se et pro domo sua immolabit eum **12** adsumptoque turibulo quod de prunis altaris impleverit et hauriens manu conpositum thymiama in incensum ultra velum intrabit in sancta **13** ut positis super ignem aromatibus nebula eorum et vapor operiat oraculum quod est super testimonium et non moriatur **14** tollet quoque de sanguine vituli et asperget digito septies contra propitiatorium ad orientem **15** cumque mactaverit hircum pro peccato populi inferet sanguinem eius intra velum sicut praeceptum est de sanguine vituli ut aspergat e regione oraculi **16** et expiet sanctuarium ab inmunditiis filiorum Israhel et a praevaricationibus eorum cunctisque peccatis iuxta hunc ritum faciet tabernaculo testimonii quod fixum est inter eos in medio sordium habitationis eorum **17** nullus hominum sit in tabernaculo quando pontifex ingreditur sanctuarium ut roget pro se et pro domo sua et pro universo coetu Israhel donec egrediatur **18** cum autem exierit ad altare quod coram Domino est oret pro se et sumptum sanguinem vituli atque hirci fundat super cornua eius per gyrum **19** aspergensque digito septies expiet et sanctificet illud ab inmunditiis filiorum Israhel **20** postquam emundarit sanctuarium et tabernaculum et altare tunc offerat hircum viventem **21** et posita utraque manu super caput eius confiteatur omnes iniquitates filiorum Israhel et universa delicta atque peccata eorum quae inprecans capiti eius emittet illum per hominem paratum in desertum **22** cumque portaverit hircus omnes iniquitates eorum in terram solitariam et dimissus fuerit in deserto **23** revertetur Aaron in tabernaculum testimonii et depositis vestibus quibus prius indutus erat cum intraret sanctuarium relictisque ibi **24** lavabit carnem suam in loco sancto indueturque vestimentis suis et postquam egressus obtulerit holocaustum suum ac plebis rogabit tam pro se quam pro populo **25** et adipem qui oblatus est pro peccatis adolebit super altare **26** ille vero qui dimiserit caprum emissarium lavabit vestimenta sua et corpus aqua et sic ingredietur in castra **27** vitulum autem et hircum qui pro peccato fuerant immolati et quorum sanguis inlatus est ut in sanctuario expiatio conpleretur asportabunt foras castra et conburent igni tam pelles quam carnes eorum et fimum **28** et quicumque conbuserit ea lavabit vestimenta sua et carnem aqua et sic ingredietur in castra **29** eritque hoc vobis legitimum sempiternum mense septimo decima die mensis adfligetis animas vestras nullumque facietis opus sive indigena sive advena qui peregrinatur inter vos **30** in hac die expiatio erit vestri atque mundatio ab omnibus peccatis vestris coram Domino mundabimini **31** sabbatum enim requietionis est et adfligetis animas vestras religione perpetua **32** expiabit autem sacerdos qui unctus fuerit et cuius initiatae manus ut sacerdotio fungatur pro patre suo indueturque stola linea et vestibus sanctis **33** et expiabit sanctuarium et tabernaculum testimonii atque altare sacerdotes quoque et universum populum **34** eritque hoc vobis legitimum sempiternum ut oretis pro filiis Israhel et pro cunctis peccatis eorum semel in anno fecit igitur sicut praeceperat Dominus Mosi

17 et locutus est Dominus ad Mosen dicens **2** loquere Aaron et filiis eius et cunctis filiis Israhel et dices ad eos iste est sermo quem mandavit Dominus dicens **3** homo quilibet de domo Israhel si occiderit bovem aut ovem sive capram in castris vel extra castra **4** et non obtulerit ad ostium tabernaculi oblationem Domino sanguinis reus erit quasi sanguinem fuderit sic peribit de medio populi sui **5** ideo offerre debent sacerdoti filii Israhel hostias suas quas occidunt in agro ut sanctificentur Domino ante ostium tabernaculi testimonii et immolent eas hostias pacificas Domino **6** fundetque sacerdos sanguinem super altare Domini ad ostium tabernaculi testimonii et adolebit adipem in odorem suavitatis Domino **7** et nequaquam ultra immolabunt hostias suas daemonibus cum quibus fornicati sunt legitimum sempiternum erit illis et posteris eorum **8** et ad ipsos dices homo de domo Israhel et de advenis qui peregrinantur apud vos qui obtulerit holocaustum sive victimam **9** et ad ostium tabernaculi testimonii non adduxerit eam ut offeratur Domino interibit de populo suo **10** homo quilibet

de domo Israhel et de advenis qui peregrinantur inter eos si comederit sanguinem obfirmabo faciem meam contra animam illius et disperdam eam de populo suo 11 quia anima carnis in sanguine est et ego dedi illum vobis ut super altare in eo expietis pro animabus vestris et sanguis pro animae piaculo sit 12 idcirco dixi filiis Israhel omnis anima ex vobis non comedet sanguinem nec ex advenis qui peregrinantur inter vos 13 homo quicumque de filiis Israhel et de advenis qui peregrinantur apud vos si venatione atque aucupio ceperit feram vel avem quibus vesci licitum est fundat sanguinem eius et operiat illum terra 14 anima enim omnis carnis in sanguine est unde dixi filiis Israhel sanguinem universae carnis non comedetis quia anima carnis in sanguine est et quicumque comederit illum interibit 15 anima quae comederit morticinum vel captum a bestia tam de indigenis quam de advenis lavabit vestes suas et semet ipsum aqua et contaminatus erit usque ad vesperum et hoc ordine mundus fiet 16 quod si non laverit vestimenta sua nec corpus portabit iniquitatem suam

18 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 2 loquere filiis Israhel et dices ad eos ego Dominus Deus vester 3 iuxta consuetudinem terrae Aegypti in qua habitastis non facietis et iuxta morem regionis Chanaan ad quam ego introducturus sum vos non agetis nec in legitimis eorum ambulabitis 4 facietis iudicia mea et praecepta servabitis et ambulabitis in eis ego Dominus Deus vester 5 custodite leges meas atque iudicia quae faciens homo vivet in eis ego Dominus 6 omnis homo ad proximam sanguinis sui non accedet ut revelet turpitudinem eius ego Dominus 7 turpitudinem patris et turpitudinem matris tuae non discoperies mater tua est non revelabis turpitudinem eius 8 turpitudinem uxoris patris tui non discoperies turpitudo enim patris tui est 9 turpitudinem sororis tuae ex patre sive ex matre quae domi vel foris genita est non revelabis 10 turpitudinem filiae filii tui vel neptis ex filia non revelabis quia turpitudo tua est 11 turpitudinem filiae uxoris patris tui quam peperit patri tuo et est soror tua non revelabis 12 turpitudinem sororis patris tui non discoperies quia caro est patris tui 13 turpitudinem sororis matris tuae non revelabis eo quod caro sit matris tuae 14 turpitudinem patrui tui non revelabis nec accedes ad uxorem eius quae tibi adfinitate coniungitur 15 turpitudinem nurus tuae non revelabis quia uxor filii tui est nec discoperies ignominiam eius 16 turpitudinem uxoris fratris tui non revelabis quia turpitudo fratris tui est 17 turpitudinem uxoris tuae et filiae eius non revelabis filiam filii eius et filiam filiae illius non sumes ut reveles ignominiam eius quia caro illius sunt et talis coitus incestus est 18 sororem uxoris tuae in pelicatum illius non accipies nec revelabis turpitudinem eius adhuc illa vivente 19 ad mulierem quae patitur menstrua non accedes nec revelabis foeditatem eius 20 cum uxore proximi tui non coibis nec seminis commixtione maculaberis 21 de semine tuo non dabis ut consecretur idolo Moloch nec pollues nomen Dei tui ego Dominus 22 cum masculo non commisceberis coitu femineo quia abominatio est 23 cum omni pecore non coibis nec maculaberis cum eo mulier non subcumbet iumento nec miscebitur ei quia scelus est 24 ne polluamini in omnibus his quibus contaminatae sunt universae gentes quas ego eiciam ante conspectum vestrum 25 et quibus polluta est terra cuius ego scelera visitabo ut evomat habitatores suos 26 custodite legitima mea atque iudicia et non faciat ex omnibus abominationibus istis tam indigena quam colonus qui peregrinatur apud vos 27 omnes enim execrationes istas fecerunt accolae terrae qui fuerunt ante vos et polluerunt eam 28 cavete ergo ne et vos similiter evomat cum paria feceritis sicut evomuit gentem quae fuit ante vos 29 omnis anima quae fecerit de abominationibus his quippiam peribit de medio populi sui 30 custodite mandata mea nolite facere quae fecerunt hii qui fuerunt ante vos et ne polluamini in eis ego Dominus Deus vester

19 locutus est Dominus ad Mosen dicens 2 loquere ad omnem coetum filiorum Israhel et dices ad eos sancti estote quia ego sanctus sum Dominus Deus vester 3 unusquisque matrem et patrem suum timeat sabbata mea custodite ego Dominus Deus vester 4 nolite converti ad idola nec deos conflatiles faciatis vobis ego Dominus Deus vester 5 si immolaveritis hostiam pacificorum Domino ut sit placabilis 6 eo die quo fuerit immolata comedetis eam et die altero quicquid autem residuum fuerit in diem tertium

igne conburetis 7 si quis post biduum comederit ex ea profanus erit et impietatis reus 8 portabit iniquitatem suam quia sanctum Domini polluit et peribit anima illa de populo suo 9 cum messueris segetes terrae tuae non tondebis usque ad solum superficiem terrae nec remanentes spicas colliges 10 neque in vinea tua racemos et grana decidentia congregabis sed pauperibus et peregrinis carpenda dimittes ego Dominus Deus vester 11 non facietis furtum non mentiemini nec decipiet unusquisque proximum suum 12 non peierabis in nomine meo nec pollues nomen Dei tui ego Dominus 13 non facies calumniam proximo tuo nec vi opprimes eum non morabitur opus mercennarii apud te usque mane 14 non maledices surdo nec coram caeco pones offendiculum sed timebis Deum tuum quia ego sum Dominus 15 non facies quod iniquum est nec iniuste iudicabis nec consideres personam pauperis nec honores vultum potentis iuste iudica proximo tuo 16 non eris criminator et susurro in populis non stabis contra sanguinem proximi tui ego Dominus 17 ne oderis fratrem tuum in corde tuo sed publice argue eum ne habeas super illo peccatum 18 non quaeres ultionem nec memor eris iniuriae civium tuorum diliges amicum tuum sicut temet ipsum ego Dominus 19 leges meas custodite iumenta tua non facies coire cum alterius generis animantibus agrum non seres diverso semine veste quae ex duobus texta est non indueris 20 homo si dormierit cum muliere coitu seminis quae sit ancilla etiam nubilis et tamen pretio non redempta nec libertate donata vapulabunt ambo et non morientur quia non fuit libera 21 pro delicto autem suo offeret Domino ad ostium tabernaculi testimonii arietem 22 orabitque pro eo sacerdos et pro delicto eius coram Domino et repropitiabitur ei dimitteturque peccatum 23 quando ingressi fueritis terram et plantaveritis in ea ligna pomifera auferetis praeputia eorum poma quae germinant inmunda erunt vobis nec edetis ex eis 24 quarto anno omnis fructus eorum sanctificabitur laudabilis Domino 25 quinto autem anno comedetis fructus congregantes poma quae proferunt ego Dominus Deus vester 26 non comedetis cum sanguine non augurabimini nec observabitis somnia 27 neque in rotundum adtondebitis comam nec radatis barbam 28 et super mortuo non incidetis carnem vestram neque figuras aliquas et stigmata facietis vobis ego Dominus 29 ne prostituas filiam tuam et contaminetur terra et impleatur piaculo 30 sabbata mea custodite et sanctuarium meum metuite ego Dominus 31 ne declinetis ad magos nec ab ariolis aliquid sciscitemini ut polluamini per eos ego Dominus Deus vester 32 coram cano capite consurge et honora personam senis et time Deum tuum ego sum Dominus 33 si habitaverit advena in terra vestra et moratus fuerit inter vos ne exprobretis ei 34 sed sit inter vos quasi indigena et diligetis eum quasi vosmet ipsos fuistis enim et vos advenae in terra Aegypti ego Dominus Deus vester 35 nolite facere iniquum aliquid in iudicio in regula in pondere in mensura 36 statera iusta et aequa sint pondera iustus modius aequusque sextarius ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegypti 37 custodite omnia praecepta mea et universa iudicia et facite ea ego Dominus

20 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 2 haec loqueris filiis Israhel homo de filiis Israhel et de advenis qui habitant in Israhel si quis dederit de semine suo idolo Moloch morte moriatur populus terrae lapidabit eum 3 et ego ponam faciem meam contra illum succidamque eum de medio populi sui eo quod dederit de semine suo Moloch et contaminaverit sanctuarium meum ac polluerit nomen sanctum meum 4 quod si neglegens populus terrae et quasi parvipendens imperium meum dimiserit hominem qui dederit de semine suo Moloch nec voluerit eum occidere 5 ponam faciem meam super hominem illum et cognationem eius succidamque et ipsum et omnes qui consenserunt ei ut fornicarentur cum Moloch de medio populi sui 6 anima quae declinaverit ad magos et ariolos et fornicata fuerit cum eis ponam faciem meam contra eam et interficiam illam de medio populi sui 7 sanctificamini et estote sancti quia ego Dominus Deus vester 8 custodite praecepta mea et facite ea ego Dominus qui sanctifico vos 9 qui maledixerit patri suo et matri morte moriatur patri matrique maledixit sanguis eius sit super eum 10 si moechatus quis fuerit cum uxore alterius et adulterium perpetrarit cum coniuge proximi sui morte moriantur et moechus et adultera 11 qui dormierit cum noverca sua et

revelaverit ignominiam patris sui morte moriantur ambo sanguis eorum sit super eos **12** si quis dormierit cum nuru sua uterque moriantur quia scelus operati sunt sanguis eorum sit super eos **13** qui dormierit cum masculo coitu femineo uterque operati sunt nefas morte moriantur sit sanguis eorum super eos **14** qui supra uxorem filiam duxerit matrem eius scelus operatus est vivus ardebit cum eis nec permanebit tantum nefas in medio vestri **15** qui cum iumento et pecore coierit morte moriatur pecus quoque occidite **16** mulier quae subcubuerit cuilibet iumento simul interficietur cum eo sanguis eorum sit super eos **17** qui acceperit sororem suam filiam patris sui vel filiam matris suae et viderit turpitudinem eius illaque conspexerit fratris ignominiam nefariam rem operati sunt occidentur in conspectu populi sui eo quod turpitudinem suam mutuo revelarint et portabunt iniquitatem suam **18** qui coierit cum muliere in fluxu menstruo et revelaverit turpitudinem eius ipsaque aperuerit fontem sanguinis sui interficientur ambo de medio populi sui **19** turpitudinem materterae tuae et amitae tuae non discoperies qui hoc fecerit ignominiam carnis suae nudavit portabunt ambo iniquitatem suam **20** qui coierit cum uxore patrui vel avunculi sui et revelaverit ignominiam cognationis suae portabunt ambo peccatum suum absque liberis morientur **21** qui duxerit uxorem fratris sui rem facit inlicitam turpitudinem fratris sui revelavit absque filiis erunt **22** custodite leges meas atque iudicia et facite ea ne et vos evomat terra quam intraturi estis et habitaturi **23** nolite ambulare in legitimis nationum quas ego expulsurus sum ante vos omnia enim haec fecerunt et abominatus sum eos **24** vobis autem loquor possidete terram eorum quam dabo vobis in hereditatem terram fluentem lacte et melle ego Dominus Deus vester qui separavi vos a ceteris populis **25** separate ergo et vos iumentum mundum ab inmundo et avem mundam ab inmunda ne polluatis animas vestras in pecore et in avibus et cunctis quae moventur in terra et quae vobis ostendi esse polluta **26** eritis sancti mihi quia sanctus ego sum Dominus et separavi vos a ceteris populis ut essetis mei **27** vir sive mulier in quibus pythonicus vel divinationis fuerit spiritus morte moriantur lapidibus obruent eos sanguis eorum sit super illos

21 dixit quoque Dominus ad Mosen loquere ad sacerdotes filios Aaron et dices eis ne contaminetur sacerdos in mortibus civium suorum **2** nisi tantum in consanguineis ac propinquis id est super matre et patre et filio ac filia fratre quoque **3** et sorore virgine quae non est nupta viro **4** sed nec in principe populi sui contaminabitur **5** non radent caput nec barbam neque in carnibus suis facient incisuras **6** sancti erunt Deo suo et non polluent nomen eius incensum enim Domini et panes Dei sui offerunt et ideo sancti erunt **7** scortum et vile prostibulum non ducet uxorem nec eam quae repudiata est a marito quia consecratus est Deo suo **8** et panes propositionis offert sit ergo sanctus quia et ego sanctus sum Dominus qui sanctifico vos **9** sacerdotis filia si deprehensa fuerit in stupro et violaverit nomen patris sui flammis exuretur **10** pontifex id est sacerdos maximus inter fratres suos super cuius caput fusum est unctionis oleum et cuius manus in sacerdotio consecratae sunt vestitusque est sanctis vestibus caput suum non discoperiet vestimenta non scindet **11** et ad omnem mortuum non ingredietur omnino super patre quoque suo et matre non contaminabitur **12** nec egredietur de sanctis ne polluat sanctuarium Domini quia oleum sanctae unctionis Dei sui super eum est ego Dominus **13** virginem ducet uxorem **14** viduam et repudiatam et sordidam atque meretricem non accipiet sed puellam de populo suo **15** ne commisceat stirpem generis sui vulgo gentis suae quia ego Dominus qui sanctifico eum **16** locutusque est Dominus ad Mosen dicens **17** loquere ad Aaron homo de semine tuo per familias qui habuerit maculam non offeret panes Deo suo **18** nec accedet ad ministerium eius si caecus fuerit si claudus si vel parvo vel grandi et torto naso **19** si fracto pede si manu **20** si gibbus si lippus si albuginem habens in oculo si iugem scabiem si inpetiginem in corpore vel hirniosus **21** omnis qui habuerit maculam de semine Aaron sacerdotis non accedet offerre hostias Domino nec panes Deo suo **22** vescetur tamen panibus qui offeruntur in sanctuario **23** ita dumtaxat ut intra velum non ingrediatur nec accedat ad altare quia maculam habet et contaminare non debet sanctuarium meum ego Dominus qui sanctifico

eos 24 locutus est ergo Moses ad Aaron et filios eius et
ad omnem Israhel cuncta quae sibi fuerant imperata

22 locutus quoque est Dominus ad Mosen dicens
2 loquere ad Aaron et ad filios eius ut caveant
ab his quae consecrata sunt filiorum Israhel et non
contaminent nomen sanctificatorum mihi quae ipsi
offerunt ego Dominus 3 dic ad eos et ad posteros
eorum omnis homo qui accesserit de stirpe vestra ad
ea quae consecrata sunt et quae obtulerunt filii Israhel
Domino in quo est inmunditia peribit coram Domino
ego sum Dominus 4 homo de semine Aaron qui fuerit
leprosus aut patiens fluxum seminis non vescetur
de his quae sanctificata sunt mihi donec sanetur
qui tetigerit inmundum super mortuo et ex quo
egreditur semen quasi coitus 5 et qui tangit reptile
et quodlibet inmundum cuius tactus est sordidus 6
inmundus erit usque ad vesperum et non vescetur his
quae sanctificata sunt sed cum laverit carnem suam
aqua 7 et occubuerit sol tunc mundatus vescetur
de sanctificatis quia cibus illius est 8 morticinum
et captum a bestia non comedent nec polluentur
in eis ego sum Dominus 9 custodient praecepta
mea ut non subiaceant peccato et moriantur in
sanctuario cum polluerint illud ego Dominus qui
sanctifico eos 10 omnis alienigena non comedet de
sanctificatis inquilinus sacerdotis et mercennarius
non vescentur ex eis 11 quem autem sacerdos emerit
et qui vernaculus domus eius fuerit hii comedent
ex eis 12 si filia sacerdotis cuilibet ex populo nupta
fuerit de his quae sanctificata sunt et de primitiis
non vescetur 13 sin autem vidua vel repudiata et
absque liberis reversa fuerit ad domum patris sui
sicut puella consuerat aletur cibis patris sui omnis
alienigena comedendi ex eis non habet potestatem
14 qui comederit de sanctificatis per ignorantiam
addet quintam partem cum eo quod comedit et
dabit sacerdoti in sanctuarium 15 nec contaminabunt
sanctificata filiorum Israhel quae offerunt Domino
16 ne forte sustineant iniquitatem delicti sui cum
sanctificata comederint ego Dominus qui sanctifico
eos 17 locutus est Dominus ad Mosen dicens 18 loquere
ad Aaron et filios eius et ad omnes filios Israhel
dicesque ad eos homo de domo Israhel et de advenis
qui habitant apud vos qui obtulerit oblationem suam
vel vota solvens vel sponte offerens quicquid illud
obtulerit in holocaustum Domini 19 ut offeratur per
vos masculus inmaculatus erit ex bubus et ex ovibus
et ex capris 20 si maculam habuerit non offeretis
neque erit acceptabile 21 homo qui obtulerit victimam
pacificorum Domino vel vota solvens vel sponte
offerens tam de bubus quam de ovibus inmaculatum
offeret ut acceptabile sit omnis macula non erit in eo
22 si caecum fuerit si fractum si cicatricem habens si
papulas aut scabiem vel inpetiginem non offeretis ea
Domino neque adolebitis ex eis super altare Domini
23 bovem et ovem aure et cauda amputatis voluntarie
offerre potes votum autem ex his solvi non potest 24
omne animal quod vel contritis vel tunsis vel sectis
ablatisque testiculis est non offeretis Domino et in
terra vestra hoc omnino ne faciatis 25 de manu
alienigenae non offeretis panes Deo vestro et quicquid
aliud dare voluerint quia corrupta et maculata sunt
omnia non suscipietis ea 26 locutusque est Dominus
ad Mosen dicens 27 bos ovis et capra cum genita
fuerint septem diebus erunt sub ubere matris suae die
autem octavo et deinceps offerri poterunt Domino 28
sive illa bos sive ovis non immolabuntur una die cum
fetibus suis 29 si immolaveritis hostiam pro gratiarum
actione Domino ut possit esse placabilis 30 eodem
die comedetis eam non remanebit quicquam in mane
alterius diei ego Dominus 31 custodite mandata mea
et facite ea ego Dominus 32 ne polluatis nomen meum
sanctum ut sanctificer in medio filiorum Israhel
ego Dominus qui sanctifico vos 33 et eduxi de terra
Aegypti ut essem vobis in Deum ego Dominus

23 locutus est Dominus ad Mosen dicens 2 loquere
filiis Israhel et dices ad eos hae sunt feriae Domini
quas vocabitis sanctas 3 sex diebus facietis opus dies
septimus quia sabbati requies est vocabitur sanctus
omne opus non facietis in eo sabbatum Domini est in
cunctis habitationibus vestris 4 hae sunt ergo feriae
Domini sanctae quas celebrare debetis temporibus suis
5 mense primo quartadecima die mensis ad vesperum
phase Domini est 6 et quintadecima die mensis huius
sollemnitas azymorum Domini est septem diebus
azyma comedetis 7 dies primus erit vobis celeberrimus
sanctusque omne opus servile non facietis in eo
8 sed offeretis sacrificium in igne Domino septem

diebus dies autem septimus erit celebrior et sanctior nullumque servile opus fiet in eo 9 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 10 loquere filiis Israhel et dices ad eos cum ingressi fueritis terram quam ego dabo vobis et messueritis segetem feretis manipulos spicarum primitias messis vestrae ad sacerdotem 11 qui elevabit fasciculum coram Domino ut acceptabile sit pro vobis altero die sabbati et sanctificabit illum 12 atque in eodem die quo manipulus consecratur caedetur agnus inmaculatus anniculus in holocaustum Domini 13 et libamenta offerentur cum eo duae decimae similae conspersae oleo in incensum Domini odoremque suavissimum liba quoque vini quarta pars hin 14 panem et pulentam et pultes non comedetis ex segete usque ad diem qua offeratis ex ea Deo vestro praeceptum est sempiternum in generationibus cunctisque habitaculis vestris 15 numerabitis ergo ab altero die sabbati in quo obtulistis manipulum primitiarum septem ebdomadas plenas 16 usque ad alteram diem expletionis ebdomadae septimae id est quinquaginta dies et sic offeretis sacrificium novum Domino 17 ex omnibus habitaculis vestris panes primitiarum duos de duabus decimis similae fermentatae quos coquetis in primitias Domini 18 offeretisque cum panibus septem agnos inmaculatos anniculos et vitulum de armento unum et arietes duos et erunt in holocausto cum libamentis suis in odorem suavissimum Domino 19 facietis et hircum pro peccato duosque agnos anniculos hostias pacificorum 20 cumque elevaverit eos sacerdos cum panibus primitiarum coram Domino cedent in usum eius 21 et vocabitis hunc diem celeberrimum atque sanctissimum omne opus servile non facietis in eo legitimum sempiternum erit in cunctis habitaculis et generationibus vestris 22 postquam autem messueritis segetem terrae vestrae non secabitis eam usque ad solum nec remanentes spicas colligetis sed pauperibus et peregrinis dimittetis eas ego Dominus Deus vester 23 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 24 loquere filiis Israhel mense septimo prima die mensis erit vobis sabbatum memorabile clangentibus tubis et vocabitur sanctum 25 omne opus servile non facietis in eo et offeretis holocaustum Domino 26 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 27 decimo die mensis huius septimi dies expiationum erit celeberrimus et vocabitur sanctus adfligetisque animas vestras in eo et offeretis holocaustum Domino 28 omne opus non facietis in tempore diei huius quia dies propitiationis est ut propitietur vobis Dominus Deus vester 29 omnis anima quae adflicta non fuerit die hoc peribit de populis suis 30 et quae operis quippiam fecerit delebo eam de populo suo 31 nihil ergo operis facietis in eo legitimum sempiternum erit vobis in cunctis generationibus et habitationibus vestris 32 sabbatum requietionis est adfligetis animas vestras die nono mensis a vespero usque ad vesperum celebrabitis sabbata vestra 33 et locutus est Dominus ad Mosen dicens 34 loquere filiis Israhel a quintodecimo die mensis huius septimi erunt feriae tabernaculorum septem diebus Domino 35 dies primus vocabitur celeberrimus atque sanctissimus omne opus servile non facietis 36 et septem diebus offeretis holocausta Domino dies quoque octavus erit celeberrimus atque sanctissimus et offeretis holocaustum Domino est enim coetus atque collectae omne opus servile non facietis in eo 37 hae sunt feriae Domini quas vocabitis celeberrimas et sanctissimas offeretisque in eis oblationes Domino holocausta et libamenta iuxta ritum uniuscuiusque diei 38 exceptis sabbatis Domini donisque vestris et quae offertis ex voto vel quae sponte tribuitis Domino 39 a quintodecimo ergo die mensis septimi quando congregaveritis omnes fructus terrae vestrae celebrabitis ferias Domini septem diebus die primo et die octavo erit sabbatum id est requies 40 sumetisque vobis die primo fructus arboris pulcherrimae spatulasque palmarum et ramos ligni densarum frondium et salices de torrente et laetabimini coram Domino Deo vestro 41 celebrabitisque sollemnitatem eius septem diebus per annum legitimum sempiternum erit in generationibus vestris mense septimo festa celebrabitis 42 et habitabitis in umbraculis septem diebus omnis qui de genere est Israhel manebit in tabernaculis 43 ut discant posteri vestri quod in tabernaculis habitare fecerim filios Israhel cum educerem eos de terra Aegypti ego Dominus Deus vester 44 locutusque est Moses super sollemnitatibus Domini ad filios Israhel

24 et locutus est Dominus ad Mosen dicens **2** praecipe filiis Israhel ut adferant tibi oleum de olivis purissimum ac lucidum ad concinnandas lucernas iugiter **3** extra velum testimonii in tabernaculo foederis ponetque eas Aaron a vespere usque in mane coram Domino cultu rituque perpetuo in generationibus vestris **4** super candelabro mundissimo ponentur semper in conspectu Domini **5** accipies quoque similam et coques ex ea duodecim panes qui singuli habebunt duas decimas **6** quorum senos altrinsecus super mensam purissimam coram Domino statues **7** et pones super eos tus lucidissimum ut sit panis in monumentum oblationis Domini **8** per singula sabbata mutabuntur coram Domino suscepti a filiis Israhel foedere sempiterno **9** eruntque Aaron et filiorum eius ut comedant eos in loco sancto quia sanctum sanctorum est de sacrificiis Domini iure perpetuo **10** ecce autem egressus filius mulieris israhelitis quem pepererat de viro aegyptio inter filios Israhel iurgatus est in castris cum viro israhelite **11** cumque blasphemasset nomen et maledixisset ei adductus est ad Mosen vocabatur autem mater eius Salumith filia Dabri de tribu Dan **12** miseruntque eum in carcerem donec nossent quid iuberet Dominus **13** qui locutus est ad Mosen **14** dicens educ blasphemum extra castra et ponant omnes qui audierunt manus suas super caput eius et lapidet eum populus universus **15** et ad filios Israhel loqueris homo qui maledixerit Deo suo portabit peccatum suum **16** et qui blasphemaverit nomen Domini morte moriatur lapidibus opprimet eum omnis multitudo sive ille civis seu peregrinus fuerit qui blasphemaverit nomen Domini morte moriatur **17** qui percusserit et occiderit hominem morte moriatur **18** qui percusserit animal reddat vicarium id est animam pro anima **19** qui inrogaverit maculam cuilibet civium suorum sicut fecit fiet ei **20** fracturam pro fractura oculum pro oculo dentem pro dente restituet qualem inflixerit maculam talem sustinere cogetur **21** qui percusserit iumentum reddet aliud qui percusserit hominem punietur **22** aequum iudicium sit inter vos sive peregrinus sive civis peccaverit quia ego sum Dominus Deus vester **23** locutusque est Moses ad filios Israhel et eduxerunt eum qui blasphemaverat extra castra ac lapidibus oppresserunt feceruntque filii Israhel sicut praeceperat Dominus Mosi

25 locutusque est Dominus ad Mosen in monte Sinai dicens **2** loquere filiis Israhel et dices ad eos quando ingressi fueritis terram quam ego dabo vobis sabbatizet sabbatum Domini **3** sex annis seres agrum tuum et sex annis putabis vineam tuam colligesque fructus eius **4** septimo autem anno sabbatum erit terrae requietionis Domini agrum non seres et vineam non putabis **5** quae sponte gignit humus non metes et uvas primitiarum tuarum non colliges quasi vindemiam annus enim requietionis terrae est **6** sed erunt vobis in cibum tibi et servo tuo ancillae et mercennario tuo et advenae qui peregrinantur apud te **7** iumentis tuis et pecoribus omnia quae nascuntur praebebunt cibum **8** numerabis quoque tibi septem ebdomades annorum id est septem septies quae simul faciunt annos quadraginta novem **9** et clanges bucina mense septimo decima die mensis propitiationis tempore in universa terra vestra **10** sanctificabisque annum quinquagesimum et vocabis remissionem cunctis habitatoribus terrae tuae ipse est enim iobeleus revertetur homo ad possessionem suam et unusquisque rediet ad familiam pristinam **11** quia iobeleus est et quinquagesimus annus non seretis neque metetis sponte in agro nascentia et primitias vindemiae non colligetis **12** ob sanctificationem iobelei sed statim ablata comedetis **13** anno iobelei redient omnes ad possessiones suas **14** quando vendes quippiam civi tuo vel emes ab eo ne contristes fratrem tuum sed iuxta numerum annorum iobelei emes ab eo **15** et iuxta supputationem frugum vendet tibi **16** quanto plus anni remanserint post iobeleum tanto crescet et pretium et quanto minus temporis numeraveris tanto minoris et emptio constabit tempus enim frugum vendet tibi **17** nolite adfligere contribules vestros sed timeat unusquisque Deum suum quia ego Dominus Deus vester **18** facite praecepta mea et iudicia custodite et implete ea ut habitare possitis in terra absque ullo pavore **19** et gignat vobis humus fructus suos quibus vescamini usque ad saturitatem nullius impetum formidantes **20** quod si dixeritis quid comedemus anno septimo si non seruerimus neque collegerimus fruges nostras

21 dabo benedictionem meam vobis anno sexto et faciet fructus trium annorum 22 seretisque anno octavo et comedetis veteres fruges usque ad nonum annum donec nova nascantur edetis vetera 23 terra quoque non veniet in perpetuum quia mea est et vos advenae et coloni mei estis 24 unde cuncta regio possessionis vestrae sub redemptionis condicione vendetur 25 si adtenuatus frater tuus vendiderit possessiunculam suam et voluerit propinquus eius potest redimere quod ille vendiderat 26 sin autem non habuerit proximum et ipse pretium ad redimendum potuerit invenire 27 conputabuntur fructus ex eo tempore quo vendidit et quod reliquum est reddet emptori sicque recipiet possessionem suam 28 quod si non invenerit manus eius ut reddat pretium habebit emptor quod emerat usque ad annum iobeleum in ipso enim omnis venditio redit ad dominum et ad possessorem pristinum 29 qui vendiderit domum intra urbis muros habebit licentiam redimendi donec unus impleatur annus 30 si non redemerit et anni circulus fuerit evolutus emptor possidebit eam et posteri eius in perpetuum et redimi non poterit etiam in iobeleo 31 sin autem in villa fuerit domus quae muros non habet agrorum iure vendetur si ante redempta non fuerit in iobeleo revertetur ad dominum 32 aedes Levitarum quae in urbibus sunt semper possunt redimi 33 si redemptae non fuerint in iobeleo revertentur ad dominos quia domus urbium leviticarum pro possessionibus sunt inter filios Israhel 34 suburbana autem eorum non venient quia possessio sempiterna est 35 si adtenuatus fuerit frater tuus et infirmus manu et susceperis eum quasi advenam et peregrinum et vixerit tecum 36 ne accipias usuras ab eo nec amplius quam dedisti time Deum tuum ut vivere possit frater tuus apud te 37 pecuniam tuam non dabis ei ad usuram et frugum superabundantiam non exiges 38 ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegypti ut darem vobis terram Chanaan et essem vester Deus 39 si paupertate conpulsus vendiderit se tibi frater tuus non eum opprimes servitute famulorum 40 sed quasi mercennarius et colonus erit usque ad annum iobeleum operabitur apud te 41 et postea egredietur cum liberis suis et revertetur ad cognationem et ad possessionem patrum suorum 42 mei enim servi sunt et ego eduxi eos de terra Aegypti non venient condicione servorum 43 ne adfligas eum per potentiam sed metuito Deum tuum 44 servus et ancilla sint vobis de nationibus quae in circuitu vestro sunt 45 et de advenis qui peregrinantur apud vos vel qui ex his nati fuerint in terra vestra hos habebitis famulos 46 et hereditario iure transmittetis ad posteros ac possidebitis in aeternum fratres autem vestros filios Israhel ne opprimatis per potentiam 47 si invaluerit apud vos manus advenae atque peregrini et adtenuatus frater tuus vendiderit se ei aut cuiquam de stirpe eius 48 post venditionem potest redimi qui voluerit ex fratribus suis redimet eum 49 et patruus et patruelis et consanguineus et adfinis sin autem et ipse potuerit redimet se 50 supputatis dumtaxat annis a tempore venditionis suae usque ad annum iobeleum et pecunia qua venditus fuerat iuxta annorum numerum et rationem mercennarii supputata 51 si plures fuerint anni qui remanent usque ad iobeleum secundum hos reddet et pretium 52 si pauci ponet rationem cum eo iuxta annorum numerum et reddet emptori quod reliquum est annorum 53 quibus ante servivit mercedibus inputatis non adfliget eum violenter in conspectu tuo 54 quod si per haec redimi non potuerit anno iobeleo egredietur cum liberis suis 55 mei sunt enim servi filii Israhel quos eduxi de terra Aegypti

26 ego Dominus Deus vester non facietis vobis idolum et sculptile nec titulos erigetis nec insignem lapidem ponetis in terra vestra ut adoretis eum ego enim sum Dominus Deus vester 2 custodite sabbata mea et pavete ad sanctuarium meum ego Dominus 3 si in praeceptis meis ambulaveritis et mandata mea custodieritis et feceritis ea dabo vobis pluvias temporibus suis 4 et terra gignet germen suum et pomis arbores replebuntur 5 adprehendet messium tritura vindemiam et vindemia occupabit sementem et comedetis panem vestrum in saturitatem et absque pavore habitabitis in terra vestra 6 dabo pacem in finibus vestris dormietis et non erit qui exterreat auferam malas bestias et gladius non transibit terminos vestros 7 persequemini inimicos vestros et corruent coram vobis 8 persequentur quinque de vestris centum alienos et centum ex vobis decem milia cadent inimici vestri in conspectu vestro gladio 9 respiciam vos et crescere faciam

multiplicabimini et firmabo pactum meum vobiscum **10** comedetis vetustissima veterum et vetera novis supervenientibus proicietis **11** ponam tabernaculum meum in medio vestri et non abiciet vos anima mea **12** ambulabo inter vos et ero vester Deus vosque eritis populus meus **13** ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra Aegyptiorum ne serviretis eis et qui confregi catenas cervicum vestrarum ut incederetis erecti **14** quod si non audieritis me nec feceritis omnia mandata mea **15** si spreveritis leges meas et iudicia mea contempseritis ut non faciatis ea quae a me constituta sunt et ad irritum perducatis pactum meum **16** ego quoque haec faciam vobis visitabo vos velociter in egestate et ardore qui conficiat oculos vestros et consumat animas frustra seretis sementem quae ab hostibus devorabitur **17** ponam faciem meam contra vos et corruetis coram hostibus vestris et subiciemini his qui oderunt vos fugietis nemine persequente **18** sin autem nec sic oboedieritis mihi addam correptiones vestras septuplum propter peccata vestra **19** et conteram superbiam duritiae vestrae daboque caelum vobis desuper sicut ferrum et terram aeneam **20** consumetur in cassum labor vester non proferet terra germen nec arbores poma praebebunt **21** si ambulaveritis ex adverso mihi nec volueritis audire me addam plagas vestras usque in septuplum propter peccata vestra **22** emittamque in vos bestias agri quae consumant et vos et pecora vestra et ad paucitatem cuncta redigant desertaeque fiant viae vestrae **23** quod si nec sic volueritis recipere disciplinam sed ambulaveritis ex adverso mihi **24** ego quoque contra vos adversus incedam et percutiam vos septies propter peccata vestra **25** inducamque super vos gladium ultorem foederis mei cumque confugeritis in urbes mittam pestilentiam in medio vestri et trademini hostium manibus **26** postquam confregero baculum panis vestri ita ut decem mulieres in uno clibano coquant panes et reddant eos ad pondus et comedetis et non saturabimini **27** sin autem nec per haec audieritis me sed ambulaveritis contra me **28** et ego incedam adversum vos in furore contrario et corripiam vos septem plagis propter peccata vestra **29** ita ut comedatis carnes filiorum et filiarum vestrarum **30** destruam excelsa vestra et simulacra confringam cadetis inter ruinas idolorum vestrorum et abominabitur vos anima mea **31** in tantum ut urbes vestras redigam in solitudinem et deserta faciam sanctuaria vestra nec recipiam ultra odorem suavissimum **32** disperdamque terram vestram et stupebunt super ea inimici vestri cum habitatores illius fuerint **33** vos autem dispergam in gentes et evaginabo post vos gladium eritque terra vestra deserta et civitates dirutae **34** tunc placebunt terrae sabbata sua cunctis diebus solitudinis suae quando fueritis **35** in terra hostili sabbatizabit et requiescet in sabbatis solitudinis suae eo quod non requieverit in sabbatis vestris quando habitabatis in ea **36** et qui de vobis remanserint dabo pavorem in cordibus eorum in regionibus hostium terrebit eos sonitus folii volantis et ita fugient quasi gladium cadent nullo sequente **37** et corruent singuli super fratres suos quasi bella fugientes nemo vestrum inimicis audebit resistere **38** peribitis inter gentes et hostilis vos terra consumet **39** quod si et de his aliqui remanserint tabescent in iniquitatibus suis in terra inimicorum suorum et propter peccata patrum suorum et sua adfligentur **40** donec confiteantur iniquitates suas et maiorum suorum quibus praevaricati sunt in me et ambulaverunt ex adverso mihi **41** ambulabo igitur et ego contra eos et inducam illos in terram hostilem donec erubescat incircumcisa mens eorum tunc orabunt pro impietatibus suis **42** et recordabor foederis mei quod pepigi cum Iacob et Isaac et Abraham terrae quoque memor ero **43** quae cum relicta fuerit ab eis conplacebit sibi in sabbatis suis patiens solitudinem propter illos ipsi vero rogabunt pro peccatis suis eo quod abiecerint iudicia mea et leges meas despexerint **44** et tamen etiam cum essent in terra hostili non penitus abieci eos neque sic despexi ut consumerentur et irritum facerem pactum meum cum eis ego enim sum Dominus Deus eorum **45** et recordabor foederis mei pristini quando eduxi eos de terra Aegypti in conspectu gentium ut essem Deus eorum ego Dominus Deus **46** haec sunt praecepta atque iudicia et leges quas dedit Dominus inter se et inter filios Israhel in monte Sinai per manum Mosi

27 locutusque est Dominus ad Mosen dicens **2** loquere filiis Israhel et dices ad eos homo qui votum fecerit et spoponderit Deo animam suam

sub aestimatione dabit pretium **3** si fuerit masculus a vicesimo usque ad sexagesimum annum dabit quinquaginta siclos argenti ad mensuram sanctuarii **4** si mulier triginta **5** a quinto autem anno usque ad vicesimum masculus dabit viginti siclos femina decem **6** ab uno mense usque ad annum quintum pro masculo dabuntur quinque sicli pro femina tres **7** sexagenarius et ultra masculus dabit quindecim siclos femina decem **8** si pauper fuerit et aestimationem reddere non valebit stabit coram sacerdote et quantum ille aestimaverit et viderit eum posse reddere tantum dabit **9** animal autem quod immolari potest Domino si quis voverit sanctum erit **10** et mutari non poterit id est nec melius malo nec peius bono quod si mutaverit et ipsum quod mutatum est et illud pro quo mutatum est consecratum erit Domino **11** animal inmundum quod immolari Domino non potest si quis voverit adducetur ante sacerdotem **12** qui diiudicans utrum bonum an malum sit statuet pretium **13** quod si dare voluerit is qui offert addet supra aestimationis quintam partem **14** homo si voverit domum suam et sanctificaverit Domino considerabit eam sacerdos utrum bona an mala sit et iuxta pretium quod ab eo fuerit constitutum venundabitur **15** sin autem ille qui voverat voluerit redimere eam dabit quintam partem aestimationis supra et habebit domum **16** quod si agrum possessionis suae voverit et consecraverit Domino iuxta mensuram sementis aestimabitur pretium si triginta modiis hordei seritur terra quinquaginta siclis veniet argenti **17** si statim ab anno incipientis iobelei voverit agrum quanto valere potest tanto aestimabitur **18** sin autem post aliquantum temporis supputabit sacerdos pecuniam iuxta annorum qui reliqui sunt numerum usque ad iobeleum et detrahetur ex pretio **19** quod si voluerit redimere agrum ille qui voverat addet quintam partem aestimatae pecuniae et possidebit eum **20** sin autem noluerit redimere sed alteri cuilibet fuerit venundatus ultra eum qui voverat redimere non poterit **21** quia cum iobelei venerit dies sanctificatus erit Domino et possessio consecrata ad ius pertinet sacerdotum **22** si ager emptus et non de possessione maiorum sanctificatus fuerit Domino **23** supputabit sacerdos iuxta annorum numerum usque ad iobeleum pretium et dabit ille qui voverat eum Domino **24** in iobeleo autem revertetur ad priorem dominum qui vendiderat eum et habuerat in sortem possessionis suae **25** omnis aestimatio siclo sanctuarii ponderabitur siclus viginti obolos habet **26** primogenita quae ad Dominum pertinent nemo sanctificare poterit et vovere sive bos sive ovis fuerit Domini sunt **27** quod si inmundum est animal redimet qui obtulit iuxta aestimationem tuam et addet quintam partem pretii si redimere noluerit vendetur alteri quantocumque a te fuerit aestimatum **28** omne quod Domino consecratur sive homo fuerit sive animal sive ager non veniet nec redimi poterit quicquid semel fuerit consecratum sanctum sanctorum erit Domino **29** et omnis consecratio quae offertur ab homine non redimetur sed morte morietur **30** omnes decimae terrae sive de frugibus sive de pomis arborum Domini sunt et illi sanctificantur **31** si quis autem voluerit redimere decimas suas addet quintam partem earum **32** omnium decimarum boves et oves et caprae quae sub pastoris virga transeunt quicquid decimum venerit sanctificabitur Domino **33** non eligetur nec bonum nec malum nec altero commutabitur si quis mutaverit et quod mutatum est et pro quo mutatum est sanctificabitur Domino et non redimetur **34** haec sunt praecepta quae mandavit Dominus Mosi ad filios Israhel in monte Sinai

Liber Numeri

1 locutusque est Dominus ad Mosen in deserto Sinai
in tabernaculo foederis prima die mensis secundi
anno altero egressionis eorum ex Aegypto dicens **2**
tollite summam universae congregationis filiorum
Israhel per cognationes et domos suas et nomina
singulorum quicquid sexus est masculini **3** a vicesimo
anno et supra omnium virorum fortium ex Israhel
et numerabitis eos per turmas suas tu et Aaron **4**
eruntque vobiscum principes tribuum ac domorum
in cognationibus suis **5** quorum ista sunt nomina de
Ruben Elisur filius Sedeur **6** de Symeon Salamihel
filius Surisaddai **7** de Iuda Naasson filius Aminadab **8**
de Isachar Nathanahel filius Suar **9** de Zabulon Heliab
filius Helon **10** filiorum autem Ioseph de Ephraim
Helisama filius Ammiud de Manasse Gamalihel filius
Phadassur **11** de Beniamin Abidan filius Gedeonis **12**
de Dan Ahiezer filius Amisaddai **13** de Aser Phegihel
filius Ochran **14** de Gad Heliasaph filius Duhel **15** de
Nepthali Ahira filius Henan **16** hii nobilissimi principes
multitudinis per tribus et cognationes suas et capita
exercitus Israhel **17** quos tulerunt Moses et Aaron cum
omni vulgi multitudine **18** et congregaverunt primo
die mensis secundi recensentes eos per cognationes
et domos ac familias et capita et nomina singulorum a
vicesimo anno et supra **19** sicut praeceperat Dominus
Mosi numeratique sunt in deserto Sinai **20** de Ruben
primogenito Israhelis per generationes et familias
ac domos suas et nomina capitum singulorum omne
quod sexus est masculini a vicesimo anno et supra
procedentium ad bellum **21** quadraginta sex milia
quingenti **22** de filiis Symeon per generationes et
familias ac domos cognationum suarum recensiti sunt
per nomina et capita singulorum omne quod sexus
est masculini a vicesimo anno et supra procedentium
ad bellum **23** quinquaginta novem milia trecenti **24**
de filiis Gad per generationes et familias ac domos
cognationum suarum recensiti sunt per nomina
singulorum a viginti annis et supra omnes qui ad
bella procederent **25** quadraginta quinque milia
sescenti quinquaginta **26** de filiis Iuda per generationes
et familias ac domos cognationum suarum per
nomina singulorum a vicesimo anno et supra omnes
qui poterant ad bella procedere **27** recensiti sunt
septuaginta quattuor milia sescenti **28** de filiis Isachar
per generationes et familias ac domos cognationum
suarum per nomina singulorum a vicesimo anno et
supra omnes qui ad bella procederent **29** recensiti
sunt quinquaginta quattuor milia quadringenti **30** de
filiis Zabulon per generationes et familias ac domos
cognationum suarum recensiti sunt per nomina
singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui
poterant ad bella procedere **31** quinquaginta septem
milia quadringenti **32** de filiis Ioseph filiorum Ephraim
per generationes et familias ac domos cognationum
suarum recensiti sunt per nomina singulorum a
vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad bella
procedere **33** quadraginta milia quingenti **34** porro
filiorum Manasse per generationes et familias ac
domos cognationum suarum recensiti sunt per nomina
singulorum a viginti annis et supra omnes qui poterant
ad bella procedere **35** triginta duo milia ducenti **36**
de filiis Beniamin per generationes et familias ac
domos cognationum suarum recensiti sunt nominibus
singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui
poterant ad bella procedere **37** triginta quinque milia
quadringenti **38** de filiis Dan per generationes et
familias ac domos cognationum suarum recensiti
sunt nominibus singulorum a vicesimo anno et
supra omnes qui poterant ad bella procedere **39**
sexaginta duo milia septingenti **40** de filiis Aser
per generationes et familias ac domos cognationum
suarum recensiti sunt per nomina singulorum a
vicesimo anno et supra omnes qui poterant ad bella
procedere **41** quadraginta milia et mille quingenti
42 de filiis Nepthali per generationes et familias ac
domos cognationum suarum recensiti sunt nominibus
singulorum a vicesimo anno et supra omnes qui
poterant ad bella procedere **43** quinquaginta tria milia
quadringenti **44** hii sunt quos numeraverunt Moses
et Aaron et duodecim principes Israhel singulos per
domos cognationum suarum **45** fueruntque omnes
filiorum Israhel per domos et familias suas a vicesimo
anno et supra qui poterant ad bella procedere **46**
sescenta tria milia virorum quingenti quinquaginta
47 Levitae autem in tribu familiarum suarum non sunt
numerati cum eis **48** locutusque est Dominus ad Mosen
dicens **49** tribum Levi noli numerare neque ponas
summam eorum cum filiis Israhel **50** sed constitue

eos super tabernaculum testimonii cuncta vasa eius et quicquid ad caerimonias pertinet ipsi portabunt tabernaculum et omnia utensilia eius et erunt in ministerio ac per gyrum tabernaculi metabuntur **51** cum proficiscendum fuerit deponent Levitae tabernaculum cum castra metanda erigent quisquis externorum accesserit occidetur **52** metabuntur autem castra filii Israhel unusquisque per turmas et cuneos atque exercitum suum **53** porro Levitae per gyrum tabernaculi figent tentoria ne fiat indignatio super multitudinem filiorum Israhel et excubabunt in custodiis tabernaculi testimonii **54** fecerunt ergo filii Israhel iuxta omnia quae praeceperat Dominus Mosi

2 locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens **2** singuli per turmas signa atque vexilla et domos cognationum suarum castrametabuntur filiorum Israhel per gyrum tabernaculi foederis **3** ad orientem Iudas figet tentoria per turmas exercitus sui eritque princeps filiorum eius Naasson filius Aminadab **4** et omnis de stirpe eius summa pugnantium septuaginta quattuor milia sescentorum **5** iuxta eum castrametati sunt de tribu Isachar quorum princeps fuit Nathanahel filius Suar **6** et omnis numerus pugnatorum eius quinquaginta quattuor milia quadringenti **7** in tribu Zabulon princeps fuit Heliab filius Helon **8** omnis de stirpe eius exercitus pugnatorum quinquaginta septem milia quadringenti **9** universi qui in castris Iudae adnumerati sunt fuerunt centum octoginta sex milia quadringenti et per turmas suas primi egredientur **10** in castris filiorum Ruben ad meridianam plagam erit princeps Elisur filius Sedeur **11** et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quadraginta sex milia quingenti **12** iuxta eum castrametati sunt de tribu Symeon quorum princeps fuit Salamihel filius Surisaddai **13** et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quinquaginta novem milia trecenti **14** in tribu Gad princeps fuit Heliasaph filius Duhel **15** et cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quadraginta quinque milia sescenti quinquaginta **16** omnes qui recensiti sunt in castris Ruben centum quinquaginta milia et mille quadringenti quinquaginta per turmas suas in secundo loco proficiscentur **17** levabitur autem tabernaculum testimonii per officia Levitarum et turmas eorum quomodo erigetur ita et deponetur singuli per loca et ordines suos proficiscentur **18** ad occidentalem plagam erunt castra filiorum Ephraim quorum princeps fuit Helisama filius Ammiud **19** cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quadraginta milia quingenti **20** et cum eis tribus filiorum Manasse quorum princeps fuit Gamalihel filius Phadassur **21** cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt triginta duo milia ducenti **22** in tribu filiorum Beniamin princeps fuit Abidan filius Gedeonis **23** et cunctus exercitus pugnatorum eius qui recensiti sunt triginta quinque milia quadringenti **24** omnes qui numerati sunt in castris Ephraim centum octo milia centum per turmas suas tertii proficiscentur **25** ad aquilonis partem castrametati sunt filii Dan quorum princeps fuit Ahiezer filius Amisaddai **26** cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt sexaginta duo milia septingenti **27** iuxta eum fixere tentoria de tribu Aser quorum princeps fuit Phegihel filius Ochran **28** cunctus exercitus pugnatorum eius qui numerati sunt quadraginta milia et mille quingenti **29** de tribu filiorum Nepthalim princeps fuit Ahira filius Henan **30** cunctus exercitus pugnatorum eius quinquaginta tria milia quadringenti **31** omnes qui numerati sunt in castris Dan fuerunt centum quinquaginta septem milia sescenti et novissimi proficiscentur **32** hic numerus filiorum Israhel per domos cognationum suarum et turmas divisi exercitus sescenta tria milia quingenti quinquaginta **33** Levitae autem non sunt numerati inter filios Israhel sic enim praecepit Dominus Mosi **34** feceruntque filii Israhel iuxta omnia quae mandaverat Dominus castrametati sunt per turmas suas et profecti per familias ac domos patrum suorum

3 haec sunt generationes Aaron et Mosi in die qua locutus est Dominus ad Mosen in monte Sinai **2** et haec nomina filiorum Aaron primogenitus eius Nadab dein Abiu et Eleazar et Ithamar **3** haec nomina filiorum Aaron sacerdotum qui uncti sunt et quorum repletae et consecratae manus ut sacerdotio fungerentur **4** mortui sunt Nadab et Abiu cum offerrent ignem alienum in conspectu Domini in deserto Sinai absque liberis functique sunt sacerdotio Eleazar et Ithamar coram Aaron patre suo **5** locutus est Dominus ad Mosen dicens **6** adplica tribum Levi et fac stare

in conspectu Aaron sacerdotis ut ministrent ei et excubent 7 et observent quicquid ad cultum pertinet multitudinis coram tabernaculo testimonii 8 et custodiant vasa tabernaculi servientes in ministerio eius 9 dabisque dono Levitas 10 Aaron et filiis eius quibus traditi sunt a filiis Israhel Aaron autem et filios eius constitues super cultum sacerdotii externus qui ad ministrandum accesserit morietur 11 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 12 ego tuli Levitas a filiis Israhel pro omni primogenito qui aperit vulvam in filiis Israhel eruntque Levitae mei 13 meum est enim omne primogenitum ex quo percussi primogenitos in terra Aegypti sanctificavi mihi quicquid primum nascitur in Israhel ab homine usque ad pecus mei sunt ego Dominus 14 locutus est Dominus ad Mosen in deserto Sinai dicens 15 numera filios Levi per domos patrum suorum et familias omnem masculum ab uno mense et supra 16 numeravit Moses ut praeceperat Dominus 17 et inventi sunt filii Levi per nomina sua Gerson et Caath et Merari 18 filii Gerson Lebni et Semei 19 filii Caath Amram et Iessaar Hebron et Ozihel 20 filii Merari Mooli et Musi 21 de Gerson fuere familiae duae lebnitica et semeitica 22 quarum numeratus est populus sexus masculini ab uno mense et supra septem milia quingentorum 23 hii post tabernaculum metabuntur ad occidentem 24 sub principe Eliasaph filio Lahel 25 et habebunt excubias in tabernaculo foederis 26 ipsum tabernaculum et operimentum eius tentorium quod trahitur ante fores tecti foederis et cortinas atrii tentorium quoque quod adpenditur in introitu atrii tabernaculi et quicquid ad ritum altaris pertinet funes tabernaculi et omnia utensilia eius 27 cognatio Caath habebit populos Amramitas et Iessaaritas et Hebronitas et Ozihelitas hae sunt familiae Caathitarum recensitae per nomina sua 28 omnes generis masculini ab uno mense et supra octo milia sescenti habebunt excubias sanctuarii 29 et castrametabuntur ad meridianam plagam 30 princepsque eorum erit Elisaphan filius Ozihel 31 et custodient arcam mensamque et candelabrum altaria et vasa sanctuarii in quibus ministratur et velum cunctamque huiuscemodi supellectilem 32 princeps autem principum Levitarum Eleazar filius Aaron sacerdotis erit super excubitores custodiae sanctuarii 33 at vero de Merari erunt populi Moolitae et Musitae recensiti per nomina sua 34 omnes generis masculini ab uno mense et supra sex milia ducenti 35 princeps eorum Surihel filius Abiahihel in plaga septentrionali castrametabuntur 36 erunt sub custodia eorum tabulae tabernaculi et vectes et columnae ac bases earum et omnia quae ad cultum huiuscemodi pertinent 37 columnaeque atrii per circuitum cum basibus suis et paxilli cum funibus 38 castrametabuntur ante tabernaculum foederis id est ad orientalem plagam Moses et Aaron cum filiis suis habentes custodiam sanctuarii in medio filiorum Israhel quisquis alienus accesserit morietur 39 omnes Levitae quos numeraverunt Moses et Aaron iuxta praeceptum Domini per familias suas in genere masculino a mense uno et supra fuerunt viginti duo milia 40 et ait Dominus ad Mosen numera primogenitos sexus masculini de filiis Israhel a mense uno et supra et habebis summam eorum 41 tollesque Levitas mihi pro omni primogenito filiorum Israhel ego sum Dominus et pecora eorum pro universis primogenitis pecoris filiorum Israhel 42 recensuit Moses sicut praeceperat Dominus primogenitos filiorum Israhel 43 et fuerunt masculi per nomina sua a mense uno et supra viginti duo milia ducenti septuaginta tres 44 locutusque est Dominus ad Mosen 45 tolle Levitas pro primogenitis filiorum Israhel et pecora Levitarum pro pecoribus eorum eruntque Levitae mei ego sum Dominus 46 in pretio autem ducentorum septuaginta trium qui excedunt numerum Levitarum de primogenitis filiorum Israhel 47 accipies quinque siclos per singula capita ad mensuram sanctuarii siclus habet obolos viginti 48 dabisque pecuniam Aaron et filiis eius pretium eorum qui supra sunt 49 tulit igitur Moses pecuniam eorum qui fuerant amplius et quos redemerant a Levitis 50 pro primogenitis filiorum Israhel mille trecentorum sexaginta quinque siclorum iuxta pondus sanctuarii 51 et dedit eam Aaroni et filiis eius iuxta verbum quod praeceperat sibi Dominus

4 locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens 2 tolle summam filiorum Caath de medio Levitarum per domos et familias suas 3 a tricesimo anno et supra usque ad quinquagesimum annum omnium qui ingrediuntur ut stent et ministrent in tabernaculo foederis 4 hic est cultus filiorum

Caath tabernaculum foederis et sanctum sanctorum **5** ingredientur Aaron et filii eius quando movenda sunt castra et deponent velum quod pendet ante fores involventque eo arcam testimonii **6** et operient rursum velamine ianthinarum pellium extendentque desuper pallium totum hyacinthinum et inducent vectes **7** mensam quoque propositionis involvent hyacinthino pallio et ponent cum ea turibula et mortariola cyatos et crateras ad liba fundenda panes semper in ea erunt **8** extendentque desuper pallium coccineum quod rursum operient velamento ianthinarum pellium et inducent vectes **9** sument et pallium hyacinthinum quo operient candelabrum cum lucernis et forcipibus suis et emunctoriis et cunctis vasis olei quae ad concinnandas lucernas necessaria sunt **10** et super omnia ponent operimentum ianthinarum pellium et inducent vectes **11** nec non et altare aureum involvent hyacinthino vestimento et extendent desuper operimentum ianthinarum pellium inducentque vectes **12** omnia vasa quibus ministratur in sanctuario involvent hyacinthino pallio et extendent desuper operimentum ianthinarum pellium inducentque vectes **13** sed et altare mundabunt cinere et involvent illud purpureo vestimento **14** ponentque cum eo omnia vasa quibus in ministerio eius utuntur id est ignium receptacula fuscinulas ac tridentes uncinos et vatilla cuncta vasa altaris operient simul velamine ianthinarum pellium et inducent vectes **15** cumque involverint Aaron et filii eius sanctuarium et omnia vasa eius in commotione castrorum tunc intrabunt filii Caath ut portent involuta et non tangant vasa sanctuarii ne moriantur ista sunt onera filiorum Caath in tabernaculo foederis **16** super quos erit Eleazar filius Aaron sacerdotis ad cuius pertinet curam oleum ad concinnandas lucernas et conpositionis incensum et sacrificium quod semper offertur et oleum unctionis et quicquid ad cultum tabernaculi pertinet omniumque vasorum quae in sanctuario sunt **17** locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens **18** nolite perdere populum Caath de medio Levitarum **19** sed hoc facite eis ut vivant et non moriantur si tetigerint sancta sanctorum Aaron et filii eius intrabunt ipsique disponent opera singulorum et divident quid portare quis debeat **20** alii nulla curiositate videant quae sunt in sanctuario priusquam involvantur alioquin morientur **21** locutus est Dominus ad Mosen dicens **22** tolle summam etiam filiorum Gerson per domos ac familias et cognationes suas **23** a triginta annis et supra usque ad annos quinquaginta numera omnes qui ingrediuntur et ministrant in tabernaculo foederis **24** hoc est officium familiae Gersonitarum **25** ut portent cortinas tabernaculi et tectum foederis operimentum aliud et super omnia velamen ianthinum tentoriumque quod pendet in introitu foederis tabernaculi **26** cortinas atrii et velum in introitu quod est ante tabernaculum omnia quae ad altare pertinent funiculos et vasa ministerii **27** iubente Aaron et filiis eius portabunt filii Gerson et scient singuli cui debeant oneri mancipari **28** hic est cultus familiae Gersonitarum in tabernaculo foederis eruntque sub manu Ithamar filii Aaron sacerdotis **29** filios quoque Merari per familias et domos patrum suorum recensebis **30** a triginta annis et supra usque ad annos quinquaginta omnes qui ingrediuntur ad officium ministerii sui et cultum foederis testimonii **31** haec sunt onera eorum portabunt tabulas tabernaculi et vectes eius columnas et bases earum **32** columnas quoque atrii per circuitum cum basibus et paxillis et funibus suis omnia vasa et supellectilem ad numerum accipient sicque portabunt **33** hoc est officium familiae Meraritarum et ministerium in tabernaculo foederis eruntque sub manu Ithamar filii Aaron sacerdotis **34** recensuerunt igitur Moses et Aaron et principes synagogae filios Caath per cognationes et domos patrum suorum **35** a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ad ministerium tabernaculi foederis **36** et inventi sunt duo milia septingenti quinquaginta **37** hic est numerus populi Caath qui intrat tabernaculum foederis hos numeravit Moses et Aaron iuxta sermonem Domini per manum Mosi **38** numerati sunt et filii Gerson per cognationes et domos patrum suorum **39** a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ut ministrent in tabernaculo foederis **40** et inventi sunt duo milia sescenti triginta **41** hic est populus Gersonitarum quos numeraverunt Moses et Aaron iuxta verbum Domini **42** numerati sunt et filii Merari per cognationes et domos patrum suorum **43** a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum omnes qui ingrediuntur ad

explendos ritus tabernaculi foederis 44 et inventi sunt tria milia ducenti 45 hic est numerus filiorum Merari quos recensuerunt Moses et Aaron iuxta imperium Domini per manum Mosi 46 omnes qui recensiti sunt de Levitis et quos fecit ad nomen Moses et Aaron et principes Israhel per cognationes et domos patrum suorum 47 a triginta annis et supra usque ad annum quinquagesimum ingredientes ad ministerium tabernaculi et onera portanda 48 fuerunt simul octo milia quingenti octoginta 49 iuxta verbum Domini recensuit eos Moses unumquemque iuxta officium et onera sua sicut praeceperat ei Dominus

5 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 2 praecipe filiis Israhel ut eiciant de castris omnem leprosum et qui semine fluit pollutusque est super mortuo 3 tam masculum quam feminam eicite de castris ne contaminent ea cum habitaverim vobiscum 4 feceruntque ita filii Israhel et eiecerunt eos extra castra sicut locutus erat Dominus Mosi 5 locutus est Dominus ad Mosen dicens 6 loquere ad filios Israhel vir sive mulier cum fecerint ex omnibus peccatis quae solent hominibus accidere et per neglegentiam transgressi fuerint mandatum Domini atque deliquerint 7 confitebuntur peccatum suum et reddent ipsum caput quintamque partem desuper ei in quem peccaverint 8 sin autem non fuerit qui recipiat dabunt Domino et erit sacerdotis excepto ariete qui offertur pro expiatione ut sit placabilis hostia 9 omnes quoque primitiae quas offerunt filii Israhel ad sacerdotem pertinent 10 et quicquid in sanctuarium offertur a singulis et traditur manibus sacerdotis ipsius erit 11 locutus est Dominus ad Mosen dicens 12 loquere ad filios Israhel et dices ad eos vir cuius uxor erraverit maritumque contemnens 13 dormierit cum altero viro et hoc maritus deprehendere non quiverit sed latet adulterium et testibus argui non potest quia non est inventa in stupro 14 si spiritus zelotypiae concitaverit virum contra uxorem suam quae vel polluta est vel falsa suspicione appetitur 15 adducet eam ad sacerdotem et offeret oblationem pro illa decimam partem sati farinae hordiaciae non fundet super eam oleum nec inponet tus quia sacrificium zelotypiae est et oblatio investigans adulterium 16 offeret igitur eam sacerdos et statuet coram Domino 17 adsumetque aquam sanctam in vase fictili et pauxillum terrae de pavimento tabernaculi mittet in eam 18 cumque steterit mulier in conspectu Domini discoperiet caput eius et ponet super manus illius sacrificium recordationis et oblationem zelotypiae ipse autem tenebit aquas amarissimas in quibus cum execratione maledicta congessit 19 adiurabitque eam et dicet si non dormivit vir alienus tecum et si non polluta es deserto mariti toro non te nocebunt aquae istae amarissimae in quas maledicta congessi 20 sin autem declinasti a viro tuo atque polluta es et concubuisti cum altero 21 his maledictionibus subiacebis det te Dominus in maledictionem exemplumque cunctorum in populo suo putrescere faciat femur tuum et tumens uterus disrumpatur 22 ingrediantur aquae maledictae in ventrem tuum et utero tumescente putrescat femur et respondebit mulier amen amen 23 scribetque sacerdos in libello ista maledicta et delebit ea aquis amarissimis in quas maledicta congessit 24 et dabit ei bibere quas cum exhauserit 25 tollet sacerdos de manu eius sacrificium zelotypiae et elevabit illud coram Domino inponetque super altare ita dumtaxat ut prius 26 pugillum sacrificii tollat de eo quod offertur et incendat super altare et sic potum det mulieri aquas amarissimas 27 quas cum biberit si polluta est et contempto viro adulterii rea pertransibunt eam aquae maledictionis et inflato ventre conputrescet femur eritque mulier in maledictionem et in exemplum omni populo 28 quod si polluta non fuerit erit innoxia et faciet liberos 29 ista est lex zelotypiae si declinaverit mulier a viro suo et si polluta fuerit 30 maritusque zelotypiae spiritu concitatus adduxerit eam in conspectu Domini et fecerit ei sacerdos iuxta omnia quae scripta sunt 31 maritus absque culpa erit et illa recipiet iniquitatem suam

6 locutus est Dominus ad Mosen dicens 2 loquere ad filios Israhel et dices ad eos vir sive mulier cum fecerit votum ut sanctificentur et se voluerint Domino consecrare 3 vino et omni quod inebriare potest abstinebunt acetum ex vino et ex qualibet alia potione et quicquid de uva exprimitur non bibent uvas recentes siccasque non comedent 4 cunctis diebus quibus ex voto Domino consecrantur quicquid ex vinea esse potest ab uva passa usque ad acinum non

comedent 5 omni tempore separationis suae novacula
non transibit super caput eius usque ad conpletum
diem quo Domino consecratur sanctus erit crescente
caesarie capitis eius 6 omni tempore consecrationis
suae super mortuum non ingredietur 7 nec super
patris quidem et matris et fratris sororisque funere
contaminabitur quia consecratio Dei sui super caput
eius est 8 omnes dies separationis suae sanctus erit
Domino 9 sin autem mortuus fuerit subito quispiam
coram eo polluetur caput consecrationis eius quod
radet ilico et in eadem die purgationis suae et rursum
septima 10 in octavo autem die offeret duos turtures
vel duos pullos columbae sacerdoti in introitu foederis
testimonii 11 facietque sacerdos unum pro peccato et
alterum in holocaustum et deprecabitur pro eo quia
peccavit super mortuo sanctificabitque caput eius in
die illo 12 et consecrabit Domino dies separationis
illius offerens agnum anniculum pro peccato ita
tamen ut dies priores irriti fiant quoniam polluta
est sanctificatio eius 13 ista est lex consecrationis
cum dies quos ex voto decreverat conplebuntur
adducet eum ad ostium tabernaculi foederis 14 et
offeret oblationem eius Domino agnum anniculum
inmaculatum in holocaustum et ovem anniculam
inmaculatam pro peccato et arietem inmaculatum
hostiam pacificam 15 canistrum quoque panum
azymorum qui conspersi sunt oleo et lagana absque
fermento uncta oleo ac libamina singulorum 16
quae offeret sacerdos coram Domino et faciet tam
pro peccato quam in holocaustum 17 arietem vero
immolabit hostiam pacificam Domino offerens simul
canistrum azymorum et libamenta quae ex more
debentur 18 tunc radetur nazareus ante ostium
tabernaculi foederis caesarie consecrationis suae
tolletque capillos eius et ponet super ignem qui
est subpositus sacrificio pacificorum 19 et armum
coctum arietis tortamque absque fermento unam
de canistro et laganum azymum unum et tradet
in manibus nazarei postquam rasum fuerit caput
eius 20 susceptaque rursum ab eo elevabit in
conspectu Domini et sanctificata sacerdotis erunt
sicut pectusculum quod separari iussum est et
femur post haec potest bibere nazareus vinum 21
ista est lex nazarei cum voverit oblationem suam
Domino tempore consecrationis suae exceptis his quae
invenerit manus eius iuxta quod mente devoverat
ita faciet ad perfectionem sanctificationis suae 22
locutus est Dominus ad Mosen dicens 23 loquere
Aaron et filiis eius sic benedicetis filiis Israhel et
dicetis eis 24 benedicat tibi Dominus et custodiat te
25 ostendat Dominus faciem suam tibi et misereatur
tui 26 convertat Dominus vultum suum ad te et det
tibi pacem 27 invocabunt nomen meum super filios
Israhel et ego benedicam eis

7 factum est autem in die qua conplevit Moses
tabernaculum et erexit illud unxitque et
sanctificavit cum omnibus vasis suis altare similiter
et vasa eius 2 obtulerunt principes Israhel et capita
familiarum qui erant per singulas tribus praefecti
eorum qui numerati fuerant 3 munera coram Domino
sex plaustra tecta cum duodecim bubus unum
plaustrum obtulere duo duces et unum bovem singuli
obtuleruntque ea in conspectu tabernaculi 4 ait
autem Dominus ad Mosen 5 suscipe ab eis ut serviant
in ministerio tabernaculi et tradas ea Levitis iuxta
ordinem ministerii sui 6 itaque cum suscepisset Moses
plaustra et boves tradidit eos Levitis 7 duo plaustra
et quattuor boves dedit filiis Gerson iuxta id quod
habebant necessarium 8 quattuor alia plaustra et
octo boves dedit filiis Merari secundum officia et
cultum suum sub manu Ithamar filii Aaron sacerdotis
9 filiis autem Caath non dedit plaustra et boves quia
in sanctuario serviunt et onera propriis portant
umeris 10 igitur obtulerunt duces in dedicationem
altaris die qua unctum est oblationem suam ante
altare 11 dixitque Dominus ad Mosen singuli duces
per singulos dies offerant munera in dedicationem
altaris 12 primo die obtulit oblationem suam Naasson
filius Aminadab de tribu Iuda 13 fueruntque in
ea acetabulum argenteum pondo centum triginta
siclorum fiala argentea habens septuaginta siclos
iuxta pondus sanctuarii utrumque plenum simila
conspersa oleo in sacrificium 14 mortariolum ex
decem siclis aureis plenum incenso 15 bovem et
arietem et agnum anniculum in holocaustum 16
hircumque pro peccato 17 et in sacrificio pacificorum
boves duos arietes quinque hircos quinque agnos
anniculos quinque haec est oblatio Naasson filii
Aminadab 18 secundo die obtulit Nathanahel filius

Suar dux de tribu Isachar 19 acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos iuxta pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium 20 mortariolum aureum habens decem siclos plenum incenso 21 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum 22 hircumque pro peccato 23 et in sacrificio pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Nathanahel filii Suar 24 tertio die princeps filiorum Zabulon Heliab filius Helon 25 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium 26 mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso 27 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum 28 hircumque pro peccato 29 et in sacrificio pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec est oblatio Heliab filii Helon 30 die quarto princeps filiorum Ruben Helisur filius Sedeur 31 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium 32 mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso 33 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum 34 hircumque pro peccato 35 et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Helisur filii Sedeur 36 die quinto princeps filiorum Symeon Salamihel filius Surisaddai 37 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium 38 mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso 39 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum 40 hircumque pro peccato 41 et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Salamihel filii Surisaddai 42 die sexto princeps filiorum Gad Heliasaph filius Duhel 43 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium 44 mortariolum aureum adpendens siclos decem plenum incenso 45 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum 46 hircumque pro peccato 47 et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Heliasaph filii Duhel 48 die septimo princeps filiorum Ephraim Helisama filius Ammiud 49 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium 50 mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso 51 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum 52 hircumque pro peccato 53 et in hostias pacificas boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Helisama filii Ammiud 54 die octavo princeps filiorum Manasse Gamalihel filius Phadassur 55 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium 56 mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso 57 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum 58 hircumque pro peccato 59 et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Gamalihel filii Phadassur 60 die nono princeps filiorum Beniamin Abidan filius Gedeonis 61 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium 62 mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso 63 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum 64 hircumque pro peccato 65 et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Abidan filii Gedeonis 66 die decimo princeps filiorum Dan Ahiezer filius Amisaddai 67 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in

sacrificium 68 mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso 69 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum 70 hircumque pro peccato 71 et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Ahiezer filii Amisaddai 72 die undecimo princeps filiorum Aser Phagaihel filius Ochran 73 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium 74 mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso 75 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum 76 hircumque pro peccato 77 et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Phagaihel filii Ochran 78 die duodecimo princeps filiorum Nepthalim Achira filius Henan 79 obtulit acetabulum argenteum adpendens centum triginta siclos fialam argenteam habentem septuaginta siclos ad pondus sanctuarii utrumque plenum simila conspersa oleo in sacrificium 80 mortariolum aureum adpendens decem siclos plenum incenso 81 bovem de armento et arietem et agnum anniculum in holocaustum 82 hircumque pro peccato 83 et in hostias pacificorum boves duos arietes quinque hircos quinque agnos anniculos quinque haec fuit oblatio Achira filii Henan 84 haec in dedicatione altaris oblata sunt a principibus Israhel in die qua consecratum est acetabula argentea duodecim fialae argenteae duodecim mortariola aurea duodecim 85 ita ut centum triginta argenti siclos haberet unum acetabulum et septuaginta siclos una fiala id est in commune vasorum omnium ex argento sicli duo milia quadringenti pondere sanctuarii 86 mortariola aurea duodecim plena incenso denos siclos adpendentia pondere sanctuarii id est simul auri sicli centum viginti 87 boves de armento in holocaustum duodecim arietes duodecim agni anniculi duodecim et libamenta eorum hirci duodecim pro peccato 88 hostiae pacificorum boves viginti quattuor arietes sexaginta hirci sexaginta agni anniculi sexaginta haec oblata sunt in dedicatione altaris quando unctum est 89 cumque ingrederetur Moses tabernaculum foederis ut consuleret oraculum audiebat vocem loquentis ad se de propitiatorio quod erat super arcam testimonii inter duos cherubin unde et loquebatur ei

8 locutus est Dominus ad Mosen dicens 2 loquere Aaroni et dices ad eum cum posueris septem lucernas contra eam partem quam candelabrum respicit lucere debebunt 3 fecitque Aaron et inposuit lucernas super candelabrum ut praeceperat Dominus Mosi 4 haec autem erat factura candelabri ex auro ductili tam medius stipes quam cuncta ex utroque calamorum latera nascebantur iuxta exemplum quod ostendit Dominus Mosi ita operatus est candelabrum 5 et locutus est Dominus ad Mosen dicens 6 tolle Levitas de medio filiorum Israhel et purificabis eos 7 iuxta hunc ritum aspergantur aqua lustrationis et radant omnes pilos carnis suae cumque laverint vestimenta sua et mundati fuerint 8 tollant bovem de armentis et libamentum eius similam oleo conspersam bovem autem alterum de armento tu accipies pro peccato 9 et adplicabis Levitas coram tabernaculo foederis convocata omni multitudine filiorum Israhel 10 cumque Levitae fuerint coram Domino ponent filii Israhel manus suas super eos 11 et offeret Aaron Levitas munus in conspectu Domini a filiis Israhel ut serviant in ministerio eius 12 Levitae quoque ponent manus suas super capita boum e quibus unum facies pro peccato et alterum in holocaustum Domini ut depreceris pro eis 13 statuesque Levitas in conspectu Aaron et filiorum eius et consecrabis oblatos Domino 14 ac separabis de medio filiorum Israhel ut sint mei 15 et postea ingrediantur tabernaculum foederis ut serviant mihi sicque purificabis et consecrabis eos in oblationem Domini quoniam dono donati sunt mihi a filiis Israhel 16 pro primogenitis quae aperiunt omnem vulvam in Israhel accepi eos 17 mea sunt omnia primogenita filiorum Israhel tam ex hominibus quam ex iumentis ex die quo percussi omnem primogenitum in terra Aegypti sanctificavi eos mihi 18 et tuli Levitas pro cunctis primogenitis filiorum Israhel 19 tradidique eos dono Aaroni et filiis eius de medio populi ut serviant mihi pro Israhel in tabernaculo foederis et orent pro eis ne sit in populo plaga si ausi fuerint accedere ad sanctuarium 20 feceruntque Moses et Aaron et omnis multitudo filiorum Israhel super Levitas quae praeceperat

Dominus Mosi 21 purificatique sunt et laverunt vestimenta sua elevavitque eos Aaron in conspectu Domini et oravit pro eis 22 ut purificati ingrederentur ad officia sua in tabernaculum foederis coram Aaron et filiis eius sicut praeceperat Dominus Mosi de Levitis ita factum est 23 locutus est Dominus ad Mosen dicens 24 haec est lex Levitarum a viginti quinque annis et supra ingredientur ut ministrent in tabernaculo foederis 25 cumque quinquagesimum annum aetatis impleverint servire cessabunt 26 eruntque ministri fratrum suorum in tabernaculo foederis ut custodiant quae sibi fuerint commendata opera autem ipsa non faciant sic dispones Levitas in custodiis suis

9 locutus est Dominus ad Mosen in deserto Sinai anno secundo postquam egressi sunt de terra Aegypti mense primo dicens 2 faciant filii Israhel phase in tempore suo 3 quartadecima die mensis huius ad vesperam iuxta omnes caerimonias et iustificationes eius 4 praecepitque Moses filiis Israhel ut facerent phase 5 qui fecerunt tempore suo quartadecima die mensis ad vesperam in monte Sinai iuxta omnia quae mandaverat Dominus Mosi fecerunt filii Israhel 6 ecce autem quidam inmundi super animam hominis qui non poterant facere pascha in die illo accedentes ad Mosen et Aaron 7 dixerunt eis inmundi sumus super animam hominis quare fraudamur ut non valeamus offerre oblationem Domino in tempore suo inter filios Israhel 8 quibus respondit Moses state ut consulam quid praecipiat Dominus de vobis 9 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 10 loquere filiis Israhel homo qui fuerit inmundus super anima sive in via procul in gente vestra faciat phase Domino 11 mense secundo quartadecima die mensis ad vesperam cum azymis et lactucis agrestibus comedent illud 12 non relinquent ex eo quippiam usque mane et os eius non confringent omnem ritum phase observabunt 13 si quis autem et mundus est et in itinere non fuit et tamen non fecit phase exterminabitur anima illa de populis suis quia sacrificium Domino non obtulit tempore suo peccatum suum ipse portabit 14 peregrinus quoque et advena si fuerit apud vos faciet phase Domini iuxta caerimonias et iustificationes eius praeceptum idem erit apud vos tam advenae quam indigenae 15 igitur die qua erectum est tabernaculum operuit illud nubes a vespere autem super tentorium erat quasi species ignis usque mane 16 sic fiebat iugiter per diem operiebat illud nubes et per noctem quasi species ignis 17 cumque ablata fuisset nubes quae tabernaculum protegebat tunc proficiscebantur filii Israhel et in loco ubi stetisset nubes ibi castrametabantur 18 ad imperium Domini proficiscebantur et ad imperium illius figebant tabernaculum cunctis diebus quibus stabat nubes super tabernaculum manebant in eodem loco 19 et si evenisset ut multo tempore maneret super illud erant filii Israhel in excubiis Domini et non proficiscebantur 20 quotquot diebus fuisset nubes super tabernaculum ad imperium Domini erigebant tentoria et ad imperium illius deponebant 21 si fuisset nubes a vespere usque mane et statim diluculo tabernaculum reliquisset proficiscebantur et si post diem et noctem recessisset dissipabant tentoria 22 si biduo aut uno mense vel longiori tempore fuisset super tabernaculum manebant filii Israhel in eodem loco et non proficiscebantur statim autem ut recessisset movebant castra 23 per verbum Domini figebant tentoria et per verbum illius proficiscebantur erantque in excubiis Domini iuxta imperium eius per manum Mosi

10 locutus est Dominus ad Mosen dicens 2 fac tibi duas tubas argenteas ductiles quibus convocare possis multitudinem quando movenda sunt castra 3 cumque increpueris tubis congregabitur ad te omnis turba ad ostium foederis tabernaculi 4 si semel clangueris venient ad te principes et capita multitudinis Israhel 5 sin autem prolixior atque concisus clangor increpuerit movebunt castra primi qui sunt ad orientalem plagam 6 in secundo autem sonitu et pari ululatu tubae levabunt tentoria qui habitant ad meridiem et iuxta hunc modum reliqui facient ululantibus tubis in profectione 7 quando autem congregandus est populus simplex tubarum clangor erit et non concise ululabunt 8 filii Aaron sacerdotes clangent tubis eritque hoc legitimum sempiternum in generationibus vestris 9 si exieritis ad bellum de terra vestra contra hostes qui dimicant adversum vos clangetis ululantibus tubis et erit recordatio vestri coram Domino Deo vestro ut eruamini de manibus inimicorum vestrorum 10 si

quando habebitis epulum et dies festos et kalendas canetis tubis super holocaustis et pacificis victimis ut sint vobis in recordationem Dei vestri ego Dominus Deus vester **11** anno secundo mense secundo vicesima die mensis elevata est nubes de tabernaculo foederis **12** profectique sunt filii Israhel per turmas suas de deserto Sinai et recubuit nubes in solitudine Pharan **13** moveruntque castra primi iuxta imperium Domini in manu Mosi **14** filii Iuda per turmas suas quorum princeps erat Naasson filius Aminadab **15** in tribu filiorum Isachar fuit princeps Nathanahel filius Suar **16** in tribu Zabulon erat princeps Heliab filius Helon **17** depositumque est tabernaculum quod portantes egressi sunt filii Gerson et Merari **18** profectique sunt et filii Ruben per turmas et ordinem suum quorum princeps erat Helisur filius Sedeur **19** in tribu autem filiorum Symeon princeps fuit Salamihel filius Surisaddai **20** porro in tribu Gad erat princeps Heliasaph filius Duhel **21** profectique sunt et Caathitae portantes sanctuarium tamdiu tabernaculum portabatur donec venirent ad erectionis locum **22** moverunt castra et filii Ephraim per turmas suas in quorum exercitu princeps erat Helisama filius Ammiud **23** in tribu autem filiorum Manasse princeps fuit Gamalihel filius Phadassur **24** et in tribu Beniamin dux Abidan filius Gedeonis **25** novissimi castrorum omnium profecti sunt filii Dan per turmas suas in quorum exercitu princeps fuit Ahiezer filius Amisaddai **26** in tribu autem filiorum Aser erat princeps Phagaihel filius Ochran **27** et in tribu filiorum Nepthalim princeps Achira filius Henan **28** haec sunt castra et profectiones filiorum Israhel per turmas suas quando egrediebantur **29** dixitque Moses Hobab filio Rahuhel Madianiti cognato suo proficiscimur ad locum quem Dominus daturus est nobis veni nobiscum ut benefaciamus tibi quia Dominus bona promisit Israheli **30** cui ille respondit non vadam tecum sed revertar in terram meam in qua natus sum **31** et ille noli inquit nos relinquere tu enim nosti in quibus locis per desertum castra ponere debeamus et eris ductor noster **32** cumque nobiscum veneris quicquid optimum fuerit ex opibus quas nobis traditurus est Dominus dabimus tibi **33** profecti sunt ergo de monte Domini via trium dierum arcaque foederis Domini praecedebat eos per dies tres providens castrorum locum **34** nubes quoque Domini super eos erat per diem cum incederent **35** cumque elevaretur arca dicebat Moses surge Domine et dissipentur inimici tui et fugiant qui oderunt te a facie tua **36** cum autem deponeretur aiebat revertere Domine ad multitudinem exercitus Israhel

11 interea ortum est murmur populi quasi dolentium pro labore contra Dominum quod cum audisset iratus est et accensus in eos ignis Domini devoravit extremam castrorum partem **2** cumque clamasset populus ad Mosen oravit Moses Dominum et absortus est ignis **3** vocavitque nomen loci illius Incensio eo quod succensus fuisset contra eos ignis Domini **4** vulgus quippe promiscuum quod ascenderat cum eis flagravit desiderio sedens et flens iunctis sibi pariter filiis Israhel et ait quis dabit nobis ad vescendum carnes **5** recordamur piscium quos comedebamus in Aegypto gratis in mentem nobis veniunt cucumeres et pepones porrique et cepae et alia **6** anima nostra arida est nihil aliud respiciunt oculi nostri nisi man **7** erat autem man quasi semen coriandri coloris bdellii **8** circuibatque populus et colligens illud frangebat mola sive terebat in mortario coquens in olla et faciens ex eo tortulas saporis quasi panis oleati **9** cumque descenderet nocte super castra ros descendebat pariter et man **10** audivit ergo Moses flentem populum per familias singulos per ostia tentorii sui iratusque est furor Domini valde sed et Mosi intoleranda res visa est **11** et ait ad Dominum cur adflixisti servum tuum quare non invenio gratiam coram te et cur inposuisti pondus universi populi huius super me **12** numquid ego concepi omnem hanc multitudinem vel genui eam ut dicas mihi porta eos in sinu tuo sicut portare solet nutrix infantulum et defer in terram pro qua iurasti patribus eorum **13** unde mihi carnes ut dem tantae multitudini flent contra me dicentes da nobis carnes ut comedamus **14** non possum solus sustinere omnem hunc populum quia gravis mihi est **15** sin aliter tibi videtur obsecro ut interficias me et inveniam gratiam in oculis tuis ne tantis adficiar malis **16** et dixit Dominus ad Mosen congrega mihi septuaginta viros de senibus Israhel quos tu nosti quod senes populi sint ac magistri et duces eos ad ostium tabernaculi foederis faciesque ibi stare tecum **17** ut descendam

et loquar tibi et auferam de spiritu tuo tradamque eis ut sustentent tecum onus populi et non tu solus graveris **18** populo quoque dices sanctificamini cras comedetis carnes ego enim audivi vos dicere quis dabit nobis escas carnium bene nobis erat in Aegypto ut det vobis Dominus carnes et comedatis **19** non uno die nec duobus vel quinque aut decem nec viginti quidem **20** sed usque ad mensem dierum donec exeat per nares vestras et vertatur in nausiam eo quod reppuleritis Dominum qui in medio vestri est et fleveritis coram eo dicentes quare egressi sumus ex Aegypto **21** et ait Moses sescenta milia peditum huius populi sunt et tu dicis dabo eis esum carnium mense integro **22** numquid ovium et boum multitudo caedetur ut possit sufficere ad cibum vel omnes pisces maris in unum congregabuntur ut eos satient **23** cui respondit Dominus numquid manus Domini invalida est iam nunc videbis utrum meus sermo opere conpleatur **24** venit igitur Moses et narravit populo verba Domini congregans septuaginta viros de senibus Israhel quos stare fecit circa tabernaculum **25** descenditque Dominus per nubem et locutus est ad eum auferens de spiritu qui erat in Mosen et dans septuaginta viris cumque requievisset in eis spiritus prophetaverunt nec ultra cessarunt **26** remanserant autem in castris duo viri quorum unus vocabatur Heldad et alter Medad super quos requievit spiritus nam et ipsi descripti fuerant et non exierant ad tabernaculum **27** cumque prophetarent in castris cucurrit puer et nuntiavit Mosi dicens Heldad et Medad prophetant in castris **28** statim Iosue filius Nun minister Mosi et electus e pluribus ait domine mi Moses prohibe eos **29** at ille quid inquit aemularis pro me quis tribuat ut omnis populus prophetet et det eis Dominus spiritum suum **30** reversusque est Moses et maiores natu Israhel in castra **31** ventus autem egrediens a Domino arreptas trans mare coturnices detulit et dimisit in castra itinere quantum uno die confici potest ex omni parte castrorum per circuitum volabantque in aere duobus cubitis altitudine super terram **32** surgens ergo populus toto die illo et nocte ac die altero congregavit coturnicum qui parum decem choros et siccaverunt eas per gyrum castrorum **33** adhuc carnes erant in dentibus eorum nec defecerat huiuscemodi cibus et ecce furor Domini concitatus in populum percussit eum plaga magna nimis **34** vocatusque est ille locus sepulchra Concupiscentiae ibi enim sepelierunt populum qui desideraverat **35** egressi autem de sepulchris Concupiscentiae venerunt in Aseroth et manserunt ibi

12 locutaque est Maria et Aaron contra Mosen propter uxorem eius aethiopissam **2** et dixerunt num per solum Mosen locutus est Dominus nonne et nobis similiter est locutus quod cum audisset Dominus **3** erat enim Moses vir mitissimus super omnes homines qui morabantur in terra **4** statim locutus est ad eum et ad Aaron et Mariam egredimini vos tantum tres ad tabernaculum foederis cumque fuissent egressi **5** descendit Dominus in columna nubis et stetit in introitu tabernaculi vocans Aaron et Mariam qui cum issent **6** dixit ad eos audite sermones meos si quis fuerit inter vos propheta Domini in visione apparebo ei vel per somnium loquar ad illum **7** at non talis servus meus Moses qui in omni domo mea fidelissimus est **8** ore enim ad os loquor ei et palam non per enigmata et figuras Dominum videt quare igitur non timuistis detrahere servo meo Mosi **9** iratusque contra eos abiit **10** nubes quoque recessit quae erat super tabernaculum et ecce Maria apparuit candens lepra quasi nix cumque respexisset eam Aaron et vidisset perfusam lepra **11** ait ad Mosen obsecro domine mi ne inponas nobis hoc peccatum quod stulte commisimus **12** ne fiat haec quasi mortua et ut abortivum quod proicitur de vulva matris suae ecce iam medium carnis eius devoratum est lepra **13** clamavitque Moses ad Dominum dicens Deus obsecro sana eam **14** cui respondit Dominus si pater eius spuisset in faciem illius nonne debuerat saltem septem dierum rubore suffundi separetur septem diebus extra castra et postea revocabitur **15** exclusa est itaque Maria extra castra septem diebus et populus non est motus de loco illo donec revocata est Maria **16** profectus est de Aseroth fixis tentoriis in deserto Pharan

13 ibi locutus est Dominus ad Mosen dicens **2** mitte viros qui considerent terram Chanaan quam daturus sum filiis Israhel singulos de singulis tribubus ex principibus **3** fecit Moses quod Dominus imperarat de deserto Pharan mittens principes viros quorum

ista sunt nomina 4 de tribu Ruben Semmua filium Zecchur 5 de tribu Symeon Saphat filium Huri 6 de tribu Iuda Chaleb filium Iepphonne 7 de tribu Isachar Igal filium Ioseph 8 de tribu Ephraim Osee filium Nun 9 de tribu Beniamin Phalti filium Raphu 10 de tribu Zabulon Geddihel filium Sodi 11 de tribu Ioseph sceptri Manasse Gaddi filium Susi 12 de tribu Dan Ammihel filium Gemalli 13 de tribu Aser Sthur filium Michahel 14 de tribu Nepthali Naabbi filium Vaphsi 15 de tribu Gad Guhel filium Machi 16 haec sunt nomina virorum quos misit Moses ad considerandam terram vocavitque Osee filium Nun Iosue 17 misit ergo eos Moses ad considerandam terram Chanaan et dixit ad eos ascendite per meridianam plagam cumque veneritis ad montes 18 considerate terram qualis sit et populum qui habitator est eius utrum fortis sit an infirmus pauci numero an plures 19 ipsa terra bona an mala urbes quales muratae an absque muris 20 humus pinguis an sterilis nemorosa an absque arboribus confortamini et adferte nobis de fructibus terrae erat autem tempus quando iam praecoquae uvae vesci possunt 21 cumque ascendissent exploraverunt terram a deserto Sin usque Roob intrantibus Emath 22 ascenderuntque ad meridiem et venerunt in Hebron ubi erant Ahiman et Sisai et Tholmai filii Enach nam Hebron septem annis ante Tanim urbem Aegypti condita est 23 pergentesque usque ad torrentem Botri absciderunt palmitem cum uva sua quem portaverunt in vecte duo viri de malis quoque granatis et de ficis loci illius tulerunt 24 qui appellatus est Neelescol id est torrens Botri eo quod botrum inde portassent filii Israhel 25 reversique exploratores terrae post quadraginta dies omni regione circuita 26 venerunt ad Mosen et Aaron et ad omnem coetum filiorum Israhel in desertum Pharan quod est in Cades locutique eis et omni multitudini ostenderunt fructus terrae 27 et narraverunt dicentes venimus in terram ad quam misisti nos quae re vera fluit lacte et melle ut ex his fructibus cognosci potest 28 sed cultores fortissimos habet et urbes grandes atque muratas stirpem Enach vidimus ibi 29 Amalech habitat in meridie Hettheus et Iebuseus et Amorreus in montanis Chananeus vero moratur iuxta mare et circa fluenta Iordanis 30 inter haec Chaleb conpescens murmur populi qui oriebatur contra Mosen ait ascendamus et possideamus terram quoniam poterimus obtinere eam 31 alii vero qui fuerant cum eo dicebant nequaquam ad hunc populum valemus ascendere quia fortior nobis est 32 detraxeruntque terrae quam inspexerant apud filios Israhel dicentes terram quam lustravimus devorat habitatores suos populum quem aspeximus procerae staturae est 33 ibi vidimus monstra quaedam filiorum Enach de genere giganteo quibus conparati quasi lucustae videbamur

14 igitur vociferans omnis turba flevit nocte illa 2 et murmurati sunt contra Mosen et Aaron cuncti filii Israhel dicentes 3 utinam mortui essemus in Aegypto et non in hac vasta solitudine utinam pereamus et non inducat nos Dominus in terram istam ne cadamus gladio et uxores ac liberi nostri ducantur captivi nonne melius est reverti in Aegyptum 4 dixeruntque alter ad alterum constituamus nobis ducem et revertamur in Aegyptum 5 quo audito Moses et Aaron ceciderunt proni in terram coram omni multitudine filiorum Israhel 6 at vero Iosue filius Nun et Chaleb filius Iepphonne qui et ipsi lustraverant terram sciderunt vestimenta sua 7 et ad omnem multitudinem filiorum Israhel locuti sunt terram quam circuivimus valde bona est 8 si propitius fuerit Dominus inducet nos in eam et tradet humum lacte et melle manantem 9 nolite rebelles esse contra Dominum neque timeatis populum terrae huius quia sicut panem ita eos possumus devorare recessit ab illis omne praesidium Dominus nobiscum est nolite metuere 10 cumque clamaret omnis multitudo et lapidibus eos vellet opprimere apparuit gloria Domini super tectum foederis cunctis filiis Israhel 11 et dixit Dominus ad Mosen usquequo detrahet mihi populus iste quousque non credent mihi in omnibus signis quae feci coram eis 12 feriam igitur eos pestilentia atque consumam te autem faciam principem super gentem magnam et fortiorem quam haec est 13 et ait Moses ad Dominum ut audiant Aegyptii de quorum medio eduxisti populum istum 14 et habitatores terrae huius qui audierunt quod tu Domine in populo isto sis et facie videaris ad faciem et nubes tua protegat illos et in columna nubis praecedas eos per diem et in columna ignis per noctem 15 quod occideris tantam multitudinem quasi unum hominem et dicant

16 non poterat introducere populum in terram pro
qua iuraverat idcirco occidit eos in solitudine 17
magnificetur ergo fortitudo Domini sicut iurasti
dicens 18 Dominus patiens et multae misericordiae
auferens iniquitatem et scelera nullumque innoxium
derelinquens qui visitas peccata patrum in filios in
tertiam et quartam generationem 19 dimitte obsecro
peccatum populi tui huius secundum magnitudinem
misericordiae tuae sicut propitius fuisti egredientibus
de Aegypto usque ad locum istum 20 dixitque Dominus
dimisi iuxta verbum tuum 21 vivo ego et implebitur
gloria Domini universa terra 22 attamen omnes
homines qui viderunt maiestatem meam et signa
quae feci in Aegypto et in solitudine et temptaverunt
me iam per decem vices nec oboedierunt voci meae
23 non videbunt terram pro qua iuravi patribus eorum
nec quisquam ex illis qui detraxit mihi intuebitur
eam 24 servum meum Chaleb qui plenus alio spiritu
secutus est me inducam in terram hanc quam
circuivit et semen eius possidebit eam 25 quoniam
Amalechites et Chananeus habitant in vallibus cras
movete castra et revertimini in solitudinem per viam
maris Rubri 26 locutusque est Dominus ad Mosen et
Aaron dicens 27 usquequo multitudo haec pessima
murmurat contra me querellas filiorum Israhel audivi
28 dic ergo eis vivo ego ait Dominus sicut locuti estis
audiente me sic faciam vobis 29 in solitudine hac
iacebunt cadavera vestra omnes qui numerati estis
a viginti annis et supra et murmurastis contra me
30 non intrabitis terram super quam levavi manum
meam ut habitare vos facerem praeter Chaleb filium
Iepphonne et Iosue filium Nun 31 parvulos autem
vestros de quibus dixistis quod praedae hostibus
forent introducam ut videant terram quae vobis
displicuit 32 vestra cadavera iacebunt in solitudine 33
filii vestri erunt vagi in deserto annis quadraginta et
portabunt fornicationem vestram donec consumantur
cadavera patrum in deserto 34 iuxta numerum
quadraginta dierum quibus considerastis terram
annus pro die inputabitur et quadraginta annis
recipietis iniquitates vestras et scietis ultionem
meam 35 quoniam sicut locutus sum ita faciam omni
multitudini huic pessimae quae consurrexit adversum
me in solitudine hac deficiet et morietur 36 igitur
omnes viri quos miserat Moses ad contemplandam
terram et qui reversi murmurare fecerant contra
eum omnem multitudinem detrahentes terrae quod
esset mala 37 mortui sunt atque percussi in conspectu
Domini 38 Iosue autem filius Nun et Chaleb filius
Iepphonne vixerunt ex omnibus qui perrexerant
ad considerandam terram 39 locutusque est Moses
universa verba haec ad omnes filios Israhel et luxit
populus nimis 40 et ecce mane primo surgentes
ascenderunt verticem montis atque dixerunt parati
sumus ascendere ad locum de quo Dominus locutus
est quia peccavimus 41 quibus Moses cur inquit
transgredimini verbum Domini quod vobis non
cedet in prosperum 42 nolite ascendere non enim
est Dominus vobiscum ne corruatis coram inimicis
vestris 43 Amalechites et Chananeus ante vos
sunt quorum gladio corruetis eo quod nolueritis
adquiescere Domino nec erit Dominus vobiscum 44 at
illi contenebrati ascenderunt in verticem montis arca
autem testamenti Domini et Moses non recesserunt
de castris 45 descenditque Amalechites et Chananeus
qui habitabant in monte et percutiens eos atque
concidens persecutus est usque Horma

15 locutus est Dominus ad Mosen dicens 2 loquere
ad filios Israhel et dices ad eos cum ingressi
fueritis terram habitationis vestrae quam ego dabo
vobis 3 et feceritis oblationem Domino in holocaustum
aut victimam vota solventes vel sponte offerentes
munera aut in sollemnitatibus vestris adolentes
odorem suavitatis Domino de bubus sive de ovibus 4
offeret quicumque immolaverit victimam sacrificium
similae decimam partem oephi conspersae oleo
quod mensuram habebit quartam partem hin 5 et
vinum ad liba fundenda eiusdem mensurae dabit in
holocausto sive in victima per agnos singulos 6 et
arietis erit sacrificium similae duarum decimarum
quae conspersa sit oleo tertiae partis hin 7 et vinum ad
libamentum tertiae partis eiusdem mensurae offeret
in odorem suavitatis Domino 8 quando vero de bubus
feceris holocaustum aut hostiam ut impleas votum vel
pacificas victimas 9 dabis per singulos boves similae
tres decimas conspersae oleo quod habeat medium
mensurae hin 10 et vinum ad liba fundenda eiusdem
mensurae in oblationem suavissimi odoris Domino 11
sic facietis 12 per singulos boves et arietes et agnos et

hedos 13 tam indigenae quam peregrini 14 eodem ritu
offerent sacrificia 15 unum praeceptum erit atque
iudicium tam vobis quam advenis terrae 16 locutus
est Dominus ad Mosen dicens 17 loquere filiis Israhel
et dices ad eos 18 cum veneritis in terram quam dabo
vobis 19 et comederitis de panibus regionis illius
separabitis primitias Domino 20 de cibis vestris sicut
de areis primitias separatis 21 ita et de pulmentis
dabitis primitiva Domino 22 quod si per ignorantiam
praeterieritis quicquam horum quae locutus est
Dominus ad Mosen 23 et mandavit per eum ad vos a
die qua coepit iubere et ultra 24 oblitaque fuerit facere
multitudo offeret vitulum de armento holocaustum
in odorem suavissimum Domino et sacrificium eius
ac liba ut caerimoniae postulant hircumque pro
peccato 25 et rogabit sacerdos pro omni multitudine
filiorum Israhel et dimittetur eis quoniam non
sponte peccaverunt nihilominus offerentes incensum
Domino pro se et pro peccato atque errore suo 26 et
dimittetur universae plebi filiorum Israhel et advenis
qui peregrinantur inter vos quoniam culpa est omnis
populi per ignorantiam 27 quod si anima una nesciens
peccaverit offeret capram anniculam pro peccato
suo 28 et deprecabitur pro ea sacerdos quod inscia
peccaverit coram Domino inpetrabitque ei veniam
et dimittetur illi 29 tam indigenis quam advenis
una lex erit omnium qui peccaverint ignorantes 30
anima vero quae per superbiam aliquid commiserit
sive civis sit ille sive peregrinus quoniam adversum
Dominum rebellis fuit peribit de populo suo 31
verbum enim Domini contempsit et praeceptum illius
fecit irritum idcirco delebitur et portabit iniquitatem
suam 32 factum est autem cum essent filii Israhel
in solitudine et invenissent hominem colligentem
ligna in die sabbati 33 obtulerunt eum Mosi et Aaron
et universae multitudini 34 qui recluserunt eum in
carcerem nescientes quid super eo facere deberent 35
dixitque Dominus ad Mosen morte moriatur homo
iste obruat eum lapidibus omnis turba extra castra 36
cumque eduxissent eum foras obruerunt lapidibus
et mortuus est sicut praeceperat Dominus 37 dixit
quoque Dominus ad Mosen 38 loquere filiis Israhel
et dices ad eos ut faciant sibi fimbrias per angulos
palliorum ponentes in eis vittas hyacinthinas 39
quas cum viderint recordentur omnium mandatorum
Domini nec sequantur cogitationes suas et oculos
per res varias fornicantes 40 sed magis memores
praeceptorum Domini faciant ea sintque sancti Deo
suo 41 ego Dominus Deus vester qui eduxi vos de terra
Aegypti ut essem vester Deus

16 ecce autem Core filius Isaar filii Caath filii Levi
et Dathan atque Abiram filii Heliab Hon quoque
filius Pheleth de filiis Ruben 2 surrexerunt contra
Mosen aliique filiorum Israhel ducenti quinquaginta
viri proceres synagogae et qui tempore concilii per
nomina vocabantur 3 cumque stetissent adversum
Mosen et Aaron dixerunt sufficiat vobis quia omnis
multitudo sanctorum est et in ipsis est Dominus cur
elevamini super populum Domini 4 quod cum audisset
Moses cecidit pronus in faciem 5 locutusque ad Core
et ad omnem multitudinem mane inquit notum faciet
Dominus qui ad se pertineant et sanctos adplicabit
sibi et quos elegerit adpropinquabunt ei 6 hoc igitur
facite tollat unusquisque turibula sua tu Core et
omne concilium tuum 7 et hausto cras igne ponite
desuper thymiama coram Domino et quemcumque
elegerit ipse erit sanctus multum erigimini filii Levi
8 dixitque rursum ad Core audite filii Levi 9 num
parum vobis est quod separavit vos Deus Israhel
ab omni populo et iunxit sibi ut serviretis ei in
cultu tabernaculi et staretis coram frequentia populi
et ministraretis ei 10 idcirco ad se fecit accedere
te et omnes fratres tuos filios Levi ut vobis etiam
sacerdotium vindicetis 11 et omnis globus tuus stet
contra Dominum quid est enim Aaron ut murmuretis
contra eum 12 misit ergo Moses ut vocaret Dathan et
Abiram filios Heliab qui responderunt non venimus
13 numquid parum est tibi quod eduxisti nos de terra
quae lacte et melle manabat ut occideres in deserto
nisi et dominatus fueris nostri 14 re vera induxisti
nos in terram quae fluit rivis lactis et mellis et dedisti
nobis possessiones agrorum et vinearum an et oculos
nostros vis eruere non venimus 15 iratusque Moses
valde ait ad Dominum ne respicias sacrificia eorum
tu scis quod ne asellum quidem umquam acceperim
ab eis nec adflixerim quempiam eorum 16 dixitque
ad Core tu et omnis congregatio tua state seorsum
coram Domino et Aaron die crastino separatim 17
tollite singuli turibula vestra et ponite super ea

incensum offerentes Domino ducenta quinquaginta turibula Aaron quoque teneat turibulum suum 18 quod cum fecissent stantibus Mosen et Aaron 19 et coacervassent adversum eos omnem multitudinem ad ostium tabernaculi apparuit cunctis gloria Domini 20 locutusque Dominus ad Mosen et Aaron ait 21 separamini de medio congregationis huius ut eos repente disperdam 22 qui ceciderunt proni in faciem atque dixerunt fortissime Deus spirituum universae carnis num uno peccante contra omnes tua ira desaeviet 23 et ait Dominus ad Mosen 24 praecipe universo populo ut separetur a tabernaculis Core et Dathan et Abiram 25 surrexitque Moses et abiit ad Dathan et Abiram et sequentibus eum senioribus Israhel 26 dixit ad turbam recedite a tabernaculis hominum impiorum et nolite tangere quae ad eos pertinent ne involvamini in peccatis eorum 27 cumque recessissent a tentoriis eorum per circuitum Dathan et Abiram egressi stabant in introitu papilionum suorum cum uxoribus et liberis omnique frequentia 28 et ait Moses in hoc scietis quod Dominus miserit me ut facerem universa quae cernitis et non ex proprio ea corde protulerim 29 si consueta hominum morte interierint et visitaverit eos plaga qua et ceteri visitari solent non misit me Dominus 30 sin autem novam rem fecerit Dominus ut aperiens terra os suum degluttiat eos et omnia quae ad illos pertinent descenderintque viventes in infernum scietis quod blasphemaverint Dominum (Sheol h7585) 31 confestim igitur ut cessavit loqui disrupta est terra sub pedibus eorum 32 et aperiens os suum devoravit illos cum tabernaculis suis et universa substantia 33 descenderuntque vivi in infernum operti humo et perierunt de medio multitudinis (Sheol h7585) 34 at vero omnis Israhel qui stabat per gyrum fugit ad clamorem pereuntium dicens ne forte et nos terra degluttiat 35 sed et ignis egressus a Domino interfecit ducentos quinquaginta viros qui offerebant incensum 36 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 37 praecipe Eleazaro filio Aaron sacerdotis ut tollat turibula quae iacent in incendio et ignem huc illucque dispergat quoniam sanctificata sunt 38 in mortibus peccatorum producatque ea in lamminas et adfigat altari eo quod oblatum sit in eis incensum Domino et sanctificata sint ut cernant ea pro signo et monumento filii Israhel 39 tulit ergo Eleazar sacerdos turibula aenea in quibus obtulerant hii quos incendium devoravit et produxit ea in lamminas adfigens altari 40 ut haberent postea filii Israhel quibus commonerentur ne quis accedat alienigena et qui non est de semine Aaron ad offerendum incensum Domino ne patiatur sicut passus est Core et omnis congregatio eius loquente Domino ad Mosen 41 murmuravit autem omnis multitudo filiorum Israhel sequenti die contra Mosen et Aaron dicens vos interfecistis populum Domini 42 cumque oreretur seditio et tumultus increscerat 43 Moses et Aaron fugerunt ad tabernaculum foederis quod postquam ingressi sunt operuit nubes et apparuit gloria Domini 44 dixitque Dominus ad Mosen 45 recedite de medio huius multitudinis etiam nunc delebo eos cumque iacerent in terra 46 dixit Moses ad Aaron tolle turibulum et hausto igne de altari mitte incensum desuper pergens cito ad populum ut roges pro eis iam enim egressa est ira a Domino et plaga desaevit 47 quod cum fecisset Aaron et cucurrisset ad mediam multitudinem quam iam vastabat incendium obtulit thymiama 48 et stans inter mortuos ac viventes pro populo deprecatus est et plaga cessavit 49 fuerunt autem qui percussi sunt quattuordecim milia hominum et septingenti absque his qui perierant in seditione Core 50 reversusque est Aaron ad Mosen ad ostium tabernaculi foederis postquam quievit interitus

17 et locutus est Dominus ad Mosen dicens 2 loquere ad filios Israhel et accipe ab eis virgas singulas per cognationes suas a cunctis principibus tribuum virgas duodecim et uniuscuiusque nomen superscribes virgae suae 3 nomen autem Aaron erit in tribu Levi et una virga cunctas eorum familias continebit 4 ponesque eas in tabernaculo foederis coram testimonio ubi loquar ad te 5 quem ex his elegero germinabit virga eius et cohibebo a me querimonias filiorum Israhel quibus contra vos murmurant 6 locutusque est Moses ad filios Israhel et dederunt ei omnes principes virgas per singulas tribus fueruntque virgae duodecim absque virga Aaron 7 quas cum posuisset Moses coram Domino in tabernaculo testimonii 8 sequenti die regressus invenit germinasse virgam Aaron in domo Levi et

turgentibus gemmis eruperant flores qui foliis dilatatis in amigdalas deformati sunt 9 protulit ergo Moses omnes virgas de conspectu Domini ad cunctos filios Israhel videruntque et receperunt singuli virgas suas 10 dixitque Dominus ad Mosen refer virgam Aaron in tabernaculum testimonii ut servetur ibi in signum rebellium filiorum et quiescant querellae eorum a me ne moriantur 11 fecitque Moses sicut praeceperat Dominus 12 dixerunt autem filii Israhel ad Mosen ecce consumpti sumus omnes perivimus 13 quicumque accedit ad tabernaculum Domini moritur num usque ad internicionem cuncti delendi sumus

18 dixitque Dominus ad Aaron tu et filii tui et domus patris tui tecum portabitis iniquitatem sanctuarii et tu et filii tui simul sustinebitis peccata sacerdotii vestri 2 sed et fratres tuos de tribu Levi et sceptro patris tui sume tecum praestoque sint et ministrent tibi tu autem et filii tui ministrabitis in tabernaculo testimonii 3 excubabuntque Levitae ad praecepta tua et ad cuncta opera tabernaculi ita dumtaxat ut ad vasa sanctuarii et altare non accedant ne et illi moriantur et vos pereatis simul 4 sint autem tecum et excubent in custodiis tabernaculi et in omnibus caerimoniis eius alienigena non miscebitur vobis 5 excubate in custodia sanctuarii et in ministerio altaris ne oriatur indignatio super filios Israhel 6 ego dedi vobis fratres vestros Levitas de medio filiorum Israhel et tradidi donum Domino ut serviant in ministeriis tabernaculi eius 7 tu autem et filii tui custodite sacerdotium vestrum et omnia quae ad cultum altaris pertinent et intra velum sunt per sacerdotes administrabuntur si quis externus accesserit occidetur 8 locutus est Dominus ad Aaron ecce dedi tibi custodiam primitiarum mearum omnia quae sanctificantur a filiis Israhel tibi tradidi et filiis tuis pro officio sacerdotali legitima sempiterna 9 haec ergo accipies de his quae sanctificantur et oblata sunt Domino omnis oblatio et sacrificium et quicquid pro peccato atque delicto redditur mihi et cedet in sancta sanctorum tuum erit et filiorum tuorum 10 in sanctuario comedes illud mares tantum edent ex eo quia consecratum est tibi 11 primitias autem quas voverint et obtulerint filii Israhel tibi dedi et filiis ac filiabus tuis iure perpetuo qui mundus est in domo tua vescetur eis 12 omnem medullam olei et vini ac frumenti quicquid offerunt primitiarum Domino tibi dedi 13 universa frugum initia quas gignit humus et Domino deportantur cedent in usus tuos qui mundus est in domo tua vescetur eis 14 omne quod ex voto reddiderint filii Israhel tuum erit 15 quicquid primum erumpet e vulva cunctae carnis quam offerunt Domino sive ex hominibus sive de pecoribus fuerit tui iuris erit ita dumtaxat ut pro hominis primogenito pretium accipias et omne animal quod inmundum est redimi facias 16 cuius redemptio erit post unum mensem siclis argenti quinque pondere sanctuarii siclus viginti obolos habet 17 primogenitum autem bovis et ovis et caprae non facies redimi quia sanctificata sunt Domino sanguinem tantum eorum fundes super altare et adipes adolebis in suavissimum odorem Domino 18 carnes vero in usum tuum cedent sicut pectusculum consecratum et armus dexter tua erunt 19 omnes primitias sanctuarii quas offerunt filii Israhel Domino tibi dedi et filiis ac filiabus tuis iure perpetuo pactum salis est sempiternum coram Domino tibi ac filiis tuis 20 dixitque Dominus ad Aaron in terra eorum nihil possidebitis nec habebitis partem inter eos ego pars et hereditas tua in medio filiorum Israhel 21 filiis autem Levi dedi omnes decimas Israhelis in possessionem pro ministerio quo serviunt mihi in tabernaculo foederis 22 ut non accedant ultra filii Israhel ad tabernaculum nec committant peccatum mortiferum 23 solis filiis Levi mihi in tabernaculo servientibus et portantibus peccata populi legitimum sempiternum erit in generationibus vestris nihil aliud possidebunt 24 decimarum oblatione contenti quas in usus eorum et necessaria separavi 25 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 26 praecipe Levitis atque denuntia cum acceperitis a filiis Israhel decimas quas dedi vobis primitias earum offerte Domino id est decimam partem decimae 27 ut reputetur vobis in oblationem primitivorum tam de areis quam de torcularibus 28 et universis quorum accipitis primitias offerte Domino et date Aaron sacerdoti 29 omnia quae offertis ex decimis et in donaria Domini separatis optima et electa erunt 30 dicesque ad eos si praeclara et meliora quaeque obtuleritis ex decimis reputabitur vobis quasi de area et torculari dederitis primitias 31 et comedetis eas in omnibus locis vestris tam vos quam familiae vestrae quia pretium est pro ministerio quo

servitis in tabernaculo testimonii 32 et non peccabitis super hoc egregia vobis et pinguia reservantes ne polluatis oblationes filiorum Israhel et moriamini

19 locutusque est Dominus ad Mosen et Aaron dicens 2 ista est religio victimae quam constituit Dominus praecipe filiis Israhel ut adducant ad te vaccam rufam aetatis integrae in qua nulla sit macula nec portaverit iugum 3 tradetisque eam Eleazaro sacerdoti qui eductam extra castra immolabit in conspectu omnium 4 et tinguens digitum in sanguine eius asperget contra fores tabernaculi septem vicibus 5 conburetque eam cunctis videntibus tam pelle et carnibus eius quam sanguine et fimo flammae traditis 6 lignum quoque cedrinum et hysopum coccumque bis tinctum sacerdos mittet in flammam quae vaccam vorat 7 et tunc demum lotis vestibus et corpore suo ingredietur in castra commaculatusque erit usque ad vesperam 8 sed et ille qui conbuserit eam lavabit vestimenta sua et corpus et inmundus erit usque ad vesperam 9 colliget autem vir mundus cineres vaccae et effundet eos extra castra in loco purissimo ut sint multitudini filiorum Israhel in custodiam et in aquam aspersionis quia pro peccato vacca conbusta est 10 cumque laverit qui vaccae portaverat cineres vestimenta sua inmundus erit usque ad vesperum habebunt hoc filii Israhel et advenae qui habitant inter eos sanctum iure perpetuo 11 qui tetigerit cadaver hominis et propter hoc septem diebus fuerit inmundus 12 aspergetur ex hac aqua die tertio et septimo et sic mundabitur si die tertio aspersus non fuerit septimo non poterit emundari 13 omnis qui tetigerit humanae animae morticinum et aspersus hac commixtione non fuerit polluet tabernaculum Domini et peribit ex Israhel quia aqua expiationis non est aspersus inmundus erit et manebit spurcitia eius super eum 14 ista est lex hominis qui moritur in tabernaculo omnes qui ingrediuntur tentorium illius et universa vasa quae ibi sunt polluta erunt septem diebus 15 vas quod non habuerit operculum nec ligaturam desuper inmundum erit 16 si quis in agro tetigerit cadaver occisi hominis aut per se mortui sive os illius vel sepulchrum inmundus erit septem diebus 17 tollent de cineribus conbustionis atque peccati et mittent aquas vivas super eos in vas 18 in quibus cum homo mundus tinxerit hysopum asperget eo omne tentorium et cunctam supellectilem et homines huiuscemodi contagione pollutos 19 atque hoc modo mundus lustrabit inmundum tertio et septimo die expiatusque die septimo lavabit et se et vestimenta sua et mundus erit ad vesperam 20 si quis hoc ritu non fuerit expiatus peribit anima illius de medio ecclesiae quia sanctuarium Domini polluit et non est aqua lustrationis aspersus 21 erit hoc praeceptum legitimum sempiternum ipse quoque qui aspergit aquas lavabit vestimenta sua omnis qui tetigerit aquas expiationis inmundus erit usque ad vesperam 22 quicquid tetigerit inmundus inmundum faciet et anima quae horum quippiam tetigerit inmunda erit usque ad vesperum

20 veneruntque filii Israhel et omnis multitudo in desertum Sin mense primo et mansit populus in Cades mortuaque est ibi Maria et sepulta in eodem loco 2 cumque indigeret aqua populus coierunt adversum Mosen et Aaron 3 et versi in seditionem dixerunt utinam perissemus inter fratres nostros coram Domino 4 cur eduxistis ecclesiam Domini in solitudinem ut et nos et nostra iumenta moriantur 5 quare nos fecistis ascendere de Aegypto et adduxistis in locum istum pessimum qui seri non potest qui nec ficum gignit nec vineas nec mala granata insuper et aquam non habet ad bibendum 6 ingressusque Moses et Aaron dimissa multitudine tabernaculum foederis corruerunt proni in terram et apparuit gloria Domini super eos 7 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 8 tolle virgam et congrega populum tu et Aaron frater tuus et loquimini ad petram coram eis et illa dabit aquas cumque eduxeris aquam de petra bibet omnis multitudo et iumenta eius 9 tulit igitur Moses virgam quae erat in conspectu Domini sicut praeceperat ei 10 congregata multitudine ante petram dixitque eis audite rebelles et increduli num de petra hac vobis aquam poterimus eicere 11 cumque elevasset Moses manum percutiens virga bis silicem egressae sunt aquae largissimae ita ut et populus biberet et iumenta 12 dixitque Dominus ad Mosen et Aaron quia non credidistis mihi ut sanctificaretis me coram filiis Israhel non introducetis hos populos in terram quam dabo eis 13 haec est aqua Contradictionis ubi iurgati

sunt filii Israhel contra Dominum et sanctificatus est in eis **14** misit interea nuntios Moses de Cades ad regem Edom qui dicerent haec mandat frater tuus Israhel nosti omnem laborem qui adprehendit nos **15** quomodo descenderint patres nostri in Aegyptum et habitaverimus ibi multo tempore adflixerintque nos Aegyptii et patres nostros **16** et quomodo clamaverimus ad Dominum et exaudierit nos miseritque angelum qui eduxerit nos de Aegypto ecce in urbe Cades quae est in extremis finibus tuis positi **17** obsecramus ut nobis transire liceat per terram tuam non ibimus per agros nec per vineas non bibemus aquas de puteis tuis sed gradiemur via publica nec ad dextram nec ad sinistram declinantes donec transeamus terminos tuos **18** cui respondit Edom non transibis per me alioquin armatus occurram tibi **19** dixeruntque filii Israhel per tritam gradiemur viam et si biberimus aquas tuas nos et pecora nostra dabimus quod iustum est nulla erit in pretio difficultas tantum velociter transeamus **20** at ille respondit non transibis statimque egressus est obvius cum infinita multitudine et manu forti **21** nec voluit adquiescere deprecanti ut concederet transitum per fines suos quam ob rem devertit ab eo Israhel **22** cumque castra movissent de Cades venerunt in montem Or qui est in finibus terrae Edom **23** ubi locutus est Dominus ad Mosen **24** pergat inquit Aaron ad populos suos non enim intrabit terram quam dedi filiis Israhel eo quod incredulus fuerit ori meo ad aquas Contradictionis **25** tolle Aaron et filium eius cum eo et duces eos in montem Or **26** cumque nudaveris patrem veste sua indues ea Eleazarum filium eius et Aaron colligetur et morietur ibi **27** fecit Moses ut praeceperat Dominus et ascenderunt in montem Or coram omni multitudine **28** cumque Aaron spoliasset vestibus suis induit eis Eleazarum filium eius illo mortuo in montis supercilio descendit cum Eleazaro **29** omnis autem multitudo videns occubuisse Aaron flevit super eo triginta diebus per cunctas familias suas

21 quod cum audisset Chananeus rex Arad qui habitabat ad meridiem venisse scilicet Israhel per exploratorum viam pugnavit contra illum et victor existens duxit ex eo praedam **2** at Israhel voto se Domino obligans ait si tradideris populum istum in manu mea delebo urbes eius **3** exaudivitque Dominus preces Israhel et tradidit Chananeum quem ille interfecit subversis urbibus eius et vocavit nomen loci illius Horma id est anathema **4** profecti sunt autem et de monte Or per viam quae ducit ad mare Rubrum ut circumirent terram Edom et taedere coepit populum itineris ac laboris **5** locutusque contra Deum et Mosen ait cur eduxisti nos de Aegypto ut moreremur in solitudine deest panis non sunt aquae anima nostra iam nausiat super cibo isto levissimo **6** quam ob rem misit Dominus in populum ignitos serpentes ad quorum plagas et mortes plurimorum **7** venerunt ad Mosen atque dixerunt peccavimus quia locuti sumus contra Dominum et te ora ut tollat a nobis serpentes oravit Moses pro populo **8** et locutus est Dominus ad eum fac serpentem et pone eum pro signo qui percussus aspexerit eum vivet **9** fecit ergo Moses serpentem aeneum et posuit pro signo quem cum percussi aspicerent sanabantur **10** profectique filii Israhel castrametati sunt in Oboth **11** unde egressi fixere tentoria in Hieabarim in solitudine quae respicit Moab contra orientalem plagam **12** et inde moventes venerunt ad torrentem Zared **13** quem relinquentes castrametati sunt contra Arnon quae est in deserto et prominet in finibus Amorrei siquidem Arnon terminus est Moab dividens Moabitas et Amorreos **14** unde dicitur in libro bellorum Domini sicut fecit in mari Rubro sic faciet in torrentibus Arnon **15** scopuli torrentium inclinati sunt ut requiescerent in Ar et recumberent in finibus Moabitarum **16** ex eo loco apparuit puteus super quo locutus est Dominus ad Mosen congrega populum et dabo ei aquam **17** tunc cecinit Israhel carmen istud ascendat puteus concinebant **18** puteus quem foderunt principes et paraverunt duces multitudinis in datore legis et in baculis suis de solitudine Matthana **19** de Matthana Nahalihel de Nahalihel in Bamoth **20** de Bamoth vallis est in regione Moab in vertice Phasga et quod respicit contra desertum **21** misit autem Israhel nuntios ad Seon regem Amorreorum dicens **22** obsecro ut transire mihi liceat per terram tuam non declinabimus in agros et vineas non bibemus aquas ex puteis via regia gradiemur donec transeamus terminos tuos **23** qui concedere noluit ut transiret Israhel per fines suos quin potius exercitu congregato egressus est

obviam in desertum et venit in Iasa pugnavitque contra eum **24** a quo percussus est in ore gladii et possessa est terra eius ab Arnon usque Iebboc et filios Ammon quia forti praesidio tenebantur termini Ammanitarum **25** tulit ergo Israhel omnes civitates eius et habitavit in urbibus Amorrei in Esebon scilicet et viculis eius **26** urbs Esebon fuit regis Seon Amorrei qui pugnavit contra regem Moab et tulit omnem terram quae dicionis illius fuerat usque Arnon **27** idcirco dicitur in proverbio venite in Esebon aedificetur et construatur civitas Seon **28** ignis egressus est de Esebon flamma de oppido Seon et devoravit Ar Moabitarum et habitatores excelsorum Arnon **29** vae tibi Moab peristi populе Chamos dedit filios eius in fugam et filias in captivitatem regi Amorreorum Seon **30** iugum ipsorum disperiit ab Esebon usque Dibon lassi pervenerunt in Nophe et usque Medaba **31** habitavit itaque Israhel in terra Amorrei **32** misitque Moses qui explorarent Iazer cuius ceperunt viculos et possederunt habitatores **33** verteruntque se et ascenderunt per viam Basan et occurrit eis Og rex Basan cum omni populo suo pugnaturus in Edrai **34** dixitque Dominus ad Mosen ne timeas eum quia in manu tua tradidi illum et omnem populum ac terram eius faciesque illi sicut fecisti Seon regi Amorreorum habitatori Esebon **35** percusserunt igitur et hunc cum filiis suis universumque populum eius usque ad internicionem et possederunt terram illius

22 profectique castrametati sunt in campestribus Moab ubi trans Iordanem Hierichus sita est **2** videns autem Balac filius Sepphor omnia quae fecerat Israhel Amorreo **3** et quod pertimuissent eum Moabitae et impetum eius ferre non possent **4** dixit ad maiores natu Madian ita delebit hic populus omnes qui in nostris finibus commorantur quomodo solet bos herbas usque ad radices carpere ipse erat eo tempore rex in Moab **5** misit ergo nuntios ad Balaam filium Beor ariolum qui habitabat super flumen terrae filiorum Ammon ut vocarent eum et dicerent ecce egressus est populus ex Aegypto qui operuit superficiem terrae sedens contra me **6** veni igitur et maledic populo huic quia fortior me est si quo modo possim percutere et eicere eum de terra mea novi enim quod benedictus sit cui benedixeris et maledictus in quem maledicta congesseris **7** perrexerunt seniores Moab et maiores natu Madian habentes divinationis pretium in manibus cumque venissent ad Balaam et narrassent ei omnia verba Balac **8** ille respondit manete hic nocte et respondebo quicquid mihi dixerit Dominus manentibus illis apud Balaam venit Deus et ait ad eum **9** quid sibi volunt homines isti apud te **10** respondit Balac filius Sepphor rex Moabitarum misit ad me **11** dicens ecce populus qui egressus est de Aegypto operuit superficiem terrae veni et maledic ei si quo modo possim pugnans abicere eum **12** dixitque Deus ad Balaam noli ire cum eis neque maledicas populo quia benedictus est **13** qui mane consurgens dixit ad principes ite in terram vestram quia prohibuit me Deus venire vobiscum **14** reversi principes dixerunt ad Balac noluit Balaam venire nobiscum **15** rursum ille multo plures et nobiliores quam ante miserat misit **16** qui cum venissent ad Balaam dixerunt sic dicit Balac filius Sepphor ne cuncteris venire ad me **17** paratum honorare te et quicquid volueris dare veni et maledic populo isti **18** respondit Balaam si dederit mihi Balac plenam domum suam argenti et auri non potero inmutare verbum Domini Dei mei ut vel plus vel minus loquar **19** obsecro ut hic maneatis etiam hac nocte et scire queam quid mihi rursum respondeat Dominus **20** venit ergo Deus ad Balaam nocte et ait ei si vocare te venerunt homines isti surge et vade cum eis ita dumtaxat ut quod tibi praecepero facias **21** surrexit Balaam mane et strata asina profectus est cum eis **22** et iratus est Deus stetitque angelus Domini in via contra Balaam qui sedebat asinae et duos pueros habebat secum **23** cernens asina angelum stantem in via evaginato gladio avertit se de itinere et ibat per agrum quam cum verberaret Balaam et vellet ad semitam reducere **24** stetit angelus in angustiis duarum maceriarum quibus vineae cingebantur **25** quem videns asina iunxit se parieti et adtrivit sedentis pedem at ille iterum verberabat **26** et nihilominus angelus ad locum angustum transiens ubi nec ad dextram nec ad sinistram poterat deviari obvius stetit **27** cumque vidisset asina stantem angelum concidit sub pedibus sedentis qui iratus vehementius caedebat fuste latera **28** aperuitque Dominus os asinae et locuta est quid feci tibi cur percutis me ecce iam tertio **29**

respondit Balaam quia commeruisti et inlusisti mihi utinam haberem gladium ut te percuterem **30** dixit asina nonne animal tuum sum cui semper sedere consuesti usque in praesentem diem dic quid simile umquam fecerim tibi at ille ait numquam **31** protinus aperuit Dominus oculos Balaam et vidit angelum stantem in via evaginato gladio adoravitque eum pronus in terram **32** cui angelus cur inquit tertio verberas asinam tuam ego veni ut adversarer tibi quia perversa est via tua mihique contraria **33** et nisi asina declinasset de via dans locum resistenti te occidissem et illa viveret **34** dixit Balaam peccavi nesciens quod tu stares contra me et nunc si displicet tibi ut vadam revertar **35** ait angelus vade cum istis et cave ne aliud quam praecepero tibi loquaris ivit igitur cum principibus **36** quod cum audisset Balac egressus est in occursum eius in oppido Moabitarum quod situm est in extremis finibus Arnon **37** dixitque ad Balaam misi nuntios ut vocarent te cur non statim venisti ad me an quia mercedem adventui tuo reddere nequeo **38** cui ille respondit ecce adsum numquid loqui potero aliud nisi quod Deus posuerit in ore meo **39** perrexerunt ergo simul et venerunt in urbem quae in extremis regni eius finibus erat **40** cumque occidisset Balac boves et oves misit ad Balaam et principes qui cum eo erant munera **41** mane autem facto duxit eum ad excelsa Baal et intuitus est extremam partem populi

23 dixitque Balaam ad Balac aedifica mihi hic septem aras et para totidem vitulos eiusdemque numeri arietes **2** cumque fecisset iuxta sermonem Balaam inposuerunt simul vitulum et arietem super aram **3** dixitque Balaam ad Balac sta paulisper iuxta holocaustum tuum donec vadam si forte occurrat mihi Dominus et quodcumque imperaverit loquar tibi **4** cumque abisset velociter occurrit ei Deus locutusque ad eum Balaam septem inquit aras erexi et inposui vitulum et arietem desuper **5** Dominus autem posuit verbum in ore eius et ait revertere ad Balac et haec loqueris **6** reversus invenit stantem Balac iuxta holocaustum suum et omnes principes Moabitarum **7** adsumptaque parabola sua dixit de Aram adduxit me Balac rex Moabitarum de montibus orientis veni inquit et maledic Iacob propera et detestare Israhel **8** quomodo maledicam cui non maledixit Deus qua ratione detester quem Dominus non detestatur **9** de summis silicibus videbo eum et de collibus considerabo illum populus solus habitabit et inter gentes non reputabitur **10** quis dinumerare possit pulverem Iacob et nosse numerum stirpis Israhel moriatur anima mea morte iustorum et fiant novissima mea horum similia **11** dixitque Balac ad Balaam quid est hoc quod agis ut malediceres inimicis vocavi te et tu e contrario benedicis eis **12** cui ille respondit num aliud possum loqui nisi quod iusserit Dominus **13** dixit ergo Balac veni mecum in alterum locum unde partem Israhelis videas et totum videre non possis inde maledicito ei **14** cumque duxisset eum in locum sublimem super verticem montis Phasga aedificavit Balaam septem aras et inpositis supra vitulo atque ariete **15** dixit ad Balac sta hic iuxta holocaustum tuum donec ego pergam obvius **16** cui cum Dominus occurrisset posuissetque verbum in ore eius ait revertere ad Balac et haec loqueris ei **17** reversus invenit eum stantem iuxta holocaustum suum et principes Moabitarum cum eo ad quem Balac quid inquit locutus est Dominus **18** at ille adsumpta parabola sua ait sta Balac et ausculta audi fili Sepphor **19** non est Deus quasi homo ut mentiatur nec ut filius hominis ut mutetur dixit ergo et non faciet locutus est et non implebit **20** ad benedicendum adductus sum benedictionem prohibere non valeo **21** non est idolum in Iacob nec videtur simulacrum in Israhel Dominus Deus eius cum eo est et clangor victoriae regis in illo **22** Deus eduxit eum de Aegypto cuius fortitudo similis est rinocerotis **23** non est augurium in Iacob nec divinatio in Israhel temporibus suis dicetur Iacob et Israheli quid operatus sit Deus **24** ecce populus ut leaena consurget et quasi leo erigetur non accubabit donec devoret praedam et occisorum sanguinem bibat **25** dixitque Balac ad Balaam nec maledicas ei nec benedicas **26** et ille nonne ait dixi tibi quod quicquid mihi Deus imperaret hoc facerem **27** et ait Balac ad eum veni et ducam te ad alium locum si forte placeat Deo ut inde maledicas eis **28** cumque duxisset eum super verticem montis Phogor qui respicit solitudinem **29** dixit ei Balaam aedifica mihi hic septem aras et para totidem vitulos eiusdemque numeri arietes **30** fecit Balac ut Balaam

dixerat inposuitque vitulos et arietes per singulas aras

24 cumque vidisset Balaam quod placeret Domino ut benediceret Israheli nequaquam abiit ut ante perrexerat ut augurium quaereret sed dirigens contra desertum vultum suum **2** et elevans oculos vidit Israhel in tentoriis commorantem per tribus suas et inruente in se spiritu Dei **3** adsumpta parabola ait dixit Balaam filius Beor dixit homo cuius obturatus est oculus **4** dixit auditor sermonum Dei qui visionem Omnipotentis intuitus est qui cadit et sic aperiuntur oculi eius **5** quam pulchra tabernacula tua Iacob et tentoria tua Israhel **6** ut valles nemorosae ut horti iuxta fluvios inrigui ut tabernacula quae fixit Dominus quasi cedri propter aquas **7** fluet aqua de situla eius et semen illius erit in aquas multas tolletur propter Agag rex eius et auferetur regnum illius **8** Deus eduxit illum de Aegypto cuius fortitudo similis est rinocerotis devorabunt gentes hostes illius ossaque eorum confringent et perforabunt sagittis **9** accubans dormivit ut leo et quasi leaena quam suscitare nullus audebit qui benedixerit tibi erit ipse benedictus qui maledixerit in maledictione reputabitur **10** iratusque Balac contra Balaam conplosis manibus ait ad maledicendum inimicis meis vocavi te quibus e contrario tertio benedixisti **11** revertere ad locum tuum decreveram quidem magnifice honorare te sed Dominus privavit te honore disposito **12** respondit Balaam ad Balac nonne nuntiis tuis quos misisti ad me dixi **13** si dederit mihi Balac plenam domum suam argenti et auri non potero praeterire sermonem Domini Dei mei ut vel boni quid vel mali proferam ex corde meo sed quicquid Dominus dixerit hoc loquar **14** verumtamen pergens ad populum meum dabo consilium quid populus tuus huic populo faciat extremo tempore **15** sumpta igitur parabola rursum ait dixit Balaam filius Beor dixit homo cuius obturatus est oculus **16** dixit auditor sermonum Dei qui novit doctrinam Altissimi et visiones Omnipotentis videt qui cadens apertos habet oculos **17** videbo eum sed non modo intuebor illum sed non prope orietur stella ex Iacob et consurget virga de Israhel et percutiet duces Moab vastabitque omnes filios Seth **18** et erit Idumea possessio eius hereditas Seir cedet inimicis suis Israhel vero fortiter aget **19** de Iacob erit qui dominetur et perdat reliquias civitatis **20** cumque vidisset Amalech adsumens parabolam ait principium gentium Amalech cuius extrema perdentur **21** vidit quoque Cineum et adsumpta parabola ait robustum est quidem habitaculum tuum sed si in petra posueris nidum tuum **22** et fueris electus de stirpe Cain quamdiu poteris permanere Assur enim capiet te **23** adsumptaque parabola iterum locutus est heu quis victurus est quando ista faciet Deus **24** venient in trieribus de Italia superabunt Assyrios vastabuntque Hebraeos et ad extremum etiam ipsi peribunt **25** surrexitque Balaam et reversus est in locum suum Balac quoque via qua venerat rediit

25 morabatur autem eo tempore Israhel in Setthim et fornicatus est populus cum filiabus Moab **2** quae vocaverunt eos ad sacrificia sua at illi comederunt et adoraverunt deos earum **3** initiatusque est Israhel Beelphegor et iratus Dominus **4** ait ad Mosen tolle cunctos principes populi et suspende eos contra solem in patibulis ut avertatur furor meus ab Israhel **5** dixitque Moses ad iudices Israhel occidat unusquisque proximos suos qui initiati sunt Beelphegor **6** et ecce unus de filiis Israhel intravit coram fratribus suis ad scortum madianitin vidente Mose et omni turba filiorum Israhel qui flebant ante fores tabernaculi **7** quod cum vidisset Finees filius Eleazari filii Aaron sacerdotis surrexit de medio multitudinis et arrepto pugione **8** ingressus est post virum israhelitem in lupanar et perfodit ambos simul virum scilicet et mulierem in locis genitalibus cessavitque plaga a filiis Israhel **9** et occisi sunt viginti quattuor milia homines **10** dixitque Dominus ad Mosen **11** Finees filius Eleazari filii Aaron sacerdotis avertit iram meam a filiis Israhel quia zelo meo commotus est contra eos ut non ipse delerem filios Israhel in zelo meo **12** idcirco loquere ad eos ecce do ei pacem foederis mei **13** et erit tam ipsi quam semini illius pactum sacerdotii sempiternum quia zelatus est pro Deo suo et expiavit scelus filiorum Israhel **14** erat autem nomen viri israhelitae qui occisus est cum Madianitide Zambri filius Salu dux de cognatione et tribu Symeonis **15** porro mulier madianitis quae pariter interfecta est vocabatur Chozbi filia Sur principis nobilissimi

Madianitarum 16 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 17 hostes vos sentiant Madianitae et percutite eos 18 quia et ipsi hostiliter egerunt contra vos et decepere insidiis per idolum Phogor et Chozbi filiam ducis Madian sororem suam quae percussa est in die plagae pro sacrilegio Phogor

26 postquam noxiorum sanguis effusus est dixit Dominus ad Mosen et Eleazarum filium Aaron sacerdotem 2 numerate omnem summam filiorum Israhel a viginti annis et supra per domos et cognationes suas cunctos qui possunt ad bella procedere 3 locuti sunt itaque Moses et Eleazar sacerdos in campestribus Moab super Iordanem contra Hierichum ad eos qui erant 4 a viginti annis et supra sicut Dominus imperarat quorum iste est numerus 5 Ruben primogenitus Israhel huius filius Enoch a quo familia Enochitarum et Phallu a quo familia Phalluitarum 6 et Esrom a quo familia Esromitarum et Charmi a quo familia Charmitarum 7 hae sunt familiae de stirpe Ruben quarum numerus inventus est quadraginta tria milia et septingenti triginta 8 filius Phallu Heliab 9 huius filii Namuhel et Dathan et Abiram isti sunt Dathan et Abiram principes populi qui surrexerunt contra Mosen et Aaron in seditione Core quando adversum Dominum rebellaverunt 10 et aperiens terra os suum devoravit Core morientibus plurimis quando conbusit ignis ducentos quinquaginta viros et factum est grande miraculum 11 ut Core pereunte filii illius non perirent 12 filii Symeon per cognationes suas Namuhel ab hoc familia Namuhelitarum Iamin ab hoc familia Iaminitarum Iachin ab hoc familia Iachinitarum 13 Zare ab hoc familia Zareitarum Saul ab hoc familia Saulitarum 14 hae sunt familiae de stirpe Symeon quarum omnis numerus fuit viginti duo milia ducentorum 15 filii Gad per cognationes suas Sephon ab hoc familia Sephonitarum Aggi ab hoc familia Aggitarum Suni ab hoc familia Sunitarum 16 Ozni ab hoc familia Oznitarum Heri ab hoc familia Heritarum 17 Arod ab hoc familia Aroditarum Arihel ab hoc familia Arihelitarum 18 istae sunt familiae Gad quarum omnis numerus fuit quadraginta milia quingentorum 19 filii Iuda Her et Onan qui ambo mortui sunt in terra Chanaan 20 fueruntque filii Iuda per cognationes suas Sela a quo familia Selanitarum Phares a quo familia Pharesitarum Zare a quo familia Zareitarum 21 porro filii Phares Esrom a quo familia Esromitarum et Amul a quo familia Amulitarum 22 istae sunt familiae Iuda quarum omnis numerus fuit septuaginta milia quingentorum 23 filii Isachar per cognationes suas Thola a quo familia Tholaitarum Phua a quo familia Phuaitarum 24 Iasub a quo familia Iasubitarum Semran a quo familia Semranitarum 25 hae sunt cognationes Isachar quarum numerus fuit sexaginta quattuor milia trecentorum 26 filii Zabulon per cognationes suas Sared a quo familia Sareditarum Helon a quo familia Helonitarum Ialel a quo familia Ialelitarum 27 hae sunt cognationes Zabulon quarum numerus fuit sexaginta milia quingentorum 28 filii Ioseph per cognationes suas Manasse et Ephraim 29 de Manasse ortus est Machir a quo familia Machiritarum Machir genuit Galaad a quo familia Galaaditarum 30 Galaad habuit filios Hiezer a quo familia Hiezeritarum et Elec a quo familia Elecarum 31 et Asrihel a quo familia Asrihelitarum et Sechem a quo familia Sechemitarum 32 et Semida a quo familia Semidatarum et Epher a quo familia Epheritarum 33 fuit autem Epher pater Salphaad qui filios non habebat sed tantum filias quarum ista sunt nomina Maala et Noa et Egla et Melcha et Thersa 34 hae sunt familiae Manasse et numerus earum quinquaginta duo milia septingentorum 35 filii autem Ephraim per cognationes suas fuerunt hii Suthala a quo familia Suthalitarum Becher a quo familia Becheritarum Tehen a quo familia Tehenitarum 36 porro filius Suthala fuit Heran a quo familia Heranitarum 37 hae sunt cognationes filiorum Ephraim quarum numerus triginta duo milia quingentorum 38 isti sunt filii Ioseph per familias suas filii Beniamin in cognationibus suis Bale a quo familia Baleitarum Azbel a quo familia Azbelitarum Ahiram a quo familia Ahiramitarum 39 Supham a quo familia Suphamitarum Hupham a quo familia Huphamitarum 40 filii Bale Hered et Noeman de Hered familia Hereditarum de Noeman familia Noemitarum 41 hii sunt filii Beniamin per cognationes suas quorum numerus quadraginta quinque milia sescentorum 42 filii Dan per cognationes suas Suham a quo familia Suhamitarum hae cognationes Dan per familias suas 43 omnes fuere

Suhamitae quorum numerus erat sexaginta quattuor milia quadringentorum **44** filii Aser per cognationes suas Iemna a quo familia Iemnaitarum Iessui a quo familia Iessuitarum Brie a quo familia Brieitarum **45** filii Brie Haber a quo familia Haberitarum et Melchihel a quo familia Melchihelitarum **46** nomen autem filiae Aser fuit Sara **47** hae cognationes filiorum Aser et numerus eorum quinquaginta tria milia quadringentorum **48** filii Nepthalim per cognationes suas Iessihel a quo familia Iessihelitarum Guni a quo familia Gunitarum **49** Iesser a quo familia Iesseritarum Sellem a quo familia Sellemitarum **50** hae sunt cognationes filiorum Nepthalim per familias suas quorum numerus quadraginta quinque milia quadringentorum **51** ista est summa filiorum Israhel qui recensiti sunt sescenta milia et mille septingenti triginta **52** locutusque est Dominus ad Mosen dicens **53** istis dividetur terra iuxta numerum vocabulorum in possessiones suas **54** pluribus maiorem partem dabis et paucioribus minorem singulis sicut nunc recensiti sunt tradetur possessio **55** ita dumtaxat ut sors terram tribubus dividat et familiis **56** quicquid sorte contigerit hoc vel plures accipient vel pauciores **57** hic quoque est numerus filiorum Levi per familias suas Gerson a quo familia Gersonitarum Caath a quo familia Caathitarum Merari a quo familia Meraritarum **58** hae sunt familiae Levi familia Lobni familia Hebroni familia Mooli familia Musi familia Cori at vero Caath genuit Amram **59** qui habuit uxorem Iochabed filiam Levi quae nata est ei in Aegypto haec genuit viro suo Amram filios Aaron et Mosen et Mariam sororem eorum **60** de Aaron orti sunt Nadab et Abiu et Eleazar et Ithamar **61** quorum Nadab et Abiu mortui sunt cum obtulissent ignem alienum coram Domino **62** fueruntque omnes qui numerati sunt viginti tria milia generis masculini ab uno mense et supra quia non sunt recensiti inter filios Israhel nec eis cum ceteris data possessio **63** hic est numerus filiorum Israhel qui descripti sunt a Mosen et Eleazaro sacerdote in campestribus Moab supra Iordanem contra Hiericho **64** inter quos nullus fuit eorum qui ante numerati sunt a Mose et Aaron in deserto Sinai **65** praedixerat enim Dominus quod omnes morerentur in solitudine nullusque remansit ex eis nisi Chaleb filius Iepphonne et Iosue filius Nun

27 accesserunt autem filiae Salphaad filii Epher filii Galaad filii Machir filii Manasse qui fuit filius Ioseph quarum sunt nomina Maala et Noa et Egla et Melcha et Thersa **2** steteruntque coram Mosen et Eleazaro sacerdote et cunctis principibus populi ad ostium tabernaculi foederis atque dixerunt **3** pater noster mortuus est in deserto nec fuit in seditione quae concitata est contra Dominum sub Core sed in peccato suo mortuus est hic non habuit mares filios cur tollitur nomen illius de familia sua quia non habet filium date nobis possessionem inter cognatos patris nostri **4** rettulitque Moses causam earum ad iudicium Domini **5** qui dixit ad eum **6** iustam rem postulant filiae Salphaad da eis possessionem inter cognatos patris sui et ei in hereditate succedant **7** ad filios autem Israhel loqueris haec **8** homo cum mortuus fuerit absque filio ad filiam eius transibit hereditas **9** si filiam non habuerit habebit successores fratres suos **10** quod si et fratres non fuerint dabitis hereditatem fratribus patris eius **11** sin autem nec patruos habuerit dabitur hereditas his qui ei proximi sunt eritque hoc filiis Israhel sanctum lege perpetua sicut praecepit Dominus Mosi **12** dixit quoque Dominus ad Mosen ascende in montem istum Abarim et contemplare inde terram quam daturus sum filiis Israhel **13** cumque videris eam ibis et tu ad populum tuum sicut ivit frater tuus Aaron **14** quia offendistis me in deserto Sin in contradictione multitudinis nec sanctificare me voluistis coram ea super aquas hae sunt aquae Contradictionis in Cades deserti Sin **15** cui respondit Moses **16** provideat Dominus Deus spirituum omnis carnis hominem qui sit super multitudinem hanc **17** et possit exire et intrare ante eos et educere illos vel introducere ne sit populus Domini sicut oves absque pastore **18** dixitque Dominus ad eum tolle Iosue filium Nun virum in quo est spiritus et pone manum tuam super eum **19** qui stabit coram Eleazaro sacerdote et omni multitudine **20** et dabis ei praecepta cunctis videntibus et partem gloriae tuae ut audiat eum omnis synagoga filiorum Israhel **21** pro hoc si quid agendum erit Eleazar sacerdos consulet Dominum ad verbum eius egredietur et ingredietur ipse et omnes filii Israhel cum eo et cetera multitudo **22** fecit Moses ut praeceperat Dominus cumque tulisset Iosue statuit eum coram Eleazaro sacerdote et omni frequentia

populi 23 et inpositis capiti eius manibus cuncta replicavit quae mandaverat Dominus

28 dixit quoque Dominus ad Mosen 2 praecipe filiis Israhel et dices ad eos oblationem meam et panes et incensum odoris suavissimi offerte per tempora sua 3 haec sunt sacrificia quae offerre debetis agnos anniculos inmaculatos duos cotidie in holocaustum sempiternum 4 unum offeretis mane et alterum ad vesperam 5 decimam partem oephi similae quae conspersa sit oleo purissimo et habeat quartam partem hin 6 holocaustum iuge est quod obtulistis in monte Sinai in odorem suavissimum incensi Domini 7 et libabitis vini quartam partem hin per agnos singulos in sanctuario Domini 8 alterumque agnum similiter offeretis ad vesperam iuxta omnem ritum sacrificii matutini et libamentorum eius oblationem suavissimi odoris Domino 9 die autem sabbati offeretis duos agnos anniculos inmaculatos et duas decimas similae oleo conspersae in sacrificio et liba 10 quae rite funduntur per singula sabbata in holocausto sempiterno 11 in kalendis autem id est in mensuum exordiis offeretis holocaustum Domino vitulos de armento duos arietem unum agnos anniculos septem inmaculatos 12 et tres decimas similae oleo conspersae in sacrificio per singulos vitulos et duas decimas similae oleo conspersae per singulos arietes 13 et decimam decimae similae ex oleo in sacrificio per agnos singulos holocaustum suavissimi odoris atque incensi est Domino 14 libamenta autem vini quae per singulas fundenda sunt victimas ista erunt media pars hin per vitulos singulos tertia per arietem quarta per agnum hoc erit holocaustum per omnes menses qui sibi anno vertente succedunt 15 hircus quoque offeretur Domino pro peccatis in holocaustum sempiternum cum libamentis suis 16 mense autem primo quartadecima die mensis phase Domini erit 17 et quintadecima die sollemnitas septem diebus vescentur azymis 18 quarum dies prima venerabilis et sancta erit omne opus servile non facietis in ea 19 offeretisque incensum holocaustum Domino vitulos de armento duos arietem unum agnos anniculos inmaculatos septem 20 et sacrificia singulorum ex simila quae conspersa sit oleo tres decimas per singulos vitulos et duas decimas per arietem 21 et decimam decimae per agnos singulos id est per septem agnos 22 et hircum pro peccato unum ut expietur pro vobis 23 praeter holocaustum matutinum quod semper offertis 24 ita facietis per singulos dies septem dierum in fomitem ignis et in odorem suavissimum Domino qui surget de holocausto et de libationibus singulorum 25 dies quoque septimus celeberrimus et sanctus erit vobis omne opus servile non facietis in eo 26 dies etiam primitivorum quando offertis novas fruges Domino expletis ebdomadibus venerabilis et sancta erit omne opus servile non facietis in ea 27 offeretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino vitulos de armento duos arietem unum et agnos anniculos inmaculatos septem 28 atque in sacrificiis eorum similae oleo conspersae tres decimas per singulos vitulos per arietes duas 29 per agnos decimam decimae qui simul sunt agni septem hircum quoque 30 qui mactatur pro expiatione praeter holocaustum sempiternum et liba eius 31 inmaculata offeretis omnia cum libationibus suis

29 mensis etiam septimi prima dies venerabilis et sancta erit vobis omne opus servile non facietis in ea quia dies clangoris est et tubarum 2 offeretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino vitulum de armento unum arietem unum agnos anniculos inmaculatos septem 3 et in sacrificiis eorum similae oleo conspersae tres decimas per singulos vitulos duas decimas per arietem 4 unam decimam per agnum qui simul sunt agni septem 5 et hircum pro peccato qui offertur in expiationem populi 6 praeter holocaustum kalendarum cum sacrificiis suis et holocaustum sempiternum cum libationibus solitis hisdem caerimoniis offeretis in odorem suavissimum incensum Domino 7 decima quoque dies mensis huius septimi erit vobis sancta atque venerabilis et adfligetis animas vestras omne opus servile non facietis in ea 8 offeretisque holocaustum Domino in odorem suavissimum vitulum de armento unum arietem unum agnos anniculos inmaculatos septem 9 et in sacrificiis eorum similae oleo conspersae tres decimas per vitulos singulos duas decimas per arietem 10 decimam decimae per agnos singulos qui sunt simul septem agni 11 et hircum pro peccato absque his quae offerri pro delicto solent in expiationem et

holocaustum sempiternum in sacrificio et libaminibus eorum 12 quintadecima vero die mensis septimi quae vobis erit sancta atque venerabilis omne opus servile non facietis in ea sed celebrabitis sollemnitatem Domino septem diebus 13 offeretisque holocaustum in odorem suavissimum Domino vitulos de armento tredecim arietes duos agnos anniculos quattuordecim inmaculatos 14 et in libamentis eorum similae oleo conspersae tres decimas per vitulos singulos qui sunt simul vituli tredecim et duas decimas arieti uno id est simul arietibus duobus 15 et decimam decimae agnis singulis qui sunt simul agni quattuordecim 16 et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno et sacrificio et libamine eius 17 in die altero offeres vitulos de armento duodecim arietes duos agnos anniculos inmaculatos quattuordecim 18 sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis 19 et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine 20 die tertio offeres vitulos undecim arietes duos agnos anniculos inmaculatos quattuordecim 21 sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis 22 et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno et sacrificio et libamine eius 23 die quarto offeres vitulos decem arietes duos agnos anniculos inmaculatos quattuordecim 24 sacrificiaque eorum et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis 25 et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine 26 die quinto offeres vitulos novem arietes duos agnos anniculos inmaculatos quattuordecim 27 sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis 28 et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine 29 die sexto offeres vitulos octo arietes duos agnos anniculos inmaculatos quattuordecim 30 sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis 31 et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine 32 die septimo offeres vitulos septem arietes duos agnos anniculos inmaculatos quattuordecim 33 sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis 34 et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine 35 die octavo qui est celeberrimus omne opus servile non facietis 36 offerentes holocaustum in odorem suavissimum Domino vitulum unum arietem unum agnos anniculos inmaculatos septem 37 sacrificiaque et libamina singulorum per vitulos et arietes et agnos rite celebrabis 38 et hircum pro peccato absque holocausto sempiterno sacrificioque eius et libamine 39 haec offeretis Domino in sollemnitatibus vestris praeter vota et oblationes spontaneas in holocausto in sacrificio in libamine et in hostiis pacificis 40 narravitque Moses filiis Israhel omnia quae ei Dominus imperarat

30 et locutus est ad principes tribuum filiorum Israhel iste est sermo quem praecepit Dominus 2 si quis virorum votum Domino voverit aut se constrinxerit iuramento non faciet irritum verbum suum sed omne quod promisit implebit 3 mulier si quippiam voverit et se constrinxerit iuramento quae est in domo patris sui et in aetate adhuc puellari si cognoverit pater votum quod pollicita est et iuramentum quo obligavit animam suam et tacuerit voti rea erit 4 quicquid pollicita est et iuravit opere conplebit 5 sin autem statim ut audierit contradixerit pater et vota et iuramenta eius irrita erunt nec obnoxia tenebitur sponsioni eo quod contradixerit pater 6 si maritum habuerit et voverit aliquid et semel verbum de ore eius egrediens animam illius obligaverit iuramento 7 quo die audierit vir et non contradixerit voti rea erit reddet quodcumque promiserat 8 sin autem audiens statim contradixerit et irritas fecerit pollicitationes eius verbaque quibus obstrinxerat animam suam propitius ei erit Dominus 9 vidua et repudiata quicquid voverint reddent 10 uxor in domo viri cum se voto constrinxerit et iuramento 11 si audierit vir et tacuerit nec contradixerit sponsioni reddet quodcumque promiserat 12 sin autem extemplo contradixerit non tenebitur promissionis rea quia maritus contradixit et Dominus ei propitius erit 13 si voverit et iuramento se constrinxerit ut per ieiunium vel ceterarum rerum abstinentiam adfligat animam suam in arbitrio viri erit ut faciat sive non faciat 14 quod si audiens vir tacuerit et in alteram diem distulerit sententiam quicquid voverat atque promiserat reddet quia statim ut audivit tacuit 15 sin autem contradixerit postquam rescivit portabit ipse

iniquitatem eius 16 istae sunt leges quas constituit Dominus Mosi inter virum et uxorem inter patrem et filiam quae in puellari adhuc aetate est vel quae manet in parentis domo

31 locutusque est Dominus ad Mosen dicens 2 ulciscere prius filios Israhel de Madianitis et sic colligeris ad populum tuum 3 statimque Moses armate inquit ex vobis viros ad pugnam qui possint ultionem Domini expetere de Madianitis 4 mille viri de singulis tribubus eligantur Israhel qui mittantur ad bellum 5 dederuntque millenos de cunctis tribubus id est duodecim milia expeditorum ad pugnam 6 quos misit Moses cum Finees filio Eleazari sacerdotis vasa quoque sancta et tubas ad clangendum tradidit ei 7 cumque pugnassent contra Madianitas atque vicissent omnes mares occiderunt 8 et reges eorum Evi et Recem et Sur et Ur et Rebe quinque principes gentis Balaam quoque filium Beor interfecerunt gladio 9 ceperuntque mulieres eorum et parvulos omniaque pecora et cunctam supellectilem quicquid habere potuerant depopulati sunt 10 tam urbes quam viculos et castella flamma consumpsit 11 et tulerunt praedam et universa quae ceperant tam ex hominibus quam ex iumentis 12 et adduxerunt ad Mosen et Eleazarum sacerdotem et ad omnem multitudinem filiorum Israhel reliqua etiam utensilia portaverunt ad castra in campestribus Moab iuxta Iordanem contra Hiericho 13 egressi sunt autem Moses et Eleazar sacerdos et omnes principes synagogae in occursum eorum extra castra 14 iratusque Moses principibus exercitus tribunis et centurionibus qui venerant de bello 15 ait cur feminas reservastis 16 nonne istae sunt quae deceperunt filios Israhel ad suggestionem Balaam et praevaricari vos fecerunt in Domino super peccato Phogor unde et percussus est populus 17 ergo cunctos interficite quicquid est generis masculini etiam in parvulis et mulieres quae noverunt viros in coitu iugulate 18 puellas autem et omnes feminas virgines reservate vobis 19 et manete extra castra septem diebus qui occiderit hominem vel occisum tetigerit lustrabitur die tertio et septimo 20 et de omni praeda sive vestimentum fuerit sive vas et aliquid in utensilia praeparatum de caprarum pellibus et pilis et ligno expiabitur 21 Eleazar quoque sacerdos ad viros exercitus qui pugnaverant sic locutus est hoc est praeceptum legis quod mandavit Dominus Mosi 22 aurum et argentum et aes et ferrum et stagnum et plumbum 23 et omne quod potest transire per flammas igne purgabitur quicquid autem ignem non potest sustinere aqua expiationis sanctificabitur 24 et lavabitis vestimenta vestra die septimo et purificati postea castra intrabitis 25 dixitque Dominus ad Mosen 26 tollite summam eorum quae capta sunt ab homine usque ad pecus tu et Eleazar sacerdos et principes vulgi 27 dividesque ex aequo praedam inter eos qui pugnaverunt et egressi sunt ad bellum et inter omnem reliquam multitudinem 28 et separabis partem Domino ab his qui pugnaverunt et fuerunt in bello unam animam de quingentis tam ex hominibus quam ex bubus et asinis et ovibus 29 et dabis eam Eleazaro sacerdoti quia primitiae Domini sunt 30 ex media quoque parte filiorum Israhel accipies quinquagesimum caput hominum et boum et asinorum et ovium cunctarumque animantium et dabis ea Levitis qui excubant in custodiis tabernaculi Domini 31 feceruntque Moses et Eleazar sicut praeceperat Dominus 32 fuit autem praeda quam exercitus ceperat ovium sescenta septuaginta quinque milia 33 boum septuaginta duo milia 34 asinorum sexaginta milia et mille 35 animae hominum sexus feminei quae non cognoverant viros triginta duo milia 36 dataque est media pars his qui in proelio fuerant ovium trecenta triginta septem milia quingenta 37 e quibus in partem Domini supputatae sunt oves sescentae septuaginta quinque 38 et de bubus triginta sex milibus boves septuaginta duo 39 de asinis triginta milibus quingentis asini sexaginta unus 40 de animabus hominum sedecim milibus cesserunt in partem Domini triginta duae animae 41 tradiditque Moses numerum primitiarum Domini Eleazaro sacerdoti sicut ei fuerat imperatum 42 ex media parte filiorum Israhel quam separaverat his qui in proelio fuerant 43 de media vero parte quae contigerat reliquae multitudini id est de ovium trecentis triginta septem milibus quingentis 44 et de bubus triginta sex milibus 45 et de asinis triginta milibus quingentis 46 et de hominibus sedecim milibus 47 tulit Moses quinquagesimum caput et dedit Levitis qui excubant in tabernaculo Domini sicut praeceperat Dominus 48 cumque accessissent principes exercitus

ad Mosen et tribuni centurionesque dixerunt **49** nos servi tui recensuimus numerum pugnatorum quos habuimus sub manu nostra et ne unus quidem defuit **50** ob hanc causam offerimus in donariis Domini singuli quod in praeda auri potuimus invenire periscelides et armillas anulos et dextralia ac murenulas ut depreceris pro nobis Dominum **51** susceperuntque Moses et Eleazar sacerdos omne aurum in diversis speciebus **52** pondo sedecim milia septingentos quinquaginta siclos a tribunis et centurionibus **53** unusquisque enim quod in praeda rapuerat suum erat **54** et susceptum intulerunt in tabernaculum testimonii in monumentum filiorum Israhel coram Domino

32 filii autem Ruben et Gad habebant pecora multa et erat illis in iumentis infinita substantia cumque vidissent Iazer et Galaad aptas alendis animalibus **2** venerunt ad Mosen et ad Eleazarum sacerdotem et principes multitudinis atque dixerunt **3** Atharoth et Dibon et Iazer et Nemra Esbon et Eleale et Sabam et Nebo et Beon **4** terram quam percussit Dominus in conspectu filiorum Israhel regionis uberrimae est ad pastum animalium et nos servi tui habemus iumenta plurima **5** precamurque si invenimus gratiam coram te ut des nobis famulis tuis eam in possessionem ne facias nos transire Iordanem **6** quibus respondit Moses numquid fratres vestri ibunt ad pugnam et vos hic sedebitis **7** cur subvertitis mentes filiorum Israhel ne transire audeant in locum quem eis daturus est Dominus **8** nonne ita egerunt patres vestri quando misi de Cadesbarne ad explorandam terram **9** cumque venissent usque ad vallem Botri lustrata omni regione subverterunt cor filiorum Israhel ut non intrarent fines quos eis Dominus dedit **10** qui iratus iuravit dicens **11** si videbunt homines isti qui ascenderunt ex Aegypto a viginti annis et supra terram quam sub iuramento pollicitus sum Abraham Isaac et Iacob et noluerunt sequi me **12** praeter Chaleb filium Iepphonne Cenezeum et Iosue filium Nun isti impleverunt voluntatem meam **13** iratusque Dominus adversum Israhel circumduxit eum per desertum quadraginta annis donec consumeretur universa generatio quae fecerat malum in conspectu eius **14** et ecce inquit vos surrexistis pro patribus vestris incrementa et alumni hominum peccatorum ut augeretis furorem Domini contra Israhel **15** qui si nolueritis sequi eum in solitudine populum derelinquet et vos causa eritis necis omnium **16** at illi prope accedentes dixerunt caulas ovium fabricabimus et stabula iumentorum parvulis quoque nostris urbes munitas **17** nos autem ipsi armati et accincti pergemus ad proelium ante filios Israhel donec introducamus eos ad loca sua parvuli nostri et quicquid habere possumus erunt in urbibus muratis propter habitatorum insidias **18** non revertemur in domos nostras usquequo possideant filii Israhel hereditatem suam **19** nec quicquam quaeremus trans Iordanem quia iam habemus possessionem nostram in orientali eius plaga **20** quibus Moses ait si facitis quod promittitis expediti pergite coram Domino ad pugnam **21** et omnis vir bellator armatus Iordanem transeat donec subvertat Dominus inimicos suos **22** et subiciatur ei omnis terra tunc eritis inculpabiles et apud Dominum et apud Israhel et obtinebitis regiones quas vultis coram Domino **23** sin autem quod dicitis non feceritis nulli dubium quin peccetis in Dominum et scitote quoniam peccatum vestrum adprehendet vos **24** aedificate ergo urbes parvulis vestris et caulas ac stabula ovibus ac iumentis et quod polliciti estis implete **25** dixeruntque filii Gad et Ruben ad Mosen servi tui sumus faciemus quod iubet dominus noster **26** parvulos nostros et mulieres et pecora ac iumenta relinquemus in urbibus Galaad **27** nos autem famuli tui omnes expediti pergemus ad bellum sicut tu domine loqueris **28** praecepit ergo Moses Eleazaro sacerdoti et Iosue filio Nun et principibus familiarum per tribus Israhel et dixit ad eos **29** si transierint filii Gad et filii Ruben vobiscum Iordanem omnes armati ad bellum coram Domino et vobis fuerit terra subiecta date eis Galaad in possessionem **30** sin autem noluerint transire vobiscum in terram Chanaan inter vos habitandi accipiant loca **31** responderuntque filii Gad et filii Ruben sicut locutus est Dominus servis suis ita faciemus **32** ipsi armati pergemus coram Domino in terram Chanaan et possessionem iam suscepisse nos confitemur trans Iordanem **33** dedit itaque Moses filiis Gad et Ruben et dimidiae tribui Manasse filii Ioseph regnum Seon regis Amorrei et regnum Og regis Basan et terram eorum cum urbibus suis per circuitum **34** igitur extruxerunt filii

Gad Dibon et Atharoth et Aroer 35 Etrothsophan et Iazer Iecbaa 36 et Bethnemra et Betharan urbes munitas et caulas pecoribus suis 37 filii vero Ruben aedificaverunt Esbon et Eleale et Cariathaim 38 et Nabo et Baalmeon versis nominibus Sabama quoque inponentes vocabula urbibus quas extruxerant 39 porro filii Machir filii Manasse perrexerunt in Galaad et vastaverunt eam interfecto Amorreo habitatore eius 40 dedit ergo Moses terram Galaad Machir filio Manasse qui habitavit in ea 41 Iair autem filius Manasse abiit et occupavit vicos eius quos appellavit Avothiair id est villas Iair 42 Nobe quoque perrexit et adprehendit Canath cum viculis suis vocavitque eam ex nomine suo Nobe

33 hae sunt mansiones filiorum Israhel qui egressi sunt de Aegypto per turmas suas in manu Mosi et Aaron 2 quas descripsit Moses iuxta castrorum loca quae Domini iussione mutabant 3 profecti igitur de Ramesse mense primo quintadecima die mensis primi altera die phase filii Israhel in manu excelsa videntibus cunctis Aegyptiis 4 et sepelientibus primogenitos quos percusserat Dominus nam et in diis eorum exercuerat ultionem 5 castrametati sunt in Soccoth 6 et de Soccoth venerunt in Aetham quae est in extremis finibus solitudinis 7 inde egressi venerunt contra Phiahiroth quae respicit Beelsephon et castrametati sunt ante Magdolum 8 profectique de Phiahiroth transierunt per medium mare in solitudinem et ambulantes tribus diebus per desertum Aetham castrametati sunt in Mara 9 profectique de Mara venerunt in Helim ubi erant duodecim fontes aquarum et palmae septuaginta ibique castrametati sunt 10 sed et inde egressi fixere tentoria super mare Rubrum profectique de mari Rubro 11 castrametati sunt in deserto Sin 12 unde egressi venerunt in Dephca 13 profectique de Dephca castrametati sunt in Alus 14 egressi de Alus Raphidim fixere tentoria ubi aqua populo defuit ad bibendum 15 profectique de Raphidim castrametati sunt in deserto Sinai 16 sed et de solitudine Sinai egressi venerunt ad sepulchra Concupiscentiae 17 profectique de sepulchris Concupiscentiae castrametati sunt in Aseroth 18 et de Aseroth venerunt in Rethma 19 profectique de Rethma castrametati sunt in Remmonphares 20 unde egressi venerunt in Lebna 21 et de Lebna castrametati sunt in Ressa 22 egressi de Ressa venerunt in Ceelatha 23 unde profecti castrametati sunt in monte Sepher 24 egressi de monte Sepher venerunt in Arada 25 inde proficiscentes castrametati sunt in Maceloth 26 profectique de Maceloth venerunt in Thaath 27 de Thaath castrametati sunt in Thare 28 unde egressi fixerunt tentoria in Methca 29 et de Methca castrametati sunt in Esmona 30 profectique de Esmona venerunt in Moseroth 31 et de Moseroth castrametati sunt in Baneiacan 32 egressique de Baneiacan venerunt in montem Gadgad 33 unde profecti castrametati sunt in Hietebatha 34 et de Hietebatha venerunt in Ebrona 35 egressique de Ebrona castrametati sunt in Asiongaber 36 inde profecti venerunt in desertum Sin haec est Cades 37 egressique de Cades castrametati sunt in monte Hor in extremis finibus terrae Edom 38 ascenditque Aaron sacerdos montem Hor iubente Domino et ibi mortuus est anno quadragesimo egressionis filiorum Israhel ex Aegypto mense quinto prima die mensis 39 cum esset annorum centum viginti trium 40 audivitque Chananeus rex Arad qui habitabat ad meridiem in terra Chanaan venisse filios Israhel 41 et profecti de monte Hor castrametati sunt in Salmona 42 unde egressi venerunt in Phinon 43 profectique de Phinon castrametati sunt in Oboth 44 et de Oboth venerunt in Ieabarim quae est in finibus Moabitarum 45 profectique de Ieabarim fixere tentoria in Dibongad 46 unde egressi castrametati sunt in Elmondeblathaim 47 egressi de Elmondeblathaim venerunt ad montes Abarim contra Nabo 48 profectique de montibus Abarim transierunt ad campestria Moab super Iordanem contra Hiericho 49 ibique castrametati sunt de Bethsimon usque ad Belsattim in planioribus locis Moabitarum 50 ubi locutus est Dominus ad Mosen 51 praecipe filiis Israhel et dic ad eos quando transieritis Iordanem intrantes terram Chanaan 52 disperdite cunctos habitatores regionis illius confringite titulos et statuas comminuite atque omnia excelsa vastate 53 mundantes terram et habitantes in ea ego enim dedi vobis illam in possessionem 54 quam dividetis vobis sorte pluribus dabitis latiorem et paucis angustiorem singulis ut sors ceciderit ita tribuetur hereditas per tribus et familias possessio dividetur 55 sin autem nolueritis

interficere habitatores terrae qui remanserint erunt vobis quasi clavi in oculis et lanceae in lateribus et adversabuntur vobis in terra habitationis vestrae **56** et quicquid illis facere cogitaram vobis faciam

34 locutus est Dominus ad Mosen **2** praecipe filiis Israhel et dices ad eos cum ingressi fueritis terram Chanaan et in possessionem vobis sorte ceciderit his finibus terminabitur **3** pars meridiana incipiet a solitudine Sin quae est iuxta Edom et habebit terminos contra orientem mare Salsissimum **4** qui circumibunt australem plagam per ascensum Scorpionis ita ut transeant Senna et perveniant in meridiem usque ad Cadesbarne unde egredientur confinia ad villam nomine Addar et tendent usque Asemona **5** ibitque per gyrum terminus ab Asemona usque ad torrentem Aegypti et maris Magni litore finietur **6** plaga autem occidentalis a mari Magno incipiet et ipso fine cludetur **7** porro ad septentrionalem plagam a mari Magno termini incipient pervenientes usque ad montem Altissimum **8** a quo venies in Emath usque ad terminos Sedada **9** ibuntque confinia usque Zephrona et villam Henan hii erunt termini in parte aquilonis **10** inde metabuntur fines contra orientalem plagam de villa Henan usque Sephama **11** et de Sephama descendent termini in Rebla contra fontem inde pervenient contra orientem ad mare Chenereth **12** et tendent usque Iordanem et ad ultimum Salsissimo cludentur mari hanc habebitis terram per fines suos in circuitu **13** praecepitque Moses filiis Israhel dicens haec erit terra quam possidebitis sorte et quam iussit dari Dominus novem tribubus et dimidiae tribui **14** tribus enim filiorum Ruben per familias suas et tribus filiorum Gad iuxta cognationum numerum media quoque tribus Manasse **15** id est duae semis tribus acceperunt partem suam trans Iordanem contra Hiericho ad orientalem plagam **16** et ait Dominus ad Mosen **17** haec sunt nomina virorum qui terram vobis divident Eleazar sacerdos et Iosue filius Nun **18** et singuli principes de tribubus singulis **19** quorum ista sunt vocabula de tribu Iuda Chaleb filius Iepphonne **20** de tribu Symeon Samuhel filius Ammiud **21** de tribu Beniamin Helidad filius Chaselon **22** de tribu filiorum Dan Bocci filius Iogli **23** filiorum Ioseph de tribu Manasse Hannihel filius Ephod **24** de tribu Ephraim Camuhel filius Sephtan **25** de tribu Zabulon Elisaphan filius Pharnach **26** de tribu Isachar dux Faltihel filius Ozan **27** de tribu Aser Ahiud filius Salomi **28** de tribu Nepthali Phedahel filius Ameiud **29** hii sunt quibus praecepit Dominus ut dividerent filiis Israhel terram Chanaan

35 haec quoque locutus est Dominus ad Mosen in campestribus Moab super Iordanem contra Hiericho **2** praecipe filiis Israhel ut dent Levitis de possessionibus suis **3** urbes ad habitandum et suburbana earum per circuitum ut ipsi in oppidis maneant et suburbana sint pecoribus ac iumentis **4** quae a muris civitatum forinsecus per circuitum mille passuum spatio tendentur **5** contra orientem duo milia erunt cubiti et contra meridiem similiter duo milia ad mare quoque quod respicit occidentem eadem mensura erit et septentrionalis plaga aequali termino finietur eruntque urbes in medio et foris suburbana **6** de ipsis autem oppidis quae Levitis dabitis sex erunt in fugitivorum auxilia separata ut fugiat ad ea qui fuderit sanguinem exceptis his alia quadraginta duo oppida **7** id est simul quadraginta octo cum suburbanis suis **8** ipsaeque urbes quae dabuntur de possessionibus filiorum Israhel ab his qui plus habent plures auferentur et qui minus pauciores singuli iuxta mensuram hereditatis suae dabunt oppida Levitis **9** ait Dominus ad Mosen **10** loquere filiis Israhel et dices ad eos quando transgressi fueritis Iordanem in terram Chanaan **11** decernite quae urbes esse debeant in praesidia fugitivorum qui nolentes sanguinem fuderint **12** in quibus cum fuerit profugus cognatus occisi eum non poterit occidere donec stet in conspectu multitudinis et causa illius iudicetur **13** de ipsis autem urbibus quae ad fugitivorum subsidia separantur **14** tres erunt trans Iordanem et tres in terra Chanaan **15** tam filiis Israhel quam advenis atque peregrinis ut confugiat ad eas qui nolens sanguinem fuderit **16** si quis ferro percusserit et mortuus fuerit qui percussus est reus erit homicidii et ipse morietur **17** si lapidem iecerit et ictus occubuerit similiter punietur **18** si ligno percussus interierit percussoris sanguine vindicabitur **19** propinquus occisi homicidam interficiet statim ut adprehenderit eum percutiet **20** si per odium quis hominem inpulerit

vel iecerit quippiam in eum per insidias 21 aut cum esset inimicus manu percusserit et ille mortuus fuerit percussor homicidii reus erit cognatus occisi statim ut invenerit eum iugulabit 22 quod si fortuito et absque odio 23 et inimicitiis quicquam horum fecerit 24 et hoc audiente populo fuerit conprobatum atque inter percussorem et propinquum sanguinis quaestio ventilata 25 liberabitur innocens de ultoris manu et reducetur per sententiam in urbem ad quam confugerat manebitque ibi donec sacerdos magnus qui oleo sancto unctus est moriatur 26 si interfector extra fines urbium quae exulibus deputatae sunt 27 fuerit inventus et percussus ab eo qui ultor est sanguinis absque noxa erit qui eum occiderit 28 debuerat enim profugus usque ad mortem pontificis in urbe residere postquam autem ille obierit homicida revertetur in terram suam 29 haec sempiterna erunt et legitima in cunctis habitationibus vestris 30 homicida sub testibus punietur ad unius testimonium nullus condemnabitur 31 non accipietis pretium ab eo qui reus est sanguinis statim et ipse morietur 32 exules et profugi ante mortem pontificis nullo modo in urbes suas reverti poterunt 33 ne polluatis terram habitationis vestrae quae insontium cruore maculatur nec aliter expiari potest nisi per eius sanguinem qui alterius sanguinem fuderit 34 atque ita emundabitur vestra possessio me commorante vobiscum ego enim sum Dominus qui habito inter filios Israhel

36 accesserunt autem et principes familiarum Galaad filii Machir filii Manasse de stirpe filiorum Ioseph locutique sunt Mosi coram principibus Israhel atque dixerunt 2 tibi domino nostro praecepit Dominus ut terram sorte divideres filiis Israhel et ut filiabus Salphaad fratris nostri dares possessionem debitam patri 3 quas si alterius tribus homines uxores acceperint sequetur possessio sua et translata ad aliam tribum de nostra hereditate minuetur 4 atque ita fiet ut cum iobeleus id est quinquagesimus annus remissionis advenerit confundatur sortium distributio et aliorum possessio ad alios transeat 5 respondit Moses filiis Israhel et Domino praecipiente ait recte tribus filiorum Ioseph locuta est 6 et haec lex super filiabus Salphaad a Domino promulgata est nubant quibus volunt tantum ut suae tribus hominibus 7 ne commisceatur possessio filiorum Israhel de tribu in tribum omnes enim viri ducent uxores de tribu et cognatione sua 8 et cunctae feminae maritos de eadem tribu accipient ut hereditas permaneat in familiis 9 nec sibi misceantur tribus sed ita maneant 10 ut a Domino separatae sunt feceruntque filiae Salphaad ut fuerat imperatum 11 et nupserunt Maala et Thersa et Egla et Melcha et Noa filiis patrui sui 12 de familia Manasse qui fuit filius Ioseph et possessio quae illis fuerat adtributa mansit in tribu et familia patris earum 13 haec sunt mandata atque iudicia quae praecepit Dominus per manum Mosi ad filios Israhel in campestribus Moab super Iordanem contra Hiericho

Deuteronomii

1 haec sunt verba quae locutus est Moses ad omnem Israhel trans Iordanem in solitudine campestri contra mare Rubrum inter Pharan et Thophel et Laban et Aseroth ubi auri est plurimum **2** undecim diebus de Horeb per viam montis Seir usque Cadesbarne **3** quadragesimo anno undecimo mense prima die mensis locutus est Moses ad filios Israhel omnia quae praeceperat illi Dominus ut diceret eis **4** postquam percussit Seon regem Amorreorum qui habitavit in Esebon et Og regem Basan qui mansit in Aseroth et in Edrai **5** trans Iordanem in terra Moab coepitque Moses explanare legem et dicere **6** Dominus Deus noster locutus est ad nos in Horeb dicens sufficit vobis quod in hoc monte mansistis **7** revertimini et venite ad montem Amorreorum et ad cetera quae ei proxima sunt campestria atque montana et humiliora loca contra meridiem et iuxta litus maris terram Chananeorum et Libani usque ad flumen magnum Eufraten **8** en inquit tradidi vobis ingredimini et possidete eam super qua iuravit Dominus patribus vestris Abraham et Isaac et Iacob ut daret illam eis et semini eorum post eos **9** dixique vobis illo in tempore **10** non possum solus sustinere vos quia Dominus Deus vester multiplicavit vos et estis hodie sicut stellae caeli plurimae **11** Dominus Deus patrum vestrorum addat ad hunc numerum multa milia et benedicat vobis sicut locutus est **12** non valeo solus vestra negotia sustinere et pondus ac iurgia **13** date e vobis viros sapientes et gnaros et quorum conversatio sit probata in tribubus vestris ut ponam eos vobis principes **14** tunc respondistis mihi bona res est quam vis facere **15** tulique de tribubus vestris viros sapientes et nobiles et constitui eos principes tribunos et centuriones et quinquagenarios ac decanos qui docerent vos singula **16** praecepique eis dicens audite illos et quod iustum est iudicate sive civis sit ille sive peregrinus **17** nulla erit distantia personarum ita parvum audietis ut magnum nec accipietis cuiusquam personam quia Dei iudicium est quod si difficile vobis aliquid visum fuerit referte ad me et ego audiam **18** praecepique omnia quae facere deberetis **19** profecti autem de Horeb transivimus per heremum terribilem et maximam quam vidistis per viam montis Amorrei sicut praeceperat Dominus Deus noster nobis cumque venissemus in Cadesbarne **20** dixi vobis venistis ad montem Amorrei quem Dominus Deus noster daturus est nobis **21** vide terram quam Dominus Deus tuus dat tibi ascende et posside eam sicut locutus est Dominus Deus patribus tuis noli metuere nec quicquam paveas **22** et accessistis ad me omnes atque dixistis mittamus viros qui considerent terram et renuntient per quod iter debeamus ascendere et ad quas pergere civitates **23** cumque mihi sermo placuisset misi e vobis duodecim viros singulos de tribubus suis **24** qui cum perrexissent et ascendissent in montana venerunt usque ad vallem Botri et considerata terra **25** sumentes de fructibus eius ut ostenderent ubertatem adtulerunt ad nos atque dixerunt bona est terra quam Dominus Deus noster daturus est nobis **26** et noluistis ascendere sed increduli ad sermonem Domini Dei nostri **27** murmurati estis in tabernaculis vestris atque dixistis odit nos Dominus et idcirco eduxit nos de terra Aegypti ut traderet in manu Amorrei atque deleret **28** quo ascendemus nuntii terruerunt cor nostrum dicentes maxima multitudo est et nobis in statura procerior urbes magnae et ad caelum usque munitae filios Enacim vidimus ibi **29** et dixi vobis nolite metuere nec timeatis eos **30** Dominus Deus qui ductor est vester pro vobis ipse pugnabit sicut fecit in Aegypto videntibus cunctis **31** et in solitudine ipse vidisti portavit te Dominus Deus tuus ut solet homo gestare parvulum filium suum in omni via per quam ambulasti donec veniretis ad locum istum **32** et nec sic quidem credidistis Domino Deo vestro **33** qui praecessit vos in via et metatus est locum in quo tentoria figere deberetis nocte ostendens vobis iter per ignem et die per columnam nubis **34** cumque audisset Dominus vocem sermonum vestrorum iratus iuravit et ait **35** non videbit quispiam de hominibus generationis huius pessimae terram bonam quam sub iuramento pollicitus sum patribus vestris **36** praeter Chaleb filium Iepphonne ipse enim videbit eam et ipsi dabo terram quam calcavit et filiis eius quia secutus est Dominum **37** nec miranda indignatio in populum cum mihi quoque iratus Dominus propter vos dixerit nec tu ingredieris illuc **38** sed Iosue filius Nun minister tuus ipse intrabit pro te hunc exhortare et robora et ipse terram sorte dividat

Israheli 39 parvuli vestri de quibus dixistis quod captivi ducerentur et filii qui hodie boni ac mali ignorant distantiam ipsi ingredientur et ipsis dabo terram et possidebunt eam 40 vos autem revertimini et abite in solitudinem per viam maris Rubri 41 et respondistis mihi peccavimus Domino ascendemus atque pugnabimus sicut praecepit Dominus Deus noster cumque instructi armis pergeretis in montem 42 ait mihi Dominus dic ad eos nolite ascendere neque pugnetis non enim sum vobiscum ne cadatis coram inimicis vestris 43 locutus sum et non audistis sed adversantes imperio Domini et tumentes superbia ascendistis in montem 44 itaque egressus Amorreus qui habitabat in montibus et obviam veniens persecutus est vos sicut solent apes persequi et cecidit de Seir usque Horma 45 cumque reversi ploraretis coram Domino non audivit vos nec voci vestrae voluit adquiescere 46 sedistis ergo in Cadesbarne multo tempore

2 profectique inde venimus in solitudinem quae ducit ad mare Rubrum sicut mihi dixerat Dominus et circumivimus montem Seir longo tempore 2 dixitque Dominus ad me 3 sufficit vobis circumire montem istum ite contra aquilonem 4 et populo praecipe dicens transibitis per terminos fratrum vestrorum filiorum Esau qui habitant in Seir et timebunt vos 5 videte ergo diligenter ne moveamini contra eos neque enim dabo vobis de terra eorum quantum potest unius pedis calcare vestigium quia in possessionem Esau dedi montem Seir 6 cibos emetis ab eis pecunia et comedetis aquam emptam haurietis et bibetis 7 Dominus Deus tuus benedixit tibi in omni opere manuum tuarum novit iter tuum quomodo transieris solitudinem hanc magnam per quadraginta annos habitans tecum Dominus Deus tuus et nihil tibi defuit 8 cumque transissemus fratres nostros filios Esau qui habitabant in Seir per viam campestrem de Helath et de Asiongaber venimus ad iter quod ducit in desertum Moab 9 dixitque Dominus ad me non pugnes contra Moabitas nec ineas adversum eos proelium non enim dabo tibi quicquam de terra eorum quia filiis Loth tradidi Ar in possessionem 10 Emim primi fuerunt habitatores eius populus magnus et validus et tam excelsus ut de Enacim stirpe 11 quasi gigantes crederentur et essent similes filiorum Enacim denique Moabitae appellant eos Emim 12 in Seir autem prius habitaverunt Horim quibus expulsis atque deletis habitaverunt filii Esau sicut fecit Israhel in terra possessionis suae quam dedit ei Dominus 13 surgentes ergo ut transiremus torrentem Zared venimus ad eum 14 tempus autem quo ambulavimus de Cadesbarne usque ad transitum torrentis Zared triginta octo annorum fuit donec consumeretur omnis generatio hominum bellatorum de castris sicut iuraverat Dominus 15 cuius manus fuit adversum eos ut interirent de castrorum medio 16 postquam autem universi ceciderunt pugnatores 17 locutus est Dominus ad me dicens 18 tu transibis hodie terminos Moab urbem nomine Ar 19 et accedens in vicina filiorum Ammon cave ne pugnes contra eos nec movearis ad proelium non enim dabo tibi de terra filiorum Ammon quia filiis Loth dedi eam in possessionem 20 terra gigantum reputata est et in ipsa olim habitaverunt gigantes quos Ammanitae vocant Zomzommim 21 populus magnus et multus et procerae longitudinis sicut Enacim quos delevit Dominus a facie eorum et fecit illos habitare pro eis 22 sicut fecerat filiis Esau qui habitant in Seir delens Horreos et terram eorum illis tradens quam possident usque in praesens 23 Eveos quoque qui habitabant in Aserim usque Gazam Cappadoces expulerunt qui egressi de Cappadocia deleverunt eos et habitaverunt pro illis 24 surgite et transite torrentem Arnon ecce tradidi in manu tua Seon regem Esebon Amorreum et terram eius incipe possidere et committe adversum eum proelium 25 hodie incipiam mittere terrorem atque formidinem tuam in populos qui habitant sub omni caelo ut audito nomine tuo paveant et in morem parturientium contremescant et dolore teneantur 26 misi ergo nuntios de solitudine Cademoth ad Seon regem Esebon verbis pacificis dicens 27 transibimus per terram tuam publica gradiemur via non declinabimus neque ad dextram neque ad sinistram 28 alimenta pretio vende nobis ut vescamur aquam pecunia tribue et sic bibemus tantum est ut nobis concedas transitum 29 sicut fecerunt filii Esau qui habitant in Seir et Moabitae qui morantur in Ar donec veniamus ad Iordanem et transeamus in terram quam Dominus Deus noster daturus est nobis

30 noluitque Seon rex Esebon dare nobis transitum quia induraverat Dominus Deus tuus spiritum eius et obfirmaverat cor illius ut traderetur in manus tuas sicut nunc vides 31 dixitque Dominus ad me ecce coepi tradere tibi Seon et terram eius incipe possidere eam 32 egressusque est Seon obviam nobis cum omni populo suo ad proelium in Iesa 33 et tradidit eum Dominus Deus noster nobis percussimusque eum cum filiis et omni populo suo 34 cunctasque urbes in tempore illo cepimus interfectis habitatoribus earum viris ac mulieribus et parvulis non reliquimus in eis quicquam 35 absque iumentis quae in partem venere praedantium et spoliis urbium quas cepimus 36 ab Aroer quae est super ripam torrentis Arnon oppido quod in valle situm est usque Galaad non fuit vicus et civitas quae nostras effugeret manus omnes tradidit Dominus Deus noster nobis 37 absque terra filiorum Ammon ad quam non accessimus et cunctis quae adiacent torrenti Ieboc et urbibus montanis universisque locis a quibus nos prohibuit Dominus Deus noster

3 itaque conversi ascendimus per iter Basan egressusque est Og rex Basan in occursum nobis cum populo suo ad bellandum in Edrai 2 dixitque Dominus ad me ne timeas eum quia in manu tua traditus est cum omni populo ac terra sua faciesque ei sicut fecisti Seon regi Amorreorum qui habitavit in Esebon 3 tradidit ergo Dominus Deus noster in manibus nostris etiam Og regem Basan et universum populum eius percussimusque eos usque ad internicionem 4 vastantes cunctas civitates illius uno tempore non fuit oppidum quod nos effugeret sexaginta urbes omnem regionem Argob regni Og in Basan 5 cunctae urbes erant munitae muris altissimis portisque et vectibus absque oppidis innumeris quae non habebant muros 6 et delevimus eos sicut feceramus Seon regi Esebon disperdentes omnem civitatem virosque ac mulieres et parvulos 7 iumenta autem et spolia urbium diripuimus 8 tulimusque illo in tempore terram de manu duorum regum Amorreorum qui erant trans Iordanem a torrente Arnon usque ad montem Hermon 9 quem Sidonii Sarion vocant et Amorrei Sanir 10 omnes civitates quae sitae sunt in planitie et universam terram Galaad et Basan usque Selcha et Edrai civitates regni Og in Basan 11 solus quippe Og rex Basan restiterat de stirpe gigantum monstratur lectus eius ferreus qui est in Rabbath filiorum Ammon novem cubitos habens longitudinis et quattuor latitudinis ad mensuram cubiti virilis manus 12 terramque possedimus in tempore illo ab Aroer quae est super ripam torrentis Arnon usque ad mediam partem montis Galaad et civitates illius dedi Ruben et Gad 13 reliquam autem partem Galaad et omnem Basan regni Og tradidi mediae tribui Manasse omnem regionem Argob cuncta Basan vocatur terra gigantum 14 Iair filius Manasse possedit omnem regionem Argob usque ad terminos Gesuri et Machathi vocavitque ex nomine suo Basan Avothiair id est villas Iair usque in praesentem diem 15 Machir quoque dedi Galaad 16 et tribubus Ruben et Gad dedi terram Galaad usque ad torrentem Arnon medium torrentis et finium usque ad torrentem Ieboc qui est terminus filiorum Ammon 17 et planitiem solitudinis atque Iordanem et terminos Chenereth usque ad mare Deserti quod est Salsissimum ad radices montis Phasga contra orientem 18 praecepique vobis in tempore illo dicens Dominus Deus vester dat vobis terram hanc in hereditatem expediti praecedite fratres vestros filios Israhel omnes viri robusti 19 absque uxoribus et parvulis ac iumentis novi enim quod plura habeatis pecora et in urbibus remanere debebunt quas tradidi vobis 20 donec requiem tribuat Dominus fratribus vestris sicut vobis tribuit et possideant etiam ipsi terram quam daturus est eis trans Iordanem tunc revertetur unusquisque in possessionem suam quam dedi vobis 21 Iosue quoque in tempore illo praecepi dicens oculi tui viderunt quae fecit Dominus Deus vester duobus his regibus sic faciet omnibus regnis ad quae transiturus es 22 ne timeas eos Dominus enim Deus vester pugnabit pro vobis 23 precatusque sum Dominum in tempore illo dicens 24 Domine Deus tu coepisti ostendere servo tuo magnitudinem tuam manumque fortissimam neque enim est alius Deus vel in caelo vel in terra qui possit facere opera tua et conparari fortitudini tuae 25 transibo igitur et videbo terram hanc optimam trans Iordanem et montem istum egregium et Libanum 26 iratusque est Dominus mihi propter vos nec exaudivit me sed dixit mihi sufficit tibi nequaquam ultra loquaris de hac re

ad me 27 ascende cacumen Phasgae et oculos tuos
circumfer ad occidentem et aquilonem austrumque et
orientem et aspice nec enim transibis Iordanem istum
28 praecipe Iosue et corrobora eum atque conforta
quia ipse praecedet populum istum et dividet eis
terram quam visurus es 29 mansimusque in valle
contra fanum Phogor

4 et nunc Israhel audi praecepta et iudicia quae ego
doceo te ut faciens ea vivas et ingrediens possideas
terram quam Dominus Deus patrum vestrorum
daturus est vobis 2 non addetis ad verbum quod
vobis loquor neque auferetis ex eo custodite mandata
Domini Dei vestri quae ego praecipio vobis 3 oculi
vestri viderunt omnia quae fecit Dominus contra
Beelphegor quomodo contriverit omnes cultores eius
de medio vestri 4 vos autem qui adheretis Domino
Deo vestro vivitis universi usque in praesentem
diem 5 scitis quod docuerim vos praecepta atque
iustitias sicut mandavit mihi Dominus Deus meus
sic facietis ea in terra quam possessuri estis 6 et
observabitis et implebitis opere haec est enim vestra
sapientia et intellectus coram populis ut audientes
universa praecepta haec dicant en populus sapiens
et intellegens gens magna 7 nec est alia natio tam
grandis quae habeat deos adpropinquantes sibi sicut
Dominus Deus noster adest cunctis obsecrationibus
nostris 8 quae est enim alia gens sic inclita ut habeat
caerimonias iustaque iudicia et universam legem
quam ego proponam hodie ante oculos vestros 9
custodi igitur temet ipsum et animam tuam sollicite
ne obliviscaris verborum quae viderunt oculi tui
et ne excedant de corde tuo cunctis diebus vitae
tuae docebis ea filios ac nepotes tuos 10 diem in
quo stetisti coram Domino Deo tuo in Horeb quando
Dominus locutus est mihi dicens congrega ad me
populum ut audiat sermones meos et discat timere
me omni tempore quo vivit in terra doceantque
filios suos 11 et accessistis ad radices montis qui
ardebat usque ad caelum erantque in eo tenebrae
nubes et caligo 12 locutusque est Dominus ad vos
de medio ignis vocem verborum eius audistis et
formam penitus non vidistis 13 et ostendit vobis
pactum suum quod praecepit ut faceretis et decem
verba quae scripsit in duabus tabulis lapideis 14
mihique mandavit in illo tempore ut docerem vos
caerimonias et iudicia quae facere deberetis in terra
quam possessuri estis 15 custodite igitur sollicite
animas vestras non vidistis aliquam similitudinem
in die qua locutus est Dominus vobis in Horeb de
medio ignis 16 ne forte decepti faciatis vobis sculptam
similitudinem aut imaginem masculi vel feminae
17 similitudinem omnium iumentorum quae sunt
super terram vel avium sub caelo volantium 18 atque
reptilium quae moventur in terra sive piscium qui
sub terra morantur in aquis 19 ne forte oculis elevatis
ad caelum videas solem et lunam et omnia astra caeli
et errore deceptus adores ea et colas quae creavit
Dominus Deus tuus in ministerium cunctis gentibus
quae sub caelo sunt 20 vos autem tulit Dominus et
eduxit de fornace ferrea Aegypti ut haberet populum
hereditarium sicut est in praesenti die 21 iratusque
est Dominus contra me propter sermones vestros et
iuravit ut non transirem Iordanem nec ingrederer
terram optimam quam daturus est vobis 22 ecce
morior in hac humo non transibo Iordanem vos
transibitis et possidebitis terram egregiam 23 cave
nequando obliviscaris pacti Domini Dei tui quod
pepigit tecum et facias tibi sculptam similitudinem
eorum quae fieri Dominus prohibuit 24 quia Dominus
Deus tuus ignis consumens est Deus aemulator 25
si genueritis filios ac nepotes et morati fueritis in
terra deceptique feceritis vobis aliquam similitudinem
patrantes malum coram Domino Deo vestro ut eum
ad iracundiam provocetis 26 testes invoco hodie
caelum et terram cito perituros vos esse de terra
quam transito Iordane possessuri estis non habitabitis
in ea longo tempore sed delebit vos Dominus 27 atque
disperget in omnes gentes et remanebitis pauci in
nationibus ad quas vos ducturus est Dominus 28
ibique servietis diis qui hominum manu fabricati
sunt ligno et lapidi qui non vident non audiunt non
comedunt non odorantur 29 cumque quaesieris ibi
Dominum Deum tuum invenies eum si tamen toto
corde quaesieris et tota tribulatione animae tuae 30
postquam te invenerint omnia quae praedicta sunt
novissimo tempore reverteris ad Dominum Deum
tuum et audies vocem eius 31 quia Deus misericors
Dominus Deus tuus est non dimittet te nec omnino
delebit neque obliviscetur pacti in quo iuravit patribus

tuis 32 interroga de diebus antiquis qui fuerunt ante
te ex die quo creavit Deus hominem super terram
a summo caeli usque ad summum eius si facta est
aliquando huiuscemodi res aut umquam cognitum
est 33 ut audiret populus vocem Dei loquentis de
medio ignis sicut tu audisti et vixisti 34 si fecit Deus
ut ingrederetur et tolleret sibi gentem de medio
nationum per temptationes signa atque portenta per
pugnam et robustam manum extentumque brachium
et horribiles visiones iuxta omnia quae fecit pro vobis
Dominus Deus vester in Aegypto videntibus oculis
tuis 35 ut scires quoniam Dominus ipse est Deus
et non est alius praeter unum 36 de caelo te fecit
audire vocem suam ut doceret te et in terra ostendit
tibi ignem suum maximum et audisti verba illius
de medio ignis 37 quia dilexit patres tuos et elegit
semen eorum post eos eduxitque te praecedens in
virtute sua magna ex Aegypto 38 ut deleret nationes
maximas et fortiores te in introitu tuo et introduceret
te daretque tibi terram earum in possessionem sicut
cernis in praesenti die 39 scito ergo hodie et cogitato
in corde tuo quod Dominus ipse sit Deus in caelo
sursum et in terra deorsum et non sit alius 40 custodi
praecepta eius atque mandata quae ego praecipio
tibi ut bene sit tibi et filiis tuis post te et permaneas
multo tempore super terram quam Dominus Deus
tuus daturus est tibi 41 tunc separavit Moses tres
civitates trans Iordanem ad orientalem plagam 42 ut
confugiat ad eas qui occiderit nolens proximum suum
nec fuerit inimicus ante unum et alterum diem et ad
harum aliquam urbium possit evadere 43 Bosor in
solitudine quae sita est in terra campestri de tribu
Ruben et Ramoth in Galaad quae est in tribu Gad et
Golam in Basan quae est in tribu Manasse 44 ista est
lex quam proposuit Moses coram filiis Israhel 45 et
haec testimonia et caerimoniae atque iudicia quae
locutus est ad filios Israhel quando egressi sunt de
Aegypto 46 trans Iordanem in valle contra fanum
Phogor in terra Seon regis Amorrei qui habitavit in
Esebon quem percussit Moses filii quoque Israhel
egressi ex Aegypto 47 possederunt terram eius et
terram Og regis Basan duorum regum Amorreorum
qui erant trans Iordanem ad solis ortum 48 ab Aroer
quae sita est super ripam torrentis Arnon usque ad
montem Sion qui est et Hermon 49 omnem planitiem
trans Iordanem ad orientalem plagam usque ad mare
Solitudinis et usque ad radices montis Phasga

5 vocavitque Moses omnem Israhelem et dixit ad
eum audi Israhel caerimonias atque iudicia quae
ego loquor in auribus vestris hodie discite ea et opere
conplete 2 Dominus Deus noster pepigit nobiscum
foedus in Horeb 3 non cum patribus nostris iniit
pactum sed nobiscum qui inpraesentiarum sumus et
vivimus 4 facie ad faciem locutus est nobis in monte
de medio ignis 5 ego sequester et medius fui inter
Dominum et vos in tempore illo ut adnuntiarem vobis
verba eius timuistis enim ignem et non ascendistis
in montem et ait 6 ego Dominus Deus tuus qui
eduxi te de terra Aegypti de domo servitutis 7 non
habebis deos alienos in conspectu meo 8 non facies
tibi sculptile nec similitudinem omnium quae in
caelo sunt desuper et quae in terra deorsum et quae
versantur in aquis sub terra 9 non adorabis ea et
non coles ego enim sum Dominus Deus tuus Deus
aemulator reddens iniquitatem patrum super filios in
tertiam et quartam generationem his qui oderunt me
10 et faciens misericordiam in multa milia diligentibus
me et custodientibus praecepta mea 11 non usurpabis
nomen Domini Dei tui frustra quia non erit inpunitus
qui super re vana nomen eius adsumpserit 12 observa
diem sabbati ut sanctifices eum sicut praecepit tibi
Dominus Deus tuus 13 sex diebus operaberis et facies
omnia opera tua 14 septimus dies sabbati est id est
requies Domini Dei tui non facies in eo quicquam
operis tu et filius tuus et filia servus et ancilla et bos
et asinus et omne iumentum tuum et peregrinus qui
est intra portas tuas ut requiescat servus et ancilla
tua sicut et tu 15 memento quod et ipse servieris in
Aegypto et eduxerit te inde Dominus Deus tuus in
manu forti et brachio extento idcirco praecepit tibi ut
observares diem sabbati 16 honora patrem tuum et
matrem sicut praecepit tibi Dominus Deus tuus ut
longo vivas tempore et bene sit tibi in terra quam
Dominus Deus tuus daturus est tibi 17 non occides 18
neque moechaberis 19 furtumque non facies 20 nec
loqueris contra proximum tuum falsum testimonium
21 non concupisces uxorem proximi tui non domum
non agrum non servum non ancillam non bovem
non asinum et universa quae illius sunt 22 haec

verba locutus est Dominus ad omnem multitudinem vestram in monte de medio ignis et nubis et caliginis voce magna nihil addens amplius et scripsit ea in duabus tabulis lapideis quas tradidit mihi **23** vos autem postquam audistis vocem de medio tenebrarum et montem ardere vidistis accessistis ad me omnes principes tribuum et maiores natu atque dixistis **24** ecce ostendit nobis Dominus Deus noster maiestatem et magnitudinem suam vocem eius audivimus de medio ignis et probavimus hodie quod loquente Deo cum homine vixerit homo **25** cur ergo morimur et devorabit nos ignis hic maximus si enim audierimus ultra vocem Domini Dei nostri moriemur **26** quid est omnis caro ut audiat vocem Dei viventis qui de medio ignis loquitur sicut nos audivimus et possit vivere **27** tu magis accede et audi cuncta quae dixerit Dominus Deus noster tibi loquerisque ad nos et nos audientes faciemus ea **28** quod cum audisset Dominus ait ad me audivi vocem verborum populi huius quae locuti sunt tibi bene omnia sunt locuti **29** quis det talem eos habere mentem ut timeant me et custodiant universa mandata mea in omni tempore ut bene sit eis et filiis eorum in sempiternum **30** vade et dic eis revertimini in tentoria vestra **31** tu vero hic sta mecum et loquar tibi omnia mandata et caerimonias atque iudicia quae docebis eos ut faciant ea in terra quam dabo illis in possessionem **32** custodite igitur et facite quae praecepit Dominus Deus vobis non declinabitis neque ad dextram neque ad sinistram **33** sed per viam quam praecepit Dominus Deus vester ambulabitis ut vivatis et bene sit vobis et protelentur dies in terra possessionis vestrae

6 haec sunt praecepta et caerimoniae atque iudicia quae mandavit Dominus Deus vester ut docerem vos et faciatis ea in terra ad quam transgredimini possidendam **2** ut timeas Dominum Deum tuum et custodias omnia mandata et praecepta eius quae ego praecipio tibi et filiis ac nepotibus tuis cunctis diebus vitae tuae ut prolongentur dies tui **3** audi Israhel et observa ut facias et bene sit tibi et multipliceris amplius sicut pollicitus est Dominus Deus patrum tuorum tibi terram lacte et melle manantem **4** audi Israhel Dominus Deus noster Dominus unus est **5** diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota fortitudine tua **6** eruntque verba haec quae ego praecipio tibi hodie in corde tuo **7** et narrabis ea filiis tuis et meditaberis sedens in domo tua et ambulans in itinere dormiens atque consurgens **8** et ligabis ea quasi signum in manu tua eruntque et movebuntur inter oculos tuos **9** scribesque ea in limine et ostiis domus tuae **10** cumque introduxerit te Dominus Deus tuus in terram pro qua iuravit patribus tuis Abraham Isaac et Iacob et dederit tibi civitates magnas et optimas quas non aedificasti **11** domos plenas cunctarum opum quas non extruxisti cisternas quas non fodisti vineta et oliveta quae non plantasti **12** et comederis et saturatus fueris **13** cave diligenter ne obliviscaris Domini qui eduxit te de terra Aegypti de domo servitutis Dominum Deum tuum timebis et ipsi servies ac per nomen illius iurabis **14** non ibitis post deos alienos cunctarum gentium quae in circuitu vestro sunt **15** quoniam Deus aemulator Dominus Deus tuus in medio tui nequando irascatur furor Domini Dei tui contra te et auferat te de superficie terrae **16** non temptabis Dominum Deum tuum sicut temptasti in loco temptationis **17** custodi praecepta Domini Dei tui ac testimonia et caerimonias quas praecepit tibi **18** et fac quod placitum est et bonum in conspectu Domini ut bene sit tibi et ingressus possideas terram optimam de qua iuravit Dominus patribus tuis **19** ut deleret omnes inimicos tuos coram te sicut locutus est **20** cum interrogaverit te filius tuus cras dicens quid sibi volunt testimonia haec et caerimoniae atque iudicia quae praecepit Dominus Deus noster nobis **21** dices ei servi eramus Pharaonis in Aegypto et eduxit nos Dominus de Aegypto in manu forti **22** fecitque signa atque prodigia magna et pessima in Aegypto contra Pharaonem et omnem domum illius in conspectu nostro **23** et eduxit nos inde ut introductis daret terram super qua iuravit patribus nostris **24** praecepitque nobis Dominus ut faciamus omnia legitima haec et timeamus Dominum Deum nostrum et bene sit nobis cunctis diebus vitae nostrae sicut est hodie **25** eritque nostri misericors si custodierimus et fecerimus omnia praecepta eius coram Domino Deo nostro sicut mandavit nobis

7 cum introduxerit te Dominus Deus tuus in terram quam possessurus ingredieris et deleverit gentes

multas coram te Hettheum et Gergeseum et Amorreum Chananeum et Ferezeum et Eveum et Iebuseum septem gentes multo maioris numeri quam tu es et robustiores te **2** tradideritque eas Dominus Deus tuus tibi percuties eas usque ad internicionem non inibis cum eis foedus nec misereberis earum **3** neque sociabis cum eis coniugia filiam tuam non dabis filio eius nec filiam illius accipies filio tuo **4** quia seducet filium tuum ne sequatur me et ut magis serviat diis alienis irasceturque furor Domini et delebit te cito **5** quin potius haec facietis eis aras eorum subvertite confringite statuas lucosque succidite et sculptilia conburite **6** quia populus sanctus es Domino Deo tuo te elegit Dominus Deus tuus ut sis ei populus peculiaris de cunctis populis qui sunt super terram **7** non quia cunctas gentes numero vincebatis vobis iunctus est Dominus et elegit vos cum omnibus sitis populis pauciores **8** sed quia dilexit vos Dominus et custodivit iuramentum quod iuravit patribus vestris eduxitque vos in manu forti et redemit de domo servitutis de manu Pharaonis regis Aegypti **9** et scies quia Dominus Deus tuus ipse est Deus fortis et fidelis custodiens pactum et misericordiam diligentibus se et his qui custodiunt praecepta eius in mille generationes **10** et reddens odientibus se statim ita ut disperdat eos et ultra non differat protinus eis restituens quod merentur **11** custodi ergo praecepta et caerimonias atque iudicia quae ego mando tibi hodie ut facias **12** si postquam audieris haec iudicia custodieris ea et feceris custodiet et Dominus Deus tuus tibi pactum et misericordiam quam iuravit patribus tuis **13** et diliget te ac multiplicabit benedicetque fructui ventris tui et fructui terrae tuae frumento tuo atque vindemiae oleo et armentis gregibus ovium tuarum super terram pro qua iuravit patribus tuis ut daret eam tibi **14** benedictus eris inter omnes populos non erit apud te sterilis utriusque sexus tam in hominibus quam in gregibus tuis **15** auferet Dominus a te omnem languorem et infirmitates Aegypti pessimas quas novisti non inferet tibi sed cunctis hostibus tuis **16** devorabis omnes populos quos Dominus Deus tuus daturus est tibi non parcet eis oculus tuus nec servies diis eorum ne sint in ruinam tui **17** si dixeris in corde tuo plures sunt gentes istae quam ego quomodo potero delere eas **18** noli metuere sed recordare quae fecerit Dominus Deus tuus Pharaoni et cunctis Aegyptiis **19** plagas maximas quas viderunt oculi tui et signa atque portenta manumque robustam et extentum brachium ut educeret te Dominus Deus tuus sic faciet cunctis populis quos metuis **20** insuper et crabrones mittet Dominus Deus tuus in eos donec deleat omnes atque disperdat qui te fugerint et latere potuerint **21** non timebis eos quia Dominus Deus tuus in medio tui est Deus magnus et terribilis **22** ipse consumet nationes has in conspectu tuo paulatim atque per partes non poteris delere eas pariter ne forte multiplicentur contra te bestiae terrae **23** dabitque eos Dominus Deus tuus in conspectu tuo et interficiet illos donec penitus deleantur **24** tradet reges eorum in manus tuas et disperdes nomina eorum sub caelo nullus poterit resistere tibi donec conteras eos **25** sculptilia eorum igne conbures non concupisces argentum et aurum de quibus facta sunt neque adsumes ex eis tibi quicquam ne offendas propter ea quia abominatio est Domini Dei tui **26** nec inferes quippiam ex idolo in domum tuam ne fias anathema sicut et illud est quasi spurcitiam detestaberis et velut inquinamentum ac sordes abominationi habebis quia anathema est

8 omne mandatum quod ego praecipio tibi hodie cave diligenter ut facias ut possitis vivere et multiplicemini ingressique possideatis terram pro qua iuravit Dominus patribus vestris **2** et recordaberis cuncti itineris per quod adduxit te Dominus Deus tuus quadraginta annis per desertum ut adfligeret te atque temptaret et nota fierent quae in tuo animo versabantur utrum custodires mandata illius an non **3** adflixit te penuria et dedit tibi cibum manna quem ignorabas tu et patres tui ut ostenderet tibi quod non in solo pane vivat homo sed in omni verbo quod egreditur ex ore Domini **4** vestimentum tuum quo operiebaris nequaquam vetustate defecit et pes tuus non est subtritus en quadragesimus annus est **5** ut recogites in corde tuo quia sicut erudit homo filium suum sic Dominus Deus tuus erudivit te **6** ut custodias mandata Domini Dei tui et ambules in viis eius et timeas eum **7** Dominus enim Deus tuus introducet te in terram bonam terram rivorum aquarumque et fontium in cuius campis et montibus erumpunt fluviorum abyssi **8** terram frumenti hordei

vinearum in qua ficus et mala granata et oliveta nascuntur terram olei ac mellis 9 ubi absque ulla penuria comedes panem tuum et rerum omnium abundantia perfrueris cuius lapides ferrum sunt et de montibus eius aeris metalla fodiuntur 10 ut cum comederis et satiatus fueris benedicas Domino Deo tuo pro terra optima quam dedit tibi 11 observa et cave nequando obliviscaris Domini Dei tui et neglegas mandata eius atque iudicia et caerimonias quas ego praecipio tibi hodie 12 ne postquam comederis et satiatus domos pulchras aedificaveris et habitaveris in eis 13 habuerisque armenta et ovium greges argenti et auri cunctarumque rerum copiam 14 elevetur cor tuum et non reminiscaris Domini Dei tui qui eduxit te de terra Aegypti de domo servitutis 15 et ductor tuus fuit in solitudine magna atque terribili in qua erat serpens flatu adurens et scorpio ac dipsas et nullae omnino aquae qui eduxit rivos de petra durissima 16 et cibavit te manna in solitudine quod nescierunt patres tui et postquam adflixit ac probavit ad extremum misertus est tui 17 ne diceres in corde tuo fortitudo mea et robur manus meae haec mihi omnia praestiterunt 18 sed recorderis Domini Dei tui quod ipse tibi vires praebuerit ut impleret pactum suum super quo iuravit patribus tuis sicut praesens indicat dies 19 sin autem oblitus Domini Dei tui secutus fueris alienos deos coluerisque illos et adoraveris ecce nunc praedico tibi quod omnino dispereas 20 sicut gentes quas delevit Dominus in introitu tuo ita et vos peribitis si inoboedientes fueritis voci Domini Dei vestri

9 audi Israhel tu transgredieris hodie Iordanem ut possideas nationes maximas et fortiores te civitates ingentes et ad caelum usque muratas 2 populum magnum atque sublimem filios Enacim quos ipse vidisti et audisti quibus nullus potest ex adverso resistere 3 scies ergo hodie quod Dominus Deus tuus ipse transibit ante te ignis devorans atque consumens qui conterat eos et deleat atque disperdat ante faciem tuam velociter sicut locutus est tibi 4 ne dicas in corde tuo cum deleverit eos Dominus Deus tuus in conspectu tuo propter iustitiam meam introduxit me Dominus ut terram hanc possiderem cum propter impietates suas istae deletae sint nationes 5 neque enim propter iustitias tuas et aequitatem cordis tui ingredieris ut possideas terras eorum sed quia illae egerunt impie te introeunte deletae sunt et ut conpleret verbum suum Dominus quod sub iuramento pollicitus est patribus tuis Abraham Isaac et Iacob 6 scito igitur quod non propter iustitias tuas Dominus Deus tuus dederit tibi terram hanc optimam in possessionem cum durissimae cervicis sis populus 7 memento et ne obliviscaris quomodo ad iracundiam provocaveris Dominum Deum tuum in solitudine ex eo die quo es egressus ex Aegypto usque ad locum istum semper adversum Dominum contendisti 8 nam et in Horeb provocasti eum et iratus delere te voluit 9 quando ascendi in montem ut acciperem tabulas lapideas tabulas pacti quod pepigit vobiscum Dominus et perseveravi in monte quadraginta diebus ac noctibus panem non comedens et aquam non bibens 10 deditque mihi Dominus duas tabulas lapideas scriptas digito Dei et continentes omnia verba quae vobis in monte locutus est de medio ignis quando contio populi congregata est 11 cumque transissent quadraginta dies et totidem noctes dedit mihi Dominus duas tabulas lapideas tabulas foederis 12 dixitque mihi surge et descende hinc cito quia populus tuus quos eduxisti de Aegypto deseruerunt velociter viam quam demonstrasti eis feceruntque sibi conflatile 13 rursumque ait Dominus ad me cerno quod populus iste durae cervicis sit 14 dimitte me ut conteram eum et deleam nomen eius sub caelo et constituam te super gentem quae hac maior et fortior sit 15 cumque de monte ardente descenderem et duas tabulas foederis utraque tenerem manu 16 vidissemque vos peccasse Domino Deo vestro et fecisse vobis vitulum conflatilem ac deseruisse velociter viam eius quam vobis ostenderat 17 proieci tabulas de manibus meis confregique eas in conspectu vestro 18 et procidi ante Dominum sicut prius quadraginta diebus et noctibus panem non comedens et aquam non bibens propter omnia peccata vestra quae gessistis contra Dominum et eum ad iracundiam provocastis 19 timui enim indignationem et iram illius qua adversum vos concitatus delere vos voluit et exaudivit me Dominus etiam hac vice 20 adversum Aaron quoque vehementer iratus voluit eum conterere et pro illo similiter deprecatus sum 21 peccatum autem vestrum quod

feceratis id est vitulum arripiens igne conbusi et in frusta comminuens omninoque in pulverem redigens proieci in torrentem qui de monte descendit 22 in Incendio quoque et in Temptatione et in sepulchris Concupiscentiae provocastis Dominum 23 et quando misit vos de Cadesbarne dicens ascendite et possidete terram quam dedi vobis et contempsistis imperium Domini Dei vestri et non credidistis ei neque vocem eius audire voluistis 24 sed semper fuistis rebelles a die qua nosse vos coepi 25 et iacui coram Domino quadraginta diebus ac noctibus quibus eum suppliciter deprecabar ne deleret vos ut fuerat comminatus 26 et orans dixi Domine Deus ne disperdas populum tuum et hereditatem tuam quam redemisti in magnitudine tua quos eduxisti de Aegypto in manu forti 27 recordare servorum tuorum Abraham Isaac et Iacob ne aspicias duritiam populi huius et impietatem atque peccatum 28 ne forte dicant habitatores terrae de qua eduxisti nos non poterat Dominus introducere eos in terram quam pollicitus est eis et oderat illos idcirco eduxit ut interficeret eos in solitudine 29 qui sunt populus tuus et hereditas tua quos eduxisti in fortitudine tua magna et in brachio tuo extento

10 in tempore illo dixit Dominus ad me dola tibi duas tabulas lapideas sicut priores fuerunt et ascende ad me in montem faciesque arcam ligneam 2 et scribam in tabulis verba quae fuerunt in his quas ante confregisti ponesque eas in arca 3 feci igitur arcam de lignis setthim cumque dolassem duas tabulas lapideas instar priorum ascendi in montem habens eas in manibus 4 scripsitque in tabulis iuxta id quod prius scripserat verba decem quae locutus est Dominus ad vos in monte de medio ignis quando populus congregatus est et dedit eas mihi 5 reversusque de monte descendi et posui tabulas in arcam quam feceram quae hucusque ibi sunt sicut mihi praecepit Dominus 6 filii autem Israhel castra moverunt ex Beroth filiorum Iacan in Musera ubi Aaron mortuus ac sepultus est pro quo sacerdotio functus est filius eius Eleazar 7 inde venerunt in Gadgad de quo loco profecti castrametati sunt in Ietabatha in terra aquarum atque torrentium 8 eo tempore separavit tribum Levi ut portaret arcam foederis Domini et staret coram eo in ministerio ac benediceret in nomine illius usque in praesentem diem 9 quam ob rem non habuit Levi partem neque possessionem cum fratribus suis quia ipse Dominus possessio eius est sicut promisit ei Dominus Deus tuus 10 ego autem steti in monte sicut prius quadraginta diebus ac noctibus exaudivitque me Dominus etiam hac vice et te perdere noluit 11 dixitque mihi vade et praecede populum ut ingrediatur et possideat terram quam iuravi patribus eorum ut traderem eis 12 et nunc Israhel quid Dominus Deus tuus petit a te nisi ut timeas Dominum Deum tuum et ambules in viis eius et diligas eum ac servias Domino Deo tuo in toto corde tuo et in tota anima tua 13 custodiasque mandata Domini et caerimonias eius quas ego hodie praecipio ut bene sit tibi 14 en Domini Dei tui caelum est et caelum caeli terra et omnia quae in ea sunt 15 et tamen patribus tuis conglutinatus est Dominus et amavit eos elegitque semen eorum post eos id est vos de cunctis gentibus sicut hodie conprobatur 16 circumcidite igitur praeputium cordis vestri et cervicem vestram ne induretis amplius 17 quia Dominus Deus vester ipse est Deus deorum et Dominus dominantium Deus magnus et potens et terribilis qui personam non accipit nec munera 18 facit iudicium pupillo et viduae amat peregrinum et dat ei victum atque vestitum 19 et vos ergo amate peregrinos quia et ipsi fuistis advenae in terra Aegypti 20 Dominum Deum tuum timebis et ei servies ipsi adherebis iurabisque in nomine illius 21 ipse est laus tua et Deus tuus qui fecit tibi haec magnalia et terribilia quae viderunt oculi tui 22 in septuaginta animabus descenderunt patres tui in Aegyptum et ecce nunc multiplicavit te Dominus Deus tuus sicut astra caeli

11 ama itaque Dominum Deum tuum et observa praecepta eius et caerimonias iudicia atque mandata omni tempore 2 cognoscite hodie quae ignorant filii vestri qui non viderunt disciplinam Domini Dei vestri magnalia eius et robustam manum extentumque brachium 3 signa et opera quae fecit in medio Aegypti Pharaoni regi et universae terrae eius 4 omnique exercitui Aegyptiorum et equis ac curribus quomodo operuerint eos aquae Rubri maris cum vos persequerentur et deleverit eos Dominus usque in praesentem diem 5 vobisque quae fecerit

in solitudine donec veniretis ad hunc locum **6** et Dathan atque Abiram filiis Heliab qui fuit filius Ruben quos aperto ore suo terra absorbuit cum domibus et tabernaculis et universa substantia eorum quam habebant in medio Israhelis **7** oculi vestri viderunt omnia opera Domini magna quae fecit **8** ut custodiatis universa mandata illius quae ego hodie praecipio vobis et possitis introire et possidere terram ad quam ingredimini **9** multoque in ea vivatis tempore quam sub iuramento pollicitus est Dominus patribus vestris et semini eorum lacte et melle manantem **10** terra enim ad quam ingredieris possidendam non est sicut terra Aegypti de qua existi ubi iacto semine in hortorum morem aquae ducuntur inriguae **11** sed montuosa est et campestris de caelo expectans pluvias **12** quam Dominus Deus tuus semper invisit et oculi illius in ea sunt a principio anni usque ad finem eius **13** si ergo oboedieritis mandatis meis quae hodie praecipio vobis ut diligatis Dominum Deum vestrum et serviatis ei in toto corde vestro et in tota anima vestra **14** dabo pluviam terrae vestrae temporivam et serotinam ut colligatis frumentum et vinum et oleum **15** faenum ex agris ad pascenda iumenta et ut ipsi comedatis ac saturemini **16** cavete ne forte decipiatur cor vestrum et recedatis a Domino serviatisque diis alienis et adoretis eos **17** iratusque Dominus claudat caelum et pluviae non descendant nec terra det germen suum pereatisque velociter de terra optima quam Dominus daturus est vobis **18** ponite haec verba mea in cordibus et in animis vestris et suspendite ea pro signo in manibus et inter vestros oculos conlocate **19** docete filios vestros ut illa meditentur quando sederis in domo tua et ambulaveris in via et accubueris atque surrexeris **20** scribes ea super postes et ianuas domus tuae **21** ut multiplicentur dies tui et filiorum tuorum in terra quam iuravit Dominus patribus tuis ut daret eis quamdiu caelum inminet terrae **22** si enim custodieritis mandata quae ego praecipio vobis et feceritis ea ut diligatis Dominum Deum vestrum et ambuletis in omnibus viis eius adherentes ei **23** disperdet Dominus omnes gentes istas ante faciem vestram et possidebitis eas quae maiores et fortiores vobis sunt **24** omnis locus quem calcaverit pes vester vester erit a deserto et Libano a flumine magno Eufraten usque ad mare occidentale erunt termini vestri **25** nullus stabit contra vos terrorem vestrum et formidinem dabit Dominus Deus vester super omnem terram quam calcaturi estis sicut locutus est vobis **26** en propono in conspectu vestro hodie benedictionem et maledictionem **27** benedictionem si oboedieritis mandatis Domini Dei vestri quae ego praecipio vobis **28** maledictionem si non audieritis mandata Domini Dei vestri sed recesseritis de via quam ego nunc ostendo vobis et ambulaveritis post deos alienos quos ignoratis **29** cum introduxerit te Dominus Deus tuus in terram ad quam pergis habitandam pones benedictionem super montem Garizim maledictionem super montem Hebal **30** qui sunt trans Iordanem post viam quae vergit ad solis occubitum in terra Chananei qui habitat in campestribus contra Galgalam quae est iuxta vallem tendentem et intrantem procul **31** vos enim transibitis Iordanem ut possideatis terram quam Dominus Deus vester daturus est vobis et habeatis ac possideatis illam **32** videte ergo ut impleatis caerimonias atque iudicia quae ego hodie ponam in conspectu vestro

12 haec sunt praecepta atque iudicia quae facere debetis in terra quam Dominus Deus patrum tuorum daturus est tibi ut possideas eam cunctis diebus quibus super humum gradieris **2** subvertite omnia loca in quibus coluerunt gentes quas possessuri estis deos suos super montes excelsos et colles et subter omne lignum frondosum **3** dissipate aras earum et confringite statuas lucos igne conburite et idola comminuite disperdite nomina eorum de locis illis **4** non facietis ita Domino Deo vestro **5** sed ad locum quem elegerit Dominus Deus vester de cunctis tribubus vestris ut ponat nomen suum ibi et habitet in eo venietis **6** et offeretis in illo loco holocausta et victimas vestras decimas et primitias manuum vestrarum et vota atque donaria primogenita boum et ovium **7** et comedetis ibi in conspectu Domini Dei vestri ac laetabimini in cunctis ad quae miseritis manum vos et domus vestrae in quibus benedixerit vobis Dominus Deus vester **8** non facietis ibi quae nos hic facimus hodie singuli quod sibi rectum videtur **9** neque enim usque in praesens tempus venistis ad requiem et possessionem quam Dominus Deus daturus est vobis **10** transibitis Iordanem et habitabitis

in terram quam Dominus Deus vester daturus est vobis ut requiescatis a cunctis hostibus per circuitum et absque ullo timore habitetis **11** in loco quem elegerit Dominus Deus vester ut sit nomen eius in eo illuc omnia quae praecipio conferetis holocausta et hostias ac decimas et primitias manuum vestrarum et quicquid praecipuum est in muneribus quae vovistis Domino **12** ibi epulabimini coram Domino Deo vestro vos filii ac filiae vestrae famuli et famulae atque Levites qui in vestris urbibus commorantur neque enim habet aliam partem et possessionem inter vos **13** cave ne offeras holocausta tua in omni loco quem videris **14** sed in eo quem elegerit Dominus in una tribuum tuarum offeres hostias et facies quaecumque praecipio tibi **15** sin autem comedere volueris et te esus carnium delectarit occide et comede iuxta benedictionem Domini Dei tui quam dedit tibi in urbibus tuis sive inmundum fuerit hoc est maculatum et debile sive mundum hoc est integrum et sine macula quod offerri licet sicut capream et cervum comedes **16** absque esu dumtaxat sanguinis quod super terram quasi aquam effundes **17** non poteris comedere in oppidis tuis decimam frumenti et vini et olei tui primogenita armentorum et pecorum et omnia quae voveris et sponte offerre volueris et primitias manuum tuarum **18** sed coram Domino Deo tuo comedes ea in loco quem elegerit Dominus Deus tuus tu et filius tuus ac filia servus et famula atque Levites qui manet in urbibus tuis et laetaberis et reficieris coram Domino Deo tuo in cunctis ad quae extenderis manum tuam **19** cave ne derelinquas Leviten omni tempore quo versaris in terra **20** quando dilataverit Dominus Deus tuus terminos tuos sicut locutus est tibi et volueris vesci carnibus quas desiderat anima tua **21** locus autem quem elegerit Dominus Deus tuus ut sit nomen eius ibi si procul fuerit occides de armentis et pecoribus quae habueris sicut praecepi tibi et comedes in oppidis tuis ut tibi placet **22** sicut comeditur caprea et cervus ita vesceris eis et mundus et inmundus in commune vescentur **23** hoc solum cave ne sanguinem comedas sanguis enim eorum pro anima est et idcirco non debes animam comedere cum carnibus **24** sed super terram fundes quasi aquam **25** ut sit tibi bene et filiis tuis post te cum feceris quod placet in conspectu Domini **26** quae autem sanctificaveris et voveris Domino tolles et venies ad locum quem elegerit Dominus **27** et offeres oblationes tuas carnem et sanguinem super altare Domini Dei tui sanguinem hostiarum fundes in altari carnibus autem ipse vesceris **28** observa et audi omnia quae ego praecipio tibi ut bene sit tibi et filiis tuis post te in sempiternum cum feceris quod bonum est et placitum in conspectu Domini Dei tui **29** quando disperderit Dominus Deus tuus ante faciem tuam gentes ad quas ingredieris possidendas et possederis eas atque habitaveris in terra earum **30** cave ne imiteris eas postquam te fuerint introeunte subversae et requiras caerimonias earum dicens sicut coluerunt gentes istae deos suos ita et ego colam **31** non facies similiter Domino Deo tuo omnes enim abominationes quas aversatur Dominus fecerunt diis suis offerentes filios et filias et conburentes igne **32** quod praecipio tibi hoc tantum facito Domino nec addas quicquam nec minuas

13 si surrexerit in medio tui prophetes aut qui somnium vidisse se dicat et praedixerit signum atque portentum **2** et evenerit quod locutus est et dixerit tibi eamus et sequamur deos alienos quos ignoras et serviamus eis **3** non audies verba prophetae illius aut somniatoris quia temptat vos Dominus Deus vester ut palam fiat utrum diligatis eum an non in toto corde et in tota anima vestra **4** Dominum Deum vestrum sequimini et ipsum timete mandata illius custodite et audite vocem eius ipsi servietis et ipsi adherebitis **5** propheta autem ille aut fictor somniorum interficietur quia locutus est ut vos averteret a Domino Deo vestro qui eduxit vos de terra Aegypti et redemit de domo servitutis ut errare te faceret de via quam tibi praecepit Dominus Deus tuus et auferes malum de medio tui **6** si tibi voluerit persuadere frater tuus filius matris tuae aut filius tuus vel filia sive uxor quae est in sinu tuo aut amicus quem diligis ut animam tuam clam dicens eamus et serviamus diis alienis quos ignoras tu et patres tui **7** cunctarum in circuitu gentium quae iuxta vel procul sunt ab initio usque ad finem terrae **8** non adquiescas ei nec audias neque parcat ei oculus tuus ut miserearis et occultes eum **9** sed statim interficies sit primum manus tua super eum et post te omnis

populus mittat manum 10 lapidibus obrutus necabitur quia voluit te abstrahere a Domino Deo tuo qui eduxit te de terra Aegypti de domo servitutis 11 ut omnis Israhel audiens timeat et nequaquam ultra faciat quippiam huius rei simile 12 si audieris in una urbium tuarum quas Dominus Deus tuus dabit tibi ad habitandum dicentes aliquos 13 egressi sunt filii Belial de medio tui et averterunt habitatores urbis tuae atque dixerunt eamus et serviamus diis alienis quos ignoratis 14 quaere sollicite et diligenter rei veritate perspecta si inveneris certum esse quod dicitur et abominationem hanc opere perpetratam 15 statim percuties habitatores urbis illius in ore gladii et delebis eam omniaque quae in illa sunt usque ad pecora 16 quicquid etiam supellectilis fuerit congregabis in medium platearum eius et cum ipsa civitate succendes ita ut universa consumas Domino Deo tuo et sit tumulus sempiternus non aedificabitur amplius 17 et non adherebit de illo anathemate quicquam in manu tua ut avertatur Dominus ab ira furoris sui et misereatur tui multiplicetque te sicut iuravit patribus tuis 18 quando audieris vocem Domini Dei tui custodiens omnia praecepta eius quae ego praecipio tibi hodie ut facias quod placitum est in conspectu Domini Dei tui

14 filii estote Domini Dei vestri non vos incidetis nec facietis calvitium super mortuo 2 quoniam populus sanctus es Domino Deo tuo et te elegit ut sis ei in populum peculiarem de cunctis gentibus quae sunt super terram 3 ne comedatis quae inmunda sunt 4 hoc est animal quod comedere debetis bovem et ovem et capram 5 cervum capream bubalum tragelaphum pygargon orygem camelopardalum 6 omne animal quod in duas partes ungulam findit et ruminat comedetis 7 de his autem quae ruminant et ungulam non findunt haec comedere non debetis camelum leporem choerogyllium quia ruminant et non dividunt ungulam inmunda erunt vobis 8 sus quoque quoniam dividit ungulam et non ruminat inmunda erit carnibus eorum non vescemini et cadavera non tangetis 9 haec comedetis ex omnibus quae morantur in aquis quae habent pinnulas et squamas comedite 10 quae absque pinnulis et squamis sunt ne comedatis quia inmunda sunt 11 omnes aves mundas comedite 12 inmundas ne comedatis aquilam scilicet et grypem et alietum 13 ixon et vulturem ac milvum iuxta genus suum 14 et omne corvini generis 15 strutionem ac noctuam et larum atque accipitrem iuxta genus suum 16 herodium et cycnum et ibin 17 ac mergulum porphirionem et nycticoracem 18 onocrotalum et charadrium singula in genere suo upupam quoque et vespertilionem 19 et omne quod reptat et pinnulas habet inmundum erit nec comedetur 20 omne quod mundum est comedite 21 quicquid morticinum est ne vescamini ex eo peregrino qui intra portas tuas est da ut comedat aut vende ei quia tu populus sanctus Domini Dei tui es non coques hedum in lacte matris suae 22 decimam partem separabis de cunctis frugibus tuis quae nascuntur in terra per annos singulos 23 et comedes in conspectu Domini Dei tui in loco quem elegerit ut in eo nomen illius invocetur decimam frumenti tui et vini et olei et primogenita de armentis et ovibus tuis ut discas timere Dominum Deum tuum omni tempore 24 cum autem longior fuerit via et locus quem elegerit Dominus Deus tuus tibique benedixerit nec potueris ad eum haec cuncta portare 25 vendes omnia et in pretium rediges portabisque manu tua et proficisceris ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus 26 et emes ex eadem pecunia quicquid tibi placuerit sive ex armentis sive ex ovibus vinum quoque et siceram et omne quod desiderat anima tua et comedes coram Domino Deo tuo et epulaberis tu et domus tua 27 et Levita qui intra portas tuas est cave ne derelinquas eum quia non habet aliam partem in possessione tua 28 anno tertio separabis aliam decimam ex omnibus quae nascuntur tibi eo tempore et repones intra ianuas tuas 29 venietque Levites qui aliam non habet partem nec possessionem tecum et peregrinus et pupillus ac vidua qui intra portas tuas sunt et comedent et saturabuntur ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum quae feceris

15 septimo anno facies remissionem 2 quae hoc ordine celebrabitur cui debetur aliquid ab amico vel proximo ac fratre suo repetere non poterit quia annus remissionis est Domini 3 a peregrino et advena exiges civem et propinquum repetendi non habes potestatem 4 et omnino indigens et mendicus non

erit inter vos ut benedicat tibi Dominus in terra quam traditurus est tibi in possessionem **5** si tamen audieris vocem Domini Dei tui et custodieris universa quae iussit et quae ego hodie praecipio tibi benedicet tibi ut pollicitus est **6** fenerabis gentibus multis et ipse a nullo accipies mutuum dominaberis nationibus plurimis et tui nemo dominabitur **7** si unus de fratribus tuis qui morantur intra portas civitatis tuae in terra quam Dominus Deus tuus daturus est tibi ad paupertatem venerit non obdurabis cor tuum nec contrahes manum **8** sed aperies eam pauperi et dabis mutuum quod eum indigere perspexeris **9** cave ne forte subripiat tibi impia cogitatio et dicas in corde tuo adpropinquat septimus annus remissionis et avertas oculos a paupere fratre tuo nolens ei quod postulat mutuum commodare ne clamet contra te ad Dominum et fiat tibi in peccatum **10** sed dabis ei nec ages quippiam callide in eius necessitatibus sublevandis ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni tempore et in cunctis ad quae manum miseris **11** non deerunt pauperes in terra habitationis tuae idcirco ego praecipio tibi ut aperias manum fratri tuo egeno et pauperi qui tecum versatur in terra **12** cum tibi venditus fuerit frater tuus hebraeus aut hebraea et sex annis servierit tibi in septimo anno dimittes eum liberum **13** et quem libertate donaveris nequaquam vacuum abire patieris **14** sed dabis viaticum de gregibus et de area et torculari tuo quibus Dominus Deus tuus benedixerit tibi **15** memento quod et ipse servieris in terra Aegypti et liberaverit te Dominus Deus tuus et idcirco ego nunc praecipiam tibi **16** sin autem dixerit nolo egredi eo quod diligat te et domum tuam et bene sibi apud te esse sentiat **17** adsumes subulam et perforabis aurem eius in ianua domus tuae et serviet tibi usque in aeternum ancillae quoque similiter facies **18** non avertes ab eis oculos tuos quando dimiseris eos liberos quoniam iuxta mercedem mercennarii per sex annos servivit tibi ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in cunctis operibus quae agis **19** de primogenitis quae nascuntur in armentis et ovibus tuis quicquid sexus est masculini sanctificabis Domino Deo tuo non operaberis in primogenito bovis et non tondebis primogenita ovium **20** in conspectu Domini Dei tui comedes ea per annos singulos in loco quem elegerit Dominus tu et domus tua **21** sin autem habuerit maculam et vel claudum fuerit vel caecum aut in aliqua parte deforme vel debile non immolabitur Domino Deo tuo **22** sed intra portas urbis tuae comedes illud tam mundus quam inmundus similiter vescentur eis quasi caprea et cervo **23** hoc solum observabis ut sanguinem eorum non comedas sed effundas in terram quasi aquam

16 observa mensem novarum frugum et verni primum temporis ut facias phase Domino Deo tuo quoniam in isto mense eduxit te Dominus Deus tuus de Aegypto nocte **2** immolabisque phase Domino Deo tuo de ovibus et de bubus in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut habitet nomen eius ibi **3** non comedes in eo panem fermentatum septem diebus comedes absque fermento adflictionis panem quoniam in pavore egressus es de Aegypto ut memineris diei egressionis tuae de Aegypto omnibus diebus vitae tuae **4** non apparebit fermentum in omnibus terminis tuis septem diebus et non manebit de carnibus eius quod immolatum est vesperi in die primo mane **5** non poteris immolare phase in qualibet urbium tuarum quas Dominus Deus tuus daturus est tibi **6** sed in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut habitet nomen eius ibi immolabis phase vesperi ad solis occasum quando egressus es de Aegypto **7** et coques et comedes in loco quem elegerit Dominus Deus tuus maneque consurgens vades in tabernacula tua **8** sex diebus comedes azyma et in die septimo quia collecta est Domini Dei tui non facies opus **9** septem ebdomadas numerabis tibi ab ea die qua falcem in segetem miseris **10** et celebrabis diem festum ebdomadarum Domino Deo tuo oblationem spontaneam manus tuae quam offeres iuxta benedictionem Domini Dei tui **11** et epulaberis coram Domino Deo tuo tu et filius tuus et filia tua et servus tuus et ancilla et Levites qui est intra portas tuas et advena ac pupillus et vidua qui morantur vobiscum in loco quem elegerit Dominus Deus tuus ut habitet nomen eius ibi **12** et recordaberis quoniam servus fueris in Aegypto custodiesque ac facies quae praecepta sunt **13** sollemnitatem quoque tabernaculorum celebrabis per septem dies quando collegeris de area et torculari fruges tuas **14** et epulaberis in festivitate tua tu et

filius tuus et filia et servus tuus et ancilla Levites quoque et advena et pupillus ac vidua qui intra portas tuas sunt **15** septem diebus Domino Deo tuo festa celebrabis in loco quem elegerit Dominus benedicetque tibi Dominus Deus tuus in cunctis frugibus tuis et in omni opere manuum tuarum erisque in laetitia **16** tribus vicibus per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu Domini Dei tui in loco quem elegerit in sollemnitate azymorum et in sollemnitate ebdomadarum et in sollemnitate tabernaculorum non apparebit ante Dominum vacuus **17** sed offeret unusquisque secundum quod habuerit iuxta benedictionem Domini Dei sui quam dederit ei **18** iudices et magistros constitues in omnibus portis tuis quas Dominus Deus tuus dederit tibi per singulas tribus tuas ut iudicent populum iusto iudicio **19** nec in alteram partem declinent non accipies personam nec munera quia munera excaecant oculos sapientium et mutant verba iustorum **20** iuste quod iustum est persequeris ut vivas et possideas terram quam Dominus Deus tuus dederit tibi **21** non plantabis lucum et omnem arborem iuxta altare Domini Dei tui **22** nec facies tibi atque constitues statuam quae odit Dominus Deus tuus

17 non immolabis Domino Deo tuo bovem et ovem in quo est macula aut quippiam vitii quia abominatio est Domini Dei tui **2** cum repperti fuerint apud te intra unam portarum tuarum quas Dominus Deus tuus dabit tibi vir aut mulier qui faciant malum in conspectu Domini Dei tui et transgrediantur pactum illius **3** ut vadant et serviant diis alienis et adorent eos solem et lunam et omnem militiam caeli quae non praecepi **4** et hoc tibi fuerit nuntiatum audiensque inquisieris diligenter et verum esse reppereris et abominatio facta est in Israhel **5** educes virum ac mulierem qui rem sceleratissimam perpetrarunt ad portas civitatis tuae et lapidibus obruentur **6** in ore duorum aut trium testium peribit qui interficietur nemo occidatur uno contra se dicente testimonium **7** manus testium prima interficiet eum et manus reliqui populi extrema mittetur ut auferas malum de medio tui **8** si difficile et ambiguum apud te iudicium esse perspexeris inter sanguinem et sanguinem causam et causam lepram et non lepram et iudicum intra portas tuas videris verba variari surge et ascende ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus **9** veniesque ad sacerdotes levitici generis et ad iudicem qui fuerit illo tempore quaeresque ab eis qui indicabunt tibi iudicii veritatem **10** et facies quodcumque dixerint qui praesunt loco quem elegerit Dominus et docuerint te **11** iuxta legem eius sequeris sententiam eorum nec declinabis ad dextram vel ad sinistram **12** qui autem superbierit nolens oboedire sacerdotis imperio qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo et decreto iudicis morietur homo ille et auferes malum de Israhel **13** cunctusque populus audiens timebit ut nullus deinceps intumescat superbia **14** cum ingressus fueris terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi et possederis eam habitaverisque in illa et dixeris constituam super me regem sicut habent omnes per circuitum nationes **15** eum constitues quem Dominus Deus tuus elegerit de numero fratrum tuorum non poteris alterius gentis hominem regem facere qui non sit frater tuus **16** cumque fuerit constitutus non multiplicabit sibi equos nec reducet populum in Aegyptum equitatus numero sublevatus praesertim cum Dominus praeceperit vobis ut nequaquam amplius per eandem viam revertamini **17** non habebit uxores plurimas quae inliciant animum eius neque argenti et auri inmensa pondera **18** postquam autem sederit in solio regni sui describet sibi deuteronomium legis huius in volumine accipiens exemplar a sacerdotibus leviticae tribus **19** et habebit secum legetque illud omnibus diebus vitae suae ut discat timere Dominum Deum suum et custodire verba et caerimonias eius quae lege praecepta sunt **20** nec elevetur cor eius in superbiam super fratres suos neque declinet in partem dextram vel sinistram ut longo tempore regnet ipse et filii eius super Israhel

18 non habebunt sacerdotes et Levitae et omnes qui de eadem tribu sunt partem et hereditatem cum reliquo Israhel quia sacrificia Domini et oblationes eius comedent **2** et nihil aliud accipient de possessione fratrum suorum Dominus enim ipse est hereditas eorum sicut locutus est illis **3** hoc erit iudicium sacerdotum a populo et ab his qui offerunt victimas sive bovem sive ovem immolaverint dabunt sacerdoti armum ac ventriculum **4** primitias frumenti vini et olei et lanarum partem ex ovium tonsione **5** ipsum

enim elegit Dominus Deus tuus de cunctis tribubus tuis ut stet et ministret nomini Domini ipse et filii eius in sempiternum **6** si exierit Levites de una urbium tuarum ex omni Israhel in qua habitat et voluerit venire desiderans locum quem elegerit Dominus **7** ministrabit in nomine Dei sui sicut omnes fratres eius Levitae qui stabunt eo tempore coram Domino **8** partem ciborum eandem accipiet quam et ceteri excepto eo quod in urbe sua ex paterna ei successione debetur **9** quando ingressus fueris terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi cave ne imitari velis abominationes illarum gentium **10** nec inveniatur in te qui lustret filium suum aut filiam ducens per ignem aut qui ariolos sciscitetur et observet somnia atque auguria ne sit maleficus **11** ne incantator ne pythones consulat ne divinos et quaerat a mortuis veritatem **12** omnia enim haec abominatur Dominus et propter istiusmodi scelera delebit eos in introitu tuo **13** perfectus eris et absque macula cum Domino Deo tuo **14** gentes istae quarum possidebis terram augures et divinos audiunt tu autem a Domino Deo tuo aliter institutus es **15** prophetam de gente tua et de fratribus tuis sicut me suscitabit tibi Dominus Deus tuus ipsum audies **16** ut petisti a Domino Deo tuo in Horeb quando contio congregata est atque dixisti ultra non audiam vocem Domini Dei mei et ignem hunc maximum amplius non videbo ne moriar **17** et ait Dominus mihi bene omnia sunt locuti **18** prophetam suscitabo eis de medio fratrum suorum similem tui et ponam verba mea in ore eius loqueturque ad eos omnia quae praecepero illi **19** qui autem verba eius quae loquetur in nomine meo audire noluerit ego ultor existam **20** propheta autem qui arrogantia depravatus voluerit loqui in nomine meo quae ego non praecepi illi ut diceret aut ex nomine alienorum deorum interficietur **21** quod si tacita cogitatione responderis quomodo possum intellegere verbum quod non est locutus Dominus **22** hoc habebis signum quod in nomine Domini propheta ille praedixerit et non evenerit hoc Dominus non locutus est sed per tumorem animi sui propheta confinxit et idcirco non timebis eum

19 cum disperderit Dominus Deus tuus gentes quarum tibi traditurus est terram et possederis eam habitaverisque in urbibus eius et in aedibus **2** tres civitates separabis tibi in medio terrae quam Dominus Deus tuus dabit tibi in possessionem **3** sternens diligenter viam et in tres aequaliter partes totam terrae tuae provinciam divides ut habeat e vicino qui propter homicidium profugus est quo possit evadere **4** haec erit lex homicidae fugientis cuius vita servanda est qui percusserit proximum suum nesciens et qui heri et nudius tertius nullum contra eum habuisse odium conprobatur **5** sed abisse simpliciter cum eo in silvam ad ligna caedenda et in succisione lignorum securis fugerit manu ferrumque lapsum de manubrio amicum eius percusserit et occiderit hic ad unam supradictarum urbium confugiet et vivet **6** ne forsitan proximus eius cuius effusus est sanguis dolore stimulatus persequatur et adprehendat eum si longior via fuerit et percutiat animam eius qui non est reus mortis quia nullum contra eum qui occisus est odium prius habuisse monstratur **7** idcirco praecipio tibi ut tres civitates aequalis inter se spatii dividas **8** cum autem dilataverit Dominus Deus tuus terminos tuos sicut iuravit patribus tuis et dederit tibi cunctam terram quam eis pollicitus est **9** si tamen custodieris mandata eius et feceris quae hodie praecipio tibi ut diligas Dominum Deum tuum et ambules in viis eius omni tempore addes tibi tres alias civitates et supradictarum trium urbium numerum duplicabis **10** ut non effundatur sanguis innoxius in medio terrae quam Dominus Deus tuus dabit tibi possidendam nec sis sanguinis reus **11** si quis autem odio habens proximum suum insidiatus fuerit vitae eius surgensque percusserit illum et mortuus fuerit fugeritque ad unam de supradictis urbibus **12** mittent seniores civitatis illius et arripient eum de loco effugii tradentque in manu proximi cuius sanguis effusus est et morietur **13** nec misereberis eius et auferes innoxium sanguinem de Israhel ut bene sit tibi **14** non adsumes et transferes terminos proximi tui quos fixerunt priores in possessione tua quam Dominus Deus tuus dabit tibi in terra quam acceperis possidendam **15** non stabit testis unus contra aliquem quicquid illud peccati et facinoris fuerit sed in ore duorum aut trium testium stabit omne verbum **16** si steterit testis mendax contra hominem accusans eum praevaricationis **17** stabunt ambo quorum causa est ante Dominum in conspectu sacerdotum et iudicum

qui fuerint in diebus illis 18 cumque diligentissime perscrutantes invenerint falsum testem dixisse contra fratrem suum mendacium 19 reddent ei sicut fratri suo facere cogitavit et auferes malum de medio tui 20 ut audientes ceteri timorem habeant et nequaquam talia audeant facere 21 non misereberis eius sed animam pro anima oculum pro oculo dentem pro dente manum pro manu pedem pro pede exiges

20 si exieris ad bellum contra hostes tuos et videris equitatum et currus et maiorem quam tu habes adversarii exercitus multitudinem non timebis eos quia Dominus Deus tuus tecum est qui eduxit te de terra Aegypti 2 adpropinquante autem iam proelio stabit sacerdos ante aciem et sic loquetur ad populum 3 audi Israhel vos hodie contra inimicos vestros pugnam committitis non pertimescat cor vestrum nolite metuere nolite cedere nec formidetis eos 4 quia Dominus Deus vester in medio vestri est et pro vobis contra adversarios dimicabit ut eruat vos de periculo 5 duces quoque per singulas turmas audiente exercitu proclamabunt quis est homo qui aedificavit domum novam et non dedicavit eam vadat et revertatur in domum suam ne forte moriatur in bello et alius dedicet illam 6 quis est homo qui plantavit vineam et necdum eam fecit esse communem et de qua vesci omnibus liceat vadat et revertatur in domum suam ne forte moriatur in bello et alius homo eius fungatur officio 7 quis est homo qui despondit uxorem et non accepit eam vadat et revertatur in domum suam ne forte moriatur in bello et alius homo accipiat eam 8 his dictis addent reliqua et loquentur ad populum quis est homo formidolosus et corde pavido vadat et revertatur in domum suam ne pavere faciat corda fratrum suorum sicut ipse timore perterritus est 9 cumque siluerint exercitus duces et finem loquendi fecerint unusquisque suos ad bellandum cuneos praeparabit 10 si quando accesseris ad expugnandam civitatem offeres ei primum pacem 11 si receperit et aperuerit tibi portas cunctus populus qui in ea est salvabitur et serviet tibi sub tributo 12 sin autem foedus inire noluerint et receperint contra te bellum obpugnabis eam 13 cumque tradiderit Dominus Deus tuus illam in manu tua percuties omne quod in ea generis masculini est in ore gladii 14 absque mulieribus et infantibus iumentis et ceteris quae in civitate sunt omnem praedam exercitui divides et comedes de spoliis hostium tuorum quae Dominus Deus tuus dederit tibi 15 sic facies cunctis civitatibus quae a te procul valde sunt et non sunt de his urbibus quas in possessionem accepturus es 16 de his autem civitatibus quae dabuntur tibi nullum omnino permittes vivere 17 sed interficies in ore gladii Hettheum videlicet et Amorreum et Chananeum Ferezeum et Eveum et Iebuseum sicut praecepit tibi Dominus Deus tuus 18 ne forte doceant vos facere cunctas abominationes quas ipsi operati sunt diis suis et peccetis in Dominum Deum vestrum 19 quando obsederis civitatem multo tempore et munitionibus circumdederis ut expugnes eam non succides arbores de quibus vesci potest nec securibus per circuitum debes vastare regionem quoniam lignum est et non homo nec potest bellantium contra te augere numerum 20 si qua autem ligna non sunt pomifera sed agrestia et in ceteros apta usus succide et extrue machinas donec capias civitatem quae contra te dimicat

21 quando inventum fuerit in terra quam Dominus Deus tuus daturus est tibi hominis cadaver occisi et ignoratur caedis reus 2 egredientur maiores natu et iudices tui et metientur a loco cadaveris singularum per circuitum spatia civitatum 3 et quam viciniorem ceteris esse perspexerint seniores civitatis eius tollent vitulam de armento quae non traxit iugum nec terram scidit vomere 4 et ducent eam ad vallem asperam atque saxosam quae numquam arata est nec sementem recepit et caedent in ea cervices vitulae 5 accedentque sacerdotes filii Levi quos elegerit Dominus Deus tuus ut ministrent ei et benedicant in nomine eius et ad verbum eorum omne negotium et quicquid mundum vel inmundum est iudicetur 6 et maiores natu civitatis illius ad interfectum lavabuntque manus suas super vitulam quae in valle percussa est 7 et dicent manus nostrae non effuderunt hunc sanguinem nec oculi viderunt 8 propitius esto populo tuo Israhel quem redemisti Domine et non reputes sanguinem innocentem in medio populi tui Israhel et auferetur ab eis reatus sanguinis 9 tu autem alienus eris ab innocentis

cruore qui fusus est cum feceris quod praecepit Dominus 10 si egressus fueris ad pugnam contra inimicos tuos et tradiderit eos Dominus Deus tuus in manu tua captivosque duxeris 11 et videris in numero captivorum mulierem pulchram et adamaveris eam voluerisque habere uxorem 12 introduces in domum tuam quae radet caesariem et circumcidet ungues 13 et deponet vestem in qua capta est sedensque in domo tua flebit patrem et matrem suam uno mense et postea intrabis ad eam dormiesque cum illa et erit uxor tua 14 sin autem postea non sederit animo tuo dimittes eam liberam nec vendere poteris pecunia nec opprimere per potentiam quia humiliasti eam 15 si habuerit homo uxores duas unam dilectam et alteram odiosam genuerintque ex eo liberos et fuerit filius odiosae primogenitus 16 volueritque substantiam inter filios suos dividere non poterit filium dilectae facere primogenitum et praeferre filio odiosae 17 sed filium odiosae agnoscet primogenitum dabitque ei de his quae habuerit cuncta duplicia iste est enim principium liberorum eius et huic debentur primogenita 18 si genuerit homo filium contumacem et protervum qui non audiat patris aut matris imperium et coercitus oboedire contempserit 19 adprehendent eum et ducent ad seniores civitatis illius et ad portam iudicii 20 dicentque ad eos filius noster iste protervus et contumax est monita nostra audire contemnit comesationibus vacat et luxuriae atque conviviis 21 lapidibus eum obruet populus civitatis et morietur ut auferatis malum de medio vestri et universus Israhel audiens pertimescat 22 quando peccaverit homo quod morte plectendum est et adiudicatus morti adpensus fuerit in patibulo 23 non permanebit cadaver eius in ligno sed in eadem die sepelietur quia maledictus a Deo est qui pendet in ligno et nequaquam contaminabis terram tuam quam Dominus Deus tuus dederit tibi in possessionem

22 non videbis bovem fratris tui aut ovem errantem et praeteribis sed reduces fratri tuo 2 etiam si non est propinquus tuus frater nec nosti eum duces in domum tuam et erunt apud te quamdiu quaerat ea frater tuus et recipiat 3 similiter facies de asino et de vestimento et de omni re fratris tui quae perierit si inveneris eam ne neglegas quasi alienam 4 si videris asinum fratris tui aut bovem cecidisse in via non despicies sed sublevabis cum eo 5 non induetur mulier veste virili nec vir utetur veste feminea abominabilis enim apud Deum est qui facit haec 6 si ambulans per viam in arbore vel in terra nidum avis inveneris et matrem pullis vel ovis desuper incubantem non tenebis eam cum filiis 7 sed abire patieris captos tenens filios ut bene sit tibi et longo vivas tempore 8 cum aedificaveris domum novam facies murum tecti per circuitum ne effundatur sanguis in domo tua et sis reus labente alio et in praeceps ruente 9 non seres vineam tuam altero semine ne et sementis quam sevisti et quae nascuntur ex vinea pariter sanctificentur 10 non arabis in bove simul et asino 11 non indueris vestimento quod ex lana linoque contextum est 12 funiculos in fimbriis facies per quattuor angulos pallii tui quo operieris 13 si duxerit vir uxorem et postea eam odio habuerit 14 quaesieritque occasiones quibus dimittat eam obiciens ei nomen pessimum et dixerit uxorem hanc accepi et ingressus ad eam non inveni virginem 15 tollent eam pater et mater eius et ferent secum signa virginitatis eius ad seniores urbis qui in porta sunt 16 et dicet pater filiam meam dedi huic uxorem quam quia odit 17 inponet ei nomen pessimum ut dicat non inveni filiam tuam virginem et ecce haec sunt signa virginitatis filiae meae expandent vestimentum coram senibus civitatis 18 adprehendentque senes urbis illius virum et verberabunt illum 19 condemnantes insuper centum siclis argenti quos dabit patri puellae quoniam diffamavit nomen pessimum super virginem Israhel habebitque eam uxorem et non poterit dimittere omni tempore vitae suae 20 quod si verum est quod obicit et non est in puella inventa virginitas 21 eicient eam extra fores domus patris sui et lapidibus obruent viri civitatis eius et morietur quoniam fecit nefas in Israhel ut fornicaretur in domo patris sui et auferes malum de medio tui 22 si dormierit vir cum uxore alterius uterque morientur id est adulter et adultera et auferes malum de Israhel 23 si puellam virginem desponderit vir et invenerit eam aliquis in civitate et concubuerit cum illa 24 educes utrumque ad portam civitatis illius et lapidibus obruentur puella quia non clamavit cum esset in civitate vir quia humiliavit uxorem proximi sui et auferes malum de medio tui

25 sin autem in agro reppererit vir puellam quae
desponsata est et adprehendens concubuerit cum
illa ipse morietur solus 26 puella nihil patietur nec
est rea mortis quoniam sicut latro consurgit contra
fratrem suum et occidit animam eius ita et puella
perpessa est 27 sola erat in agro clamavit et nullus
adfuit qui liberaret eam 28 si invenerit vir puellam
virginem quae non habet sponsum et adprehendens
concubuerit cum ea et res ad iudicium venerit 29
dabit qui dormivit cum ea patri puellae quinquaginta
siclos argenti et habebit eam uxorem quia humiliavit
illam non poterit dimittere cunctis diebus vitae suae
30 non accipiet homo uxorem patris sui nec revelabit
operimentum eius

23 non intrabit eunuchus adtritis vel amputatis
testiculis et absciso veretro ecclesiam Domini 2
non ingredietur mamzer hoc est de scorto natus in
ecclesiam Domini usque ad decimam generationem
3 Ammanites et Moabites etiam post decimam
generationem non intrabunt ecclesiam Domini in
aeternum 4 quia noluerunt vobis occurrere cum
pane et aqua in via quando egressi estis de Aegypto
et quia conduxerunt contra te Balaam filium Beor
de Mesopotamiam Syriae ut malediceret tibi 5 et
noluit Dominus Deus tuus audire Balaam vertitque
maledictionem eius in benedictionem tuam eo quod
diligeret te 6 non facies cum eis pacem nec quaeres
eis bona cunctis diebus vitae tuae in sempiternum
7 non abominaberis Idumeum quia frater tuus est
nec Aegyptium quia advena fuisti in terra eius 8
qui nati fuerint ex eis tertia generatione intrabunt
ecclesiam Domini 9 quando egressus fueris adversus
hostes tuos in pugnam custodies te ab omni re mala
10 si fuerit inter vos homo qui nocturno pollutus sit
somnio egredietur extra castra 11 et non revertetur
priusquam ad vesperam lavetur aqua et post solis
occasum regredietur in castra 12 habebis locum extra
castra ad quem egrediaris ad requisita naturae 13
gerens paxillum in balteo cumque sederis fodies per
circuitum et egesta humo operies 14 quo relevatus es
Dominus enim Deus tuus ambulat in medio castrorum
ut eruat te et tradat tibi inimicos tuos ut sint castra
tua sancta et nihil in eis appareat foeditatis nec
derelinquat te 15 non trades servum domino suo
qui ad te confugerit 16 habitabit tecum in loco qui
ei placuerit et in una urbium tuarum requiescet
nec contristes eum 17 non erit meretrix de filiabus
Israhel neque scortator de filiis Israhel 18 non offeres
mercedem prostibuli nec pretium canis in domum
Domini Dei tui quicquid illud est quod voverint quia
abominatio est utrumque apud Dominum Deum tuum
19 non fenerabis fratri tuo ad usuram pecuniam nec
fruges nec quamlibet aliam rem 20 sed alieno fratri
autem tuo absque usura id quod indiget commodabis
ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni opere
tuo in terra ad quam ingredieris possidendam 21
cum voveris votum Domino Deo tuo non tardabis
reddere quia requiret illud Dominus Deus tuus et
si moratus fueris reputabit tibi in peccatum 22 si
nolueris polliceri absque peccato eris 23 quod autem
semel egressum est de labiis tuis observabis et facies
sicut promisisti Domino Deo tuo et propria voluntate
et ore tuo locutus es 24 ingressus vineam proximi
tui comede uvas quantum tibi placuerit foras autem
ne efferas tecum 25 si intraveris in segetem amici
tui franges spicas et manu conteres falce autem non
metes

24 si acceperit homo uxorem et habuerit eam et
non invenerit gratiam ante oculos eius propter
aliquam foeditatem scribet libellum repudii et dabit
in manu illius et dimittet eam de domo sua 2
cumque egressa alterum maritum duxerit 3 et ille
quoque oderit eam dederitque ei libellum repudii et
dimiserit de domo sua vel certe mortuus fuerit 4 non
poterit prior maritus recipere eam in uxorem quia
polluta est et abominabilis facta est coram Domino
ne peccare facias terram tuam quam Dominus Deus
tuus tibi tradiderit possidendam 5 cum acceperit
homo nuper uxorem non procedet ad bellum nec ei
quippiam necessitatis iniungetur publicae sed vacabit
absque culpa domui suae ut uno anno laetetur cum
uxore sua 6 non accipies loco pignoris inferiorem
et superiorem molam quia animam suam adposuit
tibi 7 si deprehensus fuerit homo sollicitans fratrem
suum de filiis Israhel et vendito eo accipiens pretium
interficietur et auferes malum de medio tui 8 observa
diligenter ne incurras in plagam leprae sed facies
quaecumque docuerint te sacerdotes levitici generis

iuxta id quod praecepi eis et imple sollicite 9 mementote quae fecerit Dominus Deus vester Mariae in via cum egrederemini de Aegypto 10 cum repetes a proximo tuo rem aliquam quam debet tibi non ingredieris domum eius ut pignus auferas 11 sed stabis foris et ille tibi proferet quod habuerit 12 sin autem pauper est non pernoctabit apud te pignus 13 sed statim reddes ei ante solis occasum ut dormiens in vestimento suo benedicat tibi et habeas iustitiam coram Domino Deo tuo 14 non negabis mercedem indigentis et pauperis fratris tui sive advenae qui tecum moratur in terra et intra portas tuas est 15 sed eadem die reddes ei pretium laboris sui ante solis occasum quia pauper est et ex eo sustentat animam suam ne clamet contra te ad Dominum et reputetur tibi in peccatum 16 non occidentur patres pro filiis nec filii pro patribus sed unusquisque pro suo peccato morietur 17 non pervertes iudicium advenae et pupilli nec auferes pignoris loco viduae vestimentum 18 memento quod servieris in Aegypto et eruerit te Dominus Deus tuus inde idcirco praecipio tibi ut facias hanc rem 19 quando messueris segetem in agro tuo et oblitus manipulum reliqueris non reverteris ut tollas eum sed advenam et pupillum et viduam auferre patieris ut benedicat tibi Dominus Deus tuus in omni opere manuum tuarum 20 si fruges colliges olivarum quicquid remanserit in arboribus non reverteris ut colligas sed relinques advenae pupillo ac viduae 21 si vindemiaveris vineam tuam non colliges remanentes racemos sed cedent in usus advenae pupilli ac viduae 22 memento quod et tu servieris in Aegypto et idcirco praecipiam tibi ut facias hanc rem

25 si fuerit causa inter aliquos et interpellaverint iudices quem iustum esse perspexerint illi iustitiae palmam dabunt quem impium condemnabunt impietatis 2 sin autem eum qui peccavit dignum viderint plagis prosternent et coram se facient verberari pro mensura peccati erit et plagarum modus 3 ita dumtaxat ut quadragenarium numerum non excedant ne foede laceratus ante oculos tuos abeat frater tuus 4 non ligabis os bovis terentis in area fruges tuas 5 quando habitaverint fratres simul et unus ex eis absque liberis mortuus fuerit uxor defuncti non nubet alteri sed accipiet eam frater eius et suscitabit semen fratris sui 6 et primogenitum ex ea filium nomine illius appellabit ut non deleatur nomen eius ex Israhel 7 sin autem noluerit accipere uxorem fratris sui quae ei lege debetur perget mulier ad portam civitatis et interpellabit maiores natu dicetque non vult frater viri mei suscitare nomen fratris sui in Israhel nec me in coniugium sumere 8 statimque accersiri eum facient et interrogabunt si responderit nolo eam uxorem accipere 9 accedet mulier ad eum coram senioribus et tollet calciamentum de pede eius spuetque in faciem illius et dicet sic fit homini qui non aedificat domum fratris sui 10 et vocabitur nomen illius in Israhel domus Disculciati 11 si habuerint inter se iurgium viri et unus contra alterum rixari coeperit volensque uxor alterius eruere virum suum de manu fortioris miserit manum et adprehenderit verenda eius 12 abscides manum illius nec flecteris super eam ulla misericordia 13 non habebis in sacculo diversa pondera maius et minus 14 nec erit in domo tua modius maior et minor 15 pondus habebis iustum et verum et modius aequalis et verus erit tibi ut multo vivas tempore super terram quam Dominus Deus tuus dederit tibi 16 abominatur enim Dominus eum qui facit haec et aversatur omnem iniustitiam 17 memento quae fecerit tibi Amalech in via quando egrediebaris ex Aegypto 18 quomodo occurrerit tibi et extremos agminis tui qui lassi residebant ceciderit quando tu eras fame et labore confectus et non timuerit Deum 19 cum ergo Dominus Deus tuus dederit tibi requiem et subiecerit cunctas per circuitum nationes in terra quam tibi pollicitus est delebis nomen eius sub caelo cave ne obliviscaris

26 cumque intraveris terram quam Dominus Deus tuus tibi daturus est possidendam et obtinueris eam atque habitaveris in illa 2 tolles de cunctis frugibus primitias et pones in cartallo pergesque ad locum quem Dominus Deus tuus elegerit ut ibi invocetur nomen eius 3 accedesque ad sacerdotem qui fuerit in diebus illis et dices ad eum profiteor hodie coram Domino Deo tuo quod ingressus sim terram pro qua iuravit patribus nostris ut daret eam nobis 4 suscipiensque sacerdos cartallum de manu eius ponet ante altare Domini Dei tui 5 et loqueris in conspectu Domini Dei tui Syrus persequebatur patrem meum

qui descendit in Aegyptum et ibi peregrinatus est in paucissimo numero crevitque in gentem magnam et robustam et infinitae multitudinis **6** adflixeruntque nos Aegyptii et persecuti sunt inponentes onera gravissima **7** et clamavimus ad Dominum Deum patrum nostrorum qui exaudivit nos et respexit humilitatem nostram et laborem atque angustias **8** et eduxit nos de Aegypto in manu forti et brachio extento in ingenti pavore in signis atque portentis **9** et introduxit ad locum istum et tradidit nobis terram lacte et melle manantem **10** et idcirco nunc offero primitias frugum terrae quam dedit Dominus mihi et dimittes eas in conspectu Domini Dei tui adorato Domino Deo tuo **11** et epulaberis in omnibus bonis quae Dominus Deus tuus dederit tibi et domui tuae tu et Levites et advena qui tecum est **12** quando conpleveris decimam cunctarum frugum tuarum anno decimarum tertio dabis Levitae et advenae et pupillo et viduae ut comedant intra portas tuas et saturentur **13** loquerisque in conspectu Domini Dei tui abstuli quod sanctificatum est de domo mea et dedi illud Levitae et advenae pupillo et viduae sicut iussisti mihi non praeterivi mandata tua nec sum oblitus imperii **14** non comedi ex eis in luctu meo nec separavi ea in qualibet inmunditia nec expendi ex his quicquam in re funebri oboedivi voci Domini Dei mei et feci omnia sicut praecepisti mihi **15** respice de sanctuario tuo de excelso caelorum habitaculo et benedic populo tuo Israhel et terrae quam dedisti nobis sicut iurasti patribus nostris terrae lacte et melle mananti **16** hodie Dominus Deus tuus praecepit tibi ut facias mandata haec atque iudicia et custodias et impleas ex toto corde tuo et ex tota anima tua **17** Dominum elegisti hodie ut sit tibi Deus et ambules in viis eius et custodias caerimonias illius et mandata atque iudicia et oboedias eius imperio **18** et Dominus elegit te hodie ut sis ei populus peculiaris sicut locutus est tibi et custodias omnia praecepta eius **19** et faciat te excelsiorem cunctis gentibus quas creavit in laudem et nomen et gloriam suam ut sis populus sanctus Domini Dei tui sicut locutus est

27 praecepit autem Moses et seniores Israhel populo dicentes custodite omne mandatum quod praecipio vobis hodie **2** cumque transieritis Iordanem in terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi eriges ingentes lapides et calce levigabis eos **3** ut possis in eis scribere omnia verba legis huius Iordane transmisso ut introeas terram quam Dominus Deus tuus dabit tibi terram lacte et melle manantem sicut iuravit patribus tuis **4** quando ergo transieritis Iordanem erige lapides quos ego hodie praecipio vobis in monte Hebal et levigabis calce **5** et aedificabis ibi altare Domino Deo tuo de lapidibus quos ferrum non tetigit **6** et de saxis informibus et inpolitis et offeres super eo holocausta Domino Deo tuo **7** et immolabis hostias pacificas comedesque ibi et epulaberis coram Domino Deo tuo **8** et scribes super lapides omnia verba legis huius plane et lucide **9** dixeruntque Moses et sacerdotes levitici generis ad omnem Israhelem adtende et audi Israhel hodie factus es populus Domini Dei tui **10** audies vocem eius et facies mandata atque iustitias quas ego praecipio tibi **11** praecepitque Moses populo in die illo dicens **12** hii stabunt ad benedicendum Domino super montem Garizim Iordane transmisso Symeon Levi Iudas Isachar Ioseph et Beniamin **13** et e regione isti stabunt ad maledicendum in monte Hebal Ruben Gad et Aser Zabulon Dan et Nepthalim **14** et pronuntiabunt Levitae dicentque ad omnes viros Israhel excelsa voce **15** maledictus homo qui facit sculptile et conflatile abominationem Domini opus manuum artificum ponetque illud in abscondito et respondebit omnis populus et dicet amen **16** maledictus qui non honorat patrem suum et matrem et dicet omnis populus amen **17** maledictus qui transfert terminos proximi sui et dicet omnis populus amen **18** maledictus qui errare facit caecum in itinere et dicet omnis populus amen **19** maledictus qui pervertit iudicium advenae pupilli et viduae et dicet omnis populus amen **20** maledictus qui dormit cum uxore patris sui et revelat operimentum lectuli eius et dicet omnis populus amen **21** maledictus qui dormit cum omni iumento et dicet omnis populus amen **22** maledictus qui dormit cum sorore sua filia patris sui sive matris suae et dicet omnis populus amen **23** maledictus qui dormit cum socru sua et dicet omnis populus amen **24** maledictus qui clam percusserit proximum suum et dicet omnis populus amen **25** maledictus qui accipit munera ut percutiat animam sanguinis innocentis et dicet omnis populus amen **26** maledictus qui non permanet in sermonibus

legis huius nec eos opere perficit et dicet omnis populus amen

28 sin autem audieris vocem Domini Dei tui ut facias atque custodias omnia mandata eius quae ego praecipio tibi hodie faciet te Dominus Deus tuus excelsiorem cunctis gentibus quae versantur in terra **2** venientque super te universae benedictiones istae et adprehendent te si tamen praecepta eius audieris **3** benedictus tu in civitate et benedictus in agro **4** benedictus fructus ventris tui et fructus terrae tuae fructusque iumentorum tuorum greges armentorum et caulae ovium tuarum **5** benedicta horrea tua et benedictae reliquiae tuae **6** benedictus eris et ingrediens et egrediens **7** dabit Dominus inimicos tuos qui consurgunt adversum te corruentes in conspectu tuo per unam viam venient contra te et per septem fugient a facie tua **8** emittet Dominus benedictionem super cellaria tua et super omnia opera manuum tuarum benedicetque tibi in terra quam acceperis **9** suscitabit te Dominus sibi in populum sanctum sicut iuravit tibi si custodieris mandata Domini Dei tui et ambulaveris in viis eius **10** videbuntque omnes terrarum populi quod nomen Domini invocatum sit super te et timebunt te **11** abundare te faciet Dominus omnibus bonis fructu uteri tui et fructu iumentorum tuorum fructu terrae tuae quam iuravit Dominus patribus tuis ut daret tibi **12** aperiet Dominus thesaurum suum optimum caelum ut tribuat pluviam terrae tuae in tempore suo benedicet cunctis operibus manuum tuarum et fenerabis gentibus multis et ipse a nullo fenus accipies **13** constituet te Dominus in caput et non in caudam et eris semper supra et non subter si audieris mandata Domini Dei tui quae ego praecipio tibi hodie et custodieris et feceris **14** ac non declinaveris ab eis nec ad dextram nec ad sinistram nec secutus fueris deos alienos neque colueris eos **15** quod si audire nolueris vocem Domini Dei tui ut custodias et facias omnia mandata eius et caerimonias quas ego praecipio tibi hodie venient super te omnes maledictiones istae et adprehendent te **16** maledictus eris in civitate maledictus in agro **17** maledictum horreum tuum et maledictae reliquiae tuae **18** maledictus fructus ventris tui et fructus terrae tuae armenta boum tuorum et greges ovium tuarum **19** maledictus eris ingrediens et maledictus egrediens **20** mittet Dominus super te famem et esuriem et increpationem in omnia opera tua quae facies donec conterat te et perdat velociter propter adinventiones tuas pessimas in quibus reliquisti me **21** adiungat Dominus tibi pestilentiam donec consumat te de terra ad quam ingredieris possidendam **22** percutiat te Dominus egestate febri et frigore ardore et aestu et aere corrupto ac robigine et persequatur donec pereas **23** sit caelum quod supra te est aeneum et terra quam calcas ferrea **24** det Dominus imbrem terrae tuae pulverem et de caelo descendat super te cinis donec conteraris **25** tradat te Dominus corruentem ante hostes tuos per unam viam egrediaris contra eos et per septem fugias et dispergaris per omnia regna terrae **26** sitque cadaver tuum in escam cunctis volatilibus caeli et bestiis terrae et non sit qui abigat **27** percutiat te Dominus ulcere Aegypti et parte corporis per quam stercora digeruntur scabie quoque et prurigine ita ut curari nequeas **28** percutiat te Dominus amentia et caecitate ac furore mentis **29** et palpes in meridie sicut palpare solet caecus in tenebris et non dirigas vias tuas omnique tempore calumniam sustineas et opprimaris violentia nec habeas qui liberet te **30** uxorem accipias et alius dormiat cum ea domum aedifices et non habites in ea plantes vineam et non vindemies eam **31** bos tuus immoletur coram te et non comedas ex eo asinus tuus rapiatur in conspectu tuo et non reddatur tibi oves tuae dentur inimicis tuis et non sit qui te adiuvet **32** filii tui et filiae tuae tradantur alteri populo videntibus oculis tuis et deficientibus ad conspectum eorum tota die et non sit fortitudo in manu tua **33** fructus terrae tuae et omnes labores tuos comedat populus quem ignoras et sis semper calumniam sustinens et oppressus cunctis diebus **34** et stupens ad terrorem eorum quae videbunt oculi tui **35** percutiat te Dominus ulcere pessimo in genibus et in suris sanarique non possis a planta pedis usque ad verticem tuum **36** ducet Dominus te et regem tuum quem constitueris super te in gentem quam ignoras tu et patres tui et servies ibi diis alienis ligno et lapidi **37** et eris perditus in proverbium ac fabulam omnibus populis ad quos te introduxerit Dominus **38** sementem multam iacies in terram et modicum congregabis quia lucustae

omnia devorabunt **39** vineam plantabis et fodies et vinum non bibes nec colliges ex ea quippiam quoniam vastabitur vermibus **40** olivas habebis in omnibus terminis tuis et non ungueris oleo quia defluent et peribunt **41** filios generabis et filias et non frueris eis quoniam ducentur in captivitatem **42** omnes arbores tuas et fruges terrae tuae robigo consumet **43** advena qui tecum versatur in terra ascendet super te eritque sublimior tu autem descendes et eris inferior **44** ipse fenerabit tibi et tu non fenerabis ei ipse erit in caput et tu eris in caudam **45** et venient super te omnes maledictiones istae et persequentes adprehendent te donec intereas quia non audisti vocem Domini Dei tui nec servasti mandata eius et caerimonias quas praecepit tibi **46** et erunt in te signa atque prodigia et in semine tuo usque in sempiternum **47** eo quod non servieris Domino Deo tuo in gaudio cordisque laetitia propter rerum omnium abundantiam **48** servies inimico tuo quem inmittet Dominus tibi in fame et siti et nuditate et omnium penuria et ponet iugum ferreum super cervicem tuam donec te conterat **49** adducet Dominus super te gentem de longinquo et de extremis finibus terrae in similitudinem aquilae volantis cum impetu cuius linguam intellegere non possis **50** gentem procacissimam quae non deferat seni nec misereatur parvulo **51** et devoret fructum iumentorum tuorum ac fruges terrae tuae donec intereas et non relinquat tibi triticum vinum et oleum armenta boum et greges ovium donec te disperdat **52** et conterat in cunctis urbibus tuis et destruantur muri tui firmi atque sublimes in quibus habebas fiduciam in omni terra tua obsideberis intra portas tuas in omni terra quam dabit tibi Dominus Deus tuus **53** et comedes fructum uteri tui et carnes filiorum et filiarum tuarum quas dedit tibi Dominus Deus tuus in angustia et vastitate qua opprimet te hostis tuus **54** homo delicatus in te et luxuriosus valde invidebit fratri suo et uxori quae cubat in sinu suo **55** ne det eis de carnibus filiorum suorum quas comedet eo quod nihil habeat aliud in obsidione et penuria qua vastaverint te inimici tui intra omnes portas tuas **56** tenera mulier et delicata quae super terram ingredi non valebat nec pedis vestigium figere propter mollitiem et teneritudinem nimiam invidebit viro suo qui cubat in sinu eius super filii et filiae carnibus **57** et inluvie secundarum quae egrediuntur de medio feminum eius et super liberis qui eadem hora nati sunt comedent enim eos clam propter rerum omnium penuriam in obsidione et vastitate qua opprimet te inimicus tuus intra portas tuas **58** nisi custodieris et feceris omnia verba legis huius quae scripta sunt in hoc volumine et timueris nomen eius gloriosum et terribile hoc est Dominum Deum tuum **59** augebit Dominus plagas tuas et plagas seminis tui plagas magnas et perseverantes infirmitates pessimas et perpetuas **60** et convertet in te omnes adflictiones Aegypti quas timuisti et adherebunt tibi **61** insuper et universos languores et plagas quae non sunt scriptae in volumine legis huius inducet Dominus super te donec te conterat **62** et remanebitis pauci numero qui prius eratis sicut astra caeli prae multitudine quoniam non audisti vocem Domini Dei tui **63** et sicut ante laetatus est Dominus super vos bene vobis faciens vosque multiplicans sic laetabitur disperdens vos atque subvertens ut auferamini de terra ad quam ingredieris possidendam **64** disperget te Dominus in omnes populos a summitate terrae usque ad terminos eius et servies ibi diis alienis quos et tu ignoras et patres tui lignis et lapidibus **65** in gentibus quoque illis non quiesces neque erit requies vestigio pedis tui dabit enim tibi Dominus ibi cor pavidum et deficientes oculos et animam maerore consumptam **66** et erit vita tua quasi pendens ante te timebis nocte et die et non credes vitae tuae **67** mane dices quis mihi det vesperum et vespere quis mihi det mane propter cordis tui formidinem qua terreberis et propter ea quae tuis videbis oculis **68** reducet te Dominus classibus in Aegyptum per viam de qua dixi tibi ut eam amplius non videres ibi venderis inimicis tuis in servos et ancillas et non erit qui emat

29 haec sunt verba foederis quod praecepit Dominus Mosi ut feriret cum filiis Israhel in terra Moab praeter illud foedus quod cum eis pepigit in Horeb **2** vocavitque Moses omnem Israhelem et dixit ad eos vos vidistis universa quae fecit Dominus coram vobis in terra Aegypti Pharaoni et omnibus servis eius universaeque terrae illius **3** temptationes magnas quas viderunt oculi tui signa illa portentaque ingentia **4** et non dedit Dominus vobis cor intellegens et

oculos videntes et aures quae possint audire usque in praesentem diem **5** adduxi vos quadraginta annis per desertum non sunt adtrita vestimenta vestra nec calciamenta pedum tuorum vetustate consumpta sunt **6** panem non comedistis vinum et siceram non bibistis ut sciretis quia ego sum Dominus Deus vester **7** et venistis ad locum hunc egressusque est Seon rex Esebon et Og rex Basan occurrens nobis ad pugnam et percussimus eos **8** et tulimus terram eorum ac tradidimus possidendam Ruben et Gad et dimidiae tribui Manasse **9** custodite ergo verba pacti huius et implete ea ut intellegatis universa quae facitis **10** vos statis hodie cuncti coram Domino Deo vestro principes vestri ac tribus et maiores natu atque doctores omnis populus Israhel **11** liberi et uxores vestrae et advena qui tecum moratur in castris exceptis lignorum caesoribus et his qui conportant aquas **12** ut transeas in foedere Domini Dei tui et in iureiurando quod hodie Dominus Deus tuus percutit tecum **13** ut suscitet te sibi in populum et ipse sit Deus tuus sicut locutus est tibi et sicut iuravit patribus tuis Abraham Isaac et Iacob **14** nec vobis solis ego hoc foedus ferio et haec iuramenta confirmo **15** sed cunctis praesentibus et absentibus **16** vos enim nostis ut habitaverimus in terra Aegypti et quomodo transierimus per medium nationum quas transeuntes **17** vidistis abominationes et sordes id est idola eorum lignum et lapidem argentum et aurum quae colebant **18** ne forte sit inter vos vir aut mulier familia aut tribus cuius cor aversum est hodie a Domino Deo vestro ut vadat et serviat diis illarum gentium et sit inter vos radix germinans fel et amaritudinem **19** cumque audierit verba iuramenti huius benedicat sibi in corde suo dicens pax erit mihi et ambulabo in pravitate cordis mei et adsumat ebria sitientem **20** et Dominus non ignoscat ei sed tunc quam maxime furor eius fumet et zelus contra hominem illum et sedeant super eo omnia maledicta quae scripta sunt in hoc volumine et deleat nomen eius sub caelo **21** et consumat eum in perditionem ex omnibus tribubus Israhel iuxta maledictiones quae in libro legis huius ac foederis continentur **22** dicetque sequens generatio et filii qui nascentur deinceps et peregrini qui de longe venerint videntes plagas terrae illius et infirmitates quibus eam adflixerit Dominus **23** sulphure et salis ardore conburens ita ut ultra non seratur nec virens quippiam germinet in exemplum subversionis Sodomae et Gomorrae Adamae et Seboim quas subvertit Dominus in ira et furore suo **24** et dicent omnes gentes quare sic fecit Dominus terrae huic quae est haec ira furoris eius inmensa **25** et respondebunt quia dereliquerunt pactum Domini quod pepigit cum patribus eorum quando eduxit eos de terra Aegypti **26** et servierunt diis alienis et adoraverunt eos quos nesciebant et quibus non fuerant adtributi **27** idcirco iratus est furor Domini contra terram istam ut induceret super eam omnia maledicta quae in hoc volumine scripta sunt **28** et eiecit eos de terra sua in ira et furore et indignatione maxima proiecitque in terram alienam sicut hodie conprobatur **29** abscondita Domino Deo nostro quae manifesta sunt nobis et filiis nostris usque in aeternum ut faciamus universa legis huius

30 cum ergo venerint super te omnes sermones isti benedictio sive maledictio quam proposui in conspectu tuo et ductus paenitudine cordis tui in universis gentibus in quas disperserit te Dominus Deus tuus **2** reversus fueris ad eum et oboedieris eius imperiis sicut ego hodie praecipio tibi cum filiis tuis in toto corde tuo et in tota anima tua **3** reducet Dominus Deus tuus captivitatem tuam ac miserebitur tui et rursum congregabit te de cunctis populis in quos te ante dispersit **4** si ad cardines caeli fueris dissipatus inde te retrahet Dominus Deus tuus **5** et adsumet atque introducet in terram quam possederunt patres tui et obtinebis eam et benedicens tibi maioris numeri esse te faciet quam fuerunt patres tui **6** circumcidet Dominus Deus tuus cor tuum et cor seminis tui ut diligas Dominum Deum tuum in toto corde tuo et in tota anima tua et possis vivere **7** omnes autem maledictiones has convertet super inimicos tuos et eos qui oderunt te et persequuntur **8** tu autem reverteris et audies vocem Domini Dei tui faciesque universa mandata quae ego praecipio tibi hodie **9** et abundare te faciet Dominus Deus tuus in cunctis operibus manuum tuarum in subole uteri tui et in fructu iumentorum tuorum in ubertate terrae tuae et in rerum omnium largitate revertetur enim Dominus ut gaudeat super te in omnibus bonis sicut gavisus est in patribus tuis **10** si tamen audieris vocem Domini

Dei tui et custodieris praecepta eius et caerimonias quae in hac lege conscriptae sunt et revertaris ad Dominum Deum tuum in toto corde tuo et in tota anima tua **11** mandatum hoc quod ego praecipio tibi hodie non supra te est neque procul positum **12** nec in caelo situm ut possis dicere quis nostrum ad caelum valet conscendere ut deferat illud ad nos et audiamus atque opere conpleamus **13** neque trans mare positum ut causeris et dicas quis e nobis transfretare poterit mare et illud ad nos usque deferre ut possimus audire et facere quod praeceptum est **14** sed iuxta te est sermo valde in ore tuo et in corde tuo ut facias illum **15** considera quod hodie proposuerim in conspectu tuo vitam et bonum et e contrario mortem et malum **16** ut diligas Dominum Deum tuum et ambules in viis eius et custodias mandata illius et caerimonias atque iudicia et vivas ac multiplicet te benedicatque tibi in terra ad quam ingredieris possidendam **17** sin autem aversum fuerit cor tuum et audire nolueris atque errore deceptus adoraveris deos alienos et servieris eis **18** praedico tibi hodie quod pereas et parvo tempore moreris in terra ad quam Iordane transmisso ingredieris possidendam **19** testes invoco hodie caelum et terram quod proposuerim vobis vitam et mortem bonum et malum benedictionem et maledictionem elige ergo vitam ut et tu vivas et semen tuum **20** et diligas Dominum Deum tuum atque oboedias voci eius et illi adhereas ipse est enim vita tua et longitudo dierum tuorum ut habites in terra pro qua iuravit Dominus patribus tuis Abraham Isaac et Iacob ut daret eam illis

31 abiit itaque Moses et locutus est omnia verba haec ad universum Israhel **2** et dixit ad eos centum viginti annorum sum hodie non possum ultra egredi et ingredi praesertim cum et Dominus dixerit mihi non transibis Iordanem istum **3** Dominus ergo Deus tuus transibit ante te ipse delebit omnes gentes has in conspectu tuo et possidebis eas et Iosue iste transibit ante te sicut locutus est Dominus **4** facietque Dominus eis sicut fecit Seon et Og regibus Amorreorum et terrae eorum delebitque eos **5** cum ergo et hos tradiderit vobis similiter facietis eis sicut praecepi vobis **6** viriliter agite et confortamini nolite timere nec paveatis a conspectu eorum quia Dominus Deus tuus ipse est ductor tuus et non dimittet nec derelinquet te **7** vocavitque Moses Iosue et dixit ei coram omni Israhel confortare et esto robustus tu enim introduces populum istum in terram quam daturum se patribus eorum iuravit Dominus et tu eam sorte divides **8** et Dominus qui ductor vester est ipse erit tecum non dimittet nec derelinquet te noli timere nec paveas **9** scripsit itaque Moses legem hanc et tradidit eam sacerdotibus filiis Levi qui portabant arcam foederis Domini et cunctis senioribus Israhelis **10** praecepitque eis dicens post septem annos anno remissionis in sollemnitate tabernaculorum **11** convenientibus cunctis ex Israhel ut appareant in conspectu Domini Dei tui in loco quem elegerit Dominus leges verba legis huius coram omni Israhel audientibus eis **12** et in unum omni populo congregato tam viris quam mulieribus parvulis et advenis qui sunt intra portas tuas ut audientes discant et timeant Dominum Deum vestrum et custodiant impleantque omnes sermones legis huius **13** filii quoque eorum qui nunc ignorant audire possint et timeant Dominum Deum suum cunctis diebus quibus versantur in terra ad quam vos Iordane transito pergitis obtinendam **14** et ait Dominus ad Mosen ecce prope sunt dies mortis tuae voca Iosue et state in tabernaculo testimonii ut praecipiam ei abierunt ergo Moses et Iosue et steterunt in tabernaculo testimonii **15** apparuitque Dominus ibi in columna nubis quae stetit in introitu tabernaculi **16** dixitque Dominus ad Mosen ecce tu dormies cum patribus tuis et populus iste consurgens fornicabitur post deos alienos in terra ad quam ingredietur et habitabit in ea ibi derelinquet me et irritum faciet foedus quod pepigi cum eo **17** et irascetur furor meus contra eum in die illo et derelinquam eum et abscondam faciem meam ab eo et erit in devorationem invenient eum omnia mala et adflictiones ita ut dicat in illo die vere quia non est Deus mecum invenerunt me haec mala **18** ego autem abscondam et celabo faciem meam in die illo propter omnia mala quae fecit quia secutus est deos alienos **19** nunc itaque scribite vobis canticum istud et docete filios Israhel ut memoriter teneant et ore decantent et sit mihi carmen istud pro testimonio inter filios Israhel **20** introducam enim eum in terram pro qua iuravi patribus eius lacte et melle manantem

cumque comederint et saturati crassique fuerint
avertentur ad deos alienos et servient eis et detrahent
mihi et irritum facient pactum meum **21** postquam
invenerint eum mala multa et adflictiones respondebit
ei canticum istud pro testimonio quod nulla delebit
oblivio ex ore seminis tui scio enim cogitationes eius
quae facturus sit hodie antequam introducam eum in
terram quam ei pollicitus sum **22** scripsit ergo Moses
canticum et docuit filios Israhel **23** praecepitque Iosue
filio Nun et ait confortare et esto robustus tu enim
introduces filios Israhel in terram quam pollicitus
sum et ego ero tecum **24** postquam ergo scripsit
Moses verba legis huius in volumine atque conplevit
25 praecepit Levitis qui portabant arcam foederis
Domini dicens **26** tollite librum istum et ponite eum
in latere arcae foederis Domini Dei vestri ut sit ibi
contra te in testimonio **27** ego enim scio contentionem
tuam et cervicem tuam durissimam adhuc vivente
me et ingrediente vobiscum semper contentiose
egistis contra Dominum quanto magis cum mortuus
fuero **28** congregate ad me omnes maiores natu per
tribus vestras atque doctores et loquar audientibus
eis sermones istos et invocabo contra eos caelum et
terram **29** novi enim quod post mortem meam inique
agetis et declinabitis cito de via quam praecepi vobis
et occurrent vobis mala in extremo tempore quando
feceritis malum in conspectu Domini ut inritetis eum
per opera manuum vestrarum **30** locutus est ergo
Moses audiente universo coetu Israhel verba carminis
huius et ad finem usque conplevit

32 audite caeli quae loquor audiat terra verba oris
mei **2** concrescat in pluvia doctrina mea fluat
ut ros eloquium meum quasi imber super herbam
et quasi stillae super gramina **3** quia nomen Domini
invocabo date magnificentiam Deo nostro **4** Dei
perfecta sunt opera et omnes viae eius iudicia Deus
fidelis et absque ulla iniquitate iustus et rectus **5**
peccaverunt ei non filii eius in sordibus generatio
prava atque perversa **6** haecine reddis Domino populo
stulte et insipiens numquid non ipse est pater tuus
qui possedit et fecit et creavit te **7** memento dierum
antiquorum cogita generationes singulas interroga
patrem tuum et adnuntiabit tibi maiores tuos et dicent
tibi **8** quando dividebat Altissimus gentes quando
separabat filios Adam constituit terminos populorum
iuxta numerum filiorum Israhel **9** pars autem Domini
populus eius Iacob funiculus hereditatis eius **10**
invenit eum in terra deserta in loco horroris et vastae
solitudinis circumduxit eum et docuit et custodivit
quasi pupillam oculi sui **11** sicut aquila provocans ad
volandum pullos suos et super eos volitans expandit
alas suas et adsumpsit eum atque portavit in umeris
suis **12** Dominus solus dux eius fuit et non erat cum
eo deus alienus **13** constituit eum super excelsam
terram ut comederet fructus agrorum ut sugeret mel
de petra oleumque de saxo durissimo **14** butyrum
de armento et lac de ovibus cum adipe agnorum
et arietum filiorum Basan et hircos cum medulla
tritici et sanguinem uvae biberet meracissimum **15**
incrassatus est dilectus et recalcitravit incrassatus
inpinguatus dilatatus dereliquit Deum factorem suum
et recessit a Deo salutari suo **16** provocaverunt eum
in diis alienis et in abominationibus ad iracundiam
concitaverunt **17** immolaverunt daemonibus et non
Deo diis quos ignorabant novi recentesque venerunt
quos non coluerunt patres eorum **18** Deum qui te
genuit dereliquisti et oblitus es Domini creatoris
tui **19** vidit Dominus et ad iracundiam concitatus
est quia provocaverunt eum filii sui et filiae **20** et
ait abscondam faciem meam ab eis et considerabo
novissima eorum generatio enim perversa est et
infideles filii **21** ipsi me provocaverunt in eo qui
non erat Deus et inritaverunt in vanitatibus suis et
ego provocabo eos in eo qui non est populus et in
gente stulta inritabo illos **22** ignis succensus est in
furore meo et ardebit usque ad inferni novissima
devorabitque terram cum germine suo et montium
fundamenta conburet **(Sheol h7585)** **23** congregabo
super eos mala et sagittas meas conplebo in eis **24**
consumentur fame et devorabunt eos aves morsu
amarissimo dentes bestiarum inmittam in eos cum
furore trahentium super terram atque serpentium
25 foris vastabit eos gladius et intus pavor iuvenem
simul ac virginem lactantem cum homine sene **26** dixi
ubinam sunt cessare faciam ex hominibus memoriam
eorum **27** sed propter iram inimicorum distuli ne
forte superbirent hostes eorum et dicerent manus
nostra excelsa et non Dominus fecit haec omnia **28**
gens absque consilio est et sine prudentia **29** utinam

saperent et intellegerent ac novissima providerent **30** quomodo persequatur unus mille et duo fugent decem milia nonne ideo quia Deus suus vendidit eos et Dominus conclusit illos **31** non enim est Deus noster ut deus eorum et inimici nostri sunt iudices **32** de vinea Sodomorum vinea eorum et de suburbanis Gomorrae uva eorum uva fellis et botri amarissimi **33** fel draconum vinum eorum et venenum aspidum insanabile **34** nonne haec condita sunt apud me et signata in thesauris meis **35** mea est ultio et ego retribuam in tempore ut labatur pes eorum iuxta est dies perditionis et adesse festinant tempora **36** iudicabit Dominus populum suum et in servis suis miserebitur videbit quod infirmata sit manus et clausi quoque defecerint residuique consumpti sint **37** et dicet ubi sunt dii eorum in quibus habebant fiduciam **38** de quorum victimis comedebant adipes et bibebant vinum libaminum surgant et opitulentur vobis et in necessitate vos protegant **39** videte quod ego sim solus et non sit alius deus praeter me ego occidam et ego vivere faciam percutiam et ego sanabo et non est qui de manu mea possit eruere **40** levabo ad caelum manum meam et dicam vivo ego in aeternum **41** si acuero ut fulgur gladium meum et arripuerit iudicium manus mea reddam ultionem hostibus meis et his qui oderunt me retribuam **42** inebriabo sagittas meas sanguine et gladius meus devorabit carnes de cruore occisorum et de captivitate nudati inimicorum capitis **43** laudate gentes populum eius quia sanguinem servorum suorum ulciscetur et vindictam retribuet in hostes eorum et propitius erit terrae populi sui **44** venit ergo Moses et locutus est omnia verba cantici huius in auribus populi ipse et Iosue filius Nun **45** conplevitque omnes sermones istos loquens ad universum Israhel **46** et dixit ad eos ponite corda vestra in omnia verba quae ego testificor vobis hodie ut mandetis ea filiis vestris custodire et facere et implere universa quae scripta sunt legis huius **47** quia non in cassum praecepta sunt vobis sed ut singuli in eis viverent quae facientes longo perseveretis tempore in terra ad quam Iordane transmisso ingredimini possidendam **48** locutusque est Dominus ad Mosen in eadem die dicens **49** ascende in montem istum Abarim id est transituum in montem Nebo qui est in terra Moab contra Hiericho et vide terram Chanaan quam ego tradam filiis Israhel obtinendam et morere in monte **50** quem conscendens iungeris populis tuis sicut mortuus est Aaron frater tuus in monte Hor et adpositus populis suis **51** quia praevaricati estis contra me in medio filiorum Israhel ad aquas Contradictionis in Cades deserti Sin et non sanctificastis me inter filios Israhel **52** e contra videbis terram et non ingredieris in eam quam ego dabo filiis Israhel

33 haec est benedictio qua benedixit Moses homo Dei filiis Israhel ante mortem suam **2** et ait Dominus de Sina venit et de Seir ortus est nobis apparuit de monte Pharan et cum eo sanctorum milia in dextera eius ignea lex **3** dilexit populos omnes sancti in manu illius sunt et qui adpropinquant pedibus eius accipient de doctrina illius **4** legem praecepit nobis Moses hereditatem multitudinis Iacob **5** erit apud rectissimum rex congregatis principibus populi cum tribubus Israhel **6** vivat Ruben et non moriatur et sit parvus in numero **7** haec est Iudae benedictio audi Domine vocem Iudae et ad populum suum introduc eum manus eius pugnabunt pro eo et adiutor illius contra adversarios eius erit **8** Levi quoque ait perfectio tua et doctrina tua viro sancto tuo quem probasti in Temptatione et iudicasti ad aquas Contradictionis **9** qui dixit patri suo et matri suae nescio vos et fratribus suis ignoro illos et nescierunt filios suos hii custodierunt eloquium tuum et pactum tuum servaverunt **10** iudicia tua o Iacob et legem tuam o Israhel ponent thymiama in furore tuo et holocaustum super altare tuum **11** benedic Domine fortitudini eius et opera manuum illius suscipe percute dorsa inimicorum eius et qui oderunt eum non consurgant **12** et Beniamin ait amantissimus Domini habitabit confidenter in eo quasi in thalamo tota die morabitur et inter umeros illius requiescet **13** Ioseph quoque ait de benedictione Domini terra eius de pomis caeli et rore atque abysso subiacente **14** de pomis fructuum solis ac lunae **15** de vertice antiquorum montium de pomis collium aeternorum **16** et de frugibus terrae et plenitudine eius benedictio illius qui apparuit in rubo veniat super caput Ioseph et super verticem nazarei inter fratres suos **17** quasi primogeniti tauri pulchritudo eius cornua rinocerotis cornua illius in ipsis ventilabit gentes usque ad terminos terrae hae

sunt multitudines Ephraim et haec milia Manasse 18 et Zabulon ait laetare Zabulon in exitu tuo et Isachar in tabernaculis tuis 19 populos ad montem vocabunt ibi immolabunt victimas iustitiae qui inundationem maris quasi lac sugent et thesauros absconditos harenarum 20 et Gad ait benedictus in latitudine Gad quasi leo requievit cepitque brachium et verticem 21 et vidit principatum suum quod in parte sua doctor esset repositus qui fuit cum principibus populi et fecit iustitias Domini et iudicium suum cum Israhel 22 Dan quoque ait Dan catulus leonis fluet largiter de Basan 23 et Nepthalim dixit Nepthalim abundantia perfruetur et plenus erit benedictione Domini mare et meridiem possidebit 24 Aser quoque ait benedictus in filiis Aser sit placens fratribus suis tinguat in oleo pedem suum 25 ferrum et aes calciamentum eius sicut dies iuventutis tuae ita et senectus tua 26 non est alius ut Deus rectissimi ascensor caeli auxiliator tuus magnificentia eius discurrunt nubes 27 habitaculum eius sursum et subter brachia sempiterna eiciet a facie tua inimicum dicetque conterere 28 habitabit Israhel confidenter et solus oculus Iacob in terra frumenti et vini caelique caligabunt rore 29 beatus tu Israhel quis similis tui populе qui salvaris in Domino scutum auxilii tui et gladius gloriae tuae negabunt te inimici tui et tu eorum colla calcabis

34 ascendit ergo Moses de campestribus Moab super montem Nebo in verticem Phasga contra Hiericho ostenditque ei Dominus omnem terram Galaad usque Dan 2 et universum Nepthalim terramque Ephraim et Manasse et omnem terram usque ad mare Novissimum 3 et australem partem et latitudinem campi Hiericho civitatis Palmarum usque Segor 4 dixitque Dominus ad eum haec est terra pro qua iuravi Abraham Isaac et Iacob dicens semini tuo dabo eam vidisti eam oculis tuis et non transibis ad illam 5 mortuusque est ibi Moses servus Domini in terra Moab iubente Domino 6 et sepelivit eum in valle terrae Moab contra Phogor et non cognovit homo sepulchrum eius usque in praesentem diem 7 Moses centum et viginti annorum erat quando mortuus est non caligavit oculus eius nec dentes illius moti sunt 8 fleveruntque eum filii Israhel in campestribus Moab triginta diebus et conpleti sunt dies planctus lugentium Mosen 9 Iosue vero filius Nun repletus est spiritu sapientiae quia Moses posuit super eum manus suas et oboedierunt ei filii Israhel feceruntque sicut praecepit Dominus Mosi 10 et non surrexit propheta ultra in Israhel sicut Moses quem nosset Dominus facie ad faciem 11 in omnibus signis atque portentis quae misit per eum ut faceret in terra Aegypti Pharaoni et omnibus servis eius universaeque terrae illius 12 et cunctam manum robustam magnaque mirabilia quae fecit Moses coram universo Israhel

Iosue

1 et factum est ut post mortem Mosi servi Domini loqueretur Dominus ad Iosue filium Nun ministrum Mosi et diceret ei **2** Moses servus meus mortuus est surge et transi Iordanem istum tu et omnis populus tecum in terram quam ego dabo filiis Israhel **3** omnem locum quem calcaverit vestigium pedis vestri vobis tradam sicut locutus sum Mosi **4** a deserto et Libano usque ad fluvium magnum Eufraten omnis terra Hettheorum usque ad mare Magnum contra solis occasum erit terminus vester **5** nullus vobis poterit resistere cunctis diebus vitae tuae sicut fui cum Mose ero et tecum non dimittam nec derelinquam te **6** confortare et esto robustus tu enim sorte divides populo huic terram pro qua iuravi patribus suis ut traderem eam illis **7** confortare igitur et esto robustus valde ut custodias et facias omnem legem quam praecepit tibi Moses servus meus ne declines ab ea ad dextram vel ad sinistram ut intellegas cuncta quae agis **8** non recedat volumen legis huius de ore tuo sed meditaberis in eo diebus ac noctibus ut custodias et facias omnia quae scripta sunt in eo tunc diriges viam tuam et intelleges eam **9** ecce praecipio tibi confortare et esto robustus noli metuere et noli timere quoniam tecum est Dominus Deus tuus in omnibus ad quaecumque perrexeris **10** praecepitque Iosue principibus populi dicens transite per medium castrorum et imperate populo ac dicite **11** praeparate vobis cibaria quoniam post diem tertium transibitis Iordanem et intrabitis ad possidendam terram quam Dominus Deus vester daturus est vobis **12** Rubenitis quoque et Gadditis et dimidiae tribui Manasse ait **13** mementote sermonis quem praecepit vobis Moses famulus Domini dicens Dominus Deus vester dedit vobis requiem et omnem terram **14** uxores vestrae et filii ac iumenta manebunt in terra quam tradidit vobis Moses trans Iordanem vos autem transite armati ante fratres vestros omnes fortes manu et pugnate pro eis **15** donec det requiem Dominus fratribus vestris sicut et vobis dedit et possideant ipsi quoque terram quam Dominus Deus vester daturus est eis et sic revertemini in terram possessionis vestrae et habitabitis in ea quam vobis dedit Moses famulus Domini trans Iordanem contra solis ortum **16** responderuntque ad Iosue atque dixerunt omnia quae praecepisti nobis faciemus et quocumque miseris ibimus **17** sicut oboedivimus in cunctis Mosi ita oboediemus et tibi tantum sit Dominus Deus tecum sicut fuit cum Mose **18** qui contradixerit ori tuo et non oboedierit cunctis sermonibus quos praeceperis ei moriatur tu tantum confortare et viriliter age

2 misit ergo Iosue filius Nun de Setthim duos viros exploratores abscondito et dixit eis ite et considerate terram urbemque Hiericho qui pergentes ingressi sunt domum mulieris meretricis nomine Raab et quieverunt apud eam **2** nuntiatumque est regi Hiericho et dictum ecce viri ingressi sunt huc per noctem de filiis Israhel ut explorarent terram **3** misitque rex Hiericho ad Raab dicens educ viros qui venerunt ad te et ingressi sunt domum tuam exploratores quippe sunt et omnem terram considerare venerunt **4** tollensque mulier viros abscondit et ait fateor venerunt ad me sed nesciebam unde essent **5** cumque porta clauderetur in tenebris et illi pariter exierunt nescio quo abierunt persequimini cito et conprehendetis eos **6** ipsa autem fecit ascendere viros in solarium domus suae operuitque eos lini stipula quae ibi erat **7** hii autem qui missi fuerant secuti sunt eos per viam quae ducit ad vadum Iordanis illisque egressis statim porta clausa est **8** necdum obdormierant qui latebant et ecce mulier ascendit ad eos et ait **9** novi quod tradiderit Dominus vobis terram etenim inruit in nos terror vester et elanguerunt omnes habitatores terrae **10** audivimus quod siccaverit Dominus aquas maris Rubri ad vestrum introitum quando egressi estis ex Aegypto et quae feceritis duobus Amorreorum regibus qui erant trans Iordanem Seon et Og quos interfecistis **11** et haec audientes pertimuimus et elanguit cor nostrum nec remansit in nobis spiritus ad introitum vestrum Dominus enim Deus vester ipse est Deus in caelo sursum et in terra deorsum **12** nunc ergo iurate mihi per Dominum ut quomodo ego feci vobiscum misericordiam ita et vos faciatis cum domo patris mei detisque mihi signum verum **13** et salvetis patrem meum et matrem fratres ac sorores meas et omnia quae eorum sunt et eruatis animas nostras de morte **14** qui responderunt ei anima nostra sit pro vobis in mortem si tamen non prodideris

nos cumque tradiderit nobis Dominus terram faciemus in te misericordiam et veritatem 15 dimisit ergo eos per funem de fenestra domus enim eius herebat muro 16 dixitque ad eos ad montana conscendite ne forte occurrant vobis revertentes ibique latete diebus tribus donec redeant et sic ibitis per viam vestram 17 qui dixerunt ad eam innoxii erimus a iuramento hoc quo adiurasti nos 18 si ingredientibus nobis terram signum fuerit funiculus iste coccineus et ligaveris eum in fenestra per quam nos dimisisti et patrem tuum ac matrem fratresque et omnem cognationem tuam congregaveris in domum tuam 19 qui ostium domus tuae egressus fuerit sanguis ipsius erit in caput eius et nos erimus alieni cunctorum autem sanguis qui tecum fuerint in domo redundabit in caput nostrum si eos aliquis tetigerit 20 quod si nos prodere volueris et sermonem istum proferre in medium erimus mundi ab hoc iuramento quo adiurasti nos 21 et illa respondit sicut locuti estis ita fiat dimittensque eos ut pergerent adpendit funiculum coccineum in fenestra 22 illi vero ambulantes pervenerunt ad montana et manserunt ibi tres dies donec reverterentur qui fuerant persecuti quaerentes enim per omnem viam non reppererunt eos 23 quibus urbem ingressis reversi sunt et descenderunt exploratores de monte et Iordane transmisso venerunt ad Iosue filium Nun narraveruntque ei omnia quae acciderant sibi 24 atque dixerunt tradidit Dominus in manus nostras omnem terram hanc et timore prostrati sunt cuncti habitatores eius

3 igitur Iosue de nocte consurgens movit castra egredientesque de Setthim venerunt ad Iordanem ipse et omnes filii Israhel et morati sunt ibi per tres dies 2 quibus evolutis transierunt praecones per castrorum medium 3 et clamare coeperunt quando videritis arcam foederis Domini Dei vestri et sacerdotes stirpis leviticae portantes eam vos quoque consurgite et sequimini praecedentes 4 sitque inter vos et arcam spatium cubitorum duum milium ut procul videre possitis et nosse per quam viam ingrediamini quia prius non ambulastis per eam et cavete ne adpropinquetis ad arcam 5 dixitque Iosue ad populum sanctificamini cras enim faciet Dominus inter vos mirabilia 6 et ait ad sacerdotes tollite arcam foederis et praecedite populum qui iussa conplentes tulerunt et ambulaverunt ante eos 7 dixitque Dominus ad Iosue hodie incipiam exaltare te coram omni Israhel ut sciant quod sicut cum Mosi fui ita et tecum sim 8 tu autem praecipe sacerdotibus qui portant arcam foederis et dic eis cum ingressi fueritis partem aquae Iordanis state in ea 9 dixitque Iosue ad filios Israhel accedite huc et audite verba Domini Dei vestri 10 et rursum in hoc inquit scietis quod Dominus Deus vivens in medio vestri est et disperdat in conspectu vestro Chananeum Hettheum Eveum et Ferezeum Gergeseum quoque et Amorreum et Iebuseum 11 ecce arca foederis Domini omnis terrae antecedet vos per Iordanem 12 parate duodecim viros de tribubus Israhel singulos per singulas tribus 13 et cum posuerint vestigia pedum suorum sacerdotes qui portant arcam Domini Dei universae terrae in aquis Iordanis aquae quae inferiores sunt decurrent atque deficient quae autem desuper veniunt in una mole consistent 14 igitur egressus est populus de tabernaculis suis ut transirent Iordanem et sacerdotes qui portabant arcam foederis pergebant ante eum 15 ingressisque eis Iordanem et pedibus eorum tinctis in parte aquae cum Iordanis autem ripas alvei sui tempore messis impleret 16 steterunt aquae descendentes in uno loco et instar montis intumescentes apparebant procul ab urbe quae vocatur Adom usque ad locum Sarthan quae autem inferiores erant in mare Solitudinis quod nunc vocatur Mortuum descenderunt usquequo omnino deficerent 17 populus autem incedebat contra Iordanem et sacerdotes qui portabant arcam foederis Domini stabant super siccam humum in medio Iordanis accincti omnisque populus per arentem alveum transiebat

4 quibus transgressis dixit Dominus ad Iosue 2 elige duodecim viros singulos per singulas tribus 3 et praecipe eis ut tollant de medio Iordanis alveo ubi steterunt sacerdotum pedes duodecim durissimos lapides quos ponetis in loco castrorum ubi fixeritis hac nocte tentoria 4 vocavitque Iosue duodecim viros quos elegerat de filiis Israhel singulos de tribubus singulis 5 et ait ad eos ite ante arcam Domini Dei vestri ad Iordanis medium et portate singuli singulos lapides in umeris vestris iuxta numerum filiorum Israhel 6 ut

sit signum inter vos et quando interrogaverint vos filii vestri cras dicentes quid sibi volunt isti lapides **7** respondebitis eis defecerunt aquae Iordanis ante arcam foederis Domini cum transiret eum idcirco positi sunt lapides isti in monumentum filiorum Israhel usque in aeternum **8** fecerunt ergo filii Israhel sicut eis praecepit Iosue portantes de medio Iordanis alveo duodecim lapides ut ei Dominus imperarat iuxta numerum filiorum Israhel usque ad locum in quo castrametati sunt ibique posuerunt eos **9** alios quoque duodecim lapides posuit Iosue in medio Iordanis alveo ubi steterunt sacerdotes qui portabant arcam foederis et sunt ibi usque in praesentem diem **10** sacerdotes autem qui portabant arcam stabant in Iordanis medio donec omnia conplerentur quae Iosue ut loqueretur ad populum praeceperat Dominus et dixerat ei Moses festinavitque populus et transiit **11** cumque transissent omnes transivit et arca Domini sacerdotesque pergebant ante populum **12** filii quoque Ruben et Gad et dimidiae tribus Manasse armati praecedebant filios Israhel sicut eis praeceperat Moses **13** et quadraginta pugnatorum milia per turmas et cuneos incedebant per plana atque campestria urbis Hiericho **14** in illo die magnificavit Dominus Iosue coram omni Israhel ut timerent eum sicut timuerant Mosen dum adviveret **15** dixitque ad eum **16** praecipe sacerdotibus qui portant arcam foederis ut ascendant de Iordane **17** qui praecepit eis dicens ascendite de Iordane **18** cumque ascendissent portantes arcam foederis Domini et siccam humum calcare coepissent reversae sunt aquae in alveum suum et fluebant sicut ante consueverant **19** populus autem ascendit de Iordane decimo mensis primi die et castrametati sunt in Galgalis contra orientalem plagam urbis Hiericho **20** duodecim quoque lapides quos de Iordanis alveo sumpserant posuit Iosue in Galgalis **21** et dixit ad filios Israhel quando interrogaverint filii vestri cras patres suos et dixerint eis quid sibi volunt isti lapides **22** docebitis eos atque dicetis per arentem alveum transivit Israhel Iordanem istum **23** siccante Domino Deo vestro aquas eius in conspectu vestro donec transiretis sicut fecerat prius in mari Rubro quod siccavit donec transiremus **24** ut discant omnes terrarum populi fortissimam Domini manum et ut vos timeatis Dominum Deum vestrum omni tempore

5 postquam ergo audierunt omnes reges Amorreorum qui habitabant trans Iordanem ad occidentalem plagam et cuncti reges Chanaan qui propinqua possidebant Magno mari loca quod siccasset Dominus fluenta Iordanis coram filiis Israhel donec transirent dissolutum est cor eorum et non remansit in eis spiritus timentium introitum filiorum Israhel **2** eo tempore ait Dominus ad Iosue fac tibi cultros lapideos et circumcide secundo filios Israhel **3** fecit quod iusserat Dominus et circumcidit filios Israhel in colle Praeputiorum **4** haec autem causa est secundae circumcisionis omnis populus qui egressus est ex Aegypto generis masculini universi bellatores viri mortui sunt in deserto per longissimos viae circuitus **5** qui omnes circumcisi erant populus autem qui natus est in deserto **6** per quadraginta annos itineris latissimae solitudinis incircumcisus fuit donec consumerentur qui non audierant vocem Domini et quibus ante iuraverat ut ostenderet eis terram lacte et melle manantem **7** horum filii in locum successerunt patrum et circumcisi sunt ab Iosue quia sicut nati fuerant in praeputio erant nec eos in via aliquis circumciderat **8** postquam autem omnes circumcisi sunt manserunt in eodem castrorum loco donec sanarentur **9** dixitque Dominus ad Iosue hodie abstuli obprobrium Aegypti a vobis vocatumque est nomen loci illius Galgala usque in praesentem diem **10** manseruntque filii Israhel in Galgalis et fecerunt phase quartadecima die mensis ad vesperum in campestribus Hiericho **11** et comederunt de frugibus terrae die altero azymos panes et pulentam eiusdem anni **12** defecitque manna postquam comederunt de frugibus terrae nec usi sunt ultra illo cibo filii Israhel sed comederunt de frugibus praesentis anni terrae Chanaan **13** cum autem esset Iosue in agro urbis Hiericho levavit oculos et vidit virum stantem contra se et evaginatum tenentem gladium perrexitque ad eum et ait noster es an adversariorum **14** qui respondit nequaquam sed sum princeps exercitus Domini et nunc venio cecidit Iosue pronus in terram et adorans ait quid dominus meus loquitur ad servum suum **15** solve inquit calciamentum de pedibus tuis locus enim in quo stas sanctus est fecitque Iosue ut sibi fuerat imperatum

6 Hiericho autem clausa erat atque munita timore filiorum Israhel et nullus egredi audebat aut ingredi **2** dixitque Dominus ad Iosue ecce dedi in manus tuas Hiericho et regem eius omnesque fortes viros **3** circuite urbem cuncti bellatores semel per diem sic facietis sex diebus **4** septimo autem die sacerdotes tollant septem bucinas quarum usus est in iobeleo et praecedant arcam foederis septiesque circuibitis civitatem et sacerdotes clangent bucinis **5** cumque insonuerit vox tubae longior atque concisior et in auribus vestris increpuerit conclamabit omnis populus vociferatione maxima et muri funditus corruent civitatis ingredienturque singuli per locum contra quem steterint **6** vocavit ergo Iosue filius Nun sacerdotes et dixit ad eos tollite arcam foederis et septem alii sacerdotes tollant septem iobeleorum bucinas et incedant ante arcam Domini **7** ad populum quoque ait vadite et circuite civitatem armati praecedentes arcam Domini **8** cumque Iosue verba finisset et septem sacerdotes septem bucinis clangerent ante arcam foederis Domini **9** omnisque praecederet armatus exercitus reliquum vulgus arcam sequebatur ac bucinis omnia concrepabant **10** praeceperat autem Iosue populo dicens non clamabitis nec audietur vox vestra neque ullus sermo ex ore vestro egredietur donec veniat dies in quo dicam vobis clamate et vociferamini **11** circuivit ergo arca Domini civitatem semel per diem et reversa in castra mansit ibi **12** igitur Iosue de nocte consurgente tulerunt sacerdotes arcam Domini **13** et septem ex eis septem bucinas quarum in iobeleis usus est praecedebantque arcam Domini ambulantes atque clangentes et armatus populus ibat ante eos vulgus autem reliquum sequebatur arcam et bucinis personabat **14** circumieruntque civitatem secundo die semel et reversi sunt in castra sic fecerunt sex diebus **15** die autem septimo diluculo consurgentes circumierunt urbem sicut dispositum erat septies **16** cumque septimo circuitu clangerent bucinis sacerdotes dixit Iosue ad omnem Israhel vociferamini tradidit enim vobis Dominus civitatem **17** sitque civitas haec anathema et omnia quae in ea sunt Domino sola Raab meretrix vivat cum universis qui cum ea in domo sunt abscondit enim nuntios quos direximus **18** vos autem cavete ne de his quae praecepta sunt quippiam contingatis et sitis praevaricationis rei et omnia castra Israhel sub peccato sint atque turbentur **19** quicquid autem auri et argenti fuerit et vasorum aeneorum ac ferri Domino consecretur repositum in thesauris eius **20** igitur omni vociferante populo et clangentibus tubis postquam in aures multitudinis vox sonitusque increpuit muri ilico corruerunt et ascendit unusquisque per locum qui contra se erat ceperuntque civitatem **21** et interfecerunt omnia quae erant in ea a viro usque ad mulierem ab infante usque ad senem boves quoque et oves et asinos in ore gladii percusserunt **22** duobus autem viris qui exploratores missi fuerant dixit Iosue ingredimini domum mulieris meretricis et producite eam omniaque quae illius sunt sicut illi iuramento firmastis **23** ingressique iuvenes eduxerunt Raab et parentes eius fratres quoque et cunctam supellectilem ac cognationem illius et extra castra Israhel manere fecerunt **24** urbem autem et omnia quae in ea sunt succenderunt absque argento et auro et vasis aeneis ac ferro quae in aerarium Domini consecrarunt **25** Raab vero meretricem et domum patris eius atque omnia quae habebat fecit Iosue vivere et habitaverunt in medio Israhel usque in praesentem diem eo quod absconderit nuntios quos miserat ut explorarent Hiericho in tempore illo inprecatus est Iosue dicens **26** maledictus vir coram Domino qui suscitaverit et aedificaverit civitatem Hiericho in primogenito suo fundamenta illius iaciat et in novissimo liberorum ponat portas eius **27** fuit ergo Dominus cum Iosue et nomen eius in omni terra vulgatum est

7 filii autem Israhel praevaricati sunt mandatum et usurpaverunt de anathemate nam Achan filius Charmi filii Zabdi filii Zare de tribu Iuda tulit aliquid de anathemate iratusque est Dominus contra filios Israhel **2** cumque mitteret Iosue de Hiericho viros contra Ahi quae est iuxta Bethaven ad orientalem plagam oppidi Bethel dixit eis ascendite et explorate terram qui praecepta conplentes exploraverunt Ahi **3** et reversi dixerunt ei non ascendat omnis populus sed duo vel tria milia virorum pergant et deleant civitatem quare omnis populus frustra vexatur contra hostes paucissimos **4** ascenderunt ergo tria milia pugnatores qui statim terga vertentes **5** percussi

sunt a viris urbis Ahi et corruerunt ex eis triginta et sex homines persecutique sunt eos adversarii de porta usque Sabarim et ceciderunt per prona fugientes pertimuitque cor populi et instar aquae liquefactum est **6** Iosue vero scidit vestimenta sua et cecidit pronus in terram coram arca Domini usque ad vesperum tam ipse quam omnes senes Israhel miseruntque pulverem super capita sua **7** et dixit Iosue heu Domine Deus quid voluisti transducere populum istum Iordanem fluvium ut traderes nos in manus Amorrei et perderes utinam ut coepimus mansissemus trans Iordanem **8** mi Domine Deus quid dicam videns Israhelem hostibus suis terga vertentem **9** audient Chananei et omnes habitatores terrae ac pariter conglobati circumdabunt nos atque delebunt nomen nostrum de terra et quid facies magno nomini tuo **10** dixitque Dominus ad Iosue surge cur iaces pronus in terra **11** peccavit Israhel et praevaricatus est pactum meum tuleruntque de anathemate et furati sunt atque mentiti et absconderunt inter vasa sua **12** nec poterit Israhel stare ante hostes suos eosque fugiet quia pollutus est anathemate non ero ultra vobiscum donec conteratis eum qui huius sceleris reus est **13** surge sanctifica populum et dic eis sanctificamini in crastinum haec enim dicit Dominus Deus Israhel anathema in medio tui est Israhel non poteris stare coram hostibus tuis donec deleatur ex te qui hoc contaminatus est scelere **14** accedetisque mane singuli per tribus vestras et quamcumque tribum sors invenerit accedet per cognationes suas et cognatio per domos domusque per viros **15** et quicumque ille in hoc facinore fuerit deprehensus conburetur igni cum omni substantia sua quoniam praevaricatus est pactum Domini et fecit nefas in Israhel **16** surgens itaque Iosue mane adplicavit Israhel per tribus suas et inventa est tribus Iuda **17** quae cum iuxta familias suas esset oblata inventa est familia Zarai illam quoque per viros offerens repperit Zabdi **18** cuius domum in singulos dividens viros invenit Achan filium Charmi filii Zabdi filii Zare de tribu Iuda **19** et ait ad Achan fili mi da gloriam Domino Deo Israhel et confitere atque indica mihi quid feceris ne abscondas **20** responditque Achan Iosue et dixit ei vere ego peccavi Domino Deo Israhel et sic et sic feci **21** vidi enim inter spolia pallium coccineum valde bonum et ducentos siclos argenti regulamque auream quinquaginta siclorum et concupiscens abstuli et abscondi in terra contra medium tabernaculi mei argentumque fossa humo operui **22** misit ergo Iosue ministros qui currentes ad tabernaculum illius reppererunt cuncta abscondita in eodem loco et argentum simul **23** auferentesque de tentorio tulerunt ea ad Iosue et ad omnes filios Israhel proieceruntque ante Dominum **24** tollens itaque Iosue Achan filium Zare argentumque et pallium et auream regulam filiosque eius et filias boves et asinos et oves ipsumque tabernaculum et cunctam supellectilem et omnis Israhel cum eo duxerunt eos ad vallem Achor **25** ubi dixit Iosue quia turbasti nos exturbet te Dominus in die hac lapidavitque eum omnis Israhel et cuncta quae illius erant igne consumpta sunt **26** congregaverunt quoque super eum acervum magnum lapidum qui permanet usque in praesentem diem et aversus est furor Domini ab eis vocatumque est nomen loci illius vallis Achor usque hodie

8 dixit autem Dominus ad Iosue ne timeas neque formides tolle tecum omnem multitudinem pugnatorum et consurgens ascende in oppidum Ahi ecce tradidi in manu tua regem eius et populum urbemque et terram **2** faciesque urbi Ahi et regi eius sicut fecisti Hiericho et regi illius praedam vero et omnia animantia diripietis vobis pone insidias urbi post eam **3** surrexitque Iosue et omnis exercitus bellatorum cum eo ut ascenderent in Ahi et electa triginta milia virorum fortium misit nocte **4** praecepitque eis dicens ponite insidias post civitatem nec longius recedatis et eritis omnes parati **5** ego autem et reliqua multitudo quae mecum est accedemus ex adverso contra urbem cumque exierint contra nos sicut ante fecimus fugiemus et terga vertemus **6** donec persequentes ab urbe longius protrahantur putabunt enim fugere nos sicut prius **7** nobis ergo fugientibus et illis sequentibus consurgetis de insidiis et vastabitis civitatem tradetque eam Dominus Deus vester in manus vestras **8** cumque ceperitis succendite eam sic omnia facietis ut iussi **9** dimisitque eos et perrexerunt ad insidiarum locum sederuntque inter Bethel et Ahi ad occidentalem plagam urbis Ahi Iosue autem nocte illa in medio mansit populi **10** surgensque diluculo recensuit socios et ascendit cum senioribus

in fronte exercitus vallatus auxilio pugnatorum **11** cumque venissent et ascendissent ex adverso civitatis steterunt ad septentrionalem urbis plagam inter quam et eos vallis media erat **12** quinque milia autem viros elegerat et posuerat in insidiis inter Bethaven et Ahi ex occidentali parte eiusdem civitatis **13** omnis vero reliquus exercitus ad aquilonem aciem dirigebat ita ut novissimi multitudinis occidentalem plagam urbis adtingerent abiit ergo Iosue nocte illa et stetit in vallis medio **14** quod cum vidisset rex Ahi festinavit mane et egressus est cum omni exercitu civitatis direxitque aciem contra desertum ignorans quod post tergum laterent insidiae **15** Iosue vero et omnis Israhel cesserunt loco simulantes metum et fugientes per viam solitudinis **16** at illi vociferantes pariter et se mutuo cohortantes persecuti sunt eos cumque recessissent a civitate **17** et ne unus quidem in urbe Ahi et Bethel remansisset qui non persequeretur Israhel sicut eruperant aperta oppida relinquentes **18** dixit Dominus ad Iosue leva clypeum qui in manu tua est contra urbem Ahi quoniam tibi tradam eam **19** cumque elevasset clypeum ex adverso civitatis insidiae quae latebant surrexerunt confestim et pergentes ad civitatem ceperunt et succenderunt eam **20** viri autem civitatis qui persequebantur Iosue respicientes et videntes fumum urbis ad caelum usque conscendere non potuerunt ultra huc illucque diffugere praesertim cum hii qui simulaverant fugam et tendebant ad solitudinem contra persequentes fortissime restitissent **21** vidensque Iosue et omnis Israhel quod capta esset civitas et fumus urbis ascenderet reversus percussit viros Ahi **22** siquidem et illi qui ceperant et succenderant civitatem egressi ex urbe contra suos medios hostium ferire coeperunt cum ergo ex utraque parte adversarii caederentur ita ut nullus de tanta multitudine salvaretur **23** regem quoque urbis Ahi adprehendere viventem et obtulerunt Iosue **24** igitur omnibus interfectis qui Israhelem ad deserta tendentem fuerant persecuti et in eodem loco gladio corruentibus reversi filii Israhel percusserunt civitatem **25** erant autem qui in eo die conciderant a viro usque ad mulierem duodecim milia hominum omnes urbis Ahi **26** Iosue vero non contraxit manum quam in sublime porrexerat tenens clypeum donec interficerentur omnes habitatores Ahi **27** iumenta autem et praedam civitatis diviserunt sibi filii Israhel sicut praeceperat Dominus Iosue **28** qui succendit urbem et fecit eam tumulum sempiternum **29** regem quoque eius suspendit in patibulo usque ad vesperum et solis occasum praecepitque et deposuerunt cadaver eius de cruce proieceruntque in ipso introitu civitatis congesto super eum magno acervo lapidum qui permanet usque in praesentem diem **30** tunc aedificavit Iosue altare Domino Deo Israhel in monte Hebal **31** sicut praeceperat Moses famulus Domini filiis Israhel et scriptum est in volumine legis Mosi altare de lapidibus inpolitis quos ferrum non tetigit et obtulit super eo holocausta Domino immolavitque pacificas victimas **32** et scripsit super lapides deuteronomium legis Mosi quod ille digesserat coram filiis Israhel **33** omnis autem populus et maiores natu ducesque ac iudices stabant ex utraque parte arcae in conspectu sacerdotum qui portabant arcam foederis Domini ut advena ita et indigena media eorum pars iuxta montem Garizim et media iuxta montem Hebal sicut praeceperat Moses famulus Domini et primum quidem benedixit populo Israhel **34** post haec legit omnia verba benedictionis et maledictionis et cuncta quae scripta erant in legis volumine **35** nihil ex his quae Moses iusserat reliquit intactum sed universa replicavit coram omni multitudine Israhel mulieribus ac parvulis et advenis qui inter eos morabantur

9 quibus auditis cuncti reges trans Iordanem qui versabantur in montanis et in campestribus in maritimis ac litore maris Magni hii quoque qui habitabant iuxta Libanum Hettheus et Amorreus et Chananeus Ferezeus et Eveus et Iebuseus **2** congregati sunt pariter ut pugnarent contra Iosue et Israhel uno animo eademque sententia **3** at hii qui habitabant in Gabaon audientes cuncta quae fecerat Iosue Hiericho et Ahi **4** et callide cogitantes tulerunt sibi cibaria saccos veteres asinis inponentes et utres vinarios scissos atque consutos **5** calciamentaque perantiqua quae ad indicium vetustatis pittaciis consuta erant induti veteribus vestimentis panes quoque quos portabant ob viaticum duri erant et in frusta comminuti **6** perrexeruntque ad Iosue qui tunc morabatur in castris Galgalae et dixerunt ei

atque omni simul Israheli de terra longinqua venimus pacem vobiscum facere cupientes responderuntque viri Israhel ad eos atque dixerunt **7** ne forsitan in terra quae nobis sorte debetur habitetis et non possimus foedus inire vobiscum **8** at illi ad Iosue servi inquiunt tui sumus quibus Iosue quinam ait estis et unde venistis **9** responderunt de terra longinqua valde venerunt servi tui in nomine Domini Dei tui audivimus enim famam potentiae eius cuncta quae fecit in Aegypto **10** et duobus Amorreorum regibus trans Iordanem Seon regi Esebon et Og regi Basan qui erat in Astharoth **11** dixeruntque nobis seniores et omnes habitatores terrae nostrae tollite in manibus cibaria ob longissimam viam et occurrite eis ac dicite servi vestri sumus foedus inite nobiscum **12** en panes quando egressi sumus de domibus nostris ut veniremus ad vos calidos sumpsimus nunc sicci facti sunt et vetustate nimia comminuti **13** utres vini novos implevimus nunc rupti sunt et soluti vestes et calciamenta quibus induimur et quae habemus in pedibus ob longitudinem largioris viae trita sunt et paene consumpta **14** susceperunt igitur de cibariis eorum et os Domini non interrogaverunt **15** fecitque Iosue cum eis pacem et inito foedere pollicitus est quod non occiderentur principes quoque multitudinis iuraverunt eis **16** post dies autem tres initi foederis audierunt quod in vicino habitarent et inter eos futuri essent **17** moveruntque castra filii Israhel et venerunt in civitates eorum die tertio quarum haec vocabula sunt Gabaon et Caphira et Beroth et Cariathiarim **18** et non percusserunt eos eo quod iurassent eis principes multitudinis in nomine Domini Dei Israhel murmuravit itaque omne vulgus contra principes **19** qui responderunt eis iuravimus illis in nomine Domini Dei Israhel et idcirco non possumus eos contingere **20** sed hoc faciemus eis reserventur quidem ut vivant ne contra nos ira Domini concitetur si peieraverimus **21** sed sic vivant ut in usus universae multitudinis ligna caedant aquasque conportent quibus haec loquentibus **22** vocavit Gabaonitas Iosue et dixit eis cur nos decipere fraude voluistis ut diceretis procul valde habitamus a vobis cum in medio nostri sitis **23** itaque sub maledictione eritis et non deficiet de stirpe vestra ligna caedens aquasque conportans in domum Dei mei **24** qui responderunt nuntiatum est nobis servis tuis quae promisisset Dominus Deus tuus Mosi servo suo ut traderet vobis omnem terram et disperderet cunctos habitatores eius timuimus igitur valde et providimus animabus nostris vestro terrore conpulsi et hoc consilium inivimus **25** nunc autem in manu tua sumus quod tibi bonum et rectum videtur fac nobis **26** fecit ergo Iosue ut dixerat et liberavit eos de manibus filiorum Israhel ut non occiderentur **27** decrevitque in illo die esse eos in ministerium cuncti populi et altaris Domini caedentes ligna et aquas conportantes usque in praesens tempus in loco quem Dominus elegisset

10 quae cum audisset Adonisedec rex Hierusalem quod scilicet cepisset Iosue Ahi et subvertisset eam sicut enim fecerat Hiericho et regi eius sic fecit Ahi et regi illius et quod transfugissent Gabaonitae ad Israhel et essent foederati eorum **2** timuit valde urbs enim magna erat Gabaon et una regalium civitatum et maior oppido Ahi omnesque bellatores eius fortissimi **3** misit ergo Adonisedec rex Hierusalem ad Oham regem Hebron et ad Pharam regem Hieremoth ad Iaphie quoque regem Lachis et ad Dabir regem Eglon dicens **4** ascendite ad me et ferte praesidium ut expugnemus Gabaon quare transfugerit ad Iosue et filios Israhel **5** congregati igitur ascenderunt quinque reges Amorreorum rex Hierusalem rex Hebron rex Hieremoth rex Lachis rex Eglon simul cum exercitibus suis et castrametati sunt circa Gabaon obpugnantes eam **6** habitatores autem Gabaon urbis obsessae miserunt ad Iosue qui tunc morabatur in castris apud Galgalam et dixerunt ei ne retrahas manus tuas ab auxilio servorum tuorum ascende cito et libera nos ferque praesidium convenerunt enim adversum nos omnes reges Amorreorum qui habitant in montanis **7** ascenditque Iosue de Galgalis et omnis exercitus bellatorum cum eo viri fortissimi **8** dixitque Dominus ad Iosue ne timeas eos in manus enim tuas tradidi illos nullus tibi ex eis resistere poterit **9** inruit itaque Iosue super eos repente tota ascendens nocte de Galgalis **10** et conturbavit eos Dominus a facie Israhel contrivitque plaga magna in Gabaon ac persecutus est per viam ascensus Bethoron et percussit usque Azeca et Maceda **11** cumque fugerent filios Israhel et essent in descensu Bethoron Dominus misit super

eos lapides magnos de caelo usque Azeca et mortui sunt multo plures lapidibus grandinis quam quos gladio percusserant filii Israhel **12** tunc locutus est Iosue Domino in die qua tradidit Amorreum in conspectu filiorum Israhel dixitque coram eis sol contra Gabaon ne movearis et luna contra vallem Ahialon **13** steteruntque sol et luna donec ulcisceretur se gens de inimicis suis nonne scriptum est hoc in libro Iustorum stetit itaque sol in medio caeli et non festinavit occumbere spatio unius diei **14** non fuit ante et postea tam longa dies oboediente Domino voci hominis et pugnante pro Israhel **15** reversusque est Iosue cum omni Israhel in castra Galgalae **16** fugerant enim quinque reges et se absconderant in spelunca urbis Maceda **17** nuntiatumque est Iosue quod inventi essent quinque reges latentes in spelunca Maceda **18** qui praecepit sociis et ait volvite saxa ingentia ad os speluncae et ponite viros industrios qui clausos custodiant **19** vos autem nolite stare sed persequimini hostes et extremos quosque fugientium caedite ne dimittatis eos urbium suarum intrare praesidia quos tradidit Dominus Deus in manus vestras **20** caesis igitur adversariis plaga magna et usque ad internicionem paene consumptis hii qui Israhel effugere potuerunt ingressi sunt civitates munitas **21** reversusque est omnis exercitus ad Iosue in Maceda ubi tunc erant castra sani et integro numero nullusque contra filios Israhel muttire ausus est **22** praecepitque Iosue dicens aperite os speluncae et producite ad me quinque reges qui in ea latitant **23** fecerunt ministri ut sibi fuerat imperatum et eduxerunt ad eum quinque reges de spelunca regem Hierusalem regem Hebron regem Hieremoth regem Lachis regem Eglon **24** cumque educti essent ad eum vocavit omnes viros Israhel et ait ad principes exercitus qui secum erant ite et ponite pedes super colla regum istorum qui cum perrexissent et subiectorum pedibus colla calcarent **25** rursum ait ad eos nolite timere nec paveatis confortamini et estote robusti sic enim faciet Dominus cunctis hostibus vestris adversum quos dimicatis **26** percussitque Iosue et interfecit eos atque suspendit super quinque stipites fueruntque suspensi usque ad vesperum **27** cumque occumberet sol praecepit sociis ut deponerent eos de patibulis qui depositos proiecerunt in speluncam in qua latuerant et posuerunt super os eius saxa ingentia quae permanent usque in praesens **28** eodem die Macedam quoque cepit Iosue et percussit in ore gladii regemque illius interfecit et omnes habitatores eius non dimisit in ea saltim parvas reliquias fecitque regi Maceda sicut fecerat regi Hiericho **29** transivit cum omni Israhel de Maceda in Lebna et pugnabat contra eam **30** quam tradidit Dominus cum rege suo in manu Israhel percusseruntque urbem in ore gladii et omnes habitatores eius non dimiserunt in ea ullas reliquias feceruntque regi Lebna sicut fecerant regi Hiericho **31** de Lebna transivit in Lachis et exercitu per gyrum disposito obpugnabat eam **32** tradiditque Dominus Lachis in manu Israhel et cepit eam die altero atque percussit in ore gladii omnemque animam quae fuerat in ea sicut fecerat Lebna **33** eo tempore ascendit Hiram rex Gazer ut auxiliaretur Lachis quem percussit Iosue cum omni populo eius usque ad internicionem **34** transivitque de Lachis in Eglon et circumdedit **35** atque expugnavit eam eadem die percussitque in ore gladii omnes animas quae erant in ea iuxta omnia quae fecerat Lachis **36** ascendit quoque cum omni Israhele de Eglon in Hebron et pugnavit contra eam **37** cepitque et percussit in ore gladii regem quoque eius et omnia oppida regionis illius universasque animas quae in ea fuerant commoratae non reliquit in ea ullas reliquias sicut fecerat Eglon sic fecit et Hebron cuncta quae in ea repperit consumens gladio **38** inde reversus in Dabir **39** cepit eam atque vastavit regem quoque eius et omnia per circuitum oppida percussit in ore gladii non dimisit in ea ullas reliquias sicut fecerat Hebron et Lebna et regibus earum sic fecit Dabir et regi illius **40** percussit itaque Iosue omnem terram montanam et meridianam atque campestrem et Asedoth cum regibus suis non dimisit in ea ullas reliquias sed omne quod spirare poterat interfecit sicut praeceperat ei Dominus Deus Israhel **41** a Cadesbarne usque Gazam omnem terram Gosen usque Gabaon **42** universos reges et regiones eorum uno cepit impetu atque vastavit Dominus enim Deus Israhel pugnabat pro eo **43** reversusque est cum omni Israhele ad locum castrorum in Galgala

11 quae cum audisset Iabin rex Asor misit ad Iobab regem Madon et ad regem Someron atque ad

regem Acsaph 2 ad reges quoque aquilonis qui habitabant in montanis et in planitie contra meridiem Cheneroth in campestribus quoque et in regionibus Dor iuxta mare 3 Chananeumque ab oriente et occidente et Amorreum atque Hettheum ac Ferezeum et Iebuseum in montanis Eveum quoque qui habitabat ad radices Hermon in terra Masphe 4 egressique sunt omnes cum turmis suis populus multus nimis sicut harena quae est in litore maris equi quoque et currus inmensae multitudinis 5 conveneruntque omnes reges isti in unum ad aquas Merom ut pugnarent contra Israhel 6 dixitque Dominus ad Iosue ne timeas eos cras enim hac eadem hora ego tradam omnes istos vulnerandos in conspectu Israhel equos eorum subnervabis et currus igne conbures 7 venitque Iosue et omnis exercitus cum eo adversum illos ad aquas Merom subito et inruerunt super eos 8 tradiditque illos Dominus in manu Israhel qui percusserunt eos et persecuti sunt usque ad Sidonem magnam et aquas Maserefoth campumque Masphe qui est ad orientalem illius partem ita percussit omnes ut nullas dimitteret ex eis reliquias 9 fecit sicut praeceperat ei Dominus equos eorum subnervavit currusque conbusit 10 reversusque statim cepit Asor et regem eius percussit gladio Asor enim antiquitus inter omnia regna haec principatum tenebat 11 percussitque omnes animas quae ibidem morabantur non dimisit in ea ullas reliquias sed usque ad internicionem universa vastavit ipsamque urbem permisit incendio 12 et omnes per circuitum civitates regesque earum cepit percussit atque delevit sicut praeceperat ei Moses famulus Domini 13 absque urbibus quae erant in collibus et in tumulis sitae ceteras succendit Israhel unam tantum Asor munitissimam flamma consumpsit 14 omnemque praedam istarum urbium ac iumenta diviserunt sibi filii Israhel cunctis hominibus interfectis 15 sicut praeceperat Dominus Mosi servo suo ita praecepit Moses Iosue et ille universa conplevit non praeteriit de universis mandatis ne unum quidem verbum quod iusserat Dominus Mosi 16 cepit itaque Iosue omnem terram montanam et meridianam terramque Gosen et planitiem et occidentalem plagam montemque Israhel et campestria eius 17 et partem montis quae ascendit Seir usque Baalgad per planitiem Libani subter montem Hermon omnes reges eorum cepit percussit occidit 18 multo tempore pugnavit Iosue contra reges istos 19 non fuit civitas quae se non traderet filiis Israhel praeter Eveum qui habitabat in Gabaon omnes bellando cepit 20 Domini enim sententiae fuerat ut indurarentur corda eorum et pugnarent contra Israhel et caderent et non mererentur ullam clementiam ac perirent sicut praeceperat Dominus Mosi 21 in tempore illo venit Iosue et interfecit Enacim de montanis Hebron et Dabir et Anab et de omni monte Iuda et Israhel urbesque eorum delevit 22 non reliquit ullum de stirpe Enacim in terra filiorum Israhel absque civitatibus Gaza et Geth et Azoto in quibus solis relicti sunt 23 cepit ergo Iosue omnem terram sicut locutus est Dominus ad Mosen et tradidit eam in possessionem filiis Israhel secundum partes et tribus suas quievitque terra a proeliis

12 hii sunt reges quos percusserunt filii Israhel et possederunt terram eorum trans Iordanem ad solis ortum a torrente Arnon usque ad montem Hermon et omnem orientalem plagam quae respicit solitudinem 2 Seon rex Amorreorum qui habitavit in Esebon dominatus est ab Aroer quae sita est super ripam torrentis Arnon et mediae partis in valle dimidiique Galaad usque ad torrentem Iaboc qui est terminus filiorum Ammon 3 et a solitudine usque ad mare Cheneroth contra orientem et usque ad mare Deserti quod est mare Salsissimum ad orientalem plagam per viam quae ducit Bethesimoth et ab australi parte quae subiacent Asedothphasga 4 terminus Og regis Basan de reliquiis Rafaim qui habitavit in Astharoth et in Edrain et dominatus est in monte Hermon et in Salacha atque in universa Basan usque ad terminos 5 Gesuri et Machathi et dimidiae partis Galaad terminos Seon regis Esebon 6 Moses famulus Domini et filii Israhel percusserunt eos tradiditque terram eorum Moses in possessionem Rubenitis et Gadditis et dimidiae tribui Manasse 7 hii sunt reges terrae quos percussit Iosue et filii Israhel trans Iordanem ad occidentalem plagam a Baalgad in campo Libani usque ad montem cuius pars ascendit in Seir tradiditque eam Iosue in possessionem tribubus Israhel singulis partes suas 8 tam in montanis quam in planis atque campestribus in Aseroth et solitudine ac meridie Hettheus fuit et Amorreus Chananeus et

Ferezeus Eveus et Iebuseus 9 rex Hiericho unus rex Ahi quae est ex latere Bethel unus 10 rex Hierusalem unus rex Hebron unus 11 rex Hierimoth unus rex Lachis unus 12 rex Eglon unus rex Gazer unus 13 rex Dabir unus rex Gader unus 14 rex Herma unus rex Hered unus 15 rex Lebna unus rex Odollam unus 16 rex Maceda unus rex Bethel unus 17 rex Thaffua unus rex Afer unus 18 rex Afec unus rex Saron unus 19 rex Madon unus rex Asor unus 20 rex Someron unus rex Acsaph unus 21 rex Thenach unus rex Mageddo unus 22 rex Cades unus rex Iachanaem Chermeli unus 23 rex Dor et provinciae Dor unus rex gentium Galgal unus 24 rex Thersa unus omnes reges triginta et unus

13 Iosue senex provectaeque aetatis erat et dixit Dominus ad eum senuisti et longevus es terraque latissima derelicta est quae necdum est sorte divisa 2 omnis videlicet Galilea Philisthim et universa Gesuri 3 a fluvio turbido qui inrigat Aegyptum usque ad terminos Accaron contra aquilonem terra Chanaan quae in quinque regulos Philisthim dividitur Gazeos Azotios Ascalonitas Gettheos et Accaronitas 4 ad meridiem vero sunt Evei omnis terra Chanaan et Maara Sidoniorum usque Afeca et terminos Amorrei 5 eiusque confinia Libani quoque regio contra orientem a Baalgad sub monte Hermon donec ingrediaris Emath 6 omnium qui habitant in monte a Libano usque ad aquas Masrefoth universique Sidonii ego sum qui delebo eos a facie filiorum Israhel veniat ergo in parte hereditatis Israhel sicut praecepi tibi 7 et nunc divide terram in possessionem novem tribubus et dimidiae tribui Manasse 8 cum qua Ruben et Gad possederunt terram quam tradidit eis Moses famulus Domini trans fluenta Iordanis ad orientalem plagam 9 ab Aroer quae sita est in ripa torrentis Arnon et in vallis medio universaque campestria Medaba usque Dibon 10 et cunctas civitates Seon regis Amorrei qui regnavit in Esebon usque ad terminos filiorum Ammon 11 et Galaad ac terminum Gesuri et Machathi omnemque montem Hermon et universam Basan usque Saleca 12 omne regnum Og in Basan qui regnavit in Astharoth et Edraim ipse fuit de reliquiis Rafaim percussitque eos Moses atque delevit 13 nolueruntque disperdere filii Israhel Gesuri et Machathi et habitaverunt in medio Israhel usque in praesentem diem 14 tribui autem Levi non dedit possessionem sed sacrificia et victimae Domini Dei Israhel ipsa est eius hereditas sicut locutus est illi 15 dedit ergo Moses possessionem tribui filiorum Ruben iuxta cognationes suas 16 fuitque terminus eorum ab Aroer quae sita est in ripa torrentis Arnon et in valle eiusdem torrentis media universam planitiem quae ducit Medaba 17 et Esebon cunctosque viculos earum qui sunt in campestribus Dibon quoque et Bamothbaal et oppidum Baalmaon 18 Iessa et Cedmoth et Mepheeth 19 Cariathaim et Sebama et Sarathasar in monte convallis 20 Bethpheor et Asedothphasga et Bethaisimoth 21 omnes urbes campestres universaque regna Seon regis Amorrei qui regnavit in Esebon quem percussit Moses cum principibus Madian Eveum et Recem et Sur et Ur et Rabee duces Seon habitatores terrae 22 et Balaam filium Beor ariolum occiderunt filii Israhel gladio cum ceteris interfectis 23 factusque est terminus filiorum Ruben Iordanis fluvius haec est possessio Rubenitarum per cognationes suas urbium et viculorum 24 deditque Moses tribui Gad et filiis eius per cognationes suas possessionem cuius haec divisio est 25 terminus Iazer et omnes civitates Galaad dimidiamque partem terrae filiorum Ammon usque ad Aroer quae est contra Rabba 26 et ab Esebon usque Ramoth Masphe et Batanim et a Manaim usque ad terminos Dabir 27 in valle quoque Betharaam et Bethnemra et Soccoth et Saphon reliquam partem regni Seon regis Esebon huius quoque Iordanis finis est usque ad extremam partem maris Chenereth trans Iordanem ad orientalem plagam 28 haec est possessio filiorum Gad per familias suas civitates et villae earum 29 dedit et dimidiae tribui Manasse filiisque eius iuxta cognationes suas possessionem 30 cuius hoc principium est a Manaim universam Basan et cuncta regna Og regis Basan omnesque vicos Air qui sunt in Basan sexaginta oppida 31 et dimidiam partem Galaad Astharoth et Edrai urbes regni Og in Basan filiis Machir filii Manasse dimidiae parti filiorum Machir iuxta cognationes suas 32 hanc possessionem divisit Moses in campestribus Moab trans Iordanem contra Hiericho ad orientalem plagam 33 tribui autem Levi non dedit possessionem quoniam Dominus Deus Israhel ipse est possessio eius ut locutus est illi

14 hoc est quod possederunt filii Israhel in terra Chanaan quam dederunt eis Eleazar sacerdos et Iosue filius Nun et principes familiarum per tribus Israhel **2** sorte omnia dividentes sicut praeceperat Dominus in manu Mosi novem tribubus et dimidiae tribui **3** duabus enim tribubus et dimidiae dederat Moses trans Iordanem possessionem absque Levitis qui nihil terrae acceperunt inter fratres suos **4** sed in eorum successerant locum filii Ioseph in duas divisi tribus Manasse et Ephraim nec acceperunt Levitae aliam in terra partem nisi urbes ad habitandum et suburbana earum ad alenda iumenta et pecora sua **5** sicut praecepit Dominus Mosi ita fecerunt filii Israhel et diviserunt terram **6** accesserunt itaque filii Iuda ad Iosue in Galgala locutusque est ad eum Chaleb filius Iepphonne Cenezeus nosti quid locutus sit Dominus ad Mosen hominem Dei de me et te in Cadesbarne **7** quadraginta annorum eram quando me misit Moses famulus Domini de Cadesbarne ut considerarem terram nuntiavique ei quod mihi verum videbatur **8** fratres autem mei qui ascenderant mecum dissolverunt cor populi et nihilominus ego secutus sum Dominum Deum meum **9** iuravitque Moses in die illo dicens terram quam calcavit pes tuus erit possessio tua et filiorum tuorum in aeternum quia secutus es Dominum Deum meum **10** concessit ergo Dominus vitam mihi sicut pollicitus est usque in praesentem diem quadraginta et quinque anni sunt ex quo locutus est Dominus verbum istud ad Mosen quando ambulabat Israhel per solitudinem hodie octoginta quinque annorum sum **11** sic valens ut eo valebam tempore quando ad explorandum missus sum illius in me temporis fortitudo usque hodie perseverat tam ad bellandum quam ad gradiendum **12** da ergo mihi montem istum quem pollicitus est Dominus te quoque audiente in quo Enacim sunt et urbes magnae atque munitae si forte sit Dominus mecum et potuero delere eos sicut promisit mihi **13** benedixitque ei Iosue et tradidit Hebron in possessionem **14** atque ex eo fuit Hebron Chaleb filio Iepphonne Cenezeo usque in praesentem diem quia secutus est Dominum Deum Israhel **15** nomen Hebron antea vocabatur Cariatharbe Adam maximus ibi inter Enacim situs est et terra cessavit a proeliis

15 igitur sors filiorum Iudae per cognationes suas ista fuit a termino Edom desertum Sin contra meridiem et usque ad extremam partem australis plagae **2** initium eius a summitate maris Salsissimi et a lingua eius quae respicit meridiem **3** egrediturque contra ascensum Scorpionis et pertransit in Sina ascenditque in Cadesbarne et pervenit in Esrom ascendens Addara et circumiens Caricaa **4** atque inde pertransiens in Asemona et perveniens ad torrentem Aegypti eruntque termini eius mare Magnum hic erit finis meridianae plagae **5** ab oriente vero erit initium mare Salsissimum usque ad extrema Iordanis et ea quae respiciunt aquilonem a lingua maris usque ad eundem Iordanem fluvium **6** ascenditque terminus in Bethagla et transit ab aquilone in Betharaba ascendens ad lapidem Boem filii Ruben **7** et tendens usque ad terminos Debera de valle Achor contra aquilonem respiciens Galgala quae est ex adverso ascensionis Adommim ab australi parte torrentis transitque aquas quae vocantur fons Solis et erunt exitus eius ad fontem Rogel **8** ascenditque per convallem filii Ennom ex latere Iebusei ad meridiem haec est Hierusalem et inde se erigens ad verticem montis qui est contra Gehennom ad occidentem in summitate vallis Rafaim contra aquilonem **9** pertransitque a vertice montis usque ad fontem aquae Nepthoa et pervenit usque ad vicos montis Ephron inclinaturque in Bala quae est Cariathiarim id est urbs Silvarum **10** et circuit de Bala contra occidentem usque ad montem Seir transitque iuxta latus montis Iarim ad aquilonem in Cheslon et descendit in Bethsames transitque in Thamna **11** et pervenit contra aquilonem partis Accaron ex latere inclinaturque Sechrona et transit montem Baala pervenitque in Iebnehel et maris Magni contra occidentem fine concluditur **12** hii sunt termini filiorum Iuda per circuitum in cognationibus suis **13** Chaleb vero filio Iepphonne dedit partem in medio filiorum Iuda sicut praeceperat ei Dominus Cariatharbe patris Enach ipsa est Hebron **14** delevitque ex ea Chaleb tres filios Enach Sesai et Ahiman et Tholmai de stirpe Enach **15** atque inde conscendens venit ad habitatores Dabir quae prius vocabatur Cariathsepher id est civitas Litterarum **16** dixitque Chaleb qui percusserit Cariathsepher et ceperit eam dabo illi Axam filiam meam uxorem **17** cepitque eam

Othonihel filius Cenez frater Chaleb iunior deditque ei Axam filiam suam uxorem 18 quae cum pergerent simul suasit viro ut peteret a patre suo agrum suspiravitque ut sedebat in asino cui Chaleb quid habes inquit 19 at illa respondit da mihi benedictionem terram australem et arentem dedisti mihi iunge et inriguam dedit itaque ei Chaleb inriguum superius et inferius 20 haec est possessio tribus filiorum Iuda per cognationes suas 21 erantque civitates ab extremis partibus filiorum Iuda iuxta terminos Edom a meridie Cabsehel et Eder et Iagur 22 et Cina et Dimona Adeda 23 et Cedes et Asor Iethnan 24 Zif et Thelem Baloth 25 et Asor nova et Cariothesrom haec est Asor 26 Aman Same et Molada 27 et Asergadda et Asemon Bethfeleth 28 et Asersual et Bersabee et Baziothia 29 Bala et Hiim Esem 30 et Heltholad Exiil et Harma 31 Siceleg et Medemena et Sensenna 32 Lebaoth et Selim et Aenremmon omnes civitates viginti novem et villae earum 33 in campestribus vero Esthaul et Saraa et Asena 34 et Azanoe et Aengannim Thaffua et Aenaim 35 et Hierimoth Adulam Soccho et Azeca 36 et Saraim Adithaim et Gedera et Giderothaim urbes quattuordecim et villae earum 37 Sanan et Adesa et Magdalgad 38 Delean et Mesfa et Iecthel 39 Lachis et Bascath et Aglon 40 Thebbon et Lehemas et Chethlis 41 et Gideroth Bethdagon et Neema et Maceda civitates sedecim et villae earum 42 Labana et Aether et Asan 43 Ieptha et Esna et Nesib 44 Ceila et Achzib et Maresa civitates novem et villae earum 45 Accaron cum vicis et villulis suis 46 ab Accaron usque ad mare omnia quae vergunt ad Azotum et viculos eius 47 Azotus cum vicis et villulis suis Gaza cum viculis et villulis suis usque ad torrentem Aegypti mare Magnum terminus eius 48 et in monte Samir et Iether et Soccho 49 et Edenna Cariathsenna haec est Dabir 50 Anab et Isthemo et Anim 51 Gosen et Olon et Gilo civitates undecim et villae earum 52 Arab et Roma et Esaan 53 Ianum et Bethafua et Afeca 54 Ammatha et Cariatharbe haec est Hebron et Sior civitates novem et villae earum 55 Maon et Chermel et Zif et Iotae 56 Iezrehel et Iucadam et Zanoe 57 Accaim Gebaa et Thamna civitates decem et villae earum 58 Alul et Bethsur et Gedor 59 Mareth et Bethanoth et Elthecen civitates sex et villae earum 60 Cariathbaal haec est Cariathiarim urbs Silvarum et Arebba civitates duae et villae earum 61 in deserto Betharaba Meddin et Schacha 62 Anepsan et civitas Salis et Engaddi civitates sex et villae earum 63 Iebuseum autem habitatorem Hierusalem non potuerunt filii Iuda delere habitavitque Iebuseus cum filiis Iuda in Hierusalem usque in praesentem diem

16 cecidit quoque sors filiorum Ioseph ab Iordane contra Hiericho et aquas eius ab oriente solitudo quae ascendit de Hiericho ad montana Bethel 2 et egreditur de Bethel Luzam transitque terminum Archiatharoth 3 et descendit ad occidentem iuxta terminum Ieflethi usque ad terminos Bethoron inferioris et Gazer finiunturque regiones eius mari Magno 4 possederuntque filii Ioseph Manasse et Ephraim 5 et factus est terminus filiorum Ephraim per cognationes suas et possessio eorum contra orientem Atharothaddar usque Bethoron superiorem 6 egrediunturque confinia in mare Machmethath vero aquilonem respicit et circuit terminus contra orientem in Thanathselo et pertransit ab oriente Ianoe 7 descenditque de Ianoe in Atharoth et Noaratha et pervenit in Hiericho et egreditur ad Iordanem 8 de Taffua pertransitque contra mare in valle Harundineti suntque egressus eius in mare Salsissimum haec est possessio tribus filiorum Ephraim per familias suas 9 urbesque quae separatae sunt filiis Ephraim in medio possessionis filiorum Manasse et villae earum 10 et non interfecerunt filii Ephraim Chananeum qui habitabat in Gazer habitavitque Chananeus in medio Ephraim usque in diem hanc tributarius

17 cecidit autem sors tribui Manasse ipse est enim primogenitus Ioseph Machir primogenito Manasse patri Galaad qui fuit vir pugnator habuitque possessionem Galaad et Basan 2 et reliquis filiorum Manasse iuxta familias suas filiis Abiezer et filiis Elech et filiis Esrihel et filiis Sechem et filiis Epher et filiis Semida isti sunt filii Manasse filii Ioseph mares per cognationes suas 3 Salphaad vero filio Epher filii Galaad filii Machir filii Manasse non erant filii sed solae filiae quarum ista sunt nomina Maala et Noa Egla et Melcha et Thersa 4 veneruntque in conspectu Eleazari sacerdotis et Iosue filii Nun et principum dicentes Dominus praecepit per manum Mosi ut daretur nobis possessio in medio fratrum nostrorum deditque eis iuxta imperium Domini possessionem

in medio fratrum patris earum 5 et ceciderunt funiculi Manasse decem absque terra Galaad et Basan trans Iordanem 6 filiae enim Manasse possederunt hereditatem in medio filiorum eius terra autem Galaad cecidit in sortem filiorum Manasse qui reliqui erant 7 fuitque terminus Manasse ab Aser Machmathath quae respicit Sychem et egreditur ad dextram iuxta habitatores fontis Taffuae 8 etenim in sorte Manasse ceciderat terra Taffuae quae est iuxta terminos Manasse filiorum Ephraim 9 descenditque terminus vallis Harundineti in meridiem torrentis civitatum Ephraim quae in medio sunt urbium Manasse terminus Manasse ab aquilone torrentis et exitus eius pergit ad mare 10 ita ut ab austro sit possessio Ephraim et ab aquilone Manasse et utramque claudat mare et coniungantur sibi in tribu Aser ab aquilone et in tribu Isachar ab oriente 11 fuitque hereditas Manasse in Isachar et in Aser Bethsan et viculi eius et Ieblaam cum villulis suis et habitatores Dor cum oppidis suis habitatores quoque Hendor cum villulis suis similiterque habitatores Thanach cum villulis suis et habitatores Mageddo cum viculis suis et tertia pars urbis Nofeth 12 nec potuerunt filii Manasse has subvertere civitates sed coepit Chananeus habitare in terra ista 13 postquam autem convaluerunt filii Israhel subiecerunt Chananeos et fecerunt sibi tributarios nec interfecerunt eos 14 locutique sunt filii Ioseph ad Iosue atque dixerunt quare dedisti mihi possessionem sortis et funiculi unius cum sim tantae multitudinis et benedixerit mihi Dominus 15 ad quos Iosue ait si populus multus es ascende in silvam et succide tibi spatia in terra Ferezei et Rafaim quia angusta est tibi possessio montis Ephraim 16 cui responderunt filii Ioseph non poterimus ad montana conscendere cum ferreis curribus utantur Chananei qui habitant in terra campestri in qua sitae sunt Bethsan cum viculis suis et Iezrahel mediam possidens vallem 17 dixitque Iosue ad domum Ioseph Ephraim et Manasse populus multus es et magnae fortitudinis non habebis sortem unam 18 sed transibis ad montem et succides tibi atque purgabis ad habitandum spatia et poteris ultra procedere cum subverteris Chananeum quem dicis ferreos habere currus et esse fortissimum

18 congregatique sunt omnes filii Israhel in Silo ibique fixerunt tabernaculum testimonii et fuit eis terra subiecta 2 remanserant autem filiorum Israhel septem tribus quae necdum acceperant possessiones suas 3 ad quos Iosue ait usquequo marcetis ignavia et non intratis ad possidendam terram quam Dominus Deus patrum vestrorum dedit vobis 4 eligite de singulis tribubus ternos viros ut mittam eos et pergant atque circumeant terram et describant eam iuxta numerum uniuscuiusque multitudinis referantque ad me quod descripserint 5 dividite vobis terram in septem partes Iudas sit in terminis suis ab australi plaga et domus Ioseph ab aquilone 6 mediam inter hos terram in septem partes describite et huc venietis ad me ut coram Domino Deo vestro mittam vobis hic sortem 7 quia non est inter vos pars Levitarum sed sacerdotium Domini est eorum hereditas Gad autem et Ruben et dimidia tribus Manasse iam acceperant possessiones suas trans Iordanem ad orientalem plagam quas dedit eis Moses famulus Domini 8 cumque surrexissent viri ut pergerent ad describendam terram praecepit eis Iosue dicens circuite terram et describite eam ac revertimini ad me ut hic coram Domino Deo in Silo mittam vobis sortem 9 itaque perrexerunt et lustrantes eam in septem partes diviserunt scribentes in volumine reversique sunt ad Iosue in castra Silo 10 qui misit sortes coram Domino in Silo divisitque terram filiis Israhel in septem partes 11 et ascendit sors prima filiorum Beniamin per familias suas ut possiderent terram inter filios Iuda et filios Ioseph 12 fuitque terminus eorum contra aquilonem ab Iordane pergens iuxta latus Hiericho septentrionalis plagae et inde contra occidentem ad montana conscendens et perveniens in solitudinem Bethaven 13 atque pertransiens iuxta Luzam ad meridiem ipsa est Bethel descenditque in Atharothaddar in montem qui est ad meridiem Bethoron inferioris 14 et inclinatur circumiens contra mare a meridie montis qui respicit Bethoron contra africum suntque exitus eius in Cariathbaal quae vocatur et Cariathiarim urbem filiorum Iuda haec est plaga contra mare et occidentem 15 a meridie autem ex parte Cariathiarim egreditur terminus contra mare et pervenit usque ad fontem aquarum Nepthoa 16 descenditque in partem montis qui respicit

vallem filiorum Ennom et est contra septentrionalem plagam in extrema parte vallis Rafaim descenditque Gehennom id est vallis Ennom iuxta latus Iebusei ad austrum et pervenit ad fontem Rogel **17** transiens ad aquilonem et egrediens ad Aensemes id est fontem Solis **18** et pertransit usque ad tumulos qui sunt e regione ascensus Adommim descenditque ad Abenboen id est lapidem Boen filii Ruben et pertransit ex latere aquilonis ad campestria descenditque in planitiem **19** et praetergreditur contra aquilonem Bethagla suntque exitus eius contra linguam maris Salsissimi ab aquilone in fine Iordanis ad australem plagam **20** qui est terminus illius ab oriente haec est possessio filiorum Beniamin per terminos suos in circuitu et familias singulas **21** fueruntque civitates eius Hiericho et Bethagla et vallis Casis **22** Betharaba et Semaraim et Bethel **23** Avim et Affara et Ofra **24** villa Emona et Ofni et Gabee civitates duodecim et villae earum **25** Gabaon et Rama et Beroth **26** et Mesfe Cafera et Ammosa **27** et Recem Iarafel et Tharala **28** et Sela Eleph et Iebus quae est Hierusalem Gabaath et Cariath civitates quattuordecim et villae earum haec est possessio filiorum Beniamin iuxta familias suas

19 et egressa est sors secunda filiorum Symeon per cognationes suas fuitque hereditas **2** eorum in medio possessionis filiorum Iuda Bersabee et Sabee et Molada **3** et Asersual Bala et Asem **4** et Heltholath Bethul Arma **5** et Seceleg et Bethmarchaboth Asersusa **6** et Bethlebaoth et Saroen civitates tredecim et villae earum **7** Ahin et Remmon et Athar et Asan civitates quattuor et villae earum **8** omnes viculi per circuitum urbium istarum usque ad Balaath Berrameth contra australem plagam haec est hereditas filiorum Symeon iuxta cognationes suas **9** in funiculo et possessione filiorum Iuda quia maior erat et idcirco possederunt filii Symeon in medio hereditatis eorum **10** cecidit quoque sors tertia filiorum Zabulon per cognationes suas et factus est terminus possessionis eorum usque Sarith **11** ascenditque de mari et Medala ac pervenit in Debbaseth usque ad torrentem qui est contra Iecennam **12** et revertitur de Sarith contra orientem in fines Ceseleththabor et egreditur ad Dabereth ascenditque contra Iafie **13** et inde pertransit ad orientalem plagam Getthefer Etthacasin et egreditur in Remmon Ampthar et Noa **14** et circuit ad aquilonem et Nathon suntque egressus eius vallis Iepthahel **15** et Catheth et Nehalal et Semron et Iedala et Bethleem civitates duodecim et villae earum **16** haec est hereditas tribus filiorum Zabulon per cognationes suas urbes et viculi earum **17** Isachar egressa est sors quarta per cognationes suas **18** fuitque eius hereditas Hiezrahel et Chasaloth et Sunem **19** et Afaraim Seon et Anaarath **20** et Rabbith et Cesion Abes **21** et Rameth et Engannim et Enadda et Bethfeses **22** et pervenit terminus usque Thabor et Seesima et Bethsemes eruntque exitus eius Iordanes civitates sedecim et villae earum **23** haec est possessio filiorum Isachar per cognationes suas urbes et viculi earum **24** cecidit sors quinta tribui filiorum Aser per cognationes suas **25** fuitque terminus eorum Alchath et Oali et Beten et Axab **26** Elmelech et Amaad et Messal et pervenit usque ad Carmelum maris et Siorlabanath **27** ac revertitur contra orientem Bethdagon et pertransit usque Zabulon et vallem Iepthahel contra aquilonem in Bethemech et Neihel egrediturque ad levam Chabul **28** et Achran et Roob et Amon et Canae usque ad Sidonem magnam **29** revertiturque in Orma usque ad civitatem munitissimam Tyrum et usque Osa eruntque exitus eius in mare de funiculo Acziba **30** et Amma et Afec et Roob civitates viginti duae et villae earum **31** haec est possessio filiorum Aser per cognationes suas urbes et viculi earum **32** filiorum Nepthalim sexta pars cecidit per familias suas **33** et coepit terminus de Heleb et Helon in Sananim et Adami quae est Neceb et Iebnahel usque Lecum et egressus eorum usque ad Iordanem **34** revertiturque terminus contra occidentem in Aznoththabor atque inde egreditur in Ucoca et pertransit in Zabulon contra meridiem et in Aser contra occidentem et in Iuda ad Iordanem contra ortum solis **35** civitates munitissimae Aseddim Ser et Ammath et Recchath Chenereth **36** et Edema et Arama Asor **37** et Cedes et Edrai Nasor **38** et Ieron et Magdalel Horem et Bethanath et Bethsemes civitates decem et novem et villae earum **39** haec est possessio tribus filiorum Nepthali per cognationes suas urbes et viculi earum **40** tribui filiorum Dan per familias suas egressa est sors septima **41** et fuit terminus possessionis eius Saraa et Esthaol et Ahirsemes id est civitas Solis **42** Selebin et

Ahialon et Iethela 43 Helon et Themna et Acron 44 Helthecen et Gebthon et Baalath 45 Iud et Benebarach et Gethremmon 46 aquae Hiercon et Areccon cum termino qui respicit Ioppen 47 et ipso fine concluditur ascenderuntque filii Dan et pugnaverunt contra Lesem ceperuntque eam et percusserunt in ore gladii ac possederunt et habitaverunt in ea vocantes nomen eius Lesemdan ex nomine Dan patris sui 48 haec est possessio tribus filiorum Dan per cognationes suas urbes et viculi earum 49 cumque conplesset terram sorte dividere singulis per tribus suas dederunt filii Israhel possessionem Iosue filio Nun in medio sui 50 iuxta praeceptum Domini urbem quam postulavit Thamnathseraa in monte Ephraim et aedificavit civitatem habitavitque in ea 51 hae sunt possessiones quas sorte diviserunt Eleazar sacerdos et Iosue filius Nun et principes familiarum ac tribuum filiorum Israhel in Silo coram Domino ad ostium tabernaculi testimonii partitique sunt terram

20 et locutus est Dominus ad Iosue dicens loquere filiis Israhel et dic eis 2 separate urbes fugitivorum de quibus locutus sum ad vos per manum Mosi 3 ut confugiat ad eas quicumque animam percusserit nescius et possit evadere iram proximi qui ultor est sanguinis 4 cum ad unam harum confugerit civitatum stabitque ante portam civitatis et loquetur senioribus urbis illius ea quae se conprobent innocentem sicque suscipient eum et dabunt ei locum ad habitandum 5 cumque ultor sanguinis eum fuerit persecutus non tradent in manus eius quia ignorans percussit proximum eius nec ante biduum triduumve eius probatur inimicus 6 et habitabit in civitate illa donec stet ante iudicium causam reddens facti sui et moriatur sacerdos magnus qui fuerit in illo tempore tunc revertetur homicida et ingredietur civitatem et domum suam de qua fugerat 7 decreveruntque Cedes in Galilea montis Nepthali et Sychem in monte Ephraim et Cariatharbe ipsa est Hebron in monte Iuda 8 et trans Iordanem contra orientalem plagam Hiericho statuerunt Bosor quae sita est in campestri solitudine de tribu Ruben et Ramoth in Galaad de tribu Gad et Gaulon in Basan de tribu Manasse 9 hae civitates constitutae sunt cunctis filiis Israhel et advenis qui habitant inter eos ut fugeret ad eas qui animam nescius percussisset et non moreretur in manu proximi effusum sanguinem vindicare cupientis donec staret ante populum expositurus causam suam

21 accesseruntque principes familiarum Levi ad Eleazar sacerdotem et Iosue filium Nun et ad duces cognationum per singulas tribus filiorum Israhel 2 locutique sunt ad eos in Silo terrae Chanaan atque dixerunt Dominus praecepit per manum Mosi ut darentur nobis urbes ad habitandum et suburbana earum ad alenda iumenta 3 dederuntque filii Israhel de possessionibus suis iuxta imperium Domini civitates et suburbana earum 4 egressaque est sors in familiam Caath filiorum Aaron sacerdotis de tribubus Iuda et Symeon et Beniamin civitates tredecim 5 et reliquis filiorum Caath id est Levitis qui superflui erant de tribubus Ephraim et Dan et dimidia tribu Manasse civitates decem 6 porro filiis Gerson egressa est sors ut acciperent de tribubus Isachar et Aser et Nepthalim dimidiaque tribu Manasse in Basan civitates numero tredecim 7 et filiis Merari per cognationes suas de tribubus Ruben et Gad et Zabulon urbes duodecim 8 dederuntque filii Israhel Levitis civitates et suburbana earum sicut praecepit Dominus per manum Mosi singulis sorte tribuentes 9 de tribubus filiorum Iuda et Symeon dedit Iosue civitates quarum ista sunt nomina 10 filiis Aaron per familias Caath levitici generis prima enim sors illis egressa est 11 Cariatharbe patris Enach quae vocatur Hebron in monte Iuda et suburbana eius per circuitum 12 agros vero et villas eius dederat Chaleb filio Iepphonne ad possidendum 13 dedit ergo filiis Aaron sacerdotis Hebron confugii civitatem ac suburbana eius et Lebnam cum suburbanis suis 14 et Iether et Isthimon 15 et Helon Dabir 16 et Ahin et Iethan et Bethsemes cum suburbanis suis civitates novem de tribubus ut dictum est duabus 17 de tribu autem filiorum Beniamin Gabaon et Gabee 18 et Anathoth et Almon cum suburbanis suis civitates quattuor 19 omnes simul civitates filiorum Aaron sacerdotis tredecim cum suburbanis suis 20 reliquis vero per familias filiorum Caath levitici generis haec est data possessio 21 de tribu Ephraim urbs confugii Sychem cum suburbanis suis in monte Ephraim et Gazer 22 et Cebsain et Bethoron cum suburbanis suis civitates quattuor 23 de tribu quoque Dan

Elthece et Gebbethon 24 et Ahialon et Gethremmon
cum suburbanis suis civitates quattuor 25 porro de
dimidia tribu Manasse Thanach et Gethremmon cum
suburbanis suis civitates duae 26 omnes civitates
decem et suburbana earum datae sunt filiis Caath
inferioris gradus 27 filiis quoque Gerson levitici
generis dedit de dimidia tribu Manasse confugii
civitatem Gaulon in Basan et Bosram cum suburbanis
suis civitates duas 28 porro de tribu Isachar Cesion et
Dabereth 29 et Iaramoth et Engannim cum suburbanis
suis civitates quattuor 30 de tribu autem Aser Masal
et Abdon 31 et Elacoth et Roob cum suburbanis
suis civitates quattuor 32 de tribu quoque Nepthali
civitatem confugii Cedes in Galilea et Ammothdor et
Charthan cum suburbanis suis civitates tres 33 omnes
urbes familiarum Gerson tredecim cum suburbanis
suis 34 filiis autem Merari Levitis inferioris gradus per
familias suas data est de tribu Zabulon Iechenam et
Chartha 35 et Damna et Nalol civitates quattuor cum
suburbanis suis 36 [de tribu quoque Ruben ciuitates
confugii Bosor in solitudine et Cedson et Misor et Ocho
ciuitates quattuor cum suburbanis suis] 37 et de tribu
Gad civitates confugii Ramoth in Galaad et Manaim et
Esebon et Iazer civitates quattuor cum suburbanis
suis 40 omnes urbes filiorum Merari per familias
et cognationes suas duodecim 41 itaque universae
civitates Levitarum in medio possessionis filiorum
Israhel fuerunt quadraginta octo 42 cum suburbanis
suis singulae per familias distributae 43 deditque
Dominus Israheli omnem terram quam traditurum
se patribus eorum iuraverat et possederunt illam
atque habitaverunt in ea 44 dataque est ab eo pax in
omnes per circuitum nationes nullusque eis hostium
resistere ausus est sed cuncti in eorum dicionem
redacti sunt 45 ne unum quidem verbum quod illis
praestaturum se esse promiserat irritum fuit sed
rebus expleta sunt omnia

22 eodem tempore vocavit Iosue Rubenitas et
Gadditas et dimidiam tribum Manasse 2 dixitque
ad eos fecistis omnia quae vobis praecepit Moses
famulus Domini mihi quoque in omnibus oboedistis 3
nec reliquistis fratres vestros longo tempore usque
in praesentem diem custodientes imperium Domini
Dei vestri 4 quia igitur dedit Dominus Deus vester
fratribus vestris quietem ac pacem sicut pollicitus est
revertimini et ite in tabernacula vestra et in terram
possessionis quam tradidit vobis Moses famulus
Domini trans Iordanem 5 ita dumtaxat ut custodiatis
adtente et opere conpleatis mandatum et legem quam
praecepit vobis Moses servus Domini ut diligatis
Dominum Deum vestrum et ambuletis in omnibus
viis eius et observetis mandata illius adhereatisque ei
ac serviatis in omni corde et in omni anima vestra
6 benedixitque eis Iosue et dimisit eos qui reversi
sunt in tabernacula sua 7 tribui autem Manasse
mediae possessionem Moses dederat in Basan et
idcirco mediae quae superfuit dedit Iosue sortem inter
ceteros fratres suos trans Iordanem ad occidentalem
eius plagam cumque dimitteret eos in tabernacula
sua et benedixisset illis 8 dixit ad eos in multa
substantia atque divitiis revertimini ad sedes vestras
cum argento et auro aere ac ferro et veste multiplici
dividite praedam hostium cum fratribus vestris 9
reversique sunt et abierunt filii Ruben et filii Gad et
dimidia tribus Manasse a filiis Israhel de Silo quae sita
est in Chanaan ut intrarent Galaad terram possessionis
suae quam obtinuerant iuxta imperium Domini in
manu Mosi 10 cumque venissent ad tumulos Iordanis
in terra Chanaan aedificaverunt iuxta Iordanem altare
infinitae magnitudinis 11 quod cum audissent filii
Israhel et ad eos certi nuntii detulissent aedificasse
filios Ruben et Gad et dimidiae tribus Manasse altare
in terra Chanaan super Iordanis tumulos contra filios
Israhel 12 convenerunt omnes in Silo ut ascenderent et
dimicarent contra eos 13 et interim miserunt ad illos
in terram Galaad Finees filium Eleazar sacerdotem
14 et decem principes cum eo singulos de tribubus
singulis 15 qui venerunt ad filios Ruben et Gad et
dimidiae tribus Manasse in terram Galaad dixeruntque
ad eos 16 haec mandat omnis populus Domini quae
est ista transgressio cur reliquistis Dominum Deum
Israhel aedificantes altare sacrilegum et a cultu illius
recedentes 17 an parum vobis est quod peccastis in
Beelphegor et usque in praesentem diem macula
huius sceleris in nobis permanet multique de populo
corruerunt 18 et vos hodie reliquistis Dominum et
cras in universum Israhel eius ira desaeviet 19 quod si
putatis inmundam esse terram possessionis vestrae
transite ad terram in qua tabernaculum Domini

est et habitate inter nos tantum ut a Domino et a nostro consortio non recedatis aedificato altari praeter altare Domini Dei vestri **20** nonne Achan filius Zare praeteriit mandatum Domini et super omnem populum Israhel ira eius incubuit et ille erat unus homo atque utinam solus perisset in scelere suo **21** responderuntque filii Ruben et Gad et dimidiae tribus Manasse principibus legationis Israhel **22** fortissimus Deus Dominus fortissimus Deus Dominus ipse novit et Israhel simul intelleget si praevaricationis animo hoc altare construximus non custodiat nos sed puniat in praesenti **23** et si ea mente fecimus ut holocausta et sacrificium et pacificas victimas super eo inponeremus ipse quaerat et iudicet **24** et non ea magis cogitatione atque tractatu ut diceremus cras dicent filii vestri filiis nostris quid vobis et Domino Deo Israhel **25** terminum posuit Dominus inter nos et vos o filii Ruben et filii Gad Iordanem fluvium et idcirco partem non habetis in Domino et per hanc occasionem avertent filii vestri filios nostros a timore Domini putavimus itaque melius **26** et diximus extruamus nobis altare non in holocausta neque ad victimas offerendas **27** sed in testimonium inter nos et vos et subolem nostram vestramque progeniem ut serviamus Domino et iuris nostri sit offerre holocausta et victimas et pacificas hostias et nequaquam dicant cras filii vestri filiis nostris non est vobis pars in Domino **28** quod si voluerint dicere respondebunt eis ecce altare Domini quod fecerunt patres nostri non in holocausta neque in sacrificium sed in testimonium vestrum ac nostrum **29** absit a nobis hoc scelus ut recedamus a Domino et eius vestigia relinquamus extructo altari ad holocausta et sacrificia et victimas offerendas praeter altare Domini Dei nostri quod extructum est ante tabernaculum eius **30** quibus auditis Finees sacerdos et principes legationis Israhel qui erant cum eo placati sunt et verba filiorum Ruben et Gad et dimidiae tribus Manasse libentissime susceperunt **31** dixitque Finees filius Eleazari sacerdos ad eos nunc scimus quod nobiscum sit Dominus quoniam alieni estis a praevaricatione hac et liberastis filios Israhel de manu Domini **32** reversusque est cum principibus a filiis Ruben et Gad de terra Galaad finium Chanaan ad filios Israhel et rettulit eis **33** placuitque sermo cunctis audientibus et laudaverunt Deum filii Israhel et nequaquam ultra dixerunt ut ascenderent contra eos atque pugnarent et delerent terram possessionis eorum **34** vocaveruntque filii Ruben et filii Gad altare quod extruxerant Testimonium nostrum quod Dominus ipse sit Deus

23 evoluto autem multo tempore postquam pacem Dominus dederat Israheli subiectis in gyro nationibus universis et Iosue iam longevo et persenilis aetatis **2** vocavit Iosue omnem Israhelem maioresque natu et principes ac duces et magistros dixitque ad eos ego senui et progressioris aetatis sum **3** vosque cernitis omnia quae fecerit Dominus Deus vester cunctis per circuitum nationibus quomodo pro vobis ipse pugnaverit **4** et nunc quia vobis sorte divisit omnem terram ab orientali parte Iordanis usque ad mare Magnum multaeque adhuc supersunt nationes **5** Dominus Deus vester disperdet eas et auferet a facie vestra et possidebitis terram sicut vobis pollicitus est **6** tantum confortamini et estote solliciti ut custodiatis cuncta quae scripta sunt in volumine legis Mosi et non declinetis ab eis nec ad dextram nec ad sinistram **7** ne postquam intraveritis ad gentes quae inter vos futurae sunt iuretis in nomine deorum earum et serviatis eis et adoretis illos **8** sed adhereatis Domino Deo vestro quod fecistis usque in diem hanc **9** et tunc auferet Dominus in conspectu vestro gentes magnas et robustissimas et nullus vobis resistere poterit **10** unus e vobis persequetur hostium mille viros quia Dominus Deus vester pro vobis ipse pugnabit sicut pollicitus est **11** hoc tantum diligentissime praecavete ut diligatis Dominum Deum vestrum **12** quod si volueritis gentium harum quae inter vos habitant erroribus adherere et cum eis miscere conubia atque amicitias copulare **13** iam nunc scitote quod Dominus Deus vester non eas deleat ante faciem vestram sed sint vobis in foveam ac laqueum et offendiculum ex latere vestro et sudes in oculis vestris donec vos auferat atque disperdat de terra hac optima quam tradidit vobis **14** en ego hodie ingrediar viam universae terrae et toto animo cognoscetis quod de omnibus verbis quae se Dominus praestaturum nobis esse pollicitus est unum non praeterierit in cassum **15** sicut ergo implevit opere quod promisit et prospera cuncta venerunt sic adducet super vos quicquid malorum comminatus

est donec vos auferat atque disperdat de terra hac optima quam tradidit vobis **16** eo quod praeterieritis pactum Domini Dei vestri quod pepigit vobiscum et servieritis diis alienis et adoraveritis eos cito atque velociter consurget in vos furor Domini et auferemini de terra hac optima quam tradidit vobis

24 congregavitque Iosue omnes tribus Israhel in Sychem et vocavit maiores natu ac principes et iudices et magistros steteruntque in conspectu Domini **2** et ad populum sic locutus est haec dicit Dominus Deus Israhel trans fluvium habitaverunt patres vestri ab initio Thare pater Abraham et Nahor servieruntque diis alienis **3** tuli ergo patrem vestrum Abraham de Mesopotamiae finibus et adduxi eum in terram Chanaan multiplicavique semen eius **4** et dedi ei Isaac illique rursum dedi Iacob et Esau e quibus Esau dedi montem Seir ad possidendum Iacob vero et filii eius descenderunt in Aegyptum **5** misique Mosen et Aaron et percussi Aegyptum multis signis atque portentis **6** eduxique vos et patres vestros de Aegypto et venistis ad mare persecutique sunt Aegyptii patres vestros cum curribus et equitatu usque ad mare Rubrum **7** clamaverunt autem ad Dominum filii Israhel qui posuit tenebras inter vos et Aegyptios et adduxit super eos mare et operuit illos viderunt oculi vestri cuncta quae in Aegypto fecerim et habitastis in solitudine multo tempore **8** et introduxi vos ad terram Amorrei qui habitabat trans Iordanem cumque pugnarent contra vos tradidi eos in manus vestras et possedistis terram eorum atque interfecistis illos **9** surrexit autem Balac filius Sepphor rex Moab et pugnavit contra Israhelem misitque et vocavit Balaam filium Beor ut malediceret vobis **10** et ego nolui audire eum sed e contrario per illum benedixi vobis et liberavi vos de manu eius **11** transistisque Iordanem et venistis ad Hiericho pugnaveruntque contra vos viri civitatis eius Amorreus et Ferezeus et Chananeus et Hettheus et Gergeseus et Eveus et Iebuseus et tradidi illos in manus vestras **12** misique ante vos crabrones et eieci eos de locis suis duos reges Amorreorum non in gladio et arcu tuo **13** dedique vobis terram in qua non laborastis et urbes quas non aedificastis ut habitaretis in eis vineas et oliveta quae non plantastis **14** nunc ergo timete Dominum et servite ei perfecto corde atque verissimo et auferte deos quibus servierunt patres vestri in Mesopotamia et in Aegypto ac servite Domino **15** sin autem malum vobis videtur ut Domino serviatis optio vobis datur eligite hodie quod placet cui potissimum servire debeatis utrum diis quibus servierunt patres vestri in Mesopotamia an diis Amorreorum in quorum terra habitatis ego autem et domus mea serviemus Domino **16** responditque populus et ait absit a nobis ut relinquamus Dominum et serviamus diis alienis **17** Dominus Deus noster ipse eduxit nos et patres nostros de terra Aegypti de domo servitutis fecitque videntibus nobis signa ingentia et custodivit nos in omni via per quam ambulavimus et in cunctis populis per quos transivimus **18** et eiecit universas gentes Amorreum habitatorem terrae quam nos intravimus serviemus igitur Domino quia ipse est Deus noster **19** dixitque Iosue ad populum non poteritis servire Domino Deus enim sanctus et fortis aemulator est nec ignoscet sceleribus vestris atque peccatis **20** si dimiseritis Dominum et servieritis diis alienis convertet se et adfliget vos atque subvertet postquam vobis praestiterit bona **21** dixitque populus ad Iosue nequaquam ita ut loqueris erit sed Domino serviemus **22** et Iosue ad populum testes inquit vos estis quia ipsi elegeritis vobis Dominum ut serviatis ei responderuntque testes **23** nunc ergo ait auferte deos alienos de medio vestrum et inclinate corda vestra ad Dominum Deum Israhel **24** dixitque populus ad Iosue Domino Deo nostro serviemus oboedientes praeceptis eius **25** percussit igitur Iosue in die illo foedus et proposuit populo praecepta atque iudicia in Sychem **26** scripsitque omnia verba haec in volumine legis Dei et tulit lapidem pergrandem posuitque eum subter quercum quae erat in sanctuario Domini **27** et dixit ad omnem populum en lapis iste erit vobis in testimonium quod audierit omnia verba Domini quae locutus est vobis ne forte postea negare velitis et mentiri Domino Deo vestro **28** dimisitque populum singulos in possessionem suam **29** et post haec mortuus est Iosue filius Nun servus Domini centum decem annorum **30** sepelieruntque eum in finibus possessionis suae in Thamnathsare quae sita est in monte Ephraim a septentrionali parte montis Gaas **31** servivitque Israhel Domino cunctis diebus Iosue et seniorum qui longo vixerunt tempore post

Iosue et qui noverant omnia opera Domini quae fecerat in Israhel **32** ossa quoque Ioseph quae tulerant filii Israhel de Aegypto sepelierunt in Sychem in parte agri quem emerat Iacob a filiis Emmor patris Sychem centum novellis ovibus et fuit in possessione filiorum Ioseph **33** Eleazar quoque filius Aaron mortuus est et sepelierunt eum in Gaab Finees filii eius quae data est ei in monte Ephraim

Iudicum

1 post mortem Iosue consuluerunt filii Israhel Dominum dicentes quis ascendet ante nos contra Chananeum et erit dux belli **2** dixitque Dominus Iudas ascendet ecce tradidi terram in manus eius **3** et ait Iudas Symeoni fratri suo ascende mecum in sorte mea et pugna contra Chananeum ut et ego pergam tecum in sorte tua et abiit cum eo Symeon **4** ascenditque Iudas et tradidit Dominus Chananeum ac Ferezeum in manus eorum et percusserunt in Bezec decem milia virorum **5** inveneruntque Adonibezec in Bezec et pugnaverunt contra eum ac percusserunt Chananeum et Ferezeum **6** fugit autem Adonibezec quem secuti conprehenderunt caesis summitatibus manuum eius ac pedum **7** dixitque Adonibezec septuaginta reges amputatis manuum ac pedum summitatibus colligebant sub mensa mea ciborum reliquias sicut feci ita reddidit mihi Deus adduxeruntque eum in Hierusalem et ibi mortuus est **8** obpugnantes ergo filii Iuda Hierusalem ceperunt eam et percusserunt in ore gladii tradentes cunctam incendio civitatem **9** et postea descendentes pugnaverunt contra Chananeum qui habitabat in montanis et ad meridiem et in campestribus **10** pergensque Iudas contra Chananeum qui habitabat in Hebron cui nomen fuit antiquitus Cariatharbe percussit Sisai et Ahiman et Tholmai **11** atque inde profectus abiit ad habitatores Dabir cuius nomen vetus erat Cariathsepher id est civitas Litterarum **12** dixitque Chaleb qui percusserit Cariathsepher et vastaverit eam dabo ei Axam filiam meam uxorem **13** cumque cepisset eam Othonihel filius Cenez frater Chaleb minor dedit ei filiam suam coniugem **14** quam pergentem in itinere monuit vir suus ut peteret a patre suo agrum quae cum suspirasset sedens asino dixit ei Chaleb quid habes **15** at illa respondit da mihi benedictionem quia terram arentem dedisti mihi da et inriguam aquis dedit ergo ei Chaleb inriguum superius et inriguum inferius **16** filii autem Cinei cognati Mosi ascenderunt de civitate Palmarum cum filiis Iuda in desertum sortis eius quod est ad meridiem Arad et habitaverunt cum eo **17** abiit autem Iudas cum Symeone fratre suo et percusserunt simul Chananeum qui habitabat in Sephath et interfecerunt eum vocatumque est nomen urbis Horma id est anathema **18** cepitque Iudas Gazam cum finibus suis et Ascalonem atque Accaron cum terminis suis **19** fuitque Dominus cum Iuda et montana possedit nec potuit delere habitatores vallis quia falcatis curribus abundabant **20** dederuntque Chaleb Hebron sicut dixerat Moses qui delevit ex ea tres filios Enach **21** Iebuseum autem habitatorem Hierusalem non deleverunt filii Beniamin habitavitque Iebuseus cum filiis Beniamin in Hierusalem usque in praesentem diem **22** domus quoque Ioseph ascendit in Bethel fuitque Dominus cum eis **23** nam cum obsiderent urbem quae prius Luza vocabatur **24** viderunt hominem egredientem de civitate dixeruntque ad eum ostende nobis introitum civitatis et faciemus tecum misericordiam **25** qui cum ostendisset eis percusserunt urbem in ore gladii hominem autem illum et omnem cognationem eius dimiserunt **26** qui dimissus abiit in terram Etthim et aedificavit ibi civitatem vocavitque eam Luzam quae ita appellatur usque in praesentem diem **27** Manasses quoque non delevit Bethsan et Thanach cum viculis suis et habitatores Dor et Ieblaam et Mageddo cum viculis suis coepitque Chananeus habitare cum eis **28** postquam autem confortatus est Israhel fecit eos tributarios et delere noluit **29** Ephraim etiam non interfecit Chananeum qui habitabat in Gazer sed habitavit cum eo **30** Zabulon non delevit habitatores Cetron et Naalon sed habitavit Chananeus in medio eius factusque est ei tributarius **31** Aser quoque non delevit habitatores Achcho et Sidonis Alab et Achazib et Alba et Afec et Roob **32** habitavitque in medio Chananei habitatoris illius terrae nec interfecit eum **33** Nepthali non delevit habitatores Bethsemes et Bethanath et habitavit inter Chananeum habitatorem terrae fueruntque ei Bethsemitae et Bethanitae tributarii **34** artavitque Amorreus filios Dan in monte nec dedit eis locum ut ad planiora descenderent **35** habitavitque in monte Hares quod interpretatur testaceo in Ahilon et Salabim et adgravata est manus domus Ioseph factusque est ei tributarius **36** fuit autem terminus Amorrei ab ascensu Scorpionis Petra et superiora loca

2 ascenditque angelus Domini de Galgal ad locum Flentium et ait eduxi vos de Aegypto et introduxi in terram pro qua iuravi patribus vestris et pollicitus

sum ut non facerem irritum pactum meum vobiscum in sempiternum 2 ita dumtaxat ut non feriretis foedus cum habitatoribus terrae huius et aras eorum subverteretis et noluistis audire vocem meam cur hoc fecistis 3 quam ob rem nolui delere eos a facie vestra ut habeatis hostes et dii eorum sint vobis in ruinam 4 cumque loqueretur angelus Domini verba haec ad omnes filios Israhel elevaverunt vocem suam et fleverunt 5 et vocatum est nomen loci illius Flentium sive Lacrimarum immolaveruntque ibi hostias Domino 6 dimisit ergo Iosue populum et abierunt filii Israhel unusquisque in possessionem suam ut obtinerent eam 7 servieruntque Domino cunctis diebus eius et seniorum qui longo post eum vixerunt tempore et noverant omnia opera Domini quae fecerat cum Israhel 8 mortuus est autem Iosue filius Nun famulus Domini centum et decem annorum 9 et sepelierunt eum in finibus possessionis suae in Thamnathsare in monte Ephraim a septentrionali plaga montis Gaas 10 omnisque illa generatio congregata est ad patres suos et surrexerunt alii qui non noverant Dominum et opera quae fecerat cum Israhel 11 feceruntque filii Israhel malum in conspectu Domini et servierunt Baalim 12 ac dimiserunt Dominum Deum patrum suorum qui eduxerat eos de terra Aegypti et secuti sunt deos alienos deos quoque populorum qui habitabant in circuitu eorum et adoraverunt eos et ad iracundiam concitaverunt Dominum 13 dimittentes eum et servientes Baal et Astharoth 14 iratusque Dominus contra Israhel tradidit eos in manibus diripientium qui ceperunt eos et vendiderunt hostibus qui habitabant per gyrum nec potuerunt resistere adversariis suis 15 sed quocumque pergere voluissent manus Domini erat super eos sicut locutus est et iuravit eis et vehementer adflicti sunt 16 suscitavitque Dominus iudices qui liberarent eos de vastantium manibus sed nec illos audire voluerunt 17 fornicantes cum diis alienis et adorantes eos cito deseruerunt viam per quam ingressi fuerant patres eorum et audientes mandata Domini omnia fecere contraria 18 cumque Dominus iudices suscitaret in diebus eorum flectebatur misericordia et audiebat adflictorum gemitus et liberabat eos de caede vastantium 19 postquam autem mortuus esset iudex revertebantur et multo maiora faciebant quam fecerant patres sui sequentes deos alienos et servientes eis et adorantes illos non dimiserunt adinventiones suas et viam durissimam per quam ambulare consueverant 20 iratusque est furor Domini in Israhel et ait quia irritum fecit gens ista pactum meum quod pepigeram cum patribus eorum et vocem meam audire contempsit 21 et ego non delebo gentes quas dimisit Iosue et mortuus est 22 ut in ipsis experiar Israhel utrum custodiant viam Domini et ambulent in ea sicut custodierunt patres eorum an non 23 dimisit ergo Dominus omnes has nationes et cito subvertere noluit nec tradidit in manibus Iosue

3 hae sunt gentes quas Dominus dereliquit ut erudiret in eis Israhelem et omnes qui non noverant bella Chananeorum 2 et postea discerent filii eorum certare cum hostibus et habere consuetudinem proeliandi 3 quinque satrapas Philisthinorum omnemque Chananeum et Sidonium atque Eveum qui habitabat in monte Libano de monte Baalhermon usque ad introitum Emath 4 dimisitque eos ut in ipsis experiretur Israhelem utrum audiret mandata Domini quae praeceperat patribus eorum per manum Mosi an non 5 itaque filii Israhel habitaverunt in medio Chananei et Hetthei et Amorrei et Ferezei et Evei et Iebusei 6 et duxerunt uxores filias eorum ipsique filias suas eorum filiis tradiderunt et servierunt diis eorum 7 feceruntque malum in conspectu Domini et obliti sunt Dei sui servientes Baalim et Astharoth 8 iratusque Dominus contra Israhel tradidit eos in manus Chusanrasathaim regis Mesopotamiae servieruntque ei octo annis 9 et clamaverunt ad Dominum qui suscitavit eis salvatorem et liberavit eos Othonihel videlicet filium Cenez fratrem Chaleb minorem 10 fuitque in eo spiritus Domini et iudicavit Israhel egressusque est ad pugnam et tradidit Dominus in manu eius Chusanrasathaim regem Syriae et oppressit eum 11 quievitque terra quadraginta annis et mortuus est Othonihel filius Cenez 12 addiderunt autem filii Israhel facere malum in conspectu Domini qui confortavit adversum eos Eglon regem Moab quia fecerunt malum in conspectu eius 13 et copulavit ei filios Ammon et Amalech abiitque et percussit Israhel atque possedit urbem Palmarum 14 servieruntque filii Israhel Eglon regi Moab decem et octo annis 15 et

postea clamaverunt ad Dominum qui suscitavit eis salvatorem vocabulo Ahoth filium Gera filii Iemini qui utraque manu utebatur pro dextera miseruntque filii Israhel per illum munera Eglon regi Moab **16** qui fecit sibi gladium ancipitem habentem in medio capulum longitudinis palmae manus et accinctus est eo subter sagum in dextro femore **17** obtulitque munera Eglon regi Moab erat autem Eglon crassus nimis **18** cumque obtulisset ei munera prosecutus est socios qui cum eo venerant **19** et reversus de Galgalis ubi erant idola dixit ad regem verbum secretum habeo ad te o rex et ille imperavit silentium egressisque omnibus qui circa eum erant **20** ingressus est Ahoth ad eum sedebat autem in aestivo cenaculo solus dixitque verbum Dei habeo ad te qui statim surrexit de throno **21** extenditque Ahoth manum sinistram et tulit sicam de dextro femore suo infixitque eam in ventre eius **22** tam valide ut capulus ferrum sequeretur in vulnere ac pinguissimo adipe stringeretur nec eduxit gladium sed ita ut percusserat reliquit in corpore statimque per secreta naturae alvi stercora proruperunt **23** Ahoth autem clausis diligentissime ostiis cenaculi et obfirmatis sera **24** per posticam egressus est servique regis ingressi viderunt clausas fores cenaculi atque dixerunt forsitan purgat alvum in aestivo cubiculo **25** expectantesque diu donec erubescerent et videntes quod nullus aperiret tulerunt clavem et aperientes invenerunt dominum suum iacentem in terra mortuum **26** Ahoth autem dum illi turbarentur effugit et pertransiit locum Idolorum unde reversus fuerat venitque in Seirath **27** et statim insonuit bucina in monte Ephraim descenderuntque cum eo filii Israhel ipso in fronte gradiente **28** qui dixit ad eos sequimini me tradidit enim Dominus inimicos nostros Moabitas in manus nostras descenderuntque post eum et occupaverunt vada Iordanis quae transmittunt in Moab et non dimiserunt transire quemquam **29** sed percusserunt Moabitas in tempore illo circiter decem milia omnes robustos et fortes viros nullus eorum evadere potuit **30** humiliatusque est Moab die illo sub manu Israhel et quievit terra octoginta annis **31** post hunc fuit Samgar filius Anath qui percussit de Philisthim sescentos viros vomere et ipse quoque defendit Israhel

4 addideruntque filii Israhel facere malum in conspectu Domini post mortem Ahoth **2** et tradidit illos Dominus in manu Iabin regis Chanaan qui regnavit in Asor habuitque ducem exercitus sui nomine Sisaram ipse autem habitabat in Aroseth gentium **3** clamaveruntque filii Israhel ad Dominum nongentos enim habebat falcatos currus et per viginti annos vehementer oppresserat eos **4** erat autem Debbora prophetis uxor Lapidoth quae iudicabat populum in illo tempore **5** et sedebat sub palma quae nomine illius vocabatur inter Rama et Bethel in monte Ephraim ascendebantque ad eam filii Israhel in omne iudicium **6** quae misit et vocavit Barac filium Abinoem de Cedes Nepthalim dixitque ad eum praecepit tibi Dominus Deus Israhel vade et duc exercitum in montem Thabor tollesque tecum decem milia pugnatorum de filiis Nepthalim et de filiis Zabulon **7** ego autem ducam ad te in loco torrentis Cison Sisaram principem exercitus Iabin et currus eius atque omnem multitudinem et tradam eos in manu tua **8** dixitque ad eam Barac si venis mecum vadam si nolueris venire non pergam **9** quae dixit ad eum ibo quidem tecum sed in hac vice tibi victoria non reputabitur quia in manu mulieris tradetur Sisara surrexit itaque Debbora et perrexit cum Barac in Cedes **10** qui accitis Zabulon et Nepthalim ascendit cum decem milibus pugnatorum habens Debboram in comitatu suo **11** Aber autem Cineus recesserat quondam a ceteris Cineis fratribus suis filiis Obab cognati Mosi et tetenderat tabernacula usque ad vallem quae vocatur Sennim et erat iuxta Cedes **12** nuntiatumque est Sisarae quod ascendisset Barac filius Abinoem in montem Thabor **13** et congregavit nongentos falcatos currus omnemque exercitum de Aroseth gentium ad torrentem Cison **14** dixitque Debbora ad Barac surge haec est enim dies in qua tradidit Dominus Sisaram in manus tuas en ipse ductor est tuus descendit itaque Barac de monte Thabor et decem milia pugnatorum cum eo **15** perterruitque Dominus Sisaram et omnes currus eius universamque multitudinem in ore gladii ad conspectum Barac in tantum ut Sisara de curru desiliens pedibus fugeret **16** et Barac persequeretur fugientes currus et exercitum usque ad Aroseth gentium et omnis hostium multitudo usque ad internicionem caderet **17** Sisara autem

fugiens pervenit ad tentorium Iahel uxoris Aber Cinei erat enim pax inter Iabin regem Asor et domum Aber Cinei **18** egressa igitur Iahel in occursum Sisarae dixit ad eum intra ad me domine mi intra ne timeas qui ingressus tabernaculum eius et opertus ab ea pallio **19** dixit ad eam da mihi obsecro paululum aquae quia valde sitio quae aperuit utrem lactis et dedit ei bibere et operuit illum **20** dixitque Sisara ad eam sta ante ostium tabernaculi et cum venerit aliquis interrogans te et dicens numquid hic est aliquis respondebis nullus est **21** tulit itaque Iahel uxor Aber clavum tabernaculi adsumens pariter malleum et ingressa abscondite et cum silentio posuit supra tempus capitis eius clavum percussumque malleo defixit in cerebrum usque ad terram qui soporem morti socians defecit et mortuus est **22** et ecce Barac sequens Sisaram veniebat egressaque Iahel in occursum eius dixit ei veni et ostendam tibi virum quem quaeris qui cum intrasset ad eam vidit Sisaram iacentem mortuum et clavum infixum in tempore eius **23** humiliavit ergo Deus in die illo Iabin regem Chanaan coram filiis Israhel **24** qui crescebant cotidie et forti manu opprimebant Iabin regem Chanaan donec delerent eum

5 cecineruntque Debbora et Barac filius Abinoem in die illo dicentes **2** qui sponte obtulistis de Israhel animas vestras ad periculum benedicite Domino **3** audite reges percipite auribus principes ego sum ego sum quae Domino canam psallam Domino Deo Israhel **4** Domine cum exires de Seir et transires per regiones Edom terra mota est caelique ac nubes stillaverunt aquis **5** montes fluxerunt a facie Domini et Sinai a facie Domini Dei Israhel **6** in diebus Samgar filii Anath in diebus Iahel quieverunt semitae et qui ingrediebantur per eas ambulaverunt per calles devios **7** cessaverunt fortes in Israhel et quieverunt donec surgeret Debbora surgeret mater in Israhel **8** nova bella elegit Dominus et portas hostium ipse subvertit clypeus et hasta si apparuerint in quadraginta milibus Israhel **9** cor meum diligit principes Israhel qui propria voluntate obtulistis vos discrimini benedicite Domino **10** qui ascenditis super nitentes asinos et sedetis in iudicio et ambulatis in via loquimini **11** ubi conlisi sunt currus et hostium est suffocatus exercitus ibi narrentur iustitiae Domini et clementia in fortes Israhel tunc descendit populus Domini ad portas et obtinuit principatum **12** surge surge Debbora surge surge et loquere canticum surge Barac et adprehende captivos tuos fili Abinoem **13** salvatae sunt reliquiae populi Dominus in fortibus dimicavit **14** ex Ephraim delevit eos in Amalech et post eum ex Beniamin in populos tuos o Amalech de Machir principes descenderunt et de Zabulon qui exercitum ducerent ad bellandum **15** duces Isachar fuere cum Debbora et Barac vestigia sunt secuti qui quasi in praeceps ac baratrum se discrimini dedit diviso contra se Ruben magnanimorum repperta contentio est **16** quare habitas inter duos terminos ut audias sibilos gregum diviso contra se Ruben magnanimorum repperta contentio est **17** Galaad trans Iordanem quiescebat et Dan vacabat navibus Aser habitabat in litore maris et in portibus morabatur **18** Zabulon vero et Nepthalim obtulerunt animas suas morti in regione Merome **19** venerunt reges et pugnaverunt pugnaverunt reges Chanaan in Thanach iuxta aquas Mageddo et tamen nihil tulere praedantes **20** de caelo dimicatum est contra eos stellae manentes in ordine et cursu suo adversum Sisaram pugnaverunt **21** torrens Cison traxit cadavera eorum torrens Cadumim torrens Cison conculca anima mea robustos **22** ungulae equorum ceciderunt fugientibus impetu et per praeceps ruentibus fortissimis hostium **23** maledicite terrae Meroz dixit angelus Domini maledicite habitatoribus eius quia non venerunt ad auxilium Domini in adiutorium fortissimorum eius **24** benedicta inter mulieres Iahel uxor Aber Cinei benedicatur in tabernaculo suo **25** aquam petenti lac dedit et in fiala principum obtulit butyrum **26** sinistram manum misit ad clavum et dexteram ad fabrorum malleos percussitque Sisaram quaerens in capite vulneri locum et tempus valide perforans **27** inter pedes eius ruit defecit et mortuus est ante pedes illius volvebatur et iacebat exanimis et miserabilis **28** per fenestram prospiciens ululabat mater eius et de cenaculo loquebatur cur moratur regredi currus eius quare tardaverunt pedes quadrigarum illius **29** una sapientior ceteris uxoribus eius haec socrui verba respondit **30** forsitan nunc dividit spolia et pulcherrima feminarum eligitur ei vestes diversorum colorum Sisarae traduntur in praedam et supellex varia ad ornanda colla congeritur **31** sic pereant

omnes inimici tui Domine qui autem diligunt te sicut sol in ortu suo splendet ita rutilent quievitque terra per quadraginta annos

6 fecerunt autem filii Israhel malum in conspectu Domini qui tradidit eos in manu Madian septem annis **2** et oppressi sunt valde ab eis feceruntque sibi antra et speluncas in montibus et munitissima ad repugnandum loca **3** cumque sevisset Israhel ascendebat Madian et Amalech et ceteri orientalium nationum **4** et apud eos figentes tentoria sicut erant in herbis cuncta vastabant usque ad introitum Gazae nihilque omnino ad vitam pertinens relinquebant in Israhel non oves non boves non asinos **5** ipsi enim et universi greges eorum veniebant cum tabernaculis et instar lucustarum universa conplebant innumera multitudo hominum et camelorum quicquid tetigerant devastantes **6** humiliatusque est Israhel valde in conspectu Madian **7** et clamavit ad Dominum postulans auxilium contra Madianitas **8** qui misit ad eos virum prophetam et locutus est haec dicit Dominus Deus Israhel ego vos feci conscendere de Aegypto et eduxi de domo servitutis **9** et liberavi de manu Aegyptiorum et omnium inimicorum qui adfligebant vos eiecique eos ad introitum vestrum et tradidi vobis terram eorum **10** et dixi ego Dominus Deus vester ne timeatis deos Amorreorum in quorum terra habitatis et noluistis audire vocem meam **11** venit autem angelus Domini et sedit sub quercu quae erat in Ephra et pertinebat ad Ioas patrem familiae Ezri cumque Gedeon filius eius excuteret atque purgaret frumenta in torculari ut fugeret Madian **12** apparuit ei et ait Dominus tecum virorum fortissime **13** dixitque ei Gedeon obsecro Domine si Dominus nobiscum est cur adprehenderunt nos haec omnia ubi sunt mirabilia eius quae narraverunt patres nostri atque dixerunt de Aegypto eduxit nos Dominus nunc autem dereliquit nos et tradidit in manibus Madian **14** respexitque ad eum Dominus et ait vade in hac fortitudine tua et liberabis Israhel de manu Madian scito quod miserim te **15** qui respondens ait obsecro Domine mi in quo liberabo Israhel ecce familia mea infima est in Manasse et ego minimus in domo patris mei **16** dixitque ei Dominus ego ero tecum et percuties Madian quasi unum virum **17** et ille si inveni inquit gratiam coram te da mihi signum quod tu sis qui loquaris ad me **18** ne recedas hinc donec revertar ad te portans sacrificium et offerens tibi qui respondit ego praestolabor adventum tuum **19** ingressus est itaque Gedeon et coxit hedum et de farinae modio azymos panes carnesque ponens in canistro et ius carnium mittens in ollam tulit omnia sub quercum et obtulit ei **20** cui dixit angelus Domini tolle carnes et panes azymos et pone super petram illam et ius desuper funde cumque fecisset ita **21** extendit angelus Domini summitatem virgae quam tenebat in manu et tetigit carnes et azymos panes ascenditque ignis de petra et carnes azymosque consumpsit angelus autem Domini evanuit ex oculis eius **22** vidensque Gedeon quod esset angelus Domini ait heu mihi Domine Deus quia vidi angelum Domini facie ad faciem **23** dixitque ei Dominus pax tecum ne timeas non morieris **24** aedificavit ergo ibi Gedeon altare Domino vocavitque illud Domini pax usque in praesentem diem cum adhuc esset in Ephra quae est familiae Ezri **25** nocte illa dixit Dominus ad eum tolle taurum patris tui et alterum taurum annorum septem destruesque aram Baal quae est patris tui et nemus quod circa aram est succide **26** et aedificabis altare Domino Deo tuo in summitate petrae huius super quam sacrificium ante posuisti tollesque taurum secundum et offeres holocaustum super lignorum struem quae de nemore succideris **27** adsumptis igitur Gedeon decem viris de servis suis fecit sicut praeceperat Dominus timens autem domum patris sui et homines illius civitatis per diem facere noluit sed omnia nocte conplevit **28** cumque surrexissent viri oppidi eius mane viderunt destructam aram Baal lucumque succisum et taurum alterum inpositum super altare quod tunc aedificatum erat **29** dixeruntque ad invicem quis hoc fecit cumque perquirerent auctorem facti dictum est Gedeon filius Ioas fecit haec omnia **30** et dixerunt ad Ioas produc filium tuum ut moriatur quia destruxit aram Baal et succidit nemus **31** quibus ille respondit numquid ultores estis Baal et pugnatis pro eo qui adversarius eius est moriatur antequam lux crastina veniat si deus est vindicet se de eo qui suffodit aram eius **32** ex illo die vocatus est Gedeon Hierobbaal eo quod dixisset Ioas ulciscatur se de eo Baal qui suffodit altare eius **33** igitur omnis Madian et Amalech et orientales

populi congregati sunt simul et transeuntes Iordanem castrametati sunt in valle Iezrahel **34** spiritus autem Domini induit Gedeon qui clangens bucina convocavit domum Abiezer ut sequeretur **35** misitque nuntios in universum Manassen qui et ipse secutus est eum et alios nuntios in Aser et Zabulon et Nepthalim qui occurrerunt ei **36** dixitque Gedeon ad Dominum si salvum facis per manum meam Israhel sicut locutus es **37** ponam vellus hoc lanae in area si ros in solo vellere fuerit et in omni terra siccitas sciam quod per manum meam sicut locutus es liberabis Israhel **38** factumque est ita et de nocte consurgens expresso vellere concam rore conplevit **39** dixitque rursus ad Dominum ne irascatur furor tuus contra me si adhuc semel temptavero signum quaerens in vellere oro ut solum vellus siccum sit et omnis terra rore madens **40** fecitque Dominus nocte illa ut postulaverat et fuit siccitas in solo vellere et ros in omni terra

7 igitur Hierobbaal qui est et Gedeon de nocte consurgens et omnis populus cum eo venit ad fontem qui vocatur Arad erant autem castra Madian in valle ad septentrionalem plagam collis Excelsi **2** dixitque Dominus ad Gedeon multus tecum est populus nec tradetur Madian in manus eius ne glorietur contra me Israhel et dicat meis viribus liberatus sum **3** loquere ad populum et cunctis audientibus praedica qui formidolosus et timidus est revertatur recesseruntque de monte Galaad et reversa sunt ex populo viginti duo milia virorum et tantum decem milia remanserunt **4** dixitque Dominus ad Gedeon adhuc populus multus est duc eos ad aquas et ibi probabo illos et de quo dixero tibi ut tecum vadat ipse pergat quem ire prohibuero revertatur **5** cumque descendisset populus ad aquas dixit Dominus ad Gedeon qui lingua lambuerint aquas sicut solent canes lambere separabis eos seorsum qui autem curvatis genibus biberint in altera parte erunt **6** fuit itaque numerus eorum qui manu ad os proiciente aquas lambuerant trecenti viri omnis autem reliqua multitudo flexo poplite biberat **7** et ait Dominus ad Gedeon in trecentis viris qui lambuerunt aquas liberabo vos et tradam Madian in manu tua omnis autem reliqua multitudo revertatur in locum suum **8** sumptis itaque pro numero cibariis et tubis omnem reliquam multitudinem abire praecepit ad tabernacula sua et ipse cum trecentis viris se certamini dedit castra autem Madian erant subter in valle **9** eadem nocte dixit Dominus ad eum surge et descende in castra quia tradidi eos in manu tua **10** sin autem solus ire formidas descendat tecum Phara puer tuus **11** et cum audieris quid loquantur tunc confortabuntur manus tuae et securior ad hostium castra descendes descendit ergo ipse et Phara puer eius in partem castrorum ubi erant armatorum vigiliae **12** Madian autem et Amalech et omnes orientales populi fusi iacebant in valle ut lucustarum multitudo cameli quoque innumerabiles erant sicut harena quae iacet in litoribus maris **13** cumque venisset Gedeon narrabat aliquis somnium proximo suo et in hunc modum referebat quod viderat vidi somnium et videbatur mihi quasi subcinericius panis ex hordeo volvi et in Madian castra descendere cumque pervenisset ad tabernaculum percussit illud atque subvertit et terrae funditus coaequavit **14** respondit is cui loquebatur non est hoc aliud nisi gladius Gedeonis filii Ioas viri Israhelitae tradidit Deus in manu eius Madian et omnia castra eius **15** cumque audisset Gedeon somnium et interpretationem eius adoravit et reversus ad castra Israhel ait surgite tradidit enim Dominus in manus nostras castra Madian **16** divisitque trecentos viros in tres partes et dedit tubas in manibus eorum lagoenasque vacuas ac lampadas in medio lagoenarum **17** et dixit ad eos quod me facere videritis hoc facite ingrediar partem castrorum et quod fecero sectamini **18** quando personaverit tuba in manu mea vos quoque per castrorum circuitum clangite et conclamate Domino et Gedeoni **19** ingressusque est Gedeon et trecenti viri qui erant cum eo in parte castrorum incipientibus vigiliis noctis mediae et custodibus suscitatis coeperunt bucinis clangere et conplodere inter se lagoenas **20** cumque per gyrum castrorum in tribus personarent locis et hydrias confregissent tenuerunt sinistris manibus lampadas et dextris sonantes tubas clamaveruntque gladius Domini et Gedeonis **21** stantes singuli in loco suo per circuitum castrorum hostilium omnia itaque castra turbata sunt et vociferantes ululantesque fugerunt **22** et nihilominus insistebant trecenti viri bucinis personantes inmisitque Dominus gladium in omnibus

castris et mutua se caede truncabant 23 fugientes usque Bethseta et crepidinem Abelmeula in Tebbath conclamantes autem viri Israhel de Nepthali et Aser et omni Manasse persequebantur Madian 24 misitque Gedeon nuntios in omnem montem Ephraim dicens descendite in occursum Madian et occupate aquas usque Bethbera atque Iordanem clamavitque omnis Ephraim et praeoccupavit aquas atque Iordanem usque Bethbera 25 adprehensosque duos viros Madian Oreb et Zeb interfecit Oreb in petra Oreb Zeb vero in torculari Zeb et persecuti sunt Madian capita Oreb et Zeb portantes ad Gedeon trans fluenta Iordanis

8 dixeruntque ad eum viri Ephraim quid est hoc quod facere voluisti ut non nos vocares cum ad pugnam pergeres contra Madian iurgantes fortiter et prope vim inferentes 2 quibus ille respondit quid enim tale facere potui quale vos fecistis nonne melior est racemus Ephraim vindemiis Abiezer 3 in manus vestras tradidit Dominus principes Madian Oreb et Zeb quid tale facere potui quale vos fecistis quod cum locutus esset requievit spiritus eorum quo tumebant contra eum 4 cumque venisset Gedeon ad Iordanem transivit eum cum trecentis viris qui secum erant et prae lassitudine fugientes persequi non poterant 5 dixitque ad viros Soccoth date obsecro panes populo qui mecum est quia valde defecerunt ut possimus persequi Zebee et Salmana reges Madian 6 responderunt principes Soccoth forsitan palmae manuum Zebee et Salmana in manu tua sunt et idcirco postulas ut demus exercitui tuo panes 7 quibus ille ait cum ergo tradiderit Dominus Zebee et Salmana in manus meas conteram carnes vestras cum spinis tribulisque deserti 8 et inde conscendens venit in Phanuhel locutusque est ad viros eius loci similia cui et illi responderunt sicut responderant viri Soccoth 9 dixit itaque et eis cum reversus fuero victor in pace destruam turrem hanc 10 Zebee autem et Salmana requiescebant cum omni exercitu suo quindecim milia enim viri remanserant ex omnibus turmis orientalium populorum caesis centum viginti milibus bellatorum et educentium gladium 11 ascendensque Gedeon per viam eorum qui in tabernaculis morabantur ad orientalem partem Nobee et Iecbaa percussit castra hostium qui securi erant et nihil adversi suspicabantur 12 fugeruntque Zebee et Salmana quos persequens Gedeon conprehendit turbato omni exercitu eorum 13 revertensque de bello ante solis ortum 14 adprehendit puerum de viris Soccoth interrogavitque eum nomina principum et seniorum Soccoth et descripsit septuaginta septem viros 15 venitque ad Soccoth et dixit eis en Zebee et Salmana super quibus exprobrastis mihi dicentes forsitan manus Zebee et Salmana in manibus tuis sunt et idcirco postulas ut demus viris qui lassi sunt et defecerunt panes 16 tulit ergo seniores civitatis et spinas deserti ac tribulos et contrivit cum eis atque comminuit viros Soccoth 17 turrem quoque Phanuhel subvertit occisis habitatoribus civitatis 18 dixitque ad Zebee et Salmana quales fuerunt viri quos occidistis in Thabor qui responderunt similes tui et unus ex eis quasi filius regis 19 quibus ille ait fratres mei fuerunt filii matris meae vivit Dominus si servassetis eos non vos occiderem 20 dixitque Iether primogenito suo surge et interfice eos qui non eduxit gladium timebat enim quia adhuc puer erat 21 dixeruntque Zebee et Salmana tu surge et inrue in nos quia iuxta aetatem robur est hominis surrexit Gedeon et interfecit Zebee et Salmana et tulit ornamenta ac bullas quibus colla regalium camelorum decorari solent 22 dixeruntque omnes viri Israhel ad Gedeon dominare nostri tu et filius tuus et filius filii tui quia liberasti nos de manu Madian 23 quibus ille ait non dominabor vestri nec dominabitur in vos filius meus sed dominabitur Dominus 24 dixitque ad eos unam petitionem postulo a vobis date mihi inaures ex praeda vestra inaures enim aureas Ismahelitae habere consuerant 25 qui responderunt libentissime dabimus expandentesque super terram pallium proiecerunt in eo inaures de praeda 26 et fuit pondus postulatarum inaurium mille septingenti auri sicli absque ornamentis et monilibus et veste purpurea quibus Madian reges uti soliti erant et praeter torques aureos camelorum 27 fecitque ex eo Gedeon ephod et posuit illud in civitate sua Ephra fornicatusque est omnis Israhel in eo et factum est Gedeoni et omni domui eius in ruinam 28 humiliatus est autem Madian coram filiis Israhel nec potuerunt ultra elevare cervices sed quievit terra per quadraginta annos quibus praefuit Gedeon 29 abiit itaque Hierobbaal filius Ioas et habitavit in domo

sua 30 habuitque septuaginta filios qui egressi sunt de femore eius eo quod plures haberet uxores 31 concubina autem illius quam habebat in Sychem genuit ei filium nomine Abimelech 32 mortuusque est Gedeon filius Ioas in senectute bona et sepultus in sepulchro Ioas patris sui in Ephra de familia Ezri 33 postquam autem mortuus est Gedeon aversi sunt filii Israhel et fornicati cum Baalim percusseruntque cum Baal foedus ut esset eis in deum 34 nec recordati sunt Domini Dei sui qui eruit eos de manu omnium inimicorum suorum per circuitum 35 nec fecerunt misericordiam cum domo Hierobbaal Gedeon iuxta omnia bona quae fecerat Israheli

9 abiit autem Abimelech filius Hierobbaal in Sychem ad fratres matris suae et locutus est ad eos et ad omnem cognationem domus patris matris suae dicens 2 loquimini ad omnes viros Sychem quid vobis est melius ut dominentur vestri septuaginta viri omnes filii Hierobbaal an ut dominetur vobis unus vir simulque considerate quia os vestrum et caro vestra sum 3 locutique sunt fratres matris eius de eo ad omnes viros Sychem universos sermones istos et inclinaverunt cor eorum post Abimelech dicentes frater noster est 4 dederuntque illi septuaginta pondo argenti de fano Baalbrith qui conduxit sibi ex eo viros inopes et vagos secutique sunt eum 5 et venit in domum patris sui Ephra et occidit fratres suos filios Hierobbaal septuaginta viros super lapidem unum remansitque Ioatham filius Hierobbaal minimus et absconditus est 6 congregati sunt autem omnes viri Sychem et universae familiae urbis Mello abieruntque et constituerunt regem Abimelech iuxta quercum quae stabat in Sychem 7 quod cum nuntiatum esset Ioatham ivit et stetit in vertice montis Garizim elevataque voce clamavit et dixit audite me viri Sychem ita audiat vos Deus 8 ierunt ligna ut unguerent super se regem dixeruntque olivae impera nobis 9 quae respondit numquid possum deserere pinguedinem meam qua et dii utuntur et homines et venire ut inter ligna promovear 10 dixeruntque ligna ad arborem ficum veni et super nos regnum accipe 11 quae respondit eis numquid possum deserere dulcedinem meam fructusque suavissimos et ire ut inter cetera ligna commovear 12 locuta sunt quoque ligna ad vitem veni et impera nobis 13 quae respondit numquid possum deserere vinum meum quod laetificat Deum et homines et inter ligna cetera commoveri 14 dixeruntque omnia ligna ad ramnum veni et impera super nos 15 quae respondit eis si vere me regem vobis constituitis venite et sub mea umbra requiescite sin autem non vultis egrediatur ignis de ramno et devoret cedros Libani 16 nunc igitur si recte et absque peccato constituistis super vos regem Abimelech et bene egistis cum Hierobbaal et cum domo eius et reddidistis vicem beneficiis eius qui pugnavit pro vobis 17 et animam suam dedit periculis ut erueret vos de manu Madian 18 qui nunc surrexistis contra domum patris mei et interfecistis filios eius septuaginta viros super unum lapidem et constituistis regem Abimelech filium ancillae eius super habitatores Sychem eo quod frater vester sit 19 si ergo recte et absque vitio egistis cum Hierobbaal et domo eius hodie laetamini in Abimelech et ille laetetur in vobis 20 sin autem perverse egrediatur ignis ex eo et consumat habitatores Sychem et oppidum Mello egrediaturque ignis de viris Sychem et de oppido Mello et devoret Abimelech 21 quae cum dixisset fugit et abiit in Bera habitavitque ibi metu Abimelech fratris sui 22 regnavit itaque Abimelech super Israhel tribus annis 23 misitque Deus spiritum pessimum inter Abimelech et habitatores Sychem qui coeperunt eum detestari 24 et scelus interfectionis septuaginta filiorum Hierobbaal et effusionem sanguinis eorum conferre in Abimelech fratrem suum et in ceteros Sycimarum principes qui eum adiuverant 25 posueruntque insidias adversum eum in montium summitate et dum illius praestolantur adventum exercebant latrocinia agentes praedas de praetereuntibus nuntiatumque est Abimelech 26 venit autem Gaal filius Obed cum fratribus suis et transivit in Sycimam ad cuius adventum erecti habitatores Sychem 27 egressi sunt in agros vastantes vineas uvasque calcantes et factis cantantium choris ingressi sunt fanum dei sui et inter epulas et pocula maledicebant Abimelech 28 clamante Gaal filio Obed quis est Abimelech et quae est Sychem ut serviamus ei numquid non est filius Hierobbaal et constituit principem Zebul servum suum super viros Emmor patris Sychem cur igitur servimus ei 29 utinam daret aliquis populum istum sub manu

mea ut auferrem de medio Abimelech dictumque est Abimelech congrega exercitus multitudinem et veni **30** Zebul enim princeps civitatis auditis sermonibus Gaal filii Obed iratus est valde **31** et misit clam ad Abimelech nuntios dicens ecce Gaal filius Obed venit in Sycimam cum fratribus suis et obpugnat adversum te civitatem **32** surge itaque nocte cum populo qui tecum est et latita in agro **33** et primo mane oriente sole inrue super civitatem illo autem egrediente adversum te cum populo suo fac ei quod potueris **34** surrexit itaque Abimelech cum omni exercitu suo nocte et tetendit insidias iuxta Sycimam in quattuor locis **35** egressusque est Gaal filius Obed et stetit in introitu portae civitatis surrexit autem Abimelech et omnis exercitus cum eo de insidiarum loco **36** cumque vidisset populum Gaal dixit ad Zebul ecce de montibus multitudo descendit cui ille respondit umbras montium vides quasi hominum capita et hoc errore deciperis **37** rursumque Gaal ait ecce populus de umbilico terrae descendit et unus cuneus venit per viam quae respicit quercum **38** cui dixit Zebul ubi est nunc os tuum quo loquebaris quis est Abimelech ut serviamus ei nonne iste est populus quem despiciebas egredere et pugna contra eum **39** abiit ergo Gaal spectante Sycimarum populo et pugnavit contra Abimelech **40** qui persecutus est eum fugientem et in urbem conpulit ceciderunt que ex parte eius plurimi usque ad portam civitatis **41** et Abimelech sedit in Ruma Zebul autem Gaal et socios eius expulit de urbe nec in ea passus est commorari **42** sequenti ergo die egressus est populus in campum quod cum nuntiatum esset Abimelech **43** tulit exercitum suum et divisit in tres turmas tendens insidias in agris vidensque quod egrederetur populus de civitate surrexit et inruit in eos **44** cum cuneo suo obpugnans et obsidens civitatem duae autem turmae palantes per campum adversarios sequebantur **45** porro Abimelech omni illo die obpugnabat urbem quam cepit interfectis habitatoribus eius ipsaque destructa ita ut sal in ea dispergeret **46** quod cum audissent qui habitabant in turre Sycimorum ingressi sunt fanum dei sui Berith ubi foedus cum eo pepigerant et ex eo locus nomen acceperat qui erat valde munitus **47** Abimelech quoque audiens viros turris Sycimorum pariter conglobatos **48** ascendit in montem Selmon cum omni populo suo et arrepta securi praecidit arboris ramum inpositumque ferens umero dixit ad socios quod me vidistis facere cito facite **49** igitur certatim ramos de arboribus praecidentes sequebantur ducem quos circumdantes praesidio succenderunt atque ita factum est ut fumo et igne mille hominum necarentur viri pariter ac mulieres habitatorum turris Sychem **50** Abimelech autem inde proficiscens venit ad oppidum Thebes quod circumdans obsidebat exercitu **51** erat autem turris excelsa in media civitate ad quam confugerant viri simul ac mulieres et omnes principes civitatis clausa firmissime ianua et super turris tectum stantes per propugnacula **52** accedensque Abimelech iuxta turrem pugnabat fortiter et adpropinquans ostio ignem subponere nitebatur **53** et ecce una mulier fragmen molae desuper iaciens inlisit capiti Abimelech et confregit cerebrum eius **54** qui vocavit cito armigerum suum et ait ad eum evagina gladium tuum et percute me ne forte dicatur quod a femina interfectus sim qui iussa perficiens interfecit eum **55** illoque mortuo omnes qui cum eo erant de Israhel reversi sunt in sedes suas **56** et reddidit Deus malum quod fecerat Abimelech contra patrem suum interfectis septuaginta fratribus suis **57** Sycimitis quoque quod operati erant retributum est et venit super eos maledictio Ioatham filii Hierobbaal

10 post Abimelech surrexit dux in Israhel Thola filius Phoa patrui Abimelech vir de Isachar qui habitavit in Sanir montis Ephraim **2** et iudicavit Israhel viginti et tribus annis mortuusque ac sepultus est in Sanir **3** huic successit Iair Galaadites qui iudicavit Israhel per viginti et duos annos **4** habens triginta filios sedentes super triginta pullos asinarum et principes triginta civitatum quae ex nomine eius appellatae sunt Avothiair id est oppida Iair usque in praesentem diem in terra Galaad **5** mortuusque est Iair ac sepultus in loco cui est vocabulum Camon **6** filii autem Israhel peccatis veteribus iungentes nova fecerunt malum in conspectu Domini et servierunt idolis Baalim et Astharoth et diis Syriae ac Sidonis et Moab et filiorum Ammon et Philisthim dimiseruntque Dominum et non colebant eum **7** contra quos iratus tradidit eos in manu Philisthim et filiorum Ammon **8** adflictique sunt et vehementer oppressi per annos

decem et octo omnes qui habitabant trans Iordanem in terra Amorrei quae est in Galaad **9** in tantum ut filii Ammon Iordane transmisso vastarent Iudam et Beniamin et Ephraim adflictusque est Israhel nimis **10** et clamantes ad Dominum dixerunt peccavimus tibi quia dereliquimus Deum nostrum et servivimus Baalim **11** quibus locutus est Dominus numquid non Aegyptii et Amorrei filiique Ammon et Philisthim **12** Sidonii quoque et Amalech et Chanaan oppresserunt vos et clamastis ad me et erui vos de manu eorum **13** et tamen reliquistis me et coluistis deos alienos idcirco non addam ut ultra vos liberem **14** ite et invocate deos quos elegistis ipsi vos liberent in tempore angustiae **15** dixeruntque filii Israhel ad Dominum peccavimus redde tu nobis quicquid tibi placet tantum nunc libera nos **16** quae dicentes omnia de finibus suis alienorum deorum idola proiecerunt et servierunt Deo qui doluit super miseriis eorum **17** itaque filii Ammon conclamantes in Galaad fixere tentoria contra quos congregati filii Israhel in Maspha castrametati sunt **18** dixeruntque principes Galaad singuli ad proximos suos qui primus e nobis contra filios Ammon coeperit dimicare erit dux populi Galaad

11 fuit illo tempore Iepthae Galaadites vir fortissimus atque pugnator filius meretricis mulieris qui natus est de Galaad **2** habuit autem Galaad uxorem de qua suscepit filios qui postquam creverant eiecerunt Iepthae dicentes heres in domo patris nostri esse non poteris quia de altera matre generatus es **3** quos ille fugiens atque devitans habitavit in terra Tob congregatique sunt ad eum viri inopes et latrocinantes et quasi principem sequebantur **4** in illis diebus pugnabant filii Ammon contra Israhel **5** quibus acriter instantibus perrexerunt maiores natu de Galaad ut tollerent in auxilium sui Iepthae de terra Tob **6** dixeruntque ad eum veni et esto princeps noster et pugna contra filios Ammon **7** quibus ille respondit nonne vos estis qui odistis me et eiecistis de domo patris mei et nunc venistis ad me necessitate conpulsi **8** dixeruntque principes Galaad ad Iepthae ob hanc igitur causam nunc ad te venimus ut proficiscaris nobiscum et pugnes contra filios Ammon sisque dux omnium qui habitant in Galaad **9** Iepthae quoque dixit eis si vere venistis ad me ut pugnem pro vobis contra filios Ammon tradideritque eos Dominus in manus meas ego ero princeps vester **10** qui responderunt ei Dominus qui haec audit ipse mediator ac testis est quod nostra promissa faciamus **11** abiit itaque Iepthae cum principibus Galaad fecitque eum omnis populus principem sui locutusque est Iepthae omnes sermones suos coram Domino in Maspha **12** et misit nuntios ad regem filiorum Ammon qui ex persona sua dicerent quid mihi et tibi est quia venisti contra me ut vastares terram meam **13** quibus ille respondit quia tulit Israhel terram meam quando ascendit de Aegypto a finibus Arnon usque Iaboc atque Iordanem nunc igitur cum pace redde mihi eam **14** per quos rursum mandavit Iepthae et imperavit eis ut dicerent regi Ammon **15** haec dicit Iepthae non tulit Israhel terram Moab nec terram filiorum Ammon **16** sed quando de Aegypto conscenderunt ambulavit per solitudinem usque ad mare Rubrum et venit in Cades **17** misitque nuntios ad regem Edom dicens dimitte ut transeam per terram tuam qui noluit adquiescere precibus eius misit quoque et ad regem Moab qui et ipse transitum praebere contempsit mansit itaque in Cades **18** et circuivit ex latere terram Edom et terram Moab venitque contra orientalem plagam terrae Moab et castrametatus est trans Arnon nec voluit intrare terminos Moab Arnon quippe confinium est terrae Moab **19** misit itaque Israhel nuntios ad Seon regem Amorreorum qui habitabat in Esebon et dixerunt ei dimitte ut transeam per terram tuam usque ad fluvium **20** qui et ipse Israhel verba despiciens non dimisit eum transire per terminos suos sed infinita multitudine congregata egressus est contra eum in Iassa et fortiter resistebat **21** tradiditque eum Dominus in manu Israhel cum omni exercitu suo qui percussit eum et possedit omnem terram Amorrei habitatoris regionis illius **22** et universos fines eius de Arnon usque Iaboc et de solitudine usque ad Iordanem **23** Dominus ergo Deus Israhel subvertit Amorreum pugnante contra illum populo suo Israhel et tu nunc vis possidere terram eius **24** nonne ea quae possedit Chamos deus tuus tibi iure debentur quae autem Dominus Deus noster victor obtinuit in nostram cedent possessionem **25** nisi forte melior es Balac filio Sepphor rege Moab aut docere potes quod iurgatus sit contra Israhel et pugnaverit contra eum **26** quando

habitavit in Esebon et viculis eius et in Aroer et villis illius vel in cunctis civitatibus iuxta Iordanem per trecentos annos quare tanto tempore nihil super hac repetitione temptastis **27** igitur non ego pecco in te sed tu contra me male agis indicens mihi bella non iusta iudicet Dominus arbiter huius diei inter Israhel et inter filios Ammon **28** noluitque adquiescere rex filiorum Ammon verbis Iepthae quae per nuntios mandaverat **29** factus est ergo super Iepthae spiritus Domini et circumiens Galaad et Manasse Maspha quoque Galaad et inde transiens ad filios Ammon **30** votum vovit Domino dicens si tradideris filios Ammon in manus meas **31** quicumque primus fuerit egressus de foribus domus meae mihique occurrerit revertenti cum pace a filiis Ammon eum holocaustum offeram Domino **32** transivitque Iepthae ad filios Ammon ut pugnaret contra eos quos tradidit Dominus in manus eius **33** percussitque ab Aroer usque dum venias in Mennith viginti civitates et usque ad Abel quae est vineis consita plaga magna nimis humiliatique sunt filii Ammon a filiis Israhel **34** revertenti autem Iepthae in Maspha domum suam occurrit unigenita filia cum tympanis et choris non enim habebat alios liberos **35** qua visa scidit vestimenta sua et ait heu filia mi decepisti me et ipsa decepta es aperui enim os meum ad Dominum et aliud facere non potero **36** cui illa respondit pater mi si aperuisti os tuum ad Dominum fac mihi quodcumque pollicitus es concessa tibi ultione atque victoria de hostibus tuis **37** dixitque ad patrem hoc solum mihi praesta quod deprecor dimitte me ut duobus mensibus circumeam montes et plangam virginitatem meam cum sodalibus meis **38** cui ille respondit vade et dimisit eam duobus mensibus cumque abisset cum sociis ac sodalibus suis flebat virginitatem suam in montibus **39** expletisque duobus mensibus reversa est ad patrem suum et fecit ei sicut voverat quae ignorabat virum exinde mos increbuit in Israhel et consuetudo servata est **40** ut post anni circulum conveniant in unum filiae Israhel et plangant filiam Iepthae Galaaditae diebus quattuor

12 ecce autem in Ephraim orta seditio est nam transeuntes contra aquilonem dixerunt ad Iepthae quare vadens ad pugnam contra filios Ammon vocare nos noluisti ut pergeremus tecum igitur incendimus domum tuam **2** quibus ille respondit disceptatio erat mihi et populo meo contra filios Ammon vehemens vocavique vos ut mihi praeberetis auxilium et facere noluistis **3** quod cernens posui in manibus meis animam meam transivique ad filios Ammon et tradidit eos Dominus in manus meas quid commerui ut adversum me consurgatis in proelium **4** vocatis itaque ad se cunctis viris Galaad pugnabat contra Ephraim percusseruntque viri Galaad Ephraim quia dixerat fugitivus est Galaad de Ephraim et habitat in medio Ephraim et Manasse **5** occupaveruntque Galaaditae vada Iordanis per quae Ephraim reversurus erat cumque venisset ad ea de Ephraim numero fugiens atque dixisset obsecro ut me transire permittas dicebant ei Galaaditae numquid Ephrateus es quo dicente non sum **6** interrogabant eum dic ergo sebboleth quod interpretatur spica qui respondebat tebboleth eadem littera spicam exprimere non valens statimque adprehensum iugulabant in ipso Iordanis transitu et ceciderunt in illo tempore de Ephraim quadraginta duo milia **7** iudicavitque Iepthae Galaadites Israhel sex annis et mortuus est ac sepultus in civitate sua Galaad **8** post hunc iudicavit Israhel Abessan de Bethleem **9** qui habuit triginta filios et totidem filias quas emittens foras maritis dedit et eiusdem numeri filiis suis accepit uxores introducens in domum suam qui septem annis iudicavit Israhel **10** mortuusque est ac sepultus in Bethleem **11** cui successit Ahialon Zabulonites et iudicavit Israhelem decem annis **12** mortuusque est ac sepultus in Zabulon **13** post hunc iudicavit in Israhel Abdon filius Hellel Farathonites **14** qui habuit quadraginta filios et triginta ex eis nepotes ascendentes super septuaginta pullos asinarum et iudicavit in Israhel octo annis **15** mortuusque est ac sepultus in Farathon terrae Ephraim in monte Amalech

13 rursumque filii Israhel fecerunt malum in conspectu Domini qui tradidit eos in manus Philisthinorum quadraginta annis **2** erat autem vir quidam de Saraa et de stirpe Dan nomine Manue habens uxorem sterilem **3** cui apparuit angelus Domini et dixit ad eam sterilis es et absque liberis sed concipies et paries filium **4** cave ergo ne vinum bibas ac siceram ne inmundum quicquam comedas

5 quia concipies et paries filium cuius non tanget caput novacula erit enim nazareus Dei ab infantia sua et ex matris utero et ipse incipiet liberare Israhel de manu Philisthinorum 6 quae cum venisset ad maritum dixit ei vir Dei venit ad me habens vultum angelicum terribilis nimis quem cum interrogassem quis esset et unde venisset et quo nomine vocaretur noluit mihi dicere 7 sed hoc respondit ecce concipies et paries filium cave ne vinum bibas et siceram et ne aliquo vescaris inmundo erit enim puer nazareus Dei ab infantia sua et ex utero matris usque ad diem mortis suae 8 oravit itaque Manue Deum et ait obsecro Domine ut vir Dei quem misisti veniat iterum et doceat nos quid debeamus facere de puero qui nasciturus est 9 exaudivitque Dominus precantem Manue et apparuit rursum angelus Domini uxori eius sedenti in agro Manue autem maritus eius non erat cum ea quae cum vidisset angelum 10 festinavit et cucurrit ad virum suum nuntiavitque ei dicens ecce apparuit mihi vir quem ante videram 11 qui surrexit et secutus est uxorem suam veniensque ad virum dixit ei tu es qui locutus es mulieri et ille respondit ego sum 12 cui Manue quando inquit sermo tuus fuerit expletus quid vis ut faciat puer aut a quo se observare debebit 13 dixitque angelus Domini ad Manue ab omnibus quae locutus sum uxori tuae abstineat se 14 et quicquid ex vinea nascitur non comedat vinum et siceram non bibat nullo vescatur inmundo et quod ei praecepi impleat atque custodiat 15 dixitque Manue ad angelum Domini obsecro te ut adquiescas precibus meis et faciamus tibi hedum de capris 16 cui respondit angelus si me cogis non comedam panes tuos sin autem vis holocaustum facere offer illud Domino et nesciebat Manue quod angelus Dei esset 17 dixitque ad eum quod est tibi nomen ut si sermo tuus fuerit expletus honoremus te 18 cui ille respondit cur quaeris nomen meum quod est mirabile 19 tulit itaque Manue hedum de capris et libamenta et posuit super petram offerens Domino qui facit mirabilia ipse autem et uxor eius intuebantur 20 cumque ascenderet flamma altaris in caelum angelus Domini in flamma pariter ascendit quod cum vidisset Manue et uxor eius proni ceciderunt in terram 21 et ultra non eis apparuit angelus Domini statimque intellexit Manue angelum esse Domini 22 et dixit ad uxorem suam morte moriemur quia vidimus Deum 23 cui respondit mulier si Dominus nos vellet occidere de manibus nostris holocaustum et libamenta non suscepisset nec ostendisset nobis haec omnia neque ea quae sunt ventura dixisset 24 peperit itaque filium et vocavit nomen eius Samson crevitque puer et benedixit ei Dominus 25 coepitque spiritus Domini esse cum eo in castris Dan inter Saraa et Esthaol

14 descendit igitur Samson in Thamnatha vidensque ibi mulierem de filiabus Philisthim 2 ascendit et nuntiavit patri suo et matri dicens vidi mulierem in Thamnatha de filiabus Philisthinorum quam quaeso ut mihi accipiatis uxorem 3 cui dixerunt pater et mater sua numquid non est mulier in filiabus fratrum tuorum et in omni populo meo quia vis accipere uxorem de Philisthim qui incircumcisi sunt dixitque Samson ad patrem suum hanc mihi accipe quia placuit oculis meis 4 parentes autem eius nesciebant quod res a Domino fieret et quaereret occasionem contra Philisthim eo enim tempore Philisthim dominabantur Israheli 5 descendit itaque Samson cum patre suo et matre in Thamnatha cumque venissent ad vineas oppidi apparuit catulus leonis saevus rugiens et occurrit ei 6 inruit autem spiritus Domini in Samson et dilaceravit leonem quasi hedum in frusta concerperet nihil omnino habens in manu et hoc patri et matri noluit indicare 7 descenditque et locutus est mulieri quae placuerat oculis eius 8 et post aliquot dies revertens ut acciperet eam declinavit ut videret cadaver leonis et ecce examen apium in ore leonis erat ac favus mellis 9 quem cum sumpsisset in manibus comedebat in via veniensque ad patrem suum et matrem dedit eis partem qui et ipsi comederunt nec tamen eis voluit indicare quod mel de corpore leonis adsumpserat 10 descendit itaque pater eius ad mulierem et fecit filio suo Samson convivium sic enim iuvenes facere consuerant 11 cum igitur cives loci vidissent eum dederunt ei sodales triginta qui essent cum eo 12 quibus locutus est Samson proponam vobis problema quod si solveritis mihi intra septem dies convivii dabo vobis triginta sindones et totidem tunicas 13 sin autem non potueritis solvere vos dabitis mihi triginta sindones et eiusdem numeri tunicas qui responderunt ei propone problema ut

audiamus 14 dixitque eis de comedente exivit cibus
et de forte est egressa dulcedo nec potuerunt per
tres dies propositionem solvere 15 cumque adesset
dies septimus dixerunt ad uxorem Samson blandire
viro tuo et suade ei ut indicet tibi quid significet
problema quod si facere nolueris incendimus et
te et domum patris tui an idcirco nos vocastis ad
nuptias ut spoliaretis 16 quae fundebat apud Samson
lacrimas et querebatur dicens odisti me et non diligis
idcirco problema quod proposuisti filiis populi mei
non vis mihi exponere at ille respondit patri meo et
matri nolui dicere et tibi indicare potero 17 septem
igitur diebus convivii flebat apud eum tandemque die
septimo cum ei molesta esset exposuit quae statim
indicavit civibus suis 18 et illi dixerunt ei die septimo
ante solis occubitum quid dulcius melle et quid leone
fortius qui ait ad eos si non arassetis in vitula mea
non invenissetis propositionem meam 19 inruit itaque
in eo spiritus Domini descenditque Ascalonem et
percussit ibi triginta viros quorum ablatas vestes
dedit his qui problema solverant iratusque nimis
ascendit in domum patris sui 20 uxor autem eius
accepit maritum unum de amicis eius et pronubis

15 post aliquantum autem temporis cum dies
triticeae messis instarent venit Samson invisere
volens uxorem suam et adtulit ei hedum de capris
cumque cubiculum eius solito vellet intrare prohibuit
eum pater illius dicens 2 putavi quod odisses eam
et ideo tradidi illam amico tuo sed habet sororem
quae iunior et pulchrior illa est sit tibi pro ea uxor
3 cui respondit Samson ab hac die non erit culpa
in me contra Philistheos faciam enim vobis mala 4
perrexitque et cepit trecentas vulpes caudasque earum
iunxit ad caudas et faces ligavit in medio 5 quas igne
succendens dimisit ut huc illucque discurrerent quae
statim perrexerunt in segetes Philisthinorum quibus
succensis et conportatae iam fruges et adhuc stantes
in stipula concrematae sunt in tantum ut vineas
quoque et oliveta flamma consumeret 6 dixeruntque
Philisthim quis fecit hanc rem quibus dictum est
Samson gener Thamnathei quia tulit uxorem eius
et alteri tradidit haec operatus est ascenderuntque
Philisthim et conbuserunt tam mulierem quam patrem
eius 7 quibus ait Samson licet haec feceritis tamen
adhuc ex vobis expetam ultionem et tunc quiescam
8 percussitque eos ingenti plaga ita ut stupentes
suram femori inponerent et descendens habitavit
in spelunca petrae Aetham 9 igitur ascendentes
Philisthim in terra Iuda castrametati sunt et in loco
qui postea vocatus est Lehi id est Maxilla eorum est
fusus exercitus 10 dixeruntque ad eos de tribu Iuda
cur ascendistis adversum nos qui responderunt ut
ligemus Samson venimus et reddamus ei quae in nos
operatus est 11 descenderunt ergo tria milia virorum
de Iuda ad specum silicis Aetham dixeruntque ad
Samson nescis quod Philisthim imperent nobis quare
hoc facere voluisti quibus ille ait sicut fecerunt mihi
feci eis 12 ligare inquiunt te venimus et tradere in
manus Philisthinorum iurate respondit mihi quod
non me occidatis 13 dixerunt non te occidimus sed
vinctum tradimus ligaveruntque eum duobus novis
funibus et tulerunt de petra Aetham 14 qui cum
venisset ad locum Maxillae et Philisthim vociferantes
occurrissent ei inruit spiritus Domini in eum et sicut
solent ad odorem ignis lina consumi ita vincula quibus
ligatus erat dissipata sunt et soluta 15 inventamque
maxillam id est mandibulam asini quae iacebat
arripiens interfecit in ea mille viros 16 et ait in
maxilla asini in mandibula pulli asinarum delevi eos
et percussi mille viros 17 cumque haec canens verba
conplesset proiecit mandibulam de manu et vocavit
nomen loci illius Ramathlehi quod interpretatur
elevatio Maxillae 18 sitiensque valde clamavit ad
Dominum et ait tu dedisti in manu servi tui salutem
hanc maximam atque victoriam et en siti morior
incidamque in manus incircumcisorum 19 aperuit
itaque Dominus molarem dentem in maxilla asini et
egressae sunt ex eo aquae quibus haustis refocilavit
spiritum et vires recepit idcirco appellatum est
nomen loci illius Fons invocantis de maxilla usque in
praesentem diem 20 iudicavitque Israhel in diebus
Philisthim viginti annis

16 abiit quoque in Gazam et vidit ibi meretricem
mulierem ingressusque est ad eam 2 quod
cum audissent Philisthim et percrebruisset apud
eos intrasse urbem Samson circumdederunt eum
positis in porta civitatis custodibus et ibi tota nocte
cum silentio praestolantes ut facto mane exeuntem

occiderent 3 dormivit autem Samson usque ad noctis medium et inde consurgens adprehendit ambas portae fores cum postibus suis et sera inpositasque umeris portavit ad verticem montis qui respicit Hebron 4 post haec amavit mulierem quae habitabat in valle Sorech et vocabatur Dalila 5 veneruntque ad eam principes Philisthinorum atque dixerunt decipe eum et disce ab illo in quo tantam habeat fortitudinem et quomodo eum superare valeamus et vinctum adfligere quod si feceris dabimus tibi singuli mille centum argenteos 6 locuta est ergo Dalila ad Samson dic mihi obsecro in quo sit tua maxima fortitudo et quid sit quo ligatus erumpere nequeas 7 cui respondit Samson si septem nervicis funibus necdum siccis et adhuc humentibus ligatus fuero infirmus ero ut ceteri homines 8 adtuleruntque ad eam satrapae Philisthinorum septem funes ut dixerat quibus vinxit eum 9 latentibus apud se insidiis et in cubiculo finem rei expectantibus clamavitque ad eum Philisthim super te Samson qui rupit vincula quomodo si rumpat quis filum de stuppae tortum putamine cum odorem ignis acceperit et non est cognitum in quo esset fortitudo eius 10 dixitque ad eum Dalila ecce inlusisti mihi et falsum locutus es saltim nunc indica quo ligari debeas 11 cui ille respondit si ligatus fuero novis funibus qui numquam fuerunt in opere infirmus ero et aliorum hominum similis 12 quibus rursum Dalila vinxit eum et clamavit Philisthim super te Samson in cubiculo insidiis praeparatis qui ita rupit vincula quasi fila telarum 13 dixitque Dalila rursum ad eum usquequo decipis me et falsum loqueris ostende quo vinciri debeas si inquit septem crines capitis mei cum licio plexueris et clavum his circumligatum terrae fixeris infirmus ero 14 quod cum fecisset Dalila dixit ad eum Philisthim super te Samson qui consurgens de somno extraxit clavum cum crinibus et licio 15 dixitque ad eum Dalila quomodo dicis quod ames me cum animus tuus non sit mecum per tres vices mentitus es mihi et noluisti dicere in quo sit tua maxima fortitudo 16 cumque molesta ei esset et per multos dies iugiter adhereret spatium ad quietem non tribuens defecit anima eius et ad mortem usque lassata est 17 tunc aperiens veritatem rei dixit ad eam ferrum numquam ascendit super caput meum quia nazareus id est consecratus Deo sum de utero matris meae si rasum fuerit caput meum recedet a me fortitudo mea et deficiam eroque ut ceteri homines 18 videns illa quod confessus ei esset omnem animum suum misit ad principes Philisthinorum atque mandavit ascendite adhuc semel quia nunc mihi aperuit cor suum qui ascenderunt adsumpta pecunia quam promiserant 19 at illa dormire eum fecit super genua sua et in sinu suo reclinare caput vocavitque tonsorem et rasit septem crines eius et coepit abicere eum et a se repellere statim enim ab eo fortitudo discessit 20 dixitque Philisthim super te Samson qui de somno consurgens dixit in animo suo egrediar sicut ante feci et me excutiam nesciens quod Dominus recessisset ab eo 21 quem cum adprehendissent Philisthim statim eruerunt oculos eius et duxerunt Gazam vinctum catenis et clausum in carcere molere fecerunt 22 iamque capilli eius renasci coeperant 23 et principes Philisthinorum convenerunt in unum ut immolarent hostias magnificas Dagon deo suo et epularentur dicentes tradidit deus noster inimicum nostrum Samson in manus nostras 24 quod etiam populus videns laudabat deum suum eademque dicebat tradidit deus noster in manus nostras adversarium qui delevit terram nostram et occidit plurimos 25 laetantesque per convivia sumptis iam epulis praeceperunt ut vocaretur Samson et ante eos luderet qui adductus de carcere ludebat ante eos feceruntque eum stare inter duas columnas 26 qui dixit puero regenti gressus suos dimitte me ut tangam columnas quibus omnis inminet domus ut recliner super eas et paululum requiescam 27 domus autem plena erat virorum ac mulierum et erant ibi omnes principes Philisthinorum ac de tecto et solario circiter tria milia utriusque sexus spectabant ludentem Samson 28 at ille invocato Domino ait Domine Deus memento mei et redde nunc mihi pristinam fortitudinem Deus meus ut ulciscar me de hostibus meis et pro amissione duorum luminum unam ultionem recipiam 29 et adprehendens ambas columnas quibus innitebatur domus alteramque earum dextera et alteram leva tenens 30 ait moriatur anima mea cum Philisthim concussisque fortiter columnis cecidit domus super omnes principes et ceteram multitudinem quae ibi erat multoque plures interfecit moriens quam ante vivus occiderat 31

descendentes autem fratres eius et universa cognatio tulerunt corpus eius et sepelierunt inter Saraa et Esthaol in sepulchro patris Manue iudicavitque Israhel viginti annis

17 fuit eo tempore vir quidam de monte Ephraim nomine Michas **2** qui dixit matri suae mille centum argenteos quos separaveras tibi et super quibus me audiente iuraveras ecce ego habeo et apud me sunt cui illa respondit benedictus filius meus Domino **3** reddidit ergo eos matri suae quae dixerat ei consecravi et vovi argentum hoc Domino ut de manu mea suscipiat filius meus et faciat sculptile atque conflatile et nunc trado illud tibi **4** reddidit igitur matri suae quae tulit ducentos argenteos et dedit eos argentario ut faceret ex eis sculptile atque conflatile quod fuit in domo Micha **5** qui aediculam quoque in ea Deo separavit et fecit ephod ac therafin id est vestem sacerdotalem et idola implevitque unius filiorum suorum manum et factus est ei sacerdos **6** in diebus illis non erat rex in Israhel sed unusquisque quod sibi rectum videbatur hoc faciebat **7** fuit quoque alter adulescens de Bethleem Iuda et cognatione eius eratque ipse Levites et habitabat ibi **8** egressusque de civitate Bethleem peregrinari voluit ubicumque sibi commodum repperisset cumque venisset in monte Ephraim iter faciens et declinasset parumper in domum Micha **9** interrogatus est ab eo unde venis qui respondit Levita sum de Bethleem Iuda et vado ut habitem ubi potuero et utile mihi esse perspexero **10** mane inquit apud me et esto mihi parens ac sacerdos daboque tibi per annos singulos decem argenteos ac vestem duplicem et quae ad victum necessaria sunt **11** adquievit et mansit apud hominem fuitque illi quasi unus de filiis **12** implevitque Micha manum eius et habuit apud se puerum sacerdotem **13** nunc scio dicens quod bene mihi faciat Deus habenti levitici generis sacerdotem

18 in diebus illis non erat rex in Israhel et tribus Dan quaerebat possessionem sibi ut habitaret in ea usque ad illum enim diem inter ceteras tribus sortem non acceperat **2** miserunt igitur filii Dan stirpis et familiae suae quinque viros fortissimos de Saraa et Esthaol ut explorarent terram et diligenter inspicerent dixeruntque eis ite et considerate terram qui cum pergentes venissent in montem Ephraim et intrassent domum Micha requieverunt ibi **3** et agnoscentes vocem adulescentis Levitae utentesque illius diversorio dixerunt ad eum quis te huc adduxit quid hic agis quam ob causam huc venire voluisti **4** qui respondit eis haec et haec praestitit mihi Michas et me mercede conduxit ut sim ei sacerdos **5** rogaveruntque eum ut consuleret Dominum et scire possent an prospero itinere pergerent et res haberet effectum **6** qui respondit eis ite cum pace Dominus respicit viam vestram et iter quo pergitis **7** euntes itaque quinque viri venerunt Lais videruntque populum habitantem in ea absque ullo timore iuxta Sidoniorum consuetudinem securum et quietum nullo eis penitus resistente magnarumque opum et procul a Sidone atque a cunctis hominibus separatum **8** reversique ad fratres suos in Saraa et Esthaol et quid egissent sciscitantibus responderunt **9** surgite et ascendamus ad eos vidimus enim terram valde opulentam et uberem nolite neglegere nolite cessare eamus et possideamus eam nullus erit labor **10** intrabimus ad securos in regionem latissimam tradetque nobis Dominus locum in quo nullius rei est penuria eorum quae gignuntur in terra **11** profecti igitur sunt de cognatione Dan id est de Saraa et Esthaol sescenti viri accincti armis bellicis **12** ascendentesque manserunt in Cariathiarim Iudae qui locus ex eo tempore castrorum Dan nomen accepit et est post tergum Cariathiarim **13** inde transierunt in montem Ephraim cumque venissent ad domum Micha **14** dixerunt quinque viri qui prius missi fuerant ad considerandam terram Lais ceteris fratribus suis nostis quod in domibus istis sit ephod et therafin et sculptile atque conflatile videte quid vobis placeat **15** et cum paululum declinassent ingressi sunt domum adulescentis Levitae qui erat in domo Micha salutaveruntque eum verbis pacificis **16** sescenti autem viri ita ut erant armati stabant ante ostium **17** at illi qui ingressi fuerant domum iuvenis sculptile et ephod et therafin atque conflatile tollere nitebantur et sacerdos stabat ante ostium sescentis viris fortissimis haut procul expectantibus **18** tulerunt igitur qui intraverant sculptile ephod et idola atque conflatile quibus dixit sacerdos quid facitis **19** cui responderunt tace et pone digitum super os tuum venique nobiscum ut habeamus te patrem

et sacerdotem quid tibi melius est ut sis sacerdos in domo unius viri an in una tribu et familia in Israhel **20** quod cum audisset adquievit sermonibus eorum et tulit ephod et idola ac sculptile et cum eis profectus est **21** qui cum pergerent et ante se ire fecissent parvulos et iumenta et omne quod erat pretiosum **22** iamque a domo Michae essent procul viri qui habitabant in aedibus Michae conclamantes secuti sunt **23** et post tergum clamare coeperunt qui cum respexissent dixerunt ad Micham quid tibi vis cur clamas **24** qui respondit deos meos quos mihi feci tulistis et sacerdotem et omnia quae habeo et dicitis quid tibi est **25** dixeruntque ei filii Dan cave ne ultra loquaris ad nos et veniant ad te viri animo concitati et ipse cum omni domo tua pereas **26** et sic coepto itinere perrexerunt videns autem Micha quod fortiores se essent reversus est in domum suam **27** sescenti autem viri tulerunt sacerdotem et quae supra diximus veneruntque in Lais ad populum quiescentem atque securum et percusserunt eos in ore gladii urbemque incendio tradiderunt **28** nullo penitus ferente praesidium eo quod procul habitarent a Sidone et cum nullo hominum haberent quicquam societatis ac negotii erat autem civitas sita in regione Roob quam rursum extruentes habitaverunt in ea **29** vocato nomine civitatis Dan iuxta vocabulum patris sui quem genuerat Israhel quae prius Lais dicebatur **30** posueruntque sibi sculptile et Ionathan filium Gersan filii Mosi ac filios eius sacerdotes in tribu Dan usque ad diem captivitatis suae **31** mansitque apud eos idolum Michae omni tempore quo fuit domus Dei in Silo in diebus illis non erat rex in Israhel

19 fuit quidam vir Levites habitans in latere montis Ephraim qui accepit uxorem de Bethleem Iuda **2** quae reliquit eum et reversa est in domum patris sui Bethleem mansitque apud eum quattuor mensibus **3** secutusque est eam vir suus volens ei reconciliari atque blandiri et secum reducere habens in comitatu puerum et duos asinos quae suscepit eum et introduxit in domum patris sui quod cum audisset socer eius eumque vidisset occurrit ei laetus **4** et amplexatus est hominem mansitque gener in domo soceri tribus diebus comedens cum eo et bibens familiariter **5** die autem quarto de nocte consurgens proficisci voluit quem tenuit socer et ait ad eum gusta prius pauxillum panis et conforta stomachum et sic proficisceris **6** sederuntque simul et comederunt ac biberunt dixitque pater puellae ad generum suum quaeso te ut hodie hic maneas pariterque laetemur **7** at ille consurgens coepit velle proficisci et nihilominus obnixe eum socer tenuit et apud se fecit manere **8** mane facto parabat Levites iter cui rursum socer oro te inquit ut paululum cibi capias et adsumptis viribus donec increscat dies postea proficiscaris comederunt ergo simul **9** surrexitque adulescens ut pergeret cum uxore sua et puero cui rursum locutus est socer considera quod dies ad occasum declivior sit et propinquet ad vesperum mane apud me etiam hodie et duc laetum diem et cras proficisceris ut vadas in domum tuam **10** noluit gener adquiescere sermonibus eius sed statim perrexit et venit contra Iebus quae altero nomine vocabatur Hierusalem ducens secum duos asinos onustos et concubinam **11** iamque aderant iuxta Iebus et dies mutabatur in noctem dixitque puer ad dominum suum veni obsecro declinemus ad urbem Iebuseorum et maneamus in ea **12** cui respondit dominus non ingrediar oppidum gentis alienae quae non est de filiis Israhel sed transibo usque Gabaa **13** et cum illuc pervenero manebimus in ea aut certe in urbe Rama **14** transierunt igitur Iebus et coeptum carpebant iter occubuitque eis sol iuxta Gabaa quae est in tribu Beniamin **15** deverteruntque ad eam ut manerent ibi quo cum intrassent sedebant in platea civitatis et nullus eos recipere volebat hospitio **16** et ecce apparuit homo senex revertens de agro et de opere suo vespere qui et ipse erat de monte Ephraim et peregrinus habitabat in Gabaa homines autem regionis illius erant filii Iemini **17** elevatisque oculis vidit senex sedentem hominem cum sarcinulis suis in platea civitatis et dixit ad eum unde venis et quo vadis **18** qui respondit ei profecti sumus de Bethleem Iuda et pergimus ad locum nostrum qui est in latere montis Ephraim unde ieramus Bethleem et nunc vadimus ad domum Dei nullusque nos sub tectum suum vult recipere **19** habentes paleas et faenum in asinorum pabulum et panem ac vinum in meos et ancillae tuae usus et pueri qui mecum est nulla re indigemus nisi hospitio **20** cui respondit senex pax tecum sit ego praebebo omnia quae necessaria sunt tantum

quaeso ne in platea maneas 21 introduxitque eum in domum suam et pabulum asinis praebuit ac postquam laverunt pedes suos recepit eos in convivium 22 illis epulantibus et post laborem itineris cibo ac potu reficientibus corpora venerunt viri civitatis illius filii Belial id est absque iugo et circumdantes domum senis fores pulsare coeperunt clamantes ad dominum domus atque dicentes educ virum qui ingressus est domum tuam ut abutamur eo 23 egressusque est ad eos senex et ait nolite fratres nolite facere malum hoc quia ingressus est homo hospitium meum et cessate ab hac stultitia 24 habeo filiam virginem et hic homo habet concubinam educam eas ad vos ut humilietis eas et vestram libidinem conpleatis tantum obsecro ne scelus hoc contra naturam operemini in virum 25 nolebant adquiescere sermonibus eius quod cernens homo eduxit ad eos concubinam suam et eis tradidit inludendam qua cum tota nocte abusi essent dimiserunt eam mane 26 at mulier recedentibus tenebris venit ad ostium domus ubi manebat dominus suus et ibi corruit 27 mane facto surrexit homo et aperuit ostium ut coeptam expleret viam et ecce concubina eius iacebat ante ostium sparsis in limine manibus 28 cui ille putans eam quiescere loquebatur surge ut ambulemus qua nihil respondente intellegens quod erat tulit eam et inposuit asino reversusque est in domum suam 29 quam cum esset ingressus arripuit gladium et cadaver uxoris cum ossibus suis in duodecim partes ac frusta concidens misit in omnes terminos Israhel 30 quod cum vidissent singuli conclamabant numquam res talis facta est in Israhel ex eo die quo ascenderunt patres nostri de Aegypto usque in praesens tempus ferte sententiam et in commune decernite quid facto opus sit

20 egressi sunt itaque omnes filii Israhel et pariter congregati quasi vir unus de Dan usque Bersabee et terra Galaad ad Dominum in Maspha 2 omnesque anguli populorum et cunctae tribus Israhel in ecclesiam populi Dei convenerunt quadringenta milia peditum pugnatorum 3 nec latuit filios Beniamin quod ascendissent filii Israhel in Maspha interrogatusque Levita maritus mulieris interfectae quomodo tantum scelus perpetratum esset 4 respondit veni in Gabaa Beniamin cum uxore mea illucque deverti 5 et ecce homines civitatis illius circumdederunt nocte domum in qua manebam volentes me occidere et uxorem meam incredibili libidinis furore vexantes denique mortua est 6 quam arreptam in frusta concidi misique partes in omnes terminos possessionis vestrae quia numquam tantum nefas et tam grande piaculum factum est in Israhel 7 adestis omnes filii Israhel decernite quid facere debeatis 8 stansque omnis populus quasi unius hominis sermone respondit non recedemus in tabernacula nostra nec suam quisquam intrabit domum 9 sed hoc contra Gabaa in commune faciemus 10 decem viri eligantur e centum ex omnibus tribubus Israhel et centum de mille et mille de decem milibus ut conportent exercitui cibaria et possimus pugnantes contra Gabaa Beniamin reddere ei pro scelere quod meretur 11 convenitque universus Israhel ad civitatem quasi unus homo eadem mente unoque consilio 12 et miserunt nuntios ad omnem tribum Beniamin qui dicerent cur tantum nefas in vobis reppertum est 13 tradite homines de Gabaa qui hoc flagitium perpetrarunt ut moriantur et auferatur malum de Israhel qui noluerunt fratrum suorum filiorum Israhel audire mandatum 14 sed ex cunctis urbibus quae suae sortis erant convenerunt in Gabaa ut illis ferrent auxilium et contra universum Israhel populum dimicarent 15 inventique sunt viginti quinque milia de Beniamin educentium gladium praeter habitatores Gabaa 16 qui septingenti erant viri fortissimi ita sinistra ut dextra proeliantes et sic fundis ad certum iacientes lapides ut capillum quoque possent percutere et nequaquam in alteram partem ictus lapidis deferretur 17 virorum quoque Israhel absque filiis Beniamin inventa sunt quadringenta milia educentium gladios et paratorum ad pugnam 18 qui surgentes venerunt in domum Dei hoc est in Silo consulueruntque eum atque dixerunt quis erit in exercitu nostro princeps certaminis contra filios Beniamin quibus respondit Dominus Iudas sit dux vester 19 statimque filii Israhel surgentes mane castrametati sunt iuxta Gabaa 20 et inde procedentes ad pugnam contra Beniamin urbem obpugnare coeperunt 21 egressique filii Beniamin de Gabaa occiderunt de filiis Israhel die illo viginti duo milia viros 22 rursum filii Israhel et fortitudine et numero confidentes in eodem loco in quo prius

certaverant aciem direxerunt 23 ita tamen ut prius ascenderent et flerent coram Domino usque ad noctem consulerentque eum et dicerent debeo ultra procedere ad dimicandum contra filios Beniamin fratres meos an non quibus ille respondit ascendite ad eum et inite certamen 24 cumque filii Israhel altero die contra Beniamin ad proelium processissent 25 eruperunt filii Beniamin de portis Gabaa et occurrentes eis tanta in illos caede baccati sunt ut decem et octo milia virorum educentium gladium prosternerent 26 quam ob rem omnes filii Israhel venerunt in domum Dei et sedentes flebant coram Domino ieiunaveruntque illo die usque ad vesperam et obtulerunt ei holocausta et pacificas victimas 27 et super statu suo interrogaverunt eo tempore ibi erat arca foederis Dei 28 et Finees filius Eleazari filii Aaron praepositus domus consuluerunt igitur Dominum atque dixerunt exire ultra debemus ad pugnam contra filios Beniamin fratres nostros an quiescere quibus ait Dominus ascendite cras enim tradam eos in manus vestras 29 posueruntque filii Israhel insidias per circuitum urbis Gabaa 30 et tertia vice sicut semel et bis contra Beniamin exercitum produxerunt 31 sed et filii Beniamin audacter eruperunt de civitate et fugientes adversarios longius persecuti sunt ita ut vulnerarent ex eis sicut primo et secundo die et caederent per duas semitas terga vertentes quarum una ferebat in Bethel altera in Gabaa atque prosternerent triginta circiter viros 32 putaverunt enim solito eos more cedere qui fugam arte simulantes iniere consilium ut abstraherent eos de civitate et quasi fugientes ad supradictas semitas perducerent 33 omnes itaque filii Israhel surgentes de sedibus suis tetenderunt aciem in loco qui vocatur Baalthamar insidiae quoque quae circa urbem erant paulatim se aperire coeperunt 34 et ab occidentali urbis parte procedere sed et alia decem milia virorum de universo Israhel habitatores urbis ad certamina provocabant ingravatumque est bellum contra filios Beniamin et non intellexerunt quod ex omni parte illis instaret interitus 35 percussitque eos Dominus in conspectu filiorum Israhel et interfecerunt ex eis in illo die viginti quinque milia et centum viros omnes bellatores et educentes gladium 36 filii autem Beniamin cum se inferiores esse vidissent coeperunt fugere quod cernentes filii Israhel dederunt eis ad fugiendum locum ut ad praeparatas insidias devenirent quas iuxta urbem posuerant 37 qui cum repente de latibulis surrexissent et Beniamin terga caedentibus daret ingressi sunt civitatem et percusserunt eam in ore gladii 38 signum autem dederant filii Israhel his quos in insidiis conlocaverant ut postquam urbem cepissent ignem accenderent et ascendente in altum fumo captam urbem demonstrarent 39 quod cum cernerent filii Israhel in ipso certamine positi putaverunt enim filii Beniamin eos fugere et instantius sequebantur caesis de exercitu eorum triginta viris 40 et viderent quasi columnam fumi de civitate conscendere Beniamin quoque retro aspiciens captam cerneret civitatem et flammas in sublime ferri 41 qui prius simulaverant fugam versa facie fortius resistebant quod cum vidissent filii Beniamin in fugam versi sunt 42 et ad viam deserti ire coeperunt illuc quoque eos adversariis persequentibus sed et hii qui urbem succenderant occurrerunt eis 43 atque ita factum est ut ex utraque parte ab hostibus caederentur nec erat ulla morientium requies ceciderunt atque prostrati sunt ad orientalem plagam urbis Gabaa 44 fuerunt autem qui in eodem loco interfecti sunt decem et octo milia virorum omnes robustissimi pugnatores 45 quod cum vidissent qui remanserant de Beniamin fugerunt in solitudinem et pergebant ad petram cuius vocabulum est Remmon in illa quoque fuga palantes et in diversa tendentes occiderunt quinque milia viros et cum ultra tenderent persecuti sunt eos et interfecerunt etiam alios duo milia 46 et sic factum est ut omnes qui ceciderant de Beniamin in diversis locis essent viginti quinque milia pugnatores ad bella promptissimi 47 remanserunt itaque de omni numero Beniamin qui evadere potuerant et fugere in solitudinem sescenti viri sederuntque in petra Remmon mensibus quattuor 48 regressi autem filii Israhel omnes reliquias civitatis a viris usque ad iumenta gladio percusserunt cunctasque urbes et viculos Beniamin vorax flamma consumpsit

21 iuraverunt quoque filii Israhel in Maspha et dixerunt nullus nostrum dabit filiis Beniamin de filiabus suis uxorem 2 veneruntque omnes ad domum Dei in Silo et in conspectu eius sedentes usque ad vesperam levaverunt vocem et magno ululatu

coeperunt flere dicentes **3** quare Domine Deus Israhel factum est hoc malum in populo tuo ut hodie una tribus auferretur ex nobis **4** altera autem die diluculo consurgentes extruxerunt altare obtuleruntque ibi holocausta et pacificas victimas et dixerunt **5** quis non ascendit in exercitu Domini de universis tribubus Israhel grandi enim se iuramento constrinxerant cum essent in Maspha interfici eos qui defuissent **6** ductique paenitentia filii Israhel super fratre suo Beniamin coeperunt dicere ablata est una tribus de Israhel **7** unde uxores accipient omnes enim in commune iuravimus non daturos nos his filias nostras **8** idcirco dixerunt quis est de universis tribubus Israhel qui non ascendit ad Dominum in Maspha et ecce inventi sunt habitatores Iabisgalaad in illo exercitu non fuisse **9** eo quoque tempore cum essent in Silo nullus ex eis ibi reppertus est **10** miserunt itaque decem milia viros robustissimos et praeceperunt eis ite et percutite habitatores Iabisgalaad in ore gladii tam uxores quam parvulos eorum **11** et hoc erit quod observare debetis omne generis masculini et mulieres quae cognoverunt viros interficite **12** inventaeque sunt de Iabisgalaad quadringentae virgines quae nescierunt viri torum et adduxerunt eas in castra in Silo in terra Chanaan **13** miseruntque nuntios ad filios Beniamin qui erant in petra Remmon et praeceperunt eis ut eos in pace susciperent **14** veneruntque filii Beniamin in illo tempore et datae sunt eis uxores de filiabus Iabisgalaad alias autem non reppererunt quas simili modo traderent **15** universusque Israhel valde doluit et egit paenitudinem super interfectione unius tribus ex Israhel **16** dixeruntque maiores natu quid faciemus reliquis qui non acceperunt uxores omnes in Beniamin feminae conciderunt **17** et magna nobis cura ingentique studio providendum est ne una tribus deleatur ex Israhel **18** filias nostras eis dare non possumus constricti iuramento et maledictione qua diximus maledictus qui dederit de filiabus suis uxorem Beniamin **19** ceperuntque consilium atque dixerunt ecce sollemnitas Domini est in Silo anniversaria quae sita est ad septentrionem urbis Bethel et ad orientalem plagam viae quae de Bethel tendit ad Sycimam et ad meridiem oppidi Lebona **20** praeceperuntque filiis Beniamin atque dixerunt ite et latete in vineis **21** cumque videritis filias Silo ad ducendos choros ex more procedere exite repente de vineis et rapite eas singuli uxores singulas et pergite in terram Beniamin **22** cumque venerint patres earum ac fratres et adversum vos queri coeperint atque iurgari dicemus eis miseremini eorum non enim rapuerunt eas iure bellantium atque victorum sed rogantibus ut acciperent non dedistis et a vestra parte peccatum est **23** feceruntque filii Beniamin ut sibi fuerat imperatum et iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his quae ducebant choros uxores singulas abieruntque in possessionem suam aedificantes urbes et habitantes in eis **24** filii quoque Israhel reversi sunt per tribus et familias in tabernacula sua in diebus illis non erat rex in Israhel **25** sed unusquisque quod sibi rectum videbatur hoc faciebat

Ruth

1 in diebus unius iudicis quando iudices praeerant facta est fames in terra abiitque homo de Bethleem Iuda ut peregrinaretur in regione moabitide cum uxore sua ac duobus liberis **2** ipse vocabatur Helimelech uxor eius Noemi e duobus filiis alter Maalon et alter Chellion Ephrathei de Bethleem Iuda ingressique regionem moabitidem morabantur ibi **3** et mortuus est Helimelech maritus Noemi remansitque ipsa cum filiis **4** qui acceperunt uxores moabitidas quarum una vocabatur Orpha altera Ruth manseruntque ibi decem annis **5** et ambo mortui sunt Maalon videlicet et Chellion remansitque mulier orbata duobus liberis ac marito **6** et surrexit ut in patriam pergeret cum utraque nuru sua de regione moabitide audierat enim quod respexisset Dominus populum suum et dedisset eis escas **7** egressa est itaque de loco peregrinationis suae cum utraque nuru et iam in via posita revertendi in terram Iuda **8** dixit ad eas ite in domum matris vestrae faciat Dominus vobiscum misericordiam sicut fecistis cum mortuis et mecum **9** det vobis invenire requiem in domibus virorum quos sortiturae estis et osculata est eas quae elevata voce flere coeperunt **10** et dicere tecum pergemus ad populum tuum **11** quibus illa respondit revertimini filiae mi cur venitis mecum num ultra habeo filios in utero meo ut viros ex me sperare possitis **12** revertimini filiae mi abite iam enim senectute confecta sum nec apta vinculo coniugali etiam si possem hac nocte concipere et parere filios **13** si eos expectare velitis donec crescant et annos impleant pubertatis ante eritis vetulae quam nubatis nolite quaeso filiae mi quia vestra angustia me magis premit et egressa est manus Domini contra me **14** elevata igitur voce rursum flere coeperunt Orpha osculata socrum est ac reversa Ruth adhesit socrui suae **15** cui dixit Noemi en reversa est cognata tua ad populum suum et ad deos suos vade cum ea **16** quae respondit ne adverseris mihi ut relinquam te et abeam quocumque perrexeris pergam ubi morata fueris et ego pariter morabor populus tuus populus meus et Deus tuus Deus meus **17** quae te morientem terra susceperit in ea moriar ibique locum accipiam sepulturae haec mihi faciat Deus et haec addat si non sola mors me et te separaverit **18** videns ergo Noemi quod obstinato Ruth animo decrevisset secum pergere adversari noluit nec ultra ad suos reditum persuadere **19** profectaeque sunt simul et venerunt in Bethleem quibus urbem ingressis velox apud cunctos fama percrebuit dicebantque mulieres haec est illa Noemi **20** quibus ait ne vocetis me Noemi id est pulchram sed vocate me Mara hoc est amaram quia valde me amaritudine replevit Omnipotens **21** egressa sum plena et vacuam reduxit me Dominus cur igitur vocatis me Noemi quam humiliavit Dominus et adflixit Omnipotens **22** venit ergo Noemi cum Ruth Moabitide nuru sua de terra peregrinationis suae ac reversa est in Bethleem quando primum hordea metebantur

2 erat autem vir Helimelech consanguineus homo potens et magnarum opum nomine Booz **2** dixitque Ruth Moabitis ad socrum suam si iubes vadam in agrum et colligam spicas quae metentium fugerint manus ubicumque clementis in me patris familias repperero gratiam cui illa respondit vade filia mi **3** abiit itaque et colligebat spicas post terga metentium accidit autem ut ager ille haberet dominum Booz qui erat de cognatione Helimelech **4** et ecce ipse veniebat de Bethleem dixitque messoribus Dominus vobiscum qui responderunt ei benedicat tibi Dominus **5** dixitque Booz iuveni qui messoribus praeerat cuius est haec puella **6** qui respondit haec est Moabitis quae venit cum Noemi de regione moabitide **7** et rogavit ut spicas colligeret remanentes sequens messorum vestigia et de mane usque nunc stat in agro et ne ad momentum quidem domum reversa est **8** et ait Booz ad Ruth audi filia ne vadas ad colligendum in alterum agrum nec recedas ab hoc loco sed iungere puellis meis **9** et ubi messuerint sequere mandavi enim pueris meis ut nemo tibi molestus sit sed etiam si sitieris vade ad sarcinulas et bibe aquas de quibus et pueri bibunt **10** quae cadens in faciem suam et adorans super terram dixit ad eum unde mihi hoc ut invenirem gratiam ante oculos tuos et nosse me dignareris peregrinam mulierem **11** cui ille respondit nuntiata sunt mihi omnia quae feceris socrui tuae post mortem viri tui et quod dereliqueris parentes tuos et terram in qua nata es et veneris ad populum quem ante nesciebas **12** reddat tibi Dominus pro opere tuo et plenam mercedem recipias a Domino Deo

Israhel ad quem venisti et sub cuius confugisti alas **13** quae ait inveni gratiam ante oculos tuos domine mi qui consolatus es me et locutus es ad cor ancillae tuae quae non sum similis unius puellarum tuarum **14** dixitque ad eam Booz quando hora vescendi fuerit veni huc et comede panem et intingue buccellam tuam in aceto sedit itaque ad messorum latus et congessit pulentam sibi comeditque et saturata est et tulit reliquias **15** atque inde surrexit ut spicas ex more colligeret praecepit autem Booz pueris suis dicens etiam si vobiscum metere voluerit ne prohibeatis eam **16** et de vestris quoque manipulis proicite de industria et remanere permittite ut absque rubore colligat et colligentem nemo corripiat **17** collegit ergo in agro usque ad vesperam et quae collegerat virga caedens et excutiens invenit hordei quasi oephi mensuram id est tres modios **18** quos portans reversa est in civitatem et ostendit socrui suae insuper protulit et dedit ei de reliquiis cibi sui quo saturata fuerat **19** dixitque ei socrus ubi hodie collegisti et ubi fecisti opus sit benedictus qui misertus est tui indicavitque ei apud quem esset operata et nomen dixit viri quod Booz vocaretur **20** cui respondit Noemi benedictus sit a Domino quoniam eandem gratiam quam praebuerat vivis servavit et mortuis rursumque propinquus ait noster est homo **21** et Ruth hoc quoque inquit praecepit mihi ut tamdiu messoribus eius iungerer donec omnes segetes meterentur **22** cui dixit socrus melius est filia mi ut cum puellis eius exeas ad metendum ne in alieno agro quispiam resistat tibi **23** iuncta est itaque puellis Booz et tamdiu cum eis messuit donec hordea et triticum in horreis conderentur

3 postquam autem reversa est ad socrum suam audivit ab ea filia mi quaeram tibi requiem et providebo ut bene sit tibi **2** Booz iste cuius puellis in agro iuncta es propinquus est noster et hac nocte ream hordei ventilat **3** lava igitur et unguere et induere cultioribus vestimentis ac descende in aream non te videat homo donec esum potumque finierit **4** quando autem ierit ad dormiendum nota locum in quo dormiat veniesque et discoperies pallium quo operitur a parte pedum et proicies te et ibi iacebis ipse autem dicet tibi quid agere debeas **5** quae respondit quicquid praeceperis faciam **6** descenditque in aream et fecit omnia quae sibi imperaverat socrus **7** cumque comedisset Booz et bibisset et factus esset hilarior issetque ad dormiendum iuxta acervum manipulorum venit abscondite et discoperto a pedibus eius pallio se proiecit **8** et ecce nocte iam media expavit homo et conturbatus est viditque mulierem iacentem ad pedes suos **9** et ait illi quae es illaque respondit ego sum Ruth ancilla tua expande pallium tuum super famulam tuam quia propinquus es **10** et ille benedicta inquit es Domino filia et priorem misericordiam posteriore superasti quia non es secuta iuvenes pauperes sive divites **11** noli ergo metuere sed quicquid dixeris mihi faciam tibi scit enim omnis populus qui habitat intra portas urbis meae mulierem te esse virtutis **12** nec abnuo me propinquum sed est alius me propinquior **13** quiesce hac nocte et facto mane si te voluerit propinquitatis iure retinere bene res acta est sin autem ille noluerit ego te absque ulla dubitatione suscipiam vivit Dominus dormi usque mane **14** dormivit itaque ad pedes eius usque ad noctis abscessum surrexitque antequam homines se cognoscerent mutuo et dixit Booz cave ne quis noverit quod huc veneris **15** et rursum expande inquit palliolum tuum quo operiris et tene utraque manu qua extendente et tenente mensus est sex modios hordei et posuit super eam quae portans ingressa est civitatem **16** et venit ad socrum suam quae dixit ei quid egisti filia narravitque ei omnia quae sibi fecisset homo **17** et ait ecce sex modios hordei dedit mihi et ait nolo vacuam te reverti ad socrum tuam **18** dixitque Noemi expecta filia donec videamus quem res exitum habeat neque enim cessabit homo nisi conpleverit quod locutus est

4 ascendit ergo Booz ad portam et sedit ibi cumque vidisset propinquum praeterire de quo prius sermo habitus est dixit ad eum declina paulisper et sede hic vocans eum nomine suo qui devertit et sedit **2** tollens autem Booz decem viros de senioribus civitatis dixit ad eos sedete hic **3** quibus residentibus locutus est ad propinquum partem agri fratris nostri Helimelech vendit Noemi quae reversa est de regione moabitide **4** quod audire te volui et tibi dicere coram cunctis sedentibus et maioribus natu de populo meo si vis

possidere iure propinquitatis eme et posside sin autem tibi displicet hoc ipsum indica mihi ut sciam quid facere debeam nullus est enim propinquus excepto te qui prior es et me qui secundus sum at ille respondit ego agrum emam **5** cui dixit Booz quando emeris agrum de manu mulieris Ruth quoque Moabitidem quae uxor defuncti fuit debes accipere ut suscites nomen propinqui tui in hereditate sua **6** qui respondit cedo iure propinquitatis neque enim posteritatem familiae meae delere debeo tu meo utere privilegio quo me libenter carere profiteor **7** hic autem erat mos antiquitus in Israhel inter propinquos et si quando alter alteri suo iure cedebat ut esset firma concessio solvebat homo calciamentum suum et dabat proximo suo hoc erat testimonium cessionis in Israhel **8** dixit ergo propinquus Booz tolle calciamentum quod statim solvit de pede suo **9** at ille maioribus natu et universo populo testes inquit vos estis hodie quod possederim omnia quae fuerunt Helimelech et Chellion et Maalon tradente Noemi **10** et Ruth Moabitidem uxorem Maalon in coniugium sumpserim ut suscitem nomen defuncti in hereditate sua ne vocabulum eius de familia sua ac fratribus et populo deleatur vos inquam huius rei testes estis **11** respondit omnis populus qui erat in porta et maiores natu nos testes sumus faciat Dominus hanc mulierem quae ingreditur domum tuam sicut Rachel et Liam quae aedificaverunt domum Israhel ut sit exemplum virtutis in Ephrata et habeat celebre nomen in Bethleem **12** fiatque domus tua sicut domus Phares quem Thamar peperit Iudae de semine quod dederit Dominus tibi ex hac puella **13** tulit itaque Booz Ruth et accepit uxorem ingressusque est ad eam et dedit illi Dominus ut conciperet et pareret filium **14** dixeruntque mulieres ad Noemi benedictus Dominus qui non est passus ut deficeret successor familiae tuae et vocaretur nomen eius in Israhel **15** et habeas qui consoletur animam tuam et enutriat senectutem de nuru enim tua natus est quae te diligit et multo tibi est melior quam si septem haberes filios **16** susceptumque Noemi puerum posuit in sinu suo et nutricis ac gerulae officio fungebatur **17** vicinae autem mulieres congratulantes ei et dicentes natus est filius Noemi vocaverunt nomen eius Obed hic est pater Isai patris David **18** hae sunt generationes Phares Phares genuit Esrom **19** Esrom genuit Aram Aram genuit Aminadab **20** Aminadab genuit Naasson Naasson genuit Salma **21** Salma genuit Booz Booz genuit Obed **22** Obed genuit Isai Isai genuit David

I Samuelis

1 fuit vir unus de Ramathaimsophim de monte Ephraim et nomen eius Helcana filius Hieroam filii Heliu filii Thau filii Suph Ephratheus **2** et habuit duas uxores nomen uni Anna et nomen secundae Fenenna fueruntque Fenennae filii Annae autem non erant liberi **3** et ascendebat vir ille de civitate sua statutis diebus ut adoraret et sacrificaret Domino exercituum in Silo erant autem ibi duo filii Heli Ofni et Finees sacerdotes Domini **4** venit ergo dies et immolavit Helcana deditque Fenennae uxori suae et cunctis filiis eius et filiabus partes **5** Annae autem dedit partem unam tristis quia Annam diligebat Dominus autem concluserat vulvam eius **6** adfligebat quoque eam aemula eius et vehementer angebat in tantum ut exprobraret quod conclusisset Dominus vulvam eius **7** sicque faciebat per singulos annos cum redeunte tempore ascenderent templum Domini et sic provocabat eam porro illa flebat et non capiebat cibum **8** dixit ergo ei Helcana vir suus Anna cur fles et quare non comedis et quam ob rem adfligitur cor tuum numquid non ego melior sum tibi quam decem filii **9** surrexit autem Anna postquam comederat in Silo et biberat et Heli sacerdote sedente super sellam ante postes templi Domini **10** cum esset amaro animo oravit Dominum flens largiter **11** et votum vovit dicens Domine exercituum si respiciens videris adflictionem famulae tuae et recordatus mei fueris nec oblitus ancillae tuae dederisque servae tuae sexum virilem dabo eum Domino omnes dies vitae eius et novacula non ascendet super caput eius **12** factum est ergo cum illa multiplicaret preces coram Domino ut Heli observaret os eius **13** porro Anna loquebatur in corde suo tantumque labia illius movebantur et vox penitus non audiebatur aestimavit igitur eam Heli temulentam **14** dixitque ei usquequo ebria eris digere paulisper vinum quo mades **15** respondens Anna nequaquam inquit domine mi nam mulier infelix nimis ego sum vinumque et omne quod inebriare potest non bibi sed effudi animam meam in conspectu Domini **16** ne reputes ancillam tuam quasi unam de filiabus Belial quia ex multitudine doloris et maeroris mei locuta sum usque in praesens **17** tunc Heli ait ei vade in pace et Deus Israhel det tibi petitionem quam rogasti eum **18** et illa dixit utinam inveniat ancilla tua gratiam in oculis tuis et abiit mulier in viam suam et comedit vultusque eius non sunt amplius in diversa mutati **19** et surrexerunt mane et adoraverunt coram Domino reversique sunt et venerunt in domum suam Ramatha cognovit autem Helcana Annam uxorem suam et recordatus est eius Dominus **20** et factum est post circulum dierum concepit Anna et peperit filium vocavitque nomen eius Samuhel eo quod a Domino postulasset eum **21** ascendit autem vir Helcana et omnis domus eius ut immolaret Domino hostiam sollemnem et votum suum **22** et Anna non ascendit dixit enim viro suo non vadam donec ablactetur infans et ducam eum et appareat ante conspectum Domini et maneat ibi iugiter **23** et ait ei Helcana vir suus fac quod bonum tibi videtur et mane donec ablactes eum precorque ut impleat Dominus verbum suum mansit ergo mulier et lactavit filium suum donec amoveret eum a lacte **24** et adduxit eum secum postquam ablactaverat in vitulis tribus et tribus modiis farinae et amphora vini et adduxit eum ad domum Domini in Silo puer autem erat adhuc infantulus **25** et immolaverunt vitulum et obtulerunt puerum Heli **26** et ait obsecro mi domine vivit anima tua domine ego sum illa mulier quae steti coram te hic orans Dominum **27** pro puero isto oravi et dedit Dominus mihi petitionem meam quam postulavi eum **28** idcirco et ego commodavi eum Domino cunctis diebus quibus fuerit accommodatus Domino et adoraverunt ibi Dominum et oravit Anna et ait

2 exultavit cor meum in Domino exaltatum est cornu meum in Domino dilatatum est os meum super inimicos meos quia laetata sum in salutari tuo **2** non est sanctus ut est Dominus neque enim est alius extra te et non est fortis sicut Deus noster **3** nolite multiplicare loqui sublimia gloriantes recedant vetera de ore vestro quoniam Deus scientiarum Dominus est et ipsi praeparantur cogitationes **4** arcus fortium superatus est et infirmi accincti sunt robore **5** saturati prius pro pane se locaverunt et famelici saturati sunt donec sterilis peperit plurimos et quae multos habebat filios infirmata est **6** Dominus mortificat et vivificat deducit ad infernum et reducit **(Sheol**

h7585) 7 Dominus pauperem facit et ditat humiliat et sublevat 8 suscitat de pulvere egenum et de stercore elevat pauperem ut sedeat cum principibus et solium gloriae teneat Domini enim sunt cardines terrae et posuit super eos orbem 9 pedes sanctorum suorum servabit et impii in tenebris conticescent quia non in fortitudine roborabitur vir 10 Dominum formidabunt adversarii eius super ipsos in caelis tonabit Dominus iudicabit fines terrae et dabit imperium regi suo et sublimabit cornu christi sui 11 et abiit Helcana Ramatha in domum suam puer autem erat minister in conspectu Domini ante faciem Heli sacerdotis 12 porro filii Heli filii Belial nescientes Dominum 13 neque officium sacerdotum ad populum sed quicumque immolasset victimam veniebat puer sacerdotis dum coquerentur carnes et habebat fuscinulam tridentem in manu sua 14 et mittebat eam in lebetem vel in caldariam aut in ollam sive in caccabum et omne quod levabat fuscinula tollebat sacerdos sibi sic faciebant universo Israheli venientium in Silo 15 etiam antequam adolerent adipem veniebat puer sacerdotis et dicebat immolanti da mihi carnem ut coquam sacerdoti non enim accipiam a te carnem coctam sed crudam 16 dicebatque illi immolans incendatur primum iuxta morem hodie adeps et tolle tibi quantumcumque desiderat anima tua qui respondens aiebat ei nequaquam nunc enim dabis alioquin tollam vi 17 erat ergo peccatum puerorum grande nimis coram Domino quia detrahebant homines sacrificio Domini 18 Samuhel autem ministrabat ante faciem Domini puer accinctus ephod lineo 19 et tunicam parvam faciebat ei mater sua quam adferebat statutis diebus ascendens cum viro suo ut immolaret hostiam sollemnem 20 et benedixit Heli Helcanae et uxori eius dixitque reddat Dominus tibi semen de muliere hac pro fenore quod commodasti Domino et abierunt in locum suum 21 visitavit ergo Dominus Annam et concepit et peperit tres filios et duas filias et magnificatus est puer Samuhel apud Dominum 22 Heli autem erat senex valde et audivit omnia quae faciebant filii sui universo Israheli et quomodo dormiebant cum mulieribus quae observabant ad ostium tabernaculi 23 et dixit eis quare facitis res huiuscemodi quas ego audio res pessimas ab omni populo 24 nolite filii mi non enim est bona fama quam ego audio ut transgredi faciatis populum Domini 25 si peccaverit vir in virum placari ei potest Deus si autem in Domino peccaverit vir quis orabit pro eo et non audierunt vocem patris sui quia voluit Dominus occidere eos 26 puer autem Samuhel proficiebat atque crescebat et placebat tam Deo quam hominibus 27 venit autem vir Dei ad Heli et ait ad eum haec dicit Dominus numquid non aperte revelatus sum domui patris tui cum essent in Aegypto in domo Pharaonis 28 et elegi eum ex omnibus tribubus Israhel mihi in sacerdotem ut ascenderet altare meum et adoleret mihi incensum et portaret ephod coram me et dedi domui patris tui omnia de sacrificiis filiorum Israhel 29 quare calce abicitis victimam meam et munera mea quae praecepi ut offerrentur in templo et magis honorasti filios tuos quam me ut comederetis primitias omnis sacrificii Israhel populi mei 30 propterea ait Dominus Deus Israhel loquens locutus sum ut domus tua et domus patris tui ministraret in conspectu meo usque in sempiternum nunc autem dicit Dominus absit hoc a me sed quicumque glorificaverit me glorificabo eum qui autem contemnunt me erunt ignobiles 31 ecce dies veniunt et praecidam brachium tuum et brachium domus patris tui ut non sit senex in domo tua 32 et videbis aemulum tuum in templo in universis prosperis Israhel et non erit senex in domo tua omnibus diebus 33 verumtamen non auferam penitus virum ex te ab altari meo sed ut deficiant oculi tui et tabescat anima tua et pars magna domus tuae morietur cum ad virilem aetatem venerit 34 hoc autem erit tibi signum quod venturum est duobus filiis tuis Ofni et Finees in die uno morientur ambo 35 et suscitabo mihi sacerdotem fidelem qui iuxta cor meum et animam meam faciat et aedificabo ei domum fidelem et ambulabit coram christo meo cunctis diebus 36 futurum est autem ut quicumque remanserit in domo tua veniat ut oretur pro eo et offerat nummum argenteum et tortam panis dicatque dimitte me obsecro ad unam partem sacerdotalem ut comedam buccellam panis

3 puer autem Samuhel ministrabat Domino coram Heli et sermo Domini erat pretiosus in diebus illis non erat visio manifesta 2 factum est ergo in die quadam Heli iacebat in loco suo et oculi

eius caligaverant nec poterat videre 3 lucerna Dei antequam extingueretur Samuhel autem dormiebat in templo Domini ubi erat arca Dei 4 et vocavit Dominus Samuhel qui respondens ait ecce ego 5 et cucurrit ad Heli et dixit ecce ego vocasti enim me qui dixit non vocavi revertere dormi et abiit et dormivit 6 et adiecit Dominus vocare rursum Samuhel consurgensque Samuhel abiit ad Heli et dixit ecce ego quia vocasti me qui respondit non vocavi te fili mi revertere et dormi 7 porro Samuhel necdum sciebat Dominum neque revelatus fuerat ei sermo Domini 8 et adiecit Dominus et vocavit adhuc Samuhel tertio qui consurgens abiit ad Heli 9 et ait ecce ego quia vocasti me intellexit igitur Heli quia Dominus vocaret puerum et ait ad Samuhel vade et dormi et si deinceps vocaverit te dices loquere Domine quia audit servus tuus abiit ergo Samuhel et dormivit in loco suo 10 et venit Dominus et stetit et vocavit sicut vocaverat secundo Samuhel Samuhel et ait Samuhel loquere quia audit servus tuus 11 et dixit Dominus ad Samuhel ecce ego facio verbum in Israhel quod quicumque audierit tinnient ambae aures eius 12 in die illo suscitabo adversum Heli omnia quae locutus sum super domum eius incipiam et conplebo 13 praedixi enim ei quod iudicaturus essem domum eius in aeternum propter iniquitatem eo quod noverat indigne agere filios suos et non corripuit eos 14 idcirco iuravi domui Heli quod non expietur iniquitas domus eius victimis et muneribus usque in aeternum 15 dormivit autem Samuhel usque mane aperuitque ostia domus Domini et Samuhel timebat indicare visionem Heli 16 vocavit ergo Heli Samuhelem et dixit Samuhel fili mi qui respondens ait praesto sum 17 et interrogavit eum quis est sermo quem locutus est ad te oro te ne celaveris me haec faciat tibi Deus et haec addat si absconderis a me sermonem ex omnibus verbis quae dicta sunt tibi 18 indicavit itaque ei Samuhel universos sermones et non abscondit ab eo et ille respondit Dominus est quod bonum est in oculis suis faciat 19 crevit autem Samuhel et Dominus erat cum eo et non cecidit ex omnibus verbis eius in terram 20 et cognovit universus Israhel a Dan usque Bersabee quod fidelis Samuhel propheta esset Domini 21 et addidit Dominus ut appareret in Silo quoniam revelatus fuerat Dominus Samuheli in Silo iuxta verbum Domini et evenit sermo Samuhelis universo Israheli

4 egressus est namque Israhel obviam Philisthim in proelium et castrametatus est iuxta lapidem Adiutorii porro Philisthim venerunt in Afec 2 et instruxerunt aciem contra Israhel inito autem certamine terga vertit Israhel Philistheis et caesa sunt in illo certamine passim per agros quasi quattuor milia virorum 3 et reversus est populus ad castra dixeruntque maiores natu de Israhel quare percussit nos Dominus hodie coram Philisthim adferamus ad nos de Silo arcam foederis Domini et veniat in medium nostri ut salvet nos de manu inimicorum nostrorum 4 misit ergo populus in Silo et tulerunt inde arcam foederis Domini exercituum sedentis super cherubin erantque duo filii Heli cum arca foederis Domini Ofni et Finees 5 cumque venisset arca foederis Domini in castra vociferatus est omnis Israhel clamore grandi et personuit terra 6 et audierunt Philisthim vocem clamoris dixeruntque quaenam haec est vox clamoris magni in castris Hebraeorum et cognoverunt quod arca Domini venisset in castra 7 timueruntque Philisthim dicentes venit Deus in castra et ingemuerunt 8 vae nobis non enim fuit tanta exultatio heri et nudius tertius vae nobis quis nos servabit de manu deorum sublimium istorum hii sunt dii qui percusserunt Aegyptum omni plaga in deserto 9 confortamini et estote viri Philisthim ne serviatis Hebraeis sicut illi servierunt vobis confortamini et bellate 10 pugnaverunt ergo Philisthim et caesus est Israhel et fugit unusquisque in tabernaculum suum et facta est plaga magna nimis et ceciderunt de Israhel triginta milia peditum 11 et arca Dei capta est duoque filii Heli mortui sunt Ofni et Finees 12 currens autem vir de Beniamin ex acie venit in Silo in die illo scissa veste et conspersus pulvere caput 13 cumque ille venisset Heli sedebat super sellam contra viam aspectans erat enim cor eius pavens pro arca Domini vir autem ille postquam ingressus est nuntiavit urbi et ululavit omnis civitas 14 et audivit Heli sonitum clamoris dixitque quis est hic sonitus tumultus huius at ille festinavit et venit et adnuntiavit Heli 15 Heli autem erat nonaginta et octo annorum et oculi eius caligaverant et videre non poterat 16

et dixit ad Heli ego sum qui veni de proelio et ego qui de acie fugi hodie cui ille ait quid actum est fili mi **17** respondens autem qui nuntiabat fugit inquit Israhel coram Philisthim et ruina magna facta est in populo insuper et duo filii tui mortui sunt Ofni et Finees et arca Dei capta est **18** cumque ille nominasset arcam Dei cecidit de sella retrorsum iuxta ostium et fractis cervicibus mortuus est senex enim erat vir et grandevus et ipse iudicavit Israhel quadraginta annis **19** nurus autem eius uxor Finees praegnans erat vicinaque partui et audito nuntio quod capta esset arca Dei et mortuus socer suus et vir suus incurvavit se et peperit inruerant enim in eam dolores subiti **20** in ipso autem momento mortis eius dixerunt ei quae stabant circa eam ne timeas quia filium peperisti quae non respondit eis neque animadvertit **21** et vocavit puerum Hicabod dicens translata est gloria de Israhel quia capta est arca Dei et pro socero suo et pro viro suo **22** et ait translata est gloria ab Israhel eo quod capta esset arca Dei

5 Philisthim autem tulerunt arcam Dei et asportaverunt eam a lapide Adiutorii in Azotum **2** tulerunt Philisthim arcam Dei et intulerunt eam in templum Dagon et statuerunt eam iuxta Dagon **3** cumque surrexissent diluculo Azotii altera die ecce Dagon iacebat pronus in terram ante arcam Domini et tulerunt Dagon et restituerunt eum in loco suo **4** rursumque mane die alio consurgentes invenerunt Dagon iacentem super faciem suam in terram coram arca Domini caput autem Dagon et duae palmae manuum eius abscisae erant super limen **5** porro Dagon truncus solus remanserat in loco suo propter hanc causam non calcant sacerdotes Dagon et omnes qui ingrediuntur templum eius super limen Dagon in Azoto usque in hodiernum diem **6** adgravata autem est manus Domini super Azotios et demolitus est eos et percussit in secretiori parte natium Azotum et fines eius **7** videntes autem viri azotii huiuscemodi plagam dixerunt non maneat arca Dei Israhel apud nos quoniam dura est manus eius super nos et super Dagon deum nostrum **8** et mittentes congregaverunt omnes satrapas Philisthinorum ad se et dixerunt quid faciemus de arca Dei Israhel responderuntque Getthei circumducatur arca Dei Israhel et circumduxerunt arcam Dei Israhel **9** illis autem circumducentibus eam fiebat manus Dei per singulas civitates interfectionis magnae nimis et percutiebat viros uniuscuiusque urbis a parvo usque ad maiorem et conputrescebant prominentes extales eorum **10** miserunt ergo arcam Dei in Accaron cumque venisset arca Dei in Accaron exclamaverunt Accaronitae dicentes adduxerunt ad nos arcam Dei Israhel ut interficiat nos et populum nostrum **11** miserunt itaque et congregaverunt omnes satrapas Philisthinorum qui dixerunt dimittite arcam Dei Israhel et revertatur in locum suum et non interficiat nos cum populo nostro **12** fiebat enim pavor mortis in singulis urbibus et gravissima valde manus Dei viri quoque qui mortui non fuerant percutiebantur in secretiori parte natium et ascendebat ululatus uniuscuiusque civitatis in caelum

6 fuit ergo arca Domini in regione Philisthinorum septem mensibus **2** et vocaverunt Philisthim sacerdotes et divinos dicentes quid faciemus de arca Dei indicate nobis quomodo remittemus eam in locum suum qui dixerunt **3** si remittitis arcam Dei Israhel nolite dimittere eam vacuam sed quod debetis reddite ei pro peccato et tunc curabimini et scietis quare non recedat manus eius a vobis **4** qui dixerunt quid est quod pro delicto reddere debeamus ei responderuntque illi **5** iuxta numerum provinciarum Philisthim quinque anos aureos facietis et quinque mures aureos quia plaga una fuit omnibus vobis et satrapis vestris facietisque similitudines anorum vestrorum et similitudines murium qui demoliti sunt terram et dabitis Deo Israhel gloriam si forte relevet manum suam a vobis et a diis vestris et a terra vestra **6** quare gravatis corda vestra sicut adgravavit Aegyptus et Pharao cor suum nonne postquam percussus est tunc dimisit eos et abierunt **7** nunc ergo arripite et facite plaustrum novum unum et duas vaccas fetas quibus non est inpositum iugum iungite in plaustro et recludite vitulos earum domi **8** tolletisque arcam Domini et ponetis in plaustro et vasa aurea quae exsolvistis ei pro delicto ponetis in capsella ad latus eius et dimittite eam ut vadat **9** et aspicietis et si quidem per viam finium suorum ascenderit contra Bethsames ipse fecit nobis malum hoc grande sin autem minime sciemus quia nequaquam manus eius tetigit nos sed

casu accidit 10 fecerunt ergo illi hoc modo et tollentes duas vaccas quae lactabant vitulos iunxerunt ad plaustrum vitulosque earum concluserunt domi 11 et posuerunt arcam Dei super plaustrum et capsellam quae habebat mures aureos et similitudinem anorum 12 ibant autem in directum vaccae per viam quae ducit Bethsames et itinere uno gradiebantur pergentes et mugientes et non declinabant neque ad dextram neque ad sinistram sed et satrapae Philisthinorum sequebantur usque ad terminos Bethsames 13 porro Bethsamitae metebant triticum in valle et elevantes oculos viderunt arcam et gavisi sunt cum vidissent 14 et plaustrum venit in agrum Iosue Bethsamitae et stetit ibi erat autem ibi lapis magnus et conciderunt ligna plaustri vaccasque inposuerunt super ea holocaustum Domino 15 Levitae autem deposuerunt arcam Dei et capsellam quae erat iuxta eam in qua erant vasa aurea et posuerunt super lapidem grandem viri autem bethsamitae obtulerunt holocausta et immolaverunt victimas in die illa Domino 16 et quinque satrapae Philisthinorum viderunt et reversi sunt in Accaron in die illa 17 hii sunt autem ani aurei quos reddiderunt Philisthim pro delicto Domino Azotus unum Gaza unum Ascalon unum Geth unum Accaron unum 18 et mures aureos secundum numerum urbium Philisthim quinque provinciarum ab urbe murata usque ad villam quae erat absque muro et usque ad Abel magnum super quem posuerunt arcam Domini quae erat usque in illa die in agro Iosue Bethsamitis 19 percussit autem de viris bethsamitibus eo quod vidissent arcam Domini et percussit de populo septuaginta viros et quinquaginta milia plebis luxitque populus quod percussisset Dominus plebem plaga magna 20 et dixerunt viri bethsamitae quis poterit stare in conspectu Domini Dei sancti huius et ad quem ascendet a nobis 21 miseruntque nuntios ad habitatores Cariathiarim dicentes reduxerunt Philisthim arcam Domini descendite et ducite eam ad vos

7 venerunt ergo viri Cariathiarim et duxerunt arcam Domini et intulerunt eam in domum Abinadab in Gabaa Eleazarum autem filium eius sanctificaverunt ut custodiret arcam Domini 2 et factum est ex qua die mansit arca in Cariathiarim multiplicati sunt dies erat quippe iam annus vicesimus et requievit omnis domus Israhel post Dominum 3 ait autem Samuhel ad universam domum Israhel dicens si in toto corde vestro revertimini ad Dominum auferte deos alienos de medio vestrum et Astharoth et praeparate corda vestra Domino et servite ei soli et eruet vos de manu Philisthim 4 abstulerunt ergo filii Israhel Baalim et Astharoth et servierunt Domino soli 5 dixit autem Samuhel congregate universum Israhel in Masphat ut orem pro vobis Dominum 6 et convenerunt in Masphat hauseruntque aquam et effuderunt in conspectu Domini et ieiunaverunt in die illa et dixerunt ibi peccavimus Domino iudicavitque Samuhel filios Israhel in Masphat 7 et audierunt Philisthim quod congregati essent filii Israhel in Masphat et ascenderunt satrapae Philisthinorum ad Israhel quod cum audissent filii Israhel timuerunt a facie Philisthinorum 8 dixeruntque ad Samuhel ne cesses pro nobis clamare ad Dominum Deum nostrum ut salvet nos de manu Philisthinorum 9 tulit autem Samuhel agnum lactantem unum et obtulit illum holocaustum integrum Domino et clamavit Samuhel ad Dominum pro Israhel et exaudivit eum Dominus 10 factum est ergo cum Samuhel offerret holocaustum Philistheos inire proelium contra Israhel intonuit autem Dominus fragore magno in die illa super Philisthim et exterruit eos et caesi sunt a filiis Israhel 11 egressique viri Israhel de Masphat persecuti sunt Philistheos et percusserunt eos usque ad locum qui erat subter Bethchar 12 tulit autem Samuhel lapidem unum et posuit eum inter Masphat et inter Sen et vocavit nomen eius lapis Adiutorii dixitque hucusque auxiliatus est nobis Dominus 13 et humiliati sunt Philisthim nec adposuerunt ultra ut venirent in terminos Israhel facta est itaque manus Domini super Philistheos cunctis diebus Samuhel 14 et redditae sunt urbes quas tulerant Philisthim ab Israhel Israheli ab Accaron usque Geth et terminos suos liberavit Israhel de manu Philisthinorum eratque pax inter Israhel et Amorreum 15 iudicabat quoque Samuhel Israhel cunctis diebus vitae suae 16 et ibat per singulos annos circumiens Bethel et Galgal et Masphat et iudicabat Israhelem in supradictis locis 17 revertebaturque in Ramatha ibi enim erat domus eius et ibi iudicabat Israhelem aedificavit etiam ibi altare Domino

8 factum est autem cum senuisset Samuhel posuit
filios suos iudices Israhel **2** fuitque nomen filii eius
primogeniti Iohel et nomen secundi Abia iudicum
in Bersabee **3** et non ambulaverunt filii illius in viis
eius sed declinaverunt post avaritiam acceperuntque
munera et perverterunt iudicium **4** congregati ergo
universi maiores natu Israhel venerunt ad Samuhel
in Ramatha **5** dixeruntque ei ecce tu senuisti et filii
tui non ambulant in viis tuis constitue nobis regem
ut iudicet nos sicut universae habent nationes **6**
displicuitque sermo in oculis Samuhelis eo quod
dixissent da nobis regem ut iudicet nos et oravit
Samuhel Dominum **7** dixit autem Dominus ad Samuhel
audi vocem populi in omnibus quae loquuntur tibi
non enim te abiecerunt sed me ne regnem super
eos **8** iuxta omnia opera sua quae fecerunt a die
qua eduxi eos de Aegypto usque ad diem hanc sicut
dereliquerunt me et servierunt diis alienis sic faciunt
etiam tibi **9** nunc ergo audi vocem eorum verumtamen
contestare eos et praedic eis ius regis qui regnaturus
est super eos **10** dixit itaque Samuhel omnia verba
Domini ad populum qui petierat a se regem **11** et
ait hoc erit ius regis qui imperaturus est vobis filios
vestros tollet et ponet in curribus suis facietque sibi
equites et praecursores quadrigarum suarum **12** et
constituet sibi tribunos et centuriones et aratores
agrorum suorum et messores segetum et fabros
armorum et curruum suorum **13** filias quoque vestras
faciet sibi unguentarias et focarias et panificas **14**
agros quoque vestros et vineas et oliveta optima
tollet et dabit servis suis **15** sed et segetes vestras
et vinearum reditus addecimabit ut det eunuchis et
famulis suis **16** servos etiam vestros et ancillas et
iuvenes optimos et asinos auferet et ponet in opere
suo **17** greges vestros addecimabit vosque eritis ei
servi **18** et clamabitis in die illa a facie regis vestri
quem elegistis vobis et non exaudiet vos Dominus in
die illa **19** noluit autem populus audire vocem Samuhel
sed dixerunt nequaquam rex enim erit super nos **20**
et erimus nos quoque sicut omnes gentes et iudicabit
nos rex noster et egredietur ante nos et pugnabit
bella nostra pro nobis **21** et audivit Samuhel omnia
verba populi et locutus est ea in auribus Domini **22**
dixit autem Dominus ad Samuhel audi vocem eorum
et constitue super eos regem et ait Samuhel ad viros
Israhel vadat unusquisque in civitatem suam

9 et erat vir de Beniamin nomine Cis filius Abihel
filii Seror filii Bechoreth filii Afia filii viri Iemini
fortis robore **2** et erat ei filius vocabulo Saul electus
et bonus et non erat vir de filiis Israhel melior illo ab
umero et sursum eminebat super omnem populum
3 perierant autem asinae Cis patris Saul et dixit Cis
ad Saul filium suum tolle tecum unum de pueris et
consurgens vade et quaere asinas qui cum transissent
per montem Ephraim **4** et per terram Salisa et non
invenissent transierunt etiam per terram Salim et non
erant sed et per terram Iemini et minime reppererunt
5 cum autem venissent in terram Suph dixit Saul ad
puerum suum qui erat cum eo veni et revertamur
ne forte dimiserit pater meus asinas et sollicitus sit
pro nobis **6** qui ait ei ecce est vir Dei in civitate hac
vir nobilis omne quod loquitur absque ambiguitate
venit nunc ergo eamus illuc si forte indicet nobis de
via nostra propter quam venimus **7** dixitque Saul ad
puerum suum ecce ibimus quid feremus ad virum
panis defecit in sitarciis nostris et sportulam non
habemus ut demus homini Dei nec quicquam aliud **8**
rursum puer respondit Sauli et ait ecce inventa est in
manu mea quarta pars stateris argenti demus homini
Dei ut indicet nobis viam nostram **9** olim in Israhel
sic loquebatur unusquisque vadens consulere Deum
venite et eamus ad videntem qui enim propheta dicitur
hodie vocabatur olim videns **10** et dixit Saul ad puerum
suum optimus sermo tuus veni eamus et ierunt in
civitatem in qua erat vir Dei **11** cumque ascenderent
clivum civitatis invenerunt puellas egredientes ad
hauriendam aquam et dixerunt eis num hic est videns
12 quae respondentes dixerunt illis hic est ecce ante
te festina nunc hodie enim venit in civitate quia
sacrificium est hodie populo in excelso **13** ingredientes
urbem statim invenietis eum antequam ascendat
excelsum ad vescendum neque enim comesurus
est populus donec ille veniat quia ipse benedicit
hostiae et deinceps comedunt qui vocati sunt nunc
ergo conscendite quia hodie repperietis eum **14** et
ascenderunt in civitatem cumque illi ambularent
in medio urbis apparuit Samuhel egrediens obviam
eis ut ascenderet in excelsum **15** Dominus autem

revelaverat auriculam Samuhel ante unam diem quam veniret Saul dicens **16** hac ipsa quae nunc est hora cras mittam ad te virum de terra Beniamin et ungues eum ducem super populum meum Israhel et salvabit populum meum de manu Philisthinorum quia respexi populum meum venit enim clamor eorum ad me **17** cumque aspexisset Samuhel Saulem Dominus ait ei ecce vir quem dixeram tibi iste dominabitur populo meo **18** accessit autem Saul ad Samuhelem in medio portae et ait indica oro mihi ubi est domus videntis **19** et respondit Samuhel Sauli dicens ego sum videns ascende ante me in excelsum ut comedatis mecum hodie et dimittam te mane et omnia quae sunt in corde tuo indicabo tibi **20** et de asinis quas perdidisti nudius tertius ne sollicitus sis quia inventae sunt et cuius erunt optima quaeque Israhel nonne tibi et omni domui patris tui **21** respondens autem Saul ait numquid non filius Iemini ego sum de minima tribu Israhel et cognatio mea novissima inter omnes familias de tribu Beniamin quare ergo locutus es mihi sermonem istum **22** adsumens itaque Samuhel Saulem et puerum eius introduxit eos in triclinium et dedit eis locum in capite eorum qui fuerant invitati erant enim quasi triginta viri **23** dixitque Samuhel coco da partem quam dedi tibi et praecepi ut reponeres seorsum apud te **24** levavit autem cocus armum et posuit ante Saul dixitque Samuhel ecce quod remansit pone ante te et comede quia de industria servatum est tibi quando populum vocavi et comedit Saul cum Samuhel in die illa **25** et descenderunt de excelso in oppidum et locutus est cum Saul in solario **26** cumque mane surrexissent et iam dilucesceret vocavit Samuhel Saul in solarium dicens surge ut dimittam te et surrexit Saul egressique sunt ambo ipse videlicet et Samuhel **27** cumque descenderent in extrema parte civitatis Samuhel dixit ad Saul dic puero ut antecedat nos et transeat tu autem subsiste paulisper ut indicem tibi verbum Domini

10 tulit autem Samuhel lenticulam olei et effudit super caput eius et deosculatus eum ait ecce unxit te Dominus super hereditatem suam in principem **2** cum abieris hodie a me invenies duos viros iuxta sepulchrum Rachel in finibus Beniamin in meridie dicentque tibi inventae sunt asinae ad quas ieras perquirendas et intermissis pater tuus asinis sollicitus est pro vobis et dicit quid faciam de filio meo **3** cumque abieris inde et ultra transieris et veneris ad quercum Thabor invenient te ibi tres viri ascendentes ad Deum in Bethel unus portans tres hedos et alius tres tortas panis et alius portans lagoenam vini **4** cumque te salutaverint dabunt tibi duos panes et accipies de manu eorum **5** post haec venies in collem Domini ubi est statio Philisthinorum et cum ingressus fueris ibi urbem obviam habebis gregem prophetarum descendentium de excelso et ante eos psalterium et tympanum et tibiam et citharam ipsosque prophetantes **6** et insiliet in te spiritus Domini et prophetabis cum eis et mutaberis in virum alium **7** quando ergo evenerint signa haec omnia tibi fac quaecumque invenerit manus tua quia Dominus tecum est **8** et descendes ante me in Galgala ego quippe descendam ad te ut offeras oblationem et immoles victimas pacificas septem diebus expectabis donec veniam ad te et ostendam tibi quae facias **9** itaque cum avertisset umerum suum ut abiret a Samuhele inmutavit ei Deus cor aliud et venerunt omnia signa haec in die illa **10** veneruntque ad praedictum collem et ecce cuneus prophetarum obvius ei et insilivit super eum spiritus Dei et prophetavit in medio eorum **11** videntes autem omnes qui noverant eum heri et nudius tertius quod esset cum prophetis et prophetaret dixerunt ad invicem quaenam res accidit filio Cis num et Saul in prophetis **12** responditque alius ad alterum dicens et quis pater eorum propterea versum est in proverbium num et Saul inter prophetas **13** cessavit autem prophetare et venit ad excelsum **14** dixitque patruus Saul ad eum et ad puerum eius quo abistis qui responderunt quaerere asinas quas cum non repperissemus venimus ad Samuhelem **15** et dixit ei patruus suus indica mihi quid dixerit tibi Samuhel **16** et ait Saul ad patruum suum indicavit nobis quia inventae essent asinae de sermone autem regni non indicavit ei quem locutus illi fuerat Samuhel **17** et convocavit Samuhel populum ad Dominum in Maspha **18** et ait ad filios Israhel haec dicit Dominus Deus Israhel ego eduxi Israhel de Aegypto et erui vos de manu Aegyptiorum et de manu omnium regum qui adfligebant vos **19** vos autem hodie proiecistis Deum vestrum qui solus salvavit vos de universis malis

et tribulationibus vestris et dixistis nequaquam sed regem constitue super nos nunc ergo state coram Domino per tribus vestras et per familias **20** et adplicuit Samuhel omnes tribus Israhel et cecidit sors tribus Beniamin **21** et adplicuit tribum Beniamin et cognationes eius et cecidit cognatio Metri et pervenit usque ad Saul filium Cis quaesierunt ergo eum et non est inventus **22** et consuluerunt post haec Dominum utrumnam venturus esset illuc responditque Dominus ecce absconditus est domi **23** cucurrerunt itaque et tulerunt eum inde stetitque in medio populi et altior fuit universo populo ab umero et sursum **24** et ait Samuhel ad omnem populum certe videtis quem elegit Dominus quoniam non sit similis ei in omni populo et clamavit cunctus populus et ait vivat rex **25** locutus est autem Samuhel ad populum legem regni et scripsit in libro et reposuit coram Domino et dimisit Samuhel omnem populum singulos in domum suam **26** sed et Saul abiit in domum suam in Gabaath et abiit cum eo pars exercitus quorum tetigerat Deus corda **27** filii vero Belial dixerunt num salvare nos poterit iste et despexerunt eum et non adtulerunt ei munera ille vero dissimulabat se audire

11 ascendit autem Naas Ammonites et pugnare coepit adversus Iabesgalaad dixeruntque omnes viri Iabes ad Naas habeto nos foederatos et serviemus tibi **2** et respondit ad eos Naas Ammonites in hoc feriam vobiscum foedus ut eruam omnium vestrum oculos dextros ponamque vos obprobrium in universo Israhel **3** et dixerunt ad eum seniores Iabes concede nobis septem dies ut mittamus nuntios in universos terminos Israhel et si non fuerit qui defendat nos egrediemur ad te **4** venerunt ergo nuntii in Gabaath Saulis et locuti sunt verba audiente populo et levavit omnis populus vocem suam et flevit **5** et ecce Saul veniebat sequens boves de agro et ait quid habet populus quod plorat et narraverunt ei verba virorum Iabes **6** et insilivit spiritus Domini in Saul cum audisset verba haec et iratus est furor eius nimis **7** et adsumens utrumque bovem concidit in frusta misitque in omnes terminos Israhel per manum nuntiorum dicens quicumque non exierit secutusque fuerit Saul et Samuhelem sic fiet bubus eius invasit ergo timor Domini populum et egressi sunt quasi vir unus **8** et recensuit eos in Bezec fueruntque filiorum Israhel trecenta milia virorum autem Iuda triginta milia **9** et dixerunt nuntiis qui venerant sic dicetis viris qui sunt in Iabesgalaad cras erit vobis salus cum incaluerit sol venerunt ergo nuntii et adnuntiaverunt viris Iabes qui laetati sunt **10** et dixerunt mane exibimus ad vos et facietis nobis omne quod placuerit vobis **11** et factum est cum venisset dies crastinus constituit Saul populum in tres partes et ingressus est media castra in vigilia matutina et percussit Ammon usque dum incalesceret dies reliqui autem dispersi sunt ita ut non relinquerentur in eis duo pariter **12** et ait populus ad Samuhel quis est iste qui dixit Saul non regnabit super nos date viros et interficiemus eos **13** et ait Saul non occidetur quisquam in die hac quia hodie fecit Dominus salutem in Israhel **14** dixit autem Samuhel ad populum venite et eamus in Galgala et innovemus ibi regnum **15** et perrexit omnis populus in Galgala et fecerunt ibi regem Saul coram Domino in Galgala et immolaverunt ibi victimas pacificas coram Domino et laetatus est ibi Saul et cuncti viri Israhel nimis

12 dixit autem Samuhel ad universum Israhel ecce audivi vocem vestram iuxta omnia quae locuti estis ad me et constitui super vos regem **2** et nunc rex graditur ante vos ego autem senui et incanui porro filii mei vobiscum sunt itaque conversatus coram vobis ab adulescentia mea usque ad diem hanc ecce praesto sum **3** loquimini de me coram Domino et coram christo eius utrum bovem cuiusquam tulerim an asinum si quempiam calumniatus sum si oppressi aliquem si de manu cuiusquam munus accepi et contemnam illud hodie restituamque vobis **4** et dixerunt non es calumniatus nos neque oppressisti neque tulisti de manu alicuius quippiam **5** dixitque ad eos testis Dominus adversus vos et testis christus eius in die hac quia non inveneritis in manu mea quippiam et dixerunt testis **6** et ait Samuhel ad populum Dominus qui fecit Mosen et Aaron et eduxit patres nostros de terra Aegypti **7** nunc ergo state ut iudicio contendam adversum vos coram Domino de omnibus misericordiis Domini quas fecit vobiscum et cum patribus vestris **8** quomodo ingressus est Iacob in Aegyptum et clamaverunt patres vestri

ad Dominum et misit Dominus Mosen et Aaron et eduxit patres vestros ex Aegypto et conlocavit eos in loco hoc **9** qui obliti sunt Domini Dei sui et tradidit eos in manu Sisarae magistri militiae Asor et in manu Philisthinorum et in manu regis Moab et pugnaverunt adversum eos **10** postea autem clamaverunt ad Dominum et dixerunt peccavimus quia dereliquimus Dominum et servivimus Baalim et Astharoth nunc ergo erue nos de manu inimicorum nostrorum et serviemus tibi **11** et misit Dominus Hierobaal et Bedan et Ieptha et Samuhel et eruit vos de manu inimicorum vestrorum per circuitum et habitastis confidenter **12** videntes autem quod Naas rex filiorum Ammon venisset adversum vos dixistis mihi nequaquam sed rex imperabit nobis cum Dominus Deus vester regnaret in vobis **13** nunc ergo praesto est rex vester quem elegistis et petistis ecce dedit vobis Dominus regem **14** si timueritis Dominum et servieritis ei et audieritis vocem eius et non exasperaveritis os Domini eritis et vos et rex qui imperat vobis sequentes Dominum Deum vestrum **15** si autem non audieritis vocem Domini sed exasperaveritis sermonem Domini erit manus Domini super vos et super patres vestros **16** sed et nunc state et videte rem istam grandem quam facturus est Dominus in conspectu vestro **17** numquid non messis tritici est hodie invocabo Dominum et dabit voces et pluvias et scietis et videbitis quia grande malum feceritis vobis in conspectu Domini petentes super vos regem **18** et clamavit Samuhel ad Dominum et dedit Dominus voces et pluviam in die illa **19** et timuit omnis populus nimis Dominum et Samuhelem dixitque universus populus ad Samuhel ora pro servis tuis ad Dominum Deum tuum ut non moriamur addidimus enim universis peccatis nostris malum ut peteremus nobis regem **20** dixit autem Samuhel ad populum nolite timere vos fecistis universum malum hoc verumtamen nolite recedere a tergo Domini et servite Domino in omni corde vestro **21** et nolite declinare post vana quae non proderunt vobis neque eruent vos quia vana sunt **22** et non derelinquet Dominus populum suum propter nomen suum magnum quia iuravit Dominus facere vos sibi populum **23** absit autem a me hoc peccatum in Domino ut cessem orare pro vobis et docebo vos viam bonam et rectam **24** igitur timete Dominum et servite ei in veritate et ex toto corde vestro vidistis enim magnifica quae in vobis gesserit **25** quod si perseveraveritis in malitia et vos et rex vester pariter peribitis

13 filius unius anni Saul cum regnare coepisset duobus autem annis regnavit super Israhel **2** et elegit sibi Saul tria milia de Israhel et erant cum Saul duo milia in Machmas et in monte Bethel mille autem cum Ionathan in Gabaath Beniamin porro ceterum populum remisit unumquemque in tabernacula sua **3** et percussit Ionathan stationem Philisthim quae erat in Gabaa quod cum audissent Philisthim Saul cecinit bucina in omni terra dicens audiant Hebraei **4** et universus Israhel audivit huiuscemodi famam percussit Saul stationem Philisthinorum et erexit se Israhel adversum Philisthim clamavit ergo populus post Saul in Galgala **5** et Philisthim congregati sunt ad proeliandum contra Israhel triginta milia curruum et sex milia equitum et reliquum vulgus sicut harena quae est in litore maris plurima et ascendentes castrametati sunt in Machmas ad orientem Bethaven **6** quod cum vidissent viri Israhel se in arto sitos adflictus est enim populus absconderunt se in speluncis et in abditis in petris quoque et in antris et in cisternis **7** Hebraei autem transierunt Iordanem terram Gad et Galaad cumque adhuc esset Saul in Galgal universus populus perterritus est qui sequebatur eum **8** et expectavit septem diebus iuxta placitum Samuhel et non venit Samuhel in Galgala dilapsusque est populus ab eo **9** ait ergo Saul adferte mihi holocaustum et pacifica et obtulit holocaustum **10** cumque conplesset offerens holocaustum ecce Samuhel veniebat et egressus est Saul obviam ei ut salutaret eum **11** locutusque est ad eum Samuhel quid fecisti respondit Saul quia vidi quod dilaberetur populus a me et tu non veneras iuxta placitos dies porro Philisthim congregati fuerant in Machmas **12** dixi nunc descendent Philisthim ad me in Galgala et faciem Domini non placavi necessitate conpulsus obtuli holocaustum **13** dixitque Samuhel ad Saul stulte egisti nec custodisti mandata Domini Dei tui quae praecepit tibi quod si non fecisses iam nunc praeparasset Dominus regnum tuum super Israhel in sempiternum **14** sed nequaquam regnum tuum

ultra consurget quaesivit sibi Dominus virum iuxta cor suum et praecepit ei Dominus ut esset dux super populum suum eo quod non servaveris quae praecepit Dominus **15** surrexit autem Samuhel et ascendit de Galgalis in Gabaa Beniamin et recensuit Saul populum qui inventi fuerant cum eo quasi sescentos viros **16** et Saul et Ionathan filius eius populusque qui inventus fuerat cum eis erat in Gabaa Beniamin porro Philisthim consederant in Machmas **17** et egressi sunt ad praedandum de castris Philisthim tres cunei unus cuneus pergebat contra viam Ephra ad terram Saul **18** porro alius ingrediebatur per viam Bethoron tertius autem verterat se ad iter termini inminentis valli Seboim contra desertum **19** porro faber ferrarius non inveniebatur in omni terra Israhel caverant enim Philisthim ne forte facerent Hebraei gladium aut lanceam **20** descendebat ergo omnis Israhel ad Philisthim ut exacueret unusquisque vomerem suum et ligonem et securim et sarculum **21** retunsae itaque erant acies vomerum et ligonum et tridentum et securium usque ad stimulum corrigendum **22** cumque venisset dies proelii non est inventus ensis et lancea in manu totius populi qui erat cum Saul et cum Ionathan excepto Saul et Ionathan filio eius **23** egressa est autem statio Philisthim ut transcenderet in Machmas

14 et accidit quadam die ut diceret Ionathan filius Saul ad adulescentem armigerum suum veni et transeamus ad stationem Philisthim quae est trans locum illum patri autem suo hoc ipsum non indicavit **2** porro Saul morabatur in extrema parte Gabaa sub malogranato quae erat in Magron et erat populus cum eo quasi sescentorum virorum **3** et Ahias filius Achitob fratris Ichabod filii Finees qui ortus fuerat ex Heli sacerdote Domini in Silo portabat ephod sed et populus ignorabat quod isset Ionathan **4** erant autem inter ascensus per quos nitebatur Ionathan transire ad stationem Philisthinorum eminentes petrae ex utraque parte et quasi in modum dentium scopuli hinc inde praerupti nomen uni Boses et nomen alteri Sene **5** unus scopulus prominens ad aquilonem ex adverso Machmas et alter a meridie contra Gabaa **6** dixit autem Ionathan ad adulescentem armigerum suum veni transeamus ad stationem incircumcisorum horum si forte faciat Dominus pro nobis quia non est Domino difficile salvare vel in multitudine vel in paucis **7** dixitque ei armiger suus fac omnia quae placent animo tuo perge quo cupis ero tecum ubicumque volueris **8** et ait Ionathan ecce nos transimus ad viros istos cumque apparuerimus eis **9** si taliter locuti fuerint ad nos manete donec veniamus ad vos stemus in loco nostro nec ascendamus ad eos **10** si autem dixerint ascendite ad nos ascendamus quia tradidit eos Dominus in manibus nostris hoc erit nobis signum **11** apparuit igitur uterque stationi Philisthinorum dixeruntque Philisthim en Hebraei egrediuntur de cavernis in quibus absconditi fuerant **12** et locuti sunt viri de statione ad Ionathan et ad armigerum eius dixeruntque ascendite ad nos et ostendimus vobis rem et ait Ionathan ad armigerum suum ascendamus sequere me tradidit enim eos Dominus in manu Israhel **13** ascendit autem Ionathan reptans manibus et pedibus et armiger eius post eum itaque alii cadebant ante Ionathan alios armiger eius interficiebat sequens eum **14** et facta est plaga prima quam percussit Ionathan et armiger eius quasi viginti virorum in media parte iugeri quam par boum in die arare consuevit **15** et factum est miraculum in castris per agros sed et omnis populus stationis eorum qui ierant ad praedandum obstipuit et conturbata est terra et accidit quasi miraculum a Deo **16** et respexerunt speculatores Saul qui erant in Gabaa Beniamin et ecce multitudo prostrata et huc illucque diffugiens **17** et ait Saul populo qui erat cum eo requirite et videte quis abierit ex nobis cumque requisissent reppertum est non adesse Ionathan et armigerum eius **18** et ait Saul ad Ahiam adplica arcam Dei erat enim ibi arca Dei in die illa cum filiis Israhel **19** cumque loqueretur Saul ad sacerdotem tumultus magnus exortus est in castris Philisthinorum crescebatque paulatim et clarius reboabat et ait Saul ad sacerdotem contrahe manum tuam **20** conclamavit ergo Saul et omnis populus qui erat cum eo et venerunt usque ad locum certaminis et ecce versus fuerat gladius uniuscuiusque ad proximum suum et caedes magna nimis **21** sed et Hebraei qui fuerant cum Philisthim heri et nudius tertius ascenderantque cum eis in castris reversi sunt ut essent cum Israhele qui erant cum Saul et Ionathan **22** omnes quoque Israhelitae qui se absconderant in monte Ephraim audientes quod

fugissent Philisthim sociaverunt se cum suis in proelio **23** et salvavit Dominus in die illa Israhel pugna autem pervenit usque Bethaven **24** et vir Israhel sociatus sibi est in die illa adiuravit autem Saul populum dicens maledictus vir qui comederit panem usque ad vesperam donec ulciscar de inimicis meis et non manducavit universus populus panem **25** omneque terrae vulgus venit in saltum in quo erat mel super faciem agri **26** ingressus est itaque populus saltum et apparuit fluens mel nullusque adplicuit manum ad os suum timebat enim populus iuramentum **27** porro Ionathan non audierat cum adiuraret pater eius populum extenditque summitatem virgae quam habebat in manu et intinxit in favo mellis et convertit manum suam ad os suum et inluminati sunt oculi eius **28** respondensque unus de populo ait iureiurando constrinxit pater tuus populum dicens maledictus qui comederit panem hodie defecerat autem populus **29** dixitque Ionathan turbavit pater meus terram vidistis ipsi quia inluminati sunt oculi mei eo quod gustaverim paululum de melle isto **30** quanto magis si comedisset populus de praeda inimicorum suorum quam repperit nonne maior facta fuisset plaga in Philisthim **31** percusserunt ergo in die illa Philistheos a Machmis usque in Ahialon defatigatus est autem populus nimis **32** et versus ad praedam tulit oves et boves et vitulos et mactaverunt in terra comeditque populus cum sanguine **33** nuntiaverunt autem Saul dicentes quod populus peccasset Domino comedens cum sanguine qui ait praevaricati estis volvite ad me iam nunc saxum grande **34** et dixit Saul dispergimini in vulgus et dicite eis ut adducat ad me unusquisque bovem suum et arietem et occidite super istud et vescimini et non peccabitis Domino comedentes cum sanguine adduxit itaque omnis populus unusquisque bovem in manu sua usque ad noctem et occiderunt ibi **35** aedificavit autem Saul altare Domini tuncque primum coepit aedificare altare Domini **36** et dixit Saul inruamus super Philisthim nocte et vastemus eos usque dum inlucescat mane nec relinquamus de eis virum dixitque populus omne quod bonum videtur in oculis tuis fac et ait sacerdos accedamus huc ad Deum **37** et consuluit Saul Deum num persequar Philisthim si trades eos in manu Israhel et non respondit ei in die illa **38** dixitque Saul adplicate huc universos angulos populi et scitote et videte per quem acciderit peccatum hoc hodie **39** vivit Dominus salvator Israhel quia si per Ionathan filium meum factum est absque retractatione morietur ad quod nullus contradixit ei de omni populo **40** et ait ad universum Israhel separamini vos in partem unam et ego cum Ionathan filio meo ero in parte una respondit populus ad Saul quod bonum videtur in oculis tuis fac **41** et dixit Saul ad Dominum Deum Israhel da indicium et deprehensus est Ionathan et Saul populus autem exivit **42** et ait Saul mittite sortem inter me et inter Ionathan filium meum et captus est Ionathan **43** dixit autem Saul ad Ionathan indica mihi quid feceris et indicavit ei Ionathan et ait gustans gustavi in summitate virgae quae erat in manu mea paululum mellis et ecce ego morior **44** et ait Saul haec faciat mihi Deus et haec addat quia morte morieris Ionathan **45** dixitque populus ad Saul ergone Ionathan morietur qui fecit salutem hanc magnam in Israhel hoc nefas est vivit Dominus si ceciderit capillus de capite eius in terram quia cum Deo operatus est hodie liberavit ergo populus Ionathan ut non moreretur **46** recessitque Saul nec persecutus est Philisthim porro Philisthim abierunt in loca sua **47** at Saul confirmato regno super Israhel pugnabat per circuitum adversum omnes inimicos eius contra Moab et filios Ammon et Edom et reges Suba et Philistheos et quocumque se verterat superabat **48** congregatoque exercitu percussit Amalech et eruit Israhel de manu vastatorum eius **49** fuerunt autem filii Saul Ionathan et Iesui et Melchisua nomina duarum filiarum eius nomen primogenitae Merob et nomen minoris Michol **50** et nomen uxoris Saul Ahinoem filia Ahimaas et nomina principum militiae eius Abner filius Ner patruelis Saul **51** Cis fuerat pater Saul et Ner pater Abner filius Abihel **52** erat autem bellum potens adversum Philistheos omnibus diebus Saul nam quemcumque viderat Saul virum fortem et aptum ad proelium sociabat eum sibi

15 et dixit Samuhel ad Saul me misit Dominus ut unguerem te in regem super populum eius Israhel nunc ergo audi vocem Domini **2** haec dicit Dominus exercituum recensui quaecumque fecit Amalech Israheli quomodo restitit ei in via cum ascenderet de

Aegypto 3 nunc igitur vade et percute Amalech et demolire universa eius non parcas ei sed interfice a viro usque ad mulierem et parvulum atque lactantem bovem et ovem camelum et asinum 4 praecepit itaque Saul populo et recensuit eos quasi agnos ducenta milia peditum et decem milia virorum Iuda 5 cumque venisset Saul usque ad civitatem Amalech tetendit insidias in torrente 6 dixitque Saul Cineo abite recedite atque descendite ab Amalech ne forte involvam te cum eo tu enim fecisti misericordiam cum omnibus filiis Israhel cum ascenderent de Aegypto et recessit Cineus de medio Amalech 7 percussitque Saul Amalech ab Evila donec venias Sur quae est e regione Aegypti 8 et adprehendit Agag regem Amalech vivum omne autem vulgus interfecit in ore gladii 9 et pepercit Saul et populus Agag et optimis gregibus ovium et armentorum et vestibus et arietibus et universis quae pulchra erant nec voluerunt disperdere ea quicquid vero vile fuit et reprobum hoc demoliti sunt 10 factum est autem verbum Domini ad Samuhel dicens 11 paenitet me quod constituerim Saul regem quia dereliquit me et verba mea opere non implevit contristatusque est Samuhel et clamavit ad Dominum tota nocte 12 cumque de nocte surrexisset Samuhel ut iret ad Saul mane nuntiatum est Samuheli eo quod venisset Saul in Carmelum et erexisset sibi fornicem triumphalem et reversus transisset descendissetque in Galgala venit ergo Samuhel ad Saul et 13 dixit ei Saul benedictus tu Domino implevi verbum Domini 14 dixitque Samuhel et quae est haec vox gregum quae resonat in auribus meis et armentorum quam ego audio 15 et ait Saul de Amalech adduxerunt ea pepercit enim populus melioribus ovibus et armentis ut immolarentur Domino Deo tuo reliqua vero occidimus 16 dixit autem Samuhel ad Saul sine me et indicabo tibi quae locutus sit Dominus ad me nocte dixitque ei loquere 17 et ait Samuhel nonne cum parvulus esses in oculis tuis caput in tribubus Israhel factus es unxitque te Dominus regem super Israhel 18 et misit te Dominus in via et ait vade et interfice peccatores Amalech et pugnabis contra eos usque ad internicionem eorum 19 quare ergo non audisti vocem Domini sed versus ad praedam es et fecisti malum in oculis Domini 20 et ait Saul ad Samuhelem immo audivi vocem Domini et ambulavi in via per quam misit me Dominus et adduxi Agag regem Amalech et Amalech interfeci 21 tulit autem populus de praeda oves et boves primitias eorum quae caesa sunt ut immolet Domino Deo suo in Galgalis 22 et ait Samuhel numquid vult Dominus holocausta aut victimas et non potius ut oboediatur voci Domini melior est enim oboedientia quam victimae et auscultare magis quam offerre adipem arietum 23 quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare et quasi scelus idolatriae nolle adquiescere pro eo ergo quod abiecisti sermonem Domini abiecit te ne sis rex 24 dixitque Saul ad Samuhel peccavi quia praevaricatus sum sermonem Domini et verba tua timens populum et oboediens voci eorum 25 sed nunc porta quaeso peccatum meum et revertere mecum ut adorem Dominum 26 et ait Samuhel ad Saul non revertar tecum quia proiecisti sermonem Domini et proiecit te Dominus ne sis rex super Israhel 27 et conversus est Samuhel ut abiret ille autem adprehendit summitatem pallii eius quae et scissa est 28 et ait ad eum Samuhel scidit Dominus regnum Israhel a te hodie et tradidit illud proximo tuo meliori te 29 porro Triumphator in Israhel non parcet et paenitudine non flectetur neque enim homo est ut agat paenitentiam 30 at ille ait peccavi sed nunc honora me coram senibus populi mei et coram Israhel et revertere mecum ut adorem Dominum Deum tuum 31 reversus ergo Samuhel secutus est Saulem et adoravit Saul Dominum 32 dixitque Samuhel adducite ad me Agag regem Amalech et oblatus est ei Agag pinguissimus et dixit Agag sicine separat amara mors 33 et ait Samuhel sicut fecit absque liberis mulieres gladius tuus sic absque liberis erit inter mulieres mater tua et in frusta concidit Samuhel Agag coram Domino in Galgalis 34 abiit autem Samuhel in Ramatha Saul vero ascendit in domum suam in Gabaath 35 et non vidit Samuhel ultra Saul usque ad diem mortis suae verumtamen lugebat Samuhel Saul quoniam Dominum paenitebat quod constituisset regem Saul super Israhel

16 dixitque Dominus ad Samuhel usquequo tu luges Saul cum ego proiecerim eum ne regnet super Israhel imple cornu tuum oleo et veni ut mittam te ad Isai Bethleemitem providi enim in filiis eius mihi regem 2 et ait Samuhel quomodo vadam audiet

enim Saul et interficiet me et ait Dominus vitulum de armento tolles in manu tua et dices ad immolandum Domino veni **3** et vocabis Isai ad victimam et ego ostendam tibi quid facias et ungues quemcumque monstravero tibi **4** fecit ergo Samuhel sicut locutus est ei Dominus venitque in Bethleem et admirati sunt seniores civitatis occurrentes ei dixeruntque pacificus ingressus tuus **5** et ait pacificus ad immolandum Domino veni sanctificamini et venite mecum ut immolem sanctificavit ergo Isai et filios eius et vocavit eos ad sacrificium **6** cumque ingressi essent vidit Heliab et ait num coram Domino est christus eius **7** et dixit Dominus ad Samuhel ne respicias vultum eius neque altitudinem staturae eius quoniam abieci eum nec iuxta intuitum hominis iudico homo enim videt ea quae parent Dominus autem intuetur cor **8** et vocavit Isai Abinadab et adduxit eum coram Samuhel qui dixit nec hunc elegit Dominus **9** adduxit autem Isai Samma de quo ait etiam hunc non elegit Dominus **10** adduxit itaque Isai septem filios suos coram Samuhel et ait Samuhel ad Isai non elegit Dominus ex istis **11** dixitque Samuhel ad Isai numquid iam conpleti sunt filii qui respondit adhuc reliquus est parvulus et pascit oves et ait Samuhel ad Isai mitte et adduc eum nec enim discumbemus priusquam ille huc venerit **12** misit ergo et adduxit eum erat autem rufus et pulcher aspectu decoraque facie et ait Dominus surge ungue eum ipse est enim **13** tulit igitur Samuhel cornu olei et unxit eum in medio fratrum eius et directus est spiritus Domini in David a die illa et in reliquum surgensque Samuhel abiit in Ramatha **14** spiritus autem Domini recessit a Saul et exagitabat eum spiritus nequam a Domino **15** dixeruntque servi Saul ad eum ecce spiritus Dei malus exagitat te **16** iubeat dominus noster et servi tui qui coram te sunt quaerant hominem scientem psallere cithara ut quando arripuerit te spiritus Dei malus psallat manu sua et levius feras **17** et ait Saul ad servos suos providete mihi aliquem bene psallentem et adducite eum ad me **18** et respondens unus de pueris ait ecce vidi filium Isai Bethleemitem scientem psallere et fortissimum robore et virum bellicosum et prudentem in verbis et virum pulchrum et Dominus est cum eo **19** misit ergo Saul nuntios ad Isai dicens mitte ad me David filium tuum qui est in pascuis **20** tulitque Isai asinum plenum panibus et lagoenam vini et hedum de capris unum et misit per manum David filii sui Saul **21** et venit David ad Saul et stetit coram eo at ille dilexit eum nimis et factus est eius armiger **22** misitque Saul ad Isai dicens stet David in conspectu meo invenit enim gratiam in oculis meis **23** igitur quandocumque spiritus Dei arripiebat Saul tollebat David citharam et percutiebat manu sua et refocilabatur Saul et levius habebat recedebat enim ab eo spiritus malus

17 congregantes vero Philisthim agmina sua in proelium convenerunt in Soccho Iudae et castrametati sunt inter Soccho et Azeca in finibus Dommim **2** porro Saul et viri Israhel congregati venerunt in valle Terebinthi et direxerunt aciem ad pugnandum contra Philisthim **3** et Philisthim stabant super montem ex hac parte et Israhel stabat super montem ex altera parte vallisque erat inter eos **4** et egressus est vir spurius de castris Philisthinorum nomine Goliath de Geth altitudinis sex cubitorum et palmo **5** et cassis aerea super caput eius et lorica hamata induebatur porro pondus loricae eius quinque milia siclorum aeris **6** et ocreas aereas habebat in cruribus et clypeus aereus tegebat umeros eius **7** hastile autem hastae eius erat quasi liciatorium texentium ipsum autem ferrum hastae eius sescentos siclos habebat ferri et armiger eius antecedebat eum **8** stansque clamabat adversum falangas Israhel et dicebat eis quare venitis parati ad proelium numquid ego non sum Philistheus et vos servi Saul eligite ex vobis virum et descendat ad singulare certamen **9** si quiverit pugnare mecum et percusserit me erimus vobis servi si autem ego praevaluero et percussero eum vos servi eritis et servietis nobis **10** et aiebat Philistheus ego exprobravi agminibus Israhelis hodie date mihi virum et ineat mecum singulare certamen **11** audiens autem Saul et omnes viri israhelitae sermones Philisthei huiuscemodi stupebant et metuebant nimis **12** David autem erat filius viri ephrathei de quo supra dictum est de Bethleem Iuda cui erat nomen Isai qui habebat octo filios et erat vir in diebus Saul senex et grandevus inter viros **13** abierunt autem tres filii eius maiores post Saul in proelium et nomina trium filiorum eius qui perrexerant ad

bellum Heliab primogenitus et secundus Abinadab tertiusque Samma **14** David autem erat minimus tribus ergo maioribus secutis Saulem **15** abiit David et reversus est a Saul ut pasceret gregem patris sui in Bethleem **16** procedebat vero Philistheus mane et vespere et stabat quadraginta diebus **17** dixit autem Isai ad David filium suum accipe fratribus tuis oephi pulentae et decem panes istos et curre in castra ad fratres tuos **18** et decem formellas casei has deferes ad tribunum et fratres tuos visitabis si recte agant et cum quibus ordinati sint disce **19** Saul autem et illi et omnes filii Israhel in valle Terebinthi pugnabant adversum Philisthim **20** surrexit itaque David mane et commendavit gregem custodi et onustus abiit sicut praeceperat ei Isai et venit ad locum Magala et ad exercitum qui egressus ad pugnam vociferatus erat in certamine **21** direxerat enim aciem Israhel sed et Philisthim ex adverso fuerant praeparati **22** derelinquens ergo David vasa quae adtulerat sub manu custodis ad sarcinas cucurrit ad locum certaminis et interrogabat si omnia recte agerentur erga fratres suos **23** cumque adhuc ille loqueretur eis apparuit vir ille spurius ascendens Goliath nomine Philistheus de Geth ex castris Philisthinorum et loquente eo haec eadem verba audivit David **24** omnes autem Israhelitae cum vidissent virum fugerunt a facie eius timentes eum valde **25** et dixit unus quispiam de Israhel num vidisti virum hunc qui ascendit ad exprobrandum enim Israheli ascendit virum ergo qui percusserit eum ditabit rex divitiis magnis et filiam suam dabit ei et domum patris eius faciet absque tributo in Israhel **26** et ait David ad viros qui stabant secum dicens quid dabitur viro qui percusserit Philistheum hunc et tulerit obprobrium de Israhel quis est enim hic Philistheus incircumcisus qui exprobravit acies Dei viventis **27** referebat autem ei populus eundem sermonem dicens haec dabuntur viro qui percusserit eum **28** quod cum audisset Heliab frater eius maior loquente eo cum aliis iratus est contra David et ait quare venisti et quare dereliquisti pauculas oves illas in deserto ego novi superbiam tuam et nequitiam cordis tui quia ut videres proelium descendisti **29** et dixit David quid feci numquid non verbum est **30** et declinavit paululum ab eo ad alium dixitque eundem sermonem et respondit ei populus verbum sicut et prius **31** audita sunt autem verba quae locutus est David et adnuntiata in conspectu Saul **32** ad quem cum fuisset adductus locutus est ei non concidat cor cuiusquam in eo ego servus tuus vadam et pugnabo adversus Philistheum **33** et ait Saul ad David non vales resistere Philistheo isti nec pugnare adversum eum quia puer es hic autem vir bellator ab adulescentia sua **34** dixitque David ad Saul pascebat servus tuus patris sui gregem et veniebat leo vel ursus tollebatque arietem de medio gregis **35** et sequebar eos et percutiebam eruebamque de ore eorum et illi consurgebant adversum me et adprehendebam mentum eorum et suffocabam interficiebamque eos **36** nam et leonem et ursum interfeci ego servus tuus erit igitur et Philistheus hic incircumcisus quasi unus ex eis quia ausus est maledicere exercitum Dei viventis **37** et ait David Dominus qui eruit me de manu leonis et de manu ursi ipse liberabit me de manu Philisthei huius dixit autem Saul ad David vade et Dominus tecum sit **38** et induit Saul David vestimentis suis et inposuit galeam aeream super caput eius et vestivit eum lorica **39** accinctus ergo David gladio eius super veste sua coepit temptare si armatus posset incedere non enim habebat consuetudinem dixitque David ad Saul non possum sic incedere quia nec usum habeo et deposuit ea **40** et tulit baculum suum quem semper habebat in manibus et elegit sibi quinque limpidissimos lapides de torrente et misit eos in peram pastoralem quam habebat secum et fundam manu tulit et processit adversum Philistheum **41** ibat autem Philistheus incedens et adpropinquans adversum David et armiger eius ante eum **42** cumque inspexisset Philistheus et vidisset David despexit eum erat enim adulescens rufus et pulcher aspectu **43** et dixit Philistheus ad David numquid ego canis sum quod tu venis ad me cum baculo et maledixit Philistheus David in diis suis **44** dixitque ad David veni ad me et dabo carnes tuas volatilibus caeli et bestiis terrae **45** dixit autem David ad Philistheum tu venis ad me cum gladio et hasta et clypeo ego autem venio ad te in nomine Domini exercituum Dei agminum Israhel quibus exprobrasti **46** hodie et dabit te Dominus in manu mea et percutiam te et auferam caput tuum a te et dabo cadaver castrorum Philisthim hodie volatilibus caeli et bestiis terrae ut sciat omnis

terra quia est Deus in Israhel 47 et noverit universa ecclesia haec quia non in gladio nec in hasta salvat Dominus ipsius est enim bellum et tradet vos in manus nostras 48 cum ergo surrexisset Philistheus et veniret et adpropinquaret contra David festinavit David et cucurrit ad pugnam ex adverso Philisthei 49 et misit manum suam in peram tulitque unum lapidem et funda iecit et percussit Philistheum in fronte et infixus est lapis in fronte eius et cecidit in faciem suam super terram 50 praevaluitque David adversus Philistheum in funda et in lapide percussumque Philistheum interfecit cumque gladium non haberet in manu David 51 cucurrit et stetit super Philistheum et tulit gladium eius et eduxit de vagina sua et interfecit eum praeciditque caput eius videntes autem Philisthim quod mortuus esset fortissimus eorum fugerunt 52 et consurgentes viri Israhel et Iuda vociferati sunt et persecuti Philistheos usque dum venirent in vallem et usque ad portas Accaron cecideruntque vulnerati de Philisthim in via Sarim usque ad Geth et usque Accaron 53 et revertentes filii Israhel postquam persecuti fuerant Philistheos invaserunt castra eorum 54 adsumens autem David caput Philisthei adtulit illud in Hierusalem arma vero eius posuit in tabernaculo suo 55 eo autem tempore quo viderat Saul David egredientem contra Philistheum ait ad Abner principem militiae de qua stirpe descendit hic adulescens Abner dixitque Abner vivit anima tua rex si novi 56 et ait rex interroga tu cuius filius sit iste puer 57 cumque regressus esset David percusso Philistheo tulit eum Abner et introduxit coram Saul caput Philisthei habentem in manu 58 et ait ad eum Saul de qua progenie es o adulescens dixitque David filius servi tui Isai Bethleemitae ego sum

18 et factum est cum conplesset loqui ad Saul anima Ionathan conligata est animae David et dilexit eum Ionathan quasi animam suam 2 tulitque eum Saul in die illa et non concessit ei ut reverteretur in domum patris sui 3 inierunt autem Ionathan et David foedus diligebat enim eum quasi animam suam 4 nam expoliavit se Ionathan tunicam qua erat vestitus et dedit eam David et reliqua vestimenta sua usque ad gladium et arcum suum et usque ad balteum 5 egrediebatur quoque David ad omnia quaecumque misisset eum Saul et prudenter se agebat posuitque eum Saul super viros belli et acceptus erat in oculis universi populi maximeque in conspectu famulorum Saul 6 porro cum reverteretur percusso Philistheo David egressae sunt mulieres de universis urbibus Israhel cantantes chorosque ducentes in occursum Saul regis in tympanis laetitiae et in sistris 7 et praecinebant mulieres ludentes atque dicentes percussit Saul mille et David decem milia 8 iratus est autem Saul nimis et displicuit in oculis eius iste sermo dixitque dederunt David decem milia et mihi dederunt mille quid ei superest nisi solum regnum 9 non rectis ergo oculis Saul aspiciebat David ex die illa et deinceps 10 post diem autem alteram invasit spiritus Dei malus Saul et prophetabat in medio domus suae David autem psallebat manu sua sicut per singulos dies tenebatque Saul lanceam 11 et misit eam putans quod configere posset David cum pariete et declinavit David a facie eius secundo 12 et timuit Saul David eo quod esset Dominus cum eo et a se recessisset 13 amovit ergo eum Saul a se et fecit eum tribunum super mille viros et egrediebatur et intrabat in conspectu populi 14 in omnibus quoque viis suis David prudenter agebat et Dominus erat cum eo 15 vidit itaque Saul quod prudens esset nimis et coepit cavere eum 16 omnis autem Israhel et Iuda diligebat David ipse enim egrediebatur et ingrediebatur ante eos 17 dixit autem Saul ad David ecce filia mea maior Merob ipsam dabo tibi uxorem tantummodo esto vir fortis et proeliare bella Domini Saul autem reputabat dicens non sit manus mea in eo sed sit super illum manus Philisthinorum 18 ait autem David ad Saul quis ego sum aut quae est vita mea aut cognatio patris mei in Israhel ut fiam gener regis 19 factum est autem tempus cum deberet dari Merob filia Saul David data est Hadrihel Molathitae uxor 20 dilexit autem Michol filia Saul altera David et nuntiatum est Saul et placuit ei 21 dixitque Saul dabo eam illi ut fiat ei in scandalum et sit super eum manus Philisthinorum dixit ergo Saul ad David in duabus rebus gener meus eris hodie 22 et mandavit Saul servis suis loquimini ad David clam me dicentes ecce places regi et omnes servi eius diligunt te nunc ergo esto gener regis 23 et locuti sunt servi Saul in auribus David omnia verba haec et ait David

num parum vobis videtur generum esse regis ego autem sum vir pauper et tenuis 24 et renuntiaverunt servi Saul dicentes huiuscemodi verba locutus est David 25 dixit autem Saul sic loquimini ad David non habet necesse rex sponsalia nisi tantum centum praeputia Philisthinorum ut fiat ultio de inimicis regis porro Saul cogitabat tradere David in manibus Philisthinorum 26 cumque renuntiassent servi eius David verba quae diximus placuit sermo in oculis David ut fieret gener regis 27 et post dies paucos surgens David abiit cum viris qui sub eo erant et percussis Philisthim ducentis viris adtulit praeputia eorum et adnumeravit ea regi ut esset gener eius dedit itaque ei Saul Michol filiam suam uxorem 28 et vidit Saul et intellexit quia Dominus esset cum David Michol autem filia Saul diligebat eum 29 et Saul magis coepit timere David factusque est Saul inimicus David cunctis diebus 30 et egressi sunt principes Philisthinorum a principio autem egressionis eorum prudentius se gerebat David quam omnes servi Saul et celebre factum est nomen eius nimis

19 locutus est autem Saul ad Ionathan filium suum et ad omnes servos suos ut occiderent David porro Ionathan filius Saul diligebat David valde 2 et indicavit Ionathan David dicens quaerit Saul pater meus occidere te quapropter observa te quaeso mane et manebis clam et absconderis 3 ego autem egrediens stabo iuxta patrem meum in agro ubicumque fueris et ego loquar de te ad patrem meum et quodcumque videro nuntiabo tibi 4 locutus est ergo Ionathan de David bona ad Saul patrem suum dixitque ad eum ne pecces rex in servum tuum David quia non peccavit tibi et opera eius bona sunt tibi valde 5 et posuit animam suam in manu sua et percussit Philistheum et fecit Dominus salutem magnam universo Israhel vidisti et laetatus es quare ergo peccas in sanguine innoxio interficiens David qui est absque culpa 6 quod cum audisset Saul placatus voce Ionathae iuravit vivit Dominus quia non occidetur 7 vocavit itaque Ionathan David et indicavit ei omnia verba haec et introduxit Ionathan David ad Saul et fuit ante eum sicut fuerat heri et nudius tertius 8 motum est autem rursus bellum et egressus David pugnavit adversus Philisthim percussitque eos plaga magna et fugerunt a facie eius 9 et factus est spiritus Domini malus in Saul sedebat autem in domo sua et tenebat lanceam porro David psallebat in manu sua 10 nisusque est Saul configere lancea David in pariete et declinavit David a facie Saul lancea autem casso vulnere perlata est in parietem et David fugit et salvatus est nocte illa 11 misit ergo Saul satellites suos in domum David ut custodirent eum et interficeretur mane quod cum adnuntiasset David Michol uxor sua dicens nisi salvaveris te nocte hac cras morieris 12 deposuit eum per fenestram porro ille abiit et aufugit atque salvatus est 13 tulit autem Michol statuam et posuit eam super lectum et pellem pilosam caprarum posuit ad caput eius et operuit eam vestimentis 14 misit autem Saul apparitores qui raperent David et responsum est quod aegrotaret 15 rursumque misit Saul nuntios ut viderent David dicens adferte eum ad me in lecto ut occidatur 16 cumque venissent nuntii inventum est simulacrum super lectum et pellis caprarum ad caput eius 17 dixitque Saul ad Michol quare sic inlusisti mihi et dimisisti inimicum meum ut fugeret et respondit Michol ad Saul quia ipse locutus est mihi dimitte me alioquin interficiam te 18 David autem fugiens salvatus est et venit ad Samuhel in Ramatha et nuntiavit ei omnia quae fecerat sibi Saul et abierunt ipse et Samuhel et morati sunt in Nahioth 19 nuntiatum est autem Sauli a dicentibus ecce David in Nahioth in Rama 20 misit ergo Saul lictores ut raperent David qui cum vidissent cuneum prophetarum vaticinantium et Samuhel stantem super eos factus est etiam in illis spiritus Domini et prophetare coeperunt etiam ipsi 21 quod cum nuntiatum esset Sauli misit alios nuntios prophetaverunt autem et illi et rursum Saul misit tertios nuntios qui et ipsi prophetaverunt 22 abiit autem etiam ipse in Ramatha et venit usque ad cisternam magnam quae est in Soccho et interrogavit et dixit in quo loco sunt Samuhel et David dictumque est ei ecce in Nahioth sunt in Rama 23 et abiit in Nahioth in Rama et factus est etiam super eum spiritus Dei et ambulabat ingrediens et prophetabat usque dum veniret in Nahioth in Rama 24 et expoliavit se etiam ipse vestimentis suis et prophetavit cum ceteris coram Samuhel et cecidit nudus tota die illa et nocte unde et exivit proverbium num et Saul inter prophetas

20 fugit autem David de Nahioth quae erat in Rama veniensque locutus est coram Ionathan quid feci quae est iniquitas mea et quod peccatum meum in patrem tuum quia quaerit animam meam **2** qui dixit ei absit non morieris neque enim faciet pater meus quicquam grande vel parvum nisi prius indicaverit mihi hunc ergo celavit me pater meus sermonem tantummodo nequaquam erit istud **3** et iuravit rursum David et ille ait scit profecto pater tuus quia inveni gratiam in oculis tuis et dicet nesciat hoc Ionathan ne forte tristetur quinimmo vivit Dominus et vivit anima tua quia uno tantum ut ita dicam gradu ego morsque dividimur **4** et ait Ionathan ad David quodcumque dixerit mihi anima tua faciam tibi **5** dixit autem David ad Ionathan ecce kalendae sunt crastino et ego ex more sedere soleo iuxta regem ad vescendum dimitte ergo me ut abscondar in agro usque ad vesperam diei tertiae **6** si requisierit me pater tuus respondebis ei rogavit me David ut iret celeriter in Bethleem civitatem suam quia victimae sollemnes ibi sunt universis contribulibus eius **7** si dixerit bene pax erit servo tuo si autem fuerit iratus scito quia conpleta est malitia eius **8** fac ergo misericordiam in servum tuum quia foedus Domini me famulum tuum tecum inire fecisti si autem est in me aliqua iniquitas tu me interfice et ad patrem tuum ne introducas me **9** et ait Ionathan absit hoc a te neque enim fieri potest ut si certo cognovero conpletam patris mei esse malitiam contra te non adnuntiem tibi **10** responditque David ad Ionathan quis nuntiabit mihi si quid forte responderit tibi pater tuus dure **11** et ait Ionathan ad David veni egrediamur in agrum cumque exissent ambo in agrum **12** ait Ionathan ad David Domine Deus Israhel si investigavero sententiam patris mei crastino vel perendie et aliquid boni fuerit super David et non statim misero ad te et notum tibi fecero **13** haec faciat Dominus Ionathan et haec augeat si autem perseveraverit patris mei malitia adversum te revelabo aurem tuam et dimittam te ut vadas in pace et sit Dominus tecum sicut fuit cum patre meo **14** et si vixero facies mihi misericordiam Domini si vero mortuus fuero **15** non auferas misericordiam tuam a domo mea usque in sempiternum quando eradicaverit Dominus inimicos David unumquemque de terra **16** pepigit ergo foedus Ionathan cum domo David et requisivit Dominus de manu inimicorum David **17** et addidit Ionathan deierare David eo quod diligeret illum sicut animam enim suam ita diligebat eum **18** dixitque ad eum Ionathan cras kalendae sunt et requireris **19** requiretur enim sessio tua usque perendie descendes ergo festinus et venies in locum ubi celandus es in die qua operari licet et sedebis iuxta lapidem cui est nomen Ezel **20** et ego tres sagittas mittam iuxta eum et iaciam quasi exercens me ad signum **21** mittam quoque et puerum dicens ei vade et adfer mihi sagittas **22** si dixero puero ecce sagittae intra te sunt tolle eas tu veni ad me quia pax tibi est et nihil est mali vivit Dominus si autem sic locutus fuero puero ecce sagittae ultra te sunt vade quia dimisit te Dominus **23** de verbo autem quod locuti fuimus ego et tu sit Dominus inter me et te usque in sempiternum **24** absconditus est ergo David in agro et venerunt kalendae et sedit rex ad comedendum panem **25** cumque sedisset rex super cathedram suam secundum consuetudinem quae erat iuxta parietem surrexit Ionathan et sedit Abner ex latere Saul vacuusque apparuit locus David **26** et non est locutus Saul quicquam in die illa cogitabat enim quod forte evenisset ei ut non esset mundus nec purificatus **27** cumque inluxisset dies secunda post kalendas rursum vacuus apparuit locus David dixitque Saul ad Ionathan filium suum cur non venit filius Isai nec heri nec hodie ad vescendum **28** et respondit Ionathan Sauli rogavit me obnixe ut iret in Bethleem **29** et ait dimitte me quoniam sacrificium sollemne est in civitate unus de fratribus meis accersivit me nunc ergo si inveni gratiam in oculis tuis vadam cito et videbo fratres meos ob hanc causam non venit ad mensam regis **30** iratus autem Saul adversus Ionathan dixit ei fili mulieris virum ultro rapientis numquid ignoro quia diligis filium Isai in confusionem tuam et in confusionem ignominiosae matris tuae **31** omnibus enim diebus quibus filius Isai vixerit super terram non stabilieris tu neque regnum tuum itaque iam nunc mitte et adduc eum ad me quia filius mortis est **32** respondens autem Ionathan Sauli patri suo ait quare moritur quid fecit **33** et arripuit Saul lanceam ut percuteret eum et intellexit Ionathan quod definitum esset patri suo ut interficeret David **34** surrexit ergo Ionathan a

mensa in ira furoris et non comedit in die kalendarum secunda panem contristatus est enim super David eo quod confudisset eum pater suus 35 cumque inluxisset mane venit Ionathan in agrum iuxta placitum David et puer parvulus cum eo 36 et ait ad puerum suum vade et adfer mihi sagittas quas ego iacio cumque puer cucurrisset iecit aliam sagittam trans puerum 37 venit itaque puer ad locum iaculi quod miserat Ionathan et clamavit Ionathan post tergum pueri et ait ecce ibi est sagitta porro ultra te 38 clamavitque Ionathan post tergum pueri festina velociter ne steteris collegit autem puer Ionathae sagittas et adtulit ad dominum suum 39 et quid ageretur penitus ignorabat tantummodo enim Ionathan et David rem noverant 40 dedit igitur Ionathan arma sua puero et dixit ei vade defer in civitatem 41 cumque abisset puer surrexit David de loco qui vergebat ad austrum et cadens pronus in terram adoravit tertio et osculantes alterutrum fleverunt pariter David autem amplius 42 dixit ergo Ionathan ad David vade in pace quaecumque iuravimus ambo in nomine Domini dicentes Dominus sit inter me et te et inter semen meum et semen tuum usque in sempiternum et surrexit et abiit sed et Ionathan ingressus est civitatem

21 venit autem David in Nobe ad Ahimelech sacerdotem et obstipuit Ahimelech eo quod venisset David et dixit ei quare tu solus et nullus est tecum 2 et ait David ad Ahimelech sacerdotem rex praecepit mihi sermonem et dixit nemo sciat rem propter quam a me missus es et cuiusmodi tibi praecepta dederim nam et pueris condixi in illum et illum locum 3 nunc igitur si quid habes ad manum vel quinque panes da mihi aut quicquid inveneris 4 et respondens sacerdos David ait ei non habeo panes laicos ad manum sed tantum panem sanctum si mundi sunt pueri maxime a mulieribus 5 et respondit David sacerdoti et dixit ei equidem si de mulieribus agitur continuimus nos ab heri et nudius tertius quando egrediebamur et fuerunt vasa puerorum sancta porro via haec polluta est sed et ipsa hodie sanctificabitur in vasis 6 dedit ergo ei sacerdos sanctificatum panem neque enim erat ibi panis nisi tantum panes propositionis qui sublati fuerant a facie Domini ut ponerentur panes calidi 7 erat autem ibi vir de servis Saul in die illa intus in tabernaculo Domini et nomen eius Doec Idumeus potentissimus pastorum Saul 8 dixit autem David ad Ahimelech si habes hic ad manum hastam aut gladium quia gladium meum et arma mea non tuli mecum sermo enim regis urguebat 9 et dixit sacerdos gladius Goliath Philisthei quem percussisti in valle Terebinthi est involutus pallio post ephod si istum vis tollere tolle neque enim est alius hic absque eo et ait David non est huic alter similis da mihi eum 10 surrexit itaque David et fugit in die illa a facie Saul et venit ad Achis regem Geth 11 dixeruntque ei servi Achis numquid non iste est David rex terrae nonne huic cantabant per choros dicentes percussit Saul mille et David decem milia 12 posuit autem David sermones istos in corde suo et extimuit valde a facie Achis regis Geth 13 et inmutavit os suum coram eis et conlabebatur inter manus eorum et inpingebat in ostia portae defluebantque salivae eius in barbam 14 et ait Achis ad servos suos vidistis hominem insanum quare adduxistis eum ad me 15 an desunt nobis furiosi quod introduxistis istum ut fureret me praesente hicine ingredietur domum meam

22 abiit ergo inde David et fugit in speluncam Odollam quod cum audissent fratres eius et omnis domus patris eius descenderunt ad eum illuc 2 et convenerunt ad eum omnes qui erant in angustia constituti et oppressi aere alieno et amaro animo et factus est eorum princeps fueruntque cum eo quasi quadringenti viri 3 et profectus est David inde in Maspha quae est Moab et dixit ad regem Moab maneat oro pater meus et mater mea vobiscum donec sciam quid faciat mihi Deus 4 et reliquit eos ante faciem regis Moab manseruntque apud eum cunctis diebus quibus David fuit in praesidio 5 dixitque Gad propheta ad David noli manere in praesidio proficiscere et vade in terram Iuda et profectus David venit in saltum Hareth 6 et audivit Saul quod apparuisset David et viri qui erant cum eo Saul autem cum maneret in Gabaa et esset in nemore quod est in Rama hastam manu tenens cunctique socii eius circumstarent eum 7 ait ad servos suos qui adsistebant ei audite filii Iemini numquid omnibus vobis dabit filius Isai agros et vineas et universos vos faciet tribunos et centuriones 8 quoniam coniurastis omnes adversum me et non est

qui mihi renuntiet maxime cum et filius meus foedus iunxerit cum filio Isai non est qui vicem meam doleat ex vobis nec qui adnuntiet mihi eo quod suscitaverit filius meus servum meum adversum me insidiantem mihi usque hodie **9** respondens autem Doec Idumeus qui adsistebat et erat primus inter servos Saul vidi inquit filium Isai in Nobe apud Ahimelech filium Achitob **10** qui consuluit pro eo Dominum et cibaria dedit ei sed et gladium Goliath Philisthei dedit illi **11** misit ergo rex ad accersiendum Ahimelech filium Achitob sacerdotem et omnem domum patris eius sacerdotum qui erant in Nobe qui venerunt universi ad regem **12** et ait Saul audi fili Achitob qui respondit praesto sum domine **13** dixitque ad eum Saul quare coniurastis adversum me tu et filius Isai et dedisti ei panes et gladium et consuluisti pro eo Deum ut consurgeret adversum me insidiator usque hodie permanens **14** respondensque Ahimelech regi ait et quis in omnibus servis tuis sicut David fidelis et gener regis et pergens ad imperium tuum et gloriosus in domo tua **15** num hodie coepi consulere pro eo Deum absit hoc a me ne suspicetur rex adversus servum suum rem huiuscemodi in universa domo patris mei non enim scivit servus tuus quicquam super hoc negotio vel modicum vel grande **16** dixitque rex morte morieris Ahimelech tu et omnis domus patris tui **17** et ait rex emissariis qui circumstabant eum convertimini et interficite sacerdotes Domini nam manus eorum cum David est scientes quod fugisset non indicaverunt mihi noluerunt autem servi regis extendere manum suam in sacerdotes Domini **18** et ait rex Doec convertere tu et inrue in sacerdotes conversusque Doec Idumeus inruit in sacerdotes et trucidavit in die illa octoginta quinque viros vestitos ephod lineo **19** Nobe autem civitatem sacerdotum percussit in ore gladii viros et mulieres parvulos et lactantes bovem et asinum et ovem in ore gladii **20** evadens autem unus filius Ahimelech filii Achitob cuius nomen erat Abiathar fugit ad David **21** et adnuntiavit ei quod occidisset Saul sacerdotes Domini **22** et ait David ad Abiathar sciebam in die illa quod cum ibi esset Doec Idumeus procul dubio adnuntiaret Saul ego sum reus omnium animarum patris tui **23** mane mecum ne timeas si quis quaesierit animam meam quaeret et animam tuam mecumque servaberis

23 et nuntiaverunt David dicentes ecce Philisthim obpugnant Ceila et diripiunt areas **2** consuluit igitur David Dominum dicens num vadam et percutiam Philistheos istos et ait Dominus ad David vade et percuties Philistheos et salvabis Ceila **3** et dixerunt viri qui erant cum David ad eum ecce nos hic in Iudaea consistentes timemus quanto magis si ierimus in Ceila adversum agmina Philisthinorum **4** rursum ergo David consuluit Dominum qui respondens ei ait surge et vade in Ceila ego enim tradam Philistheos in manu tua **5** abiit David et viri eius in Ceila et pugnavit adversum Philistheos et abegit iumenta eorum et percussit eos plaga magna et salvavit David habitatores Ceilae **6** porro eo tempore quo fugiebat Abiathar filius Ahimelech ad David in Ceila ephod secum habens descenderat **7** nuntiatum est autem Saul quod venisset David in Ceila et ait Saul tradidit eum Deus in manus meas conclususque est introgressus urbem in qua portae et serae **8** et praecepit Saul omni populo ut ad pugnam descenderet in Ceila et obsideret David et viros eius **9** quod cum rescisset David quia praepararet ei Saul clam malum dixit ad Abiathar sacerdotem adplica ephod **10** et ait David Domine Deus Israhel audivit famam servus tuus quod disponat Saul venire ad Ceila ut evertat urbem propter me **11** si tradent me viri Ceila in manus eius et si descendet Saul sicut audivit servus tuus Domine Deus Israhel indica servo tuo et ait Dominus descendet **12** dixitque David si tradent viri Ceilae me et viros qui sunt mecum in manu Saul et dixit Dominus tradent **13** surrexit ergo David et viri eius quasi sescenti et egressi de Ceila huc atque illuc vagabantur incerti nuntiatumque est Saul quod fugisset David de Ceila quam ob rem dissimulavit exire **14** morabatur autem David in deserto in locis firmissimis mansitque in monte solitudinis Ziph quaerebat tamen eum Saul cunctis diebus et non tradidit eum Deus in manus eius **15** et vidit David quod egressus esset Saul ut quaereret animam eius porro David erat in deserto Ziph in silva **16** et surrexit Ionathan filius Saul et abiit ad David in silva et confortavit manus eius in Deo dixitque ei **17** ne timeas neque enim inveniet te

manus Saul patris mei et tu regnabis super Israhel et ego ero tibi secundus sed et Saul pater meus scit hoc **18** percussit igitur uterque foedus coram Domino mansitque David in silva Ionathas autem reversus est in domum suam **19** ascenderunt autem Ziphei ad Saul in Gabaa dicentes nonne David latitat apud nos in locis tutissimis silvae in colle Achilae quae est ad dexteram deserti **20** nunc ergo sicut desideravit anima tua ut descenderes descende nostrum autem erit ut tradamus eum in manus regis **21** dixitque Saul benedicti vos a Domino quia doluistis vicem meam **22** abite oro et diligentius praeparate et curiosius agite et considerate locum ubi sit pes eius vel quis viderit eum ibi recogitat enim de me quod callide insidier ei **23** considerate et videte omnia latibula eius in quibus absconditur et revertimini ad me ad rem certam ut vadam vobiscum quod si etiam in terra se abstruserit perscrutabor eum in cunctis milibus Iuda **24** at illi surgentes abierunt in Ziph ante Saul David autem et viri eius erant in deserto Maon in campestribus ad dextram Iesimuth **25** ivit ergo Saul et socii eius ad quaerendum et nuntiatum est David statimque descendit ad petram et versabatur in deserto Maon quod cum audisset Saul persecutus est David in deserto Maon **26** et ibat Saul ad latus montis ex parte una David autem et viri eius erant in latere montis ex parte altera porro David desperabat se posse evadere a facie Saul itaque Saul et viri eius in modum coronae cingebant David et viros eius ut caperent eos **27** et nuntius venit ad Saul dicens festina et veni quoniam infuderunt se Philisthim super terram **28** reversus est ergo Saul desistens persequi David et perrexit in occursum Philisthinorum propter hoc vocaverunt locum illum petram Dividentem **29** ascendit ergo David inde et habitavit in locis tutissimis Engaddi

24 cumque reversus esset Saul postquam persecutus est Philistheos nuntiaverunt ei dicentes ecce David in deserto est Engaddi **2** adsumens ergo Saul tria milia electorum virorum ex omni Israhel perrexit ad investigandum David et viros eius etiam super abruptissimas petras quae solis hibicibus perviae sunt **3** et venit ad caulas quoque ovium quae se offerebant vianti eratque ibi spelunca quam ingressus est Saul ut purgaret ventrem porro David et viri eius in interiori parte speluncae latebant **4** et dixerunt servi David ad eum ecce dies de qua locutus est Dominus ad te ego tradam tibi inimicum tuum ut facias ei sicut placuerit in oculis tuis surrexit ergo David et praecidit oram clamydis Saul silenter **5** post haec percussit cor suum David eo quod abscidisset oram clamydis Saul **6** dixitque ad viros suos propitius mihi sit Dominus ne faciam hanc rem domino meo christo Domini ut mittam manum meam in eum quoniam christus Domini est **7** et confregit David viros suos sermonibus et non permisit eos ut consurgerent in Saul porro Saul exsurgens de spelunca pergebat coepto itinere **8** surrexit autem et David post eum et egressus de spelunca clamavit post tergum Saul dicens domine mi rex et respexit Saul post se et inclinans se David pronus in terram adoravit **9** dixitque ad Saul quare audis verba hominum loquentium David quaerit malum adversum te **10** ecce hodie viderunt oculi tui quod tradiderit te Dominus in manu mea in spelunca et cogitavi ut occiderem te sed pepercit tibi oculus meus dixi enim non extendam manum meam in domino meo quia christus Domini est **11** quin potius pater mi vide et cognosce oram clamydis tuae in manu mea quoniam cum praeciderem summitatem clamydis tuae nolui extendere manum meam in te animadverte et vide quoniam non est in manu mea malum neque iniquitas neque peccavi in te tu autem insidiaris animae meae ut auferas eam **12** iudicet Dominus inter me et te et ulciscatur me Dominus ex te manus autem mea non sit in te **13** sicut et in proverbio antiquo dicitur ab impiis egredietur impietas manus ergo mea non sit in te **14** quem sequeris rex Israhel quem persequeris canem mortuum sequeris et pulicem unum **15** sit Dominus iudex et iudicet inter me et te et videat et diiudicet causam meam et eruat me de manu tua **16** cum autem conplesset David loquens sermones huiuscemodi ad Saul dixit Saul numquid vox haec tua est fili mi David et levavit Saul vocem suam et flevit **17** dixitque ad David iustior tu es quam ego tu enim tribuisti mihi bona ego autem reddidi tibi mala **18** et tu indicasti hodie quae feceris mihi bona quomodo tradiderit me Dominus in manu tua et non occideris me **19** quis enim cum invenerit inimicum suum dimittet eum in via bona sed Dominus reddat tibi vicissitudinem hanc pro eo quod hodie

operatus es in me 20 et nunc quia scio quod certissime regnaturus sis et habiturus in manu tua regnum Israhel 21 iura mihi in Domino ne deleas semen meum post me neque auferas nomen meum de domo patris mei 22 et iuravit David Sauli abiit ergo Saul in domum suam et David et viri eius ascenderunt ad tutiora loca

25 mortuus est autem Samuhel et congregatus est universus Israhel et planxerunt eum et sepelierunt in domo sua in Rama consurgensque David descendit in desertum Pharan 2 erat autem vir quispiam in solitudine Maon et possessio eius in Carmelo et homo ille magnus nimis erantque ei oves tria milia et mille caprae et accidit ut tonderetur grex eius in Carmelo 3 nomen autem viri illius erat Nabal et nomen uxoris eius Abigail eratque mulier illa prudentissima et speciosa porro vir eius durus et pessimus et malitiosus erat autem de genere Chaleb 4 cum ergo audisset David in deserto quod tonderet Nabal gregem suum 5 misit decem iuvenes et dixit eis ascendite in Carmelum et venietis ad Nabal et salutabitis eum ex nomine meo pacifice 6 et dicetis sic fratribus meis et tibi pax et domui tuae pax et omnibus quaecumque habes sit pax 7 audivi quod tonderent pastores tui qui erant nobiscum in deserto numquam eis molesti fuimus nec aliquando defuit eis quicquam de grege omni tempore quo fuerunt nobiscum in Carmelo 8 interroga pueros tuos et indicabunt tibi nunc ergo inveniant pueri gratiam in oculis tuis in die enim bona venimus quodcumque invenerit manus tua da servis tuis et filio tuo David 9 cumque venissent pueri David locuti sunt ad Nabal omnia verba haec ex nomine David et siluerunt 10 respondens autem Nabal pueris David ait quis est David et quis est filius Isai hodie increverunt servi qui fugiunt dominos suos 11 tollam ergo panes meos et aquas meas et carnes pecorum quae occidi tonsoribus meis et dabo viris quos nescio unde sint 12 regressi sunt itaque pueri David per viam suam et reversi venerunt et nuntiaverunt ei omnia verba quae dixerat 13 tunc David ait viris suis accingatur unusquisque gladio suo et accincti sunt singuli gladio suo accinctusque est et David ense suo et secuti sunt David quasi quadringenti viri porro ducenti remanserunt ad sarcinas 14 Abigail autem uxori Nabal nuntiavit unus de pueris dicens ecce misit David nuntios de deserto ut benedicerent domino nostro et aversus est eos 15 homines isti boni satis fuerunt nobis et non molesti nec quicquam aliquando periit omni tempore quo sumus conversati cum eis in deserto 16 pro muro erant nobis tam in nocte quam in die omnibus diebus quibus pavimus apud eos greges 17 quam ob rem considera et recogita quid facias quoniam conpleta est malitia adversum virum tuum et adversus domum tuam et ipse filius est Belial ita ut nemo ei possit loqui 18 festinavit igitur Abigail et tulit ducentos panes et duos utres vini et quinque arietes coctos et quinque sata pulentae et centum ligaturas uvae passae et ducentas massas caricarum et inposuit super asinos 19 dixitque pueris suis praecedite me ecce ego post tergum sequar vos viro autem suo Nabal non indicavit 20 cum ergo ascendisset asinum et descenderet ad radices montis David et viri eius descendebant in occursum eius quibus et illa occurrit 21 et ait David vere frustra servavi omnia quae huius erant in deserto et non periit quicquam de cunctis quae ad eum pertinebant et reddidit mihi malum pro bono 22 haec faciat Deus inimicis David et haec addat si reliquero de omnibus quae ad eum pertinent usque mane mingentem ad parietem 23 cum autem vidisset Abigail David festinavit et descendit de asino et procidit coram David super faciem suam et adoravit super terram 24 et cecidit ad pedes eius et dixit in me sit domine mi haec iniquitas loquatur obsecro ancilla tua in auribus tuis et audi verba famulae tuae 25 ne ponat oro dominus meus rex cor suum super virum istum iniquum Nabal quia secundum nomen suum stultus est et est stultitia cum eo ego autem ancilla tua non vidi pueros tuos domine mi quos misisti 26 nunc ergo domine mi vivit Dominus et vivit anima tua qui prohibuit te ne venires in sanguine et salvavit manum tuam tibi et nunc fiant sicut Nabal inimici tui et qui quaerunt domino meo malum 27 quapropter suscipe benedictionem hanc quam adtulit ancilla tua tibi domino meo et da pueris qui sequuntur te dominum meum 28 aufer iniquitatem famulae tuae faciens enim faciet tibi Dominus domino meo domum fidelem quia proelia Domini domine mi tu proeliaris malitia ergo non inveniatur in te omnibus diebus vitae tuae 29 si enim

surrexerit aliquando homo persequens te et quaerens animam tuam erit anima domini mei custodita quasi in fasciculo viventium apud Dominum Deum tuum porro anima inimicorum tuorum rotabitur quasi in impetu et circulo fundae **30** cum ergo fecerit tibi Dominus domino meo omnia quae locutus est bona de te et constituerit te ducem super Israhel **31** non erit tibi hoc in singultum et in scrupulum cordis domino meo quod effuderis sanguinem innoxium aut ipse te ultus fueris et cum benefecerit Dominus domino meo recordaberis ancillae tuae **32** et ait David ad Abigail benedictus Dominus Deus Israhel qui misit te hodie in occursum meum et benedictum eloquium tuum **33** et benedicta tu quae prohibuisti me hodie ne irem ad sanguinem et ulciscerer me manu mea **34** alioquin vivit Dominus Deus Israhel qui prohibuit me malum facere tibi nisi cito venisses in occursum mihi non remansisset Nabal usque ad lucem matutinam mingens ad parietem **35** suscepit ergo David de manu eius omnia quae adtulerat ei dixitque ei vade pacifice in domum tuam ecce audivi vocem tuam et honoravi faciem tuam **36** venit autem Abigail ad Nabal et ecce erat ei convivium in domo eius quasi convivium regis et cor Nabal iucundum erat enim ebrius nimis et non indicavit ei verbum pusillum aut grande usque in mane **37** diluculo autem cum digessisset vinum Nabal indicavit ei uxor sua verba haec et emortuum est cor eius intrinsecus et factus est quasi lapis **38** cumque pertransissent decem dies percussit Dominus Nabal et mortuus est **39** quod cum audisset David mortuum Nabal ait benedictus Dominus qui iudicavit causam obprobrii mei de manu Nabal et servum suum custodivit a malo et malitiam Nabal reddidit Dominus in caput eius misit ergo David et locutus est ad Abigail ut sumeret eam sibi in uxorem **40** et venerunt pueri David ad Abigail in Carmelum et locuti sunt ad eam dicentes David misit nos ad te ut accipiat te sibi in uxorem **41** quae consurgens adoravit prona in terram et ait ecce famula tua sit in ancillam ut lavet pedes servorum domini mei **42** et festinavit et surrexit Abigail et ascendit super asinum et quinque puellae ierunt cum ea pedisequae eius et secuta est nuntios David et facta est illi uxor **43** sed et Ahinoem accepit David de Iezrahel et fuit utraque uxor eius **44** Saul autem dedit Michol filiam suam uxorem David Falti filio Lais qui erat de Gallim

26 et venerunt Ziphei ad Saul in Gabaa dicentes ecce David absconditus est in colle Achilae quae est ex adverso solitudinis **2** et surrexit Saul et descendit in desertum Ziph et cum eo tria milia virorum de electis Israhel ut quaereret David in deserto Ziph **3** et castrametatus est Saul in Gabaa Achilae quae erat ex adverso solitudinis in via David autem habitabat in deserto videns autem quod venisset Saul post se in desertum **4** misit exploratores et didicit quod venisset certissime **5** et surrexit David et venit ad locum ubi erat Saul cumque vidisset locum in quo dormiebat Saul et Abner filius Ner princeps militiae eius Saulem dormientem in tentorio et reliquum vulgus per circuitum eius **6** ait David ad Ahimelech Cettheum et Abisai filium Sarviae fratrem Ioab dicens quis descendet mecum ad Saul in castra dixitque Abisai ego descendam tecum **7** venerunt ergo David et Abisai ad populum nocte et invenerunt Saul iacentem et dormientem in tentorio et hastam fixam in terra ad caput eius Abner autem et populum dormientes in circuitu eius **8** dixitque Abisai ad David conclusit Deus hodie inimicum tuum in manus tuas nunc ergo perfodiam eum lancea in terra semel et secundo opus non erit **9** et dixit David ad Abisai ne interficias eum quis enim extendit manum suam in christum Domini et innocens erit **10** et dixit David vivit Dominus quia nisi Dominus percusserit eum aut dies eius venerit ut moriatur aut in proelium descendens perierit **11** propitius mihi sit Dominus ne extendam manum meam in christum Domini nunc igitur tolle hastam quae est ad caput eius et scyphum aquae et abeamus **12** tulit ergo David hastam et scyphum aquae qui erat ad caput Saul et abierunt et non erat quisquam qui videret et intellegeret et vigilaret sed omnes dormiebant quia sopor Domini inruerat super eos **13** cumque transisset David ex adverso et stetisset in vertice montis de longe et esset grande intervallum inter eos **14** clamavit David ad populum et ad Abner filium Ner dicens nonne respondebis Abner et respondens Abner ait quis es tu qui clamas et inquietas regem **15** et ait David ad Abner numquid non vir tu es et quis alius similis tui in Israhel quare ergo

non custodisti dominum tuum regem ingressus est enim unus de turba ut interficeret regem dominum tuum **16** non est bonum hoc quod fecisti vivit Dominus quoniam filii mortis estis vos qui non custodistis dominum vestrum christum Domini nunc ergo vide ubi sit hasta regis et ubi scyphus aquae qui erat ad caput eius **17** cognovit autem Saul vocem David et dixit num vox tua est haec fili mi David et David vox mea domine mi rex **18** et ait quam ob causam dominus meus persequitur servum suum quid feci aut quod est in manu mea malum **19** nunc ergo audi oro domine mi rex verba servi tui si Dominus incitat te adversum me odoretur sacrificium si autem filii hominum maledicti sunt in conspectu Domini qui eiecerunt me hodie ut non habitem in hereditate Domini dicentes vade servi diis alienis **20** et nunc non effundatur sanguis meus in terra coram Domino quia egressus est rex Israhel ut quaerat pulicem unum sicut persequitur perdix in montibus **21** et ait Saul peccavi revertere fili mi David nequaquam enim ultra male tibi faciam eo quod pretiosa fuerit anima mea in oculis tuis hodie apparet quod stulte egerim et ignoraverim multa nimis **22** et respondens David ait ecce hasta regis transeat unus de pueris et tollat eam **23** Dominus autem retribuet unicuique secundum iustitiam suam et fidem tradidit enim te Dominus hodie in manu mea et nolui levare manum meam in christum Domini **24** et sicuti magnificata est anima tua hodie in oculis meis sic magnificetur anima mea in oculis Domini et liberet me de omni angustia **25** ait ergo Saul ad David benedictus tu fili mi David et quidem faciens facies et potens poteris abiit autem David in viam suam et Saul reversus est in locum suum

27 et ait David in corde suo aliquando incidam in uno die in manu Saul nonne melius est ut fugiam et salver in terra Philisthinorum ut desperet Saul cessetque me quaerere in cunctis finibus Israhel fugiam ergo manus eius **2** et surrexit David et abiit ipse et sescenti viri cum eo ad Achis filium Mahoc regem Geth **3** et habitavit David cum Achis in Geth ipse et viri eius vir et domus eius David et duae uxores eius Ahinoem Iezrahelites et Abigail uxor Nabal Carmeli **4** et nuntiatum est Saul quod fugisset David in Geth et non addidit ultra ut quaereret eum **5** dixit autem David ad Achis si inveni gratiam in oculis tuis detur mihi locus in una urbium regionis huius ut habitem ibi cur enim manet servus tuus in civitate regis tecum **6** dedit itaque ei Achis in die illa Siceleg propter quam causam facta est Siceleg regum Iuda usque in diem hanc **7** fuit autem numerus dierum quibus habitavit David in regione Philisthinorum quattuor mensuum **8** et ascendit David et viri eius et agebant praedas de Gesuri et de Gedri et de Amalechitis hii enim pagi habitabantur in terra antiquitus euntibus Sur usque ad terram Aegypti **9** et percutiebat David omnem terram nec relinquebat viventem virum et mulierem tollensque oves et boves et asinos et camelos et vestes revertebatur et veniebat ad Achis **10** dicebat autem ei Achis in quem inruisti hodie respondebatque David contra meridiem Iudae et contra meridiem Hiramel et contra meridiem Ceni **11** virum et mulierem non vivificabat David nec adducebat in Geth dicens ne forte loquantur adversum nos haec fecit David et hoc erat decretum illi omnibus diebus quibus habitavit in regione Philisthinorum **12** credidit ergo Achis David dicens multa mala operatus est contra populum suum Israhel erit igitur mihi servus sempiternus

28 factum est autem in diebus illis congregaverunt Philisthim agmina sua ut praepararentur ad bellum contra Israhel dixitque Achis ad David sciens nunc scito quoniam mecum egredieris in castris tu et viri tui **2** dixitque David ad Achis nunc scies quae facturus est servus tuus et ait Achis ad David et ego custodem capitis mei ponam te cunctis diebus **3** Samuhel autem mortuus est planxitque eum omnis Israhel et sepelierunt eum in Rama urbe sua et Saul abstulit magos et ariolos de terra **4** congregatique sunt Philisthim et venerunt et castrametati sunt in Sunam congregavit autem et Saul universum Israhel et venit in Gelboe **5** et vidit Saul castra Philisthim et timuit et expavit cor eius nimis **6** consuluitque Dominum et non respondit ei neque per somnia neque per sacerdotes neque per prophetas **7** dixitque Saul servis suis quaerite mihi mulierem habentem pythonem et vadam ad eam et sciscitabor per illam et dixerunt servi eius ad eum est mulier habens pythonem in Aendor **8** mutavit ergo habitum suum vestitusque est aliis vestimentis abiit ipse et duo viri

cum eo veneruntque ad mulierem nocte et ait divina mihi in pythone et suscita mihi quem dixero tibi **9** et ait mulier ad eum ecce tu nosti quanta fecerit Saul et quomodo eraserit magos et ariolos de terra quare ergo insidiaris animae meae ut occidar **10** et iuravit ei Saul in Domino dicens vivit Dominus quia non veniet tibi quicquam mali propter hanc rem **11** dixitque ei mulier quem suscitabo tibi qui ait Samuhelem suscita mihi **12** cum autem vidisset mulier Samuhelem exclamavit voce magna et dixit ad Saul quare inposuisti mihi tu es enim Saul **13** dixitque ei rex noli timere quid vidisti et ait mulier ad Saul deos vidi ascendentes de terra **14** dixitque ei qualis est forma eius quae ait vir senex ascendit et ipse amictus est pallio intellexit Saul quod Samuhel esset et inclinavit se super faciem suam in terra et adoravit **15** dixit autem Samuhel ad Saul quare inquietasti me ut suscitarer et ait Saul coartor nimis siquidem Philisthim pugnant adversum me et Deus recessit a me et exaudire me noluit neque in manu prophetarum neque per somnia vocavi ergo te ut ostenderes mihi quid faciam **16** et ait Samuhel quid interrogas me cum Dominus recesserit a te et transierit ad aemulum tuum **17** faciet enim Dominus tibi sicut locutus est in manu mea et scindet regnum de manu tua et dabit illud proximo tuo David **18** quia non oboedisti voci Domini neque fecisti iram furoris eius in Amalech idcirco quod pateris fecit tibi Dominus hodie **19** et dabit Dominus etiam Israhel tecum in manu Philisthim cras autem tu et filii tui mecum eritis sed et castra Israhel tradet Dominus in manu Philisthim **20** statimque Saul cecidit porrectus in terram extimuerat enim verba Samuhel et robur non erat in eo quia non comederat panem tota die illa **21** ingressa est itaque mulier ad Saul et ait conturbatus enim erat valde dixitque ad eum ecce oboedivit ancilla tua voci tuae et posui animam meam in manu mea et audivi sermones tuos quos locutus es ad me **22** nunc igitur audi et tu vocem ancillae tuae ut ponam coram te buccellam panis et comedens convalescas ut possis iter facere **23** qui rennuit et ait non comedam coegerunt autem eum servi sui et mulier et tandem audita voce eorum surrexit de terra et sedit super lectum **24** mulier autem illa habebat vitulum pascualem in domo et festinavit et occidit eum tollensque farinam miscuit eam et coxit azyma **25** et posuit ante Saul et ante servos eius qui cum comedissent surrexerunt et ambulaverunt per totam noctem illam

29 congregata sunt ergo Philisthim universa agmina in Afec sed et Israhel castrametatus est super fontem qui erat in Iezrahel **2** et satrapae quidem Philisthim incedebant in centuriis et milibus David autem et viri eius erant in novissimo agmine cum Achis **3** dixeruntque principes Philisthim quid sibi volunt Hebraei isti et ait Achis ad principes Philisthim num ignoratis David qui fuit servus Saul regis Israhel et est apud me multis diebus vel annis et non inveni in eo quicquam ex die qua transfugit ad me usque ad diem hanc **4** irati sunt autem adversus eum principes Philisthim et dixerunt ei revertatur vir et sedeat in loco suo in quo constituisti eum et non descendat nobiscum in proelium ne fiat nobis adversarius cum proeliari coeperimus quomodo enim aliter placare poterit dominum suum nisi in capitibus nostris **5** nonne iste est David cui cantabant in choro dicentes percussit Saul in milibus suis et David in decem milibus suis **6** vocavit ergo Achis David et ait ei vivit Dominus quia rectus es tu et bonus in conspectu meo et exitus tuus et introitus tuus mecum est in castris et non inveni in te quicquam mali ex die qua venisti ad me usque ad diem hanc sed satrapis non places **7** revertere ergo et vade in pace et non offendes oculos satraparum Philisthim **8** dixitque David ad Achis quid enim feci et quid invenisti in me servo tuo a die qua fui in conspectu tuo usque in diem hanc ut non veniam et pugnem contra inimicos domini mei regis **9** respondens autem Achis locutus est ad David scio quia bonus es tu in oculis meis sicut angelus Dei sed principes Philisthim dixerunt non ascendet nobiscum in proelium **10** igitur consurge mane tu et servi domini tui qui venerunt tecum et cum de nocte surrexeritis et coeperit dilucescere pergite **11** surrexit itaque de nocte David ipse et viri eius ut proficiscerentur mane et reverterentur ad terram Philisthim Philisthim autem ascenderunt in Iezrahel

30 cumque venissent David et viri eius in Siceleg die tertia Amalechitae impetum fecerant ex parte australi in Siceleg et percusserant Siceleg et succenderant eam igni **2** et captivas duxerant

mulieres ex ea et a minimo usque ad magnum et non interfecerant quemquam sed secum duxerant et pergebant in itinere suo **3** cum ergo venisset David et viri eius ad civitatem et invenissent eam succensam igni et uxores suas et filios suos et filias ductas esse captivas **4** levaverunt David et populus qui erat cum eo voces suas et planxerunt donec deficerent in eis lacrimae **5** siquidem et duae uxores David captivae ductae fuerant Ahinoem Iezrahelites et Abigail uxor Nabal Carmeli **6** et contristatus est David valde volebat enim eum populus lapidare quia amara erat anima uniuscuiusque viri super filiis suis et filiabus confortatus est autem David in Domino Deo suo **7** et ait ad Abiathar sacerdotem filium Ahimelech adplica ad me ephod et adplicuit Abiathar ephod ad David **8** et consuluit David Dominum dicens persequar an non latrunculos hos et conprehendam eos dixitque ei persequere absque dubio enim conprehendes eos et excuties praedam **9** abiit ergo David ipse et sescenti viri qui erant cum eo et venerunt usque ad torrentem Besor et lassi quidam substiterunt **10** persecutus est autem David ipse et quadringenti viri substiterant enim ducenti qui lassi transire non poterant torrentem Besor **11** et invenerunt virum aegyptium in agro et adduxerunt eum ad David dederuntque ei panem ut comederet et ut biberet aquam **12** sed et fragmen massae caricarum et duas ligaturas uvae passae quae cum comedisset reversus est spiritus eius et refocilatus est non enim comederat panem neque biberat aquam tribus diebus et tribus noctibus **13** dixit itaque ei David cuius es tu vel unde quo pergis qui ait ei puer aegyptius ego sum servus viri amalechitae dereliquit autem me dominus meus quia aegrotare coepi nudius tertius **14** siquidem nos erupimus ad australem partem Cerethi et contra Iudam et ad meridiem Chaleb et Siceleg succendimus igni **15** dixitque ei David potes me ducere ad istum cuneum qui ait iura mihi per Deum quod non occidas me et non tradas me in manu domini mei et ducam te ad cuneum istum **16** qui cum duxisset eum ecce illi discumbebant super faciem universae terrae comedentes et bibentes et quasi festum celebrantes diem pro cuncta praeda et spoliis quae ceperant de terra Philisthim et de terra Iuda **17** et percussit eos David a vespere usque ad vesperam alterius diei et non evasit ex eis quisquam nisi quadringenti viri adulescentes qui ascenderant camelos et fugerant **18** eruit ergo David omnia quae tulerant Amalechitae et duas uxores suas eruit **19** nec defuit quicquam a parvo usque ad magnum tam de filiis quam de filiabus et de spoliis et quaecumque rapuerant omnia reduxit David **20** et tulit universos greges et armenta et minavit ante faciem suam dixeruntque haec est praeda David **21** venit autem David ad ducentos viros qui lassi substiterant nec sequi potuerant David et residere eos iusserat in torrente Besor qui egressi sunt obviam David et populo qui erat cum eo accedens autem David ad populum salutavit eos pacifice **22** respondensque omnis vir pessimus et iniquus de viris qui ierant cum David dixit quia non venerunt nobiscum non dabimus eis quicquam de praeda quam eruimus sed sufficiat unicuique uxor sua et filii quos cum acceperint recedant **23** dixit autem David non sic facietis fratres mei de his quae tradidit Dominus nobis et custodivit nos et dedit latrunculos qui eruperant adversum nos in manu nostra **24** nec audiet vos quisquam super sermone hoc aequa enim pars erit descendentis ad proelium et remanentis ad sarcinas et similiter divident **25** et factum est hoc ex die illa et deinceps constitutum et praefinitum et quasi lex in Israhel usque ad diem hanc **26** venit ergo David in Siceleg et misit dona de praeda senioribus Iuda proximis suis dicens accipite benedictionem de praeda hostium Domini **27** his qui erant in Bethel et qui in Ramoth ad meridiem et qui in Iether **28** et qui in Aroer et qui in Sefamoth et qui in Esthama **29** et qui in Rachal et qui in urbibus Ierameli et qui in urbibus Ceni **30** et qui in Arama et qui in lacu Asan et qui in Athac **31** et qui in Hebron et reliquis qui erant in his locis in quibus commoratus fuerat David ipse et viri eius

31 Philisthim autem pugnabant adversum Israhel et fugerunt viri Israhel ante faciem Philisthim et ceciderunt interfecti in monte Gelboe **2** inrueruntque Philisthim in Saul et filios eius et percusserunt Ionathan et Abinadab et Melchisue filios Saul **3** totumque pondus proelii versum est in Saul et consecuti sunt eum viri sagittarii et vulneratus est vehementer a sagittariis **4** dixitque Saul ad

armigerum suum evagina gladium tuum et percute me ne forte veniant incircumcisi isti et interficiant me inludentes mihi et noluit armiger eius fuerat enim nimio timore perterritus arripuit itaque Saul gladium et inruit super eum **5** quod cum vidisset armiger eius videlicet quod mortuus esset Saul inruit etiam ipse super gladium suum et mortuus est cum eo **6** mortuus est ergo Saul et tres filii eius et armiger illius et universi viri eius in die illa pariter **7** videntes autem viri Israhel qui erant trans vallem et trans Iordanem quod fugissent viri israhelitae et quod mortuus esset Saul et filii eius reliquerunt civitates suas et fugerunt veneruntque Philisthim et habitaverunt ibi **8** facta autem die altera venerunt Philisthim ut spoliarent interfectos et invenerunt Saul et tres filios eius iacentes in monte Gelboe **9** et praeciderunt caput Saul et expoliaverunt eum armis et miserunt in terram Philisthinorum per circuitum ut adnuntiaretur in templo idolorum et in populis **10** et posuerunt arma eius in templo Astharoth corpus vero eius suspenderunt in muro Bethsan **11** quod cum audissent habitatores Iabesgalaad quaecumque fecerant Philisthim Saul **12** surrexerunt omnes viri fortissimi et ambulaverunt tota nocte et tulerunt cadaver Saul et cadavera filiorum eius de muro Bethsan veneruntque Iabes et conbuserunt ea ibi **13** et tulerunt ossa eorum et sepelierunt in nemore Iabes et ieiunaverunt septem diebus

Ii Samuelis

1 factum est autem postquam mortuus est Saul ut David reverteretur a caede Amalech et maneret in Siceleg dies duos **2** in die autem tertia apparuit homo veniens de castris Saul veste conscissa et pulvere aspersus caput et ut venit ad David cecidit super faciem suam et adoravit **3** dixitque ad eum David unde venis qui ait ad eum de castris Israhel fugi **4** et dixit ad eum David quod est verbum quod factum est indica mihi qui ait fugit populus e proelio et multi corruentes e populo mortui sunt sed et Saul et Ionathan filius eius interierunt **5** dixitque David ad adulescentem qui nuntiabat unde scis quia mortuus est Saul et Ionathan filius eius **6** ait adulescens qui narrabat ei casu veni in montem Gelboe et Saul incumbebat super hastam suam porro currus et equites adpropinquabant ei **7** et conversus post tergum suum vidensque me vocavit cui cum respondissem adsum **8** dixit mihi quisnam es tu et aio ad eum Amalechites sum **9** et locutus est mihi sta super me et interfice me quoniam tenent me angustiae et adhuc tota anima in me est **10** stansque super eum occidi illum sciebam enim quod vivere non poterat post ruinam et tuli diadema quod erat in capite eius et armillam de brachio illius et adtuli ad te dominum meum huc **11** adprehendens autem David vestimenta sua scidit omnesque viri qui erant cum eo **12** et planxerunt et fleverunt et ieiunaverunt usque ad vesperam super Saul et super Ionathan filium eius et super populum Domini et super domum Israhel quod corruissent gladio **13** dixitque David ad iuvenem qui nuntiaverat ei unde es qui respondit filius hominis advenae amalechitae ego sum **14** et ait ad eum David quare non timuisti mittere manum tuam ut occideres christum Domini **15** vocansque David unum de pueris ait accedens inrue in eum qui percussit illum et mortuus est **16** et ait ad eum David sanguis tuus super caput tuum os enim tuum locutum est adversum te dicens ego interfeci christum Domini **17** planxit autem David planctum huiuscemodi super Saul et super Ionathan filium eius **18** et praecepit ut docerent filios Iuda arcum sicut scriptum est in libro Iustorum **19** incliti Israhel super montes tuos interfecti sunt quomodo ceciderunt fortes **20** nolite adnuntiare in Geth neque adnuntietis in conpetis Ascalonis ne forte laetentur filiae Philisthim ne exultent filiae incircumcisorum **21** montes Gelboe nec ros nec pluviae veniant super vos neque sint agri primitiarum quia ibi abiectus est clypeus fortium clypeus Saul quasi non esset unctus oleo **22** a sanguine interfectorum ab adipe fortium sagitta Ionathan numquam rediit retrorsum et gladius Saul non est reversus inanis **23** Saul et Ionathan amabiles et decori in vita sua in morte quoque non sunt divisi aquilis velociores leonibus fortiores **24** filiae Israhel super Saul flete qui vestiebat vos coccino in deliciis qui praebebat ornamenta aurea cultui vestro **25** quomodo ceciderunt fortes in proelio Ionathan in excelsis tuis occisus est **26** doleo super te frater mi Ionathan decore nimis et amabilis super amorem mulierum **27** quomodo ceciderunt robusti et perierunt arma bellica

2 igitur post haec consuluit David Dominum dicens num ascendam in unam de civitatibus Iuda et ait Dominus ad eum ascende dixitque David quo ascendam et respondit ei in Hebron **2** ascendit ergo David et duae uxores eius Ahinoem Iezrahelites et Abigail uxor Nabal Carmeli **3** sed et viros qui erant cum eo duxit David singulos cum domo sua et manserunt in oppidis Hebron **4** veneruntque viri Iuda et unxerunt ibi David ut regnaret super domum Iuda et nuntiatum est David quod viri Iabesgalaad sepelissent Saul **5** misit ergo David nuntios ad viros Iabesgalaad dixitque ad eos benedicti vos Domino qui fecistis misericordiam hanc cum domino vestro Saul et sepelistis eum **6** et nunc retribuet quidem vobis Dominus misericordiam et veritatem sed et ego reddam gratiam eo quod feceritis verbum istud **7** confortentur manus vestrae et estote filii fortitudinis licet enim mortuus sit dominus vester Saul tamen me unxit domus Iuda regem sibi **8** Abner autem filius Ner princeps exercitus Saul tulit Hisboseth filium Saul et circumduxit eum per Castra **9** regemque constituit super Galaad et super Gesuri et super Iezrahel et super Ephraim et super Beniamin et super Israhel universum **10** quadraginta annorum erat Hisboseth filius Saul cum regnare coepisset super Israhel et duobus annis regnavit sola autem domus Iuda sequebatur David **11** et fuit numerus dierum quos commoratus est David imperans in Hebron super

domum Iuda septem annorum et sex mensuum **12** egressusque Abner filius Ner et pueri Hisboseth filii Saul de Castris in Gabaon **13** porro Ioab filius Sarviae et pueri David egressi sunt et occurrerunt eis iuxta piscinam Gabaon et cum in unum convenissent e regione sederunt hii ex una parte piscinae et illi ex altera **14** dixitque Abner ad Ioab surgant pueri et ludant coram nobis et respondit Ioab surgant **15** surrexerunt ergo et transierunt numero duodecim de Beniamin ex parte Hisboseth filii Saul et duodecim de pueris David **16** adprehensoque unusquisque capite conparis sui defixit gladium in latus contrarii et ceciderunt simul vocatumque est nomen loci illius ager Robustorum in Gabaon **17** et ortum est bellum durum satis in die illa fugatusque est Abner et viri Israhel a pueris David **18** erant autem ibi tres filii Sarviae Ioab et Abisai et Asahel porro Asahel cursor velocissimus fuit quasi unus ex capreis quae morantur in silvis **19** persequebatur autem Asahel Abner et non declinavit ad dexteram sive ad sinistram omittens persequi Abner **20** respexit itaque Abner post tergum suum et ait tune es Asahel qui respondit ego sum **21** dixitque ei Abner vade ad dextram sive ad sinistram et adprehende unum de adulescentibus et tolle tibi spolia eius noluit autem Asahel omittere quin urgueret eum **22** rursumque locutus est Abner ad Asahel recede noli me sequi ne conpellar confodere te in terra et levare non potero faciem meam ad Ioab fratrem tuum **23** qui audire contempsit et noluit declinare percussit ergo eum Abner aversa hasta in inguine et transfodit et mortuus est in eodem loco omnesque qui transiebant per locum in quo ciderat Asahel et mortuus erat subsistebant **24** persequentibus autem Ioab et Abisai fugientem Abner sol occubuit et venerunt usque ad collem Aquaeductus qui est ex adverso vallis et itineris deserti in Gabaon **25** congregatique sunt filii Beniamin ad Abner et conglobati in unum cuneum steterunt in summitate tumuli unius **26** et exclamavit Abner ad Ioab et ait num usque ad internicionem tuus mucro desaeviet an ignoras quod periculosa sit desperatio usquequo non dicis populo ut omittat persequi fratres suos **27** et ait Ioab vivit Dominus si locutus fuisses mane recessisset populus persequens fratrem suum **28** insonuit ergo Ioab bucina et stetit omnis exercitus nec persecuti sunt ultra Israhel neque iniere certamen **29** Abner autem et viri eius abierunt per campestria tota nocte illa et transierunt Iordanem et lustrata omni Bethoron venerunt ad Castra **30** porro Ioab reversus omisso Abner congregavit omnem populum et defuerunt de pueris David decem et novem viri excepto Asahele **31** servi autem David percusserunt de Beniamin et de viris qui erant cum Abner trecentos sexaginta qui et mortui sunt **32** tuleruntque Asahel et sepelierunt eum in sepulchro patris sui in Bethleem et ambulaverunt tota nocte Ioab et viri qui erant cum eo et in ipso crepusculo pervenerunt in Hebron

3 facta est ergo longa concertatio inter domum Saul et inter domum David David proficiens et semper se ipso robustior domus autem Saul decrescens cotidie **2** nati quoque sunt filii David in Hebron fuitque primogenitus eius Amnon de Ahinoem Iezrahelitide **3** et post eum Chelaab de Abigail uxore Nabal Carmeli porro tertius Absalom filius Maacha filiae Tholomai regis Gessur **4** quartus autem Adonias filius Aggith et quintus Safathia filius Abital **5** sextus quoque Iethraam de Agla uxore David hii nati sunt David in Hebron **6** cum ergo esset proelium inter domum Saul et domum David Abner filius Ner regebat domum Saul **7** fuerat autem Sauli concubina nomine Respha filia Ahia dixitque Hisboseth ad Abner **8** quare ingressus es ad concubinam patris mei qui iratus nimis propter verba Hisboseth ait numquid caput canis ego sum adversum Iuda hodie qui fecerim misericordiam super domum Saul patris tui et super fratres et proximos eius et non tradidi te in manu David et tu requisisti in me quod argueres pro muliere hodie **9** haec faciat Deus Abner et haec addat ei nisi quomodo iuravit Dominus David sic faciam cum eo **10** ut transferatur regnum de domo Saul et elevetur thronus David super Israhel et super Iudam a Dan usque Bersabee **11** et non potuit respondere ei quicquam quia metuebat illum **12** misit ergo Abner nuntios ad David pro se dicentes cuius est terra et loquerentur fac mecum amicitias et erit manus mea tecum et reducam ad te universum Israhel **13** qui ait optime ego faciam tecum amicitias sed unam rem peto a te dicens non videbis faciem meam antequam adduxeris Michol filiam Saul et sic venies et videbis me **14** misit autem David nuntios ad Hisboseth filium Saul dicens redde

uxorem meam Michol quam despondi mihi centum praeputiis Philisthim **15** misit ergo Hisboseth et tulit eam a viro suo Faltihel filio Lais **16** sequebaturque eam vir suus plorans usque Baurim et dixit ad eum Abner vade revertere qui reversus est **17** sermonem quoque intulit Abner ad seniores Israhel dicens tam heri quam nudius tertius quaerebatis David ut regnaret super vos **18** nunc ergo facite quoniam Dominus locutus est ad David dicens in manu servi mei David salvabo populum meum Israhel de manu Philisthim et omnium inimicorum eius **19** locutus est autem Abner etiam ad Beniamin et abiit ut loqueretur ad David in Hebron omnia quae placuerant Israhel et universo Beniamin **20** venitque ad David in Hebron cum viginti viris et fecit David Abner et viris eius qui venerant cum eo convivium **21** et dixit Abner ad David surgam ut congregem ad te dominum meum regem omnem Israhel et ineam tecum foedus et imperes omnibus sicut desiderat anima tua cum ergo deduxisset David Abner et ille isset in pace **22** statim pueri David et Ioab venerunt caesis latronibus cum praeda magna nimis Abner autem non erat cum David in Hebron quia iam dimiserat eum et profectus fuerat in pace **23** et Ioab et omnis exercitus qui erat cum eo postea venerant nuntiatum est itaque Ioab a narrantibus venit Abner filius Ner ad regem et dimisit eum et abiit in pace **24** et ingressus est Ioab ad regem et ait quid fecisti ecce venit Abner ad te quare dimisisti eum et abiit et recessit **25** ignoras Abner filium Ner quoniam ad hoc venit ut deciperet te et sciret exitum tuum et introitum tuum et nosset omnia quae agis **26** egressus itaque Ioab a David misit nuntios post Abner et reduxit eum a cisterna Sira ignorante David **27** cumque redisset Abner in Hebron seorsum abduxit eum Ioab ad medium portae ut loqueretur ei in dolo et percussit illum ibi in inguine et mortuus est in ultionem sanguinis Asahel fratris eius **28** quod cum audisset David rem iam gestam ait mundus ego sum et regnum meum apud Dominum usque in sempiternum a sanguine Abner filii Ner **29** et veniat super caput Ioab et super omnem domum patris eius nec deficiat de domo Ioab fluxum seminis sustinens et leprosus tenens fusum et cadens gladio et indigens pane **30** igitur Ioab et Abisai frater eius interfecerunt Abner eo quod occidisset Asahel fratrem eorum in Gabaon in proelio **31** dixit autem David ad Ioab et ad omnem populum qui erat cum eo scindite vestimenta vestra et accingimini saccis et plangite ante exequias Abner porro rex David sequebatur feretrum **32** cumque sepelissent Abner in Hebron levavit rex vocem suam et flevit super tumulum Abner flevit autem et omnis populus **33** plangensque rex Abner ait nequaquam ut mori solent ignavi mortuus est Abner **34** manus tuae non sunt ligatae et pedes tui non sunt conpedibus adgravati sed sicut solent cadere coram filiis iniquitatis corruisti congeminansque omnis populus flevit super eum **35** cumque venisset universa multitudo cibum capere cum David clara adhuc die iuravit David dicens haec faciat mihi Deus et haec addat si ante occasum solis gustavero panem vel aliud quicquam **36** omnisque populus audivit et placuerunt eis cuncta quae fecit rex in conspectu totius populi **37** et cognovit omne vulgus et universus Israhel in die illa quoniam non actum fuisset a rege ut occideretur Abner filius Ner **38** dixit quoque rex ad servos suos num ignoratis quoniam princeps et maximus cecidit hodie in Israhel **39** ego autem adhuc delicatus et unctus rex porro viri isti filii Sarviae duri mihi sunt retribuat Dominus facienti malum iuxta malitiam suam

4 audivit autem filius Saul quod cecidisset Abner in Hebron et dissolutae sunt manus eius omnisque Israhel perturbatus est **2** duo autem viri principes latronum erant filio Saul nomen uni Baana et nomen alteri Rechab filii Remmon Berothitae de filiis Beniamin siquidem et Beroth reputata est in Beniamin **3** et fugerunt Berothitae in Getthaim fueruntque ibi advenae usque in tempus illud **4** erat autem Ionathan filio Saul filius debilis pedibus quinquennis enim fuit quando venit nuntius de Saul et Ionathan ex Iezrahel tollens itaque eum nutrix sua fugit cumque festinaret ut fugeret cecidit et claudus effectus est habuitque vocabulum Mifiboseth **5** venientes igitur filii Remmon Berothitae Rechab et Baana ingressi sunt fervente die domum Hisboseth qui dormiebat super stratum suum meridie **6** ingressi sunt autem domum adsumentes spicas tritici et percusserunt eum in inguine Rechab et Baana frater eius et fugerunt **7** cum autem ingressi fuissent domum ille dormiebat super lectulum suum in

conclavi et percutientes interfecerunt eum sublatoque capite eius abierunt per viam deserti tota nocte 8 et adtulerunt caput Hisboseth ad David in Hebron dixeruntque ad regem ecce caput Hisboseth filii Saul inimici tui qui quaerebat animam tuam et dedit Dominus domino meo regi ultiones hodie de Saul et de semine eius 9 respondens autem David Rechab et Baana fratri eius filiis Remmon Berothei dixit ad eos vivit Dominus qui eruit animam meam de omni angustia 10 quoniam eum qui adnuntiaverat mihi et dixerat mortuus est Saul qui putabat se prospera nuntiare tenui et occidi in Siceleg cui oportebat me dare mercedem pro nuntio 11 quanto magis nunc cum homines impii interfecerint virum innoxium in domo sua super lectulum suum non quaeram sanguinem eius de manu vestra et auferam vos de terra 12 praecepit itaque David pueris et interfecerunt eos praecidentesque manus et pedes eorum suspenderunt eos super piscinam in Hebron caput autem Hisboseth tulerunt et sepelierunt in sepulchro Abner in Hebron

5 et venerunt universae tribus Israhel ad David in Hebron dicentes ecce nos os tuum et caro tua sumus 2 sed et heri et nudius tertius cum esset Saul rex super nos tu eras educens et reducens Israhel dixit autem Dominus ad te tu pasces populum meum Israhel et tu eris dux super Israhel 3 venerunt quoque et senes de Israhel ad regem in Hebron et percussit cum eis rex David foedus in Hebron coram Domino unxeruntque David in regem super Israhel 4 filius triginta annorum erat David cum regnare coepisset et quadraginta annis regnavit 5 in Hebron regnavit super Iudam septem annis et sex mensibus in Hierusalem autem regnavit triginta tribus annis super omnem Israhel et Iudam 6 et abiit rex et omnes viri qui erant cum eo in Hierusalem ad Iebuseum habitatorem terrae dictumque est ad David ab eis non ingredieris huc nisi abstuleris caecos et claudos dicentes non ingredietur David huc 7 cepit autem David arcem Sion haec est civitas David 8 proposuerat enim in die illa praemium qui percussisset Iebuseum et tetigisset domatum fistulas et claudos et caecos odientes animam David idcirco dicitur in proverbio caecus et claudus non intrabunt templum 9 habitavit autem David in arce et vocavit eam civitatem David et aedificavit per gyrum a Mello et intrinsecus 10 et ingrediebatur proficiens atque succrescens et Dominus Deus exercituum erat cum eo 11 misit quoque Hiram rex Tyri nuntios ad David et ligna cedrina et artifices lignorum artificesque lapidum ad parietes et aedificaverunt domum David 12 et cognovit David quoniam confirmasset eum Dominus regem super Israhel et quoniam exaltasset regnum eius super populum suum Israhel 13 accepit ergo adhuc concubinas et uxores de Hierusalem postquam venerat de Hebron natique sunt David et alii filii et filiae 14 et haec nomina eorum qui nati sunt ei in Hierusalem Samua et Sobab et Nathan et Salomon 15 et Ibaar et Helisua et Nepheg 16 et Iafia et Helisama et Helida et Helifeleth 17 audierunt vero Philisthim quod unxissent David regem super Israhel et ascenderunt universi ut quaererent David quod cum audisset David descendit in praesidium 18 Philisthim autem venientes diffusi sunt in valle Raphaim 19 et consuluit David Dominum dicens si ascendam ad Philisthim et si dabis eos in manu mea et dixit Dominus ad David ascende quia tradens dabo Philisthim in manu tua 20 venit ergo David in Baalpharasim et percussit eos ibi et dixit divisit Dominus inimicos meos coram me sicut dividuntur aquae propterea vocatum est nomen loci illius Baalpharasim 21 et reliquerunt ibi sculptilia sua quae tulit David et viri eius 22 et addiderunt adhuc Philisthim ut ascenderent et diffusi sunt in valle Raphaim 23 consuluit autem David Dominum qui respondit non ascendas sed gyra post tergum eorum et venies ad eos ex adverso pirorum 24 et cum audieris sonitum gradientis in cacumine pirorum tunc inibis proelium quia tunc egredietur Dominus ante faciem tuam ut percutiat castra Philisthim 25 fecit itaque David sicut ei praeceperat Dominus et percussit Philisthim de Gabee usque dum venias Gezer

6 congregavit autem rursum David omnes electos ex Israhel triginta milia 2 surrexitque et abiit et universus populus qui erat cum eo de viris Iuda ut adducerent arcam Dei super quam invocatum est nomen Domini exercituum sedentis in cherubin super eam 3 et inposuerunt arcam Domini super plaustrum novum tuleruntque eam de domo Abinadab qui erat in Gabaa Oza autem et Haio filii Abinadab

minabant plaustrum novum 4 cumque tulissent eam
de domo Abinadab qui erat in Gabaa custodiens
arcam Dei Haio praecedebat arcam 5 David autem et
omnis Israhel ludebant coram Domino in omnibus
lignis fabrefactis et citharis et lyris et tympanis
et sistris et cymbalis 6 postquam autem venerunt
ad aream Nachon extendit manum Oza ad arcam
Dei et tenuit eam quoniam calcitrabant boves 7
iratusque est indignatione Dominus contra Ozam
et percussit eum super temeritate qui mortuus est
ibi iuxta arcam Dei 8 contristatus autem est David
eo quod percussisset Dominus Ozam et vocatum
est nomen loci illius Percussio Oza usque in diem
hanc 9 et extimuit David Dominum in die illa dicens
quomodo ingredietur ad me arca Domini 10 et noluit
devertere ad se arcam Domini in civitate David
sed devertit eam in domo Obededom Getthei 11 et
habitavit arca Domini in domo Obededom Getthei
tribus mensibus et benedixit Dominus Obededom et
omnem domum eius 12 nuntiatumque est regi David
benedixit Dominus Obededom et omnia eius propter
arcam Dei abiit ergo David et adduxit arcam Dei de
domo Obededom in civitatem David cum gaudio 13
cumque transcendissent qui portabant arcam Domini
sex passus immolabat bovem et arietem 14 et David
saltabat totis viribus ante Dominum porro David erat
accinctus ephod lineo 15 et David et omnis domus
Israhel ducebant arcam testamenti Domini in iubilo
et in clangore bucinae 16 cumque intrasset arca
Domini civitatem David Michol filia Saul prospiciens
per fenestram vidit regem David subsilientem atque
saltantem coram Domino et despexit eum in corde suo
17 et introduxerunt arcam Domini et posuerunt eam in
loco suo in medio tabernaculi quod tetenderat ei David
et obtulit David holocausta coram Domino et pacifica
18 cumque conplesset offerens holocaustum et pacifica
benedixit populo in nomine Domini exercituum 19
et partitus est multitudini universae Israhel tam
viro quam mulieri singulis collyridam panis unam et
assaturam bubulae carnis unam et similam frixam
oleo et abiit omnis populus unusquisque in domum
suam 20 reversusque est et David ut benediceret domui
suae et egressa Michol filia Saul in occursum David ait
quam gloriosus fuit hodie rex Israhel discoperiens se
ante ancillas servorum suorum et nudatus est quasi si
nudetur unus de scurris 21 dixitque David ad Michol
ante Dominum qui elegit me potius quam patrem
tuum et quam omnem domum eius et praecepit mihi
ut essem dux super populum Domini Israhel 22 et
ludam et vilior fiam plus quam factus sum et ero
humilis in oculis meis et cum ancillis de quibus locuta
es gloriosior apparebo 23 igitur Michol filiae Saul non
est natus filius usque ad diem mortis suae

7 factum est autem cum sedisset rex in domo sua et
Dominus dedisset ei requiem undique ab universis
inimicis suis 2 dixit ad Nathan prophetam videsne
quod ego habitem in domo cedrina et arca Dei posita
sit in medio pellium 3 dixitque Nathan ad regem
omne quod est in corde tuo vade fac quia Dominus
tecum est 4 factum est autem in nocte illa et ecce
sermo Domini ad Nathan dicens 5 vade et loquere ad
servum meum David haec dicit Dominus numquid
tu aedificabis mihi domum ad habitandum 6 neque
enim habitavi in domo ex die qua eduxi filios Israhel
de terra Aegypti usque in diem hanc sed ambulans
ambulabam in tabernaculo et in tentorio 7 per cuncta
loca quae transivi cum omnibus filiis Israhel numquid
loquens locutus sum ad unam de tribubus Israhel cui
praecepi ut pasceret populum meum Israhel dicens
quare non aedificastis mihi domum cedrinam 8 et
nunc haec dices servo meo David haec dicit Dominus
exercituum ego tuli te de pascuis sequentem greges
ut esses dux super populum meum Israhel 9 et fui
tecum in omnibus ubicumque ambulasti et interfeci
universos inimicos tuos a facie tua fecique tibi nomen
grande iuxta nomen magnorum qui sunt in terra 10
et ponam locum populo meo Israhel et plantabo eum
et habitabit sub eo et non turbabitur amplius nec
addent filii iniquitatis ut adfligant eum sicut prius 11
ex die qua constitui iudices super populum meum
Israhel et requiem dabo tibi ab omnibus inimicis
tuis praedicitque tibi Dominus quod domum faciat
tibi Dominus 12 cumque conpleti fuerint dies tui et
dormieris cum patribus tuis suscitabo semen tuum
post te quod egredietur de utero tuo et firmabo
regnum eius 13 ipse aedificabit domum nomini meo et
stabiliam thronum regni eius usque in sempiternum
14 ego ero ei in patrem et ipse erit mihi in filium qui si
inique aliquid gesserit arguam eum in virga virorum

et in plagis filiorum hominum **15** misericordiam autem meam non auferam ab eo sicut abstuli a Saul quem amovi a facie tua **16** et fidelis erit domus tua et regnum tuum usque in aeternum ante faciem tuam et thronus tuus erit firmus iugiter **17** secundum omnia verba haec et iuxta universam visionem istam sic locutus est Nathan ad David **18** ingressus est autem rex David et sedit coram Domino et dixit quis ego sum Domine Deus et quae domus mea quia adduxisti me hucusque **19** sed et hoc parum visum est in conspectu tuo Domine Deus nisi loquereris etiam de domo servi tui in longinquum ista est enim lex Adam Domine Deus **20** quid ergo addere poterit adhuc David ut loquatur ad te tu enim scis servum tuum Domine Deus **21** propter verbum tuum et secundum cor tuum fecisti omnia magnalia haec ita ut notum faceres servo tuo **22** idcirco magnificatus es Domine Deus quia non est similis tui neque est deus extra te in omnibus quae audivimus auribus nostris **23** quae est autem ut populus tuus Israhel gens in terra propter quam ivit Deus ut redimeret eam sibi in populum et poneret sibi nomen faceretque eis magnalia et horribilia super terram a facie populi tui quem redemisti tibi ex Aegypto gentem et deum eius **24** et firmasti tibi populum tuum Israhel in populum sempiternum et tu Domine factus es eis in Deum **25** nunc ergo Domine Deus verbum quod locutus es super servum tuum et super domum eius suscita in sempiternum et fac sicut locutus es **26** et magnificetur nomen tuum usque in sempiternum atque dicatur Dominus exercituum Deus super Israhel et domus servi tui David erit stabilita coram Domino **27** quia tu Domine exercituum Deus Israhel revelasti aurem servi tui dicens domum aedificabo tibi propterea invenit servus tuus cor suum ut oraret te oratione hac **28** nunc ergo Domine Deus tu es Deus et verba tua erunt vera locutus es enim ad servum tuum bona haec **29** incipe igitur et benedic domui servi tui ut sit in sempiternum coram te quia tu Domine Deus locutus es et benedictione tua benedicetur domus servi tui in sempiternum

8 factum est autem post haec percussit David Philisthim et humiliavit eos et tulit David frenum tributi de manu Philisthim **2** et percussit Moab et mensus est eos funiculo coaequans terrae mensus est autem duos funiculos unum ad occidendum et unum ad vivificandum factusque est Moab David serviens sub tributo **3** et percussit David Adadezer filium Roob regem Soba quando profectus est ut dominaretur super flumen Eufraten **4** et captis David ex parte eius mille septingentis equitibus et viginti milibus peditum subnervavit omnes iugales curruum dereliquit autem ex eis centum currus **5** venit quoque Syria Damasci ut praesidium ferret Adadezer regi Soba et percussit David de Syria viginti duo milia virorum **6** et posuit David praesidium in Syria Damasci factaque est Syria David serviens sub tributo servavit Dominus David in omnibus ad quaecumque profectus est **7** et tulit David arma aurea quae habebant servi Adadezer et detulit ea in Hierusalem **8** et de Bete et de Beroth civitatibus Adadezer tulit rex David aes multum nimis **9** audivit autem Thou rex Emath quod percussisset David omne robur Adadezer **10** et misit Thou Ioram filium suum ad regem David ut salutaret eum congratulans et gratias ageret eo quod expugnasset Adadezer et percussisset eum hostis quippe erat Thou Adadezer et in manu eius erant vasa argentea et vasa aurea et vasa aerea **11** quae et ipsa sanctificavit rex David Domino cum argento et auro quae sanctificaverat de universis gentibus quas subegerat **12** de Syria et Moab et filiis Ammon et Philisthim et Amalech et de manubiis Adadezer filii Roob regis Soba **13** fecit quoque sibi David nomen cum reverteretur capta Syria in valle Salinarum caesis duodecim milibus **14** et posuit in Idumea custodes statuitque praesidium et facta est universa Idumea serviens David et servavit Dominus David in omnibus ad quaecumque profectus est **15** et regnavit David super omnem Israhel faciebat quoque David iudicium et iustitiam omni populo suo **16** Ioab autem filius Sarviae erat super exercitum porro Iosaphat filius Ahilud erat a commentariis **17** et Sadoc filius Achitob et Ahimelech filius Abiathar sacerdotes et Saraias scriba **18** Banaias autem filius Ioiada super Cherethi et Felethi filii autem David sacerdotes erant

9 et dixit David putasne est aliquis qui remanserit de domo Saul ut faciam cum eo misericordiam propter Ionathan **2** erat autem de domo Saul servus nomine Siba quem cum vocasset rex ad se dixit ei tune es Siba et ille respondit ego sum servus tuus **3** et

ait rex num superest aliquis de domo Saul ut faciam cum eo misericordiam Dei dixitque Siba regi superest filius Ionathan debilis pedibus 4 ubi inquit est et Siba ad regem ecce ait in domo est Machir filii Amihel in Lodabar 5 misit ergo rex David et tulit eum de domo Machir filii Amihel de Lodabar 6 cum autem venisset Mifiboseth filius Ionathan filii Saul ad David corruit in faciem suam et adoravit dixitque David Mifiboseth qui respondit adsum servus tuus 7 et ait ei David ne timeas quia faciens faciam in te misericordiam propter Ionathan patrem tuum et restituam tibi omnes agros Saul patris tui et tu comedes panem in mensa mea semper 8 qui adorans eum dixit quis ego sum servus tuus quoniam respexisti super canem mortuum similem mei 9 vocavit itaque rex Sibam puerum Saul et dixit ei omnia quaecumque fuerunt Saul et universam domum eius dedi filio domini tui 10 operare igitur ei terram tu et filii tui et servi tui et inferes filio domini tui cibos ut alatur Mifiboseth autem filius domini tui comedet semper panem super mensam meam erant autem Sibae quindecim filii et viginti servi 11 dixitque Siba ad regem sicut iussisti domine mi rex servo tuo sic faciet servus tuus et Mifiboseth comedet super mensam tuam quasi unus de filiis regis 12 habebat autem Mifiboseth filium parvulum nomine Micha omnis vero cognatio domus Siba serviebat Mifiboseth 13 porro Mifiboseth habitabat in Hierusalem quia de mensa regis iugiter vescebatur et erat claudus utroque pede

10 factum est autem post haec ut moreretur rex filiorum Ammon et regnaret Anon filius eius pro eo 2 dixitque David faciam misericordiam cum Anon filio Naas sicut fecit pater eius mecum misericordiam misit ergo David consolans eum per servos suos super patris interitu cum autem venissent servi David in terram filiorum Ammon 3 dixerunt principes filiorum Ammon ad Anon dominum suum putas quod propter honorem patris tui David miserit ad te consolatores et non ideo ut investigaret et exploraret civitatem et everteret eam misit David servos suos ad te 4 tulit itaque Anon servos David rasitque dimidiam partem barbae eorum et praecidit vestes eorum medias usque ad nates et dimisit eos 5 quod cum nuntiatum esset David misit in occursum eorum erant enim viri confusi turpiter valde et mandavit eis David manete Hiericho donec crescat barba vestra et tunc revertimini 6 videntes autem filii Ammon quod iniuriam fecissent David miserunt et conduxerunt mercede Syrum Roob et Syrum Soba viginti milia peditum et a rege Maacha mille viros et ab Histob duodecim milia virorum 7 quod cum audisset David misit Ioab et omnem exercitum bellatorum 8 egressi sunt ergo filii Ammon et direxerunt aciem ante ipsum introitum portae Syrus autem Soba et Roob et Histob et Maacha seorsum erant in campo 9 videns igitur Ioab quod praeparatum esset adversum se proelium et ex adverso et post tergum elegit ex omnibus electis Israhel et instruxit aciem contra Syrum 10 reliquam autem partem populi tradidit Abisai fratri suo qui direxit aciem adversum filios Ammon 11 et ait Ioab si praevaluerint adversum me Syri eris mihi in adiutorium si autem filii Ammon praevaluerint adversum te auxiliabor tibi 12 esto vir fortis et pugnemus pro populo nostro et civitate Dei nostri Dominus autem faciet quod bonum est in conspectu suo 13 iniit itaque Ioab et populus qui erat cum eo certamen contra Syros qui statim fugerunt a facie eius 14 filii autem Ammon videntes quod fugissent Syri fugerunt et ipsi a facie Abisai et ingressi sunt civitatem reversusque est Ioab a filiis Ammon et venit Hierusalem 15 videntes igitur Syri quoniam corruissent coram Israhel congregati sunt pariter 16 misitque Adadezer et eduxit Syros qui erant trans Fluvium et adduxit exercitum eorum Sobach autem magister militiae Adadezer erat princeps eorum 17 quod cum nuntiatum esset David contraxit omnem Israhelem et transivit Iordanem venitque in Helema et direxerunt aciem Syri ex adverso David et pugnaverunt contra eum 18 fugeruntque Syri a facie Israhel et occidit David de Syris septingentos currus et quadraginta milia equitum et Sobach principem militiae percussit qui statim mortuus est 19 videntes autem universi reges qui erant in praesidio Adadezer victos se ab Israhel fecerunt pacem cum Israhel et servierunt eis timueruntque Syri auxilium praebere filiis Ammon

11 factum est ergo vertente anno eo tempore quo solent reges ad bella procedere misit David

Ioab et servos suos cum eo et universum Israhel et vastaverunt filios Ammon et obsederunt Rabba David autem remansit in Hierusalem **2** dum haec agerentur accidit ut surgeret David de stratu suo post meridiem et deambularet in solario domus regiae viditque mulierem se lavantem ex adverso super solarium suum erat autem mulier pulchra valde **3** misit ergo rex et requisivit quae esset mulier nuntiatumque ei est quod ipsa esset Bethsabee filia Heliam uxor Uriae Hetthei **4** missis itaque David nuntiis tulit eam quae cum ingressa esset ad illum dormivit cum ea statimque sanctificata est ab inmunditia sua **5** et reversa est domum suam concepto fetu mittensque nuntiavit David et ait concepi **6** misit autem David ad Ioab dicens mitte ad me Uriam Hettheum misitque Ioab Uriam ad David **7** et venit Urias ad David quaesivitque David quam recte ageret Ioab et populus et quomodo administraretur bellum **8** et dixit David ad Uriam vade in domum tuam et lava pedes tuos egressus est Urias de domo regis secutusque est eum cibus regius **9** dormivit autem Urias ante portam domus regiae cum aliis servis domini sui et non descendit ad domum suam **10** nuntiatumque est David a dicentibus non ivit Urias ad domum suam et ait David ad Uriam numquid non de via venisti quare non descendisti ad domum tuam **11** et ait Urias ad David arca et Israhel et Iuda habitant in papilionibus et dominus meus Ioab et servi domini mei super faciem terrae manent et ego ingrediar domum meam ut comedam et bibam et dormiam cum uxore mea per salutem tuam et per salutem animae tuae quod non faciam rem hanc **12** ait ergo David ad Uriam mane hic etiam hodie et cras dimittam te mansit Urias in Hierusalem die illa et altera **13** et vocavit eum David ut comederet coram se et biberet et inebriavit eum qui egressus vespere dormivit in stratu suo cum servis domini sui et in domum suam non descendit **14** factum est ergo mane et scripsit David epistulam ad Ioab misitque per manum Uriae **15** scribens in epistula ponite Uriam ex adverso belli ubi fortissimum proelium est et derelinquite eum ut percussus intereat **16** igitur cum Ioab obsideret urbem posuit Uriam in loco quo sciebat viros esse fortissimos **17** egressique viri de civitate bellabant adversum Ioab et ceciderunt de populo servorum David et mortuus est etiam Urias Hettheus **18** misit itaque Ioab et nuntiavit David omnia verba proelii **19** praecepitque nuntio dicens cum conpleveris universos sermones belli ad regem **20** si eum videris indignari et dixerit quare accessistis ad murum ut proeliaremini an ignorabatis quod multa desuper ex muro tela mittantur **21** quis percussit Abimelech filium Hieroboseth nonne mulier misit super eum fragmen molae de muro et interfecit eum in Thebes quare iuxta murum accessistis dices etiam servus tuus Urias Hettheus occubuit **22** abiit ergo nuntius et venit et narravit David omnia quae ei praeceperat Ioab **23** et dixit nuntius ad David praevaluerunt adversum nos viri et egressi sunt ad nos in agrum nos autem facto impetu persecuti eos sumus usque ad portam civitatis **24** et direxerunt iacula sagittarii ad servos tuos ex muro desuper mortuique sunt de servis regis quin etiam servus tuus Urias Hettheus mortuus est **25** et dixit David ad nuntium haec dices Ioab non te frangat ista res varius enim eventus est proelii et nunc hunc nunc illum consumit gladius conforta bellatores tuos adversum urbem ut destruas eam et exhortare eos **26** audivit autem uxor Uriae quod mortuus esset Urias vir suus et planxit eum **27** transactoque luctu misit David et introduxit eam domum suam et facta est ei uxor peperitque ei filium et displicuit verbum hoc quod fecerat David coram Domino

12 misit ergo Dominus Nathan ad David qui cum venisset ad eum dixit ei duo viri erant in civitate una unus dives et alter pauper **2** dives habebat oves et boves plurimos valde **3** pauper autem nihil habebat omnino praeter ovem unam parvulam quam emerat et nutrierat et quae creverat apud eum cum filiis eius simul de pane illius comedens et de calice eius bibens et in sinu illius dormiens eratque illi sicut filia **4** cum autem peregrinus quidam venisset ad divitem parcens ille sumere de ovibus et de bubus suis ut exhiberet convivium peregrino illi qui venerat ad se tulit ovem viri pauperis et praeparavit cibos homini qui venerat ad se **5** iratus autem indignatione David adversus hominem illum nimis dixit ad Nathan vivit Dominus quoniam filius mortis est vir qui fecit hoc **6** ovem reddet in quadruplum eo quod fecerit verbum istud et non pepercerit **7** dixit autem Nathan ad David tu es ille vir haec dicit Dominus Deus Israhel

ego unxi te in regem super Israhel et ego erui te de manu Saul **8** et dedi tibi domum domini tui et uxores domini tui in sinu tuo dedique tibi domum Israhel et Iuda et si parva sunt ista adiciam tibi multo maiora **9** quare ergo contempsisti verbum Domini ut faceres malum in conspectu meo Uriam Hettheum percussisti gladio et uxorem illius accepisti uxorem et interfecisti eum gladio filiorum Ammon **10** quam ob rem non recedet gladius de domo tua usque in sempiternum eo quod despexeris me et tuleris uxorem Uriae Hetthei ut esset uxor tua **11** itaque haec dicit Dominus ecce ego suscitabo super te malum de domo tua et tollam uxores tuas in oculis tuis et dabo proximo tuo et dormiet cum uxoribus tuis in oculis solis huius **12** tu enim fecisti abscondite ego vero faciam verbum istud in conspectu omnis Israhel et in conspectu solis **13** et dixit David ad Nathan peccavi Domino dixitque Nathan ad David Dominus quoque transtulit peccatum tuum non morieris **14** verumtamen quoniam blasphemare fecisti inimicos Domini propter verbum hoc filius qui natus est tibi morte morietur **15** et reversus est Nathan domum suam percussitque Dominus parvulum quem pepererat uxor Uriae David et desperatus est **16** deprecatusque est David Dominum pro parvulo et ieiunavit David ieiunio et ingressus seorsum iacuit super terram **17** venerunt autem seniores domus eius cogentes eum ut surgeret de terra qui noluit neque comedit cum eis cibum **18** accidit autem die septima ut moreretur infans timueruntque servi David nuntiare ei quod mortuus esset parvulus dixerunt enim ecce cum parvulus adhuc viveret loquebamur ad eum et non audiebat vocem nostram quanto magis si dixerimus mortuus est puer se adfliget **19** cum ergo vidisset David servos suos musitantes intellexit quod mortuus esset infantulus dixitque ad servos suos num mortuus est puer qui responderunt ei mortuus est **20** surrexit igitur David de terra et lotus unctusque est cumque mutasset vestem ingressus est domum Domini et adoravit et venit in domum suam petivitque ut ponerent ei panem et comedit **21** dixerunt autem ei servi sui quis est sermo quem fecisti propter infantem cum adhuc viveret ieiunasti et flebas mortuo autem puero surrexisti et comedisti panem **22** qui ait propter infantem dum adhuc viveret ieiunavi et flevi dicebam enim quis scit si forte donet eum mihi Dominus et vivet infans **23** nunc autem quia mortuus est quare ieiuno numquid potero revocare eum amplius ego vadam magis ad eum ille vero non revertetur ad me **24** et consolatus est David Bethsabee uxorem suam ingressusque ad eam dormivit cum ea quae genuit filium et vocavit nomen eius Salomon et Dominus dilexit eum **25** misitque in manu Nathan prophetae et vocavit nomen eius Amabilis Domino eo quod diligeret eum Dominus **26** igitur pugnabat Ioab contra Rabbath filiorum Ammon et expugnabat urbem regiam **27** misitque Ioab nuntios ad David dicens dimicavi adversum Rabbath et capienda est urbs Aquarum **28** nunc igitur congrega reliquam partem populi et obside civitatem et cape eam ne cum a me vastata fuerit urbs nomini meo adscribatur victoria **29** congregavit itaque David omnem populum et profectus est adversum Rabbath cumque dimicasset cepit eam **30** et tulit diadema regis eorum de capite eius pondo auri talentum habens gemmas pretiosissimas et inpositum est super caput David sed et praedam civitatis asportavit multam valde **31** populum quoque eius adducens serravit et circumegit super eos ferrata carpenta divisitque cultris et transduxit in typo laterum sic fecit universis civitatibus filiorum Ammon et reversus est David et omnis exercitus Hierusalem

13 factum est autem post haec ut Absalom filii David sororem speciosissimam vocabulo Thamar adamaret Amnon filius David **2** et deperiret eam valde ita ut aegrotaret propter amorem eius quia cum esset virgo difficile ei videbatur ut quippiam inhoneste ageret cum ea **3** erat autem Amnonis amicus nomine Ionadab filius Semaa fratris David vir prudens valde **4** qui dixit ad eum quare sic adtenuaris macie fili regis per singulos dies cur non indicas mihi dixitque ei Amnon Thamar sororem Absalom fratris mei amo **5** cui respondit Ionadab cuba super lectulum tuum et languorem simula cumque venerit pater tuus ut visitet te dic ei veniat oro Thamar soror mea ut det mihi cibum et faciat pulmentum ut comedam de manu eius **6** accubuit itaque Amnon et quasi aegrotare coepit cumque venisset rex ad visitandum eum ait Amnon ad regem veniat obsecro Thamar soror mea

ut faciat in oculis meis duas sorbitiunculas et cibum capiam de manu eius **7** misit ergo David ad Thamar domum dicens veni in domum Amnon fratris tui et fac ei pulmentum **8** venitque Thamar in domum Amnon fratris sui ille autem iacebat quae tollens farinam commiscuit et liquefaciens in oculis eius coxit sorbitiunculas **9** tollensque quod coxerat effudit et posuit coram eo et noluit comedere dixitque Amnon eicite universos a me cumque eiecissent omnes **10** dixit Amnon ad Thamar infer cibum in conclave ut vescar de manu tua tulit ergo Thamar sorbitiunculas quas fecerat et intulit ad Amnon fratrem suum in conclave **11** cumque obtulisset ei cibum adprehendit eam et ait veni cuba mecum soror mea **12** quae respondit ei noli frater mi noli opprimere me neque enim hoc fas est in Israhel noli facere stultitiam hanc **13** et ego enim ferre non potero obprobrium meum et tu eris quasi unus de insipientibus in Israhel quin potius loquere ad regem et non negabit me tibi **14** noluit autem adquiescere precibus eius sed praevalens viribus oppressit eam et cubavit cum illa **15** et exosam eam habuit Amnon magno odio nimis ita ut maius esset odium quo oderat eam amore quo ante dilexerat dixitque ei Amnon surge vade **16** quae respondit ei maius est hoc malum quod nunc agis adversum me quam quod ante fecisti expellens me et noluit audire eam **17** sed vocato puero qui ministrabat ei dixit eice hanc a me foras et claude ostium post eam **18** quae induta erat talari tunica huiuscemodi enim filiae regis virgines vestibus utebantur eiecit itaque eam minister illius foras clausitque fores post eam **19** quae aspergens cinerem capiti suo scissa talari tunica inpositisque manibus super caput suum ibat ingrediens et clamans **20** dixit autem ei Absalom frater suus num Amnon frater tuus concubuit tecum sed nunc soror tace frater tuus est neque adfligas cor tuum pro re hac mansit itaque Thamar contabescens in domo Absalom fratris sui **21** cum autem audisset rex David verba haec contristatus est valde **22** porro non est locutus Absalom ad Amnon nec malum nec bonum oderat enim Absalom Amnon eo quod violasset Thamar sororem suam **23** factum est autem post tempus biennii ut tonderentur oves Absalom in Baalasor quae est iuxta Ephraim et vocavit Absalom omnes filios regis **24** venitque ad regem et ait ad eum ecce tondentur oves servi tui veniat oro rex cum servis suis ad servum suum **25** dixitque rex ad Absalom noli fili mi noli rogare ut veniamus omnes et gravemus te cum autem cogeret eum et noluisset ire benedixit ei **26** et ait Absalom si non vis venire veniat obsecro nobiscum saltem Amnon frater meus dixitque ad eum rex non est necesse ut vadat tecum **27** coegit itaque eum Absalom et dimisit cum eo Amnon et universos filios regis **28** praeceperat autem Absalom pueris suis dicens observate cum temulentus fuerit Amnon vino et dixero vobis percutite eum et interficite nolite timere ego enim sum qui praecepi vobis roboramini et estote viri fortes **29** fecerunt ergo pueri Absalom adversum Amnon sicut praeceperat eis Absalom surgentesque omnes filii regis ascenderunt singuli mulas suas et fugerunt **30** cumque adhuc pergerent in itinere fama praevenit ad David dicens percussit Absalom omnes filios regis et non remansit ex eis saltem unus **31** surrexit itaque rex et scidit vestimenta sua et cecidit super terram et omnes servi ipsius qui adsistebant ei sciderunt vestimenta sua **32** respondens autem Ionadab filius Samaa fratris David dixit ne aestimet dominus meus quod omnes pueri filii regis occisi sint Amnon solus mortuus est quoniam in ore Absalom erat positus ex die qua oppressit Thamar sororem eius **33** nunc ergo ne ponat dominus meus rex super cor suum verbum istud dicens omnes filii regis occisi sunt quoniam Amnon solus mortuus est **34** fugit autem Absalom et levavit puer speculator oculos suos et aspexit et ecce populus multus veniebat per iter devium ex latere montis **35** dixit autem Ionadab ad regem ecce filii regis adsunt iuxta verbum servi tui sic factum est **36** cumque cessasset loqui apparuerunt et filii regis et intrantes levaverunt vocem suam et fleverunt sed et rex et omnes servi eius fleverunt ploratu magno nimis **37** porro Absalom fugiens abiit ad Tholomai filium Amiur regem Gessur luxit ergo David filium suum cunctis diebus **38** Absalom autem cum fugisset et venisset in Gessur fuit ibi tribus annis **39** cessavitque David rex persequi Absalom eo quod consolatus esset super Amnon interitu

14 intellegens autem Ioab filius Sarviae quod cor regis versum esset ad Absalom **2** misit Thecuam et tulit inde mulierem sapientem dixitque ad eam lugere te simula et induere veste lugubri et ne

unguaris oleo ut sis quasi mulier plurimo iam tempore lugens mortuum **3** et ingredieris ad regem et loqueris ad eum sermones huiuscemodi posuit autem Ioab verba in ore eius **4** itaque cum ingressa fuisset mulier thecuites ad regem cecidit coram eo super terram et adoravit et dixit serva me rex **5** et ait ad eam rex quid causae habes quae respondit heu mulier vidua ego sum mortuus est enim vir meus **6** et ancillae tuae erant duo filii qui rixati sunt adversum se in agro nullusque erat qui eos prohibere posset et percussit alter alterum et interfecit eum **7** et ecce consurgens universa cognatio adversum ancillam tuam dicit trade eum qui percussit fratrem suum ut occidamus eum pro anima fratris sui quem interfecit et deleamus heredem et quaerunt extinguere scintillam meam quae relicta est ut non supersit viro meo nomen et reliquiae super terram **8** et ait rex ad mulierem vade in domum tuam et ego iubebo pro te **9** dixitque mulier thecuites ad regem in me domine mi rex iniquitas et in domum patris mei rex autem et thronus eius sit innocens **10** et ait rex qui contradixerit tibi adduc eum ad me et ultra non addet ut tangat te **11** quae ait recordetur rex Domini Dei sui ut non multiplicentur proximi sanguinis ad ulciscendum et nequaquam interficient filium meum qui ait vivit Dominus quia non cadet de capillis filii tui super terram **12** dixit ergo mulier loquatur ancilla tua ad dominum meum regem verbum et ait loquere **13** dixitque mulier quare cogitasti istiusmodi rem contra populum Dei et locutus est rex verbum istud ut peccet et non reducat eiectum suum **14** omnes morimur et quasi aquae delabimur in terram quae non revertuntur nec vult perire Deus animam sed retractat cogitans ne penitus pereat qui abiectus est **15** nunc igitur veni ut loquar ad regem dominum meum verbum hoc praesente populo et dixit ancilla tua loquar ad regem si quo modo faciat rex verbum ancillae suae **16** et audivit rex ut liberaret ancillam suam de manu omnium qui volebant delere me et filium meum simul de hereditate Dei **17** dicat ergo ancilla tua ut fiat verbum domini mei regis quasi sacrificium sicut enim angelus Dei sic est dominus meus rex ut nec benedictione nec maledictione moveatur unde et Dominus Deus tuus est tecum **18** et respondens rex dixit ad mulierem ne abscondas a me verbum quod te interrogo dixitque mulier loquere domine mi rex **19** et ait rex numquid manus Ioab tecum est in omnibus istis respondit mulier et ait per salutem animae tuae domine mi rex nec ad dextram nec ad sinistram est ex omnibus his quae locutus est dominus meus rex servus enim tuus Ioab ipse praecepit mihi et ipse posuit in os ancillae tuae omnia verba haec **20** ut verterem figuram sermonis huius servus tuus Ioab praecepit istud tu autem domine mi sapiens es sicut habet sapientiam angelus Dei ut intellegas omnia super terram **21** et ait rex ad Ioab ecce placatus feci verbum tuum vade igitur et revoca puerum Absalom **22** cadensque Ioab super faciem suam in terram adoravit et benedixit regi et dixit Ioab hodie intellexit servus tuus quia inveni gratiam in oculis tuis domine mi rex fecisti enim sermonem servi tui **23** surrexit ergo Ioab et abiit in Gessur et adduxit Absalom in Hierusalem **24** dixit autem rex revertatur in domum suam et faciem meam non videat reversus est itaque Absalom in domum suam et faciem regis non vidit **25** porro sicut Absalom vir non erat pulcher in omni Israhel et decorus nimis a vestigio pedis usque ad verticem non erat in eo ulla macula **26** et quando tondebatur capillum semel autem in anno tondebatur quia gravabat eum caesaries ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis pondere publico **27** nati sunt autem Absalom filii tres et filia una nomine Thamar eleganti forma **28** mansitque Absalom Hierusalem duobus annis et faciem regis non vidit **29** misit itaque ad Ioab ut mitteret eum ad regem qui noluit venire ad eum cumque secundo misisset et ille noluisset venire **30** dixit servis suis scitis agrum Ioab iuxta agrum meum habentem messem hordei ite igitur et succendite eum igni succenderunt ergo servi Absalom segetem igni **31** surrexitque Ioab et venit ad Absalom in domum eius et dixit quare succenderunt servi tui segetem meam igni **32** et respondit Absalom ad Ioab misi ad te obsecrans ut venires ad me et mitterem te ad regem ut diceres ei quare veni de Gessur melius mihi erat ibi esse obsecro ergo ut videam faciem regis quod si memor est iniquitatis meae interficiat me **33** ingressus Ioab ad regem nuntiavit ei vocatusque Absalom intravit ad regem et adoravit super faciem terrae coram eo osculatusque est rex Absalom

15 igitur post haec fecit sibi Absalom currum et equites et quinquaginta viros qui praecederent eum **2** et mane consurgens Absalom stabat iuxta introitum portae et omnem virum qui habebat negotium ut veniret ad regis iudicium vocabat Absalom ad se et dicebat de qua civitate es tu qui respondens aiebat ex una tribu Israhel ego sum servus tuus **3** respondebatque ei Absalom videntur mihi sermones tui boni et iusti sed non est qui te audiat constitutus a rege dicebatque Absalom **4** quis me constituat iudicem super terram ut ad me veniant omnes qui habent negotium et iuste iudicem **5** sed et cum accederet ad eum homo ut salutaret illum extendebat manum suam et adprehendens osculabatur eum **6** faciebatque hoc omni Israhel qui veniebat ad iudicium ut audiretur a rege et sollicitabat corda virorum Israhel **7** post quattuor autem annos dixit Absalom ad regem vadam et reddam vota mea quae vovi Domino in Hebron **8** vovens enim vovit servus tuus cum esset in Gessur Syriae dicens si reduxerit me Dominus in Hierusalem sacrificabo Domino **9** dixitque ei rex vade in pace et surrexit et abiit in Hebron **10** misit autem Absalom exploratores in universas tribus Israhel dicens statim ut audieritis clangorem bucinae dicite regnavit Absalom in Hebron **11** porro cum Absalom ierunt ducenti viri de Hierusalem vocati euntes simplici corde et causam penitus ignorantes **12** accersivit quoque Absalom Ahitofel Gilonitem consiliarium David de civitate sua Gilo cum immolaret victimas et facta est coniuratio valida populusque concurrens augebatur cum Absalom **13** venit igitur nuntius ad David dicens toto corde universus Israhel sequitur Absalom **14** et ait David servis suis qui erant cum eo in Hierusalem surgite fugiamus neque enim erit nobis effugium a facie Absalom festinate egredi ne forte veniens occupet nos et inpellat super nos ruinam et percutiat civitatem in ore gladii **15** dixeruntque servi regis ad eum omnia quaecumque praeceperit dominus noster rex libenter exsequimur servi tui **16** egressus est ergo rex et universa domus eius pedibus suis et dereliquit rex decem mulieres concubinas ad custodiendam domum **17** egressusque rex et omnis Israhel pedibus suis stetit procul a domo **18** et universi servi eius ambulabant iuxta eum et legiones Cherethi et Felethi et omnes Getthei sescenti viri qui secuti eum fuerant de Geth praecedebant regem **19** dixit autem rex ad Ethai Gettheum cur venis nobiscum revertere et habita cum rege quia peregrinus es et egressus de loco tuo **20** heri venisti et hodie inpelleris nobiscum egredi ego autem vadam quo iturus sum revertere et reduc tecum fratres tuos ostendisti gratiam et fidem **21** et respondit Ethai regi dicens vivit Dominus et vivit dominus meus rex quoniam in quocumque loco fueris domine mi rex sive in morte sive in vita ibi erit servus tuus **22** et ait David Ethai veni et transi et transivit Ethai Gettheus et omnes viri qui cum eo erant et reliqua multitudo **23** omnesque flebant voce magna et universus populus transiebat rex quoque transgrediebatur torrentem Cedron et cunctus populus incedebat contra viam quae respicit ad desertum **24** venit autem et Sadoc et universi Levitae cum eo portantes arcam foederis Dei et deposuerunt arcam Dei et ascendit Abiathar donec expletus est omnis populus qui egressus fuerat de civitate **25** et dixit rex ad Sadoc reporta arcam Dei in urbem si invenero gratiam in oculis Domini reducet me et ostendet mihi eam et tabernaculum suum **26** si autem dixerit non places praesto sum faciat quod bonum est coram se **27** et dixit rex ad Sadoc sacerdotem o videns revertere in civitatem in pace et Achimaas filius tuus et Ionathan filius Abiathar duo filii vestri sint vobiscum **28** ecce ego abscondar in campestribus deserti donec veniat sermo a vobis indicans mihi **29** reportaverunt igitur Sadoc et Abiathar arcam Dei Hierusalem et manserunt ibi **30** porro David ascendebat clivum Olivarum scandens et flens operto capite et nudis pedibus incedens sed et omnis populus qui erat cum eo operto capite ascendebat plorans **31** nuntiatum est autem David quod et Ahitofel esset in coniuratione cum Absalom dixitque David infatua quaeso consilium Ahitofel Domine **32** cumque ascenderet David summitatem montis in quo adoraturus erat Dominum ecce occurrit ei Husai Arachites scissa veste et terra pleno capite **33** et dixit ei David si veneris mecum eris mihi oneri **34** si autem in civitatem revertaris et dixeris Absalom servus tuus sum rex sicut fui servus patris tui sic ero servus tuus dissipabis consilium Ahitofel **35** habes autem tecum Sadoc et Abiathar sacerdotes et omne verbum quodcumque audieris de domo regis indicabis

Sadoc et Abiathar sacerdotibus 36 sunt autem cum eis duo filii eorum Achimaas Sadoc et Ionathan Abiathar et mittetis per eos ad me omne verbum quod audieritis 37 veniente ergo Husai amico David in civitatem Absalom quoque ingressus est Hierusalem

16 cumque David transisset paululum montis verticem apparuit Siba puer Mifiboseth in occursum eius cum duobus asinis qui onerati erant ducentis panibus et centum alligaturis uvae passae et centum massis palatarum et utribus vini 2 et dixit rex Sibae quid sibi volunt haec responditque Siba asini domestici regis ut sedeant et panes et palatae ad vescendum pueris tuis vinum autem ut bibat si quis defecerit in deserto 3 et ait rex ubi est filius domini tui responditque Siba regi remansit in Hierusalem dicens hodie restituet mihi domus Israhel regnum patris mei 4 et ait rex Sibae tua sint omnia quae fuerunt Mifiboseth dixitque Siba adoro inveniam gratiam coram te domine mi rex 5 venit ergo rex David usque Baurim et ecce egrediebatur inde vir de cognatione domus Saul nomine Semei filius Gera procedebat egrediens et maledicebat 6 mittebatque lapides contra David et contra universos servos regis David omnis autem populus et universi bellatores a dextro et sinistro latere regis incedebant 7 ita autem loquebatur Semei cum malediceret regi egredere egredere vir sanguinum et vir Belial 8 reddidit tibi Dominus universum sanguinem domus Saul quoniam invasisti regnum pro eo et dedit Dominus regnum in manu Absalom filii tui et ecce premunt te mala tua quoniam vir sanguinum es 9 dixit autem Abisai filius Sarviae regi quare maledicit canis hic moriturus domino meo regi vadam et amputabo caput eius 10 et ait rex quid mihi et vobis filii Sarviae dimittite eum maledicat Dominus enim praecepit ei ut malediceret David et quis est qui audeat dicere quare sic fecerit 11 et ait rex Abisai et universis servis suis ecce filius meus qui egressus est de utero meo quaerit animam meam quanto magis nunc filius Iemini dimittite eum ut maledicat iuxta praeceptum Domini 12 si forte respiciat Dominus adflictionem meam et reddat mihi bonum pro maledictione hac hodierna 13 ambulabat itaque David et socii eius per viam cum eo Semei autem per iugum montis ex latere contra illum gradiebatur maledicens et mittens lapides adversum eum terramque spargens 14 venit itaque rex et universus populus cum eo lassus et refocilati sunt ibi 15 Absalom autem et omnis populus Israhel ingressi sunt Hierusalem sed et Ahitofel cum eo 16 cum autem venisset Husai Arachites amicus David ad Absalom locutus est ad eum salve rex salve rex 17 ad quem Absalom haec est inquit gratia tua ad amicum tuum quare non isti cum amico tuo 18 responditque Husai ad Absalom nequaquam quia illius ero quem elegit Dominus et omnis hic populus et universus Israhel et cum eo manebo 19 sed ut et hoc inferam cui ego serviturus sum nonne filio regis sicut parui patri tuo sic parebo et tibi 20 dixit autem Absalom ad Ahitofel inite consilium quid agere debeamus 21 et ait Ahitofel ad Absalom ingredere ad concubinas patris tui quas dimisit ad custodiendam domum ut cum audierit omnis Israhel quod foedaveris patrem tuum roborentur manus eorum tecum 22 tetenderunt igitur Absalom tabernaculum in solario ingressusque est ad concubinas patris sui coram universo Israhel 23 consilium autem Ahitofel quod dabat in diebus illis quasi si quis consuleret Deum sic erat omne consilium Ahitofel et cum esset cum David et cum esset cum Absalom

17 dixit igitur Ahitofel ad Absalom eligam mihi duodecim milia virorum et consurgens persequar David hac nocte 2 et inruens super eum quippe qui lassus est et solutis manibus percutiam eum cumque fugerit omnis populus qui cum eo est percutiam regem desolatum 3 et reducam universum populum quomodo omnis reverti solet unum enim virum tu quaeris et omnis populus erit in pace 4 placuitque sermo eius Absalom et cunctis maioribus natu Israhel 5 ait autem Absalom vocate et Husai Arachiten et audiamus quid etiam ipse dicat 6 cumque venisset Husai ad Absalom ait Absalom ad eum huiuscemodi sermonem locutus est Ahitofel facere debemus an non quod das consilium 7 et dixit Husai ad Absalom non bonum consilium quod dedit Ahitofel hac vice 8 et rursum intulit Husai tu nosti patrem tuum et viros qui cum eo sunt esse fortissimos et amaro animo veluti si ursa raptis catulis in saltu saeviat sed et pater tuus vir bellator est nec morabitur cum populo 9

forsitan nunc latitat in foveis aut in uno quo voluerit loco et cum ceciderit unus quilibet in principio audiet quicumque audierit et dicet facta est plaga in populo qui sequebatur Absalom **10** et fortissimus quoque cuius cor est quasi leonis pavore solvetur scit enim omnis populus Israhel fortem esse patrem tuum et robustos omnes qui cum eo sunt **11** sed hoc mihi videtur rectum esse consilium congregetur ad te universus Israhel a Dan usque Bersabee quasi harena maris innumerabilis et tu eris in medio eorum **12** et inruemus super eum in quocumque loco fuerit inventus et operiemus eum sicut cadere solet ros super terram et non relinquemus de viris qui cum eo sunt ne unum quidem **13** quod si urbem aliquam fuerit ingressus circumdabit omnis Israhel civitati illi funes et trahemus eam in torrentem ut non repperiatur nec calculus quidem ex ea **14** dixitque Absalom et omnis vir Israhel melius consilium Husai Arachitae consilio Ahitofel Domini autem nutu dissipatum est consilium Ahitofel utile ut induceret Dominus super Absalom malum **15** et ait Husai Sadoc et Abiathar sacerdotibus hoc et hoc modo consilium dedit Ahitofel Absalom et senibus Israhel et ego tale et tale dedi consilium **16** nunc ergo mittite cito et nuntiate David dicentes ne moremini nocte hac in campestribus deserti sed absque dilatione transgredere ne forte absorbeatur rex et omnis populus qui cum eo est **17** Ionathan autem et Achimaas stabant iuxta fontem Rogel abiit ancilla et nuntiavit eis et illi profecti sunt ut referrent ad regem David nuntium non enim poterant videri aut introire civitatem **18** vidit autem eos quidam puer et indicavit Absalom illi vero concito gradu ingressi sunt domum cuiusdam viri in Baurim qui habebat puteum in vestibulo suo et descenderunt in eum **19** tulit autem mulier et expandit velamen super os putei quasi siccans ptisanas et sic res latuit **20** cumque venissent servi Absalom ad mulierem in domum dixerunt ubi est Achimaas et Ionathan et respondit eis mulier transierunt gustata paululum aqua at hii qui quaerebant cum non repperissent reversi sunt Hierusalem **21** cumque abissent ascenderunt illi de puteo et pergentes nuntiaverunt regi David atque dixerunt surgite transite cito fluvium quoniam huiuscemodi dedit consilium contra vos Ahitofel **22** surrexit ergo David et omnis populus qui erat cum eo et transierunt Iordanem donec dilucesceret et ne unus quidem residuus fuit qui non transisset fluvium **23** porro Ahitofel videns quod non fuisset factum consilium suum stravit asinum suum et surrexit et abiit in domum suam et in civitatem suam et disposita domo sua suspendio interiit et sepultus est in sepulchro patris sui **24** David autem venit in Castra et Absalom transivit Iordanem ipse et omnis vir Israhel cum eo **25** Amasam vero constituit Absalom pro Ioab super exercitum Amasa autem erat filius viri qui vocabatur Iethra de Hiesreli qui ingressus est ad Abigail filiam Naas sororem Sarviae quae fuit mater Ioab **26** et castrametatus est Israhel cum Absalom in terra Galaad **27** cumque venisset David in Castra Sobi filius Naas de Rabbath filiorum Ammon et Machir filius Ammihel de Lodabar et Berzellai Galaadites de Rogelim **28** obtulerunt ei stratoria et tappetia et vasa fictilia frumentum et hordeum et farinam pulentam et fabam et lentem frixum cicer **29** et mel et butyrum oves et pingues vitulos dederuntque David et populo qui cum eo erat ad vescendum suspicati enim sunt populum fame et siti fatigari in deserto

18 igitur considerato David populo suo constituit super eum tribunos et centuriones **2** et dedit populi tertiam partem sub manu Ioab et tertiam in manu Abisai filii Sarviae fratris Ioab et tertiam sub manu Ethai qui erat de Geth dixitque rex ad populum egrediar et ego vobiscum **3** et respondit populus non exibis sive enim fugerimus non magnopere ad eos de nobis pertinebit sive media pars ceciderit e nobis non satis curabunt quia tu unus pro decem milibus conputaris melius est igitur ut sis nobis in urbe praesidio **4** ad quos rex ait quod vobis rectum videtur hoc faciam stetit ergo rex iuxta portam egrediebaturque populus per turmas suas centeni et milleni **5** et praecepit rex Ioab et Abisai et Ethai dicens servate mihi puerum Absalom et omnis populus audiebat praecipientem regem cunctis principibus pro Absalom **6** itaque egressus est populus in campum contra Israhel et factum est proelium in saltu Ephraim **7** et caesus est ibi populus Israhel ab exercitu David factaque est ibi plaga magna in die illa viginti milium **8** fuit autem ibi proelium dispersum super faciem omnis terrae et multo plures erant quos saltus consumpserat

de populo quam hii quos voraverat gladius in die illa **9** accidit autem ut occurreret Absalom servis David sedens mulo cumque ingressus fuisset mulus subter condensam quercum et magnam adhesit caput eius quercui et illo suspenso inter caelum et terram mulus cui sederat pertransivit **10** vidit autem hoc quispiam et nuntiavit Ioab dicens vidi Absalom pendere de quercu **11** et ait Ioab viro qui nuntiaverat ei si vidisti quare non confodisti eum cum terra et ego dedissem tibi decem argenti siclos et unum balteum **12** qui dixit ad Ioab si adpenderes in manibus meis mille argenteos nequaquam mitterem manum meam in filium regis audientibus enim nobis praecepit rex tibi et Abisai et Ethai dicens custodite mihi puerum Absalom **13** sed et si fecissem contra animam meam audacter nequaquam hoc regem latere potuisset et tu stares ex adverso **14** et ait Ioab non sicut tu vis sed adgrediar eum coram te tulit ergo tres lanceas in manu sua et infixit eas in corde Absalom cumque adhuc palpitaret herens in quercu **15** cucurrerunt decem iuvenes armigeri Ioab et percutientes interfecerunt eum **16** cecinit autem Ioab bucina et retinuit populum ne persequeretur fugientem Israhel volens parcere multitudini **17** et tulerunt Absalom et proiecerunt eum in saltu in foveam grandem et conportaverunt super eum acervum lapidum magnum nimis omnis autem Israhel fugit in tabernacula sua **18** porro Absalom erexerat sibi cum adhuc viveret titulum qui est in valle Regis dixerat enim non habeo filium et hoc erit monumentum nominis mei vocavitque titulum nomine suo et appellatur manus Absalom usque ad hanc diem **19** Achimaas autem filius Sadoc ait curram et nuntiabo regi quia iudicium fecerit ei Dominus de manu inimicorum eius **20** ad quem Ioab dixit non eris nuntius in hac die sed nuntiabis in alia hodie nolo te nuntiare filius enim regis est mortuus **21** et ait Ioab Chusi vade et nuntia regi quae vidisti adoravit Chusi Ioab et cucurrit **22** rursum autem Achimaas filius Sadoc dixit ad Ioab quid inpedit si etiam ego curram post Chusi dixitque Ioab quid vis currere fili mi non eris boni nuntii baiulus **23** qui respondit quid enim si cucurrero et ait ei curre currens ergo Achimaas per viam conpendii transivit Chusi **24** David autem sedebat inter duas portas speculator vero qui erat in fastigio portae super murum elevans oculos vidit hominem currentem solum **25** et exclamans indicavit regi dixitque rex si solus est bonus est nuntius in ore eius properante autem illo et accedente propius **26** vidit speculator hominem alterum currentem et vociferans in culmine ait apparet mihi homo currens solus dixitque rex et iste bonus est nuntius **27** speculator autem contemplor ait cursum prioris quasi cursum Achimaas filii Sadoc et ait rex vir bonus est et nuntium portans bonum venit **28** clamans autem Achimaas dixit ad regem salve et adorans regem coram eo pronus in terram ait benedictus Dominus Deus tuus qui conclusit homines qui levaverunt manus suas contra dominum meum regem **29** et ait rex estne pax puero Absalom dixitque Achimaas vidi tumultum magnum cum mitteret Ioab servus tuus o rex me servum tuum nescio aliud **30** ad quem rex transi ait et sta hic cumque ille transisset et staret **31** apparuit Chusi et veniens ait bonum adporto nuntium domine mi rex iudicavit enim pro te Dominus hodie de manu omnium qui surrexerunt contra te **32** dixit autem rex ad Chusi estne pax puero Absalom cui respondens Chusi fiant inquit sicut puer inimici domini mei regis et universi qui consurgunt adversum eum in malum **33** contristatus itaque rex ascendit cenaculum portae et flevit et sic loquebatur vadens fili mi Absalom fili mi Absalom quis mihi tribuat ut ego moriar pro te Absalom fili mi fili mi

19 nuntiatum est autem Ioab quod rex fleret et lugeret filium suum **2** et versa est victoria in die illa in luctum omni populo audivit enim populus in die illa dici dolet rex super filio suo **3** et declinabat populus in die illa ingredi civitatem quomodo declinare solet populus versus et fugiens de proelio **4** porro rex operuit caput suum et clamabat voce magna fili mi Absalom Absalom fili mi fili mi **5** ingressus ergo Ioab ad regem in domo dixit confudisti hodie vultus omnium servorum tuorum qui salvam fecerunt animam tuam et animam filiorum tuorum et filiarum tuarum et animam uxorum tuarum et animam concubinarum tuarum **6** diligis odientes te et odio habes diligentes te et ostendisti hodie quia non curas de ducibus tuis et de servis tuis et vere cognovi modo quia si Absalom viveret et nos omnes occubuissemus tunc placeret tibi **7** nunc igitur surge

et procede et adloquens satisfac servis tuis iuro enim tibi per Dominum quod si non exieris ne unus quidem remansurus sit tecum nocte hac et peius erit hoc tibi quam omnia mala quae venerunt super te ab adulescentia tua usque in praesens **8** surrexit ergo rex et sedit in porta et omni populo nuntiatum est quod rex sederet in porta venitque universa multitudo coram rege Israhel autem fugit in tabernacula sua **9** omnis quoque populus certabat in cunctis tribubus Israhel dicens rex liberavit nos de manu inimicorum nostrorum ipse salvavit nos de manu Philisthinorum et nunc fugit de terra propter Absalom **10** Absalom autem quem unximus super nos mortuus est in bello usquequo siletis et non reducitis regem **11** rex vero David misit ad Sadoc et ad Abiathar sacerdotes dicens loquimini ad maiores natu Iuda dicentes cur venitis novissimi ad reducendum regem in domum suam sermo autem omnis Israhel pervenerat ad regem in domo eius **12** fratres mei vos os meum et caro mea vos quare novissimi reducitis regem **13** et Amasae dicite nonne os meum es et caro mea haec faciat mihi Deus et haec addat si non magister militiae fueris coram me omni tempore pro Ioab **14** et inclinavit cor omnium virorum Iuda quasi viri unius miseruntque ad regem dicentes revertere tu et omnes servi tui **15** et reversus est rex et venit usque ad Iordanem et Iuda venit in Galgala ut occurreret regi et transduceret eum Iordanem **16** festinavit autem Semei filius Gera filii Iemini de Baurim et descendit cum viris Iuda in occursum regis David **17** cum mille viris de Beniamin et Siba puer de domo Saul et quindecim filii eius ac viginti servi erant cum eo et inrumpentes Iordanem ante regem **18** transierunt vada ut transducerent domum regis et facerent iuxta iussionem eius Semei autem filius Gera prostratus coram rege cum iam transisset Iordanem **19** dixit ad eum ne reputes mihi domine mi iniquitatem neque memineris iniuriam servi tui in die qua egressus es domine mi rex de Hierusalem neque ponas rex in corde tuo **20** agnosco enim servus tuus peccatum meum et idcirco hodie primus veni de omni domo Ioseph descendique in occursum domini mei regis **21** respondens vero Abisai filius Sarviae dixit numquid pro his verbis non occidetur Semei quia maledixit christo Domini **22** et ait David quid mihi et vobis filii Sarviae cur efficimini mihi hodie in Satan ergone hodie interficietur vir in Israhel an ignoro hodie me factum regem super Israhel **23** et ait rex Semei non morieris iuravitque ei **24** Mifiboseth quoque filius Saul descendit in occursum regis inlotis pedibus et intonsa barba vestesque suas non laverat a die qua egressus fuerat rex usque ad diem reversionis eius in pace **25** cumque Hierusalem occurrisset regi dixit ei rex quare non venisti mecum Mifiboseth **26** qui respondens ait domine mi rex servus meus contempsit me dixi ei ego famulus tuus ut sterneret mihi asinum et ascendens abirem cum rege claudus enim sum servus tuus **27** insuper et accusavit me servum tuum ad te dominum meum regem tu autem domine mi rex sicut angelus Dei fac quod placitum est tibi **28** neque enim fuit domus patris mei nisi morti obnoxia domino meo regi tu autem posuisti me servum tuum inter convivas mensae tuae quid igitur habeo iustae querellae aut quid possum ultra vociferari ad regem **29** ait ergo ei rex quid ultra loqueris fixum est quod locutus sum tu et Siba dividite possessiones **30** responditque Mifiboseth regi etiam cuncta accipiat postquam reversus est dominus meus rex pacifice in domum suam **31** Berzellai quoque Galaadites descendens de Rogelim transduxit regem Iordanem paratus etiam ultra fluvium prosequi eum **32** erat autem Berzellai Galaadites senex valde id est octogenarius et ipse praebuit alimenta regi cum moraretur in Castris fuit quippe vir dives nimis **33** dixit itaque rex ad Berzellai veni mecum ut requiescas secure mecum in Hierusalem **34** et ait Berzellai ad regem quot sunt dies annorum vitae meae ut ascendam cum rege Hierusalem **35** octogenarius sum hodie numquid vigent sensus mei ad discernendum suave aut amarum aut delectare potest servum tuum cibus et potus vel audire ultra possum vocem cantorum atque cantricum quare servus tuus fit oneri domino meo regi **36** paululum procedam famulus tuus ab Iordane tecum nec indigeo hac vicissitudine **37** sed obsecro ut revertar servus tuus et moriar in civitate mea iuxta sepulchrum patris mei et matris meae est autem servus tuus Chamaam ipse vadat tecum domine mi rex et fac ei quod tibi bonum videtur **38** dixitque rex mecum transeat Chamaam et ego faciam ei quicquid tibi placuerit et omne quod petieris a me inpetrabis **39** cumque transisset universus populus et

rex Iordanem osculatus est rex Berzellai et benedixit ei et ille reversus est in locum suum **40** transivit ergo rex in Galgalam et Chamaam cum eo omnis autem populus Iuda transduxerat regem et media tantum pars adfuerat de populo Israhel **41** itaque omnes viri Israhel concurrentes ad regem dixerunt ei quare te furati sunt fratres nostri viri Iuda et transduxerunt regem et domum eius Iordanem omnesque viros David cum eo **42** et respondit omnis vir Iuda ad viros Israhel quia propior mihi est rex cur irasceris super hac re numquid comedimus aliquid ex rege aut munera nobis data sunt **43** et respondit vir Israhel ad viros Iuda et ait decem partibus maior ego sum apud regem magisque ad me pertinet David quam ad te cur mihi fecisti iniuriam et non mihi nuntiatum est priori ut reducerem regem meum durius autem responderunt viri Iuda viris Israhel

20 accidit quoque ut ibi esset vir Belial nomine Seba filius Bochri vir iemineus et cecinit bucina et ait non est nobis pars in David neque hereditas in filio Isai vir in tabernacula tua Israhel **2** et separatus est omnis Israhel a David secutusque est Seba filium Bochri viri autem Iuda adheserunt regi suo a Iordane usque Hierusalem **3** cumque venisset rex in domum suam Hierusalem tulit decem mulieres concubinas quas dereliquerat ad custodiendam domum et tradidit eas in custodiam alimenta eis praebens et non est ingressus ad eas sed erant clausae usque ad diem mortis suae in viduitate viventes **4** dixit autem rex Amasae convoca mihi omnes viros Iuda in diem tertium et tu adesto praesens **5** abiit ergo Amasa ut convocaret Iudam et moratus est extra placitum quod ei constituerat **6** ait autem David ad Abisai nunc magis adflicturus est nos Seba filius Bochri quam Absalom tolle igitur servos domini tui et persequere eum ne forte inveniat civitates munitas et effugiat nos **7** egressi sunt ergo cum eo viri Ioab Cherethi quoque et Felethi et omnes robusti exierunt de Hierusalem ad persequendum Seba filium Bochri **8** cumque illi essent iuxta lapidem grandem qui est in Gabaon Amasa veniens occurrit eis porro Ioab vestitus erat tunica stricta ad mensuram habitus sui et desuper accinctus gladio dependente usque ad ilia in vagina qui fabrefactus levi motu egredi poterat et percutere **9** dixit itaque Ioab ad Amasa salve mi frater et tenuit manu dextra mentum Amasae quasi osculans eum **10** porro Amasa non observavit gladium quem habebat Ioab qui percussit eum in latere et effudit intestina eius in terram nec secundum vulnus adposuit Ioab autem et Abisai frater eius persecuti sunt Seba filium Bochri **11** interea quidam viri cum stetissent iuxta cadaver Amasae de sociis Ioab dixerunt ecce qui esse voluit pro Ioab comes David pro Ioab **12** Amasa autem conspersus sanguine iacebat in media via vidit hoc quidam vir quod subsisteret omnis populus ad videndum eum et amovit Amasam de via in agrum operuitque eum vestimento ne subsisterent transeuntes propter eum **13** amoto igitur illo de via transiebat omnis vir sequens Ioab ad persequendum Seba filium Bochri **14** porro ille transierat per omnes tribus Israhel in Abelam et in Bethmacha omnesque electi congregati fuerant ad eum **15** venerunt itaque et obpugnabant eum in Abela et in Bethmacha et circumdederunt munitionibus civitatem et obsessa est urbs omnis autem turba quae erat cum Ioab moliebatur destruere muros **16** et exclamavit mulier sapiens de civitate audite audite dicite Ioab adpropinqua huc et loquar tecum **17** qui cum accessisset ad eam ait illi tu es Ioab et ille respondit ego ad quem sic locuta est audi sermones ancillae tuae qui respondit audio **18** rursumque illa sermo inquit dicebatur in veteri proverbio qui interrogant interrogent in Abela et sic perficiebant **19** nonne ego sum quae respondeo veritatem Israhel et tu quaeris subruere civitatem et evertere matrem in Israhel quare praecipitas hereditatem Domini **20** respondensque Ioab ait absit absit hoc a me non praecipito neque demolior **21** non se sic habet res sed homo de monte Ephraim Seba filius Bochri cognomine levavit manum contra regem David tradite illum solum et recedemus a civitate et ait mulier ad Ioab ecce caput eius mittetur ad te per murum **22** ingressa est ergo ad omnem populum et locuta est eis sapienter qui abscisum caput Seba filii Bochri proiecerunt ad Ioab et ille cecinit tuba et recesserunt ab urbe unusquisque in tabernacula sua Ioab autem reversus est Hierusalem ad regem **23** fuit ergo Ioab super omnem exercitum Israhel Banaias autem filius Ioiadae super Cheretheos et Feletheos **24** Aduram vero super

tributa porro Iosaphat filius Ahilud a commentariis
25 Sia autem scriba Sadoc vero et Abiathar sacerdotes
26 Hira autem Hiaiarites erat sacerdos David

21 facta est quoque fames in diebus David tribus annis iugiter et consuluit David oraculum Domini dixitque Dominus propter Saul et domum eius et sanguinem quia occidit Gabaonitas **2** vocatis ergo Gabaonitis rex dixit ad eos porro Gabaonitae non sunt de filiis Israhel sed reliquiae Amorreorum filii quippe Israhel iuraverant eis et voluit Saul percutere eos zelo quasi pro filiis Israhel et Iuda **3** dixit ergo David ad Gabaonitas quid faciam vobis et quod erit vestri piaculum ut benedicatis hereditati Domini **4** dixeruntque ei Gabaonitae non est nobis super argento et auro quaestio contra Saul et contra domum eius neque volumus ut interficiatur homo de Israhel ad quos ait quid ergo vultis ut faciam vobis **5** qui dixerunt regi virum qui adtrivit nos et oppressit inique ita delere debemus ut ne unus quidem residuus sit de stirpe eius in cunctis finibus Israhel **6** dentur nobis septem viri de filiis eius et crucifigamus eos Domino in Gabaath Saul quondam electi Domini et ait rex ego dabo **7** pepercitque rex Mifiboseth filio Ionathan filii Saul propter iusiurandum Domini quod fuerat inter David et inter Ionathan filium Saul **8** tulit itaque rex duos filios Respha filiae Ahia quos peperit Saul Armoni et Mifiboseth et quinque filios Michol filiae Saul quos genuerat Hadriheli filio Berzellai qui fuit de Molathi **9** et dedit eos in manu Gabaonitarum qui crucifixerunt illos in monte coram Domino et ceciderunt hii septem simul occisi in diebus messis primis incipiente messione hordei **10** tollens autem Respha filia Ahia cilicium substravit sibi super petram ab initio messis donec stillaret aqua super eos de caelo et non dimisit aves lacerare eos per diem neque bestias per noctem **11** et nuntiata sunt David quae fecerat Respha filia Ahia concubina Saul **12** et abiit David et tulit ossa Saul et ossa Ionathan filii eius a viris Iabesgalaad qui furati fuerant ea de platea Bethsan in qua suspenderant eos Philisthim cum interfecissent Saul in Gelboe **13** et asportavit inde ossa Saul et ossa Ionathan filii eius et colligentes ossa eorum qui adfixi fuerant **14** sepelierunt ea cum ossibus Saul et Ionathan filii eius in terra Beniamin in latere in sepulchro Cis patris eius feceruntque omnia quae praeceperat rex et repropitiatus est Deus terrae post haec **15** factum est autem rursum proelium Philisthinorum adversum Israhel et descendit David et servi eius cum eo et pugnabant contra Philisthim deficiente autem David **16** Iesbidenob qui fuit de genere Arafa cuius ferrum hastae trecentas uncias adpendebat et accinctus erat ense novo nisus est percutere David **17** praesidioque ei fuit Abisai filius Sarviae et percussum Philistheum interfecit tunc iuraverunt viri David dicentes non egredieris nobiscum in bellum ne extinguas lucernam Israhel **18** secundum quoque fuit bellum in Gob contra Philistheos tunc percussit Sobbochai de Usathi Seph de stirpe Arafa **19** tertium quoque fuit bellum in Gob contra Philistheos in quo percussit Adeodatus filius Saltus polymitarius bethleemites Goliath Gettheum cuius hastile hastae erat quasi liciatorium texentium **20** quartum bellum fuit in Geth in quo vir excelsus qui senos in manibus pedibusque habebat digitos id est viginti et quattuor et erat de origine Arafa **21** blasphemavit Israhel percussit autem eum Ionathan filius Sammaa fratris David **22** hii quattuor nati sunt de Arafa in Geth et ceciderunt in manu David et servorum eius

22 locutus est autem David Domino verba carminis huius in die qua liberavit eum Dominus de manu omnium inimicorum suorum et de manu Saul **2** et ait Dominus petra mea et robur meum et salvator meus **3** Deus meus fortis meus sperabo in eum scutum meum et cornu salutis meae elevator meus et refugium meum salvator meus de iniquitate liberabis me **4** laudabilem invocabo Dominum et ab inimicis meis salvus ero **5** quia circumdederunt me contritiones mortis torrentes Belial terruerunt me **6** funes inferi circumdederunt me praevenerunt me laquei mortis (Sheol h7585) **7** in tribulatione mea invocabo Dominum et ad Deum meum clamabo et exaudiet de templo suo vocem meam et clamor meus veniet ad aures eius **8** commota est et contremuit terra fundamenta montium concussa sunt et conquassata quoniam iratus est **9** ascendit fumus de naribus eius et ignis de ore eius voravit carbones incensi sunt ab eo **10** et inclinavit caelos et descendit et caligo sub pedibus eius **11** et ascendit super cherubin et volavit et lapsus

est super pinnas venti **12** posuit tenebras in circuitu suo latibulum cribrans aquas de nubibus caelorum **13** prae fulgore in conspectu eius succensi sunt carbones ignis **14** tonabit de caelis Dominus et Excelsus dabit vocem suam **15** misit sagittas et dissipavit eos fulgur et consumpsit eos **16** et apparuerunt effusiones maris et revelata sunt fundamenta orbis ab increpatione Domini ab inspiratione spiritus furoris eius **17** misit de excelso et adsumpsit me extraxit me de aquis multis **18** liberavit me ab inimico meo potentissimo ab his qui oderant me quoniam robustiores me erant **19** praevenit me in die adflictionis meae et factus est Dominus firmamentum meum **20** et eduxit me in latitudinem liberavit me quia placuit ei **21** retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam et secundum munditiam manuum mearum reddet mihi **22** quia custodivi vias Domini et non egi impie a Deo meo **23** omnia enim iudicia eius in conspectu meo et praecepta eius non amovi a me **24** et ero perfectus cum eo et custodiam me ab iniquitate mea **25** et restituet Dominus mihi secundum iustitiam meam et secundum munditiam manuum mearum in conspectu oculorum suorum **26** cum sancto sanctus eris et cum robusto perfectus **27** cum electo electus eris et cum perverso perverteris **28** et populum pauperem salvum facies oculisque tuis excelsos humiliabis **29** quia tu lucerna mea Domine et Domine inluminabis tenebras meas **30** in te enim curram accinctus in Deo meo transiliam murum **31** Deus inmaculata via eius eloquium Domini igne examinatum scutum est omnium sperantium in se **32** quis est deus praeter Dominum et quis fortis praeter Deum nostrum **33** Deus qui accingit me fortitudine et conplanavit perfectam viam meam **34** coaequans pedes meos cervis et super excelsa mea statuens me **35** docens manus meas ad proelium et conponens quasi arcum aereum brachia mea **36** dedisti mihi clypeum salutis tuae et mansuetudo mea multiplicavit me **37** dilatabis gressus meos subtus me et non deficient tali mei **38** persequar inimicos meos et conteram et non revertar donec consumam eos **39** consumam eos et confringam ut non consurgant cadent sub pedibus meis **40** accinxisti me fortitudine ad proelium incurvabis resistentes mihi sub me **41** inimicos meos dedisti mihi dorsum odientes me et disperdam eos **42** clamabunt et non erit qui salvet ad Dominum et non exaudiet eos **43** delebo eos ut pulverem terrae quasi lutum platearum comminuam eos atque conpingam **44** salvabis me a contradictionibus populi mei custodies in caput gentium populus quem ignoro serviet mihi **45** filii alieni resistent mihi auditu auris oboedient mihi **46** filii alieni defluxerunt et contrahentur in angustiis suis **47** vivit Dominus et benedictus Deus meus et exaltabitur Deus fortis salutis meae **48** Deus qui das vindictas mihi et deicis populos sub me **49** qui educis me ab inimicis meis et a resistentibus mihi elevas me a viro iniquo liberabis me **50** propterea confitebor tibi Domine in gentibus et nomini tuo cantabo **51** magnificanti salutes regis sui et facienti misericordiam christo suo David et semini eius in sempiternum

23 haec autem sunt verba novissima quae dixit David filius Isai dixit vir cui constitutum est de christo Dei Iacob egregius psalta Israhel **2** spiritus Domini locutus est per me et sermo eius per linguam meam **3** dixit Deus Israhel mihi locutus est Fortis Israhel dominator hominum iustus dominator in timore Dei **4** sicut lux aurorae oriente sole mane absque nubibus rutilat et sicut pluviis germinat herba de terra **5** nec tanta est domus mea apud Deum ut pactum aeternum iniret mecum firmum in omnibus atque munitum cuncta enim salus mea et omnis voluntas nec est quicquam ex ea quod non germinet **6** praevaricatores autem quasi spinae evellentur universi quae non tolluntur manibus **7** et si quis tangere voluerit eas armabitur ferro et ligno lanceato igneque succensae conburentur usque ad nihilum **8** haec nomina fortium David Sedens in cathedra sapientissimus princeps inter tres ipse est quasi tenerrimus ligni vermiculus qui octingentos interfecit impetu uno **9** post hunc Eleazar filius patrui eius Ahoi inter tres fortes qui erant cum David quando exprobraverunt Philisthim et congregati sunt illuc in proelium **10** cumque ascendissent viri Israhel ipse stetit et percussit Philistheos donec deficeret manus eius et obrigesceret cum gladio fecitque Dominus salutem magnam in die illa et populus qui fugerat reversus est ad caesorum spolia detrahenda **11** et post hunc Semma filius Age de Arari et congregati sunt

Philisthim in statione erat quippe ibi ager plenus lente cumque fugisset populus a facie Philisthim **12** stetit ille in medio agri et tuitus est eum percussitque Philistheos et fecit Dominus salutem magnam **13** necnon ante descenderant tres qui erant principes inter triginta et venerant tempore messis ad David in speluncam Odollam castra autem Philisthim erant posita in valle Gigantum **14** et David erat in praesidio porro statio Philisthinorum tunc erat in Bethleem **15** desideravit igitur David et ait si quis mihi daret potum aquae de cisterna quae est in Bethleem iuxta portam **16** inruperunt ergo tres fortes castra Philisthinorum et hauserunt aquam de cisterna Bethleem quae erat iuxta portam et adtulerunt ad David at ille noluit bibere sed libavit illam Domino **17** dicens propitius mihi sit Dominus ne faciam hoc num sanguinem hominum istorum qui profecti sunt et animarum periculum bibam noluit ergo bibere haec fecerunt tres robustissimi **18** Abisai quoque frater Ioab filius Sarviae princeps erat de tribus ipse est qui elevavit hastam suam contra trecentos quos interfecit nominatus in tribus **19** et inter tres nobilior eratque eorum princeps sed usque ad tres primos non pervenerat **20** et Banaias filius Ioiada viri fortissimi magnorum operum de Capsehel ipse percussit duos leones Moab et ipse descendit et percussit leonem in media cisterna diebus nivis **21** ipse quoque interfecit virum aegyptium virum dignum spectaculo habentem in manu hastam itaque cum descendisset ad eum in virga vi extorsit hastam de manu Aegyptii et interfecit eum hasta sua **22** haec fecit Banaias filius Ioiadae **23** et ipse nominatus inter tres robustos qui erant inter triginta nobiliores verumtamen usque ad tres non pervenerat fecitque eum David sibi auricularium a secreto **24** Asahel frater Ioab inter triginta Eleanan filius patrui eius de Bethleem **25** Semma de Arari Helica de Arodi **26** Helas de Felthi Hira filius Aces de Thecua **27** Abiezer de Anathoth Mobonnai de Usathi **28** Selmon Aohites Maharai Netophathites **29** Heled filius Banaa et ipse Netophathites Hithai filius Ribai de Gebeeth filiorum Beniamin **30** Banahi Aufrathonites Heddai de torrente Gaas **31** Abialbon Arbathites Azmaveth de Beromi **32** Eliaba de Salboni filii Iasen Ionathan **33** Semma de Horodi Haiam filius Sarar Arorites **34** Elifeleth filius Aasbai filii Maachathi Heliam filius Ahitofel Gelonites **35** Esrai de Carmelo Farai de Arbi **36** Igaal filius Nathan de Soba Bonni de Gaddi **37** Selech de Ammoni Naharai Berothites armiger Ioab filii Sarviae **38** Hira Hiethrites Gareb et ipse Hiethrites **39** Urias Hettheus omnes triginta septem

24 et addidit furor Domini irasci contra Israhel commovitque David in eis dicentem vade numera Israhel et Iudam **2** dixitque rex ad Ioab principem exercitus sui perambula omnes tribus Israhel a Dan usque Bersabee et numerate populum ut sciam numerum eius **3** dixitque Ioab regi adaugeat Dominus Deus tuus ad populum quantus nunc est iterumque centuplicet in conspectu domini mei regis sed quid sibi dominus meus rex vult in re huiuscemodi **4** obtinuit autem sermo regis verba Ioab et principum exercitus egressusque est Ioab et principes militum a facie regis ut numerarent populum Israhel **5** cumque pertransissent Iordanem venerunt in Aroer ad dextram urbis quae est in valle Gad **6** et per Iazer transierunt in Galaad et in terram inferiorem Hodsi et venerunt in Dan silvestria circumeuntesque iuxta Sidonem **7** transierunt propter moenia Tyri et omnem terram Hevei et Chananei veneruntque ad meridiem Iuda in Bersabee **8** et lustrata universa terra adfuerunt post novem menses et viginti dies in Hierusalem **9** dedit ergo Ioab numerum descriptionis populi regi et inventa sunt de Israhel octingenta milia virorum fortium qui educerent gladium et de Iuda quingenta milia pugnatorum **10** percussit autem cor David eum postquam numeratus est populus et dixit David ad Dominum peccavi valde in hoc facto sed precor Domine ut transferas iniquitatem servi tui quia stulte egi nimis **11** surrexit itaque David mane et sermo Domini factus est ad Gad propheten et videntem David dicens **12** vade et loquere ad David haec dicit Dominus trium tibi datur optio elige unum quod volueris ex his ut faciam tibi **13** cumque venisset Gad ad David nuntiavit ei dicens aut septem annis veniet tibi fames in terra tua aut tribus mensibus fugies adversarios tuos et illi persequentur aut certe tribus diebus erit pestilentia in terra tua nunc ergo delibera et vide quem respondeam ei qui me misit sermonem **14** dixit autem David ad Gad artor nimis sed melius est ut incidam in manu Domini multae

enim misericordiae eius sunt quam in manu hominis **15** inmisitque Dominus pestilentiam in Israhel de mane usque ad tempus constitutum et mortui sunt ex populo a Dan usque Bersabee septuaginta milia virorum **16** cumque extendisset manum angelus Dei super Hierusalem ut disperderet eam misertus est Dominus super adflictione et ait angelo percutienti populum sufficit nunc contine manum tuam erat autem angelus Domini iuxta aream Areuna Iebusei **17** dixitque David ad Dominum cum vidisset angelum caedentem populum ego sum qui peccavi ego inique egi isti qui oves sunt quid fecerunt vertatur obsecro manus tua contra me et contra domum patris mei **18** venit autem Gad ad David in die illa et dixit ei ascende constitue Domino altare in area Areuna Iebusei **19** et ascendit David iuxta sermonem Gad quem praeceperat ei Dominus **20** conspiciensque Areuna animadvertit regem et servos eius transire ad se **21** et egressus adoravit regem prono vultu in terra et ait quid causae est ut veniat dominus meus rex ad servum suum cui David ait ut emam a te aream et aedificem altare Domino et cesset interfectio quae grassatur in populo **22** et ait Areuna ad David accipiat et offerat dominus meus rex sicut ei placet habes boves in holocaustum et plaustrum et iuga boum in usum lignorum **23** omnia dedit Areuna rex regi dixitque Areuna ad regem Dominus Deus tuus suscipiat votum tuum **24** cui respondens rex ait nequaquam ut vis sed emam pretio a te et non offeram Domino Deo meo holocausta gratuita emit ergo David aream et boves argenti siclis quinquaginta **25** et aedificavit ibi David altare Domino et obtulit holocausta et pacifica et repropitiatus est Dominus terrae et cohibita est plaga ab Israhel

I Regum

1 et rex David senuerat habebatque aetatis plurimos dies cumque operiretur vestibus non calefiebat **2** dixerunt ergo ei servi sui quaeramus domino nostro regi adulescentulam virginem et stet coram rege et foveat eum dormiatque in sinu tuo et calefaciat dominum nostrum regem **3** quaesierunt igitur adulescentulam speciosam in omnibus finibus Israhel et invenerunt Abisag Sunamitin et adduxerunt eam ad regem **4** erat autem puella pulchra nimis dormiebatque cum rege et ministrabat ei rex vero non cognovit eam **5** Adonias autem filius Aggith elevabatur dicens ego regnabo fecitque sibi currum et equites et quinquaginta viros qui ante eum currerent **6** nec corripuit eum pater suus aliquando dicens quare hoc fecisti erat autem et ipse pulcher valde secundus natu post Absalom **7** et sermo ei cum Ioab filio Sarviae et cum Abiathar sacerdote qui adiuvabant partes Adoniae **8** Sadoc vero sacerdos et Banaias filius Ioiadae et Nathan propheta et Semei et Rhei et robur exercitus David non erat cum Adonia **9** immolatis ergo Adonias arietibus et vitulis et universis pinguibus iuxta lapidem Zoheleth qui erat vicinus fonti Rogel vocavit universos fratres suos filios regis et omnes viros Iuda servos regis **10** Nathan autem prophetam et Banaiam et robustos quosque et Salomonem fratrem suum non vocavit **11** dixit itaque Nathan ad Bethsabee matrem Salomonis num audisti quod regnaverit Adonias filius Aggith et dominus noster David hoc ignorat **12** nunc ergo veni accipe a me consilium et salva animam tuam filiique tui Salomonis **13** vade et ingredere ad regem David et dic ei nonne tu domine mi rex iurasti mihi ancillae tuae dicens quod Salomon filius tuus regnabit post me et ipse sedebit in solio meo quare ergo regnavit Adonias **14** et adhuc ibi te loquente cum rege ego veniam post te et conplebo sermones tuos **15** ingressa est itaque Bethsabee ad regem in cubiculo rex autem senuerat nimis et Abisag Sunamitis ministrabat ei **16** inclinavit se Bethsabee et adoravit regem ad quam rex quid tibi inquit vis **17** quae respondens ait domine mi tu iurasti per Dominum Deum tuum ancillae tuae Salomon filius tuus regnabit post me et ipse sedebit in solio meo **18** et ecce nunc Adonias regnavit te domine mi rex ignorante **19** mactavit boves et pinguia quaeque et arietes plurimos et vocavit omnes filios regis Abiathar quoque sacerdotem et Ioab principem militiae Salomonem autem servum tuum non vocavit **20** verumtamen domine mi rex in te oculi respiciunt totius Israhel ut indices eis qui sedere debeat in solio tuo domine mi rex post te **21** eritque cum dormierit dominus meus rex cum patribus suis erimus ego et filius meus Salomon peccatores **22** adhuc illa loquente cum rege Nathan prophetes venit **23** et nuntiaverunt regi dicentes adest Nathan propheta cumque introisset ante conspectum regis et adorasset eum pronus in terram **24** dixit Nathan domine mi rex tu dixisti Adonias regnet post me et ipse sedeat super thronum meum **25** quia descendit hodie et immolavit boves et pinguia et arietes plurimos et vocavit universos filios regis et principes exercitus Abiathar quoque sacerdotem illisque vescentibus et bibentibus coram eo et dicentibus vivat rex Adonias **26** me servum tuum et Sadoc sacerdotem et Banaiam filium Ioiadae et Salomonem famulum tuum non vocavit **27** numquid a domino meo rege exivit hoc verbum et mihi non indicasti servo tuo qui sessurus esset super thronum domini mei regis post eum **28** et respondit rex David dicens vocate ad me Bethsabee quae cum fuisset ingressa coram rege et stetisset ante eum **29** iuravit rex et ait vivit Dominus qui eruit animam meam de omni angustia **30** quia sicut iuravi tibi per Dominum Deum Israhel dicens Salomon filius tuus regnabit post me et ipse sedebit super solium meum pro me sic faciam hodie **31** submissoque Bethsabee in terram vultu adoravit regem dicens vivat dominus meus rex David in aeternum **32** dixit quoque rex David vocate mihi Sadoc sacerdotem et Nathan propheten et Banaiam filium Ioiadae qui cum ingressi fuissent coram rege **33** dixit ad eos tollite vobiscum servos domini vestri et inponite Salomonem filium meum super mulam meam et ducite eum in Gion **34** et unguat eum ibi Sadoc sacerdos et Nathan propheta in regem super Israhel et canetis bucina atque dicetis vivat rex Salomon **35** et ascendetis post eum et veniet et sedebit super solium meum et ipse regnabit pro me illique praecipiam ut sit dux super Israhel et super Iudam **36** et respondit Banaias filius Ioiadae regi dicens amen sic loquatur Dominus Deus

domini mei regis 37 quomodo fuit Dominus cum domino meo rege sic sit cum Salomone et sublimius faciat solium eius a solio domini mei regis David 38 descendit ergo Sadoc sacerdos et Nathan propheta et Banaias filius Ioiadae et Cherethi et Felethi et inposuerunt Salomonem super mulam regis David et adduxerunt eum in Gion 39 sumpsitque Sadoc sacerdos cornu olei de tabernaculo et unxit Salomonem et cecinerunt bucina et dixit omnis populus vivat rex Salomon 40 et ascendit universa multitudo post eum et populus canentium tibiis et laetantium gaudio magno et insonuit terra ad clamorem eorum 41 audivit autem Adonias et omnes qui invitati fuerant ab eo iamque convivium finitum erat sed et Ioab audita voce tubae ait quid sibi vult clamor civitatis tumultuantis 42 adhuc illo loquente Ionathan filius Abiathar sacerdotis venit cui dixit Adonias ingredere quia vir fortis es et bona nuntians 43 responditque Ionathan Adoniae nequaquam dominus enim noster rex David regem constituit Salomonem 44 misitque cum eo Sadoc sacerdotem et Nathan prophetam et Banaiam filium Ioiadae et Cherethi et Felethi et inposuerunt eum super mulam regis 45 unxeruntque eum Sadoc sacerdos et Nathan propheta regem in Gion et ascenderunt inde laetantes et insonuit civitas haec est vox quam audistis 46 sed et Salomon sedit super solio regni 47 et ingressi servi regis benedixerunt domino nostro regi David dicentes amplificet Deus nomen Salomonis super nomen tuum et magnificet thronum eius super thronum tuum et adoravit rex in lectulo suo 48 insuper et haec locutus est benedictus Dominus Deus Israhel qui dedit hodie sedentem in solio meo videntibus oculis meis 49 territi sunt ergo et surrexerunt omnes qui invitati fuerant ab Adonia et ivit unusquisque in viam suam 50 Adonias autem timens Salomonem surrexit et abiit tenuitque cornu altaris 51 et nuntiaverunt Salomoni dicentes ecce Adonias timens regem Salomonem tenuit cornu altaris dicens iuret mihi hodie rex Salomon quod non interficiat servum suum gladio 52 dixitque Salomon si fuerit vir bonus non cadet ne unus quidem capillus eius in terram sin autem malum inventum fuerit in eo morietur 53 misit ergo rex Salomon et eduxit eum ab altari et ingressus adoravit regem Salomonem dixitque ei Salomon vade in domum tuam

2 adpropinquaverant autem dies David ut moreretur praecepitque Salomoni filio suo dicens 2 ego ingredior viam universae terrae confortare et esto vir 3 et observa custodias Domini Dei tui ut ambules in viis eius et custodias caerimonias eius et praecepta eius et iudicia et testimonia sicut scriptum est in lege Mosi ut intellegas universa quae facis et quocumque te verteris 4 ut confirmet Dominus sermones suos quos locutus est de me dicens si custodierint filii tui viam suam et ambulaverint coram me in veritate in omni corde suo et in omni anima sua non auferetur tibi vir de solio Israhel 5 tu quoque nosti quae fecerit mihi Ioab filius Sarviae quae fecerit duobus principibus exercitus Israhel Abner filio Ner et Amasa filio Iether quos occidit et effudit sanguinem belli in pace et posuit cruorem proelii in balteo suo qui erat circa lumbos eius et in calciamento suo quod erat in pedibus eius 6 facies ergo iuxta sapientiam tuam et non deduces canitiem eius pacifice ad inferos (Sheol h7585) 7 sed et filiis Berzellai Galaaditis reddes gratiam eruntque comedentes in mensa tua occurrerunt enim mihi quando fugiebam a facie Absalom fratris tui 8 habes quoque apud te Semei filium Gera filii Iemini de Baurim qui maledixit mihi maledictione pessima quando ibam ad Castra sed quia descendit mihi in occursum cum transirem Iordanem et iuravi ei per Dominum dicens non te interficiam gladio 9 tu noli pati esse eum innoxium vir autem sapiens es et scies quae facias ei deducesque canos eius cum sanguine ad infernum (Sheol h7585) 10 dormivit igitur David cum patribus suis et sepultus est in civitate David 11 dies autem quibus regnavit David super Israhel quadraginta anni sunt in Hebron regnavit septem annis in Hierusalem triginta tribus 12 Salomon autem sedit super thronum David patris sui et firmatum est regnum eius nimis 13 et ingressus est Adonias filius Aggith ad Bethsabee matrem Salomonis quae dixit ei pacificusne ingressus tuus qui respondit pacificus 14 addiditque sermo mihi est ad te cui ait loquere et ille 15 tu inquit nosti quia meum erat regnum et me proposuerat omnis Israhel sibi in regem sed translatum est regnum et factum est fratris mei a Domino enim constitutum est ei 16 nunc ergo petitionem unam deprecor a te ne confundas faciem meam quae dixit ad eum loquere 17 et ille ait

precor ut dicas Salomoni regi neque enim negare tibi quicquam potest ut det mihi Abisag Sunamitin uxorem **18** et ait Bethsabee bene ego loquar pro te regi **19** venit ergo Bethsabee ad regem Salomonem ut loqueretur ei pro Adonia et surrexit rex in occursum eius adoravitque eam et sedit super thronum suum positus quoque est thronus matri regis quae sedit ad dexteram eius **20** dixitque ei petitionem unam parvulam ego deprecor a te ne confundas faciem meam dixit ei rex pete mater mi neque enim fas est ut avertam faciem tuam **21** quae ait detur Abisag Sunamitis Adoniae fratri tuo uxor **22** responditque rex Salomon et dixit matri suae quare postulas Abisag Sunamitin Adoniae postula ei et regnum ipse est enim frater meus maior me et habet Abiathar sacerdotem et Ioab filium Sarviae **23** iuravit itaque rex Salomon per Dominum dicens haec faciat mihi Deus et haec addat quia contra animam suam locutus est Adonias verbum hoc **24** et nunc vivit Dominus qui firmavit me et conlocavit super solium David patris mei et qui fecit mihi domum sicut locutus est quia hodie occidetur Adonias **25** misitque rex Salomon per manum Banaiae filii Ioiadae qui interfecit eum et mortuus est **26** Abiathar quoque sacerdoti dixit rex vade in Anathot ad agrum tuum es quidem vir mortis sed hodie te non interficiam quia portasti arcam Domini Dei coram David patre meo et sustinuisti laborem in omnibus in quibus laboravit pater meus **27** eiecit ergo Salomon Abiathar ut non esset sacerdos Domini ut impleretur sermo Domini quem locutus est super domum Heli in Silo **28** venit autem nuntius ad Ioab quod Ioab declinasset post Adoniam et post Absalom non declinasset fugit ergo Ioab in tabernaculum Domini et adprehendit cornu altaris **29** nuntiatumque est regi Salomoni quod fugisset Ioab in tabernaculum Domini et esset iuxta altare misitque Salomon Banaiam filium Ioiadae dicens vade interfice eum **30** venit Banaias ad tabernaculum Domini et dixit ei haec dicit rex egredere qui ait non egrediar sed hic moriar renuntiavit Banaias regi sermonem dicens haec locutus est Ioab et haec respondit mihi **31** dixitque ei rex fac sicut locutus est et interfice eum et sepeli et amovebis sanguinem innocentem qui effusus est a Ioab a me et a domo patris mei **32** et reddat Dominus sanguinem eius super caput eius quia interfecit duos viros iustos melioresque se et occidit eos gladio patre meo David ignorante Abner filium Ner principem militiae Israhel et Amasa filium Iether principem exercitus Iuda **33** et revertetur sanguis illorum in caput Ioab et in caput seminis eius in sempiternum David autem et semini eius et domui et throno illius sit pax usque in aeternum a Domino **34** ascendit itaque Banaias filius Ioiadae et adgressus eum interfecit sepultusque est in domo sua in deserto **35** et constituit rex Banaiam filium Ioiadae pro eo super exercitum et Sadoc sacerdotem posuit pro Abiathar **36** misit quoque rex et vocavit Semei dixitque ei aedifica tibi domum in Hierusalem et habita ibi et non egredieris inde huc atque illuc **37** quacumque autem die egressus fueris et transieris torrentem Cedron scito te interficiendum sanguis tuus erit super caput tuum **38** dixitque Semei regi bonus sermo sicut locutus est dominus meus rex sic faciet servus tuus habitavit itaque Semei in Hierusalem diebus multis **39** factum est autem post annos tres ut fugerent servi Semei ad Achis filium Maacha regem Geth nuntiatumque est Semei quod servi eius essent in Geth **40** et surrexit Semei et stravit asinum suum ivitque in Geth ad Achis ad requirendos servos suos et adduxit eos de Geth **41** nuntiatum est autem Salomoni quod isset Semei in Geth de Hierusalem et redisset **42** et mittens vocavit eum dixitque illi nonne testificatus sum tibi per Dominum et praedixi tibi quacumque die egressus ieris huc et illuc scito te esse moriturum et respondisti mihi bonus sermo audivi **43** quare ergo non custodisti iusiurandum Domini et praeceptum quod praeceperam tibi **44** dixitque rex ad Semei tu nosti omne malum cuius tibi conscium est cor tuum quod fecisti David patri meo reddidit Dominus malitiam tuam in caput tuum **45** et rex Salomon benedictus et thronus David erit stabilis coram Domino usque in sempiternum **46** iussit itaque rex Banaiae filio Ioiadae qui egressus percussit eum et mortuus est

3 confirmatum est igitur regnum in manu Salomonis et adfinitate coniunctus est Pharaoni regi Aegypti accepit namque filiam eius et adduxit in civitatem David donec conpleret aedificans domum suam et domum Domini et murum Hierusalem per circuitum

2 et tamen populus immolabat in excelsis non enim aedificatum erat templum nomini Domini usque in die illo 3 dilexit autem Salomon Dominum ambulans in praeceptis David patris sui excepto quod in excelsis immolabat et accendebat thymiama 4 abiit itaque in Gabaon ut immolaret ibi illud quippe erat excelsum maximum mille hostias in holocaustum obtulit Salomon super altare illud in Gabaon 5 apparuit Dominus Salomoni per somnium nocte dicens postula quod vis ut dem tibi 6 et ait Salomon tu fecisti cum servo tuo David patre meo misericordiam magnam sicut ambulavit in conspectu tuo in veritate et iustitia et recto corde tecum custodisti ei misericordiam tuam grandem et dedisti ei filium sedentem super thronum eius sicut et hodie 7 et nunc Domine Deus tu regnare fecisti servum tuum pro David patre meo ego autem sum puer parvus et ignorans egressum et introitum meum 8 et servus tuus in medio est populi quem elegisti populi infiniti qui numerari et supputari non potest prae multitudine 9 dabis ergo servo tuo cor docile ut iudicare possit populum tuum et discernere inter malum et bonum quis enim potest iudicare populum istum populum tuum hunc multum 10 placuit ergo sermo coram Domino quod Salomon rem huiuscemodi postulasset 11 et dixit Deus Salomoni quia postulasti verbum hoc et non petisti tibi dies multos nec divitias aut animam inimicorum tuorum sed postulasti tibi sapientiam ad discernendum iudicium 12 ecce feci tibi secundum sermones tuos et dedi tibi cor sapiens et intellegens in tantum ut nullus ante te similis tui fuerit nec post te surrecturus sit 13 sed et haec quae non postulasti dedi tibi divitias scilicet et gloriam ut nemo fuerit similis tui in regibus cunctis retro diebus 14 si autem ambulaveris in viis meis et custodieris praecepta mea et mandata mea sicut ambulavit pater tuus longos faciam dies tuos 15 igitur evigilavit Salomon et intellexit quod esset somnium cumque venisset Hierusalem stetit coram arca foederis Domini et obtulit holocausta et fecit victimas pacificas et grande convivium universis famulis suis 16 tunc venerunt duae mulieres meretrices ad regem steteruntque coram eo 17 quarum una ait obsecro mi domine ego et mulier haec habitabamus in domo una et peperi apud eam in cubiculo 18 tertia vero die postquam ego peperi peperit et haec et eramus simul nullusque alius in domo nobiscum exceptis nobis duabus 19 mortuus est autem filius mulieris huius nocte dormiens quippe oppressit eum 20 et consurgens intempesta nocte silentio tulit filium meum de latere meo ancillae tuae dormientis et conlocavit in sinu suo suum autem filium qui erat mortuus posuit in sinu meo 21 cumque surrexissem mane ut darem lac filio meo apparuit mortuus quem diligentius intuens clara luce deprehendi non esse meum quem genueram 22 responditque altera mulier non est ita sed filius tuus mortuus est meus autem vivit e contrario illa dicebat mentiris filius quippe meus vivit et filius tuus mortuus est atque in hunc modum contendebant coram rege 23 tunc rex ait haec dicit filius meus vivit et filius tuus mortuus est et ista respondit non sed filius tuus mortuus est et filius meus vivit 24 dixit ergo rex adferte mihi gladium cumque adtulissent gladium coram rege 25 dividite inquit infantem vivum in duas partes et date dimidiam partem uni et dimidiam partem alteri 26 dixit autem mulier cuius filius erat vivus ad regem commota sunt quippe viscera eius super filio suo obsecro domine date illi infantem vivum et nolite interficere eum contra illa dicebat nec mihi nec tibi sit dividatur 27 respondens rex ait date huic infantem vivum et non occidatur haec est mater eius 28 audivit itaque omnis Israhel iudicium quod iudicasset rex et timuerunt regem videntes sapientiam Dei esse in eo ad faciendum iudicium

4 erat autem rex Salomon regnans super omnem Israhel 2 et hii principes quos habebat Azarias filius Sadoc sacerdos 3 Helioreph et Ahia filii Sesa scribae Iosaphat filius Ahilud a commentariis 4 Banaias filius Ioiadae super exercitum Sadoc autem et Abiathar sacerdotes 5 Azarias filius Nathan super eos qui adsistebant regi Zabud filius Nathan sacerdos amicus regis 6 et Ahisar praepositus domus et Adoniram filius Abda super tributa 7 habebat autem Salomon duodecim praefectos super omnem Israhel qui praebebant annonam regi et domui eius per singulos enim menses in anno singuli necessaria ministrabant 8 et haec nomina eorum Benhur in monte Ephraim 9 Bendecar in Macces et in Salebbim et in Bethsemes et Helon Bethanan 10 Benesed in

Araboth ipsius erat Soccho et omnis terra Epher **11** Benabinadab cuius omnis Nepthad Dor Tapheth filiam Salomonis habebat uxorem **12** Bana filius Ahilud regebat Thanac et Mageddo et universam Bethsan quae est iuxta Sarthana subter Hiezrahel a Bethsan usque Abelmeula e regione Iecmaan **13** Bengaber in Ramoth Galaad habebat Avothiair filii Manasse in Galaad ipse praeerat in omni regione Argob quae est in Basan sexaginta civitatibus magnis atque muratis quae habebant seras aereas **14** Ahinadab filius Addo praeerat in Manaim **15** Ahimaas in Nepthali sed et ipse habebat Basmath filiam Salomonis in coniugio **16** Baana filius Usi in Aser et in Balod **17** Iosaphat filius Pharue in Isachar **18** Semei filius Hela in Beniamin **19** Gaber filius Uri in terra Galaad in terra Seon regis Amorrei et Og regis Basan super omnia quae erant in illa terra **20** Iuda et Israhel innumerabiles sicut harena maris in multitudine comedentes et bibentes atque laetantes **21** Salomon autem erat in dicione sua habens omnia regna sicut a flumine terrae Philisthim usque ad terminum Aegypti offerentium sibi munera et servientium ei cunctis diebus vitae eius **22** erat autem cibus Salomonis per dies singulos triginta chori similae et sexaginta chori farinae **23** decem boves pingues et viginti boves pascuales et centum arietes excepta venatione cervorum caprearum atque bubalorum et avium altilium **24** ipse enim obtinebat omnem regionem quae erat trans flumen quasi a Thapsa usque Gazam et cunctos reges illarum regionum et habebat pacem ex omni parte in circuitu **25** habitabatque Iudas et Israhel absque timore ullo unusquisque sub vite sua et sub ficu sua a Dan usque Bersabee cunctis diebus Salomonis **26** et habebat Salomon quadraginta milia praesepia equorum currulium et duodecim milia equestrium **27** nutriebantque eos supradicti regis praefecti sed et necessaria mensae regis Salomonis cum ingenti cura praebebant in tempore suo **28** hordeum quoque et paleas equorum et iumentorum deferebant in locum ubi erat rex iuxta constitutum sibi **29** dedit quoque Deus sapientiam Salomoni et prudentiam multam nimis et latitudinem cordis quasi harenam quae est in litore maris **30** et praecedebat sapientia Salomonis sapientiam omnium Orientalium et Aegyptiorum **31** et erat sapientior cunctis hominibus sapientior Aethan Ezraita et Heman et Chalcal et Dorda filiis Maol et erat nominatus in universis gentibus per circuitum **32** locutus est quoque Salomon tria milia parabolas et fuerunt carmina eius quinque et mille **33** et disputavit super lignis a cedro quae est in Libano usque ad hysopum quae egreditur de pariete et disseruit de iumentis et volucribus et reptilibus et piscibus **34** et veniebant de cunctis populis ad audiendam sapientiam Salomonis et ab universis regibus terrae qui audiebant sapientiam eius

5 misit quoque Hiram rex Tyri servos suos ad Salomonem audivit enim quod ipsum unxissent regem pro patre eius quia amicus fuerat Hiram David omni tempore **2** misit autem et Salomon ad Hiram dicens **3** tu scis voluntatem David patris mei et quia non potuerit aedificare domum nomini Domini Dei sui propter bella inminentia per circuitum donec daret Dominus eos sub vestigio pedum eius **4** nunc autem requiem dedit Deus meus mihi per circuitum non est Satan neque occursus malus **5** quam ob rem cogito aedificare templum nomini Domini Dei mei sicut locutus est Dominus David patri meo dicens filius tuus quem dabo pro te super solium tuum ipse aedificabit domum nomini meo **6** praecipe igitur ut praecidant mihi cedros de Libano et servi mei sint cum servis tuis mercedem autem servorum tuorum dabo tibi quamcumque praeceperis scis enim quoniam non est in populo meo vir qui noverit ligna caedere sicut Sidonii **7** cum ergo audisset Hiram verba Salomonis laetatus est valde et ait benedictus Dominus hodie qui dedit David filium sapientissimum super populum hunc plurimum **8** et misit Hiram ad Salomonem dicens audivi quaecumque mandasti mihi ego faciam omnem voluntatem tuam in lignis cedrinis et abiegnis **9** servi mei deponent ea de Libano ad mare et ego conponam ea in ratibus in mari usque ad locum quem significaveris mihi et adplicabo ea ibi et tu tolles ea praebebisque necessaria mihi ut detur cibus domui meae **10** itaque Hiram dabat Salomoni ligna cedrina et ligna abiegna iuxta omnem voluntatem eius **11** Salomon autem praebebat Hiram viginti milia chororum tritici in cibum domui eius et viginti choros purissimi olei haec tribuebat Salomon Hiram per annos singulos **12** dedit quoque Dominus

sapientiam Salomoni sicut locutus est ei et erat pax inter Hiram et Salomonem et percusserunt foedus ambo **13** legitque rex Salomon operas de omni Israhel et erat indictio triginta milia virorum **14** mittebatque eos in Libanum decem milia per menses singulos vicissim ita ut duobus mensibus essent in domibus suis et Adoniram erat super huiuscemodi indictione **15** fuerunt itaque Salomoni septuaginta milia eorum qui onera portabant et octoginta milia latomorum in monte **16** absque praepositis qui praeerant singulis operibus numero trium milium et trecentorum praecipientium populo et his qui faciebant opus **17** praecepitque rex ut tollerent lapides grandes lapides pretiosos in fundamentum templi et quadrarent eos **18** quos dolaverunt cementarii Salomonis et cementarii Hiram porro Biblii praeparaverunt ligna et lapides ad aedificandam domum

6 factum est igitur quadringentesimo et octogesimo anno egressionis filiorum Israhel de terra Aegypti in anno quarto mense zio ipse est mensis secundus regis Salomonis super Israhel aedificare coepit domum Domino **2** domus autem quam aedificabat rex Salomon Domino habebat sexaginta cubitos in longitudine et viginti cubitos in latitudine et triginta cubitos in altitudine **3** et porticus erat ante templum viginti cubitorum longitudinis iuxta mensuram latitudinis templi et habebat decem cubitos latitudinis ante faciem templi **4** fecitque in templo fenestras obliquas **5** et aedificavit super parietem templi tabulata per gyrum in parietibus domus per circuitum templi et oraculi et fecit latera in circuitu **6** tabulatum quod subter erat quinque cubitos habebat latitudinis et medium tabulatum sex cubitorum latitudinis et tertium tabulatum septem habens cubitos latitudinis trabes autem posuit in domo per circuitum forinsecus ut non hererent muris templi **7** domus autem cum aedificaretur lapidibus dedolatis atque perfectis aedificata est et malleus et securis et omne ferramentum non sunt audita in domo cum aedificaretur **8** ostium lateris medii in parte erat domus dexterae et per cocleam ascendebant in medium cenaculum et a medio in tertium **9** et aedificavit domum et consummavit eam texit quoque domum laquearibus cedrinis **10** et aedificavit tabulatum super omnem domum quinque cubitis altitudinis et operuit domum lignis cedrinis **11** et factus est sermo Domini ad Salomonem dicens **12** domus haec quam aedificas si ambulaveris in praeceptis meis et iudicia mea feceris et custodieris omnia mandata mea gradiens per ea firmabo sermonem meum tibi quem locutus sum ad David patrem tuum **13** et habitabo in medio filiorum Israhel et non derelinquam populum meum Israhel **14** igitur aedificavit Salomon domum et consummavit eam **15** et aedificavit parietes domus intrinsecus tabulatis cedrinis a pavimento domus usque ad summitatem parietum et usque ad laquearia operuit lignis intrinsecus et texit pavimentum domus tabulis abiegnis **16** aedificavitque viginti cubitorum ad posteriorem partem templi tabulata cedrina a pavimento usque ad superiora et fecit interiorem domum oraculi in sanctum sanctorum **17** porro quadraginta cubitorum erat ipsum templum pro foribus oraculi **18** et cedro omnis domus intrinsecus vestiebatur habens tornaturas suas et iuncturas fabrefactas et celaturas eminentes omnia cedrinis tabulis vestiebantur nec omnino lapis apparere poterat in pariete **19** oraculum autem in medio domus in interiori parte fecerat ut poneret ibi arcam foederis Domini **20** porro oraculum habebat viginti cubitos longitudinis et viginti cubitos latitudinis et viginti cubitos altitudinis et operuit illud atque vestivit auro purissimo sed et altare vestivit cedro **21** domum quoque ante oraculum operuit auro purissimo et adfixit lamminas clavis aureis **22** nihilque erat in templo quod non auro tegeretur sed et totum altare oraculi texit auro **23** et fecit in oraculo duo cherubin de lignis olivarum decem cubitorum altitudinis **24** quinque cubitorum ala cherub una et quinque cubitorum ala cherub altera id est decem cubitos habentes a summitate alae usque ad alae alterius summitatem **25** decem quoque cubitorum erat cherub secundus mensura pari et opus unum erat in duobus cherubin **26** id est altitudinem habebat unus cherub decem cubitorum et similiter cherub secundus **27** posuitque cherubin in medio templi interioris extendebant autem alas suas cherubin et tangebat ala una parietem et ala cherub secundi tangebat parietem alterum alae autem alterae in media parte templi se invicem contingebant **28** texit quoque cherubin

auro 29 et omnes parietes templi per circuitum scalpsit variis celaturis et torno et fecit in eis cherubin et palmas et picturas varias quasi prominentes de pariete et egredientes 30 sed et pavimentum domus texit auro intrinsecus et extrinsecus 31 et in ingressu oraculi fecit ostiola de lignis olivarum postesque angulorum quinque 32 et duo ostia de lignis olivarum et scalpsit in eis picturam cherubin et palmarum species et anaglyfa valde prominentia et texit ea auro et operuit tam cherubin quam palmas et cetera auro 33 fecitque in introitum templi postes de lignis olivarum quadrangulatos 34 et duo ostia de lignis abiegnis altrinsecus et utrumque ostium duplex erat et se invicem tenens aperiebatur 35 et scalpsit cherubin et palmas et celaturas valde eminentes operuitque omnia lamminis aureis opere quadro ad regulam 36 et aedificavit atrium interius tribus ordinibus lapidum politorum et uno ordine lignorum cedri 37 anno quarto fundata est domus Domini in mense zio 38 et in anno undecimo mense bul ipse est mensis octavus perfecta est domus in omni opere suo et in universis utensilibus aedificavitque eam annis septem

7 domum autem suam aedificavit Salomon tredecim annis et ad perfectum usque perduxit 2 aedificavit quoque domum saltus Libani centum cubitorum longitudinis et quinquaginta cubitorum latitudinis et triginta cubitorum altitudinis et quattuor deambulacra inter columnas cedrinas ligna quippe cedrina exciderat in columnas 3 et tabulatis cedrinis vestivit totam cameram quae quadraginta quinque columnis sustentabatur unus autem ordo habebat columnas quindecim 4 contra se invicem positas 5 et e regione se respicientes aequali spatio inter columnas et super columnas quadrangulata ligna in cunctis aequalia 6 et porticum columnarum fecit quinquaginta cubitorum longitudinis et triginta cubitorum latitudinis et alteram porticum in facie maioris porticus et columnas et epistylia super columnas 7 porticum quoque solii in qua tribunal est fecit et texit lignis cedrinis a pavimento usque ad summitatem 8 et domuncula in qua sedetur ad iudicandum erat in media porticu simili opere domum quoque fecit filiae Pharaonis quam uxorem duxerat Salomon tali opere quali et hanc porticum 9 omnia lapidibus pretiosis qui ad normam quandam atque mensuram tam intrinsecus quam extrinsecus serrati erant a fundamento usque ad summitatem parietum et intrinsecus usque ad atrium maius 10 fundamenta autem de lapidibus pretiosis lapidibus magnis decem sive octo cubitorum 11 et desuper lapides pretiosi aequalis mensurae secti erant similiterque de cedro 12 et atrium maius rotundum trium ordinum de lapidibus sectis et unius ordinis dolata cedro necnon et in atrio domus Domini interiori et in porticu domus 13 misit quoque rex Salomon et tulit Hiram de Tyro 14 filium mulieris viduae de tribu Nepthali patre Tyrio artificem aerarium et plenum sapientia et intellegentia et doctrina ad faciendum omne opus ex aere qui cum venisset ad regem Salomonem fecit omne opus eius 15 et finxit duas columnas aereas decem et octo cubitorum altitudinis columnam unam et linea duodecim cubitorum ambiebat columnam utramque 16 duo quoque capitella fecit quae ponerentur super capita columnarum fusili aere quinque cubitorum altitudinis capitellum unum et quinque cubitorum altitudinis capitellum alterum 17 et quasi in modum retis et catenarum sibi invicem miro opere contextarum utrumque capitellum columnarum fusile erat septena versuum retiacula in capitello uno et septena retiacula in capitello altero 18 et perfecit columnas et duos ordines per circuitum retiaculorum singulorum ut tegerent capitella quae erant super summitatem malogranatorum eodem modo fecit et capitello secundo 19 capitella autem quae erant super capita columnarum quasi opere lilii fabricata erant in porticu quattuor cubitorum 20 et rursum alia capitella in summitate columnarum desuper iuxta mensuram columnae contra retiacula malogranatorum autem ducenti ordines erant in circuitu capitelli secundi 21 et statuit duas columnas in porticum templi cumque statuisset columnam dexteram vocavit eam nomine Iachin similiter erexit columnam secundam et vocavit nomen eius Booz 22 et super capita columnarum opus in modum lilii posuit perfectumque est opus columnarum 23 fecit quoque mare fusile decem cubitorum a labio usque ad labium rotundum in circuitu quinque cubitorum altitudo eius et resticula triginta cubitorum cingebat illud per circuitum 24 et scalptura subter labium circumibat illud decem cubitis

ambiens mare duo ordines scalpturarum histriatarum erant fusiles 25 et stabat super duodecim boves e quibus tres respiciebant ad aquilonem et tres ad occidentem et tres ad meridiem et tres ad orientem et mare super eos desuper erat quorum posteriora universa intrinsecus latitabant 26 grossitudo autem luteris trium unciarum erat labiumque eius quasi labium calicis et folium repandi lilii duo milia batos capiebat 27 et fecit bases decem aereas quattuor cubitorum longitudinis bases singulas et quattuor cubitorum latitudinis et trium cubitorum altitudinis 28 et ipsum opus basium interrasile erat et scalpturae inter iuncturas 29 et inter coronulas et plectas leones et boves et cherubin et in iuncturis similiter desuper et subter leones et boves quasi lora ex aere dependentia 30 et quattuor rotae per bases singulas et axes aerei et per quattuor partes quasi umeruli subter luterem fusiles contra se invicem respectantes 31 os quoque luteris intrinsecus erat in capitis summitate et quod forinsecus apparebat unius cubiti erat totum rotundum pariterque habebat unum cubitum et dimidium in angulis autem columnarum variae celaturae erant et media intercolumnia quadrata non rotunda 32 quattuor quoque rotae quae per quattuor angulos basis erant coherebant subter basi una rota habebat altitudinis cubitum et semis 33 tales autem rotae erant quales solent in curru fieri et axes earum et radii et canti et modioli omnia fusilia 34 nam et umeruli illi quattuor per singulos angulos basis unius ex ipsa basi fusiles et coniuncti erant 35 in summitate autem basis erat quaedam rotunditas dimidii cubiti ita fabrefacta ut luter desuper possit inponi habens celaturas suas et scalpturas varias ex semet ipso 36 scalpsit quoque in tabulatis illis quae erant ex aere et in angulis cherubin et leones et palmas quasi in similitudinem stantis hominis ut non celata sed adposita per circuitum viderentur 37 in hunc modum fecit decem bases fusura una et mensura scalpturaque consimili 38 fecit quoque decem luteres aereos quadraginta batos capiebat luter unus eratque quattuor cubitorum singulosque luteres per singulas id est decem bases posuit 39 et constituit decem bases quinque ad dexteram partem templi et quinque ad sinistram mare autem posuit ad dexteram partem templi contra orientem ad meridiem 40 fecit ergo Hiram lebetas et scutras et amulas et perfecit omne opus regis Salomonis in templo Domini 41 columnas duas et funiculos capitulorum super capitella columnarum duos et retiacula duo ut operirent duos funiculos qui erant super capita columnarum 42 et malogranata quadringenta in duobus retiaculis duos versus malogranatorum in retiaculis singulis ad operiendos funiculos capitellorum qui erant super capita columnarum 43 et bases decem et luteres decem super bases 44 et mare unum et boves duodecim subter mare 45 et lebetas et scutras et amulas omnia vasa quae fecit Hiram regi Salomoni in domo Domini de aurichalco erant 46 in campestri regione Iordanis fudit ea rex in argillosa terra inter Socchoth et Sarthan 47 et posuit Salomon omnia vasa propter multitudinem autem nimiam non erat pondus aeris 48 fecitque Salomon omnia vasa in domo Domini altare aureum et mensam super quam ponerentur panes propositionis auream 49 et candelabra aurea quinque ad dexteram et quinque ad sinistram contra oraculum ex auro primo et quasi lilii flores et lucernas desuper aureas et forcipes aureos 50 et hydrias et fuscinulas et fialas et mortariola et turibula de auro purissimo et cardines ostiorum domus interioris sancti sanctorum et ostiorum domus templi ex auro erant 51 et perfecit omne opus quod faciebat Salomon in domo Domini et intulit quae sanctificaverat David pater suus argentum et aurum et vasa reposuitque in thesauris domus Domini

8 tunc congregavit omnes maiores natu Israhel cum principibus tribuum et duces familiarum filiorum Israhel ad regem Salomonem in Hierusalem ut deferrent arcam foederis Domini de civitate David id est de Sion 2 convenitque ad regem Salomonem universus Israhel in mense hethanim in sollemni die ipse est mensis septimus 3 veneruntque cuncti senes ex Israhel et tulerunt sacerdotes arcam 4 et portaverunt arcam Domini et tabernaculum foederis et omnia vasa sanctuarii quae erant in tabernaculo et ferebant ea sacerdotes et Levitae 5 rex autem Salomon et omnis multitudo Israhel quae convenerat ad eum gradiebatur cum illo ante arcam et immolabant oves et boves absque aestimatione et numero 6 et intulerunt sacerdotes arcam foederis Domini in locum suum

in oraculum templi in sanctum sanctorum subter alas cherubin 7 siquidem cherubin expandebant alas super locum arcae et protegebant arcam et vectes eius desuper 8 cumque eminerent vectes et apparerent summitates eorum foris sanctuarium ante oraculum non apparebant ultra extrinsecus qui et fuerunt ibi usque in praesentem diem 9 in arca autem non est aliud nisi duae tabulae lapideae quas posuerat in ea Moses in Horeb quando pepigit foedus Dominus cum filiis Israhel cum egrederentur de terra Aegypti 10 factum est autem cum exissent sacerdotes de sanctuario nebula implevit domum Domini 11 et non poterant sacerdotes stare et ministrare propter nebulam impleverat enim gloria Domini domum Domini 12 tunc ait Salomon Dominus dixit ut habitaret in nebula 13 aedificans aedificavi domum in habitaculum tuum firmissimum solium tuum in sempiternum 14 convertitque rex faciem suam et benedixit omni ecclesiae Israhel omnis enim ecclesia Israhel stabat 15 et ait benedictus Dominus Deus Israhel qui locutus est ore suo ad David patrem meum et in manibus eius perfecit dicens 16 a die qua eduxi populum meum Israhel de Aegypto non elegi civitatem de universis tribubus Israhel ut aedificaretur domus et esset nomen meum ibi sed elegi David ut esset super populum meum Israhel 17 voluitque David pater meus aedificare domum nomini Domini Dei Israhel 18 et ait Dominus ad David patrem meum quod cogitasti in corde tuo aedificare domum nomini meo bene fecisti hoc ipsum mente tractans 19 verumtamen tu non aedificabis domum sed filius tuus qui egredietur de renibus tuis ipse aedificabit domum nomini meo 20 confirmavit Dominus sermonem suum quem locutus est stetique pro David patre meo et sedi super thronum Israhel sicut locutus est Dominus et aedificavi domum nomini Domini Dei Israhel 21 et constitui ibi locum arcae in qua foedus est Domini quod percussit cum patribus nostris quando egressi sunt de terra Aegypti 22 stetit autem Salomon ante altare Domini in conspectu ecclesiae Israhel et expandit manus suas in caelum 23 et ait Domine Deus Israhel non est similis tui Deus in caelo desuper et super terra deorsum qui custodis pactum et misericordiam servis tuis qui ambulant coram te in toto corde suo 24 qui custodisti servo tuo David patri meo quae locutus es ei ore locutus es et manibus perfecisti ut et haec dies probat 25 nunc igitur Domine Deus Israhel conserva famulo tuo David patri meo quae locutus es ei dicens non auferetur de te vir coram me qui sedeat super thronum Israhel ita tamen si custodierint filii tui viam suam ut ambulent coram me sicut tu ambulasti in conspectu meo 26 et nunc Deus Israhel firmentur verba tua quae locutus es servo tuo David patri meo 27 ergone putandum est quod vere Deus habitet super terram si enim caelum et caeli caelorum te capere non possunt quanto magis domus haec quam aedificavi 28 sed respice ad orationem servi tui et ad preces eius Domine Deus meus audi hymnum et orationem quam servus tuus orat coram te hodie 29 ut sint oculi tui aperti super domum hanc nocte et die super domum de qua dixisti erit nomen meum ibi ut exaudias orationem qua orat te servus tuus in loco isto 30 ut exaudias deprecationem servi tui et populi tui Israhel quodcumque oraverint in loco isto et exaudies in loco habitaculi tui in caelo et cum exaudieris propitius eris 31 si peccaverit homo in proximum suum et habuerit aliquod iuramentum quo teneatur adstrictus et venerit propter iuramentum coram altari tuo in domum tuam 32 tu exaudies in caelo et facies et iudicabis servos tuos condemnans impium et reddens viam suam super caput eius iustificansque iustum et retribuens ei secundum iustitiam suam 33 si fugerit populus tuus Israhel inimicos suos quia peccaturus est tibi et agentes paenitentiam et confitentes nomini tuo venerint et oraverint et deprecati te fuerint in domo hac 34 exaudi in caelo et dimitte peccatum populi tui Israhel et reduces eos in terram quam dedisti patribus eorum 35 si clausum fuerit caelum et non pluerit propter peccata eorum et orantes in loco isto paenitentiam egerint nomini tuo et a peccatis suis conversi fuerint propter adflictionem suam 36 exaudi eos in caelo et dimitte peccata servorum tuorum et populi tui Israhel et ostende eis viam bonam per quam ambulent et da pluviam super terram tuam quam dedisti populo tuo in possessionem 37 fames si oborta fuerit in terra aut pestilentia aut corruptus aer aurugo lucusta rubigo et adflixerit eum et inimicus eius portas obsidens omnis plaga universa infirmitas 38 cuncta devotatio et inprecatio

quae acciderit omni homini de populo tuo Israhel si quis cognoverit plagam cordis sui et expanderit manus suas in domo hac **39** tu audies in caelo in loco habitationis tuae et repropitiaberis et facies ut des unicuique secundum omnes vias suas sicut videris cor eius quia tu nosti solus cor omnium filiorum hominum **40** ut timeant te cunctis diebus quibus vivunt super faciem terrae quam dedisti patribus nostris **41** insuper et alienigena qui non est de populo tuo Israhel cum venerit de terra longinqua propter nomen tuum audietur enim nomen tuum magnum et manus tua fortis et brachium tuum **42** extentum ubique cum venerit ergo et oraverit in loco hoc **43** tu exaudies in caelo in firmamento habitaculi tui et facies omnia pro quibus invocaverit te alienigena ut discant universi populi terrarum nomen tuum timere sicut populus tuus Israhel et probent quia nomen tuum invocatum est super domum hanc quam aedificavi **44** si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra inimicos suos per viam quocumque miseris eos orabunt te contra viam civitatis quam elegisti et contra domum quam aedificavi nomini tuo **45** et exaudies in caelo orationem eorum et preces eorum et facies iudicium eorum **46** quod si peccaverint tibi non est enim homo qui non peccet et iratus tradideris eos inimicis suis et capti ducti fuerint in terram inimicorum longe vel prope **47** et egerint paenitentiam in corde suo in loco captivitatis et conversi deprecati te fuerint in captivitate sua dicentes peccavimus inique egimus impie gessimus **48** et reversi fuerint ad te in universo corde suo et tota anima sua in terra inimicorum suorum ad quam captivi ducti sunt et oraverint te contra viam terrae suae quam dedisti patribus eorum et civitatis quam elegisti et templi quod aedificavi nomini tuo **49** exaudies in caelo in firmamento solii tui orationem eorum et preces et facies iudicium eorum **50** et propitiaberis populo tuo qui peccavit tibi et omnibus iniquitatibus eorum quibus praevaricati sunt in te et dabis misericordiam coram eis qui eos captivos habuerint ut misereantur eis **51** populus enim tuus est et hereditas tua quos eduxisti de terra Aegypti de medio fornacis ferreae **52** ut sint oculi tui aperti ad deprecationem servi tui et populi tui Israhel et exaudias eos in universis pro quibus invocaverint te **53** tu enim separasti eos tibi in hereditatem de universis populis terrae sicut locutus es per Mosen servum tuum quando eduxisti patres nostros de Aegypto Domine Deus **54** factum est autem cum conplesset Salomon orans Dominum omnem orationem et deprecationem hanc surrexit de conspectu altaris Domini utrumque enim genu in terram fixerat et manus expanderat ad caelum **55** stetit ergo et benedixit omni ecclesiae Israhel voce magna dicens **56** benedictus Dominus qui dedit requiem populo suo Israhel iuxta omnia quae locutus est non cecidit ne unus quidem sermo ex omnibus bonis quae locutus est per Mosen servum suum **57** sit Dominus Deus noster nobiscum sicut fuit cum patribus nostris non derelinquens nos neque proiciens **58** sed inclinet corda nostra ad se ut ambulemus in universis viis eius et custodiamus mandata eius et caerimonias et iudicia quaecumque mandavit patribus nostris **59** et sint sermones mei isti quibus deprecatus sum coram Domino adpropinquantes Domino Deo nostro die et nocte ut faciat iudicium servo suo et populo suo Israhel per singulos dies **60** et sciant omnes populi terrae quia Dominus ipse est Deus et non est ultra absque eo **61** sit quoque cor nostrum perfectum cum Domino Deo nostro ut ambulemus in decretis eius et custodiamus mandata eius sicut et hodie **62** igitur rex et omnis Israhel cum eo immolabant victimas coram Domino **63** mactavitque Salomon hostias pacificas quas immolavit Domino boum viginti duo milia ovium centum viginti milia et dedicaverunt templum Domini rex et filii Israhel **64** in die illa sanctificavit rex medium atrii quod erat ante domum Domini fecit quippe ibi holocaustum et sacrificium et adipem pacificorum quia altare aereum quod erat coram Domino minus erat et capere non poterat holocausta et sacrificium et adipem pacificorum **65** fecit ergo Salomon in tempore illo festivitatem celebrem et omnis Israhel cum eo multitudo magna ab introitu Emath usque ad rivum Aegypti coram Domino Deo nostro septem diebus et septem diebus id est quattuordecim diebus **66** et in die octava dimisit populos qui benedicentes regi profecti sunt in tabernacula sua laetantes et alacri corde super omnibus bonis quae fecerat Dominus David servo suo et Israhel populo suo

9 factum est autem cum perfecisset Salomon aedificium domus Domini et aedificium regis et omne quod optaverat et voluerat facere **2** apparuit Dominus ei secundo sicut apparuerat ei in Gabaon **3** dixitque Dominus ad eum exaudivi orationem tuam et deprecationem tuam qua deprecatus es coram me sanctificavi domum hanc quam aedificasti ut ponerem nomen meum ibi in sempiternum et erunt oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus **4** tu quoque si ambulaveris coram me sicut ambulavit pater tuus in simplicitate cordis et in aequitate et feceris omnia quae praecepi tibi et legitima mea et iudicia mea servaveris **5** ponam thronum regni tui super Israhel in sempiternum sicut locutus sum David patri tuo dicens non auferetur de genere tuo vir de solio Israhel **6** si autem aversione aversi fueritis vos et filii vestri non sequentes me nec custodientes mandata mea et caerimonias quas proposui vobis sed abieritis et colueritis deos alienos et adoraveritis eos **7** auferam Israhel de superficie terrae quam dedi eis et templum quod sanctificavi nomini meo proiciam a conspectu meo eritque Israhel in proverbium et in fabulam cunctis populis **8** et domus haec erit in exemplum omnis qui transierit per eam stupebit et sibilabit et dicet quare fecit Dominus sic terrae huic et domui huic **9** et respondebunt quia dereliquerunt Dominum Deum suum qui eduxit patres eorum de terra Aegypti et secuti sunt deos alienos et adoraverunt eos et coluerunt idcirco induxit Dominus super eos omne malum hoc **10** expletis autem annis viginti postquam aedificaverat Salomon duas domos id est domum Domini et domum regis **11** Hiram rege Tyri praebente Salomoni ligna cedrina et abiegna et aurum iuxta omne quod opus habuerat tunc dedit Salomon Hiram viginti oppida in terra Galileae **12** egressusque est Hiram de Tyro ut videret oppida quae dederat ei Salomon et non placuerunt ei **13** et ait haecine sunt civitates quas dedisti mihi frater et appellavit eas terram Chabul usque in diem hanc **14** misit quoque Hiram ad regem centum viginti talenta auri **15** haec est summa expensarum quam obtulit rex Salomon ad aedificandam domum Domini et domum suam et Mello et murum Hierusalem et Eser et Mageddo et Gazer **16** Pharao rex Aegypti ascendit et cepit Gazer succenditque eam igni et Chananeum qui habitabat in civitate interfecit et dedit eam in dote filiae suae uxori Salomonis **17** aedificavit ergo Salomon Gazer et Bethoron inferiorem **18** et Baalath et Palmyram in terra solitudinis **19** et omnes vicos qui ad se pertinebant et erant absque muro munivit et civitates curruum et civitates equitum et quodcumque ei placuit ut aedificaret in Hierusalem et in Libano et in omni terra potestatis suae **20** universum populum qui remanserat de Amorreis et Hettheis et Ferezeis et Eveis et Iebuseis qui non sunt de filiis Israhel **21** horum filios qui remanserant in terra quos scilicet non potuerant filii Israhel exterminare fecit Salomon tributarios usque ad diem hanc **22** de filiis autem Israhel non constituit Salomon servire quemquam sed erant viri bellatores et ministri eius et principes et duces et praefecti curruum et equorum **23** erant autem principes super omnia opera Salomonis praepositi quingenti quinquaginta qui habebant subiectum populum et statutis operibus imperabant **24** filia autem Pharaonis ascendit de civitate David in domum suam quam aedificaverat ei tunc aedificavit Mello **25** offerebat quoque Salomon tribus vicibus per annos singulos holocausta et pacificas victimas super altare quod aedificaverat Domino et adolebat thymiama coram Domino perfectumque est templum **26** classem quoque fecit rex Salomon in Asiongaber quae est iuxta Ahilam in litore maris Rubri in terra Idumea **27** misitque Hiram in classe illa servos suos viros nauticos et gnaros maris cum servis Salomonis **28** qui cum venissent in Ophir sumptum inde aurum quadringentorum viginti talentorum detulerunt ad regem Salomonem

10 sed et regina Saba audita fama Salomonis in nomine Domini venit temptare eum in enigmatibus **2** et ingressa Hierusalem multo comitatu et divitiis camelis portantibus aromata et aurum infinitum nimis et gemmas pretiosas venit ad Salomonem et locuta est ei universa quae habebat in corde suo **3** et docuit eam Salomon omnia verba quae proposuerat non fuit sermo qui regem posset latere et non responderet ei **4** videns autem regina Saba omnem sapientiam Salomonis et domum quam aedificaverat **5** et cibos mensae eius et habitacula servorum et ordinem ministrantium vestesque eorum

et pincernas et holocausta quae offerebat in domo Domini non habebat ultra spiritum **6** dixitque ad regem verus est sermo quem audivi in terra mea **7** super sermonibus tuis et super sapientia tua et non credebam narrantibus mihi donec ipsa veni et vidi oculis meis et probavi quod media pars mihi nuntiata non fuerit maior est sapientia et opera tua quam rumor quem audivi **8** beati viri tui et beati servi tui hii qui stant coram te semper et audiunt sapientiam tuam **9** sit Dominus Deus tuus benedictus cui placuisti et posuit te super thronum Israhel eo quod dilexerit Dominus Israhel in sempiternum et constituit te regem ut faceres iudicium et iustitiam **10** dedit ergo regi centum viginti talenta auri et aromata multa nimis et gemmas pretiosas non sunt adlata ultra aromata tam multa quam ea quae dedit regina Saba regi Salomoni **11** sed et classis Hiram quae portabat aurum de Ophir adtulit ex Ophir ligna thyina multa nimis et gemmas pretiosas **12** fecitque rex de lignis thyinis fulchra domus Domini et domus regiae et citharas lyrasque cantoribus non sunt adlata huiuscemodi ligna thyina neque visa usque in praesentem diem **13** rex autem Salomon dedit reginae Saba omnia quae voluit et petivit ab eo exceptis his quae ultro obtulerat ei munere regio quae reversa est et abiit in terram suam cum servis suis **14** erat autem pondus auri quod adferebatur Salomoni per annos singulos sescentorum sexaginta sex talentorum auri **15** excepto eo quod offerebant viri qui super vectigalia erant et negotiatores universique scruta vendentes et omnes reges Arabiae ducesque terrae **16** fecit quoque rex Salomon ducenta scuta de auro puro sescentos auri siclos dedit in lamminas scuti unius **17** et trecentas peltas ex auro probato trecentae minae auri unam peltam vestiebant posuitque ea rex in domo silvae Libani **18** fecit etiam rex Salomon thronum de ebore grandem et vestivit eum auro fulvo nimis **19** qui habebat sex gradus et summitas throni rotunda erat in parte posteriori et duae manus hinc atque inde tenentes sedile et duo leones stabant iuxta manus singulas **20** et duodecim leunculi stantes super sex gradus hinc atque inde non est factum tale opus in universis regnis **21** sed et omnia vasa de quibus potabat rex Salomon erant aurea et universa supellex domus saltus Libani de auro purissimo non erat argentum nec alicuius pretii putabatur in diebus Salomonis **22** quia classis regis per mare cum classe Hiram semel per tres annos ibat in Tharsis deferens inde aurum et argentum dentes elefantorum et simias et pavos **23** magnificatus est ergo rex Salomon super omnes reges terrae divitiis et sapientia **24** et universa terra desiderabat vultum Salomonis ut audiret sapientiam eius quam dederat Deus in corde eius **25** et singuli deferebant ei munera vasa argentea et aurea vestes et arma bellica aromata quoque et equos et mulos per annos singulos **26** congregavitque Salomon currus et equites et facti sunt ei mille quadringenti currus et duodecim milia equitum et disposuit eos per civitates munitas et cum rege in Hierusalem **27** fecitque ut tanta esset abundantia argenti in Hierusalem quanta lapidum et cedrorum praebuit multitudinem quasi sycomoros quae nascuntur in campestribus **28** et educebantur equi Salomoni de Aegypto et de Coa negotiatores enim regis emebant de Coa et statuto pretio perducebant **29** egrediebatur autem quadriga ex Aegypto sescentis siclis argenti et equus centum quinquaginta atque in hunc modum cuncti reges Hettheorum et Syriae equos venundabant

11 rex autem Salomon amavit mulieres alienigenas multas filiam quoque Pharaonis et Moabitidas et Ammanitidas Idumeas et Sidonias et Chettheas **2** de gentibus super quibus dixit Dominus filiis Israhel non ingrediemini ad eas neque de illis ingredientur ad vestras certissimo enim avertent corda vestra ut sequamini deos earum his itaque copulatus est Salomon ardentissimo amore **3** fueruntque ei uxores quasi reginae septingentae et concubinae trecentae et averterunt mulieres cor eius **4** cumque iam esset senex depravatum est per mulieres cor eius ut sequeretur deos alienos nec erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo sicut cor David patris eius **5** sed colebat Salomon Astharthen deam Sidoniorum et Moloch idolum Ammanitarum **6** fecitque Salomon quod non placuerat coram Domino et non adimplevit ut sequeretur Dominum sicut pater eius **7** tunc aedificavit Salomon fanum Chamos idolo Moab in monte qui est contra Hierusalem et Moloch idolo filiorum Ammon **8** atque in hunc modum fecit universis uxoribus suis alienigenis quae adolebant tura et immolabant

diis suis 9 igitur iratus est Dominus Salomoni quod aversa esset mens eius a Domino Deo Israhel qui apparuerat ei secundo 10 et praeceperat de verbo hoc ne sequeretur deos alienos et non custodivit quae mandavit ei Dominus 11 dixit itaque Dominus Salomoni quia habuisti hoc apud te et non custodisti pactum meum et praecepta mea quae mandavi tibi disrumpens scindam regnum tuum et dabo illud servo tuo 12 verumtamen in diebus tuis non faciam propter David patrem tuum de manu filii tui scindam illud 13 nec totum regnum auferam sed tribum unam dabo filio tuo propter David servum meum et Hierusalem quam elegi 14 suscitavit autem Dominus adversarium Salomoni Adad Idumeum de semine regio qui erat in Edom 15 cum enim esset David in Idumea et ascendisset Ioab princeps militiae ad sepeliendos eos qui fuerant interfecti et occidisset omne masculinum in Idumea 16 sex enim mensibus ibi moratus est Ioab et omnis Israhel donec interimerent omne masculinum in Idumea 17 fugit Adad ipse et viri idumei de servis patris eius cum eo ut ingrederetur Aegyptum erat autem Adad puer parvulus 18 cumque surrexissent de Madian venerunt in Pharan tuleruntque secum viros de Pharan et introierunt Aegyptum ad Pharaonem regem Aegypti qui dedit ei domum et cibos constituit et terram delegavit 19 et invenit Adad gratiam coram Pharao valde in tantum ut daret ei uxorem sororem uxoris suae germanam Tafnes reginae 20 genuitque ei soror Tafnes Genebath filium et nutrivit eum Tafnes in domo Pharaonis eratque Genebath habitans apud Pharaonem cum filiis eius 21 cumque audisset Adad in Aegypto dormisse David cum patribus suis et mortuum esse Ioab principem militiae dixit Pharaoni dimitte me ut vadam in terram meam 22 dixitque ei Pharao qua enim re apud me indiges ut quaeras ire ad terram tuam at ille respondit nulla sed obsecro ut dimittas me 23 suscitavit quoque ei Deus adversarium Razon filium Heliada qui fugerat Adadezer regem Soba dominum suum 24 et congregavit contra eum viros et factus est princeps latronum cum interficeret eos David abieruntque Damascum et habitaverunt ibi et constituerunt eum regem in Damasco 25 eratque adversarius Israhel cunctis diebus Salomonis et hoc est malum Adad et odium contra Israhel regnavitque in Syria 26 Hieroboam quoque filius Nabath Ephratheus de Sareda cuius mater erat nomine Sarva mulier vidua servus Salomonis levavit manum contra regem 27 et haec causa rebellionis adversus eum quia Salomon aedificavit Mello et coaequavit voraginem civitatis David patris sui 28 erat autem Hieroboam vir fortis et potens videnque Salomon adulescentem bonae indolis et industrium constituerat eum praefectum super tributa universae domus Ioseph 29 factum est igitur in tempore illo ut Hieroboam egrederetur de Hierusalem et inveniret eum Ahias Silonites propheta in via opertus pallio novo erant autem duo tantum in agro 30 adprehendensque Ahia pallium suum novum quo opertus erat scidit in duodecim partes 31 et ait ad Hieroboam tolle tibi decem scissuras haec enim dicit Dominus Deus Israhel ecce ego scindam regnum de manu Salomonis et dabo tibi decem tribus 32 porro una tribus remanebit ei propter servum meum David et Hierusalem civitatem quam elegi ex omnibus tribubus Israhel 33 eo quod dereliquerint me et adoraverint Astharoth deam Sidoniorum et Chamos deum Moab et Melchom deum filiorum Ammon et non ambulaverint in viis meis ut facerent iustitiam coram me et praecepta mea et iudicia sicut David pater eius 34 nec auferam omne regnum de manu eius sed ducem ponam eum cunctis diebus vitae suae propter David servum meum quem elegi qui custodivit mandata mea et praecepta mea 35 auferam autem regnum de manu filii eius et dabo tibi decem tribus 36 filio autem eius dabo tribum unam ut remaneat lucerna David servo meo cunctis diebus coram me in Hierusalem civitatem quam elegi ut esset nomen meum ibi 37 te autem adsumam et regnabis super omnia quae desiderat anima tua erisque rex super Israhel 38 si igitur audieris omnia quae praecepero tibi et ambulaveris in viis meis et feceris quod rectum est coram me custodiens mandata mea et praecepta mea sicut fecit David servus meus ero tecum et aedificabo tibi domum fidelem quomodo aedificavi David et tradam tibi Israhel 39 et adfligam semen David super hoc verumtamen non cunctis diebus 40 voluit ergo Salomon interficere Hieroboam qui surrexit et aufugit in Aegyptum ad Susac regem Aegypti et fuit in Aegypto usque ad mortem Salomonis 41 reliquum autem verborum Salomonis et omnia quae fecit et sapientia eius ecce universa scripta sunt

in libro verborum Salomonis 42 dies autem quos regnavit Salomon in Hierusalem super omnem Israhel quadraginta anni sunt 43 dormivitque Salomon cum patribus suis et sepultus est in civitate David patris sui regnavitque Roboam filius eius pro eo

12 venit autem Roboam in Sychem illuc enim congregatus erat omnis Israhel ad constituendum eum regem 2 at Hieroboam filius Nabath cum adhuc esset in Aegypto profugus a facie regis Salomonis audita morte eius reversus est de Aegypto 3 miseruntque et vocaverunt eum venit ergo Hieroboam et omnis multitudo Israhel et locuti sunt ad Roboam dicentes 4 pater tuus durissimum iugum inposuit nobis tu itaque nunc inminue paululum de imperio patris tui durissimo et de iugo gravissimo quod inposuit nobis et serviemus tibi 5 qui ait eis ite usque ad tertium diem et revertimini ad me cumque abisset populus 6 iniit consilium rex Roboam cum senibus qui adsistebant coram Salomone patre eius dum adviveret et ait quod mihi datis consilium ut respondeam populo 7 qui dixerunt ei si hodie oboedieris populo huic et servieris et petitioni eorum cesseris locutusque fueris ad eos verba lenia erunt tibi servi cunctis diebus 8 qui dereliquit consilium senum quod dederant ei et adhibuit adulescentes qui nutriti fuerant cum eo et adsistebant illi 9 dixitque ad eos quod mihi datis consilium ut respondeam populo huic qui dixerunt mihi levius fac iugum quod inposuit pater tuus super nos 10 et dixerunt ei iuvenes qui nutriti fuerant cum eo sic loquere populo huic qui locuti sunt ad te dicentes pater tuus adgravavit iugum nostrum tu releva nos sic loqueris ad eos minimus digitus meus grossior est dorso patris mei 11 et nunc pater meus posuit super vos iugum grave ego autem addam super iugum vestrum pater meus cecidit vos flagellis ego autem caedam scorpionibus 12 venit ergo Hieroboam et omnis populus ad Roboam die tertia sicut locutus fuerat rex dicens revertimini ad me die tertia 13 responditque rex populo dura derelicto consilio seniorum quod ei dederant 14 et locutus est eis secundum consilium iuvenum dicens pater meus adgravavit iugum vestrum ego autem addam iugo vestro pater meus cecidit vos flagellis et ego caedam scorpionibus 15 et non adquievit rex populo quoniam aversatus eum fuerat Dominus ut suscitaret verbum suum quod locutus fuerat in manu Ahiae Silonitae ad Hieroboam filium Nabath 16 videns itaque populus quod noluisset eos audire rex respondit ei dicens quae nobis pars in David vel quae hereditas in filio Isai in tabernacula tua Israhel nunc vide domum tuam David et abiit Israhel in tabernacula sua 17 super filios autem Israhel quicumque habitabant in civitatibus Iuda regnavit Roboam 18 misit igitur rex Roboam Aduram qui erat super tributum et lapidavit eum omnis Israhel et mortuus est porro rex Roboam festinus ascendit currum et fugit in Hierusalem 19 recessitque Israhel a domo David usque in praesentem diem 20 factum est autem cum audisset omnis Israhel quod reversus esset Hieroboam miserunt et vocaverunt eum congregato coetu et constituerunt regem super omnem Israhel nec secutus est quisquam domum David praeter tribum Iuda solam 21 venit autem Roboam Hierusalem et congregavit universam domum Iuda et tribum Beniamin centum octoginta milia electorum virorum et bellatorum ut pugnaret contra domum Israhel et reduceret regnum Roboam filio Salomonis 22 factus est vero sermo Domini ad Semeiam virum Dei dicens 23 loquere ad Roboam filium Salomonis regem Iuda et ad omnem domum Iuda et Beniamin et reliquos de populo dicens 24 haec dicit Dominus non ascendetis nec bellabitis contra fratres vestros filios Israhel revertatur vir in domum suam a me enim factum est verbum hoc audierunt sermonem Domini et reversi sunt de itinere sicut eis praeceperat Dominus 25 aedificavit autem Hieroboam Sychem in monte Ephraim et habitavit ibi et egressus inde aedificavit Phanuhel 26 dixitque Hieroboam in corde suo nunc revertetur regnum ad domum David 27 si ascenderit populus iste ut faciat sacrificia in domo Domini in Hierusalem et convertetur cor populi huius ad dominum suum Roboam regem Iuda interficientque me et revertentur ad eum 28 et excogitato consilio fecit duos vitulos aureos et dixit eis nolite ultra ascendere Hierusalem ecce dii tui Israhel qui eduxerunt te de terra Aegypti 29 posuitque unum in Bethel et alterum in Dan 30 et factum est verbum hoc in peccatum ibat enim populus ad adorandum vitulum usque in Dan 31 et fecit fana in excelsis et sacerdotes de extremis populi

qui non erant de filiis Levi 32 constituitque diem sollemnem in mense octavo quintadecima die mensis in similitudinem sollemnitatis quae celebratur in Iuda et ascendens altare similiter fecit in Bethel ut immolaret vitulis quos fabricatus erat constituitque in Bethel sacerdotes excelsorum quae fecerat 33 et ascendit super altare quod extruxerat in Bethel quintadecima die mensis octavi quem finxerat de corde suo et fecit sollemnitatem filiis Israhel et ascendit super altare ut adoleret incensum

13 et ecce vir Dei venit de Iuda in sermone Domini in Bethel Hieroboam stante super altare et tus iaciente 2 et exclamavit contra altare in sermone Domini et ait altare altare haec dicit Dominus ecce filius nascetur domui David Iosias nomine et immolabit super te sacerdotes excelsorum qui nunc in te tura succendunt et ossa hominum incendet super te 3 deditque in die illa signum dicens hoc erit signum quod locutus est Dominus ecce altare scinditur et effunditur cinis qui in eo est 4 cumque audisset rex sermonem hominis Dei quem inclamaverat contra altare in Bethel extendit manum suam de altari dicens adprehendite eum et exaruit manus eius quam extenderat contra eum nec valuit retrahere eam ad se 5 altare quoque scissum est et effusus cinis de altari iuxta signum quod praedixerat vir Dei in sermone Domini 6 et ait rex ad virum Dei deprecare faciem Domini Dei tui et ora pro me ut restituatur manus mea mihi oravit vir Dei faciem Domini et reversa est manus regis ad eum et facta est sicut prius fuerat 7 locutus est autem rex ad virum Dei veni mecum domum ut prandeas et dabo tibi munera 8 responditque vir Dei ad regem si dederis mihi mediam partem domus tuae non veniam tecum nec comedam panem neque bibam aquam in loco isto 9 sic enim mandatum est mihi in sermone Domini praecipientis non comedes panem neque bibes aquam nec reverteris per viam qua venisti 10 abiit ergo per aliam viam et non est reversus per iter quo venerat in Bethel 11 prophetes autem quidam senex habitabat in Bethel ad quem venit filius suus et narravit ei omnia opera quae fecerat vir Dei illa die in Bethel et verba quae locutus fuerat ad regem et narraverunt patri suo 12 et dixit eis pater eorum per quam viam abiit ostenderunt ei filii sui viam per quam abierat vir Dei qui venerat de Iuda 13 et ait filiis suis sternite mihi asinum qui cum stravissent ascendit 14 et abiit post virum Dei et invenit eum sedentem subtus terebinthum et ait illi tune es vir Dei qui venisti de Iuda respondit ille ego sum 15 dixit ad eum veni mecum domum ut comedas panem 16 qui ait non possum reverti neque venire tecum nec comedam panem nec bibam aquam in loco isto 17 quia locutus est Dominus ad me in sermone Domini dicens non comedes panem et non bibes ibi aquam nec reverteris per viam qua ieris 18 qui ait illi et ego propheta sum similis tui et angelus locutus est mihi in sermone Domini dicens reduc eum tecum in domum tuam et comedat panem et bibat aquam fefellit eum 19 et reduxit secum comedit ergo panem in domo eius et bibit aquam 20 cumque sederent ad mensam factus est sermo Domini ad prophetam qui reduxerat eum 21 et exclamavit ad virum Dei qui venerat de Iuda dicens haec dicit Dominus quia inoboediens fuisti ori Domini et non custodisti mandatum quod praecepit tibi Dominus Deus tuus 22 et reversus es et comedisti panem et bibisti aquam in loco in quo praecepit tibi ne comederes panem neque biberes aquam non inferetur cadaver tuum in sepulchrum patrum tuorum 23 cumque comedisset et bibisset stravit asinum prophetae quem reduxerat 24 qui cum abisset invenit eum leo in via et occidit et erat cadaver eius proiectum in itinere asinus autem stabat iuxta illum et leo stabat iuxta cadaver 25 et ecce viri transeuntes viderunt cadaver proiectum in via et leonem stantem iuxta cadaver et venerunt et divulgaverunt in civitate in qua prophetes senex ille habitabat 26 quod cum audisset propheta ille qui reduxerat eum de via ait vir Dei est qui inoboediens fuit ori Domini et tradidit eum Dominus leoni et confregit eum et occidit iuxta verbum Domini quod locutus est ei 27 dixitque ad filios suos sternite mihi asinum qui cum stravissent 28 et ille abisset invenit cadaver eius proiectum in via et asinum et leonem stantes iuxta cadaver non comedit leo de cadavere nec laesit asinum 29 tulit ergo prophetes cadaver viri Dei et posuit illud super asinum et reversus intulit in civitatem prophetae senis ut plangerent eum 30 et posuit cadaver eius in sepulchro suo et planxerunt eum heu frater 31 cumque planxissent eum dixit

ad filios suos cum mortuus fuero sepelite me in sepulchro in quo vir Dei sepultus est iuxta ossa eius ponite ossa mea 32 profecto enim veniet sermo quem praedixit in sermone Domini contra altare quod est in Bethel et contra omnia fana excelsorum quae sunt in urbibus Samariae 33 post verba haec non est reversus Hieroboam de via sua pessima sed e contrario fecit de novissimis populi sacerdotes excelsorum quicumque volebat implebat manum suam et fiebat sacerdos excelsorum 34 et propter hanc causam peccavit domus Hieroboam et eversa est et deleta de superficie terrae

14 in tempore illo aegrotavit Abia filius Hieroboam 2 dixitque Hieroboam uxori suae surge et commuta habitum ne cognoscaris quod sis uxor Hieroboam et vade in Silo ubi est Ahia propheta qui locutus est mihi quod regnaturus essem super populum hunc 3 tolle quoque in manu tua decem panes et crustula et vas mellis et vade ad illum ipse indicabit tibi quid eventurum sit huic puero 4 fecit ut dixerat uxor Hieroboam et consurgens abiit in Silo et venit in domum Ahia at ille non poterat videre quia caligaverant oculi eius prae senectute 5 dixit autem Dominus ad Ahiam ecce uxor Hieroboam ingreditur ut consulat te super filio suo qui aegrotat haec et haec loqueris ei cum ergo illa intraret et dissimularet se esse quae erat 6 audivit Ahias sonitum pedum eius introeuntis per ostium et ait ingredere uxor Hieroboam quare aliam esse te simulas ego autem missus sum ad te durus nuntius 7 vade et dic Hieroboam haec dicit Dominus Deus Israhel quia exaltavi te de medio populi et dedi te ducem super populum meum Israhel 8 et scidi regnum domus David et dedi illud tibi et non fuisti sicut servus meus David qui custodivit mandata mea et secutus est me in toto corde suo faciens quod placitum esset in conspectu meo 9 sed operatus es male super omnes qui fuerunt ante te et fecisti tibi deos alienos et conflatiles ut me ad iracundiam provocares me autem proiecisti post corpus tuum 10 idcirco ecce ego inducam mala super domum Hieroboam et percutiam de Hieroboam mingentem ad parietem et clausum et novissimum in Israhel et mundabo reliquias domus Hieroboam sicut mundari solet fimus usque ad purum 11 qui mortui fuerint de Hieroboam in civitate comedent eos canes qui autem mortui fuerint in agro vorabunt eos aves caeli quia Dominus locutus est 12 tu igitur surge et vade in domum tuam et in ipso introitu pedum tuorum in urbem morietur puer 13 et planget eum omnis Israhel et sepeliet iste enim solus infertur de Hieroboam in sepulchrum quia inventus est super eo sermo bonus ad Dominum Deum Israhel in domo Hieroboam 14 constituet autem sibi Dominus regem super Israhel qui percutiat domum Hieroboam in hac die et in hoc tempore 15 et percutiet Dominus Israhel sicut moveri solet harundo in aqua et evellet Israhel de terra bona hac quam dedit patribus eorum et ventilabit eos trans Flumen quia fecerunt sibi lucos ut inritarent Dominum 16 et tradet Dominus Israhel propter peccata Hieroboam qui peccavit et peccare fecit Israhel 17 surrexit itaque uxor Hieroboam et abiit et venit in Thersa cumque illa ingrederetur limen domus puer mortuus est 18 et sepelierunt eum et planxit illum omnis Israhel iuxta sermonem Domini quem locutus est in manu servi sui Ahiae prophetae 19 reliqua autem verborum Hieroboam quomodo pugnaverit et quomodo regnaverit ecce scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel 20 dies autem quibus regnavit Hieroboam viginti duo anni sunt et dormivit cum patribus suis regnavitque Nadab filius eius pro eo 21 porro Roboam filius Salomonis regnavit in Iuda quadraginta et unius anni erat Roboam cum regnare coepisset et decem et septem annis regnavit in Hierusalem civitatem quam elegit Dominus ut poneret nomen suum ibi ex omnibus tribubus Israhel nomen autem matris eius Naama Ammanites 22 et fecit Iudas malum coram Domino et inritaverunt eum super omnibus quae fecerant patres eorum in peccatis suis quae peccaverant 23 aedificaverunt enim et ipsi sibi aras et statuas et lucos super omnem collem excelsum et subter omnem arborem frondosam 24 sed et effeminati fuerunt in terra feceruntque omnes abominationes gentium quas adtrivit Dominus ante faciem filiorum Israhel 25 in quinto autem anno regni Roboam ascendit Sesac rex Aegypti in Hierusalem 26 et tulit thesauros domus Domini et thesauros regios et universa diripuit scuta quoque aurea quae fecerat Salomon 27 pro quibus fecit rex Roboam scuta aerea et tradidit ea in manu ducum scutariorum et eorum qui excubabant ante ostium domus regis 28 cumque

ingrederetur rex in domum Domini portabant ea qui praeeundi habebant officium et postea reportabant ad armamentarium scutariorum **29** reliqua autem sermonum Roboam et omnium quae fecit ecce scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda **30** fuitque bellum inter Roboam et Hieroboam cunctis diebus **31** dormivit itaque Roboam cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate David nomen autem matris eius Naama Ammanites et regnavit Abiam filius eius pro eo

15 igitur in octavodecimo anno regni Hieroboam filii Nabath regnavit Abiam super Iudam **2** tribus annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Maacha filia Absalom **3** ambulavitque in omnibus peccatis patris sui quae fecerat ante eum nec erat cor eius perfectum cum Domino Deo suo sicut cor David patris eius **4** sed propter David dedit ei Dominus Deus suus lucernam in Hierusalem ut suscitaret filium eius post eum et staret Hierusalem **5** eo quod fecisset David rectum in oculis Domini et non declinasset ab omnibus quae praeceperat ei cunctis diebus vitae suae excepto sermone Uriae Hetthei **6** attamen bellum fuit inter Roboam et inter Hieroboam omni tempore vitae eius **7** reliqua autem sermonum Abiam et omnia quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda fuitque proelium inter Abiam et inter Hieroboam **8** et dormivit Abiam cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate David regnavitque Asa filius eius pro eo **9** in anno ergo vicesimo Hieroboam regis Israhel regnavit Asa rex Iuda **10** et quadraginta uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Maacha filia Absalom **11** et fecit Asa rectum ante conspectum Domini sicut David pater eius **12** et abstulit effeminatos de terra purgavitque universas sordes idolorum quae fecerant patres eius **13** insuper et Maacham matrem suam amovit ne esset princeps in sacris Priapi et in luco eius quem consecraverat subvertitque specum eius et confregit simulacrum turpissimum et conbusit in torrente Cedron **14** excelsa autem non abstulit verumtamen cor Asa perfectum erat cum Deo cunctis diebus suis **15** et intulit ea quae sanctificaverat pater suus et voverat in domum Domini argentum et aurum et vasa **16** bellum autem erat inter Asa et Baasa regem Israhel cunctis diebus eorum **17** ascendit quoque Baasa rex Israhel in Iudam et aedificavit Rama ut non possit quispiam egredi vel ingredi de parte Asa regis Iudae **18** tollens itaque Asa omne argentum et aurum quod remanserat in thesauris domus Domini et in thesauris domus regiae dedit illud in manu servorum suorum et misit ad Benadad filium Tabremmon filii Ezion regem Syriae qui habitabat in Damasco dicens **19** foedus est inter me et te et inter patrem meum et patrem tuum ideo misi tibi munera argentum et aurum et peto ut venias et irritum facias foedus quod habes cum Baasa rege Israhel et recedat a me **20** adquiescens Benadad regi Asa misit principes exercitus sui in civitates Israhel et percusserunt Ahion et Dan et Abel domum Maacha et universam Cenneroth omnem scilicet terram Nepthalim **21** quod cum audisset Baasa intermisit aedificare Rama et reversus est in Thersa **22** rex autem Asa nuntium misit in omnem Iudam nemo sit excusatus et tulerunt lapides Rama et ligna eius quibus aedificaverat Baasa et extruxit de eis rex Asa Gaba Beniamin et Maspha **23** reliqua autem omnium sermonum Asa et universae fortitudines eius et cuncta quae fecit et civitates quas extruxit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda verumtamen in tempore senectutis suae doluit pedes **24** et dormivit cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate David patris sui regnavitque Iosaphat filius eius pro eo **25** Nadab vero filius Hieroboam regnavit super Israhel anno secundo Asa regis Iuda regnavitque super Israhel duobus annis **26** et fecit quod malum est in conspectu Domini et ambulavit in viis patris sui et in peccatis eius quibus peccare fecit Israhel **27** insidiatus est autem ei Baasa filius Ahia de domo Isachar et percussit eum in Gebbethon quae est urbs Philisthinorum siquidem Nadab et omnis Israhel obsidebant Gebbethon **28** interfecit igitur illum Baasa in anno tertio Asa regis Iuda et regnavit pro eo **29** cumque regnasset percussit omnem domum Hieroboam non dimisit ne unam quidem animam de semine eius donec deleret eum iuxta verbum Domini quod locutus fuerat in manu servi sui Ahiae Silonitis **30** propter peccata Hieroboam quae peccaverat et quibus peccare fecerat Israhel et propter delictum quo inritaverat Dominum Deum Israhel **31** reliqua autem sermonum Nadab et omnia quae operatus est

nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel 32 fuitque bellum inter Asa et Baasa regem Israhel cunctis diebus eorum 33 anno tertio Asa regis Iuda regnavit Baasa filius Ahia super omnem Israhel in Thersa viginti quattuor annis 34 et fecit malum coram Domino ambulavitque in via Hieroboam et in peccatis eius quibus peccare fecit Israhel

16 factus est autem sermo Domini ad Hieu filium Anani contra Baasa dicens 2 pro eo quod exaltavi te de pulvere et posui ducem super populum meum Israhel tu autem ambulasti in via Hieroboam et peccare fecisti populum meum Israhel ut me inritares in peccatis eorum 3 ecce ego demetam posteriora Baasa et posteriora domus eius et faciam domum tuam sicut domum Hieroboam filii Nabath 4 qui mortuus fuerit de Baasa in civitate comedent eum canes et qui mortuus fuerit ex eo in regione comedent eum volucres caeli 5 reliqua autem sermonum Baasa et quaecumque fecit et proelia eius nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel 6 dormivit ergo Baasa cum patribus suis sepultusque est in Thersa et regnavit Hela filius eius pro eo 7 cum autem in manu Hieu filii Anani prophetae verbum Domini factum esset contra Baasa et contra domum eius et contra omne malum quod fecerat coram Domino ad inritandum eum in operibus manuum suarum ut fieret sicut domus Hieroboam ob hanc causam occidit eum 8 anno vicesimo sexto Asa regis Iuda regnavit Hela filius Baasa super Israhel in Thersa duobus annis 9 et rebellavit contra eum servus suus Zamri dux mediae partis equitum erat autem Hela in Thersa bibens et temulentus in domo Arsa praefecti Thersa 10 inruens ergo Zamri percussit et occidit eum anno vicesimo septimo Asa regis Iuda et regnavit pro eo 11 cumque regnasset et sedisset super solium eius percussit omnem domum Baasa et non dereliquit ex eo mingentem ad parietem et propinquos et amicos eius 12 delevitque Zamri omnem domum Baasa iuxta verbum Domini quod locutus fuerat ad Baasa in manu Hieu prophetae 13 propter universa peccata Baasa et peccata Hela filii eius qui peccaverunt et peccare fecerunt Israhel provocantes Dominum Deum Israhel in vanitatibus suis 14 reliqua autem sermonum Hela et omnia quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel 15 anno vicesimo et septimo Asa regis Iuda regnavit Zamri septem diebus in Thersa porro exercitus obsidebat Gebbethon urbem Philisthinorum 16 cumque audisset rebellasse Zamri et occidisse regem fecit sibi regem omnis Israhel Amri qui erat princeps militiae super Israhel in die illa in castris 17 ascendit ergo Amri et omnis Israhel cum eo de Gebbethon et obsidebant Thersa 18 videns autem Zamri quod expugnanda esset civitas ingressus est palatium et succendit secum domum regiam et mortuus est 19 in peccatis suis quae peccaverat faciens malum coram Domino et ambulans in via Hieroboam et in peccato eius quo fecit peccare Israhel 20 reliqua autem sermonum Zamri et insidiarum eius et tyrannidis nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel 21 tunc divisus est populus Israhel in duas partes media pars populi sequebatur Thebni filium Gineth ut constitueret eum regem et media pars Amri 22 praevaluit autem populus qui erat cum Amri populo qui sequebatur Thebni filium Gineth mortuusque est Thebni et regnavit Amri 23 anno tricesimo primo Asa regis Iuda regnavit Amri super Israhel duodecim annis in Thersa regnavit sex annis 24 emitque montem Samariae a Somer duobus talentis argenti et aedificavit eam et vocavit nomen civitatis quam extruxerat nomine Somer domini montis Samariae 25 fecit autem Amri malum in conspectu Domini et operatus est nequiter super omnes qui fuerant ante eum 26 ambulavitque in omni via Hieroboam filii Nabath et in peccatis eius quibus peccare fecerat Israhel ut inritaret Dominum Deum Israhel in vanitatibus suis 27 reliqua autem sermonum Amri et proelia eius quae gessit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel 28 et dormivit Amri cum patribus suis et sepultus est in Samaria regnavitque Ahab filius eius pro eo 29 Ahab vero filius Amri regnavit super Israhel anno tricesimo octavo Asa regis Iuda et regnavit Ahab filius Amri super Israhel in Samaria viginti et duobus annis 30 et fecit Ahab filius Amri malum in conspectu Domini super omnes qui fuerunt ante eum 31 nec suffecit ei ut ambularet in peccatis Hieroboam filii Nabath insuper duxit uxorem Hiezabel filiam Ethbaal regis Sidoniorum et abiit et servivit Baal et adoravit eum 32 et posuit aram Baal in templo Baal quod aedificaverat

in Samaria 33 et plantavit lucum et addidit Ahab in opere suo inritans Dominum Deum Israhel super omnes reges Israhel qui fuerant ante eum 34 in diebus eius aedificavit Ahiel de Bethel Hiericho in Abiram primitivo suo fundavit eam et in Segub novissimo suo posuit portas eius iuxta verbum Domini quod locutus fuerat in manu Iosue filii Nun

17 et dixit Helias Thesbites de habitatoribus Galaad ad Ahab vivit Dominus Deus Israhel in cuius conspectu sto si erit annis his ros et pluvia nisi iuxta oris mei verba 2 et factum est verbum Domini ad eum dicens 3 recede hinc et vade contra orientem et abscondere in torrente Charith qui est contra Iordanem 4 et ibi de torrente bibes corvisque praecepi ut pascant te ibi 5 abiit ergo et fecit iuxta verbum Domini cumque abisset sedit in torrente Charith qui est contra Iordanem 6 corvi quoque deferebant panem et carnes mane similiter panem et carnes vesperi et bibebat de torrente 7 post dies autem siccatus est torrens non enim pluerat super terram 8 factus est igitur sermo Domini ad eum dicens 9 surge et vade in Sareptha Sidoniorum et manebis ibi praecepi enim ibi mulieri viduae ut pascat te 10 surrexit et abiit Sareptham cumque venisset ad portam civitatis apparuit ei mulier vidua colligens ligna et vocavit eam dixitque da mihi paululum aquae in vase ut bibam 11 cumque illa pergeret ut adferret clamavit post tergum eius dicens adfer mihi obsecro et buccellam panis in manu tua 12 quae respondit vivit Dominus Deus tuus quia non habeo panem nisi quantum pugillus capere potest farinae in hydria et paululum olei in lecytho en colligo duo ligna ut ingrediar et faciam illud mihi et filio meo ut comedamus et moriamur 13 ad quam Helias ait noli timere sed vade et fac sicut dixisti verumtamen mihi primum fac de ipsa farinula subcinericium panem parvulum et adfer ad me tibi autem et filio tuo facies postea 14 haec autem dicit Dominus Deus Israhel hydria farinae non deficiet nec lecythus olei minuetur usque ad diem in qua daturus est Dominus pluviam super faciem terrae 15 quae abiit et fecit iuxta verbum Heliae et comedit ipse et illa et domus eius et ex illa die 16 hydria farinae non defecit et lecythus olei non est inminutus iuxta verbum Domini quod locutus fuerat in manu Heliae 17 factum est autem post verba haec aegrotavit filius mulieris matris familiae et erat languor fortis nimis ita ut non remaneret in eo halitus 18 dixit ergo ad Heliam quid mihi et tibi vir Dei ingressus es ad me ut rememorarentur iniquitates meae et interficeres filium meum 19 et ait ad eam da mihi filium tuum tulitque eum de sinu illius et portavit in cenaculum ubi ipse manebat et posuit super lectulum suum 20 et clamavit ad Dominum et dixit Domine Deus meus etiamne viduam apud quam ego utcumque sustentor adflixisti ut interficeres filium eius 21 et expandit se atque mensus est super puerum tribus vicibus clamavitque ad Dominum et ait Domine Deus meus revertatur oro anima pueri huius in viscera eius 22 exaudivit Dominus vocem Heliae et reversa est anima pueri intra eum et revixit 23 tulitque Helias puerum et deposuit eum de cenaculo in inferiorem domum et tradidit matri suae et ait illi en vivit filius tuus 24 dixitque mulier ad Heliam nunc in isto cognovi quoniam vir Dei es tu et verbum Domini in ore tuo verum est

18 post dies multos verbum Domini factum est ad Heliam in anno tertio dicens vade et ostende te Ahab ut dem pluviam super faciem terrae 2 ivit ergo Helias ut ostenderet se Ahab erat autem fames vehemens in Samaria 3 vocavitque Ahab Abdiam dispensatorem domus suae Abdias autem timebat Dominum valde 4 nam cum interficeret Hiezabel prophetas Domini tulit ille centum prophetas et abscondit eos quinquagenos in speluncis et pavit eos pane et aqua 5 dixit ergo Ahab ad Abdiam vade in terram ad universos fontes aquarum et in cunctas valles si forte invenire possimus herbam et salvare equos et mulos et non penitus iumenta intereant 6 diviseruntque sibi regiones ut circuirent eas Ahab ibat per viam unam et Abdias per viam alteram seorsum 7 cumque esset Abdias in via Helias occurrit ei qui cum cognovisset eum cecidit super faciem suam et ait num tu es domine mi Helias 8 cui ille respondit ego vade dic domino tuo adest Helias 9 et ille quid peccavi inquit quoniam trades me servum tuum in manu Ahab ut interficiat me 10 vivit Dominus Deus tuus non est gens aut regnum quo non miserit dominus meus te requirens et respondentibus cunctis non

est hic adiuravit regna singula et gentes eo quod minime repperireris **11** et nunc dicis mihi vade et dic domino tuo adest Helias **12** cumque recessero a te spiritus Domini asportabit te in locum quem ego ignoro ingressus nuntiabo Ahab et non inveniet te et interficiet me servus autem tuus timet Dominum ab infantia sua **13** numquid non indicatum est tibi domino meo quid fecerim cum interficeret Hiezabel prophetas Domini quod absconderim de prophetis Domini centum viros quinquagenos et quinquagenos in speluncis et paverim eos pane et aqua **14** et nunc tu dicis vade et dic domino tuo adest Helias ut interficiat me **15** dixit Helias vivit Dominus exercituum ante cuius vultum sto quia hodie apparebo ei **16** abiit ergo Abdias in occursum Ahab et indicavit ei venitque Ahab in occursum Heliae **17** et cum vidisset eum ait tune es ille qui conturbas Israhel **18** et ille ait non turbavi Israhel sed tu et domus patris tui qui dereliquistis mandata Domini et secuti estis Baalim **19** verumtamen nunc mitte et congrega ad me universum Israhel in monte Carmeli et prophetas Baal quadringentos quinquaginta prophetasque lucorum quadringentos qui comedunt de mensa Hiezabel **20** misit Ahab ad omnes filios Israhel et congregavit prophetas in monte Carmeli **21** accedens autem Helias ad omnem populum ait usquequo claudicatis in duas partes si Dominus est Deus sequimini eum si autem Baal sequimini illum et non respondit ei populus verbum **22** et ait rursum Helias ad populum ego remansi propheta Domini solus prophetae autem Baal quadringenti et quinquaginta viri sunt **23** dentur nobis duo boves et illi eligant bovem unum et in frusta caedentes ponant super ligna ignem autem non subponant et ego faciam bovem alterum et inponam super ligna ignemque non subponam **24** invocate nomina deorum vestrorum et ego invocabo nomen Domini et deus qui exaudierit per ignem ipse sit Deus respondens omnis populus ait optima propositio **25** dixit ergo Helias prophetis Baal eligite vobis bovem unum et facite primi quia vos plures estis et invocate nomina deorum vestrorum ignemque non subponatis **26** qui cum tulissent bovem quem dederat eis fecerunt et invocabant nomen Baal de mane usque ad meridiem dicentes Baal exaudi nos et non erat vox nec qui responderet transiliebantque altare quod fecerant **27** cumque esset iam meridies inludebat eis Helias dicens clamate voce maiore deus enim est et forsitan loquitur aut in diversorio est aut in itinere aut certe dormit ut excitetur **28** clamabant ergo voce magna et incidebant se iuxta ritum suum cultris et lanceolis donec perfunderentur sanguine **29** postquam autem transiit meridies et illis prophetantibus venerat tempus quo sacrificium offerri solet nec audiebatur vox neque aliquis respondebat nec adtendebat orantes **30** dixit Helias omni populo venite ad me et accedente ad se populo curavit altare Domini quod destructum fuerat **31** et tulit duodecim lapides iuxta numerum tribuum filiorum Iacob ad quem factus est sermo Domini dicens Israhel erit nomen tuum **32** et aedificavit lapidibus altare in nomine Domini fecitque aquaeductum quasi per duas aratiunculas in circuitu altaris **33** et conposuit ligna divisitque per membra bovem et posuit super ligna **34** et ait implete quattuor hydrias aqua et fundite super holocaustum et super ligna rursumque dixit etiam secundo hoc facite qui cum fecissent et secundo ait etiam tertio id ipsum facite feceruntque et tertio **35** et currebant aquae circa altare et fossa aquaeductus repleta est **36** cumque iam tempus esset ut offerretur holocaustum accedens Helias propheta ait Domine Deus Abraham Isaac et Israhel hodie ostende quia tu es Deus Israhel et ego servus tuus et iuxta praeceptum tuum feci omnia verba haec **37** exaudi me Domine exaudi me ut discat populus iste quia tu es Dominus Deus et tu convertisti cor eorum iterum **38** cecidit autem ignis Domini et voravit holocaustum et ligna et lapides pulverem quoque et aquam quae erat in aquaeductu lambens **39** quod cum vidisset omnis populus cecidit in faciem suam et ait Dominus ipse est Deus Dominus ipse est Deus **40** dixitque Helias ad eos adprehendite prophetas Baal et ne unus quidem fugiat ex eis quos cum conprehendissent duxit eos Helias ad torrentem Cison et interfecit eos ibi **41** et ait Helias ad Ahab ascende comede et bibe quia sonus multae pluviae est **42** ascendit Ahab ut comederet et biberet Helias autem ascendit in vertice Carmeli et pronus in terram posuit faciem inter genua sua **43** et dixit ad puerum suum ascende et prospice contra mare qui cum ascendisset et contemplatus esset ait non est quicquam et rursum ait illi revertere septem vicibus **44** in septima autem vice ecce nubicula parva

quasi vestigium hominis ascendebat de mari qui ait ascende et dic Ahab iunge et descende ne occupet te pluvia 45 cumque se verterent huc atque illuc ecce caeli contenebrati sunt et nubes et ventus et facta est pluvia grandis ascendens itaque Ahab abiit in Hiezrahel 46 et manus Domini facta est super Heliam accinctisque lumbis currebat ante Ahab donec veniret in Hiezrahel

19 nuntiavit autem Ahab Hiezabel omnia quae fecerat Helias et quomodo occidisset universos prophetas gladio 2 misitque Hiezabel nuntium ad Heliam dicens haec mihi faciant dii et haec addant nisi hac hora cras posuero animam tuam sicut animam unius ex illis 3 timuit ergo Helias et surgens abiit quocumque eum ferebat voluntas venitque in Bersabee Iuda et dimisit ibi puerum suum 4 et perrexit in desertum via unius diei cumque venisset et sederet subter unam iuniperum petivit animae suae ut moreretur et ait sufficit mihi Domine tolle animam meam neque enim melior sum quam patres mei 5 proiecitque se et obdormivit in umbra iuniperi et ecce angelus tetigit eum et dixit illi surge comede 6 respexit et ecce ad caput suum subcinericius panis et vas aquae comedit ergo et bibit et rursum obdormivit 7 reversusque est angelus Domini secundo et tetigit eum dixitque illi surge comede grandis enim tibi restat via 8 qui cum surrexisset comedit et bibit et ambulavit in fortitudine cibi illius quadraginta diebus et quadraginta noctibus usque ad montem Dei Horeb 9 cumque venisset illuc mansit in spelunca et ecce sermo Domini ad eum dixitque illi quid hic agis Helia 10 at ille respondit zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum quia dereliquerunt pactum Domini filii Israhel altaria tua destruxerunt et prophetas tuos occiderunt gladio et derelictus sum ego solus et quaerunt animam meam ut auferant eam 11 et ait ei egredere et sta in monte coram Domino et ecce Dominus transit et spiritus grandis et fortis subvertens montes et conterens petras ante Dominum non in spiritu Dominus et post spiritum commotio non in commotione Dominus 12 et post commotionem ignis non in igne Dominus et post ignem sibilus aurae tenuis 13 quod cum audisset Helias operuit vultum suum pallio et egressus stetit in ostio speluncae et ecce vox ad eum dicens quid agis hic Helia 14 et ille respondit zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum quia dereliquerunt pactum tuum filii Israhel altaria tua destruxerunt et prophetas tuos occiderunt gladio et derelictus sum ego solus et quaerunt animam meam ut auferant eam 15 et ait Dominus ad eum vade et revertere in viam tuam per desertum in Damascum cumque perveneris ungues Azahel regem super Syriam 16 et Hieu filium Namsi ungues regem super Israhel Heliseum autem filium Saphat qui est de Abelmaula ungues prophetam pro te 17 et erit quicumque fugerit gladium Azahel occidet eum Hieu et qui fugerit gladium Hieu interficiet eum Heliseus 18 et derelinquam mihi in Israhel septem milia universorum genua quae non sunt incurvata Baal et omne os quod non adoravit eum osculans manum 19 profectus ergo inde repperit Heliseum filium Saphat arantem duodecim iugis boum et ipse in duodecim arantibus unus erat cumque venisset Helias ad eum misit pallium suum super illum 20 qui statim relictis bubus cucurrit post Heliam et ait osculer oro te patrem meum et matrem meam et sic sequar te dixitque ei vade et revertere quod enim meum erat feci tibi 21 reversus autem ab eo tulit par boum et mactavit illud et in aratro boum coxit carnes et dedit populo et comederunt consurgensque abiit et secutus est Heliam et ministrabat ei

20 porro Benadad rex Syriae congregavit omnem exercitum suum et triginta et duos reges secum et equos et currus et ascendens pugnabat contra Samariam et obsidebat eam 2 mittensque nuntios ad Ahab regem Israhel in civitatem 3 ait haec dicit Benadad argentum tuum et aurum tuum meum est et uxores tuae et filii tui optimi mei sunt 4 responditque rex Israhel iuxta verbum tuum domine mi rex tuus sum ego et omnia mea 5 revertentesque nuntii dixerunt haec dicit Benadad qui misit nos ad te argentum tuum et aurum tuum et uxores tuas et filios tuos dabis mihi 6 cras igitur hac eadem hora mittam servos meos ad te et scrutabuntur domum tuam et domum servorum tuorum et omne quod eis placuerit ponent in manibus suis et auferent 7 vocavit autem rex Israhel omnes seniores terrae et ait animadvertite et videte quoniam insidietur nobis misit enim ad me

pro uxoribus meis et filiis et pro argento et auro et non abnui **8** dixeruntque omnes maiores natu et universus populus ad eum non audias neque adquiescas illi **9** respondit itaque nuntiis Benadad dicite domino meo regi omnia propter quae misisti ad me servum tuum initio faciam hanc autem rem facere non possum **10** reversique nuntii rettulerunt ei qui remisit et ait haec faciant mihi dii et haec addant si suffecerit pulvis Samariae pugillis omnis populi qui sequitur me **11** et respondens rex Israhel ait dicite ei ne glorietur accinctus aeque ut discinctus **12** factum est autem cum audisset verbum istud bibebat ipse et reges in umbraculis et ait servis suis circumdate civitatem et circumdederunt eam **13** et ecce propheta unus accedens ad Ahab regem Israhel ait haec dicit Dominus certe vidisti omnem multitudinem hanc nimiam ecce ego tradam eam in manu tua hodie ut scias quia ego sum Dominus **14** et ait Ahab per quem dixitque ei haec dicit Dominus per pedisequos principum provinciarum et ait quis incipiet proeliari et ille dixit tu **15** recensuit ergo pueros principum provinciarum et repperit numerum ducentorum triginta duum et post eos recensuit populum omnes filios Israhel septem milia **16** et egressi sunt meridie Benadad autem bibebat temulentus in umbraculo suo et reges triginta duo cum eo qui ad auxilium eius venerant **17** egressi sunt autem pueri principum provinciarum in prima fronte misit itaque Benadad qui nuntiaverunt ei dicentes viri egressi sunt de Samaria **18** at ille sive ait pro pace veniunt adprehendite eos vivos sive ut proelientur vivos eos capite **19** egressi sunt ergo pueri principum provinciarum ac reliquus exercitus sequebatur **20** et percussit unusquisque virum qui contra se venerat fugeruntque Syri et persecutus est eos Israhel fugit quoque Benadad rex Syriae in equo cum equitibus **21** necnon et egressus rex Israhel percussit equos et currus et percussit Syriam plaga magna **22** accedens autem propheta ad regem Israhel dixit ei vade et confortare et scito et vide quid facias sequenti enim anno rex Syriae ascendet contra te **23** servi vero regis Syriae dixerunt ei dii montium sunt dii eorum ideo superaverunt nos sed melius est ut pugnemus contra eos in campestribus et obtinebimus eos **24** tu ergo verbum hoc fac amove reges singulos ab exercitu suo et pone principes pro eis **25** et instaura numerum militum qui ceciderunt de tuis et equos secundum equos pristinos et currus secundum currus quos ante habuisti et pugnabimus contra eos in campestribus et videbis quod obtinebimus eos credidit consilio eorum et fecit ita **26** igitur postquam annus transierat recensuit Benadad Syros et ascendit in Afec ut pugnaret contra Israhel **27** porro filii Israhel recensiti sunt et acceptis cibariis profecti ex adverso castraque metati contra eos quasi duo parvi greges caprarum Syri autem repleverunt terram **28** et accedens unus vir Dei dixit ad regem Israhel haec dicit Dominus quia dixerunt Syri deus montium est Dominus et non est deus vallium dabo omnem multitudinem grandem hanc in manu tua et scietis quia ego Dominus **29** dirigebant septem diebus ex adverso hii atque illi acies septima autem die commissum est bellum percusseruntque filii Israhel de Syris centum milia peditum in die una **30** fugerunt autem qui remanserant in Afec in civitatem et cecidit murus super viginti septem milia hominum qui remanserant porro Benadad fugiens ingressus est civitatem in cubiculum quod erat intra cubiculum **31** dixeruntque ei servi sui ecce audivimus quod reges domus Israhel clementes sint ponamus itaque saccos in lumbis nostris et funiculos in capitibus nostris et egrediamur ad regem Israhel forsitan salvabit animas nostras **32** accinxerunt saccis lumbos suos et posuerunt funes in capitibus veneruntque ad regem Israhel et dixerunt servus tuus Benadad dicit vivat oro te anima mea et ille ait si adhuc vivit frater meus est **33** quod acceperunt viri pro omine et festinantes rapuerunt verbum ex ore eius atque dixerunt frater tuus Benadad et dixit eis ite et adducite eum egressus est ergo ad eum Benadad et levavit eum in currum suum **34** qui dixit ei civitates quas tulit pater meus a patre tuo reddam et plateas fac tibi in Damasco sicut fecit pater meus in Samaria et ego foederatus recedam a te pepigit ergo foedus et dimisit eum **35** tunc vir quidam de filiis prophetarum dixit ad socium suum in sermone Domini percute me at ille noluit percutere **36** cui ait quia noluisti audire vocem Domini ecce recedes a me et percutiet te leo cumque paululum recessisset ab eo invenit eum leo atque percussit **37** sed et alterum conveniens virum dixit ad eum percute me qui percussit eum et vulneravit **38**

abiit ergo propheta et occurrit regi in via et mutavit aspersione pulveris os et oculos suos **39** cumque rex transiret clamavit ad regem et ait servus tuus egressus est ad proeliandum comminus cumque fugisset vir unus adduxit eum quidam ad me et ait custodi virum istum qui si lapsus fuerit erit anima tua pro anima eius aut talentum argenti adpendes **40** dum autem ego turbatus huc illucque me verterem subito non conparuit et ait rex Israhel ad eum hoc est iudicium tuum quod ipse decrevisti **41** at ille statim abstersit pulverem de facie sua et cognovit eum rex Israhel quod esset de prophetis **42** qui ait ad eum haec dicit Dominus quia dimisisti virum dignum morte de manu tua erit anima tua pro anima eius et populus tuus pro populo eius **43** reversus est igitur rex Israhel in domum suam audire contemnens et furibundus venit Samariam

21 post verba autem haec vinea erat Naboth Hiezrahelitae qui erat in Hiezrahel iuxta palatium Ahab regis Samariae **2** locutus est ergo Ahab ad Naboth dicens da mihi vineam tuam ut faciam mihi hortum holerum quia vicina est et prope domum meam daboque tibi pro ea vineam meliorem aut si tibi commodius putas argenti pretium quanto digna est **3** cui respondit Naboth propitius mihi sit Dominus ne dem hereditatem patrum meorum tibi **4** venit ergo Ahab in domum suam indignans et frendens super verbo quod locutus fuerat ad eum Naboth Hiezrahelites dicens non do tibi hereditatem patrum meorum et proiciens se in lectulum suum avertit faciem ad parietem et non comedit panem **5** ingressa est autem ad eum Hiezabel uxor sua dixitque ei quid est hoc unde anima tua contristata est et quare non comedis panem **6** qui respondit ei locutus sum Naboth Hiezrahelitae et dixi ei da mihi vineam tuam accepta pecunia aut si tibi placet dabo tibi vineam pro ea et ille ait non do tibi vineam meam **7** dixit ergo ad eum Hiezabel uxor eius grandis auctoritatis es et bene regis regnum Israhel surge et comede panem et aequo esto animo ego dabo tibi vineam Naboth Hiezrahelitae **8** scripsit itaque litteras ex nomine Ahab et signavit eas anulo eius et misit ad maiores natu et ad optimates qui erant in civitate eius et habitabant cum Naboth **9** litterarum autem erat ista sententia praedicate ieiunium et sedere facite Naboth inter primos populi **10** et submittite duos viros filios Belial contra eum et falsum testimonium dicant benedixit Deum et regem et educite eum et lapidate sicque moriatur **11** fecerunt ergo cives eius maiores natu et optimates qui habitabant cum eo in urbe sicut praeceperat eis Hiezabel et sicut scriptum erat in litteris quas miserat ad eos **12** praedicaverunt ieiunium et sedere fecerunt Naboth inter primos populi **13** et adductis duobus viris filiis diaboli fecerunt eos sedere contra eum at illi scilicet ut viri diabolici dixerunt contra eum testimonium coram multitudine benedixit Naboth Deo et regi quam ob rem eduxerunt eum extra civitatem et lapidibus interfecerunt **14** miseruntque ad Hiezabel dicentes lapidatus est Naboth et mortuus est **15** factum est autem cum audisset Hiezabel lapidatum Naboth et mortuum locuta est ad Ahab surge posside vineam Naboth Hiezrahelitae qui noluit tibi adquiescere et dare eam accepta pecunia non enim vivit Naboth sed mortuus est **16** quod cum audisset Ahab mortuum videlicet Naboth surrexit et descendebat in vineam Naboth Hiezrahelitae ut possideret eam **17** factus est igitur sermo Domini ad Heliam Thesbiten dicens **18** surge et descende in occursum Ahab regis Israhel qui est in Samaria ecce ad vineam Naboth descendit ut possideat eam **19** et loqueris ad eum dicens haec dicit Dominus occidisti insuper et possedisti et post haec addes haec dicit Dominus in loco hoc in quo linxerunt canes sanguinem Naboth lambent tuum quoque sanguinem **20** et ait Ahab ad Heliam num invenisti me inimice mee qui dixit inveni eo quod venundatus sis ut faceres malum in conspectu Domini **21** ecce ego inducam super te malum et demetam posteriora tua et interficiam de Ahab mingentem ad parietem et clausum et ultimum in Israhel **22** et dabo domum tuam sicut domum Hieroboam filii Nabath et sicut domum Baasa filii Ahia quia egisti ut me ad iracundiam provocares et peccare fecisti Israhel **23** sed et de Hiezabel locutus est Dominus dicens canes comedent Hiezabel in agro Hiezrahel **24** si mortuus fuerit Ahab in civitate comedent eum canes si autem mortuus fuerit in agro comedent eum volucres caeli **25** igitur non fuit alter talis ut Ahab qui venundatus est ut faceret malum in conspectu Domini concitavit enim

eum Hiezabel uxor sua 26 et abominabilis effectus est in tantum ut sequeretur idola quae fecerant Amorrei quos consumpsit Dominus a facie filiorum Israhel 27 itaque cum audisset Ahab sermones istos scidit vestem suam et operuit cilicio carnem suam ieiunavitque et dormivit in sacco et ambulabat dimisso capite 28 factus est autem sermo Domini ad Heliam Thesbiten dicens 29 nonne vidisti humiliatum Ahab coram me quia igitur humiliatus est mei causa non inducam malum in diebus eius sed in diebus filii sui inferam malum domui eius

22 transierunt igitur tres anni absque bello inter Syriam et Israhel 2 in anno autem tertio descendit Iosaphat rex Iuda ad regem Israhel 3 dixitque rex Israhel ad servos suos ignoratis quod nostra sit Ramoth Galaad et neglegimus tollere eam de manu regis Syriae 4 et ait ad Iosaphat veniesne mecum ad proeliandum in Ramoth Galaad 5 dixitque Iosaphat ad regem Israhel sicut ego sum ita et tu populus meus et populus tuus unum sunt et equites mei et equites tui dixitque Iosaphat ad regem Israhel quaere oro te hodie sermonem Domini 6 congregavit ergo rex Israhel prophetas quadringentos circiter viros et ait ad eos ire debeo in Ramoth Galaad ad bellandum an quiescere qui responderunt ascende et dabit Dominus in manu regis 7 dixit autem Iosaphat non est hic propheta Domini quispiam ut interrogemus per eum 8 et ait rex Israhel ad Iosaphat remansit vir unus per quem possimus interrogare Dominum sed ego odi eum quia non prophetat mihi bonum sed malum Micheas filius Hiemla cui Iosaphat ait ne loquaris ita rex 9 vocavit ergo rex Israhel eunuchum quendam et dixit ei festina adducere Micheam filium Hiemla 10 rex autem Israhel et Iosaphat rex Iuda sedebat unusquisque in solio suo vestiti cultu regio in area iuxta ostium portae Samariae et universi prophetae prophetabant in conspectu eorum 11 fecit quoque sibi Sedecias filius Chanaan cornua ferrea et ait haec dicit Dominus his ventilabis Syriam donec deleas eam 12 omnesque prophetae similiter prophetabant dicentes ascende in Ramoth Galaad et vade prospere et tradet Dominus in manu regis 13 nuntius vero qui ierat ut vocaret Micheam locutus est ad eum dicens ecce sermones prophetarum ore uno bona regi praedicant sit ergo et sermo tuus similis eorum et loquere bona 14 cui Micheas ait vivit Dominus quia quodcumque dixerit mihi Dominus hoc loquar 15 venit itaque ad regem et ait illi rex Michea ire debemus in Ramoth Galaad ad proeliandum an cessare cui ille respondit ascende et vade prospere et tradet Dominus in manu regis 16 dixit autem rex ad eum iterum atque iterum adiuro te ut non loquaris mihi nisi quod verum est in nomine Domini 17 et ille ait vidi cunctum Israhel dispersum in montibus quasi oves non habentes pastorem et ait Dominus non habent dominum isti revertatur unusquisque in domum suam in pace 18 dixit ergo rex Israhel ad Iosaphat numquid non dixi tibi quia non prophetat mihi bonum sed semper malum 19 ille vero addens ait propterea audi sermonem Domini vidi Dominum sedentem super solium suum et omnem exercitum caeli adsistentem ei a dextris et a sinistris 20 et ait Dominus quis decipiet Ahab regem Israhel ut ascendat et cadat in Ramoth Galaad et dixit unus verba huiuscemodi et alius aliter 21 egressus est autem spiritus et stetit coram Domino et ait ego decipiam illum cui locutus est Dominus in quo 22 et ille ait egrediar et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum eius et dixit Dominus decipies et praevalebis egredere et fac ita 23 nunc igitur ecce dedit Dominus spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum qui hic sunt et Dominus locutus est contra te malum 24 accessit autem Sedecias filius Chanaan et percussit Micheam in maxillam et dixit mene ergo dimisit spiritus Domini et locutus est tibi 25 et ait Micheas visurus es in die illa quando ingredieris cubiculum intra cubiculum ut abscondaris 26 et ait rex Israhel tollite Micheam et maneat apud Amon principem civitatis et apud Ioas filium Ammelech 27 et dicite eis haec dicit rex mittite virum istum in carcerem et sustentate eum pane tribulationis et aqua angustiae donec revertar in pace 28 dixitque Micheas si reversus fueris in pace non est locutus Dominus in me et ait audite populi omnes 29 ascendit itaque rex Israhel et Iosaphat rex Iuda in Ramoth Galaad 30 dixitque rex Israhel ad Iosaphat sume arma et ingredere proelium et induere vestibus tuis porro rex Israhel mutavit habitum et ingressus est bellum 31 rex autem Syriae praeceperat principibus curruum triginta duobus

dicens non pugnabitis contra minorem et maiorem quempiam nisi contra regem Israhel solum **32** cum ergo vidissent principes curruum Iosaphat suspicati sunt quod ipse esset rex Israhel et impetu facto pugnabant contra eum et exclamavit Iosaphat **33** intellexeruntque principes curruum quod non esset rex Israhel et cessaverunt ab eo **34** unus autem quidam tetendit arcum in incertum sagittam dirigens et casu percussit regem Israhel inter pulmonem et stomachum at ille dixit aurigae suo verte manum tuam et eice me de exercitu quia graviter vulneratus sum **35** commissum est ergo proelium in die illa et rex Israhel stabat in curru suo contra Syros et mortuus est vesperi fluebat autem sanguis plagae in sinum currus **36** et praeco personuit in universo exercitu antequam sol occumberet dicens unusquisque revertatur in civitatem et in terram suam **37** mortuus est autem rex et perlatus est Samariam sepelieruntque regem in Samaria **38** et laverunt currum in piscina Samariae et linxerunt canes sanguinem eius et habenas laverunt iuxta verbum Domini quod locutus fuerat **39** reliqua vero sermonum Ahab et universa quae fecit et domus eburneae quam aedificavit cunctarumque urbium quas extruxit nonne scripta sunt haec in libro verborum dierum regum Israhel **40** dormivit ergo Ahab cum patribus suis et regnavit Ohozias filius eius pro eo **41** Iosaphat filius Asa regnare coeperat super Iudam anno quarto Ahab regis Israhel **42** triginta quinque annorum erat cum regnare coepisset et viginti et quinque annos regnavit in Hierusalem nomen matris eius Azuba filia Salai **43** et ambulavit in omni via Asa patris sui et non declinavit ex ea fecitque quod rectum est in conspectu Domini verumtamen excelsa non abstulit adhuc enim populus sacrificabat et adolebat incensum in excelsis **44** pacemque habuit Iosaphat cum rege Israhel **45** reliqua autem verborum Iosaphat et opera eius quae gessit et proelia nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda **46** sed et reliquias effeminatorum qui remanserant in diebus Asa patris eius abstulit de terra **47** nec erat tunc rex constitutus in Edom **48** rex vero Iosaphat fecerat classes in mari quae navigarent in Ophir propter aurum et ire non potuerunt quia confractae sunt in Asiongaber **49** tunc ait Ohozias filius Ahab ad Iosaphat vadant servi mei cum servis tuis in navibus et noluit Iosaphat **50** dormivitque cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate David patris sui regnavitque Ioram filius eius pro eo **51** Ohozias autem filius Ahab regnare coeperat super Israhel in Samaria anno septimodecimo Iosaphat regis Iuda regnavitque super Israhel duobus annis **52** et fecit malum in conspectu Domini et ambulavit in via patris sui et matris suae et in via Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel **53** servivit quoque Baal et adoravit eum et inritavit Dominum Deum Israhel iuxta omnia quae fecerat pater eius

Ii Regum

1 praevaricatus est autem Moab in Israhel postquam mortuus est Ahab **2** ceciditque Ohozias per cancellos cenaculi sui quod habebat in Samaria et aegrotavit misitque nuntios dicens ad eos ite consulite Beelzebub deum Accaron utrum vivere queam de infirmitate mea hac **3** angelus autem Domini locutus est ad Heliam Thesbiten surge ascende in occursum nuntiorum regis Samariae et dices ad eos numquid non est Deus in Israhel ut eatis ad consulendum Beelzebub deum Accaron **4** quam ob rem haec dicit Dominus de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris et abiit Helias **5** reversique sunt nuntii ad Ohoziam qui dixit eis quare reversi estis **6** at illi responderunt ei vir occurrit nobis et dixit ad nos ite revertimini ad regem qui misit vos et dicetis ei haec dicit Dominus numquid quia non erat Deus in Israhel mittis ut consulatur Beelzebub deus Accaron idcirco de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris **7** qui dixit eis cuius figurae et habitu est vir qui occurrit vobis et locutus est verba haec **8** at illi dixerunt vir pilosus et zona pellicia accinctis renibus qui ait Helias Thesbites est **9** misitque ad eum quinquagenarium principem et quinquaginta qui erant sub eo qui ascendit ad eum sedentique in vertice montis ait homo Dei rex praecepit ut descendas **10** respondensque Helias dixit quinquagenario si homo Dei sum descendat ignis e caelo et devoret te et quinquaginta tuos descendit itaque ignis e caelo et devoravit eum et quinquaginta qui erant cum eo **11** rursum misit ad eum principem quinquagenarium alterum et quinquaginta cum eo qui locutus est illi homo Dei haec dicit rex festina descende **12** respondens Helias ait si homo Dei ego sum descendat ignis e caelo et devoret te et quinquaginta tuos descendit ergo ignis Dei e caelo et devoravit illum et quinquaginta eius **13** iterum misit principem quinquagenarium tertium et quinquaginta qui erant cum eo qui cum venisset curvavit genua contra Heliam et precatus est eum et ait homo Dei noli despicere animam meam et animam servorum tuorum qui mecum sunt **14** ecce descendit ignis de caelo et devoravit duos principes quinquagenarios primos et quinquagenos qui cum eis erant sed nunc obsecro ut miserearis animae meae **15** locutus est autem angelus Domini ad Heliam dicens descende cum eo ne timeas surrexit igitur et descendit cum eo ad regem **16** et locutus est ei haec dicit Dominus quia misisti nuntios ad consulendum Beelzebub deum Accaron quasi non esset Deus in Israhel a quo possis interrogare sermonem ideo de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris **17** mortuus est ergo iuxta sermonem Domini quem locutus est Helias et regnavit Ioram frater eius pro eo anno secundo Ioram filii Iosaphat regis Iudae non enim habebat filium **18** reliqua autem verborum Ohoziae quae operatus est nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel

2 factum est autem cum levare vellet Dominus Heliam per turbinem in caelum ibant Helias et Heliseus de Galgalis **2** dixitque Helias ad Heliseum sede hic quia Dominus misit me usque Bethel cui ait Heliseus vivit Dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te cumque descendissent Bethel **3** egressi sunt filii prophetarum qui erant Bethel ad Heliseum et dixerunt ei numquid nosti quia hodie Dominus tollat dominum tuum a te qui respondit et ego novi silete **4** dixit autem Helias ad Heliseum sede hic quia Dominus misit me in Hiericho et ille ait vivit Dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te cumque venissent Hierichum **5** accesserunt filii prophetarum qui erant in Hiericho ad Heliseum et dixerunt ei numquid nosti quia hodie Dominus tollet dominum tuum a te et ait et ego novi silete **6** dixit autem ei Helias sede hic quia Dominus misit me ad Iordanem qui ait vivit Dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te ierunt igitur ambo pariter **7** et quinquaginta viri de filiis prophetarum secuti sunt qui et steterunt e contra longe illi autem ambo stabant super Iordanem **8** tulitque Helias pallium suum et involvit illud et percussit aquas quae divisae sunt in utramque partem et transierunt ambo per siccum **9** cumque transissent Helias dixit ad Heliseum postula quod vis ut faciam tibi antequam tollar a te dixitque Heliseus obsecro ut fiat duplex spiritus tuus in me **10** qui respondit rem difficilem postulasti attamen si videris me quando tollor a te erit quod petisti si autem non videris non erit **11** cumque pergerent et

incedentes sermocinarentur ecce currus igneus et equi ignei diviserunt utrumque et ascendit Helias per turbinem in caelum **12** Heliseus autem videbat et clamabat pater mi pater mi currus Israhel et auriga eius et non vidit eum amplius adprehenditque vestimenta sua et scidit illa in duas partes **13** et levavit pallium Heliae quod ceciderat ei reversusque stetit super ripam Iordanis **14** et pallio Heliae quod ceciderat ei percussit aquas et dixit ubi est Deus Heliae etiam nunc percussitque aquas et divisae sunt huc atque illuc et transiit Heliseus **15** videntes autem filii prophetarum qui erant in Hiericho de contra dixerunt requievit spiritus Heliae super Heliseum et venientes in occursum eius adoraverunt eum proni in terram **16** dixeruntque illi ecce cum servis tuis sunt quinquaginta viri fortes qui possint ire et quaerere dominum tuum ne forte tulerit eum spiritus Domini et proiecerit in uno montium aut in una vallium qui ait nolite mittere **17** coegeruntque eum donec adquiesceret et diceret mittite et miserunt quinquaginta viros qui cum quaesissent tribus diebus non invenerunt **18** et reversi sunt ad eum at ille habitabat in Hiericho dixitque eis numquid non dixi vobis nolite ire **19** dixerunt quoque viri civitatis ad Heliseum ecce habitatio civitatis huius optima est sicut tu ipse domine perspicis sed aquae pessimae sunt et terra sterilis **20** at ille ait adferte mihi vas novum et mittite in illud sal qui cum adtulissent **21** egressus ad fontem aquarum misit in eum sal et ait haec dicit Dominus sanavi aquas has et non erit ultra in eis mors neque sterilitas **22** sanatae sunt ergo aquae usque ad diem hanc iuxta verbum Helisei quod locutus est **23** ascendit autem inde Bethel cumque ascenderet per viam pueri parvi egressi sunt de civitate et inludebant ei dicentes ascende calve ascende calve **24** qui cum se respexisset vidit eos et maledixit eis in nomine Domini egressique sunt duo ursi de saltu et laceraverunt ex eis quadraginta duos pueros **25** abiit autem inde in montem Carmeli et inde reversus est Samariam

3 Ioram vero filius Ahab regnavit super Israhel in Samaria anno octavodecimo Iosaphat regis Iudae regnavitque duodecim annis **2** et fecit malum coram Domino sed non sicut pater suus et mater tulit enim statuas Baal quas fecerat pater eius **3** verumtamen in peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel adhesit nec recessit ab eis **4** porro Mesa rex Moab nutriebat pecora multa et solvebat regi Israhel centum milia agnorum et centum milia arietum cum velleribus suis **5** cumque mortuus fuisset Ahab praevaricatus est foedus quod habebat cum rege Israhel **6** egressus est igitur rex Ioram in die illa de Samaria et recensuit universum Israhel **7** misitque ad Iosaphat regem Iuda dicens rex Moab recessit a me veni mecum contra Moab ad proelium qui respondit ascendam qui meus est tuus est populus meus populus tuus equi mei equi tui **8** dixitque per quam viam ascendemus at ille respondit per desertum Idumeae **9** perrexerunt igitur rex Israhel et rex Iuda et rex Edom et circumierunt per viam septem dierum nec erat aqua exercitui et iumentis quae sequebantur eos **10** dixitque rex Israhel eheu eheu eheu congregavit nos Dominus tres reges ut traderet in manu Moab **11** et ait Iosaphat estne hic propheta Domini ut deprecemur Dominum per eum et respondit unus de servis regis Israhel est hic Heliseus filius Saphat qui fundebat aquam super manus Heliae **12** et ait Iosaphat est apud eum sermo Domini descenditque ad eum rex Israhel et Iosaphat et rex Edom **13** dixit autem Heliseus ad regem Israhel quid mihi et tibi est vade ad prophetas patris tui et matris tuae et ait illi rex Israhel quare congregavit Dominus tres reges hos ut traderet eos in manu Moab **14** dixit autem Heliseus vivit Dominus exercituum in cuius conspectu sto quod si non vultum Iosaphat regis Iudae erubescerem ne adtendissem quidem te nec respexissem **15** nunc autem adducite mihi psalten cumque caneret psaltes facta est super eum manus Domini et ait **16** haec dicit Dominus facite alveum torrentis huius fossas et fossas **17** haec enim dicit Dominus non videbitis ventum neque pluviam et alveus iste replebitur aquis et bibetis vos et familiae vestrae et iumenta vestra **18** parumque hoc est in conspectu Domini insuper tradet etiam Moab in manu vestra **19** et percutietis omnem civitatem munitam et omnem urbem electam et universum lignum fructiferum succidetis cunctosque fontes aquarum obturabitis et omnem agrum egregium operietis lapidibus **20** factum est igitur mane quando sacrificium offerri solet et ecce aquae veniebant per

viam Edom et repleta est terra aquis **21** universi autem Moabitae audientes quod ascendissent reges ut pugnarent adversum eos convocaverunt omnes qui accincti erant balteo desuper et steterunt in terminis **22** primoque mane surgentes et orto iam sole ex adverso aquarum viderunt Moabitae contra aquas rubras quasi sanguinem **23** dixeruntque sanguis est gladii pugnaverunt reges contra se et caesi sunt mutuo nunc perge ad praedam Moab **24** perrexeruntque in castra Israhel porro consurgens Israhel percussit Moab at illi fugerunt coram eis venerunt igitur qui vicerant et percusserunt Moab **25** et civitates destruxerunt et omnem agrum optimum mittentes singuli lapides repleverunt et universos fontes aquarum obturaverunt et omnia ligna fructifera succiderunt ita ut muri tantum fictiles remanerent et circumdata est civitas a fundibalariis et magna ex parte percussa **26** quod cum vidisset rex Moab praevaluisse scilicet hostes tulit secum septingentos viros educentes gladium ut inrumperet ad regem Edom et non potuerunt **27** arripiensque filium suum primogenitum qui regnaturus erat pro eo obtulit holocaustum super murum et facta est indignatio magna in Israhel statimque recesserunt ab eo et reversi sunt in terram suam

4 mulier autem quaedam de uxoribus prophetarum clamabat ad Heliseum dicens servus tuus vir meus mortuus est et tu nosti quia servus tuus fuit timens Dominum et ecce creditor venit ut tollat duos filios meos ad serviendum sibi **2** cui dixit Heliseus quid vis ut faciam tibi dic mihi quid habes in domo tua at illa respondit non habeo ancilla tua quicquam in domo mea nisi parum olei quo unguear **3** cui ait vade pete mutuo ab omnibus vicinis tuis vasa vacua non pauca **4** et ingredere et claude ostium cum intrinsecus fueris tu et filii tui et mitte inde in omnia vasa haec et cum plena fuerint tolles **5** ivit itaque mulier et clusit ostium super se et super filios suos illi offerebant vasa et illa infundebat **6** cumque plena fuissent vasa dixit ad filium suum adfer mihi adhuc vas et ille respondit non habeo stetitque oleum **7** venit autem illa et indicavit homini Dei et ille vade inquit vende oleum et redde creditori tuo tu autem et filii tui vivite de reliquo **8** facta est autem quaedam dies et transiebat Heliseus per Sunam erat autem ibi mulier magna quae tenuit eum ut comederet panem cumque frequenter inde transiret devertebat ad eam ut comederet panem **9** quae dixit ad virum suum animadverto quod vir Dei sanctus est iste qui transit per nos frequenter **10** faciamus ergo cenaculum parvum et ponamus ei in eo lectulum et mensam et sellam et candelabrum ut cum venerit ad nos maneat ibi **11** facta est igitur dies quaedam et veniens devertit in cenaculum et requievit ibi **12** dixitque ad Giezi puerum suum voca Sunamitin istam qui cum vocasset eam et illa stetisset coram eo **13** dixit ad puerum loquere ad eam ecce sedule in omnibus ministrasti nobis quid vis ut faciam tibi numquid habes negotium et vis ut loquar regi sive principi militiae quae respondit in medio populi mei habito **14** et ait quid ergo vult ut faciam ei dixitque Giezi ne quaeras filium enim non habet et vir eius senex est **15** praecepit itaque ut vocaret eam quae cum vocata fuisset et stetisset ad ostium **16** dixit ad eam in tempore isto et in hac eadem hora si vita comes fuerit habebis in utero filium at illa respondit noli quaeso domine mi vir Dei noli mentiri ancillae tuae **17** et concepit mulier et peperit filium in tempore et in hora eadem quam dixerat Heliseus **18** crevit autem puer et cum esset quaedam dies et egressus isset ad patrem suum ad messores **19** ait patri suo caput meum caput meum at ille dixit puero tolle et duc eum ad matrem suam **20** qui cum tulisset et adduxisset eum ad matrem suam posuit eum illa super genua sua usque ad meridiem et mortuus est **21** ascendit autem et conlocavit eum super lectulum hominis Dei et clusit ostium et egressa **22** vocavit virum suum et ait mitte mecum obsecro unum de pueris et asinam ut excurram usque ad hominem Dei et revertar **23** qui ait illi quam ob causam vadis ad eum hodie non sunt kalendae neque sabbatum quae respondit vale **24** stravitque asinam et praecepit puero mina et propera ne mihi moram facias in eundo et hoc age quod praecipio tibi **25** profecta est igitur et venit ad virum Dei in montem Carmeli cumque vidisset eam vir Dei de contra ait ad Giezi puerum suum ecce Sunamitis illa **26** vade ergo in occursum eius et dic ei rectene agitur circa te et circa virum tuum et circa filium tuum quae respondit recte **27** cumque venisset ad virum Dei in monte adprehendit pedes eius et accessit Giezi ut

amoveret eam et ait homo Dei dimitte illam anima enim eius in amaritudine est et Dominus celavit me et non indicavit mihi **28** quae dixit illi numquid petivi filium a domino meo numquid non dixi tibi ne inludas me **29** et ille ait ad Giezi accinge lumbos tuos et tolle baculum meum in manu tua et vade si occurrerit tibi homo non salutes eum et si salutaverit te quispiam non respondeas illi et pones baculum meum super faciem pueri **30** porro mater pueri ait vivit Dominus et vivit anima tua non dimittam te surrexit ergo et secutus est eam **31** Giezi autem praecesserat eos et posuerat baculum super faciem pueri et non erat vox neque sensus reversusque est in occursum eius et nuntiavit ei dicens non surrexit puer **32** ingressus est ergo Heliseus domum et ecce puer mortuus iacebat in lectulo eius **33** ingressusque clusit ostium super se et puerum et oravit ad Dominum **34** et ascendit et incubuit super puerum posuitque os suum super os eius et oculos suos super oculos eius et manus suas super manus eius et incurvavit se super eum et calefacta est caro pueri **35** at ille reversus deambulavit in domo semel huc et illuc et ascendit et incubuit super eum et oscitavit puer septies aperuitque oculos **36** et ille vocavit Giezi et dixit ei voca Sunamitin hanc quae vocata ingressa est ad eum qui ait tolle filium tuum **37** venit illa et corruit ad pedes eius et adoravit super terram tulitque filium suum et egressa est **38** et Heliseus reversus est in Galgala erat autem fames in terra et filii prophetarum habitabant coram eo dixitque uni de pueris suis pone ollam grandem et coque pulmentum filiis prophetarum **39** et egressus est unus in agrum ut colligeret herbas agrestes invenitque quasi vitem silvestrem et collegit ex ea colocyntidas agri et implevit pallium suum et reversus concidit in ollam pulmenti nesciebat enim quid esset **40** infuderunt ergo sociis ut comederent cumque gustassent de coctione exclamaverunt dicentes mors in olla vir Dei et non potuerunt comedere **41** at ille adferte inquit farinam et misit in ollam et ait infunde turbae et comedat et non fuit amplius quicquam amaritudinis in olla **42** vir autem quidam venit de Balsalisa deferens viro Dei panes primitiarum et viginti panes hordiacios et frumentum novum in pera sua at ille dixit da populo ut comedat **43** responditque ei minister eius quantum est hoc ut adponam coram centum viris rursum ille da ait populo ut comedat haec enim dicit Dominus comedent et supererit **44** posuit itaque coram eis qui comederunt et superfuit iuxta verbum Domini

5 Naaman princeps militiae regis Syriae erat vir magnus apud dominum suum et honoratus per illum enim dedit Dominus salutem Syriae erat autem vir fortis et dives sed leprosus **2** porro de Syria egressi fuerant latrunculi et captivam duxerant de terra Israhel puellam parvulam quae erat in obsequio uxoris Naaman **3** quae ait ad dominam suam utinam fuisset dominus meus ad prophetam qui est in Samaria profecto curasset eum a lepra quam habet **4** ingressus est itaque Naaman ad dominum suum et nuntiavit ei dicens sic et sic locuta est puella de terra Israhel **5** dixitque ei rex Syriae vade et mittam litteras ad regem Israhel qui cum profectus esset et tulisset secum decem talenta argenti et sex milia aureos et decem mutatoria vestimentorum **6** detulit litteras ad regem Israhel in haec verba cum acceperis epistulam hanc scito quod miserim ad te Naaman servum meum ut cures eum a lepra sua **7** cumque legisset rex Israhel litteras scidit vestimenta sua et ait numquid Deus sum ut occidere possim et vivificare quia iste misit ad me ut curem hominem a lepra sua animadvertite et videte quod occasiones quaerat adversum me **8** quod cum audisset Heliseus vir Dei scidisse videlicet regem Israhel vestimenta sua misit ad eum dicens quare scidisti vestimenta tua veniat ad me et sciat esse prophetam in Israhel **9** venit ergo Naaman cum equis et curribus et stetit ad ostium domus Helisei **10** misitque ad eum Heliseus nuntium dicens vade et lavare septies in Iordane et recipiet sanitatem caro tua atque mundaberis **11** iratus Naaman recedebat dicens putabam quod egrederetur ad me et stans invocaret nomen Domini Dei sui et tangeret manu sua locum leprae et curaret me **12** numquid non meliores sunt Abana et Pharphar fluvii Damasci omnibus aquis Israhel ut laver in eis et munder cum ergo vertisset se et abiret indignans **13** accesserunt ad eum servi sui et locuti sunt ei pater si rem grandem dixisset tibi propheta certe facere debueras quanto magis quia nunc dixit tibi lavare et mundaberis **14** descendit et lavit in Iordane septies iuxta sermonem viri Dei

et restituta est caro eius sicut caro pueri parvuli et mundatus est **15** reversusque ad virum Dei cum universo comitatu suo venit et stetit coram eo et ait vere scio quod non sit Deus in universa terra nisi tantum in Israhel obsecro itaque ut accipias benedictionem a servo tuo **16** at ille respondit vivit Dominus ante quem sto quia non accipiam cumque vim faceret penitus non adquievit **17** dixitque Naaman ut vis sed obsecro concede mihi servo tuo ut tollam onus duorum burdonum de terra non enim faciet ultra servus tuus holocaustum aut victimam diis alienis nisi Domino **18** hoc autem solum est de quo depreceris Dominum pro servo tuo quando ingreditur dominus meus templum Remmon ut adoret et illo innitente super manum meam si adoravero in templo Remmon adorante me in eodem loco ut ignoscat mihi Dominus servo tuo pro hac re **19** qui dixit ei vade in pace abiit ergo ab eo electo terrae tempore **20** dixitque Giezi puer viri Dei pepercit dominus meus Naaman Syro isti ut non acciperet ab eo quae adtulit vivit Dominus quia curram post eum et accipiam ab eo aliquid **21** et secutus est Giezi post tergum Naaman quem cum vidisset ille currentem ad se desilivit de curru in occursum eius et ait rectene sunt omnia **22** et ille ait recte dominus meus misit me dicens modo venerunt ad me duo adulescentes de monte Ephraim ex filiis prophetarum da eis talentum argenti et vestes mutatorias duplices **23** dixitque Naaman melius est ut accipias duo talenta et coegit eum ligavitque duo talenta argenti in duobus saccis et duplicia vestimenta et inposuit duobus pueris suis qui et portaverunt coram eo **24** cumque venisset iam vesperi tulit de manu eorum et reposuit in domo dimisitque viros et abierunt **25** ipse autem ingressus stetit coram domino suo et dixit Heliseus unde venis Giezi qui respondit non ivit servus tuus quoquam **26** at ille nonne ait cor meum in praesenti erat quando reversus est homo de curru suo in occursum tui nunc igitur accepisti argentum et accepisti vestes ut emas oliveta et vineta et oves et boves et servos et ancillas **27** sed et lepra Naaman adherebit tibi et semini tuo in sempiternum et egressus est ab eo leprosus quasi nix

6 dixerunt autem filii prophetarum ad Heliseum ecce locus in quo habitamus coram te angustus est nobis **2** eamus usque ad Iordanem et tollant singuli de silva materias singulas ut aedificemus nobis ibi locum ad habitandum qui dixit ite **3** et ait unus ex illis veni ergo et tu cum servis tuis respondit ego veniam **4** et abiit cum eis cumque venissent ad Iordanem caedebant ligna **5** accidit autem ut cum unus materiem succidisset caderet ferrum securis in aquam exclamavitque ille et ait eheu eheu eheu domine mi et hoc ipsum mutuo acceperam **6** dixit autem homo Dei ubi cecidit at ille monstravit ei locum praecidit ergo lignum et misit illuc natavitque ferrum **7** et ait tolle qui extendit manum et tulit illud **8** rex autem Syriae pugnabat contra Israhel consiliumque iniit cum servis suis dicens in loco illo et illo ponamus insidias **9** misit itaque vir Dei ad regem Israhel dicens cave ne transeas in loco illo quia ibi Syri in insidiis sunt **10** misit rex Israhel ad locum quem dixerat ei vir Dei et praeoccupavit eum et observavit se ibi non semel neque bis **11** conturbatumque est cor regis Syriae pro hac re et convocatis servis suis ait quare non indicastis mihi quis proditor mei sit apud regem Israhel **12** dixitque unus servorum eius nequaquam domine mi rex sed Heliseus propheta qui est in Israhel indicat regi Israhel omnia verba quaecumque locutus fueris in conclavi tuo **13** dixit eis ite et videte ubi sit ut mittam et capiam eum adnuntiaveruntque ei dicentes ecce in Dothan **14** misit ergo illuc equos et currus et robur exercitus qui cum venissent nocte circumdederunt civitatem **15** consurgens autem diluculo minister viri Dei egressus est viditque exercitum in circuitu civitatis et equos et currus nuntiavitque ei dicens eheu eheu domine mi quid faciemus **16** at ille respondit noli timere plures enim nobiscum sunt quam cum illis **17** cumque orasset Heliseus ait Domine aperi oculos huius ut videat et aperuit Dominus oculos pueri et vidit et ecce mons plenus equorum et curruum igneorum in circuitu Helisei **18** hostes vero descenderunt ad eum porro Heliseus oravit Dominum dicens percute obsecro gentem hanc caecitate percussitque eos Dominus ne viderent iuxta verbum Helisei **19** dixit autem ad eos Heliseus non est haec via nec ista est civitas sequimini me et ostendam vobis virum quem quaeritis duxit ergo eos in Samariam **20** cumque ingressi fuissent in Samaria dixit Heliseus Domine aperi oculos istorum ut

videant aperuitque Dominus oculos eorum et viderunt esse se in medio Samariae **21** dixitque rex Israhel ad Heliseum cum vidisset eos numquid percutiam eos pater mi **22** at ille ait non percuties neque enim cepisti eos gladio et arcu tuo ut percutias pone panem et aquam coram eis ut comedant et bibant et vadant ad dominum suum **23** adpositaque est eis ciborum magna praeparatio et comederunt et biberunt et dimisit eos abieruntque ad dominum suum et ultra non venerunt latrones Syriae in terram Israhel **24** factum est autem post haec congregavit Benadad rex Syriae universum exercitum suum et ascendit et obsidebat Samariam **25** factaque est fames magna in Samaria et tamdiu obsessa est donec venundaretur caput asini octoginta argenteis et quarta pars cabi stercoris columbarum quinque argenteis **26** cumque rex Israhel transiret per murum mulier exclamavit ad eum dicens salva me domine mi rex **27** qui ait non te salvet Dominus unde salvare te possum de area an de torculari dixitque ad eam rex quid tibi vis quae respondit **28** mulier ista dixit mihi da filium tuum ut comedamus eum hodie et filium meum comedemus cras **29** coximus ergo filium meum et comedimus dixique ei die altera da filium tuum ut comedamus eum quae abscondit filium suum **30** quod cum audisset rex scidit vestimenta sua et transiebat super murum viditque omnis populus cilicium quo vestitus erat ad carnem intrinsecus **31** et ait haec mihi faciat Deus et haec addat si steterit caput Helisei filii Saphat super eum hodie **32** Heliseus autem sedebat in domo sua et senes sedebant cum eo praemisit itaque virum et antequam veniret nuntius ille dixit ad senes numquid scitis quod miserit filius homicidae hic ut praecidatur caput meum videte ergo cum venerit nuntius cludite ostium et non sinatis eum introire ecce enim sonitus pedum domini eius post eum est **33** et adhuc illo loquente eis apparuit nuntius qui veniebat ad eum et ait ecce tantum malum a Domino est quid amplius expectabo a Domino

7 dixit autem Heliseus audite verbum Domini haec dicit Dominus in tempore hoc cras modius similae uno statere erit et duo modii hordei statere uno in porta Samariae **2** respondens unus de ducibus super cuius manum rex incumbebat homini Dei ait si Dominus fecerit etiam cataractas in caelo numquid poterit esse quod loqueris qui ait videbis oculis tuis et inde non comedes **3** quattuor ergo viri erant leprosi iuxta introitum portae qui dixerunt ad invicem quid hic esse volumus donec moriamur **4** sive ingredi voluerimus civitatem fame moriemur sive manserimus hic moriendum nobis est venite igitur et transfugiamus ad castra Syriae si pepercerint nobis vivemus si autem occidere voluerint nihilominus moriemur **5** surrexerunt igitur vesperi ut venirent ad castra Syriae cumque venissent ad principium castrorum Syriae nullum ibidem reppererunt **6** siquidem Dominus sonitum audiri fecerat in castris Syriae curruum et equorum et exercitus plurimi dixeruntque ad invicem ecce mercede conduxit adversum nos rex Israhel reges Hettheorum et Aegyptiorum et venerunt super nos **7** surrexerunt ergo et fugerunt in tenebris et dereliquerunt tentoria sua et equos et asinos in castris fugeruntque animas tantum suas salvare cupientes **8** igitur cum venissent leprosi illi ad principium castrorum ingressi sunt unum tabernaculum et comederunt et biberunt tuleruntque inde argentum et aurum et vestes et abierunt et absconderunt et rursum reversi sunt ad aliud tabernaculum et inde similiter auferentes absconderunt **9** dixeruntque ad invicem non recte facimus haec enim dies boni nuntii est si tacuerimus et noluerimus nuntiare usque mane sceleris arguemur venite eamus et nuntiemus in aula regis **10** cumque venissent ad portam civitatis narraverunt eis dicentes ivimus ad castra Syriae et nullum ibidem repperimus hominum nisi equos et asinos alligatos et fixa tentoria **11** ierunt ergo portarii et nuntiaverunt in palatio regis intrinsecus **12** qui surrexit nocte et ait ad servos suos dico vobis quid fecerint nobis Syri sciunt quia fame laboramus et idcirco egressi sunt de castris et latitant in agris dicentes cum egressi fuerint de civitate capiemus eos viventes et tunc civitatem ingredi poterimus **13** respondit autem unus servorum eius tollamus quinque equos qui remanserunt in urbe quia ipsi tantum sunt in universa multitudine Israhel alii enim consumpti sunt et mittentes explorare poterimus **14** adduxerunt ergo duos equos misitque rex ad castra Syrorum dicens ite videte **15** qui abierunt post eos usque ad Iordanem ecce autem omnis via plena erat vestibus et vasis quae proiecerant Syri cum

turbarentur reversique nuntii indicaverunt regi 16 et egressus populus diripuit castra Syriae factusque est modius similae statere uno et duo modii hordei statere uno iuxta verbum Domini 17 porro rex ducem illum in cuius manu incubuerat constituit ad portam quem conculcavit turba in introitu et mortuus est iuxta quod locutus fuerat vir Dei quando descenderat rex ad eum 18 factumque est secundum sermonem viri Dei quem dixerat regi quando ait duo modii hordei statere uno erunt et modius similae statere uno hoc eodem tempore cras in porta Samariae 19 quando responderat dux ille viro Dei et dixerat etiam si Dominus fecerit cataractas in caelo numquid fieri poterit quod loqueris et dixit ei videbis oculis tuis et inde non comedes 20 evenit ergo ei sicut praedictum erat et conculcavit eum populus in porta et mortuus est

8 Heliseus autem locutus est ad mulierem cuius vivere fecerat filium dicens surge vade tu et domus tua et peregrinare ubicumque reppereris vocavit enim Dominus famem et veniet super terram septem annis 2 quae surrexit et fecit iuxta verbum hominis Dei et vadens cum domo sua peregrinata est in terra Philisthim diebus multis 3 cumque finiti essent anni septem reversa est mulier de terra Philisthim et egressa est ut interpellaret regem pro domo sua et agris suis 4 rex autem loquebatur cum Giezi puero viri Dei dicens narra mihi omnia magnalia quae fecit Heliseus 5 cumque ille narraret regi quomodo mortuum suscitasset apparuit mulier cuius vivificaverat filium clamans ad regem pro domo sua et pro agris suis dixitque Giezi domine mi rex haec est mulier et hic filius eius quem suscitavit Heliseus 6 et interrogavit rex mulierem quae narravit ei deditque ei rex eunuchum unum dicens restitue ei omnia quae sua sunt et universos reditus agrorum a die qua reliquit terram usque ad praesens 7 venit quoque Heliseus Damascum et Benadad rex Syriae aegrotabat nuntiaveruntque ei dicentes venit vir Dei huc 8 et ait rex ad Azahel tolle tecum munera et vade in occursum viri Dei et consule Dominum per eum dicens si evadere potero de infirmitate mea hac 9 ivit igitur Azahel in occursum eius habens secum munera et omnia bona Damasci onera quadraginta camelorum cumque stetisset coram eo ait filius tuus Benadad rex Syriae misit me ad te dicens si sanari potero de infirmitate mea hac 10 dixitque ei Heliseus vade dic ei sanaberis porro ostendit mihi Dominus quia morte morietur 11 stetitque cum eo et conturbatus est usque ad suffusionem vultus flevitque vir Dei 12 cui Azahel ait quare dominus meus flet at ille respondit quia scio quae facturus sis filiis Israhel mala civitates eorum munitas igne succendes et iuvenes eorum interficies gladio et parvulos eorum elides et praegnantes divides 13 dixitque Azahel quid enim sum servus tuus canis ut faciam rem istam magnam et ait Heliseus ostendit mihi Dominus te regem Syriae fore 14 qui cum recessisset ab Heliseo venit ad dominum suum qui ait ei quid tibi dixit Heliseus at ille respondit dixit mihi recipiet sanitatem 15 cumque venisset dies altera tulit sagulum et infudit aqua et expandit super faciem eius quo mortuo regnavit Azahel pro eo 16 anno quinto Ioram filii Ahab regis Israhel et Iosaphat regis Iuda regnavit Ioram filius Iosaphat rex Iuda 17 triginta duorum erat annorum cum regnare coepisset et octo annis regnavit in Hierusalem 18 ambulavitque in viis regum Israhel sicut ambulaverat domus Ahab filia enim Ahab erat uxor eius et fecit quod malum est coram Domino 19 noluit autem Dominus disperdere Iudam propter David servum suum sicut promiserat ei ut daret illi lucernam et filiis eius cunctis diebus 20 in diebus eius recessit Edom ne esset sub Iuda et constituit sibi regem 21 venitque Ioram Seira et omnis currus cum eo et surrexit nocte percussitque Idumeos qui eum circumdederant et principes curruum populus autem fugit in tabernacula sua 22 recessit ergo Edom ne esset sub Iuda usque ad diem hanc tunc recessit et Lobna in tempore illo 23 reliqua autem sermonum Ioram et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda 24 et dormivit Ioram cum patribus suis sepultusque est cum eis in civitate David et regnavit Ahazias filius eius pro eo 25 anno duodecimo Ioram filii Ahab regis Israhel regnavit Ahazias filius Ioram regis Iudae 26 viginti duorum annorum erat Ahazias cum regnare coepisset et uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Athalia filia Amri regis Israhel 27 et ambulavit in viis domus Ahab et fecit quod malum est coram Domino sicut domus

Ahab gener enim domus Ahab fuit 28 abiit quoque
cum Ioram filio Ahab ad proeliandum contra Azahel
regem Syriae in Ramoth Galaad et vulneraverunt Syri
Ioram 29 qui reversus est ut curaretur in Hiezrahel
quia vulneraverant eum Syri in Rama proeliantem
contra Azahel regem Syriae porro Ahazias filius Ioram
rex Iuda descendit invisere Ioram filium Ahab in
Hiezrahel quia aegrotabat

9 Heliseus autem prophetes vocavit unum de filiis
prophetarum et ait illi accinge lumbos tuos et
tolle lenticulam olei hanc in manu tua et vade in
Ramoth Galaad 2 cumque veneris illuc videbis Hieu
filium Iosaphat filii Namsi et ingressus suscitabis
eum de medio fratrum suorum et introduces interius
cubiculum 3 tenensque lenticulam olei fundes super
caput eius et dices haec dicit Dominus unxi te regem
super Israhel aperiesque ostium et fugies et non ibi
subsistes 4 abiit ergo adulescens puer prophetae
Ramoth Galaad 5 et ingressus est ecce autem principes
exercitus sedebant et ait verbum mihi ad te princeps
dixitque Hieu ad quem ex omnibus nobis at ille
dixit ad te o princeps 6 et surrexit et ingressus est
cubiculum at ille fudit oleum super caput eius et ait
haec dicit Dominus Deus Israhel unxi te regem super
populum Domini Israhel 7 et percuties domum Ahab
domini tui ut ulciscar sanguinem servorum meorum
prophetarum et sanguinem omnium servorum Domini
de manu Hiezabel 8 perdamque omnem domum Ahab
et interficiam de Ahab mingentem ad parietem et
clausum et novissimum in Israhel 9 et dabo domum
Ahab sicut domum Hieroboam filii Nabath et sicut
domum Baasa filii Ahia 10 Hiezabel quoque comedent
canes in agro Hiezrahel nec erit qui sepeliat eam
aperuitque ostium et fugit 11 Hieu autem egressus
est ad servos domini sui qui dixerunt ei rectene sunt
omnia quid venit insanus iste ad te qui ait eis nostis
hominem et quid locutus sit 12 at illi responderunt
falsum est sed magis narra nobis qui ait eis haec
et haec locutus est mihi et ait haec dicit Dominus
unxi te regem super Israhel 13 festinaverunt itaque
et unusquisque tollens pallium suum posuerunt sub
pedibus eius in similitudinem tribunalis et cecinerunt
tuba atque dixerunt regnavit Hieu 14 coniuravit
ergo Hieu filius Iosaphat filii Namsi contra Ioram
porro Ioram obsederat Ramoth Galaad ipse et omnis
Israhel contra Azahel regem Syriae 15 et reversus
fuerat ut curaretur in Hiezrahel propter vulnera
quia percusserant eum Syri proeliantem contra
Azahel regem Syriae dixitque Hieu si placet vobis
nemo egrediatur profugus de civitate ne vadat et
nuntiet in Hiezrahel 16 et ascendit et profectus est in
Hiezrahel Ioram enim aegrotabat ibi et Ahazia rex Iuda
descenderat ad visitandum Ioram 17 igitur speculator
qui stabat super turrem Hiezrahel vidit globum Hieu
venientis et ait video ego globum dixitque Ioram tolle
currum et mitte in occursum eorum et dicat vadens
rectene sunt omnia 18 abiit igitur qui ascenderat
currum in occursum eius et ait haec dicit rex pacata
sunt omnia dixitque ei Hieu quid tibi et paci transi
et sequere me nuntiavit quoque speculator dicens
venit nuntius ad eos et non revertitur 19 misit etiam
currum equorum secundum venitque ad eos et ait
haec dicit rex num pax est et ait Hieu quid tibi et paci
transi et sequere me 20 nuntiavit autem speculator
dicens venit usque ad eos et non revertitur est autem
incessus quasi incessus Hieu filii Namsi praeceps enim
graditur 21 et ait Ioram iunge currum iunxeruntque
currum eius et egressus est Ioram rex Israhel et
Ahazias rex Iuda singuli in curribus suis egressique
sunt in occursum Hieu et invenerunt eum in agro
Naboth Hiezrahelitis 22 cumque vidisset Ioram Hieu
dixit pax est Hieu at ille respondit quae pax adhuc
fornicationes Hiezabel matris tuae et veneficia eius
multa vigent 23 convertit autem Ioram manum suam
et fugiens ait ad Ahaziam insidiae Ahazia 24 porro
Hieu tetendit arcum manu et percussit Ioram inter
scapulas et egressa est sagitta per cor eius statimque
corruit in curru suo 25 dixitque Hieu ad Baddacer
ducem tolle proice eum in agro Naboth Hiezrahelitae
memini enim quando ego et tu sedentes in curru
sequebamur Ahab patrem huius quod Dominus onus
hoc levaverit super eum dicens 26 si non pro sanguine
Naboth et pro sanguine filiorum eius quem vidi heri
ait Dominus reddam tibi in agro isto dicit Dominus
nunc igitur tolle proice eum in agro iuxta verbum
Domini 27 Ahazias autem rex Iuda videns hoc fugit
per viam domus horti persecutusque est eum Hieu
et ait etiam hunc percutite in curru suo in ascensu
Gaber qui est iuxta Ieblaam qui fugit in Mageddo et

mortuus est ibi 28 et inposuerunt eum servi eius super currum suum et tulerunt Hierusalem sepelieruntque in sepulchro cum patribus suis in civitate David 29 anno undecimo Ioram filii Ahab rege Ahazia super Iudam 30 venit Hieu Hiezrahel porro Hiezabel introitu eius audito depinxit oculos suos stibio et ornavit caput suum et respexit per fenestram 31 ingredientem Hieu per portam et ait numquid pax esse potest Zamri qui interfecit dominum suum 32 levavitque Hieu faciem suam ad fenestram et ait quae est ista et inclinaverunt se ad eum duo vel tres eunuchi 33 at ille dixit eis praecipitate eam deorsum et praecipitaverunt eam aspersusque est sanguine paries et equorum ungulae qui conculcaverunt eam 34 cumque ingressus esset et comederet bibissetque ait ite videte maledictam illam et sepelite eam quia filia regis est 35 cumque issent ut sepelirent eam non invenerunt nisi calvariam et pedes et summas manus 36 reversique nuntiaverunt ei et ait Hieu sermo Domini est quem locutus est per servum suum Heliam Thesbiten dicens in agro Hiezrahel comedent canes carnes Hiezabel 37 et erunt carnes Hiezabel sicut stercus super faciem terrae in agro Hiezrahel ita ut praetereuntes dicant haecine est illa Hiezabel

10 erant autem Ahab septuaginta filii in Samaria scripsit ergo Hieu litteras et misit in Samariam ad optimates civitatis et ad maiores natu et ad nutricios Ahab dicens 2 statim ut acceperitis litteras has qui habetis filios domini vestri et currus et equos et civitates firmas et arma 3 eligite meliorem et eum qui vobis placuerit de filiis domini vestri et ponite eum super solium patris sui et pugnate pro domo domini vestri 4 timuerunt illi vehementer et dixerunt ecce duo reges non potuerunt stare coram eo et quomodo nos valebimus resistere 5 miserunt ergo praepositus domus et praefectus civitatis et maiores natu et nutricii ad Hieu dicentes servi tui sumus quaecumque iusseris faciemus nec constituemus regem quodcumque tibi placet fac 6 rescripsit autem eis litteras secundo dicens si mei estis et oboeditis mihi tollite capita filiorum domini vestri et venite ad me hac eadem hora cras in Hiezrahel porro filii regis septuaginta viri apud optimates civitatis nutriebantur 7 cumque venissent litterae ad eos tulerunt filios regis et occiderunt septuaginta viros et posuerunt capita eorum in cofinis et miserunt ad eum in Hiezrahel 8 venit autem nuntius et indicavit ei dicens adtulerunt capita filiorum regis qui respondit ponite ea duos acervos iuxta introitum portae usque mane 9 cumque diluxisset egressus est et stans dixit ad omnem populum iusti estis si ego coniuravi contra dominum meum et interfeci eum quis percussit omnes hos 10 videte ergo nunc quoniam non cecidit de sermonibus Domini in terram quos locutus est Dominus super domum Ahab et Dominus fecit quod locutus est in manu servi sui Heliae 11 percussit igitur Hieu omnes qui reliqui erant de domo Ahab in Hiezrahel et universos optimates eius et notos et sacerdotes donec non remanerent ex eo reliquiae 12 et surrexit et venit in Samariam cumque venisset ad Camaram pastorum in via 13 invenit fratres Ahaziae regis Iuda dixitque ad eos quinam estis vos at illi responderunt fratres Ahaziae sumus et descendimus ad salutandos filios regis et filios reginae 14 qui ait conprehendite eos vivos quos cum conprehendissent vivos iugulaverunt eos in cisterna iuxta Camaram quadraginta duos viros et non reliquit ex eis quemquam 15 cumque abisset inde invenit Ionadab filium Rechab in occursum sibi et benedixit ei et ait ad eum numquid est cor tuum rectum sicut cor meum cum corde tuo et ait Ionadab est si est inquit da manum tuam qui dedit manum suam at ille levavit eum ad se in curru 16 dixitque ad eum veni mecum et vide zelum meum pro Domino et inpositum currui suo 17 duxit in Samariam et percussit omnes qui reliqui fuerant de Ahab in Samaria usque ad unum iuxta verbum Domini quod locutus est per Heliam 18 congregavit ergo Hieu omnem populum et dixit ad eos Ahab coluit Baal parum ego autem colam eum amplius 19 nunc igitur omnes prophetas Baal et universos servos eius et cunctos sacerdotes ipsius vocate ad me nullus sit qui non veniat sacrificium enim grande est mihi Baal quicumque defuerit non vivet porro Hieu faciebat hoc insidiose ut disperderet cultores Baal 20 dixit sanctificate diem sollemnem Baal vocavitque 21 et misit in universos terminos Israhel et venerunt cuncti servi Baal non fuit residuus ne unus quidem qui non veniret et ingressi sunt templum Baal et repleta est domus Baal a summo usque ad summum 22

dixitque his qui erant super vestes proferte vestimenta universis servis Baal et protulerunt eis vestes **23** ingressusque Hieu et Ionadab filius Rechab templum Baal et ait cultoribus Baal perquirite et videte ne quis forte vobiscum sit de servis Domini sed ut sint soli servi Baal **24** ingressi sunt igitur ut facerent victimas et holocausta Hieu autem praeparaverat sibi foris octoginta viros et dixerat eis quicumque fugerit de hominibus his quos ego adduxero in manus vestras anima eius erit pro anima illius **25** factum est ergo cum conpletum esset holocaustum praecepit Hieu militibus et ducibus suis ingredimini et percutite eos nullus evadat percusseruntque eos ore gladii et proiecerunt milites et duces et ierunt in civitatem templi Baal **26** et protulerunt statuam de fano Baal et conbuserunt **27** et comminuerunt eam destruxerunt quoque aedem Baal et fecerunt pro ea latrinas usque ad diem hanc **28** delevit itaque Hieu Baal de Israhel **29** verumtamen a peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecerat Israhel non recessit nec dereliquit vitulos aureos qui erant in Bethel et in Dan **30** dixit autem Dominus ad Hieu quia studiose fecisti quod rectum erat et placebat in oculis meis et omnia quae erant in corde meo fecisti contra domum Ahab filii tui usque ad quartam generationem sedebunt super thronum Israhel **31** porro Hieu non custodivit ut ambularet in lege Domini Dei Israhel in toto corde suo non enim recessit a peccatis Hieroboam qui peccare fecerat Israhel **32** in diebus illis coepit Dominus taedere super Israhel percussitque eos Azahel in universis finibus Israhel **33** a Iordane contra orientalem plagam omnem terram Galaad et Gad et Ruben et Manasse ab Aroer quae est super torrentem Arnon et Galaad et Basan **34** reliqua autem verborum Hieu et universa quae fecit et fortitudo eius nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Israhel **35** et dormivit Hieu cum patribus suis sepelieruntque eum in Samaria et regnavit Ioachaz filius eius pro eo **36** dies autem quos regnavit Hieu super Israhel viginti et octo anni sunt in Samaria

11 Athalia vero mater Ahaziae videns mortuum filium suum surrexit et interfecit omne semen regium **2** tollens autem Iosaba filia regis Ioram soror Ahaziae Ioas filium Ahaziae furata est eum de medio filiorum regis qui interficiebantur et nutricem eius de triclinio et abscondit eum a facie Athaliae ut non interficeretur **3** eratque cum ea in domo Domini clam sex annis porro Athalia regnavit super terram **4** anno autem septimo misit Ioiada et adsumens centuriones et milites introduxit ad se in templum Domini pepigitque cum eis foedus et adiurans eos in domo Domini ostendit eis filium regis **5** et praecepit illis dicens iste sermo quem facere debetis **6** tertia pars vestrum introeat sabbato et observet excubitum domus regis tertia autem pars sit ad portam Sir et tertia pars ad portam quae est post habitaculum scutariorum et custodietis excubitum domus Messa **7** duae vero partes e vobis omnes egredientes sabbato custodiant excubias domus Domini circum regem **8** et vallabitis eum habentes arma in manibus vestris si quis autem ingressus fuerit septum templi interficiatur eritisque cum rege introeunte et egrediente **9** et fecerunt centuriones iuxta omnia quae praeceperat eis Ioiada sacerdos et adsumentes singuli viros suos qui ingrediebantur sabbatum cum his qui egrediebantur e sabbato venerunt ad Ioiada sacerdotem **10** qui dedit eis hastas et arma regis David quae erant in domo Domini **11** et steterunt singuli habentes arma in manu sua a parte templi dextra usque ad partem sinistram altaris et aedis circum regem **12** produxitque filium regis et posuit super eum diadema et testimonium feceruntque eum regem et unxerunt et plaudentes manu dixerunt vivat rex **13** audivit Athalia vocem currentis populi et ingressa ad turbas in templum Domini **14** vidit regem stantem super tribunal iuxta morem et cantores et tubas propter eum omnemque populum terrae laetantem et canentem tubis et scidit vestimenta sua clamavitque coniuratio coniuratio **15** praecepit autem Ioiada centurionibus qui erant super exercitum et ait eis educite eam extra consepta templi et quicumque secutus eam fuerit feriatur gladio dixerat enim sacerdos non occidatur in templo Domini **16** inposueruntque ei manus et inpegerunt eam per viam introitus equorum iuxta palatium et interfecta est ibi **17** pepigit igitur Ioiada foedus inter Dominum et inter regem et inter populum ut esset populus Domini et inter regem et populum **18** ingressusque est omnis populus terrae templum Baal et destruxerunt aras eius et imagines contriverunt

valide Matthan quoque sacerdotem Baal occiderunt coram altari et posuit sacerdos custodias in domo Domini 19 tulitque centuriones et Cherethi et Felethi legiones et omnem populum terrae deduxeruntque regem de domo Domini et venerunt per viam portae scutariorum in palatium et sedit super thronum regum 20 laetatusque est omnis populus terrae et civitas conquievit Athalia autem occisa est gladio in domo regis 21 septemque annorum erat Ioas cum regnare coepisset

12 anno septimo Hieu regnavit Ioas quadraginta annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Sebia de Bersabee 2 fecitque Ioas rectum coram Domino cunctis diebus quibus docuit eum Ioiada sacerdos 3 verumtamen excelsa non abstulit adhuc populus immolabat et adolebat in excelsis incensum 4 dixitque Ioas ad sacerdotes omnem pecuniam sanctorum quae inlata fuerit in templum Domini a praetereuntibus quae offertur pro pretio animae et quam sponte et arbitrio cordis sui inferunt in templum Domini 5 accipiant illam sacerdotes iuxta ordinem suum et instaurent sarta tecta domus si quid necessarium viderint instauratione 6 igitur usque ad vicesimum tertium annum regis Ioas non instauraverunt sacerdotes sarta tecta templi 7 vocavitque rex Ioas Ioiada pontificem et sacerdotes dicens eis quare sarta tecta non instaurastis templi nolite ergo amplius accipere pecuniam iuxta ordinem vestrum sed ad instaurationem templi reddite eam 8 prohibitique sunt sacerdotes ultra accipere pecuniam a populo et instaurare sarta tecta domus 9 et tulit Ioiada pontifex gazofilacium unum aperuitque foramen desuper et posuit illud iuxta altare ad dexteram ingredientium domum Domini mittebantque in eo sacerdotes qui custodiebant ostia omnem pecuniam quae deferebatur ad templum Domini 10 cumque viderent nimiam pecuniam esse in gazofilacio ascendebat scriba regis et pontifex effundebantque et numerabant pecuniam quae inveniebatur in domo Domini 11 et dabant eam iuxta numerum atque mensuram in manu eorum qui praeerant cementariis domus Domini qui inpendebant eam in fabris lignorum et in cementariis his qui operabantur in domo Domini 12 et sarta tecta faciebant et in his qui caedebant saxa et ut emerent ligna et lapides qui excidebantur ita ut impleretur instauratio domus Domini in universis quae indigebant expensa ad muniendam domum 13 verumtamen non fiebant ex eadem pecunia hydriae templi Domini et fuscinulae et turibula et tubae omne vas aureum et argenteum de pecunia quae inferebatur in templum Domini 14 his enim qui faciebant opus dabatur ut instauraretur templum Domini 15 et non fiebat ratio his hominibus qui accipiebant pecuniam ut distribuerent eam artificibus sed in fide tractabant eam 16 pecuniam vero pro delicto et pecuniam pro peccatis non inferebant in templum Domini quia sacerdotum erat 17 tunc ascendit Azahel rex Syriae et pugnabat contra Geth cepitque eam et direxit faciem suam ut ascenderet in Hierusalem 18 quam ob rem tulit Ioas rex Iuda omnia sanctificata quae consecraverant Iosaphat et Ioram et Ahazia patres eius reges Iuda et quae ipse obtulerat et universum argentum quod inveniri potuit in thesauris templi Domini et in palatio regis misitque Azaheli regi Syriae et recessit ab Hierusalem 19 reliqua autem sermonum Ioas et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda 20 surrexerunt autem servi eius et coniuraverunt inter se percusseruntque Ioas in domo Mello in descensu Sela 21 Iozachar namque filius Semath et Iozabad filius Somer servi eius percusserunt eum et mortuus est et sepelierunt eum cum patribus suis in civitate David regnavitque Amasias filius eius pro eo

13 anno vicesimo tertio Ioas filii Ahaziae regis Iudae regnavit Ioachaz filius Hieu super Israhel in Samaria decem et septem annis 2 et fecit malum coram Domino secutusque est peccata Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel non declinavit ab eis 3 iratusque est furor Domini contra Israhel et tradidit eos in manu Azahelis regis Syriae et in manu Benadad filii Azahel cunctis diebus 4 deprecatus est autem Ioachaz faciem Domini et audivit eum Dominus vidit enim angustiam Israhel qua adtriverat eos rex Syriae 5 et dedit Dominus Israheli salvatorem et liberatus est de manu Syriae habitaveruntque filii Israhel in tabernaculis suis sicut heri et nudius tertius 6 verumtamen non recesserunt a peccatis domus Hieroboam qui peccare fecit Israhel

in ipsis ambulaverunt siquidem et lucus permansit in Samaria 7 et non sunt derelicti Ioachaz de populo nisi quinquaginta equites et decem currus et decem milia peditum interfecerat enim eos rex Syriae et redegerat quasi pulverem in tritura areae 8 reliqua autem sermonum Ioachaz et universa quae fecit sed et fortitudo eius nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel 9 dormivitque Ioachaz cum patribus suis et sepelierunt eum in Samaria regnavitque Ioas filius eius pro eo 10 anno tricesimo septimo Ioas regis Iuda regnavit Ioas filius Ioachaz super Israhel in Samaria sedecim annis 11 et fecit quod malum est in conspectu Domini non declinavit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel in ipsis ambulavit 12 reliqua autem sermonum Ioas et universa quae fecit sed et fortitudo eius quomodo pugnaverit contra Amasiam regem Iuda nonne haec scripta sunt in libro sermonum regum Israhel 13 et dormivit Ioas cum patribus suis Hieroboam autem sedit super solium eius porro Ioas sepultus est in Samaria cum regibus Israhel 14 Heliseus autem aegrotabat infirmitate qua et mortuus est descenditque ad eum Ioas rex Israhel et flebat coram eo dicebatque pater mi pater mi currus Israhel et auriga eius 15 et ait illi Heliseus adfer arcum et sagittas cumque adtulisset ad eum arcum et sagittas 16 dixit ad regem Israhel pone manum tuam super arcum et cum posuisset ille manum suam superposuit Heliseus manus suas manibus regis 17 et ait aperi fenestram orientalem cumque aperuisset dixit Heliseus iace sagittam et iecit et ait Heliseus sagitta salutis Domini et sagitta salutis contra Syriam percutiesque Syriam in Afec donec consumas eam 18 et ait tolle sagittas qui cum tulisset rursum dixit ei percute iaculo terram et cum percussisset tribus vicibus et stetisset 19 iratus est contra eum vir Dei et ait si percussisses quinquies aut sexies sive septies percussisses Syriam usque ad consummationem nunc autem tribus vicibus percuties eam 20 mortuus est ergo Heliseus et sepelierunt eum latrunculi quoque de Moab venerunt in terra in ipso anno 21 quidam autem sepelientes hominem viderunt latrunculos et proiecerunt cadaver in sepulchro Helisei quod ambulavit et tetigit ossa Helisei et revixit homo et stetit super pedes suos 22 igitur Azahel rex Syriae adflixit Israhel cunctis diebus Ioachaz 23 et misertus est Dominus eorum et reversus est ad eos propter pactum suum quod habebat cum Abraham Isaac et Iacob et noluit disperdere eos neque proicere penitus usque in praesens tempus 24 mortuus est autem Azahel rex Syriae et regnavit Benadad filius eius pro eo 25 porro Ioas filius Ioachaz tulit urbes de manu Benadad filii Azahel quas tulerat de manu Ioachaz patris sui iure proelii tribus vicibus percussit eum Ioas et reddidit civitates Israheli

14 anno secundo Ioas filii Ioachaz regis Israhel regnavit Amasias filius Ioas regis Iuda 2 viginti quinque annorum erat cum regnare coepisset viginti autem et novem annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Ioaden de Hierusalem 3 et fecit rectum coram Domino verumtamen non ut David pater eius iuxta omnia quae fecit Ioas pater suus fecit 4 nisi hoc tantum quod excelsa non abstulit adhuc enim populus immolabat et adolebat in excelsis 5 cumque obtinuisset regnum percussit servos suos qui interfecerant regem patrem suum 6 filios autem eorum qui occiderant non occidit iuxta quod scriptum est in libro legis Mosi sicut praecepit Dominus dicens non morientur patres pro filiis neque filii morientur pro patribus sed unusquisque in peccato suo morietur 7 ipse percussit Edom in valle Salinarum decem milia et adprehendit Petram in proelio vocavitque nomen eius Iecethel usque in praesentem diem 8 tunc misit Amasias nuntios ad Ioas filium Ioachaz filii Hieu regis Israhel dicens veni et videamus nos 9 remisitque Ioas rex Israhel ad Amasiam regem Iuda dicens carduus Libani misit ad cedrum quae est in Libano dicens da filiam tuam filio meo uxorem transieruntque bestiae saltus quae sunt in Libano et conculcaverunt carduum 10 percutiens invaluisti super Edom et sublevavit te cor tuum contentus esto gloria et sede in domo tua quare provocas malum ut cadas tu et Iuda tecum 11 et non adquievit Amasias ascenditque Ioas rex Israhel et viderunt se ipse et Amasias rex Iuda in Bethsames oppido Iudae 12 percussusque est Iuda coram Israhel et fugerunt unusquisque in tabernacula sua 13 Amasiam vero regem Iuda filium Ioas filii Ahaziae cepit Ioas rex Israhel in Bethsames et adduxit eum in Hierusalem et interrupit murum Hierusalem a porta Ephraim

usque ad portam Anguli quadringentis cubitis 14 tulitque omne aurum et argentum et universa vasa quae inventa sunt in domo Domini et in thesauris regis et obsides et reversus est Samariam 15 reliqua autem verborum Ioas quae fecit et fortitudo eius qua pugnavit contra Amasiam regem Iuda nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel 16 dormivitque Ioas cum patribus suis et sepultus est in Samaria cum regibus Israhel et regnavit Hieroboam filius eius pro eo 17 vixit autem Amasias filius Ioas rex Iuda postquam mortuus est Ioas filius Ioachaz regis Israhel viginti quinque annis 18 reliqua autem sermonum Amasiae nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda 19 factaque est contra eum coniuratio in Hierusalem at ille fugit in Lachis miseruntque post eum in Lachis et interfecerunt eum ibi 20 et asportaverunt in equis sepultusque est in Hierusalem cum patribus suis in civitate David 21 tulit autem universus populus Iudae Azariam annos natum sedecim et constituerunt eum regem pro patre eius Amasia 22 ipse aedificavit Ahilam et restituit eam Iudae postquam dormivit rex cum patribus suis 23 anno quintodecimo Amasiae filii Ioas regis Iuda regnavit Hieroboam filius Ioas regis Israhel in Samaria quadraginta et uno anno 24 et fecit quod malum est coram Domino non recessit ab omnibus peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel 25 ipse restituit terminos Israhel ab introitu Emath usque ad mare Solitudinis iuxta sermonem Domini Dei Israhel quem locutus est per servum suum Ionam filium Amathi prophetam qui erat de Geth quae est in Opher 26 vidit enim Dominus adflictionem Israhel amaram nimis et quod consumpti essent usque ad clausos carcere et extremos et non esset qui auxiliaretur Israhel 27 nec locutus est Dominus ut deleret nomen Israhel sub caelo sed salvavit eos in manu Hieroboam filii Ioas 28 reliqua autem sermonum Hieroboam et universa quae fecit et fortitudo eius qua proeliatus est et quomodo restituit Damascum et Emath Iudae in Israhel nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel 29 dormivitque Hieroboam cum patribus suis regibus Israhel et regnavit Zaccharias filius eius pro eo

15 anno vicesimo septimo Hieroboam regis Israhel regnavit Azarias filius Amasiae regis Iudae 2 sedecim annorum erat cum regnare coepisset et quinquaginta duobus annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Iecelia de Hierusalem 3 fecitque quod erat placitum coram Domino iuxta omnia quae fecit Amasias pater eius 4 verumtamen excelsa non est demolitus adhuc populus sacrificabat et adolebat incensum in excelsis 5 percussit autem Dominus regem et fuit leprosus usque in diem mortis suae et habitabat in domo libera seorsum Ioatham vero filius regis gubernabat palatium et iudicabat populum terrae 6 reliqua autem sermonum Azariae et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda 7 et dormivit Azarias cum patribus suis sepelieruntque eum cum maioribus suis in civitate David et regnavit Ioatham filius eius pro eo 8 anno tricesimo octavo Azariae regis Iudae regnavit Zaccharias filius Hieroboam super Israhel in Samaria sex mensibus 9 et fecit quod malum est coram Domino sicut fecerant patres eius non recessit a peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel 10 coniuravit autem contra eum Sellum filius Iabes percussitque eum palam et interfecit regnavitque pro eo 11 reliqua autem verborum Zachariae nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel 12 ipse est sermo Domini quem locutus est ad Hieu dicens filii usque ad quartam generationem sedebunt de te super thronum Israhel factumque est ita 13 Sellum filius Iabes regnavit tricesimo nono anno Azariae regis Iudae regnavit autem uno mense in Samaria 14 et ascendit Manahem filius Gaddi de Thersa venitque Samariam et percussit Sellum filium Iabes in Samaria et interfecit eum regnavitque pro eo 15 reliqua autem verborum Sellum et coniuratio eius per quam tetendit insidias nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel 16 tunc percussit Manahem Thapsam et omnes qui erant in ea et terminos eius de Thersa noluerant enim aperire ei et interfecit omnes praegnantes eius et scidit eas 17 anno tricesimo nono Azariae regis Iuda regnavit Manahem filius Gaddi super Israhel decem annis in Samaria 18 fecitque quod erat malum coram Domino non recessit a peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel cunctis diebus eius 19 veniebat

Phul rex Assyriorum in terram et dabat Manahem Phul mille talenta argenti ut esset ei in auxilio et firmaret regnum eius **20** indixitque Manahem argentum super Israhel cunctis potentibus et divitibus ut daret regi Assyriorum quinquaginta siclos argenti per singulos reversusque est rex Assyriorum et non est moratus in terra **21** reliqua autem sermonum Manahem et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel **22** et dormivit Manahem cum patribus suis regnavitque Phaceia filius eius pro eo **23** anno quinquagesimo Azariae regis Iudae regnavit Phaceia filius Manahem super Israhel in Samaria biennio **24** et fecit quod erat malum coram Domino non recessit a peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel **25** coniuravit autem adversum eum Phacee filius Romeliae dux eius et percussit eum in Samaria in turre domus regiae iuxta Argob et iuxta Ari et cum eo quinquaginta viros de filiis Galaaditarum et interfecit eum regnavitque pro eo **26** reliqua autem sermonum Phaceia et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel **27** anno quinquagesimo secundo Azariae regis Iudae regnavit Phacee filius Romeliae super Israhel in Samaria viginti annis **28** et fecit quod malum erat coram Domino non recessit a peccatis Hieroboam filii Nabath qui peccare fecit Israhel **29** in diebus Phacee regis Israhel venit Theglathfalassar rex Assur et cepit Aiom et Abel domum Maacha et Ianoe et Cedes et Asor et Galaad et Galileam universam terram Nepthalim et transtulit eos in Assyrios **30** coniuravit autem et tetendit insidias Osee filius Hela contra Phacee filium Romeliae et percussit eum et interfecit regnavitque pro eo vicesimo anno Ioatham filii Oziae **31** reliqua autem sermonum Phacee et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Israhel **32** anno secundo Phacee filii Romeliae regis Israhel regnavit Ioatham filius Oziae regis Iuda **33** viginti quinque annorum erat cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Hierusa filia Sadoc **34** fecitque quod erat placitum coram Domino iuxta omnia quae fecerat Ozias pater suus operatus est **35** verumtamen excelsa non abstulit adhuc populus immolabat et adolebat incensum in excelsis ipse aedificavit portam domus Domini sublimissimam **36** reliqua autem sermonum Ioatham et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda **37** in diebus illis coepit Dominus mittere in Iudam Rasin regem Syriae et Phacee filium Romeliae **38** et dormivit Ioatham cum patribus suis sepultusque est cum eis in civitate David patris sui et regnavit Ahaz filius eius pro eo

16 anno septimodecimo Phacee filii Romeliae regnavit Ahaz filius Ioatham regis Iuda **2** viginti annorum erat Ahaz cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem non fecit quod erat placitum in conspectu Domini Dei sui sicut David pater eius **3** sed ambulavit in via regum Israhel insuper et filium suum consecravit transferens per ignem secundum idola gentium quae dissipavit Dominus coram filiis Israhel **4** immolabat quoque victimas et adolebat incensum in excelsis et in collibus et sub omni ligno frondoso **5** tunc ascendit Rasin rex Syriae et Phacee filius Romeliae rex Israhel in Hierusalem ad proeliandum cumque obsiderent Ahaz non valuerunt superare eum **6** in tempore illo restituit Rasin rex Syriae Ahilam Syriae et eiecit Iudaeos de Ahilam et Idumei venerunt in Ahilam et habitaverunt ibi usque in diem hanc **7** misit autem Ahaz nuntios ad Theglathfalassar regem Assyriorum dicens servus tuus et filius tuus ego sum ascende et salvum me fac de manu regis Syriae et de manu regis Israhel qui consurrexerunt adversum me **8** et cum collegisset argentum et aurum quod invenire potuit in domo Domini et in thesauris regis misit regi Assyriorum munera **9** qui et adquievit voluntati eius ascendit enim rex Assyriorum in Damascum et vastavit eam et transtulit habitatores eius Cyrenen Rasin autem interfecit **10** perrexitque rex Ahaz in occursum Theglathfalassar regis Assyriorum in Damascum cumque vidisset altare Damasci misit rex Ahaz ad Uriam sacerdotem exemplar eius et similitudinem iuxta omne opus eius **11** extruxitque Urias sacerdos altare iuxta omnia quae praeceperat rex Ahaz de Damasco ita fecit Urias sacerdos donec veniret rex Ahaz de Damasco **12** cumque venisset rex de Damasco vidit altare et veneratus est illud ascenditque et immolavit holocausta et sacrificium suum **13** et libavit libamina et fudit sanguinem pacificorum quae

obtulerat super altare 14 porro altare aeneum quod erat coram Domino transtulit de facie templi et de loco altaris et de loco templi Domini posuitque illud ex latere altaris ad aquilonem 15 praecepit quoque rex Ahaz Uriae sacerdoti dicens super altare maius offer holocaustum matutinum et sacrificium vespertinum et holocaustum regis et sacrificium eius et holocaustum universi populi terrae et sacrificia eorum et libamina eorum et omnem sanguinem holocausti et universum sanguinem victimae super illud effundes altare vero aeneum erit paratum ad voluntatem meam 16 fecit igitur Urias sacerdos iuxta omnia quae praeceperat rex Ahaz 17 tulit autem rex Ahaz celatas bases et luterem qui erat desuper et mare deposuit de bubus aeneis qui sustentabant illud et posuit super pavimentum stratum lapide 18 Musach quoque sabbati quod aedificaverat in templo et ingressum regis exterius convertit in templo Domini propter regem Assyriorum 19 reliqua autem verborum Ahaz quae fecit nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda 20 dormivitque Ahaz cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate David et regnavit Ezechias filius eius pro eo

17 anno duodecimo Ahaz regis Iuda regnavit Osee filius Hela in Samaria super Israhel novem annis 2 fecitque malum coram Domino sed non sicut reges Israhel qui ante eum fuerant 3 contra hunc ascendit Salmanassar rex Assyriorum et factus est ei Osee servus reddebatque illi tributa 4 cumque deprehendisset rex Assyriorum Osee quod rebellare nitens misisset nuntios ad Sua regem Aegypti ne praestaret tributa regi Assyriorum sicut singulis annis solitus erat obsedit eum et vinctum misit in carcerem 5 pervagatusque est omnem terram et ascendens Samariam obsedit eam tribus annis 6 anno autem nono Osee cepit rex Assyriorum Samariam et transtulit Israhel in Assyrios posuitque eos in Ala et in Habor iuxta fluvium Gozan in civitatibus Medorum 7 factum est enim cum peccassent filii Israhel Domino Deo suo qui eduxerat eos de terra Aegypti de manu Pharaonis regis Aegypti coluerunt deos alienos 8 et ambulaverunt iuxta ritum gentium quas consumpserat Dominus in conspectu filiorum Israhel et regum Israhel quia similiter fecerant 9 et operuerunt filii Israhel verbis non rectis Dominum Deum suum et aedificaverunt sibi excelsa in cunctis urbibus suis a turre custodum usque ad civitatem munitam 10 feceruntque sibi statuas et lucos in omni colle sublimi et subter omne lignum nemorosum 11 et adolebant ibi incensum super aras in more gentium quas transtulerat Dominus a facie eorum feceruntque verba pessima inritantes Dominum 12 et coluerunt inmunditias de quibus praecepit Dominus eis ne facerent verbum hoc 13 et testificatus est Dominus in Israhel et in Iuda per manum omnium prophetarum et videntum dicens revertimini a viis vestris pessimis et custodite praecepta mea et caerimonias iuxta omnem legem quam praecepi patribus vestris et sicut misi ad vos in manu servorum meorum prophetarum 14 qui non audierunt sed induraverunt cervicem suam iuxta cervicem patrum suorum qui noluerunt oboedire Domino Deo suo 15 et abiecerunt legitima eius et pactum quod pepigit cum patribus eorum et testificationes quibus contestatus est eos secutique sunt vanitates et vane egerunt et secuti sunt gentes quae erant per circuitum eorum super quibus praeceperat Dominus eis ut non facerent sicut et illae faciebant 16 et dereliquerunt omnia praecepta Domini Dei sui feceruntque sibi conflatiles duos vitulos et lucos et adoraverunt universam militiam caeli servieruntque Baal 17 et consecrabant ei filios suos et filias suas per ignem et divinationibus inserviebant et auguriis et tradiderunt se ut facerent malum coram Domino et inritarent eum 18 iratusque est Dominus vehementer Israhel et abstulit eos de conspectu suo et non remansit nisi tribus Iuda tantummodo 19 sed nec ipse Iuda custodivit mandata Domini Dei sui verum ambulavit in erroribus Israhel quos operatus fuerat 20 proiecitque Dominus omne semen Israhel et adflixit eos et tradidit in manu diripientium donec proiceret eos a facie sua 21 ex eo iam tempore quo scissus est Israhel a domo David et constituerunt sibi regem Hieroboam filium Nabath separavit enim Hieroboam Israhel a Domino et peccare eos fecit peccatum magnum 22 et ambulaverunt filii Israhel in universis peccatis Hieroboam quae fecerat non recesserunt ab eis 23 usquequo auferret Dominus Israhel a facie sua sicut locutus fuerat in manu omnium servorum suorum

prophetarum translatusque est Israhel de terra sua in Assyrios usque in diem hanc **24** adduxit autem rex Assyriorum de Babylone et de Chutha et de Haiath et de Emath et de Sepharvaim et conlocavit eos in civitatibus Samariae pro filiis Israhel qui possederunt Samariam et habitaverunt in urbibus eius **25** cumque ibi habitare coepissent non timebant Dominum et inmisit eis Dominus leones qui interficiebant eos **26** nuntiatumque est regi Assyriorum et dictum gentes quas transtulisti et habitare fecisti in civitatibus Samariae ignorant legitima Dei terrae et inmisit in eos Dominus leones et ecce interficiunt eos eo quod ignorent ritum Dei terrae **27** praecepit autem rex Assyriorum dicens ducite illuc unum de sacerdotibus quos inde captivos adduxistis et vadat et habitet cum eis et doceat eos legitima Dei terrae **28** igitur cum venisset unus de sacerdotibus his qui captivi ducti fuerant de Samaria habitavit in Bethel et docebat eos quomodo colerent Dominum **29** et unaquaeque gens fabricata est deum suum posueruntque eos in fanis excelsis quae fecerant Samaritae gens et gens in urbibus suis in quibus habitabant **30** viri enim babylonii fecerunt Socchothbenoth viri autem chutheni fecerunt Nergel et viri de Emath fecerunt Asima **31** porro Evei fecerunt Nebaaz et Tharthac hii autem qui erant de Sepharvaim conburebant filios suos igni Adramelech et Anamelech diis Sepharvaim **32** et nihilominus colebant Dominum fecerunt autem sibi de novissimis sacerdotes excelsorum et ponebant eos in fanis sublimibus **33** et cum Dominum colerent diis quoque suis serviebant iuxta consuetudinem gentium de quibus translati fuerant Samariam **34** usque in praesentem diem morem sequuntur antiquum non timent Dominum neque custodiunt caerimonias eius et iudicia et legem et mandatum quod praeceperat Dominus filiis Iacob quem cognominavit Israhel **35** et percusserat cum eis pactum et mandaverat eis dicens nolite timere deos alienos et non adoretis eos neque colatis et non immoletis eis **36** sed Dominum Deum vestrum qui eduxit vos de terra Aegypti in fortitudine magna et in brachio extento ipsum timete illum adorate et ipsi immolate **37** caerimonias quoque et iudicia et legem et mandatum quod scripsit vobis custodite ut faciatis cunctis diebus et non timeatis deos alienos **38** et pactum quod percussi vobiscum nolite oblivisci nec colatis deos alienos **39** sed Dominum Deum vestrum timete et ipse eruet vos de manu omnium inimicorum vestrorum **40** illi vero non audierunt sed iuxta consuetudinem suam pristinam perpetrabant **41** fuerunt igitur gentes istae timentes quidem Dominum sed nihilominus et idolis suis servientes nam et filii eorum et nepotes sicut fecerunt parentes sui ita faciunt usque in praesentem diem

18 anno tertio Osee filii Hela regis Israhel regnavit Ezechias filius Ahaz regis Iuda **2** viginti quinque annorum erat cum regnare coepisset et viginti et novem annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Abi filia Zacchariae **3** fecitque quod erat bonum coram Domino iuxta omnia quae fecerat David pater suus **4** ipse dissipavit excelsa et contrivit statuas et succidit lucos confregitque serpentem aeneum quem fecerat Moses siquidem usque ad illud tempus filii Israhel adolebant ei incensum vocavitque eum Naasthan **5** in Domino Deo Israhel speravit itaque post eum non fuit similis ei de cunctis regibus Iuda sed neque in his qui ante eum fuerunt **6** et adhesit Domino et non recessit a vestigiis eius fecitque mandata eius quae praeceperat Dominus Mosi **7** unde et erat Dominus cum eo et in cunctis ad quae procedebat sapienter se agebat rebellavit quoque contra regem Assyriorum et non servivit ei **8** ipse percussit Philistheos usque Gazam et omnes terminos eorum a turre custodum usque ad civitatem muratam **9** anno quarto regis Ezechiae qui erat annus septimus Osee filii Hela regis Israhel ascendit Salmanassar rex Assyriorum Samariam et obpugnavit eam **10** et cepit nam post annos tres anno sexto Ezechiae id est nono anno Osee regis Israhel capta est Samaria **11** et transtulit rex Assyriorum Israhel in Assyrios conlocavitque eos in Ala et in Habor fluviis Gozan in civitatibus Medorum **12** quia non audierunt vocem Domini Dei sui sed praetergressi sunt pactum eius omnia quae praeceperat Moses servus Domini non audierunt neque fecerunt **13** anno quartodecimo regis Ezechiae ascendit Sennacherib rex Assyriorum ad universas civitates Iuda munitas et cepit eas **14** tunc misit Ezechias rex Iuda nuntios ad regem Assyriorum Lachis dicens peccavi recede a me et omne quod

inposueris mihi feram indixit itaque rex Assyriorum Ezechiae regi Iudae trecenta talenta argenti et triginta talenta auri **15** deditque Ezechias omne argentum quod reppertum fuerat in domo Domini et in thesauris regis **16** in tempore illo confregit Ezechias valvas templi Domini et lamminas auri quas ipse adfixerat et dedit eas regi Assyriorum **17** misit autem rex Assyriorum Tharthan et Rabsaris et Rabsacen de Lachis ad regem Ezechiam cum manu valida Hierusalem qui cum ascendissent venerunt in Hierusalem et steterunt iuxta aquaeductum piscinae superioris quae est in via agri Fullonis **18** vocaveruntque regem egressus est autem ad eos Eliachim filius Helciae praepositus domus et Sobna scriba et Ioahe filius Asaph a commentariis **19** dixitque ad eos Rabsaces loquimini Ezechiae haec dicit rex magnus rex Assyriorum quae est ista fiducia qua niteris **20** forsitan inisti consilium ut praepares te ad proelium in quo confidis ut audeas rebellare **21** an speras in baculo harundineo atque confracto Aegypto super quem si incubuerit homo comminutus ingreditur manum eius et perforabit eam sic est Pharao rex Aegypti omnibus qui confidunt in se **22** quod si dixeritis mihi in Domino Deo nostro habemus fiduciam nonne iste est cuius abstulit Ezechias excelsa et altaria et praecepit Iudae et Hierusalem ante altare hoc adorabitis in Hierusalem **23** nunc igitur transite ad dominum meum regem Assyriorum et dabo vobis duo milia equorum et videte an habere valeatis ascensores eorum **24** et quomodo potestis resistere ante unum satrapam de servis domini mei minimis an fiduciam habes in Aegypto propter currus et equites **25** numquid sine Domini voluntate ascendi ad locum istum ut demolirer eum Dominus dixit mihi ascende ad terram hanc et demolire eam **26** dixerunt autem Eliachim filius Helciae et Sobna et Ioahe Rabsaci precamur ut loquaris nobis servis tuis syriace siquidem intellegimus hanc linguam et non loquaris nobis iudaice audiente populo qui est super murum **27** responditque eis Rabsaces numquid ad dominum tuum et ad te misit me dominus meus ut loquerer sermones hos et non ad viros qui sedent super murum ut comedant stercora sua et bibant urinam suam vobiscum **28** stetit itaque Rabsaces et clamavit voce magna iudaice et ait audite verba regis magni regis Assyriorum **29** haec dicit rex non vos seducat Ezechias non enim poterit eruere vos de manu mea **30** neque fiduciam vobis tribuat super Domino dicens eruens liberabit nos Dominus et non tradetur civitas haec in manu regis Assyriorum **31** nolite audire Ezechiam haec enim dicit rex Assyriorum facite mecum quod vobis est utile et egredimini ad me et comedet unusquisque de vinea sua et de ficu sua et bibetis aquas de cisternis vestris **32** donec veniam et transferam vos in terram quae similis terrae vestrae est in terram fructiferam et fertilem vini terram panis et vinearum terram olivarum et olei ac mellis et vivetis et non moriemini nolite audire Ezechiam qui vos decipit dicens Dominus liberabit nos **33** numquid liberaverunt dii gentium terram suam de manu regis Assyriorum **34** ubi est deus Emath et Arfad ubi est deus Sepharvaim Ana et Ava numquid liberaverunt Samariam de manu mea **35** quinam illi sunt in universis diis terrarum qui eruerunt regionem suam de manu mea ut possit eruere Dominus Hierusalem de manu mea **36** tacuit itaque populus et non respondit ei quicquam siquidem praeceptum regis acceperant ut non responderent ei **37** venitque Eliachim filius Helciae praepositus domus et Sobna scriba et Ioahe filius Asaph a commentariis ad Ezechiam scissis vestibus et nuntiaverunt ei verba Rabsacis

19 quae cum audisset rex Ezechias scidit vestimenta sua et opertus est sacco ingressusque est domum Domini **2** et misit Eliachim praepositum domus et Sobnam scribam et senes de sacerdotibus opertos saccis ad Esaiam prophetam filium Amos **3** qui dixerunt haec dicit Ezechias dies tribulationis et increpationis et blasphemiae dies iste venerunt filii usque ad partum et vires non habet parturiens **4** si forte audiat Dominus Deus tuus universa verba Rabsacis quem misit rex Assyriorum dominus suus ut exprobraret Deum viventem et argueret verbis quae audivit Dominus Deus tuus et fac orationem pro reliquiis quae reppertae sunt **5** venerunt ergo servi regis Ezechiae ad Esaiam **6** dixitque eis Esaias haec dicetis domino vestro haec dicit Dominus noli timere a facie sermonum quos audisti quibus blasphemaverunt pueri regis Assyriorum me **7** ecce ego inmittam ei spiritum et audiet nuntium et revertetur in terram suam et deiciam eum gladio in

terra sua 8 reversus est igitur Rabsaces et invenit regem Assyriorum expugnantem Lobnam audierat enim quod recessisset de Lachis 9 cumque audisset de Tharaca rege Aethiopiae dicentes ecce egressus est ut pugnet adversum te et iret contra eum misit nuntios ad Ezechiam dicens 10 haec dicite Ezechiae regi Iudae non te seducat Deus tuus in quo habes fiduciam neque dicas non tradetur Hierusalem in manu regis Assyriorum 11 tu enim ipse audisti quae fecerint reges Assyriorum universis terris quomodo vastaverint eas num ergo solus poteris liberari 12 numquid liberaverunt dii gentium singulos quos vastaverunt patres mei Gozan videlicet et Aran et Reseph et filios Eden qui erant in Thelassar 13 ubi est rex Emath et rex Arfad et rex civitatis Sepharvaim Ana et Ava 14 itaque cum accepisset Ezechias litteras de manu nuntiorum et legisset eas ascendit in domum Domini et expandit eas coram Domino 15 et oravit in conspectu eius dicens Domine Deus Israhel qui sedes super cherubin tu es Deus solus regum omnium terrae tu fecisti caelum et terram 16 inclina aurem tuam et audi aperi Domine oculos tuos et vide et audi omnia verba Sennacherib qui misit ut exprobraret nobis Deum viventem 17 vere Domine dissipaverunt reges Assyriorum gentes et terras omnium 18 et miserunt deos eorum in ignem non enim erant dii sed opera manuum hominum e ligno et lapide et perdiderunt eos 19 nunc igitur Domine Deus noster salvos nos fac de manu eius ut sciant omnia regna terrae quia tu es Dominus Deus solus 20 misit autem Esaias filius Amos ad Ezechiam dicens haec dicit Dominus Deus Israhel quae deprecatus es me super Sennacherib rege Assyriorum audivi 21 iste est sermo quem locutus est Dominus de eo sprevit te et subsannavit virgo filia Sion post tergum tuum caput movit filia Hierusalem 22 cui exprobrasti et quem blasphemasti contra quem exaltasti vocem et elevasti in excelsum oculos tuos contra Sanctum Israhel 23 per manum servorum tuorum exprobrasti Domino et dixisti in multitudine curruum meorum ascendi excelsa montium in summitate Libani et succidi sublimes cedros eius electas abietes eius et ingressus sum usque ad terminos eius saltum Carmeli eius 24 ego succidi et bibi aquas alienas et siccavi vestigiis pedum meorum omnes aquas clausas 25 numquid non audisti quid ab initio fecerim ex diebus antiquis plasmavi illud et nunc adduxi eruntque in ruinam collium pugnantium civitates munitae 26 et qui sedent in eis humiles manu contremuerunt et confusi sunt facti sunt quasi faenum agri et virens herba tectorum quae arefacta est antequam veniret ad maturitatem 27 habitaculum tuum et egressum tuum et viam tuam ego praescivi et furorem tuum contra me 28 insanisti in me et superbia tua ascendit in aures meas ponam itaque circulum in naribus tuis et camum in labris tuis et reducam te in viam per quam venisti 29 tibi autem Ezechia hoc erit signum comede hoc anno quod reppereris in secundo autem anno quae sponte nascuntur porro in anno tertio seminate et metite plantate vineas et comedite fructum earum 30 et quodcumque reliquum fuerit de domo Iuda mittet radicem deorsum et faciet fructum sursum 31 de Hierusalem quippe egredientur reliquiae et quod salvetur de monte Sion zelus Domini exercituum faciet hoc 32 quam ob rem haec dicit Dominus de rege Assyriorum non ingredietur urbem hanc nec mittet in eam sagittam nec occupabit eam clypeus nec circumdabit eam munitio 33 per viam qua venit revertetur et civitatem hanc non ingredietur dicit Dominus 34 protegamque urbem hanc et salvabo eam propter me et propter David servum meum 35 factum est igitur in nocte illa venit angelus Domini et percussit castra Assyriorum centum octoginta quinque milia cumque diluculo surrexisset vidit omnia corpora mortuorum et recedens abiit 36 et reversus est Sennacherib rex Assyriorum et mansit in Nineve 37 cumque adoraret in templo Neserach deum suum Adramelech et Sarasar filii eius percusserunt eum gladio fugeruntque in terram Armeniorum et regnavit Eseraddon filius eius pro eo

20 in diebus illis aegrotavit Ezechias usque ad mortem et venit ad eum Esaias filius Amos prophetes dixitque ei haec dicit Dominus Deus praecipe domui tuae morieris enim et non vives 2 qui convertit faciem suam ad parietem et oravit Dominum dicens 3 obsecro Domine memento quomodo ambulaverim coram te in veritate et in corde perfecto et quod placitum est coram te fecerim flevit itaque Ezechias fletu magno 4 et antequam

egrederetur Esaias mediam partem atrii factus est sermo Domini ad eum dicens **5** revertere et dic Ezechiae duci populi mei haec dicit Dominus Deus David patris tui audivi orationem tuam vidi lacrimam tuam et ecce sanavi te die tertio ascendes templum Domini **6** et addam diebus tuis quindecim annos sed et de manu regis Assyriorum liberabo te et civitatem hanc et protegam urbem istam propter me et propter David servum meum **7** dixitque Esaias adferte massam ficorum quam cum adtulissent et posuissent super ulcus eius curatus est **8** dixerat autem Ezechias ad Esaiam quod erit signum quia Dominus me sanabit et quia ascensurus sum die tertio templum Domini **9** cui ait Esaias hoc erit signum a Domino quod facturus sit Dominus sermonem quem locutus est vis ut accedat umbra decem lineis an ut revertatur totidem gradibus **10** et ait Ezechias facile est umbram crescere decem lineis nec hoc volo ut fiat sed ut revertatur retrorsum decem gradibus **11** invocavit itaque Esaias propheta Dominum et reduxit umbram per lineas quibus iam descenderat in horologio Ahaz retrorsum decem gradibus **12** in tempore illo misit Berodach Baladan filius Baladan rex Babyloniorum litteras et munera ad Ezechiam audierat enim quod aegrotasset Ezechias **13** laetatus est autem in adventum eorum Ezechias et ostendit eis domum aromatum et aurum et argentum et pigmenta varia unguenta quoque et domum vasorum suorum et omnia quae habere potuerat in thesauris suis non fuit quod non monstraret eis Ezechias in domo sua et in omni potestate sua **14** venit autem Esaias propheta ad regem Ezechiam dixitque ei quid dixerunt viri isti aut unde venerunt ad te cui ait Ezechias de terra longinqua venerunt de Babylone **15** at ille respondit quid viderunt in domo tua ait Ezechias omnia quae sunt in domo mea viderunt nihil est quod non monstraverim eis in thesauris meis **16** dixit itaque Esaias Ezechiae audi sermonem Domini **17** ecce dies venient et auferentur omnia quae sunt in domo tua et quae condiderunt patres tui usque in diem hanc in Babylone non remanebit quicquam ait Dominus **18** sed et de filiis tuis qui egredientur ex te quos generabis tollentur et erunt eunuchi in palatio regis Babylonis **19** dixit Ezechias ad Esaiam bonus sermo Domini quem locutus est sit pax et veritas in diebus meis **20** reliqua autem sermonum Ezechiae et omnis fortitudo eius et quomodo fecerit piscinam et aquaeductum et introduxerit aquas in civitatem nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda **21** dormivitque Ezechias cum patribus suis et regnavit Manasses filius eius pro eo

21 duodecim annorum erat Manasses cum regnare coepisset et quinquaginta quinque annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Aphsiba **2** fecitque malum in conspectu Domini iuxta idola gentium quas delevit Dominus a facie filiorum Israhel **3** conversusque est et aedificavit excelsa quae dissipaverat Ezechias pater eius et erexit aras Baal et fecit lucos sicut fecerat Ahab rex Israhel et adoravit omnem militiam caeli et coluit eam **4** extruxitque aras in domo Domini de qua dixit Dominus in Hierusalem ponam nomen meum **5** et extruxit altaria universae militiae caeli in duobus atriis templi Domini **6** et transduxit filium suum per ignem et ariolatus est et observavit auguria et fecit pythones et aruspices multiplicavit ut faceret malum coram Domino et inritaret eum **7** posuit quoque idolum luci quem fecerat in templo Domini super quo locutus est Dominus ad David et ad Salomonem filium eius in templo hoc et in Hierusalem quam elegi de cunctis tribubus Israhel ponam nomen meum in sempiternum **8** et ultra non faciam commoveri pedem Israhel de terra quam dedi patribus eorum sic tamen si custodierint opere omnia quae praecepi eis et universam legem quam mandavit eis servus meus Moses **9** illi vero non audierunt sed seducti sunt a Manasse ut facerent malum super gentes quas contrivit Dominus a facie filiorum Israhel **10** locutusque est Dominus in manu servorum suorum prophetarum dicens **11** quia fecit Manasses rex Iuda abominationes istas pessimas super omnia quae fecerunt Amorrei ante eum et peccare fecit etiam Iudam in inmunditiis suis **12** propterea haec dicit Dominus Deus Israhel ecce ego inducam mala super Hierusalem et Iudam ut quicumque audierit tinniant ambae aures eius **13** et extendam super Hierusalem funiculum Samariae et pondus domus Ahab et delebo Hierusalem sicut deleri solent tabulae delens vertam et ducam crebrius stilum super faciem eius **14**

dimittam vero reliquias hereditatis meae et tradam eas in manu inimicorum eius eruntque in vastitate et rapina cunctis adversariis suis **15** eo quod fecerint malum coram me et perseveraverint inritantes me ex die qua egressi sunt patres eorum ex Aegypto usque ad diem hanc **16** insuper et sanguinem innoxium fudit Manasses multum nimis donec impleret Hierusalem usque ad os absque peccatis suis quibus peccare fecit Iudam ut faceret malum coram Domino **17** reliqua autem sermonum Manasse et universa quae fecit et peccatum eius quod peccavit nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda **18** dormivitque Manasses cum patribus suis et sepultus est in horto domus suae in horto Aza et regnavit Amon filius eius pro eo **19** viginti et duo annorum erat Amon cum regnare coepisset duobusque annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Mesallemeth filia Arus de Iethba **20** fecitque malum in conspectu Domini sicut fecerat Manasses pater eius **21** et ambulavit in omni via per quam ambulaverat pater eius servivitque inmunditiis quibus servierat pater suus et adoravit eas **22** et dereliquit Dominum Deum patrum suorum et non ambulavit in via Domini **23** tetenderuntque ei insidias servi sui et interfecerunt regem in domo sua **24** percussit autem populus terrae omnes qui coniuraverant contra regem Amon et constituerunt sibi regem Iosiam filium eius pro eo **25** reliqua autem sermonum Amon quae fecit nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda **26** sepelieruntque eum in sepulchro suo in horto Aza et regnavit Iosias filius eius pro eo

22 octo annorum erat Iosias cum regnare coepisset et triginta uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Idida filia Phadaia de Besecath **2** fecitque quod placitum erat coram Domino et ambulavit per omnes vias David patris sui non declinavit ad dextram sive ad sinistram **3** anno autem octavodecimo regis Iosiae misit rex Saphan filium Aslia filii Mesullam scribam templi Domini dicens ei **4** vade ad Helciam sacerdotem magnum ut confletur pecunia quae inlata est in templum Domini quam collegerunt ianitores a populo **5** deturque fabris per praepositos in domo Domini qui et distribuent eam his qui operantur in templo Domini ad instauranda sarta tecta templi **6** tignariis videlicet et cementariis et his qui interrupta conponunt et ut emantur ligna et lapides de lapidicinis ad instaurandum templum **7** verumtamen non supputetur eis argentum quod accipiunt sed in potestate habeant et in fide **8** dixit autem Helcias pontifex ad Saphan scribam librum legis repperi in domo Domini deditque Helcias volumen Saphan qui et legit illud **9** venit quoque Saphan scriba ad regem et renuntiavit ei quod praeceperat et ait conflaverunt servi tui pecuniam quae repperta est in domo Domini et dederunt ut distribueretur fabris a praefectis operum templi Domini **10** narravitque Saphan scriba regi dicens librum dedit mihi Helcias sacerdos quem cum legisset Saphan coram rege **11** et audisset rex verba libri legis Domini scidit vestimenta sua **12** et praecepit Helciae sacerdoti et Ahicham filio Saphan et Achobor filio Micha et Saphan scribae et Asaiae servo regis dicens **13** ite et consulite Dominum super me et super populo et super omni Iuda de verbis voluminis istius quod inventum est magna enim ira Domini succensa est contra nos quia non audierunt patres nostri verba libri huius ut facerent omne quod scriptum est nobis **14** ierunt itaque Helcias sacerdos et Ahicham et Achobor et Saphan et Asaia ad Oldam propheten uxorem Sellum filii Thecue filii Araas custodis vestium quae habitabat in Hierusalem in secunda locutique sunt ad eam **15** et illa respondit eis haec dicit Dominus Deus Israhel dicite viro qui misit vos ad me **16** haec dicit Dominus ecce ego adducam mala super locum hunc et super habitatores eius omnia verba legis quae legit rex Iuda **17** quia dereliquerunt me et sacrificaverunt diis alienis inritantes me in cunctis operibus manuum suarum et succendetur indignatio mea in loco hoc et non extinguetur **18** regi autem Iuda qui misit vos ut consuleretis Dominum sic dicetis haec dicit Dominus Deus Israhel pro eo quod audisti verba voluminis **19** et perterritum est cor tuum et humiliatus es coram Domino auditis sermonibus contra locum istum et habitatores eius quo videlicet fierent in stuporem et in maledictum et scidisti vestimenta tua et flevisti coram me et ego audivi ait Dominus **20** idcirco colligam te ad patres tuos et colligeris ad sepulchrum tuum in pace ut non videant oculi tui omnia mala quae inducturus sum super locum istum

23 et renuntiaverunt regi quod dixerat qui misit
et congregati sunt ad eum omnes senes Iuda
et Hierusalem **2** ascenditque rex templum Domini
et omnes viri Iuda universique qui habitant in
Hierusalem cum eo sacerdotes et prophetae et omnis
populus a parvo usque ad magnum legitque cunctis
audientibus omnia verba libri foederis qui inventus
est in domo Domini **3** stetitque rex super gradum et
percussit foedus coram Domino ut ambularent post
Dominum et custodirent praecepta eius et testimonia
et caerimonias in omni corde et in tota anima et
suscitarent verba foederis huius quae scripta erant in
libro illo adquievitque populus pacto **4** et praecepit
rex Helciae pontifici et sacerdotibus secundi ordinis
et ianitoribus ut proicerent de templo Domini omnia
vasa quae facta fuerant Baal et in luco et universae
militiae caeli et conbusit ea foris Hierusalem in
convalle Cedron et tulit pulverem eorum in Bethel
5 et delevit aruspices quos posuerant reges Iuda ad
sacrificandum in excelsis per civitates Iuda et in
circuitu Hierusalem et eos qui adolebant incensum
Baal et soli et lunae et duodecim signis et omni militiae
caeli **6** et efferri fecit lucum de domo Domini foras
Hierusalem in convalle Cedron et conbusit eum ibi
et redegit in pulverem et proiecit super sepulchrum
vulgi **7** destruxit quoque aediculas effeminatorum
quae erant in domo Domini pro quibus mulieres
texebant quasi domunculas luci **8** congregavitque
omnes sacerdotes de civitatibus Iuda et contaminavit
excelsa ubi sacrificabant sacerdotes de Gabaa usque
Bersabee et destruxit aras portarum in introitu ostii
Iosue principis civitatis quod erat ad sinistram portae
civitatis **9** verumtamen non ascendebant sacerdotes
excelsorum ad altare Domini in Hierusalem sed
tantum comedebant azyma in medio fratrum suorum
10 contaminavit quoque Thafeth quod est in convalle
filii Ennom ut nemo consecraret filium suum aut
filiam per ignem Moloch **11** abstulit quoque equos
quos dederant reges Iudae soli in introitu templi
Domini iuxta exedram Nathanmelech eunuchi qui
erat in Farurim currus autem solis conbusit igni
12 altaria quoque quae erant super tecta cenaculi
Ahaz quae fecerant reges Iuda et altaria quae fecerat
Manasses in duobus atriis templi Domini destruxit
rex et cucurrit inde et dispersit cinerem eorum in
torrentem Cedron **13** excelsa quoque quae erant in
Hierusalem ad dexteram partem montis Offensionis
quae aedificaverat Salomon rex Israhel Astharoth
idolo Sidoniorum et Chamos offensioni Moab et
Melchom abominationi filiorum Ammon polluit rex
14 et contrivit statuas et succidit lucos replevitque
loca eorum ossibus mortuorum **15** insuper et altare
quod erat in Bethel excelsum quod fecerat Hieroboam
filius Nabath qui peccare fecit Israhel et altare illud et
excelsum destruxit atque conbusit et comminuit in
pulverem succenditque etiam lucum **16** et conversus
Iosias vidit ibi sepulchra quae erant in monte misitque
et tulit ossa de sepulchris et conbusit ea super altare
et polluit illud iuxta verbum Domini quod locutus
est vir Dei qui praedixerat verba haec **17** et ait quis
est titulus ille quem video responderuntque ei cives
illius urbis sepulchrum est hominis Dei qui venit de
Iuda et praedixit verba haec quae fecisti super altare
Bethel **18** et ait dimittite eum nemo commoveat ossa
eius et intacta manserunt ossa illius cum ossibus
prophetae qui venerat de Samaria **19** insuper et omnia
fana excelsorum quae erant in civitatibus Samariae
quae fecerant reges Israhel ad inritandum Dominum
abstulit Iosias et fecit eis secundum omnia opera quae
fecerat in Bethel **20** et occidit universos sacerdotes
excelsorum qui erant ibi super altaria et conbusit
ossa humana super ea reversusque est Hierusalem **21**
et praecepit omni populo dicens facite phase Domino
Deo vestro secundum quod scriptum est in libro
foederis huius **22** nec enim factum est phase tale a
diebus iudicum qui iudicaverunt Israhel et omnium
dierum regum Israhel et regum Iuda **23** sicut in
octavodecimo anno regis Iosiae factum est phase istud
Domino in Hierusalem **24** sed et pythones et ariolos et
figuras idolorum et inmunditias abominationesque
quae fuerant in terra Iuda et in Hierusalem abstulit
Iosias ut statueret verba legis quae scripta sunt in
libro quem invenit Helcias sacerdos in templo Domini
25 similis illi non fuit ante eum rex qui reverteretur
ad Dominum in omni corde suo et in tota anima sua
et in universa virtute sua iuxta omnem legem Mosi
neque post eum surrexit similis illi **26** verumtamen
non est aversus Dominus ab ira furoris sui magni quo
iratus est furor eius contra Iudam propter inritationes
quibus provocaverat eum Manasses **27** dixit itaque

Dominus etiam Iudam auferam a facie mea sicut abstuli Israhel et proiciam civitatem hanc quam elegi Hierusalem et domum de qua dixi erit nomen meum ibi **28** reliqua autem verba Iosiae et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum Iuda **29** in diebus eius ascendit Pharao Necho rex Aegypti contra regem Assyriorum ad flumen Eufraten et abiit Iosias rex in occursum eius et occisus est in Mageddo cum vidisset eum **30** et portaverunt eum servi sui mortuum de Mageddo et pertulerunt in Hierusalem et sepelierunt eum in sepulchro suo tulitque populus terrae Ioahaz filium Iosiae et unxerunt eum et constituerunt eum regem pro patre suo **31** viginti trium annorum erat Ioahaz cum regnare coepisset et tribus mensibus regnavit in Hierusalem nomen matris eius Amithal filia Hieremiae de Lobna **32** et fecit malum coram Domino iuxta omnia quae fecerant patres eius **33** vinxitque eum Pharao Necho in Rebla quae est in terra Emath ne regnaret in Hierusalem et inposuit multam terrae centum talentis argenti et talento auri **34** regemque constituit Pharao Necho Eliachim filium Iosiae pro Iosia patre eius vertitque nomen eius Ioiachim porro Ioahaz tulit et duxit in Aegyptum **35** argentum autem et aurum dedit Ioiachim Pharaoni cum indixisset terrae per singulos ut conferretur iuxta praeceptum Pharaonis et unumquemque secundum vires suas exegit tam argentum quam aurum de populo terrae ut daret Pharaoni Necho **36** viginti quinque annorum erat Ioiachim cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Zebida filia Phadaia de Ruma **37** et fecit malum coram Domino iuxta omnia quae fecerant patres eius

24 in diebus eius ascendit Nabuchodonosor rex Babylonis et factus est ei Ioiachim servus tribus annis et rursum rebellavit contra eum **2** inmisitque ei Dominus latrunculos Chaldeorum et latrunculos Syriae latrunculos Moab et latrunculos filiorum Ammon et inmisit eos in Iudam ut disperderent eum iuxta verbum Domini quod locutus erat per servos suos prophetas **3** factum est autem hoc per verbum Domini contra Iudam ut auferret eum coram se propter peccata Manasse universa quae fecit **4** et propter sanguinem innoxium quem effudit et implevit Hierusalem cruore innocentium et ob hanc rem noluit Dominus propitiari **5** reliqua autem sermonum Ioiachim et universa quae fecit nonne haec scripta sunt in libro sermonum dierum regum Iuda et dormivit Ioiachim cum patribus suis **6** regnavitque Ioiachin filius eius pro eo **7** et ultra non addidit rex Aegypti ut egrederetur de terra sua tulerat enim rex Babylonis a rivo Aegypti usque ad fluvium Eufraten omnia quae fuerant regis Aegypti **8** decem et octo annorum erat Ioiachin cum regnare coepisset et tribus mensibus regnavit in Hierusalem nomen matris eius Naestha filia Helnathan de Hierusalem **9** et fecit malum coram Domino iuxta omnia quae fecerat pater eius **10** in tempore illo ascenderunt servi Nabuchodonosor regis Babylonis in Hierusalem et circumdata est urbs munitionibus **11** venitque Nabuchodonosor rex Babylonis ad civitatem cum servi eius obpugnarent eam **12** egressusque est Ioiachin rex Iuda ad regem Babylonis ipse et mater eius et servi eius et principes eius et eunuchi eius et suscepit eum rex Babylonis anno octavo regni sui **13** et protulit inde omnes thesauros domus Domini et thesauros domus regiae et concidit universa vasa aurea quae fecerat Salomon rex Israhel in templo Domini iuxta verbum Domini **14** et transtulit omnem Hierusalem et universos principes et omnes fortes exercitus decem milia in captivitatem et omnem artificem et clusorem nihilque relictum est exceptis pauperibus populi terrae **15** transtulit quoque Ioiachin in Babylonem et matrem regis et uxores regis et eunuchos eius et iudices terrae duxit in captivitatem de Hierusalem in Babylonem **16** et omnes viros robustos septem milia et artifices et clusores mille omnes viros fortes et bellatores duxitque eos rex Babylonis captivos in Babylonem **17** et constituit Matthaniam patruum eius pro eo inposuitque nomen ei Sedeciam **18** vicesimum et primum annum aetatis habebat Sedecias cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius erat Amithal filia Hieremiae de Lobna **19** et fecit malum coram Domino iuxta omnia quae fecerat Ioiachim **20** irascebatur enim Dominus contra Hierusalem et contra Iudam donec proiceret eos a facie sua recessitque Sedecias a rege Babylonis

25 factum est autem anno nono regni eius mense
decimo decima die mensis venit Nabuchodonosor
rex Babylonis ipse et omnis exercitus eius in
Hierusalem et circumdederunt eam et extruxerunt in
circuitu eius munitiones **2** et clausa est civitas atque
vallata usque ad undecimum annum regis Sedeciae **3**
nona die mensis praevaluitque fames in civitate nec
erat panis populo terrae **4** et interrupta est civitas
et omnes viri bellatores nocte fugerunt per viam
portae quae est inter duplicem murum ad hortum
regis porro Chaldei obsidebant in circuitu civitatem
fugit itaque per viam quae ducit ad campestria
solitudinis **5** et persecutus est exercitus Chaldeorum
regem conprehenditque eum in planitie Hiericho et
omnes bellatores qui erant cum eo dispersi sunt et
reliquerunt eum **6** adprehensum ergo regem duxerunt
ad regem Babylonis in Reblatha qui locutus est cum
eo iudicium **7** filios autem Sedeciae occidit coram
eo et oculos eius effodit vinxitque eum catenis et
adduxit in Babylonem **8** mense quinto septima die
mensis ipse est annus nonusdecimus regis Babylonis
venit Nabuzardan princeps exercitus servus regis
Babylonis Hierusalem **9** et succendit domum Domini et
domum regis et domos Hierusalem omnemque domum
conbusit igni **10** et muros Hierusalem in circuitu
destruxit omnis exercitus Chaldeorum qui erat cum
principe militum **11** reliquam autem populi partem qui
remanserat in civitate et perfugas qui transfugerant
ad regem Babylonis et reliquum vulgus transtulit
Nabuzardan princeps militiae **12** et de pauperibus
terrae reliquit vinitores et agricolas **13** columnas
autem aereas quae erant in templo Domini et bases et
mare aereum quod erat in domo Domini confregerunt
Chaldei et transtulerunt aes omnium in Babylonem **14**
ollas quoque aereas et trullas et tridentes et scyphos
et omnia vasa aerea in quibus ministrabant tulerunt
15 necnon turibula et fialas quae aurea aurea et
quae argentea argentea tulit princeps militiae **16**
id est columnas duas mare unum et bases quas
fecerat Salomon in templo Domini non erat pondus
aeris omnium vasorum **17** decem et octo cubitos
altitudinis habebat columna una et capitellum aereum
super se altitudinis trium cubitorum et reticulum et
malogranata super capitellum columnae omnia aerea
similem et columna secunda habebat ornatum **18**
tulit quoque princeps militiae Seraian sacerdotem
primum et Sophoniam sacerdotem secundum et tres
ianitores **19** et de civitate eunuchum unum qui erat
praefectus super viros bellatores et quinque viros
de his qui steterant coram rege quos repperit in
civitate et Sopher principem exercitus qui probabat
tirones de populo terrae et sex viros e vulgo qui
inventi fuerant in civitate **20** quos tollens Nabuzardan
princeps militum duxit ad regem Babylonis in Reblatha
21 percussitque eos rex Babylonis et interfecit in
Reblatha in terra Emath et translatus est Iuda de
terra sua **22** populo autem qui relictus erat in terra
Iuda quem dimiserat Nabuchodonosor rex Babylonis
praefecit Godoliam filium Ahicham filii Saphan **23**
quod cum audissent omnes duces militum ipsi et
viri qui erant cum eis videlicet quod constituisset
rex Babylonis Godoliam venerunt ad Godoliam in
Maspha Ismahel filius Nathaniae et Iohanan filius
Caree et Sareia filius Thenaameth Nethophathites
et Iezonias filius Maachathi ipsi et socii eorum
24 iuravitque eis Godolias et sociis eorum dicens
nolite timere servire Chaldeis manete in terra et
servite regi Babylonis et bene erit vobis **25** factum
est autem in mense septimo venit Ismahel filius
Nathaniae filii Elisama de semine regio et decem
viri cum eo percusseruntque Godoliam qui mortuus
est sed et Iudaeos et Chaldeos qui erant cum eo in
Maspha **26** consurgens autem omnis populus a parvo
usque ad magnum et principes militum venerunt in
Aegyptum timentes Chaldeos **27** factum est vero anno
tricesimo septimo transmigrationis Ioiachin regis
Iudae mense duodecimo vicesima septima die mensis
sublevavit Evilmerodach rex Babylonis anno quo
regnare coeperat caput Ioiachin regis Iuda de carcere
28 et locutus est ei benigna et posuit thronum eius
super thronum regum qui erant cum eo in Babylone
29 et mutavit vestes eius quas habuerat in carcere et
comedebat panem semper in conspectu eius cunctis
diebus vitae suae **30** annonam quoque constituit ei
absque intermissione quae et dabatur ei a rege per
singulos dies omnibus diebus vitae suae

I Paralipomenon

1 Adam Seth Enos **2** Cainan Malelehel Iared **3** Enoch Matusale Lamech **4** Noe Sem Ham et Iafeth **5** filii Iafeth Gomer Magog Madai et Iavan Thubal Mosoch Thiras **6** porro filii Gomer Aschenez et Rifath et Thogorma **7** filii autem Iavan Elisa et Tharsis Cetthim et Dodanim **8** filii Ham Chus et Mesraim Phut et Chanaan **9** filii autem Chus Saba et Evila Sabatha et Rechma et Sabathaca porro filii Rechma Saba et Dadan **10** Chus autem genuit Nemrod iste coepit esse potens in terra **11** Mesraim vero genuit Ludim et Anamim et Laabim et Nepthuim **12** Phethrosim quoque et Chasluim de quibus egressi sunt Philisthim et Capthurim **13** Chanaan vero genuit Sidonem primogenitum et Heth **14** Iebuseum quoque et Amorreum et Gergeseum **15** Evheumque et Aruceum et Asineum **16** Aradium quoque et Samareum et Ematheum **17** filii Sem Aelam et Assur et Arfaxad et Lud et Aram et Us et Hul et Gothor et Mosoch **18** Arfaxad autem genuit Sala qui et ipse genuit Heber **19** porro Heber nati sunt duo filii nomen uni Phaleg quia in diebus eius divisa est terra et nomen fratris eius Iectan **20** Iectan autem genuit Helmodad et Saleph et Asermoth et Iare **21** Aduram quoque et Uzal et Decla **22** Ebal etiam et Abimahel et Saba necnon **23** et Ophir et Evila et Iobab omnes isti filii Iectan **24** Sem Arfaxad Sale **25** Heber Phaleg Raau **26** Serug Nahor Thare **27** Abram iste est Abraham **28** filii autem Abraham Isaac et Ismahel **29** et hae generationes eorum primogenitus Ismahelis Nabaioth et Cedar et Adbeel et Mabsam **30** Masma et Duma Massa Adad et Thema **31** Iathur Naphis Cedma hii sunt filii Ismahelis **32** filii autem Cetthurae concubinae Abraham quos genuit Zamram Iecsan Madan Madian Iesboc Sue porro filii Iecsan Saba et Dadan **33** filii autem Madian Epha et Apher et Enoch et Abida et Eldaa omnes hii filii Cetthurae **34** generavit autem Abraham Isaac cuius fuerunt filii Esau et Israhel **35** filii Esau Eliphaz Rauhel Iaus Ialam Core **36** filii Eliphaz Theman Omer Sepphu Gethem Cenez Thamna Amalech **37** filii Rauhel Naath Zara Samma Maza **38** filii Seir Lothan Sobal Sebeon Ana Dison Eser Disan **39** filii Lothan Horri Humam soror autem Lothan fuit Thamna **40** filii Sobal Alian et Manaath et Ebal et Sepphi et Onam filii Sebeon Aia et Ana filii Ana Dison **41** filii Dison Amaran et Eseban et Iethran et Charan **42** filii Eser Balaan et Zaban et Iacan filii Dison Us et Aran **43** isti sunt reges qui imperaverunt in terra Edom antequam esset rex super filios Israhel Bale filius Beor et nomen civitatis eius Denaba **44** mortuus est autem Bale et regnavit pro eo Iobab filius Zare de Bosra **45** cumque et Iobab fuisset mortuus regnavit pro eo Husam de terra Themanorum **46** obiit quoque et Husam et regnavit pro eo Adad filius Badad qui percussit Madian in terra Moab et nomen civitatis eius Avith **47** cumque et Adad fuisset mortuus regnavit pro eo Semla de Masreca **48** sed et Semla mortuus est et regnavit pro eo Saul de Rooboth quae iuxta amnem sita est **49** mortuo quoque Saul regnavit pro eo Baalanan filius Achobor **50** sed et hic mortuus est et regnavit pro eo Adad cuius urbis fuit nomen Phou et appellata est uxor eius Mehetabel filia Matred filiae Mezaab **51** Adad autem mortuo duces pro regibus in Edom esse coeperunt dux Thamna dux Alva dux Ietheth **52** dux Oolibama dux Hela dux Phinon **53** dux Cenez dux Theman dux Mabsar **54** dux Magdihel dux Iram hii duces Edom

2 filii autem Israhel Ruben Symeon Levi Iuda Isachar et Zabulon **2** Dan Ioseph Beniamin Nepthali Gad Aser **3** filii Iuda Her Aunan Sela tres nati sunt ei de filia Sue Chananitidis fuit autem Her primogenitus Iuda malus coram Domino et occidit eum **4** Thamar autem nurus eius peperit ei Phares et Zara omnes ergo filii Iuda quinque **5** filii autem Phares Esrom et Hamul **6** filii quoque Zarae Zamri et Ethan et Eman Chalchal quoque et Darda simul quinque **7** filii Carmi Achar qui turbavit Israhel et peccavit in furto anathematis **8** filii Ethan Azarias **9** filii autem Esrom qui nati sunt ei Ieremahel et Ram et Chalubi **10** porro Ram genuit Aminadab Aminadab autem genuit Naasson principem filiorum Iuda **11** Naasson quoque genuit Salma de quo ortus est Boez **12** Boez vero genuit Obed qui et ipse genuit Isai **13** Isai autem genuit primogenitum Heliab secundum Abinadab tertium Samaa **14** quartum Nathanahel quintum Raddai **15** sextum Asom septimum David **16** quorum sorores fuerunt Sarvia et Abigail filii Sarviae Abisai Ioab et Asahel tres **17** Abigail autem genuit Amasa cuius pater fuit Iether Ismahelites **18** Chaleb vero filius

Esrom accepit uxorem nomine Azuba de qua genuit Ierioth fueruntque filii eius Iesar et Sobab et Ardon **19** cumque mortua fuisset Azuba accepit uxorem Chaleb Ephrath quae peperit ei Ur **20** porro Ur genuit Uri et Uri genuit Beselehel **21** post haec ingressus est Esrom ad filiam Machir patris Galaad et accepit eam cum esset annorum sexaginta quae peperit ei Segub **22** sed et Segub genuit Iair et possedit viginti tres civitates in terra Galaad **23** cepitque Gessur et Aram oppida Iair et Canath et viculos eius sexaginta civitatum omnes isti filii Machir patris Galaad **24** cum autem mortuus esset Esrom ingressus est Chaleb ad Ephrata habuit quoque Esrom uxorem Abia quae peperit ei Assur patrem Thecue **25** nati sunt autem filii Hieramehel primogeniti Esrom Ram primogenitus eius et Buna et Aran et Asom et Ahia **26** duxit quoque uxorem alteram Hieramehel nomine Atara quae fuit mater Onam **27** sed et filii Ram primogeniti Hieramehel fuerunt Moos et Iamin et Achar **28** Onam autem habuit filios Semmei et Iada filii autem Semmei Nadab et Abisur **29** nomen vero uxoris Abisur Abiail quae peperit Ahobban et Molid **30** filii autem Nadab fuerunt Saled et Apphaim mortuus est autem Saled absque liberis **31** filius vero Apphaim Iesi qui Iesi genuit Sesan porro Sesan genuit Oholi **32** filii autem Iada fratris Semmei Iether et Ionathan sed et Iether mortuus est absque liberis **33** porro Ionathan genuit Phaleth et Ziza isti fuerunt filii Hieramehel **34** Sesan autem non habuit filios sed filias et servum aegyptium nomine Ieraa **35** deditque ei filiam suam uxorem quae peperit ei Eththei **36** Eththei autem genuit Nathan et Nathan genuit Zabad **37** Zabad quoque genuit Ophlal et Ophlal genuit Obed **38** Obed genuit Ieu Ieu genuit Azariam **39** Azarias genuit Helles Helles genuit Elasa **40** Elasa genuit Sisamoi Sisamoi genuit Sellum **41** Sellum genuit Icamian Icamian genuit Elisama **42** filii autem Chaleb fratris Hieramehel Mosa primogenitus eius ipse est pater Ziph et filii Maresa patris Hebron **43** porro filii Hebron Core et Thapphu et Recem et Samma **44** Samma autem genuit Raam patrem Iercaam et Recem genuit Semmei **45** filius Semmei Maon et Maon pater Bethsur **46** Epha autem concubina Chaleb peperit Arran et Musa et Gezez porro Arran genuit Gezez **47** filii Iadai Regom et Iotham et Gesum et Phaleth et Epha et Saaph **48** concubina Chaleb Maacha peperit Saber et Tharana **49** genuit autem Saaph pater Madmena Sue patrem Machbena et patrem Gabaa filia vero Chaleb fuit Achsa **50** hii erant filii Chaleb filii Ur primogeniti Ephrata Sobal pater Cariathiarim **51** Salma pater Bethleem Ariph pater Bethgader **52** fuerunt autem filii Sobal patris Cariathiarim qui videbat dimidium requietionum **53** et de cognatione Cariathiarim Iethrei et Apphutei et Semathei et Maserei ex his egressi sunt Saraitae et Esthaolitae **54** filii Salma Bethleem et Netophathi coronae domus Ioab et dimidium requietionis Sarai **55** cognationes quoque scribarum habitantium in Iabis canentes atque resonantes et in tabernaculis commorantes hii sunt Cinei qui venerunt de calore patris domus Rechab

3 David vero hos habuit filios qui ei nati sunt in Hebron primogenitum Amnon ex Achinaam Iezrahelitide secundum Danihel de Abigail Carmelitide **2** tertium Absalom filium Maacha filiae Tholmei regis Gessur quartum Adoniam filium Aggith **3** quintum Saphatiam ex Abital sextum Iethraam de Egla uxore sua **4** sex ergo nati sunt ei in Hebron ubi regnavit septem annis et sex mensibus triginta autem et tribus annis regnavit in Hierusalem **5** porro in Hierusalem nati sunt ei filii Samaa et Sobab et Nathan et Salomon quattuor de Bethsabee filia Amihel **6** Iebaar quoque et Elisama **7** et Eliphalet et Noge et Napheg et Iaphie **8** necnon Elisama et Heliade et Eliphalet novem **9** omnes hii filii David absque filiis concubinarum habuerunt sororem Thamar **10** filius autem Salomonis Roboam cuius Abia filius genuit Asa de hoc quoque natus est Iosaphat **11** pater Ioram qui Ioram genuit Ohoziam ex quo ortus est Ioas **12** et huius Amasias filius genuit Azariam porro Azariae filius Ioatham **13** procreavit Achaz patrem Ezechiae de quo natus est Manasses **14** sed et Manasses genuit Amon patrem Iosiae **15** filii autem Iosiae fuerunt primogenitus Iohanan secundus Ioacim tertius Sedecias quartus Sellum **16** de Ioacim natus est Iechonias et Sedecias **17** filii Iechoniae fuerunt Asir Salathihel **18** Melchiram Phadaia Sennaser et Iecemia Sama et Nadabia **19** de Phadaia orti sunt Zorobabel et Semei Zorobabel genuit Mosollam Ananiam et Salomith sororem eorum **20** Asabamque et Ohol et Barachiam et Asadiam Iosabesed quinque **21** filius autem Ananiae Phaltias pater Ieseiae

cuius filius Raphaia huius quoque filius Arnam de quo natus est Obdia cuius filius fuit Sechenia **22** filius Secheniae Semeia cuius filii Attus et Iegal et Baria et Naaria et Saphat sex numero **23** filius Naariae Helioenai et Ezechias et Ezricam tres **24** filii Helioenai Oduia et Heliasub et Pheleia et Accub et Iohanan et Dalaia et Anani septem

4 filii Iuda Phares Esrom et Carmi et Ur et Subal **2** Reaia vero filius Subal genuit Ieth de quo nati sunt Ahimai et Laed hae cognationes Sarathi **3** ista quoque stirps Hetam Iezrahel et Iesema et Iedebos nomenque sororis eorum Asalelphuni **4** Phunihel autem pater Gedor et Ezer pater Osa isti sunt filii Ur primogeniti Ephrata patris Bethleem **5** Asur vero patris Thecue erant duae uxores Halaa et Naara **6** peperit autem ei Naara Oozam et Epher et Themani et Asthari isti sunt filii Naara **7** porro filii Halaa Sereth Isaar et Ethnan **8** Cos autem genuit Anob et Sobaba et cognationem Aral filii Arum **9** fuit autem Iabes inclitus prae fratribus suis et mater eius vocavit nomen illius Iabes dicens quia peperi eum in dolore **10** invocavit vero Iabes Deum Israhel dicens si benedicens benedixeris mihi et dilataveris terminos meos et fuerit manus tua mecum et feceris me a malitia non opprimi et praestitit Deus quae precatus est **11** Chaleb autem frater Suaa genuit Machir qui fuit pater Esthon **12** porro Esthon genuit Bethrapha et Phesse et Thena patrem urbis Naas hii sunt viri Recha **13** filii autem Cenez Othonihel et Saraia porro filii Othonihel Athath **14** et Maonathi genuit Ophra Saraias autem genuit Ioab patrem vallis Artificum ibi quippe artifices erant **15** filii vero Chaleb filii Iephonne Hir et Hela et Nahem filiique Hela et Cenez **16** filii quoque Iallelel Ziph et Zipha Thiria et Asrahel **17** et filii Ezra Iether et Mered et Epher et Ialon genuitque Mariam et Sammai et Iesba patrem Esthamo **18** uxor quoque eius Iudaia peperit Iared patrem Gedor et Heber patrem Soccho et Hicuthihel patrem Zano hii autem filii Beththiae filiae Pharaonis quam accepit Mered **19** et filii uxoris Odaiae sororis Naham patris Ceila Garmi et Esthamo qui fuit de Machathi **20** filii quoque Simon Amnon et Rena filius Anan et Thilon et filii Iesi Zoeth et Benzoeth **21** filii Sela filii Iuda Her pater Lecha et Laada pater Maresa et cognationes Domus operantium byssum in domo Iuramenti **22** et Qui stare fecit solem virique Mendacii et Securus et Incendens qui principes fuerunt in Moab et qui reversi sunt in Leem haec autem verba vetera **23** hii sunt figuli habitantes in plantationibus et in praesepibus apud regem in operibus eius commoratique sunt ibi **24** filii Symeon Namuhel et Iamin Iarib Zara Saul **25** Sellum filius eius Mabsam filius eius Masma filius eius **26** filii Masma Amuhel filius eius Zacchur filius eius Semei filius eius **27** filii Semei sedecim et filiae sex fratres autem eius non habuerunt filios multos et universa cognatio non potuit adaequare summam filiorum Iuda **28** habitaverunt autem in Bersabee et Molada et Asarsual **29** et in Ballaa et in Asom et in Tholad **30** et in Bathuhel et in Orma et in Siceleg **31** et in Bethmarchaboth et in Asarsusim et in Bethberai et in Saarim hae civitates eorum usque ad regem David **32** villae quoque eorum Etham et Aen et Remmon et Thochen et Asan civitates quinque **33** et universi viculi eorum per circuitum civitatum istarum usque ad Baal haec est habitatio eorum et sedum distributio **34** Masobab quoque et Iemlech et Iosa filius Amasiae **35** et Iohel et Ieu filius Iosabiae filii Saraiae filii Asihel **36** et Helioenai et Iacoba et Isuaia et Asaia et Adihel et Isimihel et Banaia **37** Ziza quoque filius Sephei filii Allon filii Idaia filii Semri filii Samaia **38** isti sunt nominati principes in cognationibus suis et in domo adfinitatum suarum multiplicati sunt vehementer **39** et profecti sunt ut ingrederentur in Gador usque ad orientem vallis et ut quaererent pascua gregibus suis **40** inveneruntque pascuas uberes et valde bonas et terram latissimam et quietam et fertilem in qua ante habitaverunt de stirpe Ham **41** hii ergo venerunt quos supra descripsimus nominatim in diebus Ezechiae regis Iuda et percusserunt tabernacula eorum et habitatores qui inventi fuerant ibi et deleverunt eos usque in praesentem diem habitaveruntque pro eis quoniam uberrimas ibidem pascuas reppererunt **42** de filiis quoque Symeon abierunt in montem Seir viri quingenti habentes principes Phaltiam et Nahariam et Raphaiam et Ozihel filios Iesi **43** et percusserunt reliquias quae evadere potuerant Amalechitarum et habitaverunt ibi pro eis usque ad diem hanc

5 filii quoque Ruben primogeniti Israhel ipse quippe fuit primogenitus eius sed cum violasset torum patris sui data sunt primogenita eius filiis Ioseph filii Israhel et non est ille reputatus in primogenitum **2** porro Iudas qui erat fortissimus inter fratres suos de stirpe eius principes germinati sunt primogenita autem reputata sunt Ioseph **3** filii ergo Ruben primogeniti Israhel Enoch et Phallu Esrom et Charmi **4** filii Iohel Samaia filius eius Gog filius eius Semei filius eius **5** Micha filius eius Reeia filius eius Baal filius eius **6** Beera filius eius quem captivum duxit Theglathphalnasar rex Assyriorum et fuit princeps in tribu Ruben **7** fratres autem eius et universa cognatio quando numerabantur per familias suas habuerunt principes Ieihel et Zachariam **8** porro Bala filius Azaz filii Samma filii Iohel ipse habitavit in Aroer usque ad Nebo et Beelmeon **9** contra orientalem quoque plagam habitavit usque ad introitum heremi et flumen Eufraten multum quippe iumentorum numerum possidebat in terra Galaad **10** in diebus autem Saul proeliati sunt contra Agareos et interfecerunt illos habitaveruntque pro eis in tabernaculis eorum in omni plaga quae respicit ad orientem Galaad **11** filii vero Gad e regione eorum habitaverunt in terra Basan usque Selcha **12** Iohel in capite et Saphan secundus Ianai autem et Saphat in Basan **13** fratres vero eorum secundum domos cognationum suarum Michahel et Mosollam et Sebe et Iori et Iachan et Zie et Heber septem **14** hii filii Abiahil filii Uri filii Iaro filii Galaad filii Michahel filii Iesesi filii Ieddo filii Buz **15** fratres quoque filii Abdihel filii Guni princeps domus in familiis suis **16** et habitaverunt in Galaad et in Basan et in viculis eius et in cunctis suburbanis Saron usque ad terminos **17** omnes hii numerati sunt in diebus Ioatham regis Iuda et in diebus Hieroboam regis Israhel **18** filii Ruben et Gad et dimidiae tribus Manasse viri bellatores scuta portantes et gladios et tendentes arcum eruditique ad proelia quadraginta quattuor milia et septingenti sexaginta procedentes ad pugnam **19** dimicaverunt contra Agarenos Iturei vero et Naphei et Nodab **20** praebuerunt eis auxilium traditique sunt in manus eorum Agareni et universi qui fuerant cum eis quia Deum invocaverunt cum proeliarentur et exaudivit eos eo quod credidissent in eum **21** ceperuntque omnia quae possederant camelorum quinquaginta milia et ovium ducenta quinquaginta milia asinos duo milia et animas hominum centum milia **22** vulnerati autem multi corruerunt fuit enim bellum Domini habitaveruntque pro eis usque ad transmigrationem **23** filii quoque dimidiae tribus Manasse possederunt terram a finibus Basan usque Baalhermon et Sanir et montem Hermon ingens quippe numerus erat **24** et hii fuerunt principes domus cognationis eorum Epher et Iesi et Helihel Ezrihel et Hieremia et Odoia et Iedihel viri fortissimi et potentes et nominati duces in familiis suis **25** reliquerunt autem Deum patrum suorum et fornicati sunt post deos populorum terrae quos abstulit Dominus coram eis **26** et suscitavit Deus Israhel spiritum Ful regis Assyriorum et spiritum Theglathphalnasar regis Assur et transtulit Ruben et Gad et dimidium tribus Manasse et adduxit eos in Alae et Abor et Ara et fluvium Gozan usque ad diem hanc

6 filii Levi Gersom Caath Merari **2** filii Caath Amram Isaar Hebron et Ozihel **3** filii Amram Aaron Moses et Maria filii Aaron Nadab et Abiu Eleazar et Ithamar **4** Eleazar genuit Finees et Finees genuit Abisue **5** Abisue vero genuit Bocci et Bocci genuit Ozi **6** Ozi genuit Zaraiam et Zaraias genuit Meraioth **7** porro Meraioth genuit Amariam et Amarias genuit Ahitob **8** Ahitob genuit Sadoc Sadoc genuit Achimaas **9** Achimaas genuit Azariam Azarias genuit Iohanan **10** Iohanan genuit Azariam ipse est qui sacerdotio functus est in domo quam aedificavit Salomon in Hierusalem **11** genuit autem Azarias Amariam et Amarias genuit Ahitob **12** Ahitob genuit Sadoc et Sadoc genuit Sellum **13** Sellum genuit Helciam et Helcias genuit Azariam **14** Azarias genuit Saraiam et Saraias genuit Iosedec **15** porro Iosedec egressus est quando transtulit Dominus Iudam et Hierusalem per manus Nabuchodonosor **16** filii ergo Levi Gersom Caath et Merari **17** et haec nomina filiorum Gersom Lobeni et Semei **18** filii Caath Amram et Isaar et Hebron et Ozihel **19** filii Merari Mooli et Musi hae autem cognationes Levi secundum familias eorum **20** Gersom Lobeni filius eius Iaath filius eius Zamma filius eius **21** Ioaa filius eius Addo filius eius Zara filius eius Iethrai filius eius **22** filii Caath Aminadab filius eius Core filius eius Asir filius

eius 23 Helcana filius eius Abiasaph filius eius Asir filius eius 24 Thaath filius eius Urihel filius eius Ozias filius eius Saul filius eius 25 filii Helcana Amasai et Ahimoth 26 Helcana filii Helcana Sophai filius eius Naath filius eius 27 Heliab filius eius Hieroam filius eius Helcana filius eius 28 filii Samuhel primogenitus Vasseni et Abia 29 filii autem Merari Mooli Lobeni filius eius Semei filius eius Oza filius eius 30 Samaa filius eius Aggia filius eius Asaia filius eius 31 isti sunt quos constituit David super cantores domus Domini ex quo conlocata est arca 32 et ministrabant coram tabernaculo testimonii canentes donec aedificaret Salomon domum Domini in Hierusalem stabant autem iuxta ordinem suum in ministerio 33 hii vero sunt qui adsistebant cum filiis suis de filiis Caath Heman cantor filius Iohel filii Samuhel 34 filii Helcana filii Hieroam filii Helihel filii Thou 35 filii Suph filii Helcana filii Maath filii Amasai 36 filii Helcana filii Iohel filii Azariae filii Sophoniae 37 filii Thaath filii Asir filii Abiasaph filii Core 38 filii Isaar filii Caath filii Levi filii Israhel 39 et fratres eius Asaph qui stabat a dextris eius Asaph filius Barachiae filii Samaa 40 filii Michahel filii Basiae filii Melchiae 41 filii Athnai filii Zara filii Adaia 42 filii Ethan filii Zamma filii Semei 43 filii Ieth filii Gersom filii Levi 44 filii autem Merari fratres eorum ad sinistram Ethan filius Cusi filii Abdi filii Maloch 45 filii Asabiae filii Amasiae filii Helciae 46 filii Amasai filii Bonni filii Somer 47 filii Mooli filii Musi filii Merari filii Levi 48 fratres quoque eorum Levitae qui ordinati sunt in cunctum ministerium tabernaculi domus Domini 49 Aaron vero et filii eius adolebant incensum super altare holocausti et super altare thymiamatis in omne opus sancti sanctorum et ut precarentur pro Israhel iuxta omnia quae praecepit Moses servus Dei 50 hii sunt autem filii Aaron Eleazar filius eius Finees filius eius Abisue filius eius 51 Bocci filius eius Ozi filius eius Zaraia filius eius 52 Meraioth filius eius Amaria filius eius Ahitob filius eius 53 Sadoc filius eius Achimaas filius eius 54 et haec habitacula eorum per vicos atque confinia filiorum scilicet Aaron iuxta cognationes Caathitarum ipsis enim sorte contigerat 55 dederunt igitur eis Hebron in terra Iuda et suburbana eius per circuitum 56 agros autem civitatis et villas Chaleb filio Iephonne 57 porro filiis Aaron dederunt civitates ad confugiendum Hebron et Lobna et suburbana eius 58 Iether quoque et Esthmo cum suburbanis suis sed et Helon et Dabir cum suburbanis suis 59 Asan quoque et Bethsemes et suburbana eorum 60 de tribu autem Beniamin Gabee et suburbana eius et Almath cum suburbanis suis Anathoth quoque cum suburbanis suis omnes civitates tredecim per cognationes suas 61 filiis autem Caath residuis de cognatione sua dederunt ex dimidia tribu Manasse in possessionem urbes decem 62 porro filiis Gersom per cognationes suas de tribu Isachar et de tribu Aser et de tribu Nepthali et de tribu Manasse in Basan urbes tredecim 63 filiis autem Merari per cognationes suas de tribu Ruben et de tribu Gad et de tribu Zabulon dederunt sorte civitates duodecim 64 dederunt quoque filii Israhel Levitis civitates et suburbana earum 65 dederuntque per sortem ex tribu filiorum Iuda et ex tribu filiorum Symeon et ex tribu filiorum Beniamin urbes has quas vocaverunt nominibus suis 66 et his qui erant ex cognatione filiorum Caath fueruntque civitates in terminis eorum de tribu Ephraim 67 dederunt ergo eis urbes ad confugiendum Sychem cum suburbanis suis in monte Ephraim et Gazer cum suburbanis suis 68 Hicmaam quoque cum suburbanis suis et Bethoron similiter 69 necnon et Helon cum suburbanis suis et Gethremmon in eundem modum 70 porro ex dimidia tribu Manasse Aner et suburbana eius Balaam et suburbana eius his videlicet qui de cognatione filiorum Caath reliqui erant 71 filiis autem Gersom de cognatione dimidiae tribus Manasse Gaulon in Basan et suburbana eius et Astharoth cum suburbanis suis 72 de tribu Isachar Cedes et suburbana eius et Dabereth cum suburbanis suis 73 Ramoth quoque et suburbana illius et Anem cum suburbanis suis 74 de tribu vero Aser Masal cum suburbanis suis et Abdon similiter 75 Acac quoque et suburbana eius et Roob cum suburbanis suis 76 porro de tribu Nepthali Cedes in Galilea et suburbana eius Amon cum suburbanis suis et Cariathaim et suburbana eius 77 filiis autem Merari residuis de tribu Zabulon Remmono et suburbana eius et Thabor cum suburbanis suis 78 trans Iordanem quoque ex adverso Hiericho contra orientem Iordanis de tribu Ruben Bosor in solitudine cum suburbanis suis et Iasa cum suburbanis suis 79 Cademoth quoque et suburbana eius et Miphaath cum suburbanis suis 80 necnon de

tribu Gad Ramoth in Galaad et suburbana eius et Manaim cum suburbanis suis 81 sed et Esbon cum suburbanis eius et Iezer cum suburbanis suis

7 porro filii Isachar Thola et Phua Iasub et Samaron quattuor 2 filii Thola Ozi et Raphaia et Ierihel et Iemai et Iebsem et Samuhel principes per domos cognationum suarum de stirpe Thola viri fortissimi numerati sunt in diebus David viginti duo milia sescenti 3 filii Ozi Iezraia de quo nati sunt Michahel et Obadia et Iohel et Iesia quinque omnes principes 4 cumque eis per familias et populos suos accincti ad proelium viri fortissimi triginta sex milia multas enim habuere uxores et filios 5 fratresque eorum per omnem cognationem Isachar robustissimi ad pugnandum octoginta septem milia numerati sunt 6 Beniamin Bale et Bochor et Iadihel tres 7 filii Bale Esbon et Ozi et Ozihel et Ierimoth et Urai quinque principes familiarum et ad pugnandum robustissimi numerus autem eorum viginti duo milia et triginta quattuor 8 porro filii Bochor Zamira et Ioas et Eliezer et Helioenai et Amri et Ierimoth et Abia et Anathoth et Almathan omnes hii filii Bochor 9 numerati sunt autem per familias suas principes cognationum ad bella fortissimi viginti milia et ducenti 10 porro filii Iadihel Balan filii autem Balan Hieus et Beniamin et Ahoth et Chanana et Iothan et Tharsis et Haisaar 11 omnes hii filii Iadihel principes cognationum suarum viri fortissimi decem et septem milia et ducenti ad proelium procedentes 12 Sephan quoque et Apham filii Hir et Asim filii Aer 13 filii autem Nepthali Iasihel et Guni et Asar et Sellum filii Balaa 14 porro filius Manasse Esrihel concubinaque eius syra peperit Machir patrem Galaad 15 Machir autem accepit uxores filiis suis Happhim et Sepham et habuit sororem nomine Maacha nomen autem secundi Salphaad nataeque sunt Salphaad filiae 16 et peperit Maacha uxor Machir filium vocavitque nomen eius Phares porro nomen fratris eius Sares et filii eius Ulam et Recem 17 filius autem Ulam Badan hii sunt filii Galaad filii Machir filii Manasse 18 soror autem eius Regina peperit virum Decorum et Abiezer et Moola 19 erant autem filii Semida Ahin et Sechem et Leci et Aniam 20 filii autem Ephraim Suthala Bareth filius eius Thaath filius eius Elada filius eius Thaath filius eius et huius filius Zabad 21 et huius filius Suthala et huius filius Ezer et Elad occiderunt autem eos viri Geth indigenae quia descenderant ut invaderent possessiones eorum 22 luxit igitur Ephraim pater eorum multis diebus et venerunt fratres eius ut consolarentur eum 23 ingressusque est ad uxorem suam quae concepit et peperit filium et vocavit nomen eius Beria eo quod in malis domus eius ortus esset 24 filia autem eius fuit Sara quae aedificavit Bethoron inferiorem et superiorem et Ozensara 25 porro filius eius Rapha et Reseph et Thale de quo natus est Thaan 26 qui genuit Laadan huius quoque filius Ammiud genuit Elisama 27 de quo ortus est Nun qui habuit filium Iosue 28 possessio autem eorum et habitatio Bethel cum filiabus suis et contra orientem Noran ad occidentalem plagam Gazer et filiae eius Sychem quoque cum filiabus suis usque Aza et filias eius 29 iuxta filios quoque Manasse Bethsan et filias eius Thanach et filias eius Mageddo et filias eius Dor et filias eius in his habitaverunt filii Ioseph filii Israhel 30 filii Aser Iomna et Iesua et Isui et Baria et Sara soror eorum 31 filii autem Baria Heber et Melchihel ipse est pater Barzaith 32 Heber autem genuit Iephlat et Somer et Otham et Suaa sororem eorum 33 filii Iephlat Phosech et Chamaal et Asoth hii filii Iephlat 34 porro filii Somer Ahi et Roaga et Iaba et Aram 35 filii autem Helem fratris eius Supha et Iemna et Selles et Amal 36 filii Supha Sue Arnaphed et Sual et Beri et Iamra 37 Bosor et Od et Samma et Salusa et Iethran et Bera 38 filii Iether Iephonne et Phaspha et Ara 39 filii autem Olla Aree et Anihel et Resia 40 omnes hii filii Aser principes cognationum electi atque fortissimi duces ducum numerus autem eorum aetatis quae apta esset ad bellum viginti sex milia

8 Beniamin autem genuit Bale primogenitum suum Asbal secundum Ohora tertium 2 Nuaha quartum et Rapha quintum 3 fueruntque filii Bale Addaor et Gera et Abiud 4 Abisue quoque et Neman et Ahoe 5 sed et Gera et Sephuphan et Uram 6 hii sunt filii Aod principes cognationum habitantium in Gabaa qui translati sunt in Manath 7 Nooman autem et Achia et Gera ipse transtulit eos et genuit Oza et Ahiud 8 porro Saarim genuit in regione Moab postquam dimisit Usim et Bara uxores suas 9 genuit autem de

Edes uxore sua Iobab et Sebia et Mosa et Molchom **10** Iehus quoque et Sechia et Marma hii sunt filii eius principes in familiis suis **11** Meusim vero genuit Abitob et Elphaal **12** porro filii Elphaal Heber et Misaam et Samad hic aedificavit Ono et Lod et filias eius **13** Bara autem et Samma principes cognationum habitantium in Aialon hii fugaverunt habitatores Geth **14** et Haio et Sesac et Ierimoth **15** et Zabadia et Arod et Eder **16** Michahel quoque et Iespha et Ioaa filii Baria **17** et Zabadia et Mosollam et Ezeci et Heber **18** et Iesamari et Iezlia et Iobab filii Elphaal **19** et Iacim et Zechri et Zabdi **20** et Helioenai et Selethai et Helihel **21** et Adaia et Baraia et Samarath filii Semei **22** et Iesphan et Heber et Helihel **23** et Abdon et Zechri et Hanan **24** et Anania et Ailam et Anathothia **25** et Iephdaia et Phanuhel filii Sesac **26** et Samsari et Sooria et Otholia **27** et Iersia et Helia et Zechri filii Ieroam **28** hii patriarchae et cognationum principes qui habitaverunt in Hierusalem **29** in Gabaon autem habitaverunt Abigabaon et nomen uxoris eius Maacha **30** filiusque eius primogenitus Abdon et Sur et Cis et Baal et Nadab **31** Gedor quoque et Ahio et Zacher **32** et Macelloth genuit Samaa habitaveruntque ex adverso fratrum suorum in Hierusalem cum fratribus suis **33** Ner autem genuit Cis et Cis genuit Saul porro Saul genuit Ionathan et Melchisuae et Abinadab et Esbaal **34** filius autem Ionathan Meribbaal et Meribbaal genuit Micha **35** filii Micha Phithon et Melech et Thara et Ahaz **36** et Ahaz genuit Ioada et Ioada genuit Almoth et Azmoth et Zamari porro Zamari genuit Mosa **37** et Mosa genuit Baana cuius filius fuit Rapha de quo ortus est Elasa qui genuit Asel **38** porro Asel sex filii fuere his nominibus Ezricam Bochru Ismahel Saria Abadia Anan omnes hii filii Asel **39** filii autem Esec fratris eius Ulam primogenitus et Us secundus et Eliphalet tertius **40** fueruntque filii Ulam viri robustissimi et magno robore tendentes arcum et multos habentes filios ac nepotes usque ad centum quinquaginta omnes hii filii Beniamin

9 universus ergo Israhel dinumeratus est et summa eorum scripta est in libro regum Israhel et Iuda translatique sunt in Babylonem propter delictum suum **2** qui autem habitaverunt primi in possessionibus et in urbibus suis Israhel et sacerdotes Levitae et Nathinnei **3** commorati sunt in Hierusalem de filiis Iuda et de filiis Beniamin de filiis quoque Ephraim et Manasse **4** Othei filius Amiud filius Emri filii Omrai filii Bonni de filiis Phares filii Iuda **5** et de Siloni Asaia primogenitus et filii eius **6** de filiis autem Zara Ieuhel et fratres eorum sescenti nonaginta **7** porro de filiis Beniamin Salo filius Mosollam filii Oduia filii Asana **8** et Iobania filius Hieroam et Hela filius Ozi filii Mochori et Mosollam filius Saphatiae filii Rahuhel filii Iebaniae **9** et fratres eorum per familias suas nongenti quinquaginta sex omnes hii principes cognationum per domos patrum suorum **10** de sacerdotibus autem Iedaia Ioiarib et Iachin **11** Azarias quoque filius Helciae filii Mosollam filii Sadoc filii Maraioth filii Ahitob pontifex domus Dei **12** porro Adaias filius Hieroam filii Phasor filii Melchia et Masaia filius Adihel filii Iezra filii Mosollam filii Mosollamoth filii Emmer **13** fratres quoque eorum principes per familias suas mille septingenti sexaginta fortissimi robore ad faciendum opus ministerii in domo Dei **14** de Levitis autem Semeia filius Assub filii Ezricam filii Asebiu de filiis Merari **15** Bacbacar quoque carpentarius et Galal et Mathania filius Micha filii Zechri filii Asaph **16** et Obdia filius Semeiae filii Galal filii Idithun et Barachia filius Asa filii Helcana qui habitavit in atriis Netophathi **17** ianitores autem Sellum et Acub et Telmon et Ahiman et frater eorum Sellum princeps **18** usque ad illud tempus in porta Regis ad orientem observabant per vices suas de filiis Levi **19** Sellum vero filius Core filii Abiasaph filii Core cum fratribus suis et domo patris sui hii sunt Coritae super opera ministerii custodes vestibulorum tabernaculi et familiae eorum per vices castrorum Domini custodientes introitum **20** Finees autem filius Eleazar erat dux eorum coram Domino **21** porro Zaccharias filius Mosollamia ianitor portae tabernaculi testimonii **22** omnes hii electi in ostiarios per portas ducenti duodecim et descripti in villis propriis quos constituerunt David et Samuhel videns in fide sua **23** tam ipsos quam filios eorum in ostiis domus Domini et in tabernaculo vicibus suis **24** per quattuor ventos erant ostiarii id est ad orientem et ad occidentem ad aquilonem et ad austrum **25** fratres autem eorum in viculis morabantur et veniebant in sabbatis suis de tempore usque ad tempus **26** his quattuor Levitis

creditus erat omnis numerus ianitorum et erant super exedras et thesauros domus Domini 27 per gyrum quoque templi Domini morabantur in custodiis suis ut cum tempus fuisset ipsi mane aperirent fores 28 de horum grege erant et super vasa ministerii ad numerum enim et inferebantur vasa et efferebantur 29 de ipsis et qui credita habebant utensilia sanctuarii praeerant similae et vino et oleo et turi et aromatibus 30 filii autem sacerdotum unguenta ex aromatibus conficiebant 31 et Matthathias Levites primogenitus Sellum Coritae praefectus erat eorum quae in sartagine frigebantur 32 porro de filiis Caath fratribus eorum super panes erant propositionis ut semper novos per singula sabbata praepararent 33 hii sunt principes cantorum per familias Levitarum qui in exedris morabantur ita ut die et nocte iugiter suo ministerio deservirent 34 capita Levitarum per familias suas principes manserunt in Hierusalem 35 in Gabaon autem commorati sunt pater Gabaon Iaihel et nomen uxoris eius Maacha 36 filius primogenitus eius Abdon et Sur et Cis et Baal et Ner et Nadab 37 Gedor quoque et Ahio et Zaccharias et Macelloth 38 porro Macelloth genuit Semmaam isti habitaverunt e regione fratrum suorum in Hierusalem cum fratribus suis 39 Ner autem genuit Cis et Cis genuit Saul et Saul genuit Ionathan et Melchisuae et Abinadab et Esbaal 40 filius autem Ionathan Meribbaal et Meribbaal genuit Micha 41 porro filii Micha Phiton et Malech et Thara 42 Ahaz autem genuit Iara et Iara genuit Alamath et Azmoth et Zamri et Zamri genuit Mosa 43 Mosa vero genuit Baana cuius filius Raphaia genuit Elasa de quo ortus est Esel 44 porro Esel sex filios habuit his nominibus Ezricam Bochru Ismahel Saria Obdia Anan hii filii Esel

10 Philisthim autem pugnabant contra Israhel fugeruntque viri Israhel Palestinos et ceciderunt vulnerati in monte Gelboe 2 cumque adpropinquassent Philisthei persequentes Saul et filios eius percusserunt Ionathan et Abinadab et Melchisuae filios Saul 3 et adgravatum est proelium contra Saul inveneruntque eum sagittarii et vulneraverunt iaculis 4 et dixit Saul ad armigerum suum evagina gladium tuum et interfice me ne forte veniant incircumcisi isti et inludant mihi noluit autem armiger eius hoc facere timore perterritus arripuit igitur Saul ensem et inruit in eum 5 quod cum vidisset armiger eius videlicet mortuum esse Saul inruit etiam ipse in gladium suum et mortuus est 6 interiit ergo Saul et tres filii eius et omnis domus illius pariter concidit 7 quod cum vidissent viri Israhel qui habitabant in campestribus fugerunt et Saul ac filiis eius mortuis dereliquerunt urbes suas et huc illucque dispersi sunt veneruntque Philisthim et habitaverunt in eis 8 die igitur altero detrahentes Philisthim spolia caesorum invenerunt Saul et filios eius iacentes in monte Gelboe 9 cumque spoliassent eum et amputassent caput armisque nudassent miserunt in terram suam ut circumferretur et ostenderetur idolorum templis et populis 10 arma autem eius consecraverunt in fano dei sui et caput adfixerunt in templo Dagon 11 hoc cum audissent viri Iabesgalaad omnia scilicet quae Philisthim fecerunt super Saul 12 consurrexerunt singuli virorum fortium et tulerunt cadavera Saul et filiorum eius adtuleruntque ea in Iabes et sepelierunt ossa eorum subter quercum quae erat in Iabes et ieiunaverunt septem diebus 13 mortuus est ergo Saul propter iniquitates suas eo quod praevaricatus sit mandatum Domini quod praeceperat et non custodierit illud sed insuper etiam pythonissam consuluerit 14 nec speraverit in Domino propter quod et interfecit eum et transtulit regnum eius ad David filium Isai

11 congregatus est igitur omnis Israhel ad David in Hebron dicens os tuum sumus et caro tua 2 heri quoque et nudius tertius cum adhuc regnaret Saul tu eras qui educebas et introducebas Israhel tibi enim dixit Dominus Deus tuus tu pasces populum meum Israhel et tu eris princeps super eum 3 venerunt ergo omnes maiores natu Israhel ad regem in Hebron et iniit David cum eis foedus coram Domino unxeruntque eum regem super Israhel iuxta sermonem Domini quem locutus est in manu Samuhel 4 abiit quoque David et omnis Israhel in Hierusalem haec est Iebus ubi erant Iebusei habitatores terrae 5 dixeruntque qui habitabant in Iebus ad David non ingredieris huc porro David cepit arcem Sion quae est civitas David 6 dixitque omnis qui percusserit Iebuseum in primis erit princeps et dux ascendit igitur primus Ioab filius Sarviae et factus est princeps 7 habitavit

autem David in arce et idcirco appellata est civitas David 8 aedificavitque urbem in circuitu a Mello usque ad gyrum Ioab autem reliqua urbis extruxit 9 proficiebatque David vadens et crescens et Dominus exercituum erat cum eo 10 hii principes virorum fortium David qui adiuverunt eum ut rex fieret super omnem Israhel iuxta verbum Domini quod locutus est ad Israhel 11 et iste numerus robustorum David Iesbaam filius Achamoni princeps inter triginta iste levavit hastam suam super trecentos vulneratos una vice 12 et post eum Eleazar filius patrui eius Ahoites qui erat inter tres potentes 13 iste fuit cum David in Aphesdommim quando Philisthim congregati sunt ad locum illum in proelium et erat ager regionis illius plenus hordeo fugeratque populus a facie Philisthinorum 14 hic stetit in medio agri et defendit eum cumque percussisset Philistheos dedit Dominus salutem magnam populo suo 15 descenderunt autem tres de triginta principibus ad petram in qua erat David ad speluncam Odollam quando Philisthim fuerant castrametati in valle Raphaim 16 porro David erat in praesidio et statio Philisthinorum in Bethleem 17 desideravit igitur David et dixit o si quis daret mihi aquam de cisterna Bethleem quae est in porta 18 tres ergo isti per media castra Philisthinorum perrexerunt et hauserunt aquam de cisterna Bethleem quae erat in porta et adtulerunt ad David ut biberet qui noluit sed magis libavit illam Domino 19 dicens absit ut in conspectu Dei mei hoc faciam et sanguinem virorum istorum bibam quia in periculo animarum suarum adtulerunt mihi aquam et ob hanc causam noluit bibere haec fecerunt tres robustissimi 20 Abisai quoque frater Ioab ipse erat princeps trium et ipse levavit hastam suam contra trecentos vulneratos et ipse erat inter tres nominatissimus 21 inter tres secundos inclitus et princeps eorum verumtamen usque ad tres primos non pervenerat 22 Banaia filius Ioiadae viri robustissimi qui multa opera perpetrarat de Capsehel ipse percussit duos Arihel Moab et ipse descendit et interfecit leonem in media cisterna tempore nivis 23 et ipse percussit virum aegyptium cuius statura erat quinque cubitorum et habebat lanceam ut liciatorium texentium descendit ergo ad eum cum virga et rapuit hastam quam tenebat manu et interfecit eum hasta sua 24 haec fecit Banaia filius Ioiada qui erat inter tres robustos nominatissimus 25 inter triginta primus verumtamen ad tres usque non pervenerat posuit autem eum David ad auriculam suam 26 porro fortissimi in exercitu Asahel frater Ioab et Eleanan filius patrui eius de Bethleem 27 Semmoth Arorites Helles Phallonites 28 Iras filius Acces Thecuites Abiezer Anathothites 29 Sobbochai Asothites Ilai Ahoites 30 Marai Netophathites Heled filius Baana Netophathites 31 Ethai filius Ribai de Gabaath filiorum Beniamin Banaia Pharathonites 32 Uri de torrente Gaas Abial Arabathites Azmoth Bauramites Eliaba Salabonites 33 filii Asom Gezonites Ionathan filius Sega Ararites 34 Ahiam filius Sachar Ararites 35 Eliphal filius Ur 36 Apher Mechurathites Ahia Phellonites 37 Asrai Carmelites Noorai filius Azbi 38 Iohel frater Nathan Mabar filius Agarai 39 Sellec Ammonites Noorai Berothites armiger Ioab filii Sarviae 40 Iras Iethreus Gareb Iethreus 41 Urias Ettheus Zabad filius Ooli 42 Adina filius Seza Rubenites princeps Rubenitarum et cum eo triginta 43 Hanan filius Maacha et Iosaphat Mathanites 44 Ozias Astharothites Semma et Iaihel filii Hotam Aroerites 45 Iedihel filius Samri et Ioha frater eius Thosaites 46 Elihel Maumites et Ieribai et Iosaia filii Elnaem 47 et Iethma Moabites Elihel et Obed et Iasihel de Masobia

12 hii quoque venerunt ad David in Siceleg cum adhuc fugeret Saul filium Cis qui erant fortissimi et egregii pugnatores 2 tendentes arcum et utraque manu fundis saxa iacientes et dirigentes sagittas de fratribus Saul ex Beniamin 3 princeps Ahiezer et Ioas filii Sammaa Gabathites et Iazihel et Phallet filii Azmoth et Baracha et Ieu Anathothites 4 Samaias quoque Gabaonites fortissimus inter triginta et super triginta Hieremias et Iezihel et Iohanan et Iezbad Gaderothites 5 Eluzai et Ierimuth et Baalia et Samaria et Saphatia Aruphites 6 Helcana et Iesia et Azrahel et Ioezer et Iesbaam de Careim 7 Ioeela quoque et Zabadia filii Ieroam de Gedor 8 sed et de Gaddi transfugerunt ad David cum lateret in deserto viri robustissimi et pugnatores optimi tenentes clypeum et hastam facies eorum quasi facies leonis et veloces quasi capreae in montibus 9 Ezer princeps Obdias secundus Eliab tertius 10 Masmana quartus Hieremias quintus 11 Hetthi sextus Helihel septimus 12 Iohanan octavus Helzebad

nonus 13 Hieremias decimus Bachannai undecimus 14 hii de filiis Gad principes exercitus novissimus centum militibus praeerat et maximus mille 15 isti sunt qui transierunt Iordanem mense primo quando inundare consuevit super ripas suas et omnes fugaverunt qui morabantur in vallibus ad orientalem plagam et occidentalem 16 venerunt autem et de Beniamin et de Iuda ad praesidium in quo morabatur David 17 egressusque est David obviam eis et ait si pacifice venistis ad me ut auxiliemini mihi cor meum iungatur vobis si autem insidiamini mihi pro adversariis meis cum ego iniquitatem in manibus non habeam videat Deus patrum nostrorum et iudicet 18 spiritus vero induit Amessai principem inter triginta et ait tui sumus o David et tecum fili Isai pax pax tibi et pax adiutoribus tuis te enim adiuvat Deus tuus suscepit ergo eos David et constituit principes turmae 19 porro de Manasse transfugerunt ad David quando veniebat cum Philisthim adversum Saul ut pugnaret et non dimicavit cum eis quia inito consilio remiserunt eum principes Philisthinorum dicentes periculo capitis nostri revertetur ad dominum suum Saul 20 quando igitur reversus est in Siceleg transfugerunt ad eum de Manasse Ednas et Iozabad et Iedihel et Michahel et Iozabad et Heliu et Salathi principes milium in Manasse 21 hii praebuerunt auxilium David adversum latrunculos omnes enim erant viri fortissimi et facti sunt principes in exercitu 22 sed et per singulos dies veniebant ad David ad auxiliandum ei usque dum fieret grandis numerus quasi exercitus Dei 23 iste quoque est numerus principum exercitus qui venerunt ad David cum esset in Hebron ut transferrent regnum Saul ad eum iuxta verbum Domini 24 filii Iuda portantes clypeum et hastam sex milia octingenti expediti ad proelium 25 de filiis Symeon virorum fortissimorum ad pugnandum septem milia centum 26 de filiis Levi quattuor milia sescenti 27 Ioiada quoque princeps de stirpe Aaron et cum eo tria milia septingenti 28 Sadoc etiam puer egregiae indolis et domus patris eius principes viginti duo 29 de filiis autem Beniamin fratribus Saul tria milia magna enim pars eorum adhuc sequebatur domum Saul 30 porro de filiis Ephraim viginti milia octingenti fortissimi robore viri nominati in cognationibus suis 31 et ex dimidia parte tribus Manasse decem et octo milia singuli per nomina sua venerunt ut constituerent regem David 32 de filiis quoque Isachar viri eruditi qui norant singula tempora ad praecipiendum quid facere deberet Israhel principes ducenti omnis autem reliqua tribus eorum consilium sequebatur 33 porro de Zabulon qui egrediebantur ad proelium et stabant in acie instructi armis bellicis quinquaginta milia venerunt in auxilium non in corde duplici 34 et de Nepthali principes mille et cum eis instructa clypeo et hasta triginta septem milia 35 de Dan etiam praeparata ad proelium viginti octo milia sescentorum 36 et de Aser egredientes ad pugnam et in acie provocantes quadraginta milia 37 trans Iordanem autem de filiis Ruben et Gad et dimidia parte tribus Manasse instructa armis bellicis centum viginti milia 38 omnes isti viri bellatores et expediti ad pugnandum corde perfecto venerunt in Hebron ut constituerent regem David super universum Israhel sed et omnes reliqui ex Israhel uno corde erant ut rex fieret David 39 fueruntque ibi apud David tribus diebus comedentes et bibentes praeparaverunt enim eis fratres sui 40 sed et qui iuxta eos erant usque ad Isachar et Zabulon et Nepthalim adferebant panes in asinis et camelis et mulis et bubus ad vescendum farinam palatas uvam passam vinum oleum boves arietes ad omnem copiam gaudium quippe erat in Israhel

13 iniit autem consilium David cum tribunis et centurionibus et universis principibus 2 et ait ad omnem coetum Israhel si placet vobis et a Domino Deo nostro egreditur sermo quem loquor mittamus ad fratres nostros reliquos in universas regiones Israhel et ad sacerdotes et Levitas qui habitant in suburbanis urbium ut congregentur ad nos 3 et reducamus arcam Dei nostri ad nos non enim requisivimus eam in diebus Saul 4 et respondit universa multitudo ut ita fieret placuerat enim sermo omni populo 5 congregavit ergo David cunctum Israhel a Sior Aegypti usque dum ingrediaris Emath ut adduceret arcam Dei de Cariathiarim 6 et ascendit David et omnis vir Israhel ad collem Cariathiarim quae est in Iuda ut adferrent inde arcam Dei Domini sedentis super cherubin ubi invocatum est nomen eius 7 inposueruntque arcam Dei super plaustrum novum de

domo Aminadab Oza autem et fratres eius minabant plaustrum 8 porro David et universus Israhel ludebant coram Deo omni virtute in canticis et in citharis et psalteriis et tympanis et cymbalis et tubis 9 cum autem pervenissent ad aream Chidon tetendit Oza manum suam ut sustentaret arcam bos quippe lasciviens paululum inclinaverat eam 10 iratus est itaque Dominus contra Ozam et percussit eum eo quod contigisset arcam et mortuus est ibi coram Deo 11 contristatusque David eo quod divisisset Dominus Ozam vocavit locum illum Divisio Oza usque in praesentem diem 12 et timuit Deum tunc temporis dicens quomodo possum ad me introducere arcam Dei 13 et ob hanc causam non eam adduxit ad se hoc est in civitatem David sed avertit in domum Obededom Getthei 14 mansit ergo arca Dei in domo Obededom tribus mensibus et benedixit Dominus domui eius et omnibus quae habebat

14 misit quoque Hiram rex Tyri nuntios ad David et ligna cedrina et artifices parietum lignorumque ut aedificarent ei domum 2 cognovitque David eo quod confirmasset eum Dominus in regem super Israhel et sublevatum esset regnum suum super populum eius Israhel 3 accepit quoque David alias uxores in Hierusalem genuitque filios et filias 4 et haec nomina eorum qui nati sunt ei in Hierusalem Sammu et Sobab Nathan et Salomon 5 Iebar et Helisu et Eliphaleth 6 Noga quoque et Napheg et Iaphiae 7 Elisama et Baliada et Eliphaleth 8 audientes autem Philisthim eo quod unctus esset David in regem super universum Israhel ascenderunt omnes ut quaererent eum quod cum audisset David egressus est obviam eis 9 porro Philisthim venientes diffusi sunt in valle Raphaim 10 consuluitque David Deum dicens si ascendam ad Philistheos si trades eos in manu mea et dixit ei Dominus ascende et tradam eos in manu tua 11 cumque illi ascendissent in Baalpharasim percussit eos ibi David et dixit divisit Deus inimicos meos per manum meam sicuti dividuntur aquae et idcirco vocatum est nomen loci illius Baalpharasim 12 dereliqueruntque ibi deos suos quos David iussit exuri 13 alia etiam vice Philisthim inruerunt et diffusi sunt in valle 14 consuluitque rursum David Deum et dixit ei Deus non ascendas post eos recede ab eis et venies contra illos ex adverso pirorum 15 cumque audieris sonitum gradientis in cacumine pirorum tunc egredieris ad bellum egressus est enim Deus ante te ut percutiat castra Philisthim 16 fecit ergo David sicut praeceperat ei Deus et percussit castra Philisthinorum de Gabaon usque Gazera 17 divulgatumque est nomen David in universis regionibus et Dominus dedit pavorem eius super omnes gentes

15 fecit quoque sibi domos in civitate David et aedificavit locum arcae Dei tetenditque ei tabernaculum 2 tunc dixit David inlicitum est ut a quocumque portetur arca Dei nisi a Levitis quos elegit Dominus ad portandum eam et ad ministrandum sibi usque in aeternum 3 congregavitque universum Israhel in Hierusalem ut adferretur arca Dei in locum suum quem praeparaverat ei 4 necnon et filios Aaron et Levitas 5 de filiis Caath Urihel princeps fuit et fratres eius centum viginti 6 de filiis Merari Asaia princeps et fratres eius ducenti viginti 7 de filiis Gersom Iohel princeps et fratres eius centum triginta 8 de filiis Elisaphan Semeias princeps et fratres eius ducenti 9 de filiis Hebron Elihel princeps et fratres eius octoginta 10 de filiis Ozihel Aminadab princeps et fratres eius centum duodecim 11 vocavitque David Sadoc et Abiathar sacerdotes et Levitas Urihel Asaiam Iohel Semeiam Elihel et Aminadab 12 et dixit ad eos vos qui estis principes familiarum leviticarum sanctificamini cum fratribus vestris et adferte arcam Domini Dei Israhel ad locum qui ei praeparatus est 13 ne ut a principio quia non eratis praesentes percussit nos Dominus sic et nunc fiat inlicitum quid nobis agentibus 14 sanctificati sunt ergo sacerdotes et Levitae ut portarent arcam Domini Dei Israhel 15 et tulerunt filii Levi arcam Dei sicut praeceperat Moses iuxta verbum Domini umeris suis in vectibus 16 dixit quoque David principibus Levitarum ut constituerent de fratribus suis cantores in organis musicorum nablis videlicet et lyris et cymbalis ut resonaret in excelsum sonitus laetitiae 17 constitueruntque Levitas Heman filium Iohel et de fratribus eius Asaph filium Barachiae de filiis vero Merari fratribus eorum Ethan filium Casaiae 18 et cum eis fratres eorum in secundo ordine Zacchariam et Ben et Iazihel et Semiramoth et Iahihel et Ani Eliab et Banaiam et Maasiam et

Matthathiam et Eliphalu et Macheniam et Obededom et Ieihel ianitores 19 porro cantores Heman Asaph et Ethan in cymbalis aeneis concrepantes 20 Zaccharias autem et Ozihel et Semiramoth et Iahihel et Ani et Eliab et Maasias et Banaias in nablis arcana cantabant 21 porro Matthathias et Eliphalu et Machenias et Obededom et Ieihel et Ozaziu in citharis pro octava canebant epinikion 22 Chonenias autem princeps Levitarum prophetiae praeerat ad praecinendam melodiam erat quippe valde sapiens 23 et Barachias et Helcana ianitores arcae 24 porro Sebenias et Iosaphat et Nathanahel et Amasai et Zaccharias et Banaias et Eliezer sacerdotes clangebant tubis coram arca Dei et Obededom et Ahias erant ianitores arcae 25 igitur David et maiores natu Israhel et tribuni ierunt ad deportandam arcam foederis Domini de domo Obededom cum laetitia 26 cumque adiuvisset Deus Levitas qui portabant arcam foederis Domini immolabantur septem tauri et septem arietes 27 porro David erat indutus stola byssina et universi Levitae qui portabant arcam cantoresque et Chonenias princeps prophetiae inter cantores David autem indutus erat etiam ephod lineo 28 universusque Israhel deducebant arcam foederis Domini in iubilo et sonitu bucinae et tubis et cymbalis et nablis et citharis concrepantes 29 cumque pervenisset arca foederis Domini usque ad civitatem David Michol filia Saul prospiciens per fenestram vidit regem David saltantem atque ludentem et despexit eum in corde suo

16 adtulerunt igitur arcam Dei et constituerunt eam in medio tabernaculi quod tetenderat ei David et obtulerunt holocausta et pacifica coram Deo 2 cumque conplesset David offerens holocausta et pacifica benedixit populo in nomine Domini 3 et divisit universis per singulos a viro usque ad mulierem tortam panis et partem assae carnis bubulae et frixam oleo similam 4 constituitque coram arca Domini de Levitis qui ministrarent et recordarentur operum eius et glorificarent atque laudarent Dominum Deum Israhel 5 Asaph principem et secundum eius Zachariam porro Iahihel et Semiramoth et Ieihel et Matthathiam et Eliab et Banaiam et Obededom et Ieihel super organa psalterii et lyras Asaph autem ut cymbalis personaret 6 Banaiam vero et Azihel sacerdotes canere tuba iugiter coram arca foederis Domini 7 in illo die fecit David principem ad confitendum Domino Asaph et fratres eius 8 confitemini Domino invocate nomen eius notas facite in populis adinventiones illius 9 canite ei et psallite et narrate omnia mirabilia eius 10 laudate nomen sanctum eius laetetur cor quaerentium Dominum 11 quaerite Dominum et virtutem eius quaerite faciem eius semper 12 recordamini mirabilium eius quae fecit signorum illius et iudiciorum oris eius 13 semen Israhel servi eius filii Iacob electi illius 14 ipse Dominus Deus noster in universa terra iudicia eius 15 recordamini in sempiternum pacti eius sermonis quem praecepit in mille generationes 16 quem pepigit cum Abraham et iuramenti illius cum Isaac 17 et constituit illud Iacob in praeceptum et Israhel in pactum sempiternum 18 dicens tibi dabo terram Chanaan funiculum hereditatis vestrae 19 cum essent pauci numero parvi et coloni eius 20 et transierunt de gente in gentem et de regno ad populum alterum 21 non dimisit quemquam calumniari eos sed increpuit pro eis reges 22 nolite tangere christos meos et in prophetis meis nolite malignari 23 canite Domino omnis terra adnuntiate ex die in diem salutare eius 24 narrate in gentibus gloriam eius in cunctis populis mirabilia illius 25 quia magnus Dominus et laudabilis nimis et horribilis super omnes deos 26 omnes enim dii populorum idola Dominus autem caelos fecit 27 confessio et magnificentia coram eo fortitudo et gaudium in loco eius 28 adferte Domino familiae populorum adferte Domino gloriam et imperium 29 date Domino gloriam nomini eius levate sacrificium et venite in conspectu eius et adorate Dominum in decore sancto 30 commoveatur a facie illius omnis terra ipse enim fundavit orbem inmobilem 31 laetentur caeli et exultet terra et dicant in nationibus Dominus regnavit 32 tonet mare et plenitudo eius exultent agri et omnia quae in eis sunt 33 tunc laudabunt ligna saltus coram Domino quia venit iudicare terram 34 confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius 35 et dicite salva nos Deus salvator noster et congrega nos et erue de gentibus ut confiteamur nomini sancto tuo et exultemus in carminibus tuis 36 benedictus Dominus Deus Israhel ab aeterno usque in aeternum et dicat omnis populus

amen et hymnus Domino 37 dereliquit itaque ibi coram arca foederis Domini Asaph et fratres eius ut ministrarent in conspectu arcae iugiter per singulos dies et vices suas 38 porro Obededom et fratres eius sexaginta octo et Obededom filium Idithun et Osa constituit ianitores 39 Sadoc autem sacerdotem et fratres illius sacerdotes coram tabernaculo Domini in excelso quod erat in Gabaon 40 ut offerrent holocausta Domino super altare holocaustomatis iugiter mane et vespere iuxta omnia quae scripta sunt in lege Domini quam praecepit Israheli 41 et post eum Heman et Idithun et reliquos electos unumquemque vocabulo suo ad confitendum Domino quoniam in aeternum misericordia eius 42 Heman quoque et Idithun canentes tuba et quatientes cymbala et omnia musicorum organa ad canendum Deo filios autem Idithun fecit esse portarios 43 reversusque est omnis populus in domum suam et David ut benediceret etiam domui suae

17 cum autem habitaret David in domo sua dixit ad Nathan prophetam ecce ego habito in domo cedrina arca autem foederis Domini sub pellibus est 2 et ait Nathan ad David omnia quae in corde tuo sunt fac Deus enim tecum est 3 igitur nocte illa factus est sermo Dei ad Nathan dicens 4 vade et loquere David servo meo haec dicit Dominus non aedificabis tu mihi domum ad habitandum 5 neque enim mansi in domo ex eo tempore quo eduxi Israhel usque ad hanc diem sed fui semper mutans loca tabernaculi et in tentorio 6 manens cum omni Israhel numquid locutus sum saltim uni iudicum Israhel quibus praeceperam ut pascerent populum meum et dixi quare non aedificastis mihi domum cedrinam 7 nunc itaque sic loqueris ad servum meum David haec dicit Dominus exercituum ego tuli te cum in pascuis sequereris gregem ut esses dux populi mei Israhel 8 et fui tecum quocumque perrexisti et interfeci omnes inimicos tuos coram te fecique tibi nomen quasi unius magnorum qui celebrantur in terra 9 et dedi locum populo meo Israhel plantabitur et habitabit in eo et ultra non commovebitur nec filii iniquitatis adterent eos sicut a principio 10 ex diebus quibus dedi iudices populo meo Israhel et humiliavi universos inimicos tuos adnuntio ergo tibi quod aedificaturus sit domum tibi Dominus 11 cumque impleveris dies tuos ut vadas ad patres tuos suscitabo semen tuum post te quod erit de filiis tuis et stabiliam regnum eius 12 ipse aedificabit mihi domum et firmabo solium eius usque in aeternum 13 ego ero ei in patrem et ipse erit mihi in filium et misericordiam meam non auferam ab eo sicut abstuli ab eo qui ante te fuit 14 et statuam eum in domo mea et in regno meo usque in sempiternum et thronus eius erit firmissimus in perpetuum 15 iuxta omnia verba haec et iuxta universam visionem istam sic locutus est Nathan ad David 16 cumque venisset rex David et sedisset coram Domino dixit quis ego sum Domine Deus et quae domus mea ut praestares mihi talia 17 sed et hoc parum visum est in conspectu tuo ideoque locutus es super domum servi tui etiam in futurum et fecisti me spectabilem super omnes homines Domine Deus meus 18 quid ultra addere potest David cum ita glorificaveris servum tuum et cognoveris eum 19 Domine propter famulum tuum iuxta cor tuum fecisti omnem magnificentiam hanc et nota esse voluisti universa magnalia 20 Domine non est similis tui et non est alius deus absque te ex omnibus quos audivimus auribus nostris 21 quis autem est alius ut populus tuus Israhel gens una in terra ad quam perrexit Deus ut liberaret et faceret populum sibi et magnitudine sua atque terroribus eiceret nationes a facie eius quem de Aegypto liberarat 22 et posuisti populum tuum Israhel tibi in populum usque in aeternum et tu Domine factus es Deus eius 23 nunc igitur Domine sermo quem locutus es famulo tuo et super domum eius confirmetur in perpetuum et fac sicut locutus es 24 permaneatque et magnificetur nomen tuum usque in sempiternum et dicatur Dominus exercituum Deus Israhel et domus David servi eius permanens coram eo 25 tu enim Domine Deus meus revelasti auriculam servi tui ut aedificares ei domum et idcirco invenit servus tuus fiduciam ut oret coram te 26 nunc ergo Domine tu es Deus et locutus es ad servum tuum tanta beneficia 27 et coepisti benedicere domui servi tui ut sit semper coram te te enim Domine benedicente benedicta erit in perpetuum

18 factum est autem post haec ut percuteret David Philisthim et humiliaret eos et tolleret Geth et

filias eius de manu Philisthim **2** percuteretque Moab et fierent Moabitae servi David offerentes ei munera **3** eo tempore percussit David etiam Adadezer regem Suba regionis Emath quando perrexit ut dilataret imperium suum usque ad flumen Eufraten **4** cepit ergo David mille quadrigas eius et septem milia equites ac viginti milia virorum peditum subnervavitque omnes equos curruum exceptis centum quadrigis quas reservavit sibi **5** supervenit autem et Syrus damascenus ut auxilium praeberet Adadezer regi Suba sed et huius percussit David viginti duo milia virorum **6** et posuit milites in Damasco ut Syria quoque serviret sibi et offerret munera adiuvitque eum Dominus in cunctis ad quae perrexerat **7** tulit quoque David faretras aureas quas habuerant servi Adadezer et adtulit eas in Hierusalem **8** necnon de Thebath et Chun urbibus Adadezer aeris plurimum de quo fecit Salomon mare aeneum et columnas et vasa aenea **9** quod cum audisset Thou rex Emath percussisse videlicet David omnem exercitum Adadezer regis Suba **10** misit Aduram filium suum ad regem David ut postularet ab eo pacem et congratularetur ei eo quod expugnasset et percussisset Adadezer adversarius quippe Thou erat Adadezer **11** sed et omnia vasa aurea et argentea et aenea consecravit rex David Domino cum argento et auro quod tulerat ex universis gentibus tam de Idumea et Moab et filiis Ammon quam de Philisthim et Amalech **12** Abisai vero filius Sarviae percussit Edom in valle Salinarum decem et octo milia **13** et constituit in Edom praesidium ut serviret Idumea David salvavitque Dominus David in cunctis ad quae perrexerat **14** regnavit ergo David super universum Israhel et faciebat iudicium atque iustitiam cuncto populo suo **15** porro Ioab filius Sarviae erat super exercitum et Iosaphat filius Ahilud a commentariis **16** Sadoc autem filius Ahitob et Ahimelech filius Abiathar sacerdotes et Susa scriba **17** Banaias vero filius Ioiada super legiones Cherethi et Felethi porro filii David primi ad manum regis

19 accidit autem ut moreretur Naas rex filiorum Ammon et regnaret filius eius pro eo **2** dixitque David faciam misericordiam cum Hanon filio Naas praestitit enim pater eius mihi gratiam misitque David nuntios ad consolandum eum super morte patris sui qui cum pervenissent in terram filiorum Ammon ut consolarentur Hanon **3** dixerunt principes filiorum Ammon ad Hanon tu forsitan putas quod David honoris causa in patrem tuum miserit qui consolentur te nec animadvertis quod ut explorent et investigent et scrutentur terram tuam venerint ad te servi eius **4** igitur Hanon pueros David decalvavit et rasit et praecidit tunicas eorum a natibus usque ad pedes et dimisit eos **5** qui cum abissent et hoc mandassent David misit in occursum eorum grandem enim contumeliam sustinuerant et praecepit ut manerent in Hiericho donec cresceret barba eorum et tunc reverterentur **6** videntes autem filii Ammon quod iniuriam fecissent David tam Hanon quam reliquus populus miserunt mille talenta argenti ut conducerent sibi de Mesopotamia et de Syria Macha et de Suba currus et equites **7** conduxeruntque triginta duo milia curruum et regem Macha cum populo eius qui cum venissent castrametati sunt e regione Medaba filii quoque Ammon congregati de urbibus suis venerunt ad bellum **8** quod cum audisset David misit Ioab et omnem exercitum virorum fortium **9** egressique filii Ammon direxerunt aciem iuxta portam civitatis reges autem qui ad auxilium venerant separatim in agro steterunt **10** igitur Ioab intellegens bellum et ex adverso et post tergum contra se fieri elegit viros fortissimos de universo Israhel et perrexit contra Syrum **11** reliquam autem partem populi dedit sub manu Abisai fratris sui et perrexerunt contra filios Ammon **12** dixitque si vicerit me Syrus auxilio eris mihi sin autem superaverint te filii Ammon ero tibi in praesidium **13** confortare et agamus viriliter pro populo nostro et pro urbibus Dei nostri Dominus autem quod in conspectu suo bonum est faciet **14** perrexit ergo Ioab et populus qui cum eo erat contra Syrum ad proelium et fugavit eos **15** porro filii Ammon videntes quod fugisset Syrus ipsi quoque fugerunt Abisai fratrem eius et ingressi sunt civitatem reversusque est etiam Ioab in Hierusalem **16** videns autem Syrus quod cecidisset coram Israhel misit nuntios et adduxit Syrum qui erat trans Fluvium Sophach autem princeps militiae Adadezer erat dux eorum **17** quod cum nuntiatum esset David congregavit universum Israhel et transivit Iordanem inruitque in eos et direxit ex adverso aciem illis contra

pugnantibus 18 fugit autem Syrus Israhel et interfecit David de Syris septem milia curruum et quadraginta milia peditum et Sophach exercitus principem 19 videntes autem servi Adadezer se ab Israhel esse superatos transfugerunt ad David et servierunt ei noluitque ultra Syria auxilium praebere filiis Ammon

20 factum est autem post anni circulum eo tempore quo solent reges ad bella procedere congregavit Ioab exercitum et robur militiae et vastavit terram filiorum Ammon perrexitque et obsedit Rabba porro David manebat in Hierusalem quando Ioab percussit Rabba et destruxit eam 2 tulit autem David coronam Melchom de capite eius et invenit in ea auri pondo talentum et pretiosissimas gemmas fecitque sibi inde diadema manubias quoque urbis plurimas tulit 3 populum autem qui erat in ea eduxit et fecit super eos tribulas et trahas et ferrata carpenta transire ita ut dissicarentur et contererentur sic fecit David cunctis urbibus filiorum Ammon et reversus est cum omni populo suo in Hierusalem 4 post haec initum est bellum in Gazer adversus Philistheos in quo percussit Sobbochai Usathites Saphai de genere Raphaim et humiliavit eos 5 aliud quoque bellum gestum est adversum Philistheos in quo percussit Adeodatus filius Saltus Lehemites fratrem Goliath Getthei cuius hastae lignum erat quasi liciatorium texentium 6 sed et aliud bellum accidit in Geth in quo fuit homo longissimus habens digitos senos id est simul viginti quattuor qui et ipse de Rapha fuerat stirpe generatus 7 hic blasphemavit Israhel et percussit eum Ionathan filius Sammaa fratris David 8 hii sunt filii Rapha in Geth qui ceciderunt in manu David et servorum eius

21 consurrexit autem Satan contra Israhel et incitavit David ut numeraret Israhel 2 dixitque David ad Ioab et ad principes populi ite et numerate Israhel a Bersabee usque Dan et adferte mihi numerum ut sciam 3 responditque Ioab augeat Dominus populum suum centuplum quam sunt nonne domine mi rex omnes servi tui sunt quare hoc quaerit dominus meus quod in peccatum reputetur Israheli 4 sed sermo regis magis praevaluit egressusque est Ioab et circuivit universum Israhel et reversus est Hierusalem 5 deditque David numerum eorum quos circumierat et inventus est omnis Israhel numerus mille milia et centum milia virorum educentium gladium de Iuda autem trecenta septuaginta milia bellatorum 6 nam Levi et Beniamin non numeravit eo quod invitus exsequeretur regis imperium 7 displicuit autem Deo quod iussum erat et percussit Israhel 8 dixitque David ad Deum peccavi nimis ut hoc facerem obsecro aufer iniquitatem servi tui quia insipienter egi 9 et locutus est Dominus ad Gad videntem David dicens 10 vade et loquere ad David et dic haec dicit Dominus trium tibi optionem do unum quod volueris elige et faciam tibi 11 cumque venisset Gad ad David dixit ei haec dicit Dominus elige quod volueris 12 aut tribus annis pestilentiam aut tribus mensibus fugere te hostes tuos et gladium eorum non posse evadere aut tribus diebus gladium Domini et mortem versari in terra et angelum Domini interficere in universis finibus Israhel nunc igitur vide quid respondeam ei qui misit me 13 et dixit David ad Gad ex omni parte me angustiae premunt sed melius mihi est ut incidam in manus Domini quia multae sunt miserationes eius quam in manus hominum 14 misit ergo Dominus pestilentiam in Israhel et ceciderunt de Israhel septuaginta milia virorum 15 misit quoque angelum in Hierusalem ut percuteret eam cumque percuteretur vidit Dominus et misertus est super magnitudinem mali et imperavit angelo qui percutiebat sufficit iam cesset manus tua porro angelus Domini stabat iuxta aream Ornan Iebusei 16 levansque David oculos suos vidit angelum Domini stantem inter terram et caelum et evaginatum gladium in manu eius et versum contra Hierusalem et ceciderunt tam ipse quam maiores natu vestiti ciliciis et proni in terram 17 dixitque David ad Deum nonne ego sum qui iussi ut numeraretur populus ego qui peccavi ego qui malum feci iste grex quid commeruit Domine Deus meus vertatur obsecro manus tua in me et in domum patris mei populus autem tuus non percutiatur 18 angelus autem Domini praecepit Gad ut diceret David et ascenderet extrueretque altare Domino Deo in area Ornan Iebusei 19 ascendit ergo David iuxta sermonem Gad quem locutus fuerat ex nomine Domini 20 porro Ornan cum suspexisset et vidisset angelum quattuorque filii eius cum eo absconderunt se nam eo tempore terebat in area triticum 21 igitur cum venisset David ad Ornan conspexit eum Ornan et processit ei obviam de area

et adoravit illum pronus in terram 22 dixitque ei David da mihi locum areae tuae ut aedificem in ea altare Domini ita ut quantum valet argenti accipias et cesset plaga a populo 23 dixit autem Ornan ad David tolle et faciat dominus meus rex quodcumque ei placet sed et boves do in holocaustum et tribulas in ligna et triticum in sacrificium omnia libens praebeo 24 dixitque ei rex David nequaquam ita fiet sed argentum dabo quantum valet neque enim tibi auferre debeo et sic offerre Domino holocausta gratuita 25 dedit ergo David Ornan pro loco siclos auri iustissimi ponderis sescentos 26 et aedificavit ibi altare Domino obtulitque holocausta et pacifica et invocavit Dominum et exaudivit eum in igne de caelo super altare holocausti 27 praecepitque Dominus angelo et convertit gladium suum in vaginam 28 protinus ergo David videns quod exaudisset eum Dominus in area Ornan Iebusei immolavit ibi victimas 29 tabernaculum autem Domini quod fecerat Moses in deserto et altare holocaustorum ea tempestate erat in excelso Gabaon 30 et non praevaluit David ire ad altare ut ibi obsecraret Deum nimio enim fuerat timore perterritus videns gladium angeli Domini

22 dixitque David haec est domus Dei et hoc altare in holocaustum Israhel 2 et praecepit ut congregarentur omnes proselyti de terra Israhel et constituit ex eis latomos ad caedendos lapides et poliendos ut aedificaretur domus Dei 3 ferrum quoque plurimum ad clavos ianuarum et ad commissuras atque iuncturas praeparavit David et aeris pondus innumerabile 4 ligna quoque cedrina non poterant aestimari quae Sidonii et Tyrii deportaverant ad David 5 et dixit David Salomon filius meus puer parvulus est et delicatus domus autem quam aedificari volo Domino talis esse debet ut in cunctis regionibus nominetur praeparabo ergo ei necessaria et ob hanc causam ante mortem suam omnes paravit inpensas 6 vocavitque Salomonem filium suum et praecepit ei ut aedificaret domum Domino Deo Israhel 7 dixitque David ad Salomonem fili mi voluntatis meae fuit ut aedificarem domum nomini Domini Dei mei 8 sed factus est ad me sermo Domini dicens multum sanguinem effudisti et plurima bella bellasti non poteris aedificare domum nomini meo tanto effuso sanguine coram me 9 filius qui nascetur tibi et erit vir quietissimus faciam enim eum requiescere ab omnibus inimicis suis per circuitum et ob hanc causam pacificus vocabitur et pacem et otium dabo in Israhel cunctis diebus eius 10 ipse aedificabit domum nomini meo et ipse erit mihi in filium et ego ero ei in patrem firmaboque solium regni eius super Israhel in aeternum 11 nunc ergo fili mi sit Dominus tecum et prosperare et aedifica domum Domino Deo tuo sicut locutus est de te 12 det quoque tibi Dominus prudentiam et sensum ut regere possis Israhel et custodire legem Domini Dei tui 13 tunc enim proficere poteris si custodieris mandata et iudicia quae praecepit Dominus Mosi ut doceret Israhel confortare viriliter age ne timeas neque paveas 14 ecce ego in paupertatula mea praeparavi inpensas domus Domini auri talenta centum milia et argenti mille milia talentorum aeris vero et ferri non est pondus vincitur enim numerus magnitudine ligna et lapides praeparavi ad universa inpendia 15 habes quoque plurimos artifices latomos et cementarios artificesque lignorum et omnium artium ad faciendum opus prudentissimos 16 in auro et argento aere et ferro cuius non est numerus surge igitur et fac et erit Dominus tecum 17 praecepit quoque David cunctis principibus Israhel ut adiuvarent Salomonem filium suum 18 cernitis inquiens quod Dominus Deus vester vobiscum sit et dederit vobis requiem per circuitum et tradiderit omnes inimicos in manu vestra et subiecta sit terra coram Domino et coram populo eius 19 praebete igitur corda vestra et animas vestras ut quaeratis Dominum Deum vestrum et consurgite et aedificate sanctuarium Domino Deo ut introducatur arca foederis Domini et vasa Domino consecrata in domum quae aedificatur nomini Domini

23 igitur David senex et plenus dierum regem constituit Salomonem filium suum super Israhel 2 et congregavit omnes principes Israhel et sacerdotes atque Levitas 3 numeratique sunt Levitae a triginta annis et supra et inventa sunt triginta octo milia virorum 4 ex his electi sunt et distributi in ministerium domus Domini viginti quattuor milia praepositorum autem et iudicum sex milia 5 porro quattuor milia ianitores et totidem psaltae canentes Domino in

organis quae fecerat ad canendum 6 et distribuit eos David per vices filiorum Levi Gersom videlicet et Caath et Merari 7 Gersom Leedan et Semei 8 filii Leedan princeps Ieihel et Zetham et Iohel tres 9 filii Semei Salomith et Ozihel et Aran tres isti principes familiarum Leedan 10 porro filii Semei Ieeth et Ziza et Iaus et Baria isti filii Semei quattuor 11 erat autem Ieeth prior Ziza secundus porro Iaus et Baria non habuerunt plurimos filios et idcirco in una familia unaque domo conputati sunt 12 filii Caath Amram et Isaar Hebron et Ozihel quattuor 13 filii Amram Aaron et Moses separatusque est Aaron ut ministraret in sancto sanctorum ipse et filii eius in sempiternum et adoleret incensum Domino secundum ritum suum ac benediceret nomini eius in perpetuum 14 Mosi quoque hominis Dei filii adnumerati sunt in tribu Levi 15 filii Mosi Gersom et Eliezer 16 filii Gersom Subuhel primus 17 fuerunt autem filii Eliezer Roobia primus et non erant Eliezer filii alii porro filii Roobia multiplicati sunt nimis 18 filii Isaar Salumith primus 19 filii Hebron Ieriau primus Amarias secundus Iazihel tertius Iecmaam quartus 20 filii Ozihel Micha primus Iesia secundus 21 filii Merari Mooli et Musi filii Mooli Eleazar et Cis 22 mortuus est autem Eleazar et non habuit filios sed filias acceperuntque eas filii Cis fratres earum 23 filii Musi Mooli et Eder et Ierimuth tres 24 hii filii Levi in cognationibus et familiis suis principes per vices et numerum capitum singulorum qui faciebant opera ministerii domus Domini a viginti annis et supra 25 dixit enim David requiem dedit Dominus Deus Israhel populo suo et habitationem Hierusalem usque in aeternum 26 nec erit officii Levitarum ut ultra portent tabernaculum et omnia vasa eius ad ministrandum 27 iuxta praecepta quoque David novissima supputabitur numerus filiorum Levi a viginti annis et supra 28 et erunt sub manu filiorum Aaron in cultum domus Domini in vestibulis et in exedris et in loco purificationis et in sanctuario et in universis operibus ministerii templi Domini 29 sacerdotes autem super panes propositionis et ad similae sacrificium et ad lagana et azyma et sartaginem et ad ferventem similam et super omne pondus atque mensuram 30 Levitae vero ut stent mane ad confitendum et canendum Domino similiterque ad vesperam 31 tam in oblatione holocaustorum Domini quam in sabbatis et kalendis et sollemnitatibus reliquis iuxta numerum et caerimonias uniuscuiusque rei iugiter coram Domino 32 et custodiant observationes tabernaculi foederis et ritum sanctuarii et observationem filiorum Aaron fratrum suorum ut ministrent in domo Domini

24 porro filiis Aaron hae partitiones erunt filii Aaron Nadab et Abiu et Eleazar et Ithamar 2 mortui sunt autem Nadab et Abiu ante patrem suum absque liberis sacerdotioque functus est Eleazar et Ithamar 3 et divisit eos David id est Sadoc de filiis Eleazar et Ahimelech de filiis Ithamar secundum vices suas et ministerium 4 inventique sunt multo plures filii Eleazar in principibus viris quam filii Ithamar divisit autem eis hoc est filiis Eleazar principes per familias sedecim et filiis Ithamar per familias et domos suas octo 5 porro divisit utrasque inter se familias sortibus erant enim principes sanctuarii et principes Dei tam de filiis Eleazar quam de filiis Ithamar 6 descripsitque eos Semeias filius Nathanahel scriba Levites coram rege et principibus et Sadoc sacerdote et Ahimelech filio Abiathar principibus quoque familiarum sacerdotalium et leviticarum unam domum quae ceteris praeerat Eleazar et alteram domum quae sub se habebat ceteros Ithamar 7 exivit autem sors prima Ioiarib secunda Iedeiae 8 tertia Arim quarta Seorim 9 quinta Melchia sexta Maiman 10 septima Accos octava Abia 11 nona Hiesu decima Sechenia 12 undecima Eliasib duodecima Iacim 13 tertiadecima Oppa quartadecima Isbaal 14 quintadecima Belga sextadecima Emmer 15 septimadecima Ezir octavadecima Hapses 16 nonadecima Phetheia vicesima Iezecel 17 vicesima prima Iachin vicesima secunda Gamul 18 vicesima tertia Dalaiau vicesima quarta Mazziau 19 hae vices eorum secundum ministeria sua ut ingrediantur domum Domini et iuxta ritum suum sub manu Aaron patris eorum sicut praecepit Dominus Deus Israhel 20 porro filiorum Levi qui reliqui fuerant de filiis Amram erat Subahel et filiis Subahel Iedeia 21 de filiis quoque Roobiae princeps Iesias 22 Isaaris vero Salemoth filiusque Salemoth Iaath 23 filiusque eius Ieriahu Amarias secundus Iazihel tertius Iecmaam quartus 24 filius Ozihel Micha filius Micha Samir 25 frater Micha

Iesia filiusque Iesiae Zaccharias 26 filii Merari Mooli et Musi filius Ioziau Benno 27 filius quoque Merari Oziau et Soem et Zacchur et Hebri 28 porro Mooli filius Eleazar qui non habebat liberos 29 filius vero Cis Ierahemel 30 filii Musi Mooli Eder et Ierimoth isti filii Levi secundum domos familiarum suarum 31 miseruntque et ipsi sortes contra fratres suos filios Aaron coram David rege et Sadoc et Ahimelech et principibus familiarum sacerdotalium et leviticarum tam maiores quam minores omnes sors aequaliter dividebat

25 igitur David et magistratus exercitus secreverunt in ministerium filios Asaph et Heman et Idithun qui prophetarent in citharis et psalteriis et cymbalis secundum numerum suum dedicato sibi officio servientes 2 de filiis Asaph Zacchur et Ioseph et Nathania et Asarela filii Asaph sub manu Asaph prophetantis iuxta regem 3 porro Idithun filii Idithun Godolias Sori Iesaias et Sabias et Matthathias sex sub manu patris sui Idithun qui in cithara prophetabat super confitentes et laudantes Dominum 4 Heman quoque filii Heman Bocciau Matthaniau Ozihel Subuhel et Ierimoth Ananias Anani Elietha Geddelthi et Romemthiezer et Iesbacasa Mellothi Othir Mazioth 5 omnes isti filii Heman videntis regis in sermonibus Dei ut exaltaret cornu deditque Deus Heman filios quattuordecim et filias tres 6 universi sub manu patris sui ad cantandum in templo Domini distributi erant in cymbalis et psalteriis et citharis in ministeria domus Domini iuxta regem Asaph videlicet et Idithun et Heman 7 fuit autem numerus eorum cum fratribus suis qui erudiebant canticum Domini cuncti doctores ducenti octoginta octo 8 miseruntque sortes per vices suas ex aequo tam maior quam minor doctus pariter et indoctus 9 egressaque est sors prima Ioseph qui erat de Asaph secunda Godoliae ipsi et filiis eius et fratribus duodecim 10 tertia Zacchur filiis et fratribus eius duodecim 11 quarta Isari filiis et fratribus eius duodecim 12 quinta Nathaniae filiis et fratribus eius duodecim 13 sexta Bocciau filiis et fratribus eius duodecim 14 septima Israhela filiis et fratribus eius duodecim 15 octava Isaiae filiis et fratribus eius duodecim 16 nona Matthaniae filiis et fratribus eius duodecim 17 decima Semeiae filiis et fratribus eius duodecim 18 undecima Ezrahel filiis et fratribus eius duodecim 19 duodecima Asabiae filiis et fratribus eius duodecim 20 tertiadecima Subahel filiis et fratribus eius duodecim 21 quartadecima Matthathiae filiis et fratribus eius duodecim 22 quintadecima Ierimoth filiis et fratribus eius duodecim 23 sextadecima Ananiae filiis et fratribus eius duodecim 24 septimadecima Iesbocasae filiis et fratribus eius duodecim 25 octavadecima Anani filiis et fratribus eius duodecim 26 nonadecima Mellothi filiis et fratribus eius duodecim 27 vicesima Eliatha filiis et fratribus eius duodecim 28 vicesima prima Othir filiis et fratribus eius duodecim 29 vicesima secunda Godollathi filiis et fratribus eius duodecim 30 vicesima tertia Maziuth filiis et fratribus eius duodecim 31 vicesima quarta Romamthiezer filiis et fratribus eius duodecim

26 divisiones autem ianitorum de Coritis Mesellemia filius Core de filiis Asaph 2 filii Mesellemiae Zaccharias primogenitus Iadihel secundus Zabadias tertius Iathanahel quartus 3 Ahilam quintus Iohanan sextus Helioenai septimus 4 filii autem Obededom Semeias primogenitus Iozabad secundus Iohaa tertius Sachar quartus Nathanahel quintus 5 Amihel sextus Isachar septimus Phollathi octavus quia benedixit illi Dominus 6 Semeiae autem filio eius nati sunt filii praefecti familiarum suarum erant enim viri fortissimi 7 filii ergo Semeiae Othni et Raphahel et Obedihel Zabad fratres eius viri fortissimi Heliu quoque et Samachias 8 omnes hii de filiis Obededom ipsi et filii et fratres eorum fortissimi ad ministrandum sexaginta duo de Obededom 9 porro Mesellamiae filii et fratres robustissimi decem et octo 10 de Hosa autem id est de filiis Merari Semri princeps non enim habuerat primogenitum et idcirco posuerat eum pater eius in principem 11 Helchias secundus Tabelias tertius Zaccharias quartus omnes hii filii et fratres Hosa tredecim 12 hii divisi sunt in ianitores ut semper principes custodiarum sicut et fratres eorum ministrarent in domo Domini 13 missae sunt autem sortes ex aequo et parvis et magnis per familias suas in unamquamque portarum 14 cecidit igitur sors orientalis Selemiae porro Zacchariae filio eius viro prudentissimo et erudito sortito obtigit plaga

septentrionalis 15 Obededom vero et filiis eius ad austrum in qua parte domus erat seniorum concilium 16 Sepphima et Hosa ad occidentem iuxta portam quae ducit ad viam ascensionis custodia contra custodiam 17 ad orientem vero Levitae sex et ad aquilonem quattuor per diem atque ad meridiem similiter in die quattuor et ubi erat concilium bini et bini 18 in cellulis quoque ianitorum ad occidentem quattuor in via binique per cellulas 19 hae sunt divisiones ianitorum filiorum Core et Merari 20 porro Achias erat super thesauros domus Dei ac vasa sanctorum 21 filii Ledan filii Gersonni de Ledan principes familiarum Ledan et Gersonni Ieiheli 22 filii Ieiheli Zathan et Iohel frater eius super thesauros domus Domini 23 Amramitis et Isaaritis et Hebronitis et Ozihelitibus 24 Subahel autem filius Gersom filii Mosi praepositus thesauris 25 fratres quoque eius Eliezer cuius filius Raabia et huius filius Isaias et huius filius Ioram huius quoque filius Zechri sed et huius filius Selemith 26 ipse Selemith et fratres eius super thesauros sanctorum quae sanctificavit David rex et principes familiarum et tribuni et centuriones et duces exercitus 27 de bellis et manubiis proeliorum quae consecraverant ad instaurationem et supellectilem templi Domini 28 haec autem universa sanctificavit Samuhel videns et Saul filius Cis et Abner filius Ner et Ioab filius Sarviae omnes qui sanctificaverunt ea per manum Salemith et fratrum eius 29 Saaritis vero praeerat Chonenias et filii eius ad opera forinsecus super Israhel ad docendum et ad iudicandum eos 30 porro de Hebronitis Asabias et fratres eius viri fortissimi mille septingenti praeerant Israheli trans Iordanem contra occidentem in cunctis operibus Domini et in ministerium regis 31 Hebronitarum autem princeps fuit Hieria secundum familias et cognationes eorum quadragesimo anno regni David recensiti sunt et inventi viri fortissimi in Iazer Galaad 32 fratresque eius robustioris aetatis duo milia septingenti principes familiarum praeposuit autem eos David rex Rubenitis et Gadditis et dimidio tribus Manasse in omne ministerium Dei et regis

27 filii autem Israhel secundum numerum suum principes familiarum tribuni et centuriones et praefecti qui ministrabant regi iuxta turmas suas ingredientes et egredientes per singulos menses in anno viginti quattuor milibus singuli praeerant 2 primae turmae in primo mense Isboam praeerat filius Zabdihel et sub eo viginti quattuor milia 3 de filiis Phares princeps cunctorum principum in exercitu mense primo 4 secundi mensis habebat turmam Dudi Ahohites et post se alterum nomine Macelloth qui regebat partem exercitus viginti quattuor milium 5 dux quoque turmae tertiae in mense tertio erat Banaias filius Ioiadae sacerdos et in divisione sua viginti quattuor milia 6 ipse est Banaias fortissimus inter triginta et super triginta praeerat autem turmae ipsius Amizabad filius eius 7 quartus mense quarto Asahel frater Ioab et Zabadias filius eius post eum et in turma eius viginti quattuor milia 8 quintus mense quinto princeps Samaoth Iezarites et in turma eius viginti quattuor milia 9 sextus mense sexto Hira filius Acces Thecuites et in turma eius viginti quattuor milia 10 septimus mense septimo Helles Phallonites de filiis Ephraim et in turma eius viginti quattuor milia 11 octavus mense octavo Sobochai Asothites de stirpe Zarai et in turma eius viginti quattuor milia 12 nonus mense nono Abiezer Anathothites de filiis Iemini et in turma eius viginti quattuor milia 13 decimus mense decimo Marai et ipse Netophathites de stirpe Zarai et in turma eius viginti quattuor milia 14 undecimus mense undecimo Banaias Pharathonites de filiis Ephraim et in turma eius viginti quattuor milia 15 duodecimus mense duodecimo Holdai Netophathites de stirpe Gothonihel et in turma eius viginti quattuor milia 16 porro tribubus praeerant Israhel Rubenitis dux Eliezer filius Zechri Symeonitis dux Saphatias filius Macha 17 Levitis Asabias filius Camuhel Aaronitis Sadoc 18 Iuda Heliu frater David Isachar Amri filius Michahel 19 Zabulonitis Iesmaias filius Abdiae Nepthalitibus Ierimoth filius Ozihel 20 filiis Ephraim Osee filius Ozaziu dimidio tribus Manasse Iohel filius Phadiae 21 et dimidio tribus Manasse in Galaad Iaddo filius Zacchariae Beniamin autem Iasihel filius Abner 22 Dan vero Ezrihel filius Hieroam hii principes filiorum Israhel 23 noluit autem David numerare eos a viginti annis inferius quia dixerat Dominus ut multiplicaret Israhel quasi stellas caeli 24 Ioab filius Sarviae coeperat numerare nec conplevit quia super hoc ira inruerat in Israhel et idcirco numerus eorum qui fuerant recensiti non est relatus in fastos

regis David 25 super thesauros autem regis fuit Azmoth filius Adihel his autem thesauris qui erant in urbibus et in vicis et in turribus praesidebat Ionathan filius Oziae 26 operi autem rustico et agricolis qui exercebant terram praeerat Ezri filius Chelub 27 vinearumque cultoribus Semeias Ramathites cellis autem vinariis Zabdias Aphonites 28 nam super oliveta et ficeta quae erant in campestribus Balanan Gaderites super apothecas autem olei Ioas 29 porro armentis quae pascebantur in Sarona praepositus fuit Setrai Saronites et super boves in vallibus Saphat filius Adli 30 super camelos vero Ubil Ismahelites et super asinos Iadias Meronathites 31 super oves quoque Iaziz Agarenus omnes hii principes substantiae regis David 32 Ionathan autem patruus David consiliarius vir prudens et litteratus ipse et Iaihel filius Achamoni erant cum filiis regis 33 Ahitophel etiam consiliarius regis et Husi Arachites amicus regis 34 post Ahitophel fuit Ioiada filius Banaiae et Abiathar princeps autem exercitus regis erat Ioab

28 convocavit igitur David omnes principes Israhel duces tribuum et praepositos turmarum qui ministrabant regi tribunos quoque et centuriones et qui praeerant substantiae et possessionibus regis filiosque suos cum eunuchis et potentes et robustissimos quosque in exercitu Hierusalem 2 cumque surrexisset rex et stetisset ait audite me fratres mei et populus meus cogitavi ut aedificarem domum in qua requiesceret arca foederis Domini et scabillum pedum Dei nostri et ad aedificandum omnia praeparavi 3 Deus autem dixit mihi non aedificabis domum nomini meo eo quod sis vir bellator et sanguinem fuderis 4 sed elegit Dominus Deus Israhel me de universa domo patris mei ut essem rex super Israhel in sempiternum de Iuda enim elegit principes porro de domo Iuda domum patris mei et de filiis patris mei placuit ei ut me eligeret regem super cunctum Israhel 5 sed et de filiis meis filios enim multos dedit mihi Dominus elegit Salomonem filium meum ut sederet in throno regni Domini super Israhel 6 dixitque mihi Salomon filius tuus aedificabit domum meam et atria mea ipsum enim elegi mihi in filium et ego ero ei in patrem 7 et firmabo regnum eius usque in aeternum si perseveraverit facere praecepta mea et iudicia sicut et hodie 8 nunc igitur coram universo coetu Israhel audiente Deo nostro custodite et perquirite cuncta mandata Domini Dei nostri ut possideatis terram bonam et relinquatis eam filiis vestris post vos usque in sempiternum 9 tu autem Salomon fili mi scito Deum patris tui et servi ei corde perfecto et animo voluntario omnia enim corda scrutatur Dominus et universas mentium cogitationes intellegit si quaesieris eum invenies si autem dereliqueris illum proiciet te in aeternum 10 nunc ergo quia elegit te Dominus ut aedificares domum sanctuarii confortare et perfice 11 dedit autem David Salomoni filio suo descriptionem porticus et templi et cellariorum et cenaculi et cubiculorum in adytis et domus propitiationis 12 necnon et omnium quae cogitaverat atriorum et exedrarum per circuitum in thesauros domus Domini et in thesauros sanctorum 13 divisionumque sacerdotalium et leviticarum in omnia opera domus Domini et in universa vasa ministerii templi Domini 14 aurum in pondere per singula vasa ministerii argenti quoque pondus pro vasorum ad opera diversitate 15 sed et ad candelabra aurea et ad lucernas eorum aurum pro mensura uniuscuiusque candelabri et lucernarum similiter et in candelabris argenteis et in lucernis eorum pro diversitate mensurae pondus argenti tradidit 16 aurum quoque dedit in mensas propositionis pro diversitate mensarum similiter et argentum in alias mensas argenteas 17 ad fuscinulas quoque et fialas et turibula ex auro purissimo et leunculos aureos pro qualitate mensurae pondus distribuit in leunculum et leunculum similiter et in leones argenteos diversum argenti pondus separavit 18 altari autem in quo adoletur incensum aurum purissimum dedit ut ex ipso fieret similitudo quadrigae cherubin extendentium alas et velantium arcam foederis Domini 19 omnia inquit venerunt scripta manu Domini ad me ut intellegerem universa opera exemplaris 20 dixit quoque David Salomoni filio suo viriliter age et confortare et fac ne timeas et ne paveas Dominus enim Deus meus tecum erit et non dimittet te nec derelinquet donec perficias omne opus ministerii domus Domini 21 ecce divisiones sacerdotum et Levitarum in omne ministerium domus Domini

adsistunt tibi et parati sunt et noverunt tam principes quam populus facere omnia praecepta tua

29 locutusque est David rex ad omnem ecclesiam Salomonem filium meum unum elegit Deus adhuc puerum et tenellum opus autem grande est neque enim homini praeparatur habitatio sed Deo **2** ego autem totis viribus meis praeparavi inpensas domus Dei mei aurum ad vasa aurea et argentum in argentea aes in aenea ferrum in ferrea lignum ad lignea lapides onychinos et quasi stibinos et diversorum colorum omnem pretiosum lapidem et marmor parium abundantissime **3** et super haec quae obtuli in domum Dei mei de peculio meo aurum et argentum do in templum Dei mei exceptis his quae paravi in aedem sanctam **4** tria milia talenta auri de auro Ophir et septem milia talentorum argenti probatissimi ad deaurandos parietes templi **5** ut ubicumque opus est aurum de auro et ubicumque opus est argentum argenti opera fiant per manus artificum et si quis sponte offert impleat manum suam hodie et offerat quod voluerit Domino **6** polliciti sunt itaque principes familiarum et proceres tribuum Israhel tribuni quoque et centuriones et principes possessionum regis **7** dederuntque in opera domus Dei auri talenta quinque milia et solidos decem milia argenti talenta decem milia et aeris talenta decem et octo milia ferri quoque centum milia talentorum **8** et apud quemcumque inventi sunt lapides dederunt in thesaurum domus Domini per manum Ieihel Gersonitis **9** laetatusque est populus cum vota sponte promitterent quia corde toto offerebant ea Domino sed et David rex laetatus est gaudio magno **10** et benedixit Domino coram universa multitudine et ait benedictus es Domine Deus Israhel patris nostri ab aeterno in aeternum **11** tua est Domine magnificentia et potentia et gloria atque victoria et tibi laus cuncta enim quae in caelo sunt et in terra tua sunt tuum Domine regnum et tu es super omnes principes **12** tuae divitiae et tua est gloria tu dominaris omnium in manu tua virtus et potentia in manu tua magnitudo et imperium omnium **13** nunc igitur Deus noster confitemur tibi et laudamus nomen tuum inclitum **14** quis ego et quis populus meus ut possimus haec tibi universa promittere tua sunt omnia et quae de manu tua accepimus dedimus tibi **15** peregrini enim sumus coram te et advenae sicut omnes patres nostri dies nostri quasi umbra super terram et nulla est mora **16** Domine Deus noster omnis haec copia quam paravimus ut aedificaretur domus nomini sancto tuo de manu tua est et tua sunt omnia **17** scio Deus meus quod probes corda et simplicitatem diligas unde et ego in simplicitate cordis mei laetus obtuli universa haec et populum tuum qui hic reppertus est vidi cum ingenti gaudio tibi offerre donaria **18** Domine Deus Abraham et Isaac et Israhel patrum nostrorum custodi in aeternum hanc voluntatem cordis eorum et semper in venerationem tui mens ista permaneat **19** Salomoni quoque filio meo da cor perfectum ut custodiat mandata tua testimonia tua caerimonias tuas et faciat universa et aedificet aedem cuius inpensas paravi **20** praecepit autem David universae ecclesiae benedicite Domino Deo nostro et benedixit omnis ecclesia Domino Deo patrum suorum et inclinaverunt se et adoraverunt Deum et deinde regem **21** immolaveruntque victimas Domino et obtulerunt holocausta die sequenti tauros mille arietes mille agnos mille cum libaminibus suis et universo ritu abundantissime in omnem Israhel **22** et comederunt et biberunt coram Domino in die illo cum grandi laetitia et unxerunt secundo Salomonem filium David unxerunt autem Domino in principem et Sadoc in pontificem **23** seditque Salomon super solium Domini in regem pro David patre suo et cunctis placuit et paruit illi omnis Israhel **24** sed et universi principes et potentes et cuncti filii regis David dederunt manum et subiecti fuerunt Salomoni regi **25** magnificavit ergo Dominus Salomonem super omnem Israhel et dedit illi gloriam regni qualem nullus habuit ante eum rex Israhel **26** igitur David filius Isai regnavit super universum Israhel **27** et dies quibus regnavit super Israhel fuerunt quadraginta anni in Hebron regnavit septem annis et in Hierusalem triginta tribus **28** et mortuus est in senectute bona plenus dierum et divitiis et gloria regnavitque Salomon filius eius pro eo **29** gesta autem David regis priora et novissima scripta sunt in libro Samuhel videntis et in libro Nathan prophetae atque in volumine Gad videntis **30** universique regni eius et fortitudinis et temporum

quae transierunt sub eo sive in Israhel sive in cunctis
regnis terrarum

Ii Paralipomenon

1 confortatus est ergo Salomon filius David in regno suo et Dominus erat cum eo et magnificavit eum in excelsum **2** praecepitque Salomon universo Israheli tribunis et centurionibus et ducibus et iudicibus omnis Israhel et principibus familiarum **3** et abiit cum universa multitudine in excelsum Gabaon ubi erat tabernaculum foederis Dei quod fecit Moses famulus Dei in solitudine **4** arcam autem Dei adduxerat David de Cariathiarim in locum quem paraverat ei et ubi fixerat illi tabernaculum hoc est in Hierusalem **5** altare quoque aeneum quod fabricatus fuerat Beselehel filius Uri filii Ur ibi erat coram tabernaculo Domini quod et requisivit Salomon et omnis ecclesia **6** ascenditque Salomon ad altare aeneum coram tabernaculo foederis Domini et obtulit in eo mille hostias **7** ecce autem in ipsa nocte apparuit ei Deus dicens postula quod vis ut dem tibi **8** dixitque Salomon Deo tu fecisti cum David patre meo misericordiam magnam et constituisti me regem pro eo **9** nunc igitur Domine Deus impleatur sermo tuus quem pollicitus es David patri meo tu enim fecisti me regem super populum tuum multum qui tam innumerabilis est quam pulvis terrae **10** da mihi sapientiam et intellegentiam ut egrediar coram populo tuo et ingrediar quis enim potest hunc populum tuum digne qui tam grandis est iudicare **11** dixit autem Deus ad Salomonem quia hoc magis placuit cordi tuo et non postulasti divitias et substantiam et gloriam neque animas eorum qui te oderunt sed nec dies vitae plurimos petisti autem sapientiam et scientiam ut iudicare possis populum meum super quem constitui te regem **12** sapientia et scientia data sunt tibi divitias autem et substantiam et gloriam dabo tibi ita ut nullus in regibus nec ante te nec post te fuerit similis tui **13** venit ergo Salomon ab excelso Gabaon in Hierusalem coram tabernaculo foederis et regnavit super Israhel **14** congregavitque sibi currus et equites et facti sunt ei mille quadringenti currus et duodecim milia equitum et fecit eos esse in urbibus quadrigarum et cum rege in Hierusalem **15** praebuitque rex argentum et aurum in Hierusalem quasi lapides et cedros quasi sycomoros quae nascuntur in campestribus multitudine magna **16** adducebantur autem ei et equi de Aegypto et de Coa a negotiatoribus regis qui ibant et coemebant pretio **17** quadrigam equorum sescentis argenteis et equum centum quinquaginta similiter de universis regnis Cettheorum et a regibus Syriae emptio celebrabatur

2 decrevit autem Salomon aedificare domum nomini Domini et palatium sibi **2** et numeravit septuaginta milia virorum portantium umeris et octoginta milia qui caederent lapides in montibus praepositosque eorum tria milia sescentos **3** misit quoque ad Hiram regem Tyri dicens sicut egisti cum David patre meo et misisti ei ligna cedrina ut aedificaret sibi domum in qua et habitavit **4** sic fac mecum ut aedificem domum nomini Domini Dei mei et consecrem eam ad adolendum incensum coram illo et fumiganda aromata et ad propositionem panum sempiternam et holocaustomata mane et vespere sabbatis quoque et neomeniis et sollemnitatibus Domini Dei nostri in sempiternum quae mandata sunt Israheli **5** domus autem quam aedificare cupio magna est magnus est enim Deus noster super omnes deos **6** quis ergo poterit praevalere ut aedificet ei dignam domum si caelum et caeli caelorum capere eum non queunt quantus ego sum ut possim ei aedificare domum sed ad hoc tantum ut adoleatur incensum coram illo **7** mitte igitur mihi virum eruditum qui noverit operari in auro et argento aere ferro purpura coccino et hyacintho et qui sciat scalpere celata cum his artificibus quos mecum habeo in Iudaea et in Hierusalem quos praeparavit David pater meus **8** sed et ligna cedrina mitte mihi et arceuthina et pinea de Libano scio enim quod servi tui noverint caedere ligna de Libano et erunt servi mei cum servis tuis **9** ut parentur mihi ligna plurima domus enim quam cupio aedificare magna est nimis et inclita **10** praeterea operariis qui caesuri sunt ligna servis tuis dabo in cibaria tritici choros viginti milia et hordei choros totidem olei quoque sata viginti milia **11** dixit autem Hiram rex Tyri per litteras quas miserat Salomoni quia dilexit Dominus populum suum idcirco te regnare fecit super eum **12** et addidit dicens benedictus Dominus Deus Israhel qui fecit caelum et terram qui dedit David regi filium sapientem et eruditum et sensatum atque prudentem ut aedificaret domum Domino et palatium sibi **13** misi ergo tibi virum prudentem et scientissimum

Hiram patrem meum 14 filium mulieris de filiabus Dan cuius pater Tyrius fuit qui noverit operari in auro et argento et aere et ferro et marmore et lignis in purpura quoque et hyacintho et bysso et coccino et qui sciat celare omnem scalpturam et adinvenire prudenter quodcumque in opere necessarium est cum artificibus tuis et cum artificibus domini mei David patris tui 15 triticum ergo et hordeum et oleum et vinum quae pollicitus es domine mi mitte servis tuis 16 nos autem caedemus ligna de Libano quot necessaria habueris et adplicabimus ea ratibus per mare in Ioppe tuum erit transferre ea in Hierusalem 17 numeravit igitur Salomon omnes viros proselytos qui erant in terra Israhel post dinumerationem quam dinumeravit David pater eius et inventi sunt centum quinquaginta milia et tria milia sescenti 18 fecitque ex eis septuaginta milia qui umeris onera portarent et octoginta milia qui lapides in montibus caederent tria milia autem et sescentos praepositos operum populi

3 et coepit Salomon aedificare domum Domini in Hierusalem in monte Moria qui demonstratus fuerat David patri eius in loco quem paraverat David in area Ornan Iebusei 2 coepit autem aedificare mense secundo anno quarto regni sui 3 et haec sunt fundamenta quae iecit Salomon ut aedificaret domum Dei longitudinis cubitos in mensura prima sexaginta latitudinis cubitos viginti 4 porticum vero ante frontem quae tendebatur in longum iuxta mensuram latitudinis domus cubitorum viginti porro altitudo centum viginti cubitorum erat et deauravit eam intrinsecus auro mundissimo 5 domum quoque maiorem texit tabulis ligneis abiegnis et lamminas auri obrizi adfixit per totum scalpsitque in ea palmas et quasi catenulas se invicem conplectentes 6 stravit quoque pavimentum templi pretiosissimo marmore decore multo 7 porro aurum erat probatissimum de cuius lamminis texit domum et trabes eius et postes et parietes et ostia et celavit cherubin in parietibus 8 fecit quoque domum sancti sanctorum longitudinem iuxta latitudinem domus cubitorum viginti et latitudinem similiter viginti cubitorum et lamminis aureis texit eam quasi talentis sescentis 9 sed et clavos fecit aureos ita ut singuli clavi siclos quinquagenos adpenderent cenacula quoque texit auro 10 fecit etiam in domo sancti sanctorum cherubin duo opere statuario et texit eos auro 11 alae cherubin viginti cubitis extendebantur ita ut una ala haberet cubitos quinque et tangeret parietem domus et altera quinque cubitos habens alam tangeret alterius cherub 12 similiter cherub alterius ala quinque habebat cubitos et tangebat parietem et ala eius altera quinque cubitorum alam cherub alterius contingebat 13 igitur alae utriusque cherubin expansae erant et extendebantur per cubitos viginti ipsi autem stabant erectis pedibus et facies eorum versae erant ad exteriorem domum 14 fecit quoque velum ex hyacintho purpura coccino et bysso et intexuit ei cherubin 15 ante fores etiam templi duas columnas quae triginta et quinque cubitos habebant altitudinis porro capita earum quinque cubitorum 16 necnon et quasi catenulas in oraculo et superposuit eas capitibus columnarum malagranata etiam centum quae catenulis interposuit 17 ipsas quoque columnas posuit in vestibulo templi unam a dextris et alteram a sinistris eam quae a dextris erat vocavit Iachin et quae ad levam Booz

4 fecit quoque altare aeneum viginti cubitorum longitudinis et viginti cubitorum latitudinis et decem cubitorum altitudinis 2 mare etiam fusile decem cubitis a labio usque ad labium rotundum per circuitum quinque cubitos habebat altitudinis et funiculus triginta cubitorum ambiebat gyrum eius 3 similitudo quoque boum erat subter illud et decem cubitis quaedam extrinsecus celaturae quasi duobus versibus alvum maris circuibant boves autem erant fusiles 4 et ipsum mare super duodecim boves inpositum erat quorum tres respiciebant aquilonem et alii tres occidentem porro tres alii meridiem et tres qui reliqui erant orientem mare habentes superpositum posteriora autem boum erant intrinsecus sub mari 5 porro vastitas eius habebat mensuram palmi et labium illius erat quasi labium calicis vel repandi lilii capiebatque mensurae tria milia metretas 6 fecit quoque concas decem et posuit quinque a dextris et quinque a sinistris ut lavarent in eis omnia quae in holocaustum oblaturi erant porro in mari sacerdotes lavabantur 7 fecit autem et candelabra aurea decem secundum speciem qua iussa erant fieri et posuit ea in templo quinque a dextris et quinque a sinistris 8

necnon et mensas decem posuitque eas in templo quinque a dextris et quinque a sinistris fialas quoque aureas centum 9 fecit etiam atrium sacerdotum et basilicam grandem et ostia in basilica quae texit aere 10 porro mare posuit in latere dextro contra orientem ad meridiem 11 fecit autem Hiram lebetas quoque et creagras et fialas et conplevit omne opus regis in domo Dei 12 hoc est columnas duas et epistylia et capita et quasi quaedam retiacula quae capita tegerent super epistylia 13 malagranata quoque quadringenta et retiacula duo ita ut bini ordines malagranatorum singulis retiaculis iungerentur quae protegerent epistylia et capita columnarum 14 bases etiam fecit et concas quas superposuit basibus 15 mare unum bovesque duodecim sub mari 16 et lebetas et creagras et fialas omnia vasa fecit Salomoni Hiram pater eius in domo Domini ex aere mundissimo 17 in regione Iordanis fudit ea rex in argillosa terra inter Socchoth et Saredatha 18 erat autem multitudo vasorum innumerabilis ita ut ignoraretur pondus aeris 19 fecitque Salomon omnia vasa domus Dei et altare aureum et mensas et super eas panes propositionis 20 candelabra quoque cum lucernis suis ut lucerent ante oraculum iuxta ritum ex auro purissimo 21 et florentia quaedam et lucernas et forcipes aureos omnia de auro mundissimo facta sunt 22 thymiamateria quoque et turibula et fialas et mortariola ex auro purissimo et ostia celavit templi interioris id est in sancto sanctorum et ostia templi forinsecus aurea sicque conpletum est omne opus quod fecit Salomon in domo Domini

5 intulit igitur Salomon omnia quae voverat David pater suus argentum et aurum et universa vasa posuit in thesauris domus Dei 2 post quae congregavit maiores natu Israhel et cunctos principes tribuum et capita familiarum de filiis Israhel in Hierusalem ut adducerent arcam foederis Domini de civitate David quae est Sion 3 venerunt igitur ad regem omnes viri Israhel in die sollemni mensis septimi 4 cumque venissent cuncti seniorum Israhel portaverunt Levitae arcam 5 et intulerunt eam et omnem paraturam tabernaculi porro vasa sanctuarii quae erant in tabernaculo portaverunt sacerdotes cum Levitis 6 rex autem Salomon et universus coetus Israhel et omnes qui fuerant congregati ante arcam immolabant arietes et boves absque ullo numero tanta enim erat multitudo victimarum 7 et intulerunt sacerdotes arcam foederis Domini in locum suum id est ad oraculum templi in sancta sanctorum subter alas cherubin 8 ita ut cherubin expanderent alas suas super locum in quo posita erat arca et ipsam arcam tegerent cum vectibus eius 9 vectium autem quibus portabatur arca quia paululum longiores erant capita parebant ante oraculum si vero quis paululum fuisset extrinsecus eos videre non poterat fuit itaque arca ibi usque in praesentem diem 10 nihilque erat aliud in arca nisi duae tabulae quas posuerat Moses in Horeb quando legem dedit Dominus filiis Israhel egredientibus ex Aegypto 11 egressis autem sacerdotibus de sanctuario omnes enim sacerdotes qui ibi potuerant inveniri sanctificati sunt nec adhuc illo tempore vices et ministeriorum ordo inter eos divisus erat 12 tam Levitae quam cantores id est et qui sub Asaph erant et qui sub Heman et qui sub Idithun filii et fratres eorum vestiti byssinis cymbalis et psalteriis et citharis concrepabant stantes ad orientalem plagam altaris cumque eis sacerdotes centum viginti canentes tubis 13 igitur cunctis pariter et tubis et voce et cymbalis et organis et diversi generis musicorum concinentibus et vocem in sublime tollentibus longe sonitus audiebatur ita ut cum Dominum laudare coepissent et dicere confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius impleretur domus Domini nube 14 nec possent sacerdotes stare et ministrare propter caliginem conpleverat enim gloria Domini domum Dei

6 tunc Salomon ait Dominus pollicitus est ut habitaret in caligine 2 ego autem aedificavi domum nomini eius ut habitaret ibi in perpetuum 3 et convertit faciem suam et benedixit universae multitudini Israhel nam omnis turba stabat intenta et ait 4 benedictus Dominus Deus Israhel qui quod locutus est David patri meo opere conplevit dicens 5 a die qua eduxi populum meum de terra Aegypti non elegi civitatem de cunctis tribubus Israhel ut aedificaretur in ea domus nomini meo neque elegi quemquam alium virum ut esset dux in populo meo Israhel 6 sed elegi Hierusalem ut sit nomen meum in ea et elegi

David ut constituerem eum super populum meum Israhel **7** cumque fuisset voluntatis David patris mei ut aedificaret domum nomini Domini Dei Israhel **8** dixit Dominus ad eum quia haec fuit voluntas tua ut aedificares domum nomini meo bene quidem fecisti habere huiuscemodi voluntatem **9** sed non tu aedificabis domum verum filius tuus qui egredietur de lumbis tuis ipse aedificabit domum nomini meo **10** conplevit ergo Dominus sermonem suum quem locutus fuerat et ego surrexi pro David patre meo et sedi super thronum Israhel sicut locutus est Dominus et aedificavi domum nomini Domini Dei Israhel **11** et posui in ea arcam in qua est pactum Domini quod pepigit cum filiis Israhel **12** stetit ergo coram altare Domini ex adverso universae multitudinis Israhel et extendit manus suas **13** siquidem fecerat Salomon basem aeneam et posuerat eam in medio basilicae habentem quinque cubitos longitudinis et quinque cubitos latitudinis et tres cubitos in altum stetitque super eam et deinceps flexis genibus contra universam multitudinem Israhel et palmis in caelum levatis **14** ait Domine Deus Israhel non est similis tui Deus in caelo et in terra qui custodis pactum et misericordiam cum servis tuis qui ambulant coram te in toto corde suo **15** qui praestitisti servo tuo David patri meo quaecumque locutus fueras ei et quae ore promiseras opere conplesti sicut et praesens tempus probat **16** nunc ergo Domine Deus Israhel imple servo tuo patri meo David quaecumque locutus es dicens non deficiet ex te vir coram me qui sedeat super thronum Israhel ita tamen si custodierint filii tui vias suas et ambulaverint in lege mea sicut et tu ambulasti coram me **17** et nunc Domine Deus Israhel firmetur sermo tuus quem locutus es servo tuo David **18** ergone credibile est ut habitet Deus cum hominibus super terram si caelum et caeli caelorum non te capiunt quanto magis domus ista quam aedificavi **19** sed ad hoc tantum facta est ut respicias orationem servi tui et obsecrationem eius Domine Deus meus audias et preces quas fundit famulus tuus coram te **20** ut aperias oculos tuos super domum istam diebus et noctibus super locum in quo pollicitus es ut invocaretur nomen tuum **21** et exaudires orationem quam servus tuus orat in eo exaudi preces famuli tui et populi tui Israhel quicumque oraverit in loco isto et exaudi de habitaculo tuo id est de caelis et propitiare **22** si peccaverit quispiam in proximum suum et iurare contra eum paratus venerit seque maledicto constrinxerit coram altari in domo ista **23** tu audies de caelo et facies iudicium servorum tuorum ita ut reddas iniquo viam suam in caput proprium et ulciscaris iustum retribuens ei secundum iustitiam suam **24** si superatus fuerit populus tuus Israhel ab inimicis peccabunt enim tibi et conversi egerint paenitentiam et obsecraverint nomen tuum et fuerint deprecati in loco isto **25** tu exaudi de caelo et propitiare peccato populi tui Israhel et reduc eos in terram quam dedisti eis et patribus eorum **26** si clauso caelo pluvia non fluxerit propter peccata populi et deprecati te fuerint in loco isto et confessi nomini tuo et conversi a peccatis suis cum eos adflixeris **27** exaudi de caelo Domine et dimitte peccata servis tuis et populi tui Israhel et doce eos viam bonam per quam ingrediantur et da pluviam terrae quam dedisti populo tuo ad possidendum **28** fames si orta fuerit in terra et pestilentia erugo et aurugo et lucusta et brucus et hostes vastatis regionibus portas obsederint civitatis omnisque plaga et infirmitas presserit **29** si quis de populo tuo Israhel fuerit deprecatus cognoscens plagam et infirmitatem suam et expanderit manus suas in domo hac **30** tu exaudi de caelo de sublimi scilicet habitaculo tuo et propitiare et redde unicuique secundum vias suas quas nosti eum habere in corde suo tu enim solus nosti corda filiorum hominum **31** ut timeant te et ambulent in viis tuis cunctis diebus quibus vivunt super faciem terrae quam dedisti patribus nostris **32** externum quoque qui non est de populo tuo Israhel si venerit de terra longinqua propter nomen tuum magnum et propter manum tuam robustam et brachium tuum extentum et adoraverit in loco isto **33** tu exaudies de caelo firmissimo habitaculo tuo et facies cuncta pro quibus invocaverit te ille peregrinus ut sciant omnes populi terrae nomen tuum et timeant te sicut populus tuus Israhel et cognoscant quia nomen tuum invocatum est super domum hanc quam aedificavi **34** si egressus fuerit populus tuus ad bellum contra adversarios suos per viam in qua miseris eos adorabunt te contra viam in qua civitas haec est quam elegisti et domus quam aedificavi nomini tuo **35** ut exaudias de caelo

preces eorum et obsecrationem et ulciscaris **36** si autem et peccaverint tibi neque enim est homo qui non peccet et iratus fueris eis et tradideris hostibus et captivos eos duxerint in terram longinquam vel certe quae iuxta est **37** et conversi corde suo in terra ad quam captivi ducti fuerant egerint paenitentiam et deprecati te fuerint in terra captivitatis suae dicentes peccavimus inique fecimus iniuste egimus **38** et reversi fuerint ad te in toto corde suo et in tota anima sua in terra captivitatis suae ad quam ducti sunt adorabunt te contra viam terrae suae quam dedisti patribus eorum et urbis quam elegisti et domus quam aedificavi nomini tuo **39** ut exaudias de caelo hoc est de firmo habitaculo tuo preces eorum et facias iudicium et dimittas populo tuo quamvis peccatori **40** tu es enim Deus meus aperiantur quaeso oculi tui et aures tuae intentae sint ad orationem quae fit in loco isto **41** nunc igitur consurge Domine Deus in requiem tuam tu et arca fortitudinis tuae sacerdotes tui Domine Deus induantur salute et sancti tui laetentur in bonis **42** Domine Deus ne averseris faciem christi tui memento misericordiarum David servi tui

7 cumque conplesset Salomon fundens preces ignis descendit de caelo et devoravit holocausta et victimas et maiestas Domini implevit domum **2** nec poterant sacerdotes ingredi templum Domini eo quod implesset maiestas Domini templum Domini **3** sed et omnes filii Israhel videbant descendentem ignem et gloriam Domini super domum et corruentes proni in terram super pavimentum stratum lapide adoraverunt et laudaverunt Dominum quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius **4** rex autem et omnis populus immolabant victimas coram Domino **5** mactavit igitur rex Salomon hostias boum viginti duo milia arietum centum viginti milia et dedicavit domum Dei rex et universus populus **6** sacerdotes autem stabant in officiis suis et Levitae in organis carminum Domini quae fecit David rex ad laudandum Dominum quoniam in aeternum misericordia eius hymnos David canentes per manus suas porro sacerdotes canebant tubis ante eos cunctusque Israhel stabat **7** sanctificavit quoque Salomon medium atrii ante templum Domini obtulerat enim ibi holocausta et adipes pacificorum quia altare aeneum quod fecerat non poterat sustinere holocausta et sacrificia et adipes **8** fecit ergo Salomon sollemnitatem in tempore illo septem diebus et omnis Israhel cum eo ecclesia magna valde ab introitu Emath usque ad torrentem Aegypti **9** fecitque die octavo collectam eo quod dedicasset altare septem diebus et sollemnitatem celebrasset diebus septem **10** igitur in die vicesimo tertio mensis septimi dimisit populos ad tabernacula sua laetantes atque gaudentes super bono quod fecerat Dominus David et Salomoni et Israhel populo suo **11** conplevitque Salomon domum Domini et domum regis et omnia quae disposuerat in corde suo ut faceret in domo Domini et in domo sua et prosperatus est **12** apparuit autem ei Dominus nocte et ait audivi orationem tuam et elegi locum istum mihi in domum sacrificii **13** si clausero caelum et pluvia non fluxerit et mandavero et praecepero lucustae ut devoret terram et misero pestilentiam in populum meum **14** conversus autem populus meus super quos invocatum est nomen meum deprecatus me fuerit et exquisierit faciem meam et egerit paenitentiam a viis suis pessimis et ego exaudiam de caelo et propitius ero peccatis eorum et sanabo terram eorum **15** oculi quoque mei erunt aperti et aures meae erectae ad orationem eius qui in loco isto oraverit **16** elegi enim et sanctificavi locum istum ut sit nomen meum ibi in sempiternum et permaneant oculi mei et cor meum ibi cunctis diebus **17** tu quoque si ambulaveris coram me sicut ambulavit David pater tuus et feceris iuxta omnia quae praecepi tibi et iustitias meas iudiciaque servaveris **18** suscitabo thronum regni tui sicut pollicitus sum David patri tuo dicens non auferetur de stirpe tua vir qui sit princeps in Israhel **19** si autem aversi fueritis et dereliqueritis iustitias meas et praecepta mea quae proposui vobis et abeuntes servieritis diis alienis et adoraveritis eos **20** evellam vos de terra mea quam dedi vobis et domum hanc quam sanctificavi nomini meo proiciam a facie mea et tradam eam in parabolam et in exemplum cunctis populis **21** et domus ista erit in proverbium universis transeuntibus et dicent stupentes quare fecit Dominus sic terrae huic et domui huic **22** respondebuntque quia dereliquerunt Dominum Deum patrum suorum qui eduxit eos de terra Aegypti et adprehenderunt deos

alienos et adoraverunt eos atque coluerunt idcirco venerunt super eos universa haec mala

8 expletis autem viginti annis postquam aedificavit Salomon domum Domini et domum suam **2** civitates quas dederat Hiram Salomoni aedificavit et habitare ibi fecit filios Israhel **3** abiit quoque in Emath Suba et obtinuit eam **4** et aedificavit Palmyram in deserto et alias civitates munitissimas aedificavit in Emath **5** extruxitque Bethoron superiorem et Bethoron inferiorem civitates muratas habentes portas et vectes et seras **6** Baalath etiam et omnes urbes firmissimas quae fuerunt Salomonis cunctasque urbes quadrigarum et urbes equitum omnia quae voluit Salomon atque disposuit aedificavit in Hierusalem et in Libano et in universa terra potestatis suae **7** omnem populum qui derelictus fuerat de Hettheis et Amorreis et Ferezeis et Eveis et Iebuseis qui non erant de stirpe Israhel **8** de filiis eorum et de posteris quos non interfecerant filii Israhel subiugavit Salomon in tributarios usque in diem hanc **9** porro de filiis Israhel non posuit ut servirent operibus regis ipsi enim erant viri bellatores et duces primi et principes quadrigarum et equitum eius **10** omnes autem principes exercitus regis Salomonis fuerunt ducenti quinquaginta qui erudiebant populum **11** filiam vero Pharaonis transtulit de civitate David in domum quam aedificaverat ei dixit enim non habitabit uxor mea in domo David regis Israhel eo quod sanctificata sit quia ingressa est eam arca Domini **12** tunc obtulit Salomon holocausta Domino super altare Domini quod extruxerat ante porticum **13** ut per singulos dies offerretur in eo iuxta praeceptum Mosi in sabbatis et in kalendis et in festis diebus ter per annum id est in sollemnitate azymorum et in sollemnitate ebdomadarum et in sollemnitate tabernaculorum **14** et constituit iuxta dispositionem David patris sui officia sacerdotum in ministeriis suis et Levitas in ordine suo ut laudarent et ministrarent coram sacerdotibus iuxta ritum uniuscuiusque diei et ianitores in divisionibus suis per portam et portam sic enim praeceperat David homo Dei **15** nec praetergressi sunt de mandatis regis tam sacerdotes quam Levitae ex omnibus quae praeceperat et in custodiis thesaurorum **16** omnes inpensas praeparatas habuit Salomon ex eo die quo fundavit domum Domini usque in diem quo perfecit eam **17** tunc abiit Salomon in Hesiongaber et in Ahilath ad oram maris Rubri quae est in terra Edom **18** misit autem ei Hiram per manum servorum suorum naves et nautas gnaros maris et abierunt cum servis Salomonis in Ophir tuleruntque inde quadringenta quinquaginta talenta auri et adtulerunt ad regem Salomonem

9 regina quoque Saba cum audisset famam Salomonis venit ut temptaret eum enigmatibus in Hierusalem cum magnis opibus et camelis qui portabant aromata et auri plurimum gemmasque pretiosas cumque venisset ad Salomonem locuta est ei quaecumque erant in corde suo **2** et exposuit ei Salomon omnia quae proposuerat nec quicquam fuit quod ei non perspicuum fecerit **3** quod postquam vidit sapientiam scilicet Salomonis et domum quam aedificaverat **4** necnon cibaria mensae eius et habitacula servorum et officia ministrorum eius et vestimenta eorum pincernas quoque et vestes eorum et victimas quas immolabat in domo Domini non erat prae stupore ultra in ea spiritus **5** dixitque ad regem verus sermo quem audieram in terra mea de virtutibus et sapientia tua **6** non credebam narrantibus donec ipsa venissem et vidissent oculi mei et probassem vix medietatem mihi sapientiae tuae fuisse narratam vicisti famam virtutibus tuis **7** beati viri tui et beati servi tui hii qui adsistunt coram te in omni tempore et audiunt sapientiam tuam **8** sit Dominus Deus tuus benedictus qui voluit te ordinare super thronum suum regem Domini Dei tui quia diligit Deus Israhel et vult servare eum in aeternum idcirco posuit te super eum regem ut facias iudicia atque iustitiam **9** dedit autem regi centum viginti talenta auri et aromata multa nimis et gemmas pretiosissimas non fuerunt aromata talia ut haec quae dedit regina Saba regi Salomoni **10** sed et servi Hiram cum servis Salomonis adtulerunt aurum de Ophir et ligna thyina et gemmas pretiosissimas **11** de quibus fecit rex de lignis scilicet thyinis gradus in domo Domini et in domo regia citharas quoque et psalteria cantoribus numquam visa sunt in terra Iuda ligna talia **12** rex autem Salomon dedit reginae Saba cuncta quae voluit et quae postulavit multo plura quam adtulerat ad eum quae reversa abiit in terram

suam cum servis suis 13 erat autem pondus auri quod adferebatur Salomoni per annos singulos sescenta sexaginta sex talenta auri 14 excepta ea summa quam legati diversarum gentium et negotiatores adferre consueverant omnesque reges Arabiae et satrapae terrarum qui conportabant aurum et argentum Salomoni 15 fecit igitur rex Salomon ducentas hastas aureas de summa sescentorum aureorum qui in hastis singulis expendebantur 16 trecenta quoque scuta aurea trecentorum aureorum quibus tegebantur scuta singula posuitque ea rex in armamentario quod erat consitum nemore 17 fecit quoque rex solium eburneum grande et vestivit illud auro mundissimo 18 sexque gradus quibus ascendebatur ad solium et scabillum aureum et brachiola duo altrinsecus et duos leones stantes iuxta brachiola 19 sed et alios duodecim leunculos stantes super sex gradus ex utraque parte non fuit tale solium in universis regnis 20 omnia quoque vasa convivii regis erant aurea et vasa domus saltus Libani ex auro purissimo argentum enim in diebus illis pro nihilo reputabatur 21 siquidem naves regis ibant in Tharsis cum servis Hiram semel in annis tribus et deferebant inde aurum et argentum et ebur et simias et pavos 22 magnificatus est igitur Salomon super omnes reges terrae divitiis et gloria 23 omnesque reges terrarum desiderabant faciem videre Salomonis ut audirent sapientiam quam dederat Deus in corde eius 24 et deferebant ei munera vasa argentea et aurea et vestes et arma et aromata equos et mulos per singulos annos 25 habuit quoque Salomon quadraginta milia equorum in stabulis et curruum equitumque duodecim milia constituitque eos in urbibus quadrigarum et ubi erat rex in Hierusalem 26 exercuit etiam potestatem super cunctos reges a fluvio Eufraten usque ad terram Philisthinorum id est usque ad terminos Aegypti 27 tantamque copiam praebuit argenti in Hierusalem quasi lapidum et cedrorum tantam multitudinem velut sycaminorum quae gignuntur in campestribus 28 adducebantur autem ei equi de Aegypto cunctisque regionibus 29 reliqua vero operum Salomonis priorum et novissimorum scripta sunt in verbis Nathan prophetae et in libris Ahiae Silonitis in visione quoque Iaddo videntis contra Hieroboam filium Nabath 30 regnavit autem Salomon in Hierusalem super omnem Israhel quadraginta annis 31 dormivitque cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate David regnavitque pro eo Roboam filius eius

10 profectus est autem Roboam in Sychem illuc enim cunctus Israhel convenerat ut constituerent eum regem 2 quod cum audisset Hieroboam filius Nabath qui erat in Aegypto fugerat quippe illuc ante Salomonem statim reversus est 3 vocaveruntque eum et venit cum universo Israhel et locuti sunt ad Roboam dicentes 4 pater tuus durissimo iugo nos pressit tu leviora impera patre tuo qui nobis gravem inposuit servitutem et paululum de onere subleva ut serviamus tibi 5 qui ait post tres dies revertimini ad me cumque abisset populus 6 iniit consilium cum senibus qui steterant coram patre eius Salomone dum adviveret dicens quid datis consilii ut respondeam populo 7 qui dixerunt ei si placueris populo huic et lenieris eos verbis clementibus servient tibi omni tempore 8 at ille reliquit consilium senum et cum iuvenibus tractare coepit qui cum eo nutriti fuerant et erant in comitatu illius 9 dixitque ad eos quid vobis videtur vel respondere quid debeo populo huic qui dixit mihi subleva iugum quod inposuit nobis pater tuus 10 at illi responderunt ut iuvenes et nutriti cum eo in deliciis atque dixerunt sic loqueris populo qui dixit tibi pater tuus adgravavit iugum nostrum tu subleva et sic respondebis eis minimus digitus meus grossior est lumbis patris mei 11 pater meus inposuit vobis iugum grave et ego maius pondus adponam pater meus cecidit vos flagellis ego vero caedam scorpionibus 12 venit ergo Hieroboam et universus populus ad Roboam die tertio sicut praeceperat eis 13 responditque rex dura derelicto consilio seniorum 14 locutusque est iuxta iuvenum voluntatem pater meus grave vobis inposuit iugum quod ego gravius faciam pater meus cecidit vos flagellis ego vero caedam scorpionibus 15 et non adquievit populi precibus erat enim voluntatis Dei ut conpleretur sermo eius quem locutus fuerat per manum Ahiae Silonitis ad Hieroboam filium Nabath 16 populus autem universus rege duriora dicente sic locutus est ad eum non est nobis pars in David neque hereditas in filio Isai revertere in tabernacula tua Israhel tu autem pasce domum tuam David et abiit Israhel in tabernacula

sua 17 super filios autem Israhel qui habitabant in civitatibus Iuda regnavit Roboam 18 misitque rex Roboam Aduram qui praeerat tributis et lapidaverunt eum filii Israhel et mortuus est porro rex Roboam currum festinavit ascendere et fugit in Hierusalem 19 recessitque Israhel a domo David usque ad diem hanc

11 venit autem Roboam in Hierusalem et convocavit universam domum Iuda et Beniamin in centum octoginta milibus electorum atque bellantium ut dimicaret contra Israhel et converteret ad se regnum suum 2 factusque est sermo Domini ad Semeiam hominem Dei dicens 3 loquere ad Roboam filium Salomonis regem Iuda et ad universum Israhel qui est in Iuda et Beniamin 4 haec dicit Dominus non ascendetis neque pugnabitis contra fratres vestros revertatur unusquisque in domum suam quia mea hoc gestum est voluntate qui cum audissent sermonem Domini reversi sunt nec perrexerunt contra Hieroboam 5 habitavit autem Roboam in Hierusalem et aedificavit civitates muratas in Iuda 6 extruxitque Bethleem et Aetham et Thecue 7 Bethsur quoque et Soccho et Odollam 8 necnon Geth et Maresa et Ziph 9 sed et Aduram et Lachis et Azecha 10 Saraa quoque et Ahilon et Hebron quae erant in Iuda et Beniamin civitates munitissimas 11 cumque clausisset eas muris posuit in eis principes ciborumque horrea hoc est olei et vini 12 sed et in singulis urbibus fecit armamentaria scutorum et hastarum firmavitque eas multa diligentia et imperavit super Iudam et Beniamin 13 sacerdotes autem et Levitae qui erant in universo Israhel venerunt ad eum de cunctis sedibus suis 14 relinquentes suburbana et possessiones suas et transeuntes ad Iudam et Hierusalem eo quod abiecisset eos Hieroboam et posteri eius ne sacerdotio Domini fungerentur 15 qui constituit sibi sacerdotes excelsorum et daemonum vitulorumque quos fecerat 16 sed et de cunctis tribubus Israhel quicumque dederant cor suum ut quaererent Dominum Deum Israhel venerunt Hierusalem ad immolandas victimas Domino Deo patrum suorum 17 et roboraverunt regnum Iuda et confirmaverunt Roboam filium Salomonis per tres annos ambulaverunt enim in viis David et Salomonis annis tantum tribus 18 duxit autem Roboam uxorem Maalath filiam Hierimuth filii David Abiail quoque filiam Heliab filii Isai 19 quae peperit ei filios Ieus et Somoriam et Zoom 20 post hanc quoque accepit Maacha filiam Absalom quae peperit ei Abia et Ethai et Ziza et Salumith 21 amavit autem Roboam Maacha filiam Absalom super omnes uxores suas et concubinas nam uxores decem et octo duxerat concubinasque sexaginta et genuit viginti octo filios et sexaginta filias 22 constituit vero in capite Abiam filium Maacha ducem super fratres suos ipsum enim regem facere cogitabat 23 qui sapientior fuit et potentior super omnes filios eius et in cunctis finibus Iuda et Beniamin et in universis civitatibus muratis praebuitque eis escas plurimas et multas petivit uxores

12 cumque roboratum fuisset regnum Roboam et confortatum dereliquit legem Domini et omnis Israhel cum eo 2 anno autem quinto regni Roboam ascendit Sesac rex Aegypti in Hierusalem quia peccaverunt Domino 3 cum mille ducentis curribus et sexaginta milibus equitum nec erat numerus vulgi quod venerat cum eo ex Aegypto Lybies scilicet et Trogoditae et Aethiopes 4 cepitque civitates munitissimas in Iuda et venit usque Hierusalem 5 Semeias autem propheta ingressus est ad Roboam et principes Iuda qui congregati fuerant in Hierusalem fugientes Sesac dixitque ad eos haec dicit Dominus vos reliquistis me et ego reliqui vos in manu Sesac 6 consternatique principes Israhel et rex dixerunt iustus est Dominus 7 cumque vidisset Dominus quod humiliati essent factus est sermo Domini ad Semeiam dicens quia humiliati sunt non disperdam eos daboque eis pauxillum auxilii et non stillabit furor meus super Hierusalem per manum Sesac 8 verumtamen servient ei ut sciant distantiam servitutis meae et servitutis regni terrarum 9 recessit itaque Sesac rex Aegypti ab Hierusalem sublatis thesauris domus Domini et domus regis omniaque secum tulit et clypeos aureos quos fecerat Salomon 10 pro quibus fecit rex aeneos et tradidit illos principibus scutariorum qui custodiebant vestibulum palatii 11 cumque introiret rex domum Domini veniebant scutarii et tollebant eos iterumque referebant ad armamentarium suum 12 verumtamen quia humiliati sunt aversa est ab eis ira Domini nec deleti sunt penitus siquidem et in Iuda inventa sunt

opera bona 13 confortatus est igitur rex Roboam
in Hierusalem atque regnavit quadraginta autem
et unius anni erat cum regnare coepisset et decem
septemque annis regnavit in Hierusalem urbe quam
elegit Dominus ut confirmaret nomen suum ibi de
cunctis tribubus Israhel nomenque matris eius Naama
Ammanitis 14 fecit autem malum et non praeparavit
cor suum ut quaereret Dominum 15 opera vero
Roboam prima et novissima scripta sunt in libris
Semeiae prophetae et Addo videntis et diligenter
exposita pugnaveruntque adversum se Roboam et
Hieroboam cunctis diebus 16 et dormivit Roboam
cum patribus suis sepultusque est in civitate David et
regnavit Abia filius eius pro eo

13 anno octavodecimo regis Hieroboam regnavit
Abia super Iudam 2 tribus annis regnavit in
Hierusalem nomenque matris eius Michaia filia
Urihel de Gabaa et erat bellum inter Abia et
Hieroboam 3 cumque inisset Abia certamen et haberet
bellicosissimos viros et electorum quadringenta milia
Hieroboam instruxit e contra aciem octingenta milia
virorum qui et ipsi electi erant et ad bella fortissimi 4
stetit igitur Abia super montem Someron qui erat in
Ephraim et ait audi Hieroboam et omnis Israhel 5
num ignoratis quod Dominus Deus Israhel dederit
regnum David super Israhel in sempiternum ipsi
et filiis eius pactum salis 6 et surrexit Hieroboam
filius Nabath servus Salomonis filii David et rebellavit
contra dominum suum 7 congregatique sunt ad eum
viri vanissimi et filii Belial et praevaluerunt contra
Roboam filium Salomonis porro Roboam erat rudis
et corde pavido nec potuit resistere eis 8 nunc ergo
vos dicitis quod resistere possitis regno Domini quod
possidet per filios David habetisque grandem populi
multitudinem atque vitulos aureos quos fecit vobis
Hieroboam in deos 9 et eiecistis sacerdotes Domini
filios Aaron atque Levitas et fecistis vobis sacerdotes
sicut omnes populi terrarum quicumque venerit
et initiaverit manum suam in tauro in bubus et in
arietibus septem fit sacerdos eorum qui non sunt
dii 10 noster autem Dominus Deus est quem non
relinquimus sacerdotesque ministrant Domino de
filiis Aaron et Levitae sunt in ordine suo 11 holocausta
quoque offerunt Domino per singulos dies mane et
vespere et thymiama iuxta legis praecepta confectum
et proponuntur panes in mensa mundissima estque
apud nos candelabrum aureum et lucernae eius
ut accendantur semper ad vesperam nos quippe
custodimus praecepta Domini Dei nostri quem vos
reliquistis 12 ergo in exercitu nostro dux Deus est
et sacerdotes eius qui clangunt tubis et resonant
contra vos filii Israhel nolite pugnare contra Dominum
Deum patrum vestrorum quia non vobis expedit
13 haec illo loquente Hieroboam retro moliebatur
insidias cumque ex adverso hostium staret ignorantem
Iudam suo ambiebat exercitu 14 respiciensque Iudas
vidit instare bellum ex adverso et post tergum et
clamavit ad Dominum ac sacerdotes tubis canere
coeperunt 15 omnesque viri Iuda vociferati sunt et
ecce illis clamantibus perterruit Deus Hieroboam et
omnem Israhel qui stabat ex adverso Abia et Iuda 16
fugeruntque filii Israhel Iudam et tradidit eos Deus in
manu eorum 17 percussit ergo eos Abia et populus
eius plaga magna et corruerunt vulnerati ex Israhel
quingenta milia virorum fortium 18 humiliatique
sunt filii Israhel in tempore illo et vehementissime
confortati filii Iuda eo quod sperassent in Domino
Deo patrum suorum 19 persecutus est autem Abia
fugientem Hieroboam et cepit civitates eius Bethel et
filias eius et Hiesena cum filiabus suis Ephron quoque
et filias eius 20 nec valuit ultra resistere Hieroboam in
diebus Abia quem percussit Dominus et mortuus est
21 igitur Abia confortato imperio suo accepit uxores
quattuordecim procreavitque viginti duos filios et
sedecim filias 22 reliqua autem sermonum Abia
viarumque et operum eius scripta sunt diligentissime
in libro prophetae Addo

14 dormivit autem Abia cum patribus suis et
sepelierunt eum in civitate David regnavitque
Asa filius eius pro eo in cuius diebus quievit terra
annis decem 2 fecit autem Asa quod bonum et
placitum erat in conspectu Dei sui et subvertit altaria
peregrini cultus et excelsa 3 et confregit statuas
lucosque succidit 4 ac praecepit Iudae ut quaereret
Dominum Deum patrum suorum et faceret legem et
universa mandata 5 et abstulit e cunctis urbibus Iuda
aras et fana et regnavit in pace 6 aedificavit quoque
urbes munitas in Iuda quia quietus erat et nulla

temporibus eius bella surrexerant pacem Domino largiente 7 dixit autem Iudae aedificemus civitates istas et vallemus muris et roboremus turribus et portis et seris donec a bellis quieta sunt omnia eo quod quaesierimus Dominum Deum patrum nostrorum et dederit nobis pacem per gyrum aedificaverunt igitur et nullum in extruendo inpedimentum fuit 8 habuit autem Asa in exercitu suo portantium scuta et hastas de Iuda trecenta milia de Beniamin vero scutariorum et sagittariorum ducenta octoginta milia omnes isti viri fortissimi 9 egressus est autem contra eos Zara Aethiops cum exercitu decies centena milia et curribus trecentis et venit usque Maresa 10 porro Asa perrexit obviam et instruxit aciem ad bellum in valle Sephata quae est iuxta Maresa 11 et invocavit Dominum Deum et ait Domine non est apud te ulla distantia utrum in paucis auxilieris an in pluribus adiuva nos Domine Deus noster in te enim et in tuo nomine habentes fiduciam venimus contra hanc multitudinem Domine Deus noster tu es non praevaleat contra te homo 12 exterruit itaque Dominus Aethiopas coram Asa et Iuda fugeruntque Aethiopes 13 et persecutus est eos Asa et populus qui cum eo erat usque Gerar et ruerunt Aethiopes usque ad internicionem quia Domino caedente contriti sunt et exercitu illius proeliante tulerunt ergo spolia multa 14 et percusserunt omnes civitates per circuitum Gerare grandis quippe cunctos terror invaserat et diripuerunt urbes et multam praedam asportaverunt 15 sed et caulas ovium destruentes tulerunt pecorum infinitam multitudinem et camelorum reversique sunt Hierusalem

15 Azarias autem filius Oded facto in se spiritu Dei 2 egressus est in occursum Asa et dixit ei audite me Asa et omnis Iuda et Beniamin Dominus vobiscum quia fuistis cum eo si quaesieritis eum invenietis si autem dereliqueritis derelinquet vos 3 transibunt autem multi dies in Israhel absque Deo vero et absque sacerdote doctore et absque lege 4 cumque reversi fuerint in angustia sua ad Dominum Deum Israhel et quaesierint eum repperient 5 in tempore illo non erit pax egredienti et ingredienti sed terrores undique in cunctis habitatoribus terrarum 6 pugnabit enim gens contra gentem et civitas contra civitatem quia Dominus conturbabit eos in omni angustia 7 vos ergo confortamini et non dissolvantur manus vestrae erit enim merces operi vestro 8 quod cum audisset Asa verba scilicet et prophetiam Oded prophetae confortatus est et abstulit idola de omni terra Iuda et Beniamin et ex urbibus quas ceperat montis Ephraim et dedicavit altare Domini quod erat ante porticum Domini 9 congregavitque universum Iuda et Beniamin et advenas cum eis de Ephraim et de Manasse et de Symeon plures enim ad eum confugerant ex Israhel videntes quod Dominus Deus illius esset cum eo 10 cumque venissent Hierusalem mense tertio anno quintodecimo regni Asa 11 immolaverunt Domino in die illa de manubiis et praeda quam adduxerant boves septingentos et arietes septem milia 12 et intravit ex more ad corroborandum foedus ut quaererent Dominum Deum patrum suorum in toto corde et in tota anima sua 13 si quis autem inquit non quaesierit Dominum Deum Israhel moriatur a minimo usque ad maximum a viro usque ad mulierem 14 iuraveruntque Domino voce magna in iubilo et in clangore tubae et in sonitu bucinarum 15 omnes qui erant in Iuda cum execratione in omni enim corde suo iuraverunt et in tota voluntate quaesierunt eum et invenerunt praestititque eis Dominus requiem per circuitum 16 sed et Maacham matrem Asa regis ex augusto deposuit imperio eo quod fecisset in luco simulacrum Priapi quod omne contrivit et in frusta comminuens conbusit in torrente Cedron 17 excelsa autem derelicta sunt in Israhel attamen cor Asa erat perfectum cunctis diebus eius 18 ea quae voverat pater suus et ipse intulit in domum Domini argentum et aurum vasorumque diversam supellectilem 19 bellum vero non fuit usque ad tricesimum quintum annum regni Asa

16 anno autem tricesimo sexto regni eius ascendit Baasa rex Israhel in Iudam et muro circumdabat Rama ut nullus tute posset egredi et ingredi de regno Asa 2 protulit ergo Asa argentum et aurum de thesauris domus Domini et de thesauris regis misitque ad Benadad regem Syriae qui habitabat in Damasco dicens 3 foedus inter me et te est pater quoque meus et pater tuus habuere concordiam quam ob rem misi tibi argentum et aurum ut rupto foedere quod habes cum Baasa rege Israhel facias eum a me recedere 4 quo

conperto Benadad misit principes exercituum suorum ad urbes Israhel qui percusserunt Ahion et Dan et Abelmaim et universas urbes muratas Nepthalim 5 quod cum audisset Baasa desivit aedificare Rama et intermisit opus suum 6 porro Asa rex adsumpsit universum Iudam et tulerunt lapides Rama et ligna quae aedificationi praeparaverat Baasa aedificavitque ex eis Gabaa et Maspha 7 in tempore illo venit Anani propheta ad Asam regem Iuda et dixit ei quia habuisti fiduciam in rege Syriae et non in Domino Deo tuo idcirco evasit Syriae regis exercitus de manu tua 8 nonne Aethiopes et Lybies multo plures erant quadrigis et equitibus et multitudine nimia quos cum Domino credidisses tradidit in manu tua 9 oculi enim eius contemplantur universam terram et praebent fortitudinem his qui corde perfecto credunt in eum stulte igitur egisti et propter hoc ex praesenti tempore contra te bella consurgent 10 iratusque Asa adversus videntem iussit eum mitti in nervum valde quippe super hoc fuerat indignatus et interfecit de populo in tempore illo plurimos 11 opera autem Asa prima et novissima scripta sunt in libro regum Iuda et Israhel 12 aegrotavit etiam Asa anno tricesimo nono regni sui dolore pedum vehementissimo et nec in infirmitate sua quaesivit Dominum sed magis in medicorum arte confisus est 13 dormivitque cum patribus suis et mortuus est anno quadragesimo primo regni sui 14 et sepelierunt eum in sepulchro suo quod foderat sibi in civitate David posueruntque eum super lectulum suum plenum aromatibus et unguentis meretriciis quae erant pigmentariorum arte confecta et conbuserunt super eum ambitione nimia

17 regnavit autem Iosaphat filius eius pro eo et invaluit contra Israhel 2 constituitque militum numeros in cunctis urbibus Iudae quae erant vallatae muris praesidiaque disposuit in terra Iuda et in civitatibus Ephraim quas ceperat Asa pater eius 3 et fuit Dominus cum Iosaphat quia ambulavit in viis David patris sui primis et non speravit in Baalim 4 sed in Deo patris sui et perrexit in praeceptis illius et non iuxta peccata Israhel 5 confirmavitque Dominus regnum in manu eius et dedit omnis Iuda munera Iosaphat factaeque sunt ei infinitae divitiae et multa gloria 6 cumque sumpsisset cor eius audaciam propter vias Domini etiam excelsa et lucos de Iuda abstulit 7 tertio autem anno regni sui misit de principibus suis Benail et Obdiam et Zachariam et Nathanahel et Micheam ut docerent in civitatibus Iuda 8 et cum eis Levitas Semeiam et Nathaniam et Zabadiam Asahel quoque et Semiramoth et Ionathan Adoniam et Tobiam et Tobadoniam Levitas et cum eis Elisama et Ioram sacerdotes 9 docebantque in Iuda habentes librum legis Domini et circuibant cunctas urbes Iuda atque erudiebant populum 10 itaque factus est pavor Domini super omnia regna terrarum quae erant per gyrum Iuda nec audebant bellare contra Iosaphat 11 sed et Philisthei Iosaphat munera deferebant et vectigal argenti Arabes quoque adducebant pecora arietum septem milia septingentos et hircos totidem 12 crevit ergo Iosaphat et magnificatus est usque in sublime atque aedificavit in Iuda domos ad instar turrium urbesque muratas 13 et multa opera patravit in urbibus Iuda viri quoque bellatores et robusti erant in Hierusalem 14 quorum iste numerus per domos atque familias singulorum in Iuda principes exercitus Ednas dux et cum eo robustissimorum trecenta milia 15 post hunc Iohanan princeps et cum eo ducenta octoginta milia 16 post istum quoque Amasias filius Zechri consecratus Domino et cum eo ducenta milia virorum fortium 17 hunc sequebatur robustus ad proelia Heliada et cum eo tenentium arcum et clypeum ducenta milia 18 post istum etiam Iozabath et cum eo centum octoginta milia expeditorum militum 19 hii omnes erant ad manum regis exceptis aliis quos posuerat in urbibus muratis et in universo Iuda

18 fuit ergo Iosaphat dives et inclitus multum et adfinitate coniunctus est Ahab 2 descenditque post annos ad eum in Samariam ad cuius adventum mactavit Ahab arietes et boves plurimos et populo qui venerat cum eo persuasitque illi ut ascenderet in Ramoth Galaad 3 dixitque Ahab rex Israhel ad Iosaphat regem Iuda veni mecum in Ramoth Galaad cui ille respondit ut ego et tu sicut populus tuus sic et populus meus tecumque erimus in bello 4 dixitque Iosaphat ad regem Israhel consule obsecro inpraesentiarum sermonem Domini 5 congregavitque rex Israhel prophetarum quadringentos viros et dixit

ad eos in Ramoth Galaad ad bellandum ire debemus an quiescere at illi ascende inquiunt et tradet Deus in manu regis **6** dixitque Iosaphat numquid non est hic prophetes Domini ut ab illo etiam requiramus **7** et ait rex Israhel ad Iosaphat est vir unus a quo possumus quaerere Domini voluntatem sed ego odi eum quia non prophetat mihi bonum sed malum omni tempore est autem Micheas filius Iembla dixitque Iosaphat ne loquaris rex hoc modo **8** vocavit ergo rex Israhel unum de eunuchis et dixit ei voca cito Micheam filium Iembla **9** porro rex Israhel et Iosaphat rex Iuda uterque sedebant in solio suo vestiti cultu regio sedebant autem in area iuxta portam Samariae omnesque prophetae vaticinabantur coram eis **10** Sedecias vero filius Chanana fecit sibi cornua ferrea et ait haec dicit Dominus his ventilabis Syriam donec conteras eam **11** omnesque prophetae similiter prophetabant atque dicebant ascende in Ramoth Galaad et prosperaberis et tradet eos Dominus in manu regis **12** nuntius autem qui ierat ad vocandum Micheam ait illi en verba omnium prophetarum uno ore bona regi adnuntiant quaeso ergo te ut et sermo tuus ab eis non dissentiat loquarisque prospera **13** cui respondit Micheas vivit Dominus quia quodcumque dixerit Deus meus hoc loquar **14** venit ergo ad regem cui rex ait Michea ire debemus in Ramoth Galaad ad bellandum an quiescere cui ille respondit ascendite cuncta enim prospera evenient et tradentur hostes in manus vestras **15** dixitque rex iterum atque iterum te adiuro ut non mihi loquaris nisi quod verum est in nomine Domini **16** at ille ait vidi universum Israhel dispersum in montibus sicut oves absque pastore et dixit Dominus non habent isti dominos revertatur unusquisque ad domum suam in pace **17** et ait rex Israhel ad Iosaphat nonne dixi tibi quod non prophetaret iste mihi quicquam boni sed ea quae mala sunt **18** at ille idcirco ait audite verbum Domini vidi Dominum sedentem in solio suo et omnem exercitum caeli adsistentem ei a dextris et sinistris **19** et dixit Dominus quis decipiet Ahab regem Israhel ut ascendat et corruat in Ramoth Galaad cumque diceret unus hoc modo et alter alio **20** processit spiritus et stetit coram Domino et ait ego decipiam eum cui Dominus in quo inquit decipies **21** at ille respondit egrediar et ero spiritus mendax in ore omnium prophetarum eius dixitque Dominus decipies et praevalebis egredere et fac ita **22** nunc igitur ecce dedit Dominus spiritum mendacii in ore omnium prophetarum tuorum et Dominus locutus est de te mala **23** accessit autem Sedecias filius Chanana et percussit Micheae maxillam et ait per quam viam transivit spiritus Domini a me ut loqueretur tibi **24** dixitque Micheas tu ipse videbis in die illo quando ingressus fueris cubiculum de cubiculo ut abscondaris **25** praecepit autem rex Israhel dicens tollite Micheam et ducite eum ad Amon principem civitatis et ad Ioas filium Ammelech **26** et dicetis haec dicit rex mittite hunc in carcerem et date ei panis modicum et aquae pauxillum donec revertar in pace **27** dixitque Micheas si reversus fueris in pace non est locutus Dominus in me et ait audite populi omnes **28** igitur ascenderunt rex Israhel et Iosaphat rex Iuda in Ramoth Galaad **29** dixitque rex Israhel ad Iosaphat mutabo habitum et sic ad pugnandum vadam tu autem induere vestibus tuis mutatoque rex Israhel habitu venit ad bellum **30** rex autem Syriae praeceperat ducibus equitatus sui dicens ne pugnetis contra minimum aut contra maximum nisi contra solum regem Israhel **31** itaque cum vidissent principes equitatus Iosaphat dixerunt rex Israhel iste est et circumdederunt eum dimicantes at ille clamavit ad Dominum et auxiliatus est ei atque avertit eos ab illo **32** cum enim vidissent duces equitatus quod non esset rex Israhel reliquerunt eum **33** accidit autem ut unus e populo sagittam in incertum iaceret et percuteret regem Israhel inter cervicem et scapulas at ille aurigae suo ait converte manum tuam et educ me de acie quia vulneratus sum **34** et finita est pugna in die illo porro rex Israhel stabat in curru suo contra Syros usque ad vesperam et mortuus est occidente sole

19 reversus est autem Iosaphat rex Iuda domum suam pacifice in Hierusalem **2** cui occurrit Hieu filius Anani videns et ait ad eum impio praebes auxilium et his qui oderunt Dominum amicitia iungeris et idcirco iram quidem Domini merebaris **3** sed bona opera inventa sunt in te eo quod abstuleris lucos de terra Iuda et praeparaveris cor tuum ut requireres Dominum **4** habitavit ergo Iosaphat in Hierusalem rursumque egressus est ad populum de Bersabee usque

ad montem Ephraim et revocavit eos ad Dominum
Deum patrum suorum 5 constituitque iudices terrae
in cunctis civitatibus Iuda munitis per singula loca
6 et praecipiens iudicibus videte ait quid faciatis
non enim hominis exercetis iudicium sed Domini et
quodcumque iudicaveritis in vos redundabit 7 sit
timor Domini vobiscum et cum diligentia cuncta facite
non est enim apud Dominum Deum nostrum iniquitas
nec personarum acceptio nec cupido munerum 8
in Hierusalem quoque constituit Iosaphat Levitas
et sacerdotes et principes familiarum ex Israhel ut
iudicium et causam Domini iudicarent habitatoribus
eius 9 praecepitque eis dicens sic agetis in timore
Dei fideliter et corde perfecto 10 omnem causam
quae venerit ad vos fratrum vestrorum qui habitant
in urbibus suis inter cognationem et cognationem
ubicumque quaestio est de lege de mandato de
caerimoniis de iustificationibus ostendite eis ut non
peccent in Dominum et ne veniat ira super vos et super
fratres vestros sic ergo agetis et non peccabitis 11
Amarias autem sacerdos et pontifex vester in his quae
ad Dominum pertinent praesidebit porro Zabadias
filius Ismahel qui est dux in domo Iuda super ea
opera erit quae ad regis officium pertinent habetisque
magistros Levitas coram vobis confortamini et agite
diligenter et erit Dominus cum bonis

20 post haec congregati sunt filii Moab et filii
Ammon et cum eis de Ammanitis ad Iosaphat
ut pugnarent contra eum 2 veneruntque nuntii
et indicaverunt Iosaphat dicentes venit contra te
multitudo magna de his locis quae trans mare sunt et
de Syria et ecce consistunt in Asasonthamar quae est
Engaddi 3 Iosaphat autem timore perterritus totum
se contulit ad rogandum Dominum et praedicavit
ieiunium universo Iuda 4 congregatusque Iudas ad
precandum Dominum sed et omnes de urbibus suis
venerunt ad obsecrandum eum 5 cumque stetisset
Iosaphat in medio coetu Iudae et Hierusalem in
domo Domini ante atrium novum 6 ait Domine Deus
patrum nostrorum tu es Deus in caelo et dominaris
cunctis regnis gentium in manu tua est fortitudo et
potentia nec quisquam tibi potest resistere 7 nonne
tu Deus noster interfecisti omnes habitatores terrae
huius coram populo tuo Israhel et dedisti eam semini
Abraham amici tui in sempiternum 8 habitaveruntque
in ea et extruxerunt in illa sanctuarium nomini tuo
dicentes 9 si inruerint super nos mala gladius iudicii
pestilentia et fames stabimus coram domo hac in
conspectu tuo in qua invocatum est nomen tuum
et clamabimus ad te in tribulationibus nostris et
exaudies salvosque facies 10 nunc igitur ecce filii
Ammon et Moab et mons Seir per quos non concessisti
Israheli ut transirent quando egrediebantur de
Aegypto sed declinaverunt ab eis et non interfecerunt
illos 11 e contrario agunt et nituntur eicere nos de
possessione quam tradidisti nobis 12 Deus noster
ergo non iudicabis eos in nobis quidem non tanta
est fortitudo ut possimus huic multitudini resistere
quae inruit super nos sed cum ignoremus quid agere
debeamus hoc solum habemus residui ut oculos
nostros dirigamus ad te 13 omnis vero Iuda stabat
coram Domino cum parvulis et uxoribus et liberis
suis 14 erat autem Hiazihel filius Zachariae filii
Banaiae filii Hiehihel filii Mathaniae Levites de filiis
Asaph super quem factus est spiritus Domini in medio
turbae 15 et ait adtendite omnis Iuda et qui habitatis
Hierusalem et tu rex Iosaphat haec dicit Dominus
vobis nolite timere nec paveatis hanc multitudinem
non est enim vestra pugna sed Dei 16 cras descendetis
contra eos ascensuri enim sunt per clivum nomine
Sis et invenietis illos in summitate torrentis qui
est contra solitudinem Hieruhel 17 non eritis vos
qui dimicabitis sed tantummodo confidenter state
et videbitis auxilium Domini super vos o Iuda et
Hierusalem nolite timere nec paveatis cras egredimini
contra eos et Dominus erit vobiscum 18 Iosaphat ergo
et Iuda et omnes habitatores Hierusalem ceciderunt
proni in terram coram Domino et adoraverunt eum
19 porro Levitae de filiis Caath et de filiis Core
laudabant Dominum Deum Israhel voce magna in
excelsum 20 cumque mane surrexissent egressi sunt
per desertum Thecuae profectisque eis stans Iosaphat
in medio eorum dixit audite me Iuda et omnes
habitatores Hierusalem credite in Domino Deo vestro
et securi eritis credite prophetis eius et cuncta
evenient prospera 21 deditque consilium populo et
statuit cantores Domini ut laudarent eum in turmis
suis et antecederent exercitum ac voce consona
dicerent confitemini Domino quoniam in aeternum

misericordia eius 22 cumque coepissent laudes canere vertit Dominus insidias eorum in semet ipsos filiorum scilicet Ammon et Moab et montis Seir qui egressi fuerant ut pugnarent contra Iudam et percussi sunt 23 namque filii Ammon et Moab consurrexerunt adversum habitatores montis Seir ut interficerent et delerent eos cumque hoc opere perpetrassent etiam in semet ipsos versi mutuis concidere vulneribus 24 porro Iudas cum venisset ad speculam quae respicit solitudinem vidit procul omnem late regionem plenam cadaveribus nec superesse quemquam qui necem potuisset evadere 25 venit ergo Iosaphat et omnis populus cum eo ad detrahenda spolia mortuorum inveneruntque inter cadavera variam supellectilem vestes quoque et vasa pretiosissima et diripuerunt ita ut omnia portare non possent nec per tres dies spolia auferre pro praedae magnitudine 26 die autem quarto congregati sunt in valle Benedictionis etenim quoniam ibi benedixerant Domino vocaverunt locum illum vallis Benedictionis usque in praesentem diem 27 reversusque est omnis vir Iuda et habitatores Hierusalem et Iosaphat ante eos in Hierusalem cum laetitia magna eo quod dedisset eis Dominus gaudium de inimicis suis 28 ingressique sunt Hierusalem cum psalteriis et citharis et tubis in domum Domini 29 inruit autem pavor Domini super universa regna terrarum cum audissent quod pugnasset Dominus contra inimicos Israhel 30 quievitque regnum Iosaphat et praebuit ei Deus pacem per circuitum 31 regnavit igitur Iosaphat super Iudam et erat triginta quinque annorum cum regnare coepisset viginti autem et quinque annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Azuba filia Selachi 32 et ambulavit in via patris sui Asa nec declinavit ab ea faciens quae placita erant coram Domino 33 verumtamen excelsa non abstulit et adhuc populus non direxerat cor suum ad Dominum Deum patrum suorum 34 reliqua autem gestorum Iosaphat priorum et novissimorum scripta sunt in verbis Hieu filii Anani quae digessit in libro regum Israhel 35 post haec iniit amicitias Iosaphat rex Iuda cum Ochozia rege Israhel cuius opera fuerunt impiissima 36 et particeps fuit ut facerent naves quae irent in Tharsis feceruntque classem in Asiongaber 37 prophetavit autem Eliezer filius Dodoau de Maresa ad Iosaphat dicens quia habuisti foedus cum Ochozia percussit Dominus opera tua contritaeque sunt naves nec potuerunt ire in Tharsis

21 dormivit autem Iosaphat cum patribus suis et sepultus est cum eis in civitate David regnavitque Ioram filius eius pro eo 2 qui habuit fratres filios Iosaphat Azariam et Hiahihel et Zachariam et Azariam et Michahel et Saphatiam omnes hii filii Iosaphat regis Israhel 3 deditque eis pater suus multa munera argenti et auri et pensitationes cum civitatibus munitissimis in Iuda regnum autem tradidit Ioram eo quod esset primogenitus 4 surrexit ergo Ioram super regnum patris sui cumque se confirmasset occidit omnes fratres suos gladio et quosdam de principibus Israhel 5 triginta duo annorum erat Ioram cum regnare coepisset et octo annis regnavit in Hierusalem 6 ambulavitque in viis regum Israhel sicut egerat domus Ahab filia quippe Ahab erat uxor eius et fecit malum in conspectu Domini 7 noluit autem Dominus disperdere domum David propter pactum quod inierat cum eo et quia promiserat ut daret illi lucernam et filiis eius omni tempore 8 in diebus illis rebellavit Edom ne esset subditus Iudae et constituit sibi regem 9 cumque transisset Ioram cum principibus suis et cuncto equitatu qui erat secum surrexit nocte et percussit Edom qui se circumdederat et omnes duces equitatus eius 10 attamen rebellavit Edom ne esset sub dicione Iuda usque ad hanc diem eo tempore et Lobna recessit ne esset sub manu illius dereliquerat enim Dominum Deum patrum suorum 11 insuper et excelsa fabricatus est in urbibus Iuda et fornicari fecit habitatores Hierusalem et praevaricari Iudam 12 adlatae sunt autem ei litterae ab Helia propheta in quibus scriptum erat haec dicit Dominus Deus David patris tui quoniam non ambulasti in viis Iosaphat patris tui et in viis Asa regis Iuda 13 sed incessisti per iter regum Israhel et fornicari fecisti Iudam et habitatores Hierusalem imitatus fornicationem domus Ahab insuper et fratres tuos domum patris tui meliores te occidisti 14 ecce Dominus percutiet te plaga magna cum populo tuo et filiis et uxoribus tuis universaque substantia tua 15 tu autem aegrotabis pessimo languore uteri donec egrediantur vitalia tua paulatim per dies singulos 16 suscitavit ergo Dominus contra Ioram spiritum Philisthinorum et Arabum qui

confines sunt Aethiopibus 17 et ascenderunt in terram Iuda et vastaverunt eam diripueruntque cunctam substantiam quae inventa est in domo regis insuper et filios eius et uxores nec remansit ei filius nisi Ioachaz qui minimus natu erat 18 et super haec omnia percussit eum Dominus alvi languore insanabili 19 cumque diei succederet dies et temporum spatia volverentur duorum annorum expletus est circulus et sic longa consumptus tabe ita ut egereret etiam viscera sua languore pariter et vita caruit mortuusque est in infirmitate pessima et non fecit ei populus secundum morem conbustionis exequias sicut fecerat maioribus eius 20 triginta duum annorum fuit cum regnare coepisset et octo annis regnavit in Hierusalem ambulavitque non recte et sepelierunt eum in civitate David verumtamen non in sepulchro regum

22 constituerunt autem habitatores Hierusalem Ochoziam filium eius minimum regem pro eo omnes enim maiores natu qui ante eum fuerant interfecerant latrones Arabum qui inruerant in castra regnavitque Ochozias filius Ioram regis Iuda 2 filius quadraginta duo annorum erat Ochozias cum regnare coepisset et uno anno regnavit in Hierusalem nomen matris eius Otholia filia Amri 3 sed et ipse ingressus est per vias domus Ahab mater enim eius inpulit eum ut impie ageret 4 fecit igitur malum in conspectu Domini sicut domus Ahab ipsi enim fuerunt ei consiliarii post mortem patris sui in interitum eius 5 ambulavitque in consiliis eorum et perrexit cum Ioram filio Ahab rege Israhel in bellum contra Azahel regem Syriae in Ramoth Galaad vulneraveruntque Syri Ioram 6 qui reversus est ut curaretur in Hiezrahel multas enim plagas acceperat in supradicto certamine igitur Azarias filius Ioram rex Iuda descendit ut inviseret Ioram filium Ahab in Hiezrahel aegrotantem 7 voluntatis quippe fuit Dei adversum Ochoziam ut veniret ad Ioram et cum venisset egrederetur cum eo adversum Hieu filium Namsi quem unxit Dominus ut deleret domum Ahab 8 cum ergo subverteret Hieu domum Ahab invenit principes Iuda et filios fratrum Ochoziae qui ministrabant ei et interfecit illos 9 ipsumque perquirens Ochoziam conprehendit latentem in Samaria adductumque ad se occidit et sepelierunt eum eo quod esset filius Iosaphat qui quaesierat Dominum in toto corde suo nec erat ultra spes aliqua ut de stirpe regnaret Ochoziae 10 siquidem Otholia mater eius videns quod mortuus esset filius suus surrexit et interfecit omnem stirpem regiam domus Ioram 11 porro Iosabeth filia regis tulit Ioas filium Ochoziae et furata est eum de medio filiorum regis cum interficerentur absconditque cum nutrice sua in cubiculo lectulorum Iosabeth autem quae absconderat eum erat filia regis Ioram uxor Ioiadae pontificis soror Ochoziae et idcirco Otholia non interfecit eum 12 fuit ergo cum eis in domo Dei absconditus sex annis quibus regnavit Otholia super terram

23 anno autem septimo confortatus Ioiadae adsumpsit centuriones Azariam videlicet filium Hieroam et Ismahel filium Iohanan Azariam quoque filium Oded et Maasiam filium Adaiae et Elisaphat filium Zechri et iniit cum eis foedus 2 qui circumeuntes Iudam congregaverunt Levitas de cunctis urbibus Iuda et principes familiarum Israhel veneruntque in Hierusalem 3 iniit igitur omnis multitudo pactum in domo Domini cum rege dixitque ad eos Ioiadae ecce filius regis regnabit sicut locutus est Dominus super filios David 4 iste est ergo sermo quem facietis 5 tertia pars vestrum qui veniunt ad sabbatum sacerdotum et Levitarum et ianitorum erit in portis tertia vero pars ad domum regis et tertia in porta quae appellatur Fundamenti omne vero reliquum vulgus sit in atriis domus Domini 6 nec quisquam alius ingrediatur domum Domini nisi sacerdotes et qui ministrant de Levitis ipsi tantummodo ingrediantur quia sanctificati sunt et omne reliquum vulgus observet custodias Domini 7 Levitae autem circumdent regem habentes singuli arma sua et si quis alius ingressus fuerit templum interficiatur sintque cum rege et intrante et egrediente 8 fecerunt igitur Levitae et universus Iuda iuxta omnia quae praeceperat Ioiadae pontifex et adsumpserunt singuli viros qui sub se erant et veniebant per ordinem sabbati cum his qui iam impleverant sabbatum et egressuri erant siquidem Ioiadae pontifex non dimiserat abire turmas quae sibi per singulas ebdomadas succedere consueverant 9 deditque Ioiadae sacerdos centurionibus lanceas clypeosque et peltas regis David quas consecraverat

in domo Domini 10 constituitque omnem populum tenentium pugiones a parte templi dextra usque ad partem templi sinistram coram altari et templo per circuitum regis 11 et eduxerunt filium regis et inposuerunt ei diadema dederuntque in manu eius tenendam legem et constituerunt eum regem unxit quoque illum Ioiadae pontifex et filii eius inprecatique sunt atque dixerunt vivat rex 12 quod cum audisset Otholia vocem scilicet currentium atque laudantium regem ingressa est ad populum in templum Domini 13 cumque vidisset regem stantem super gradum in introitu et principes turmasque circa eum omnem quoque populum terrae gaudentem atque clangentem tubis et diversi generis organis concinentem vocemque laudantium scidit vestimenta sua et ait insidiae insidiae 14 egressus autem Ioiadae pontifex ad centuriones et principes exercitus dixit eis educite illam extra septa templi et interficiatur foris gladio praecepitque sacerdos ne occideretur in domo Domini 15 et inposuerunt cervicibus eius manus cumque intrasset portam Equorum domus regis interfecerunt eam ibi 16 pepigit autem Ioiadae foedus inter se universumque populum et regem ut esset populus Domini 17 itaque ingressus est omnis populus domum Baal et destruxerunt eam et altaria ac simulacra illius confregerunt Matthan quoque sacerdotem Baal interfecerunt ante aras 18 constituit autem Ioiadae praepositos in domo Domini et sub manibus sacerdotum ac Levitarum quos distribuit David in domo Domini ut offerrent holocausta Domino sicut scriptum est in lege Mosi in gaudio et canticis iuxta dispositionem David 19 constituit quoque ianitores in portis domus Domini ut non ingrederetur eam inmundus in omni re 20 adsumpsitque centuriones et fortissimos viros ac principes populi et omne vulgus terrae et fecerunt descendere regem de domo Domini et introire per medium portae superioris in domum regis et conlocaverunt eum in solio regali 21 laetatusque est omnis populus terrae et urbs quievit porro Otholia interfecta est gladio

24 septem annorum erat Ioas cum regnare coepisset et quadraginta annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Sebia de Bersabee 2 fecitque quod bonum est coram Domino cunctis diebus Ioiadae sacerdotis 3 accepit autem ei Ioiadae uxores duas e quibus genuit filios et filias 4 post quae placuit Ioas ut instauraret domum Domini 5 congregavitque sacerdotes et Levitas et dixit eis egredimini ad civitates Iuda et colligite de universo Israhel pecuniam ad sarta tecta templi Dei vestri per singulos annos festinatoque hoc facite porro Levitae egere neglegentius 6 vocavitque rex Ioiadae principem et dixit ei quare non tibi fuit curae ut cogeres Levitas inferre de Iuda et de Hierusalem pecuniam quae constituta est a Mose servo Domini ut inferret eam omnis multitudo Israhel in tabernaculum testimonii 7 Otholia enim impiissima et filii eius destruxerunt domum Domini et de universis quae sanctificata fuerant templo Domini ornaverunt fanum Baalim 8 praecepit ergo rex et fecerunt arcam posueruntque eam iuxta portam domus Domini forinsecus 9 et praedicatum est in Iuda et Hierusalem ut deferrent singuli pretium Domino quod constituit Moses servus Dei super omnem Israhel in deserto 10 laetatique sunt cuncti principes et omnis populus et ingressi contulerunt in arcam Domini atque miserunt ita ut impleretur 11 cumque tempus esset ut deferrent arcam coram rege per manus Levitarum videbant enim multam pecuniam ingrediebatur scriba regis et quem primus sacerdos constituerat effundebantque pecuniam quae erat in arca porro arcam reportabant ad locum suum sicque faciebant per singulos dies et congregata est infinita pecunia 12 quam dederunt rex et Ioiada his qui praeerant operibus domus Domini at illi conducebant ex ea caesores lapidum et artifices operum singulorum ut instaurarent domum Domini fabros quoque ferri et aeris ut quod cadere coeperat fulciretur 13 egeruntque hii qui operabantur industrie et obducebatur parietum cicatrix per manus eorum ac suscitaverunt domum Domini in statum pristinum et firme eam stare fecerunt 14 cumque conplessent omnia opera detulerunt coram rege et Ioiadae reliquam partem pecuniae de qua facta sunt vasa templi in ministerium et ad holocausta fialae quoque et cetera vasa aurea et argentea et offerebantur holocausta in domo Domini iugiter cunctis diebus Ioiadae 15 senuit autem Ioiadae plenus dierum et mortuus est cum centum triginta esset annorum 16

sepelieruntque eum in civitate David cum regibus eo quod fecisset bonum cum Israhel et cum domo eius **17** postquam autem obiit Ioiada ingressi sunt principes Iuda et adoraverunt regem qui delinitus obsequiis eorum adquievit eis **18** et dereliquerunt templum Domini Dei patrum suorum servieruntque lucis et sculptilibus et facta est ira contra Iudam et Hierusalem propter hoc peccatum **19** mittebatque eis prophetas ut reverterentur ad Dominum quos protestantes illi audire nolebant **20** spiritus itaque Dei induit Zachariam filium Ioiadae sacerdotem et stetit in conspectu populi et dixit eis haec dicit Dominus quare transgredimini praeceptum Domini quod vobis non proderit et dereliquistis Dominum ut derelinqueret vos **21** qui congregati adversus eum miserunt lapides iuxta regis imperium in atrio domus Domini **22** et non est recordatus Ioas rex misericordiae quam fecerat Ioiadae pater illius secum sed interfecit filium eius qui cum moreretur ait videat Dominus et requirat **23** cumque evolutus esset annus ascendit contra eum exercitus Syriae venitque in Iudam et Hierusalem et interfecit cunctos principes populi atque universam praedam miserunt regi Damascum **24** et certe cum permodicus venisset numerus Syrorum tradidit Dominus manibus eorum infinitam multitudinem eo quod reliquissent Dominum Deum patrum suorum in Ioas quoque ignominiosa exercuere iudicia **25** et abeuntes dimiserunt eum in languoribus magnis surrexerunt autem contra eum servi sui in ultionem sanguinis filii Ioiadae sacerdotis et occiderunt eum in lectulo suo et mortuus est sepelieruntque eum in civitate David sed non in sepulchris regum **26** insidiati vero sunt ei Zabath filius Semath Ammanitidis et Iozabath filius Semarith Moabitidis **27** porro filii eius ac summa pecuniae quae adunata fuerat sub eo et instauratio domus Dei scripta sunt diligentius in libro regum regnavitque Amasias filius eius pro eo

25 viginti quinque annorum erat Amasias cum regnare coepisset et viginti novem annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Ioaden de Hierusalem **2** fecitque bonum in conspectu Domini verumtamen non in corde perfecto **3** cumque roboratum sibi videret imperium iugulavit servos qui occiderant regem patrem suum **4** sed filios eorum non interfecit sicut scriptum est in libro legis Mosi ubi praecepit Dominus dicens non occidentur patres pro filiis neque filii pro patribus suis sed unusquisque in suo peccato morietur **5** congregavit igitur Amasias Iudam et constituit eos per familias tribunosque et centuriones in universo Iuda et Beniamin et recensuit a viginti annis sursum invenitque triginta milia iuvenum qui egrederentur ad pugnam et tenerent hastam et clypeum **6** mercede quoque conduxit de Israhel centum milia robustorum centum talentis argenti **7** venit autem homo Dei ad illum et ait o rex ne egrediatur tecum exercitus Israhel non est enim Dominus cum Israhel et cunctis filiis Ephraim **8** quod si putas in robore exercitus bella consistere superari te faciet Deus ab hostibus Dei quippe est et adiuvare et in fugam vertere **9** dixitque Amasias ad hominem Dei quid ergo fiet de centum talentis quae dedi militibus Israhel et respondit ei homo Dei habet Dominus unde tibi dare possit multo his plura **10** separavit itaque Amasias exercitum qui venerat ad eum ex Ephraim ut reverteretur in locum suum at illi contra Iudam vehementer irati reversi sunt in regionem suam **11** porro Amasias confidenter eduxit populum suum et abiit in vallem Salinarum percussitque filios Seir decem milia **12** et alia decem milia virorum ceperunt filii Iuda et adduxerunt ad praeruptum cuiusdam petrae praecipitaveruntque eos de summo in praeceps qui universi crepuerunt **13** at ille exercitus quem remiserat Amasias ne secum iret ad proelium diffusus est in civitatibus Iuda a Samaria usque Bethoron et interfectis tribus milibus diripuit praedam magnam **14** Amasias vero post caedem Idumeorum et adlatos deos filiorum Seir statuit illos in deos sibi et adorabat eos et illis adolebat incensum **15** quam ob rem iratus Dominus contra Amasiam misit ad illum prophetam qui diceret ei cur adorasti deos qui non liberaverunt populum suum de manu tua **16** cumque haec ille loqueretur respondit ei num consiliarius regis es quiesce ne interficiam te discedensque propheta scio inquit quod cogitaverit Dominus occidere te qui et fecisti hoc malum et insuper non adquievisti consilio meo **17** igitur Amasias rex Iuda inito pessimo consilio misit ad Ioas filium Ioachaz filii Hieu regem Israhel dicens veni videamus nos mutuo **18** at ille remisit nuntium dicens carduus qui est in Libano misit ad

cedrum Libani dicens da filiam tuam filio meo uxorem et ecce bestiae quae erant in silva Libani transierunt et conculcaverunt carduum 19 dixisti percussi Edom et idcirco erigitur cor tuum in superbiam sede in domo tua cur malum adversum te provocas ut cadas et tu et Iudas tecum 20 noluit audire Amasias eo quod Domini esset voluntas ut traderetur in manibus hostium propter deos Edom 21 ascendit igitur Ioas rex Israhel et mutuos sibi praebuere conspectus Amasias autem rex Iuda erat in Bethsames Iudae 22 corruitque Iudas coram Israhel et fugit in tabernacula sua 23 porro Amasiam regem Iuda filium Ioas filii Ioachaz cepit Ioas rex Israhel in Bethsames et adduxit in Hierusalem destruxitque murum eius a porta Ephraim usque ad portam Anguli quadringentis cubitis 24 omne quoque aurum et argentum et universa vasa quae reppererat in domo Dei et apud Obededom in thesauris etiam domus regiae necnon et filios obsidum reduxit Samariam 25 vixit autem Amasias filius Ioas rex Iuda postquam mortuus est Ioas filius Ioachaz rex Israhel quindecim annis 26 reliqua vero sermonum Amasiae priorum et novissimorum scripta sunt in libro regum Iuda et Israhel 27 qui postquam recessit a Domino tetenderunt ei insidias in Hierusalem cumque fugisset Lachis miserunt et interfecerunt eum ibi 28 reportantesque super equos sepelierunt eum cum patribus suis in civitate David

26 omnis autem populus Iuda filium eius Oziam annorum sedecim constituit regem pro patre suo Amasia 2 ipse aedificavit Ahilath et restituit eam dicioni Iudae postquam dormivit rex cum patribus suis 3 sedecim annorum erat Ozias cum regnare coepisset et quinquaginta duobus annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Hiechelia de Hierusalem 4 fecitque quod erat rectum in oculis Domini iuxta omnia quae fecerat Amasias pater eius 5 et exquisivit Deum in diebus Zachariae intellegentis et videntis Deum cumque requireret Dominum direxit eum in omnibus 6 denique egressus est et pugnavit contra Philisthim et destruxit murum Geth et murum Iabniae murumque Azoti aedificavit quoque oppida in Azoto et in Philisthim 7 et adiuvit eum Deus contra Philisthim et contra Arabas qui habitabant in Gurbaal et contra Ammanitas 8 pendebantque Ammanitae munera Oziae et divulgatum est nomen eius usque ad introitum Aegypti propter crebras victorias 9 aedificavitque Ozias turres in Hierusalem super portam Anguli et super portam Vallis et reliquas in eodem muri latere firmavitque eas 10 extruxit etiam turres in solitudine et fodit cisternas plurimas eo quod haberet multa pecora tam in campestribus quam in heremi vastitate vineas quoque habuit et vinitores in montibus et in Carmelo erat quippe homo agriculturae deditus 11 fuit autem exercitus bellatorum eius qui procedebant ad proelia sub manu Hiehihel scribae Maasiaeque doctoris et sub manu Ananiae qui erat de ducibus regis 12 omnisque numerus principum per familias virorum fortium duum milium sescentorum 13 et sub eis universus exercitus trecentorum et septem milium quingentorum qui erant apti ad bella et pro rege contra adversarios dimicabant 14 praeparavit quoque eis Ozias id est cuncto exercitui clypeos et hastas et galeas et loricas arcusque et fundas ad iaciendos lapides 15 et fecit in Hierusalem diversi generis machinas quas in turribus conlocavit et in angulis murorum ut mitterent sagittas et saxa grandia egressumque est nomen eius procul eo quod auxiliaretur ei Dominus et corroborasset illum 16 sed cum roboratus esset elevatum est cor eius in interitum suum et neglexit Dominum Deum suum ingressusque templum Domini adolere voluit incensum super altare thymiamatis 17 statimque ingressus post eum Azarias sacerdos et cum eo sacerdotes Domini octoginta viri fortissimi 18 restiterunt regi atque dixerunt non est tui officii Ozia ut adoleas incensum Domino sed sacerdotum hoc est filiorum Aaron qui consecrati sunt ad huiuscemodi ministerium egredere de sanctuario ne contempseris quia non reputabitur tibi in gloriam hoc a Domino Deo 19 iratusque est Ozias et tenens in manu turibulum ut adoleret incensum minabatur sacerdotibus statimque orta est lepra in fronte eius coram sacerdotibus in domo Domini super altare thymiamatis 20 cumque respexisset eum Azarias pontifex et omnes reliqui sacerdotes viderunt lepram in fronte eius et festinato expulerunt eum sed et ipse perterritus adceleravit egredi eo quod sensisset ilico plagam Domini 21 fuit igitur Ozias rex leprosus usque ad diem mortis suae et habitavit in domo separata plenus lepra ob quam et eiectus fuerat de

domo Domini porro Ioatham filius eius rexit domum regis et iudicabat populum terrae 22 reliqua autem sermonum Oziae priorum et novissimorum scripsit Esaias filius Amos propheta 23 dormivitque Ozias cum patribus suis et sepelierunt eum in agro regalium sepulchrorum eo quod esset leprosus regnavitque Ioatham filius eius pro eo

27 viginti quinque annorum erat Ioatham cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Hierusa filia Sadoc 2 fecitque quod rectum erat coram Domino iuxta omnia quae fecerat Ozias pater suus excepto quod non est ingressus templum Domini et adhuc populus delinquebat 3 ipse aedificavit portam domus Domini Excelsam et in muro Ophel multa construxit 4 urbes quoque aedificavit in montibus Iuda et in saltibus castella et turres 5 ipse pugnavit contra regem filiorum Ammon et vicit eos dederuntque ei filii Ammon in tempore illo centum talenta argenti et decem milia choros tritici ac totidem choros hordei haec ei praebuerunt filii Ammon in anno secundo et tertio 6 corroboratusque est Ioatham eo quod direxisset vias suas coram Domino Deo suo 7 reliqua autem sermonum Ioatham et omnes pugnae eius et opera scripta sunt in libro regum Israhel et Iuda 8 viginti quinque annorum erat cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem 9 dormivitque Ioatham cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate David et regnavit Achaz filius eius pro eo

28 viginti annorum erat Achaz cum regnare coepisset et sedecim annis regnavit in Hierusalem non fecit rectum in conspectu Domini sicut David pater eius 2 sed ambulavit in viis regum Israhel insuper et statuas fudit Baalim 3 ipse est qui adolevit incensum in valle Benennon et lustravit filios suos in igne iuxta ritum gentium quas interfecit Dominus in adventu filiorum Israhel 4 sacrificabat quoque et thymiama succendebat in excelsis et in collibus et sub omni ligno frondoso 5 tradiditque eum Dominus Deus eius in manu regis Syriae qui percussit eum magnamque praedam de eius cepit imperio et adduxit in Damascum manibus quoque regis Israhel traditus est et percussus plaga grandi 6 occiditque Phacee filius Romeliae de Iuda centum viginti milia in die uno omnes viros bellatores eo quod reliquissent Dominum Deum patrum suorum 7 eodem tempore occidit Zechri vir potens ex Ephraim Masiam filium regis et Ezricam ducem domus eius Helcanam quoque secundum a rege 8 ceperuntque filii Israhel de fratribus suis ducenta milia mulierum puerorum et puellarum et infinitam praedam pertuleruntque eam in Samariam 9 ea tempestate erat ibi propheta Domini nomine Oded qui egressus obviam exercitui venientium in Samariam dixit eis ecce iratus Dominus Deus patrum vestrorum contra Iudam tradidit eos manibus vestris et occidistis illos atrociter ita ut caelum pertingeret vestra crudelitas 10 insuper filios Iuda et Hierusalem vultis vobis subicere in servos et ancillas quod nequaquam facto opus est peccatis enim super hoc Domino Deo vestro 11 sed audite consilium meum et reducite captivos quos adduxistis de fratribus vestris quia magnus furor Domini inminet vobis 12 steterunt itaque viri de principibus filiorum Ephraim Azarias filius Iohanan Barachias filius Mosollamoth Hiezechias filius Sellum et Amasa filius Adali contra eos qui veniebant de proelio 13 et dixerunt eis non introducetis huc captivos ne peccemus Domino quare vultis adicere super peccata nostra et vetera cumulare delicta grande quippe peccatum est et ira furoris Domini inminet super Israhel 14 dimiseruntque viri bellatores praedam et universa quae ceperant coram principibus et omni multitudine 15 steteruntque viri quos supra memoravimus et adprehendentes captivos omnesque qui nudi erant vestierunt de spoliis cumque vestissent eos et calciassent et refecissent cibo ac potu unxissent quoque propter laborem et adhibuissent eis curam quicumque ambulare non poterant et erant inbecillo corpore inposuerunt eos iumentis et adduxerunt Hierichum civitatem Palmarum ad fratres eorum ipsique reversi sunt Samariam 16 tempore illo misit rex Achaz ad regem Assyriorum auxilium postulans 17 veneruntque Idumei et percusserunt multos ex Iuda et ceperunt praedam magnam 18 Philisthim quoque diffusi sunt per urbes campestres et ad meridiem Iuda ceperuntque Bethsames et Ahilon et Gaderoth Soccho quoque et Thamnam et Gamzo cum viculis suis et habitaverunt in eis 19 humiliaverat enim Dominus Iudam propter Achaz regem Iuda eo quod nudasset

eum auxilio et contemptui habuisset Dominum 20 adduxitque contra eum Thaglathphalnasar regem Assyriorum qui et adflixit eum et nullo resistente vastavit 21 igitur Achaz spoliata domo Domini et domo regum et principum dedit regi Assyriorum munera et tamen nihil ei profuit 22 insuper et in tempore angustiae suae auxit contemptum in Dominum ipse per se rex Achaz 23 immolavit diis Damasci victimas percussoribus suis et dixit dii regum Syriae auxiliantur eis quos ego placabo hostiis et aderunt mihi cum e contrario ipsi fuerint ruina eius et universo Israhel 24 direptis itaque Achaz omnibus vasis domus Dei atque confractis clusit ianuas templi Dei et fecit sibi altaria in universis angulis Hierusalem 25 in omnibus quoque urbibus Iuda extruxit aras ad cremandum tus atque ad iracundiam provocavit Dominum Deum patrum suorum 26 reliqua autem sermonum eius et omnium operum priorum et novissimorum scripta sunt in libro regum Iuda et Israhel 27 dormivitque Achaz cum patribus suis et sepelierunt eum in civitate Hierusalem neque enim receperunt eum in sepulchra regum Israhel regnavitque Ezechias filius eius pro eo

29 igitur Ezechias regnare coepit cum viginti quinque esset annorum et viginti novem annis regnavit in Hierusalem nomen matris eius Abia filia Zacchariae 2 fecitque quod erat placitum in conspectu Domini iuxta omnia quae fecerat David pater eius 3 ipse anno et mense primo regni sui aperuit valvas domus Domini et instauravit eas 4 adduxitque sacerdotes atque Levitas et congregavit eos in plateam orientalem 5 dixitque ad eos audite me Levitae et sanctificamini mundate domum Domini Dei patrum vestrorum auferte omnem inmunditiam de sanctuario 6 peccaverunt patres nostri et fecerunt malum in conspectu Domini Dei nostri derelinquentes eum averterunt facies suas a tabernaculo Domini et praebuerunt dorsum 7 cluserunt ostia quae erant in porticu et extinxerunt lucernas incensumque non adoleverunt et holocausta non obtulerunt in sanctuario Deo Israhel 8 concitatus est itaque furor Domini super Iudam et Hierusalem tradiditque eos in commotionem et in interitum et in sibilum sicut ipsi cernitis oculis vestris 9 en corruerunt patres nostri gladiis filii nostri et filiae nostrae et coniuges captivae ductae sunt propter hoc scelus 10 nunc igitur placet mihi ut ineamus foedus cum Domino Deo Israhel et avertat a nobis furorem irae suae 11 filii mi nolite neglegere vos elegit Dominus ut stetis coram eo et ministretis illi colatis eum et cremetis incensum 12 surrexerunt ergo Levitae Maath filius Amasiae et Iohel filius Azariae de filiis Caath porro de filiis Merari Cis filius Abdai et Azarias filius Iallelel de filiis autem Gersom Ioha filius Zemma et Eden filius Ioaha 13 at vero de filiis Elisaphan Samri et Iahihel de filiis quoque Asaph Zaccharias et Mathanias 14 necnon de filiis Heman Iahihel et Semei sed et de filiis Idithun Semeias et Ozihel 15 congregaveruntque fratres suos et sanctificati sunt et ingressi iuxta mandatum regis et imperium Domini ut expiarent domum Dei 16 sacerdotes quoque ingressi templum Domini ut sanctificarent illud extulerunt omnem inmunditiam quam intro reppererant in vestibulum domus Domini quam tulerunt Levitae et asportaverunt ad torrentem Cedron foras 17 coeperunt autem prima die mensis primi mundare et in die octava eiusdem mensis ingressi sunt porticum templi Domini expiaveruntque templum diebus octo et in die sextadecima mensis eiusdem quod coeperant impleverunt 18 ingressi quoque sunt ad Ezechiam regem et dixerunt ei sanctificavimus omnem domum Domini et altare holocaustoseos vasaque eius necnon et mensam propositionis cum omnibus vasis suis 19 cunctamque templi supellectilem quam polluerat rex Achaz in regno suo postquam praevaricatus est et ecce exposita sunt omnia coram altari Domini 20 consurgensque diluculo Ezechias rex adunavit omnes principes civitatis et ascendit domum Domini 21 obtuleruntque simul tauros septem arietes septem agnos septem et hircos septem pro peccato pro regno pro sanctuario pro Iuda dixit quoque sacerdotibus filiis Aaron ut offerrent super altare Domini 22 mactaverunt igitur tauros et susceperunt sacerdotes sanguinem et fuderunt illud super altare mactaverunt etiam arietes et illorum sanguinem super altare fuderunt immolaverunt agnos et fuderunt super altare sanguinem 23 adplicaverunt hircos pro peccato coram rege et universa multitudine inposueruntque manus suas super eos 24 et immolaverunt illos sacerdotes et asperserunt sanguinem eorum altari

pro piaculo universi Israhelis pro omni quippe Israhel praeceperat rex ut holocaustum fieret et pro peccato **25** constituit quoque Levitas in domo Domini cum cymbalis et psalteriis et citharis secundum dispositionem David et Gad videntis regis et Nathan prophetae siquidem Domini praeceptum fuit per manum prophetarum eius **26** steteruntque Levitae tenentes organa David et sacerdotes tubas **27** et iussit Ezechias ut offerrent holocaustum super altare cumque offerrentur holocausta coeperunt laudes canere Domino et clangere tubis atque in diversis organis quae David rex Israhel reppererat concrepare **28** omni autem turba adorante cantores et hii qui tenebant tubas erant in officio suo donec conpleretur holocaustum **29** cumque finita esset oblatio incurvatus est rex et omnes qui erant cum eo et adoraverunt **30** praecepitque Ezechias et principes Levitis ut laudarent Dominum sermonibus David et Asaph videntis qui laudaverunt eum magna laetitia et curvato genu adoraverunt **31** Ezechias autem etiam haec addidit implestis manus vestras Domino accedite et offerte victimas et laudes in domo Domini obtulit ergo universa multitudo hostias et laudes et holocausta mente devota **32** porro numerus holocaustorum quae obtulit multitudo hic fuit tauros septuaginta arietes centum agnos ducentos **33** sanctificaveruntque Domino boves sescentos et oves tria milia **34** sacerdotes vero pauci erant nec poterant sufficere ut pelles holocaustorum detraherent unde et Levitae fratres eorum adiuverunt eos donec impleretur opus et sanctificarentur antistites Levitae quippe faciliori ritu sanctificantur quam sacerdotes **35** fuerunt igitur holocausta plurima adipes pacificorum et libamina holocaustorum et conpletus est cultus domus Domini **36** laetatusque est Ezechias et omnis populus eo quod ministerium Domini esset expletum de repente quippe hoc fieri placuerat

30 misit quoque Ezechias ad omnem Israhel et Iudam scripsitque epistulas ad Ephraim et Manassem ut venirent ad domum Domini in Hierusalem et facerent phase Domino Deo Israhel **2** inito ergo consilio regis et principum et universi coetus Hierusalem decreverunt ut facerent phase mense secundo **3** non enim occurrerant facere in tempore suo quia sacerdotes qui possent sufficere sanctificati non fuerant et populus necdum congregatus erat in Hierusalem **4** placuitque sermo regi et omni multitudini **5** et decreverunt ut mitterent nuntios in universum Israhel de Bersabee usque Dan ut venirent et facerent phase Domino Deo Israhel in Hierusalem multi enim non fecerant sicut lege praescriptum est **6** perrexeruntque cursores cum epistulis ex regis imperio et principum eius in universum Israhel et Iudam iuxta quod rex iusserat praedicantes filii Israhel revertimini ad Dominum Deum Abraham et Isaac et Israhel et revertetur ad reliquias quae effugerunt manum regis Assyriorum **7** nolite fieri sicut patres vestri et fratres qui recesserunt a Domino Deo patrum suorum et tradidit eos in interitum ut ipsi cernitis **8** nolite indurare cervices vestras sicut patres vestri tradite manus Domino et venite ad sanctuarium eius quod sanctificavit in aeternum servite Domino Deo patrum vestrorum et avertetur a vobis ira furoris eius **9** si enim vos reversi fueritis ad Dominum fratres vestri et filii habebunt misericordiam coram dominis suis qui illos duxere captivos et revertentur in terram hanc pius enim et clemens est Dominus Deus vester et non avertet faciem suam a vobis si reversi fueritis ad eum **10** igitur cursores pergebant velociter de civitate in civitatem per terram Ephraim et Manasse usque Zabulon illis inridentibus et subsannantibus eos **11** attamen quidam viri ex Aser et Manasse et Zabulon adquiescentes consilio venerunt Hierusalem **12** in Iuda vero facta est manus Domini ut daret eis cor unum et facerent iuxta praeceptum regis et principum verbum Domini **13** congregatique sunt in Hierusalem populi multi ut facerent sollemnitatem azymorum in mense secundo **14** et surgentes destruxerunt altaria quae erant in Hierusalem atque universa in quibus idolis adolebatur incensum subvertentes proiecerunt in torrentem Cedron **15** immolaverunt autem phase quartadecima die mensis secundi sacerdotes quoque atque Levitae tandem sanctificati obtulerunt holocausta in domo Domini **16** steteruntque in ordine suo iuxta dispositionem et legem Mosi hominis Dei sacerdotes vero suscipiebant effundendum sanguinem de manibus Levitarum **17** eo quod multa turba sanctificata non esset et idcirco Levitae immolarent phase his qui non occurrerant sanctificari Domino

18 magna etiam pars populi de Ephraim et Manasse et Isachar et Zabulon quae sanctificata non fuerat comedit phase non iuxta quod scriptum est et oravit pro eis Ezechias dicens Dominus bonus propitiabitur 19 cunctis qui in toto corde requirunt Dominum Deum patrum suorum et non inputabit eis quod minus sanctificati sunt 20 quem exaudivit Dominus et placatus est populo 21 feceruntque filii Israhel qui inventi sunt in Hierusalem sollemnitatem azymorum septem diebus in laetitia magna laudantes Dominum per singulos dies Levitae quoque et sacerdotes per organa quae suo officio congruebant 22 et locutus est Ezechias ad cor omnium Levitarum qui habebant intellegentiam bonam super Domino et comederunt septem diebus sollemnitatis immolantes victimas pacificorum et laudantes Dominum Deum patrum suorum 23 placuitque universae multitudini ut celebrarent etiam alios dies septem quod et fecerunt cum ingenti gaudio 24 Ezechias enim rex Iuda praebuerat multitudini mille tauros et septem milia ovium principes vero dederant populo tauros mille et oves decem milia sanctificata ergo est sacerdotum plurima multitudo 25 et hilaritate perfusa omnis turba Iuda tam sacerdotum et Levitarum quam universae frequentiae quae venerat ex Israhel proselytorum quoque de terra Israhel et habitantium in Iuda 26 factaque est grandis celebritas in Hierusalem qualis a diebus Salomonis filii David regis Israhel in ea urbe non fuerat 27 surrexerunt autem sacerdotes atque Levitae benedicentes populo et exaudita est vox eorum pervenitque oratio in habitaculum sanctum caeli

31 cumque haec fuissent rite celebrata egressus est omnis Israhel qui inventus fuerat in urbibus Iuda et fregerunt simulacra succideruntque lucos demoliti sunt excelsa et altaria destruxerunt non solum de universo Iuda et Beniamin sed de Ephraim quoque et Manasse donec penitus everterent reversique sunt omnes filii Israhel in possessiones et civitates suas 2 Ezechias vero constituit turmas sacerdotales et leviticas per divisiones suas unumquemque in officio proprio tam sacerdotum videlicet quam Levitarum ad holocausta et pacifica ut ministrarent et confiterentur canerentque in portis castrorum Domini 3 pars autem regis erat ut de propria eius substantia offerretur holocaustum mane semper et vespere sabbatis quoque et kalendis et sollemnitatibus ceteris sicut scriptum est in lege Mosi 4 praecepit etiam populo habitantium Hierusalem ut darent partes sacerdotibus et Levitis et possent vacare legi Domini 5 quod cum percrebruisset in auribus multitudinis plurimas obtulere primitias filii Israhel frumenti vini et olei mellis quoque et omnium quae gignit humus decimas obtulerunt 6 sed et filii Israhel et Iuda qui habitabant in urbibus Iuda obtulerunt decimas boum et ovium decimasque sanctorum quae voverant Domino Deo suo atque universa portantes fecerunt acervos plurimos 7 mense tertio coeperunt acervorum iacere fundamenta et mense septimo conpleverunt eos 8 cumque ingressi fuissent Ezechias et principes eius viderunt acervos et benedixerunt Domino ac populo Israhel 9 interrogavitque Ezechias sacerdotes et Levitas cur ita iacerent acervi 10 respondit illi Azarias sacerdos primus de stirpe Sadoc dicens ex quo coeperunt offerri primitiae in domo Domini comedimus et saturati sumus remanseruntque plurima eo quod benedixerit Dominus populo suo reliquiarum autem copia est ista quam cernis 11 praecepit igitur Ezechias ut praepararent horrea in domo Domini quod cum fecissent 12 intulerunt tam primitias quam decimas et quaecumque voverant fideliter fuit autem praefectus eorum Chonenias Levita et Semei frater eius secundus 13 post quem Ieihel et Azazias et Naath et Asahel et Ierimoth Iozabath quoque et Helihel et Iesmachias et Maath et Banaias praepositi sub manibus Choneniae et Semei fratris eius ex imperio Ezechiae regis et Azariae pontificis domus Domini ad quos omnia pertinebant 14 Core vero filius Iemna Levites et ianitor orientalis portae praepositus erat his quae sponte offerebantur Domino primitiisque et consecratis in sancta sanctorum 15 et sub cura eius Eden et Meniamin Hiesue et Sameias Amarias quoque et Sechenias in civitatibus sacerdotum ut fideliter distribuerent fratribus suis partes minoribus atque maioribus 16 exceptis maribus ab annis tribus et supra cunctis qui ingrediebantur templum Domini et quicquid per dies singulos conducebat in ministerio atque observationibus iuxta divisiones suas 17 sacerdotibus per familias et Levitis

a vicesimo anno et supra per ordines et turmas suas 18 universaeque multitudini tam uxoribus quam liberis eorum utriusque sexus fideliter cibi de his quae sanctificata fuerant praebebantur 19 sed et filiorum Aaron per agros et suburbana urbium singularum dispositi erant viri qui partes distribuerent universo sexui masculino de sacerdotibus et Levitis 20 fecit ergo Ezechias universa quae diximus in omni Iuda operatusque est bonum et rectum et verum coram Domino Deo suo 21 in universa cultura ministerii domus Domini iuxta legem et caerimonias volens requirere Deum suum in toto corde suo fecitque et prosperatus est

32 post quae et huiuscemodi veritatem venit Sennacherib rex Assyriorum et ingressus Iudam obsedit civitates munitas volens eas capere 2 quod cum vidisset Ezechias venisse scilicet Sennacherib et totum belli impetum verti contra Hierusalem 3 inito cum principibus consilio virisque fortissimis ut obturarent capita fontium quae erant extra urbem et hoc omnium decernente sententia 4 congregavit plurimam multitudinem et obturaverunt cunctos fontes et rivum qui fluebat in medio terrae dicentes ne veniant reges Assyriorum et inveniant aquarum abundantiam 5 aedificavit quoque agens industrie omnem murum qui fuerat dissipatus et extruxit turres desuper et forinsecus alterum murum instauravitque Mello in civitate David et fecit universi generis armaturam et clypeos 6 constituitque principes bellatorum in exercitu et convocavit universos in platea portae civitatis ac locutus est ad cor eorum dicens 7 viriliter agite et confortamini nolite timere nec paveatis regem Assyriorum et universam multitudinem quae est cum eo multo enim plures nobiscum sunt quam cum illo 8 cum illo est brachium carneum nobiscum Dominus Deus noster qui auxiliator est noster pugnatque pro nobis confortatusque est populus huiuscemodi verbis Ezechiae regis Iuda 9 quae postquam gesta sunt misit Sennacherib rex Assyriorum servos suos Hierusalem ipse enim cum universo exercitu obsidebat Lachis ad Ezechiam regem Iuda et ad omnem populum qui erat in urbe dicens 10 haec dicit Sennacherib rex Assyriorum in quo habentes fiduciam sedetis obsessi in Hierusalem 11 num Ezechias decipit vos ut tradat morti in fame et siti adfirmans quod Dominus Deus vester liberet vos de manu regis Assyriorum 12 numquid non iste est Ezechias qui destruxit excelsa illius et altaria et praecepit Iudae et Hierusalem dicens coram altari uno adorabitis et in ipso conburetis incensum 13 an ignoratis quae ego fecerim et patres mei cunctis terrarum populis numquid praevaluerunt dii gentium omniumque terrarum liberare regionem suam de manu mea 14 quis est de universis diis gentium quas vastaverunt patres mei qui potuerit eruere populum suum de manu mea ut possit etiam Deus vester eruere vos de hac manu 15 non vos ergo decipiat Ezechias nec vana persuasione deludat neque credatis ei si enim nullus potuit deus cunctarum gentium atque regnorum liberare populum suum de manu mea et de manu patrum meorum consequenter nec Deus vester poterit eruere vos de hac manu 16 sed et alia multa locuti sunt servi eius contra Dominum Deum et contra Ezechiam servum eius 17 epistulas quoque scripsit plenas blasphemiae in Dominum Deum Israhel et locutus est adversus eum sicut dii gentium ceterarum non potuerunt liberare populos suos de manu mea sic et Deus Ezechiae eruere non poterit populum suum de manu ista 18 insuper et clamore magno lingua iudaica contra populum qui sedebat in muris Hierusalem personabat ut terreret eos et caperet civitatem 19 locutusque est contra Deum Hierusalem sicut adversum deos populorum terrae opera manuum hominum 20 oraverunt igitur Ezechias rex et Esaias filius Amos prophetes adversum hanc blasphemiam ac vociferati sunt usque in caelum 21 et misit Dominus angelum qui percussit omnem virum robustum et bellatorem et principem exercitus regis Assyriorum reversusque est cum ignominia in terram suam cumque ingressus esset domum dei sui filii qui egressi fuerant de utero eius interfecerunt eum gladio 22 salvavitque Dominus Ezechiam et habitatores Hierusalem de manu Sennacherib regis Assyriorum et de manu omnium et praestitit ei quietem per circuitum 23 multi etiam deferebant hostias et sacrificia Domino Hierusalem et munera Ezechiae regi Iuda qui exaltatus est post haec coram cunctis gentibus 24 in diebus illis aegrotavit Ezechias usque ad mortem et oravit Dominum exaudivitque eum et dedit ei signum 25 sed non iuxta beneficia quae

acceperat retribuit quia elevatum est cor eius et facta est contra eum ira et contra Iudam ac Hierusalem **26** humiliatusque est postea eo quod exaltatum fuisset cor eius tam ipse quam habitatores Hierusalem et idcirco non venit super eos ira Domini in diebus Ezechiae **27** fuit autem Ezechias dives et inclitus valde et thesauros sibi plurimos congregavit argenti auri et lapidis pretiosi aromatum et armorum universi generis et vasorum magni pretii **28** apothecas quoque frumenti vini et olei et praesepia omnium iumentorum caulasque pecoribus **29** et urbes exaedificavit habebat quippe greges ovium et armentorum innumerabiles eo quod dedisset ei Dominus substantiam multam nimis **30** ipse est Ezechias qui obturavit superiorem fontem aquarum Gion et avertit eas subter ad occidentem urbis David in omnibus operibus suis fecit prospere quae voluit **31** attamen in legatione principum Babylonis qui missi fuerant ad eum ut interrogarent de portento quod acciderat super terram dereliquit eum Deus ut temptaretur et nota fierent omnia quae erant in corde eius **32** reliqua autem sermonum Ezechiae et misericordiarum eius scripta sunt in visione Esaiae filii Amos prophetae et in libro regum Iuda et Israhel **33** dormivitque Ezechias cum patribus suis et sepelierunt eum supra sepulchra filiorum David et celebravit eius exequias universus Iuda et omnes habitatores Hierusalem regnavitque Manasses filius eius pro eo

33 duodecim annorum erat Manasses cum regnare coepisset et quinquaginta quinque annis regnavit in Hierusalem **2** fecit autem malum coram Domino iuxta abominationes gentium quas subvertit Dominus coram filiis Israhel **3** et conversus instauravit excelsa quae demolitus fuerat Ezechias pater eius construxitque aras Baalim et fecit lucos et adoravit omnem militiam caeli et coluit eam **4** aedificavit quoque altaria in domo Domini de qua dixerat Dominus in Hierusalem erit nomen meum in aeternum **5** aedificavit autem ea cuncto exercitui caeli in duobus atriis domus Domini **6** transireque fecit filios suos per ignem in valle Benennon observabat somnia sectabatur auguria maleficis artibus inserviebat habebat secum magos et incantatores multaque mala operatus est coram Domino ut inritaret eum **7** sculptile quoque et conflatile signum posuit in domo Domini de qua locutus est Dominus ad David et ad Salomonem filium eius dicens in domo hac et in Hierusalem quam elegi de cunctis tribubus Israhel ponam nomen meum in sempiternum **8** et movere non faciam pedem Israhel de terra quam tradidi patribus eorum ita dumtaxat si custodierint facere quae praecepi eis cunctamque legem et caerimonias atque iudicia per manum Mosi **9** igitur Manasses seduxit Iudam et habitatores Hierusalem ut facerent malum super omnes gentes quas subverterat Dominus a facie filiorum Israhel **10** locutusque est Dominus ad eum et ad populum illius et adtendere noluerunt **11** idcirco superinduxit eis principes exercitus regis Assyriorum ceperuntque Manassen et vinctum catenis atque conpedibus duxerunt Babylonem **12** qui postquam coangustatus est oravit Dominum Deum suum et egit paenitentiam valde coram Deo patrum suorum **13** deprecatusque est eum et obsecravit intente et exaudivit orationem eius reduxitque eum Hierusalem in regnum suum et cognovit Manasses quod Dominus ipse esset Deus **14** post haec aedificavit murum extra civitatem David ad occidentem Gion in convalle ab introitu portae Piscium per circuitum usque ad Ophel et exaltavit illum vehementer constituitque principes exercitus in cunctis civitatibus Iuda munitis **15** et abstulit deos alienos et simulacrum de domo Domini aras quoque quas fecerat in monte domus Domini et in Hierusalem et proiecit omnia extra urbem **16** porro instauravit altare Domini et immolavit super illud victimas et pacifica et laudem praecepitque Iudae ut serviret Domino Deo Israhel **17** attamen adhuc populus immolabat in excelsis Domino Deo suo **18** reliqua autem gestorum Manasse et obsecratio eius ad Deum suum verba quoque videntium qui loquebantur ad eum in nomine Domini Dei Israhel continentur in sermonibus regum Israhel **19** oratio quoque eius et exauditio et cuncta peccata atque contemptus loca etiam in quibus aedificavit excelsa et fecit lucos et statuas antequam ageret paenitentiam scripta sunt in sermonibus Ozai **20** dormivit ergo Manasses cum patribus suis et sepelierunt eum in domo sua regnavitque pro eo filius eius Amon **21** viginti duo annorum erat Amon cum regnare coepisset et duobus annis regnavit in Hierusalem **22** fecitque malum in

conspectu Domini sicut fecerat Manasses pater eius et cunctis idolis quae Manasses fuerat fabricatus immolavit atque servivit **23** et non est reveritus faciem Domini sicut reveritus est Manasses pater eius et multo maiora deliquit **24** cumque coniurassent adversus eum servi sui interfecerunt eum in domo sua **25** porro reliqua populi multitudo caesis his qui Amon percusserant constituit regem Iosiam filium eius pro eo

34 octo annorum erat Iosias cum regnare coepisset et triginta et uno annis regnavit in Hierusalem **2** fecitque quod erat rectum in conspectu Domini et ambulavit in viis David patris sui non declinavit neque ad dexteram neque ad sinistram **3** octavo autem anno regni sui cum adhuc esset puer coepit quaerere Deum patris sui David et duodecimo anno postquam coeperat mundavit Iudam et Hierusalem ab excelsis et lucis simulacrisque et sculptilibus **4** destruxeruntque coram eo aras Baalim et simulacra quae superposita fuerant demoliti sunt lucos etiam et sculptilia succidit atque comminuit et super tumulos eorum qui eis immolare consueverant fragmenta dispersit **5** ossa praeterea sacerdotum conbusit in altaribus idolorum mundavitque Iudam et Hierusalem **6** sed et in urbibus Manasse et Ephraim et Symeon usque Nepthalim cuncta subvertit **7** cumque altaria dissipasset et lucos et sculptilia contrivisset in frusta cunctaque delubra demolitus esset de universa terra Israhel reversus est Hierusalem **8** igitur anno octavodecimo regni sui mundata iam terra et templo Domini misit Saphan filium Eseliae et Maasiam principem civitatis et Ioha filium Ioachaz a commentariis ut instaurarent domum Domini Dei sui **9** qui venerunt ad Helciam sacerdotem magnum acceptamque ab eo pecuniam quae inlata fuerat in domum Domini et quam congregaverant Levitae ianitores de Manasse et Ephraim et universis reliquiis Israhel ab omni quoque Iuda et Beniamin et habitatoribus Hierusalem **10** tradiderunt in manibus eorum qui praeerant operariis in domo Domini ut instaurarent templum et infirma quaeque sarcirent **11** at illi dederunt eam artificibus et cementariis ut emerent lapides de lapidicinis et ligna ad commissuras aedificii et ad contignationem domorum quas destruxerant reges Iuda **12** qui fideliter cuncta faciebant erant autem praepositi operantium Iaath et Abdias de filiis Merari Zaccharias et Mosollam de filiis Caath qui urguebant opus omnes Levitae scientes organis canere **13** super eos vero qui ad varios usus onera portabant erant scribae et magistri de Levitis ianitores **14** cumque efferrent pecuniam quae inlata fuerat in templum Domini repperit Helcias sacerdos librum legis Domini per manum Mosi **15** et ait ad Saphan scribam librum legis inveni in domo Domini et tradidit ei **16** at ille intulit volumen ad regem et nuntiavit ei dicens omnia quae dedisti in manu servorum tuorum ecce conplentur **17** argentum quod reppertum est in domo Domini conflaverunt datumque est praefectis artificum et diversa opera fabricantium **18** praeterea tradidit mihi Helcias sacerdos hunc librum quem cum rege praesente recitasset **19** audissetque ille verba legis scidit vestimenta sua **20** et praecepit Helciae et Ahicam filio Saphan et Abdon filio Micha Saphan quoque scribae et Asaiae servo regis dicens **21** ite et orate Dominum pro me et pro reliquiis Israhel et Iuda super universis sermonibus libri istius qui reppertus est magnus enim furor Domini stillavit super nos eo quod non custodierint patres nostri verba Domini ut facerent omnia quae scripta sunt in isto volumine **22** abiit igitur Helcias et hii qui simul a rege missi fuerant ad Holdan propheten uxorem Sellum filii Thecuath filii Hasra custodis vestium quae habitabat Hierusalem in secunda et locuti sunt ei verba quae supra narravimus **23** at illa respondit eis haec dicit Dominus Deus Israhel dicite viro qui misit vos ad me **24** haec dicit Dominus ecce ego inducam mala super locum istum et super habitatores eius cunctaque maledicta quae scripta sunt in libro hoc quem legerunt coram rege Iuda **25** quia dereliquerunt me et sacrificaverunt diis alienis ut me ad iracundiam provocarent in cunctis operibus manuum suarum idcirco stillavit furor meus super locum istum et non extinguetur **26** ad regem autem Iuda qui misit vos pro Domino deprecando sic loquimini haec dicit Dominus Deus Israhel quoniam audisti verba voluminis **27** atque emollitum est cor tuum et humiliatus es in conspectu Dei super his quae dicta sunt contra locum hunc et habitatores Hierusalem reveritusque faciem meam scidisti vestimenta tua et flevisti coram me

ego quoque exaudivi te dicit Dominus 28 iam enim colligam te ad patres tuos et infereris in sepulchrum tuum in pace nec videbunt oculi tui omne malum quod ego inducturus sum super locum istum et super habitatores eius rettulerunt itaque regi cuncta quae dixerat 29 at ille convocatis universis maioribus natu Iuda et Hierusalem 30 ascendit domum Domini unaque omnes viri Iuda et habitatores Hierusalem sacerdotes et Levitae et cunctus populus a minimo usque ad maximum quibus audientibus in domo Domini legit rex omnia verba voluminis 31 et stans in tribunali suo percussit foedus coram Domino ut ambularet post eum et custodiret praecepta et testimonia et iustificationes eius in toto corde suo et in tota anima sua faceretque quae scripta sunt in volumine illo quem legerat 32 adiuravit quoque super hoc omnes qui repperti fuerant in Hierusalem et Beniamin et fecerunt habitatores Hierusalem iuxta pactum Domini Dei patrum suorum 33 abstulit ergo Iosias cunctas abominationes de universis regionibus filiorum Israhel et fecit omnes qui residui erant in Israhel servire Domino Deo suo cunctis diebus eius non recesserunt a Domino Deo patrum suorum

35 fecit autem Iosias in Hierusalem phase Domino quod immolatum est quartadecima die mensis primi 2 et constituit sacerdotes in officiis suis hortatusque est eos ut ministrarent in domo Domini 3 Levitis quoque ad quorum eruditionem omnis Israhel sanctificabatur Domino locutus est ponite arcam in sanctuario templi quod aedificavit Salomon filius David rex Israhel nequaquam enim eam ultra portabitis nunc autem ministrate Domino Deo vestro et populo eius Israhel 4 et praeparate vos per domos et cognationes vestras in divisionibus singulorum sicut praecepit David rex Israhel et descripsit Salomon filius eius 5 ministrate in sanctuario per familias turmasque leviticas 6 et sanctificati immolate phase fratres etiam vestros ut possint iuxta verba quae locutus est Dominus in manu Mosi facere praeparate 7 dedit praeterea Iosias omni populo qui ibi fuerat inventus in sollemnitatem phase agnos et hedos de gregibus et reliqui pecoris triginta milia boumque tria milia haec de regis universa substantia 8 duces quoque eius sponte quod voluerant obtulerunt tam populo quam sacerdotibus et Levitis porro Helcias et Zaccharias et Iehihel principes domus Domini dederunt sacerdotibus ad faciendum phase pecora commixtim duo milia sescenta et boves trecentos 9 Chonenias autem Semeias etiam et Nathanahel fratres eius necnon Asabias et Iahihel et Iozabath principes Levitarum dederunt ceteris Levitis ad celebrandum phase quinque milia pecorum et boves quingentos 10 praeparatumque est ministerium et steterunt sacerdotes in officio suo Levitae quoque in turmis iuxta regis imperium 11 et immolatum est phase asperseruntque sacerdotes manu sua sanguinem et Levitae detraxerunt pelles holocaustorum 12 et separaverunt ea ut darent per domos et familias singulorum et offerrentur Domino sicut scriptum est in libro Mosi de bubus quoque fecere similiter 13 et assaverunt phase super ignem iuxta quod lege praeceptum est pacificas vero hostias coxerunt in lebetis et caccabis et ollis et festinato distribuerunt universae plebi 14 sibi autem et sacerdotibus postea paraverunt nam in oblatione holocaustorum et adipum usque ad noctem sacerdotes fuerant occupati unde Levitae et sibi et sacerdotibus filiis Aaron paraverunt novissimis 15 porro cantores filii Asaph stabant in ordine suo iuxta praeceptum David et Asaph et Heman et Idithun prophetarum regis ianitores vero per portas singulas observabant ita ut ne puncto quidem discederent a ministerio quam ob rem et fratres eorum Levitae paraverunt eis cibos 16 omnis igitur cultura Domini rite conpleta est in die illa ut facerent phase et offerrent holocausta super altare Domini iuxta praeceptum regis Iosiae 17 feceruntque filii Israhel qui repperti fuerant ibi phase in tempore illo et sollemnitatem azymorum septem diebus 18 non fuit phase simile huic in Israhel a diebus Samuhelis prophetae sed nec quisquam de cunctis regibus Israhel fecit phase sicut Iosias sacerdotibus et Levitis et omni Iuda et Israhel qui reppertus fuerat et habitantibus in Hierusalem 19 octavodecimo anno regni Iosiae hoc phase celebratum est 20 postquam instauraverat Iosias templum ascendit Nechao rex Aegypti ad pugnandum in Charchamis iuxta Eufraten et processit in occursum eius Iosias 21 at ille missis ad eum nuntiis ait quid mihi et tibi est rex Iuda non adversum te hodie venio sed contra aliam pugno domum ad quam me Deus

festinato ire praecepit desine adversum Deum facere qui mecum est ne interficiat te **22** noluit Iosias reverti sed praeparavit contra eum bellum nec adquievit sermonibus Nechao ex ore Dei verum perrexit ut dimicaret in campo Mageddo **23** ibique vulneratus a sagittariis dixit pueris suis educite me de proelio quia oppido vulneratus sum **24** qui transtulerunt eum de curru in alterum currum qui sequebatur eum more regio et asportaverunt in Hierusalem mortuusque est et sepultus in mausoleo patrum suorum et universus Iuda et Hierusalem luxerunt eum **25** Hieremias maxime cuius omnes cantores atque cantrices usque in praesentem diem lamentationes super Iosia replicant et quasi lex obtinuit in Israhel ecce scriptum fertur in Lamentationibus **26** reliqua autem sermonum Iosiae et misericordiarum eius quae lege praecepta sunt Domini **27** opera quoque illius prima et novissima scripta sunt in libro regum Israhel et Iuda

36 tulit ergo populus terrae Ioachaz filium Iosiae et constituit regem pro patre suo in Hierusalem **2** viginti trium annorum erat Ioachaz cum regnare coepisset et tribus mensibus regnavit in Hierusalem **3** amovit autem eum rex Aegypti cum venisset Hierusalem et condemnavit terram centum talentis argenti et talento auri **4** constituitque regem pro eo Eliacim fratrem eius super Iudam et Hierusalem et vertit nomen eius Ioacim ipsum vero Ioachaz tulit secum et adduxit in Aegyptum **5** viginti quinque annorum erat Ioacim cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in Hierusalem fecitque malum coram Domino Deo suo **6** contra hunc ascendit Nabuchodonosor rex Chaldeorum et vinctum catenis duxit in Babylonem **7** ad quam et vasa Domini transtulit et posuit ea in templo suo **8** reliqua autem verborum Ioacim et abominationum eius quas operatus est et quae inventa sunt in eo continentur in libro regum Israhel et Iuda regnavitque Ioachin filius eius pro eo **9** octo annorum erat Ioachin cum regnare coepisset et tribus mensibus ac decem diebus regnavit in Hierusalem fecitque malum in conspectu Domini **10** cumque anni circulus volveretur misit Nabuchodonosor rex qui et adduxerunt eum in Babylonem asportatis simul pretiosissimis vasis domus Domini regem vero constituit Sedeciam fratrem eius super Iudam et Hierusalem **11** viginti et unius anni erat Sedecias cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in Hierusalem **12** fecitque malum in oculis Domini Dei sui nec erubuit faciem Hieremiae prophetae loquentis ad se ex ore Domini **13** a rege quoque Nabuchodonosor recessit qui adiuraverat eum per Deum et induravit cervicem suam et cor ut non reverteretur ad Dominum Deum Israhel **14** sed et universi principes sacerdotum et populus praevaricati sunt inique iuxta universas abominationes gentium et polluerunt domum Domini quam sanctificaverat sibi in Hierusalem **15** mittebat autem Dominus Deus patrum suorum ad illos per manum nuntiorum suorum de nocte consurgens et cotidie commonens eo quod parceret populo et habitaculo suo **16** at illi subsannabant nuntios Dei et parvipendebant sermones eius inludebantque prophetis donec ascenderet furor Domini in populum eius et esset nulla curatio **17** adduxit enim super eos regem Chaldeorum et interfecit iuvenes eorum gladio in domo sanctuarii sui non est misertus adulescentis et virginis et senis nec decrepiti quidem sed omnes tradidit manibus eius **18** universaque vasa domus Domini tam maiora quam minora et thesauros templi et regis et principum transtulit in Babylonem **19** incenderunt hostes domum Dei destruxerunt murum Hierusalem universas turres conbuserunt et quicquid pretiosum fuerat demoliti sunt **20** si quis evaserat gladium ductus in Babylonem servivit regi et filiis eius donec imperaret rex Persarum **21** et conpleretur sermo Domini ex ore Hieremiae et celebraret terra sabbata sua cunctis enim diebus desolationis egit sabbatum usque dum conplerentur septuaginta anni **22** anno autem primo Cyri regis Persarum ad explendum sermonem Domini quem locutus fuerat per os Hieremiae suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum qui iussit praedicari in universo regno suo etiam per scripturam dicens **23** haec dicit Cyrus rex Persarum omnia regna terrae dedit mihi Dominus Deus caeli et ipse praecepit mihi ut aedificarem ei domum in Hierusalem quae est in Iudaea quis ex vobis est in omni populo eius sit Dominus Deus suus cum eo et ascendat

Esdræ

1 in anno primo Cyri regis Persarum ut conpleretur verbum Domini ex ore Hieremiae suscitavit Dominus spiritum Cyri regis Persarum et transduxit vocem in universo regno suo etiam per scripturam dicens **2** haec dicit Cyrus rex Persarum omnia regna terrae dedit mihi Dominus Deus caeli et ipse praecepit mihi ut aedificarem ei domum in Hierusalem quae est in Iudaea **3** quis est in vobis de universo populo eius sit Deus illius cum ipso ascendat Hierusalem quae est in Iudaea et aedificet domum Domini Dei Israhel ipse est Deus qui est in Hierusalem **4** et omnes reliqui in cunctis locis ubicumque habitant adiuvent eum viri de loco suo argento et auro et substantia et pecoribus excepto quod voluntarie offerunt templo Dei quod est in Hierusalem **5** et surrexerunt principes patrum de Iuda et Beniamin et sacerdotes et Levitae omnis cuius suscitavit Deus spiritum ut ascenderent ad aedificandum templum Domini quod erat in Hierusalem **6** universique qui erant in circuitu adiuverunt manus eorum in vasis argenteis et aureis in substantia in iumentis in supellectili exceptis his quae sponte obtulerunt **7** rex quoque Cyrus protulit vasa templi Domini quae tulerat Nabuchodonosor de Hierusalem et posuerat ea in templo dei sui **8** protulit autem ea Cyrus rex Persarum per manum Mitridatis filii Gazabar et adnumeravit ea Sasabassar principi Iudae **9** et hic est numerus eorum fialae aureae triginta fialae argenteae mille cultri viginti novem scyphi aurei triginta **10** scyphi argentei secundi quadringenti decem vasa alia mille **11** omnia vasa aurea et argentea quinque milia quadringenta universa tulit Sasabassar cum his qui ascendebant de transmigratione Babylonis in Hierusalem

2 hii sunt autem filii provinciae qui ascenderunt de captivitate quam transtulerat Nabuchodonosor rex Babylonis in Babylonem et reversi sunt in Hierusalem et Iudam unusquisque in civitatem suam **2** qui venerunt cum Zorobabel Hiesua Neemia Saraia Rahelaia Mardochai Belsan Mesphar Beguai Reum Baana numerus virorum populi Israhel **3** filii Pharos duo milia centum septuaginta duo **4** filii Sephetia trecenti septuaginta duo **5** filii Area septingenti septuaginta quinque **6** filii Phaethmoab filiorum Iosue Ioab duo milia octingenti duodecim **7** filii Helam mille ducenti quinquaginta quattuor **8** filii Zeththua nongenti quadraginta quinque **9** filii Zacchai septingenti sexaginta **10** filii Bani sescenti quadraginta duo **11** filii Bebai sescenti viginti tres **12** filii Azgad mille ducenti viginti duo **13** filii Adonicam sescenti sexaginta sex **14** filii Beguai duo milia quinquaginta sex **15** filii Adin quadringenti quinquaginta quattuor **16** filii Ater qui erant ex Hiezechia nonaginta octo **17** filii Besai trecenti viginti tres **18** filii Iora centum duodecim **19** filii Asom ducenti viginti tres **20** filii Gebbar nonaginta quinque **21** filii Bethleem centum viginti tres **22** viri Netupha quinquaginta sex **23** viri Anathoth centum viginti octo **24** filii Azmaveth quadraginta duo **25** filii Cariathiarim Caephira et Beroth septingenti quadraginta tres **26** filii Arama et Gaba sescenti viginti unus **27** viri Machmas centum viginti duo **28** viri Bethel et Gai ducenti viginti tres **29** filii Nebo quinquaginta duo **30** filii Megbis centum quinquaginta sex **31** filii Helam alterius mille ducenti quinquaginta quattuor **32** filii Arim trecenti viginti **33** filii Lod Adid et Ono septingenti viginti quinque **34** filii Hiericho trecenti quadraginta quinque **35** filii Sennaa tria milia sescenti triginta **36** sacerdotes filii Idaia in domo Hiesue nongenti septuaginta tres **37** filii Emmer mille quinquaginta duo **38** filii Phessur mille ducenti quadraginta septem **39** filii Arim mille decem et septem **40** Levitae filii Hiesue et Cedmihel filiorum Odevia septuaginta quattuor **41** cantores filii Asaph centum viginti octo **42** filii ianitorum filii Sellum filii Ater filii Telmon filii Accub filii Atita filii Sobai universi centum triginta novem **43** Nathinnei filii Sia filii Asupha filii Tebbaoth **44** filii Ceros filii Siaa filii Phadon **45** filii Levana filii Agaba filii Accub **46** filii Agab filii Selmai filii Anan **47** filii Gaddel filii Gaer filii Rahaia **48** filii Rasin filii Nechoda filii Gazem **49** filii Aza filii Phasea filii Besee **50** filii Asenaa filii Munim filii Nephusim **51** filii Becbuc filii Acupha filii Arur **52** filii Besluth filii Maida filii Arsa **53** filii Bercos filii Sisara filii Thema **54** filii Nasia filii Atupha **55** filii servorum Salomonis filii Sotei filii Suphereth filii Pharuda **56** filii Iala filii Dercon filii Gedel **57** filii Saphatia filii Athil filii Phocereth qui erant de Asebaim filii Ammi **58** omnes Nathinnei et filii servorum Salomonis

trecenti nonaginta duo 59 et hii qui ascenderunt de Thelmela Thelarsa Cherub et Don et Mer et non potuerunt indicare domum patrum suorum et semen suum utrum ex Israhel essent 60 filii Delaia filii Tobia filii Necoda sescenti quinquaginta duo 61 et de filiis sacerdotum filii Obia filii Accos filii Berzellai qui accepit de filiabus Berzellai Galaditis uxorem et vocatus est nomine eorum 62 hii quaesierunt scripturam genealogiae suae et non invenerunt et eiecti sunt de sacerdotio 63 et dixit Athersatha eis ut non comederent de sancto sanctorum donec surgeret sacerdos doctus atque perfectus 64 omnis multitudo quasi unus quadraginta duo milia trecenti sexaginta 65 exceptis servis eorum et ancillis qui erant septem milia trecenti triginta septem et in ipsis cantores atque cantrices ducentae 66 equi eorum septingenti triginta sex muli eorum ducenti quadraginta quinque 67 cameli eorum quadringenti triginta quinque asini eorum sex milia septingenti viginti 68 et de principibus patrum cum ingrederentur templum Domini quod est in Hierusalem sponte obtulerunt in domum Dei ad extruendam eam in loco suo 69 secundum vires suas dederunt in inpensas operis auri solidos sexaginta milia et mille argenti minas quinque milia et vestes sacerdotales centum 70 habitaverunt ergo sacerdotes et Levitae et de populo et cantores et ianitores et Nathinnei in urbibus suis universusque Israhel in civitatibus suis

3 iamque venerat mensis septimus et erant filii Israhel in civitatibus suis congregatus est ergo populus quasi vir unus in Hierusalem 2 et surrexit Iosue filius Iosedech et fratres eius sacerdotes et Zorobabel filius Salathihel et fratres eius et aedificaverunt altare Dei Israhel ut offerrent in eo holocaustomata sicut scriptum est in lege Mosi viri Dei 3 conlocaverunt autem altare super bases suas deterrentibus eos per circuitum populis terrarum et obtulerunt super illud holocaustum Domino mane et vespere 4 feceruntque sollemnitatem tabernaculorum sicut scriptum est et holocaustum diebus singulis per ordinem secundum praeceptum opus diei in die suo 5 et post haec holocaustum iuge tam in kalendis quam in universis sollemnitatibus Domini quae erant consecratae et in omnibus in quibus ultro offerebatur munus Deo 6 a primo die mensis septimi coeperunt offerre holocaustum Domino porro templum Dei fundatum necdum erat 7 dederunt autem pecunias latomis et cementariis cibum quoque et potum et oleum Sidoniis Tyriisque ut deferrent ligna cedrina de Libano ad mare Ioppes iuxta quod praeceperat Cyrus rex Persarum eis 8 anno autem secundo adventus eorum ad templum Dei in Hierusalem mense secundo coeperunt Zorobabel filius Salathihel et Iosue filius Iosedech et reliqui de fratribus eorum sacerdotes et Levitae et omnes qui venerant de captivitate in Hierusalem et constituerunt Levitas a viginti annis et supra ut urguerent opus Domini 9 stetitque Iosue filii eius et fratres eius Cedmihel et filii eius et filii Iuda quasi unus ut instarent super eos qui faciebant opus in templo Dei filii Enadad filii eorum et fratres eorum Levitae 10 fundato igitur a cementariis templo Domini steterunt sacerdotes in ornatu suo cum tubis et Levitae filii Asaph in cymbalis ut laudarent Deum per manus David regis Israhel 11 et concinebant in hymnis et confessione Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius super Israhel omnis quoque populus vociferabatur clamore magno in laudando Dominum eo quod fundatum esset templum Domini 12 plurimi etiam de sacerdotibus et Levitis et principes patrum seniores qui viderant templum prius cum fundatum esset et hoc templum in oculis eorum flebant voce magna et multi vociferantes in laetitia elevabant vocem 13 nec poterat quisquam agnoscere vocem clamoris laetantium et vocem fletus populi commixtim enim populus vociferabatur clamore magno et vox audiebatur procul

4 audierunt autem hostes Iudae et Beniamin quia filii captivitatis aedificarent templum Domino Deo Israhel 2 et accedentes ad Zorobabel et ad principes patrum dixerunt eis aedificemus vobiscum quia ita ut vos quaerimus Deum vestrum ecce nos immolamus victimas ex diebus Asoraddan regis Assur qui adduxit nos huc 3 et dixit eis Zorobabel et Iosue et reliqui principes patrum Israhel non est vobis et nobis ut aedificemus domum Deo nostro sed nos ipsi soli aedificabimus Domino Deo nostro sicut praecepit nobis rex Cyrus rex Persarum 4 factum est igitur ut populus terrae inpediret manus populi Iudae et

turbaret eos in aedificando **5** conduxerunt quoque adversum eos consiliatores ut destruerent consilium eorum omnibus diebus Cyri regis Persarum et usque ad regnum Darii regis Persarum **6** in regno autem Asueri principio regni eius scripserunt accusationem adversum habitatores Iudae et Hierusalem **7** et in diebus Artarxersis scripsit Beselam Mitridatis et Tabel et reliqui qui erant in consilio eorum ad Artarxersen regem Persarum epistula autem accusationis scripta erat syriace et legebatur sermone syro **8** Reum Beelteem et Samsai scriba scripserunt epistulam unam de Hierusalem Artarxersi regi huiuscemodi **9** Reum Beelteem et Samsai scriba et reliqui consiliatores eorum Dinei et Apharsathei Terphalei Apharsei Erchuei Babylonii Susannechei Deaei Aelamitae **10** et ceteri de gentibus quas transtulit Asennaphar magnus et gloriosus et habitare eas fecit in civitatibus Samariae et in reliquis regionibus trans Flumen in pace **11** hoc est exemplar epistulae quam miserunt ad eum Artarxersi regi servi tui viri qui sunt trans Fluvium salutem dicunt **12** notum sit regi quia Iudaei qui ascenderunt a te ad nos venerunt in Hierusalem civitatem rebellem et pessimam quam aedificant extruentes muros eius et parietes conponentes **13** nunc igitur notum sit regi quia si civitas illa aedificata fuerit et muri eius instaurati tributum et vectigal et annuos reditus non dabunt et usque ad reges haec noxa perveniet **14** nos ergo memores salis quod in palatio comedimus et quia laesiones regis videre nefas ducimus idcirco misimus et nuntiavimus regi **15** ut recenseas in libris historiarum patrum tuorum et invenies scriptum in commentariis et scies quoniam urbs illa urbs rebellis est et nocens regibus et provinciis et bella concitant in ea ex diebus antiquis quam ob rem et civitas ipsa destructa est **16** nuntiamus nos regi quoniam si civitas illa aedificata fuerit et muri ipsius instaurati possessionem trans Fluvium non habebis **17** verbum misit rex ad Reum Beelteem et Samsai scribam et ad reliquos qui erant in consilio eorum habitatores Samariae et ceteris trans Fluvium salutem dicens et pacem **18** accusationem quam misistis ad nos manifeste lecta est coram me **19** et a me praeceptum est et recensuerunt inveneruntque quoniam civitas illa a diebus antiquis adversum reges rebellat et seditiones et proelia concitantur in ea **20** nam et reges fortissimi fuerunt in Hierusalem qui et dominati sunt omni regioni quae trans Fluvium est tributum quoque et vectigal et reditus accipiebant **21** nunc ergo audite sententiam ut prohibeatis viros illos et urbs illa non aedificetur donec si forte a me iussum fuerit **22** videte ne neglegenter hoc impleatis et paulatim crescat malum contra reges **23** itaque exemplum edicti Artarxersis regis lectum est coram Reum et Samsai scriba et consiliariis eorum et abierunt festini in Hierusalem ad Iudaeos et prohibuerunt eos in brachio et robore **24** tunc intermissum est opus domus Dei in Hierusalem et non fiebat usque ad annum secundum regni Darii regis Persarum

5 prophetaverunt autem Aggeus propheta et Zaccharias filius Addo prophetantes ad Iudaeos qui erant in Iudaea et Hierusalem in nomine Dei Israhel **2** tunc surrexerunt Zorobabel filius Salathihel et Iosue filius Iosedech et coeperunt aedificare templum Dei in Hierusalem et cum eis prophetae Dei adiuvantes eos **3** in ipso tempore venit ad eos Tatannai qui erat dux trans Flumen et Starbuzannai et consiliarii eorum sicque dixerunt eis quis dedit vobis consilium ut domum hanc aedificaretis et muros hos instauraretis **4** ad quod respondimus eis quae essent nomina hominum auctorum illius aedificationis **5** oculus autem Dei eorum factus est super senes Iudaeorum et non potuerunt inhibere eos placuitque ut res ad Darium referretur et tunc satisfacerent adversus accusationem illam **6** exemplar epistulae quam misit Tatannai dux regionis trans Flumen et Starbuzannai et consiliatores eius Apharsacei qui erant trans Flumen ad Darium regem **7** sermo quem miserant ei sic scriptus erat Dario regi pax omnis **8** notum sit regi isse nos ad Iudaeam provinciam ad domum Dei magni quae aedificatur lapide inpolito et ligna ponuntur in parietibus opusque illud diligenter extruitur et crescit in manibus eorum **9** interrogavimus ergo senes illos et ita diximus eis quis dedit vobis potestatem ut domum hanc aedificaretis et muros instauraretis **10** sed et nomina eorum quaesivimus ab eis ut nuntiaremus tibi quae scripsimus nomina virorum qui sunt principes in eis **11** huiuscemodi autem sermonem responderunt nobis dicentes nos sumus servi Dei caeli et terrae et aedificamus templum quod erat extructum ante

hos annos multos quodque rex Israhel magnus aedificaverat et extruxerat 12 postquam autem ad iracundiam provocaverunt patres nostri Deum caeli et tradidit eos in manu Nabuchodonosor regis Babylonis Chaldei domum quoque hanc destruxit et populum eius transtulit in Babylonem 13 anno autem primo Cyri regis Babylonis Cyrus rex proposuit edictum ut domus Dei aedificaretur 14 nam et vasa templi Dei aurea et argentea quae Nabuchodonosor tulerat de templo quod erat in Hierusalem et asportaverat ea in templum Babylonis protulit Cyrus rex de templo Babylonis et data sunt Sasabassar vocabulo quem et principem constituit 15 dixitque ei haec vasa tolle et vade et pone ea in templo quod est in Hierusalem et domus Dei aedificetur in loco suo 16 tunc itaque Sasabassar ille venit et posuit fundamenta templi Dei in Hierusalem et ex eo tempore usque nunc aedificatur et necdum conpletum est 17 nunc ergo si videtur regi bonum recenseat in bibliotheca regis quae est in Babylone utrumnam a Cyro rege iussum sit ut aedificaretur domus Dei in Hierusalem et voluntatem regis super hac re mittat ad nos

6 tunc Darius rex praecepit et recensuerunt in bibliotheca librorum qui erant repositi in Babylone 2 et inventum est in Ecbathanis quod est castrum in Madena provincia volumen unum talisque scriptus erat in eo commentarius 3 anno primo Cyri regis Cyrus rex decrevit ut domus Dei quae est in Hierusalem aedificaretur in loco ubi immolent hostias et ut ponant fundamenta subportantia altitudinem cubitorum sexaginta et latitudinem cubitorum sexaginta 4 ordines de lapidibus inpolitis tres et sic ordines de lignis novis sumptus autem de domo regis dabuntur 5 sed et vasa templi Dei aurea et argentea quae Nabuchodonosor tulerat de templo Hierusalem et adtulerat ea in Babylonem reddantur et referantur in templo Hierusalem in locum suum quae et posita sunt in templo Dei 6 nunc ergo Tatannai dux regionis quae est trans Flumen Starbuzannai et consiliarii vestri Apharsacei qui estis trans Flumen procul recedite ab illis 7 et dimittite fieri templum Dei illud a duce Iudaeorum et a senioribus eorum domum Dei illam aedificent in loco suo 8 sed et a me praeceptum est quid oporteat fieri a presbyteris Iudaeorum illis ut aedificetur domus Dei scilicet ut de arca regis id est de tributis quae dantur de regione trans Flumen studiose sumptus dentur viris illis ne inpediatur opus 9 quod si necesse fuerit et vitulos et agnos et hedos in holocaustum Deo caeli frumentum sal vinum et oleum secundum ritum sacerdotum qui sunt in Hierusalem detur eis per dies singulos ne sit in aliquo querimonia 10 et offerant oblationes Deo caeli orentque pro vita regis et filiorum eius 11 a me ergo positum est decretum ut omnis homo qui hanc mutaverit iussionem tollatur lignum de domo ipsius et erigatur et configatur in eo domus autem eius publicetur 12 Deus autem qui habitare fecit nomen suum ibi dissipet omnia regna et populum qui extenderit manum suam ut repugnet et dissipet domum Dei illam quae est in Hierusalem ego Darius statui decretum quod studiose impleri volo 13 igitur Tatannai dux regionis trans Flumen et Starbuzannai et consiliarii eius secundum quod praeceperat Darius rex sic diligenter exsecuti sunt 14 seniores autem Iudaeorum aedificabant et prosperabantur iuxta prophetiam Aggei prophetae et Zacchariae filii Addo et aedificaverunt et construxerunt iubente Deo Israhel et iubente Cyro et Dario et Artarxerse regibus Persarum 15 et conpleverunt domum Dei istam usque ad diem tertium mensis adar qui est annus sextus regni Darii regis 16 fecerunt autem filii Israhel sacerdotes et Levitae et reliqui filiorum transmigrationis dedicationem domus Dei in gaudio 17 et obtulerunt in dedicationem domus Dei vitulos centum arietes ducentos agnos quadringentos hircos caprarum pro peccato totius Israhel duodecim iuxta numerum tribuum Israhel 18 et statuerunt sacerdotes in ordinibus suis et Levitas in vicibus suis super opera Dei in Hierusalem sicut scriptum est in libro Mosi 19 fecerunt autem filii transmigrationis pascha quartadecima die mensis primi 20 purificati enim fuerant sacerdotes et Levitae quasi unus omnes mundi ad immolandum pascha universis filiis transmigrationis et fratribus suis sacerdotibus et sibi 21 et comederunt filii Israhel qui reversi fuerant de transmigratione et omnis qui se separaverat a coinquinatione gentium terrae ad eos ut quaererent Dominum Deum Israhel 22 et fecerunt sollemnitatem azymorum septem diebus in laetitia quoniam

laetificaverat eos Dominus et converterat cor regis Assur ad eos ut adiuvaret manus eorum in opere domus Domini Dei Israhel

7 post haec autem verba in regno Artarxersis regis Persarum Ezras filius Saraiae filii Azariae filii Helciae **2** filii Sellum filii Sadoc filii Achitob **3** filii Amariae filii Azariae filii Maraioth **4** filii Zaraiae filii Ozi filii Bocci **5** filii Abisue filii Finees filii Eleazar filii Aaron sacerdotis ab initio **6** ipse Ezras ascendit de Babylone et ipse scriba velox in lege Mosi quam dedit Dominus Deus Israhel et dedit ei rex secundum manum Domini Dei eius super eum omnem petitionem eius **7** et ascenderunt de filiis Israhel et de filiis sacerdotum et de filiis Levitarum et de cantoribus et de ianitoribus et de Nathinneis in Hierusalem anno septimo Artarxersis regis **8** et venerunt in Hierusalem mense quinto ipse est annus septimus regis **9** quia in primo die mensis primi coepit ascendere de Babylone et in primo mensis quinti venit in Hierusalem iuxta manum Dei sui bonam super se **10** Ezras enim paravit cor suum ut investigaret legem Domini et faceret et doceret in Israhel praeceptum et iudicium **11** hoc est autem exemplar epistulae edicti quod dedit rex Artarxersis Ezrae sacerdoti scribae erudito in sermonibus et praeceptis Domini et caerimoniis eius in Israhel **12** Artarxersis rex regum Ezrae sacerdoti scribae legis Dei caeli doctissimo salutem **13** a me decretum est ut cuicumque placuerit in regno meo de populo Israhel et de sacerdotibus eius et de Levitis ire in Hierusalem tecum vadat **14** a facie enim regis et septem consiliatorum eius missus es ut visites Iudaeam et Hierusalem in lege Dei tui quae est in manu tua **15** et ut feras argentum et aurum quod rex et consiliatores eius sponte obtulerunt Deo Israhel cuius in Hierusalem tabernaculum est **16** et omne argentum et aurum quodcumque inveneris in universa provincia Babylonis et populus offerre voluerit et de sacerdotibus qui sponte obtulerint domui Dei sui quae est in Hierusalem **17** libere accipe et studiose eme de hac pecunia vitulos arietes agnos et sacrificia et libamina eorum et offer ea super altare templi Dei vestri quod est in Hierusalem **18** sed et si quid tibi et fratribus tuis placuerit de reliquo argento et auro ut faciatis iuxta voluntatem Dei vestri facite **19** vasa quoque quae dantur tibi in ministerium domus Dei tui trade in conspectu Dei Hierusalem **20** sed et cetera quibus opus fuerit in domo Dei tui quantumcumque necesse est ut expendas dabis de thesauro et de fisco regis **21** et a me ego Artarxersis rex statui atque decrevi omnibus custodibus arcae publicae qui sunt trans Flumen ut quodcumque petierit a vobis Ezras sacerdos scriba legis Dei caeli absque mora detis **22** usque ad argenti talenta centum et usque ad frumenti choros centum et usque ad vini batos centum et usque ad batos olei centum sal vero absque mensura **23** omne quod ad ritum Dei caeli pertinet tribuatur diligenter in domo Dei caeli ne forte irascatur contra regnum regis et filiorum eius **24** vobisque notum facimus de universis sacerdotibus et Levitis cantoribus ianitoribus Nathinneis et ministris domus Dei huius ut vectigal et tributum et annonas non habeatis potestatem inponendi super eos **25** tu autem Ezras secundum sapientiam Dei tui quae est in manu tua constitue iudices et praesides ut iudicent omni populo qui est trans Flumen his videlicet qui noverunt legem Dei tui sed et inperitos docete libere **26** et omnis qui non fecerit legem Dei tui et legem regis diligenter iudicium erit de eo sive in mortem sive in exilium sive in condemnationem substantiae eius vel certe in carcerem **27** benedictus Dominus Deus patrum nostrorum qui dedit hoc in corde regis ut glorificaret domum Domini quae est in Hierusalem **28** et in me inclinavit misericordiam coram rege et consiliatoribus eius et universis principibus regis potentibus et ego confortatus manu Domini Dei mei quae erat in me congregavi de Israhel principes qui ascenderent mecum

8 hii sunt ergo principes familiarum et genealogia eorum qui ascenderunt mecum in regno Artarxersis regis de Babylone **2** de filiis Finees Gersom de filiis Ithamar Danihel de filiis David Attus **3** de filiis Secheniae et de filiis Pharos Zaccharias et cum eo numerati sunt viri centum quinquaginta **4** de filiis Phaethmoab Helioenai filius Zareae et cum eo ducenti viri **5** de filiis Secheniae filius Hiezihel et cum eo trecenti viri **6** de filiis Adden Abeth filius Ionathan et cum eo quinquaginta viri **7** de filiis Helam Isaias filius Athaliae et cum eo septuaginta viri **8** de filiis

Saphatiae Zebedia filius Michahel et cum eo octoginta viri 9 de filiis Ioab Obedia filius Iehihel et cum eo ducenti decem et octo viri 10 de filiis Selomith filius Iosphiae et cum eo centum sexaginta viri 11 de filiis Bebai Zaccharias filius Bebai et cum eo viginti octo viri 12 de filiis Ezgad Iohanan filius Eccetan et cum eo centum decem viri 13 de filiis Adonicam qui erant novissimi et haec nomina eorum Helifeleth et Heihel et Samaias et cum eis sexaginta viri 14 de filiis Beggui Uthai et Zacchur et cum eo septuaginta viri 15 congregavi autem eos ad fluvium qui decurrit ad Ahavva et mansimus ibi diebus tribus quaesivique in populo et in sacerdotibus de filiis Levi et non inveni ibi 16 itaque misi Heliezer et Arihel et Semeam et Helnathan et Iarib et alterum Helnathan et Nathan et Zachariam et Mesolam principes et Ioarib et Helnathan sapientes 17 et misi eos ad Heddo qui est primus in Casphiae loco et posui in ore eorum verba quae loquerentur ad Addom et ad fratres eius Nathinneos in loco Casphiae ut adducerent nobis ministros domus Dei nostri 18 et adduxerunt nobis per manum Dei nostri bonam super nos virum doctissimum de filiis Moolli filii Levi filii Israhel et Sarabiam et filios eius et fratres eius decem et octo 19 et Asabiam et cum eo Isaiam de filiis Merari fratres eius et filios eius viginti 20 et de Nathinneis quos dederat David et principes ad ministeria Levitarum Nathinneos ducentos viginti omnes hii suis nominibus vocabantur 21 et praedicavi ibi ieiunium iuxta fluvium Ahavva ut adfligeremur coram Domino Deo nostro et peteremus ab eo viam rectam nobis et filiis nostris universaeque substantiae nostrae 22 erubui enim petere regem auxilium et equites qui defenderent nos ab inimico in via quia dixeramus regi manus Dei nostri est super omnes qui quaerunt eum in bonitate et imperium eius et fortitudo eius et furor super omnes qui derelinquunt eum 23 ieiunavimus autem et rogavimus Deum nostrum pro hoc et evenit nobis prospere 24 et separavi de principibus sacerdotum duodecim Sarabian Asabian et cum eis de fratribus eorum decem 25 adpendique eis argentum et aurum et vasa consecrata domus Dei nostri quae obtulerat rex et consiliatores eius et principes eius universusque Israhel eorum qui inventi fuerant 26 et adpendi in manibus eorum argenti talenta sescenta quinquaginta et vasa argentea centum auri centum talenta 27 et crateras aureos viginti qui habebant solidos millenos et vasa aeris fulgentis optimi duo pulchra ut aurum 28 et dixi eis vos sancti Domini et vasa sancta et argentum et aurum quod sponte oblatum est Domino Deo patrum vestrorum 29 vigilate et custodite donec adpendatis coram principibus sacerdotum et Levitarum et ducibus familiarum Israhel in Hierusalem et thesaurum domus Domini 30 susceperunt autem sacerdotes et Levitae pondus argenti et auri et vasorum ut deferrent in Hierusalem in domum Dei nostri 31 promovimus ergo a flumine Ahavva duodecimo die mensis primi ut pergeremus Hierusalem et manus Dei nostri fuit super nos et liberavit nos de manu inimici et insidiatoris in via 32 et venimus Hierusalem et mansimus ibi diebus tribus 33 die autem quarta adpensum est argentum et aurum et vasa in domo Dei nostri per manum Meremoth filii Uriae sacerdotis et cum eo Eleazar filius Finees cumque eis Iozaded filius Iosue et Noadaia filius Bennoi Levitae 34 iuxta numerum et pondus omnium descriptumque est omne pondus in tempore illo 35 sed et qui venerant de captivitate filii transmigrationis obtulerunt holocaustomata Deo Israhel vitulos duodecim pro omni Israhel arietes nonaginta sex agnos septuaginta septem hircos pro peccato duodecim omnia in holocaustum Domino 36 dederunt autem edicta regis satrapis qui erant de conspectu regis et ducibus trans Flumen et elevaverunt populum et domum Dei

9 postquam autem haec conpleta sunt accesserunt ad me principes dicentes non est separatus populus Israhel et sacerdotes et Levitae a populis terrarum et de abominationibus eorum Chananei videlicet et Hetthei et Ferezei et Iebusei et Ammanitarum et Moabitarum et Aegyptiorum et Amorreorum 2 tulerunt enim de filiabus eorum sibi et filiis suis et commiscuerunt semen sanctum cum populis terrarum manus etiam principum et magistratuum fuit in transgressione hac prima 3 cumque audissem sermonem istum scidi pallium meum et tunicam et evelli capillos capitis mei et barbae et sedi maerens 4 convenerunt autem ad me omnes qui timebant verbum Dei Israhel pro transgressione eorum qui de

captivitate venerant et ego sedebam tristis usque ad sacrificium vespertinum 5 et in sacrificio vespertino surrexi de adflictione mea et scisso pallio et tunica curvavi genua mea et expandi manus meas ad Dominum Deum meum 6 et dixi Deus meus confundor et erubesco levare Deus meus faciem meam ad te quoniam iniquitates nostrae multiplicatae sunt super caput et delicta nostra creverunt usque in caelum 7 a diebus patrum nostrorum sed et nos ipsi peccavimus granditer usque ad diem hanc et in iniquitatibus nostris traditi sumus ipsi et reges nostri et sacerdotes nostri in manum regum terrarum in gladium in captivitatem in rapinam et in confusionem vultus sicut et die hac 8 et nunc quasi parum et ad momentum facta est deprecatio nostra apud Dominum Deum nostrum ut dimitterentur nobis reliquiae et daretur paxillus in loco sancto eius et inluminaret oculos nostros Deus noster et daret nobis vitam modicam in servitute nostra 9 quia servi sumus et in servitute nostra non dereliquit nos Deus noster et inclinavit super nos misericordiam coram rege Persarum ut daret nobis vitam et sublimaret domum Dei nostri et extrueret solitudines eius et daret nobis sepem in Iuda et in Hierusalem 10 et nunc quid dicemus Deus noster post haec quia dereliquimus mandata tua 11 quae praecepisti in manu servorum tuorum prophetarum dicens terram ad quam vos ingredimini ut possideatis eam terra inmunda est iuxta inmunditiam populorum ceterarumque terrarum abominationibus eorum qui repleverunt eam ab ore usque ad os in coinquinatione sua 12 nunc ergo filias vestras ne detis filiis eorum et filias eorum non accipiatis filiis vestris et non quaeratis pacem eorum et prosperitatem eorum usque in aeternum ut confortemini et comedatis quae bona sunt terrae et heredes habeatis filios vestros usque in saeculum 13 et post omnia quae venerunt super nos in operibus nostris pessimis et in delicto nostro magno quia tu Deus noster liberasti nos de iniquitate nostra et dedisti nobis salutem sicut est hodie 14 ut non converteremur et irrita faceremus mandata tua neque matrimonia iungeremus cum populis abominationum istarum numquid iratus es nobis usque ad consummationem ne dimitteres nobis reliquias et salutem 15 Domine Deus Israhel iustus tu quoniam derelicti sumus qui salvaremur sicut die hac ecce coram te sumus in delicto nostro non enim stari potest coram te super hoc

10 sic ergo orante Ezra et inplorante eo et flente et iacente ante templum Dei collectus est ad eum de Israhel coetus grandis nimis virorum et mulierum puerorumque et flevit populus multo fletu 2 et respondit Sechenia filius Iehihel de filiis Helam et dixit Ezrae nos praevaricati sumus in Deum nostrum et duximus uxores alienigenas de populis terrae et nunc si est paenitentia Israhel super hoc 3 percutiamus foedus cum Deo nostro ut proiciamus universas uxores et eos qui de his nati sunt iuxta voluntatem Domini et eorum qui timent praeceptum Dei nostri secundum legem fiat 4 surge tuum est decernere nosque erimus tecum confortare et fac 5 surrexit ergo Ezras et adiuravit principes sacerdotum Levitarum et omnem Israhel ut facerent secundum verbum hoc et iuraverunt 6 et surrexit Ezras ante domum Dei et abiit ad cubiculum Iohanan filii Eliasib et ingressus est illuc panem non comedit et aquam non bibit lugebat enim in transgressione eorum qui de captivitate venerant 7 et missa est vox in Iuda et in Hierusalem omnibus filiis transmigrationis ut congregarentur in Hierusalem 8 et omnis qui non venerit in tribus diebus iuxta consilium principum et seniorum auferetur universa substantia eius et ipse abicietur de coetu transmigrationis 9 convenerunt igitur omnes viri Iuda et Beniamin in Hierusalem tribus diebus ipse est mensis nonus vicesimo die mensis et sedit omnis populus in platea domus Dei trementes pro peccato et pluviis 10 et surrexit Ezras sacerdos et dixit ad eos vos transgressi estis et duxistis uxores alienigenas ut adderetis super delictum Israhel 11 et nunc date confessionem Domino Deo patrum vestrorum et facite placitum eius et separamini a populis terrae et ab uxoribus alienigenis 12 et respondit universa multitudo dixitque voce magna iuxta verbum tuum ad nos sic fiat 13 verumtamen quia populus multus est et tempus pluviae et non sustinemus stare foris et opus non est diei unius vel duorum vehementer quippe peccavimus in sermone isto 14 constituantur principes in universa multitudine et omnes in civitatibus nostris qui duxerunt uxores alienigenas veniant in temporibus statutis et cum

his seniores per civitatem et civitatem et iudices eius donec avertatur ira Dei nostri a nobis super peccato hoc **15** igitur Ionathan filius Asahel et Iaazia filius Thecuae steterunt super hoc et Mesollam et Sebethai Levites adiuverunt eos **16** feceruntque sic filii transmigrationis et abierunt Ezras sacerdos et viri principes familiarum in domum patrum suorum et omnes per nomina sua et sederunt in die primo mensis decimi ut quaererent rem **17** et consummati sunt omnes viri qui duxerant uxores alienigenas usque ad diem primam mensis primi **18** et inventi sunt de filiis sacerdotum qui duxerant uxores alienigenas de filiis Iosue filii Iosedech et fratres eius Maasia et Eliezer et Iarib et Godolia **19** et dederunt manus suas ut eicerent uxores suas et pro delicto suo arietem de ovibus offerrent **20** et de filiis Emmer Anani et Zebedia **21** et de filiis Erim Masia et Helia et Semeia et Hiehihel et Ozias **22** et de filiis Phessur Helioenai Maasia Ismahel Nathanahel Iozabeth et Elasa **23** et de filiis Levitarum Iozabeth et Semei et Celaia ipse est Calita Phataia Iuda et Eliezer **24** et de cantoribus Eliasub et de ianitoribus Sellum et Telem et Uri **25** et ex Israhel de filiis Pharos Remia et Ezia et Melchia et Miamin et Eliezer et Melchia et Banea **26** et de filiis Helam Mathania Zaccharias et Hiehil et Abdi et Irimoth et Helia **27** et de filiis Zethua Helioenai Eliasib Mathania et Ierimuth et Zabeth et Aziza **28** et de filiis Bebai Iohanan Anania Zabbai Athalai **29** et de filiis Bani Mosollam et Melluch et Adaia Iasub et Saal et Ramoth **30** et de filiis Phaethmoab Edna et Chalal Banaias Maasias Mathanias Beselehel et Bennui et Manasse **31** et de filiis Erem Eliezer Iesue Melchias Semeias Symeon **32** Beniamin Maloch Samarias **33** de filiis Asom Matthanai Matthetha Zabed Elipheleth Iermai Manasse Semei **34** de filiis Bani Maaddi Amram et Huhel **35** Baneas et Badaias Cheiliau **36** Vannia Marimuth et Eliasib **37** Matthanias Mathanai et Iasi **38** et Bani et Bennui Semei **39** et Salmias et Nathan et Adaias **40** Mechnedabai Sisai Sarai **41** Ezrel et Selemau Semeria **42** Sellum Amaria Ioseph **43** de filiis Nebu Iaihel Matthathias Zabed Zabina Ieddu et Iohel Banaia **44** omnes hii acceperunt uxores alienigenas et fuerunt ex eis mulieres quae pepererant filios

Nehemiæ

1 verba Neemiae filii Echliae et factum est in mense casleu anno vicesimo et ego eram in Susis castro **2** et venit Anani unus de fratribus meis ipse et viri ex Iuda et interrogavi eos de Iudaeis qui remanserant et supererant de captivitate et de Hierusalem **3** et dixerunt mihi qui remanserunt et derelicti sunt de captivitate ibi in provincia in adflictione magna sunt et in obprobrio et murus Hierusalem dissipatus est et portae eius conbustae sunt igni **4** cumque audissem verba huiuscemodi sedi et flevi et luxi diebus et ieiunabam et orabam ante faciem Dei caeli **5** et dixi quaeso Domine Deus caeli fortis magne atque terribilis qui custodis pactum et misericordiam cum his qui te diligunt et custodiunt mandata tua **6** fiat auris tua auscultans et oculi tui aperti ut audias orationem servi tui quam ego oro coram te hodie nocte et die pro filiis Israhel servis tuis et confiteor pro peccatis filiorum Israhel quibus peccaverunt tibi et ego et domus patris mei peccavimus **7** vanitate seducti sumus et non custodivimus mandatum et caerimonias et iudicia quae praecepisti Mosi servo tuo **8** memento verbi quod mandasti Mosi famulo tuo dicens cum transgressi fueritis ego dispergam vos in populos **9** et si revertamini ad me et custodiatis mandata mea et faciatis ea etiam si abducti fueritis ad extrema caeli inde congregabo vos et inducam in locum quem elegi ut habitaret nomen meum ibi **10** et ipsi servi tui et populus tuus quos redemisti in fortitudine tua magna et in manu tua valida **11** obsecro Domine sit auris tua adtendens ad orationem servi tui et ad orationem servorum tuorum qui volunt timere nomen tuum et dirige servum tuum hodie et da ei misericordiam ante virum hunc ego enim eram pincerna regis

2 factum est autem in mense nisan anno vicesimo Artarxersis regis et vinum erat ante eum et levavi vinum et dedi regi et non eram quasi languidus ante faciem eius **2** dixitque mihi rex quare vultus tuus tristis cum te aegrotum non videam non est hoc frustra sed malum nescio quid in corde tuo est et timui valde ac nimis **3** et dixi regi rex in aeternum vive quare non maereat vultus meus quia civitas domus sepulchrorum patris mei deserta est et portae eius conbustae sunt igni **4** et ait mihi rex pro qua re postulas et oravi Deum caeli **5** et dixi ad regem si videtur regi bonum et si placet servus tuus ante faciem tuam ut mittas me in Iudaeam ad civitatem sepulchri patris mei et aedificabo eam **6** dixitque mihi rex et regina quae sedebat iuxta eum usque ad quod tempus erit iter tuum et quando reverteris et placuit ante vultum regis et misit me et constitui ei tempus **7** et dixi regi si regi videtur bonum epistulas det mihi ad duces regionis trans Flumen ut transducant me donec veniam in Iudaeam **8** et epistulam ad Asaph custodem saltus regis ut det mihi ligna et tegere possim portas turris domus et muri civitatis et domum quam ingressus fuero et dedit mihi rex iuxta manum Dei mei bonam mecum **9** et veni ad duces regionis trans Flumen dedique eis epistulas regis miserat autem mecum rex principes militum et equites **10** et audierunt Sanaballat Horonites et Tobias servus ammanites et contristati sunt adflictione magna quod venisset homo qui quaereret prosperitatem filiorum Israhel **11** et veni Hierusalem et eram ibi diebus tribus **12** et surrexi nocte ego et viri pauci mecum et non indicavi cuiquam quid Deus dedisset in corde meo ut facerem in Hierusalem et iumentum non erat mecum nisi animal cui sedebam **13** et egressus sum per portam Vallis nocte et ante fontem Draconis et ad portam Stercoris et considerabam murum Hierusalem dissipatum et portas eius consumptas igni **14** et transivi ad portam Fontis et ad aquaeductum Regis et non erat locus iumento cui sedebam ut transiret **15** et ascendi per torrentem nocte et considerabam murum et reversus veni ad portam Vallis et redii **16** magistratus autem nesciebant quo abissem aut quid ego facerem sed et Iudaeis et sacerdotibus et optimatibus et magistratibus et reliquis qui faciebant opus usque ad id locorum nihil indicaveram **17** et dixi eis vos nostis adflictionem in qua sumus quia Hierusalem deserta est et portae eius consumptae sunt igni venite et aedificemus muros Hierusalem et non simus ultra obprobrium **18** et indicavi eis manum Dei mei quod esset bona mecum et verba regis quae locutus est mihi et aio surgamus et aedificemus et confortatae sunt manus eorum in bono **19** audierunt autem Sanaballat Horonites et Tobias servus ammanites et Gosem Arabs et subsannaverunt

nos et despexerunt dixeruntque quae est haec res quam facitis numquid contra regem vos rebellatis **20** et reddidi eis sermonem dixique ad eos Deus caeli ipse nos iuvat et nos servi eius sumus surgamus et aedificemus vobis autem non est pars et iustitia et memoria in Hierusalem

3 et surrexit Eliasib sacerdos magnus et fratres eius sacerdotes et aedificaverunt portam Gregis ipsi sanctificaverunt eam et statuerunt valvas eius et usque ad turrem centum cubitorum sanctificaverunt eam usque ad turrem Ananehel **2** et iuxta eum aedificaverunt viri Hiericho et iuxta eum aedificavit Zecchur filius Amri **3** portam autem Piscium aedificaverunt filii Asanaa ipsi texerunt eam et statuerunt valvas eius et seras et vectes et iuxta eos aedificavit Marimuth filius Uriae filii Accus **4** et iuxta eos aedificavit Mosollam filius Barachiae filii Mesezebel et iuxta eos aedificavit Sadoc filius Baana **5** et iuxta eos aedificaverunt Thecueni optimates autem eorum non subposuerunt colla sua in opere Domini sui **6** et portam Veterem aedificaverunt Ioiada filius Fasea et Mosollam filius Besodia ipsi texerunt eam et statuerunt valvas eius et seras et vectes **7** et iuxta eos aedificavit Meletias Gabaonites et Iadon Meronathites viri de Gabaon et Maspha pro duce qui erat in regione trans Flumen **8** et iuxta eum aedificavit Ezihel filius Araia aurifex et iuxta eum aedificavit Anania filius pigmentarii et dimiserunt Hierusalem usque ad murum plateae latioris **9** et iuxta eum aedificavit Rafaia filius Ahur princeps vici Hierusalem **10** et iuxta eos aedificavit Ieiada filius Aromath contra domum suam et iuxta eum aedificavit Attus filius Asebeniae **11** mediam partem vici aedificavit Melchias filius Erem et Asub filius Phaethmoab et turrem Furnorum **12** iuxta eum aedificavit Sellum filius Alloes princeps mediae partis vici Hierusalem ipse et filiae eius **13** et portam Vallis aedificavit Anun et habitatores Zanoe ipsi aedificaverunt eam et statuerunt valvas eius et seras et vectes et mille cubitos in muro usque ad portam Sterquilinii **14** et portam Sterquilinii aedificavit Melchias filius Rechab princeps vici Bethaccharem ipse aedificavit eam et statuit valvas eius et seras et vectes **15** et portam Fontis aedificavit Sellum filius Choloozai princeps pagi Maspha ipse aedificavit eam et texit et statuit valvas eius et seras et vectes et muros piscinae Siloae in hortum regis et usque ad gradus qui descendunt de civitate David **16** post eum aedificavit Neemias filius Azboc princeps dimidiae partis vici Bethsur usque contra sepulchra David et usque ad piscinam quae grandi opere constructa est et usque ad domum Fortium **17** post eum aedificaverunt Levitae Reum filius Benni post eum aedificavit Asebias princeps dimidiae partis vici Ceilae in vico suo **18** post eum aedificaverunt fratres eorum Behui filius Enadad princeps dimidiae partis Ceila **19** et aedificavit iuxta eum Azer filius Iosue princeps Maspha mensuram secundam contra ascensum firmissimi anguli **20** post eum in monte aedificavit Baruch filius Zacchai mensuram secundam ab angulo usque ad portam domus Eliasib sacerdotis magni **21** post eum aedificavit Meremuth filius Uriae filii Accus mensuram secundam a porta domus Eliasib donec extenderetur domus Eliasib **22** et post eum aedificaverunt sacerdotes viri de campestribus Iordanis **23** post eum aedificavit Beniamin et Asub contra domum suam et post eum aedificavit Azarias filius Maasiae filii Ananiae contra domum suam **24** post eum aedificavit Bennui filius Enadda mensuram secundam a domo Azariae usque ad flexuram et usque ad angulum **25** Falel filius Ozi contra flexuram et turrem quae eminet de domo regis excelsa id est in atrio carceris post eum Phadaia filius Pheros **26** Nathinnei autem habitabant in Ofel usque contra portam Aquarum ad orientem et turrem quae prominebat **27** post eum aedificaverunt Thecueni mensuram secundam e regione a turre magna et eminenti usque ad murum templi **28** sursum autem a porta Equorum aedificaverunt sacerdotes unusquisque contra domum suam **29** post eos aedificavit Seddo filius Emmer contra domum suam et post eum aedificavit Semeia filius Secheniae custos portae orientalis **30** post eum aedificavit Anania filius Selemiae et Anon filius Selo sextus mensuram secundam post eum aedificavit Mosollam filius Barachiae contra gazofilacium suum **31** post eum aedificavit Melchias filius aurificis usque ad domum Nathinneorum et scruta vendentium contra portam Iudicialem et usque ad cenaculum Anguli **32** et inter cenaculum Anguli in porta Gregis aedificaverunt artifices et negotiatores

4 factum est autem cum audisset Sanaballat quod aedificaremus murum iratus est valde et motus nimis subsannavit Iudaeos **2** et dixit coram fratribus suis et frequentia Samaritanorum quid Iudaei inbecilli faciunt num dimittent eos gentes num sacrificabunt et conplebunt in una die numquid aedificare poterunt lapides de acervis pulveris qui conbusti sunt **3** sed et Tobias Ammanites proximus eius ait aedificent si ascenderit vulpis transiliet murum eorum lapideum **4** audi Deus noster quia facti sumus despectio converte obprobrium super caput eorum et da eos in despectionem in terra captivitatis **5** ne operias iniquitatem eorum et peccatum eorum coram facie tua non deleatur quia inriserunt aedificantes **6** itaque aedificavimus murum et coniunximus totum usque ad partem dimidiam et provocatum est cor populi ad operandum **7** factum est autem cum audisset Sanaballat et Tobias et Arabes et Ammanitae et Azotii quod obducta esset cicatrix muri Hierusalem et quod coepissent interrupta concludi irati sunt nimis **8** et congregati omnes pariter ut venirent et pugnarent contra Hierusalem et molirentur insidias **9** et oravimus Deum nostrum et posuimus custodes super murum die et nocte contra eos **10** dixit autem Iudas debilitata est fortitudo portantis et humus nimia est et nos non poterimus aedificare murum **11** et dixerunt hostes nostri nesciant et ignorent donec veniamus in medio eorum et interficiamus eos et cessare faciamus opus **12** factum est autem venientibus Iudaeis qui habitabant iuxta eos et dicentibus nobis per decem vices ex omnibus locis quibus venerant ad nos **13** statui in loco post murum per circuitum populum in ordine cum gladiis suis et lanceis et arcis **14** perspexi atque surrexi et aio ad optimates et ad magistratus et ad reliquam partem vulgi nolite timere a facie eorum Domini magni et terribilis mementote et pugnate pro fratribus vestris filiis vestris et filiabus vestris uxoribus vestris et domibus **15** factum est autem cum audissent inimici nostri nuntiatum esse nobis dissipavit Deus consilium eorum et reversi sumus omnes ad muros unusquisque ad opus suum **16** et factum est a die illa media pars iuvenum eorum faciebant opus et media parata erat ad bellum et lanceae et scuta et arcus et loricae et principes post eos in omni domo Iuda **17** aedificantium in muro et portantium onera et inponentium una manu sua faciebat opus et altera tenebat gladium **18** aedificantium enim unusquisque gladio erat accinctus renes et aedificabant et clangebant bucina iuxta me **19** et dixi ad optimates et ad magistratus et ad reliquam partem vulgi opus grande est et latum et nos separati sumus in muro procul alter ab altero **20** in loco quocumque audieritis clangorem tubae illuc concurrite ad nos Deus noster pugnabit pro nobis **21** et nos ipsi faciamus opus et media pars nostrum teneat lanceas ab ascensu aurorae donec egrediantur astra **22** in tempore quoque illo dixi populo unusquisque cum puero suo maneat in medio Hierusalem et sint vobis vices per noctem et diem ad operandum **23** ego autem et fratres mei et pueri mei et custodes qui erant post me non deponebamus vestimenta nostra unusquisque tantum nudabatur ad baptismum

5 et factus est clamor populi et uxorum eius magnus adversus fratres suos iudaeos **2** et erant qui dicerent filii nostri et filiae nostrae multae sunt nimis accipiamus pro pretio eorum frumentum et comedamus et vivamus **3** et erant qui dicerent agros nostros et vineas et domos nostras opponamus et accipiamus frumentum in fame **4** et alii dicebant mutuo sumamus pecunias in tributa regis demusque agros nostros et vineas **5** et nunc sicut carnes fratrum nostrorum sic carnes nostrae sunt sicut filii eorum ita filii nostri ecce nos subiugamus filios nostros et filias nostras in servitutem et de filiabus nostris sunt famulae nec habemus unde possint redimi et agros nostros et vineas alii possident **6** et iratus sum nimis cum audissem clamorem eorum secundum verba haec **7** cogitavitque cor meum mecum et increpui optimates et magistratus et dixi eis usurasne singuli a fratribus vestris exigatis et congregavi adversus eos contionem magnam **8** et dixi eis nos ut scitis redemimus fratres nostros iudaeos qui venditi fuerant gentibus secundum possibilitatem nostram et vos igitur vendite fratres vestros et emimus eos et siluerunt nec invenerunt quid responderent **9** dixique ad eos non est bona res quam facitis quare non in timore Dei nostri ambulatis ne exprobretur nobis a gentibus inimicis nostris **10** et ego et fratres mei et pueri mei commodavimus plurimis pecuniam et frumentum non repetamus in commune istud aes

alienum concedamus quod debetur nobis **11** reddite eis hodie agros suos vineas suas oliveta sua et domos suas quin potius et centesimam pecuniae frumenti vini et olei quam exigere soletis ab eis date pro illis **12** et dixerunt reddimus et ab eis nihil quaerimus sicque faciemus ut loqueris et vocavi sacerdotes et adiuravi eos ut facerent iuxta quod dixeram **13** insuper et sinum meum excussi et dixi sic excutiat Deus omnem virum qui non conpleverit verbum istud de domo sua et de laboribus suis sic excutiatur et vacuus fiat et dixit universa multitudo amen et laudaverunt Deum fecit ergo populus sicut dictum erat **14** a die autem illa qua praeceperat mihi ut essem dux in terra Iuda ab anno vicesimo usque ad annum tricesimum secundum Artarxersis regis per annos duodecim ego et fratres mei annonas quae ducibus debebantur non comedimus **15** duces autem primi qui fuerant ante me gravaverunt populum et acceperunt ab eis in pane vino et pecunia cotidie siclos quadraginta sed et ministri eorum depresserant populum ego autem non feci ita propter timorem Dei **16** quin potius in opere muri aedificavi et agrum non emi et omnes pueri mei congregati ad opus erant **17** Iudaei quoque et magistratus centum quinquaginta viri et qui veniebant ad nos de gentibus quae in circuitu nostro sunt in mensa mea erant **18** parabatur autem mihi per dies singulos bos unus arietes sex electi exceptis volatilibus et inter dies decem vina diversa et alia multa tribuebam insuper et annonas ducatus mei non quaesivi valde enim erat adtenuatus populus **19** memento mei Deus meus in bonum secundum omnia quae feci populo huic

6 factum est autem cum audisset Sanaballat et Tobia et Gosem Arabs et ceteri inimici nostri quod aedificassem ego murum et non esset in ipso residua interruptio usque ad tempus autem illud valvas non posueram in portis **2** miserunt Sanaballat et Gosem ad me dicentes veni et percutiamus foedus pariter in viculis in campo Ono ipsi autem cogitabant ut facerent mihi malum **3** misi ergo ad eos nuntios dicens opus grande ego facio et non possum descendere ne forte neglegatur cum venero et descendero ad vos **4** miserunt autem ad me secundum verbum hoc per quattuor vices et respondi eis iuxta sermonem priorem **5** et misit ad me Sanaballat iuxta verbum prius quinta vice puerum suum et epistulam habebat in manu scriptam hoc modo **6** in gentibus auditum est et Gosem dixit quod tu et Iudaei cogitetis rebellare et propterea aedifices murum et levare te velis super eos regem propter quam causam **7** et prophetas posueris qui praedicent de te in Hierusalem dicentes rex in Iudaea est auditurus est rex verba haec idcirco nunc veni ut ineamus consilium pariter **8** et misi ad eos dicens non est factum secundum verba haec quae tu loqueris de corde enim tuo tu conponis haec **9** omnes autem hii terrebant nos cogitantes quod cessarent manus nostrae ab opere et quiesceremus quam ob causam magis confortavi manus meas **10** et ingressus sum domum Samaiae filii Dalaiae filii Metabehel secreto qui ait tractemus nobiscum in domo Dei in medio templi et claudamus portas aedis quia venturi sunt ut interficiant te et nocte venturi sunt ad occidendum te **11** et dixi num quisquam similis mei fugit et quis ut ego ingredietur templum et vivet non ingrediar **12** et intellexi quod Deus non misisset eum sed quasi vaticinans locutus esset ad me et Tobia et Sanaballat conduxissent eum **13** acceperat enim pretium ut territus facerem et peccarem et haberent malum quod exprobrarent mihi **14** memento Domine mei pro Tobia et Sanaballat iuxta opera eorum talia sed et Noadiae prophetae et ceterorum prophetarum qui terrebant me **15** conpletus est autem murus vicesimo quinto die mensis elul quinquaginta duobus diebus **16** factum est ergo cum audissent omnes inimici nostri ut timerent universae gentes quae erant in circuitu nostro et conciderent intra semet ipsos et scirent quod a Deo factum esset opus hoc **17** sed et in diebus illis multae optimatium Iudaeorum epistulae mittebantur ad Tobiam et a Tobia veniebant ad eos **18** multi enim erant in Iudaea habentes iuramentum eius quia gener erat Secheniae filii Orei et Iohanan filius eius acceperat filiam Mosollam filii Barachiae **19** sed et laudabant eum coram me et verba mea nuntiabant ei et Tobias mittebat epistulas ut terreret me

7 postquam autem aedificatus est murus et posui valvas et recensui ianitores et cantores et Levitas **2** praecepi Aneni fratri meo et Ananiae principi domus de Hierusalem ipse enim quasi vir verax et

timens Deum plus ceteris videbatur **3** et dixi eis non aperiantur portae Hierusalem usque ad calorem solis cumque adhuc adsisterent clausae portae sunt et oppilatae et posui custodes de habitatoribus Hierusalem singulos per vices suas et unumquemque contra domum suam **4** civitas autem erat lata nimis et grandis et populus parvus in medio eius et non erant domus aedificatae **5** dedit autem Deus in corde meo et congregavi optimates et magistratus et vulgum ut recenserem eos et inveni librum census eorum qui ascenderant primum et inventum est scriptum in eo **6** isti filii provinciae qui ascenderunt de captivitate migrantium quos transtulerat Nabuchodonosor rex Babylonis et reversi sunt in Hierusalem et in Iudaeam unusquisque in civitatem suam **7** qui venerunt cum Zorobabel Hiesuae Neemias Azarias Raamias Naamni Mardocheus Belsar Mespharath Beggoai Naum Baana numerus virorum populi Israhel **8** filii Pharos duo milia centum septuaginta duo **9** filii Saphatiae trecenti septuaginta duo **10** filii Area sescenti quinquaginta duo **11** filii Phaethmoab filiorum Hiesuae et Ioab duo milia octingenti decem et octo **12** filii Helam mille octingenti quinquaginta quattuor **13** filii Zethua octingenti quadraginta quinque **14** filii Zacchai septingenti sexaginta **15** filii Bennui sescenti quadraginta octo **16** filii Bebai sescenti viginti octo **17** filii Azgad duo milia trecenti viginti duo **18** filii Adonicam sescenti sexaginta septem **19** filii Baggoaim duo milia sexaginta septem **20** filii Adin sescenti quinquaginta quinque **21** filii Ater filii Ezechiae nonaginta octo **22** filii Asem trecenti viginti octo **23** filii Besai trecenti viginti quattuor **24** filii Areph centum duodecim **25** filii Gabaon nonaginta quinque **26** viri Bethleem et Netupha centum octoginta octo **27** viri Anathoth centum viginti octo **28** viri Bethamoth quadraginta duo **29** viri Cariathiarim Cephira et Beroth septingenti quadraginta tres **30** viri Rama et Geba sescenti viginti unus **31** viri Machmas centum viginti duo **32** viri Bethel et Hai centum viginti tres **33** viri Nebo alterius quinquaginta duo **34** viri Helam alterius mille ducenti quinquaginta quattuor **35** filii Arem trecenti viginti **36** filii Hiericho trecenti quadraginta quinque **37** filii Lod Adid et Ono septingenti viginti unus **38** filii Senaa tria milia nongenti triginta **39** sacerdotes filii Idaia in domo Iosua nongenti septuaginta tres **40** filii Emmer mille quinquaginta duo **41** filii Phassur mille ducenti quadraginta septem **42** filii Arem mille decem et septem Levitae **43** filii Iosue et Cadmihel filiorum **44** Oduia septuaginta quattuor cantores **45** filii Asaph centum quadraginta octo **46** ianitores filii Sellum filii Ater filii Telmon filii Accub filii Atita filii Sobai centum triginta octo **47** Nathinnei filii Soa filii Asfa filii Tebaoth **48** filii Ceros filii Siaa filii Fado filii Lebana filii Agaba filii Selmon **49** filii Anan filii Geddel filii Gaer **50** filii Raaia filii Rasim filii Necoda **51** filii Gezem filii Aza filii Fasea **52** filii Besai filii Munim filii Nephusim **53** filii Becbuc filii Acupha filii Arur **54** filii Besloth filii Meida filii Arsa **55** filii Bercos filii Sisara filii Thema **56** filii Nesia filii Atipha **57** filii servorum Salomonis filii Sotai filii Sophereth filii Pherida **58** filii Iahala filii Dercon filii Geddel **59** filii Saphatia filii Athil filii Phocereth qui erat ortus ex Sabaim filio Amon **60** omnes Nathinnei et filii servorum Salomonis trecenti nonaginta duo **61** hii sunt autem qui ascenderunt de Thelmella Thelarsa Cherub Addon et Emmer et non potuerunt indicare domum patrum suorum et semen suum utrum ex Israhel essent **62** filii Dalaia filii Tobia filii Necoda sescenti quadraginta duo **63** et de sacerdotibus filii Abia filii Accos filii Berzellai qui accepit de filiabus Berzellai Galaditis uxorem et vocatus est nomine eorum **64** hii quaesierunt scripturam suam in censu et non invenerunt et eiecti sunt de sacerdotio **65** dixitque Athersatha eis ut non manducarent de sanctis sanctorum donec staret sacerdos doctus et eruditus **66** omnis multitudo quasi unus quadraginta duo milia sescenti sexaginta **67** absque servis et ancillis eorum qui erant septem milia trecenti triginta et septem et inter eos cantores et cantrices ducentae quadraginta quinque **69** cameli quadringenti triginta quinque asini sex milia septingenti viginti **70** nonnulli autem de principibus familiarum dederunt in opus Athersatha dedit in thesaurum auri dragmas mille fialas quinquaginta tunicas sacerdotales quingentas triginta **71** et de principibus familiarum dederunt in thesaurum operis auri dragmas viginti milia et argenti minas duo milia ducentas **72** et quod dedit reliquus populus auri dragmas viginti milia et argenti minas duo milia et tunicas sacerdotales sexaginta septem **73** habitaverunt autem sacerdotes et Levitae et

ianitores et cantores et reliquum vulgus et Nathinnei et omnis Israhel in civitatibus suis

8 et venerat mensis septimus filii autem Israhel erant in civitatibus suis congregatusque est omnis populus quasi vir unus ad plateam quae est ante portam Aquarum et dixerunt Ezrae scribae ut adferret librum legis Mosi quam praecepit Dominus Israheli **2** adtulit ergo Ezras sacerdos legem coram multitudine virorum et mulierum cunctisque qui poterant intellegere in die prima mensis septimi **3** et legit in eo aperte in platea quae erat ante portam Aquarum de mane usque ad mediam diem in conspectu virorum et mulierum et sapientium et aures omnis populi erant erectae ad librum **4** stetit autem Ezras scriba super gradum ligneum quem fecerat ad loquendum et steterunt iuxta eum Matthathia et Sema et Ania et Uria et Helcia et Maasia ad dextram eius et ad sinistram Phadaia Misahel et Melchia et Asum et Asephdana Zaccharia et Mosollam **5** et aperuit Ezras librum coram omni populo super universum quippe populum eminebat et cum aperuisset eum stetit omnis populus **6** et benedixit Ezras Domino Deo magno et respondit omnis populus amen amen elevans manus suas et incurvati sunt et adoraverunt Deum proni in terram **7** porro Hiesue et Baani et Serebia Iamin Accub Septhai Odia Maasia Celita Azarias Iozabed Anam Phalaia Levitae silentium faciebant in populo ad audiendam legem populus autem stabat in gradu suo **8** et legerunt in libro legis Dei distincte et adposite ad intellegendum et intellexerunt cum legeretur **9** dixit autem Neemias ipse est Athersatha et Ezras sacerdos scriba et Levitae interpretantes universo populo dies sanctificatus est Domino Deo nostro nolite lugere et nolite flere flebat enim omnis populus cum audiret verba legis **10** et dixit eis ite comedite pinguia et bibite mulsum et mittite partes ei qui non praeparavit sibi quia sanctus dies Domini est et nolite contristari gaudium enim Domini est fortitudo nostra **11** Levitae autem silentium faciebant in omni populo dicentes tacete quia dies sanctus est et nolite dolere **12** abiit itaque omnis populus ut comederet et biberet et mitteret partes et faceret laetitiam magnam quia intellexerant verba quae docuerat eos **13** et in die secundo congregati sunt principes familiarum universi populi sacerdotes et Levitae ad Ezram scribam ut interpretaretur eis verba legis **14** et invenerunt scriptum in lege praecepisse Dominum in manu Mosi ut habitent filii Israhel in tabernaculis in die sollemni mense septimo **15** et ut praedicent et divulgent vocem in universis urbibus suis et in Hierusalem dicentes egredimini in montem et adferte frondes olivae et frondes ligni pulcherrimi frondes myrti et ramos palmarum et frondes ligni nemorosi ut fiant tabernacula sicut scriptum est **16** et egressus est populus et adtulerunt feceruntque sibi tabernacula unusquisque in domate suo et in atriis suis et in atriis domus Dei et in platea portae Aquarum et in platea portae Ephraim **17** fecit ergo universa ecclesia eorum qui redierant de captivitate tabernacula et habitaverunt in tabernaculis non enim fecerant a diebus Iosue filii Nun taliter filii Israhel usque ad diem illum et fuit laetitia magna nimis **18** legit autem in libro legis Dei per dies singulos a die primo usque ad diem novissimum et fecerunt sollemnitatem septem diebus et in die octavo collectum iuxta ritum

9 in die autem vicesimo quarto mensis huius convenerunt filii Israhel in ieiunio et in saccis et humus super eos **2** et separatum est semen filiorum Israhel ab omni filio alienigena et steterunt et confitebantur peccata sua et iniquitates patrum suorum **3** et consurrexerunt ad standum et legerunt in volumine legis Domini Dei sui quater in die et quater confitebantur et adorabant Dominum Deum suum **4** surrexit autem super gradum Levitarum Iosue et Bani Cedmihel Sebnia Bani Sarebias Bani Chanani et inclamaverunt voce magna Dominum Deum suum **5** et dixerunt Levitae Iosue et Cedmihel Bonni Asebia Serebia Odoia Sebna Fataia surgite benedicite Domino Deo vestro ab aeterno usque in aeternum et benedicant nomini gloriae tuae excelso in omni benedictione et laude **6** tu ipse Domine solus tu fecisti caelum caelum caelorum et omnem exercitum eorum terram et universa quae in ea sunt maria et omnia quae in eis sunt et tu vivificas omnia haec et exercitus caeli te adorat **7** tu ipse Domine Deus qui elegisti Abram et eduxisti eum de igne Chaldeorum et posuisti nomen eius Abraham **8** et invenisti cor eius fidele coram te et percussisti cum eo

foedus ut dares ei terram Chananei Chetthei Amorrei et Ferezei et Iebusei et Gergesei ut dares semini eius et implesti verba tua quoniam iustus es **9** et vidisti adflictionem patrum nostrorum in Aegypto clamoremque eorum audisti super mare Rubrum **10** et dedisti signa et portenta in Pharao et in universis servis eius et in omni populo terrae illius cognovisti enim quia superbe egerant contra eos et fecisti tibi nomen sicut et in hac die **11** et mare divisisti ante eos et transierunt per medium maris in sicca persecutores autem eorum proiecisti in profundum quasi lapidem in aquas validas **12** et in columna nubis ductor eorum fuisti per diem et in columna ignis per noctem ut appareret eis via per quam ingrediebantur **13** ad montem quoque Sinai descendisti et locutus es cum eis de caelo et dedisti eis iudicia recta et legem veritatis caerimonias et praecepta bona **14** et sabbatum sanctificatum tuum ostendisti eis et mandata et caerimonias et legem praecepisti eis in manu Mosi servi tui **15** panem quoque de caelo dedisti eis in fame eorum et aquam de petra eduxisti eis sitientibus et dixisti eis ut ingrederentur et possiderent terram super quam levasti manum tuam ut traderes eis **16** ipsi vero et patres nostri superbe egerunt et induraverunt cervices suas et non audierunt mandata tua **17** et noluerunt audire et non sunt recordati mirabilium tuorum quae feceras eis et induraverunt cervices suas et dederunt caput ut converterentur ad servitutem suam quasi per contentionem tu autem Deus propitius clemens et misericors longanimis et multae miserationis non dereliquisti eos **18** et quidem cum fecissent sibi vitulum conflatilem et dixissent iste est Deus tuus qui eduxit te de Aegypto feceruntque blasphemias magnas **19** tu autem in misericordiis tuis multis non dimisisti eos in deserto columna nubis non recessit ab eis per diem ut duceret eos in via et columna ignis in nocte ut ostenderet eis iter per quod ingrederentur **20** et spiritum tuum bonum dedisti qui doceret eos et manna tuum non prohibuisti ab ore eorum et aquam dedisti eis in siti **21** quadraginta annis pavisti eos in deserto nihilque eis defuit vestimenta eorum non inveteraverunt et pedes eorum non sunt adtriti **22** et dedisti eis regna et populos et partitus es eis sortes et possederunt terram Seon et terram regis Esebon et terram Og regis Basan **23** et filios eorum multiplicasti sicut stellas caeli et adduxisti eos ad terram de qua dixeras patribus eorum ut ingrederentur et possiderent **24** et venerunt filii et possederunt terram et humiliasti coram eis habitatores terrae Chananeos et dedisti eos in manu eorum et reges eorum et populos terrae ut facerent eis sicut placebat illis **25** ceperunt itaque urbes munitas et humum pinguem et possederunt domos plenas cunctis bonis cisternas ab aliis fabricatas vineas et oliveta et ligna pomifera multa et comederunt et saturati sunt et inpinguati sunt et abundavere deliciis in bonitate tua magna **26** provocaverunt autem te ad iracundiam et recesserunt a te et proiecerunt legem tuam post terga sua et prophetas tuos occiderunt qui contestabantur eos ut reverterentur ad te feceruntque blasphemias grandes **27** et dedisti eos in manu hostium suorum et adflixerunt eos et in tempore tribulationis suae clamaverunt ad te et tu de caelo audisti et secundum miserationes tuas multas dedisti eis salvatores qui salvaverunt eos de manu hostium suorum **28** cumque requievissent reversi sunt ut facerent malum in conspectu tuo et dereliquisti eos in manu inimicorum suorum et possederunt eos conversique sunt et clamaverunt ad te tu autem de caelo audisti et liberasti eos in misericordiis tuis multis temporibus **29** et contestatus es eos ut reverterentur ad legem tuam ipsi vero superbe egerunt et non audierunt mandata tua et in iudiciis tuis peccaverunt quae faciet homo et vivet in eis et dederunt umerum recedentem et cervicem suam induraverunt nec audierunt **30** et protraxisti super eos annos multos et contestatus es eos in spiritu tuo per manum prophetarum tuorum et non audierunt et tradidisti eos in manu populorum terrarum **31** in misericordiis autem tuis plurimis non fecisti eos in consumptione nec dereliquisti eos quoniam Deus miserationum et clemens tu es **32** nunc itaque Deus noster Deus magne fortis et terribilis custodiens pactum et misericordiam ne avertas a facie tua omnem laborem qui invenit nos reges nostros principes nostros et sacerdotes nostros prophetas nostros et patres nostros et omnem populum tuum a diebus regis Assur usque in diem hanc **33** et tu iustus in omnibus quae venerunt super nos quia veritatem fecisti nos autem impie egimus **34** reges nostri principes nostri sacerdotes nostri et patres

nostri non fecerunt legem tuam et non adtenderunt mandata tua et testimonia tua quae testificatus es in eis **35** et ipsi in regnis suis bonis et in bonitate tua multa quam dederas eis et in terra latissima et pingui quam tradideras in conspectu eorum non servierunt tibi nec reversi sunt ab studiis suis pessimis **36** ecce nos ipsi hodie servi sumus et terram quam dedisti patribus nostris ut comederent panem eius et quae bona sunt eius et nos ipsi servi sumus in ea **37** et fruges eius multiplicantur regibus quos posuisti super nos propter peccata nostra et in corporibus nostris dominantur et in iumentis nostris secundum voluntatem suam et in tribulatione magna sumus **38** super omnibus ergo his nos ipsi percutimus foedus et scribimus et signant principes nostri Levitae nostri et sacerdotes nostri

10 signatores autem fuerunt Neemias Athersatha filius Achelai et Sedecias **2** Saraias Azarias Hieremias **3** Phessur Amaria Melchia **4** Attus Sebenia Melluc **5** Arem Mermuth Obdias **6** Danihel Genton Baruch **7** Mosollam Abia Miamin **8** Mazia Belga Semaia hii sacerdotes **9** porro Levitae Iosue filius Azaniae Bennui de filiis Enadad Cedmihel **10** et fratres eorum Sechenia Odevia Celita Phalaia Anan **11** Micha Roob Asebia **12** Zacchur Serebia Sabania **13** Odia Bani Baninu **14** capita populi Pheros Phaethmoab Helam Zethu Bani **15** Bonni Azgad Bebai **16** Adonia Beggoai Adin **17** Ater Ezechia Azur **18** Odevia Asum Besai **19** Ares Anathoth Nebai **20** Mecphia Mosollam Azir **21** Mesizabel Sadoc Ieddua **22** Felthia Anan Ania **23** Osee Anania Asub **24** Aloes Phaleam Sobec **25** Reum Asebna Madsia **26** et Haia Hanam Anan **27** Melluc Arem Baana **28** et reliqui de populo sacerdotes Levitae ianitores et cantores Nathinnei et omnes qui se separaverunt de populis terrarum ad legem Dei uxores eorum filii eorum et filiae eorum **29** omnis qui poterat sapere spondentes pro fratribus suis optimates eorum et qui veniebant ad pollicendum et iurandum ut ambularent in lege Dei quam dederat in manu Mosi servi Dei ut facerent et custodirent universa mandata Domini Dei nostri et iudicia eius et caerimonias eius **30** et ut non daremus filias nostras populo terrae et filias eorum non acciperemus filiis nostris **31** populi quoque terrae qui inportant venalia et omnia ad usum per diem sabbati ut vendant non accipiemus ab eis in sabbato et in die sanctificata et dimittemus annum septimum et exactionem universae manus **32** et statuemus super nos praecepta ut demus tertiam partem sicli per annum ad opus domus Dei nostri **33** ad panes propositionis et ad sacrificium sempiternum et in holocaustum sempiternum in sabbatis in kalendis in sollemnitatibus et in sanctificatis et pro peccato ut exoretur pro Israhel et in omnem usum domus Dei nostri **34** sortes ergo misimus super oblatione lignorum inter sacerdotes et Levitas et populos ut inferrentur in domum Dei nostri per domos patrum nostrorum per tempora a temporibus anni usque ad annum ut arderent super altare Domini Dei nostri sicut scriptum est in lege Mosi **35** et ut adferremus primogenita terrae nostrae et primitiva universi fructus omnis ligni ab anno in annum in domo Domini **36** et primitiva filiorum nostrorum et pecorum nostrorum sicut scriptum est in lege et primitiva boum nostrorum et ovium nostrarum ut offerrentur in domo Dei nostri sacerdotibus qui ministrant in domo Dei nostri **37** et primitias ciborum nostrorum et libaminum nostrorum et poma omnis ligni vindemiae quoque et olei adferemus sacerdotibus ad gazofilacium Dei nostri et decimam partem terrae nostrae Levitis ipsi Levitae decimas accipient ex omnibus civitatibus operum nostrorum **38** erit autem sacerdos filius Aaron cum Levitis in decimis Levitarum et Levitae offerent decimam partem decimae suae in domum Dei nostri ad gazofilacium in domo thesauri **39** ad gazofilacium enim deportabunt filii Israhel et filii Levi primitias frumenti vini et olei et ibi erunt vasa sanctificata et sacerdotes et cantores et ianitores et ministri et non dimittemus domum Dei nostri

11 habitaverunt autem principes populi in Hierusalem reliqua vero plebs misit sortem ut tollerent unam partem de decem qui habitaturi essent in Hierusalem in civitate sancta novem vero partes in civitatibus **2** benedixit autem populus omnibus viris qui se sponte obtulerunt ut habitarent in Hierusalem **3** hii sunt itaque principes provinciae qui habitaverunt in Hierusalem et in civitatibus Iuda habitavit unusquisque in possessione sua in urbibus suis Israhel sacerdotes Levitae Nathinnei et filii

servorum Salomonis 4 et in Hierusalem habitaverunt de filiis Iuda et de filiis Beniamin de filiis Iuda Athaias filius Aziam filii Zacchariae filii Amariae filii Saphatia filii Malelehel de filiis Phares 5 Imaasia filius Baruch filius Coloza filius Azia filius Adaia filius Ioiarib filius Zacchariae filius Silonites 6 omnes filii Phares qui habitaverunt in Hierusalem quadringenti sexaginta octo viri fortes 7 hii sunt autem filii Beniamin Sellum filius Mosollam filius Ioed filius Phadaia filius Colaia filius Masia filius Ethehel filius Isaia 8 et post eum Gabbai Sellai nongenti viginti octo 9 et Iohel filius Zechri praepositus eorum et Iuda filius Sennua super civitatem secundus 10 et de sacerdotibus Idaia filius Ioarib Iachin 11 Saraia filius Elcia filius Mesollam filius Sadoc filius Meraioth filius Ahitub princeps domus Dei 12 et fratres eorum facientes opera templi octingenti viginti duo et Adaia filius Ieroam filius Felelia filius Amsi filius Zacchariae filius Phessur filius Melchiae 13 et fratres eius principes patrum ducenti quadraginta duo et Amassai filius Azrihel filius Aazi filius Mosollamoth filius Emmer 14 et fratres eorum potentes nimis centum viginti octo et praepositus eorum Zabdihel filius potentium 15 et de Levitis Sebenia filius Asob filius Azaricam filius Asabia filius Boni 16 et Sabathai et Iozabed super opera quae erant forinsecus in domo Dei a principibus Levitarum 17 et Mathania filius Micha filius Zebdaei filius Asaph princeps ad laudandum et confitendum in oratione et Becbecia secundus de fratribus eius et Abda filius Sammua filius Galal filius Idithun 18 omnes Levitae in civitate sancta ducenti octoginta quattuor 19 et ianitores Accob Telmon et fratres eorum qui custodiebant ostia centum septuaginta duo 20 et reliqui ex Israhel sacerdotes et Levitae in universis civitatibus Iuda unusquisque in possessione sua 21 et Nathinnei qui habitabant in Ofel et Siaha et Gaspha de Nathinneis 22 et episcopus Levitarum in Hierusalem Azzi filius Bani filius Asabiae filius Matthaniae filius Michae de filiis Asaph cantores in ministerio domus Dei 23 praeceptum quippe regis super eos erat et ordo in cantoribus per dies singulos 24 et Fataia filius Mesezebel de filiis Zera filii Iuda in manu regis iuxta omne verbum populi 25 et in domibus per omnes regiones eorum de filiis Iuda habitaverunt in Cariatharbe et in filiabus eius et in Dibon et in filiabus eius et in Capsel et in viculis eius 26 et in Iesue et in Molada et in Bethfaleth 27 et in Asersual et in Bersabee et in filiabus eius 28 et in Siceleg et in Mochona et in filiabus eius 29 et in Ainremmon et in Sara et in Irimuth 30 Zanoa Odollam et villis earum Lachis et regionibus eius Azeca et filiabus eius et manserunt in Bersabee usque ad vallem Ennom 31 filii autem Beniamin a Geba Mechmas et Aia et Bethel et filiabus eius 32 Anathoth Nob Anania 33 Asor Rama Getthaim 34 Adid Seboim Neballa Loth 35 et Ono valle Artificum 36 et de Levitis partitiones Iuda et Beniamin

12 hii autem sacerdotes et Levitae qui ascenderunt cum Zorobabel filio Salathihel et Iosue Saraia Hieremias Ezra 2 Amaria Melluch Attus 3 Sechenia Reum Meremuth 4 Addo Genthon Abia 5 Miamin Madia Belga 6 Semaia et Ioarib Idaia Sellum Amoc Elceia 7 Idaia isti principes sacerdotum et fratres eorum in diebus Iosue 8 porro Levitae Iesua Bennui Cedmihel Sarabia Iuda Mathanias super hymnos ipsi et fratres eorum 9 et Becbecia atque et Hanni fratres eorum unusquisque in officio suo 10 Hiesue autem genuit Ioachim et Ioachim genuit Eliasib et Eliasib genuit Ioiada 11 et Ioiada genuit Ionathan et Ionathan genuit Ieddoa 12 in diebus autem Ioachim erant sacerdotes principes familiarum Saraiae Amaria Hieremiae Anania 13 Ezrae Mosollam Amariae Iohanan 14 Milico Ionathan Sebeniae Ioseph 15 Arem Edna Maraioth Elci 16 Addaiae Zaccharia Genthon Mosollam 17 Abiae Zecheri Miamin et Moadiae Felti 18 Belgae Sammua Semaiae Ionathan 19 Ioiarib Matthanai Iadaiae Azzi 20 Sellaiae Celai Amoc Eber 21 Elciae Asebia Idaiae Nathanahel 22 Levitae in diebus Eliasib et Ioiada et Ionan et Ieddoa scripti principes familiarum et sacerdotes in regno Darii Persae 23 filii Levi principes familiarum scripti in libro verborum dierum et usque ad dies Ionathan filii Eliasib 24 et principes Levitarum Asebia Serebia et Iesue filius Cedmihel et fratres eorum per vices suas ut laudarent et confiterentur iuxta praeceptum David viri Dei et observarent aeque per ordinem 25 Matthania et Becbecia Obedia Mosollam Thelmon Accub custodes portarum et vestibulorum ante portas 26 hii in diebus Ioachim filii Iesue filii Iosedech et in diebus

Neemiae ducis et Ezrae sacerdotis scribaeque 27 in dedicatione autem muri Hierusalem requisierunt Levitas de omnibus locis suis ut adducerent eos in Hierusalem et facerent dedicationem et laetitiam in actione gratiarum et in cantico in cymbalis psalteriis et citharis 28 congregati sunt ergo filii cantorum et de campestribus circa Hierusalem et de villis Netuphati 29 et de domo Galgal et de regionibus Geba et Azmaveth quoniam villas aedificaverunt sibi cantores in circuitu Hierusalem 30 et mundati sunt sacerdotes et Levitae et mundaverunt populum et portas et murum 31 ascendere autem feci principes Iuda super murum et statui duos choros laudantium magnos et ierunt ad dexteram super murum ad portam Sterquilinii 32 et ivit post eos Osaias et media pars principum Iuda 33 et Azarias Ezras et Mosollam 34 Iuda et Beniamin et Semeia et Hieremia 35 et de filiis sacerdotum in tubis Zaccharias filius Ionathan filius Semeiae filius Mathaniae filius Michaiae filius Zecchur filius Asaph 36 et fratres eius Semeia et Azarel Malalai Galalai Maai Nathanel et Iuda et Anani in vasis cantici David viri Dei et Ezras scriba ante eos in porta Fontis 37 et contra eos ascenderunt in gradibus civitatis David in ascensu muri super domum David et usque ad portam Aquarum ad orientem 38 et chorus secundus gratias referentium ibat ex adverso et ego post eum et media pars populi super murum et super turrem Furnorum et usque ad murum latissimum 39 et super portam Ephraim et super portam Antiquam et super portam Piscium et turrem Ananehel et turrem Ema et usque ad portam Gregis et steterunt in porta Custodiae 40 steteruntque duo chori laudantium in domo Dei et ego et dimidia pars magistratuum mecum 41 et sacerdotes Eliachim Maasia Miniamin Michea Elioenai Zaccharia Anania in tubis 42 et Maasia et Semea et Eleazar et Azi et Iohanan et Melchia et Elam et Ezer et clare cecinerunt cantores et Iezraia praepositus 43 et immolaverunt in die illa victimas magnas et laetati sunt Deus enim laetificaverat eos laetitia magna sed et uxores eorum et liberi gavisi sunt et audita est laetitia Hierusalem procul 44 recensuerunt quoque in die illa viros super gazofilacia thesauri ad libamina et ad primitias et ad decimas ut introferrent per eos principes civitatis in decore gratiarum actionis sacerdotes et Levitas quia laetatus est Iuda in sacerdotibus et Levitis adstantibus 45 et custodierunt observationem Dei sui et observationem expiationis et cantores et ianitores iuxta praeceptum David et Salomonis filii eius 46 quia in diebus David et Asaph ab exordio erant principes constituti cantorum in carmine laudantium et confitentium Deo 47 et omnis Israhel in diebus Zorobabel et in diebus Neemiae dabat partes cantoribus et ianitoribus per dies singulos et sanctificabant Levitas et Levitae sanctificabant filios Aaron

13 in die autem illo lectum est in volumine Mosi audiente populo et inventum est scriptum in eo quod non debeat introire Ammanites et Moabites in ecclesiam Dei usque in aeternum 2 eo quod non occurrerint filiis Israhel cum pane et aqua et conduxerint adversum eum Balaam ad maledicendum ei et convertit Deus noster maledictionem in benedictionem 3 factum est autem cum audissent legem separaverunt omnem alienigenam ab Israhel 4 et super hoc erat Eliasib sacerdos qui fuerat positus in gazofilacio domus Dei nostri et proximus Tobiae 5 fecit ergo sibi gazofilacium grande et ibi erant ante eum reponentes munera et tus et vasa et decimam frumenti et vini et olei partes Levitarum et cantorum et ianitorum et primitias sacerdotales 6 in omnibus autem his non fui in Hierusalem quia in anno tricesimo secundo Artarxersis regis Babylonis veni ad regem et in fine dierum rogavi regem 7 et veni in Hierusalem et intellexi malum quod fecerat Eliasib Tobiae ut faceret ei thesaurum in vestibulis domus Dei 8 et malum mihi visum est valde et proieci vasa domus Tobiae foras de gazofilacio 9 praecepique et mundaverunt gazofilacia et rettuli ibi vasa domus Dei sacrificium et tus 10 et cognovi quoniam partes Levitarum non fuissent datae et fugisset unusquisque in regionem suam de Levitis et de cantoribus et de his qui ministrabant 11 et egi causam adversus magistratus et dixi quare dereliquimus domum Dei et congregavi eos et feci stare in stationibus suis 12 et omnis Iuda adportabat decimam frumenti et vini et olei in horrea 13 et constituimus super horrea Selemiam sacerdotem et Sadoc scribam et Phadaiam de Levitis et iuxta eos Anan filium Zacchur filium Matthaniae quoniam fideles conprobati sunt et ipsis creditae sunt partes

fratrum suorum **14** memento mei Deus meus pro hoc et ne deleas miserationes meas quas feci in domo Dei mei et in caerimoniis eius **15** in diebus illis vidi in Iuda calcabant torcularia in sabbato portantes acervos et onerantes super asinos vinum et uvas et ficus et omne onus et inferentes Hierusalem in die sabbati et contestatus sum ut in die qua vendere liceret venderent **16** et Tyrii habitaverunt in ea inferentes pisces et omnia venalia et vendebant in sabbatis filiis Iuda et in Hierusalem **17** et obiurgavi optimates Iuda et dixi eis quae est res haec mala quam vos facitis et profanatis diem sabbati **18** numquid non haec fecerunt patres nostri et adduxit Deus noster super nos omne malum hoc et super civitatem hanc et vos additis iracundiam super Israhel violando sabbatum **19** factum est itaque cum quievissent portae Hierusalem die sabbati dixi et cluserunt ianuas et praecepi ut non aperirent eas usque post sabbatum et de pueris meis constitui super portas ut nullus inferret onus in die sabbati **20** et manserunt negotiatores et vendentes universa venalia foris Hierusalem semel et bis **21** et contestatus sum eos et dixi eis quare manetis ex adverso muri si secundo hoc feceritis manum mittam in vos itaque ex tempore illo non venerunt in sabbato **22** dixi quoque Levitis ut mundarentur et venirent ad custodiendas portas et sanctificandum diem sabbati et pro hoc ergo memento mei Deus meus et parce mihi secundum multitudinem miserationum tuarum **23** sed et in diebus illis vidi Iudaeos ducentes uxores azotias ammanitidas et moabitidas **24** et filii eorum ex media parte loquebantur azotice et nesciebant loqui iudaice et loquebantur iuxta linguam populi et populi **25** et obiurgavi eos et maledixi et cecidi ex ipsis viros et decalvavi eos et adiuravi in Deo ut non darent filias suas filiis eorum et non acciperent de filiabus eorum filiis suis et sibimet ipsis dicens **26** numquid non in huiuscemodi re peccavit Salomon rex Israhel et certe in gentibus multis non erat rex similis ei et dilectus Deo suo erat et posuit eum Deus regem super omnem Israhel et ipsum ergo ad peccatum duxerunt mulieres alienigenae **27** numquid et nos inoboedientes faciemus omne malum grande hoc ut praevaricemur in Deo nostro et ducamus uxores peregrinas **28** de filiis autem Ioiada filii Eliasib sacerdotis magni gener erat Sanaballat Horonitis quem fugavi a me **29** recordare Domine Deus meus adversum eos qui polluunt sacerdotium iusque sacerdotale et leviticum **30** igitur mundavi eos ab omnibus alienigenis et constitui ordines sacerdotum et Levitarum unumquemque in ministerio suo **31** et in oblatione lignorum in temporibus constitutis et in primitiis memento mei Deus meus in bonum

Esther

1 in diebus Asueri qui regnavit ab India usque Aethiopiam super centum viginti septem provincias **2** quando sedit in solio regni sui Susa civitas regni eius exordium fuit **3** tertio igitur anno imperii sui fecit grande convivium cunctis principibus et pueris suis fortissimis Persarum et Medorum inclitis et praefectis provinciarum coram se **4** ut ostenderet divitias gloriae regni sui ac magnitudinem atque iactantiam potentiae suae multo tempore centum videlicet et octoginta diebus **5** cumque implerentur dies convivii invitavit omnem populum qui inventus est Susis a maximo usque ad minimum et septem diebus iussit convivium praeparari in vestibulo horti et nemoris quod regio cultu et manu consitum erat **6** et pendebant ex omni parte tentoria aerii coloris et carpasini et hyacinthini sustentata funibus byssinis atque purpureis qui eburneis circulis inserti erant et columnis marmoreis fulciebantur lectuli quoque aurei et argentei super pavimentum zmaragdino et pario stratum lapide dispositi erant quod mira varietate pictura decorabat **7** bibebant autem qui invitati erant aureis poculis et aliis atque aliis vasis cibi inferebantur vinum quoque ut magnificentia regia dignum erat abundans et praecipuum ponebatur **8** nec erat qui nolentes cogeret ad bibendum sed sic rex statuerat praeponens mensis singulos de principibus suis ut sumeret unusquisque quod vellet **9** Vasthi quoque regina fecit convivium feminarum in palatio ubi rex Asuerus manere consueverat **10** itaque die septimo cum rex esset hilarior et post nimiam potionem incaluisset mero praecepit Mauman et Bazatha et Arbona et Bagatha et Abgatha et Zarath et Charchas septem eunuchis qui in conspectu eius ministrabant **11** ut introducerent reginam Vasthi coram rege posito super caput eius diademate et ostenderet cunctis populis et principibus illius pulchritudinem erat enim pulchra valde **12** quae rennuit et ad regis imperium quod per eunuchos mandaverat venire contempsit unde iratus rex et nimio furore succensus **13** interrogavit sapientes qui ex more regio semper ei aderant et illorum faciebat cuncta consilio scientium leges ac iura maiorum **14** erant autem primi et proximi Charsena et Sethar et Admatha et Tharsis et Mares et Marsana et Mamucha septem duces Persarum atque Medorum qui videbant faciem regis et primi post eum residere soliti erant **15** cui sententiae Vasthi regina subiaceret quae Asueri regis imperium quod per eunuchos mandaverat facere noluisset **16** responditque Mamuchan audiente rege atque principibus non solum regem laesit regina Vasthi sed omnes principes et populos qui sunt in cunctis provinciis regis Asueri **17** egredietur enim sermo reginae ad omnes mulieres ut contemnant viros suos et dicant rex Asuerus iussit ut regina Vasthi intraret ad eum et illa noluit **18** atque hoc exemplo omnes principum coniuges Persarum atque Medorum parvipendent imperia maritorum unde regis iusta est indignatio **19** et si tibi placet egrediatur edictum a facie tua et scribatur iuxta legem Persarum atque Medorum quam praeteriri inlicitum est ut nequaquam ultra Vasthi ingrediatur ad regem sed regnum illius altera quae melior illa est accipiat **20** et hoc in omne quod latissimum est provinciarum tuarum divulgetur imperium et cunctae uxores tam maiorum quam minorum deferant maritis suis **21** placuit consilium eius regi et principibus fecitque rex iuxta consultum Mamuchan **22** et misit epistulas ad universas provincias regni sui ut quaeque gens audire et legere poterat diversis linguis et litteris esse viros principes ac maiores in domibus suis et hoc per cunctos populos divulgari

2 his itaque gestis postquam regis Asueri deferbuerat indignatio recordatus est Vasthi et quae fecisset vel quae passa esset **2** dixeruntque pueri regis ac ministri eius quaerantur regi puellae virgines ac speciosae **3** et mittantur qui considerent per universas provincias puellas speciosas et virgines et adducant eas ad civitatem Susan et tradant in domum feminarum sub manu Aegaei eunuchi qui est praepositus et custos mulierum regiarum et accipiant mundum muliebrem et cetera ad usus necessaria **4** et quaecumque inter omnes oculis regis placuerit ipsa regnet pro Vasthi placuit sermo regi et ita ut suggesserant iussit fieri **5** erat vir iudaeus in Susis civitate vocabulo Mardocheus filius Iair filii Semei filii Cis de stirpe Iemini **6** qui translatus fuerat de Hierusalem eo tempore quo Iechoniam regem Iuda Nabuchodonosor rex Babylonis transtulerat **7** qui fuit nutricius filiae fratris sui

Edessae quae altero nomine Hester vocabatur et utrumque parentem amiserat pulchra nimis et decora facie mortuisque patre eius ac matre Mardocheus sibi eam adoptavit in filiam **8** cumque percrebuisset regis imperium et iuxta mandata illius multae virgines pulchrae adducerentur Susan et Aegaeo traderentur eunucho Hester quoque inter ceteras puellas ei tradita est ut servaretur in numero feminarum **9** quae placuit ei et invenit gratiam in conspectu illius ut adceleraret mundum muliebrem et traderet ei partes suas et septem puellas speciosissimas de domo regis et tam ipsam quam pedisequas eius ornaret atque excoleret **10** quae noluit indicare ei populum et patriam suam Mardocheus enim praeceperat ut de hac re omnino reticeret **11** qui deambulabat cotidie ante vestibulum domus in qua electae virgines servabantur curam agens salutis Hester et scire volens quid ei accideret **12** cum autem venisset tempus singularum per ordinem puellarum ut intrarent ad regem expletis omnibus quae ad cultum muliebrem pertinebant mensis duodecimus vertebatur ita dumtaxat ut sex menses oleo unguerentur myrtino et aliis sex quibusdam pigmentis et aromatibus uterentur **13** ingredientesque ad regem quicquid postulassent ad ornatum pertinens accipiebant et ut eis placuerat conpositae de triclinio feminarum ad regis cubiculum transiebant **14** et quae intraverat vespere egrediebatur mane atque inde in secundas aedes deducebatur quae sub manu Sasagazi eunuchi erant qui concubinis regis praesidebat nec habebat potestatem ad regem ultra redeundi nisi voluisset rex et eam venire iussisset ex nomine **15** evoluto autem tempore per ordinem instabat dies quo Hester filia Abiahil fratris Mardochei quam sibi adoptaverat in filiam intrare deberet ad regem quae non quaesivit muliebrem cultum sed quaecumque voluit Aegaeus eunuchus custos virginum haec ei ad ornatum dedit erat enim formonsa valde et incredibili pulchritudine omnium oculis gratiosa et amabilis videbatur **16** ducta est itaque ad cubiculum regis Asueri mense decimo qui vocatur tebeth septimo anno regni eius **17** et amavit eam rex plus quam omnes mulieres habuitque gratiam et misericordiam coram eo super omnes mulieres et posuit diadema regni in capite eius fecitque eam regnare in loco Vasthi **18** et iussit convivium praeparari permagnificum cunctis principibus et servis suis pro coniunctione et nuptiis Hester et dedit requiem in universis provinciis ac dona largitus est iuxta magnificentiam principalem **19** cumque et secundo quaererentur virgines et congregarentur Mardocheus manebat ad regis ianuam **20** necdumque prodiderat Hester patriam et populum suum iuxta mandatum eius quicquid enim ille praecipiebat observabat Hester et ita cuncta faciebat ut eo tempore solita erat quo eam parvulam nutriebat **21** eo igitur tempore quo Mardocheus ad regis ianuam morabatur irati sunt Bagathan et Thares duo eunuchi regis qui ianitores erant et in primo palatii limine praesidebant volueruntque insurgere in regem et occidere eum **22** quod Mardocheum non latuit statimque nuntiavit reginae Hester et illa regi ex nomine Mardochei qui ad se rem detulerat **23** quaesitum est et inventum et adpensus uterque eorum in patibulo mandatumque historiis et annalibus traditum coram rege

3 post haec rex Asuerus exaltavit Aman filium Amadathi qui erat de stirpe Agag et posuit solium eius super omnes principes quos habebat **2** cunctique servi regis qui in foribus palatii versabantur flectebant genu et adorabant Aman sic enim eis praeceperat imperator solus Mardocheus non flectebat genu neque adorabat eum **3** cui dixerunt regis pueri qui ad fores palatii praesidebant cur praeter ceteros non observas mandata regis **4** cumque hoc crebrius dicerent et ille nollet audire nuntiaverunt Aman scire cupientes utrum perseveraret in sententia dixerat enim eis se esse Iudaeum **5** quod cum audisset Aman et experimento probasset quod Mardocheus non sibi flecteret genu nec se adoraret iratus est valde **6** et pro nihilo duxit in unum Mardocheum mittere manus suas audierat enim quod esset gentis iudaeae magisque voluit omnem Iudaeorum qui erant in regno Asueri perdere nationem **7** mense primo cuius vocabulum est nisan anno duodecimo regni Asueri missa est sors in urnam quae hebraice dicitur phur coram Aman quo die et quo mense gens Iudaeorum deberet interfici et exivit mensis duodecimus qui vocatur adar **8** dixitque Aman regi Asuero est populus per omnes provincias regni tui dispersus et a se mutuo separatus novis utens legibus et caerimoniis insuper

et regis scita contemnens et optime nosti quod non expediat regno tuo ut insolescat per licentiam **9** si tibi placet decerne ut pereat et decem milia talentorum adpendam arcariis gazae tuae **10** tulit ergo rex anulum quo utebatur de manu sua et dedit eum Aman filio Amadathi de progenie Agag hosti Iudaeorum **11** dixitque ad eum argentum quod polliceris tuum sit de populo age quod tibi placet **12** vocatique sunt scribae regis mense primo nisan tertiadecima die eius et scriptum est ut iusserat Aman ad omnes satrapas regis et iudices provinciarum diversarumque gentium ut quaeque gens legere poterat et audire pro varietate linguarum ex nomine regis Asueri et litterae ipsius signatae anulo **13** missae sunt per cursores regis ad universas provincias ut occiderent atque delerent omnes Iudaeos a puero usque ad senem parvulos et mulieres uno die hoc est tertiodecimo mensis duodecimi qui vocatur adar et bona eorum diriperent **14** summa autem epistularum haec fuit ut omnes provinciae scirent et pararent se ad praedictam diem **15** festinabant cursores qui missi erant explere regis imperium statimque in Susis pependit edictum rege et Aman celebrante convivium et cunctis qui in urbe erant flentibus

4 quae cum audisset Mardocheus scidit vestimenta sua et indutus est sacco spargens cinerem capiti et in platea mediae civitatis voce magna clamabat ostendens amaritudinem animi sui **2** et hoc heiulatu usque ad fores palatii gradiens non enim erat licitum indutum sacco aulam regis intrare **3** in omnibus quoque provinciis oppidis ac locis ad quae crudele regis dogma pervenerat planctus ingens erat apud Iudaeos ieiunium ululatus et fletus sacco et cinere multis pro strato utentibus **4** ingressae sunt autem puellae Hester et eunuchi nuntiaveruntque ei quod audiens consternata est et misit vestem ut ablato sacco induerent eum quam accipere noluit **5** accitoque Athac eunucho quem rex ministrum ei dederat praecepit ut iret ad Mardocheum et disceret ab eo cur hoc faceret **6** egressusque Athac ivit ad Mardocheum stantem in platea civitatis ante ostium palatii **7** qui indicavit ei omnia quae acciderant quomodo Aman promisisset ut in thesauros regis pro Iudaeorum nece inferret argentum **8** exemplarque edicti quod pendebat in Susis dedit ei ut reginae ostenderet et moneret eam ut intraret ad regem et deprecaretur eum pro populo suo **9** regressus Athac nuntiavit Hester omnia quae Mardocheus dixerat **10** quae respondit ei et iussit ut diceret Mardocheo **11** omnes servi regis et cunctae quae sub dicione eius sunt norunt provinciae quod sive vir sive mulier invocatus interius atrium regis intraverit absque ulla cunctatione statim interficiatur nisi forte rex auream virgam ad eum tetenderit pro signo clementiae atque ita possit vivere ego igitur quomodo ad regem intrare potero quae triginta iam diebus non sum vocata ad eum **12** quod cum audisset Mardocheus **13** rursum mandavit Hester dicens ne putes quod animam tuam tantum liberes quia in domo regis es prae cunctis Iudaeis **14** si enim nunc silueris per aliam occasionem liberabuntur Iudaei et tu et domus patris tui peribitis et quis novit utrum idcirco ad regnum veneris ut in tali tempore parareris **15** rursumque Hester haec Mardocheo verba mandavit **16** vade et congrega omnes Iudaeos quos in Susis reppereris et orate pro me non comedatis et non bibatis tribus diebus ac noctibus et ego cum ancillulis meis similiter ieiunabo et tunc ingrediar ad regem contra legem faciens invocata tradensque me morti et periculo **17** ivit itaque Mardocheus et fecit omnia quae ei Hester praeceperat

5 die autem tertio induta est Hester regalibus vestimentis et stetit in atrio domus regiae quod erat interius contra basilicam regis at ille sedebat super solium in consistorio palatii contra ostium domus **2** cumque vidisset Hester reginam stantem placuit oculis eius et extendit contra eam virgam auream quam tenebat manu quae accedens osculata est summitatem virgae eius **3** dixitque ad eam rex quid vis Hester regina quae est petitio tua etiam si dimidiam regni partem petieris dabitur tibi **4** at illa respondit si regi placet obsecro ut venias ad me hodie et Aman tecum ad convivium quod paravi **5** statimque rex vocate inquit cito Aman ut Hester oboediat voluntati venerunt itaque rex et Aman ad convivium quod eis regina paraverat **6** dixitque ei rex postquam vinum biberat abundanter quid petis ut detur tibi et pro qua re postulas etiam si dimidiam partem regni mei petieris inpetrabis **7** cui

respondit Hester petitio mea et preces istae sunt **8** si inveni gratiam in conspectu regis et si regi placet ut det mihi quod postulo et meam impleat petitionem veniat rex et Aman ad convivium quod paravi eis et cras regi aperiam voluntatem meam **9** egressus est itaque illo die Aman laetus et alacer cumque vidisset Mardocheum sedentem ante fores palatii et non solum non adsurrexisse sibi sed nec motum quidem de loco sessionis suae indignatus est valde **10** et dissimulata ira reversus in domum suam convocavit ad se amicos et Zares uxorem suam **11** et exposuit illis magnitudinem divitiarum suarum filiorumque turbam et quanta eum gloria super omnes principes et servos suos rex elevasset **12** et post haec ait regina quoque Hester nullum alium vocavit cum rege ad convivium praeter me apud quam etiam cras cum rege pransurus sum **13** et cum haec omnia habeam nihil me habere puto quamdiu videro Mardocheum Iudaeum sedentem ante fores regias **14** responderuntque ei Zares uxor eius et ceteri amici iube parari excelsam trabem habentem altitudinem quinquaginta cubitos et dic mane regi ut adpendatur super eam Mardocheus et sic ibis cum rege laetus ad convivium placuit ei consilium et iussit excelsam parari crucem

6 noctem illam rex duxit insomnem iussitque adferri sibi historias et annales priorum temporum qui cum illo praesente legerentur **2** ventum est ad eum locum ubi scriptum erat quomodo nuntiasset Mardocheus insidias Bagathan et Thares eunuchorum regem Asuerum iugulare cupientium **3** quod cum rex audisset ait quid pro hac fide honoris ac praemii Mardocheus consecutus est dixeruntque ei servi illius ac ministri nihil omnino mercedis accepit **4** statimque rex quis est inquit in atrio Aman quippe interius atrium domus regiae intraverat ut suggereret regi et iuberet Mardocheum adfigi patibulo quod ei fuerat praeparatum **5** responderunt pueri Aman stat in atrio dixitque rex ingrediatur **6** cumque esset ingressus ait illi quid debet fieri viro quem rex honorare desiderat cogitans Aman in corde suo et reputans quod nullum alium rex nisi se vellet honorare **7** respondit homo quem rex honorare cupit **8** debet indui vestibus regiis et inponi super equum qui de sella regis est et accipere regium diadema super caput suum **9** et primus de regis principibus ac tyrannis teneat equum eius et per plateam civitatis incedens clamet ac dicat sic honorabitur quemcumque rex voluerit honorare **10** dixitque ei rex festina et sumpta stola et equo fac ita ut locutus es Mardocheo Iudaeo qui sedet ante fores palatii cave ne quicquam de his quae locutus es praetermittas **11** tulit itaque Aman stolam et equum indutumque Mardocheum in platea civitatis et inpositum equo praecedebat atque clamabat hoc honore condignus est quemcumque rex voluerit honorare **12** reversus est Mardocheus ad ianuam palatii et Aman festinavit ire in domum suam lugens et operto capite **13** narravitque Zares uxori suae et amicis omnia quae evenissent sibi cui responderunt sapientes quos habebat in consilio et uxor eius si de semine Iudaeorum est Mardocheus ante quem cadere coepisti non poteris ei resistere sed cades in conspectu eius **14** adhuc illis loquentibus venerunt eunuchi regis et cito eum ad convivium quod regina paraverat pergere conpulerunt

7 intravit itaque rex et Aman ut biberent cum regina **2** dixitque ei rex etiam in secundo die postquam vino incaluerat quae est petitio tua Hester ut detur tibi et quid vis fieri etiam si dimidiam regni mei partem petieris inpetrabis **3** ad quem illa respondit si inveni gratiam in oculis tuis o rex et si tibi placet dona mihi animam meam pro qua rogo et populum meum pro quo obsecro **4** traditi enim sumus ego et populus meus ut conteramur iugulemur et pereamus atque utinam in servos et famulas venderemur esset tolerabile malum et gemens tacerem nunc autem hostis noster est cuius crudelitas redundat in regem **5** respondensque rex Asuerus ait quis est iste et cuius potentiae ut haec audeat facere **6** dixit Hester hostis et inimicus noster pessimus iste est Aman quod ille audiens ilico obstipuit vultum regis ac reginae ferre non sustinens **7** rex autem surrexit iratus et de loco convivii intravit in hortum arboribus consitum Aman quoque surrexit ut rogaret Hester reginam pro anima sua intellexit enim a rege sibi paratum malum **8** qui cum reversus esset de horto nemoribus consito et intrasset convivii locum repperit Aman super lectulum corruisse in quo iacebat Hester et ait etiam reginam vult opprimere me praesente in

domo mea necdum verbum de ore regis exierat et statim operuerunt faciem eius 9 dixitque Arbona unus de eunuchis qui stabant in ministerio regis en lignum quod paraverat Mardocheo qui locutus est pro rege stat in domo Aman habens altitudinis quinquaginta cubitos cui dixit rex adpendite eum in eo 10 suspensus est itaque Aman in patibulo quod paraverat Mardocheo et regis ira quievit

8 die illo dedit rex Asuerus Hester reginae domum Aman adversarii Iudaeorum et Mardocheus ingressus est ante faciem regis confessa est enim ei Hester quod esset patruus suus 2 tulitque rex anulum quem ab Aman recipi iusserat et tradidit Mardocheo Hester autem constituit Mardocheum super domum suam 3 nec his contenta procidit ad pedes regis flevitque et locuta ad eum oravit ut malitiam Aman Agagitae et machinationes eius pessimas quas excogitaverat contra Iudaeos iuberet irritas fieri 4 at ille ex more sceptrum aureum protendit manu quo signum clementiae monstrabatur illaque consurgens stetit ante eum 5 et ait si placet regi et inveni gratiam coram oculis eius et deprecatio mea non ei videtur esse contraria obsecro ut novis epistulis veteres Aman litterae insidiatoris et hostis Iudaeorum quibus eos in cunctis regis provinciis perire praeceperat corrigantur 6 quomodo enim potero sustinere necem et interfectionem populi mei 7 responditque rex Asuerus Hester reginae et Mardocheo Iudaeo domum Aman concessi Hester et ipsum iussi adfigi cruci qui ausus est manum in Iudaeos mittere 8 scribite ergo Iudaeis sicut vobis placet ex regis nomine signantes litteras anulo meo haec enim consuetudo erat ut epistulis quae ex regis nomine mittebantur et illius anulo signatae erant nemo auderet contradicere 9 accitisque scribis et librariis regis erat autem tempus tertii mensis qui appellatur siban vicesima et tertia illius die scriptae sunt epistulae ut Mardocheus voluerat ad Iudaeos et ad principes procuratoresque et iudices qui centum viginti septem provinciis ab India usque Aethiopiam praesidebant provinciae atque provinciae populo et populo iuxta linguas et litteras suas et Iudaeis ut legere poterant et audire 10 ipsaeque epistulae quae ex regis nomine mittebantur anulo illius obsignatae sunt et missae per veredarios qui per omnes provincias discurrentes veteres litteras novis nuntiis praevenirent 11 quibus imperavit rex ut convenirent Iudaeos per singulas civitates et in unum praeciperent congregari ut starent pro animabus suis et omnes inimicos suos cum coniugibus ac liberis et universis domibus interficerent atque delerent 12 et constituta est per omnes provincias una ultionis dies id est tertiadecima mensis duodecimi adar 13 summaque epistulae fuit ut in omnibus terris ac populis qui regis Asueri imperio subiacebant notum fieret paratos esse Iudaeos ad capiendam vindictam de hostibus suis 14 egressique sunt veredarii celeres nuntios perferentes et edictum regis pependit in Susis 15 Mardocheus autem de palatio et de conspectu regis egrediens fulgebat vestibus regiis hyacinthinis videlicet et aerinis coronam auream portans capite et amictus pallio serico atque purpureo omnisque civitas exultavit atque laetata est 16 Iudaeis autem nova lux oriri visa est gaudium honor et tripudium 17 apud omnes populos urbes atque provincias quocumque regis iussa veniebant mira exultatio epulae atque convivia et festus dies in tantum ut plures alterius gentis et sectae eorum religioni et caerimoniis iungerentur grandis enim cunctos iudaici nominis terror invaserat

9 igitur duodecimi mensis quem adar vocari ante iam diximus tertiadecima die quando cunctis Iudaeis interfectio parabatur et hostes eorum inhiabant sanguini versa vice Iudaei superiores esse coeperunt et se de adversariis vindicare 2 congregatique sunt per singulas civitates oppida et loca ut extenderent manum contra inimicos et persecutores suos nullusque ausus est resistere eo quod omnes populos magnitudinis eorum formido penetrarat 3 nam et provinciarum iudices duces et procuratores omnisque dignitas quae singulis locis et operibus praeerat extollebant Iudaeos timore Mardochei 4 quem principem esse palatii et plurimum posse cognoverant fama quoque nominis eius crescebat cotidie et per cunctorum ora volitabat 5 itaque percusserunt Iudaei inimicos suos plaga magna et occiderunt eos reddentes eis quod sibi paraverant facere 6 in tantum ut etiam in Susis quingentos viros interficerent et decem

extra filios Aman Agagitae hostis Iudaeorum quorum ista sunt nomina **7** Pharsandatha et Delphon et Esphata **8** et Phorata et Adalia et Aridatha **9** et Ephermesta et Arisai et Aridai et Vaizatha **10** quos cum occidissent praedas de substantiis eorum agere noluerunt **11** statimque numerus eorum qui occisi erant in Susis ad regem relatus est **12** qui dixit reginae in urbe Susis interfecere Iudaei quingentos viros et alios decem filios Aman quantam putas eos exercere caedem in universis provinciis quid ultra postulas et quid vis ut fieri iubeam **13** cui illa respondit si regi placet detur potestas Iudaeis ut sicut hodie fecerunt in Susis sic et cras faciant et decem filii Aman in patibulis suspendantur **14** praecepitque rex ut ita fieret statimque in Susis pependit edictum et decem Aman filii suspensi sunt **15** congregatis Iudaeis quartadecima adar mensis die interfecti sunt in Susis trecenti viri nec eorum ab illis direpta substantia est **16** sed et per omnes provincias quae dicioni regis subiacebant pro animabus suis stetere Iudaei interfectis hostibus ac persecutoribus suis in tantum ut septuaginta quinque milia occisorum implerentur et nullus de substantiis eorum quicquam contingeret **17** dies autem tertiusdecimus mensis adar unus apud omnes interfectionis fuit et quartodecimo die caedere desierunt quem constituerunt esse sollemnem ut in eo omni deinceps tempore vacarent epulis gaudio atque conviviis **18** at hii qui in urbe Susis caedem exercuerant tertiodecimo et quartodecimo eiusdem mensis die in caede versati sunt quintodecimo autem die percutere desierunt et idcirco eandem diem constituere sollemnem epularum atque laetitiae **19** hii vero Iudaei qui in oppidis non muratis ac villis morabantur quartumdecimum diem mensis adar conviviorum et gaudii decreverunt ita ut exultent in eo et mittant sibi mutuo partes epularum et ciborum **20** scripsit itaque Mardocheus omnia haec et litteris conprehensa misit ad Iudaeos qui in omnibus regis provinciis morabantur tam in vicino positis quam procul **21** ut quartamdecimam et quintamdecimam diem mensis adar pro festis susciperent et revertente semper anno sollemni honore celebrarent **22** quia in ipsis diebus se ulti sunt Iudaei de inimicis suis et luctus atque tristitia in hilaritatem gaudiumque conversa sint essentque istae dies epularum atque laetitiae et mitterent sibi invicem ciborum partes et pauperibus munuscula largirentur **23** susceperuntque Iudaei in sollemnem ritum cuncta quae eo tempore facere coeperant et quae Mardocheus litteris facienda mandaverat **24** Aman enim filius Amadathi stirpis Agag hostis et adversarius Iudaeorum cogitavit contra eos malum ut occideret illos atque deleret et misit phur quod nostra lingua vertitur in sortem **25** et postea ingressa est Hester ad regem obsecrans ut conatus eius litteris regis irriti fierent et malum quod contra Iudaeos cogitaverat reverteretur in caput eius denique et ipsum et filios eius adfixerunt cruci **26** atque ex illo tempore dies isti appellati sunt Phurim id est Sortium eo quod phur id est sors in urnam missa fuerit et cuncta quae gesta sunt epistulae id est libri huius volumine continentur **27** quaeque sustinuerint et quae deinceps inmutata sint suscepere Iudaei super se et semen suum et super cunctos qui religioni eorum voluerint copulari ut nulli liceat duos hos dies absque sollemnitate transigere quam scriptura testatur et certa expetunt tempora annis sibi iugiter succedentibus **28** isti sunt dies quos nulla umquam delebit oblivio et per singulas generationes cunctae in toto orbe provinciae celebrabunt nec est ulla civitas in qua dies Phurim id est Sortium non observentur a Iudaeis et ab eorum progenie quae his caerimoniis obligata est **29** scripseruntque Hester regina filia Abiahil et Mardocheus Iudaeus etiam secundam epistulam ut omni studio dies ista sollemnis sanciretur in posterum **30** et miserunt ad omnes Iudaeos qui in centum viginti septem regis Asueri provinciis versabantur ut haberent pacem et susciperent veritatem **31** observantes dies Sortium et suo tempore cum gaudio celebrarent sicut constituerat Mardocheus et Hester et illi observanda susceperant a se et a semine suo ieiunia atque clamores et Sortium dies **32** et omnia quae libri huius qui vocatur Hester historia continentur

10 rex vero Asuerus omnem terram et cunctas maris insulas fecit tributarias **2** cuius fortitudo et imperium et dignitas atque sublimitas qua exaltavit Mardocheum scripta sunt in libris Medorum atque Persarum **3** et quomodo Mardochaeus Iudaici generis secundus a rege Assuero fuerit et magnus apud

Iudaeos et acceptabilis plebi fratrum suorum quaerens
bona populo suo et loquens ea quae ad pacem seminis
sui pertinerent

Job

1 vir erat in terra Hus nomine Iob et erat vir ille simplex et rectus ac timens Deum et recedens a malo **2** natique sunt ei septem filii et tres filiae **3** et fuit possessio eius septem milia ovium et tria milia camelorum quingenta quoque iuga boum et quingentae asinae ac familia multa nimis eratque vir ille magnus inter omnes Orientales **4** et ibant filii eius et faciebant convivium per domos unusquisque in die suo et mittentes vocabant tres sorores suas ut comederent et biberent cum eis **5** cumque in orbem transissent dies convivii mittebat ad eos Iob et sanctificabat illos consurgensque diluculo offerebat holocausta per singulos dicebat enim ne forte peccaverint filii mei et benedixerint Deo in cordibus suis sic faciebat Iob cunctis diebus **6** quadam autem die cum venissent filii Dei ut adsisterent coram Domino adfuit inter eos etiam Satan **7** cui dixit Dominus unde venis qui respondens ait circuivi terram et perambulavi eam **8** dixitque Dominus ad eum numquid considerasti servum meum Iob quod non sit ei similis in terra homo simplex et rectus et timens Deum ac recedens a malo **9** cui respondens Satan ait numquid frustra timet Iob Deum **10** nonne tu vallasti eum ac domum eius universamque substantiam per circuitum operibus manuum eius benedixisti et possessio illius crevit in terra **11** sed extende paululum manum tuam et tange cuncta quae possidet nisi in facie tua benedixerit tibi **12** dixit ergo Dominus ad Satan ecce universa quae habet in manu tua sunt tantum in eum ne extendas manum tuam egressusque est Satan a facie Domini **13** cum autem quadam die filii et filiae eius comederent et biberent vinum in domo fratris sui primogeniti **14** nuntius venit ad Iob qui diceret boves arabant et asinae pascebantur iuxta eos **15** et inruerunt Sabei tuleruntque omnia et pueros percusserunt gladio et evasi ego solus ut nuntiarem tibi **16** cumque adhuc ille loqueretur venit alter et dixit ignis Dei cecidit e caelo et tactas oves puerosque consumpsit et effugi ego solus ut nuntiarem tibi **17** sed et illo adhuc loquente venit alius et dixit Chaldei fecerunt tres turmas et invaserunt camelos et tulerunt eos necnon et pueros percusserunt gladio et ego fugi solus ut nuntiarem tibi **18** loquebatur ille et ecce alius intravit et dixit filiis tuis et filiabus vescentibus et bibentibus vinum in domo fratris sui primogeniti **19** repente ventus vehemens inruit a regione deserti et concussit quattuor angulos domus quae corruens oppressit liberos tuos et mortui sunt et effugi ego solus ut nuntiarem tibi **20** tunc surrexit Iob et scidit tunicam suam et tonso capite corruens in terram adoravit **21** et dixit nudus egressus sum de utero matris meae et nudus revertar illuc Dominus dedit Dominus abstulit sit nomen Domini benedictum **22** in omnibus his non peccavit Iob neque stultum quid contra Deum locutus est

2 factum est autem cum quadam die venissent filii Dei et starent coram Domino venisset quoque Satan inter eos et staret in conspectu eius **2** ut diceret Dominus ad Satan unde venis qui respondens ait circuivi terram et perambulavi eam **3** et dixit Dominus ad Satan numquid considerasti servum meum Iob quod non sit ei similis in terra vir simplex et rectus timens Deum ac recedens a malo et adhuc retinens innocentiam tu autem commovisti me adversus eum ut adfligerem illum frustra **4** cui respondens Satan ait pellem pro pelle et cuncta quae habet homo dabit pro anima sua **5** alioquin mitte manum tuam et tange os eius et carnem et tunc videbis quod in facie benedicat tibi **6** dixit ergo Dominus ad Satan ecce in manu tua est verumtamen animam illius serva **7** egressus igitur Satan a facie Domini percussit Iob ulcere pessimo a planta pedis usque ad verticem eius **8** qui testa saniem deradebat sedens in sterquilinio **9** dixit autem illi uxor sua adhuc tu permanes in simplicitate tua benedic Deo et morere **10** qui ait ad illam quasi una de stultis locuta es si bona suscepimus de manu Domini quare mala non suscipiamus in omnibus his non peccavit Iob labiis suis **11** igitur audientes tres amici Iob omne malum quod accidisset ei venerunt singuli de loco suo Eliphaz Themanites et Baldad Suites et Sophar Naamathites condixerant enim ut pariter venientes visitarent eum et consolarentur **12** cumque levassent procul oculos suos non cognoverunt eum et exclamantes ploraverunt scissisque vestibus sparserunt pulverem super caput suum in caelum **13** et sederunt cum eo in terram septem diebus et septem

noctibus et nemo loquebatur ei verbum videbant enim dolorem esse vehementem

3 post haec aperuit Iob os suum et maledixit diei **2** suo et locutus est **3** pereat dies in qua natus sum et nox in qua dictum est conceptus est homo **4** dies ille vertatur in tenebras non requirat eum Deus desuper et non inlustret lumine **5** obscurent eum tenebrae et umbra mortis occupet eum caligo et involvatur amaritudine **6** noctem illam tenebrosus turbo possideat non conputetur in diebus anni nec numeretur in mensibus **7** sit nox illa solitaria nec laude digna **8** maledicant ei qui maledicunt diei qui parati sunt suscitare Leviathan **9** obtenebrentur stellae caligine eius expectet lucem et non videat nec ortum surgentis aurorae **10** quia non conclusit ostia ventris qui portavit me nec abstulit mala ab oculis meis **11** quare non in vulva mortuus sum egressus ex utero non statim perii **12** quare exceptus genibus cur lactatus uberibus **13** nunc enim dormiens silerem et somno meo requiescerem **14** cum regibus et consulibus terrae qui aedificant sibi solitudines **15** aut cum principibus qui possident aurum et replent domos suas argento **16** aut sicut abortivum absconditum non subsisterem vel qui concepti non viderunt lucem **17** ibi impii cessaverunt a tumultu et ibi requieverunt fessi robore **18** et quondam vincti pariter sine molestia non audierunt vocem exactoris **19** parvus et magnus ibi sunt et servus liber a domino suo **20** quare data est misero lux et vita his qui in amaritudine animae sunt **21** qui expectant mortem et non venit quasi effodientes thesaurum **22** gaudentque vehementer cum invenerint sepulchrum **23** viro cuius abscondita est via et circumdedit eum Deus tenebris **24** antequam comedam suspiro et quasi inundantes aquae sic rugitus meus **25** quia timor quem timebam evenit mihi et quod verebar accidit **26** nonne dissimulavi nonne silui nonne quievi et venit super me indignatio

4 respondens autem Eliphaz Themanites dixit **2** si coeperimus loqui tibi forsitan moleste accipias sed conceptum sermonem tenere quis possit **3** ecce docuisti multos et manus lassas roborasti **4** vacillantes confirmaverunt sermones tui et genua trementia confortasti **5** nunc autem venit super te plaga et defecisti tetigit te et conturbatus es **6** timor tuus fortitudo tua patientia tua et perfectio viarum tuarum **7** recordare obsecro te quis umquam innocens perierit aut quando recti deleti sint **8** quin potius vidi eos qui operantur iniquitatem et seminant dolores et metunt eos **9** flante Deo perisse et spiritu irae eius esse consumptos **10** rugitus leonis et vox leaenae et dentes catulorum leonum contriti sunt **11** tigris periit eo quod non haberet praedam et catuli leonis dissipati sunt **12** porro ad me dictum est verbum absconditum et quasi furtive suscepit auris mea venas susurri eius **13** in horrore visionis nocturnae quando solet sopor occupare homines **14** pavor tenuit me et tremor et omnia ossa mea perterrita sunt **15** et cum spiritus me praesente transiret inhorruerunt pili carnis meae **16** stetit quidam cuius non agnoscebam vultum imago coram oculis meis et vocem quasi aurae lenis audivi **17** numquid homo Dei conparatione iustificabitur aut factore suo purior erit vir **18** ecce qui serviunt ei non sunt stabiles et in angelis suis repperit pravitatem **19** quanto magis hii qui habitant domos luteas qui terrenum habent fundamentum consumentur velut a tinea **20** de mane usque ad vesperum succidentur et quia nullus intellegit in aeternum peribunt **21** qui autem reliqui fuerint auferentur ex eis morientur et non in sapientia

5 voca ergo si est qui tibi respondeat et ad aliquem sanctorum convertere **2** vere stultum interficit iracundia et parvulum occidit invidia **3** ego vidi stultum firma radice et maledixi pulchritudini eius statim **4** longe fient filii eius a salute et conterentur in porta et non erit qui eruat **5** cuius messem famelicus comedet et ipsum rapiet armatus et ebibent sitientes divitias eius **6** nihil in terra sine causa fit et de humo non orietur dolor **7** homo ad laborem nascitur et avis ad volatum **8** quam ob rem ego deprecabor Dominum et ad Deum ponam eloquium meum **9** qui facit magna et inscrutabilia et mirabilia absque numero **10** qui dat pluviam super faciem terrae et inrigat aquis universa **11** qui ponit humiles in sublimi et maerentes erigit sospitate **12** qui dissipat cogitationes malignorum ne possint implere manus eorum quod coeperant **13** qui adprehendit sapientes in astutia eorum et consilium pravorum dissipat **14** per diem incurrent tenebras et quasi in nocte sic palpabunt in meridie **15** porro

salvum faciet a gladio oris eorum et de manu violenti pauperem **16** et erit egeno spes iniquitas autem contrahet os suum **17** beatus homo qui corripitur a Domino increpationem ergo Domini ne reprobes **18** quia ipse vulnerat et medetur percutit et manus eius sanabunt **19** in sex tribulationibus liberabit te et in septima non tanget te malum **20** in fame eruet te de morte et in bello de manu gladii **21** a flagello linguae absconderis et non timebis calamitatem cum venerit **22** in vastitate et fame ridebis et bestiam terrae non formidabis **23** sed cum lapidibus regionum pactum tuum et bestiae terrae pacificae erunt tibi **24** et scies quod pacem habeat tabernaculum tuum et visitans speciem tuam non peccabis **25** scies quoque quoniam multiplex erit semen tuum et progenies tua quasi herba terrae **26** ingredieris in abundantia sepulchrum sicut infertur acervus in tempore suo **27** ecce hoc ut investigavimus ita est quod auditum mente pertracta

6 respondens autem Iob dixit **2** utinam adpenderentur peccata mea quibus iram merui et calamitas quam patior in statera **3** quasi harena maris haec gravior appareret unde et verba mea dolore sunt plena **4** quia sagittae Domini in me sunt quarum indignatio ebibit spiritum meum et terrores Domini militant contra me **5** numquid rugiet onager cum habuerit herbam aut mugiet bos cum ante praesepe plenum steterit **6** aut poterit comedi insulsum quod non est sale conditum aut potest aliquis gustare quod gustatum adfert mortem **7** quae prius tangere nolebat anima mea nunc prae angustia cibi mei sunt **8** quis det ut veniat petitio mea et quod expecto tribuat mihi Deus **9** et qui coepit ipse me conterat solvat manum suam et succidat me **10** et haec mihi sit consolatio ut adfligens me dolore non parcat nec contradicam sermonibus Sancti **11** quae est enim fortitudo mea ut sustineam aut quis finis meus ut patienter agam **12** nec fortitudo lapidum fortitudo mea nec caro mea aerea est **13** ecce non est auxilium mihi in me et necessarii quoque mei recesserunt a me **14** qui tollit ab amico suo misericordiam timorem Domini derelinquit **15** fratres mei praeterierunt me sicut torrens qui raptim transit in convallibus **16** qui timent pruinam inruet super eos nix **17** tempore quo fuerint dissipati peribunt et ut incaluerit solventur de loco suo **18** involutae sunt semitae gressuum eorum ambulabunt in vacuum et peribunt **19** considerate semitas Theman itinera Saba et expectate paulisper **20** confusi sunt quia speravi venerunt quoque usque ad me et pudore cooperti sunt **21** nunc venistis et modo videntes plagam meam timetis **22** numquid dixi adferte mihi et de substantia vestra donate mihi **23** vel liberate me de manu hostis et de manu robustorum eruite me **24** docete me et ego tacebo et si quid forte ignoravi instruite me **25** quare detraxistis sermonibus veritatis cum e vobis nullus sit qui possit arguere **26** ad increpandum tantum eloquia concinnatis et in ventum verba profertis **27** super pupillum inruitis et subvertere nitimini amicum vestrum **28** verumtamen quod coepistis explete praebete aurem et videte an mentiar **29** respondete obsecro absque contentione et loquentes id quod iustum est iudicate **30** et non invenietis in lingua mea iniquitatem nec in faucibus meis stultitia personabit

7 militia est vita hominis super terram et sicut dies mercennarii dies eius **2** sicut servus desiderat umbram et sicut mercennarius praestolatur finem operis sui **3** sic et ego habui menses vacuos et noctes laboriosas enumeravi mihi **4** si dormiero dico quando consurgam et rursum expectabo vesperam et replebor doloribus usque ad tenebras **5** induta est caro mea putredine et sordibus pulveris cutis mea aruit et contracta est **6** dies mei velocius transierunt quam a texente tela succiditur et consumpti sunt absque ulla spe **7** memento quia ventus est vita mea et non revertetur oculus meus ut videat bona **8** nec aspiciet me visus hominis oculi tui in me et non subsistam **9** sicut consumitur nubes et pertransit sic qui descenderit ad inferos non ascendet **(Sheol h7585)** **10** nec revertetur ultra in domum suam neque cognoscet eum amplius locus eius **11** quapropter et ego non parcam ori meo loquar in tribulatione spiritus mei confabulabor cum amaritudine animae meae **12** numquid mare sum ego aut cetus quia circumdedisti me carcere **13** si dixero consolabitur me lectulus meus et relevabor loquens mecum in strato meo **14** terrebis me per somnia et per visiones horrore concuties **15** quam ob rem elegit suspendium anima mea et mortem ossa mea **16** desperavi nequaquam ultra iam

vivam parce mihi nihil enim sunt dies mei **17** quid est homo quia magnificas eum aut quia ponis erga eum cor tuum **18** visitas eum diluculo et subito probas illum **19** usquequo non parces mihi nec dimittis me ut gluttiam salivam meam **20** peccavi quid faciam tibi o custos hominum quare posuisti me contrarium tibi et factus sum mihimet ipsi gravis **21** cur non tolles peccatum meum et quare non auferes iniquitatem meam ecce nunc in pulvere dormiam et si mane me quaesieris non subsistam

8 respondens autem Baldad Suites dixit **2** usquequo loqueris talia et spiritus multiplex sermones oris tui **3** numquid Deus subplantat iudicium et Omnipotens subvertit quod iustum est **4** etiam si filii tui peccaverunt ei et dimisit eos in manu iniquitatis suae **5** tu tamen si diluculo consurrexeris ad Deum et Omnipotentem fueris deprecatus **6** si mundus et rectus incesseris statim evigilabit ad te et pacatum reddet habitaculum iustitiae tuae **7** in tantum ut priora tua fuerint parva et novissima tua multiplicentur nimis **8** interroga enim generationem pristinam et diligenter investiga patrum memoriam **9** hesterni quippe sumus et ignoramus quoniam sicut umbra dies nostri sunt super terram **10** et ipsi docebunt te loquentur tibi et de corde suo proferent eloquia **11** numquid vivere potest scirpus absque humore aut crescet carectum sine aqua **12** cum adhuc sit in flore nec carpatur manu ante omnes herbas arescit **13** sic viae omnium qui obliviscuntur Deum et spes hypocritae peribit **14** non ei placebit vecordia sua et sicut tela aranearum fiducia eius **15** innitetur super domum suam et non stabit fulciet eam et non consurget **16** humectus videtur antequam veniat sol et in horto suo germen eius egreditur **17** super acervum petrarum radices eius densabuntur et inter lapides commorabitur **18** si absorbuerit eum de loco suo negabit eum et dicet non novi te **19** haec est enim laetitia viae eius ut rursum de terra alii germinentur **20** Deus non proiciet simplicem nec porriget manum malignis **21** donec impleatur risu os tuum et labia tua iubilo **22** qui oderunt te induentur confusione et tabernaculum impiorum non subsistet

9 et respondens Iob ait **2** vere scio quod ita sit et quod non iustificetur homo conpositus Deo **3** si voluerit contendere cum eo non poterit ei respondere unum pro mille **4** sapiens corde est et fortis robore quis restitit ei et pacem habuit **5** qui transtulit montes et nescierunt hii quos subvertit in furore suo **6** qui commovet terram de loco suo et columnae eius concutiuntur **7** qui praecipit soli et non oritur et stellas claudit quasi sub signaculo **8** qui extendit caelos solus et graditur super fluctus maris **9** qui facit Arcturum et Oriona et Hyadas et interiora austri **10** qui facit magna et inconprehensibilia et mirabilia quorum non est numerus **11** si venerit ad me non videbo si abierit non intellegam eum **12** si repente interroget quis respondebit ei vel quis dicere potest cur facis **13** Deus cuius resistere irae nemo potest et sub quo curvantur qui portant orbem **14** quantus ergo sum ego qui respondeam ei et loquar verbis meis cum eo **15** qui etiam si habuero quippiam iustum non respondebo sed meum iudicem deprecabor **16** et cum invocantem exaudierit me non credo quod audierit vocem meam **17** in turbine enim conteret me et multiplicabit vulnera mea etiam sine causa **18** non concedit requiescere spiritum meum et implet me amaritudinibus **19** si fortitudo quaeritur robustissimus est si aequitas iudicii nemo pro me audet testimonium dicere **20** si iustificare me voluero os meum condemnabit me si innocentem ostendere pravum me conprobabit **21** etiam si simplex fuero hoc ipsum ignorabit anima mea et taedebit me vitae meae **22** unum est quod locutus sum et innocentem et impium ipse consumit **23** si flagellat occidat semel et non de poenis innocentum rideat **24** terra data est in manu impii vultum iudicum eius operit quod si non ille est quis ergo est **25** dies mei velociores fuerunt cursore fugerunt et non viderunt bonum **26** pertransierunt quasi naves poma portantes sicut aquila volans ad escam **27** cum dixero nequaquam ita loquar commuto faciem meam et dolore torqueor **28** verebar omnia opera mea sciens quod non parceres delinquenti **29** si autem et sic impius sum quare frustra laboravi **30** si lotus fuero quasi aquis nivis et fulserint velut mundissimae manus meae **31** tamen sordibus intingues me et abominabuntur me vestimenta mea **32** neque enim viro qui similis mei est respondebo nec qui mecum in iudicio ex aequo possit audiri **33** non est qui utrumque valeat arguere et ponere manum suam in ambobus **34** auferat a me virgam suam et pavor eius non me

terreat 35 loquar et non timebo eum neque enim possum metuens respondere

10 taedet animam meam vitae meae dimittam adversum me eloquium meum loquar in amaritudine animae meae 2 dicam Deo noli me condemnare indica mihi cur me ita iudices 3 numquid bonum tibi videtur si calumnieris et opprimas me opus manuum tuarum et consilium impiorum adiuves 4 numquid oculi carnei tibi sunt aut sicut videt homo et tu videbis 5 numquid sicut dies hominis dies tui et anni tui sicut humana sunt tempora 6 ut quaeras iniquitatem meam et peccatum meum scruteris 7 et scias quia nihil impium fecerim cum sit nemo qui de manu tua possit eruere 8 manus tuae plasmaverunt me et fecerunt me totum in circuitu et sic repente praecipitas me 9 memento quaeso quod sicut lutum feceris me et in pulverem reduces me 10 nonne sicut lac mulsisti me et sicut caseum me coagulasti 11 pelle et carnibus vestisti me et ossibus et nervis conpegisti me 12 vitam et misericordiam tribuisti mihi et visitatio tua custodivit spiritum meum 13 licet haec celes in corde tuo tamen scio quia universorum memineris 14 si peccavi et ad horam pepercisti mihi cur ab iniquitate mea mundum me esse non pateris 15 et si impius fuero vae mihi est et si iustus non levabo caput saturatus adflictione et miseria 16 et propter superbiam quasi leaenam capies me reversusque mirabiliter me crucias 17 instauras testes tuos contra me et multiplicas iram tuam adversum me et poenae militant in me 18 quare de vulva eduxisti me qui utinam consumptus essem ne oculus me videret 19 fuissem quasi qui non essem de utero translatus ad tumulum 20 numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi dimitte ergo me ut plangam paululum dolorem meum 21 antequam vadam et non revertar ad terram tenebrosam et opertam mortis caligine 22 terram miseriae et tenebrarum ubi umbra mortis et nullus ordo et sempiternus horror inhabitans

11 respondens autem Sophar Naamathites dixit 2 numquid qui multa loquitur non et audiet aut vir verbosus iustificabitur 3 tibi soli tacebunt homines et cum ceteros inriseris a nullo confutaberis 4 dixisti enim purus est sermo meus et mundus sum in conspectu tuo 5 atque utinam Deus loqueretur tecum et aperiret labia sua tibi 6 ut ostenderet tibi secreta sapientiae et quod multiplex esset lex eius et intellegeres quod multo minora exigaris a Deo quam meretur iniquitas tua 7 forsitan vestigia Dei conprehendes et usque ad perfectum Omnipotentem repperies 8 excelsior caelo est et quid facies profundior inferno et unde cognosces (Sheol h7585) 9 longior terrae mensura eius et latior mari 10 si subverterit omnia vel in unum coartaverit quis contradicet ei 11 ipse enim novit hominum vanitatem et videns iniquitatem nonne considerat 12 vir vanus in superbiam erigitur et tamquam pullum onagri se liberum natum putat 13 tu autem firmasti cor tuum et expandisti ad eum manus tuas 14 si iniquitatem quod est in manu tua abstuleris a te et non manserit in tabernaculo tuo iniustitia 15 tum levare poteris faciem tuam absque macula et eris stabilis et non timebis 16 miseriae quoque oblivisceris et quasi aquarum quae praeterierint recordaberis 17 et quasi meridianus fulgor consurget tibi ad vesperam et cum te consumptum putaveris orieris ut lucifer 18 et habebis fiduciam proposita tibi spe et defossus securus dormies 19 requiesces et non erit qui te exterreat et deprecabuntur faciem tuam plurimi 20 oculi autem impiorum deficient et effugium peribit ab eis et spes eorum abominatio animae

12 respondens autem Iob dixit 2 ergo vos estis soli homines et vobiscum morietur sapientia 3 et mihi est cor sicut et vobis nec inferior vestri sum quis enim haec quae nostis ignorat 4 qui deridetur ab amico suo sicut ego invocabit Deum et exaudiet eum deridetur enim iusti simplicitas 5 lampas contempta apud cogitationes divitum parata ad tempus statutum 6 abundant tabernacula praedonum et audacter provocant Deum cum ipse dederit omnia in manibus eorum 7 nimirum interroga iumenta et docebunt te et volatilia caeli et indicabunt tibi 8 loquere terrae et respondebit tibi et narrabunt pisces maris 9 quis ignorat quod omnia haec manus Domini fecerit 10 in cuius manu anima omnis viventis et spiritus universae carnis hominis 11 nonne auris verba diiudicat et fauces comedentis saporem 12 in antiquis est sapientia et in multo tempore prudentia 13 apud ipsum est sapientia et fortitudo ipse habet consilium et intellegentiam 14 si destruxerit nemo est

qui aedificet et si incluserit hominem nullus est qui aperiat 15 si continuerit aquas omnia siccabuntur et si emiserit eas subvertent terram 16 apud ipsum est fortitudo et sapientia ipse novit et decipientem et eum qui decipitur 17 adducit consiliarios in stultum finem et iudices in stuporem 18 balteum regum dissolvit et praecingit fune renes eorum 19 ducit sacerdotes inglorios et optimates subplantat 20 commutans labium veracium et doctrinam senum auferens 21 effundit despectionem super principes et eos qui oppressi fuerant relevans 22 qui revelat profunda de tenebris et producit in lucem umbram mortis 23 qui multiplicat gentes et perdet eas et subversas in integrum restituet 24 qui inmutat cor principum populi terrae et decipit eos ut frustra incedant per invium 25 palpabunt quasi in tenebris et non in luce et errare eos faciet quasi ebrios

13 ecce omnia et vidit oculus meus et audivit auris mea et intellexi singula 2 secundum scientiam vestram et ego novi nec inferior vestri sum 3 sed tamen ad Omnipotentem loquar et disputare cum Deo cupio 4 prius vos ostendens fabricatores mendacii et cultores perversorum dogmatum 5 atque utinam taceretis ut putaremini esse sapientes 6 audite ergo correptiones meas et iudicium labiorum meorum adtendite 7 numquid Deus indiget vestro mendacio ut pro illo loquamini dolos 8 numquid faciem eius accipitis et pro Deo iudicare nitimini 9 aut placebit ei quem celare nihil potest aut decipietur ut homo vestris fraudulentiis 10 ipse vos arguet quoniam in abscondito faciem eius accipitis 11 statim ut se commoverit turbabit vos et terror eius inruet super vos 12 memoria vestra conparabitur cineri et redigentur in lutum cervices vestrae 13 tacete paulisper ut loquar quodcumque mihi mens suggesserit 14 quare lacero carnes meas dentibus meis et animam meam porto in manibus meis 15 etiam si occiderit me in ipso sperabo verumtamen vias meas in conspectu eius arguam 16 et ipse erit salvator meus non enim veniet in conspectu eius omnis hypocrita 17 audite sermonem meum et enigmata percipite auribus vestris 18 si fuero iudicatus scio quod iustus inveniar 19 quis est qui iudicetur mecum veniat quare tacens consumor 20 duo tantum ne facias mihi et tunc a facie tua non abscondar 21 manum tuam longe fac a me et formido tua non me terreat 22 et voca me et respondebo tibi aut certe loquar et tu responde mihi 23 quantas habeo iniquitates et peccata scelera mea et delicta ostende mihi 24 cur faciem tuam abscondis et arbitraris me inimicum tuum 25 contra folium quod vento rapitur ostendis potentiam tuam et stipulam siccam persequeris 26 scribis enim contra me amaritudines et consumere me vis peccatis adulescentiae meae 27 posuisti in nervo pedem meum et observasti omnes semitas meas et vestigia pedum meorum considerasti 28 qui quasi putredo consumendus sum et quasi vestimentum quod comeditur a tinea

14 homo natus de muliere brevi vivens tempore repletus multis miseriis 2 quasi flos egreditur et conteritur et fugit velut umbra et numquam in eodem statu permanet 3 et dignum ducis super huiuscemodi aperire oculos tuos et adducere eum tecum in iudicium 4 quis potest facere mundum de inmundo conceptum semine nonne tu qui solus es 5 breves dies hominis sunt numerus mensuum eius apud te est constituisti terminos eius qui praeterire non poterunt 6 recede paululum ab eo ut quiescat donec optata veniat sicut mercennarii dies eius 7 lignum habet spem si praecisum fuerit rursum virescit et rami eius pullulant 8 si senuerit in terra radix eius et in pulvere emortuus fuerit truncus illius 9 ad odorem aquae germinabit et faciet comam quasi cum primum plantatum est 10 homo vero cum mortuus fuerit et nudatus atque consumptus ubi quaeso est 11 quomodo si recedant aquae de mari et fluvius vacuefactus arescat 12 sic homo cum dormierit non resurget donec adteratur caelum non evigilabit nec consurget de somno suo 13 quis mihi hoc tribuat ut in inferno protegas me ut abscondas me donec pertranseat furor tuus et constituas mihi tempus in quo recorderis mei (Sheol h7585) 14 putasne mortuus homo rursum vivet cunctis diebus quibus nunc milito expecto donec veniat inmutatio mea 15 vocabis et ego respondebo tibi operi manuum tuarum porriges dexteram 16 tu quidem gressus meos dinumerasti sed parces peccatis meis 17 signasti quasi in sacculo delicta mea sed curasti iniquitatem meam 18 mons cadens defluet et saxum transfertur de loco suo 19

lapides excavant aquae et adluvione paulatim terra consumitur et homines ergo similiter perdes **20** roborasti eum paululum ut in perpetuum pertransiret inmutabis faciem eius et emittes eum **21** sive nobiles fuerint filii eius sive ignobiles non intelleget **22** attamen caro eius dum vivet dolebit et anima illius super semet ipso lugebit

15 respondens autem Eliphaz Themanites dixit **2** numquid sapiens respondebit quasi in ventum loquens et implebit ardore stomachum suum **3** arguis verbis eum qui non est aequalis tui et loqueris quod tibi non expedit **4** quantum in te est evacuasti timorem et tulisti preces coram Deo **5** docuit enim iniquitas tua os tuum et imitaris linguam blasphemantium **6** condemnabit te os tuum et non ego et labia tua respondebunt tibi **7** numquid primus homo tu natus es et ante colles formatus **8** numquid consilium Dei audisti et inferior te erit eius sapientia **9** quid nosti quod ignoremus quid intellegis quod nesciamus **10** et senes et antiqui sunt in nobis multo vetustiores quam patres tui **11** numquid grande est ut consoletur te Deus sed verba tua prava hoc prohibent **12** quid te elevat cor tuum et quasi magna cogitans adtonitos habes oculos **13** quid tumet contra Deum spiritus tuus ut proferas de ore huiuscemodi sermones **14** quid est homo ut inmaculatus sit et ut iustus appareat natus de muliere **15** ecce inter sanctos eius nemo inmutabilis et caeli non sunt mundi in conspectu eius **16** quanto magis abominabilis et inutilis homo qui bibit quasi aquas iniquitatem **17** ostendam tibi audi me quod vidi narrabo tibi **18** sapientes confitentur et non abscondunt patres suos **19** quibus solis data est terra et non transibit alienus per eos **20** cunctis diebus suis impius superbit et numerus annorum incertus est tyrannidis eius **21** sonitus terroris semper in auribus illius et cum pax sit ille insidias suspicatur **22** non credit quod reverti possit de tenebris circumspectans undique gladium **23** cum se moverit ad quaerendum panem novit quod paratus sit in manu eius tenebrarum dies **24** terrebit eum tribulatio et angustia vallabit eum sicut regem qui praeparatur ad proelium **25** tetendit enim adversus Deum manum suam et contra Omnipotentem roboratus est **26** cucurrit adversus eum erecto collo et pingui cervice armatus est **27** operuit faciem eius crassitudo et de lateribus eius arvina dependet **28** habitavit in civitatibus desolatis et in domibus desertis quae in tumulos sunt redactae **29** non ditabitur nec perseverabit substantia eius nec mittet in terra radicem suam **30** non recedet de tenebris ramos eius arefaciet flamma et auferetur spiritu oris sui **31** non credat frustra errore deceptus quod aliquo pretio redimendus sit **32** antequam dies eius impleantur peribit et manus eius arescet **33** laedetur quasi vinea in primo flore botrus eius et quasi oliva proiciens florem suum **34** congregatio enim hypocritae sterilis et ignis devorabit tabernacula eorum qui munera libenter accipiunt **35** concepit dolorem et peperit iniquitatem et uterus eius praeparat dolos

16 respondens autem Iob dixit **2** audivi frequenter talia consolatores onerosi omnes vos estis **3** numquid habebunt finem verba ventosa aut aliquid tibi molestum est si loquaris **4** poteram et ego similia vestri loqui atque utinam esset anima vestra pro anima mea consolarer et ego vos sermonibus et moverem caput meum super vos **5** roborarem vos ore meo et moverem labia quasi parcens vobis **6** sed quid agam si locutus fuero non quiescet dolor meus et si tacuero non recedet a me **7** nunc autem oppressit me dolor meus et in nihili redacti sunt omnes artus mei **8** rugae meae testimonium dicunt contra me et suscitatur falsiloquus adversus faciem meam contradicens mihi **9** collegit furorem suum in me et comminans mihi infremuit contra me dentibus suis hostis meus terribilibus oculis me intuitus est **10** aperuerunt super me ora sua exprobrantes percusserunt maxillam meam satiati sunt poenis meis **11** conclusit me Deus apud iniquum et manibus impiorum me tradidit **12** ego ille quondam opulentus repente contritus sum tenuit cervicem meam confregit me et posuit sibi quasi in signum **13** circumdedit me lanceis suis convulneravit lumbos meos non pepercit et effudit in terra viscera mea **14** concidit me vulnere super vulnus inruit in me quasi gigans **15** saccum consui super cutem meam et operui cinere cornu meum **16** facies mea intumuit a fletu et palpebrae meae caligaverunt **17** haec passus sum absque iniquitate manus meae cum haberem mundas ad Deum preces **18** terra ne operias sanguinem meum neque inveniat locum in te

latendi clamor meus 19 ecce enim in caelo testis meus et conscius meus in excelsis 20 verbosi mei amici mei ad Deum stillat oculus meus 21 atque utinam sic iudicaretur vir cum Deo quomodo iudicatur filius hominis cum collega suo 22 ecce enim breves anni transeunt et semitam per quam non revertar ambulo

17 spiritus meus adtenuabitur dies mei breviabuntur et solum mihi superest sepulchrum 2 non peccavi et in amaritudinibus moratur oculus meus 3 libera me et pone iuxta te et cuiusvis manus pugnet contra me 4 cor eorum longe fecisti a disciplina et propterea non exaltabuntur 5 praedam pollicetur sociis et oculi filiorum eius deficient 6 posuit me quasi in proverbium vulgi et exemplum sum coram eis 7 caligavit ab indignatione oculus meus et membra mea quasi in nihili redacta sunt 8 stupebunt iusti super hoc et innocens contra hypocritam suscitabitur 9 et tenebit iustus viam suam et mundis manibus addet fortitudinem 10 igitur vos omnes convertimini et venite et non inveniam in vobis ullum sapientem 11 dies mei transierunt cogitationes meae dissipatae sunt torquentes cor meum 12 noctem verterunt in diem et rursum post tenebras spero lucem 13 si sustinuero infernus domus mea est in tenebris stravi lectulum meum (Sheol h7585) 14 putredini dixi pater meus es mater mea et soror mea vermibus 15 ubi est ergo nunc praestolatio mea et patientiam meam quis considerat 16 in profundissimum infernum descendent omnia mea putasne saltim ibi erit requies mihi (Sheol h7585)

18 respondens autem Baldad Suites dixit 2 usque ad quem finem verba iactabitis intellegite prius et sic loquamur 3 quare reputati sumus ut iumenta et sorduimus coram vobis 4 qui perdis animam tuam in furore tuo numquid propter te derelinquetur terra et transferentur rupes de loco suo 5 nonne lux impii extinguetur nec splendebit flamma ignis eius 6 lux obtenebrescet in tabernaculo illius et lucerna quae super eum est extinguetur 7 artabuntur gressus virtutis eius et praecipitabit eum consilium suum 8 inmisit enim in rete pedes suos et in maculis eius ambulat 9 tenebitur planta illius laqueo et exardescet contra eum sitis 10 abscondita est in terra pedica eius et decipula illius super semitam 11 undique terrebunt eum formidines et involvent pedes eius 12 adtenuetur fame robur eius et inedia invadat costas illius 13 devoret pulchritudinem cutis eius consumat brachia illius primogenita mors 14 avellatur de tabernaculo suo fiducia eius et calcet super eum quasi rex interitus 15 habitent in tabernaculo illius socii eius qui non est aspergatur in tabernaculo eius sulphur 16 deorsum radices eius siccentur sursum autem adteratur messis eius 17 memoria illius pereat de terra et non celebretur nomen eius in plateis 18 expellet eum de luce in tenebras et de orbe transferet eum 19 non erit semen eius neque progenies in populo suo nec ullae reliquiae in regionibus eius 20 in die eius stupebunt novissimi et primos invadet horror 21 haec sunt ergo tabernacula iniqui et iste locus eius qui ignorat Deum

19 respondens autem Iob dixit 2 usquequo adfligitis animam meam et adteritis me sermonibus 3 en decies confunditis me et non erubescitis opprimentes me 4 nempe et si ignoravi mecum erit ignorantia mea 5 at vos contra me erigimini et arguitis me obprobriis meis 6 saltim nunc intellegite quia Deus non aequo iudicio adflixerit me et flagellis suis me cinxerit 7 ecce clamabo vim patiens et nemo audiet vociferabor et non est qui iudicet 8 semitam meam circumsepsit et transire non possum et in calle meo tenebras posuit 9 spoliavit me gloria mea et abstulit coronam de capite meo 10 destruxit me undique et pereo et quasi evulsae arbori abstulit spem meam 11 iratus est contra me furor eius et sic me habuit quasi hostem suum 12 simul venerunt latrones eius et fecerunt sibi viam per me et obsederunt in gyro tabernaculum meum 13 fratres meos longe fecit a me et noti mei quasi alieni recesserunt a me 14 dereliquerunt me propinqui mei et qui me noverant obliti sunt mei 15 inquilini domus meae et ancillae meae sicut alienum habuerunt me et quasi peregrinus fui in oculis eorum 16 servum meum vocavi et non respondit ore proprio deprecabar illum 17 halitum meum exhorruit uxor mea et orabam filios uteri mei 18 stulti quoque despiciebant me et cum ab eis recessissem detrahebant mihi 19 abominati sunt me quondam consiliarii mei et quem maxime diligebam aversatus est me 20 pelli meae consumptis carnibus adhesit os meum et derelicta sunt tantummodo labia

circa dentes meos 21 miseremini mei miseremini mei saltim vos amici mei quia manus Domini tetigit me 22 quare persequimini me sicut Deus et carnibus meis saturamini 23 quis mihi tribuat ut scribantur sermones mei quis mihi det ut exarentur in libro 24 stilo ferreo et plumbi lammina vel certe sculpantur in silice 25 scio enim quod redemptor meus vivat et in novissimo de terra surrecturus sim 26 et rursum circumdabor pelle mea et in carne mea videbo Deum 27 quem visurus sum ego ipse et oculi mei conspecturi sunt et non alius reposita est haec spes mea in sinu meo 28 quare ergo nunc dicitis persequamur eum et radicem verbi inveniamus contra eum 29 fugite ergo a facie gladii quoniam ultor iniquitatum gladius est et scitote esse iudicium

20 respondens autem Sophar Naamathites dixit 2 idcirco cogitationes meae variae succedunt sibi et mens in diversa rapitur 3 doctrinam qua me arguis audiam et spiritus intellegentiae meae respondebit mihi 4 hoc scio a principio ex quo positus est homo super terram 5 quod laus impiorum brevis sit et gaudium hypocritae ad instar puncti 6 si ascenderit usque ad caelum superbia eius et caput eius nubes tetigerit 7 quasi sterquilinium in fine perdetur et qui eum viderant dicent ubi est 8 velut somnium avolans non invenietur transiet sicut visio nocturna 9 oculus qui eum viderat non videbit neque ultra intuebitur eum locus suus 10 filii eius adterentur egestate et manus illius reddent ei dolorem suum 11 ossa eius implebuntur vitiis adulescentiae eius et cum eo in pulverem dormient 12 cum enim dulce fuerit in ore eius malum abscondet illud sub lingua sua 13 parcet illi et non derelinquet illud et celabit in gutture suo 14 panis eius in utero illius vertetur in fel aspidum intrinsecus 15 divitias quas devoravit evomet et de ventre illius extrahet eas Deus 16 caput aspidum suget occidet eum lingua viperae 17 non videat rivulos fluminis torrentes mellis et butyri 18 luet quae fecit omnia nec tamen consumetur iuxta multitudinem adinventionum suarum sic et sustinebit 19 quoniam confringens nudavit pauperes domum rapuit et non aedificavit eam 20 nec est satiatus venter eius et cum habuerit quae cupierat possidere non poterit 21 non remansit de cibo eius et propterea nihil permanebit de bonis eius 22 cum satiatus fuerit artabitur aestuabit et omnis dolor inruet in eum 23 utinam impleatur venter eius ut emittat in eum iram furoris sui et pluat super illum bellum suum 24 fugiet arma ferrea et inruet in arcum aereum 25 eductus et egrediens de vagina sua et fulgurans in amaritudine sua vadent et venient super eum horribiles 26 omnes tenebrae absconditae sunt in occultis eius devorabit eum ignis qui non succenditur adfligetur relictus in tabernaculo suo 27 revelabunt caeli iniquitatem eius et terra consurget adversus eum 28 apertum erit germen domus illius detrahetur in die furoris Dei 29 haec est pars hominis impii a Deo et hereditas verborum eius a Domino

21 respondens autem Iob dixit 2 audite quaeso sermones meos et agetis paenitentiam 3 sustinete me ut et ego loquar et post mea si videbitur verba ridete 4 numquid contra hominem disputatio mea est ut merito non debeam contristari 5 adtendite me et obstupescite et superponite digitum ori vestro 6 et ego quando recordatus fuero pertimesco et concutit carnem meam tremor 7 quare ergo impii vivunt sublevati sunt confortatique divitiis 8 semen eorum permanet coram eis propinquorum turba et nepotum in conspectu eorum 9 domus eorum securae sunt et pacatae et non est virga Dei super illos 10 bos eorum concepit et non abortit vacca peperit et non est privata fetu suo 11 egrediuntur quasi greges parvuli eorum et infantes eorum exultant lusibus 12 tenent tympanum et citharam et gaudent ad sonitum organi 13 ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt (Sheol h7585) 14 qui dixerunt Deo recede a nobis et scientiam viarum tuarum nolumus 15 quid est Omnipotens ut serviamus ei et quid nobis prodest si oraverimus illum 16 verumtamen quia non sunt in manu eorum bona sua consilium impiorum longe sit a me 17 quotiens lucerna impiorum extinguetur et superveniet eis inundatio et dolores dividet furoris sui 18 erunt sicut paleae ante faciem venti et sicut favilla quam turbo dispergit 19 Deus servabit filiis illius dolorem patris et cum reddiderit tunc sciet 20 videbunt oculi eius interfectionem suam et de furore Omnipotentis bibet 21 quid enim ad eum pertinet de domo sua post se et si numerus mensuum

eius dimidietur 22 numquid Deum quispiam docebit scientiam qui excelsos iudicat 23 iste moritur robustus et sanus dives et felix 24 viscera eius plena sunt adipe et medullis ossa illius inrigantur 25 alius vero moritur in amaritudine animae absque ullis opibus 26 et tamen simul in pulverem dormient et vermes operient eos 27 certe novi cogitationes vestras et sententias contra me iniquas 28 dicitis enim ubi est domus principis et ubi tabernacula impiorum 29 interrogate quemlibet de viatoribus et haec eadem eum intellegere cognoscetis 30 quia in diem perditionis servabitur malus et ad diem furoris ducitur 31 quis arguet coram eo viam eius et quae fecit quis reddet illi 32 ipse ad sepulchra ducetur et in congerie mortuorum vigilabit 33 dulcis fuit glareis Cocyti et post se omnem hominem trahet et ante se innumerabiles 34 quomodo igitur consolamini me frustra cum responsio vestra repugnare ostensa sit veritati

22 respondens autem Eliphaz Themanites dixit 2 numquid Deo conparari potest homo etiam cum perfectae fuerit scientiae 3 quid prodest Deo si iustus fueris aut quid ei confers si inmaculata fuerit via tua 4 numquid timens arguet te et veniet tecum in iudicium 5 et non propter malitiam tuam plurimam et infinitas iniquitates tuas 6 abstulisti enim pignus fratrum tuorum sine causa et nudos spoliasti vestibus 7 aquam lasso non dedisti et esurienti subtraxisti panem 8 in fortitudine brachii tui possidebas terram et potentissimus obtinebas eam 9 viduas dimisisti vacuas et lacertos pupillorum comminuisti 10 propterea circumdatus es laqueis et conturbat te formido subita 11 et putabas te tenebras non visurum et impetu aquarum inundantium non oppressurum 12 an cogitas quod Deus excelsior caelo et super stellarum vertices sublimetur 13 et dicis quid enim novit Deus et quasi per caliginem iudicat 14 nubes latibulum eius nec nostra considerat et circa cardines caeli perambulat 15 numquid semitam saeculorum custodire cupis quam calcaverunt viri iniqui 16 qui sublati sunt ante tempus suum et fluvius subvertit fundamentum eorum 17 qui dicebant Deo recede a nobis et quasi nihil possit facere Omnipotens aestimabant eum 18 cum ille implesset domos eorum bonis quorum sententia procul sit a me 19 videbunt iusti et laetabuntur et innocens subsannabit eos 20 nonne succisa est erectio eorum et reliquias eorum devoravit ignis 21 adquiesce igitur ei et habeto pacem et per haec habebis fructus optimos 22 suscipe ex ore illius legem et pone sermones eius in corde tuo 23 si reversus fueris ad Omnipotentem aedificaberis et longe facies iniquitatem a tabernaculo tuo 24 dabit pro terra silicem et pro silice torrentes aureos 25 eritque Omnipotens contra hostes tuos et argentum coacervabitur tibi 26 tunc super Omnipotentem deliciis afflues et elevabis ad Deum faciem tuam 27 rogabis eum et exaudiet te et vota tua reddes 28 decernes rem et veniet tibi et in viis tuis splendebit lumen 29 qui enim humiliatus fuerit erit in gloria et qui inclinaverit oculos suos ipse salvabitur 30 salvabitur innocens salvabitur autem munditia manuum suarum

23 respondens autem Iob dixit 2 nunc quoque in amaritudine est sermo meus et manus plagae meae adgravata est super gemitum meum 3 quis mihi tribuat ut cognoscam et inveniam illum et veniam usque ad solium eius 4 ponam coram eo iudicium et os meum replebo increpationibus 5 ut sciam verba quae mihi respondeat et intellegam quid loquatur mihi 6 nolo multa fortitudine contendat mecum nec magnitudinis suae mole me premat 7 proponat aequitatem contra me et perveniat ad victoriam iudicium meum 8 si ad orientem iero non apparet si ad occidentem non intellegam eum 9 si ad sinistram quid agat non adprehendam eum si me vertam ad dextram non videbo illum 10 ipse vero scit viam meam et probavit me quasi aurum quod per ignem transit 11 vestigia eius secutus est pes meus viam eius custodivi et non declinavi ex ea 12 a mandatis labiorum eius non recessi et in sinu meo abscondi verba oris eius 13 ipse enim solus est et nemo avertere potest cogitationem eius et anima eius quodcumque voluerit hoc facit 14 cum expleverit in me voluntatem suam et alia multa similia praesto sunt ei 15 et idcirco a facie eius turbatus sum et considerans eum timore sollicitor 16 Deus mollivit cor meum et Omnipotens conturbavit me 17 non enim perii propter inminentes tenebras nec faciem meam operuit caligo

24 ab Omnipotente non sunt abscondita tempora qui autem noverunt eum ignorant dies illius

2 alii terminos transtulerunt diripuerunt greges et
paverunt eos 3 asinum pupillorum abigerunt et
abstulerunt pro pignore bovem viduae 4 subverterunt
pauperum viam et oppresserunt pariter mansuetos
terrae 5 alii quasi onagri in deserto egrediuntur ad
opus suum vigilantesque ad praedam praeparant
panem liberis 6 agrum non suum demetunt et vineam
eius quem vi oppresserunt vindemiant 7 nudos
dimittunt homines indumenta tollentes quibus non
est operimentum in frigore 8 quos imbres montium
rigant et non habentes velamen amplexantur lapides
9 vim fecerunt depraedantes pupillos et vulgum
pauperem spoliaverunt 10 nudis et incedentibus
absque vestitu et esurientibus tulerunt spicas 11 inter
acervos eorum meridiati sunt qui calcatis torcularibus
sitiunt 12 de civitatibus fecerunt viros gemere et anima
vulneratorum clamavit et Deus inultum abire non
patitur 13 ipsi fuerunt rebelles luminis nescierunt vias
eius nec reversi sunt per semitas illius 14 mane primo
consurgit homicida interficit egenum et pauperem
per noctem vero erit quasi fur 15 oculus adulteri
observat caliginem dicens non me videbit oculus et
operiet vultum suum 16 perfodit in tenebris domos
sicut in die condixerant sibi et ignoraverunt lucem
17 si subito apparuerit aurora arbitrantur umbram
mortis et sic in tenebris quasi in luce ambulant 18 levis
est super faciem aquae maledicta sit pars eius in terra
nec ambulet per viam vinearum 19 ad nimium calorem
transeat ab aquis nivium et usque ad inferos peccatum
illius (Sheol h7585) 20 obliviscatur eius misericordia
dulcedo illius vermes non sit in recordatione sed
conteratur quasi lignum infructuosum 21 pavit enim
sterilem et quae non parit et viduae bene non fecit 22
detraxit fortes in fortitudine sua et cum steterit non
credet vitae suae 23 dedit ei Deus locum paenitentiae
et ille abutitur eo in superbiam oculi autem eius
sunt in viis illius 24 elevati sunt ad modicum et non
subsistent et humiliabuntur sicut omnia et auferentur
et sicut summitates spicarum conterentur 25 quod si
non est ita quis me potest arguere esse mentitum et
ponere ante Deum verba mea

25 respondens autem Baldad Suites dixit 2 potestas
et terror apud eum est qui facit concordiam in
sublimibus suis 3 numquid est numerus militum eius
et super quem non surget lumen illius 4 numquid
iustificari potest homo conparatus Deo aut apparere
mundus natus de muliere 5 ecce etiam luna non
splendet et stellae non sunt mundae in conspectu
eius 6 quanto magis homo putredo et filius hominis
vermis

26 respondens autem Iob dixit 2 cuius adiutor es
numquid inbecilli et sustentas brachium eius qui
non est fortis 3 cui dedisti consilium forsitan illi qui
non habet sapientiam et prudentiam tuam ostendisti
plurimam 4 quem docere voluisti nonne eum qui fecit
spiramen tuum 5 ecce gigantes gemunt sub aquis et
qui habitant cum eis 6 nudus est inferus coram illo
et nullum est operimentum perditioni (Sheol h7585) 7
qui extendit aquilonem super vacuum et adpendit
terram super nihili 8 qui ligat aquas in nubibus suis
ut non erumpant pariter deorsum 9 qui tenet vultum
solii sui et expandit super illud nebulam suam 10
terminum circumdedit aquis usque dum finiantur
lux et tenebrae 11 columnae caeli contremescunt
et pavent ad nutum eius 12 in fortitudine illius
repente maria congregata sunt et prudentia eius
percussit superbum 13 spiritus eius ornavit caelos et
obsetricante manu eius eductus est coluber tortuosus
14 ecce haec ex parte dicta sunt viarum eius et cum
vix parvam stillam sermonis eius audierimus quis
poterit tonitruum magnitudinis illius intueri

27 addidit quoque Iob adsumens parabolam suam
et dixit 2 vivit Deus qui abstulit iudicium meum
et Omnipotens qui ad amaritudinem adduxit animam
meam 3 quia donec superest halitus in me et spiritus
Dei in naribus meis 4 non loquentur labia mea
iniquitatem nec lingua mea meditabitur mendacium
5 absit a me ut iustos vos esse iudicem donec deficiam
non recedam ab innocentia mea 6 iustificationem
meam quam coepi tenere non deseram nec enim
reprehendit me cor meum in omni vita mea 7 sit
ut impius inimicus meus et adversarius meus quasi
iniquus 8 quae enim spes est hypocritae si avare
rapiat et non liberet Deus animam eius 9 numquid
clamorem eius Deus audiet cum venerit super illum
angustia 10 aut poterit in Omnipotente delectari et
invocare Deum in omni tempore 11 docebo vos per
manum Dei quae Omnipotens habeat nec abscondam

12 ecce vos omnes nostis et quid sine causa vana
loquimini 13 haec est pars hominis impii apud Deum
et hereditas violentorum quam ab Omnipotente
suscipient 14 si multiplicati fuerint filii eius in gladio
erunt et nepotes eius non saturabuntur pane 15 qui
reliqui fuerint ex eo sepelientur in interitu et viduae
illius non plorabunt 16 si conportaverit quasi terram
argentum et sicut lutum praeparaverit vestimenta
17 praeparabit quidem sed iustus vestietur illis et
argentum innocens dividet 18 aedificavit sicut tinea
domum suam et sicut custos fecit umbraculum 19
dives cum dormierit nihil secum auferet aperit oculos
suos et nihil inveniet 20 adprehendit eum quasi aqua
inopia nocte opprimet eum tempestas 21 tollet eum
ventus urens et auferet et velut turbo rapiet eum
de loco suo 22 et mittet super eum et non parcet de
manu eius fugiens fugiet 23 stringet super eum manus
suas et sibilabit super illum intuens locum eius

28 habet argentum venarum suarum principia et
auro locus est in quo conflatur 2 ferrum de
terra tollitur et lapis solutus calore in aes vertitur 3
tempus posuit tenebris et universorum finem ipse
considerat lapidem quoque caliginis et umbram
mortis 4 dividit torrens a populo peregrinante eos
quos oblitus est pes egentis hominum et invios 5 terra
de qua oriebatur panis in loco suo igne subversa est 6
locus sapphyri lapides eius et glebae illius aurum 7
semitam ignoravit avis nec intuitus est oculus vulturis
8 non calcaverunt eam filii institorum nec pertransivit
per eam leaena 9 ad silicem extendit manum suam
subvertit a radicibus montes 10 in petris rivos excidit
et omne pretiosum vidit oculus eius 11 profunda
quoque fluviorum scrutatus est et abscondita produxit
in lucem 12 sapientia vero ubi invenitur et quis
est locus intellegentiae 13 nescit homo pretium
eius nec invenitur in terra suaviter viventium 14
abyssus dicit non est in me et mare loquitur non est
mecum 15 non dabitur aurum obrizum pro ea nec
adpendetur argentum in commutatione eius 16 non
conferetur tinctis Indiae coloribus nec lapidi sardonico
pretiosissimo vel sapphyro 17 non adaequabitur ei
aurum vel vitrum nec commutabuntur pro ea vasa
auri 18 excelsa et eminentia non memorabuntur
conparatione eius trahitur autem sapientia de occultis
19 non adaequabitur ei topazium de Aethiopia nec
tincturae mundissimae conponetur 20 unde ergo
sapientia veniet et quis est locus intellegentiae 21
abscondita est ab oculis omnium viventium volucres
quoque caeli latet 22 perditio et mors dixerunt auribus
nostris audivimus famam eius 23 Deus intellegit
viam eius et ipse novit locum illius 24 ipse enim
fines mundi intuetur et omnia quae sub caelo sunt
respicit 25 qui fecit ventis pondus et aquas adpendit
mensura 26 quando ponebat pluviis legem et viam
procellis sonantibus 27 tunc vidit illam et enarravit et
praeparavit et investigavit 28 et dixit homini ecce
timor Domini ipsa est sapientia et recedere a malo
intellegentia

29 addidit quoque Iob adsumens parabolam suam
et dixit 2 quis mihi tribuat ut sim iuxta menses
pristinos secundum dies quibus Deus custodiebat
me 3 quando splendebat lucerna eius super caput
meum et ad lumen eius ambulabam in tenebris
4 sicut fui in diebus adulescentiae meae quando
secreto Deus erat in tabernaculo meo 5 quando
erat Omnipotens mecum et in circuitu meo pueri
mei 6 quando lavabam pedes meos butyro et petra
fundebat mihi rivos olei 7 quando procedebam ad
portam civitatis et in platea parabant cathedram
mihi 8 videbant me iuvenes et abscondebantur et
senes adsurgentes stabant 9 principes cessabant
loqui et digitum superponebant ori suo 10 vocem
suam cohibebant duces et lingua eorum gutturi suo
adherebat 11 auris audiens beatificabat me et oculus
videns testimonium reddebat mihi 12 quod liberassem
pauperem vociferantem et pupillum cui non esset
adiutor 13 benedictio perituri super me veniebat et
cor viduae consolatus sum 14 iustitia indutus sum
et vestivit me sicut vestimento et diademate iudicio
meo 15 oculus fui caeco et pes claudo 16 pater eram
pauperum et causam quam nesciebam diligentissime
investigabam 17 conterebam molas iniqui et de
dentibus illius auferebam praedam 18 dicebamque in
nidulo meo moriar et sicut palma multiplicabo dies
19 radix mea aperta est secus aquas et ros morabitur
in messione mea 20 gloria mea semper innovabitur
et arcus meus in manu mea instaurabitur 21 qui me
audiebant expectabant sententiam et intenti tacebant

ad consilium meum **22** verbis meis addere nihil audebant et super illos stillabat eloquium meum **23** expectabant me sicut pluviam et os suum aperiebant quasi ad imbrem serotinum **24** si quando ridebam ad eos non credebant et lux vultus mei non cadebat in terram **25** si voluissem ire ad eos sedebam primus cumque sederem quasi rex circumstante exercitu eram tamen maerentium consolator

30 nunc autem derident me iuniores tempore quorum non dignabar patres ponere cum canibus gregis mei **2** quorum virtus manuum erat mihi pro nihilo et vita ipsa putabantur indigni **3** egestate et fame steriles qui rodebant in solitudine squalentes calamitate et miseria **4** et mandebant herbas et arborum cortices et radix iuniperorum erat cibus eorum **5** qui de convallibus ista rapientes cum singula repperissent ad ea cum clamore currebant **6** in desertis habitabant torrentium et in cavernis terrae vel super glaream **7** qui inter huiuscemodi laetabantur et esse sub sentibus delicias conputabant **8** filii stultorum et ignobilium et in terra penitus non parentes **9** nunc in eorum canticum versus sum et factus sum eis proverbium **10** abominantur me et longe fugiunt a me et faciem meam conspuere non verentur **11** faretram enim suam aperuit et adflixit me et frenum posuit in os meum **12** ad dexteram orientis calamitatis meae ilico surrexerunt pedes meos subverterunt et oppresserunt quasi fluctibus semitis suis **13** dissipaverunt itinera mea insidiati sunt mihi et praevaluerunt et non fuit qui ferret auxilium **14** quasi rupto muro et aperta ianua inruerunt super me et ad meas miserias devoluti sunt **15** redactus sum in nihili abstulisti quasi ventus desiderium meum et velut nubes pertransiit salus mea **16** nunc autem in memet ipso marcescit anima mea et possident me dies adflictionis **17** nocte os meum perforatur doloribus et qui me comedunt non dormiunt **18** in multitudine eorum consumitur vestimentum meum et quasi capitio tunicae sic cinxerunt me **19** conparatus sum luto et adsimilatus favillae et cineri **20** clamo ad te et non exaudis me sto et non respicis me **21** mutatus es mihi in crudelem et in duritia manus tuae adversaris mihi **22** elevasti me et quasi super ventum ponens elisisti me valide **23** scio quia morti tradas me ubi constituta domus est omni viventi **24** verumtamen non ad consumptionem eorum emittis manum tuam et si corruerint ipse salvabis **25** flebam quondam super eum qui adflictus erat et conpatiebatur anima mea pauperi **26** expectabam bona et venerunt mihi mala praestolabar lucem et eruperunt tenebrae **27** interiora mea efferbuerunt absque ulla requie praevenerunt me dies adflictionis **28** maerens incedebam sine furore consurgens in turba clamavi **29** frater fui draconum et socius strutionum **30** cutis mea denigrata est super me et ossa mea aruerunt prae caumate **31** versa est in luctum cithara mea et organum meum in vocem flentium

31 pepigi foedus cum oculis meis ut ne cogitarem quidem de virgine **2** quam enim partem haberet Deus in me desuper et hereditatem Omnipotens de excelsis **3** numquid non perditio est iniquo et alienatio operantibus iniustitiam **4** nonne ipse considerat vias meas et cunctos gressus meos dinumerat **5** si ambulavi in vanitate et festinavit in dolo pes meus **6** adpendat me in statera iusta et sciat Deus simplicitatem meam **7** si declinavit gressus meus de via et si secutum est oculos meos cor meum et in manibus meis adhesit macula **8** seram et alius comedat et progenies mea eradicetur **9** si deceptum est cor meum super mulierem et si ad ostium amici mei insidiatus sum **10** scortum sit alteri uxor mea et super illam incurventur alii **11** hoc enim nefas est et iniquitas maxima **12** ignis est usque ad perditionem devorans et omnia eradicans genimina **13** si contempsi subire iudicium cum servo meo et ancillae meae cum disceptarent adversum me **14** quid enim faciam cum surrexerit ad iudicandum Deus et cum quaesierit quid respondebo illi **15** numquid non in utero fecit me qui et illum operatus est et formavit in vulva unus **16** si negavi quod volebant pauperibus et oculos viduae expectare feci **17** si comedi buccellam meam solus et non comedit pupillus ex ea **18** quia ab infantia mea crevit mecum miseratio et de utero matris meae egressa est mecum **19** si despexi pereuntem eo quod non habuerit indumentum et absque operimento pauperem **20** si non benedixerunt mihi latera eius et de velleribus ovium mearum calefactus est **21** si levavi super pupillum manum meam etiam cum

viderem me in porta superiorem 22 umerus meus
a iunctura sua cadat et brachium meum cum suis
ossibus confringatur 23 semper enim quasi tumentes
super me fluctus timui Deum et pondus eius ferre non
potui 24 si putavi aurum robur meum et obrizae dixi
fiducia mea 25 si laetatus sum super multis divitiis
meis et quia plurima repperit manus mea 26 si vidi
solem cum fulgeret et lunam incedentem clare 27 et
lactatum est in abscondito cor meum et osculatus
sum manum meam ore meo 28 quae est iniquitas
maxima et negatio contra Deum altissimum 29 si
gavisus sum ad ruinam eius qui me oderat et exultavi
quod invenisset eum malum 30 non enim dedi ad
peccandum guttur meum ut expeterem maledicens
animam eius 31 si non dixerunt viri tabernaculi mei
quis det de carnibus eius ut saturemur 32 foris non
mansit peregrinus ostium meum viatori patuit 33 si
abscondi quasi homo peccatum meum et celavi in sinu
meo iniquitatem meam 34 si expavi ad multitudinem
nimiam et despectio propinquorum terruit me et non
magis tacui nec egressus sum ostium 35 quis mihi
tribuat auditorem ut desiderium meum Omnipotens
audiat et librum scribat ipse qui iudicat 36 ut in umero
meo portem illum et circumdem illum quasi coronam
mihi 37 per singulos gradus meos pronuntiabo illum
et quasi principi offeram eum 38 si adversum me terra
mea clamat et cum ipsa sulci eius deflent 39 si fructus
eius comedi absque pecunia et animam agricolarum
eius adflixi 40 pro frumento oriatur mihi tribulus et
pro hordeo spina finita sunt verba Iob

32 omiserunt autem tres viri isti respondere Iob
eo quod iustus sibi videretur 2 et iratus
indignatusque Heliu filius Barachel Buzites de
cognatione Ram iratus est autem adversus Iob
eo quod iustum se esse diceret coram Deo 3
porro adversum amicos eius indignatus est eo quod
non invenissent responsionem rationabilem sed
tantummodo condemnassent Iob 4 igitur Heliu
expectavit Iob loquentem eo quod seniores se essent
qui loquebantur 5 cum autem vidisset quod tres
respondere non potuissent iratus est vehementer
6 respondensque Heliu filius Barachel Buzites dixit
iunior sum tempore vos autem antiquiores idcirco
dimisso capite veritus sum indicare vobis meam
sententiam 7 sperabam enim quod aetas prolixior
loqueretur et annorum multitudo doceret sapientiam
8 sed ut video spiritus est in hominibus et inspiratio
Omnipotentis dat intellegentiam 9 non sunt longevi
sapientes nec senes intellegunt iudicium 10 ideo dicam
audite me ostendam vobis etiam ego meam scientiam
11 expectavi enim sermones vestros audivi prudentiam
vestram donec disceptaremini sermonibus 12 et
donec putabam vos aliquid dicere considerabam
sed ut video non est qui arguere possit Iob et
respondere ex vobis sermonibus eius 13 ne forte
dicatis invenimus sapientiam Deus proiecit eum non
homo 14 nihil locutus est mihi et ego non secundum
vestros sermones respondebo illi 15 extimuerunt non
responderunt ultra abstuleruntque a se eloquia 16
quoniam igitur expectavi et non sunt locuti steterunt
nec responderunt ultra 17 respondebo et ego partem
meam et ostendam scientiam meam 18 plenus sum
enim sermonibus et coartat me spiritus uteri mei 19
en venter meus quasi mustum absque spiraculo quod
lagunculas novas disrumpit 20 loquar et respirabo
paululum aperiam labia mea et respondebo 21 non
accipiam personam viri et Deum homini non aequabo
22 nescio enim quamdiu subsistam et si post modicum
tollat me factor meus

33 audi igitur Iob eloquia mea et omnes sermones
meos ausculta 2 ecce aperui os meum loquatur
lingua mea in faucibus meis 3 simplici corde meo
sermones mei et sententiam labia mea puram
loquentur 4 spiritus Dei fecit me et spiraculum
Omnipotentis vivificavit me 5 si potes responde mihi
et adversus faciem meam consiste 6 ecce et me sicut
et te fecit Deus et de eodem luto ego quoque formatus
sum 7 verumtamen miraculum meum non te terreat
et eloquentia mea non sit tibi gravis 8 dixisti ergo in
auribus meis et vocem verborum audivi 9 mundus sum
ego absque delicto inmaculatus et non est iniquitas in
me 10 quia querellas in me repperit ideo arbitratus
est me inimicum sibi 11 posuit in nervo pedes meos
custodivit omnes semitas meas 12 hoc est ergo in quo
non es iustificatus respondebo tibi quia maior sit Deus
homine 13 adversum eum contendis quod non ad
omnia verba responderit tibi 14 semel loquitur Deus
et secundo id ipsum non repetit 15 per somnium in

visione nocturna quando inruit sopor super homines et dormiunt in lectulo **16** tunc aperit aures virorum et erudiens eos instruit disciplinam **17** ut avertat hominem ab his quae facit et liberet eum de superbia **18** eruens animam eius a corruptione et vitam illius ut non transeat in gladium **19** increpat quoque per dolorem in lectulo et omnia ossa eius marcescere facit **20** abominabilis ei fit in vita sua panis et animae illius cibus ante desiderabilis **21** tabescet caro eius et ossa quae tecta fuerant nudabuntur **22** adpropinquabit corruptioni anima eius et vita illius mortiferis **23** si fuerit pro eo angelus loquens unum de milibus ut adnuntiet hominis aequitatem **24** miserebitur eius et dicet libera eum et non descendat in corruptionem inveni in quo ei propitier **25** consumpta est caro eius a suppliciis revertatur ad dies adulescentiae suae **26** deprecabitur Deum et placabilis ei erit et videbit faciem eius in iubilo et reddet homini iustitiam suam **27** respiciet homines et dicet peccavi et vere deliqui et ut eram dignus non recepi **28** liberavit animam suam ne pergeret in interitum sed vivens lucem videret **29** ecce haec omnia operatur Deus tribus vicibus per singulos **30** ut revocet animas eorum a corruptione et inluminet luce viventium **31** adtende Iob et audi me et tace dum ego loquar **32** si autem habes quod loquaris responde mihi loquere volo enim te apparere iustum **33** quod si non habes audi me tace et docebo te sapientiam

34 pronuntians itaque Heliu etiam haec locutus est **2** audite sapientes verba mea et eruditi auscultate me **3** auris enim verba probat et guttur escas gustu diiudicat **4** iudicium eligamus nobis et inter nos videamus quid sit melius **5** quia dixit Iob iustus sum et Deus subvertit iudicium meum **6** in iudicando enim me mendacium est violenta sagitta mea absque ullo peccato **7** quis est vir ut est Iob qui bibit subsannationem quasi aquam **8** qui graditur cum operantibus iniquitatem et ambulat cum viris impiis **9** dixit enim non placebit vir Deo etiam si cucurrerit cum eo **10** ideo viri cordati audite me absit a Deo impietas et ab Omnipotente iniquitas **11** opus enim hominis reddet ei et iuxta vias singulorum restituet **12** vere enim Deus non condemnabit frustra nec Omnipotens subvertet iudicium **13** quem constituit alium super terram aut quem posuit super orbem quem fabricatus est **14** si direxerit ad eum cor suum spiritum illius et flatum ad se trahet **15** deficiet omnis caro simul et homo in cinerem revertetur **16** si habes ergo intellectum audi quod dicitur et ausculta vocem eloquii mei **17** numquid qui non amat iudicium sanare potest et quomodo tu eum qui iustus est in tantum condemnas **18** qui dicit regi apostata qui vocat duces impios **19** qui non accipit personas principum nec cognovit tyrannum cum disceptaret contra pauperem opus enim manuum eius sunt universi **20** subito morientur et in media nocte turbabuntur populi et pertransibunt et auferent violentum absque manu **21** oculi enim eius super vias hominum et omnes gressus eorum considerat **22** non sunt tenebrae et non est umbra mortis ut abscondantur ibi qui operantur iniquitatem **23** neque enim ultra in hominis potestate est ut veniat ad Deum in iudicium **24** conteret multos innumerabiles et stare faciet alios pro eis **25** novit enim opera eorum et idcirco inducet noctem et conterentur **26** quasi impios percussit eos in loco videntium **27** qui quasi de industria recesserunt ab eo et omnes vias eius intellegere noluerunt **28** ut pervenire facerent ad eum clamorem egeni et audiret vocem pauperum **29** ipso enim concedente pacem quis est qui condemnet ex quo absconderit vultum quis est qui contempletur eum et super gentem et super omnes homines **30** qui regnare facit hominem hypocritam propter peccata populi **31** quia ergo ego locutus sum ad Deum te quoque non prohibeo **32** si erravi tu doce me si iniquitatem locutus sum ultra non addam **33** numquid a te Deus expetit eam quia displicuit tibi tu enim coepisti loqui et non ego quod si quid nosti melius loquere **34** viri intellegentes loquantur mihi et vir sapiens audiat me **35** Iob autem stulte locutus est et verba illius non sonant disciplinam **36** pater mi probetur Iob usque ad finem ne desinas in hominibus iniquitatis **37** quia addit super peccata sua blasphemiam inter nos interim constringatur et tunc ad iudicium provocet sermonibus suis Deum

35 igitur Heliu haec rursum locutus est **2** numquid aequa tibi videtur tua cogitatio ut diceres iustior Deo sum **3** dixisti enim non tibi placet quod

rectum est vel quid tibi proderit si ego peccavero 4 itaque ego respondebo sermonibus tuis et amicis tuis tecum 5 suspice caelum et intuere et contemplare aethera quod altior te sit 6 si peccaveris quid ei nocebis et si multiplicatae fuerint iniquitates tuae quid facies contra eum 7 porro si iuste egeris quid donabis ei aut quid de manu tua accipiet 8 homini qui similis tui est nocebit impietas tua et filium hominis adiuvabit iustitia tua 9 propter multitudinem calumniatorum clamabunt et heiulabunt propter vim brachii tyrannorum 10 et non dixit ubi est Deus qui fecit me qui dedit carmina in nocte 11 qui docet nos super iumenta terrae et super volucres caeli erudit nos 12 ibi clamabunt et non exaudiet propter superbiam malorum 13 non ergo frustra audiet Deus et Omnipotens singulorum causas intuebitur 14 etiam cum dixeris non considerat iudicare coram eo et expecta eum 15 nunc enim non infert furorem suum nec ulciscitur scelus valde 16 ergo Iob frustra aperit os suum et absque scientia verba multiplicat

36 addens quoque Heliu haec locutus est 2 sustine me paululum et indicabo tibi adhuc enim habeo quod pro Deo loquar 3 repetam scientiam meam a principio et operatorem meum probabo iustum 4 vere enim absque mendacio sermones mei et perfecta scientia probabitur tibi 5 Deus potentes non abicit cum et ipse sit potens 6 sed non salvat impios et iudicium pauperibus tribuit 7 non aufert a iusto oculos suos et reges in solio conlocat in perpetuum et illi eriguntur 8 et si fuerint in catenis et vinciantur funibus paupertatis 9 indicabit eis opera eorum et scelera eorum quia violenti fuerint 10 revelabit quoque aurem eorum ut corripiat et loquetur ut revertantur ab iniquitate 11 si audierint et observaverint conplebunt dies suos in bono et annos suos in gloria 12 si autem non audierint transibunt per gladium et consumentur in stultitia 13 simulatores et callidi provocant iram Dei neque clamabunt cum vincti fuerint 14 morietur in tempestate anima eorum et vita eorum inter effeminatos 15 eripiet pauperem de angustia sua et revelabit in tribulatione aurem eius 16 igitur salvabit te de ore angusto latissime et non habentis fundamentum subter se requies autem mensae tuae erit plena pinguedine 17 causa tua quasi impii iudicata est causam iudiciumque recipies 18 non te ergo superet ira ut aliquem opprimas nec multitudo donorum inclinet te 19 depone magnitudinem tuam absque tribulatione et omnes robustos fortitudine 20 ne protrahas noctem ut ascendant populi pro eis 21 cave ne declines ad iniquitatem hanc enim coepisti sequi post miseriam 22 ecce Deus excelsus in fortitudine sua et nullus ei similis in legislatoribus 23 quis poterit scrutari vias eius aut quis ei dicere operatus es iniquitatem 24 memento quod ignores opus eius de quo cecinerunt viri 25 omnes homines vident eum unusquisque intuetur procul 26 ecce Deus magnus vincens scientiam nostram numerus annorum eius inaestimabilis 27 qui aufert stillas pluviae et effundit imbres ad instar gurgitum 28 qui de nubibus fluunt quae praetexunt cuncta desuper 29 si voluerit extendere nubes quasi tentorium suum 30 et fulgurare lumine suo desuper cardines quoque maris operiet 31 per haec enim iudicat populos et dat escas multis mortalibus 32 in manibus abscondit lucem et praecipit ei ut rursus adveniat 33 adnuntiat de ea amico suo quod possessio eius sit et ad eam possit ascendere

37 super hoc expavit cor meum et emotum est de loco suo 2 audite auditionem in terrore vocis eius et sonum de ore illius procedentem 3 subter omnes caelos ipse considerat et lumen illius super terminos terrae 4 post eum rugiet sonitus tonabit voce magnitudinis suae et non investigabitur cum audita fuerit vox eius 5 tonabit Deus in voce sua mirabiliter qui facit magna et inscrutabilia 6 qui praecipit nivi ut descendat in terram et hiemis pluviis et imbri fortitudinis suae 7 qui in manu omnium hominum signat ut noverint singuli opera sua 8 ingredietur bestia latibulum et in antro suo morabitur 9 ab interioribus egreditur tempestas et ab Arcturo frigus 10 flante Deo concrescit gelu et rursum latissimae funduntur aquae 11 frumentum desiderat nubes et nubes spargunt lumen suum 12 quae lustrant per circuitum quocumque eas voluntas gubernantis duxerit ad omne quod praeceperit illis super faciem orbis terrarum 13 sive in una tribu sive in terra sua sive in quocumque loco misericordiae suae eas iusserit inveniri 14 ausculta haec Iob sta et considera

miracula Dei 15 numquid scis quando praeceperit Deus pluviis ut ostenderent lucem nubium eius 16 numquid nosti semitas nubium magnas et perfectas scientias 17 nonne vestimenta tua calida sunt cum perflata fuerit terra austro 18 tu forsitan cum eo fabricatus es caelos qui solidissimi quasi aere fusi sunt 19 ostende nobis quid dicamus illi nos quippe involvimur tenebris 20 quis narrabit ei quae loquor etiam si locutus fuerit homo devorabitur 21 at nunc non vident lucem subito aer cogitur in nubes et ventus transiens fugabit eas 22 ab aquilone aurum venit et ad Deum formidolosa laudatio 23 digne eum invenire non possumus magnus fortitudine et iudicio et iustitia et enarrari non potest 24 ideo timebunt eum viri et non audebunt contemplari omnes qui sibi videntur esse sapientes

38 respondens autem Dominus Iob de turbine dixit 2 quis est iste involvens sententias sermonibus inperitis 3 accinge sicut vir lumbos tuos interrogabo te et responde mihi 4 ubi eras quando ponebam fundamenta terrae indica mihi si habes intellegentiam 5 quis posuit mensuras eius si nosti vel quis tetendit super eam lineam 6 super quo bases illius solidatae sunt aut quis dimisit lapidem angularem eius 7 cum me laudarent simul astra matutina et iubilarent omnes filii Dei 8 quis conclusit ostiis mare quando erumpebat quasi de vulva procedens 9 cum ponerem nubem vestimentum eius et caligine illud quasi pannis infantiae obvolverem 10 circumdedi illud terminis meis et posui vectem et ostia 11 et dixi usque huc venies et non procedes amplius et hic confringes tumentes fluctus tuos 12 numquid post ortum tuum praecepisti diluculo et ostendisti aurorae locum suum 13 et tenuisti concutiens extrema terrae et excussisti impios ex ea 14 restituetur ut lutum signaculum et stabit sicut vestimentum 15 auferetur ab impiis lux sua et brachium excelsum confringetur 16 numquid ingressus es profunda maris et in novissimis abyssis deambulasti 17 numquid apertae tibi sunt portae mortis et ostia tenebrosa vidisti 18 numquid considerasti latitudines terrae indica mihi si nosti omnia 19 in qua via habitet lux et tenebrarum quis locus sit 20 ut ducas unumquodque ad terminos suos et intellegas semitas domus eius 21 sciebas tunc quod nasciturus esses et numerum dierum tuorum noveras 22 numquid ingressus es thesauros nivis aut thesauros grandinis aspexisti 23 quae praeparavi in tempus hostis in diem pugnae et belli 24 per quam viam spargitur lux dividitur aestus super terram 25 quis dedit vehementissimo imbri cursum et viam sonantis tonitrui 26 ut plueret super terram absque homine in deserto ubi nullus mortalium commoratur 27 ut impleret inviam et desolatam et produceret herbas virentes 28 quis est pluviae pater vel quis genuit stillas roris 29 de cuius utero egressa est glacies et gelu de caelo quis genuit 30 in similitudinem lapidis aquae durantur et superficies abyssi constringitur 31 numquid coniungere valebis micantes stellas Pliadis aut gyrum Arcturi poteris dissipare 32 numquid producis luciferum in tempore suo et vesperum super filios terrae consurgere facis 33 numquid nosti ordinem caeli et pones rationem eius in terra 34 numquid elevabis in nebula vocem tuam et impetus aquarum operiet te 35 numquid mittes fulgura et ibunt et revertentia dicent tibi adsumus 36 quis posuit in visceribus hominis sapientiam vel quis dedit gallo intellegentiam 37 quis enarravit caelorum rationem et concentum caeli quis dormire faciet 38 quando fundebatur pulvis in terram et glebae conpingebantur 39 numquid capies leaenae praedam et animam catulorum eius implebis 40 quando cubant in antris et in specubus insidiantur 41 quis praeparat corvo escam suam quando pulli eius ad Deum clamant vagantes eo quod non habeant cibos

39 numquid nosti tempus partus hibicum in petris vel parturientes cervas observasti 2 dinumerasti menses conceptus earum et scisti tempus partus earum 3 incurvantur ad fetum et pariunt et rugitus emittunt 4 separantur filii earum pergunt ad pastum egrediuntur et non revertuntur ad eas 5 quis dimisit onagrum liberum et vincula eius quis solvit 6 cui dedi in solitudine domum et tabernacula eius in terra salsuginis 7 contemnit multitudinem civitatis clamorem exactoris non audit 8 circumspicit montes pascuae suae et virentia quaeque perquirit 9 numquid volet rinoceros servire tibi aut morabitur ad praesepe tuum 10 numquid alligabis rinocerota ad arandum loro tuo aut confringet glebas vallium post te 11

numquid fiduciam habebis in magna fortitudine eius et derelinques ei labores tuos **12** numquid credes ei quoniam reddat sementem tibi et aream tuam congreget **13** pinna strutionum similis est pinnis herodii et accipitris **14** quando derelinquit in terra ova sua tu forsitan in pulvere calefacis ea **15** obliviscitur quod pes conculcet ea aut bestiae agri conterant **16** duratur ad filios suos quasi non sint sui frustra laboravit nullo timore cogente **17** privavit enim eam Deus sapientia nec dedit illi intellegentiam **18** cum tempus fuerit in altum alas erigit deridet equitem et ascensorem eius **19** numquid praebebis equo fortitudinem aut circumdabis collo eius hinnitum **20** numquid suscitabis eum quasi lucustas gloria narium eius terror **21** terram ungula fodit exultat audacter in occursum pergit armatis **22** contemnit pavorem nec cedit gladio **23** super ipsum sonabit faretra vibrabit hasta et clypeus **24** fervens et fremens sorbet terram nec reputat tubae sonare clangorem **25** ubi audierit bucinam dicet va procul odoratur bellum exhortationem ducum et ululatum exercitus **26** numquid per sapientiam tuam plumescit accipiter expandens alas suas ad austrum **27** aut ad praeceptum tuum elevabitur aquila et in arduis ponet nidum suum **28** in petris manet et in praeruptis silicibus commoratur atque inaccessis rupibus **29** inde contemplatur escam et de longe oculi eius prospiciunt **30** pulli eius lambent sanguinem et ubicumque cadaver fuerit statim adest

40 et adiecit Dominus et locutus est ad Iob **2** numquid qui contendit cum Deo tam facile conquiescit utique qui arguit Deum debet respondere ei **3** respondens autem Iob Domino dixit **4** qui leviter locutus sum respondere quid possum manum meam ponam super os meum **5** unum locutus sum quod utinam non dixissem et alterum quibus ultra non addam **6** respondens autem Dominus Iob de turbine ait **7** accinge sicut vir lumbos tuos interrogabo te et indica mihi **8** numquid irritum facies iudicium meum et condemnabis me ut tu iustificeris **9** et si habes brachium sicut Deus et si voce simili tonas **10** circumda tibi decorem et in sublime erigere et esto gloriosus et speciosis induere vestibus **11** disperge superbos furore tuo et respiciens omnem arrogantem humilia **12** respice cunctos superbos et confunde eos et contere impios in loco suo **13** absconde eos in pulvere simul et facies eorum demerge in foveam **14** et ego confitebor quod salvare te possit dextera tua **15** ecce Behemoth quem feci tecum faenum quasi bos comedet **16** fortitudo eius in lumbis eius et virtus illius in umbilicis ventris eius **17** constringit caudam suam quasi cedrum nervi testiculorum eius perplexi sunt **18** ossa eius velut fistulae aeris cartilago illius quasi lamminae ferreae **19** ipse principium est viarum Dei qui fecit eum adplicabit gladium eius **20** huic montes herbas ferunt omnes bestiae agri ludent ibi **21** sub umbra dormit in secreto calami et locis humentibus **22** protegunt umbrae umbram eius circumdabunt eum salices torrentis **23** ecce absorbebit fluvium et non mirabitur habet fiduciam quod influat Iordanis in os eius **24** in oculis eius quasi hamo capiet eum et in sudibus perforabit nares eius

41 an extrahere poteris Leviathan hamo et fune ligabis linguam eius **2** numquid pones circulum in naribus eius et armilla perforabis maxillam eius **3** numquid multiplicabit ad te preces aut loquetur tibi mollia **4** numquid feriet tecum pactum et accipies eum servum sempiternum **5** numquid inludes ei quasi avi aut ligabis illum ancillis tuis **6** concident eum amici divident illum negotiatores **7** numquid implebis sagenas pelle eius et gurgustium piscium capite illius **8** pone super eum manum tuam memento belli nec ultra addas loqui **9** ecce spes eius frustrabitur eum et videntibus cunctis praecipitabitur **10** non quasi crudelis suscitabo eum quis enim resistere potest vultui meo **11** quis ante dedit mihi ut reddam ei omnia quae sub caelo sunt mea sunt **12** non parcam ei et verbis potentibus et ad deprecandum conpositis **13** quis revelavit faciem indumenti eius et in medium oris eius quis intrabit **14** portas vultus eius quis aperiet per gyrum dentium eius formido **15** corpus illius quasi scuta fusilia et conpactum squamis se prementibus **16** una uni coniungitur et ne spiraculum quidem incedit per eas **17** una alteri adherebunt et tenentes se nequaquam separabuntur **18** sternutatio eius splendor ignis et oculi eius ut palpebrae diluculi **19** de ore eius lampades procedunt sicut taedae ignis accensae **20** de naribus eius procedit fumus sicut

ollae succensae atque ferventis 21 halitus eius prunas ardere facit et flamma de ore eius egreditur 22 in collo eius morabitur fortitudo et faciem eius praecedet egestas 23 membra carnium eius coherentia sibi mittet contra eum fulmina et ad locum alium non ferentur 24 cor eius indurabitur quasi lapis et stringetur quasi malleatoris incus 25 cum sublatus fuerit timebunt angeli et territi purgabuntur 26 cum adprehenderit eum gladius subsistere non poterit neque hasta neque torax 27 reputabit enim quasi paleas ferrum et quasi lignum putridum aes 28 non fugabit eum vir sagittarius in stipulam versi sunt ei lapides fundae 29 quasi stipulam aestimabit malleum et deridebit vibrantem hastam 30 sub ipso erunt radii solis sternet sibi aurum quasi lutum 31 fervescere faciet quasi ollam profundum mare ponet quasi cum unguenta bulliunt 32 post eum lucebit semita aestimabit abyssum quasi senescentem 33 non est super terram potestas quae conparetur ei qui factus est ut nullum timeret 34 omne sublime videt ipse est rex super universos filios superbiae

42 respondens autem Iob Domino dixit 2 scio quia omnia potes et nulla te latet cogitatio 3 quis est iste qui celat consilium absque scientia ideo insipienter locutus sum et quae ultra modum excederent scientiam meam 4 audi et ego loquar interrogabo et ostende mihi 5 auditu auris audivi te nunc autem oculus meus videt te 6 idcirco ipse me reprehendo et ago paenitentiam in favilla et cinere 7 postquam autem locutus est Dominus verba haec ad Iob dixit ad Eliphaz Themaniten iratus est furor meus in te et in duos amicos tuos quoniam non estis locuti coram me rectum sicut servus meus Iob 8 sumite igitur vobis septem tauros et septem arietes et ite ad servum meum Iob et offerte holocaustum pro vobis Iob autem servus meus orabit pro vobis faciem eius suscipiam ut non vobis inputetur stultitia neque enim locuti estis ad me recta sicut servus meus Iob 9 abierunt ergo Eliphaz Themanites et Baldad Suites et Sophar Naamathites et fecerunt sicut locutus fuerat ad eos Dominus et suscepit Dominus faciem Iob 10 Dominus quoque conversus est ad paenitentiam Iob cum oraret ille pro amicis suis et addidit Dominus omnia quaecumque fuerant Iob duplicia 11 venerunt autem ad eum omnes fratres sui et universae sorores suae et cuncti qui noverant eum prius et comederunt cum eo panem in domo eius et moverunt super eum caput et consolati sunt eum super omni malo quod intulerat Dominus super eum et dederunt ei unusquisque ovem unam et inaurem auream unam 12 Dominus autem benedixit novissimis Iob magis quam principio eius et facta sunt ei quattuordecim milia ovium et sex milia camelorum et mille iuga boum et mille asinae 13 et fuerunt ei septem filii et filiae tres 14 et vocavit nomen unius Diem et nomen secundae Cassia et nomen tertiae Cornu stibii 15 non sunt autem inventae mulieres speciosae sicut filiae Iob in universa terra deditque eis pater suus hereditatem inter fratres earum 16 vixit autem Iob post haec centum quadraginta annis et vidit filios suos et filios filiorum suorum usque ad quartam generationem 17 et mortuus est senex et plenus dierum

Psalmorum

1 beatus vir qui non abiit in consilio impiorum et in via peccatorum non stetit et in cathedra pestilentiae non sedit **2** sed in lege Domini voluntas eius et in lege eius meditabitur die ac nocte **3** et erit tamquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum quod fructum suum dabit in tempore suo et folium eius non defluet et omnia quaecumque faciet prosperabuntur **4** non sic impii non sic sed tamquam pulvis quem proicit ventus a facie terrae **5** ideo non resurgent impii in iudicio neque peccatores in consilio iustorum **6** quoniam novit Dominus viam iustorum et iter impiorum peribit

2 psalmus David quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania adstiterunt reges terrae et principes convenerunt in unum adversus Dominum et adversus christum eius diapsalma **2** disrumpamus vincula eorum et proiciamus a nobis iugum ipsorum **3** qui habitat in caelis inridebit eos et Dominus subsannabit eos **4** tunc loquetur ad eos in ira sua et in furore suo conturbabit eos **5** ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion montem sanctum eius praedicans praeceptum eius **6** Dominus dixit ad me filius meus es tu ego hodie genui te **7** postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam et possessionem tuam terminos terrae **8** reges eos in virga ferrea tamquam vas figuli confringes eos **9** et nunc reges intellegite erudimini qui iudicatis terram **10** servite Domino in timore et exultate ei in tremore **11** adprehendite disciplinam nequando irascatur Dominus et pereatis de via iusta **12** cum exarserit in brevi ira eius beati omnes qui confidunt in eo

3 psalmus David cum fugeret a facie Abessalon filii sui Domine quid multiplicati sunt qui tribulant me multi insurgunt adversum me **2** multi dicunt animae meae non est salus ipsi in Deo eius diapsalma **3** tu autem Domine susceptor meus es gloria mea et exaltans caput meum **4** voce mea ad Dominum clamavi et exaudivit me de monte sancto suo diapsalma **5** ego dormivi et soporatus sum exsurrexi quia Dominus suscipiet me **6** non timebo milia populi circumdantis me exsurge Domine salvum me fac Deus meus **7** quoniam tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa dentes peccatorum contrivisti **8** Domini est salus et super populum tuum benedictio tua

4 in finem in carminibus psalmus David cum invocarem exaudivit me Deus iustitiae meae in tribulatione dilatasti mihi miserere mei et exaudi orationem meam filii hominum usquequo gravi corde ut quid diligitis vanitatem et quaeritis mendacium diapsalma **2** et scitote quoniam mirificavit Dominus sanctum suum Dominus exaudiet me cum clamavero ad eum **3** irascimini et nolite peccare quae dicitis in cordibus vestris in cubilibus vestris conpungimini diapsalma **4** sacrificate sacrificium iustitiae et sperate in Domino multi dicunt quis ostendet nobis bona **5** signatum est super nos lumen vultus tui Domine dedisti laetitiam in corde meo **6** a fructu frumenti et vini et olei sui multiplicati sunt **7** in pace in id ipsum dormiam et requiescam **8** quoniam tu Domine singulariter in spe constituisti me

5 in finem pro ea quae hereditatem consequitur psalmus David verba mea auribus percipe Domine intellege clamorem meum **2** intende voci orationis meae rex meus et Deus meus **3** quoniam ad te orabo Domine mane exaudies vocem meam **4** mane adstabo tibi et videbo quoniam non deus volens iniquitatem tu es **5** neque habitabit iuxta te malignus neque permanebunt iniusti ante oculos tuos **6** odisti omnes qui operantur iniquitatem perdes omnes qui loquuntur mendacium virum sanguinum et dolosum abominabitur Dominus **7** ego autem in multitudine misericordiae tuae introibo in domum tuam adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo **8** Domine deduc me in iustitia tua propter inimicos meos dirige in conspectu meo viam tuam **9** quoniam non est in ore eorum veritas cor eorum vanum est **10** sepulchrum patens est guttur eorum linguis suis dolose agebant iudica illos Deus decidant a cogitationibus suis secundum multitudinem impietatum eorum expelle eos quoniam inritaverunt te Domine **11** et laetentur omnes qui sperant in te in aeternum exultabunt et habitabis in eis et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum **12** quoniam tu benedices iusto Domine ut scuto bonae voluntatis coronasti nos

6 in finem in carminibus pro octava psalmus David
Domine ne in furore tuo arguas me neque in ira
tua corripias me **2** miserere mei Domine quoniam
infirmus sum sana me Domine quoniam conturbata
sunt ossa mea **3** et anima mea turbata est valde et tu
Domine usquequo **4** convertere Domine eripe animam
meam salvum me fac propter misericordiam tuam **5**
quoniam non est in morte qui memor sit tui in inferno
autem quis confitebitur tibi **(Sheol h7585)** **6** laboravi in
gemitu meo lavabo per singulas noctes lectum meum
in lacrimis meis stratum meum rigabo **7** turbatus
est a furore oculus meus inveteravi inter omnes
inimicos meos **8** discedite a me omnes qui operamini
iniquitatem quoniam exaudivit Dominus vocem fletus
mei **9** exaudivit Dominus deprecationem meam
Dominus orationem meam suscepit **10** erubescant
et conturbentur vehementer omnes inimici mei
convertantur et erubescant valde velociter

7 psalmus David quem cantavit Domino pro verbis
Chusi filii Iemini Domine Deus meus in te speravi
salvum me fac ex omnibus persequentibus me et
libera me **2** nequando rapiat ut leo animam meam
dum non est qui redimat neque qui salvum faciat
3 Domine Deus meus si feci istud si est iniquitas in
manibus meis **4** si reddidi retribuentibus mihi mala
decidam merito ab inimicis meis inanis **5** persequatur
inimicus animam meam et conprehendat et conculcet
in terra vitam meam et gloriam meam in pulverem
deducat diapsalma **6** exsurge Domine in ira tua
exaltare in finibus inimicorum meorum et exsurge
Domine Deus meus in praecepto quod mandasti **7** et
synagoga populorum circumdabit te et propter hanc
in altum regredere **8** Dominus iudicat populos iudica
me Domine secundum iustitiam meam et secundum
innocentiam meam super me **9** consummetur nequitia
peccatorum et diriges iustum et scrutans corda et
renes Deus **10** iustum adiutorium meum a Deo qui
salvos facit rectos corde **11** Deus iudex iustus et fortis
et patiens numquid irascitur per singulos dies **12**
nisi conversi fueritis gladium suum vibrabit arcum
suum tetendit et paravit illum **13** et in eo paravit
vasa mortis sagittas suas ardentibus effecit **14** ecce
parturiit iniustitiam et; concepit dolorem et peperit
iniquitatem **15** lacum aperuit et effodit eum et incidet
in foveam quam fecit **16** convertetur dolor eius
in caput eius et in verticem ipsius iniquitas eius
descendet **17** confitebor Domino secundum iustitiam
eius et psallam nomini Domini altissimi

8 in finem pro torcularibus psalmus David Domine
Dominus noster quam admirabile est nomen tuum
in universa terra quoniam elevata est magnificentia
tua super caelos **2** ex ore infantium et lactantium
perfecisti laudem propter inimicos tuos ut destruas
inimicum et ultorem **3** quoniam videbo caelos tuos;
opera digitorum tuorum lunam et stellas quae tu
fundasti **4** quid est homo quod memor es eius aut
filius hominis quoniam visitas eum **5** minuisti eum
paulo minus ab angelis gloria et honore coronasti eum
6 et constituisti eum super opera manuum tuarum
7 omnia subiecisti sub pedibus eius oves et boves
universas insuper et pecora campi **8** volucres caeli et
pisces maris qui perambulant semitas maris **9** Domine
Dominus noster quam admirabile est nomen tuum in
universa terra

9 in finem pro occultis filii psalmus David confitebor
tibi Domine in toto corde meo narrabo omnia
mirabilia tua **2** laetabor et exultabo in te psallam
nomini tuo Altissime **3** in convertendo inimicum
meum retrorsum infirmabuntur et peribunt a facie
tua **4** quoniam fecisti iudicium meum et causam
meam sedisti super thronum qui iudicas iustitiam
5 increpasti gentes et periit impius nomen eorum
delisti in aeternum et in saeculum saeculi **6** inimici
defecerunt frameae in finem et civitates destruxisti
periit memoria eorum cum sonitu **7** et Dominus in
aeternum permanet paravit in iudicio thronum suum
8 et ipse iudicabit orbem terrae in aequitate iudicabit
populos in iustitia **9** et factus est Dominus refugium
pauperi adiutor in oportunitatibus in tribulatione **10**
et sperent in te qui noverunt nomen tuum quoniam
non dereliquisti quaerentes te Domine **11** psallite
Domino qui habitat in Sion adnuntiate inter gentes
studia eius **12** quoniam requirens sanguinem eorum
recordatus est non est oblitus clamorem pauperum
13 miserere mei Domine vide humilitatem meam de
inimicis meis **14** qui exaltas me de portis mortis
ut adnuntiem omnes laudationes tuas in portis
filiae Sion **15** exultabo in salutari tuo infixae sunt

gentes in interitu quem fecerunt in laqueo isto quem absconderunt conprehensus est pes eorum **16** cognoscitur Dominus iudicia faciens in operibus manuum suarum conprehensus est peccator canticum diapsalmatis **17** convertantur peccatores in infernum omnes gentes quae obliviscuntur Deum **(Sheol h7585)** **18** quoniam non in finem oblivio erit pauperis patientia pauperum non peribit in finem **19** exsurge Domine non confortetur homo iudicentur gentes in conspectu tuo **20** constitue Domine legislatorem super eos sciant gentes quoniam homines sunt diapsalma

10 ut quid Domine recessisti longe dispicis in oportunitatibus in tribulatione **2** dum superbit impius incenditur pauper conprehenduntur in consiliis quibus cogitant **3** quoniam laudatur peccator in desideriis animae suae et iniquus benedicitur **4** exacerbavit Dominum peccator secundum multitudinem irae suae non quaeret **5** non est Deus in conspectu eius inquinatae sunt viae illius in omni tempore auferuntur iudicia tua a facie eius omnium inimicorum suorum dominabitur **6** dixit enim in corde suo non movebor a generatione in generationem sine malo **7** cuius maledictione os plenum est et amaritudine et dolo sub lingua eius labor et dolor **8** sedet in insidiis cum divitibus in occultis ut interficiat innocentem **9** oculi eius in pauperem respiciunt insidiatur in abscondito quasi leo in spelunca sua insidiatur ut rapiat pauperem rapere pauperem dum adtrahit eum **10** in laqueo suo humiliabit eum inclinabit se et cadet cum dominatus fuerit pauperum **11** dixit enim in corde suo oblitus est Deus avertit faciem suam ne videat in finem **12** exsurge Domine Deus exaltetur manus tua ne obliviscaris pauperum **13** propter quid inritavit impius Deum dixit enim in corde suo non requiret **14** vides quoniam tu laborem et dolorem consideras ut tradas eos in manus tuas tibi derelictus est pauper orfano tu eras adiutor **15** contere brachium peccatoris et maligni quaeretur peccatum illius et non invenietur **16** Dominus regnabit in aeternum et in saeculum saeculi peribitis gentes de terra illius **17** desiderium pauperum exaudivit Dominus praeparationem cordis eorum audivit auris tua **18** iudicare pupillo et humili ut non adponat ultra magnificare se homo super terram

11 in finem psalmus David in Domino confido quomodo dicitis animae meae transmigra in montes sicut passer **2** quoniam ecce peccatores intenderunt arcum paraverunt sagittas suas in faretra ut sagittent in obscuro rectos corde **3** quoniam quae perfecisti destruxerunt iustus autem quid fecit **4** Dominus in templo sancto suo Dominus in caelo sedis eius oculi eius in pauperem respiciunt palpebrae eius interrogant filios hominum **5** Dominus interrogat iustum et impium qui autem diligit iniquitatem odit animam suam **6** pluet super peccatores laqueos ignis et sulphur et spiritus procellarum pars calicis eorum **7** quoniam iustus Dominus et iustitias dilexit aequitatem vidit vultus eius

12 in finem pro octava psalmus David salvum me fac Domine quoniam defecit sanctus quoniam deminutae sunt veritates a filiis hominum **2** vana locuti sunt unusquisque ad proximum suum labia dolosa in corde et corde locuti sunt **3** disperdat Dominus universa labia dolosa linguam magniloquam **4** qui dixerunt linguam nostram magnificabimus labia nostra a nobis sunt quis noster dominus est **5** propter miseriam inopum et gemitum pauperum nunc exsurgam dicit Dominus ponam in salutari fiducialiter agam in eo **6** eloquia Domini eloquia casta argentum igne examinatum probatum terrae purgatum septuplum **7** tu Domine servabis nos et custodies nos a generatione hac et in aeternum **8** in circuitu impii ambulant secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum

13 in finem psalmus David usquequo Domine oblivisceris me in finem usquequo avertis faciem tuam a me **2** quamdiu ponam consilia in anima mea dolorem in corde meo per diem **3** usquequo exaltabitur inimicus meus super me **4** respice exaudi me Domine Deus meus inlumina oculos meos ne umquam obdormiam in mortem **5** nequando dicat inimicus meus praevalui adversus eum qui tribulant me exultabunt si motus fuero **6** ego autem in misericordia tua speravi exultabit cor meum in salutari tuo cantabo Domino qui bona tribuit mihi et psallam nomini Domini altissimi

14 in finem psalmus David dixit insipiens in corde suo non est Deus corrupti sunt et abominabiles

facti sunt in studiis suis non est qui faciat bonum non est usque ad unum 2 Dominus de caelo prospexit super filios hominum ut videat si est intellegens aut requirens Deum 3 omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt non est qui faciat bonum non est usque ad unum sepulchrum patens est guttur eorum linguis suis dolose agebant venenum aspidum sub labiis eorum quorum os maledictione et amaritudine plenum est veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem contritio et infelicitas in viis eorum et viam pacis non cognoverunt non est timor Dei ante oculos eorum 4 nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem qui devorant plebem meam sicut escam panis 5 Dominum non invocaverunt illic trepidaverunt timore ubi non erat timor 6 quoniam Deus in generatione iusta consilium inopis confudistis quoniam Dominus spes eius est 7 quis dabit ex Sion salutare Israhel cum averterit Dominus captivitatem plebis suae exultabit Iacob et laetabitur Israhel

15 psalmus David Domine quis habitabit in tabernaculo tuo aut quis requiescet in monte sancto tuo 2 qui ingreditur sine macula et operatur iustitiam 3 qui loquitur veritatem in corde suo qui non egit dolum in lingua sua nec fecit proximo suo malum et obprobrium non accepit adversus proximos suos 4 ad nihilum deductus est in conspectu eius malignus timentes autem Dominum glorificat qui iurat proximo suo et non decipit 5 qui pecuniam suam non dedit ad usuram et munera super innocentes non accepit qui facit haec non movebitur in aeternum

16 tituli inscriptio ipsi David conserva me Domine quoniam in te speravi 2 dixi Domino Dominus meus es tu quoniam bonorum meorum non eges 3 sanctis qui sunt in terra eius mirificavit mihi; omnes voluntates meas in eis 4 multiplicatae sunt infirmitates eorum postea adceleraverunt non congregabo conventicula eorum de sanguinibus nec memor ero nominum eorum per labia mea 5 Dominus pars hereditatis meae et calicis mei tu es qui restitues hereditatem meam mihi 6 funes ceciderunt mihi in praeclaris etenim hereditas mea praeclara est mihi 7 benedicam Domino qui tribuit mihi intellectum insuper et usque ad noctem increpaverunt me renes mei 8 providebam Dominum in conspectu meo semper quoniam a dextris est mihi ne commovear 9 propter hoc laetatum est cor meum et exultavit lingua mea insuper et caro mea requiescet in spe 10 quoniam non derelinques animam meam in inferno non dabis sanctum tuum videre corruptionem (Sheol h7585) 11 notas mihi fecisti vias vitae adimplebis me laetitia cum vultu tuo delectatio in dextera tua usque in finem

17 oratio David exaudi Domine iustitiam meam intende deprecationem meam auribus percipe orationem meam non in labiis dolosis 2 de vultu tuo iudicium meum prodeat oculi tui videant aequitates 3 probasti cor meum visitasti nocte igne me examinasti et non est inventa in me iniquitas 4 ut non loquatur os meum opera hominum propter verba labiorum tuorum ego custodivi vias duras 5 perfice gressus meos in semitis tuis ut non moveantur vestigia mea 6 ego clamavi quoniam exaudisti me Deus inclina aurem tuam mihi et exaudi verba mea 7 mirifica misericordias tuas qui salvos facis sperantes in te 8 a resistentibus dexterae tuae custodi me ut pupillam oculi sub umbra alarum tuarum proteges me 9 a facie impiorum qui me adflixerunt inimici mei animam meam circumdederunt super me; 10 adipem suum concluserunt os eorum locutum est superbia 11 proicientes me nunc circumdederunt me oculos suos statuerunt declinare in terram 12 susceperunt me sicut leo paratus ad praedam et sicut catulus leonis habitans in abditis 13 exsurge Domine praeveni eum et subplanta eum eripe animam meam ab impio frameam tuam 14 ab inimicis manus tuae Domine a paucis de terra divide eos in vita eorum de absconditis tuis adimpletus est venter eorum saturati sunt filiis et dimiserunt reliquias suas parvulis suis 15 ego autem in iustitia apparebo conspectui tuo satiabor cum apparuerit gloria tua

18 in finem puero Domini David quae locutus est Domino verba cantici huius in die qua eripuit eum Dominus de manu omnium inimicorum eius et de manu Saul et dixit diligam te Domine fortitudo mea 2 Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus Deus meus adiutor meus et sperabo in eum protector meus et cornu salutis meae et susceptor meus 3 laudans invocabo Dominum et ab

inimicis meis salvus ero 4 circumdederunt me dolores mortis et torrentes iniquitatis conturbaverunt me 5 dolores inferni circumdederunt me praeoccupaverunt me laquei mortis (Sheol h7585) 6 cum tribularer invocavi Dominum et ad Deum meum clamavi exaudivit de templo sancto suo vocem meam et clamor meus in conspectu eius introibit in aures eius 7 et commota est et contremuit terra et fundamenta montium conturbata sunt et commota sunt quoniam iratus est eis 8 ascendit fumus in ira eius et ignis a facie eius exarsit carbones succensi sunt ab eo 9 inclinavit caelos et descendit et caligo sub pedibus eius 10 et ascendit super cherubin et volavit volavit super pinnas ventorum 11 et posuit tenebras latibulum suum in circuitu eius tabernaculum eius tenebrosa aqua in nubibus aeris 12 prae fulgore in conspectu eius nubes eius; transierunt grando et carbones ignis 13 et intonuit de caelo Dominus et Altissimus dedit vocem suam grando et carbones ignis; 14 et misit sagittas et dissipavit eos et fulgora multiplicavit et conturbavit eos 15 et apparuerunt fontes aquarum et revelata sunt fundamenta orbis terrarum ab increpatione tua Domine ab inspiratione spiritus irae tuae 16 misit de summo et accepit me adsumpsit me de aquis multis 17 eripiet me de inimicis meis fortissimis et ab his qui oderunt me quoniam confirmati sunt super me 18 praevenerunt me in die adflictionis meae et factus est Dominus protector meus 19 et eduxit me in latitudinem salvum me faciet quoniam voluit me 20 et retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam et secundum puritatem manuum mearum retribuet mihi 21 quia custodivi vias Domini nec impie gessi a Deo meo 22 quoniam omnia iudicia eius in conspectu meo sunt et iustitias eius non reppuli a me 23 et ero inmaculatus cum eo et observabo ab iniquitate mea 24 et retribuet mihi Dominus secundum iustitiam meam et secundum puritatem manuum mearum in conspectu oculorum eius 25 cum sancto sanctus eris et cum viro innocente innocens eris 26 et cum electo electus eris et cum perverso perverteris 27 quoniam tu populum humilem salvum facies et oculos superborum humiliabis 28 quoniam tu inluminas lucernam meam Domine Deus meus inluminas tenebras meas 29 quoniam in te eripiar a temptatione et in Deo meo transgrediar murum 30 Deus meus inpolluta via eius eloquia Domini igne examinata protector est omnium sperantium in eum 31 quoniam quis deus praeter Dominum et quis deus praeter Deum nostrum 32 Deus qui praecingit me virtute et posuit inmaculatam viam meam 33 qui perfecit pedes meos tamquam cervorum et super excelsa statuens me 34 qui doces manus meas in proelium et posuisti arcum aereum brachia mea 35 et dedisti mihi protectionem salutis tuae et dextera tua suscepit me et disciplina tua correxit me in finem et disciplina tua ipsa me docebit 36 dilatasti gressus meos subtus me et non sunt infirmata vestigia mea 37 persequar inimicos meos et conprehendam illos et non convertar donec deficiant 38 confringam illos nec poterunt stare cadent subtus pedes meos 39 et praecinxisti me virtute ad bellum subplantasti insurgentes in me subtus me 40 et inimicos meos dedisti mihi dorsum et odientes me disperdisti 41 clamaverunt nec erat qui salvos faceret ad Dominum nec exaudivit eos 42 et comminuam illos ut pulverem ante faciem venti ut lutum platearum delebo eos 43 eripe me de contradictionibus populi constitues me in caput gentium 44 populus quem non cognovi servivit mihi in auditu auris oboedivit mihi 45 filii alieni mentiti sunt mihi filii alieni inveterati sunt et claudicaverunt a semitis suis 46 vivit Dominus et benedictus Deus meus et exaltetur Deus salutis meae 47 Deus qui dat vindictas mihi et subdidit populos sub me liberator meus de gentibus iracundis 48 et ab insurgentibus in me exaltabis me a viro iniquo eripies me 49 propterea confitebor tibi in nationibus Domine et psalmum dicam nomini tuo 50 magnificans salutes regis eius et faciens misericordiam christo suo David et semini eius usque in saeculum

19 in finem psalmus David caeli enarrant gloriam Dei et opera manuum eius adnuntiat firmamentum 2 dies diei eructat verbum et nox nocti indicat scientiam 3 non sunt loquellae neque sermones quorum non audiantur voces eorum 4 in omnem terram exivit sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum 5 in sole posuit tabernaculum suum et ipse tamquam sponsus procedens de thalamo suo exultavit ut gigans ad currendam viam suam 6 a summo caeli egressio eius et occursus eius usque ad summum eius nec

est qui se abscondat a calore eius 7 lex Domini inmaculata convertens animas testimonium Domini fidele sapientiam praestans parvulis 8 iustitiae Domini rectae laetificantes corda praeceptum Domini lucidum inluminans oculos 9 timor Domini sanctus permanens in saeculum saeculi iudicia Domini vera iustificata in semet ipsa 10 desiderabilia super aurum et lapidem pretiosum multum et dulciora super mel et favum 11 etenim servus tuus custodit ea in custodiendis illis retributio multa 12 delicta quis intellegit ab occultis meis munda me 13 et ab alienis parce servo tuo si mei non fuerint dominati tunc inmaculatus ero et emundabor a delicto maximo 14 et erunt ut conplaceant eloquia oris mei et meditatio cordis mei in conspectu tuo semper Domine adiutor meus et redemptor meus

20 in finem psalmus David exaudiat te Dominus in die tribulationis protegat te nomen Dei Iacob 2 mittat tibi auxilium de sancto et de Sion tueatur te 3 memor sit omnis sacrificii tui et holocaustum tuum pingue fiat diapsalma 4 tribuat tibi secundum cor tuum et omne consilium tuum confirmet 5 laetabimur in salutari tuo et in nomine Dei nostri magnificabimur 6 impleat Dominus omnes petitiones tuas nunc cognovi quoniam salvum fecit Dominus christum suum exaudiet illum de caelo sancto suo in potentatibus salus dexterae eius 7 hii in curribus et hii in equis nos autem in nomine Domini Dei nostri invocabimus 8 ipsi obligati sunt et ceciderunt nos vero surreximus et erecti sumus 9 Domine salvum fac regem et exaudi nos in die qua invocaverimus te

21 in finem psalmus David Domine in virtute tua laetabitur rex et super salutare tuum exultabit vehementer 2 desiderium animae eius tribuisti ei et voluntate labiorum eius non fraudasti eum diapsalma 3 quoniam praevenisti eum in benedictionibus dulcedinis posuisti in capite eius coronam de lapide pretioso 4 vitam petiit a te et tribuisti ei longitudinem dierum in saeculum et in saeculum saeculi 5 magna gloria eius in salutari tuo gloriam et magnum decorem inpones super eum 6 quoniam dabis eum benedictionem in saeculum saeculi laetificabis eum in gaudio cum vultu tuo 7 quoniam rex sperat in Domino et in misericordia Altissimi non commovebitur 8 inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis dextera tua inveniat omnes qui te oderunt 9 pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui Dominus in ira sua conturbabit eos et devorabit eos ignis 10 fructum eorum de terra perdes et semen eorum a filiis hominum 11 quoniam declinaverunt in te mala cogitaverunt consilia quae non potuerunt stabilire 12 quoniam pones eos dorsum in reliquis tuis praeparabis vultum eorum 13 exaltare Domine in virtute tua cantabimus et psallemus virtutes tuas

22 in finem pro adsumptione matutina psalmus David Deus Deus meus respice me quare me dereliquisti longe a salute mea verba delictorum meorum 2 Deus meus clamabo per diem et non exaudies et nocte et non ad insipientiam mihi 3 tu autem in sancto habitas Laus Israhel 4 in te speraverunt patres nostri speraverunt et liberasti eos 5 ad te clamaverunt et salvi facti sunt in te speraverunt et non sunt confusi 6 ego autem sum vermis et non homo obprobrium hominum et abiectio plebis 7 omnes videntes me deriserunt me locuti sunt labiis moverunt caput 8 speravit in Domino eripiat eum salvum faciat eum quoniam vult eum 9 quoniam tu es qui extraxisti me de ventre spes mea ab uberibus matris meae 10 in te proiectus sum ex utero de ventre matris meae Deus meus es tu 11 ne discesseris a me quoniam tribulatio proxima est quoniam non est qui adiuvet 12 circumdederunt me vituli multi tauri pingues obsederunt me 13 aperuerunt super me os suum sicut leo rapiens et rugiens 14 sicut aqua effusus sum et dispersa sunt universa ossa mea factum est cor meum tamquam cera liquescens in medio ventris mei 15 aruit tamquam testa virtus mea et lingua mea adhesit faucibus meis et in limum mortis deduxisti me 16 quoniam circumdederunt me canes multi concilium malignantium obsedit me foderunt manus meas et pedes meos 17 dinumeraverunt omnia ossa mea ipsi vero consideraverunt et inspexerunt me 18 diviserunt sibi vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem 19 tu autem Domine ne elongaveris auxilium tuum ad defensionem meam conspice 20 erue a framea animam meam et de manu canis unicam meam 21 salva me ex ore leonis et a

cornibus unicornium humilitatem meam 22 narrabo nomen tuum fratribus meis in media ecclesia laudabo te 23 qui timetis Dominum laudate eum universum semen Iacob magnificate eum 24 timeat eum omne semen Israhel quoniam non sprevit neque dispexit deprecationem pauperis nec avertit faciem suam a me et cum clamarem ad eum exaudivit me 25 apud te laus mea in ecclesia magna vota mea reddam in conspectu timentium eum 26 edent pauperes et saturabuntur et laudabunt Dominum qui requirunt eum vivent corda eorum in saeculum saeculi 27 reminiscentur et convertentur ad Dominum universi fines terrae et adorabunt in conspectu eius universae familiae gentium 28 quoniam Dei est regnum et ipse dominabitur gentium 29 manducaverunt et adoraverunt omnes pingues terrae in conspectu eius cadent omnes qui descendunt in terram 30 et anima mea illi vivet et semen meum serviet ipsi 31 adnuntiabitur Domino generatio ventura et adnuntiabunt iustitiam eius populo qui nascetur quem fecit Dominus

23 psalmus David Dominus reget me et nihil mihi deerit 2 in loco pascuae ibi me conlocavit super aquam refectionis educavit me 3 animam meam convertit deduxit me super semitas iustitiae propter nomen suum 4 nam et si ambulavero in medio umbrae mortis non timebo mala quoniam tu mecum es virga tua et baculus tuus ipsa me consolata sunt 5 parasti in conspectu meo mensam adversus eos qui tribulant me inpinguasti in oleo caput meum et calix meus inebrians quam praeclarus est 6 et misericordia tua subsequitur me omnibus diebus vitae meae et ut inhabitem in domo Domini in longitudinem dierum

24 psalmus David prima sabbati Domini est terra et plenitudo eius orbis terrarum et universi qui habitant in eo 2 quia; ipse super maria fundavit eum et super flumina praeparavit eum 3 quis ascendit in montem Domini aut quis stabit in loco sancto eius 4 innocens manibus et mundo corde qui non accepit in vano animam suam nec iuravit in dolo proximo suo 5 hic accipiet benedictionem a Domino et misericordiam a Deo salvatore suo 6 haec est generatio quaerentium eum quaerentium faciem Dei Iacob diapsalma 7 adtollite portas principes vestras et elevamini portae aeternales et introibit rex gloriae 8 quis est iste rex gloriae Dominus fortis et potens Dominus potens in proelio 9 adtollite portas principes vestras et elevamini portae aeternales et introibit rex gloriae 10 quis est iste rex gloriae Dominus virtutum ipse est rex gloriae diapsalma

25 psalmus David ad te Domine levavi animam meam 2 Deus meus in te confido non erubescam 3 neque inrideant me inimici mei etenim universi qui sustinent te non confundentur 4 confundantur omnes iniqua agentes supervacue vias tuas Domine demonstra mihi et semitas tuas doce me 5 dirige me in veritatem tuam et doce me quoniam tu es Deus salvator meus et te sustinui tota die 6 reminiscere miserationum tuarum Domine et misericordiarum tuarum quia a saeculo sunt 7 delicta iuventutis meae et ignorantias meas ne memineris secundum misericordiam tuam memento mei tu; propter bonitatem tuam Domine 8 dulcis et rectus Dominus propter hoc legem dabit delinquentibus in via 9 diriget mansuetos in iudicio docebit mites vias suas 10 universae viae Domini misericordia et veritas requirentibus testamentum eius et testimonia eius 11 propter nomen tuum Domine et propitiaberis peccato meo multum est enim 12 quis est homo qui timet Dominum legem statuet ei in via quam elegit 13 anima eius in bonis demorabitur et semen ipsius hereditabit terram 14 firmamentum est Dominus timentibus eum et testamentum ipsius ut manifestetur illis 15 oculi mei semper ad Dominum quoniam ipse evellet de laqueo pedes meos 16 respice in me et miserere mei quia unicus et pauper sum ego 17 tribulationes cordis mei multiplicatae sunt de necessitatibus meis erue me 18 vide humilitatem meam et laborem meum et dimitte universa delicta mea 19 respice inimicos meos quoniam multiplicati sunt et odio iniquo oderunt me 20 custodi animam meam et erue me non erubescam quoniam speravi in te 21 innocentes et recti adheserunt mihi quia sustinui te 22 libera Deus Israhel ex omnibus tribulationibus suis

26 psalmus David iudica me Domine quoniam ego in innocentia mea ingressus sum et in Domino sperans non infirmabor 2 proba me Domine et tempta me ure renes meos et cor meum 3 quoniam

misericordia tua ante oculos meos est et conplacui in veritate tua 4 non sedi cum concilio vanitatis et cum iniqua gerentibus non introibo 5 odivi ecclesiam malignantium et cum impiis non sedebo 6 lavabo inter innocentes manus meas et circumdabo altare tuum Domine 7 ut audiam vocem laudis et enarrem universa mirabilia tua 8 Domine dilexi decorem domus tuae et locum habitationis gloriae tuae 9 ne perdas cum impiis animam meam et cum viris sanguinum vitam meam 10 in quorum manibus iniquitates sunt dextera eorum repleta est muneribus 11 ego autem in innocentia mea ingressus sum redime me et miserere mei 12 pes meus stetit in directo in ecclesiis benedicam te Domine

27 David priusquam liniretur Dominus inluminatio mea et salus mea quem timebo Dominus protector vitae meae a quo trepidabo 2 dum adpropiant super me nocentes ut edant carnes meas qui tribulant me et inimici mei ipsi infirmati sunt et ceciderunt 3 si consistant adversus me castra non timebit cor meum si exsurgat adversus me proelium in hoc ego sperabo 4 unam petii a Domino hanc requiram ut inhabitem in domo Domini omnes dies vitae meae ut videam voluntatem Domini et visitem templum eius 5 quoniam abscondit me in tabernaculo in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui 6 in petra exaltavit me et nunc exaltavit caput meum super inimicos meos circuivi et immolavi in tabernaculo eius hostiam vociferationis cantabo et psalmum dicam Domino 7 exaudi Domine vocem meam qua clamavi miserere mei et exaudi me 8 tibi dixit cor meum exquisivit facies mea faciem tuam Domine requiram 9 ne avertas faciem tuam a me ne declines in ira a servo tuo adiutor meus esto ne derelinquas me neque dispicias me Deus salvator meus 10 quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me Dominus autem adsumpsit me 11 legem pone mihi Domine in via tua et dirige me in semita recta propter inimicos meos 12 ne tradideris me in animas tribulantium me quoniam insurrexerunt in me testes iniqui et mentita est iniquitas sibi 13 credo videre bona Domini in terra viventium 14 expecta Dominum viriliter age et confortetur cor tuum et sustine Dominum

28 huic David ad te Domine clamabo Deus meus ne sileas a me nequando taceas a me et adsimilabor descendentibus in lacum 2 exaudi vocem deprecationis meae dum oro ad te dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum 3 ne simul tradas me cum peccatoribus et cum operantibus iniquitatem ne perdideris me qui loquuntur pacem cum proximo suo mala autem sunt in cordibus eorum 4 da illis secundum opera ipsorum et secundum nequitiam adinventionum ipsorum secundum opera manuum eorum tribue illis redde retributionem eorum ipsis 5 quoniam non intellexerunt opera Domini et in opera manuum eius destrues illos et non aedificabis eos 6 benedictus Dominus quoniam exaudivit vocem deprecationis meae 7 Dominus adiutor meus et protector meus in ipso speravit cor meum et adiutus sum et refloruit caro mea et ex voluntate mea confitebor ei 8 Dominus fortitudo plebis suae et protector salvationum christi sui est 9 salvam fac plebem tuam et benedic hereditati tuae et rege eos et extolle eos usque in aeternum

29 psalmus David in consummatione tabernaculi adferte Domino filii Dei adferte Domino filios arietum 2 adferte Domino gloriam et honorem adferte Domino gloriam nomini eius adorate Dominum in atrio sancto eius 3 vox Domini super aquas Deus maiestatis intonuit Dominus super aquas multas 4 vox Domini in virtute vox Domini in magnificentia 5 vox Domini confringentis cedros et confringet Dominus cedros Libani 6 et comminuet eas tamquam vitulum Libani et dilectus quemadmodum filius unicornium 7 vox Domini intercidentis flammam ignis 8 vox Domini concutientis desertum et commovebit Dominus desertum Cades 9 vox Domini praeparantis cervos et revelabit condensa et in templo eius omnis dicet gloriam 10 Dominus diluvium inhabitare facit et sedebit Dominus rex in aeternum 11 Dominus virtutem populo suo dabit Dominus benedicet populo suo in pace

30 psalmus cantici in dedicatione domus David exaltabo te Domine quoniam suscepisti me nec delectasti inimicos meos super me 2 Domine Deus meus clamavi ad te et sanasti me 3 Domine eduxisti ab inferno animam meam salvasti me a descendentibus

in lacum (Sheol h7585) 4 psallite Domino sancti eius et confitemini memoriae sanctitatis eius 5 quoniam ira in indignatione eius et vita in voluntate eius ad vesperum demorabitur fletus et ad matutinum laetitia 6 ego autem dixi in abundantia mea non movebor in aeternum 7 Domine in voluntate tua praestitisti decori meo virtutem avertisti faciem tuam et factus sum conturbatus 8 ad te Domine clamabo et ad Deum meum deprecabor 9 quae utilitas in sanguine meo dum descendo in corruptionem numquid confitebitur tibi pulvis aut adnuntiabit veritatem tuam 10 audivit Dominus et misertus est mei Dominus factus est adiutor meus 11 convertisti planctum meum in gaudium mihi conscidisti saccum meum et circumdedisti me laetitia 12 ut cantet tibi gloria mea et non conpungar Domine Deus meus in aeternum confitebor tibi

31 in finem psalmus David in te Domine speravi non confundar in aeternum in iustitia tua libera me 2 inclina ad me aurem tuam adcelera ut eruas me esto mihi in Deum protectorem et in domum refugii ut salvum me facias 3 quoniam fortitudo mea et refugium meum es tu et propter nomen tuum deduces me et enutries me 4 educes me de laqueo hoc quem absconderunt mihi quoniam tu es protector meus 5 in manus tuas commendabo spiritum meum redemisti me Domine Deus veritatis 6 odisti observantes vanitates supervacue ego autem in Domino speravi 7 exultabo et laetabor in misericordia tua quoniam respexisti humilitatem meam salvasti de necessitatibus animam meam 8 nec conclusisti me in manibus inimici statuisti in loco spatioso pedes meos 9 miserere mei Domine quoniam tribulor conturbatus est in ira oculus meus anima mea et venter meus 10 quoniam defecit in dolore vita mea et anni mei in gemitibus infirmata est in paupertate virtus mea et ossa mea conturbata sunt 11 super omnes inimicos meos factus sum obprobrium et vicinis meis valde et timor notis meis qui videbant me foras fugerunt a me 12 oblivioni datus sum tamquam mortuus a corde factus sum tamquam vas perditum 13 quoniam audivi vituperationem multorum commorantium in circuitu in eo dum convenirent simul adversus me accipere animam meam consiliati sunt 14 ego autem in te speravi Domine dixi Deus meus es tu 15 in manibus tuis sortes meae eripe me de manu inimicorum meorum et a persequentibus me 16 inlustra faciem tuam super servum tuum salvum me fac in misericordia tua 17 Domine ne confundar quoniam invocavi te erubescant impii et deducantur in infernum (Sheol h7585) 18 muta fiant labia dolosa quae loquuntur adversus iustum iniquitatem in superbia et in abusione 19 quam magna multitudo dulcedinis tuae Domine quam abscondisti timentibus te perfecisti eis qui sperant in te in conspectu filiorum hominum 20 abscondes eos in abdito faciei tuae a conturbatione hominum proteges eos in tabernaculo a contradictione linguarum 21 benedictus Dominus quoniam mirificavit misericordiam suam mihi in civitate munita 22 ego autem dixi in excessu mentis meae proiectus sum a facie oculorum tuorum ideo exaudisti vocem orationis meae dum clamarem ad te 23 diligite Dominum omnes sancti eius quoniam veritates requirit Dominus et retribuit abundanter facientibus superbiam 24 viriliter agite et confortetur cor vestrum omnes qui speratis in Domino

32 huic David intellectus beati quorum remissae sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata 2 beatus vir cui non inputabit Dominus peccatum nec est in spiritu eius dolus 3 quoniam tacui inveteraverunt ossa mea dum clamarem tota die 4 quoniam die ac nocte gravata est super me manus tua conversus sum in aerumna mea; dum configitur mihi spina diapsalma 5 delictum meum cognitum tibi; feci et iniustitiam meam non abscondi dixi confitebor adversus me iniustitiam meam Domino et tu remisisti impietatem peccati mei diapsalma 6 pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore oportuno verumtamen in diluvio aquarum multarum ad eum non adproximabunt 7 tu es refugium meum a tribulatione quae circumdedit me exultatio mea erue me a circumdantibus me diapsalma 8 intellectum tibi dabo et instruam te in via hac qua gradieris firmabo super te oculos meos 9 nolite fieri sicut equus et mulus quibus non est intellectus in camo et freno maxillas eorum constringe qui non adproximant ad te 10 multa flagella peccatoris sperantem autem in Domino misericordia

circumdabit 11 laetamini in Domino et exultate iusti et gloriamini omnes recti corde

33 psalmus David exultate iusti in Domino rectos decet laudatio 2 confitemini Domino in cithara in psalterio decem cordarum psallite illi 3 cantate ei canticum novum bene psallite in vociferatione 4 quia rectum est verbum Domini et omnia opera eius in fide 5 diligit misericordiam et iudicium misericordia Domini plena est terra 6 verbo Domini caeli firmati sunt et spiritu oris eius omnis virtus eorum 7 congregans sicut in utre aquas maris ponens in thesauris abyssos 8 timeat Dominum omnis terra ab eo autem commoveantur omnes inhabitantes orbem 9 quoniam ipse dixit et facta sunt ipse mandavit et creata sunt 10 Dominus dissipat consilia gentium reprobat autem cogitationes populorum et reprobat consilia principum 11 consilium autem Domini in aeternum manet cogitationes cordis eius in generatione et generationem 12 beata gens cuius est Dominus Deus eius populus quem elegit in hereditatem sibi 13 de caelo respexit Dominus vidit omnes filios hominum 14 de praeparato habitaculo suo respexit super omnes qui habitant terram 15 qui finxit singillatim corda eorum qui intellegit omnia opera illorum 16 non salvatur rex per multam virtutem et gigans non salvabitur in multitudine virtutis suae 17 fallax equus ad salutem in abundantia autem virtutis suae non salvabitur 18 ecce oculi Domini super metuentes eum qui sperant super misericordia eius 19 ut eruat a morte animas eorum et alat eos in fame 20 anima nostra sustinet Dominum quoniam adiutor et protector noster est 21 quia in eo laetabitur cor nostrum et in nomine sancto eius speravimus 22 fiat misericordia tua Domine super nos quemadmodum speravimus in te

34 David cum inmutavit vultum suum coram Abimelech et dimisit eum et abiit benedicam Dominum in omni tempore semper laus eius in ore meo 2 in Domino laudabitur anima mea audiant mansueti et laetentur 3 magnificate Dominum mecum et exaltemus nomen eius in id ipsum 4 exquisivi Dominum et exaudivit me et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me 5 accedite ad eum et inluminamini et facies vestrae non confundentur 6 iste pauper clamavit et Dominus exaudivit eum et de omnibus tribulationibus eius salvavit eum 7 vallabit angelus Domini in circuitu timentium eum et eripiet eos 8 gustate et videte quoniam suavis est Dominus beatus vir qui sperat in eo 9 timete Dominum omnes sancti eius quoniam non est inopia timentibus eum 10 divites eguerunt et esurierunt inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono diapsalma 11 venite filii audite me timorem Domini docebo vos 12 quis est homo qui vult vitam cupit videre dies bonos 13 prohibe linguam tuam a malo et labia tua ne loquantur dolum 14 deverte a malo et fac bonum inquire pacem et persequere eam 15 oculi Domini super iustos et aures eius in precem eorum 16 facies Domini super facientes mala ut perdat de terra memoriam eorum 17 clamaverunt iusti et Dominus exaudivit et ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos 18 iuxta est Dominus his qui tribulato sunt corde et humiles spiritu salvabit 19 multae tribulationes iustorum et de omnibus his liberavit eos 20 Dominus custodit omnia ossa eorum unum ex his non conteretur 21 mors peccatorum pessima et qui oderunt iustum delinquent 22 redimet Dominus animas servorum suorum et non delinquent omnes qui sperant in eum

35 huic David iudica Domine nocentes me expugna expugnantes me 2 adprehende arma et scutum et exsurge in adiutorium mihi 3 effunde frameam et conclude adversus eos qui persequuntur me dic animae meae salus tua ego sum 4 confundantur et revereantur quaerentes animam meam avertantur retrorsum et confundantur cogitantes mihi mala 5 fiant tamquam pulvis ante faciem venti et angelus Domini coartans eos 6 fiat via illorum tenebrae et lubricum et angelus Domini persequens eos 7 quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui supervacue exprobraverunt animam meam 8 veniat illi laqueus quem ignorat et captio quam abscondit conprehendat eum et in laqueo cadat in ipso 9 anima autem mea exultabit in Domino delectabitur super salutari suo 10 omnia ossa mea dicent Domine quis similis tui eripiens inopem de manu fortiorum eius egenum et pauperem a diripientibus eum 11 surgentes testes iniqui quae ignorabam interrogabant

me 12 retribuebant mihi mala pro bonis sterilitatem animae meae 13 ego autem cum mihi molesti essent induebar cilicio humiliabam in ieiunio animam meam et oratio mea in sinum meum convertetur 14 quasi proximum quasi fratrem nostrum sic conplacebam quasi lugens et contristatus sic humiliabar 15 et adversum me laetati sunt et convenerunt congregata sunt super me flagella et ignoravi 16 dissipati sunt nec conpuncti temptaverunt me subsannaverunt me subsannatione frenduerunt super me dentibus suis 17 Domine quando respicies restitue animam meam a malignitate eorum a leonibus unicam meam 18 confitebor tibi in ecclesia magna in populo gravi laudabo te 19 non supergaudeant mihi qui adversantur mihi inique qui oderunt me gratis et annuunt oculis 20 quoniam mihi quidem pacifice loquebantur et in iracundia terrae loquentes; dolos cogitabant 21 et dilataverunt super me os suum dixerunt euge euge viderunt oculi nostri 22 vidisti Domine ne sileas Domine ne discedas a me 23 exsurge et intende iudicio meo Deus meus et Dominus meus in causam meam 24 iudica me secundum iustitiam tuam Domine Deus meus et non supergaudeant mihi 25 non dicant in cordibus suis euge euge animae nostrae nec dicant devoravimus eum 26 erubescant et revereantur simul qui gratulantur malis meis induantur confusione et reverentia qui magna loquuntur super me 27 exultent et laetentur qui volunt iustitiam meam et dicant semper magnificetur Dominus qui volunt pacem servi eius 28 et lingua mea meditabitur iustitiam tuam tota die laudem tuam

36 in finem servo Domini David dixit iniustus ut delinquat in semet ipso non est timor Dei ante oculos eius 2 quoniam dolose egit in conspectu eius ut inveniatur iniquitas eius ad odium 3 verba oris eius iniquitas et dolus noluit intellegere ut bene ageret 4 iniquitatem meditatus est in cubili suo adstetit omni viae non bonae malitiam autem non odivit 5 Domine in caelo misericordia tua et veritas tua usque ad nubes 6 iustitia tua sicut montes Dei iudicia tua abyssus multa homines et iumenta salvabis Domine 7 quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam Deus filii autem hominum in tegmine alarum tuarum sperabunt 8 inebriabuntur ab ubertate domus tuae et torrente voluntatis tuae potabis eos 9 quoniam apud te fons vitae in lumine tuo videbimus lumen 10 praetende misericordiam tuam scientibus te et iustitiam tuam his qui recto sunt corde 11 non veniat mihi pes superbiae et manus peccatoris non moveat me 12 ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem expulsi sunt nec potuerunt stare

37 ipsi David noli aemulari in malignantibus neque zelaveris facientes iniquitatem 2 quoniam tamquam faenum velociter arescent et quemadmodum holera herbarum cito decident 3 spera in Domino et fac bonitatem et inhabita terram et pasceris in divitiis eius 4 delectare in Domino et dabit tibi petitiones cordis tui 5 revela Domino viam tuam et spera in eum et ipse faciet 6 et educet quasi lumen iustitiam tuam et iudicium tuum tamquam meridiem 7 subditus esto Domino et ora eum noli aemulari in eo qui prosperatur in via sua in homine faciente iniustitias 8 desine ab ira et derelinque furorem noli aemulari ut maligneris 9 quoniam qui malignantur exterminabuntur sustinentes autem Dominum ipsi hereditabunt terram 10 et adhuc pusillum et non erit peccator et quaeres locum eius et non invenies 11 mansueti autem hereditabunt terram et delectabuntur in multitudine pacis 12 observabit peccator iustum et stridebit super eum dentibus suis 13 Dominus autem inridebit eum quia prospicit quoniam veniet dies eius 14 gladium evaginaverunt peccatores intenderunt arcum suum ut decipiant pauperem et inopem ut trucident rectos corde 15 gladius eorum intret in corda ipsorum et arcus ipsorum confringatur 16 melius est modicum iusto super divitias peccatorum multas 17 quoniam brachia peccatorum conterentur confirmat autem iustos Dominus 18 novit Dominus dies inmaculatorum et hereditas eorum in aeternum erit 19 non confundentur in tempore malo et in diebus famis saturabuntur 20 quia peccatores peribunt inimici vero Domini mox honorificati fuerint et exaltati deficientes quemadmodum fumus defecerunt 21 mutuabitur peccator et non solvet iustus autem miseretur et tribuet 22 quia benedicentes ei hereditabunt terram maledicentes autem ei disperibunt 23 apud Dominum gressus hominis dirigentur et viam eius volet 24 cum ceciderit non conlidetur quia Dominus subponit

manum suam 25 iunior fui et senui et non vidi iustum derelictum nec semen eius quaerens panes 26 tota die miseretur et commodat et semen illius in benedictione erit 27 declina a malo et fac bonum et inhabita in saeculum saeculi 28 quia Dominus amat iudicium et non derelinquet sanctos suos in aeternum conservabuntur iniusti punientur et semen impiorum peribit 29 iusti autem hereditabunt terram et inhabitabunt in saeculum saeculi super eam 30 os iusti meditabitur sapientiam et lingua eius loquetur iudicium 31 lex Dei eius in corde ipsius et non subplantabuntur gressus eius 32 considerat peccator iustum et quaerit mortificare eum 33 Dominus autem non derelinquet eum in manus eius nec damnabit eum cum iudicabitur illi 34 expecta Dominum et custodi viam eius et exaltabit te ut hereditate capias terram cum perierint peccatores videbis 35 vidi impium superexaltatum et elevatum sicut cedros Libani 36 et transivi et ecce non erat et quaesivi eum et non est inventus locus eius 37 custodi innocentiam et vide aequitatem quoniam sunt reliquiae homini pacifico 38 iniusti autem disperibunt simul reliquiae impiorum peribunt 39 salus autem iustorum a Domino et protector eorum in tempore tribulationis 40 et adiuvabit eos Dominus et liberabit eos et eruet eos a peccatoribus et salvabit eos quia speraverunt in eo

38 psalmus David in rememorationem de sabbato
Domine ne in furore tuo arguas me neque in ira tua corripias me 2 quoniam sagittae tuae infixae sunt mihi et confirmasti super me manum tuam 3 non est sanitas carni meae a facie irae tuae non est pax ossibus meis a facie peccatorum meorum 4 quoniam iniquitates meae supergressae sunt caput meum sicut onus grave gravatae sunt super me 5 putruerunt et corruptae sunt cicatrices meae a facie insipientiae meae 6 miser factus sum et curvatus sum usque ad finem tota die contristatus ingrediebar 7 quoniam lumbi mei impleti sunt inlusionibus et non est sanitas in carne mea 8 adflictus sum et humiliatus sum nimis rugiebam a gemitu cordis mei 9 Domine ante te omne desiderium meum et gemitus meus a te non est absconditus 10 cor meum conturbatum est dereliquit me virtus mea et lumen oculorum meorum et ipsum non est mecum 11 amici mei et proximi mei adversus me adpropinquaverunt et steterunt et qui iuxta me erant de longe steterunt 12 et vim faciebant qui quaerebant animam meam et qui inquirebant mala mihi locuti sunt vanitates et dolos tota die meditabantur 13 ego autem tamquam surdus non audiebam et sicut mutus non aperiens os suum 14 et factus sum sicut homo non audiens et non habens in ore suo redargutiones 15 quoniam in te Domine speravi tu exaudies Domine Deus meus 16 quia dixi nequando supergaudeant mihi inimici mei et dum commoventur pedes mei super me magna locuti sunt 17 quoniam ego in flagella paratus et dolor meus in conspectu meo semper 18 quoniam iniquitatem meam adnuntiabo et cogitabo pro peccato meo 19 inimici autem mei vivent et firmati sunt super me et multiplicati sunt qui oderunt me inique 20 qui retribuunt mala pro bonis detrahebant mihi quoniam sequebar bonitatem 21 non derelinquas me Domine Deus meus ne discesseris a me 22 intende in adiutorium meum Domine salutis meae

39 in finem Idithun canticum David dixi custodiam
vias meas ut non delinquam in lingua mea posui ori meo custodiam cum consisteret peccator adversum me 2 obmutui et humiliatus sum et silui a bonis et dolor meus renovatus est 3 concaluit cor meum intra me et in meditatione mea exardescet ignis 4 locutus sum in lingua mea notum fac mihi Domine finem meum et numerum dierum meorum quis est ut sciam quid desit mihi 5 ecce mensurabiles posuisti dies meos et substantia mea tamquam nihilum ante te verumtamen universa vanitas omnis homo vivens diapsalma 6 verumtamen in imagine pertransit homo sed et frustra conturbatur thesaurizat et ignorat cui congregabit ea 7 et nunc quae est expectatio mea nonne Dominus et substantia mea apud te est 8 ab omnibus iniquitatibus meis erue me obprobrium insipienti dedisti me 9 obmutui et non aperui os meum quoniam tu fecisti 10 amove a me plagas tuas 11 a fortitudine manus tuae ego defeci in increpationibus propter iniquitatem corripuisti hominem et tabescere fecisti sicut araneam animam eius verumtamen vane conturbatur omnis homo diapsalma 12 exaudi orationem meam Domine et deprecationem meam auribus percipe lacrimas meas ne sileas quoniam

advena sum apud te et peregrinus sicut omnes patres mei 13 remitte mihi ut refrigerer priusquam abeam et amplius non ero

40 in finem David psalmus expectans expectavi Dominum et intendit mihi 2 et exaudivit preces meas et eduxit me de lacu miseriae et de luto fecis et statuit super petram pedes meos et direxit gressus meos 3 et inmisit in os meum canticum novum carmen Deo nostro videbunt multi et timebunt et sperabunt in Domino 4 beatus vir cuius est nomen Domini spes ipsius et non respexit in vanitates et insanias falsas 5 multa fecisti tu Domine Deus meus mirabilia tua et cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi adnuntiavi et locutus sum multiplicati sunt super numerum 6 sacrificium et oblationem noluisti aures autem perfecisti mihi holocaustum et pro peccato non postulasti 7 tunc dixi ecce venio in capite libri scriptum est de me 8 ut facerem voluntatem tuam Deus meus volui et legem tuam in medio cordis mei 9 adnuntiavi iustitiam in ecclesia magna ecce labia mea non prohibebo Domine tu scisti 10 iustitiam tuam non abscondi in corde meo veritatem tuam et salutare tuum dixi non abscondi misericordiam tuam et veritatem tuam a concilio multo 11 tu autem Domine ne longe facias miserationes tuas a me misericordia tua et veritas tua semper susceperunt me 12 quoniam circumdederunt me mala quorum non est numerus conprehenderunt me iniquitates meae et non potui ut viderem multiplicatae sunt super capillos capitis mei et cor meum dereliquit me 13 conplaceat tibi Domine ut eruas me Domine ad adiuvandum me respice 14 confundantur et revereantur simul qui quaerunt animam meam ut auferant eam convertantur retrorsum et revereantur qui volunt mihi mala 15 ferant confestim confusionem suam qui dicunt mihi euge euge 16 exultent et laetentur super te omnes quaerentes te et dicant semper magnificetur Dominus qui diligunt salutare tuum 17 ego autem mendicus sum et pauper Dominus sollicitus est mei adiutor meus et protector meus tu es Deus meus ne tardaveris

41 in finem psalmus David beatus qui intellegit super egenum et pauperem in die mala liberabit eum Dominus 2 Dominus conservet eum et vivificet eum et beatum faciat eum in terra et non tradat eum in animam inimicorum eius 3 Dominus opem ferat illi super lectum doloris eius universum stratum eius versasti in infirmitate eius 4 ego dixi Domine miserere mei sana animam meam quoniam peccavi tibi 5 inimici mei dixerunt mala mihi quando morietur et peribit nomen eius 6 et si ingrediebatur ut videret vane loquebatur cor eius congregavit iniquitatem sibi egrediebatur foras et loquebatur 7 in id ipsum adversum me susurrabant omnes inimici mei adversus me cogitabant mala mihi 8 verbum iniquum constituerunt adversus me numquid qui dormit non adiciet ut resurgat 9 etenim homo pacis meae in quo speravi qui edebat panes meos magnificavit super me subplantationem 10 tu autem Domine miserere mei et resuscita me et retribuam eis 11 in hoc cognovi quoniam voluisti me quoniam non gaudebit inimicus meus super me 12 me autem propter innocentiam suscepisti et confirmasti me in conspectu tuo in aeternum 13 benedictus Dominus Deus Israhel a saeculo et in saeculum fiat fiat

42 in finem in intellectum filiis Core quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum ita desiderat anima mea ad te Deus 2 sitivit anima mea ad Deum fortem vivum quando veniam et parebo ante faciem Dei 3 fuerunt mihi lacrimae meae panis die ac nocte dum dicitur mihi cotidie ubi est Deus tuus 4 haec recordatus sum et effudi in me animam meam quoniam transibo in loco tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei in voce exultationis et confessionis sonus epulantis 5 quare tristis es anima mea et quare conturbas me spera in Deo quoniam confitebor illi salutare vultus mei 6 Deus meus ad me ipsum anima mea conturbata est propterea memor ero tui de terra Iordanis et Hermoniim a monte modico 7 abyssus ad; abyssum invocat in voce cataractarum tuarum omnia excelsa tua et fluctus tui super me transierunt 8 in die mandavit Dominus misericordiam suam et nocte canticum eius apud me oratio Deo vitae meae 9 dicam Deo susceptor meus es quare oblitus es mei quare contristatus incedo dum adfligit me inimicus 10 dum confringuntur ossa mea exprobraverunt mihi qui tribulant me dum dicunt mihi per singulos dies ubi est Deus tuus 11 quare

tristis es anima mea et quare conturbas me spera in Deum quoniam adhuc; confitebor illi salutare vultus mei et; Deus meus

43 psalmus David iudica me Deus et discerne causam meam de gente non sancta ab homine iniquo et doloso erue me **2** quia tu es Deus fortitudo mea quare me reppulisti quare tristis incedo dum adfligit me inimicus **3** emitte lucem tuam et veritatem tuam ipsa me deduxerunt et adduxerunt in montem sanctum tuum et in tabernacula tua **4** et introibo ad altare Dei ad Deum qui laetificat iuventutem meam confitebor tibi in cithara Deus Deus meus **5** quare tristis es anima mea et quare conturbas me spera in Deum quoniam adhuc; confitebor illi salutare vultus mei et; Deus meus

44 in finem filiis Core ad intellectum **2** Deus auribus nostris audivimus patres nostri adnuntiaverunt nobis opus quod operatus es in diebus eorum in diebus antiquis **3** manus tua gentes disperdit et plantasti eos adflixisti populos et expulisti eos **4** nec enim in gladio suo possederunt terram et brachium eorum non salvavit eos sed dextera tua et brachium tuum et inluminatio faciei tuae quoniam conplacuisti in eis **5** tu es ipse rex meus et Deus meus qui mandas salutes Iacob **6** in te inimicos nostros ventilabimus cornu et in nomine tuo spernemus insurgentes in nobis **7** non enim in arcu meo sperabo et gladius meus non salvabit me **8** salvasti enim nos de adfligentibus nos et odientes nos confudisti **9** in Deo laudabimur tota die et in nomine tuo confitebimur in saeculum diapsalma **10** nunc autem reppulisti et confudisti nos et non egredieris in virtutibus nostris **11** avertisti nos retrorsum post inimicos nostros et qui oderunt nos diripiebant sibi **12** dedisti nos tamquam oves escarum et in gentibus dispersisti nos **13** vendidisti populum tuum sine pretio et non fuit multitudo in commutationibus nostris **14** posuisti nos obprobrium vicinis nostris subsannationem et derisum his qui in circuitu nostro **15** posuisti nos in similitudinem gentibus commotionem capitis in populis **16** tota die verecundia mea contra me est et confusio faciei meae cooperuit me **17** a voce exprobrantis et obloquentis a facie inimici et persequentis **18** haec omnia venerunt super nos nec obliti sumus te et inique non egimus in testamento tuo **19** et non recessit retrorsum cor nostrum et declinasti semitas nostras a via tua **20** quoniam humiliasti nos in loco adflictionis et cooperuit nos umbra mortis **21** si obliti sumus nomen Dei nostri et si expandimus manus nostras ad deum alienum **22** nonne Deus requiret ista ipse enim novit abscondita cordis quoniam propter te mortificamur omni die aestimati sumus sicut oves occisionis **23** exsurge quare dormis Domine exsurge et ne repellas in finem **24** quare faciem tuam avertis oblivisceris inopiae nostrae et tribulationis nostrae **25** quoniam humiliata est in pulvere anima nostra conglutinatus est in terra venter noster **26** exsurge adiuva nos et redime nos propter nomen tuum

45 in finem pro his qui commutabuntur filiis Core ad intellectum canticum pro dilecto eructavit cor meum verbum bonum dico ego opera mea regi lingua mea calamus scribae velociter scribentis **2** speciosus forma prae filiis hominum diffusa est gratia in labiis tuis propterea benedixit te Deus in aeternum **3** accingere gladio tuo super femur tuum potentissime **4** specie tua et pulchritudine tua et intende prospere procede et regna propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam et deducet te mirabiliter dextera tua **5** sagittae tuae acutae populi sub te cadent in corde inimicorum regis **6** sedis tua Deus in saeculum saeculi virga directionis virga regni tui **7** dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem propterea unxit te Deus Deus tuus oleo laetitiae prae consortibus tuis **8** murra et gutta et cassia a vestimentis tuis a domibus eburneis ex quibus delectaverunt te **9** filiae regum in honore tuo adstetit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate **10** audi filia et vide et inclina aurem tuam et obliviscere populum tuum et domum patris tui **11** et concupiscet rex decorem tuum quoniam ipse est dominus tuus et adorabunt eum **12** et; filiae Tyri in muneribus vultum tuum deprecabuntur divites plebis **13** omnis gloria eius filiae regis ab intus in fimbriis aureis **14** circumamicta varietatibus adducentur regi virgines post eam proximae eius adferentur tibi **15** adferentur in laetitia et exultatione adducentur in templum regis **16** pro patribus tuis nati sunt tibi filii constitues eos principes super omnem terram **17** memor ero nominis tui in omni generatione et

generatione propterea populi confitebuntur tibi in aeternum et in saeculum saeculi

46 in finem pro filiis Core pro arcanis psalmus Deus noster refugium et virtus adiutor in tribulationibus quae invenerunt nos nimis **2** propterea non timebimus dum turbabitur terra et transferentur montes in cor maris **3** sonaverunt et turbatae sunt aquae eorum conturbati sunt montes in fortitudine eius diapsalma **4** fluminis impetus laetificat civitatem Dei sanctificavit tabernaculum suum Altissimus **5** Deus in medio eius non commovebitur adiuvabit eam Deus mane diluculo **6** conturbatae sunt gentes inclinata sunt regna dedit vocem suam mota est terra **7** Dominus virtutum nobiscum susceptor noster Deus Iacob diapsalma **8** venite et videte opera Domini quae posuit prodigia super terram **9** auferens bella usque ad finem terrae arcum conteret et confringet arma et scuta conburet in igne **10** vacate et videte quoniam ego sum Deus exaltabor in gentibus exaltabor in terra **11** Dominus virtutum nobiscum susceptor noster Deus Iacob

47 in finem pro filiis Core psalmus omnes gentes plaudite manibus iubilate Deo in voce exultationis **2** quoniam Dominus excelsus terribilis rex magnus super omnem terram **3** subiecit populos nobis et gentes sub pedibus nostris **4** elegit nobis hereditatem suam speciem Iacob quam dilexit diapsalma **5** ascendit Deus in iubilo Dominus in voce tubae **6** psallite Deo nostro psallite psallite regi nostro psallite **7** quoniam rex omnis terrae Deus psallite sapienter **8** regnavit Deus super gentes Deus sedit super sedem sanctam suam **9** principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham quoniam Dei fortes terrae vehementer elevati sunt

48 canticum psalmi filiis Core secunda sabbati magnus Dominus et laudabilis nimis in civitate Dei nostri in monte sancto eius **2** fundatur exultatione universae terrae montes Sion latera aquilonis civitas regis magni **3** Deus in domibus eius cognoscitur cum suscipiet eam **4** quoniam ecce reges congregati sunt convenerunt in unum **5** ipsi videntes sic admirati sunt conturbati sunt commoti sunt **6** tremor adprehendit eos ibi dolores ut parturientis **7** in spiritu vehementi conteres naves Tharsis **8** sicut audivimus sic vidimus in civitate Domini virtutum in civitate Dei nostri Deus fundavit eam in aeternum diapsalma **9** suscepimus Deus misericordiam tuam in medio templi tui **10** secundum nomen tuum Deus sic et laus tua in fines terrae iustitia plena est dextera tua **11** laetetur mons Sion exultent filiae Iudaeae propter iudicia tua Domine **12** circumdate Sion et conplectimini eam narrate in turribus eius **13** ponite corda vestra in virtute eius et distribuite domus eius ut enarretis in progeniem alteram **14** quoniam hic est Deus Deus noster in aeternum et in saeculum saeculi ipse reget nos in saecula

49 in finem filiis Core psalmus audite haec omnes gentes auribus percipite omnes qui habitatis orbem **2** quique terriginae et filii hominum in unum dives et pauper **3** os meum loquetur sapientiam et meditatio cordis mei prudentiam **4** inclinabo in parabolam aurem meam aperiam in psalterio propositionem meam **5** cur timebo in die malo iniquitas calcanei mei circumdabit me **6** qui confidunt in virtute sua et in multitudine divitiarum suarum gloriantur **7** frater non redimit redimet homo non dabit Deo placationem suam **8** et pretium redemptionis animae suae et laboravit in aeternum **9** et vivet adhuc; in finem **10** non videbit interitum cum viderit sapientes morientes simul insipiens et stultus peribunt et relinquent alienis divitias suas **11** et sepulchra eorum domus illorum in aeternum tabernacula eorum in progeniem et progeniem vocaverunt nomina sua in terris suis **12** et homo cum in honore esset non intellexit conparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis **13** haec via illorum scandalum ipsis et postea in ore suo conplacebunt diapsalma **14** sicut oves in inferno positi sunt mors depascet eos et dominabuntur eorum iusti in matutino et auxilium eorum veterescet in inferno a gloria eorum **(Sheol h7585)** **15** verumtamen Deus redimet animam meam de manu inferi cum acceperit me diapsalma **(Sheol h7585)** **16** ne timueris cum dives factus fuerit homo et cum multiplicata fuerit gloria domus eius **17** quoniam cum interierit non sumet omnia neque descendet cum eo pone; gloria eius **18** quia anima eius in vita ipsius benedicetur confitebitur tibi cum benefeceris ei **19**

introibit usque in progenies patrum suorum usque in aeternum non videbit lumen **20** homo in honore cum esset non intellexit conparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis

50 psalmus Asaph Deus deorum Dominus locutus est et vocavit terram a solis ortu usque ad occasum **2** ex Sion species decoris eius **3** Deus manifeste veniet Deus noster et non silebit ignis in conspectu eius exardescet et in circuitu eius tempestas valida **4** advocabit caelum desursum et terram discernere populum suum **5** congregate illi sanctos eius qui ordinant testamentum eius super sacrificia **6** et adnuntiabunt caeli iustitiam eius quoniam Deus iudex est diapsalma **7** audi populus meus et loquar tibi Israhel et testificabor tibi Deus Deus tuus ego sum **8** non in sacrificiis tuis arguam te holocausta autem tua in conspectu meo sunt semper **9** non accipiam de domo tua vitulos neque de gregibus tuis hircos **10** quoniam meae sunt omnes ferae silvarum iumenta in montibus et boves **11** cognovi omnia volatilia caeli et pulchritudo agri mecum est **12** si esuriero non dicam tibi meus est enim orbis terrae et plenitudo eius **13** numquid manducabo carnes taurorum aut sanguinem hircorum potabo **14** immola Deo sacrificium laudis et redde Altissimo vota tua **15** et invoca me in die tribulationis et eruam te et honorificabis me diapsalma **16** peccatori autem dixit Deus quare tu enarras iustitias meas et adsumis testamentum meum per os tuum **17** tu vero odisti disciplinam et proiecisti sermones meos retrorsum **18** si videbas furem currebas cum eo et cum adulteris portionem tuam ponebas **19** os tuum abundavit malitia et lingua tua concinnabat dolos **20** sedens adversus fratrem tuum loquebaris et adversus filium matris tuae ponebas scandalum **21** haec fecisti et tacui existimasti inique quod ero tui similis arguam te et statuam contra faciem tuam **22** intellegite nunc haec qui obliviscimini Deum nequando rapiat et non sit qui eripiat **23** sacrificium laudis honorificabit me et illic iter quod ostendam illi salutare Dei

51 in finem psalmus David cum venit ad eum Nathan propheta quando intravit ad Bethsabee miserere mei Deus secundum magnam misericordiam tuam et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam **2** amplius lava me ab iniquitate mea et a peccato meo munda me **3** quoniam iniquitatem meam ego cognosco et peccatum meum contra me est semper **4** tibi soli peccavi et malum coram te feci ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris **5** ecce enim in iniquitatibus conceptus sum et in peccatis concepit me mater mea **6** ecce enim veritatem dilexisti incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi **7** asperges me hysopo et mundabor lavabis me et super nivem dealbabor **8** auditui meo dabis gaudium et laetitiam exultabunt ossa humiliata **9** averte faciem tuam a peccatis meis et omnes iniquitates meas dele **10** cor mundum crea in me Deus et spiritum rectum innova in visceribus meis **11** ne proicias me a facie tua et spiritum sanctum tuum ne auferas a me **12** redde mihi laetitiam salutaris tui et spiritu principali confirma me **13** docebo iniquos vias tuas et impii ad te convertentur **14** libera me de sanguinibus Deus Deus salutis meae exultabit lingua mea iustitiam tuam **15** Domine labia mea aperies et os meum adnuntiabit laudem tuam **16** quoniam si voluisses sacrificium dedissem utique holocaustis non delectaberis **17** sacrificium Deo spiritus contribulatus cor contritum et humiliatum Deus non spernet **18** benigne fac Domine in bona voluntate tua Sion et aedificentur muri Hierusalem **19** tunc acceptabis sacrificium iustitiae oblationes et holocausta tunc inponent super altare tuum vitulos

52 in finem intellectus David cum venit Doec Idumeus et adnuntiavit Saul et dixit venit David in domo Achimelech quid gloriatur in malitia qui potens est iniquitate **2** tota die iniustitiam cogitavit lingua tua sicut novacula acuta fecisti dolum **3** dilexisti malitiam super benignitatem iniquitatem magis quam loqui aequitatem diapsalma **4** dilexisti omnia verba praecipitationis linguam dolosam **5** propterea Deus destruet te in finem evellet te et emigrabit te de tabernaculo et radicem tuam de terra viventium diapsalma **6** videbunt iusti et timebunt et super eum ridebunt et dicent **7** ecce homo qui non posuit Deum adiutorem suum sed speravit in multitudine divitiarum suarum et praevaluit in vanitate sua **8** ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei speravi in misericordia Dei in aeternum et in saeculum saeculi **9**

confitebor tibi in saeculum quia fecisti et expectabo nomen tuum quoniam bonum in conspectu sanctorum tuorum

53 in finem pro Melech intellegentiae David dixit insipiens in corde suo non est Deus corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus non est qui faciat bonum **2** Deus de caelo prospexit in filios hominum ut videat si est intellegens aut requirens Deum **3** omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt non est qui faciat bonum non est usque ad unum **4** nonne scient omnes qui operantur iniquitatem qui devorant plebem meam ut cibum panis **5** Deum non invocaverunt illic trepidabunt timore ubi non fuit timor quoniam Deus dissipavit ossa eorum qui hominibus placent confusi sunt quoniam Deus sprevit eos **6** quis dabit ex Sion salutare Israhel dum convertit Deus captivitatem plebis suae exultabit Iacob et laetabitur Israhel

54 in finem in carminibus intellectus David cum venissent Ziphei et dixissent ad Saul nonne David absconditus est apud nos Deus in nomine tuo salvum me fac et in virtute tua iudica me **2** Deus exaudi orationem meam auribus percipe verba oris mei **3** quoniam alieni insurrexerunt adversum me et fortes quaesierunt animam meam non proposuerunt Deum ante conspectum suum diapsalma **4** ecce enim Deus adiuvat me Dominus susceptor animae meae **5** avertet mala inimicis meis in veritate tua disperde illos **6** voluntarie sacrificabo tibi confitebor nomini tuo Domine quoniam bonum **7** quoniam ex omni tribulatione eripuisti me et super inimicos meos despexit oculus meus

55 in finem in carminibus intellectus David exaudi Deus orationem meam et ne despexeris deprecationem meam **2** intende mihi et exaudi me contristatus sum in exercitatione mea et conturbatus sum **3** a voce inimici et a tribulatione peccatoris quoniam declinaverunt in me iniquitatem et in ira molesti erant mihi **4** cor meum conturbatum est in me et formido mortis cecidit super me **5** timor et tremor venit super me et contexit me tenebra **6** et dixi quis dabit mihi pinnas sicut columbae et volabo et requiescam **7** ecce elongavi fugiens et mansi in solitudine diapsalma **8** expectabam eum qui salvum me fecit a pusillanimitate spiritus et a tempestate **9** praecipita Domine divide linguas eorum quoniam vidi iniquitatem et contradictionem in civitate **10** die et nocte circumdabit eam super muros eius et iniquitas et labor in medio eius **11** et iniustitia et non defecit de plateis eius usura et dolus **12** quoniam si inimicus maledixisset mihi sustinuissem utique et si is qui oderat me super me magna locutus fuisset abscondissem me forsitan ab eo **13** tu vero homo unianimis dux meus et notus meus **14** qui simul mecum dulces capiebas cibos in domo Dei ambulavimus cum consensu **15** veniat mors super illos et descendant in infernum viventes quoniam nequitiae in habitaculis eorum in medio eorum **(Sheol h7585)** **16** ego autem ad Deum clamavi et Dominus salvabit me **17** vespere et mane et meridie narrabo et adnuntiabo et exaudiet vocem meam **18** redimet in pace animam meam ab his qui adpropinquant mihi quoniam inter multos erant mecum **19** exaudiet Deus et humiliabit illos qui est ante saecula diapsalma non enim est illis commutatio et non timuerunt Deum **20** extendit manum suam in retribuendo contaminaverunt testamentum eius **21** divisi sunt ab ira vultus eius et adpropinquavit cor illius molliti sunt sermones eius super oleum et ipsi sunt iacula **22** iacta super Dominum curam tuam et ipse te enutriet non dabit in aeternum fluctuationem iusto **23** tu vero Deus deduces eos in puteum interitus viri sanguinum et doli non dimidiabunt dies suos ego autem sperabo in te Domine

56 in finem pro populo qui a sanctis longe factus est David in tituli inscriptione cum tenuerunt eum Allophili in Geth miserere mei Deus quoniam conculcavit me homo tota die inpugnans tribulavit me **2** conculcaverunt me inimici mei tota die quoniam multi bellantes adversum me **3** ab altitudine diei timebo ego vero in te sperabo **4** in Deo laudabo sermones meos in Deo speravi non timebo quid faciat mihi caro **5** tota die verba mea execrabantur adversum me omnia consilia eorum in malum **6** inhabitabunt et abscondent ipsi calcaneum meum observabunt sicut sustinuerunt animam meam **7** pro nihilo salvos facies illos in ira populos confringes Deus **8** vitam meam adnuntiavi tibi posuisti lacrimas meas in conspectu

tuo sicut et in promissione tua 9 tunc convertentur inimici mei retrorsum in quacumque die invocavero te ecce cognovi quoniam Deus meus es 10 in Deo laudabo verbum in Domino laudabo sermonem 11 in Deo speravi non timebo quid faciat mihi homo 12 in me sunt Deus vota tua; quae reddam laudationes tibi 13 quoniam eripuisti animam meam de morte et pedes meos de lapsu ut placeam coram Deo in lumine viventium

57 in finem ne disperdas David in tituli inscriptione cum fugeret a facie Saul in spelunca miserere mei Deus miserere mei quoniam in te confidit anima mea et in umbra alarum tuarum sperabo donec transeat iniquitas 2 clamabo ad Deum altissimum Deum qui benefecit mihi 3 misit de caelo et liberavit me dedit in obprobrium conculcantes me diapsalma misit Deus misericordiam suam et veritatem suam 4 et eripuit animam meam de medio catulorum leonum dormivi conturbatus filii hominum dentes eorum arma et sagittae et lingua eorum gladius acutus 5 exaltare super caelos Deus et in omnem terram gloria tua 6 laqueum paraverunt pedibus meis et incurvaverunt animam meam foderunt ante faciem meam foveam et inciderunt in eam diapsalma 7 paratum cor meum Deus paratum cor meum cantabo et psalmum dicam 8 exsurge gloria mea exsurge psalterium et cithara exsurgam diluculo 9 confitebor tibi in populis Domine psalmum dicam tibi in gentibus 10 quoniam magnificata est usque ad caelos misericordia tua et usque ad nubes veritas tua 11 exaltare super caelos Deus et super omnem terram gloria tua

58 in finem ne disperdas David in tituli inscriptione si vere utique iustitiam loquimini recta iudicate filii hominum 2 etenim in corde iniquitates operamini in terra iniustitiam manus vestrae concinnant 3 alienati sunt peccatores a vulva erraverunt ab utero locuti sunt falsa 4 furor illis secundum similitudinem serpentis sicut aspidis surdae et obturantis aures suas 5 quae non exaudiet vocem incantantium et venefici incantantis sapienter 6 Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum molas leonum confringet Dominus 7 ad nihilum devenient tamquam aqua decurrens intendit arcum suum donec infirmentur 8 sicut cera quae fluit auferentur supercecidit ignis et non viderunt solem 9 priusquam intellegerent spinae vestrae ramnum sicut viventes sicut in ira absorbet vos 10 laetabitur iustus cum viderit vindictam manus suas lavabit in sanguine peccatoris 11 et dicet homo si utique est fructus iusto utique est Deus iudicans eos in terra

59 in finem ne disperdas David in tituli inscriptione quando misit Saul et custodivit domum eius ut interficeret eum eripe me de inimicis meis Deus et ab insurgentibus in me libera me 2 eripe me de operantibus iniquitatem et de viris sanguinum salva me 3 quia ecce ceperunt animam meam inruerunt in me fortes 4 neque iniquitas mea neque peccatum meum Domine sine iniquitate cucurri et direxi 5 exsurge in occursum meum et vide et tu Domine Deus virtutum Deus Israhel intende ad visitandas omnes gentes non miserearis omnibus qui operantur iniquitatem diapsalma 6 convertentur ad vesperam et famem patientur ut canes et circuibunt civitatem 7 ecce loquentur in ore suo et gladius in labiis eorum quoniam quis audivit 8 et tu Domine deridebis eos ad nihilum deduces omnes gentes 9 fortitudinem meam ad te custodiam quia Deus susceptor meus 10 Deus meus voluntas eius praeveniet me 11 Deus ostendet mihi super inimicos meos ne occidas eos nequando obliviscantur populi mei disperge illos in virtute tua et depone eos protector meus Domine 12 delictum oris eorum sermonem labiorum ipsorum et conprehendantur in superbia sua et de execratione et mendacio adnuntiabuntur 13 in consummatione in ira consummationis et non erunt et scient quia Deus dominatur Iacob finium terrae diapsalma 14 convertentur ad vesperam et famem patientur ut canes et circuibunt civitatem 15 ipsi dispergentur ad manducandum si vero non fuerint saturati et murmurabunt 16 ego autem cantabo fortitudinem tuam et exultabo mane misericordiam tuam quia factus es susceptor meus et refugium meum in die tribulationis meae 17 adiutor meus tibi psallam quia Deus susceptor meus es Deus meus misericordia mea

60 in finem his qui inmutabuntur in tituli inscriptione David in doctrina cum succendit Syriam Mesopotamiam et Syriam Soba et convertit Ioab et percussit vallem Salinarum duodecim milia Deus reppulisti nos et destruxisti nos iratus es et

misertus es nobis 2 commovisti terram et turbasti eam sana contritiones eius quia commota est 3 ostendisti populo tuo dura potasti nos vino conpunctionis 4 dedisti metuentibus te significationem ut fugiant a facie arcus diapsalma ut liberentur dilecti tui 5 salvum fac dextera tua et exaudi me 6 Deus locutus est in sancto suo laetabor et partibor Sicima et convallem tabernaculorum metibor 7 meus est Galaad et meus est Manasses et Effraim fortitudo capitis mei Iuda rex meus 8 Moab olla spei meae in Idumeam extendam calciamentum meum mihi alienigenae subditi sunt 9 quis deducet me in civitatem munitam quis deducet me usque in Idumeam 10 nonne tu Deus qui reppulisti nos et non egredieris Deus in virtutibus nostris 11 da nobis auxilium de tribulatione et vana salus hominis 12 in Deo faciemus virtutem et ipse ad nihilum deducet tribulantes nos

61 in finem in hymnis David exaudi Deus deprecationem meam intende orationi meae 2 a finibus terrae ad te clamavi dum anxiaretur cor meum in petra exaltasti me deduxisti me 3 quia factus es spes mea turris fortitudinis a facie inimici 4 inhabitabo in tabernaculo tuo in saecula protegar in velamento alarum tuarum diapsalma 5 quoniam tu Deus meus exaudisti orationem meam dedisti hereditatem timentibus nomen tuum 6 dies super dies regis adicies annos eius usque in diem generationis et generationis 7 permanet in aeternum in conspectu Dei misericordiam et veritatem quis requiret eius 8 sic psalmum dicam nomini tuo in saeculum saeculi ut reddam vota mea de die in diem

62 in finem pro Idithun psalmus David nonne Deo subiecta erit anima mea ab ipso enim salutare meum 2 nam et ipse Deus meus et salutaris meus susceptor meus non movebor amplius 3 quousque inruitis in hominem interficitis universi vos tamquam parieti inclinato et maceriae depulsae 4 verumtamen pretium meum cogitaverunt repellere cucurri in siti ore suo benedicebant et corde suo maledicebant diapsalma 5 verumtamen Deo subiecta esto anima mea quoniam ab ipso patientia mea 6 quia ipse Deus meus et salvator meus adiutor meus non emigrabo 7 in Deo salutare meum et gloria mea Deus auxilii mei et spes mea in Deo est 8 sperate in eo omnis congregatio populi effundite coram illo corda vestra Deus adiutor noster in aeternum 9 verumtamen vani filii hominum mendaces filii hominum in stateris ut decipiant ipsi de vanitate in id ipsum 10 nolite sperare in iniquitate et rapinas nolite concupiscere divitiae si affluant nolite cor adponere 11 semel locutus est Deus duo haec audivi quia potestas Dei 12 et tibi Domine misericordia quia tu reddes unicuique iuxta opera sua

63 psalmus David cum esset in deserto Iudaeae Deus Deus meus ad te de luce vigilo sitivit in te anima mea quam multipliciter tibi caro mea 2 in terra deserta et invia et inaquosa sic in sancto apparui tibi ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam 3 quoniam melior est misericordia tua super vitas labia mea laudabunt te 4 sic benedicam te in vita mea in nomine tuo levabo manus meas 5 sicut adipe et pinguidine repleatur anima mea et labia exultationis laudabit os meum 6 si memor fui tui super stratum meum in matutinis meditabar in te 7 quia fuisti adiutor meus et in velamento alarum tuarum exultabo 8 adhesit anima mea post te me suscepit dextera tua 9 ipsi vero in vanum quaesierunt animam meam introibunt in inferiora terrae 10 tradentur in manus gladii partes vulpium erunt 11 rex vero laetabitur in Deo laudabitur omnis qui iurat in eo quia obstructum est os loquentium iniqua

64 in finem psalmus David exaudi Deus orationem meam cum deprecor a timore inimici eripe animam meam 2 protexisti me a conventu malignantium a multitudine operantium iniquitatem 3 quia exacuerunt ut gladium linguas suas intenderunt arcum rem amaram 4 ut sagittent in occultis inmaculatum 5 subito sagittabunt eum et non timebunt firmaverunt sibi sermonem nequam narraverunt ut absconderent laqueos dixerunt quis videbit eos 6 scrutati sunt iniquitates defecerunt scrutantes scrutinio accedet homo et cor altum 7 et exaltabitur Deus sagittae parvulorum factae sunt plagae eorum 8 et infirmatae sunt contra eos linguae eorum conturbati sunt omnes qui videbant eos 9 et timuit omnis homo et adnuntiaverunt opera Dei et facta eius intellexerunt 10 laetabitur iustus in Domino et sperabit in eo et laudabuntur omnes recti corde

65 in finem psalmus David canticum; Hieremiae et Aggei de verbo peregrinationis quando incipiebant proficisci te decet hymnus Deus in Sion et tibi reddetur votum in Hierusalem **2** exaudi orationem ad te omnis caro veniet **3** verba iniquorum praevaluerunt super nos et impietatibus nostris tu propitiaberis **4** beatus quem elegisti et adsumpsisti inhabitabit in atriis tuis replebimur in bonis domus tuae sanctum est templum tuum **5** mirabile in aequitate exaudi nos Deus salutaris noster spes omnium finium terrae et in mari longe **6** praeparans montes in virtute tua accinctus potentia **7** qui conturbas profundum maris sonum fluctuum eius turbabuntur gentes **8** et timebunt qui inhabitant terminos a signis tuis exitus matutini et vespere delectabis **9** visitasti terram et inebriasti eam multiplicasti locupletare eam flumen Dei repletum est aquis parasti cibum illorum quoniam ita est praeparatio eius **10** rivos eius inebria multiplica genimina eius in stillicidiis eius laetabitur germinans **11** benedices coronae anni benignitatis tuae et campi tui replebuntur ubertate **12** pinguescent speciosa deserti et exultatione colles accingentur **13** induti sunt arietes ovium et valles abundabunt frumento clamabunt etenim hymnum dicent

66 in finem canticum psalmi resurrectionis iubilate Deo omnis terra **2** psalmum dicite nomini eius date gloriam laudi eius **3** dicite Deo quam terribilia sunt opera tua Domine in multitudine virtutis tuae mentientur tibi inimici tui **4** omnis terra adorent te et psallant tibi psalmum dicant nomini tuo diapsalma **5** venite et videte opera Dei terribilis in consiliis super filios hominum **6** qui convertit mare in aridam in flumine pertransibunt pede ibi laetabimur in ipso **7** qui dominatur in virtute sua in aeternum oculi eius super gentes respiciunt qui exasperant non exaltentur in semet ipsis diapsalma **8** benedicite gentes Deum nostrum et auditam facite vocem laudis eius **9** qui posuit animam meam ad vitam et non dedit in commotionem pedes meos **10** quoniam probasti nos Deus igne nos examinasti sicut examinatur argentum **11** induxisti nos in laqueum posuisti tribulationes in dorso nostro **12** inposuisti homines super capita nostra transivimus per ignem et aquam et eduxisti nos in refrigerium **13** introibo in domum tuam in holocaustis reddam tibi vota mea **14** quae distinxerunt labia mea et locutum est os meum in tribulatione mea **15** holocausta medullata offeram tibi cum incensu arietum offeram tibi boves cum hircis diapsalma **16** venite audite et narrabo omnes qui timetis Deum quanta fecit animae meae **17** ad ipsum ore meo clamavi et exaltavi sub lingua mea **18** iniquitatem si aspexi in corde meo non exaudiat Dominus **19** propterea exaudivit Deus adtendit voci deprecationis meae **20** benedictus Deus qui non amovit orationem meam et misericordiam suam a me

67 in finem in hymnis psalmus cantici Deus misereatur nostri et benedicat nobis inluminet vultum suum super nos et misereatur nostri diapsalma **2** ut cognoscamus in terra viam tuam in omnibus gentibus salutare tuum **3** confiteantur tibi populi Deus confiteantur tibi populi omnes **4** laetentur et exultent gentes quoniam iudicas populos in aequitate et gentes in terra diriges diapsalma **5** confiteantur tibi populi Deus confiteantur tibi populi omnes **6** terra dedit fructum suum benedicat nos Deus Deus noster **7** benedicat nos Deus et metuant eum omnes fines terrae

68 in finem David psalmus cantici exsurgat Deus et dissipentur inimici eius et fugiant qui oderunt eum a facie eius **2** sicut deficit fumus deficiant sicut fluit cera a facie ignis sic pereant peccatores a facie Dei **3** et iusti epulentur exultent in conspectu Dei delectentur in laetitia **4** cantate Deo psalmum dicite nomini eius iter facite ei qui ascendit super occasum Dominus nomen illi et exultate in conspectu eius turbabuntur a facie eius **5** patris orfanorum et iudicis viduarum Deus in loco sancto suo **6** Deus inhabitare facit unius moris in domo qui educit vinctos in fortitudine similiter eos qui exasperant qui habitant in sepulchris **7** Deus cum egredereris in conspectu populi tui cum pertransieris in deserto diapsalma **8** terra mota est etenim caeli distillaverunt a facie Dei Sinai a facie Dei Israhel **9** pluviam voluntariam segregabis Deus hereditati tuae et infirmata est tu vero perfecisti eam **10** animalia tua habitant in ea parasti in dulcedine tua pauperi Deus **11** Dominus dabit verbum evangelizantibus virtute multa **12** rex virtutum dilecti

dilecti; et speciei domus dividere spolia 13 si dormiatis inter medios cleros pinnae columbae deargentatae et posteriora dorsi eius in pallore auri 14 dum discernit Caelestis reges super eam nive dealbabuntur in Selmon 15 mons Dei mons pinguis mons coagulatus mons pinguis 16 ut quid suspicamini montes coagulatos mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo etenim Dominus habitabit in finem 17 currus Dei decem milibus multiplex milia laetantium Dominus in eis in Sina in sancto 18 ascendisti in altum cepisti captivitatem accepisti dona in hominibus etenim non credentes inhabitare Dominum Deus 19 benedictus Dominus die cotidie prosperum iter faciet nobis Deus salutarium nostrorum diapsalma 20 Deus noster Deus salvos faciendi et Domini Domini exitus mortis 21 verumtamen Deus confringet capita inimicorum suorum verticem capilli perambulantium in delictis suis 22 dixit Dominus ex Basan convertam convertam in profundis maris 23 ut intinguatur pes tuus in sanguine lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso 24 viderunt ingressus tui Deus ingressus Dei mei regis mei qui est in sancto 25 praevenerunt principes coniuncti psallentibus in medio iuvencularum tympanistriarum 26 in ecclesiis benedicite Deum Dominum de fontibus Israhel 27 ibi Beniamin adulescentulus in mentis excessu principes Iuda duces eorum principes Zabulon principes Nepthali 28 manda Deus virtutem tuam confirma Deus hoc quod operatus es nobis 29 a templo tuo in Hierusalem tibi adferent reges munera 30 increpa feras harundinis congregatio taurorum in vaccis populorum ut excludant eos qui probati sunt argento dissipa gentes quae bella volunt 31 venient legati ex Aegypto Aethiopia praeveniet manus eius Deo 32 regna terrae cantate Deo psallite Domino diapsalma psallite Deo 33 qui ascendit super caelum caeli ad orientem ecce dabit voci suae vocem virtutis 34 date gloriam Deo super Israhel magnificentia eius et virtus eius in nubibus 35 mirabilis Deus in sanctis suis Deus Israhel ipse dabit virtutem et fortitudinem plebi suae benedictus Deus

69 in finem pro his qui commutabuntur David salvum me fac Deus quoniam intraverunt aquae usque ad animam meam 2 infixus sum in limum profundi et non est substantia veni in altitudines maris et tempestas demersit me 3 laboravi clamans raucae factae sunt fauces meae defecerunt oculi mei dum spero in Deum meum 4 multiplicati sunt super capillos capitis mei qui oderunt me gratis confortati sunt qui persecuti sunt me inimici mei iniuste quae non rapui tunc exsolvebam 5 Deus tu scis insipientiam meam et delicta mea a te non sunt abscondita 6 non erubescant in me qui expectant te Domine Domine virtutum non confundantur super me qui quaerunt te Deus Israhel 7 quoniam propter te sustinui obprobrium operuit confusio faciem meam 8 extraneus factus sum fratribus meis et peregrinus filiis matris meae 9 quoniam zelus domus tuae comedit me et obprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me 10 et operui in ieiunio animam meam et factum est in obprobrium mihi 11 et posui vestimentum meum cilicium et factus sum illis in parabolam 12 adversum me exercebantur qui sedebant in porta et in me psallebant qui bibebant vinum 13 ego vero orationem meam ad te Domine tempus beneplaciti Deus in multitudine misericordiae tuae exaudi me in veritate salutis tuae 14 eripe me de luto ut non infigar liberer ab his qui oderunt me et de profundis aquarum 15 non me demergat tempestas aquae neque absorbeat me profundum neque urgeat super me puteus os suum 16 exaudi me Domine quoniam benigna est misericordia tua secundum multitudinem miserationum tuarum respice me 17 et ne avertas faciem tuam a puero tuo quoniam tribulor velociter exaudi me 18 intende animae meae et libera eam propter inimicos meos eripe me 19 tu scis inproperium meum et confusionem et reverentiam meam 20 in conspectu tuo sunt omnes qui tribulant me inproperium expectavit cor meum et miseriam et sustinui qui simul contristaretur et non fuit et qui consolaretur et non inveni 21 et dederunt in escam meam fel et in siti mea potaverunt me aceto 22 fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum et in retributiones et in scandalum 23 obscurentur oculi eorum ne videant et dorsum eorum semper incurva 24 effunde super eos iram tuam et furor irae tuae conprehendat eos 25 fiat habitatio eorum deserta et in tabernaculis eorum non sit qui inhabitet 26 quoniam quem tu percussisti persecuti sunt et super dolorem vulnerum meorum addiderunt 27 adpone iniquitatem super iniquitatem eorum et non intrent in iustitia

tua 28 deleantur de libro viventium et cum iustis non scribantur 29 ego sum pauper et dolens salus tua Deus suscepit me 30 laudabo nomen Dei cum cantico magnificabo eum in laude 31 et placebit Deo super vitulum novellum cornua producentem et ungulas 32 videant pauperes et laetentur quaerite Deum et vivet anima vestra 33 quoniam exaudivit pauperes Dominus et vinctos suos non despexit 34 laudent illum caeli et terra mare et omnia reptilia in eis 35 quoniam Deus salvam faciet Sion et aedificabuntur civitates Iudaeae et inhabitabunt ibi et hereditate adquirent eam 36 et semen servorum eius possidebunt eam et qui diligunt nomen eius habitabunt in ea

70 in finem David in rememoratione eo quod salvum me fecit Dominus Deus in adiutorium meum intende Domine ad adiuvandum me festina; 2 confundantur et revereantur qui quaerunt animam meam 3 avertantur retrorsum et erubescant qui volunt mihi mala avertantur statim erubescentes qui dicunt mihi euge euge 4 exultent et laetentur in te omnes qui quaerunt te et dicant semper magnificetur Deus qui diligunt salutare tuum 5 ego vero egenus et pauper Deus adiuva me adiutor meus et liberator meus es tu Domine ne moreris

71 David psalmus filiorum Ionadab et priorum captivorum in te Domine speravi non confundar in aeternum 2 in iustitia tua libera me et eripe me inclina ad me aurem tuam et salva me 3 esto mihi in Deum protectorem et in locum munitum ut salvum me facias quoniam firmamentum meum et refugium meum es tu 4 Deus meus eripe me de manu peccatoris de manu contra legem agentis et iniqui 5 quoniam tu es patientia mea Domine Domine spes mea a iuventute mea 6 in te confirmatus sum ex utero de ventre matris meae tu es protector meus in te cantatio mea semper 7 tamquam prodigium factus sum multis et tu adiutor fortis 8 repleatur os meum laude ut cantem gloriam tuam tota die magnitudinem tuam 9 non proicias me in tempore senectutis cum deficiet virtus mea ne derelinquas me 10 quia dixerunt inimici mei mihi et qui custodiebant animam meam consilium fecerunt in unum 11 dicentes Deus dereliquit eum persequimini et conprehendite eum quia non est qui eripiat 12 Deus ne elongeris a me Deus meus in adiutorium meum respice 13 confundantur et deficiant detrahentes animae meae operiantur confusione et pudore qui quaerunt mala mihi 14 ego autem semper sperabo et adiciam super omnem laudem tuam 15 os meum adnuntiabit iustitiam tuam tota die salutem tuam quoniam non cognovi litteraturam 16 introibo in potentiam Domini Domine memorabor iustitiae tuae solius 17 Deus docuisti me ex iuventute mea et usque nunc pronuntiabo mirabilia tua 18 et usque in senectam et senium Deus ne derelinquas me donec adnuntiem brachium tuum generationi omni quae ventura est potentiam tuam 19 et iustitiam tuam Deus usque in altissima quae fecisti magnalia Deus quis similis tibi 20 quantas ostendisti mihi tribulationes multas et malas et conversus vivificasti me et de abyssis terrae iterum reduxisti me 21 multiplicasti magnificentiam tuam et conversus consolatus es me 22 nam et ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuam Deus psallam tibi in cithara Sanctus Israhel 23 exultabunt labia mea cum cantavero tibi et anima mea quam redemisti 24 sed et lingua mea tota die meditabitur iustitiam tuam cum confusi et reveriti fuerint qui quaerunt mala mihi

72 in Salomonem 2 Deus iudicium tuum regi da et iustitiam tuam filio regis iudicare populum tuum in iustitia et pauperes tuos in iudicio 3 suscipiant montes pacem populo et colles iustitiam 4 iudicabit pauperes populi et salvos faciet filios pauperum et humiliabit calumniatorem 5 et permanebit cum sole et ante lunam generationes generationum 6 descendet sicut pluvia in vellus et sicut stillicidia stillantia super terram 7 orietur in diebus eius iustitia et abundantia pacis donec auferatur luna 8 et dominabitur a mari usque ad mare et a flumine usque ad terminos orbis terrarum 9 coram illo procident Aethiopes et inimici eius terram lingent 10 reges Tharsis et insulae munera offerent reges Arabum et Saba dona adducent 11 et adorabunt eum omnes reges omnes gentes servient ei 12 quia liberavit pauperem a potente et pauperem cui non erat adiutor 13 parcet pauperi et inopi et animas pauperum salvas faciet 14 ex usuris et iniquitate redimet animas eorum et honorabile nomen eorum coram illo 15 et vivet et dabitur ei de auro Arabiae et orabunt de ipso semper

tota die benedicent ei 16 erit firmamentum in terra in summis montium superextolletur super Libanum fructus eius et florebunt de civitate sicut faenum terrae 17 sit nomen eius benedictum in saecula ante solem permanet nomen eius et benedicentur in ipso omnes tribus terrae omnes gentes beatificabunt eum 18 benedictus Dominus Deus Deus Israhel qui facit mirabilia solus 19 et benedictum nomen maiestatis eius in aeternum et replebitur maiestate eius omnis terra fiat fiat 20 defecerunt laudes David filii Iesse

73 psalmus Asaph quam bonus Israhel Deus his qui recto sunt corde 2 mei autem paene moti sunt pedes paene effusi sunt gressus mei 3 quia zelavi super iniquis pacem peccatorum videns 4 quia non est respectus morti eorum et firmamentum in plaga eorum 5 in labore hominum non sunt et cum hominibus non flagellabuntur 6 ideo tenuit eos superbia operti sunt iniquitate et impietate sua 7 prodiet quasi ex adipe iniquitas eorum transierunt in affectum cordis 8 cogitaverunt et locuti sunt in nequitia iniquitatem in excelso locuti sunt 9 posuerunt in caelum os suum et lingua eorum transivit in terra 10 ideo convertetur populus meus hic et dies pleni invenientur in eis 11 et dixerunt quomodo scit Deus et si est scientia in Excelso 12 ecce ipsi peccatores et abundantes in saeculo obtinuerunt divitias 13 et dixi ergo sine causa iustificavi cor meum et lavi inter innocentes manus meas 14 et fui flagellatus tota die et castigatio mea in matutino 15 si dicebam narrabo sic ecce nationem filiorum tuorum reprobavi 16 et existimabam cognoscere hoc labor est ante me 17 donec intrem in sanctuarium Dei intellegam in novissimis eorum 18 verumtamen propter dolos posuisti eis deiecisti eos dum adlevarentur 19 quomodo facti sunt in desolationem subito defecerunt perierunt propter iniquitatem suam 20 velut somnium surgentium Domine in civitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges 21 quia inflammatum est cor meum et renes mei commutati sunt 22 et ego ad nihilum redactus sum et nescivi 23 ut iumentum factus sum apud te et ego semper tecum 24 tenuisti manum dexteram meam et in voluntate tua deduxisti me et cum gloria suscepisti me 25 quid enim mihi est in caelo et a te quid volui super terram 26 defecit caro mea et cor meum Deus cordis mei et pars mea Deus in aeternum 27 quia ecce qui elongant se a te peribunt perdidisti omnem qui fornicatur abs te 28 mihi autem adherere Deo bonum est ponere in Domino Deo spem meam ut adnuntiem omnes praedicationes tuas in portis filiae Sion

74 intellectus Asaph ut quid Deus reppulisti in finem iratus est furor tuus super oves pascuae tuae 2 memor esto congregationis tuae quam possedisti ab initio redemisti virgam hereditatis tuae mons Sion in quo habitasti in eo 3 leva manus tuas in superbias eorum in finem quanta malignatus est inimicus in sancto 4 et gloriati sunt qui oderunt te in medio sollemnitatis tuae posuerunt signa sua signa 5 et non cognoverunt sicut in exitu super summum quasi in silva lignorum securibus 6 exciderunt ianuas eius in id ipsum in securi et ascia deiecerunt eam 7 incenderunt igni sanctuarium tuum in terra polluerunt tabernaculum nominis tui 8 dixerunt in corde suo cognatio eorum simul quiescere faciamus omnes dies festos Dei a terra 9 signa nostra non vidimus iam non est propheta et nos non cognoscet amplius 10 usquequo Deus inproperabit inimicus inritat adversarius nomen tuum in finem 11 ut quid avertis manum tuam et dexteram tuam de medio sinu tuo in finem 12 Deus autem rex noster ante saeculum operatus est salutes in medio terrae 13 tu confirmasti in virtute tua mare contribulasti capita draconum in aquis 14 tu confregisti capita draconis dedisti eum escam populis Aethiopum 15 tu disrupisti fontem et torrentes tu siccasti fluvios Aetham; 16 tuus est dies et tua est nox tu fabricatus es auroram et solem 17 tu fecisti omnes terminos terrae aestatem et ver tu plasmasti ea 18 memor esto huius inimicus inproperavit Dominum et populus insipiens incitavit nomen tuum 19 ne tradas bestiis animam confitentem tibi animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem 20 respice in testamentum tuum quia repleti sunt qui obscurati sunt terrae domibus iniquitatum 21 ne avertatur humilis factus confusus pauper et inops laudabunt nomen tuum 22 exsurge Deus iudica causam tuam memor esto inproperiorum tuorum eorum qui ab insipiente sunt tota die 23 ne obliviscaris voces

inimicorum tuorum superbia eorum qui te oderunt ascendit semper

75 in finem ne corrumpas psalmus Asaph cantici confitebimur tibi Deus confitebimur et invocabimus nomen tuum narrabimus mirabilia tua **2** cum accepero tempus ego iustitias iudicabo **3** liquefacta est terra et omnes qui habitant in ea ego confirmavi columnas eius diapsalma **4** dixi iniquis nolite inique facere et delinquentibus nolite exaltare cornu **5** nolite extollere in altum cornu vestrum nolite loqui adversus Deum iniquitatem **6** quia neque ab oriente neque ab occidente neque a desertis montibus **7** quoniam Deus iudex est hunc humiliat et hunc exaltat **8** quia calix in manu Domini vini meri plenus mixto et inclinavit ex hoc in hoc verum fex eius non est exinanita bibent omnes peccatores terrae **9** ego autem adnuntiabo in saeculum cantabo Deo Iacob **10** et omnia cornua peccatorum confringam et exaltabuntur cornua iusti

76 in finem in laudibus psalmus Asaph canticum ad Assyrium notus in Iudaea Deus in Israhel magnum nomen eius **2** et factus est in pace locus eius et habitatio eius in Sion **3** ibi confregit potentias arcuum scutum et gladium et bellum diapsalma **4** inluminas tu mirabiliter de montibus aeternis **5** turbati sunt omnes insipientes corde dormierunt somnum suum et nihil invenerunt omnes viri divitiarum manibus suis **6** ab increpatione tua Deus Iacob dormitaverunt qui ascenderunt equos **7** tu terribilis es et quis resistet tibi ex tunc ira tua **8** de caelo auditum fecisti iudicium terra timuit et quievit **9** cum exsurgeret in iudicium Deus ut salvos faceret omnes mansuetos terrae diapsalma **10** quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi et reliquiae cogitationis diem festum agent tibi **11** vovete et reddite Domino Deo vestro omnes qui in circuitu eius adferent munera terribili **12** et ei qui aufert spiritus principum terribili apud reges terrae

77 in finem pro Idithun psalmus Asaph voce mea ad Dominum clamavi voce mea ad Deum et intendit me **2** in die tribulationis meae Deum exquisivi manibus meis nocte contra eum et non sum deceptus rennuit consolari anima mea **3** memor fui Dei et delectatus sum exercitatus sum et defecit spiritus meus diapsalma **4** anticipaverunt vigilias oculi mei turbatus sum et non sum locutus **5** cogitavi dies antiquos et annos aeternos in mente habui **6** et meditatus sum nocte cum corde meo exercitabar et scobebam spiritum meum **7** numquid in aeternum proiciet Deus et non adponet ut conplacitior sit adhuc **8** aut in finem misericordiam suam abscidet a generatione in generationem **9** aut obliviscetur misereri Deus aut continebit in ira sua misericordias suas diapsalma **10** et dixi nunc coepi haec mutatio dexterae Excelsi **11** memor fui operum Domini quia memor ero ab initio mirabilium tuorum **12** et meditabor in omnibus operibus tuis et in adinventionibus tuis exercebor **13** Deus in sancto via tua quis deus magnus sicut Deus noster **14** tu es Deus qui facis mirabilia notam fecisti in populis virtutem tuam **15** redemisti in brachio tuo populum tuum filios Iacob et Ioseph diapsalma **16** viderunt te aquae Deus viderunt te aquae et timuerunt et turbatae sunt abyssi **17** multitudo sonitus aquarum vocem dederunt nubes etenim sagittae tuae transeunt **18** vox tonitrui tui in rota inluxerunt coruscationes tuae orbi terrae commota est et contremuit terra **19** in mari via tua et semitae tuae in aquis multis et vestigia tua non cognoscentur **20** deduxisti sicut oves populum tuum in manu Mosi et Aaron

78 intellectus Asaph adtendite populus meus legem meam inclinate aurem vestram in verba oris mei **2** aperiam in parabola os meum eloquar propositiones ab initio **3** quanta audivimus et cognovimus ea et patres nostri narraverunt nobis **4** non sunt occultata a filiis eorum in generationem alteram narrantes laudes Domini et virtutes eius et mirabilia eius quae fecit **5** et suscitavit testimonium in Iacob et legem posuit in Israhel quanta mandavit patribus nostris nota facere ea filiis suis **6** ut cognoscat generatio altera filii qui nascentur et exsurgent et narrabunt filiis suis **7** ut ponant in Deo spem suam et non obliviscantur opera Dei et mandata eius exquirant **8** ne fiant sicut patres eorum generatio prava et exasperans generatio quae non direxit cor suum et non est creditus cum Deo spiritus eius **9** filii Effrem intendentes et mittentes arcus conversi sunt in die belli **10** non custodierunt testamentum Dei et in lege eius noluerunt ambulare

11 et obliti sunt benefactorum eius et mirabilium eius quae ostendit eis 12 coram patribus eorum quae fecit mirabilia in terra Aegypti in campo Taneos 13 interrupit mare et perduxit eos statuit aquas quasi utrem 14 et deduxit eos in nube diei et tota nocte in inluminatione ignis 15 interrupit petram in heremo et adaquavit eos velut in abysso multa 16 et eduxit aquam de petra et deduxit tamquam flumina aquas 17 et adposuerunt adhuc peccare ei in ira excitaverunt Excelsum in inaquoso 18 et temptaverunt Deum in cordibus suis ut peterent escas animabus suis 19 et male locuti sunt de Deo dixerunt numquid poterit Deus parare mensam in deserto 20 quoniam percussit petram et fluxerunt aquae et torrentes inundaverunt numquid et panem potest dare aut parare mensam populo suo 21 ideo audivit Dominus et distulit et ignis accensus est in Iacob et ira ascendit in Israhel 22 quia non crediderunt in Deo nec speraverunt in salutare eius 23 et mandavit nubibus desuper et ianuas caeli aperuit 24 et pluit illis manna ad manducandum et panem caeli dedit eis 25 panem angelorum manducavit homo cibaria misit eis in abundantiam 26 transtulit austrum de caelo et induxit in virtute sua africum 27 et pluit super eos sicut pulverem carnes et sicut harenam maris volatilia pinnata 28 et ceciderunt in medio castrorum eorum circa tabernacula eorum 29 et manducaverunt et saturati sunt nimis et desiderium eorum adtulit eis 30 non sunt fraudati a desiderio suo adhuc escae eorum erant in ore ipsorum 31 et ira Dei ascendit in eos et occidit pingues eorum et electos Israhel inpedivit 32 in omnibus his peccaverunt adhuc et non crediderunt mirabilibus eius 33 et defecerunt in vanitate dies eorum et anni eorum cum festinatione 34 cum occideret eos quaerebant eum et revertebantur et diluculo veniebant ad Deum 35 et rememorati sunt quia Deus adiutor est eorum et Deus excelsus redemptor eorum est 36 et dilexerunt eum in ore suo et lingua sua mentiti sunt ei 37 cor autem ipsorum non erat rectum cum eo nec fideles habiti sunt in testamento eius 38 ipse autem est misericors et propitius fiet peccatis eorum et non perdet eos et abundabit ut avertat iram suam et non accendet omnem iram suam 39 et recordatus est quia caro sunt spiritus vadens et non rediens 40 quotiens exacerbaverunt eum in deserto in ira concitaverunt eum in inaquoso 41 et conversi sunt et temptaverunt Deum et Sanctum Israhel exacerbaverunt 42 non sunt recordati manus eius die qua redemit eos de manu tribulantis 43 sicut posuit in Aegypto signa sua et prodigia sua in campo Taneos 44 et convertit in sanguine flumina eorum et imbres eorum ne biberent 45 misit in eos cynomiam et comedit eos et ranam et disperdit eos 46 et dedit erugini fructus eorum et labores eorum lucustae 47 et occidit in grandine vineam eorum et moros eorum in pruina 48 et tradidit grandini iumenta eorum et possessionem eorum igni 49 misit in eos iram indignationis suae indignationem et iram et tribulationem inmissionem per angelos malos 50 viam fecit semitae irae suae non pepercit a morte animarum eorum et iumenta eorum in morte conclusit 51 et percussit omne primitivum in terra Aegypti primitias laborum eorum in tabernaculis Cham 52 et abstulit sicut oves populum suum et perduxit eos tamquam gregem in deserto 53 et deduxit eos in spe et non timuerunt et inimicos eorum operuit mare 54 et induxit eos in montem sanctificationis suae montem quem adquisivit dextera eius et eiecit a facie eorum gentes et sorte divisit eis terram in funiculo distributionis 55 et habitare fecit in tabernaculis eorum tribus Israhel 56 et temptaverunt et exacerbaverunt Deum excelsum et testimonia eius non custodierunt 57 et averterunt se et non servaverunt pactum quemadmodum patres eorum conversi sunt in arcum pravum 58 et in ira concitaverunt eum in collibus suis et in sculptilibus suis ad aemulationem eum provocaverunt 59 audivit Deus et sprevit et ad nihilum redegit valde Israhel 60 et reppulit tabernaculum Selo tabernaculum suum ubi habitavit in hominibus 61 et tradidit in captivitatem virtutem eorum et pulchritudinem eorum in manus inimici 62 et conclusit in gladio populum suum et hereditatem suam sprevit 63 iuvenes eorum comedit ignis et virgines eorum non sunt lamentatae 64 sacerdotes eorum in gladio ceciderunt et viduae eorum non plorabuntur 65 et excitatus est tamquam dormiens Dominus tamquam potens crapulatus a vino 66 et percussit inimicos suos in posteriora obprobrium sempiternum dedit illis 67 et reppulit tabernaculum Ioseph et tribum Effrem non elegit 68 et elegit tribum Iuda montem Sion quem dilexit 69 et aedificavit sicut

unicornium sanctificium suum in terra quam fundavit in saecula 70 et elegit David servum suum et sustulit eum de gregibus ovium de post fetantes accepit eum 71 pascere Iacob servum suum et Israhel hereditatem suam 72 et pavit eos in innocentia cordis sui et in intellectibus manuum suarum deduxit eos

79 psalmus Asaph Deus venerunt gentes in hereditatem tuam polluerunt templum sanctum tuum posuerunt Hierusalem in pomorum custodiam 2 posuerunt morticina servorum tuorum escas volatilibus caeli carnes sanctorum tuorum bestiis terrae 3 effuderunt sanguinem ipsorum tamquam aquam in circuitu Hierusalem et non erat qui sepeliret 4 facti sumus obprobrium vicinis nostris subsannatio et inlusio his qui circum nos sunt 5 usquequo Domine irasceris in finem accendetur velut ignis zelus tuus 6 effunde iram tuam in gentes quae te non noverunt et in regna quae nomen tuum non invocaverunt 7 quia comederunt Iacob et locum eius desolaverunt 8 ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum cito anticipent nos misericordiae tuae quia pauperes facti sumus nimis 9 adiuva nos Deus salutaris noster propter gloriam nominis tui Domine libera nos et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum 10 ne forte dicant in gentibus ubi est Deus eorum et innotescat in nationibus coram oculis nostris ultio sanguinis servorum tuorum qui effusus est 11 introeat in conspectu tuo gemitus conpeditorum secundum magnitudinem brachii tui posside filios mortificatorum 12 et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum inproperium ipsorum quod exprobraverunt tibi Domine 13 nos autem populus tuus et oves pascuae tuae confitebimur tibi in saeculum in generationem et generationem adnuntiabimus laudem tuam

80 in finem pro his qui commutabuntur testimonium Asaph psalmus qui regis Israhel intende qui deducis tamquam oves Ioseph qui sedes super cherubin manifestare 2 coram Effraim et Beniamin et Manasse excita potentiam tuam et veni ut salvos facias nos 3 Deus converte nos et ostende faciem tuam et salvi erimus 4 Domine Deus virtutum quousque irasceris super orationem servi tui 5 cibabis nos pane lacrimarum et potum dabis nobis in lacrimis in mensura 6 posuisti nos in contradictionem vicinis nostris et inimici nostri subsannaverunt nos 7 Deus virtutum converte nos et ostende faciem tuam et salvi erimus 8 vineam de Aegypto transtulisti eiecisti gentes et plantasti eam 9 dux itineris fuisti in conspectu eius et plantasti radices eius et implevit terram 10 operuit montes umbra eius et arbusta eius cedros Dei 11 extendit palmites suos usque ad mare et usque ad Flumen propagines eius 12 ut quid destruxisti maceriam eius et vindemiant eam omnes qui praetergrediuntur viam 13 exterminavit eam aper de silva et singularis ferus depastus est eam 14 Deus virtutum convertere respice de caelo et vide et visita vineam istam 15 et perfice eam quam plantavit dextera tua et super filium quem confirmasti tibi 16 incensa igni et suffossa ab increpatione vultus tui peribunt 17 fiat manus tua super virum dexterae tuae et super filium hominis quem confirmasti tibi 18 et non discedimus a te vivificabis nos et nomen tuum invocabimus 19 Domine Deus virtutum converte nos et ostende faciem tuam et salvi erimus

81 in finem pro torcularibus Asaph exultate Deo adiutori nostro iubilate Deo Iacob 2 sumite psalmum et date tympanum psalterium iucundum cum cithara 3 bucinate in neomenia tuba in insigni die sollemnitatis nostrae 4 quia praeceptum Israhel est et iudicium Dei Iacob 5 testimonium in Ioseph posuit illud cum exiret de terra Aegypti linguam quam non noverat audivit 6 devertit ab oneribus dorsum eius manus eius in cofino servierunt 7 in tribulatione invocasti me et liberavi te exaudivi te in abscondito tempestatis probavi te apud aquam Contradictionis diapsalma 8 audi populus meus et contestabor te Israhel si audias me 9 non erit in te deus recens nec adorabis deum alienum 10 ego enim sum Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Aegypti dilata os tuum et implebo illud 11 et non audivit populus meus vocem meam et Israhel non intendit mihi 12 et dimisi illos secundum desideria cordis eorum ibunt in adinventionibus suis 13 si populus meus audisset me Israhel si in viis meis ambulasset 14 pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem et super tribulantes eos misissem manum meam 15 inimici Domini mentiti sunt ei et erit tempus eorum

in saeculo 16 et cibavit illos ex adipe frumenti et de petra melle saturavit illos

82 psalmus Asaph Deus stetit in synagoga deorum in medio autem Deus deiudicat 2 usquequo iudicatis iniquitatem et facies peccatorum sumitis diapsalma 3 iudicate egenum et pupillum humilem et pauperem iustificate 4 eripite pauperem et egenum de manu peccatoris liberate 5 nescierunt neque intellexerunt in tenebris ambulant movebuntur omnia fundamenta terrae 6 ego dixi dii estis et filii Excelsi omnes 7 vos autem sicut homines moriemini et sicut unus de principibus cadetis 8 surge Deus iudica terram quoniam tu hereditabis in omnibus gentibus

83 canticum psalmi Asaph Deus quis similis erit tibi ne taceas neque conpescaris Deus 2 quoniam ecce inimici tui sonaverunt et qui oderunt te extulerunt caput 3 super populum tuum malignaverunt consilium et cogitaverunt adversus sanctos tuos 4 dixerunt venite et disperdamus eos de gente et non memoretur nomen Israhel ultra 5 quoniam cogitaverunt unianimiter simul adversum te testamentum disposuerunt 6 tabernacula Idumeorum et Ismahelitae Moab et Aggareni 7 Gebal et Ammon et Amalech alienigenae cum habitantibus Tyrum 8 etenim Assur venit cum illis facti sunt in adiutorium filiis Loth diapsalma 9 fac illis sicut Madiam et Sisarae sicut Iabin in torrente Cison 10 disperierunt in Endor facti sunt ut stercus terrae 11 pone principes eorum sicut Oreb et Zeb et Zebee et Salmana omnes principes eorum 12 qui dixerunt hereditate possideamus sanctuarium Dei 13 Deus meus pone illos ut rotam sicut stipulam ante faciem venti 14 sicut ignis qui conburit silvam sicut flamma conburens montes 15 ita persequeris illos in tempestate tua et in ira tua turbabis eos 16 imple facies illorum ignominia et quaerent nomen tuum Domine 17 erubescant et conturbentur in saeculum saeculi et confundantur et pereant 18 et cognoscant quia nomen tibi Dominus tu solus Altissimus in omni terra

84 in finem pro torcularibus filiis Core psalmus quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum 2 concupiscit et defecit anima mea in atria Domini cor meum et caro mea exultavit in Deum vivum 3 etenim passer invenit sibi domum et turtur nidum sibi ubi ponat pullos suos altaria tua Domine virtutum rex meus et Deus meus 4 beati qui habitant in domo tua in saecula saeculorum laudabunt te diapsalma 5 beatus vir cui est auxilium abs te ascensiones in corde suo disposuit 6 in valle lacrimarum in loco quem posuit 7 etenim benedictiones dabit legis dator ibunt de virtute in virtutem videbitur Deus deorum in Sion 8 Domine Deus virtutum exaudi orationem meam auribus percipe Deus Iacob diapsalma 9 protector noster aspice Deus et respice in faciem christi tui 10 quia melior est dies una in atriis tuis super milia elegi abiectus esse in domo Dei mei magis quam habitare in tabernaculis peccatorum 11 quia misericordiam et veritatem diligit Deus gratiam et gloriam dabit Dominus 12 non privabit bonis eos qui ambulant in innocentia Domine virtutum beatus vir qui sperat in te

85 in finem filiis Core psalmus benedixisti Domine terram tuam avertisti captivitatem Iacob 2 remisisti iniquitates plebis tuae operuisti omnia peccata eorum diapsalma 3 mitigasti omnem iram tuam avertisti ab ira indignationis tuae 4 converte nos Deus salutum nostrarum et averte iram tuam a nobis 5 numquid in aeternum irasceris nobis aut extendes iram tuam a generatione in generationem 6 Deus tu conversus vivificabis nos et plebs tua laetabitur in te 7 ostende nobis Domine misericordiam tuam et salutare tuum da nobis 8 audiam quid loquatur in me Dominus Deus quoniam loquetur pacem in plebem suam et super sanctos suos et in eos qui convertuntur ad cor 9 verumtamen prope timentes eum salutare ipsius ut inhabitet gloria in terra nostra 10 misericordia et veritas obviaverunt sibi iustitia et pax osculatae sunt 11 veritas de terra orta est et iustitia de caelo prospexit 12 etenim Dominus dabit benignitatem et terra nostra dabit fructum suum 13 iustitia ante eum ambulabit et ponet in via gressus suos

86 oratio ipsi David inclina Domine aurem tuam et exaudi me quoniam inops et pauper sum ego 2 custodi animam meam quoniam sanctus sum salvum fac servum tuum Deus meus sperantem in te 3 miserere mei Domine quoniam ad te clamabo tota die 4 laetifica animam servi tui quoniam ad te Domine animam meam levavi 5 quoniam tu Domine suavis et

mitis et multae misericordiae omnibus invocantibus te 6 auribus percipe Domine orationem meam et intende voci orationis meae 7 in die tribulationis meae clamavi ad te quia exaudisti me 8 non est similis tui in diis Domine et non est secundum opera tua 9 omnes gentes quascumque fecisti venient et adorabunt coram te Domine et glorificabunt nomen tuum 10 quoniam magnus es tu et faciens mirabilia tu es Deus solus 11 deduc me Domine in via tua et ingrediar in veritate tua laetetur cor meum ut timeat nomen tuum 12 confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo et glorificabo nomen tuum in aeternum 13 quia misericordia tua magna est super me et eruisti animam meam ex inferno inferiori (Sheol h7585) 14 Deus iniqui insurrexerunt super me et synagoga potentium quaesierunt animam meam et non proposuerunt te in conspectu suo 15 et tu Domine Deus miserator et misericors patiens et multae misericordiae et verax 16 respice in me et miserere mei da imperium tuum puero tuo et salvum fac filium ancillae tuae 17 fac mecum signum in bono et videant qui oderunt me et confundantur quoniam tu Domine adiuvasti me et consolatus es me

87 filiis Core psalmus cantici fundamenta eius in montibus sanctis 2 diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Iacob 3 gloriosa dicta sunt de te civitas Dei diapsalma 4 memor ero Raab et Babylonis scientibus me ecce alienigenae et Tyrus et populus Aethiopum hii fuerunt illic 5 numquid Sion dicet homo et homo natus est in ea et ipse fundavit eam Altissimus 6 Dominus narrabit in scriptura populorum et principum horum qui fuerunt in ea diapsalma 7 sicut laetantium omnium habitatio in te

88 canticum psalmi filiis Core in finem pro Maeleth ad respondendum intellectus Eman Ezraitae Domine Deus salutis meae die clamavi et nocte coram te 2 intret in conspectu tuo oratio mea inclina aurem tuam ad precem meam 3 quia repleta est malis anima mea et vita mea in inferno adpropinquavit (Sheol h7585) 4 aestimatus sum cum descendentibus in lacum factus sum sicut homo sine adiutorio 5 inter mortuos liber sicut vulnerati dormientes in sepulchris quorum non es memor amplius et ipsi de manu tua repulsi sunt 6 posuerunt me in lacu inferiori in tenebrosis et in umbra mortis 7 super me confirmatus est furor tuus et omnes fluctus tuos induxisti super me diapsalma 8 longe fecisti notos meos a me posuerunt me abominationem sibi traditus sum et non egrediebar 9 oculi mei languerunt prae inopia clamavi ad te Domine tota die expandi ad te manus meas 10 numquid mortuis facies mirabilia aut medici suscitabunt et confitebuntur tibi diapsalma 11 numquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam et veritatem tuam in perditione 12 numquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua et iustitia tua in terra oblivionis 13 et ego ad te Domine clamavi et mane oratio mea praeveniet te 14 ut quid Domine repellis orationem meam avertis faciem tuam a me 15 pauper sum ego et in laboribus a iuventute mea exaltatus autem humiliatus sum et conturbatus 16 in me transierunt irae tuae et terrores tui conturbaverunt me 17 circuierunt me sicut aqua tota die circumdederunt me simul 18 elongasti a me amicum et proximum et notos meos a miseria

89 intellectus Aethan Ezraitae misericordias Domini in aeternum cantabo in generationem et generationem adnuntiabo veritatem tuam in ore meo 2 quoniam dixisti in aeternum misericordia aedificabitur in caelis praeparabitur veritas tua in eis; 3 disposui testamentum electis meis iuravi David servo meo 4 usque in aeternum praeparabo semen tuum et aedificabo in generationem et generationem sedem tuam diapsalma 5 confitebuntur caeli mirabilia tua Domine etenim veritatem tuam in ecclesia sanctorum 6 quoniam quis in nubibus aequabitur Domino similis erit Domino in filiis Dei 7 Deus qui glorificatur in consilio sanctorum magnus et horrendus super omnes qui in circuitu eius sunt 8 Domine Deus virtutum quis similis tibi potens es Domine et veritas tua in circuitu tuo 9 tu dominaris potestatis maris motum autem fluctuum eius tu mitigas 10 tu humiliasti sicut vulneratum superbum in brachio virtutis tuae dispersisti inimicos tuos 11 tui sunt caeli et tua est terra orbem terrae et plenitudinem eius tu fundasti 12 aquilonem et mare tu creasti Thabor et Hermon in nomine tuo exultabunt 13 tuum brachium cum potentia firmetur manus tua et exaltetur dextera tua 14 iustitia et iudicium praeparatio sedis tuae

misericordia et veritas praecedent faciem tuam 15 beatus populus qui scit iubilationem Domine in lumine vultus tui ambulabunt 16 et in nomine tuo exultabunt tota die et in iustitia tua exaltabuntur 17 quoniam gloria virtutis eorum tu es et in beneplacito tuo exaltabitur cornu nostrum 18 quia Domini est adsumptio nostra; et Sancti Israhel regis nostri 19 tunc locutus es in visione sanctis tuis et dixisti posui adiutorium in potentem exaltavi electum de plebe mea 20 inveni David servum meum in oleo sancto meo linui eum 21 manus enim mea auxiliabitur ei et brachium meum confirmabit eum 22 nihil proficiet inimicus in eo et filius iniquitatis non adponet nocere eum 23 et concidam a facie ipsius inimicos eius et odientes eum in fugam convertam 24 et veritas mea et misericordia mea cum ipso et in nomine meo exaltabitur cornu eius 25 et ponam in mari manum eius et in fluminibus dexteram eius 26 ipse invocabit me pater meus es tu Deus meus et susceptor salutis meae 27 et ego primogenitum ponam illum excelsum prae regibus terrae 28 in aeternum servabo illi misericordiam meam et testamentum meum fidele ipsi 29 et ponam in saeculum saeculi semen eius et thronum eius sicut dies caeli 30 si dereliquerint filii eius legem meam et in iudiciis meis non ambulaverint 31 si iustitias meas profanaverint et mandata mea non custodierint 32 visitabo in virga iniquitates eorum et in verberibus peccata eorum 33 misericordiam autem meam non dispergam ab eo neque nocebo in veritate mea 34 neque profanabo testamentum meum et quae procedunt de labiis meis non faciam irrita 35 semel iuravi in sancto meo si David mentiar 36 semen eius in aeternum manebit 37 et thronus eius sicut sol in conspectu meo et sicut luna perfecta in aeternum et testis in caelo fidelis diapsalma 38 tu vero reppulisti et despexisti distulisti christum tuum 39 evertisti testamentum servi tui profanasti in terram sanctuarium eius 40 destruxisti omnes sepes eius posuisti firmamenta eius formidinem 41 diripuerunt eum omnes transeuntes viam factus est obprobrium vicinis suis 42 exaltasti dexteram deprimentium eum laetificasti omnes inimicos eius 43 avertisti adiutorium gladii eius et non es auxiliatus ei in bello 44 destruxisti eum a mundatione sedem eius in terram conlisisti 45 minorasti dies temporis eius perfudisti eum confusione diapsalma 46 usquequo Domine avertis in finem exardescet sicut ignis ira tua 47 memorare quae mea substantia numquid enim vane constituisti omnes filios hominum 48 quis est homo qui vivet et non videbit mortem eruet animam suam de manu inferi diapsalma (Sheol h7585) 49 ubi sunt misericordiae tuae antiquae Domine sicut iurasti David in veritate tua 50 memor esto Domine obprobrii servorum tuorum quod continui in sinu meo multarum gentium 51 quod exprobraverunt inimici tui Domine quod exprobraverunt commutationem christi tui 52 benedictus Dominus in aeternum fiat fiat

90 oratio Mosi hominis Dei Domine refugium tu factus es nobis in generatione et generatione 2 priusquam montes fierent et formaretur terra et orbis a saeculo usque in saeculum tu es Deus 3 ne avertas hominem in humilitatem et dixisti convertimini filii hominum 4 quoniam mille anni ante oculos tuos tamquam dies hesterna quae praeteriit et custodia in nocte 5 quae pro nihilo habentur eorum anni erunt 6 mane sicut herba transeat mane floreat et transeat vespere decidat induret et arescat 7 quia defecimus in ira tua et in furore tuo turbati sumus 8 posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo saeculum nostrum in inluminatione vultus tui 9 quoniam omnes dies nostri defecerunt in ira tua defecimus anni nostri sicut aranea meditabantur 10 dies annorum nostrorum in ipsis septuaginta anni si autem in potentatibus octoginta anni et amplius eorum labor et dolor quoniam supervenit mansuetudo et corripiemur 11 quis novit potestatem irae tuae et prae timore tuo iram tuam 12 dinumerare dexteram tuam sic notam fac et conpeditos corde in sapientia 13 convertere Domine usquequo et deprecabilis esto super servos tuos 14 repleti sumus mane misericordia tua et exultavimus et delectati sumus in omnibus diebus nostris 15 laetati sumus pro diebus quibus nos humiliasti annis quibus vidimus mala 16 et respice in servos tuos et in opera tua et dirige filios eorum 17 et sit splendor Domini Dei nostri super nos et opera manuum nostrarum dirige super nos et opus manuum nostrarum dirige;

91 laus cantici David qui habitat in adiutorio Altissimi in protectione Dei caeli commorabitur **2** dicet Domino susceptor meus es tu et refugium meum Deus meus sperabo in eum **3** quoniam ipse liberabit me de laqueo venantium et a verbo aspero **4** in scapulis suis obumbrabit te et sub pinnis eius sperabis **5** scuto circumdabit te veritas eius non timebis a timore nocturno **6** a sagitta volante in die a negotio perambulante in tenebris ab incursu et daemonio meridiano **7** cadent a latere tuo mille et decem milia a dextris tuis ad te autem non adpropinquabit **8** verumtamen oculis tuis considerabis et retributionem peccatorum videbis **9** quoniam tu Domine spes mea Altissimum posuisti refugium tuum **10** non accedent ad te mala et flagellum non adpropinquabit tabernaculo tuo **11** quoniam angelis suis mandabit de te ut custodiant te in omnibus viis tuis **12** in manibus portabunt te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum **13** super aspidem et basiliscum ambulabis et conculcabis leonem et draconem **14** quoniam in me speravit et liberabo eum protegam eum quia cognovit nomen meum **15** clamabit ad me et exaudiam eum cum ipso sum in tribulatione eripiam eum et clarificabo eum **16** longitudine dierum replebo eum et ostendam illi salutare meum

92 psalmus cantici in die sabbati bonum est confiteri Domino et psallere nomini tuo Altissime **2** ad adnuntiandum mane misericordiam tuam et veritatem tuam per noctem **3** in decacordo psalterio cum cantico in cithara **4** quia delectasti me Domine in factura tua et in operibus manuum tuarum exultabo **5** quam magnificata sunt opera tua Domine nimis profundae factae sunt cogitationes tuae **6** vir insipiens non cognoscet et stultus non intelleget haec **7** cum exorti fuerint peccatores sicut faenum et apparuerint omnes qui operantur iniquitatem ut intereant in saeculum saeculi **8** tu autem Altissimus in aeternum Domine **9** quoniam ecce inimici tui Domine; quoniam ecce inimici tui peribunt et dispergentur omnes qui operantur iniquitatem **10** et exaltabitur sicut unicornis cornu meum et senectus mea in misericordia uberi **11** et despexit oculus meus inimicis meis et insurgentibus in me malignantibus audiet auris mea **12** iustus ut palma florebit ut cedrus Libani multiplicabitur **13** plantati in domo Domini in atriis Dei nostri florebunt **14** adhuc multiplicabuntur in senecta uberi et bene patientes erunt **15** ut adnuntient quoniam rectus Dominus Deus noster et non est iniquitas in eo

93 laus cantici David in die ante sabbatum quando inhabitata est terra Dominus regnavit decore indutus est indutus est Dominus fortitudine et praecinxit se etenim firmavit orbem terrae qui non commovebitur **2** parata sedis tua ex tunc a saeculo tu es **3** elevaverunt flumina Domine elevaverunt flumina vocem suam elevabunt flumina fluctus suos; **4** a vocibus aquarum multarum mirabiles elationes maris mirabilis in altis Dominus **5** testimonia tua credibilia facta sunt nimis domum tuam decet sanctitudo Domine in longitudine dierum

94 psalmus David quarta sabbati Deus ultionum Dominus Deus ultionum libere egit **2** exaltare qui iudicas terram redde retributionem superbis **3** usquequo peccatores Domine usquequo peccatores gloriabuntur **4** effabuntur et loquentur iniquitatem loquentur omnes qui operantur iniustitiam **5** populum tuum Domine humiliaverunt et hereditatem tuam vexaverunt **6** viduam et advenam interfecerunt et pupillos occiderunt **7** et dixerunt non videbit Dominus nec intelleget Deus Iacob **8** intellegite qui insipientes estis in populo et stulti aliquando sapite **9** qui plantavit aurem non audiet aut qui finxit oculum non considerat **10** qui corripit gentes non arguet qui docet hominem scientiam **11** Dominus scit cogitationes hominum quoniam vanae sunt **12** beatus homo quem tu erudieris Domine et de lege tua docueris eum **13** ut mitiges ei a diebus malis donec fodiatur peccatori fovea **14** quia non repellet Dominus plebem suam et hereditatem suam non derelinquet **15** quoadusque iustitia convertatur in iudicium et qui iuxta illam omnes qui recto sunt corde diapsalma **16** quis consurget mihi adversus malignantes aut quis stabit mecum adversus operantes iniquitatem **17** nisi quia Dominus adiuvit me paulo minus habitavit in inferno anima mea **(questioned)** **18** si dicebam motus est pes meus misericordia tua Domine adiuvabat me **19** secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tuae laetificaverunt animam meam **20** numquid aderit tibi sedis iniquitatis qui

fingis dolorem in praecepto 21 captabunt in animam iusti et sanguinem innocentem condemnabunt 22 et factus est Dominus mihi in refugium et Deus meus in adiutorem spei meae 23 et reddet illis iniquitatem ipsorum et in malitia eorum disperdet eos disperdet illos Dominus Deus noster

95 laus cantici David venite exultemus Domino iubilemus Deo salutari nostro 2 praeoccupemus faciem eius in confessione et in psalmis iubilemus ei 3 quoniam Deus magnus Dominus et rex magnus super omnes deos 4 quia in manu eius fines terrae et altitudines montium ipsius sunt 5 quoniam ipsius est mare et ipse fecit illud et siccam manus eius formaverunt 6 venite adoremus et procidamus et ploremus ante Dominum qui fecit nos 7 quia ipse est Deus noster et nos populus pascuae eius et oves manus eius 8 hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra 9 sicut in inritatione secundum diem temptationis in deserto ubi temptaverunt me patres vestri probaverunt me; et viderunt opera mea 10 quadraginta annis offensus fui generationi illi et dixi semper errant corde 11 et isti non cognoverunt vias meas ut iuravi in ira mea si intrabunt in requiem meam

96 quando domus aedificabatur post captivitatem canticum huic David cantate Domino canticum novum cantate Domino omnis terra 2 cantate Domino benedicite nomini eius adnuntiate diem de die salutare eius 3 adnuntiate inter gentes gloriam eius in omnibus populis mirabilia eius 4 quoniam magnus Dominus et laudabilis valde terribilis est super omnes deos 5 quoniam omnes dii gentium daemonia at vero Dominus caelos fecit 6 confessio et pulchritudo in conspectu eius sanctimonia et magnificentia in sanctificatione eius 7 adferte Domino patriae gentium adferte Domino gloriam et honorem 8 adferte Domino gloriam nomini eius tollite hostias et introite in atria eius 9 adorate Dominum in atrio sancto eius commoveatur a facie eius universa terra 10 dicite in gentibus quia Dominus regnavit etenim correxit orbem qui non movebitur iudicabit populos in aequitate 11 laetentur caeli et exultet terra commoveatur mare et plenitudo eius 12 gaudebunt campi et omnia quae in eis sunt tunc exultabunt omnia ligna silvarum 13 a facie Domini quia venit quoniam venit iudicare terram iudicabit orbem terrae in aequitate et populos in veritate sua

97 huic David quando terra eius restituta est Dominus regnavit exultet terra laetentur insulae multae 2 nubes et caligo in circuitu eius iustitia et iudicium correctio sedis eius 3 ignis ante ipsum praecedet et inflammabit in circuitu inimicos eius 4 adluxerunt fulgora eius orbi terrae vidit et commota est terra 5 montes sicut cera fluxerunt a facie Domini; a facie Domini omnis terrae 6 adnuntiaverunt caeli iustitiam eius et viderunt omnes populi gloriam eius 7 confundantur omnes qui adorant sculptilia qui gloriantur in simulacris suis adorate eum omnes angeli eius 8 audivit et laetata est Sion et exultaverunt filiae Iudaeae propter iudicia tua Domine 9 quoniam tu Dominus Altissimus super omnem terram nimis superexaltatus es super omnes deos 10 qui diligitis Dominum odite malum custodit animas sanctorum suorum de manu peccatoris liberabit eos 11 lux orta est iusto et rectis corde laetitia 12 laetamini iusti in Domino et confitemini memoriae sanctificationis eius

98 psalmus David cantate Domino canticum novum quoniam mirabilia fecit salvavit sibi dextera eius et brachium sanctum eius 2 notum fecit Dominus salutare suum in conspectu gentium revelavit iustitiam suam 3 recordatus est misericordiae suae et veritatem suam domui Israhel viderunt omnes termini terrae salutare Dei nostri 4 iubilate Domino omnis terra cantate et exultate et psallite 5 psallite Domino in cithara in cithara et voce psalmi 6 in tubis ductilibus et voce tubae corneae iubilate in conspectu regis Domini 7 moveatur mare et plenitudo eius orbis terrarum et qui habitant in eo 8 flumina plaudent manu simul montes exultabunt 9 a conspectu Domini quoniam venit iudicare terram iudicabit orbem terrarum in iustitia et populos in aequitate

99 psalmus David Dominus regnavit irascantur populi qui sedet super cherubin moveatur terra 2 Dominus in Sion magnus et excelsus est super omnes populos 3 confiteantur nomini tuo magno quoniam terribile et sanctum est 4 et honor regis iudicium

diligit tu parasti directiones iudicium et iustitiam in Iacob tu fecisti **5** exaltate Dominum Deum nostrum et adorate scabillum pedum eius quoniam sanctum est **6** Moses et Aaron in sacerdotibus eius et Samuhel inter eos qui invocant nomen eius invocabant Dominum et ipse exaudiebat illos **7** in columna nubis loquebatur ad eos custodiebant testimonia eius et praeceptum quod dedit illis **8** Domine Deus noster tu exaudiebas illos Deus tu propitius fuisti eis et ulciscens in omnes adinventiones eorum **9** exaltate Dominum Deum nostrum et adorate in monte sancto eius quoniam sanctus Dominus Deus noster

100 psalmus in confessione **2** iubilate Domino omnis terra servite Domino in laetitia introite in conspectu eius in exultatione **3** scitote quoniam Dominus ipse est Deus ipse fecit nos et non ipsi nos populus eius et oves pascuae eius **4** introite portas eius in confessione atria eius in hymnis confitemini illi laudate nomen eius **5** quoniam suavis Dominus in aeternum misericordia eius et usque in generationem et generationem veritas eius

101 David psalmus misericordiam et iudicium cantabo tibi Domine psallam **2** et intellegam in via inmaculata quando venies ad me perambulabam in innocentia cordis mei in medio domus meae **3** non proponebam ante oculos meos rem iniustam facientes praevaricationes odivi non adhesit mihi **4** cor pravum declinante a me maligno non cognoscebam **5** detrahentem secreto proximo suo hunc persequebar superbo oculo et insatiabili corde cum hoc non edebam **6** oculi mei ad fideles terrae ut sederent mecum ambulans in via inmaculata hic mihi ministrabat **7** non habitabat in medio domus meae qui facit superbiam qui loquitur iniqua non direxit in conspectu oculorum meorum **8** in matutino interficiebam omnes peccatores terrae ut disperderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem

102 oratio pauperis cum anxius fuerit et coram Domino effuderit precem suam Domine exaudi orationem meam et clamor meus ad te veniat **2** non avertas faciem tuam a me in quacumque die tribulor inclina ad me aurem tuam in quacumque die invocavero te velociter exaudi me **3** quia defecerunt sicut fumus dies mei et ossa mea sicut gremium aruerunt **4** percussum est ut faenum et aruit cor meum quia oblitus sum comedere panem meum **5** a voce gemitus mei adhesit os meum carni meae **6** similis factus sum pelicano solitudinis factus sum sicut nycticorax in domicilio **7** vigilavi et factus sum sicut passer solitarius in tecto **8** tota die exprobrabant mihi inimici mei et qui laudabant me adversus me iurabant **9** quia cinerem tamquam panem manducavi et poculum meum cum fletu miscebam **10** a facie irae et indignationis tuae quia elevans adlisisti me **11** dies mei sicut umbra declinaverunt et ego sicut faenum arui **12** tu autem Domine in aeternum permanes et memoriale tuum in generationem et generationem **13** tu exsurgens misereberis Sion quia tempus miserendi eius quia venit tempus **14** quoniam placuerunt servis tuis lapides eius et terrae eius miserebuntur **15** et timebunt gentes nomen Domini et omnes reges terrae gloriam tuam **16** quia aedificabit Dominus Sion et videbitur in gloria sua **17** respexit in orationem humilium et non sprevit precem eorum **18** scribantur haec in generationem alteram et populus qui creabitur laudabit Dominum **19** quia prospexit de excelso sancto suo Dominus de caelo in terram aspexit **20** ut audiret gemitum conpeditorum ut solvat filios interemptorum **21** ut adnuntiet in Sion nomen Domini et laudem suam in Hierusalem **22** in conveniendo populos in unum et reges ut serviant Domino **23** respondit ei in via virtutis suae paucitatem dierum meorum nuntia mihi **24** ne revoces me in dimidio dierum meorum in generationem et generationem anni tui **25** initio tu Domine terram fundasti et opera manuum tuarum sunt caeli **26** ipsi peribunt tu autem permanes et omnes sicut vestimentum veterescent et sicut opertorium mutabis eos et mutabuntur **27** tu autem idem ipse es et anni tui non deficient **28** filii servorum tuorum habitabunt et semen eorum in saeculum dirigetur

103 ipsi David benedic anima mea Domino et omnia quae intra me sunt nomini sancto eius **2** benedic anima mea Domino et noli oblivisci omnes retributiones eius **3** qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis qui sanat omnes infirmitates tuas **4** qui redimit de interitu vitam tuam qui coronat te in

misericordia et miserationibus 5 qui replet in bonis desiderium tuum renovabitur ut aquilae iuventus tua 6 faciens misericordias Dominus et iudicium omnibus iniuriam patientibus 7 notas fecit vias suas Mosi filiis Israhel voluntates suas 8 miserator et misericors Dominus longanimis et multum misericors 9 non in perpetuum irascetur neque in aeternum comminabitur 10 non secundum peccata nostra fecit nobis nec secundum iniustitias nostras retribuit nobis 11 quoniam secundum altitudinem caeli a terra corroboravit misericordiam suam super timentes se 12 quantum distat ortus ab occidente longe fecit a nobis iniquitates nostras 13 quomodo miseretur pater filiorum misertus est Dominus timentibus se 14 quoniam ipse cognovit figmentum nostrum recordatus est quoniam pulvis sumus 15 homo sicut faenum dies eius tamquam flos agri sic efflorebit 16 quoniam spiritus pertransivit in illo et non subsistet et non cognoscet amplius locum suum 17 misericordia autem Domini ab aeterno et usque in aeternum super timentes eum et iustitia illius in filios filiorum 18 his qui servant testamentum eius et memores sunt mandatorum ipsius ad faciendum ea 19 Dominus in caelo paravit sedem suam et regnum ipsius omnibus dominabitur 20 benedicite Domino angeli eius potentes virtute facientes verbum illius ad audiendam vocem sermonum eius 21 benedicite Domino omnes virtutes eius ministri eius qui facitis voluntatem eius 22 benedicite Domino omnia opera eius in omni loco dominationis ipsius benedic anima mea Domino

104 ipsi David benedic anima mea Domino Domine Deus meus magnificatus es vehementer confessionem et decorem induisti 2 amictus lumine sicut vestimento extendens caelum sicut pellem 3 qui tegis in aquis superiora eius qui ponis nubem ascensum tuum qui ambulas super pinnas ventorum 4 qui facis angelos tuos spiritus et ministros tuos ignem urentem 5 qui fundasti terram super stabilitatem suam non inclinabitur in saeculum saeculi 6 abyssus sicut vestimentum amictus eius super montes stabunt aquae 7 ab increpatione tua fugient a voce tonitrui tui formidabunt 8 ascendunt montes et descendunt campi in locum quem fundasti eis 9 terminum posuisti quem non transgredientur neque convertentur operire terram 10 qui emittis fontes in convallibus inter medium montium pertransibunt aquae 11 potabunt omnes bestiae agri expectabunt onagri in siti sua 12 super ea volucres caeli habitabunt de medio petrarum dabunt vocem 13 rigans montes de superioribus suis de fructu operum tuorum satiabitur terra 14 producens faenum iumentis et herbam servituti hominum ut educas panem de terra 15 et vinum laetificat cor hominis ut exhilaret faciem in oleo et panis cor hominis confirmat 16 saturabuntur ligna campi et cedri Libani quas plantavit 17 illic passeres nidificabunt erodii domus dux est eorum 18 montes excelsi cervis petra refugium erinaciis 19 fecit lunam in tempora sol cognovit occasum suum 20 posuisti tenebras et facta est nox in ipsa pertransibunt omnes bestiae silvae 21 catuli leonum rugientes ut rapiant et quaerant a Deo escam sibi 22 ortus est sol et congregati sunt et in cubilibus suis conlocabuntur 23 exibit homo ad opus suum et ad operationem suam usque ad vesperum 24 quam magnificata sunt opera tua Domine omnia in sapientia fecisti impleta est terra possessione tua 25 hoc mare magnum et spatiosum manibus; illic reptilia quorum non est numerus animalia pusilla cum magnis 26 illic naves pertransibunt draco iste quem formasti ad inludendum ei 27 omnia a te expectant ut des illis escam in tempore 28 dante te illis colligent aperiente te manum tuam omnia implebuntur bonitate 29 avertente autem te faciem turbabuntur auferes spiritum eorum et deficient et in pulverem suum revertentur 30 emittes spiritum tuum et creabuntur et renovabis faciem terrae 31 sit gloria Domini in saeculum laetabitur Dominus in operibus suis 32 qui respicit terram et facit eam tremere qui tangit montes et fumigant 33 cantabo Domino in vita mea psallam Deo meo quamdiu sum 34 iucundum sit ei eloquium meum ego vero delectabor in Domino 35 deficiant peccatores a terra et iniqui ita ut non sint benedic anima mea Domino

105 alleluia confitemini Domino et invocate nomen eius adnuntiate inter gentes opera eius 2 cantate ei et psallite ei narrate omnia mirabilia eius 3 laudamini in nomine sancto eius laetetur cor quaerentium Dominum 4 quaerite Dominum et confirmamini quaerite faciem eius semper 5

mementote mirabilium eius quae fecit prodigia eius et iudicia oris eius **6** semen Abraham servi eius filii Iacob electi eius **7** ipse Dominus Deus noster in universa terra iudicia eius **8** memor fuit in saeculum testamenti sui verbi quod mandavit in mille generationes **9** quod disposuit ad Abraham et iuramenti sui ad Isaac **10** et statuit illud Iacob in praeceptum et Israhel in testamentum aeternum **11** dicens tibi dabo terram Chanaan funiculum hereditatis vestrae **12** cum essent numero breves paucissimos et incolas eius **13** et pertransierunt de gente in gentem et de regno ad populum alterum **14** non reliquit hominem nocere eis et corripuit pro eis reges **15** nolite tangere christos meos et in prophetis meis nolite malignari **16** et vocavit famem super terram omne firmamentum panis contrivit **17** misit ante eos virum in servum venundatus est Ioseph **18** humiliaverunt in conpedibus pedes eius ferrum pertransiit anima eius **19** donec veniret verbum eius eloquium Domini inflammavit eum **20** misit rex et solvit eum princeps populorum et dimisit eum **21** constituit eum dominum domus suae et principem omnis possessionis suae **22** ut erudiret principes eius sicut semet ipsum et senes eius prudentiam doceret **23** et intravit Israhel in Aegyptum et Iacob accola fuit in terra Cham **24** et auxit populum eius vehementer et firmavit eum super inimicos eius **25** convertit cor eorum ut odirent populum eius ut dolum facerent in servos eius **26** misit Mosen servum suum Aaron quem elegit ipsum **27** posuit in eis verba signorum suorum et prodigiorum in terra Cham **28** misit tenebras et obscuravit et non exacerbavit sermones suos **29** convertit aquas eorum in sanguinem et occidit pisces eorum **30** dedit terra eorum ranas in penetrabilibus regum ipsorum **31** dixit et venit cynomia et scinifes in omnibus finibus eorum **32** posuit pluvias eorum grandinem ignem conburentem in terra ipsorum **33** et percussit vineas eorum et ficulneas eorum et contrivit lignum finium eorum **34** dixit et venit lucusta et bruchus cuius non erat numerus **35** et comedit omne faenum in terra eorum et comedit omnem fructum terrae eorum **36** et percussit omne primogenitum in terra eorum primitias omnis laboris eorum **37** et eduxit eos in argento et auro et non erat in tribubus eorum infirmus **38** laetata est Aegyptus in profectione eorum quia incubuit timor eorum super eos **39** expandit nubem in protectionem eorum et ignem ut luceret eis per noctem **40** petierunt et venit coturnix et panem caeli saturavit eos **41** disrupit petram et fluxerunt aquae abierunt in sicco flumina **42** quoniam memor fuit verbi sancti sui quod habuit ad Abraham puerum suum **43** et eduxit populum suum in exultatione et electos suos in laetitia **44** et dedit illis regiones gentium et labores populorum possederunt **45** ut custodiant iustificationes eius et legem eius requirant

106 alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius **2** quis loquetur potentias Domini auditas faciet omnes laudes eius **3** beati qui custodiunt iudicium et faciunt iustitiam in omni tempore **4** memento nostri Domine in beneplacito populi tui visita nos in salutari tuo **5** ad videndum in bonitate electorum tuorum ad laetandum in laetitia gentis tuae et lauderis cum hereditate tua **6** peccavimus cum patribus nostris iniuste egimus iniquitatem fecimus **7** patres nostri in Aegypto non intellexerunt mirabilia tua non fuerunt memores multitudinis misericordiae tuae et inritaverunt ascendentes in mare mare; Rubrum **8** et salvavit eos propter nomen suum ut notam faceret potentiam suam **9** et increpuit mare Rubrum et exsiccatum est et deduxit eos in abyssis sicut in deserto **10** et salvavit eos de manu odientium et redemit eos de manu inimici **11** et operuit aqua tribulantes eos unus ex eis non remansit **12** et crediderunt in verbis eius et laudaverunt laudem eius **13** cito fecerunt obliti sunt operum eius non sustinuerunt consilium eius **14** et concupierunt concupiscentiam in deserto et temptaverunt Deum in inaquoso **15** et dedit eis petitionem ipsorum et misit saturitatem in anima eorum **16** et inritaverunt Mosen in castris Aaron sanctum Domini **17** aperta est terra et degluttivit Dathan et operuit super congregationem Abiron **18** et exarsit ignis in synagoga eorum flamma conbusit peccatores **19** et fecerunt vitulum in Choreb et adoraverunt sculptile **20** et mutaverunt gloriam suam in similitudine vituli comedentis faenum **21** obliti sunt Deum qui salvavit eos qui fecit magnalia in Aegypto **22** mirabilia in terra Cham terribilia in mari Rubro **23** et dixit ut disperderet eos si non Moses electus eius

stetisset in confractione in conspectu eius ut averteret iram eius ne disperderet eos 24 et pro nihilo habuerunt terram desiderabilem non crediderunt verbo eius 25 et murmurabant in tabernaculis suis non exaudierunt vocem Domini 26 et elevavit manum suam super eos ut prosterneret eos in deserto 27 et ut deiceret semen eorum in nationibus et dispergeret eos in regionibus 28 et initiati sunt Beelphegor et comederunt sacrificia mortuorum 29 et inritaverunt eum in adinventionibus suis et multiplicata est in eis ruina 30 et stetit Finees et placavit et cessavit quassatio 31 et reputatum est ei in iustitiam in generatione et generationem usque in sempiternum 32 et inritaverunt ad aquam Contradictionis et vexatus est Moses propter eos 33 quia exacerbaverunt spiritum eius et distinxit in labiis suis 34 non disperdiderunt gentes quas dixit Dominus illis 35 et commixti sunt inter gentes et didicerunt opera eorum 36 et servierunt sculptilibus eorum et factum est illis in scandalum 37 et immolaverunt filios suos et filias suas daemoniis 38 et effuderunt sanguinem innocentem sanguinem filiorum suorum et filiarum suarum; quas sacrificaverunt sculptilibus Chanaan et interfecta est terra in sanguinibus 39 et contaminata est in operibus eorum et fornicati sunt in adinventionibus suis 40 et iratus est furore Dominus in populo suo et abominatus est hereditatem suam 41 et tradidit eos in manus gentium et dominati sunt eorum qui oderant eos 42 et tribulaverunt eos inimici eorum et humiliati sunt sub manibus eorum 43 saepe liberavit eos ipsi autem exacerbaverunt eum in consilio suo et humiliati sunt in iniquitatibus suis 44 et vidit cum tribularentur et audiret orationem eorum 45 et memor fuit testamenti sui et paenituit eum secundum multitudinem misericordiae suae 46 et dedit eos in misericordias in conspectu omnium qui ceperant eos 47 salvos fac nos Domine Deus noster et congrega nos de nationibus ut confiteamur nomini tuo sancto et gloriemur in laude tua 48 benedictus Dominus Deus Israhel a saeculo et usque in saeculum et dicet omnis populus fiat fiat

107 alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius 2 dicant qui redempti sunt a Domino quos redemit de manu inimici de regionibus congregavit eos 3 a solis ortu et occasu et ab aquilone et mari 4 erraverunt in solitudine in inaquoso viam civitatis habitaculi non invenerunt 5 esurientes et sitientes anima eorum in ipsis defecit 6 et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum eripuit eos 7 et deduxit eos in viam rectam ut irent in civitatem habitationis 8 confiteantur Domino misericordiae eius et mirabilia eius filiis hominum 9 quia satiavit animam inanem et animam esurientem satiavit bonis 10 sedentes in tenebris et umbra mortis vinctos in mendicitate et ferro 11 quia exacerbaverunt eloquia Dei et consilium Altissimi inritaverunt 12 et humiliatum est in laboribus cor eorum infirmati sunt nec fuit qui adiuvaret 13 et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum liberavit eos 14 et eduxit eos de tenebris et umbra mortis et vincula eorum disrupit 15 confiteantur Domino misericordiae eius et mirabilia eius filiis hominum 16 quia contrivit portas aereas et vectes ferreos confregit 17 suscepit eos de via iniquitatis eorum propter iniustitias enim suas humiliati sunt 18 omnem escam abominata est anima eorum et adpropinquaverunt usque ad portas mortis 19 et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum liberavit eos 20 misit verbum suum et sanavit eos et eripuit eos de interitionibus eorum 21 confiteantur Domino misericordiae eius et mirabilia eius filiis hominum 22 et sacrificent sacrificium laudis et adnuntient opera eius in exultatione 23 qui descendunt mare in navibus facientes operationem in aquis multis 24 ipsi viderunt opera Domini et mirabilia eius in profundo 25 dixit et stetit spiritus procellae et exaltati sunt fluctus eius 26 ascendunt usque ad caelos et descendunt usque ad abyssos anima eorum in malis tabescebat 27 turbati sunt et moti sunt sicut ebrius et omnis sapientia eorum devorata est 28 et clamaverunt ad Dominum cum tribularentur et de necessitatibus eorum eduxit eos 29 et statuit procellam eius in auram et siluerunt fluctus eius 30 et laetati sunt quia siluerunt et deduxit eos in portum voluntatis eorum 31 confiteantur Domino misericordiae eius et mirabilia eius filiis hominum 32 exaltent eum in ecclesia plebis et in cathedra seniorum laudent eum 33 posuit flumina in desertum et exitus aquarum in sitim 34 terram fructiferam in salsuginem a malitia

inhabitantium in ea 35 posuit desertum in stagna aquarum et terram sine aqua in exitus aquarum 36 et conlocavit illic esurientes et constituerunt civitatem habitationis 37 et seminaverunt agros et plantaverunt vineas et fecerunt fructum nativitatis 38 et benedixit eis et multiplicati sunt nimis et iumenta eorum non minoravit 39 et pauci facti sunt et vexati sunt a tribulatione malorum et dolore 40 effusa est contemptio super principes et errare fecit eos in invio et non in via 41 et adiuvit pauperem de inopia et posuit sicut oves familias 42 videbunt recti et laetabuntur et omnis iniquitas oppilabit os suum 43 quis sapiens et custodiet haec et intellegent misericordias Domini

108 canticum psalmi David paratum cor meum Deus paratum cor meum cantabo et psallam in gloria mea 2 exsurge psalterium et cithara exsurgam diluculo 3 confitebor tibi in populis Domine et psallam tibi in nationibus 4 quia magna super caelos misericordia tua et usque ad nubes veritas tua 5 exaltare super caelos Deus et super omnem terram gloria tua 6 ut liberentur dilecti tui salvum fac dextera tua et exaudi me 7 Deus locutus est in sancto suo exaltabor et dividam Sicima et convallem tabernaculorum dimetiar 8 meus est Galaad et meus est Manasse et Effraim susceptio capitis mei Iuda rex meus 9 Moab lebes spei meae in Idumeam extendam calciamentum meum mihi alienigenae amici facti sunt 10 quis deducet me in civitatem munitam quis deducet me usque in Idumeam 11 nonne tu Deus qui reppulisti nos et non exibis Deus in virtutibus nostris 12 da nobis auxilium de tribulatione quia vana salus hominis 13 in Deo faciemus virtutem et ipse ad nihilum deducet inimicos nostros

109 in finem David psalmus 2 Deus laudem meam ne tacueris quia os peccatoris et os dolosi super me apertum est 3 locuti sunt adversum me lingua dolosa et sermonibus odii circuierunt me et expugnaverunt me gratis 4 pro eo ut me diligerent detrahebant mihi ego autem orabam 5 et posuerunt adversus me mala pro bonis et odium pro dilectione mea 6 constitue super eum peccatorem et diabulus stet a dextris eius 7 cum iudicatur exeat condemnatus et oratio eius fiat in peccatum 8 fiant dies eius pauci et episcopatum eius accipiat alter 9 fiant filii eius orfani et uxor eius vidua 10 nutantes transferantur filii eius et mendicent eiciantur de habitationibus suis 11 scrutetur fenerator omnem substantiam eius et diripiant alieni labores eius 12 non sit illi adiutor nec sit qui misereatur pupillis eius 13 fiant nati eius in interitum in generatione una deleatur nomen eius 14 in memoriam redeat iniquitas patrum eius in conspectu Domini et peccatum matris eius non deleatur 15 fiant contra Dominum semper et dispereat de terra memoria eorum 16 pro eo quod non est recordatus facere misericordiam 17 et persecutus est hominem inopem et mendicum et conpunctum corde mortificare 18 et dilexit maledictionem et veniet ei et noluit benedictionem et elongabitur ab eo et induit maledictionem sicut vestimentum et intravit sicut aqua in interiora eius et sicut oleum in ossibus eius 19 fiat ei sicut vestimentum quo operitur et sicut zona qua semper praecingitur 20 hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud Dominum et qui loquuntur mala adversus animam meam 21 et tu Domine Domine fac mecum propter nomen tuum quia suavis misericordia tua libera me 22 quia egenus et pauper ego sum et cor meum turbatum est intra me 23 sicut umbra cum declinat ablatus sum excussus sum sicut lucustae 24 genua mea infirmata sunt a ieiunio et caro mea inmutata est propter oleum 25 et ego factus sum obprobrium illis viderunt me moverunt capita sua 26 adiuva me Domine Deus meus salvum fac me secundum misericordiam tuam 27 et sciant quia manus tua haec tu Domine fecisti eam 28 maledicent illi et tu benedices qui insurgunt in me confundantur servus autem tuus laetabitur 29 induantur qui detrahunt mihi pudore et operiantur sicut deploide confusione sua 30 confitebor Domino nimis in ore meo et in medio multorum laudabo eum 31 quia adstetit a dextris pauperis ut salvam faceret a persequentibus animam meam

110 David psalmus dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum 2 virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion dominare in medio inimicorum tuorum 3 tecum principium in die virtutis tuae in splendoribus sanctorum ex utero ante luciferum genui te 4 iuravit Dominus et non paenitebit

eum tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech 5 Dominus a dextris tuis confregit in die irae suae reges 6 iudicabit in nationibus implebit cadavera conquassabit capita in terra multorum 7 de torrente in via bibet propterea exaltabit caput

111 alleluia reversionis Aggei et Zacchariae confitebor tibi Domine in toto corde meo in consilio iustorum et congregatione 2 magna opera Domini exquisita in omnes voluntates eius 3 confessio et magnificentia opus eius et iustitia eius manet in saeculum saeculi 4 memoriam fecit mirabilium suorum misericors et miserator Dominus 5 escam dedit timentibus se memor erit in saeculum testamenti sui 6 virtutem operum suorum adnuntiabit populo suo 7 ut det illis hereditatem gentium opera manuum eius veritas et iudicium 8 fidelia omnia mandata eius confirmata in saeculum saeculi facta in veritate et aequitate 9 redemptionem misit populo suo mandavit in aeternum testamentum suum sanctum et terribile nomen eius 10 initium sapientiae timor Domini intellectus bonus omnibus facientibus eum laudatio eius manet in saeculum saeculi

112 alleluia reversionis Aggei et Zacchariae beatus vir qui timet Dominum in mandatis eius volet nimis 2 potens in terra erit semen eius generatio rectorum benedicetur 3 gloria et divitiae in domo eius et iustitia eius manet in saeculum saeculi 4 exortum est in tenebris lumen rectis misericors et miserator et iustus 5 iucundus homo qui miseretur et commodat disponet sermones suos in iudicio 6 quia in aeternum non commovebitur 7 in memoria aeterna erit iustus ab auditione mala non timebit paratum cor eius sperare in Domino 8 confirmatum est cor eius non commovebitur donec dispiciat inimicos suos 9 dispersit dedit pauperibus iustitia eius manet in saeculum saeculi cornu eius exaltabitur in gloria 10 peccator videbit et irascetur dentibus suis fremet et tabescet desiderium peccatorum peribit

113 alleluia laudate pueri Dominum laudate nomen Domini 2 sit nomen Domini benedictum ex hoc nunc et usque in saeculum 3 a solis ortu usque ad occasum laudabile nomen Domini 4 excelsus super omnes gentes Dominus super caelos gloria eius 5 quis sicut Dominus Deus noster qui in altis habitat 6 et humilia respicit in caelo et in terra 7 suscitans a terra inopem et de stercore erigens pauperem 8 ut conlocet eum cum principibus cum principibus populi sui 9 qui habitare facit sterilem in domo matrem filiorum laetantem

114 alleluia in exitu Israhel de Aegypto domus Iacob de populo barbaro 2 facta est Iudaea sanctificatio eius Israhel potestas eius 3 mare vidit et fugit Iordanis conversus est retrorsum 4 montes exultaverunt ut arietes colles sicut agni ovium 5 quid est tibi mare quod fugisti et tu Iordanis quia conversus es retrorsum 6 montes exultastis sicut arietes et colles sicut agni ovium 7 a facie Domini mota est terra a facie Dei Iacob 8 qui convertit petram in stagna aquarum et rupem in fontes aquarum

115 non nobis Domine non nobis sed nomini tuo da gloriam 2 super misericordia tua et veritate tua nequando dicant gentes ubi est Deus eorum 3 Deus autem noster in caelo omnia quaecumque voluit fecit 4 simulacra gentium argentum et aurum opera manuum hominum 5 os habent et non loquentur oculos habent et non videbunt 6 aures habent et non audient nares habent et non odorabuntur 7 manus habent et non palpabunt pedes habent et non ambulabunt non clamabunt in gutture suo 8 similes illis fiant qui faciunt ea et omnes qui confidunt in eis 9 domus Israhel speravit in Domino adiutor eorum et protector eorum est 10 domus Aaron speravit in Domino adiutor eorum et protector eorum est 11 qui timent Dominum speraverunt in Domino adiutor eorum et protector eorum est 12 Dominus memor fuit nostri et benedixit nobis benedixit domui Israhel benedixit domui Aaron 13 benedixit omnibus qui timent Dominum pusillis cum maioribus 14 adiciat Dominus super vos super vos et super filios vestros 15 benedicti vos Domino qui fecit caelum et terram 16 caelum caeli Domino terram autem dedit filiis hominum 17 non mortui laudabunt te Domine neque omnes qui descendunt in infernum **(questioned)** 18 sed nos qui vivimus benedicimus Domino ex hoc nunc et usque in saeculum

116 alleluia dilexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meae **2** quia inclinavit aurem suam mihi et in diebus meis invocabo te **3** circumdederunt me dolores mortis pericula inferni invenerunt me tribulationem et dolorem inveni **(Sheol h7585)** **4** et nomen Domini invocavi o Domine libera animam meam **5** misericors Dominus et iustus et Deus noster miseretur **6** custodiens parvulos Dominus humiliatus sum et liberavit me **7** convertere anima mea in requiem tuam quia Dominus benefecit tibi **8** quia eripuit animam meam de morte oculos meos a lacrimis pedes meos a lapsu **9** placebo Domino in regione vivorum **10** alleluia credidi propter quod locutus sum ego autem humiliatus sum nimis **11** ego dixi in excessu meo omnis homo mendax **12** quid retribuam Domino pro omnibus quae retribuit mihi **13** calicem salutaris accipiam et nomen Domini invocabo **14** vota mea Domino reddam coram omni populo eius **15** pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum eius **16** o Domine quia ego servus tuus ego servus tuus et filius ancillae tuae disrupisti vincula mea **17** tibi sacrificabo hostiam laudis et in nomine Domini invocabo **18** vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi eius **19** in atriis domus Domini in medio tui Hierusalem

117 alleluia laudate Dominum omnes gentes laudate eum omnes populi **2** quoniam confirmata est super nos misericordia eius et veritas Domini manet in saeculum

118 alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius **2** dicat nunc Israhel quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius **3** dicat nunc domus Aaron quoniam in saeculum misericordia eius **4** dicant nunc qui timent Dominum quoniam in saeculum misericordia eius **5** de tribulatione invocavi Dominum et exaudivit me in latitudinem Dominus **6** Dominus mihi adiutor non timebo quid faciat mihi homo **7** Dominus mihi adiutor et ego despiciam inimicos meos **8** bonum est confidere in Domino quam confidere in homine **9** bonum est sperare in Domino quam sperare in principibus **10** omnes gentes circumierunt me et in nomine Domini quia; ultus sum in eos **11** circumdantes circumdederunt me in nomine autem Domini quia; ultus sum in eos **12** circumdederunt me sicut apes et exarserunt sicut ignis in spinis et in nomine Domini quia; ultus sum in eos **13** inpulsus eversus sum ut caderem et Dominus suscepit me **14** fortitudo mea et laudatio mea Dominus et factus est mihi in salutem **15** vox exultationis et salutis in tabernaculis iustorum **16** dextera Domini fecit virtutem dextera Domini exaltavit me dextera Domini fecit virtutem **17** non moriar sed vivam et narrabo opera Domini **18** castigans castigavit me Dominus et morti non tradidit me **19** aperite mihi portas iustitiae ingressus in eas confitebor Domino **20** haec porta Domini iusti intrabunt in eam **21** confitebor tibi quoniam exaudisti me et factus es mihi in salutem **22** lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli **23** a Domino factum est istud hoc est mirabile in oculis nostris **24** haec est dies quam fecit Dominus exultemus et laetemur in ea **25** o Domine salvum fac o Domine prosperare **26** benedictus qui venturus est in nomine Domini benediximus vobis de domo Domini **27** Deus Dominus et inluxit nobis constituite diem sollemnem in condensis usque ad cornua altaris **28** Deus meus es tu et confitebor tibi Deus meus es tu et exaltabo te confitebor tibi quoniam exaudisti me et factus es mihi in salutem **29** confitemini Domino quoniam bonus quoniam in saeculum misericordia eius

119 alleluia aleph beati inmaculati in via qui ambulant in lege Domini **2** beati qui scrutantur testimonia eius in toto corde exquirent eum **3** non enim qui operantur iniquitatem in viis eius ambulaverunt **4** tu mandasti mandata tua custodire nimis **5** utinam dirigantur viae meae ad custodiendas iustificationes tuas **6** tunc non confundar cum perspexero in omnibus mandatis tuis **7** confitebor tibi in directione cordis in eo quod didici iudicia iustitiae tuae **8** iustificationes tuas custodiam non me derelinquas usquequaque **9** beth in quo corriget adulescentior viam suam in custodiendo sermones tuos **10** in toto corde meo exquisivi te non repellas me a mandatis tuis **11** in corde meo abscondi eloquia tua ut non peccem tibi **12** benedictus es Domine doce me iustificationes tuas **13** in labiis meis pronuntiavi omnia iudicia oris tui **14** in via testimoniorum

tuorum delectatus sum sicut in omnibus divitiis **15** in mandatis tuis exercebor et considerabo vias tuas **16** in iustificationibus tuis meditabor non obliviscar sermones tuos **17** gimel retribue servo tuo vivifica me et custodiam sermones tuos **18** revela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua **19** incola ego sum in terra non abscondas a me mandata tua **20** concupivit anima mea desiderare iustificationes tuas in omni tempore **21** increpasti superbos maledicti qui declinant a mandatis tuis **22** aufer a me obprobrium et contemptum quia testimonia tua exquisivi **23** etenim sederunt principes et adversum me loquebantur servus autem tuus exercebatur in iustificationibus tuis **24** nam et testimonia tua meditatio mea et consilium meum iustificationes tuae **25** deleth adhesit pavimento anima mea vivifica me secundum verbum tuum **26** vias meas enuntiavi et exaudisti me doce me iustificationes tuas **27** viam iustificationum tuarum instrue me et exercebor in mirabilibus tuis **28** dormitavit anima mea prae taedio confirma me in verbis tuis **29** viam iniquitatis amove a me et lege tua miserere mei **30** viam veritatis elegi iudicia tua non sum oblitus **31** adhesi testimoniis tuis Domine noli me confundere **32** viam mandatorum tuorum cucurri cum dilatasti cor meum **33** he legem pone mihi Domine viam iustificationum tuarum et exquiram eam semper **34** da mihi intellectum et scrutabor legem tuam et custodiam illam in toto corde meo **35** deduc me in semita mandatorum tuorum quia ipsam volui **36** inclina cor meum in testimonia tua et non in avaritiam **37** averte oculos meos ne videant vanitatem in via tua vivifica me **38** statue servo tuo eloquium tuum in timore tuo **39** amputa obprobrium meum quod suspicatus sum quia iudicia tua iucunda **40** ecce concupivi mandata tua in aequitate tua vivifica me **41** vav et veniat super me misericordia tua Domine salutare tuum secundum eloquium tuum **42** et respondebo exprobrantibus mihi verbum quia speravi in sermonibus tuis **43** et ne auferas de ore meo verbum veritatis usquequaque quia in iudiciis tuis supersperavi **44** et custodiam legem tuam semper in saeculum et in saeculum saeculi **45** et ambulabam in latitudine quia mandata tua exquisivi **46** et loquebar in testimoniis tuis in conspectu regum et non confundebar **47** et meditabar in mandatis tuis quae dilexi **48** et levavi manus meas ad mandata quae dilexi et exercebar in iustificationibus tuis **49** zai memor esto verbi tui servo tuo in quo mihi spem dedisti **50** haec me consolata est in humilitate mea quia eloquium tuum vivificavit me **51** superbi inique agebant usquequaque a lege autem tua non declinavi **52** memor fui iudiciorum tuorum a saeculo Domine et consolatus sum **53** defectio tenuit me prae peccatoribus derelinquentibus legem tuam **54** cantabiles mihi erant iustificationes tuae in loco peregrinationis meae **55** memor fui in nocte nominis tui Domine et custodivi legem tuam **56** haec facta est mihi quia iustificationes tuas exquisivi **57** heth portio mea Dominus dixi custodire legem tuam **58** deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo miserere mei secundum eloquium tuum **59** cogitavi vias meas et avertisti pedes meos in testimonia tua **60** paratus sum et non sum turbatus ut custodiam mandata tua **61** funes peccatorum circumplexi sunt me et legem tuam non sum oblitus **62** media nocte surgebam ad confitendum tibi super iudicia iustificationis tuae **63** particeps ego sum omnium timentium te et custodientium mandata tua **64** misericordia Domini plena est terra iustificationes tuas doce me **65** teth bonitatem fecisti cum servo tuo Domine secundum verbum tuum **66** bonitatem et disciplinam et scientiam doce me quia mandatis tuis credidi **67** priusquam humiliarer ego deliqui propterea eloquium tuum custodivi **68** bonus es tu et in bonitate tua doce me iustificationes tuas **69** multiplicata est super me iniquitas superborum ego autem in toto corde scrutabor mandata tua **70** coagulatum est sicut lac cor eorum ego vero legem tuam meditatus sum **71** bonum mihi quia humiliasti me ut discam iustificationes tuas **72** bonum mihi lex oris tui super milia auri et argenti **73** ioth manus tuae fecerunt me et plasmaverunt me da mihi intellectum et discam mandata tua **74** qui timent te videbunt me et laetabuntur quia in verba tua supersperavi **75** cognovi Domine quia aequitas iudicia tua et veritate humiliasti me **76** fiat misericordia tua ut consoletur me secundum eloquium tuum servo tuo **77** veniant mihi miserationes tuae et vivam quia lex tua meditatio mea est **78** confundantur superbi quia iniuste iniquitatem fecerunt in me ego autem exercebor in mandatis tuis **79** convertantur mihi timentes te et qui noverunt testimonia tua **80** fiat cor

meum inmaculatum in iustificationibus tuis ut non confundar **81** caf defecit in salutare tuum anima mea in verbum tuum supersperavi **82** defecerunt oculi mei in eloquium tuum dicentes quando consolaberis me **83** quia factus sum sicut uter in pruina iustificationes tuas non sum oblitus **84** quot sunt dies servo tuo quando facies de persequentibus me iudicium **85** narraverunt mihi iniqui fabulationes sed non ut lex tua **86** omnia mandata tua veritas inique persecuti sunt me adiuva me **87** paulo minus consummaverunt me in terra ego autem non dereliqui mandata tua **88** secundum misericordiam tuam vivifica me et custodiam testimonia oris tui **89** lamed in aeternum Domine verbum tuum permanet in caelo **90** in generationem et generationem veritas tua fundasti terram et permanet **91** ordinatione tua perseverat dies quoniam omnia serviunt tibi **92** nisi quod lex tua meditatio mea est tunc forte perissem in humilitate mea **93** in aeternum non obliviscar iustificationes tuas quia in ipsis vivificasti me **94** tuus sum ego salvum me fac quoniam iustificationes tuas exquisivi **95** me expectaverunt peccatores ut perderent me testimonia tua intellexi **96** omni consummationi vidi finem latum mandatum tuum nimis **97** mem quomodo dilexi legem tuam tota die meditatio mea est **98** super inimicos meos prudentem me fecisti mandato tuo quia in aeternum mihi est **99** super omnes docentes me intellexi quia testimonia tua meditatio mea est **100** super senes intellexi quia mandata tua quaesivi **101** ab omni via mala prohibui pedes meos ut custodiam verba tua **102** a iudiciis tuis non declinavi quia tu legem posuisti mihi **103** quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo **104** a mandatis tuis intellexi propterea odivi omnem viam iniquitatis **105** nun lucerna pedibus meis verbum tuum et lumen semitis meis **106** iuravi et statui custodire iudicia iustitiae tuae **107** humiliatus sum usquequaque Domine vivifica me secundum verbum tuum **108** voluntaria oris mei beneplacita fac Domine et iudicia tua doce me **109** anima mea in manibus meis semper et legem tuam non sum oblitus **110** posuerunt peccatores laqueum mihi et de mandatis tuis non erravi **111** hereditate adquisivi testimonia tua in aeternum quia exultatio cordis mei sunt **112** inclinavi cor meum ad faciendas iustificationes tuas in aeternum propter retributionem **113** samech iniquos odio habui et legem tuam dilexi **114** adiutor meus et susceptor meus es tu in verbum tuum supersperavi **115** declinate a me maligni et scrutabor mandata Dei mei **116** suscipe me secundum eloquium tuum et vivam et non confundas me ab expectatione mea **117** adiuva me et salvus ero et meditabor in iustificationibus tuis semper **118** sprevisti omnes discedentes a iustitiis tuis quia iniusta cogitatio eorum **119** praevaricantes reputavi omnes peccatores terrae ideo dilexi testimonia tua **120** confige timore tuo carnes meas a iudiciis enim tuis timui **121** ain feci iudicium et iustitiam non tradas me calumniantibus me **122** suscipe servum tuum in bonum non calumnientur me superbi **123** oculi mei defecerunt in salutare tuum et in eloquium iustitiae tuae **124** fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam et iustificationes tuas doce me **125** servus tuus sum ego da mihi intellectum et sciam testimonia tua **126** tempus faciendi Domino dissipaverunt legem tuam **127** ideo dilexi mandata tua super aurum et topazion **128** propterea ad omnia mandata tua dirigebar omnem viam iniquam odio habui **129** fe mirabilia testimonia tua ideo scrutata est ea anima mea **130** declaratio sermonum tuorum inluminat et intellectum dat parvulis **131** os meum aperui et adtraxi spiritum quia mandata tua desiderabam **132** aspice in me et miserere mei secundum iudicium diligentium nomen tuum **133** gressus meos dirige secundum eloquium tuum et non dominetur mei omnis iniustitia **134** redime me a calumniis hominum et custodiam mandata tua **135** faciem tuam inlumina super servum tuum et doce me iustificationes tuas **136** exitus aquarum deduxerunt oculi mei quia non custodierunt legem tuam **137** sade iustus es Domine et rectum iudicium tuum **138** mandasti iustitiam testimonia tua et veritatem tuam nimis **139** tabescere me fecit zelus meus quia obliti sunt verba tua inimici mei **140** ignitum eloquium tuum vehementer et servus tuus dilexit illud **141** adulescentulus sum ego et contemptus iustificationes tuas non sum oblitus **142** iustitia tua iustitia in aeternum et lex tua veritas **143** tribulatio et angustia invenerunt me mandata tua meditatio mea **144** aequitas testimonia tua in aeternum intellectum da mihi et vivam **145** cof clamavi in toto corde exaudi me Domine iustificationes tuas requiram

146 clamavi te salvum me fac et custodiam mandata tua **147** praeveni in maturitate et clamavi in verba tua supersperavi **148** praevenerunt oculi mei ad diluculum ut meditarer eloquia tua **149** vocem meam audi secundum misericordiam tuam Domine secundum iudicium tuum vivifica me **150** adpropinquaverunt persequentes me iniquitate a lege autem tua longe facti sunt **151** prope es tu Domine et omnes viae tuae veritas **152** initio cognovi de testimoniis tuis quia in aeternum fundasti ea **153** res vide humilitatem meam et eripe me quia legem tuam non sum oblitus **154** iudica iudicium meum et redime me propter eloquium tuum vivifica me **155** longe a peccatoribus salus quia iustificationes tuas non exquisierunt **156** misericordiae tuae multae Domine secundum iudicia tua vivifica me **157** multi qui persequuntur me et tribulant me a testimoniis tuis non declinavi **158** vidi praevaricantes et tabescebam quia eloquia tua non custodierunt **159** vide quoniam mandata tua dilexi Domine in misericordia tua vivifica me **160** principium verborum tuorum veritas et in aeternum omnia iudicia iustitiae tuae **161** sen principes persecuti sunt me gratis et a verbis tuis formidavit cor meum **162** laetabor ego super eloquia tua sicut qui invenit spolia multa **163** iniquitatem odio habui et abominatus sum legem autem tuam dilexi **164** septies in die laudem dixi tibi super iudicia iustitiae tuae **165** pax multa diligentibus legem tuam et non est illis scandalum **166** expectabam salutare tuum Domine et mandata tua dilexi **167** custodivit anima mea testimonia tua et dilexi ea vehementer **168** servavi mandata tua et testimonia tua quia omnes viae meae in conspectu tuo **169** thau adpropinquet deprecatio mea in conspectu tuo Domine iuxta eloquium tuum da mihi intellectum **170** intret postulatio mea in conspectu tuo secundum eloquium tuum eripe me **171** eructabunt labia mea hymnum cum docueris me iustificationes tuas **172** pronuntiabit lingua mea eloquium tuum quia omnia mandata tua aequitas **173** fiat manus tua ut salvet me quoniam mandata tua elegi **174** concupivi salutare tuum Domine et lex tua meditatio mea **175** vivet anima mea et laudabit te et iudicia tua adiuvabunt me **176** erravi sicut ovis quae periit quaere servum tuum quia mandata tua non sum oblitus

120 canticum graduum ad Dominum cum tribularer clamavi et exaudivit me **2** Domine libera animam meam a labiis iniquis a lingua dolosa **3** quid detur tibi et quid adponatur tibi ad linguam dolosam **4** sagittae potentis acutae cum carbonibus desolatoriis **5** heu mihi quia incolatus meus prolongatus est habitavi cum habitationibus Cedar **6** multum incola fuit anima mea **7** cum his qui oderant pacem eram pacificus cum loquebar illis inpugnabant me gratis

121 canticum graduum levavi oculos meos in montes unde veniet auxilium mihi **2** auxilium meum a Domino qui fecit caelum et terram **3** non det in commotionem pedem tuum neque dormitet qui custodit te **4** ecce non dormitabit neque dormiet qui custodit Israhel **5** Dominus custodit te Dominus protectio tua super manum dexteram tuam **6** per diem sol non uret te neque luna per noctem **7** Dominus custodit te ab omni malo custodiat animam tuam Dominus **8** Dominus custodiat introitum tuum et exitum tuum ex hoc nunc et usque in saeculum

122 canticum graduum huic David laetatus sum in his quae dicta sunt mihi in domum Domini ibimus **2** stantes erant pedes nostri in atriis tuis Hierusalem **3** Hierusalem quae aedificatur ut civitas cuius participatio eius in id ipsum **4** illic enim ascenderunt tribus tribus Domini testimonium Israhel ad confitendum nomini Domini **5** quia illic sederunt sedes in iudicium sedes super domum David **6** rogate quae ad pacem sunt Hierusalem et abundantia diligentibus te **7** fiat pax in virtute tua et abundantia in turribus tuis **8** propter fratres meos et proximos meos loquebar pacem de te **9** propter domum Domini Dei nostri quaesivi bona tibi

123 canticum graduum ad te levavi oculos meos qui habitas in caelo **2** ecce sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum sicut oculi ancillae in manibus dominae eius ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum donec misereatur nostri **3** miserere nostri Domine miserere nostri quia multum repleti sumus despectione **4** quia multum repleta est anima nostra obprobrium abundantibus et despectio superbis

124 canticum graduum huic David nisi quia Dominus erat in nobis dicat nunc Israhel **2** nisi quia Dominus erat in nobis cum exsurgerent in nos homines **3** forte vivos degluttissent nos cum irasceretur furor eorum in nos **4** forsitan aqua absorbuisset nos **5** torrentem pertransivit anima nostra forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem **6** benedictus Dominus qui non dedit nos in captionem dentibus eorum **7** anima nostra sicut passer erepta est de laqueo venantium laqueus contritus est et nos liberati sumus **8** adiutorium nostrum in nomine Domini qui fecit caelum et terram

125 canticum graduum qui confidunt in Domino sicut mons Sion non commovebitur in aeternum qui habitat **2** in Hierusalem montes in circuitu eius et Dominus in circuitu populi sui ex hoc nunc et usque in saeculum **3** quia non relinquet virgam peccatorum super sortem iustorum ut non extendant iusti ad iniquitatem manus suas **4** benefac Domine bonis et rectis corde **5** declinantes autem in obligationes adducet Dominus cum operantibus iniquitatem pax super Israhel

126 canticum graduum in convertendo Dominum captivitatem Sion facti sumus sicut consolati **2** tunc repletum est gaudio os nostrum et lingua nostra exultatione tunc dicent inter gentes magnificavit Dominus facere cum eis **3** magnificavit Dominus facere nobiscum facti sumus laetantes **4** converte Domine captivitatem nostram sicut torrens in austro **5** qui seminant in lacrimis in exultatione metent **6** euntes ibant et flebant portantes semina sua venientes autem venient in exultatione portantes manipulos suos

127 canticum graduum Salomonis nisi Dominus aedificaverit domum in vanum laboraverunt qui aedificant eam nisi Dominus custodierit civitatem frustra vigilavit qui custodit **2** vanum est vobis ante lucem surgere surgere postquam sederitis qui manducatis panem doloris cum dederit dilectis suis somnum **3** ecce hereditas Domini filii mercis fructus ventris **4** sicut sagittae in manu potentis ita filii excussorum **5** beatus vir qui implebit desiderium suum ex ipsis non confundentur cum loquentur inimicis suis in porta

128 canticum graduum beati omnes qui timent Dominum qui ambulant in viis eius **2** labores manuum tuarum quia; manducabis beatus es et bene tibi erit **3** uxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tuae filii tui sicut novella olivarum in circuitu mensae tuae **4** ecce sic benedicetur homo qui timet Dominum **5** benedicat te Dominus ex Sion et videas bona Hierusalem omnibus diebus vitae tuae **6** et videas filios filiorum tuorum pax super Israhel

129 canticum graduum saepe expugnaverunt me a iuventute mea dicat nunc Israhel **2** saepe expugnaverunt me a iuventute mea etenim non potuerunt mihi **3** supra dorsum meum fabricabantur peccatores prolongaverunt iniquitatem suam **4** Dominus iustus concidet cervices peccatorum **5** confundantur et convertantur retrorsum omnes qui oderunt Sion **6** fiant sicut faenum tectorum quod priusquam evellatur exaruit **7** de quo non implevit manum suam qui metit et sinum suum qui manipulos colligit **8** et non dixerunt qui praeteribant benedictio Domini super vos benediximus vobis in nomine Domini

130 canticum graduum de profundis clamavi ad te Domine **2** Domine exaudi vocem meam fiant aures tuae intendentes in vocem deprecationis meae **3** si iniquitates observabis Domine Domine quis sustinebit **4** quia apud te propitiatio est propter legem tuam sustinui te Domine sustinuit anima mea in verbum eius **5** speravit anima mea in Domino **6** a custodia matutina usque ad noctem speret Israhel in Domino **7** quia apud Dominum misericordia et copiosa apud eum redemptio **8** et ipse redimet Israhel ex omnibus iniquitatibus eius

131 canticum graduum David Domine non est exaltatum cor meum neque elati sunt oculi mei neque ambulavi in magnis neque in mirabilibus super me **2** si non humiliter sentiebam sed exaltavi animam meam sicut ablactatum super matrem suam ita retributio in anima mea **3** speret Israhel in Domino ex hoc nunc et usque in saeculum

132 canticum graduum memento Domine David et omnis mansuetudinis eius **2** sicut iuravit Domino votum vovit Deo Iacob **3** si introiero in

tabernaculum domus meae si ascendero in lectum strati mei 4 si dedero somnum oculis meis et palpebris meis dormitationem 5 et requiem temporibus meis donec inveniam locum Domino tabernaculum Deo Iacob 6 ecce audivimus eam in Efrata invenimus eam in campis silvae 7 introibimus in tabernacula eius adorabimus in loco ubi steterunt pedes eius 8 surge Domine in requiem tuam tu et arca sanctificationis tuae 9 sacerdotes tui induentur iustitia et sancti tui exultabunt 10 propter David servum tuum non avertas faciem christi tui 11 iuravit Dominus David veritatem et non frustrabit eum de fructu ventris tui ponam super sedem tuam 12 si custodierint filii tui testamentum meum et testimonia mea haec quae docebo eos et filii eorum usque in saeculum sedebunt super sedem tuam 13 quoniam elegit Dominus Sion elegit eam in habitationem sibi 14 haec requies mea in saeculum saeculi hic habitabo quoniam elegi eam 15 viduam eius benedicens benedicam pauperes eius saturabo panibus 16 sacerdotes eius induam salutari et sancti eius exultatione exultabunt 17 illic producam cornu David paravi lucernam christo meo 18 inimicos eius induam confusione super ipsum autem efflorebit sanctificatio mea

133 canticum graduum David ecce quam bonum et quam iucundum habitare fratres in unum 2 sicut unguentum in capite quod descendit in barbam barbam Aaron quod descendit in ora vestimenti eius 3 sicut ros Hermon qui descendit in montes Sion quoniam illic mandavit Dominus benedictionem et vitam usque in saeculum

134 canticum graduum ecce nunc benedicite Dominum omnes servi Domini qui statis in domo Domini in atriis domus Dei nostri 2 in noctibus extollite manus vestras in sancta et benedicite Domino 3 benedicat te Dominus ex Sion qui fecit caelum et terram

135 alleluia laudate nomen Domini laudate servi Dominum 2 qui statis in domo Domini in atriis domus Dei nostri 3 laudate Dominum quia bonus Dominus psallite nomini eius quoniam suave 4 quoniam Iacob elegit sibi Dominus Israhel in possessionem sibi 5 quia ego cognovi quod magnus est Dominus et Deus noster prae omnibus diis 6 omnia quae voluit Dominus fecit in caelo et in terra in mare et in omnibus abyssis 7 educens nubes ab extremo terrae fulgora in pluviam fecit qui producit ventos de thesauris suis 8 qui percussit primogenita Aegypti ab homine usque ad pecus 9 emisit signa et prodigia in medio tui Aegypte in Pharaonem et in omnes servos eius 10 qui percussit gentes multas et occidit reges fortes 11 Seon regem Amorreorum et Og regem Basan et omnia regna Chanaan 12 et dedit terram eorum hereditatem hereditatem Israhel populo suo 13 Domine nomen tuum in aeternum Domine memoriale tuum in generationem et generationem 14 quia iudicabit Dominus populum suum et in servis suis deprecabitur 15 simulacra gentium argentum et aurum opera manuum hominum 16 os habent et non loquentur oculos habent et non videbunt 17 aures habent et non audient neque enim est spiritus in ore eorum 18 similes illis fiant qui faciunt ea et omnes qui sperant in eis 19 domus Israhel benedicite Domino domus Aaron benedicite Domino 20 domus Levi benedicite Domino qui timetis Dominum benedicite Domino 21 benedictus Dominus ex Sion qui habitat in Hierusalem

136 alleluia confitemini Domino quoniam bonus quoniam in aeternum misericordia eius 2 confitemini Deo deorum quoniam in aeternum misericordia eius 3 confitemini Domino dominorum quoniam in aeternum misericordia eius 4 qui facit mirabilia magna solus quoniam in aeternum misericordia eius 5 qui fecit caelos in intellectu quoniam in aeternum misericordia eius 6 qui firmavit terram super aquas quoniam in aeternum misericordia eius 7 qui fecit luminaria magna quoniam in aeternum misericordia eius 8 solem in potestatem diei quoniam in aeternum misericordia eius 9 lunam et stellas in potestatem noctis quoniam in aeternum misericordia eius 10 qui percussit Aegyptum cum primogenitis eorum quoniam in aeternum misericordia eius 11 qui eduxit Israhel de medio eorum quoniam in aeternum misericordia eius 12 in manu potenti et brachio excelso quoniam in aeternum misericordia eius 13 qui divisit Rubrum mare in divisiones quoniam in aeternum misericordia eius 14 et duxit Israhel per

medium eius quoniam in aeternum misericordia eius 15 et excussit Pharaonem et virtutem eius in mari Rubro quoniam in aeternum misericordia eius 16 qui transduxit populum suum in deserto quoniam in aeternum misericordia eius 17 qui percussit reges magnos quoniam in aeternum misericordia eius 18 et occidit reges fortes quoniam in aeternum misericordia eius 19 Seon regem Amorreorum quoniam in aeternum misericordia eius 20 et Og regem Basan quoniam in aeternum misericordia eius 21 et dedit terram eorum hereditatem quoniam in aeternum misericordia eius 22 hereditatem Israhel servo suo quoniam in aeternum misericordia eius 23 quia in humilitate nostra memor fuit nostri quoniam in aeternum misericordia eius 24 et redemit nos ab inimicis nostris quoniam in aeternum misericordia eius 25 qui dat escam omni carni quoniam in aeternum misericordia eius 26 confitemini Deo caeli quoniam in aeternum misericordia eius confitemini Domino dominorum quoniam in aeternum misericordia eius

137 David Hieremiae super flumina Babylonis illic sedimus et flevimus cum recordaremur Sion 2 in salicibus in medio eius suspendimus organa nostra 3 quia illic interrogaverunt nos qui captivos duxerunt nos verba cantionum et qui abduxerunt nos hymnum cantate nobis de canticis Sion 4 quomodo cantabimus canticum Domini in terra aliena 5 si oblitus fuero tui Hierusalem oblivioni detur dextera mea 6 adhereat lingua mea faucibus meis si non meminero tui si non praeposuero Hierusalem in principio laetitiae meae 7 memor esto Domine filiorum Edom diem Hierusalem qui dicunt exinanite exinanite usque ad fundamentum in ea 8 filia Babylonis misera beatus qui retribuet tibi retributionem tuam quam retribuisti nobis 9 beatus qui tenebit et adlidet parvulos tuos ad petram

138 ipsi David confitebor tibi Domine in toto corde meo quoniam audisti verba oris mei in conspectu angelorum psallam tibi 2 adorabo ad templum sanctum tuum et confitebor nomini tuo super misericordia tua et veritate tua quoniam magnificasti super omne nomen sanctum tuum 3 in quacumque die invocavero te exaudi me multiplicabis me in anima mea virtute 4 confiteantur tibi Domine omnes reges terrae quia audierunt omnia verba oris tui 5 et cantent in viis Domini quoniam magna gloria Domini 6 quoniam excelsus Dominus et humilia respicit et alta a longe cognoscit 7 si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam et salvum me fecit dextera tua 8 Dominus retribuet propter me Domine misericordia tua in saeculum opera manuum tuarum ne dispicias

139 in finem David psalmus 2 Domine probasti me et cognovisti me tu cognovisti sessionem meam et surrectionem meam 3 intellexisti cogitationes meas de longe semitam meam et funiculum meum investigasti 4 et omnes vias meas praevidisti quia non est sermo in lingua mea 5 ecce Domine tu cognovisti omnia novissima et antiqua tu formasti me et posuisti super me manum tuam 6 mirabilis facta est scientia tua ex me confortata est non potero ad eam 7 quo ibo ab spiritu tuo et quo a facie tua fugiam 8 si ascendero in caelum tu illic es si descendero ad infernum ades (Sheol h7585) 9 si sumpsero pinnas meas diluculo et habitavero in extremis maris 10 etenim illuc manus tua deducet me et tenebit me dextera tua 11 et dixi forsitan tenebrae conculcabunt me et nox inluminatio in deliciis meis 12 quia tenebrae non obscurabuntur a te et nox sicut dies inluminabitur sicut tenebrae eius ita et lumen eius 13 quia tu possedisti renes meos suscepisti me de utero matris meae 14 confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es mirabilia opera tua et anima mea cognoscit nimis 15 non est occultatum os meum a te quod fecisti in occulto et substantia mea in inferioribus terrae 16 inperfectum meum viderunt oculi tui et in libro tuo omnes scribentur die formabuntur et nemo in eis 17 mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus nimis confirmati sunt principatus eorum 18 dinumerabo eos et super harenam multiplicabuntur exsurrexi et adhuc sum tecum 19 si occideris Deus peccatores et viri sanguinum declinate a me 20 quia dices in cogitatione accipient in vanitate civitates tuas 21 nonne qui oderunt te Domine oderam et super inimicos tuos tabescebam 22 perfecto odio oderam illos inimici facti sunt mihi 23 proba me Deus et scito cor meum interroga me et cognosce semitas meas 24

et vide si via iniquitatis in me est et deduc me in via aeterna

140 in finem psalmus David eripe me Domine ab homine malo a viro iniquo eripe me **2** qui cogitaverunt iniquitates in corde tota die constituebant proelia **3** acuerunt linguam suam sicut serpentis venenum aspidum sub labiis eorum diapsalma **4** custodi me Domine de manu peccatoris ab hominibus iniquis eripe me qui cogitaverunt subplantare gressus meos **5** absconderunt superbi laqueum mihi et funes extenderunt in laqueum iuxta iter scandalum posuerunt mihi diapsalma **6** dixi Domino Deus meus es tu exaudi Domine vocem deprecationis meae **7** Domine Domine virtus salutis meae obumbrasti super caput meum in die belli **8** non tradas Domine desiderio meo peccatori cogitaverunt contra me ne derelinquas me ne forte exaltentur diapsalma **9** caput circuitus eorum labor labiorum ipsorum operiet eos **10** cadent super eos carbones in igne deicies eos in miseriis non subsistent **11** vir linguosus non dirigetur in terra virum iniustum mala capient in interitu **12** cognovi quia faciet Dominus iudicium inopis et vindictam pauperum **13** verumtamen iusti confitebuntur nomini tuo habitabunt recti cum vultu tuo

141 psalmus David Domine clamavi ad te exaudi me intende voci meae cum clamavero ad te **2** dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum **3** pone Domine custodiam ori meo et ostium circumstantiae labiis meis **4** non declines cor meum in verba malitiae ad excusandas excusationes in peccatis cum hominibus operantibus iniquitatem et non communicabo cum electis eorum **5** corripiet me iustus in misericordia et increpabit me oleum autem peccatoris non inpinguet caput meum quoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum **6** absorti sunt iuncti petrae iudices eorum audient verba mea quoniam potuerunt **7** sicut crassitudo terrae erupta est super terram dissipata sunt ossa nostra secus infernum **(Sheol h7585)** **8** quia ad te Domine Domine oculi mei in te speravi non auferas animam meam **9** custodi me a laqueo quem statuerunt mihi et ab scandalis operantium iniquitatem **10** cadent in retiaculo eius peccatores singulariter sum ego donec transeam

142 intellectus David cum esset in spelunca oratio voce mea ad Dominum clamavi voce mea ad Dominum deprecatus sum **2** effundo in conspectu eius deprecationem meam tribulationem meam ante ipsum pronuntio **3** in deficiendo ex me spiritum meum et tu cognovisti semitas meas in via hac qua ambulabam absconderunt laqueum mihi **4** considerabam ad dexteram et videbam et non erat qui cognosceret me periit fuga a me et non est qui requirit animam meam **5** clamavi ad te Domine dixi tu es spes mea portio mea in terra viventium **6** intende ad deprecationem meam quia humiliatus sum nimis libera me a persequentibus me quia confortati sunt super me **7** educ de custodia animam meam ad confitendum nomini tuo me expectant iusti donec retribuas mihi

143 psalmus David quando filius eum persequebatur Domine exaudi orationem meam auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua exaudi me in tua iustitia **2** et non intres in iudicio cum servo tuo quia non iustificabitur in conspectu tuo omnis vivens **3** quia persecutus est inimicus animam meam humiliavit in terra vitam meam conlocavit me in obscuris sicut mortuos saeculi **4** et anxiatus est super me spiritus meus in me turbatum est cor meum **5** memor fui dierum antiquorum meditatus sum in omnibus operibus tuis in factis manuum tuarum meditabar **6** expandi manus meas ad te anima mea sicut terra sine aqua tibi diapsalma **7** velociter exaudi me Domine defecit spiritus meus non avertas faciem tuam a me et similis ero descendentibus in lacum **8** auditam mihi fac mane misericordiam tuam quia in te speravi notam fac mihi viam in qua ambulem quia ad te levavi animam meam **9** eripe me de inimicis meis Domine ad te confugi **10** doce me facere voluntatem tuam quia Deus meus es tu spiritus tuus bonus deducet me in terra recta **11** propter nomen tuum Domine vivificabis me in aequitate tua educes de tribulatione animam meam **12** et in misericordia tua disperdes inimicos meos et perdes omnes qui tribulant animam meam quoniam ego servus tuus sum

144 David adversus Goliad benedictus Dominus Deus meus qui docet manus meas ad proelium digitos meos ad bellum **2** misericordia mea et refugium meum susceptor meus et liberator meus protector meus et in eo speravi qui subdis populum meum sub me **3** Domine quid est homo quia innotuisti ei aut filius hominis quia reputas eum **4** homo vanitati similis factus est dies eius sicut umbra praetereunt **5** Domine inclina caelos tuos et descende tange montes et fumigabunt **6** fulgora coruscationem et dissipabis eos emitte sagittas tuas et conturbabis eos **7** emitte manum tuam de alto eripe me et libera me de aquis multis de manu filiorum alienorum **8** quorum os locutum est vanitatem et dextera eorum dextera iniquitatis **9** Deus canticum novum cantabo tibi in psalterio decacordo psallam tibi **10** qui das salutem regibus qui redimit David servum suum de gladio maligno **11** eripe me et eripe me de manu filiorum alienigenarum quorum os locutum est vanitatem et dextera eorum dextera iniquitatis **12** quorum filii sicut novella plantationis in iuventute sua filiae eorum conpositae circumornatae ut similitudo templi **13** promptuaria eorum plena eructantia ex hoc in illud oves eorum fetosae abundantes in egressibus suis **14** boves eorum crassi non est ruina maceriae neque transitus neque clamor in plateis eorum **15** beatum dixerunt populum cui haec sunt beatus populus cuius Dominus Deus eius

145 laudatio David exaltabo te Deus meus rex et benedicam nomini tuo in saeculum et in saeculum saeculi **2** per singulos dies benedicam tibi et laudabo nomen tuum in saeculum et in saeculum saeculi **3** magnus Dominus et laudabilis nimis et magnitudinis eius non est finis **4** generatio et generatio laudabit opera tua et potentiam tuam pronuntiabunt **5** magnificentiam gloriae sanctitatis tuae loquentur et mirabilia tua narrabunt **6** et virtutem terribilium tuorum dicent et magnitudinem tuam narrabunt **7** memoriam abundantiae suavitatis tuae eructabunt et iustitia tua exultabunt **8** miserator et misericors Dominus patiens et multum misericors **9** suavis Dominus universis et miserationes eius super omnia opera eius **10** confiteantur tibi Domine omnia opera tua et sancti tui confiteantur tibi **11** gloriam regni tui dicent et potentiam tuam loquentur **12** ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam et gloriam magnificentiae regni tui **13** regnum tuum regnum omnium saeculorum et dominatio tua in omni generatione et progenie fidelis Dominus in omnibus verbis suis et sanctus in omnibus operibus suis **14** adlevat Dominus omnes qui corruunt et erigit omnes elisos **15** oculi omnium in te sperant et tu das escam illorum in tempore oportuno **16** aperis tu manum tuam et imples omne animal benedictione **17** iustus Dominus in omnibus viis suis et sanctus in omnibus operibus suis **18** prope est Dominus omnibus invocantibus eum omnibus invocantibus eum in veritate **19** voluntatem timentium se faciet et deprecationem eorum exaudiet et salvos faciet eos **20** custodit Dominus omnes diligentes se et omnes peccatores disperdet **21** laudationem Domini loquetur os meum et benedicat omnis caro nomini sancto eius in saeculum et in saeculum saeculi

146 alleluia Aggei et Zacchariae **2** lauda anima mea Dominum laudabo Dominum in vita mea psallam Deo meo quamdiu fuero nolite confidere in principibus **3** in filiis hominum quibus non est salus **4** exibit spiritus eius et revertetur in terram suam in illa die peribunt omnes cogitationes eorum **5** beatus cuius Deus Iacob adiutor eius spes eius in Domino Deo ipsius **6** qui fecit caelum et terram mare et omnia quae in eis **7** qui custodit veritatem in saeculum facit iudicium iniuriam patientibus dat escam esurientibus Dominus solvit conpeditos **8** Dominus inluminat caecos Dominus erigit adlisos Dominus diligit iustos **9** Dominus custodit advenas pupillum et viduam suscipiet et viam peccatorum disperdet **10** regnabit Dominus in saecula Deus tuus Sion in generationem et generationem

147 alleluia Aggei et Zacchariae laudate Dominum quoniam bonum psalmus Deo nostro sit iucunda decoraque; laudatio **2** aedificans Hierusalem Dominus dispersiones Israhel congregabit **3** qui sanat contritos corde et alligat contritiones illorum **4** qui numerat multitudinem stellarum et omnibus eis nomina vocans **5** magnus Dominus noster et magna virtus eius et sapientiae eius non est numerus **6** suscipiens mansuetos Dominus humilians autem

peccatores usque ad terram 7 praecinite Domino in confessione psallite Deo nostro in cithara 8 qui operit caelum nubibus et parat terrae pluviam qui producit in montibus faenum et herbam servituti hominum 9 et dat iumentis escam ipsorum et pullis corvorum invocantibus eum 10 non in fortitudine equi voluntatem habebit nec in tibiis viri beneplacitum erit ei 11 beneplacitum est Domino super timentes eum et in eis qui sperant super misericordia eius 12 alleluia lauda Hierusalem Dominum lauda Deum tuum Sion 13 quoniam confortavit seras portarum tuarum benedixit filiis tuis in te 14 qui posuit fines tuos pacem et adipe frumenti satiat te 15 qui emittit eloquium suum terrae velociter currit sermo eius 16 qui dat nivem sicut lanam nebulam sicut cinerem spargit 17 mittit cristallum suum sicut buccellas ante faciem frigoris eius quis sustinebit 18 emittet verbum suum et liquefaciet ea flabit spiritus eius et fluent aquae 19 qui adnuntiat verbum suum Iacob iustitias et iudicia sua Israhel 20 non fecit taliter omni nationi et iudicia sua non manifestavit eis

148 alleluia laudate Dominum de caelis laudate eum in excelsis 2 laudate eum omnes angeli eius laudate eum omnes virtutes eius 3 laudate eum sol et luna laudate eum omnes stellae et lumen 4 laudate eum caeli caelorum et aqua quae super caelum est 5 laudent nomen Domini quia ipse dixit et facta sunt ipse mandavit et creata sunt 6 statuit ea in saeculum et in saeculum saeculi praeceptum posuit et non praeteribit 7 laudate Dominum de terra dracones et omnes abyssi 8 ignis grando nix glacies spiritus procellarum quae faciunt verbum eius 9 montes et omnes colles ligna fructifera et omnes cedri 10 bestiae et universa pecora serpentes et volucres pinnatae 11 reges terrae et omnes populi principes et omnes iudices terrae 12 iuvenes et virgines senes cum iunioribus laudent nomen Domini 13 quia exaltatum est nomen eius solius 14 confessio eius super caelum et terram et exaltabit cornu populi sui hymnus omnibus sanctis eius filiis Israhel populo adpropinquanti sibi

149 alleluia cantate Domino canticum novum laus eius in ecclesia sanctorum 2 laetetur Israhel in eo qui fecit eum et filii Sion exultent in rege suo 3 laudent nomen eius in choro in tympano et psalterio psallant ei 4 quia beneplacitum est Domino in populo suo et exaltabit mansuetos in salute 5 exultabunt sancti in gloria laetabuntur in cubilibus suis 6 exaltationes Dei in gutture eorum et gladii ancipites in manibus eorum 7 ad faciendam vindictam in nationibus increpationes in populis 8 ad alligandos reges eorum in conpedibus et nobiles eorum in manicis ferreis 9 ut faciant in eis iudicium conscriptum gloria haec est omnibus sanctis eius

150 alleluia laudate Dominum in sanctis eius laudate eum in firmamento virtutis eius 2 laudate eum in virtutibus eius laudate eum secundum multitudinem magnitudinis eius 3 laudate eum in sono tubae laudate eum in psalterio et cithara 4 laudate eum in tympano et choro laudate eum in cordis et organo 5 laudate eum in cymbalis bene sonantibus laudate eum in cymbalis iubilationis 6 omne quod spirat laudet Dominum alleluia

Proverbiorum

1 parabolae Salomonis filii David regis Israhel **2** ad sciendam sapientiam et disciplinam **3** ad intellegenda verba prudentiae et suscipiendam eruditionem doctrinae iustitiam et iudicium et aequitatem **4** ut detur parvulis astutia adulescenti scientia et intellectus **5** audiens sapiens sapientior erit et intellegens gubernacula possidebit **6** animadvertet parabolam et interpretationem verba sapientium et enigmata eorum **7** timor Domini principium scientiae sapientiam atque doctrinam stulti despiciunt **8** audi fili mi disciplinam patris tui et ne dimittas legem matris tuae **9** ut addatur gratia capiti tuo et torques collo tuo **10** fili mi si te lactaverint peccatores ne adquiescas **11** si dixerint veni nobiscum insidiemur sanguini abscondamus tendiculas contra insontem frustra **12** degluttiamus eum sicut infernus viventem et integrum quasi descendentem in lacum **(Sheol h7585)** **13** omnem pretiosam substantiam repperiemus implebimus domos nostras spoliis **14** sortem mitte nobiscum marsuppium unum sit omnium nostrum **15** fili mi ne ambules cum eis prohibe pedem tuum a semitis eorum **16** pedes enim illorum ad malum currunt et festinant ut effundant sanguinem **17** frustra autem iacitur rete ante oculos pinnatorum **18** ipsique contra sanguinem suum insidiantur et moliuntur fraudes contra animas suas **19** sic semitae omnis avari animas possidentium rapiunt **20** sapientia foris praedicat in plateis dat vocem suam **21** in capite turbarum clamitat in foribus portarum urbis profert verba sua dicens **22** usquequo parvuli diligitis infantiam et stulti ea quae sibi sunt noxia cupiunt et inprudentes odibunt scientiam **23** convertimini ad correptionem meam en proferam vobis spiritum meum et ostendam verba mea **24** quia vocavi et rennuistis extendi manum meam et non fuit qui aspiceret **25** despexistis omne consilium meum et increpationes meas neglexistis **26** ego quoque in interitu vestro ridebo et subsannabo cum vobis quod timebatis advenerit **27** cum inruerit repentina calamitas et interitus quasi tempestas ingruerit quando venerit super vos tribulatio et angustia **28** tunc invocabunt me et non exaudiam mane consurgent et non invenient me **29** eo quod exosam habuerint disciplinam et timorem Domini non susceperint **30** nec adquieverint consilio meo et detraxerint universae correptioni meae **31** comedent igitur fructus viae suae suisque consiliis saturabuntur **32** aversio parvulorum interficiet eos et prosperitas stultorum perdet illos **33** qui autem me audierit absque terrore requiescet et abundantia perfruetur malorum timore sublato

2 fili mi si susceperis sermones meos et mandata mea absconderis penes te **2** ut audiat sapientiam auris tua inclina cor tuum ad noscendam prudentiam **3** si enim sapientiam invocaveris et inclinaveris cor tuum prudentiae **4** si quaesieris eam quasi pecuniam et sicut thesauros effoderis illam **5** tunc intelleges timorem Domini et scientiam Dei invenies **6** quia Dominus dat sapientiam et ex ore eius scientia et prudentia **7** custodiet rectorum salutem et proteget gradientes simpliciter **8** servans semitas iustitiae et vias sanctorum custodiens **9** tunc intelleges iustitiam et iudicium et aequitatem et omnem semitam bonam **10** si intraverit sapientia cor tuum et scientia animae tuae placuerit **11** consilium custodiet te prudentia servabit te **12** ut eruaris de via mala ab homine qui perversa loquitur **13** qui relinquunt iter rectum et ambulant per vias tenebrosas **14** qui laetantur cum malefecerint et exultant in rebus pessimis **15** quorum viae perversae et infames gressus eorum **16** ut eruaris a muliere aliena et ab extranea quae mollit sermones suos **17** et relinquit ducem pubertatis suae **18** et pacti Dei sui oblita est inclinata est enim ad mortem domus eius et ad impios semitae ipsius **19** omnes qui ingrediuntur ad eam non revertentur nec adprehendent semitas vitae **20** ut ambules in via bona et calles iustorum custodias **21** qui enim recti sunt habitabunt in terra et simplices permanebunt in ea **22** impii vero de terra perdentur et qui inique agunt auferentur ex ea

3 fili mi ne obliviscaris legis meae et praecepta mea custodiat cor tuum **2** longitudinem enim dierum et annos vitae et pacem adponent tibi **3** misericordia et veritas non te deserant circumda eas gutturi tuo et describe in tabulis cordis tui **4** et invenies gratiam et disciplinam bonam coram Deo et hominibus **5** habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo et ne innitaris prudentiae tuae **6** in omnibus viis tuis cogita illum et

ipse diriget gressus tuos 7 ne sis sapiens apud temet ipsum time Dominum et recede a malo 8 sanitas quippe erit umbilico tuo et inrigatio ossuum tuorum 9 honora Dominum de tua substantia et de primitiis omnium frugum tuarum 10 et implebuntur horrea tua saturitate et vino torcularia redundabunt 11 disciplinam Domini fili mi ne abicias nec deficias cum ab eo corriperis 12 quem enim diligit Dominus corripit et quasi pater in filio conplacet sibi 13 beatus homo qui invenit sapientiam et qui affluit prudentia 14 melior est adquisitio eius negotiatione argenti et auro primo fructus eius 15 pretiosior est cunctis opibus et omnia quae desiderantur huic non valent conparari 16 longitudo dierum in dextera eius in sinistra illius divitiae et gloria 17 viae eius viae pulchrae et omnes semitae illius pacificae 18 lignum vitae est his qui adprehenderint eam et qui tenuerit eam beatus 19 Dominus sapientia fundavit terram stabilivit caelos prudentia 20 sapientia illius eruperunt abyssi et nubes rore concrescunt 21 fili mi ne effluant haec ab oculis tuis custodi legem atque consilium 22 et erit vita animae tuae et gratia faucibus tuis 23 tunc ambulabis fiducialiter in via tua et pes tuus non inpinget 24 si dormieris non timebis quiesces et suavis erit somnus tuus 25 ne paveas repentino terrore et inruentes tibi potentias impiorum 26 Dominus enim erit in latere tuo et custodiet pedem tuum ne capiaris 27 noli prohibere benefacere eum qui potest si vales et ipse benefac 28 ne dicas amico tuo vade et revertere et cras dabo tibi cum statim possis dare 29 ne moliaris amico tuo malum cum ille in te habeat fiduciam 30 ne contendas adversus hominem frustra cum ipse tibi nihil mali fecerit 31 ne aemuleris hominem iniustum nec imiteris vias eius 32 quia abominatio Domini est omnis inlusor et cum simplicibus sermocinatio eius 33 egestas a Domino in domo impii habitacula autem iustorum benedicentur 34 inlusores ipse deludet et mansuetis dabit gratiam 35 gloriam sapientes possidebunt stultorum exaltatio ignominia

4 audite filii disciplinam patris et adtendite ut sciatis prudentiam 2 donum bonum tribuam vobis legem meam ne derelinquatis 3 nam et ego filius fui patris mei tenellus et unigenitus coram matre mea 4 et docebat me atque dicebat suscipiat verba mea cor tuum custodi praecepta mea et vives 5 posside sapientiam posside prudentiam ne obliviscaris neque declines a verbis oris mei 6 ne dimittas eam et custodiet te dilige eam et servabit te 7 principium sapientiae posside sapientiam et in omni possessione tua adquire prudentiam 8 arripe illam et exaltabit te glorificaberis ab ea cum eam fueris amplexatus 9 dabit capiti tuo augmenta gratiarum et corona inclita proteget te 10 audi fili mi et suscipe verba mea ut multiplicentur tibi anni vitae 11 viam sapientiae monstravi tibi duxi te per semitas aequitatis 12 quas cum ingressus fueris non artabuntur gressus tui et currens non habebis offendiculum 13 tene disciplinam ne dimittas eam custodi illam quia ipsa est vita tua 14 ne delecteris semitis impiorum nec tibi placeat malorum via 15 fuge ab ea ne transeas per illam declina et desere eam 16 non enim dormiunt nisi malefecerint et rapitur somnus ab eis nisi subplantaverint 17 comedunt panem impietatis et vinum iniquitatis bibunt 18 iustorum autem semita quasi lux splendens procedit et crescit usque ad perfectam diem 19 via impiorum tenebrosa nesciunt ubi corruant 20 fili mi ausculta sermones meos et ad eloquia mea inclina aurem tuam 21 ne recedant ab oculis tuis custodi ea in medio cordis tui 22 vita enim sunt invenientibus ea et universae carni sanitas 23 omni custodia serva cor tuum quia ex ipso vita procedit 24 remove a te os pravum et detrahentia labia sint procul a te 25 oculi tui recta videant et palpebrae tuae praecedant gressus tuos 26 dirige semitam pedibus tuis et omnes viae tuae stabilientur 27 ne declines ad dexteram et ad sinistram averte pedem tuum a malo

5 fili mi adtende sapientiam meam et prudentiae meae inclina aurem tuam 2 ut custodias cogitationes et disciplinam labia tua conservent 3 favus enim stillans labia meretricis et nitidius oleo guttur eius 4 novissima autem illius amara quasi absinthium et acuta quasi gladius biceps 5 pedes eius descendunt in mortem et ad inferos gressus illius penetrant (Sheol h7585) 6 per semitam vitae non ambulat vagi sunt gressus eius et investigabiles 7 nunc ergo fili audi me et ne recedas a verbis oris mei 8 longe fac ab ea viam tuam et ne adpropinques foribus domus eius 9 ne des alienis honorem tuum et annos tuos

crudeli 10 ne forte impleantur extranei viribus tuis et labores tui sint in domo aliena 11 et gemas in novissimis quando consumpseris carnes et corpus tuum et dicas 12 cur detestatus sum disciplinam et increpationibus non adquievit cor meum 13 nec audivi vocem docentium me et magistris non inclinavi aurem meam 14 paene fui in omni malo in medio ecclesiae et synagogae 15 bibe aquam de cisterna tua et fluenta putei tui 16 deriventur fontes tui foras et in plateis aquas tuas divide 17 habeto eas solus nec sint alieni participes tui 18 sit vena tua benedicta et laetare cum muliere adulescentiae tuae 19 cerva carissima et gratissimus hinulus ubera eius inebrient te omni tempore in amore illius delectare iugiter 20 quare seduceris fili mi ab aliena et foveris sinu alterius 21 respicit Dominus vias hominis et omnes gressus illius considerat 22 iniquitates suae capiunt impium et funibus peccatorum suorum constringitur 23 ipse morietur quia non habuit disciplinam et multitudine stultitiae suae decipietur

6 fili mi si spoponderis pro amico tuo defixisti apud extraneum manum tuam 2 inlaqueatus es verbis oris tui et captus propriis sermonibus 3 fac ergo quod dico fili mi et temet ipsum libera quia incidisti in manu proximi tui discurre festina suscita amicum tuum 4 ne dederis somnum oculis tuis nec dormitent palpebrae tuae 5 eruere quasi dammula de manu et quasi avis de insidiis aucupis 6 vade ad formicam o piger et considera vias eius et disce sapientiam 7 quae cum non habeat ducem nec praeceptorem nec principem 8 parat aestate cibum sibi et congregat in messe quod comedat 9 usquequo piger dormis quando consurges ex somno tuo 10 paululum dormies paululum dormitabis paululum conseres manus ut dormias 11 et veniet tibi quasi viator egestas et pauperies quasi vir armatus 12 homo apostata vir inutilis graditur ore perverso 13 annuit oculis terit pede digito loquitur 14 pravo corde machinatur malum et in omni tempore iurgia seminat 15 huic extemplo veniet perditio sua et subito conteretur nec habebit ultra medicinam 16 sex sunt quae odit Dominus et septimum detestatur anima eius 17 oculos sublimes linguam mendacem manus effundentes innoxium sanguinem 18 cor machinans cogitationes pessimas pedes veloces ad currendum in malum 19 proferentem mendacia testem fallacem et eum qui seminat inter fratres discordias 20 conserva fili mi praecepta patris tui et ne dimittas legem matris tuae 21 liga ea in corde tuo iugiter et circumda gutturi tuo 22 cum ambulaveris gradiantur tecum cum dormieris custodiant te et evigilans loquere cum eis 23 quia mandatum lucerna est et lex lux et via vitae increpatio disciplinae 24 ut custodiant te a muliere mala et a blanda lingua extraneae 25 non concupiscat pulchritudinem eius cor tuum nec capiaris nutibus illius 26 pretium enim scorti vix unius est panis mulier autem viri pretiosam animam capit 27 numquid abscondere potest homo ignem in sinu suo ut vestimenta illius non ardeant 28 aut ambulare super prunas et non conburentur plantae eius 29 sic qui ingreditur ad mulierem proximi sui non erit mundus cum tetigerit eam 30 non grandis est culpae cum quis furatus fuerit furatur enim ut esurientem impleat animam 31 deprehensus quoque reddet septuplum et omnem substantiam domus suae tradet 32 qui autem adulter est propter cordis inopiam perdet animam suam 33 turpitudinem et ignominiam congregat sibi et obprobrium illius non delebitur 34 quia zelus et furor viri non parcet in die vindictae 35 nec adquiescet cuiusquam precibus nec suscipiet pro redemptione dona plurima

7 fili mi custodi sermones meos et praecepta mea reconde tibi 2 serva mandata mea et vives et legem meam quasi pupillam oculi tui 3 liga eam in digitis tuis scribe illam in tabulis cordis tui 4 dic sapientiae soror mea es et prudentiam voca amicam tuam 5 ut custodiat te a muliere extranea et ab aliena quae verba sua dulcia facit 6 de fenestra enim domus meae per cancellos prospexi 7 et video parvulos considero vecordem iuvenem 8 qui transit in platea iuxta angulum et propter viam domus illius graditur 9 in obscuro advesperascente die in noctis tenebris et caligine 10 et ecce mulier occurrit illi ornatu meretricio praeparata ad capiendas animas garrula et vaga 11 quietis inpatiens nec valens in domo consistere pedibus suis 12 nunc foris nunc in plateis nunc iuxta angulos insidians 13 adprehensumque deosculatur iuvenem et procaci vultu blanditur dicens 14 victimas pro salute debui hodie reddidi vota mea 15 idcirco

egressa sum in occursum tuum desiderans te videre et repperi **16** intexui funibus lectum meum stravi tapetibus pictis ex Aegypto **17** aspersi cubile meum murra et aloe et cinnamomo **18** veni inebriemur uberibus donec inlucescat dies et fruamur cupitis amplexibus **19** non est enim vir in domo sua abiit via longissima **20** sacculum pecuniae secum tulit in die plenae lunae reversurus est domum suam **21** inretivit eum multis sermonibus et blanditiis labiorum protraxit illum **22** statim eam sequitur quasi bos ductus ad victimam et quasi agnus lasciviens et ignorans quod ad vincula stultus trahatur **23** donec transfigat sagitta iecur eius velut si avis festinet ad laqueum et nescit quia de periculo animae illius agitur **24** nunc ergo fili audi me et adtende verba oris mei **25** ne abstrahatur in viis illius mens tua neque decipiaris semitis eius **26** multos enim vulneratos deiecit et fortissimi quique interfecti sunt ab ea **27** viae inferi domus eius penetrantes interiora mortis **(Sheol h7585)**

8 numquid non sapientia clamitat et prudentia dat vocem suam **2** in summis excelsisque verticibus super viam in mediis semitis stans **3** iuxta portas civitatis in ipsis foribus loquitur dicens **4** o viri ad vos clamito et vox mea ad filios hominum **5** intellegite parvuli astutiam et insipientes animadvertite **6** audite quoniam de rebus magnis locutura sum et aperientur labia mea ut recta praedicent **7** veritatem meditabitur guttur meum et labia mea detestabuntur impium **8** iusti sunt omnes sermones mei non est in eis pravum quid neque perversum **9** recti sunt intellegentibus et aequi invenientibus scientiam **10** accipite disciplinam meam et non pecuniam doctrinam magis quam aurum eligite **11** melior est enim sapientia cunctis pretiosissimis et omne desiderabile ei non potest conparari **12** ego sapientia habito in consilio et eruditis intersum cogitationibus **13** timor Domini odit malum arrogantiam et superbiam et viam pravam et os bilingue detestor **14** meum est consilium et aequitas mea prudentia mea est fortitudo **15** per me reges regnant et legum conditores iusta decernunt **16** per me principes imperant et potentes decernunt iustitiam **17** ego diligentes me diligo et qui mane vigilant ad me invenient me **18** mecum sunt divitiae et gloria opes superbae et iustitia **19** melior est fructus meus auro et pretioso lapide et genimina mea argento electo **20** in viis iustitiae ambulo in medio semitarum iudicii **21** ut ditem diligentes me et thesauros eorum repleam **22** Dominus possedit me initium viarum suarum antequam quicquam faceret a principio **23** ab aeterno ordita sum et ex antiquis antequam terra fieret **24** necdum erant abyssi et ego iam concepta eram necdum fontes aquarum eruperant **25** necdum montes gravi mole constiterant ante colles ego parturiebar **26** adhuc terram non fecerat et flumina et cardines orbis terrae **27** quando praeparabat caelos aderam quando certa lege et gyro vallabat abyssos **28** quando aethera firmabat sursum et librabat fontes aquarum **29** quando circumdabat mari terminum suum et legem ponebat aquis ne transirent fines suos quando adpendebat fundamenta terrae **30** cum eo eram cuncta conponens et delectabar per singulos dies ludens coram eo omni tempore **31** ludens in orbe terrarum et deliciae meae esse cum filiis hominum **32** nunc ergo filii audite me beati qui custodiunt vias meas **33** audite disciplinam et estote sapientes et nolite abicere eam **34** beatus homo qui audit me qui vigilat ad fores meas cotidie et observat ad postes ostii mei **35** qui me invenerit inveniet vitam et hauriet salutem a Domino **36** qui autem in me peccaverit laedet animam suam omnes qui me oderunt diligunt mortem

9 sapientia aedificavit sibi domum excidit columnas septem **2** immolavit victimas suas miscuit vinum et proposuit mensam suam **3** misit ancillas suas ut vocarent ad arcem et ad moenia civitatis **4** si quis est parvulus veniat ad me et insipientibus locuta est **5** venite comedite panem meum et bibite vinum quod miscui vobis **6** relinquite infantiam et vivite et ambulate per vias prudentiae **7** qui erudit derisorem ipse sibi facit iniuriam et qui arguit impium generat maculam sibi **8** noli arguere derisorem ne oderit te argue sapientem et diliget te **9** da sapienti et addetur ei sapientia doce iustum et festinabit accipere **10** principium sapientiae timor Domini et scientia sanctorum prudentia **11** per me enim multiplicabuntur dies tui et addentur tibi anni vitae **12** si sapiens fueris tibimet ipsi eris si inlusor solus portabis malum **13** mulier stulta et clamosa plenaque inlecebris et nihil

omnino sciens 14 sedit in foribus domus suae super sellam in excelso urbis loco 15 ut vocaret transeuntes viam et pergentes itinere suo 16 quis est parvulus declinet ad me et vecordi locuta est 17 aquae furtivae dulciores sunt et panis absconditus suavior 18 et ignoravit quod gigantes ibi sint et in profundis inferni convivae eius (Sheol h7585)

10 parabolae Salomonis filius sapiens laetificat patrem filius vero stultus maestitia est matris suae 2 non proderunt thesauri impietatis iustitia vero liberabit a morte 3 non adfliget Dominus fame animam iusti et insidias impiorum subvertet 4 egestatem operata est manus remissa manus autem fortium divitias parat 5 qui congregat in messe filius sapiens est qui autem stertit aestate filius confusionis 6 benedictio super caput iusti os autem impiorum operit iniquitatem 7 memoria iusti cum laudibus et nomen impiorum putrescet 8 sapiens corde praecepta suscipiet stultus caeditur labiis 9 qui ambulat simpliciter ambulat confidenter qui autem depravat vias suas manifestus erit 10 qui annuit oculo dabit dolorem stultus labiis verberabitur 11 vena vitae os iusti et os impiorum operiet iniquitatem 12 odium suscitat rixas et universa delicta operit caritas 13 in labiis sapientis invenietur sapientia et virga in dorso eius qui indiget corde 14 sapientes abscondunt scientiam os autem stulti confusioni proximum est 15 substantia divitis urbs fortitudinis eius pavor pauperum egestas eorum 16 opus iusti ad vitam fructus impii ad peccatum 17 via vitae custodienti disciplinam qui autem increpationes relinquit errat 18 abscondunt odium labia mendacia qui profert contumeliam insipiens est 19 in multiloquio peccatum non deerit qui autem moderatur labia sua prudentissimus est 20 argentum electum lingua iusti cor impiorum pro nihilo 21 labia iusti erudiunt plurimos qui autem indocti sunt in cordis egestate morientur 22 benedictio Domini divites facit nec sociabitur ei adflictio 23 quasi per risum stultus operatur scelus sapientia autem est viro prudentia 24 quod timet impius veniet super eum desiderium suum iustis dabitur 25 quasi tempestas transiens non erit impius iustus autem quasi fundamentum sempiternum 26 sicut acetum dentibus et fumus oculis sic piger his qui miserunt eum 27 timor Domini adponet dies et anni impiorum breviabuntur 28 expectatio iustorum laetitia spes autem impiorum peribit 29 fortitudo simplicis via Domini et pavor his qui operantur malum 30 iustus in aeternum non commovebitur impii autem non habitabunt in terram 31 os iusti parturiet sapientiam lingua pravorum peribit 32 labia iusti considerant placita et os impiorum perversa

11 statera dolosa abominatio apud Dominum et pondus aequum voluntas eius 2 ubi fuerit superbia ibi erit et contumelia ubi autem humilitas ibi et sapientia 3 simplicitas iustorum diriget eos et subplantatio perversorum vastabit illos 4 non proderunt divitiae in die ultionis iustitia autem liberabit a morte 5 iustitia simplicis diriget viam eius et in impietate sua corruet impius 6 iustitia rectorum liberabit eos et in insidiis suis capientur iniqui 7 mortuo homine impio nulla erit ultra spes et expectatio sollicitorum peribit 8 iustus de angustia liberatus est et tradetur impius pro eo 9 simulator ore decipit amicum suum iusti autem liberabuntur scientia 10 in bonis iustorum exultabit civitas et in perditione impiorum erit laudatio 11 benedictione iustorum exaltabitur civitas et ore impiorum subvertetur 12 qui despicit amicum suum indigens corde est vir autem prudens tacebit 13 qui ambulat fraudulenter revelat arcana qui autem fidelis est animi celat commissum 14 ubi non est gubernator populus corruet salus autem ubi multa consilia 15 adfligetur malo qui fidem facit pro extraneo qui autem cavet laqueos securus erit 16 mulier gratiosa inveniet gloriam et robusti habebunt divitias 17 benefacit animae suae vir misericors qui autem crudelis est et propinquos abicit 18 impius facit opus instabile seminanti autem iustitiam merces fidelis 19 clementia praeparat vitam et sectatio malorum mortem 20 abominabile Domino pravum cor et voluntas eius in his qui simpliciter ambulant 21 manus in manu non erit innocens malus semen autem iustorum salvabitur 22 circulus aureus in naribus suis mulier pulchra et fatua 23 desiderium iustorum omne bonum est praestolatio impiorum furor 24 alii dividunt propria et ditiores fiunt alii rapiunt non sua et semper in egestate sunt 25 anima quae benedicit inpinguabitur et qui inebriat ipse quoque

inebriabitur 26 qui abscondit frumenta maledicetur in populis benedictio autem super caput vendentium 27 bene consurgit diluculo qui quaerit bona qui autem investigator malorum est opprimetur ab eis 28 qui confidet in divitiis suis corruet iusti autem quasi virens folium germinabunt 29 qui conturbat domum suam possidebit ventos et qui stultus est serviet sapienti 30 fructus iusti lignum vitae et qui suscipit animas sapiens est 31 si iustus in terra recipit quanto magis impius et peccator

12 qui diligit disciplinam diligit scientiam qui autem odit increpationes insipiens est 2 qui bonus est hauriet a Domino gratiam qui autem confidit cogitationibus suis impie agit 3 non roborabitur homo ex impietate et radix iustorum non commovebitur 4 mulier diligens corona viro suo et putredo in ossibus eius quae confusione res dignas gerit 5 cogitationes iustorum iudicia et consilia impiorum fraudulentia 6 verba impiorum insidiantur sanguini os iustorum liberabit eos 7 verte impios et non erunt domus autem iustorum permanebit 8 doctrina sua noscetur vir qui autem vanus et excors est patebit contemptui 9 melior est pauper et sufficiens sibi quam gloriosus et indigens pane 10 novit iustus animas iumentorum suorum viscera autem impiorum crudelia 11 qui operatur terram suam saturabitur panibus qui autem sectatur otium stultissimus est 12 desiderium impii munimentum est pessimorum radix autem iustorum proficiet 13 propter peccata labiorum ruina proximat malo effugiet autem iustus de angustia 14 de fructu oris sui unusquisque replebitur bonis et iuxta opera manuum suarum retribuetur ei 15 via stulti recta in oculis eius qui autem sapiens est audit consilia 16 fatuus statim indicat iram suam qui autem dissimulat iniuriam callidus est 17 qui quod novit loquitur index iustitiae est qui autem mentitur testis est fraudulentus 18 est qui promittit et quasi gladio pungitur conscientiae lingua autem sapientium sanitas est 19 labium veritatis firmum erit in perpetuum qui autem testis est repentinus concinnat linguam mendacii 20 dolus in corde cogitantium mala qui autem ineunt pacis consilia sequitur eos gaudium 21 non contristabit iustum quicquid ei acciderit impii autem replebuntur malo 22 abominatio Domino labia mendacia qui autem fideliter agunt placent ei 23 homo versutus celat scientiam et cor insipientium provocabit stultitiam 24 manus fortium dominabitur quae autem remissa est tributis serviet 25 maeror in corde viri humiliabit illud et sermone bono laetificabitur 26 qui neglegit damnum propter amicum iustus est iter autem impiorum decipiet eos 27 non inveniet fraudulentus lucrum et substantia hominis erit auri pretium 28 in semita iustitiae vita iter autem devium ducit ad mortem

13 filius sapiens doctrina patris qui autem inlusor est non audit cum arguitur 2 de fructu oris homo saturabitur bonis anima autem praevaricatorum iniqua 3 qui custodit os suum custodit animam suam qui autem inconsideratus est ad loquendum sentiet mala 4 vult et non vult piger anima autem operantium inpinguabitur 5 verbum mendax iustus detestabitur impius confundit et confundetur 6 iustitia custodit innocentis viam impietas vero peccato subplantat 7 est quasi dives cum nihil habeat et est quasi pauper cum in multis divitiis sit 8 redemptio animae viri divitiae suae qui autem pauper est increpationem non sustinet 9 lux iustorum laetificat lucerna autem impiorum extinguetur 10 inter superbos semper iurgia sunt qui autem agunt cuncta consilio reguntur sapientia 11 substantia festinata minuetur quae autem paulatim colligitur manu multiplicabitur 12 spes quae differtur adfligit animam lignum vitae desiderium veniens 13 qui detrahit alicui rei ipse se in futurum obligat qui autem timet praeceptum in pace versabitur 14 lex sapientis fons vitae ut declinet a ruina mortis 15 doctrina bona dabit gratiam in itinere contemptorum vorago 16 astutus omnia agit cum consilio qui autem fatuus est aperit stultitiam 17 nuntius impii cadet in malum legatus fidelis sanitas 18 egestas et ignominia ei qui deserit disciplinam qui autem adquiescit arguenti glorificabitur 19 desiderium si conpleatur delectat animam detestantur stulti eos qui fugiunt mala 20 qui cum sapientibus graditur sapiens erit amicus stultorum efficietur similis 21 peccatores persequetur malum et iustis retribuentur bona 22 bonus relinquet heredes filios et nepotes et custoditur iusto substantia peccatoris 23 multi cibi in novalibus patrum et alii congregantur absque iudicio 24 qui parcit virgae suae

odit filium suum qui autem diligit illum instanter erudit **25** iustus comedit et replet animam suam venter autem impiorum insaturabilis

14 sapiens mulier aedificavit domum suam insipiens instructam quoque destruet manibus **2** ambulans recto itinere et timens Deum despicitur ab eo qui infami graditur via **3** in ore stulti virga superbiae labia sapientium custodiunt eos **4** ubi non sunt boves praesepe vacuum est ubi autem plurimae segetes ibi manifesta fortitudo bovis **5** testis fidelis non mentietur profert mendacium testis dolosus **6** quaerit derisor sapientiam et non inveniet doctrina prudentium facilis **7** vade contra virum stultum et nescito labia prudentiae **8** sapientia callidi est intellegere viam suam et inprudentia stultorum errans **9** stultis inludet peccatum inter iustos morabitur gratia **10** cor quod novit amaritudinem animae suae in gaudio eius non miscebitur extraneus **11** domus impiorum delebitur tabernacula iustorum germinabunt **12** est via quae videtur homini iusta novissima autem eius deducunt ad mortem **13** risus dolore miscebitur et extrema gaudii luctus occupat **14** viis suis replebitur stultus et super eum erit vir bonus **15** innocens credit omni verbo astutus considerat gressus suos **16** sapiens timet et declinat malum stultus transilit et confidit **17** inpatiens operabitur stultitiam et vir versutus odiosus est **18** possidebunt parvuli stultitiam et astuti expectabunt scientiam **19** iacebunt mali ante bonos et impii ante portas iustorum **20** etiam proximo suo pauper odiosus erit amici vero divitum multi **21** qui despicit proximum suum peccat qui autem miseretur pauperi beatus erit **22** errant qui operantur malum misericordia et veritas praeparant bona **23** in omni opere erit abundantia ubi autem verba sunt plurima frequenter egestas **24** corona sapientium divitiae eorum fatuitas stultorum inprudentia **25** liberat animas testis fidelis et profert mendacia versipellis **26** in timore Domini fiducia fortitudinis et filiis eius erit spes **27** timor Domini fons vitae ut declinet a ruina mortis **28** in multitudine populi dignitas regis et in paucitate plebis ignominia principis **29** qui patiens est multa gubernatur prudentia qui autem inpatiens exaltat stultitiam suam **30** vita carnium sanitas cordis putredo ossuum invidia **31** qui calumniatur egentem exprobrat factori eius honorat autem eum qui miseretur pauperis **32** in malitia sua expelletur impius sperat autem iustus in morte sua **33** in corde prudentis requiescit sapientia et indoctos quoque erudiet **34** iustitia elevat gentem miseros facit populos peccatum **35** acceptus est regi minister intellegens iracundiam eius inutilis sustinebit

15 responsio mollis frangit iram sermo durus suscitat furorem **2** lingua sapientium ornat scientiam os fatuorum ebullit stultitiam **3** in omni loco oculi Domini contemplantur malos et bonos **4** lingua placabilis lignum vitae quae inmoderata est conteret spiritum **5** stultus inridet disciplinam patris sui qui autem custodit increpationes astutior fiet **6** domus iusti plurima fortitudo et in fructibus impii conturbatur **7** labia sapientium disseminabunt scientiam cor stultorum dissimile erit **8** victimae impiorum abominabiles Domino vota iustorum placabilia **9** abominatio est Domino via impii qui sequitur iustitiam diligetur ab eo **10** doctrina mala deserenti viam qui increpationes odit morietur **11** infernus et perditio coram Domino quanto magis corda filiorum hominum **(Sheol h7585)** **12** non amat pestilens eum qui se corripit nec ad sapientes graditur **13** cor gaudens exhilarat faciem in maerore animi deicitur spiritus **14** cor sapientis quaerit doctrinam et os stultorum pascetur inperitia **15** omnes dies pauperis mali secura mens quasi iuge convivium **16** melius est parum cum timore Domini quam thesauri magni et insatiabiles **17** melius est vocare ad holera cum caritate quam ad vitulum saginatum cum odio **18** vir iracundus provocat rixas qui patiens est mitigat suscitatas **19** iter pigrorum quasi sepes spinarum via iustorum absque offendiculo **20** filius sapiens laetificat patrem et stultus homo despicit matrem suam **21** stultitia gaudium stulto et vir prudens dirigit gressus **22** dissipantur cogitationes ubi non est consilium ubi vero plures sunt consiliarii confirmantur **23** laetatur homo in sententia oris sui et sermo oportunus est optimus **24** semita vitae super eruditum ut declinet de inferno novissimo **(Sheol h7585)** **25** domum superborum demolietur Dominus et firmos facit terminos viduae **26** abominatio Domini cogitationes malae et purus sermo pulcherrimus **27** conturbat domum suam qui sectatur

avaritiam qui autem odit munera vivet 28 mens iusti meditatur oboedientiam os impiorum redundat malis 29 longe est Dominus ab impiis et orationes iustorum exaudiet 30 lux oculorum laetificat animam fama bona inpinguat ossa 31 auris quae audit increpationes vitae in medio sapientium commorabitur 32 qui abicit disciplinam despicit animam suam qui adquiescit increpationibus possessor est cordis 33 timor Domini disciplina sapientiae et gloriam praecedit humilitas

16 hominis est animum praeparare et Dei gubernare linguam 2 omnes viae hominum patent oculis eius spirituum ponderator est Dominus 3 revela Domino opera tua et dirigentur cogitationes tuae 4 universa propter semet ipsum operatus est Dominus impium quoque ad diem malum 5 abominatio Domini omnis arrogans etiam si manus ad manum fuerit non erit innocens 6 misericordia et veritate redimitur iniquitas et in timore Domini declinatur a malo 7 cum placuerint Domino viae hominis inimicos quoque eius convertet ad pacem 8 melius est parum cum iustitia quam multi fructus cum iniquitate 9 cor hominis disponet viam suam sed Domini est dirigere gressus eius 10 divinatio in labiis regis in iudicio non errabit os eius 11 pondus et statera iudicia Domini sunt et opera eius omnes lapides sacculi 12 abominabiles regi qui agunt impie quoniam iustitia firmatur solium 13 voluntas regum labia iusta qui recta loquitur diligetur 14 indignatio regis nuntii mortis et vir sapiens placabit eam 15 in hilaritate vultus regis vita et clementia eius quasi imber serotinus 16 posside sapientiam quia auro melior est et adquire prudentiam quia pretiosior est argento 17 semita iustorum declinat mala custos animae suae servat viam suam 18 contritionem praecedit superbia et ante ruinam exaltatur spiritus 19 melius est humiliari cum mitibus quam dividere spolia cum superbis 20 eruditus in verbo repperiet bona et qui in Domino sperat beatus est 21 qui sapiens corde est appellabitur prudens et qui dulcis eloquio maiora percipiet 22 fons vitae eruditio possidentis doctrina stultorum fatuitas 23 cor sapientis erudiet os eius et labiis illius addet gratiam 24 favus mellis verba conposita dulcedo animae et sanitas ossuum 25 est via quae videtur homini recta et novissimum eius ducit ad mortem 26 anima laborantis laborat sibi quia conpulit eum os suum 27 vir impius fodit malum et in labiis eius ignis ardescit 28 homo perversus suscitat lites et verbosus separat principes 29 vir iniquus lactat amicum suum et ducit eum per viam non bonam 30 qui adtonitis oculis cogitat prava mordens labia sua perficit malum 31 corona dignitatis senectus in viis iustitiae repperietur 32 melior est patiens viro forte et qui dominatur animo suo expugnatore urbium 33 sortes mittuntur in sinu sed a Domino temperantur

17 melior est buccella sicca cum gaudio quam domus plena victimis cum iurgio 2 servus sapiens dominabitur filiis stultis et inter fratres hereditatem dividet 3 sicut igne probatur argentum et aurum camino ita corda probat Dominus 4 malus oboedit linguae iniquae et fallax obtemperat labiis mendacibus 5 qui despicit pauperem exprobrat factori eius et qui in ruina laetatur alterius non erit inpunitus 6 corona senum filii filiorum et gloria filiorum patres sui 7 non decent stultum verba conposita nec principem labium mentiens 8 gemma gratissima expectatio praestolantis quocumque se verterit prudenter intellegit 9 qui celat delictum quaerit amicitias qui altero sermone repetit separat foederatos 10 plus proficit correptio apud prudentem quam centum plagae apud stultum 11 semper iurgia quaerit malus angelus autem crudelis mittetur contra eum 12 expedit magis ursae occurrere raptis fetibus quam fatuo confidenti sibi in stultitia sua 13 qui reddit mala pro bonis non recedet malum de domo eius 14 qui dimittit aquam caput est iurgiorum et antequam patiatur contumeliam iudicium deserit 15 et qui iustificat impium et qui condemnat iustum abominabilis est uterque apud Dominum 16 quid prodest habere divitias stultum cum sapientiam emere non possit 17 omni tempore diligit qui amicus est et frater in angustiis conprobatur 18 homo stultus plaudet manibus cum spoponderit pro amico suo 19 qui meditatur discordiam diligit rixas et qui exaltat ostium quaerit ruinam 20 qui perversi cordis est non inveniet bonum et qui vertit linguam incidet in malum 21 natus est stultus in ignominiam suam sed nec pater in fatuo laetabitur 22 animus gaudens aetatem floridam facit spiritus tristis exsiccat ossa 23 munera de sinu impius accipit ut pervertat semitas iudicii 24 in facie prudentis lucet sapientia oculi

stultorum in finibus terrae 25 ira patris filius stultus et dolor matris quae genuit eum 26 non est bonum damnum inferre iusto nec percutere principem qui recta iudicat 27 qui moderatur sermones suos doctus et prudens est et pretiosi spiritus vir eruditus 28 stultus quoque si tacuerit sapiens putabitur et si conpresserit labia sua intellegens

18 occasiones quaerit qui vult recedere ab amico
omni tempore erit exprobrabilis 2 non recipit stultus verba prudentiae nisi ea dixeris quae versantur in corde eius 3 impius cum in profundum venerit peccatorum contemnit sed sequitur eum ignominia et obprobrium 4 aqua profunda verba ex ore viri et torrens redundans fons sapientiae 5 accipere personam impii non est bonum ut declines a veritate iudicii 6 labia stulti inmiscunt se rixis et os eius iurgia provocat 7 os stulti contritio eius et labia illius ruina animae eius 8 verba bilinguis quasi simplicia et ipsa perveniunt usque ad interiora ventris 9 qui mollis et dissolutus est in opere suo frater est sua opera dissipantis 10 turris fortissima nomen Domini ad ipsum currit iustus et exaltabitur 11 substantia divitis urbs roboris eius et quasi murus validus circumdans eum 12 antequam conteratur exaltatur cor hominis et antequam glorificetur humiliatur 13 qui prius respondit quam audiat stultum se esse demonstrat et confusione dignum 14 spiritus viri sustentat inbecillitatem suam spiritum vero ad irascendum facilem quis poterit sustinere 15 cor prudens possidebit scientiam et auris sapientium quaerit doctrinam 16 donum hominis dilatat viam eius et ante principes spatium ei facit 17 iustus prior est accusator sui venit amicus eius et investigavit eum 18 contradictiones conprimit sors et inter potentes quoque diiudicat 19 frater qui adiuvatur a fratre quasi civitas firma et iudicia quasi vectes urbium 20 de fructu oris viri replebitur venter eius et genimina labiorum illius saturabunt eum 21 mors et vita in manu linguae qui diligunt eam comedent fructus eius 22 qui invenit mulierem invenit bonum et hauriet iucunditatem a Domino 23 cum obsecrationibus loquetur pauper et dives effabitur rigide 24 vir amicalis ad societatem magis amicus erit quam frater

19 melior est pauper qui ambulat in simplicitate
sua quam torquens labia insipiens 2 ubi non est scientia animae non est bonum et qui festinus est pedibus offendit 3 stultitia hominis subplantat gressus eius et contra Deum fervet animo suo 4 divitiae addunt amicos plurimos a paupere autem et hii quos habuit separantur 5 testis falsus non erit inpunitus et qui mendacia loquitur non effugiet 6 multi colunt personam potentis et amici sunt dona tribuenti 7 fratres hominis pauperis oderunt eum insuper et amici procul recesserunt ab eo qui tantum verba sectatur nihil habebit 8 qui autem possessor est mentis diligit animam suam et custos prudentiae inveniet bona 9 testis falsus non erit inpunitus et qui loquitur mendacia peribit 10 non decent stultum deliciae nec servum dominari principibus 11 doctrina viri per patientiam noscitur et gloria eius est iniqua praetergredi 12 sicut fremitus leonis ita et regis ira et sicut ros super herbam ita hilaritas eius 13 dolor patris filius stultus et tecta iugiter perstillantia litigiosa mulier 14 domus et divitiae dantur a patribus a Domino autem proprie uxor prudens 15 pigredo inmittit soporem et anima dissoluta esuriet 16 qui custodit mandatum custodit animam suam qui autem neglegit vias suas mortificabitur 17 feneratur Domino qui miseretur pauperis et vicissitudinem suam reddet ei 18 erudi filium tuum ne desperes ad interfectionem autem eius ne ponas animam tuam 19 qui inpatiens est sustinebit damnum et cum rapuerit aliud adponet 20 audi consilium et suscipe disciplinam ut sis sapiens in novissimis tuis 21 multae cogitationes in corde viri voluntas autem Domini permanebit 22 homo indigens misericors est et melior pauper quam vir mendax 23 timor Domini ad vitam et in plenitudine commorabitur absque visitatione pessimi 24 abscondit piger manum suam sub ascella nec ad os suum adplicat eam 25 pestilente flagellato stultus sapientior erit sin autem corripueris sapientem intelleget disciplinam 26 qui adfligit patrem et fugat matrem ignominiosus est et infelix 27 non cesses fili audire doctrinam nec ignores sermones scientiae 28 testis iniquus deridet iudicium et os impiorum devorat iniquitatem 29 parata sunt derisoribus iudicia et mallei percutientes stultorum corporibus

20 luxuriosa res vinum et tumultuosa ebrietas quicumque his delectatur non erit sapiens **2** sicut rugitus leonis ita terror regis qui provocat eum peccat in animam suam **3** honor est homini qui separat se a contentionibus omnes autem stulti miscentur contumeliis **4** propter frigus piger arare noluit mendicabit ergo aestate et non dabitur ei **5** sicut aqua profunda sic consilium in corde viri sed homo sapiens exhauriet illud **6** multi homines misericordes vocantur virum autem fidelem quis inveniet **7** iustus qui ambulat in simplicitate sua beatos post se filios derelinquet **8** rex qui sedet in solio iudicii dissipat omne malum intuitu suo **9** quis potest dicere mundum est cor meum purus sum a peccato **10** pondus et pondus mensura et mensura utrumque abominabile est apud Deum **11** ex studiis suis intellegitur puer si munda et si recta sint opera eius **12** aurem audientem et oculum videntem Dominus fecit utrumque **13** noli diligere somnum ne te egestas opprimat aperi oculos tuos et saturare panibus **14** malum est malum est dicit omnis emptor et cum recesserit tunc gloriabitur **15** est aurum et multitudo gemmarum vas autem pretiosum labia scientiae **16** tolle vestimentum eius qui fideiussor extitit alieni et pro extraneis aufer pignus ab eo **17** suavis est homini panis mendacii et postea implebitur os eius calculo **18** cogitationes consiliis roborantur et gubernaculis tractanda sunt bella **19** ei qui revelat mysteria et ambulat fraudulenter et dilatat labia sua ne commiscearis **20** qui maledicit patri suo et matri extinguetur lucerna eius in mediis tenebris **21** hereditas ad quam festinatur in principio in novissimo benedictione carebit **22** ne dicas reddam malum expecta Dominum et liberabit te **23** abominatio est apud Deum pondus et pondus statera dolosa non est bona **24** a Domino diriguntur gressus viri quis autem hominum intellegere potest viam suam **25** ruina est hominis devorare sanctos et post vota tractare **26** dissipat impios rex sapiens et curvat super eos fornicem **27** lucerna Domini spiraculum hominis quae investigat omnia secreta ventris **28** misericordia et veritas custodiunt regem et roboratur clementia thronus eius **29** exultatio iuvenum fortitudo eorum et dignitas senum canities **30** livor vulneris absterget mala et plagae in secretioribus ventris

21 sicut divisiones aquarum ita cor regis in manu Domini quocumque voluerit inclinabit illud **2** omnis via viri recta sibi videtur adpendit autem corda Dominus **3** facere misericordiam et iudicium magis placent Domino quam victimae **4** exaltatio oculorum et dilatatio cordis lucerna impiorum peccatum **5** cogitationes robusti semper in abundantia omnis autem piger semper in egestate **6** qui congregat thesauros lingua mendacii vanus est et inpingetur ad laqueos mortis **7** rapinae impiorum detrahent eos quia noluerunt facere iudicium **8** perversa via viri aliena est qui autem mundus est rectum opus eius **9** melius est sedere in angulo domatis quam cum muliere litigiosa et in domo communi **10** anima impii desiderat malum non miserebitur proximo suo **11** multato pestilente sapientior erit parvulus et si sectetur sapientem sumet scientiam **12** excogitat iustus de domo impii ut detrahat impios in malum **13** qui obturat aurem suam ad clamorem pauperis et ipse clamabit et non exaudietur **14** munus absconditum extinguet iras et donum in sinu indignationem maximam **15** gaudium iusto est facere iudicium et pavor operantibus iniquitatem **16** vir qui erraverit a via doctrinae in coetu gigantum commorabitur **17** qui diligit epulas in egestate erit qui amat vinum et pinguia non ditabitur **18** pro iusto datur impius et pro rectis iniquus **19** melius est habitare in terra deserta quam cum muliere rixosa et iracunda **20** thesaurus desiderabilis et oleum in habitaculo iusti et inprudens homo dissipabit illud **21** qui sequitur iustitiam et misericordiam inveniet vitam et iustitiam et gloriam **22** civitatem fortium ascendit sapiens et destruxit robur fiduciae eius **23** qui custodit os suum et linguam suam custodit ab angustiis animam suam **24** superbus et arrogans vocatur indoctus qui in ira operatur superbiam **25** desideria occidunt pigrum noluerunt enim quicquam manus eius operari **26** tota die concupiscit et desiderat qui autem iustus est tribuet et non cessabit **27** hostiae impiorum abominabiles quia offeruntur ex scelere **28** testis mendax peribit vir oboediens loquitur victoriam **29** vir impius procaciter obfirmat vultum suum qui autem rectus est corrigit viam suam **30** non est sapientia non est prudentia non est consilium contra Dominum **31**

equus paratur ad diem belli Dominus autem salutem tribuet

22 melius est nomen bonum quam divitiae multae super argentum et aurum gratia bona **2** dives et pauper obviaverunt sibi utriusque operator est Dominus **3** callidus vidit malum et abscondit se innocens pertransiit et adflictus est damno **4** finis modestiae timor Domini divitiae et gloria et vita **5** arma et gladii in via perversi custos animae suae longe recedit ab eis **6** proverbium est adulescens iuxta viam suam etiam cum senuerit non recedet ab ea **7** dives pauperibus imperat et qui accipit mutuum servus est fenerantis **8** qui seminat iniquitatem metet mala et virga irae suae consummabitur **9** qui pronus est ad misericordiam benedicetur de panibus enim suis dedit pauperi **10** eice derisorem et exibit cum eo iurgium cessabuntque causae et contumeliae **11** qui diligit cordis munditiam propter gratiam labiorum suorum habebit amicum regem **12** oculi Domini custodiunt scientiam et subplantantur verba iniqui **13** dicit piger leo foris in medio platearum occidendus sum **14** fovea profunda os alienae cui iratus est Dominus incidet in eam **15** stultitia conligata est in corde pueri et virga disciplinae fugabit eam **16** qui calumniatur pauperem ut augeat divitias suas dabit ipse ditiori et egebit **17** inclina aurem tuam et audi verba sapientium adpone autem cor ad doctrinam meam **18** quae pulchra erit tibi cum servaveris eam in ventre tuo et redundabit in labiis tuis **19** ut sit in Domino fiducia tua unde et ostendi eam tibi hodie **20** ecce descripsi eam tibi tripliciter in cogitationibus et scientia **21** ut ostenderem tibi firmitatem et eloquia veritatis respondere ex his illi qui misit te **22** non facias violentiam pauperi quia pauper est neque conteras egenum in porta **23** quia Dominus iudicabit causam eius et configet eos qui confixerint animam eius **24** noli esse amicus homini iracundo neque ambules cum viro furioso **25** ne forte discas semitas eius et sumas scandalum animae tuae **26** noli esse cum his qui defigunt manus suas et qui vades se offerunt pro debitis **27** si enim non habes unde restituas quid causae est ut tollat operimentum de cubili tuo **28** ne transgrediaris terminos antiquos quos posuerunt patres tui **29** vidisti virum velocem in opere suo coram regibus stabit nec erit ante ignobiles

23 quando sederis ut comedas cum principe diligenter adtende quae posita sunt ante faciem tuam **2** et statue cultrum in gutture tuo si tamen habes in potestate animam tuam **3** ne desideres de cibis eius in quo est panis mendacii **4** noli laborare ut diteris sed prudentiae tuae pone modum **5** ne erigas oculos tuos ad opes quas habere non potes quia facient sibi pinnas quasi aquilae et avolabunt in caelum **6** ne comedas cum homine invido et ne desideres cibos eius **7** quoniam in similitudinem arioli et coniectoris aestimat quod ignorat comede et bibe dicet tibi et mens eius non est tecum **8** cibos quos comederas evomes et perdes pulchros sermones tuos **9** in auribus insipientium ne loquaris quia despicient doctrinam eloquii tui **10** ne adtingas terminos parvulorum et agrum pupillorum ne introeas **11** propinquus enim eorum Fortis est et ipse iudicabit contra te causam illorum **12** ingrediatur ad doctrinam cor tuum et aures tuae ad verba scientiae **13** noli subtrahere a puero disciplinam si enim percusseris eum virga non morietur **14** tu virga percuties eum et animam eius de inferno liberabis **(Sheol h7585)** **15** fili mi si sapiens fuerit animus tuus gaudebit tecum cor meum **16** et exultabunt renes mei cum locuta fuerint rectum labia tua **17** non aemuletur cor tuum peccatores sed in timore Domini esto tota die **18** quia habebis spem in novissimo et praestolatio tua non auferetur **19** audi fili mi et esto sapiens et dirige in via animum tuum **20** noli esse in conviviis potatorum nec in comesationibus eorum qui carnes ad vescendum conferunt **21** quia vacantes potibus et dantes symbola consumentur et vestietur pannis dormitatio **22** audi patrem tuum qui genuit te et ne contemnas cum senuerit mater tua **23** veritatem eme et noli vendere sapientiam et doctrinam et intellegentiam **24** exultat gaudio pater iusti qui sapientem genuit laetabitur in eo **25** gaudeat pater tuus et mater tua et exultet quae genuit te **26** praebe fili mi cor tuum mihi et oculi tui vias meas custodiant **27** fovea enim profunda est meretrix et puteus angustus aliena **28** insidiatur in via quasi latro et quos incautos viderit interficit **29** cui vae cuius patri vae cui rixae cui foveae cui sine causa vulnera cui

suffusio oculorum 30 nonne his qui morantur in vino et student calicibus epotandis 31 ne intuearis vinum quando flavescit cum splenduerit in vitro color eius ingreditur blande 32 sed in novissimo mordebit ut coluber et sicut regulus venena diffundet 33 oculi tui videbunt extraneas et cor tuum loquetur perversa 34 et eris sicut dormiens in medio mari et quasi sopitus gubernator amisso clavo 35 et dices verberaverunt me sed non dolui traxerunt me et ego non sensi quando evigilabo et rursum vina repperiam

24 ne aemuleris viros malos nec desideres esse cum eis 2 quia rapinas meditatur mens eorum et fraudes labia eorum loquuntur 3 sapientia aedificabitur domus et prudentia roborabitur 4 in doctrina replebuntur cellaria universa substantia pretiosa et pulcherrima 5 vir sapiens et fortis est et vir doctus robustus et validus 6 quia cum dispositione initur bellum et erit salus ubi multa consilia sunt 7 excelsa stulto sapientia in porta non aperiet os suum 8 qui cogitat malefacere stultus vocabitur 9 cogitatio stulti peccatum est et abominatio hominum detractor 10 si desperaveris lassus in die angustiae inminuetur fortitudo tua 11 erue eos qui ducuntur ad mortem et qui trahuntur ad interitum liberare ne cesses 12 si dixeris vires non suppetunt qui inspector est cordis ipse intellegit et servatorem animae tuae nihil fallit reddetque homini iuxta opera sua 13 comede fili mi mel quia bonum est et favum dulcissimum gutturi tuo 14 sic et doctrina sapientiae animae tuae quam cum inveneris habebis in novissimis et spes tua non peribit 15 ne insidieris et quaeras impietatem in domo iusti neque vastes requiem eius 16 septies enim cadet iustus et resurget impii autem corruent in malum 17 cum ceciderit inimicus tuus ne gaudeas et in ruina eius ne exultet cor tuum 18 ne forte videat Dominus et displiceat ei et auferat ab eo iram suam 19 ne contendas cum pessimis nec aemuleris impios 20 quoniam non habent futurorum spem mali et lucerna impiorum extinguetur 21 time Dominum fili mi et regem et cum detractoribus non commiscearis 22 quoniam repente consurget perditio eorum et ruinam utriusque quis novit 23 haec quoque sapientibus cognoscere personam in iudicio non est bonum 24 qui dicit impio iustus es maledicent ei populi et detestabuntur eum tribus 25 qui arguunt laudabuntur et super ipsos veniet benedictio 26 labia deosculabitur qui recta verba respondet 27 praepara foris opus tuum et diligenter exerce agrum tuum ut postea aedifices domum tuam 28 ne sis testis frustra contra proximum tuum nec lactes quemquam labiis tuis 29 ne dicas quomodo fecit mihi sic faciam ei reddam unicuique secundum opus suum 30 per agrum hominis pigri transivi et per vineam viri stulti 31 et ecce totum repleverant urticae operuerant superficiem eius spinae et maceria lapidum destructa erat 32 quod cum vidissem posui in corde meo et exemplo didici disciplinam 33 parum inquam dormies modicum dormitabis pauxillum manus conseres ut quiescas 34 et veniet quasi cursor egestas tua et mendicitas quasi vir armatus

25 haec quoque parabolae Salomonis quas transtulerunt viri Ezechiae regis Iuda 2 gloria Dei celare verbum et gloria regum investigare sermonem 3 caelum sursum et terra deorsum et cor regum inscrutabile 4 aufer robiginem de argento et egredietur vas purissimum 5 aufer impietatem de vultu regis et firmabitur iustitia thronus eius 6 ne gloriosus appareas coram rege et in loco magnorum ne steteris 7 melius est enim ut dicatur tibi ascende huc quam ut humilieris coram principe 8 quae viderunt oculi tui ne proferas in iurgio cito ne postea emendare non possis cum dehonestaveris amicum tuum 9 causam tuam tracta cum amico tuo et secretum extraneo non reveles 10 ne forte insultet tibi cum audierit et exprobrare non cesset 11 mala aurea in lectis argenteis qui loquitur verbum in tempore suo 12 inauris aurea et margaritum fulgens qui arguit sapientem et aurem oboedientem 13 sicut frigus nivis in die messis ita legatus fidelis ei qui misit eum animam illius requiescere facit 14 nubes et ventus et pluviae non sequentes vir gloriosus et promissa non conplens 15 patientia lenietur princeps et lingua mollis confringet duritiam 16 mel invenisti comede quod sufficit tibi ne forte saturatus evomas illud 17 subtrahe pedem tuum de domo proximi tui nequando satiatus oderit te 18 iaculum et gladius et sagitta acuta homo qui loquitur contra proximum suum testimonium falsum 19 dens putridus et pes lapsus

qui sperat super infideli in die angustiae **20** et amittit pallium in die frigoris acetum in nitro et qui cantat carmina cordi pessimo **21** si esurierit inimicus tuus ciba illum et si sitierit da ei aquam bibere **22** prunam enim congregabis super caput eius et Dominus reddet tibi **23** ventus aquilo dissipat pluvias et facies tristis linguam detrahentem **24** melius est sedere in angulo domatis quam cum muliere litigiosa et in domo communi **25** aqua frigida animae sitienti et nuntius bonus de terra longinqua **26** fons turbatus pede et vena corrupta iustus cadens coram impio **27** sicut qui mel multum comedit non est ei bonum sic qui scrutator est maiestatis opprimitur gloria **28** sicut urbs patens et absque murorum ambitu ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum

26 quomodo nix aestate et pluvia in messe sic indecens est stulto gloria **2** sicut avis ad alia transvolans et passer quolibet vadens sic maledictum frustra prolatum in quempiam superveniet **3** flagellum equo et camus asino et virga dorso inprudentium **4** ne respondeas stulto iuxta stultitiam suam ne efficiaris ei similis **5** responde stulto iuxta stultitiam suam ne sibi sapiens esse videatur **6** claudus pedibus et iniquitatem bibens qui mittit verba per nuntium stultum **7** quomodo pulchras frustra habet claudus tibias sic indecens est in ore stultorum parabola **8** sicut qui mittit lapidem in acervum Mercurii ita qui tribuit insipienti honorem **9** quomodo si spina nascatur in manu temulenti sic parabola in ore stultorum **10** iudicium determinat causas et qui inponit stulto silentium iras mitigat **11** sicut canis qui revertitur ad vomitum suum sic inprudens qui iterat stultitiam suam **12** vidisti hominem sapientem sibi videri magis illo spem habebit stultus **13** dicit piger leaena in via leo in itineribus **14** sicut ostium vertitur in cardine suo ita piger in lectulo suo **15** abscondit piger manus sub ascellas suas et laborat si ad os suum eas converterit **16** sapientior sibi piger videtur septem viris loquentibus sententias **17** sicut qui adprehendit auribus canem sic qui transit et inpatiens commiscetur rixae alterius **18** sicut noxius est qui mittit lanceas et sagittas et mortem **19** sic vir qui fraudulenter nocet amico suo et cum fuerit deprehensus dicit ludens feci **20** cum defecerint ligna extinguetur ignis et susurrone subtracto iurgia conquiescunt **21** sicut carbones ad prunam et ligna ad ignem sic homo iracundus suscitat rixas **22** verba susurronis quasi simplicia et ipsa perveniunt ad intima ventris **23** quomodo si argento sordido ornare velis vas fictile sic labia tumentia cum pessimo corde sociata **24** labiis suis intellegitur inimicus cum in corde tractaverit dolos **25** quando submiserit vocem suam ne credideris ei quoniam septem nequitiae sunt in corde illius **26** qui operit odium fraudulenter revelabitur malitia eius in concilio **27** qui fodit foveam incidet in eam et qui volvit lapidem revertetur ad eum **28** lingua fallax non amat veritatem et os lubricum operatur ruinas

27 ne glorieris in crastinum ignorans quid superventura pariat dies **2** laudet te alienus et non os tuum extraneus et non labia tua **3** grave est saxum et onerosa harena sed ira stulti utroque gravior **4** ira non habet misericordiam nec erumpens furor et impetum concitati ferre quis poterit **5** melior est manifesta correptio quam amor absconditus **6** meliora sunt vulnera diligentis quam fraudulenta odientis oscula **7** anima saturata calcabit favum anima esuriens et amarum pro dulce sumet **8** sicut avis transmigrans de nido suo sic vir qui relinquit locum suum **9** unguento et variis odoribus delectatur cor et bonis amici consiliis anima dulcoratur **10** amicum tuum et amicum patris tui ne dimiseris et domum fratris tui ne ingrediaris in die adflictionis tuae melior est vicinus iuxta quam frater procul **11** stude sapientiae fili mi et laetifica cor meum ut possim exprobranti respondere sermonem **12** astutus videns malum absconditus est parvuli transeuntes sustinuere dispendia **13** tolle vestimentum eius qui spopondit pro extraneo et pro alienis auferto pignus **14** qui benedicit proximo suo voce grandi de nocte consurgens maledicenti similis erit **15** tecta perstillantia in die frigoris et litigiosa mulier conparantur **16** qui retinet eam quasi qui ventum teneat et oleum dexterae suae vocabit **17** ferrum ferro acuitur et homo exacuit faciem amici sui **18** qui servat ficum comedet fructus eius et qui custos est domini sui glorificabitur **19** quomodo in aquis resplendent vultus prospicientium sic corda hominum manifesta sunt prudentibus **20** infernus et perditio non replentur similiter et oculi hominum

insatiabiles (Sheol h7585) 21 quomodo probatur in conflatorio argentum et in fornace aurum sic probatur homo ore laudantis 22 si contuderis stultum in pila quasi tisanas feriente desuper pilo non auferetur ab eo stultitia eius 23 diligenter agnosce vultum pecoris tui tuosque greges considera 24 non enim habebis iugiter potestatem sed corona tribuetur in generatione generationum 25 aperta sunt prata et apparuerunt herbae virentes et collecta sunt faena de montibus 26 agni ad vestimentum tuum et hedi agri pretium 27 sufficiat tibi lac caprarum in cibos tuos in necessaria domus tuae et ad victum ancillis tuis

28 fugit impius nemine persequente iustus autem quasi leo confidens absque terrore erit 2 propter peccata terrae multi principes eius et propter hominis sapientiam et horum scientiam quae dicuntur vita ducis longior erit 3 vir pauper calumnians pauperes similis imbri vehementi in quo paratur fames 4 qui derelinquunt legem laudant impium qui custodiunt succenduntur contra eum 5 viri mali non cogitant iudicium qui autem requirunt Dominum animadvertunt omnia 6 melior est pauper ambulans in simplicitate sua quam dives pravis itineribus 7 qui custodit legem filius sapiens est qui pascit comesatores confundit patrem suum 8 qui coacervat divitias usuris et fenore liberali in pauperes congregat eas 9 qui declinat aurem suam ne audiat legem oratio eius erit execrabilis 10 qui decipit iustos in via mala in interitu suo corruet et simplices possidebunt bona 11 sapiens sibi videtur vir dives pauper autem prudens scrutabitur eum 12 in exultatione iustorum multa gloria regnantibus impiis ruinae hominum 13 qui abscondit scelera sua non dirigetur qui confessus fuerit et reliquerit ea misericordiam consequetur 14 beatus homo qui semper est pavidus qui vero mentis est durae corruet in malum 15 leo rugiens et ursus esuriens princeps impius super populum pauperem 16 dux indigens prudentia multos opprimet per calumniam qui autem odit avaritiam longi fient dies eius 17 hominem qui calumniatur animae sanguinem si usque ad lacum fugerit nemo sustentet 18 qui ambulat simpliciter salvus erit qui perversis ingreditur viis concidet semel 19 qui operatur terram suam saturabitur panibus qui sectatur otium replebitur egestate 20 vir fidelis multum laudabitur qui autem festinat ditari non erit innocens 21 qui cognoscit in iudicio faciem non facit bene iste et pro buccella panis deserit veritatem 22 vir qui festinat ditari et aliis invidet ignorat quod egestas superveniat ei 23 qui corripit hominem gratiam postea inveniet apud eum magis quam ille qui per linguae blandimenta decipit 24 qui subtrahit aliquid a patre suo et matre et dicit hoc non est peccatum particeps homicidae est 25 qui se iactat et dilatat iurgia concitat qui sperat in Domino saginabitur 26 qui confidit in corde suo stultus est qui autem graditur sapienter iste salvabitur 27 qui dat pauperi non indigebit qui despicit deprecantem sustinebit penuriam 28 cum surrexerint impii abscondentur homines cum illi perierint multiplicabuntur iusti

29 viro qui corripientem dura cervice contemnit repentinus superveniet interitus et eum sanitas non sequitur 2 in multiplicatione iustorum laetabitur vulgus cum impii sumpserint principatum gemet populus 3 vir qui amat sapientiam laetificat patrem suum qui autem nutrit scorta perdet substantiam 4 rex iustus erigit terram vir avarus destruet eam 5 homo qui blandis fictisque sermonibus loquitur amico suo rete expandit gressibus eius 6 peccantem virum iniquum involvet laqueus et iustus laudabit atque gaudebit 7 novit iustus causam pauperum impius ignorat scientiam 8 homines pestilentes dissipant civitatem sapientes avertunt furorem 9 vir sapiens si cum stulto contenderit sive irascatur sive rideat non inveniet requiem 10 viri sanguinum oderunt simplicem iusti quaerunt animam eius 11 totum spiritum suum profert stultus sapiens differt et reservat in posterum 12 princeps qui libenter audit verba mendacii omnes ministros habebit impios 13 pauper et creditor obviam fuerunt sibi utriusque inluminator est Dominus 14 rex qui iudicat in veritate pauperes thronus eius in aeternum firmabitur 15 virga atque correptio tribuet sapientiam puer autem qui dimittitur voluntati suae confundet matrem suam 16 in multiplicatione impiorum multiplicabuntur scelera et iusti ruinas eorum videbunt 17 erudi filium tuum et refrigerabit te et dabit delicias animae tuae 18 cum prophetia defecerit dissipabitur populus qui custodit

legem beatus est 19 servus verbis non potest erudiri quia quod dicis intellegit et respondere contemnit 20 vidisti hominem velocem ad loquendum stulti magis speranda est quam illius correptio 21 qui delicate a pueritia nutrit servum suum postea illum sentiet contumacem 22 vir iracundus provocat rixas et qui ad indignandum facilis est erit ad peccata proclivior 23 superbum sequitur humilitas et humilem spiritu suscipiet gloria 24 qui cum fure partitur odit animam suam adiurantem audit et non indicat 25 qui timet hominem cito corruet qui sperat in Domino sublevabitur 26 multi requirunt faciem principis et a Domino iudicium egreditur singulorum 27 abominantur iusti virum impium et abominantur impii eos qui in recta sunt via

30 verba Congregantis filii Vomentis visio quam locutus est vir cum quo est Deus et qui Deo secum morante confortatus ait 2 stultissimus sum virorum et sapientia hominum non est mecum 3 non didici sapientiam et non novi sanctorum scientiam 4 quis ascendit in caelum atque descendit quis continuit spiritum manibus suis quis conligavit aquas quasi in vestimento quis suscitavit omnes terminos terrae quod nomen eius et quod nomen filii eius si nosti 5 omnis sermo Dei ignitus clypeus est sperantibus in se 6 ne addas quicquam verbis illius et arguaris inveniarisque mendax 7 duo rogavi te ne deneges mihi antequam moriar 8 vanitatem et verba mendacia longe fac a me mendicitatem et divitias ne dederis mihi tribue tantum victui meo necessaria 9 ne forte saturatus inliciar ad negandum et dicam quis est Dominus et egestate conpulsus furer et peierem nomen Dei mei 10 ne accuses servum ad dominum suum ne forte maledicat tibi et corruas 11 generatio quae patri suo maledicit et quae non benedicit matri suae 12 generatio quae sibi munda videtur et tamen non est lota a sordibus suis 13 generatio cuius excelsi sunt oculi et palpebrae eius in alta subrectae 14 generatio quae pro dentibus gladios habet et commandit molaribus suis ut comedat inopes de terra et pauperes ex hominibus 15 sanguisugae duae sunt filiae dicentes adfer adfer tria sunt insaturabilia et quartum quod numquam dicit sufficit 16 infernus et os vulvae et terra quae non satiatur aqua ignis vero numquam dicit sufficit (Sheol h7585) 17 oculum qui subsannat patrem et qui despicit partum matris suae effodiant corvi de torrentibus et comedant illum filii aquilae 18 tria sunt difficilia mihi et quartum penitus ignoro 19 viam aquilae in caelo viam colubri super petram viam navis in medio mari et viam viri in adulescentula 20 talis est via mulieris adulterae quae comedit et tergens os suum dicit non sum operata malum 21 per tria movetur terra et quartum non potest sustinere 22 per servum cum regnaverit per stultum cum saturatus fuerit cibo 23 per odiosam mulierem cum in matrimonio fuerit adsumpta et per ancillam cum heres fuerit dominae suae 24 quattuor sunt minima terrae et ipsa sunt sapientiora sapientibus 25 formicae populus infirmus quae praeparant in messe cibum sibi 26 lepusculus plebs invalida quae conlocat in petra cubile suum 27 regem lucusta non habet et egreditur universa per turmas 28 stilio manibus nititur et moratur in aedibus regis 29 tria sunt quae bene gradiuntur et quartum quod incedit feliciter 30 leo fortissimus bestiarum ad nullius pavebit occursum 31 gallus succinctus lumbos et aries nec est rex qui resistat ei 32 et qui stultus apparuit postquam elatus est in sublime si enim intellexisset ori inposuisset manum 33 qui autem fortiter premit ubera ad eliciendum lac exprimit butyrum et qui vehementer emungitur elicit sanguinem et qui provocat iras producit discordias

31 verba Lamuhel regis visio qua erudivit eum mater sua 2 quid dilecte mi quid dilecte uteri mei quid dilecte votorum meorum 3 ne dederis mulieribus substantiam tuam et vias tuas ad delendos reges 4 noli regibus o Lamuhel noli regibus dare vinum quia nullum secretum est ubi regnat ebrietas 5 ne forte bibat et obliviscatur iudiciorum et mutet causam filiorum pauperis 6 date siceram maerentibus et vinum his qui amaro sunt animo 7 bibant ut obliviscantur egestatis suae et doloris non recordentur amplius 8 aperi os tuum muto et causis omnium filiorum qui pertranseunt 9 aperi os tuum decerne quod iustum est et iudica inopem et pauperem 10 aleph mulierem fortem quis inveniet procul et de ultimis finibus pretium eius 11 beth confidit in ea cor viri sui et spoliis non indigebit 12 gimel reddet ei bonum et non malum

omnibus diebus vitae suae **13** deleth quaesivit lanam et linum et operata est consilio manuum suarum **14** he facta est quasi navis institoris de longe portat panem suum **15** vav et de nocte surrexit deditque praedam domesticis suis et cibaria ancillis suis **16** zai consideravit agrum et emit eum de fructu manuum suarum plantavit vineam **17** heth accinxit fortitudine lumbos suos et roboravit brachium suum **18** teth gustavit quia bona est negotiatio eius non extinguetur in nocte lucerna illius **19** ioth manum suam misit ad fortia et digiti eius adprehenderunt fusum **20** caph manum suam aperuit inopi et palmas suas extendit ad pauperem **21** lameth non timebit domui suae a frigoribus nivis omnes enim domestici eius vestiti duplicibus **22** mem stragulam vestem fecit sibi byssus et purpura indumentum eius **23** nun nobilis in portis vir eius quando sederit cum senatoribus terrae **24** samech sindonem fecit et vendidit et cingulum tradidit Chananeo **25** ain fortitudo et decor indumentum eius et ridebit in die novissimo **26** phe os suum aperuit sapientiae et lex clementiae in lingua eius **27** sade considerat semitas domus suae et panem otiosa non comedet **28** coph surrexerunt filii eius et beatissimam praedicaverunt vir eius et laudavit eam **29** res multae filiae congregaverunt divitias tu supergressa es universas **30** sin fallax gratia et vana est pulchritudo mulier timens Dominum ipsa laudabitur **31** thau date ei de fructu manuum suarum et laudent eam in portis opera eius

Ecclesiastes

1 verba Ecclesiastes filii David regis Hierusalem **2** vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes vanitas vanitatum omnia vanitas **3** quid habet amplius homo de universo labore suo quod laborat sub sole **4** generatio praeterit et generatio advenit terra vero in aeternum stat **5** oritur sol et occidit et ad locum suum revertitur ibique renascens **6** gyrat per meridiem et flectitur ad aquilonem lustrans universa circuitu pergit spiritus et in circulos suos regreditur **7** omnia flumina intrant mare et mare non redundat ad locum unde exeunt flumina revertuntur ut iterum fluant **8** cunctae res difficiles non potest eas homo explicare sermone non saturatur oculus visu nec auris impletur auditu **9** quid est quod fuit ipsum quod futurum est quid est quod factum est ipsum quod fiendum est **10** nihil sub sole novum nec valet quisquam dicere ecce hoc recens est iam enim praecessit in saeculis quae fuerunt ante nos **11** non est priorum memoria sed nec eorum quidem quae postea futura sunt erit recordatio apud eos qui futuri sunt in novissimo **12** ego Ecclesiastes fui rex Israhel in Hierusalem **13** et proposui in animo meo quaerere et investigare sapienter de omnibus quae fiunt sub sole hanc occupationem pessimam dedit Deus filiis hominum ut occuparentur in ea **14** vidi quae fiunt cuncta sub sole et ecce universa vanitas et adflictio spiritus **15** perversi difficile corriguntur et stultorum infinitus est numerus **16** locutus sum in corde meo dicens ecce magnus effectus sum et praecessi sapientia omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem et mens mea contemplata est multa sapienter et didicit **17** dedique cor meum ut scirem prudentiam atque doctrinam erroresque et stultitiam et agnovi quod in his quoque esset labor et adflictio spiritus **18** eo quod in multa sapientia multa sit indignatio et qui addit scientiam addat et laborem

2 dixi ego in corde meo vadam et affluam deliciis et fruar bonis et vidi quod hoc quoque esset vanitas **2** risum reputavi errorem et gaudio dixi quid frustra deciperis **3** cogitavi in corde meo abstrahere a vino carnem meam ut animum meum transferrem ad sapientiam devitaremque stultitiam donec viderem quid esset utile filiis hominum quod facto opus est sub sole numero dierum vitae suae **4** magnificavi opera mea aedificavi mihi domos plantavi vineas **5** feci hortos et pomeria et consevi ea cuncti generis arboribus **6** extruxi mihi piscinas aquarum ut inrigarem silvam lignorum germinantium **7** possedi servos et ancillas multamque familiam habui armenta quoque et magnos ovium greges ultra omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem **8** coacervavi mihi argentum et aurum et substantias regum ac provinciarum feci mihi cantores et cantrices et delicias filiorum hominum scyphos et urceos in ministerio ad vina fundenda **9** et supergressus sum opibus omnes qui fuerunt ante me in Hierusalem sapientia quoque perseveravit mecum **10** et omnia quae desideraverunt oculi mei non negavi eis nec prohibui cor quin omni voluptate frueretur et oblectaret se in his quae paraveram et hanc ratus sum partem meam si uterer labore meo **11** cumque me convertissem ad universa opera quae fecerant manus meae et ad labores in quibus frustra sudaveram vidi in omnibus vanitatem et adflictionem animi et nihil permanere sub sole **12** transivi ad contemplandam sapientiam erroresque et stultitiam quid est inquam homo ut sequi possit regem factorem suum **13** et vidi quia tantum praecederet sapientia stultitiam quantum differt lux tenebris **14** sapientis oculi in capite eius stultus in tenebris ambulat et didici quod unus utriusque esset interitus **15** et dixi in corde meo si unus et stulti et meus occasus erit quid mihi prodest quod maiorem sapientiae dedi operam locutusque cum mente mea animadverti quod hoc quoque esset vanitas **16** non enim erit memoria sapientis similiter ut stulti in perpetuum et futura tempora oblivione cuncta pariter obruent moritur doctus similiter et indoctus **17** et idcirco taeduit me vitae meae videntem mala esse universa sub sole et cuncta vanitatem atque adflictionem spiritus **18** rursum detestatus sum omnem industriam meam quae sub sole studiosissime laboravi habiturus heredem post me **19** quem ignoro utrum sapiens an stultus futurus sit et dominabitur in laboribus meis quibus desudavi et sollicitus fui et est quicquam tam vanum **20** unde cessavi renuntiavitque cor meum ultra laborare sub sole **21** nam cum alius laboret in sapientia et doctrina et sollicitudine homini otioso quaesita dimittit et hoc ergo vanitas et magnum

malum 22 quid enim proderit homini de universo labore suo et adflictione spiritus qua sub sole cruciatus est 23 cuncti dies eius doloribus et aerumnis pleni sunt nec per noctem mente requiescit et haec non vanitas est 24 nonne melius est comedere et bibere et ostendere animae suae bona de laboribus suis et hoc de manu Dei est 25 quis ita vorabit et deliciis affluet ut ego 26 homini bono in conspectu suo dedit Deus sapientiam et scientiam et laetitiam peccatori autem dedit adflictionem et curam superfluam ut addat et congreget et tradat ei qui placuit Deo sed et hoc vanitas et cassa sollicitudo mentis

3 omnia tempus habent et suis spatiis transeunt universa sub caelo 2 tempus nascendi et tempus moriendi tempus plantandi et tempus evellendi quod plantatum est 3 tempus occidendi et tempus sanandi tempus destruendi et tempus aedificandi 4 tempus flendi et tempus ridendi tempus plangendi et tempus saltandi 5 tempus spargendi lapides et tempus colligendi tempus amplexandi et tempus longe fieri a conplexibus 6 tempus adquirendi et tempus perdendi tempus custodiendi et tempus abiciendi 7 tempus scindendi et tempus consuendi tempus tacendi et tempus loquendi 8 tempus dilectionis et tempus odii tempus belli et tempus pacis 9 quid habet amplius homo de labore suo 10 vidi adflictionem quam dedit Deus filiis hominum ut distendantur in ea 11 cuncta fecit bona in tempore suo et mundum tradidit disputationi eorum ut non inveniat homo opus quod operatus est Deus ab initio usque ad finem 12 et cognovi quod non esset melius nisi laetari et facere bene in vita sua 13 omnis enim homo qui comedit et bibit et videt bonum de labore suo hoc donum Dei est 14 didici quod omnia opera quae fecit Deus perseverent in perpetuum non possumus eis quicquam addere nec auferre quae fecit Deus ut timeatur 15 quod factum est ipsum permanet quae futura sunt iam fuerunt et Deus instaurat quod abiit 16 vidi sub sole in loco iudicii impietatem et in loco iustitiae iniquitatem 17 et dixi in corde meo iustum et impium iudicabit Deus et tempus omni rei tunc erit 18 dixi in corde meo de filiis hominum ut probaret eos Deus et ostenderet similes esse bestiis 19 idcirco unus interitus est hominis et iumentorum et aequa utriusque condicio sicut moritur homo sic et illa moriuntur similiter spirant omnia et nihil habet homo iumento amplius cuncta subiacent vanitati 20 et omnia pergunt ad unum locum de terra facta sunt et in terram pariter revertentur 21 quis novit si spiritus filiorum Adam ascendat sursum et si spiritus iumentorum descendat deorsum 22 et deprehendi nihil esse melius quam laetari hominem in opere suo et hanc esse partem illius quis enim eum adducet ut post se futura cognoscat

4 verti me ad alia et vidi calumnias quae sub sole geruntur et lacrimas innocentum et consolatorem neminem nec posse resistere eorum violentiae cunctorum auxilio destitutos 2 et laudavi magis mortuos quam viventes 3 et feliciorem utroque iudicavi qui necdum natus est nec vidit mala quae sub sole fiunt 4 rursum contemplatus omnes labores hominum et industrias animadverti patere invidiae proximi et in hoc ergo vanitas et cura superflua est 5 stultus conplicat manus suas et comedit carnes suas dicens 6 melior est pugillus cum requie quam plena utraque manus cum labore et adflictione animi 7 considerans repperi et aliam vanitatem sub sole 8 unus est et secundum non habet non filium non fratrem et tamen laborare non cessat nec satiantur oculi eius divitiis nec recogitat dicens cui laboro et fraudo animam meam bonis in hoc quoque vanitas est et adflictio pessima 9 melius ergo est duos simul esse quam unum habent enim emolumentum societatis suae 10 si unus ceciderit ab altero fulcietur vae soli quia cum ruerit non habet sublevantem 11 et si dormierint duo fovebuntur mutuo unus quomodo calefiet 12 et si quispiam praevaluerit contra unum duo resistent ei funiculus triplex difficile rumpitur 13 melior est puer pauper et sapiens rege sene et stulto qui nescit providere in posterum 14 quod et de carcere catenisque interdum quis egrediatur ad regnum et alius natus in regno inopia consumatur 15 vidi cunctos viventes qui ambulant sub sole cum adulescente secundo qui consurgit pro eo 16 infinitus numerus est populi omnium qui fuerunt ante eum et qui postea futuri sunt non laetabuntur in eo sed et hoc vanitas et adflictio spiritus

5 custodi pedem tuum ingrediens domum Dei multo enim melior est oboedientia quam stultorum victimae qui nesciunt quid faciant mali **2** ne temere quid loquaris neque cor tuum sit velox ad proferendum sermonem coram Deo Deus enim in caelo et tu super terram idcirco sint pauci sermones tui **3** multas curas sequuntur somnia et in multis sermonibus invenitur stultitia **4** si quid vovisti Deo ne moreris reddere displicet enim ei infidelis et stulta promissio sed quodcumque voveris redde **5** multoque melius est non vovere quam post votum promissa non conplere **6** ne dederis os tuum ut peccare faciat carnem tuam neque dicas coram angelo non est providentia ne forte iratus Deus super sermone tuo dissipet cuncta opera manuum tuarum **7** ubi multa sunt somnia plurimae vanitates et sermones innumeri tu vero Deum time **8** si videris calumnias egenorum et violenta iudicia et subverti iustitiam in provincia non mireris super hoc negotio quia excelso alius excelsior est et super hos quoque eminentiores sunt alii **9** et insuper universae terrae rex imperat servienti **10** avarus non implebitur pecunia et qui amat divitias fructus non capiet ex eis et hoc ergo vanitas **11** ubi multae sunt opes multi et qui comedant eas et quid prodest possessori nisi quod cernit divitias oculis suis **12** dulcis est somnus operanti sive parum sive multum comedat saturitas autem divitis non sinit dormire eum **13** est et alia infirmitas pessima quam vidi sub sole divitiae conservatae in malum domini sui **14** pereunt enim in adflictione pessima generavit filium qui in summa egestate erit **15** sicut egressus est nudus de utero matris suae sic revertetur et nihil auferet secum de labore suo **16** miserabilis prorsus infirmitas quomodo venit sic revertetur quid ergo prodest ei quod laboravit in ventum **17** cunctis diebus vitae suae comedit in tenebris et in curis multis et in aerumna atque tristitia **18** hoc itaque mihi visum est bonum ut comedat quis et bibat et fruatur laetitia ex labore suo quod laboravit ipse sub sole numerum dierum vitae suae quos dedit ei Deus et haec est pars illius **19** et omni homini cui dedit Deus divitias atque substantiam potestatemque ei tribuit ut comedat ex eis et fruatur parte sua et laetetur de labore suo hoc est donum Dei **20** non enim satis recordabitur dierum vitae suae eo quod Deus occupet deliciis cor eius

6 est et aliud malum quod vidi sub sole et quidem frequens apud homines **2** vir cui dedit Deus divitias et substantiam et honorem et nihil deest animae eius ex omnibus quae desiderat nec tribuit ei potestatem Deus ut comedat ex eo sed homo extraneus vorabit illud hoc vanitas et magna miseria est **3** si genuerit quispiam centum et vixerit multos annos et plures dies aetatis habuerit et anima illius non utatur bonis substantiae suae sepulturaque careat de hoc ego pronuntio quod melior illo sit abortivus **4** frustra enim venit et pergit ad tenebras et oblivione delebitur nomen eius **5** non vidit solem neque cognovit distantiam boni et mali **6** etiam si duobus milibus annis vixerit et non fuerit perfruitus bonis nonne ad unum locum properant omnia **7** omnis labor hominis in ore eius sed anima illius non impletur **8** quid habet amplius sapiens ab stulto et quid pauper nisi ut pergat illuc ubi est vita **9** melius est videre quod cupias quam desiderare quod nescias sed et hoc vanitas est et praesumptio spiritus **10** qui futurus est iam vocatum est nomen eius et scitur quod homo sit et non possit contra fortiorem se in iudicio contendere **11** verba sunt plurima multa in disputando habentia vanitatem **12** quid necesse est homini maiora se quaerere cum ignoret quid conducat sibi in vita sua numero dierum peregrinationis suae et tempore quo velut umbra praeterit aut quis ei poterit indicare quid post eum futurum sub sole sit

7 melius est nomen bonum quam unguenta pretiosa et dies mortis die nativitatis **2** melius est ire ad domum luctus quam ad domum convivii in illa enim finis cunctorum admonetur hominum et vivens cogitat quid futurum sit **3** melior est ira risu quia per tristitiam vultus corrigitur animus delinquentis **4** cor sapientium ubi tristitia est et cor stultorum ubi laetitia **5** melius est a sapiente corripi quam stultorum adulatione decipi **6** quia sicut sonitus spinarum ardentium sub olla sic risus stulti sed et hoc vanitas **7** calumnia conturbat sapientem et perdet robur cordis illius **8** melior est finis orationis quam principium melior est patiens arrogante **9** ne velox sis ad irascendum quia ira in sinu stulti requiescit **10** ne dicas quid putas causae est quod priora tempora meliora fuere quam nunc sunt stulta

est enim huiuscemodi interrogatio 11 utilior est sapientia cum divitiis et magis prodest videntibus solem 12 sicut enim protegit sapientia sic protegit pecunia hoc autem plus habet eruditio et sapientia quod vitam tribuunt possessori suo 13 considera opera Dei quod nemo possit corrigere quem ille despexerit 14 in die bona fruere bonis et malam diem praecave sicut enim hanc sic et illam fecit Deus ut non inveniat homo contra eum iustas querimonias 15 haec quoque vidi in diebus vanitatis meae iustus perit in iustitia sua et impius multo vivit tempore in malitia sua 16 noli esse iustus multum neque plus sapias quam necesse est ne obstupescas 17 ne impie agas multum et noli esse stultus ne moriaris in tempore non tuo 18 bonum est te sustentare iustum sed et ab illo ne subtrahas manum tuam quia qui Deum timet nihil neglegit 19 sapientia confortabit sapientem super decem principes civitatis 20 non est enim homo iustus in terra qui faciat bonum et non peccet 21 sed et cunctis sermonibus qui dicuntur ne accommodes cor tuum ne forte audias servum tuum maledicentem tibi 22 scit enim tua conscientia quia et tu crebro maledixisti aliis 23 cuncta temptavi in sapientia dixi sapiens efficiar et ipsa longius recessit a me 24 multo magis quam erat et alta profunditas quis inveniet eam 25 lustravi universa animo meo ut scirem et considerarem et quaererem sapientiam et rationem et ut cognoscerem impietatem stulti et errorem inprudentium 26 et inveni amariorem morte mulierem quae laqueus venatorum est et sagena cor eius vincula sunt manus illius qui placet Deo effugiet eam qui autem peccator est capietur ab illa 27 ecce hoc inveni dicit Ecclesiastes unum et alterum ut invenirem rationem 28 quam adhuc quaerit anima mea et non inveni virum de mille unum repperi mulierem ex omnibus non inveni 29 solummodo hoc inveni quod fecerit Deus hominem rectum et ipse se infinitis miscuerit quaestionibus quis talis ut sapiens est et quis cognovit solutionem verbi

8 sapientia hominis lucet in vultu eius et potentissimus faciem illius commutavit 2 ego os regis observo et praecepta iuramenti Dei 3 ne festines recedere a facie eius neque permaneas in opere malo quia omne quod voluerit faciet 4 et sermo illius potestate plenus est nec dicere ei quisquam potest quare ita facis 5 qui custodit praeceptum non experietur quicquam mali tempus et responsionem cor sapientis intellegit 6 omni negotio tempus est et oportunitas et multa hominis adflictio 7 quia ignorat praeterita et ventura nullo scire potest nuntio 8 non est in hominis dicione prohibere spiritum nec habet potestatem in die mortis nec sinitur quiescere ingruente bello neque salvabit impietas impium 9 omnia haec consideravi et dedi cor meum in cunctis operibus quae fiunt sub sole interdum dominatur homo homini in malum suum 10 vidi impios sepultos qui etiam cum adviverent in loco sancto erant et laudabantur in civitate quasi iustorum operum sed et hoc vanitas est 11 etenim quia non profertur cito contra malos sententia absque ullo timore filii hominum perpetrant mala 12 attamen ex eo quod peccator centies facit malum et per patientiam sustentatur ego cognovi quod erit bonum timentibus Deum qui verentur faciem eius 13 non sit bonum impio nec prolongentur dies eius sed quasi umbra transeant qui non timent faciem Dei 14 est et alia vanitas quae fit super terram sunt iusti quibus multa proveniunt quasi opera egerint impiorum et sunt impii qui ita securi sunt quasi iustorum facta habeant sed et hoc vanissimum iudico 15 laudavi igitur laetitiam quod non esset homini bonum sub sole nisi quod comederet et biberet atque gauderet et hoc solum secum auferret de labore suo in diebus vitae quos dedit ei Deus sub sole 16 et adposui cor meum ut scirem sapientiam et intellegerem distentionem quae versatur in terra est homo qui diebus ac noctibus somnum oculis non capit 17 et intellexi quod omnium operum Dei nullam possit homo invenire rationem eorum quae fiunt sub sole et quanto plus laboraverit ad quaerendum tanto minus inveniat etiam si dixerit sapiens se nosse non poterit repperire

9 omnia haec tractavi in corde meo ut curiose intellegerem sunt iusti atque sapientes et opera eorum in manu Dei et tamen nescit homo utrum amore an odio dignus sit 2 sed omnia in futuro servantur incerta eo quod universa aeque eveniant iusto et impio bono et malo mundo et inmundo immolanti victimas et sacrificia contemnenti sicut

bonus sic et peccator ut periurus ita et ille qui verum deierat 3 hoc est pessimum inter omnia quae sub sole fiunt quia eadem cunctis eveniunt unde et corda filiorum hominum implentur malitia et contemptu in vita sua et post haec ad inferos deducentur (questioned) 4 nemo est qui semper vivat et qui huius rei habeat fiduciam melior est canis vivens leone mortuo 5 viventes enim sciunt se esse morituros mortui vero nihil noverunt amplius nec habent ultra mercedem quia oblivioni tradita est memoria eorum 6 amor quoque et odium et invidia simul perierunt nec habent partem in hoc saeculo et in opere quod sub sole geritur 7 vade ergo et comede in laetitia panem tuum et bibe cum gaudio vinum tuum quia Deo placent opera tua 8 omni tempore sint vestimenta tua candida et oleum de capite tuo non deficiat 9 perfruere vita cum uxore quam diligis cunctis diebus vitae instabilitatis tuae qui dati sunt tibi sub sole omni tempore vanitatis tuae haec est enim pars in vita et in labore tuo quod laboras sub sole 10 quodcumque potest manus tua facere instanter operare quia nec opus nec ratio nec scientia nec sapientia erunt apud inferos quo tu properas (Sheol h7585) 11 verti me alio vidique sub sole nec velocium esse cursum nec fortium bellum nec sapientium panem nec doctorum divitias nec artificum gratiam sed tempus casumque in omnibus 12 nescit homo finem suum sed sicut pisces capiuntur hamo et sicut aves conprehenduntur laqueo sic capiuntur homines tempore malo cum eis extemplo supervenerit 13 hanc quoque vidi sub sole sapientiam et probavi maximam 14 civitas parva et pauci in ea viri venit contra eam rex magnus et vallavit eam extruxitque munitiones per gyrum et perfecta est obsidio 15 inventusque in ea vir pauper et sapiens liberavit urbem per sapientiam suam et nullus deinceps recordatus est hominis illius pauperis 16 et dicebam ego meliorem esse sapientiam fortitudine quomodo ergo sapientia pauperis contempta est et verba eius non sunt audita 17 verba sapientium audiuntur in silentio plus quam clamor principis inter stultos 18 melior est sapientia quam arma bellica et qui in uno peccaverit multa bona perdet

10 muscae morientes perdunt suavitatem unguenti pretiosior est sapientia et gloria parva ad tempus stultitia 2 cor sapientis in dextera eius et cor stulti in sinistra illius 3 sed et in via stultus ambulans cum ipse insipiens sit omnes stultos aestimat 4 si spiritus potestatem habentis ascenderit super te locum tuum ne dimiseris quia curatio cessare faciet peccata maxima 5 est malum quod vidi sub sole quasi per errorem egrediens a facie principis 6 positum stultum in dignitate sublimi et divites sedere deorsum 7 vidi servos in equis et principes ambulantes quasi servos super terram 8 qui fodit foveam incidet in eam et qui dissipat sepem mordebit eum coluber 9 qui transfert lapides adfligetur in eis et qui scindit ligna vulnerabitur ab eis 10 si retunsum fuerit ferrum et hoc non ut prius sed hebetatum erit multo labore exacuatur et post industriam sequitur sapientia 11 si mordeat serpens in silentio nihil eo minus habet qui occulte detrahit 12 verba oris sapientis gratia et labia insipientis praecipitabunt eum 13 initium verborum eius stultitia et novissimum oris illius error pessimus 14 stultus verba multiplicat ignorat homo quid ante se fuerit et quod post futurum est quis illi poterit indicare 15 labor stultorum adfliget eos qui nesciunt in urbem pergere 16 vae tibi terra cuius rex est puer et cuius principes mane comedunt 17 beata terra cuius rex nobilis est et cuius principes vescuntur in tempore suo ad reficiendum et non ad luxuriam 18 in pigritiis humiliabitur contignatio et in infirmitate manuum perstillabit domus 19 in risu faciunt panem ac vinum ut epulentur viventes et pecuniae oboedient omnia 20 in cogitatione tua regi ne detrahas et in secreto cubiculi tui ne maledixeris diviti quia avis caeli portabit vocem tuam et qui habet pinnas adnuntiabit sententiam

11 mitte panem tuum super transeuntes aquas quia post multa tempora invenies illum 2 da partem septem necnon et octo quia ignoras quid futurum sit mali super terram 3 si repletae fuerint nubes imbrem super terram effundent si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem in quocumque loco ceciderit ibi erit 4 qui observat ventum non seminat et qui considerat nubes numquam metet 5 quomodo ignoras quae sit via spiritus et qua ratione conpingantur ossa in ventre praegnatis sic nescis opera Dei qui fabricator est omnium 6 mane semina

sementem tuam et vespere ne cesset manus tua quia nescis quid magis oriatur hoc an illud et si utrumque simul melius erit 7 dulce lumen et delectabile est oculis videre solem 8 si annis multis vixerit homo et in omnibus his laetatus fuerit meminisse debet tenebrosi temporis et dierum multorum qui cum venerint vanitatis arguentur praeterita 9 laetare ergo iuvenis in adulescentia tua et in bono sit cor tuum in diebus iuventutis tuae et ambula in viis cordis tui et in intuitu oculorum tuorum et scito quod pro omnibus his adducet te Deus in iudicium 10 aufer iram a corde tuo et amove malitiam a carne tua adulescentia enim et voluptas vana sunt

12 memento creatoris tui in diebus iuventutis tuae antequam veniat tempus adflictionis et adpropinquent anni de quibus dicas non mihi placent 2 antequam tenebrescat sol et lumen et luna et stellae et revertantur nubes post pluviam 3 quando commovebuntur custodes domus et nutabuntur viri fortissimi et otiosae erunt molentes inminuto numero et tenebrescent videntes per foramina 4 et claudent ostia in platea in humilitate vocis molentis et consurgent ad vocem volucris et obsurdescent omnes filiae carminis 5 excelsa quoque timebunt et formidabunt in via florebit amigdalum inpinguabitur lucusta et dissipabitur capparis quoniam ibit homo in domum aeternitatis suae et circumibunt in platea plangentes 6 antequam rumpatur funis argenteus et recurrat vitta aurea et conteratur hydria super fontem et confringatur rota super cisternam 7 et revertatur pulvis in terram suam unde erat et spiritus redeat ad Deum qui dedit illum 8 vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes omnia vanitas 9 cumque esset sapientissimus Ecclesiastes docuit populum et enarravit quae fecerit et investigans conposuit parabolas multas 10 quaesivit verba utilia et conscripsit sermones rectissimos ac veritate plenos 11 verba sapientium sicut stimuli et quasi clavi in altum defixi quae per magistrorum concilium data sunt a pastore uno 12 his amplius fili mi ne requiras faciendi plures libros nullus est finis frequensque meditatio carnis adflictio est 13 finem loquendi omnes pariter audiamus Deum time et mandata eius observa hoc est enim omnis homo 14 et cuncta quae fiunt adducet Deus in iudicium pro omni errato sive bonum sive malum sit

Canticum Canticorum

1 **2** osculetur me osculo oris sui quia meliora sunt ubera tua vino **3** fraglantia unguentis optimis oleum effusum nomen tuum ideo adulescentulae dilexerunt te **4** trahe me post te curremus introduxit me rex in cellaria sua exultabimus et laetabimur in te memores uberum tuorum super vinum recti diligunt te **5** nigra sum sed formonsa filiae Hierusalem sicut tabernacula Cedar sicut pelles Salomonis **6** nolite me considerare quod fusca sim quia decoloravit me sol filii matris meae pugnaverunt contra me posuerunt me custodem in vineis vineam meam non custodivi **7** indica mihi quem diligit anima mea ubi pascas ubi cubes in meridie ne vagari incipiam per greges sodalium tuorum **8** si ignoras te o pulchra inter mulieres egredere et abi post vestigia gregum et pasce hedos tuos iuxta tabernacula pastorum **9** equitatui meo in curribus Pharaonis adsimilavi te amica mea **10** pulchrae sunt genae tuae sicut turturis collum tuum sicut monilia **11** murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento **12** dum esset rex in accubitu suo nardus mea dedit odorem suum **13** fasciculus murrae dilectus meus mihi inter ubera mea commorabitur **14** botrus cypri dilectus meus mihi in vineis Engaddi **15** ecce tu pulchra es amica mea ecce tu pulchra oculi tui columbarum **16** ecce tu pulcher es dilecte mi et decorus lectulus noster floridus **17** tigna domorum nostrarum cedrina laquearia nostra cypressina

2 ego flos campi et lilium convallium **2** sicut lilium inter spinas sic amica mea inter filias **3** sicut malum inter ligna silvarum sic dilectus meus inter filios sub umbra illius quam desideraveram sedi et fructus eius dulcis gutturi meo **4** introduxit me in cellam vinariam ordinavit in me caritatem **5** fulcite me floribus stipate me malis quia amore langueo **6** leva eius sub capite meo et dextera illius amplexabitur me **7** adiuro vos filiae Hierusalem per capreas cervosque camporum ne suscitetis neque evigilare faciatis dilectam quoadusque ipsa velit **8** vox dilecti mei ecce iste venit saliens in montibus transiliens colles **9** similis est dilectus meus capreae hinuloque cervorum en ipse stat post parietem nostrum despiciens per fenestras prospiciens per cancellos **10** et dilectus meus loquitur mihi surge propera amica mea formonsa mea et veni **11** iam enim hiemps transiit imber abiit et recessit **12** flores apparuerunt in terra tempus putationis advenit vox turturis audita est in terra nostra **13** ficus protulit grossos suos vineae florent dederunt odorem surge amica mea speciosa mea et veni **14** columba mea in foraminibus petrae in caverna maceriae ostende mihi faciem tuam sonet vox tua in auribus meis vox enim tua dulcis et facies tua decora **15** capite nobis vulpes vulpes parvulas quae demoliuntur vineas nam vinea nostra floruit **16** dilectus meus mihi et ego illi qui pascitur inter lilia **17** donec adspiret dies et inclinentur umbrae revertere similis esto dilecte mi capreae aut hinulo cervorum super montes Bether

3 in lectulo meo per noctes quaesivi quem diligit anima mea quaesivi illum et non inveni **2** surgam et circuibo civitatem per vicos et plateas quaeram quem diligit anima mea quaesivi illum et non inveni **3** invenerunt me vigiles qui custodiunt civitatem num quem dilexit anima mea vidistis **4** paululum cum pertransissem eos inveni quem diligit anima mea tenui eum nec dimittam donec introducam illum in domum matris meae et in cubiculum genetricis meae **5** adiuro vos filiae Hierusalem per capreas cervosque camporum ne suscitetis neque evigilare faciatis dilectam donec ipsa velit **6** quae est ista quae ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus murrae et turis et universi pulveris pigmentarii **7** en lectulum Salomonis sexaginta fortes ambiunt ex fortissimis Israhel **8** omnes tenentes gladios et ad bella doctissimi uniuscuiusque ensis super femur suum propter timores nocturnos **9** ferculum fecit sibi rex Salomon de lignis Libani **10** columnas eius fecit argenteas reclinatorium aureum ascensum purpureum media caritate constravit propter filias Hierusalem **11** egredimini et videte filiae Sion regem Salomonem in diademate quo coronavit eum mater sua in die disponsionis illius et in die laetitiae cordis eius

4 quam pulchra es amica mea quam pulchra es oculi tui columbarum absque eo quod intrinsecus latet capilli tui sicut greges caprarum quae ascenderunt de monte Galaad **2** dentes tui sicut greges tonsarum

quae ascenderunt de lavacro omnes gemellis fetibus et sterilis non est inter eas 3 sicut vitta coccinea labia tua et eloquium tuum dulce sicut fragmen mali punici ita genae tuae absque eo quod intrinsecus latet 4 sicut turris David collum tuum quae aedificata est cum propugnaculis mille clypei pendent ex ea omnis armatura fortium 5 duo ubera tua sicut duo hinuli capreae gemelli qui pascuntur in liliis 6 donec adspiret dies et inclinentur umbrae vadam ad montem murrae et ad collem turis 7 tota pulchra es amica mea et macula non est in te 8 veni de Libano sponsa veni de Libano veni coronaberis de capite Amana de vertice Sanir et Hermon de cubilibus leonum de montibus pardorum 9 vulnerasti cor meum soror mea sponsa vulnerasti cor meum in uno oculorum tuorum et in uno crine colli tui 10 quam pulchrae sunt mammae tuae soror mea sponsa pulchriora ubera tua vino et odor unguentorum tuorum super omnia aromata 11 favus distillans labia tua sponsa mel et lac sub lingua tua et odor vestimentorum tuorum sicut odor turis 12 hortus conclusus soror mea sponsa hortus conclusus fons signatus 13 emissiones tuae paradisus malorum punicorum cum pomorum fructibus cypri cum nardo 14 nardus et crocus fistula et cinnamomum cum universis lignis Libani murra et aloe cum omnibus primis unguentis 15 fons hortorum puteus aquarum viventium quae fluunt impetu de Libano 16 surge aquilo et veni auster perfla hortum meum et fluant aromata illius veniat dilectus meus in hortum suum et comedat fructum pomorum suorum

5 veni in hortum meum soror mea sponsa messui murram meam cum aromatibus meis comedi favum cum melle meo bibi vinum meum cum lacte meo comedite amici bibite et inebriamini carissimi 2 ego dormio et cor meum vigilat vox dilecti mei pulsantis aperi mihi soror mea amica mea columba mea inmaculata mea quia caput meum plenum est rore et cincinni mei guttis noctium 3 expoliavi me tunica mea quomodo induar illa lavi pedes meos quomodo inquinabo illos 4 dilectus meus misit manum suam per foramen et venter meus intremuit ad tactum eius 5 surrexi ut aperirem dilecto meo manus meae stillaverunt murra digiti mei pleni murra probatissima 6 pessulum ostii aperui dilecto meo at ille declinaverat atque transierat anima mea liquefacta est ut locutus est quaesivi et non inveni illum vocavi et non respondit mihi 7 invenerunt me custodes qui circumeunt civitatem percusserunt me vulneraverunt me tulerunt pallium meum mihi custodes murorum 8 adiuro vos filiae Hierusalem si inveneritis dilectum meum ut nuntietis ei quia amore langueo 9 qualis est dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierum qualis est dilectus tuus ex dilecto quia sic adiurasti nos 10 dilectus meus candidus et rubicundus electus ex milibus 11 caput eius aurum optimum comae eius sicut elatae palmarum nigrae quasi corvus 12 oculi eius sicut columbae super rivulos aquarum quae lacte sunt lotae et resident iuxta fluenta plenissima 13 genae illius sicut areolae aromatum consitae a pigmentariis labia eius lilia distillantia murram primam 14 manus illius tornatiles aureae plenae hyacinthis venter eius eburneus distinctus sapphyris 15 crura illius columnae marmoreae quae fundatae sunt super bases aureas species eius ut Libani electus ut cedri 16 guttur illius suavissimum et totus desiderabilis talis est dilectus meus et iste est amicus meus filiae Hierusalem

6 quo abiit dilectus tuus o pulcherrima mulierum quo declinavit dilectus tuus et quaeremus eum tecum 2 dilectus meus descendit in hortum suum ad areolam aromatis ut pascatur in hortis et lilia colligat 3 ego dilecto meo et dilectus meus mihi qui pascitur inter lilia 4 pulchra es amica mea suavis et decora sicut Hierusalem terribilis ut castrorum acies ordinata 5 averte oculos tuos a me quia ipsi me avolare fecerunt capilli tui sicut grex caprarum quae apparuerunt de Galaad 6 dentes tui sicut grex ovium quae ascenderunt de lavacro omnes gemellis fetibus et sterilis non est in eis 7 sicut cortex mali punici genae tuae absque occultis tuis 8 sexaginta sunt reginae et octoginta concubinae et adulescentularum non est numerus 9 una est columba mea perfecta mea una est matris suae electa genetrici suae viderunt illam filiae et beatissimam praedicaverunt reginae et concubinae et laudaverunt eam 10 quae est ista quae progreditur quasi aurora consurgens pulchra ut luna electa ut sol terribilis ut acies ordinata 11 descendi ad hortum nucum ut viderem poma convallis ut inspicerem si floruisset vinea et germinassent mala

punica **12** nescivi anima mea conturbavit me propter quadrigas Aminadab **13** revertere revertere Sulamitis revertere revertere ut intueamur te quid videbis in Sulamiten nisi choros castrorum

7 quam pulchri sunt gressus tui in calciamentis filia principis iunctura feminum tuorum sicut monilia quae fabricata sunt manu artificis **2** umbilicus tuus crater tornatilis numquam indigens poculis venter tuus sicut acervus tritici vallatus liliis **3** duo ubera tua sicut duo hinuli gemelli capreae **4** collum tuum sicut turris eburnea oculi tui sicut piscinae in Esebon quae sunt in porta filiae multitudinis nasus tuus sicut turris Libani quae respicit contra Damascum **5** caput tuum ut Carmelus et comae capitis tui sicut purpura regis vincta canalibus **6** quam pulchra es et quam decora carissima in deliciis **7** statura tua adsimilata est palmae et ubera tua botris **8** dixi ascendam in palmam adprehendam fructus eius et erunt ubera tua sicut botri vineae et odor oris tui sicut malorum **9** guttur tuum sicut vinum optimum dignum dilecto meo ad potandum labiisque et dentibus illius ruminandum **10** ego dilecto meo et ad me conversio eius **11** veni dilecte mi egrediamur in agrum commoremur in villis **12** mane surgamus ad vineas videamus si floruit vinea si flores fructus parturiunt si floruerunt mala punica ibi dabo tibi ubera mea **13** mandragorae dederunt odorem in portis nostris omnia poma nova et vetera dilecte mi servavi tibi

8 quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris meae ut inveniam te foris et deosculer et iam me nemo despiciat **2** adprehendam te et ducam in domum matris meae ibi me docebis et dabo tibi poculum ex vino condito et mustum malorum granatorum meorum **3** leva eius sub capite meo et dextera illius amplexabitur me **4** adiuro vos filiae Hierusalem ne suscitetis et evigilare faciatis dilectam donec ipsa velit **5** quae est ista quae ascendit de deserto deliciis affluens et nixa super dilectum suum sub arbore malo suscitavi te ibi corrupta est mater tua ibi violata est genetrix tua **6** pone me ut signaculum super cor tuum ut signaculum super brachium tuum quia fortis est ut mors dilectio dura sicut inferus aemulatio lampades eius lampades ignis atque flammarum **(Sheol h7585)** **7** aquae multae non poterunt extinguere caritatem nec flumina obruent illam si dederit homo omnem substantiam domus suae pro dilectione quasi nihil despicient eum **8** soror nostra parva et ubera non habet quid faciemus sorori nostrae in die quando adloquenda est **9** si murus est aedificemus super eum propugnacula argentea si ostium est conpingamus illud tabulis cedrinis **10** ego murus et ubera mea sicut turris ex quo facta sum coram eo quasi pacem repperiens **11** vinea fuit Pacifico in ea quae habet populos tradidit eam custodibus vir adfert pro fructu eius mille argenteos **12** vinea mea coram me est mille tui Pacifice et ducenti his qui custodiunt fructus eius **13** quae habitas in hortis amici auscultant fac me audire vocem tuam **14** fuge dilecte mi et adsimilare capreae hinuloque cervorum super montes aromatum

Isaiæ

1 visio Isaiae filii Amos quam vidit super Iudam et Hierusalem in diebus Oziae Ioatham Ahaz Ezechiae regum Iuda **2** audite caeli et auribus percipe terra quoniam Dominus locutus est filios enutrivi et exaltavi ipsi autem spreverunt me **3** cognovit bos possessorem suum et asinus praesepe domini sui Israhel non cognovit populus meus non intellexit **4** vae genti peccatrici populo gravi iniquitate semini nequam filiis sceleratis dereliquerunt Dominum blasphemaverunt Sanctum Israhel abalienati sunt retrorsum **5** super quo percutiam vos ultra addentes praevaricationem omne caput languidum et omne cor maerens **6** a planta pedis usque ad verticem non est in eo sanitas vulnus et livor et plaga tumens non est circumligata nec curata medicamine neque fota oleo **7** terra vestra deserta civitates vestrae succensae igni regionem vestram coram vobis alieni devorant et desolabitur sicut in vastitate hostili **8** et derelinquetur filia Sion ut umbraculum in vinea et sicut tugurium in cucumerario sicut civitas quae vastatur **9** nisi Dominus exercituum reliquisset nobis semen quasi Sodoma fuissemus et quasi Gomorra similes essemus **10** audite verbum Domini principes Sodomorum percipite auribus legem Dei nostri populus Gomorrae **11** quo mihi multitudinem victimarum vestrarum dicit Dominus plenus sum holocausta arietum et adipem pinguium et sanguinem vitulorum et agnorum et hircorum nolui **12** cum veneritis ante conspectum meum quis quaesivit haec de manibus vestris ut ambularetis in atriis meis **13** ne adferatis ultra sacrificium frustra incensum abominatio est mihi neomeniam et sabbatum et festivitates alias non feram iniqui sunt coetus vestri **14** kalendas vestras et sollemnitates vestras odivit anima mea facta sunt mihi molesta laboravi sustinens **15** et cum extenderitis manus vestras avertam oculos meos a vobis et cum multiplicaveritis orationem non audiam manus vestrae sanguine plenae sunt **16** lavamini mundi estote auferte malum cogitationum vestrarum ab oculis meis quiescite agere perverse **17** discite benefacere quaerite iudicium subvenite oppresso iudicate pupillo defendite viduam **18** et venite et arguite me dicit Dominus si fuerint peccata vestra ut coccinum quasi nix dealbabuntur et si fuerint rubra quasi vermiculus velut lana erunt **19** si volueritis et audieritis bona terrae comedetis **20** quod si nolueritis et me provocaveritis ad iracundiam gladius devorabit vos quia os Domini locutum est **21** quomodo facta est meretrix civitas fidelis plena iudicii iustitia habitavit in ea nunc autem homicidae **22** argentum tuum versum est in scoriam vinum tuum mixtum est aqua **23** principes tui infideles socii furum omnes diligunt munera sequuntur retributiones pupillo non iudicant et causa viduae non ingreditur ad eos **24** propter hoc ait Dominus exercituum Fortis Israhel heu consolabor super hostibus meis et vindicabor de inimicis meis **25** et convertam manum meam ad te et excoquam ad purum scoriam tuam et auferam omne stagnum tuum **26** et restituam iudices tuos ut fuerunt prius et consiliarios tuos sicut antiquitus post haec vocaberis civitas iusti urbs fidelis **27** Sion in iudicio redimetur et reducent eam in iustitia **28** et conteret scelestos et peccatores simul et qui dereliquerunt Dominum consumentur **29** confundentur enim ab idolis quibus sacrificaverunt et erubescetis super hortis quos elegeratis **30** cum fueritis velut quercus defluentibus foliis et velut hortus absque aqua **31** et erit fortitudo vestra ut favilla stuppae et opus vestrum quasi scintilla et succendetur utrumque simul et non erit qui extinguat

2 verbum quod vidit Isaias filius Amos super Iudam et Hierusalem **2** et erit in novissimis diebus praeparatus mons domus Domini in vertice montium et elevabitur super colles et fluent ad eum omnes gentes **3** et ibunt populi multi et dicent venite et ascendamus ad montem Domini et ad domum Dei Iacob et docebit nos vias suas et ambulabimus in semitis eius quia de Sion exibit lex et verbum Domini de Hierusalem **4** et iudicabit gentes et arguet populos multos et conflabunt gladios suos in vomeres et lanceas suas in falces non levabit gens contra gentem gladium nec exercebuntur ultra ad proelium **5** domus Iacob venite et ambulemus in lumine Domini **6** proiecisti enim populum tuum domum Iacob quia repleti sunt ut olim et augures habuerunt ut Philisthim et pueris alienis adheserunt **7** repleta est terra argento et auro et non est finis thesaurorum eius **8** et repleta

est terra eius equis et innumerabiles quadrigae eius et repleta est terra eius idolis opus manuum suarum adoraverunt quod fecerunt digiti eorum **9** et incurvavit se homo et humiliatus est vir ne ergo dimittas eis **10** ingredere in petram abscondere fossa humo a facie timoris Domini et a gloria maiestatis eius **11** oculi sublimis hominis humiliati sunt et incurvabitur altitudo virorum exaltabitur autem Dominus solus in die illa **12** quia dies Domini exercituum super omnem superbum et excelsum et super omnem arrogantem et humiliabitur **13** et super omnes cedros Libani sublimes et erectas et super omnes quercus Basan **14** et super omnes montes excelsos et super omnes colles elevatos **15** et super omnem turrem excelsam et super omnem murum munitum **16** et super omnes naves Tharsis et super omne quod visu pulchrum est **17** et incurvabitur sublimitas hominum et humiliabitur altitudo virorum et elevabitur Dominus solus in die illa **18** et idola penitus conterentur **19** et introibunt in speluncas petrarum et in voragines terrae a facie formidinis Domini et a gloria maiestatis eius cum surrexerit percutere terram **20** in die illa proiciet homo idola argenti sui et simulacra auri sui quae fecerat sibi ut adoraret talpas et vespertiliones **21** et ingredietur fissuras petrarum et cavernas saxorum a facie formidinis Domini et a gloria maiestatis eius cum surrexerit percutere terram **22** quiescite ergo ab homine cuius spiritus in naribus eius quia excelsus reputatus est ipse

3 ecce enim Dominator Deus exercituum auferet ab Hierusalem et ab Iuda validum et fortem omne robur panis et omne robur aquae **2** fortem et virum bellatorem iudicem et prophetam et ariolum et senem **3** principem super quinquaginta et honorabilem vultu et consiliarium sapientem de architectis et prudentem eloquii mystici **4** et dabo pueros principes eorum et effeminati dominabuntur eis **5** et inruet populus vir ad virum unusquisque ad proximum suum tumultuabitur puer contra senem et ignobilis contra nobilem **6** adprehendet enim vir fratrem suum domesticum patris sui vestimentum tibi est princeps esto noster ruina autem haec sub manu tua **7** respondebit in die illa dicens non sum medicus et in domo mea non est panis neque vestimentum nolite constituere me principem populi **8** ruit enim Hierusalem et Iudas concidit quia lingua eorum et adinventiones eorum contra Dominum ut provocarent oculos maiestatis eius **9** agnitio vultus eorum respondit eis et peccatum suum quasi Sodomae praedicaverunt nec absconderunt vae animae eorum quoniam reddita sunt eis mala **10** dicite iusto quoniam bene quoniam fructum adinventionum suarum comedet **11** vae impio in malum retributio enim manuum eius fiet ei **12** populum meum exactores sui spoliaverunt et mulieres dominatae sunt eius popule meus qui beatum te dicunt ipsi te decipiunt et viam gressuum tuorum dissipant **13** stat ad iudicandum Dominus et stat ad iudicandos populos **14** Dominus ad iudicium veniet cum senibus populi sui et principibus eius vos enim depasti estis vineam meam et rapina pauperis in domo vestra **15** quare adteritis populum meum et facies pauperum commolitis dicit Dominus Deus exercituum **16** et dixit Dominus pro eo quod elevatae sunt filiae Sion et ambulaverunt extento collo et nutibus oculorum ibant et plaudebant ambulabant et in pedibus suis conposito gradu incedebant **17** decalvabit Dominus verticem filiarum Sion et Dominus crinem earum nudabit **18** in die illa auferet Dominus ornatum calciamentorum et lunulas **19** et torques et monilia et armillas et mitras **20** discriminalia et periscelidas et murenulas et olfactoriola et inaures **21** et anulos et gemmas in fronte pendentes **22** et mutatoria et pallia et linteamina et acus **23** et specula et sindones et vittas et theristra **24** et erit pro suavi odore fetor et pro zona funiculus et pro crispanti crine calvitium et pro fascia pectorali cilicium **25** pulcherrimi quoque viri tui gladio cadent et fortes tui in proelio **26** et maerebunt atque lugebunt portae eius et desolata in terra sedebit

4 et adprehendent septem mulieres virum unum in die illa dicentes panem nostrum comedemus et vestimentis nostris operiemur tantummodo vocetur nomen tuum super nos aufer obprobrium nostrum **2** in die illa erit germen Domini in magnificentia et in gloria et fructus terrae sublimis et exultatio his qui salvati fuerint de Israhel **3** et erit omnis qui relictus fuerit in Sion et residuus in Hierusalem sanctus vocabitur omnis qui scriptus est in vita in

Hierusalem 4 si abluerit Dominus sordem filiarum Sion et sanguinem Hierusalem laverit de medio eius spiritu iudicii et spiritu ardoris 5 et creabit Dominus super omnem locum montis Sion et ubi invocatus est nubem per diem et fumum et splendorem ignis flammantis in nocte super omnem enim gloriam protectio 6 et tabernaculum erit in umbraculum diei ab aestu et in securitatem et absconsionem a turbine et a pluvia

5 cantabo dilecto meo canticum patruelis mei vineae suae vinea facta est dilecto meo in cornu filio olei 2 et sepivit eam et lapides elegit ex illa et plantavit eam electam et aedificavit turrem in medio eius et torcular extruxit in ea et expectavit ut faceret uvas et fecit labruscas 3 nunc ergo habitator Hierusalem et vir Iuda iudicate inter me et inter vineam meam 4 quid est quod debui ultra facere vineae meae et non feci ei an quod expectavi ut faceret uvas et fecit labruscas 5 et nunc ostendam vobis quid ego faciam vineae meae auferam sepem eius et erit in direptionem diruam maceriam eius et erit in conculcationem 6 et ponam eam desertam non putabitur et non fodietur et ascendent vepres et spinae et nubibus mandabo ne pluant super eam imbrem 7 vinea enim Domini exercituum domus Israhel et vir Iuda germen delectabile eius et expectavi ut faceret iudicium et ecce iniquitas et iustitiam et ecce clamor 8 vae qui coniungitis domum ad domum et agrum agro copulatis usque ad terminum loci numquid habitabitis soli vos in medio terrae 9 in auribus meis sunt haec Domini exercituum nisi domus multae desertae fuerint grandes et pulchrae absque habitatore 10 decem enim iuga vinearum facient lagunculam unam et triginta modii sementis facient modios tres 11 vae qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam et potandum usque ad vesperam ut vino aestuetis 12 cithara et lyra et tympanum et tibia et vinum in conviviis vestris et opus Domini non respicitis nec opera manuum eius consideratis 13 propterea captivus ductus est populus meus quia non habuit scientiam et nobiles eius interierunt fame et multitudo eius siti exaruit 14 propterea dilatavit infernus animam suam et aperuit os suum absque ullo termino et descendent fortes eius et populus eius et sublimes gloriosique eius ad eum (Sheol h7585) 15 et incurvabitur homo et humiliabitur vir et oculi sublimium deprimentur 16 et exaltabitur Dominus exercituum in iudicio et Deus sanctus sanctificabitur in iustitia 17 et pascentur agni iuxta ordinem suum et deserta in ubertatem versa advenae comedent 18 vae qui trahitis iniquitatem in funiculis vanitatis et quasi vinculum plaustri peccatum 19 qui dicitis festinet et cito veniat opus eius ut videamus et adpropiet et veniat consilium Sancti Israhel et sciemus illud 20 vae qui dicitis malum bonum et bonum malum ponentes tenebras lucem et lucem tenebras ponentes amarum in dulce et dulce in amarum 21 vae qui sapientes estis in oculis vestris et coram vobismet ipsis prudentes 22 vae qui potentes estis ad bibendum vinum et viri fortes ad miscendam ebrietatem 23 qui iustificatis impium pro muneribus et iustitiam iusti aufertis ab eo 24 propter hoc sicut devorat stipulam lingua ignis et calor flammae exurit sic radix eorum quasi favilla erit et germen eorum ut pulvis ascendet abiecerunt enim legem Domini exercituum et eloquium Sancti Israhel blasphemaverunt 25 ideo iratus est furor Domini in populo suo et extendit manum suam super eum et percussit eum et conturbati sunt montes et facta sunt morticina eorum quasi stercus in medio platearum in omnibus his non est aversus furor eius sed adhuc manus eius extenta 26 et levabit signum nationibus procul et sibilabit ad eum de finibus terrae et ecce festinus velociter veniet 27 non est deficiens neque laborans in eo non dormitabit neque dormiet neque solvetur cingulum renum eius nec rumpetur corrigia calciamenti eius 28 sagittae eius acutae et omnes arcus eius extenti ungulae equorum eius ut silex et rotae eius quasi impetus tempestatis 29 rugitus eius ut leonis rugiet ut catuli leonum et frendet et tenebit praedam et amplexabitur et non erit qui eruat 30 et sonabit super eum in die illa sicut sonitus maris aspiciemus in terram et ecce tenebrae tribulationis et lux obtenebrata est in caligine eius

6 in anno quo mortuus est rex Ozias vidi Dominum sedentem super solium excelsum et elevatum et ea quae sub eo erant implebant templum 2 seraphin stabant super illud sex alae uni et sex alae alteri duabus velabant faciem eius et duabus velabant pedes

eius et duabus volabant 3 et clamabant alter ad alterum et dicebant sanctus sanctus sanctus Dominus exercituum plena est omnis terra gloria eius 4 et commota sunt superliminaria cardinum a voce clamantis et domus impleta est fumo 5 et dixi vae mihi quia tacui quia vir pollutus labiis ego sum et in medio populi polluta labia habentis ego habito et Regem Dominum exercituum vidi oculis meis 6 et volavit ad me unus de seraphin et in manu eius calculus quem forcipe tulerat de altari 7 et tetigit os meum et dixit ecce tetigit hoc labia tua et auferetur iniquitas tua et peccatum tuum mundabitur 8 et audivi vocem Domini dicentis quem mittam et quis ibit nobis et dixi ecce ego sum mitte me 9 et dixit vade et dices populo huic audite audientes et nolite intellegere et videte visionem et nolite cognoscere 10 excaeca cor populi huius et aures eius adgrava et oculos eius claude ne forte videat oculis suis et auribus suis audiat et corde suo intellegat et convertatur et sanem eum 11 et dixi usquequo Domine et dixit donec desolentur civitates absque habitatore et domus sine homine et terra relinquetur deserta 12 et longe faciet Dominus homines et multiplicabitur quae derelicta fuerat in medio terrae 13 et adhuc in ea decimatio et convertetur et erit in ostensionem sicut terebinthus et sicuti quercus quae expandit ramos suos semen sanctum erit id quod steterit in ea

7 et factum est in diebus Ahaz filii Ioatham filii Oziae regis Iuda ascendit Rasin rex Syriae et Phacee filius Romeliae rex Israhel in Hierusalem ad proeliandum contra eam et non potuerunt debellare eam 2 et nuntiaverunt domui David dicentes requievit Syria super Ephraim et commotum est cor eius et cor populi eius sicut moventur ligna silvarum a facie venti 3 et dixit Dominus ad Isaiam egredere in occursum Ahaz tu et qui derelictus est Iasub filius tuus ad extremum aquaeductus piscinae superioris in via agri Fullonis 4 et dices ad eum vide ut sileas noli timere et cor tuum ne formidet a duobus caudis titionum fumigantium istorum in ira furoris Rasin et Syriae et filii Romeliae 5 eo quod consilium inierit contra te Syria malum Ephraim et filius Romeliae dicentes 6 ascendamus ad Iudam et suscitemus eum et avellamus eum ad nos et ponamus regem in medio eius filium Tabeel 7 haec dicit Dominus Deus non stabit et non erit istud 8 sed caput Syriae Damascus et caput Damasci Rasin et adhuc sexaginta et quinque anni et desinet Ephraim esse populus 9 et caput Ephraim Samaria et caput Samariae filius Romeliae si non credideritis non permanebitis 10 et adiecit Dominus loqui ad Ahaz dicens 11 pete tibi signum a Domino Deo tuo in profundum inferni sive in excelsum supra (Sheol h7585) 12 et dixit Ahaz non petam et non temptabo Dominum 13 et dixit audite ergo domus David numquid parum vobis est molestos esse hominibus quia molesti estis et Deo meo 14 propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum ecce virgo concipiet et pariet filium et vocabitis nomen eius Emmanuhel 15 butyrum et mel comedet ut sciat reprobare malum et eligere bonum 16 quia antequam sciat puer reprobare malum et eligere bonum derelinquetur terra quam tu detestaris a facie duum regum suorum 17 adducet Dominus super te et super populum tuum et super domum patris tui dies qui non venerunt a diebus separationis Ephraim a Iuda cum rege Assyriorum 18 et erit in die illa sibilabit Dominus muscae quae est in extremo fluminum Aegypti et api quae est in terra Assur 19 et venient et requiescent omnes in torrentibus vallium et cavernis petrarum et in omnibus frutectis et in universis foraminibus 20 in die illa radet Dominus in novacula conducta in his qui trans Flumen sunt in rege Assyriorum caput et pilos pedum et barbam universam 21 et erit in die illa nutriet homo vaccam boum et duas oves 22 et prae ubertate lactis comedet butyrum butyrum enim et mel manducabit omnis qui relictus fuerit in medio terrae 23 et erit in die illa omnis locus ubi fuerint mille vites mille argenteis et in spinas et in vepres erunt 24 cum sagittis et arcu ingredientur illuc vepres enim et spinae erunt in universa terra 25 et omnes montes qui in sarculo sarientur non veniet illuc terror spinarum et veprium et erit in pascua bovis et in conculcationem pecoris

8 et dixit Dominus ad me sume tibi librum grandem et scribe in eo stilo hominis Velociter spolia detrahe Cito praedare 2 et adhibui mihi testes fideles Uriam sacerdotem et Zachariam filium Barachiae 3 et accessi ad prophetissam et concepit et peperit filium et dixit Dominus ad me voca nomen eius Adcelera

spolia detrahere Festina praedari 4 quia antequam sciat puer vocare patrem suum et matrem suam auferetur fortitudo Damasci et spolia Samariae coram rege Assyriorum 5 et adiecit Dominus loqui ad me adhuc dicens 6 pro eo quod abiecit populus iste aquas Siloae quae vadunt cum silentio et adsumpsit magis Rasin et filium Romeliae 7 propter hoc ecce Dominus adducet super eos aquas Fluminis fortes et multas regem Assyriorum et omnem gloriam eius et ascendet super omnes rivos eius et fluet super universas ripas eius 8 et ibit per Iudam inundans et transiens usque ad collum veniet et erit extensio alarum eius implens latitudinem terrae tuae o Emmanuhel 9 congregamini populi et vincimini et audite universae procul terrae confortamini et vincimini accingite vos et vincimini 10 inite consilium et dissipabitur loquimini verbum et non fiet quia nobiscum Deus 11 haec enim ait Dominus ad me sicut in forti manu erudivit me ne irem in via populi huius dicens 12 non dicatis coniuratio omnia enim quae loquitur populus iste coniuratio est et timorem eius ne timeatis neque paveatis 13 Dominum exercituum ipsum sanctificate ipse pavor vester et ipse terror vester 14 et erit vobis in sanctificationem in lapidem autem offensionis et in petram scandali duabus domibus Israhel in laqueum et in ruinam habitantibus Hierusalem 15 et offendent ex eis plurimi et cadent et conterentur et inretientur et capientur 16 liga testimonium signa legem in discipulis meis 17 et expectabo Dominum qui abscondit faciem suam a domo Iacob et praestolabor eum 18 ecce ego et pueri quos mihi dedit Dominus in signum et in portentum Israhelis a Domino exercituum qui habitat in monte Sion 19 et cum dixerint ad vos quaerite a pythonibus et a divinis qui stridunt in incantationibus suis numquid non populus a Deo suo requirit pro vivis a mortuis 20 ad legem magis et ad testimonium quod si non dixerint iuxta verbum hoc non erit eis matutina lux 21 et transibit per eam corruet et esuriet et cum esurierit irascetur et maledicet regi suo et Deo suo et suspiciet sursum 22 et ad terram intuebitur et ecce tribulatio et tenebrae dissolutio angustia et caligo persequens et non poterit avolare de angustia sua

9 primo tempore adleviata est terra Zabulon et terra Nepthalim et novissimo adgravata est via maris trans Iordanem Galileae gentium 2 populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam habitantibus in regione umbrae mortis lux orta est eis 3 multiplicasti gentem non magnificasti laetitiam laetabuntur coram te sicut laetantur in messe sicut exultant quando dividunt spolia 4 iugum enim oneris eius et virgam umeri eius et sceptrum exactoris eius superasti sicut in die Madian 5 quia omnis violenta praedatio cum tumultu et vestimentum mixtum sanguine erit in conbustionem et cibus ignis 6 parvulus enim natus est nobis filius datus est nobis et factus est principatus super umerum eius et vocabitur nomen eius Admirabilis consiliarius Deus fortis Pater futuri saeculi Princeps pacis 7 multiplicabitur eius imperium et pacis non erit finis super solium David et super regnum eius ut confirmet illud et corroboret in iudicio et iustitia amodo et usque in sempiternum zelus Domini exercituum faciet hoc 8 verbum misit Dominus in Iacob et cecidit in Israhel 9 et sciet populus omnis Ephraim et habitantes Samariam in superbia et magnitudine cordis dicentes 10 lateres ceciderunt sed quadris lapidibus aedificabimus sycomoros succiderunt sed cedros inmutabimus 11 et elevabit Dominus hostes Rasin super eum et inimicos eius in tumultum vertet 12 Syriam ab oriente et Philisthim ab occidente et devorabunt Israhel toto ore in omnibus his non est aversus furor eius sed adhuc manus eius extenta 13 et populus non est reversus ad percutientem se et Dominum exercituum non inquisierunt 14 et disperdet Dominus ab Israhel caput et caudam incurvantem et refrenantem die una 15 longevus et honorabilis ipse est caput et propheta docens mendacium ipse cauda est 16 et erunt qui beatificant populum istum seducentes et qui beatificantur praecipitati 17 propter hoc super adulescentulis eius non laetabitur Dominus et pupillorum eius et viduarum non miserebitur quia omnis hypocrita est et nequam et universum os locutum est stultitiam in omnibus his non est aversus furor eius sed adhuc manus eius extenta 18 succensa est enim quasi ignis impietas veprem et spinam vorabit et succendetur in densitate saltus et convolvetur superbia fumi 19 in ira Domini exercituum conturbata est terra et erit populus quasi esca ignis vir fratri suo non parcet 20 et declinabit ad dexteram

et esuriet et comedet ad sinistram et non saturabitur unusquisque carnem brachii sui vorabit Manasses Ephraim et Ephraim Manassen simul ipsi contra Iudam **21** in omnibus his non est aversus furor eius sed adhuc manus eius extenta

10 vae qui condunt leges iniquas et scribentes iniustitiam scripserunt **2** ut opprimerent in iudicio pauperes et vim facerent causae humilium populi mei ut essent viduae praeda eorum et pupillos diriperent **3** quid facietis in die visitationis et calamitatis de longe venientis ad cuius fugietis auxilium et ubi derelinquetis gloriam vestram **4** ne incurvemini sub vinculo et cum interfectis cadatis super omnibus his non est aversus furor eius sed adhuc manus eius extenta **5** vae Assur virga furoris mei et baculus ipse in manu eorum indignatio mea **6** ad gentem fallacem mittam eum et contra populum furoris mei mandabo illi ut auferat spolia et diripiat praedam et ponat illum in conculcationem quasi lutum platearum **7** ipse autem non sic arbitrabitur et cor eius non ita aestimabit sed ad conterendum erit cor eius et ad internicionem gentium non paucarum **8** dicet enim **9** numquid non principes mei simul reges sunt numquid non ut Charchamis sic Chalanno et ut Arfad sic Emath numquid non ut Damascus sic Samaria **10** quomodo invenit manus mea regna idoli sic et simulacra eorum de Hierusalem et de Samaria **11** numquid non sicut feci Samariae et idolis eius sic faciam Hierusalem et simulacris eius **12** et erit cum impleverit Dominus cuncta opera sua in monte Sion et in Hierusalem visitabo super fructum magnifici cordis regis Assur et super gloriam altitudinis oculorum eius **13** dixit enim in fortitudine manus meae feci et in sapientia mea intellexi et abstuli terminos populorum et principes eorum depraedatus sum et detraxi quasi potens in sublime residentes **14** et invenit quasi nidum manus mea fortitudinem populorum et sicut colliguntur ova quae derelicta sunt sic universam terram ego congregavi et non fuit qui moveret pinnam et aperiret os et ganniret **15** numquid gloriabitur securis contra eum qui secat in ea aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur quomodo si elevetur virga contra levantem se et exaltetur baculus qui utique lignum est **16** propter hoc mittet Dominator Deus exercituum in pinguibus eius tenuitatem et subtus gloriam eius succensa ardebit quasi conbustio ignis **17** et erit lumen Israhel in igne et Sanctus eius in flamma et succendetur et devorabitur spina eius et vepres in die una **18** et gloria saltus eius et Carmeli eius ab anima usque ad carnem consumetur et erit terrore profugus **19** et reliquiae ligni saltus eius pro paucitate numerabuntur et puer scribet eos **20** et erit in die illa non adiciet residuum Israhel et hii qui fugerint de domo Iacob inniti super eo qui percutit eos sed innitetur super Dominum Sanctum Israhel in veritate **21** reliquiae convertentur reliquiae inquam Iacob ad Deum fortem **22** si enim fuerit populus tuus Israhel quasi harena maris reliquiae convertentur ex eo consummatio adbreviata inundabit iustitiam **23** consummationem enim et adbreviationem Dominus Deus exercituum faciet in medio omnis terrae **24** propter hoc haec dicit Dominus Deus exercituum noli timere populus meus habitator Sion ab Assur in virga percutiet te et baculum suum levabit super te in via Aegypti **25** adhuc enim paululum modicumque et consummabitur indignatio et furor meus super scelus eorum **26** et suscitabit super eum Dominus exercituum flagellum iuxta plagam Madian in petra Oreb et virgam suam super mare et levabit eam in via Aegypti **27** et erit in die illa auferetur onus eius de umero tuo et iugum eius de collo tuo et conputrescet iugum a facie olei **28** veniet in Aiath transibit in Magron apud Machmas commendabit vasa sua **29** transierunt cursim Gabee sedes nostra obstipuit Rama Gabaath Saulis fugit **30** hinni voce tua filia Gallim adtende Laisa paupercula Anathoth **31** migravit Medemena habitatores Gebim confortamini **32** adhuc dies est ut in Nob stetur agitabit manum suam super montem filiae Sion collem Hierusalem **33** ecce Dominator Dominus exercituum confringet lagunculam in terrore et excelsi statura succidentur et sublimes humiliabuntur **34** et subvertentur condensa saltus ferro et Libanus cum excelsis cadet

11 et egredietur virga de radice Iesse et flos de radice eius ascendet **2** et requiescet super eum spiritus Domini spiritus sapientiae et intellectus spiritus consilii et fortitudinis spiritus scientiae et pietatis **3** et replebit eum spiritus timoris Domini

non secundum visionem oculorum iudicabit neque secundum auditum aurium arguet 4 sed iudicabit in iustitia pauperes et arguet in aequitate pro mansuetis terrae et percutiet terram virga oris sui et spiritu labiorum suorum interficiet impium 5 et erit iustitia cingulum lumborum eius et fides cinctorium renis eius 6 habitabit lupus cum agno et pardus cum hedo accubabit vitulus et leo et ovis simul morabuntur et puer parvulus minabit eos 7 vitulus et ursus pascentur simul requiescent catuli eorum et leo quasi bos comedet paleas 8 et delectabitur infans ab ubere super foramine aspidis et in caverna reguli qui ablactatus fuerit manum suam mittet 9 non nocebunt et non occident in universo monte sancto meo quia repleta est terra scientia Domini sicut aquae maris operientes 10 in die illa radix Iesse qui stat in signum populorum ipsum gentes deprecabuntur et erit sepulchrum eius gloriosum 11 et erit in die illa adiciet Dominus secundo manum suam ad possidendum residuum populi sui quod relinquetur ab Assyriis et ab Aegypto et a Fetros et ab Aethiopia et ab Aelam et a Sennaar et ab Emath et ab insulis maris 12 et levabit signum in nationes et congregabit profugos Israhel et dispersos Iuda colliget a quattuor plagis terrae 13 et auferetur zelus Ephraim et hostes Iuda peribunt Ephraim non aemulabitur Iudam et Iudas non pugnabit contra Ephraim 14 et volabunt in umeros Philisthim per mare simul praedabuntur filios orientis Idumea et Moab praeceptum manus eorum et filii Ammon oboedientes erunt 15 et desolabit Dominus linguam maris Aegypti et levabit manum suam super Flumen in fortitudine spiritus sui et percutiet eum in septem rivis ita ut transeant per eum calciati 16 et erit via residuo populo meo qui relinquetur ab Assyriis sicut fuit Israhel in die qua ascendit de terra Aegypti

12 et dices in illa die confitebor tibi Domine quoniam iratus es mihi conversus est furor tuus et consolatus es me 2 ecce Deus salvator meus fiducialiter agam et non timebo quia fortitudo mea et laus mea Dominus Deus et factus est mihi in salutem 3 haurietis aquas in gaudio de fontibus salvatoris 4 et dicetis in illa die confitemini Domino et invocate nomen eius notas facite in populis adinventiones eius mementote quoniam excelsum est nomen eius 5 cantate Domino quoniam magnifice fecit adnuntiate hoc in universa terra 6 exulta et lauda habitatio Sion quia magnus in medio tui Sanctus Israhel

13 onus Babylonis quod vidit Isaias filius Amos 2 super montem caligosum levate signum exaltate vocem levate manum et ingrediantur portas duces 3 ego mandavi sanctificatis meis et vocavi fortes meos in ira mea exultantes in gloria mea 4 vox multitudinis in montibus quasi populorum frequentium vox sonitus regum gentium congregatarum Dominus exercituum praecepit militiae belli 5 venientibus de terra procul a summitate caeli Dominus et vasa furoris eius ut disperdat omnem terram 6 ululate quia prope est dies Domini quasi vastitas a Domino veniet 7 propter hoc omnes manus dissolventur et omne cor hominis tabescet 8 et conteretur tortiones et dolores tenebunt quasi parturiens dolebunt unusquisque ad proximum suum stupebit facies conbustae vultus eorum 9 ecce dies Domini venit crudelis et indignationis plenus et irae furorisque ad ponendam terram in solitudine et peccatores eius conterendos de ea 10 quoniam stellae caeli et splendor earum non expandent lumen suum obtenebratus est sol in ortu suo et luna non splendebit in lumine suo 11 et visitabo super orbis mala et contra impios iniquitatem eorum et quiescere faciam superbiam infidelium et arrogantiam fortium humiliabo 12 pretiosior erit vir auro et homo mundo obrizo 13 super hoc caelum turbabo et movebitur terra de loco suo propter indignationem Domini exercituum et propter diem irae furoris eius 14 et erit quasi dammula fugiens et quasi ovis et non erit qui congreget unusquisque ad populum suum convertetur et singuli ad terram suam fugient 15 omnis qui inventus fuerit occidetur et omnis qui supervenerit cadet in gladio 16 infantes eorum adlident in oculis eorum diripientur domus eorum et uxores eorum violabuntur 17 ecce ego suscitabo super eos Medos qui argentum non quaerant nec aurum velint 18 sed sagittis parvulos interficiant et lactantibus uteri non misereantur et super filios non parcat oculus eorum 19 et erit Babylon illa gloriosa in regnis inclita in superbia Chaldeorum sicut subvertit Deus Sodomam et Gomorram 20 non habitabitur usque in finem et non fundabitur usque ad generationem et generationem

nec ponet ibi tentoria Arabs nec pastores requiescent ibi **21** sed requiescent ibi bestiae et replebuntur domus eorum draconibus et habitabunt ibi strutiones et pilosi saltabunt ibi **22** et respondebunt ibi ululae in aedibus eius et sirenae in delubris voluptatis

14 prope est ut veniat tempus eius et dies eius non elongabuntur miserebitur enim Dominus Iacob et eliget adhuc de Israhel et requiescere eos faciet super humum suam adiungetur advena ad eos et adherebit domui Iacob **2** et tenebunt eos populi et adducent eos in locum suum et possidebit eos domus Israhel super terram Domini in servos et ancillas et erunt capientes eos qui se ceperant et subicient exactores suos **3** et erit in die illa cum requiem dederit tibi Deus a labore tuo et a concussione tua et a servitute dura qua ante servisti **4** sumes parabolam istam contra regem Babylonis et dices quomodo cessavit exactor quievit tributum **5** contrivit Dominus baculum impiorum virgam dominantium **6** caedentem populos in indignatione plaga insanabili subicientem in furore gentes persequentem crudeliter **7** conquievit et siluit omnis terra gavisa est et exultavit **8** abietes quoque laetatae sunt super te et cedri Libani ex quo dormisti non ascendit qui succidat nos **9** infernus subter conturbatus est in occursum adventus tui suscitavit tibi gigantas omnes principes terrae surrexerunt de soliis suis omnes principes nationum **(Sheol h7585)** **10** universi respondebunt et dicent tibi et tu vulneratus es sicut nos nostri similis effectus es **11** detracta est ad inferos superbia tua concidit cadaver tuum subter te sternetur tinea et operimentum tuum erunt vermes **(Sheol h7585)** **12** quomodo cecidisti de caelo lucifer qui mane oriebaris corruisti in terram qui vulnerabas gentes **13** qui dicebas in corde tuo in caelum conscendam super astra Dei exaltabo solium meum sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis **14** ascendam super altitudinem nubium ero similis Altissimo **15** verumtamen ad infernum detraheris in profundum laci **(Sheol h7585)** **16** qui te viderint ad te inclinabuntur teque prospicient numquid iste est vir qui conturbavit terram qui concussit regna **17** qui posuit orbem desertum et urbes eius destruxit vinctis eius non aperuit carcerem **18** omnes reges gentium universi dormierunt in gloria vir in domo sua **19** tu autem proiectus es de sepulchro tuo quasi stirps inutilis pollutus et obvolutus qui interfecti sunt gladio et descenderunt ad fundamenta laci quasi cadaver putridum **20** non habebis consortium neque cum eis in sepultura tu enim terram disperdisti tu populum occidisti non vocabitur in aeternum semen pessimorum **21** praeparate filios eius occisioni in iniquitate patrum eorum non consurgent nec hereditabunt terram neque implebunt faciem orbis civitatum **22** et consurgam super eos dicit Dominus exercituum et perdam Babylonis nomen et reliquias et germen et progeniem ait Dominus **23** et ponam eam in possessionem ericii et in paludes aquarum et scopabo eam in scopa terens dicit Dominus exercituum **24** iuravit Dominus exercituum dicens si non ut putavi ita erit et quomodo mente tractavi **25** sic eveniet ut conteram Assyrium in terra mea et in montibus meis conculcem eum et auferetur ab eis iugum eius et onus illius ab umero eorum tolletur **26** hoc consilium quod cogitavi super omnem terram et haec est manus extenta super universas gentes **27** Dominus enim exercituum decrevit et quis poterit infirmare et manus eius extenta et quis avertet eam **28** in anno quo mortuus est rex Ahaz factum est onus istud **29** ne laeteris Philisthea omnis tu quoniam comminuta est virga percussoris tui de radice enim colubri egredietur regulus et semen eius absorbens volucrem **30** et pascentur primogeniti pauperum et pauperes fiducialiter requiescent et interire faciam in fame radicem tuam et reliquias tuas interficiam **31** ulula porta clama civitas prostrata est Philisthea omnis ab aquilone enim fumus venit et non est qui effugiat agmen eius **32** et quid respondebitur nuntiis gentis quia Dominus fundavit Sion et in ipsa sperabunt pauperes populi eius

15 onus Moab quia nocte vastata est Ar Moab conticuit quia nocte vastatus est murus Moab conticuit **2** ascendit domus et Dibon ad excelsa in planctum super Nabo et super Medaba Moab ululabit in cunctis capitibus eius calvitium omnis barba radetur **3** in triviis eius accincti sunt sacco super tecta eius et in plateis eius omnis ululat descendit in fletum **4** clamavit Esebon et Eleale usque Iasa audita est vox eorum super hoc expediti Moab ululabunt anima eius

ululabit sibi 5 cor meum ad Moab clamabit vectes eius usque ad Segor vitulam conternantem per ascensum enim Luith flens ascendet et in via Oronaim clamorem contritionis levabunt 6 aquae enim Nemrim desertae erunt quia aruit herba defecit germen viror omnis interiit 7 secundum magnitudinem operis et visitatio eorum ad torrentem salicum ducent eos 8 quoniam circumiit clamor terminum Moab usque ad Gallim ululatus eius et usque ad puteum Helim clamor eius 9 quia aquae Dibon repletae sunt sanguine ponam enim super Dibon additamenta his qui fugerint de Moab leonem et reliquiis terrae

16 emitte agnum dominatorem terrae de Petra deserti ad montem filiae Sion 2 et erit sicut avis fugiens et pulli de nido avolantes sic erunt filiae Moab in transcensu Arnon 3 ini consilium coge concilium pone quasi noctem umbram tuam in meridie absconde fugientes et vagos ne prodas 4 habitabunt apud te profugi mei Moab esto latibulum eorum a facie vastatoris finitus est enim pulvis consummatus est miser defecit qui conculcabat terram 5 et praeparabitur in misericordia solium et sedebit super eum in veritate in tabernaculo David iudicans et quaerens iudicium et velociter reddens quod iustum est 6 audivimus superbiam Moab superbus est valde superbia eius et arrogantia eius et indignatio eius plus quam fortitudo eius 7 idcirco ululabit Moab ad Moab universus ululabit his qui laetantur super muro cocti lateris loquimini plagas suas 8 quoniam suburbana Esebon deserta sunt et vinea Sabama domini gentium exciderunt flagella eius usque ad Iazer pervenerunt erraverunt in deserto propagines eius relictae sunt transierunt mare 9 super hoc plorabo in fletu Iazer vineam Sabama inebriabo te lacrima mea Esebon et Eleale quoniam super vindemiam tuam et super messem tuam vox calcantium inruit 10 et auferetur laetitia et exultatio de Carmelo et in vineis non exultabit neque iubilabit vinum in torculari non calcabit qui calcare consueverat vocem calcantium abstuli 11 super hoc venter meus ad Moab quasi cithara sonabit et viscera mea ad murum cocti lateris 12 et erit cum apparuerit quod laboravit Moab super excelsis suis ingredietur ad sancta sua ut obsecret et non valebit 13 hoc verbum quod locutus est Dominus ad Moab ex tunc 14 et nunc locutus est Dominus dicens in tribus annis quasi anni mercennarii auferetur gloria Moab super omni populo multo et relinquetur parvus et modicus nequaquam multus

17 onus Damasci ecce Damascus desinet esse civitas et erit sicut acervus lapidum in ruina 2 derelictae civitates Aroer gregibus erunt et requiescent ibi et non erit qui exterreat 3 et cessabit adiutorium ab Ephraim et regnum a Damasco et reliquiae Syriae sicut gloria filiorum Israhel erunt dicit Dominus exercituum 4 et erit in die illa adtenuabitur gloria Iacob et pingue carnis eius marcescet 5 et erit sicut congregans in messe quod restiterit et brachium eius spicas leget et erit sicut quaerens spicas in valle Rafaim 6 et relinquetur in eo sicut racemus et sicut excussio oleae duarum aut trium olivarum in summitate rami sive quattuor aut quinque in cacuminibus eius fructus eius dicit Dominus Deus Israhel 7 in die illa inclinabitur homo ad factorem suum et oculi eius ad Sanctum Israhel respicient 8 et non inclinabitur ad altaria quae fecerunt manus eius et quae operati sunt digiti eius non respiciet lucos et delubra 9 in die illa erunt civitates fortitudinis eius derelictae sicut aratra et segetes quae derelictae sunt a facie filiorum Israhel et erit deserta 10 quia oblita es Dei salvatoris tui et Fortis adiutoris tui non es recordata propterea plantabis plantationem fidelem et germen alienum seminabis 11 in die plantationis tuae labrusca et mane semen tuum florebit ablata est messis in die hereditatis et dolebit graviter 12 vae multitudo populorum multorum ut multitudo maris sonantis et tumultus turbarum sicut sonitus aquarum multarum 13 sonabunt populi sicut sonitus aquarum inundantium et increpabit eum et fugiet procul et rapietur sicut pulvis montium a facie venti et sicut turbo coram tempestate 14 in tempore vespere et ecce turbatio in matutino et non subsistet haec est pars eorum qui vastaverunt nos et sors diripientium nos

18 vae terrae cymbalo alarum quae est trans flumina Aethiopiae 2 qui mittit in mari legatos et in vasis papyri super aquas ite angeli veloces ad gentem convulsam et dilaceratam ad populum terribilem post quem non est alius gentem expectantem expectantem

et conculcatam cuius diripuerunt flumina terram eius 3 omnes habitatores orbis qui moramini in terra cum elevatum fuerit signum in montibus videbitis et clangorem tubae audietis 4 quia haec dicit Dominus ad me quiescam et considerabo in loco meo sicut meridiana lux clara est et sicut nubes roris in die messis 5 ante messem enim totus effloruit et inmatura perfectio germinabit et praecidentur ramusculi eius falcibus et quae derelicta fuerint abscidentur excutientur 6 et relinquentur simul avibus montium et bestiis terrae et aestate perpetua erunt super eum volucres et omnes bestiae terrae super illum hiemabunt 7 in tempore illo deferetur munus Domino exercituum a populo divulso et dilacerato a populo terribili post quem non fuit alius a gente expectante expectante et conculcata cuius diripuerunt flumina terram eius ad locum nominis Domini exercituum montem Sion

19 onus Aegypti ecce Dominus ascendet super nubem levem et ingredietur Aegyptum et movebuntur simulacra Aegypti a facie eius et cor Aegypti tabescet in medio eius 2 et concurrere faciam Aegyptios adversum Aegyptios et pugnabit vir contra fratrem suum et vir contra amicum suum civitas adversus civitatem regnum adversus regnum 3 et disrumpetur spiritus Aegypti in visceribus eius et consilium eius praecipitabo et interrogabunt simulacra sua et divinos suos et pythones et ariolos 4 et tradam Aegyptum in manu dominorum crudelium et rex fortis dominabitur eorum ait Dominus Deus exercituum 5 et arescet aqua de mari et fluvius desolabitur atque siccabitur 6 et deficient flumina adtenuabuntur et siccabuntur rivi aggerum calamus et iuncus marcescet 7 nudabitur alveus rivi a fonte suo et omnis sementis inrigua siccabitur arescet et non erit 8 et maerebunt piscatores et lugebunt omnes mittentes in flumen hamum et expandentes rete super faciem aquae marcescent 9 confundentur qui operabantur linum pectentes et texentes subtilia 10 et erunt inrigua eius flaccentia omnes qui faciebant lacunas ad capiendos pisces 11 stulti principes Taneos sapientes consiliarii Pharao dederunt consilium insipiens quomodo dicetis Pharaoni filius sapientium ego filius regum antiquorum 12 ubi sunt nunc sapientes tui adnuntient tibi et indicent quid cogitaverit Dominus exercituum super Aegyptum 13 stulti facti sunt principes Taneos emarcuerunt principes Mempheos deceperunt Aegyptum angulum populorum eius 14 Dominus miscuit in medio eius spiritum vertiginis et errare fecerunt Aegyptum in omni opere suo sicut errat ebrius et vomens 15 et non erit Aegypto opus quod faciat caput et caudam incurvantem et refrenantem 16 in die illa erit Aegyptus quasi mulieres et stupebunt et timebunt a facie commotionis manus Domini exercituum quam ipse movebit super eam 17 et erit terra Iuda Aegypto in festivitatem omnis qui illius fuerit recordatus pavebit a facie consilii Domini exercituum quod ipse cogitavit super eam 18 in die illa erunt quinque civitates in terra Aegypti loquentes lingua Chanaan et iurantes per Dominum exercituum civitas Solis vocabitur una 19 in die illa erit altare Domini in medio terrae Aegypti et titulus iuxta terminum eius Domini 20 et erit in signum et in testimonium Domino exercituum in terra Aegypti clamabunt enim ad Dominum a facie tribulantis et mittet eis salvatorem et propugnatorem qui liberet eos 21 et cognoscetur Dominus ab Aegypto et cognoscent Aegyptii Dominum in die illa et colent eum in hostiis et muneribus et vota vovebunt Domino et solvent 22 et percutiet Dominus Aegyptum plaga et sanabit eam et revertentur ad Dominum et placabitur eis et sanabit eos 23 in die illa erit via de Aegypto in Assyrios et intrabit Assyrius Aegyptum et Aegyptius in Assyrios et servient Aegyptii Assur 24 in die illa erit Israhel tertius Aegyptio et Assyrio benedictio in medio terrae 25 cui benedixit Dominus exercituum dicens benedictus populus meus Aegypti et opus manuum mearum Assyrio hereditas autem mea Israhel

20 in anno quo ingressus est Tharthan in Azotum cum misisset eum Sargon rex Assyriorum et pugnasset contra Azotum et cepisset eam 2 in tempore illo locutus est Dominus in manu Isaiae filii Amos dicens vade et solve saccum de lumbis tuis et calciamenta tua tolle de pedibus tuis et fecit sic vadens nudus et disculciatus 3 et dixit Dominus sicut ambulavit servus meus Isaias nudus et disculciatus trium annorum signum et portentum erit super Aegyptum et super Aethiopiam 4 sic minabit rex

Assyriorum captivitatem Aegypti et transmigrationem Aethiopiae iuvenum et senum nudam et disculciatam discopertis natibus ignominiam Aegypti **5** et timebunt et confundentur ab Aethiopia spe sua et ab Aegypto gloria sua **6** et dicet habitator insulae huius in die illa ecce haec erat spes nostra ad quos confugimus in auxilium ut liberaret nos a facie regis Assyriorum et quomodo effugere poterimus nos

21 onus deserti maris sicut turbines ab africo veniunt de deserto venit de terra horribili **2** visio dura nuntiata est mihi qui incredulus est infideliter agit et qui depopulator est vastat ascende Aelam obside Mede omnem gemitum eius cessare feci **3** propterea repleti sunt lumbi mei dolore angustia possedit me sicut angustia parientis corrui cum audirem conturbatus sum cum viderem **4** emarcuit cor meum tenebrae stupefecerunt me Babylon dilecta mea posita est mihi in miraculum **5** pone mensam contemplare in specula comedentes bibentes surgite principes arripite clypeum **6** haec enim dixit mihi Dominus vade et pone speculatorem et quodcumque viderit adnuntiet **7** et vidit currum duorum equitum ascensorem asini et ascensorem cameli et contemplatus est diligenter multo intuitu **8** et clamavit leo super specula Domini ego sum stans iugiter per diem et super custodiam meam ego sum stans totis noctibus **9** ecce iste venit ascensor vir bigae equitum et respondit et dixit cecidit cecidit Babylon et omnia sculptilia deorum eius contrita sunt in terram **10** tritura mea et fili areae meae quae audivi a Domino exercituum Deo Israhel adnuntiavi vobis **11** onus Duma ad me clamat ex Seir custos quid de nocte custos quid de nocte **12** dixit custos venit mane et nox si quaeritis quaerite convertimini venite **13** onus in Arabia in saltu ad vesperam dormietis in semitis Dodanim **14** occurrentes sitienti ferte aquam qui habitatis terram austri cum panibus occurrite fugienti **15** a facie enim gladiorum fugerunt a facie gladii inminentis a facie arcus extenti a facie gravis proelii **16** quoniam haec dicit Dominus ad me adhuc in uno anno quasi in anno mercennarii et auferetur omnis gloria Cedar **17** et reliquiae numeri sagittariorum fortium de filiis Cedar inminuentur Dominus enim Deus Israhel locutus est

22 onus vallis Visionis quidnam tibi quoque est quia ascendisti et tu omnis in tecta **2** clamoris plena urbs frequens civitas exultans interfecti tui non interfecti gladio nec mortui in bello **3** cuncti principes tui fugerunt simul dureque ligati sunt omnes qui inventi sunt vincti sunt pariter procul fugerunt **4** propterea dixi recedite a me amare flebo nolite incumbere ut consolemini me super vastitate filiae populi mei **5** dies enim interfectionis et conculcationis et fletuum Domino Deo exercituum in valle Visionis scrutans murum et magnificus super montem **6** et Aelam sumpsit faretram currum hominis equitis et parietem nudavit clypeus **7** et erunt electae valles tuae plenae quadrigarum et equites ponent sedes suas in porta **8** et revelabitur operimentum Iudae et videbis in die illa armamentarium domus saltus **9** et scissuras civitatis David videbitis quia multiplicatae sunt et congregastis aquas piscinae inferioris **10** et domos Hierusalem numerastis et destruxistis domos ad muniendum murum **11** et lacum fecistis inter duos muros et aquam piscinae veteris et non suspexistis ad eum qui fecerat eam et operatorem eius de longe non vidistis **12** et vocavit Dominus Deus exercituum in die illa ad fletum et ad planctum ad calvitium et ad cingulum sacci **13** et ecce gaudium et laetitia occidere vitulos et iugulare arietes comedere carnes et bibere vinum comedamus et bibamus cras enim moriemur **14** et revelata est in auribus meis Domini exercituum si dimittetur iniquitas haec vobis donec moriamini dicit Dominus Deus exercituum **15** haec dicit Dominus Deus exercituum vade ingredere ad eum qui habitat in tabernaculo ad Sobnam praepositum templi **16** quid tu hic aut quasi quis hic quia excidisti tibi hic sepulchrum excidisti in excelso memoriam diligenter in petra tabernaculum tibi **17** ecce Dominus asportari te faciet sicut asportatur gallus gallinacius et quasi amictum sic sublevabit te **18** coronans coronabit te tribulatione quasi pilam mittet te in terram latam et spatiosam ibi morieris et ibi erit currus gloriae tuae ignominia domus Domini tui **19** et expellam te de statione tua et de ministerio tuo deponam te **20** et erit in die illa vocabo servum meum Eliachim filium Helciae **21** et induam illum tunicam tuam et cingulo tuo confortabo eum et potestatem tuam dabo in manu eius et erit quasi pater habitantibus

Hierusalem et domui Iuda 22 et dabo clavem domus David super umerum eius et aperiet et non erit qui claudat et claudet et non erit qui aperiat 23 et figam illum paxillum in loco fideli et erit in solium gloriae domui patris sui 24 et suspendent super eum omnem gloriam domus patris eius vasorum diversa genera omne vas parvulum a vasis craterarum usque ad omne vas musicorum 25 in die illo dicit Dominus exercituum auferetur paxillus qui fixus fuerat in loco fideli et frangetur et cadet et peribit quod pependerat in eo quia Dominus locutus est

23 onus Tyri ululate naves maris quia vastata est domus unde venire consueverant de terra Cetthim revelatum est eis 2 tacete qui habitatis in insula negotiatio Sidonis transfretantes mare repleverunt te 3 in aquis multis semen Nili messis fluminis fruges eius et facta est negotiatio gentium 4 erubesce Sidon ait enim mare fortitudo maris dicens non parturivi et non peperi et non enutrivi iuvenes nec ad incrementum perduxi virgines 5 cum auditum fuerit in Aegypto dolebunt cum audierint de Tyro 6 transite maria ululate qui habitatis in insula 7 numquid non haec vestra est quae gloriabatur a diebus pristinis in antiquitate sua ducent eam pedes sui longe ad peregrinandum 8 quis cogitavit hoc super Tyrum quondam coronatam cuius negotiatores principes institores eius incliti terrae 9 Dominus exercituum cogitavit hoc ut detraheret superbiam omnis gloriae et ad ignominiam deduceret universos inclitos terrae 10 transi terram tuam quasi flumen filia maris non est cingulum ultra tibi 11 manum suam extendit super mare conturbavit regna Dominus mandavit adversum Chanaan ut contereret fortes eius 12 et dixit non adicies ultra ut glorieris calumniam sustinens virgo filia Sidonis in Cetthim consurgens transfreta ibi quoque non erit requies tibi 13 ecce terra Chaldeorum talis populus non fuit Assur fundavit eam in captivitatem transduxerunt robustos eius suffoderunt domos eius posuerunt eam in ruinam 14 ululate naves maris quia devastata est fortitudo vestra 15 et erit in die illa in oblivione eris o Tyre septuaginta annis sicut dies regis unius post septuaginta autem annos erit Tyro quasi canticum meretricis 16 sume citharam circui civitatem meretrix oblivioni tradita bene cane frequenta canticum ut memoria tui sit 17 et erit post septuaginta annos visitabit Dominus Tyrum et reducet eam ad mercedes suas et rursum fornicabitur cum universis regnis terrae super faciem terrae 18 et erunt negotiatio eius et mercedes eius sanctificatae Domino non condentur neque reponentur quia his qui habitaverint coram Domino erit negotiatio eius ut manducent in saturitatem et vestiantur usque ad vetustatem

24 ecce Dominus dissipabit terram et nudabit eam et adfliget faciem eius et disperget habitatores eius 2 et erit sicut populus sic sacerdos et sicut servus sic dominus eius sicut ancilla sic domina eius sicut emens sic ille qui vendit sicut fenerator sic is qui mutuum accipit sicut qui repetit sic qui debet 3 dissipatione dissipabitur terra et direptione praedabitur Dominus enim locutus est verbum hoc 4 luxit et defluxit terra et infirmata est defluxit orbis infirmata est altitudo populi terrae 5 et terra interfecta est ab habitatoribus suis quia transgressi sunt leges mutaverunt ius dissipaverunt foedus sempiternum 6 propter hoc maledictio vorabit terram et peccabunt habitatores eius ideoque insanient cultores eius et relinquentur homines pauci 7 luxit vindemia infirmata est vitis ingemuerunt omnes qui laetabantur corde 8 cessavit gaudium tympanorum quievit sonitus laetantium conticuit dulcedo citharae 9 cum cantico non bibent vinum amara erit potio bibentibus illam 10 adtrita est civitas vanitatis clausa est omnis domus nullo introeunte 11 clamor erit super vino in plateis deserta est omnis laetitia translatum est gaudium terrae 12 relicta est in urbe solitudo et calamitas opprimet portas 13 quia haec erunt in medio terrae in medio populorum quomodo si paucae olivae quae remanserunt excutiantur ex olea et racemi cum fuerit finita vindemia 14 hii levabunt vocem suam atque laudabunt cum glorificatus fuerit Dominus hinnient de mari 15 propter hoc in doctrinis glorificate Dominum in insulis maris nomen Domini Dei Israhel 16 a finibus terrae laudes audivimus gloriam iusti et dixi secretum meum mihi secretum meum mihi vae mihi praevaricantes praevaricati sunt et praevaricatione transgressorum praevaricati sunt 17 formido et fovea et laqueus super te qui habitator es terrae 18 et erit

qui fugerit a voce formidinis cadet in foveam et qui se explicuerit de fovea tenebitur laqueo quia cataractae de excelsis apertae sunt et concutientur fundamenta terrae 19 confractione confringetur terra contritione conteretur terra commotione commovebitur terra 20 agitatione agitabitur terra sicut ebrius et auferetur quasi tabernaculum unius noctis et gravabit eam iniquitas sua et corruet et non adiciet ut resurgat 21 et erit in die illa visitabit Dominus super militiam caeli in excelso et super reges terrae qui sunt super terram 22 et congregabuntur in congregationem unius fascis in lacum et cludentur ibi in carcerem et post multos dies visitabuntur 23 et erubescet luna et confundetur sol cum regnaverit Dominus exercituum in monte Sion et in Hierusalem et in conspectu senum suorum fuerit glorificatus

25 Domine Deus meus es tu exaltabo te confitebor nomini tuo quoniam fecisti mirabilia cogitationes antiquas fideles amen 2 quia posuisti civitatem in tumulum urbem fortem in ruinam domum alienorum ut non sit civitas et in sempiternum non aedificetur 3 super hoc laudabit te populus fortis civitas gentium robustarum timebit te 4 quia factus es fortitudo pauperi fortitudo egeno in tribulatione sua spes a turbine umbraculum ab aestu spiritus enim robustorum quasi turbo inpellens parietem 5 sicut aestum in siti tumultum alienorum humiliabis et quasi calore sub nube torrente propaginem fortium marcescere facies 6 et faciet Dominus exercituum omnibus populis in monte hoc convivium pinguium convivium vindemiae pinguium medullatorum vindemiae defecatae 7 et praecipitabit in monte isto faciem vinculi conligati super omnes populos et telam quam orditus est super universas nationes 8 praecipitabit mortem in sempiternum et auferet Dominus Deus lacrimam ab omni facie et obprobrium populi sui auferet de universa terra quia Dominus locutus est 9 et dicet in die illa ecce Deus noster iste expectavimus eum et salvabit nos iste Dominus sustinuimus eum exultabimus et laetabimur in salutari eius 10 quia requiescet manus Domini in monte isto et triturabitur Moab sub eo sicuti teruntur paleae in plaustro 11 et extendet manus suas sub eo sicut extendit natans ad natandum et humiliabit gloriam eius cum adlisione manuum eius 12 et munimenta sublimium murorum tuorum concident et humiliabuntur et detrahentur in terram usque ad pulverem

26 in die illa cantabitur canticum istud in terra Iuda urbs fortitudinis nostrae salvator ponetur in ea murus et antemurale 2 aperite portas et ingrediatur gens iusta custodiens veritatem 3 vetus error abiit servabis pacem pacem quia in te speravimus 4 sperastis in Domino in saeculis aeternis in Domino Deo forti in perpetuum 5 quia incurvabit habitantes in excelso civitatem sublimem humiliabit humiliabit eam usque ad terram detrahet eam usque ad pulverem 6 conculcabit eam pes pedes pauperis gressus egenorum 7 semita iusti recta est rectus callis iusti ad ambulandum 8 et in semita iudiciorum tuorum Domine sustinuimus te nomen tuum et memoriale tuum in desiderio animae 9 anima mea desideravit te in nocte sed et spiritu meo in praecordiis meis de mane vigilabo ad te cum feceris iudicia tua in terra iustitiam discent habitatores orbis 10 misereamur impio et non discet iustitiam in terra sanctorum inique gessit et non videbit gloriam Domini 11 Domine exaltetur manus tua et non videant videant et confundantur zelantes populi et ignis hostes tuos devoret 12 Domine dabis pacem nobis omnia enim opera nostra operatus es nobis 13 Domine Deus noster possederunt nos domini absque te tantum in te recordemur nominis tui 14 morientes non vivant gigantes non resurgant propterea visitasti et contrivisti eos et perdidisti omnem memoriam eorum 15 indulsisti genti Domine indulsisti genti numquid glorificatus es elongasti omnes terminos terrae 16 Domine in angustia requisierunt te in tribulatione murmuris doctrina tua eis 17 sicut quae concipit cum adpropinquaverit ad partum dolens clamat in doloribus suis sic facti sumus a facie tua Domine 18 concepimus et quasi parturivimus et peperimus spiritum salutes non fecimus in terra ideo non ceciderunt habitatores terrae 19 vivent mortui tui interfecti mei resurgent expergiscimini et laudate qui habitatis in pulvere quia ros lucis ros tuus et terram gigantum detrahes in ruinam 20 vade populus meus intra in cubicula tua claude ostia

tua super te abscondere modicum ad momentum donec pertranseat indignatio 21 ecce enim Dominus egreditur de loco suo ut visitet iniquitatem habitatoris terrae contra eum et revelabit terra sanguinem suum et non operiet ultra interfectos suos

27 in die illo visitabit Dominus in gladio suo duro et grandi et forti super Leviathan serpentem vectem et super Leviathan serpentem tortuosum et occidet cetum qui in mari est 2 in die illa vinea meri cantabit ei 3 ego Dominus qui servo eam repente propinabo ei ne forte visitetur contra eam nocte et die servo eam 4 indignatio non est mihi quis dabit me spinam et veprem in proelio gradiar super eam succendam eam pariter 5 an potius tenebit fortitudinem meam faciet pacem mihi pacem faciet mihi 6 qui egrediuntur impetu ad Iacob florebit et germinabit Israhel et implebunt faciem orbis semine 7 numquid iuxta plagam percutientis se percussit eum aut sicut occidit interfectos eius sic occisus est 8 in mensura contra mensuram cum abiecta fuerit iudicabis eam meditata est in spiritu suo duro per diem aestus 9 idcirco super hoc dimittetur iniquitas domui Iacob et iste omnis fructus ut auferatur peccatum eius cum posuerit omnes lapides altaris sicut lapides cineris adlisos non stabunt luci et delubra 10 civitas enim munita desolata erit speciosa relinquetur et dimittetur quasi desertum ibi pascetur vitulus et ibi accubabit et consumet summitates eius 11 in siccitate messis illius conterentur mulieres venientes et docentes eam non est enim populus sapiens propterea non miserebitur eius qui fecit eum et qui formavit eum non parcet ei 12 et erit in die illa percutiet Dominus ab alveo Fluminis usque ad torrentem Aegypti et vos congregabimini unus et unus filii Israhel 13 et erit in die illa clangetur in tuba magna et venient qui perditi fuerant de terra Assyriorum et qui eiecti erant in terra Aegypti et adorabunt Dominum in monte sancto in Hierusalem

28 vae coronae superbiae ebriis Ephraim et flori decidenti gloriae exultationis eius qui erant in vertice vallis pinguissimae errantes a vino 2 ecce validus et fortis Domini sicut impetus grandinis turbo confringens sicut impetus aquarum multarum inundantium et emissarum super terram spatiosam 3 pedibus conculcabitur corona superbiae ebriorum Ephraim 4 et erit flos decidens gloriae exultationis eius qui est super verticem vallis pinguium quasi temporaneum ante maturitatem autumni quod cum aspexerit videns statim ut manu tenuerit devorabit illud 5 in die illa erit Dominus exercituum corona gloriae et sertum exultationis residuo populi sui 6 et spiritus iudicii sedenti super iudicium et fortitudo revertentibus de bello ad portam 7 verum hii quoque prae vino nescierunt et prae ebrietate erraverunt sacerdos et propheta nescierunt prae ebrietate absorti sunt a vino erraverunt in ebrietate nescierunt videntem ignoraverunt iudicium 8 omnes enim mensae repletae sunt vomitu sordiumque ita ut non esset ultra locus 9 quem docebit scientiam et quem intellegere faciet auditum ablactatos a lacte apulsos ab uberibus 10 quia manda remanda manda remanda expecta reexpecta expecta reexpecta modicum ibi modicum ibi 11 in loquella enim labii et lingua altera loquetur ad populum istum 12 cui dixit haec requies reficite lassum et hoc est meum refrigerium et noluerunt audire 13 et erit eis verbum Domini manda remanda manda remanda expecta reexpecta expecta reexpecta modicum ibi modicum ibi ut vadant et cadant retrorsum et conterantur et inlaqueentur et capiantur 14 propter hoc audite verbum Domini viri inlusores qui dominamini super populum meum qui est in Hierusalem 15 dixistis enim percussimus foedus cum morte et cum inferno fecimus pactum flagellum inundans cum transierit non veniet super nos quia posuimus mendacium spem nostram et mendacio protecti sumus (Sheol h7585) 16 idcirco haec dicit Dominus Deus ecce ego mittam in fundamentis Sion lapidem lapidem probatum angularem pretiosum in fundamento fundatum qui crediderit non festinet 17 et ponam iudicium in pondere et iustitiam in mensura et subvertet grando spem mendacii et protectionem aquae inundabunt 18 et delebitur foedus vestrum cum morte et pactum vestrum cum inferno non stabit flagellum inundans cum transierit eritis ei in conculcationem (Sheol h7585) 19 quandocumque pertransierit tollet vos quoniam mane diluculo pertransibit in die et in nocte et tantummodo sola vexatio intellectum dabit auditui 20 coangustatum est enim stratum ita ut alter decidat et pallium breve utrumque operire non potest 21 sicut

enim in monte Divisionum stabit Dominus sicut in valle quae est in Gabao irascetur ut faciat opus suum alienum opus eius ut operetur opus suum peregrinum est opus ab eo **22** et nunc nolite inludere ne forte constringantur vincula vestra consummationem enim et adbreviationem audivi a Domino Deo exercituum super universam terram **23** auribus percipite et audite vocem meam adtendite et audite eloquium meum **24** numquid tota die arabit arans ut serat proscindet et sariet humum suam **25** nonne cum adaequaverit faciem eius seret gith et cyminum sparget et ponet triticum per ordinem et hordeum et milium et viciam in finibus suis **26** et erudiet eum illud in iudicio Deus suus docebit eum illud **27** non enim in serris triturabitur gith nec rota plaustri super cyminum circumiet sed in virga excutietur gith et cyminum in baculo **28** panis autem comminuetur verum non in perpetuum triturans triturabit illum neque vexabit eum rota plaustri nec in ungulis suis comminuet eum **29** et hoc a Domino Deo exercituum exivit ut mirabile faceret consilium et magnificaret iustitiam

29 vae Arihel Arihel civitas quam circumdedit David additus est annus ad annum sollemnitates evolutae sunt **2** et circumvallabo Arihel et erit tristis et maerens et erit mihi quasi Arihel **3** et circumdabo quasi spheram in circuitu tuo et iaciam contra te aggerem et munimenta ponam in obsidionem tuam **4** humiliaberis de terra loqueris et de humo audietur eloquium tuum et erit quasi pythonis de terra vox tua et de humo eloquium tuum mussitabit **5** et erit sicut pulvis tenuis multitudo ventilantium te et sicut favilla pertransiens multitudo eorum qui contra te praevaluerunt **6** eritque repente confestim a Domino exercituum visitabitur in tonitru et commotione terrae et voce magna turbinis et tempestatis et flammae ignis devorantis **7** et erit sicut somnium visionis nocturnae multitudo omnium gentium quae dimicaverunt contra Arihel et omnes qui militaverunt et obsederunt et praevaluerunt adversus eam **8** et sicuti somniat esuriens et comedit cum autem fuerit expertus vacua est anima eius et sicut somniat sitiens et bibit et postquam fuerit expergefactus lassus adhuc sitit et anima eius vacua est sic erit multitudo omnium gentium quae dimicaverunt contra montem Sion **9** obstupescite et admiramini fluctuate et vacillate inebriamini et non a vino movemini et non ebrietate **10** quoniam miscuit vobis Dominus spiritum soporis claudet oculos vestros prophetas et principes vestros qui vident visiones operiet **11** et erit vobis visio omnium sicut verba libri signati quem cum dederint scienti litteras dicent lege istum et respondebit non possum signatus est enim **12** et dabitur liber nescienti litteras diceturque ei lege et respondebit nescio litteras **13** et dixit Dominus eo quod adpropinquat populus iste ore suo et labiis suis glorificat me cor autem eius longe est a me et timuerunt me mandato hominum et doctrinis **14** ideo ecce ego addam ut admirationem faciam populo huic miraculo grandi et stupendo peribit enim sapientia a sapientibus eius et intellectus prudentium eius abscondetur **15** vae qui profundi estis corde ut a Domino abscondatis consilium quorum sunt in tenebris opera et dicunt quis videt nos et quis novit nos **16** perversa est haec vestra cogitatio quasi lutum contra figulum cogitet et dicat opus factori suo non fecisti me et figmentum dicat fictori suo non intellegis **17** nonne adhuc in modico et in brevi convertetur Libanus in Chermel et Chermel in saltum reputabitur **18** et audient in die illa surdi verba libri et de tenebris et caligine oculi caecorum videbunt **19** et addent mites in Domino laetitiam et pauperes homines in Sancto Israhel exultabunt **20** quoniam defecit qui praevalebat consummatus est inlusor et succisi sunt omnes qui vigilabant super iniquitatem **21** qui peccare faciebant homines in verbo et arguentem in porta subplantabant et declinaverunt frustra a iusto **22** propter hoc haec dicit Dominus ad domum Iacob qui redemit Abraham non modo confundetur Iacob nec modo vultus eius erubescet **23** sed cum viderit filios suos opera manuum mearum in medio sui sanctificantes nomen meum et sanctificabunt Sanctum Iacob et Deum Israhel praedicabunt **24** et scient errantes spiritu intellectum et mussitatores discent legem

30 vae filii desertores dicit Dominus ut faceretis consilium et non ex me et ordiremini telam et non per spiritum meum ut adderetur peccatum super peccatum **2** qui ambulatis ut descendatis in

Aegyptum et os meum non interrogastis sperantes auxilium in fortitudine Pharao et habentes fiduciam in umbra Aegypti **3** et erit vobis fortitudo Pharaonis in confusionem et fiducia umbrae Aegypti in ignominiam **4** erant enim in Tanis principes tui et nuntii tui usque ad Anes pervenerunt **5** omnes confusi sunt super populo qui eis prodesse non potuit non fuerunt in auxilium et in aliquam utilitatem sed in confusionem et obprobrium **6** onus iumentorum austri in terra tribulationis et angustiae leaena et leo ex eis vipera et regulus volans portantes super umeros iumentorum divitias suas et super gibbum camelorum thesauros suos ad populum qui eis prodesse non poterit **7** Aegyptus enim frustra et vane auxiliabitur ideo clamavi super hoc superbia tantum est quiesce **8** nunc ingressus scribe eis super buxum et in libro diligenter exara illud et erit in die novissimo in testimonium usque ad aeternum **9** populus enim ad iracundiam provocans est et filii mendaces filii nolentes audire legem Domini **10** qui dicunt videntibus nolite videre et aspicientibus nolite aspicere nobis ea quae recta sunt loquimini nobis placentia videte nobis errores **11** auferte a me viam declinate a me semitam cesset a facie nostra Sanctus Israhel **12** propterea haec dicit Sanctus Israhel pro eo quod reprobastis verbum hoc et sperastis in calumniam et tumultum et innixi estis super eo **13** propterea erit vobis iniquitas haec sicut interruptio cadens et requisita in muro excelso quoniam subito dum non speratur veniet contritio eius **14** et comminuetur sicut conteritur lagoena figuli contritione pervalida et non invenietur de fragmentis eius testa in qua portetur igniculus de incendio aut hauriatur parum aquae de fovea **15** quia haec dicit Dominus Deus Sanctus Israhel si revertamini et quiescatis salvi eritis in silentio et in spe erit fortitudo vestra et noluistis **16** et dixistis nequaquam sed ad equos fugiemus ideo fugietis et super veloces ascendemus ideo veloces erunt qui persequentur vos **17** mille homines a facie terroris unius et a facie terroris quinque fugietis donec relinquamini quasi malus navis in vertice montis et quasi signum super collem **18** propterea expectat Dominus ut misereatur vestri et ideo exaltabitur parcens vobis quia Deus iudicii Dominus beati omnes qui expectant eum **19** populus enim Sion habitabit in Hierusalem plorans nequaquam plorabis miserans miserebitur tui ad vocem clamoris tui statim ut audierit respondebit tibi **20** et dabit vobis Dominus panem artum et aquam brevem et non faciet avolare a te ultra doctorem tuum et erunt oculi tui videntes praeceptorem tuum **21** et aures tuae audient verbum post tergum monentis haec via ambulate in ea neque ad dexteram neque ad sinistram **22** et contaminabis lamminas sculptilium argenti tui et vestimentum conflatilis auri tui et disperges ea sicut inmunditiam menstruatae egredere dices ei **23** et dabitur pluvia semini tuo ubicumque seminaveris in terra et panis frugum terrae erit uberrimus et pinguis pascetur in possessione tua in die illo agnus spatiose **24** et tauri tui et pulli asinorum qui operantur terram commixtum migma comedent sic in area ut ventilatum est **25** et erunt super omnem montem excelsum et super omnem collem elevatum rivi currentium aquarum in die interfectionis multorum cum ceciderint turres **26** et erit lux lunae sicut lux solis et lux solis erit septempliciter sicut lux septem dierum in die qua alligaverit Dominus vulnus populi sui et percussuram plagae eius sanaverit **27** ecce nomen Domini venit de longinquo ardens furor eius et gravis ad portandum labia eius repleta sunt indignatione et lingua eius quasi ignis devorans **28** spiritus eius velut torrens inundans usque ad medium colli ad perdendas gentes in nihilum et frenum erroris quod erat in maxillis populorum **29** canticum erit vobis sicut nox sanctificatae sollemnitatis et laetitia cordis sicut qui pergit cum tibia ut intret in montem Domini ad Fortem Israhel **30** et auditam faciet Dominus gloriam vocis suae et terrorem brachii sui ostendet in comminatione furoris et flamma ignis devorantis adlidet in turbine et in lapide grandinis **31** a voce enim Domini pavebit Assur virga percussus **32** et erit transitus virgae fundatus quam requiescere faciet Dominus super eum in tympanis et in citharis et in bellis praecipuis expugnabit eos **33** praeparata est enim ab heri Thofeth a rege praeparata profunda et dilatata nutrimenta eius ignis et ligna multa flatus Domini sicut torrens sulphuris succendens eam

31 vae qui descendunt in Aegyptum ad auxilium in equis sperantes et habentes fiduciam super

quadrigis quia multae sunt et super equitibus quia praevalidi nimis et non sunt confisi super Sanctum Israhel et Dominum non requisierunt **2** ipse autem sapiens adduxit malum et verba sua non abstulit et consurget contra domum pessimorum et contra auxilium operantium iniquitatem **3** Aegyptus homo et non deus et equi eorum caro et non spiritus et Dominus inclinabit manum suam et corruet auxiliator et cadet cui praestatur auxilium simulque omnes consumentur **4** quia haec dicit Dominus ad me quomodo si rugiat leo et catulus leonis super praedam suam cum occurrerit ei multitudo pastorum a voce eorum non formidabit et a multitudine eorum non pavebit sic descendet Dominus exercituum ut proelietur super montem Sion et super collem eius **5** sicut aves volantes sic proteget Dominus exercituum Hierusalem protegens et liberans transiens et salvans **6** convertimini sicut in profundum recesseratis filii Israhel **7** in die enim illa abiciet vir idola argenti sui et idola auri sui quae fecerunt vobis manus vestrae in peccatum **8** et cadet Assur in gladio non viri et gladius non hominis vorabit eum et fugiet non a facie gladii et iuvenes eius vectigales erunt **9** et fortitudo eius a terrore transibit et pavebunt fugientes principes eius dixit Dominus cuius ignis est in Sion et caminus eius in Hierusalem

32 ecce in iustitia regnabit rex et principes in iudicio praeerunt **2** et erit vir sicut qui absconditur a vento et celat se a tempestate sicut rivi aquarum in siti et umbra petrae prominentis in terra deserta **3** non caligabunt oculi videntium et aures audientium diligenter auscultabunt **4** et cor stultorum intelleget scientiam et lingua balborum velociter loquetur et plane **5** non vocabitur ultra is qui insipiens est princeps neque fraudulentus appellabitur maior **6** stultus enim fatua loquetur et cor eius faciet iniquitatem ut perficiat simulationem et loquatur ad Dominum fraudulenter et vacuefaciat animam esurientis et potum sitienti auferat **7** fraudulenti vasa pessima sunt ipse enim cogitationes concinnavit ad perdendos mites in sermone mendacii cum loqueretur pauper iudicium **8** princeps vero ea quae digna sunt principe cogitavit et ipse super duces stabit **9** mulieres opulentae surgite et audite vocem meam filiae confidentes percipite auribus eloquium meum **10** post dies et annum et vos conturbabimini confidentes consummata est enim vindemia collectio ultra non veniet **11** obstupescite opulentae conturbamini confidentes exuite vos et confundimini accingite lumbos vestros **12** super ubera plangite super regione desiderabili super vinea fertili **13** super humum populi mei spina et vepres ascendent quanto magis super omnes domos gaudii civitatis exultantis **14** domus enim dimissa est multitudo urbis relicta est tenebrae et palpatio factae sunt super speluncas usque in aeternum gaudium onagrorum pascua gregum **15** donec effundatur super nos spiritus de excelso et erit desertum in Chermel et Chermel in saltum reputabitur **16** et habitabit in solitudine iudicium et iustitia in Chermel sedebit **17** et erit opus iustitiae pax et cultus iustitiae silentium et securitas usque in sempiternum **18** et sedebit populus meus in pulchritudine pacis et in tabernaculis fiduciae et in requie opulenta **19** grando autem in descensione saltus et humilitate humiliabitur civitas **20** beati qui seminatis super omnes aquas inmittentes pedem bovis et asini

33 vae qui praedaris nonne et ipse praedaberis et qui spernis nonne et ipse sperneris cum consummaveris depraedationem depraedaberis cum fatigatus desiveris contemnere contemneris **2** Domine miserere nostri te expectavimus esto brachium eorum in mane et salus nostra in tempore tribulationis **3** a voce angeli fugerunt populi ab exaltatione tua dispersae sunt gentes **4** et congregabuntur spolia vestra sicut colligitur brucus velut cum fossae plenae fuerint de eo **5** magnificatus est Dominus quoniam habitavit in excelso implevit Sion iudicio et iustitia **6** et erit fides in temporibus tuis divitiae salutis sapientia et scientia timor Domini ipse thesaurus eius **7** ecce videntes clamabunt foris angeli pacis amare flebunt **8** dissipatae sunt viae cessavit transiens per semitam irritum factum est pactum proiecit civitates non reputavit homines **9** luxit et elanguit terra confusus est Libanus et obsorduit et factus est Saron sicut desertum et concussa est Basan et Carmelus **10** nunc consurgam dicit Dominus nunc exaltabor nunc sublevabor **11** concipietis ardorem parietis stipulam spiritus vester ut ignis vorabit vos **12** et erunt populi quasi de incendio cinis spinae congregatae igni

conburentur 13 audite qui longe estis quae fecerim et cognoscite vicini fortitudinem meam 14 conterriti sunt in Sion peccatores possedit tremor hypocritas quis poterit habitare de vobis cum igne devorante quis habitabit ex vobis cum ardoribus sempiternis 15 qui ambulat in iustitiis et loquitur veritates qui proicit avaritiam ex calumnia et excutit manus suas ab omni munere qui obturat aures suas ne audiat sanguinem et claudit oculos suos ne videat malum 16 iste in excelsis habitabit munimenta saxorum sublimitas eius panis ei datus est aquae eius fideles sunt 17 regem in decore suo videbunt oculi eius cernent terram de longe 18 cor tuum meditabitur timorem ubi est litteratus ubi legis verba ponderans ubi doctor parvulorum 19 populum inpudentem non videbis populum alti sermonis ita ut non possis intellegere disertitudinem linguae eius in quo nulla est sapientia 20 respice Sion civitatem sollemnitatis nostrae oculi tui videbunt Hierusalem habitationem opulentam tabernaculum quod nequaquam transferri poterit nec auferentur clavi eius in sempiternum et omnes funiculi eius non rumpentur 21 quia solummodo ibi magnificus Dominus noster locus fluviorum rivi latissimi et patentes non transibit per eum navis remigum neque trieris magna transgredietur eum 22 Dominus enim iudex noster Dominus legifer noster Dominus rex noster ipse salvabit nos 23 laxati sunt funiculi tui sed non praevalebunt sic erit malus tuus ut dilatare signum non queas tunc dividentur spolia praedarum multarum claudi diripient rapinam 24 nec dicet vicinus elangui populus qui habitat in ea auferetur ab eo iniquitas

34 accedite gentes et audite et populi adtendite audiat terra et plenitudo eius orbis et omne germen eius 2 quia indignatio Domini super omnes gentes et furor super universam militiam eorum interfecit eos et dedit eos in occisionem 3 interfecti eorum proicientur et de cadaveribus eorum ascendet fetor tabescent montes sanguine eorum 4 et tabescet omnis militia caelorum et conplicabuntur sicut liber caeli et omnis militia eorum defluet sicut defluit folium de vinea et de ficu 5 quoniam inebriatus est in caelo gladius meus ecce super Idumeam descendet et super populum interfectionis meae ad iudicium 6 gladius Domini repletus est sanguine incrassatus est adipe de sanguine agnorum et hircorum de sanguine medullatorum arietum victima enim Domini in Bosra et interfectio magna in terra Edom 7 et descendent unicornes cum eis et tauri cum potentibus inebriabitur terra eorum sanguine et humus eorum adipe pinguium 8 quia dies ultionis Domini annus retributionum iudicii Sion 9 et convertentur torrentes eius in picem et humus eius in sulphur et erit terra eius in picem ardentem 10 nocte et die non extinguetur in sempiternum ascendet fumus eius a generatione in generationem desolabitur in saeculum saeculorum non erit transiens per eam 11 et possidebunt illam onocrotalus et ericius et ibis et corvus habitabunt in ea et extendetur super eam mensura ut redigatur ad nihilum et perpendiculum in desolationem 12 nobiles eius non erunt ibi regem potius invocabunt et omnes principes eius erunt in nihilum 13 et orientur in domibus eius spinae et urticae et paliurus in munitionibus eius et erit cubile draconum et pascua strutionum 14 et occurrent daemonia onocentauris et pilosus clamabit alter ad alterum ibi cubavit lamia et invenit sibi requiem 15 ibi habuit foveam ericius et enutrivit catulos et circumfodit et fovit in umbra eius illuc congregati sunt milvi alter ad alterum 16 requirite diligenter in libro Domini et legite unum ex eis non defuit alter ad alterum non quaesivit quia quod ex ore meo procedit ille mandavit et spiritus eius ipse congregavit ea 17 et ipse misit eis sortem et manus eius divisit eam illis in mensuram usque in aeternum possidebunt eam in generatione et generatione habitabunt in ea

35 laetabitur deserta et invia et exultabit solitudo et florebit quasi lilium 2 germinans germinabit et exultabit laetabunda et laudans gloria Libani data est ei decor Carmeli et Saron ipsi videbunt gloriam Domini et decorem Dei nostri 3 confortate manus dissolutas et genua debilia roborate 4 dicite pusillanimis confortamini nolite timere ecce Deus vester ultionem adducet retributionis Deus ipse veniet et salvabit vos 5 tunc aperientur oculi caecorum et aures surdorum patebunt 6 tunc saliet sicut cervus claudus et aperta erit lingua mutorum quia scissae sunt in deserto aquae et torrentes in solitudine 7 et

quae erat arida in stagnum et sitiens in fontes aquarum in cubilibus in quibus prius dracones habitabant orietur viror calami et iunci 8 et erit ibi semita et via et via sancta vocabitur non transibit per eam pollutus et haec erit nobis directa via ita ut stulti non errent per eam 9 non erit ibi leo et mala bestia non ascendet per eam nec invenietur ibi et ambulabunt qui liberati fuerint 10 et redempti a Domino convertentur et venient in Sion cum laude et laetitia sempiterna super caput eorum gaudium et laetitiam obtinebunt et fugiet dolor et gemitus

36 et factum est in quartodecimo anno regis Ezechiae ascendit Sennacherib rex Assyriorum super omnes civitates Iuda munitas et cepit eas 2 et misit rex Assyriorum Rabsacen de Lachis in Hierusalem ad regem Ezechiam in manu gravi et stetit in aquaeductu piscinae superioris in via agri Fullonis 3 et egressus est ad eum Eliachim filius Helciae qui erat super domum et Sobna scriba et Ioae filius Asaph a commentariis 4 et dixit ad eos Rabsaces dicite Ezechiae haec dicit rex magnus rex Assyriorum quae est ista fiducia qua confidis 5 aut quo consilio vel fortitudine rebellare disponis super quem habes fiduciam quia recessisti a me 6 ecce confidis super baculum harundineum confractum istum super Aegyptum cui si innisus fuerit homo intrabit in manu eius et perforabit eam sic Pharao rex Aegypti omnibus qui confidunt in eo 7 quod si responderis mihi in Domino Deo nostro confidimus nonne ipse est cuius abstulit Ezechias excelsa et altaria et dixit Iudae et Hierusalem coram altari isto adorabitis 8 et nunc trade te domino meo regi Assyriorum et dabo tibi duo milia equorum nec poteris ex te praebere ascensores eorum 9 et quomodo sustinebis faciem iudicis unius loci ex servis domini mei minoribus quod si confidis in Aegypto in quadriga et in equitibus 10 et nunc numquid sine Domino ascendi ad terram istam ut disperderem eam Dominus dixit ad me ascende super terram istam et disperde eam 11 et dixit Eliachim et Sobna et Ioae ad Rabsacen loquere ad servos tuos syra lingua intellegimus enim ne loquaris ad nos iudaice in auribus populi qui est super murum 12 et dixit ad eos Rabsaces numquid ad dominum tuum et ad te misit me dominus meus ut loquerer omnia verba ista et non potius ad viros qui sedent in muro ut comedant stercora sua et bibant urinam pedum suorum vobiscum 13 et stetit Rabsaces et clamavit voce magna iudaice et dixit audite verba regis magni regis Assyriorum 14 haec dicit rex non seducat vos Ezechias quia non poterit eruere vos 15 et non vobis tribuat fiduciam Ezechias super Domino dicens eruens liberabit nos Dominus non dabitur civitas ista in manu regis Assyriorum 16 nolite audire Ezechiam haec enim dicit rex Assyriorum facite mecum benedictionem et egredimini ad me et comedite unusquisque vineam suam et unusquisque ficum suam et bibite unusquisque aquam cisternae suae 17 donec veniam et tollam vos ad terram quae est ut terra vestra terram frumenti et vini terram panum et vinearum 18 ne conturbet vos Ezechias dicens Dominus liberabit nos numquid liberaverunt dii gentium unusquisque terram suam de manu regis Assyriorum 19 ubi est deus Emath et Arfad ubi est deus Seffarvaim numquid liberaverunt Samariam de manu mea 20 quis est ex omnibus diis terrarum istarum qui eruerit terram suam de manu mea ut eruat Dominus Hierusalem de manu mea 21 et siluerunt et non responderunt ei verbum mandaverat enim rex dicens ne respondeatis ei 22 et ingressus est Eliachim filius Helciae qui erat super domum et Sobna scriba et Ioae filius Asaph a commentariis ad Ezechiam scissis vestibus et nuntiaverunt ei verba Rabsacis

37 et factum est cum audisset rex Ezechias scidit vestimenta sua et obvolutus est sacco et intravit in domum Domini 2 et misit Eliachim qui erat super domum et Sobnam scribam et seniores de sacerdotibus opertos saccis ad Isaiam filium Amos prophetam 3 et dixerunt ad eum haec dicit Ezechias dies tribulationis et correptionis et blasphemiae dies haec quia venerunt filii usque ad partum et virtus non est parienti 4 si quo modo audiat Dominus Deus tuus verba Rabsaces quem misit rex Assyriorum dominus suus ad blasphemandum Deum viventem et obprobrandum sermonibus quos audivit Dominus Deus tuus leva ergo orationem pro reliquiis quae reppertae sunt 5 et venerunt servi regis Ezechiae ad Isaiam 6 et dixit ad eos Isaias haec dicetis domino vestro haec dicit Dominus ne timeas a facie verborum

quae audisti quibus blasphemaverunt pueri regis Assyriorum me **7** ecce ego dabo ei spiritum et audiet nuntium et revertetur ad terram suam et corruere eum faciam gladio in terra sua **8** reversus est autem Rabsaces et invenit regem Assyriorum proeliantem adversus Lobna audierat enim quia profectus esset de Lachis **9** et audivit de Tharaca rege Aethiopiae dicentes egressus est ut pugnet contra te quod cum audisset misit nuntios ad Ezechiam dicens **10** haec dicetis Ezechiae regi Iudae loquentes non te decipiat Deus tuus in quo tu confidis dicens non dabitur Hierusalem in manu regis Assyriorum **11** ecce tu audisti omnia quae fecerunt reges Assyriorum omnibus terris quas subverterunt et tu poteris liberari **12** numquid eruerunt eos dii gentium quos subverterunt patres mei Gozan et Aran et Reseph et filios Eden qui erant in Thalassar **13** ubi est rex Emath et rex Arfad et rex urbis Seffarvaim Anahe et Ava **14** et tulit Ezechias libros de manu nuntiorum et legit eos et ascendit in domum Domini et expandit eos Ezechias coram Domino **15** et oravit Ezechias ad Dominum dicens **16** Domine exercituum Deus Israhel qui sedes super cherubin tu es Deus solus omnium regnorum terrae tu fecisti caelum et terram **17** inclina Domine aurem tuam et audi aperi Domine oculos tuos et vide et audi omnia verba Sennacherib quae misit ad blasphemandum Deum viventem **18** vere enim Domine desertas fecerunt reges Assyriorum terras et regiones earum **19** et dederunt deos earum igni non enim erant dii sed opera manuum hominum lignum et lapis et comminuerunt eos **20** et nunc Domine Deus noster salva nos de manu eius et cognoscant omnia regna terrae quia tu es Dominus solus **21** et misit Isaias filius Amos ad Ezechiam dicens haec dicit Dominus Deus Israhel pro quibus rogasti me de Sennacherib rege Assyriorum **22** hoc est verbum quod locutus est Dominus super eum despexit te subsannavit te virgo filia Sion post te caput movit filia Hierusalem **23** cui exprobrasti et quem blasphemasti et super quem exaltasti vocem et levasti altitudinem oculorum tuorum ad Sanctum Israhel **24** in manu servorum tuorum exprobrasti Domino et dixisti in multitudine quadrigarum mearum ego ascendi altitudinem montium iuga Libani et succidam excelsa cedrorum eius electas abietes illius et introibo altitudinem summitatis eius saltum Carmeli eius **25** ego fodi et bibi aquam et exsiccavi vestigio pedis mei omnes rivos aggerum **26** numquid non audisti quae olim fecerim ei ex diebus antiquis ego plasmavi illud et nunc adduxi et factum est in eradicationem collium conpugnantium et civitatum munitarum **27** habitatores earum breviata manu contremuerunt et confusi sunt facti sunt sicut faenum agri et gramen pascuae et herba tectorum quae exaruit antequam maturesceret **28** habitationem tuam et egressum tuum et introitum tuum cognovi et insaniam tuam contra me **29** cum fureres adversum me superbia tua ascendit in aures meas ponam ergo circulum in naribus tuis et frenum in labiis tuis et reducam te in viam per quam venisti **30** tibi autem hoc erit signum comede hoc anno quae sponte nascuntur et in anno secundo pomis vescere in anno autem tertio seminate et metite et plantate vineas et comedite fructum earum **31** et mittet id quod salvatum fuerit de domo Iuda et quod reliquum est radicem deorsum et faciet fructum sursum **32** quia de Hierusalem exibunt reliquiae et salvatio de monte Sion zelus Domini exercituum faciet istud **33** propterea haec dicit Dominus de rege Assyriorum non introibit civitatem hanc et non iaciet ibi sagittam et non occupabit eam clypeus et non mittet in circuitu eius aggerem **34** in via qua venit per eam revertetur et civitatem hanc non ingredietur dicit Dominus **35** et protegam civitatem istam ut salvem eam propter me et propter David servum meum **36** egressus est autem angelus Domini et percussit in castris Assyriorum centum octoginta quinque milia et surrexerunt mane et ecce omnes cadavera mortuorum **37** et egressus est et abiit et reversus est Sennacherib rex Assyriorum et habitavit in Nineve **38** et factum est cum adoraret in templo Nesrach deum suum Adramelech et Sarasar filii eius percusserunt eum gladio fugeruntque in terram Ararat et regnavit Asoraddon filius eius pro eo

38 in diebus illis aegrotavit Ezechias usque ad mortem et introivit ad eum Isaias filius Amos propheta et dixit ei haec dicit Dominus dispone domui tuae quia morieris tu et non vives **2** et convertit Ezechias faciem suam ad parietem et oravit

ad Dominum 3 et dixit obsecro Domine memento quaeso quomodo ambulaverim coram te in veritate et in corde perfecto et quod bonum est in oculis tuis fecerim et flevit Ezechias fletu magno 4 et factum est verbum Domini ad Isaiam dicens 5 vade et dic Ezechiae haec dicit Dominus Deus David patris tui audivi orationem tuam vidi lacrimam tuam ecce ego adiciam super dies tuos quindecim annos 6 et de manu regis Assyriorum eruam te et civitatem istam et protegam eam 7 hoc autem tibi erit signum a Domino quia faciet Dominus verbum hoc quod locutus est 8 ecce ego reverti faciam umbram linearum per quas descenderat in horologio Ahaz in sole retrorsum decem lineis et reversus est sol decem lineis per gradus quos descenderat 9 scriptura Ezechiae regis Iuda cum aegrotasset et convaluisset de infirmitate sua 10 ego dixi in dimidio dierum meorum vadam ad portas inferi quaesivi residuum annorum meorum (Sheol h7585) 11 dixi non videbo Dominum Dominum in terra viventium non aspiciam hominem ultra et habitatorem quievit 12 generatio mea ablata est et convoluta est a me quasi tabernaculum pastorum praecisa est velut a texente vita mea dum adhuc ordirer succidit me de mane usque ad vesperam finies me 13 sperabam usque ad mane quasi leo sic contrivit omnia ossa mea de mane usque ad vesperam finies me 14 sicut pullus hirundinis sic clamabo meditabor ut columba adtenuati sunt oculi mei suspicientes in excelsum Domine vim patior sponde pro me 15 quid dicam aut quid respondebit mihi cum ipse fecerit recogitabo omnes annos meos in amaritudine animae meae 16 Domine sic vivitur et in talibus vita spiritus mei corripies me et vivificabis me 17 ecce in pace amaritudo mea amarissima tu autem eruisti animam meam ut non periret proiecisti post tergum tuum omnia peccata mea 18 quia non infernus confitebitur tibi neque mors laudabit te non expectabunt qui descendunt in lacum veritatem tuam (Sheol h7585) 19 vivens vivens ipse confitebitur tibi sicut et ego hodie pater filiis notam faciet veritatem tuam 20 Domine salvum me fac et psalmos nostros cantabimus cunctis diebus vitae nostrae in domo Domini 21 et iussit Isaias ut tollerent massam de ficis et cataplasmarent super vulnus et sanaretur 22 et dixit Ezechias quod erit signum quia ascendam in domo Domini

39 in tempore illo misit Marodach Baladan filius Baladan rex Babylonis libros et munera ad Ezechiam audierat enim quod aegrotasset et convaluisset 2 laetatus est autem super eis Ezechias et ostendit eis cellam aromatum et argenti et auri et odoramentorum et unguenti optimi et omnes apothecas supellectilis suae et universa quae inventa sunt in thesauris eius non fuit verbum quod non ostenderet eis Ezechias in domo sua et in omni potestate sua 3 introiit autem Isaias propheta ad regem Ezechiam et dixit ei quid dixerunt viri isti et unde venerunt ad te et dixit Ezechias de terra longinqua venerunt ad me de Babylone 4 et dixit quid viderunt in domo tua et dixit Ezechias omnia quae in domo mea sunt viderunt non fuit res quam non ostenderim eis in thesauris meis 5 et dixit Isaias ad Ezechiam audi verbum Domini exercituum 6 ecce dies venient et auferentur omnia quae in domo tua sunt et quae thesaurizaverunt patres tui usque ad diem hanc in Babylonem non relinquetur quicquam dicit Dominus 7 et de filiis tuis qui exibunt de te quos genueris tollent et erunt eunuchi in palatio regis Babylonis 8 et dixit Ezechias ad Isaiam bonum verbum Domini quod locutus est et dixit fiat tantum pax et veritas in diebus meis

40 consolamini consolamini populus meus dicit Deus vester 2 loquimini ad cor Hierusalem et avocate eam quoniam conpleta est malitia eius dimissa est iniquitas illius suscepit de manu Domini duplicia pro omnibus peccatis suis 3 vox clamantis in deserto parate viam Domini rectas facite in solitudine semitas Dei nostri 4 omnis vallis exaltabitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt prava in directa et aspera in vias planas 5 et revelabitur gloria Domini et videbit omnis caro pariter quod os Domini locutum est 6 vox dicentis clama et dixi quid clamabo omnis caro faenum et omnis gloria eius quasi flos agri 7 exsiccatum est faenum et cecidit flos quia spiritus Domini sufflavit in eo vere faenum est populus 8 exsiccatum est faenum cecidit flos verbum autem Dei nostri stabit in aeternum 9 super montem excelsum ascende tu quae evangelizas Sion exalta in fortitudine vocem tuam quae evangelizas Hierusalem exalta noli timere dic civitatibus Iudae ecce Deus vester 10 ecce

Dominus Deus in fortitudine veniet et brachium eius dominabitur ecce merces eius cum eo et opus illius coram eo **11** sicut pastor gregem suum pascet in brachio suo congregabit agnos et in sinu suo levabit fetas ipse portabit **12** quis mensus est pugillo aquas et caelos palmo ponderavit quis adpendit tribus digitis molem terrae et libravit in pondere montes et colles in statera **13** quis adiuvit spiritum Domini aut quis consiliarius eius fuit et ostendit illi **14** cum quo iniit consilium et instruxit eum et docuit eum semitam iustitiae et erudivit eum scientiam et viam prudentiae ostendit illi **15** ecce gentes quasi stilla situlae et quasi momentum staterae reputatae sunt ecce insulae quasi pulvis exiguus **16** et Libanus non sufficiet ad succendendum et animalia eius non sufficient ad holocaustum **17** omnes gentes quasi non sint sic sunt coram eo et quasi nihilum et inane reputatae sunt ei **18** cui ergo similem fecistis Deum aut quam imaginem ponetis ei **19** numquid sculptile conflavit faber aut aurifex auro figuravit illud et lamminis argenteis argentarius **20** forte lignum et inputribile elegit artifex sapiens quaerit quomodo statuat simulacrum quod non moveatur **21** numquid non scietis numquid non audietis numquid non adnuntiatum est ab initio vobis numquid non intellexistis fundamenta terrae **22** qui sedet super gyrum terrae et habitatores eius sunt quasi lucustae qui extendit velut nihilum caelos et expandit eos sicut tabernaculum ad inhabitandum **23** qui dat secretorum scrutatores quasi non sint iudices terrae velut inane fecit **24** et quidem neque plantatos neque satos neque radicato in terra trunco eorum repente flavit in eos et aruerunt et turbo quasi stipulam auferet eos **25** et cui adsimilastis me et adaequastis dicit Sanctus **26** levate in excelsum oculos vestros et videte quis creavit haec qui educit in numero militiam eorum et omnes ex nomine vocat prae multitudine fortitudinis et roboris virtutisque eius neque unum reliquum fuit **27** quare dicis Iacob et loqueris Israhel abscondita est via mea a Domino et a Deo meo iudicium meum transibit **28** numquid nescis aut non audisti Deus sempiternus Dominus qui creavit terminos terrae non deficiet neque laborabit nec est investigatio sapientiae eius **29** qui dat lasso virtutem et his qui non sunt fortitudinem et robur multiplicat **30** deficient pueri et laborabunt et iuvenes in infirmitate cadent **31** qui autem sperant in Domino mutabunt fortitudinem adsument pinnas sicut aquilae current et non laborabunt ambulabunt et non deficient

41 taceant ad me insulae et gentes mutent fortitudinem accedant et tunc loquantur simul ad iudicium propinquemus **2** quis suscitavit ab oriente iustum vocavit eum ut sequeretur se dabit in conspectu eius gentes et reges obtinebit dabit quasi pulverem gladio eius sicut stipulam vento raptam arcui eius **3** persequetur eos transibit in pace semita in pedibus eius non apparebit **4** quis haec operatus est et fecit vocans generationes ab exordio ego Dominus primus et novissimus ego sum **5** viderunt insulae et timuerunt extrema terrae obstipuerunt adpropinquaverunt et accesserunt **6** unusquisque proximo suo auxiliatur et fratri suo dicit confortare **7** confortabit faber aerarius percutiens malleo eum qui cudebat tunc temporis dicens glutino bonum est et confortavit eum in clavis ut non moveatur **8** et tu Israhel serve meus Iacob quem elegi semen Abraham amici mei **9** in quo adprehendi te ab extremis terrae et a longinquis eius vocavi te et dixi tibi servus meus es tu elegi te et non abieci te **10** ne timeas quia tecum sum ego ne declines quia ego Deus tuus confortavi te et auxiliatus sum tui et suscepi te dextera iusti mei **11** ecce confundentur et erubescent omnes qui pugnant adversum te erunt quasi non sint et peribunt viri qui contradicunt tibi **12** quaeres eos et non invenies viros rebelles tuos erunt quasi non sint et veluti consumptio homines bellantes adversum te **13** quia ego Dominus Deus tuus adprehendens manum tuam dicensque tibi ne timeas ego adiuvi te **14** noli timere vermis Iacob qui mortui estis ex Israhel ego auxiliatus sum tui dicit Dominus et redemptor tuus Sanctus Israhel **15** ego posui te quasi plaustrum triturans novum habens rostra serrantia triturabis montes et comminues et colles quasi pulverem pones **16** ventilabis eos et ventus tollet et turbo disperget eos et tu exultabis in Domino in Sancto Israhel laetaberis **17** egeni et pauperes quaerunt aquas et non sunt lingua eorum siti aruit ego Dominus exaudiam eos Deus Israhel non derelinquam eos **18** aperiam in supinis collibus flumina et in medio camporum fontes ponam desertum in stagna aquarum et terram inviam

in rivos aquarum 19 dabo in solitudine cedrum et spinam et myrtum et lignum olivae ponam in deserto abietem ulmum et buxum simul 20 ut videant et sciant et recogitent et intellegant pariter quia manus Domini fecit hoc et Sanctus Israhel creavit illud 21 prope facite iudicium vestrum dicit Dominus adferte si quid forte habetis dixit Rex Iacob 22 accedant et nuntient nobis quaecumque ventura sunt priora quae fuerint nuntiate et ponemus cor nostrum et sciemus novissima eorum et quae ventura sunt indicate nobis 23 adnuntiate quae ventura sunt in futurum et sciemus quia dii estis vos bene quoque aut male si potestis facite et loquamur et videamus simul 24 ecce vos estis ex nihilo et opus vestrum ex eo quod non est abominatio est qui elegit vos 25 suscitavi ab aquilone et venit ab ortu solis vocabit nomen meum et adducet magistratus quasi lutum et velut plastes conculcans humum 26 quis adnuntiavit ab exordio ut sciamus et a principio ut dicamus iustus es non est neque adnuntians neque praedicens neque audiens sermones vestros 27 primus ad Sion dicet ecce adsunt et Hierusalem evangelistam dabo 28 et vidi et non erat neque ex istis quisquam qui iniret consilium et interrogatus responderet verbum 29 ecce omnes iniusti et vana opera eorum ventus et inane simulacra eorum

42 ecce servus meus suscipiam eum electus meus conplacuit sibi in illo anima mea dedi spiritum meum super eum iudicium gentibus proferet 2 non clamabit neque accipiet personam nec audietur foris vox eius 3 calamum quassatum non conteret et linum fumigans non extinguet in veritate educet iudicium 4 non erit tristis neque turbulentus donec ponat in terra iudicium et legem eius insulae expectabunt 5 haec dicit Dominus Deus creans caelos et extendens eos firmans terram et quae germinant ex ea dans flatum populo qui est super eam et spiritum calcantibus eam 6 ego Dominus vocavi te in iustitia et adprehendi manum tuam et servavi et dedi te in foedus populi in lucem gentium 7 ut aperires oculos caecorum et educeres de conclusione vinctum de domo carceris sedentes in tenebris 8 ego Dominus hoc est nomen meum gloriam meam alteri non dabo et laudem meam sculptilibus 9 quae prima fuerant ecce venerunt nova quoque ego adnuntio antequam oriantur audita vobis faciam 10 cantate Domino canticum novum laus eius ab extremis terrae qui descenditis in mare et plenitudo eius insulae et habitatores earum 11 sublevetur desertum et civitates eius in domibus habitabit Cedar laudate habitatores Petrae de vertice montium clamabunt 12 ponent Domino gloriam et laudem eius in insulis nuntiabunt 13 Dominus sicut fortis egredietur sicut vir proeliator suscitabit zelum vociferabitur et clamabit super inimicos suos confortabitur 14 tacui semper silui patiens fui sicut pariens loquar dissipabo et absorbebo simul 15 desertos faciam montes et colles et omne gramen eorum exsiccabo et ponam flumina in insulas et stagna arefaciam 16 et ducam caecos in via quam nesciunt in semitis quas ignoraverunt ambulare eos faciam ponam tenebras coram eis in lucem et prava in recta haec verba feci eis et non dereliqui eos 17 conversi sunt retrorsum confundantur confusione qui confidunt in sculptili qui dicunt conflatili vos dii nostri 18 surdi audite et caeci intuemini ad videndum 19 quis caecus nisi servus meus et surdus nisi ad quem nuntios meos misi quis caecus nisi qui venundatus est quis caecus nisi servus Domini 20 qui vides multa nonne custodies qui apertas habes aures nonne audies 21 et Dominus voluit ut sanctificaret eum et magnificaret legem et extolleret 22 ipse autem populus direptus et vastatus laqueus iuvenum omnes et in domibus carcerum absconditi sunt facti sunt in rapinam nec est qui eruat in direptionem et non est qui dicat redde 23 quis est in vobis qui audiat hoc adtendat et auscultet futura 24 quis dedit in direptionem Iacob et Israhel vastantibus nonne Dominus ipse cui peccavimus et noluerunt in viis eius ambulare et non audierunt legem eius 25 et effudit super eum indignationem furoris sui et forte bellum et conbusit eum in circuitu et non cognovit et succendit eum et non intellexit

43 et nunc haec dicit Dominus creans te Iacob et formans te Israhel noli timere quia redemi te et vocavi nomine tuo meus es tu 2 cum transieris per aquas tecum ero et flumina non operient te cum ambulaveris in igne non conbureris et flamma non ardebit in te 3 quia ego Dominus Deus tuus Sanctus Israhel salvator tuus dedi propitiationem

tuam Aegyptum Aethiopiam et Saba pro te **4** ex quo honorabilis factus es in oculis meis et gloriosus ego dilexi te et dabo homines pro te et populos pro anima tua **5** noli timere quoniam tecum ego sum ab oriente adducam semen tuum et ab occidente congregabo te **6** dicam aquiloni da et austro noli prohibere adfer filios meos de longinquo et filias meas ab extremis terrae **7** et omnem qui invocat nomen meum in gloriam meam creavi eum et formavi eum et feci eum **8** educ foras populum caecum et oculos habentem surdum et aures ei sunt **9** omnes gentes congregatae sunt simul et collectae sunt tribus quis in vobis adnuntiet istud et quae prima sunt audire nos faciat dent testes eorum et iustificentur et audiant et dicant vere **10** vos testes mei dicit Dominus et servus meus quem elegi ut sciatis et credatis mihi et intellegatis quia ego ipse sum ante me non est formatus deus et post me non erit **11** ego sum ego sum Dominus et non est absque me salvator **12** ego adnuntiavi et salvavi auditum feci et non fuit in vobis alienus vos testes mei dicit Dominus et ego Deus **13** et ab initio ego ipse et non est qui de manu mea eruat operabor et quis avertet illud **14** haec dicit Dominus redemptor vester Sanctus Israhel propter vos emisi Babylonem et detraxi vectes universos et Chaldeos in navibus suis gloriantes **15** ego Dominus Sanctus vester creans Israhel Rex vester **16** haec dicit Dominus qui dedit in mari viam et in aquis torrentibus semitam **17** qui eduxit quadrigam et equum agmen et robustum simul obdormierunt nec resurgent contriti sunt quasi linum et extincti sunt **18** ne memineritis priorum et antiqua ne intueamini **19** ecce ego facio nova et nunc orientur utique cognoscetis ea ponam in deserto viam et in invio flumina **20** glorificabit me bestia agri dracones et strutiones quia dedi in deserto aquas flumina in invio ut darem potum populo meo electo meo **21** populum istum formavi mihi laudem meam narrabit **22** non me invocasti Iacob nec laborasti in me Israhel **23** non obtulisti mihi arietem holocausti tui et victimis tuis non glorificasti me non te servire feci in oblatione nec laborem tibi praebui in ture **24** non emisti mihi argento calamum et adipe victimarum tuarum non inebriasti me verumtamen servire me fecisti in peccatis tuis praebuisti mihi laborem in iniquitatibus tuis **25** ego sum ego sum ipse qui deleo iniquitates tuas propter me et peccatorum tuorum non recordabor **26** reduc me in memoriam et iudicemur simul narra si quid habes ut iustificeris **27** pater tuus primus peccavit et interpretes tui praevaricati sunt in me **28** et contaminavi principes sanctos dedi ad internicionem Iacob et Israhel in blasphemiam

44 et nunc audi Iacob serve meus et Israhel quem elegi **2** haec dicit Dominus faciens et formans te ab utero auxiliator tuus noli timere serve meus Iacob et Rectissime quem elegi **3** effundam enim aquas super sitientem et fluenta super aridam effundam spiritum meum super semen tuum et benedictionem meam super stirpem tuam **4** et germinabunt inter herbas quasi salices iuxta praeterfluentes aquas **5** iste dicet Domini ego sum et ille vocabit in nomine Iacob et hic scribet manu sua Domino et in nomine Israhel adsimilabitur **6** haec dicit Dominus rex Israhel et redemptor eius Dominus exercituum ego primus et ego novissimus et absque me non est deus **7** quis similis mei vocet et adnuntiet et ordinem exponat mihi ex quo constitui populum antiquum ventura et quae futura sunt adnuntient eis **8** nolite timere neque conturbemini ex tunc audire te feci et adnuntiavi vos estis testes mei numquid est deus absque me et formator quem ego non noverim **9** plastae idoli omnes nihil sunt et amantissima eorum non proderunt eis ipsi sunt testes eorum quia non vident neque intellegunt ut confundantur **10** quis formavit deum et sculptile conflavit ad nihil utile **11** ecce omnes participes eius confundentur fabri enim sunt ex hominibus convenient omnes stabunt et pavebunt et confundentur simul **12** faber ferrarius lima operatus est in prunis et in malleis formavit illud et operatus est in brachio fortitudinis suae esuriet et deficiet non bibet aquam et lassescet **13** artifex lignarius extendit normam formavit illud in runcina fecit illud in angularibus et in circino tornavit illud et fecit imaginem viri quasi speciosum hominem habitantem in domo **14** succidit cedros tulit ilicem et quercum quae steterat inter ligna saltus plantavit pinum quam pluvia nutrivit **15** et facta est hominibus in focum sumpsit ex eis et calefactus est et succendit et coxit panes de reliquo autem operatus est deum et adoravit fecit sculptile et curvatus est ante illud **16** medium eius

conbusit igni et de medio eius carnes comedit coxit pulmentum et saturatus est et calefactus est et dixit va calefactus sum vidi focum **17** reliquum autem eius deum fecit sculptile sibi curvatur ante illud et adorat illud et obsecrat dicens libera me quia deus meus es tu **18** nescierunt neque intellexerunt lutati enim sunt ne videant oculi eorum et ne intellegant corde suo **19** non recogitant in mente sua neque cognoscunt neque sentiunt ut dicant medietatem eius conbusi igne et coxi super carbones eius panes coxi carnes et comedi et de reliquo eius idolum faciam ante truncum ligni procidam **20** pars eius cinis est cor insipiens adoravit illud et non liberabit animam suam neque dicet forte mendacium est in dextera mea **21** memento horum Iacob et Israhel quoniam servus meus es tu formavi te servus meus es tu Israhel non oblivisceris mei **22** delevi ut nubem iniquitates tuas et quasi nebulam peccata tua revertere ad me quoniam redemi te **23** laudate caeli quoniam fecit Dominus iubilate extrema terrae resonate montes laudationem saltus et omne lignum eius quoniam redemit Dominus Iacob et Israhel gloriabitur **24** haec dicit Dominus redemptor tuus et formator tuus ex utero ego sum Dominus faciens omnia extendens caelos solus stabiliens terram et nullus mecum **25** irrita faciens signa divinorum et ariolos in furorem vertens convertens sapientes retrorsum et scientiam eorum stultam faciens **26** suscitans verbum servi sui et consilium nuntiorum suorum conplens qui dico Hierusalem habitaberis et civitatibus Iuda aedificabimini et deserta eius suscitabo **27** qui dico profundo desolare et flumina tua arefaciam **28** qui dico Cyro pastor meus es et omnem voluntatem meam conplebis qui dico Hierusalem aedificaberis et templo fundaberis

45 haec dicit Dominus christo meo Cyro cuius adprehendi dexteram ut subiciam ante faciem eius gentes et dorsa regum vertam et aperiam coram eo ianuas et portae non cludentur **2** ego ante te ibo et gloriosos terrae humiliabo portas aereas conteram et vectes ferreos confringam **3** et dabo tibi thesauros absconditos et arcana secretorum ut scias quia ego Dominus qui voco nomen tuum Deus Israhel **4** propter servum meum Iacob et Israhel electum meum et vocavi te in nomine tuo adsimilavi te et non cognovisti me **5** ego Dominus et non est amplius extra me non est deus accinxi te et non cognovisti me **6** ut sciant hii qui ab ortu solis et qui ab occidente quoniam absque me non est ego Dominus et non est alter **7** formans lucem et creans tenebras faciens pacem et creans malum ego Dominus faciens omnia haec **8** rorate caeli desuper et nubes pluant iustum aperiatur terra et germinet salvatorem et iustitia oriatur simul ego Dominus creavi eum **9** vae qui contradicit fictori suo testa de samiis terrae numquid dicet lutum figulo suo quid facis et opus tuum absque manibus est **10** vae qui dicit patri quid generas et mulieri quid parturis **11** haec dicit Dominus Sanctus Israhel plastes eius ventura interrogate me super filios meos et super opus manuum mearum mandastis mihi **12** ego feci terram et hominem super eam creavi ego manus meae tetenderunt caelos et omni militiae eorum mandavi **13** ego suscitavi eum ad iustitiam et omnes vias eius dirigam ipse aedificabit civitatem meam et captivitatem meam dimittet non in pretio neque in muneribus dicit Dominus Deus exercituum **14** haec dicit Dominus labor Aegypti et negotiatio Aethiopiae et Sabaim viri sublimes ad te transibunt et tui erunt post te ambulabunt vincti manicis pergent et te adorabunt teque deprecabuntur tantum in te est Deus et non est absque te deus **15** vere tu es Deus absconditus Deus Israhel salvator **16** confusi sunt et erubuerunt omnes simul abierunt in confusione fabricatores errorum **17** Israhel salvatus est in Domino salute aeterna non confundemini et non erubescetis usque in saeculum saeculi **18** quia haec dicit Dominus creans caelos ipse Deus formans terram et faciens eam ipse plastes eius non in vanum creavit eam ut habitetur formavit eam ego Dominus et non est alius **19** non in abscondito locutus sum in loco terrae tenebroso non dixi semini Iacob frustra quaerite me ego Dominus loquens iustitiam adnuntians recta **20** congregamini et venite et accedite simul qui salvati estis ex gentibus nescierunt qui levant lignum sculpturae suae et rogant deum non salvantem **21** adnuntiate et venite et consiliamini simul quis auditum fecit hoc ab initio ex tunc praedixit illud numquid non ego Dominus et non est ultra Deus absque me Deus iustus et salvans non est praeter me **22** convertimini ad me et salvi eritis omnes fines

terrae quia ego Deus et non est alius **23** in memet ipso iuravi egredietur de ore meo iustitiae verbum et non revertetur quia mihi curvabunt omnia genu et iurabit omnis lingua **24** ergo in Domino dicet meae sunt iustitiae et imperium ad eum venient et confundentur omnes qui repugnant ei **25** in Domino iustificabitur et laudabitur omne semen Israhel

46 conflatus est Bel contritus est Nabo facta sunt simulacra eorum bestiis et iumentis onera vestra gravi pondere usque ad lassitudinem **2** contabuerunt et contrita sunt simul non potuerunt salvare portantem et anima eorum in captivitatem ibit **3** audite me domus Iacob et omne residuum domus Israhel qui portamini a meo utero qui gestamini a mea vulva **4** usque ad senectam ego ipse et usque ad canos ego portabo ego feci et ego feram et ego portabo et salvabo **5** cui adsimilastis me et adaequastis et conparastis me et fecistis similem **6** qui confertis aurum de sacculo et argentum statera ponderatis conducentes aurificem ut faciat deum et procidunt et adorant **7** portant illud in umeris gestantes et ponentes in loco suo et stabit ac de loco suo non movebitur sed et cum clamaverint ad eum non audiet de tribulatione non salvabit eos **8** mementote istud et fundamini redite praevaricatores ad cor **9** recordamini prioris saeculi quoniam ego sum Deus et non est ultra Deus nec est similis mei **10** adnuntians ab exordio novissimum et ab initio quae necdum facta sunt dicens consilium meum stabit et omnis voluntas mea fiet **11** vocans ab oriente avem et de terra longinqua virum voluntatis meae et locutus sum et adducam illud creavi et faciam illud **12** audite me duro corde qui longe estis a iustitia **13** prope feci iustitiam meam non elongabitur et salus mea non morabitur dabo in Sion salutem et Israheli gloriam meam

47 descende sede in pulverem virgo filia Babylon sede in terra non est solium filiae Chaldeorum quia ultra non vocaberis mollis et tenera **2** tolle molam et mole farinam denuda turpitudinem tuam discoperi umerum revela crus transi flumina **3** revelabitur ignominia tua et videbitur obprobrium tuum ultionem capiam et non resistet mihi homo **4** redemptor noster Dominus exercituum nomen illius Sanctus Israhel **5** sede tace et intra in tenebras filia Chaldeorum quia non vocaberis ultra domina regnorum **6** iratus sum super populum meum contaminavi hereditatem meam et dedi eos in manu tua non posuisti eis misericordias super senem adgravasti iugum tuum valde **7** et dixisti in sempiternum ero domina non posuisti haec super cor tuum neque recordata es novissimi tui **8** et nunc audi haec delicata et habitans confidenter quae dicis in corde tuo ego sum et non est praeter me amplius non sedebo vidua et ignorabo sterilitatem **9** venient tibi duo haec subito in die una sterilitas et viduitas universa venerunt super te propter multitudinem maleficiorum tuorum et propter duritiam incantatorum tuorum vehementem **10** et fiduciam habuisti in malitia tua et dixisti non est qui videat me sapientia tua et scientia tua haec decepit te et dixisti in corde tuo ego sum et praeter me non est altera **11** veniet super te malum et nescies ortum eius et inruet super te calamitas quam non poteris expiare veniet super te repente miseria quam nescies **12** sta cum incantatoribus tuis et cum multitudine maleficiorum tuorum in quibus laborasti ab adulescentia tua si forte quid prosit tibi aut si possis fieri fortior **13** defecisti in multitudine consiliorum tuorum stent et salvent te augures caeli qui contemplabantur sidera et supputabant menses ut ex eis adnuntiarent ventura tibi **14** ecce facti sunt quasi stipula ignis conbusit eos non liberabunt animam suam de manu flammae non sunt prunae quibus calefiant nec focus ut sedeant ad eum **15** sic facta sunt tibi in quibuscumque laboraveras negotiatores tui ab adulescentia tua unusquisque in via sua erraverunt non est qui salvet te

48 audite hoc domus Iacob qui vocamini nomine Israhel et de aquis Iuda existis qui iuratis in nomine Domini et Dei Israhel recordamini non in veritate neque in iustitia **2** de civitate enim sancta vocati sunt et super Deum Israhel constabiliti sunt Dominus exercituum nomen eius **3** priora ex tunc adnuntiavi et ex ore meo exierunt et audita feci ea repente operatus sum et venerunt **4** scivi enim quia durus es tu et nervus ferreus cervix tua et frons tua aerea **5** praedixi tibi ex tunc antequam venirent indicavi tibi ne forte diceres idola mea fecerunt haec et sculptilia mea et conflatilia mandaverunt ista **6**

quae audisti vide omnia vos autem non adnuntiastis audita feci tibi nova ex nunc et conservata quae nescis **7** nunc creata sunt et non ex tunc et ante diem et non audisti ea ne forte dicas ecce cognovi ea **8** neque audisti neque cognovisti neque ex tunc aperta est auris tua scio enim quia praevaricans praevaricabis et transgressorem ex ventre vocavi te **9** propter nomen meum longe faciam furorem meum et laude mea infrenabo te ne intereas **10** ecce excoxi te sed non quasi argentum elegi te in camino paupertatis **11** propter me propter me faciam ut non blasphemer et gloriam meam alteri non dabo **12** audi me Iacob et Israhel quem ego voco ego ipse ego primus et ego novissimus **13** manus quoque mea fundavit terram et dextera mea mensa est caelos ego vocabo eos et stabunt simul **14** congregamini omnes vos et audite quis de eis adnuntiavit haec Dominus dilexit eum faciet voluntatem suam in Babylone et brachium suum in Chaldeis **15** ego ego locutus sum et vocavi eum adduxi eum et directa est via eius **16** accedite ad me et audite hoc non a principio in abscondito locutus sum ex tempore antequam fieret ibi eram et nunc Dominus Deus misit me et spiritus eius **17** haec dicit Dominus redemptor tuus Sanctus Israhel ego Dominus Deus tuus docens te utilia gubernans te in via qua ambulas **18** utinam adtendisses mandata mea facta fuisset sicut flumen pax tua et iustitia tua sicut gurgites maris **19** et fuisset quasi harena semen tuum et stirps uteri tui ut lapilli eius non interisset et non fuisset adtritum nomen eius a facie mea **20** egredimini de Babylone fugite a Chaldeis in voce exultationis adnuntiate auditum facite hoc efferte illud usque ad extrema terrae dicite redemit Dominus servum suum Iacob **21** non sitierunt in deserto cum educeret eos aquam de petra produxit eis et scidit petram et fluxerunt aquae **22** non est pax dicit Dominus impiis

49 audite insulae et adtendite populi de longe Dominus ab utero vocavit me de ventre matris meae recordatus est nominis mei **2** et posuit os meum quasi gladium acutum in umbra manus suae protexit me et posuit me sicut sagittam electam in faretra sua abscondit me **3** et dixit mihi servus meus es tu Israhel quia in te gloriabor **4** et ego dixi in vacuum laboravi sine causa et vane fortitudinem meam consumpsi ergo iudicium meum cum Domino et opus meum cum Deo meo **5** et nunc dicit Dominus formans me ex utero servum sibi ut reducam Iacob ad eum et Israhel non congregabitur et glorificatus sum in oculis Domini et Deus meus factus est fortitudo mea **6** et dixit parum est ut sis mihi servus ad suscitandas tribus Iacob et feces Israhel convertendas dedi te in lucem gentium ut sis salus mea usque ad extremum terrae **7** haec dicit Dominus redemptor Israhel Sanctus eius ad contemptibilem animam ad abominatam gentem ad servum dominorum reges videbunt et consurgent principes et adorabunt propter Dominum quia fidelis est et Sanctum Israhel qui elegit te **8** haec dicit Dominus in tempore placito exaudivi te et in die salutis auxiliatus sum tui et servavi te et dedi te in foedus populi ut suscitares terram et possideres hereditates dissipatas **9** ut diceres his qui vincti sunt exite et his qui in tenebris revelamini super vias pascentur et in omnibus planis pascua eorum **10** non esurient neque sitient et non percutiet eos aestus et sol quia miserator eorum reget eos et ad fontes aquarum portabit eos **11** et ponam omnes montes meos in viam et semitae meae exaltabuntur **12** ecce isti de longe venient et ecce illi ab aquilone et mari et isti de terra australi **13** laudate caeli et exulta terra iubilate montes laudem quia consolatus est Dominus populum suum et pauperum suorum miserebitur **14** et dixit Sion dereliquit me Dominus et Dominus oblitus est mei **15** numquid oblivisci potest mulier infantem suum ut non misereatur filio uteri sui et si illa oblita fuerit ego tamen non obliviscar tui **16** ecce in manibus meis descripsi te muri tui coram oculis meis semper **17** venerunt structores tui destruentes te et dissipantes a te exibunt **18** leva in circuitu oculos tuos et vide omnes isti congregati sunt venerunt tibi vivo ego dicit Dominus quia omnibus his velut ornamento vestieris et circumdabis tibi eos quasi sponsa **19** quia deserta tua et solitudines tuae et terra ruinae tuae nunc angusta erunt prae habitatoribus et longe fugabuntur qui absorbebant te **20** adhuc dicent in auribus tuis filii sterilitatis tuae angustus mihi est locus fac spatium mihi ut habitem **21** et dices in corde tuo quis genuit mihi istos ego sterilis et non pariens transmigrata et captiva et istos quis enutrivit ego destituta et sola et isti ubi hic erant **22** haec dicit

Dominus Deus ecce levo ad gentes manum meam et ad populos exaltabo signum meum et adferent filios tuos in ulnis et filias tuas super umeros portabunt 23 et erunt reges nutricii tui et reginae nutrices tuae vultu in terra dimisso adorabunt te et pulverem pedum tuorum lingent et scies quia ego Dominus super quo non confundentur qui expectant eum 24 numquid tolletur a forte praeda aut quod captum fuerit a robusto salvum esse poterit 25 quia haec dicit Dominus equidem et captivitas a forte tolletur et quod ablatum fuerit a robusto salvabitur eos vero qui iudicaverunt te ego iudicabo et filios tuos ego salvabo 26 et cibabo hostes tuos carnibus suis et quasi musto sanguine suo inebriabuntur et sciet omnis caro quia ego Dominus salvans te et redemptor tuus Fortis Iacob

50 haec dicit Dominus quis est hic liber repudii matris vestrae quo dimisi eam aut quis est creditor meus cui vendidi vos ecce in iniquitatibus vestris venditi estis et in sceleribus vestris dimisi matrem vestram 2 quia veni et non erat vir vocavi et non erat qui audiret numquid adbreviata et parvula facta est manus mea ut non possim redimere aut non est in me virtus ad liberandum ecce in increpatione mea desertum faciam mare ponam flumina in siccum conputrescent pisces sine aqua et morientur in siti 3 induam caelos tenebris et saccum ponam operimentum eorum 4 Dominus dedit mihi linguam eruditam ut sciam sustentare eum qui lassus est verbo erigit mane mane erigit mihi aurem ut audiam quasi magistrum 5 Dominus Deus aperuit mihi aurem ego autem non contradico retrorsum non abii 6 corpus meum dedi percutientibus et genas meas vellentibus faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus 7 Dominus Deus auxiliator meus ideo non sum confusus ideo posui faciem meam ut petram durissimam et scio quoniam non confundar 8 iuxta est qui iustificat me quis contradicet mihi stemus simul quis est adversarius meus accedat ad me 9 ecce Dominus Deus auxiliator meus quis est qui condemnet me ecce omnes quasi vestimentum conterentur tinea comedet eos 10 quis ex vobis timens Dominum audiens vocem servi sui qui ambulavit in tenebris et non est lumen ei speret in nomine Domini et innitatur super Deum suum 11 ecce omnes vos accendentes ignem accincti flammis ambulate in lumine ignis vestri et in flammis quas succendistis de manu mea factum est hoc vobis in doloribus dormietis

51 audite me qui sequimini quod iustum est et quaeritis Dominum adtendite ad petram unde excisi estis et ad cavernam laci de qua praecisi estis 2 adtendite ad Abraham patrem vestrum et ad Sarram quae peperit vos quia unum vocavi eum et benedixi ei et multiplicavi eum 3 consolabitur ergo Dominus et Sion consolabitur omnes ruinas eius et ponet desertum eius quasi delicias et solitudinem eius quasi hortum Domini gaudium et laetitia invenietur in ea gratiarum actio et vox laudis 4 adtendite ad me populus meus et tribus mea me audite quia lex a me exiet et iudicium meum in lucem populorum requiescet 5 prope est iustus meus egressus est salvator meus et brachia mea populos iudicabunt me insulae expectabunt et brachium meum sustinebunt 6 levate in caelum oculos vestros et videte sub terra deorsum quia caeli sicut fumus liquescent et terra sicut vestimentum adteretur et habitatores eius sicut haec interibunt salus autem mea in sempiternum erit et iustitia mea non deficiet 7 audite me qui scitis iustum populus lex mea in corde eorum nolite timere obprobrium hominum et blasphemias eorum ne metuatis 8 sicut enim vestimentum sic comedet eos vermis et sicut lanam sic devorabit eos tinea salus autem mea in sempiternum erit et iustitia mea in generationes generationum 9 consurge consurge induere fortitudinem brachium Domini consurge sicut in diebus antiquis in generationibus saeculorum numquid non tu percussisti superbum vulnerasti draconem 10 numquid non tu siccasti mare aquam abyssi vehementis qui posuisti profundum maris viam ut transirent liberati 11 et nunc qui redempti sunt a Domino revertentur et venient in Sion laudantes et laetitia sempiterna super capita eorum gaudium et laetitiam tenebunt fugiet dolor et gemitus 12 ego ego ipse consolabor vos quis tu ut timeres ab homine mortali et a filio hominis qui quasi faenum ita arescet 13 et oblitus es Domini factoris tui qui tetendit caelos et fundavit terram et formidasti iugiter tota die a

facie furoris eius qui te tribulabat et paraverat ad perdendum ubi nunc est furor tribulantis 14 cito veniet gradiens ad aperiendum et non interficiet usque ad internicionem nec deficiet panis eius 15 ego autem sum Dominus Deus tuus qui conturbo mare et intumescunt fluctus eius Dominus exercituum nomen meum 16 posui verba mea in ore tuo et in umbra manus meae protexi te ut plantes caelos et fundes terram et dicas ad Sion populus meus es tu 17 elevare elevare consurge Hierusalem quae bibisti de manu Domini calicem irae eius usque ad fundum calicis soporis bibisti et epotasti usque ad feces 18 non est qui sustentet eam ex omnibus filiis quos genuit et non est qui adprehendat manum eius ex omnibus filiis quos enutrivit 19 duo sunt quae occurrerunt tibi quis contristabitur super te vastitas et contritio et fames et gladius quis consolabitur te 20 filii tui proiecti sunt dormierunt in capite omnium viarum sicut bestia inlaqueata pleni indignatione Domini increpatione Dei tui 21 idcirco audi hoc paupercula et ebria non a vino 22 haec dicit Dominator tuus Dominus et Deus tuus qui pugnavit pro populo suo ecce tuli de manu tua calicem soporis fundum calicis indignationis meae non adicies ut bibas illud ultra 23 et ponam illud in manu eorum qui te humiliaverunt et dixerunt animae tuae incurvare ut transeamus et posuisti ut terram corpus tuum et quasi viam transeuntibus

52 consurge consurge induere fortitudine tua Sion induere vestimentis gloriae tuae Hierusalem civitas sancti quia non adiciet ultra ut pertranseat per te incircumcisus et inmundus 2 excutere de pulvere consurge sede Hierusalem solve vincula colli tui captiva filia Sion 3 quia haec dicit Dominus gratis venundati estis et sine argento redimemini 4 quia haec dicit Dominus Deus in Aegyptum descendit populus meus in principio ut colonus esset ibi et Assur absque ulla causa calumniatus est eum 5 et nunc quid mihi est hic dicit Dominus quoniam ablatus est populus meus gratis dominatores eius inique agunt dicit Dominus et iugiter tota die nomen meum blasphematur 6 propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa quia ego ipse qui loquebar ecce adsum 7 quam pulchri super montes pedes adnuntiantis et praedicantis pacem adnuntiantis bonum praedicantis salutem dicentis Sion regnavit Deus tuus 8 vox speculatorum tuorum levaverunt vocem simul laudabunt quia oculum ad oculum videbunt cum converterit Dominus Sion 9 gaudete et laudate simul deserta Hierusalem quia consolatus est Dominus populum suum redemit Hierusalem 10 paravit Dominus brachium sanctum suum in oculis omnium gentium et videbunt omnes fines terrae salutare Dei nostri 11 recedite recedite exite inde pollutum nolite tangere exite de medio eius mundamini qui fertis vasa Domini 12 quoniam non in tumultu exibitis nec in fuga properabitis praecedet enim vos Dominus et congregabit vos Deus Israhel 13 ecce intelleget servus meus exaltabitur et elevabitur et sublimis erit valde 14 sicut obstipuerunt super te multi sic inglorius erit inter viros aspectus eius et forma eius inter filios hominum 15 iste asperget gentes multas super ipsum continebunt reges os suum quia quibus non est narratum de eo viderunt et qui non audierunt contemplati sunt

53 quis credidit auditui nostro et brachium Domini cui revelatum est 2 et ascendet sicut virgultum coram eo et sicut radix de terra sitienti non est species ei neque decor et vidimus eum et non erat aspectus et desideravimus eum 3 despectum et novissimum virorum virum dolorum et scientem infirmitatem et quasi absconditus vultus eius et despectus unde nec reputavimus eum 4 vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portavit et nos putavimus eum quasi leprosum et percussum a Deo et humiliatum 5 ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras adtritus est propter scelera nostra disciplina pacis nostrae super eum et livore eius sanati sumus 6 omnes nos quasi oves erravimus unusquisque in viam suam declinavit et Dominus posuit in eo iniquitatem omnium nostrum 7 oblatus est quia ipse voluit et non aperuit os suum sicut ovis ad occisionem ducetur et quasi agnus coram tondente obmutescet et non aperiet os suum 8 de angustia et de iudicio sublatus est generationem eius quis enarrabit quia abscisus est de terra viventium propter scelus populi mei percussit eum 9 et dabit impios pro sepultura et divitem pro morte sua eo quod iniquitatem non fecerit neque dolus fuerit in ore eius 10 et Dominus voluit conterere eum in infirmitate si posuerit pro peccato animam

suam videbit semen longevum et voluntas Domini in manu eius dirigetur **11** pro eo quod laboravit anima eius videbit et saturabitur in scientia sua iustificabit ipse iustus servus meus multos et iniquitates eorum ipse portabit **12** ideo dispertiam ei plurimos et fortium dividet spolia pro eo quod tradidit in morte animam suam et cum sceleratis reputatus est et ipse peccatum multorum tulit et pro transgressoribus rogavit

54 lauda sterilis quae non paris decanta laudem et hinni quae non pariebas quoniam multi filii desertae magis quam eius quae habebat virum dicit Dominus **2** dilata locum tentorii tui et pelles tabernaculorum tuorum extende ne parcas longos fac funiculos tuos et clavos tuos consolida **3** ad dexteram enim et ad levam penetrabis et semen tuum gentes hereditabit et civitates desertas inhabitabit **4** noli timere quia non confunderis neque erubescas non enim te pudebit quia confusionis adulescentiae tuae oblivisceris et obprobrii viduitatis tuae non recordaberis amplius **5** quia dominabitur tui qui fecit te Dominus exercituum nomen eius et redemptor tuus Sanctus Israhel Deus omnis terrae vocabitur **6** quia ut mulierem derelictam et maerentem spiritu vocavit te Dominus et uxorem ab adulescentia abiectam dixit Deus tuus **7** ad punctum in modico dereliqui te et in miserationibus magnis congregabo te **8** in momento indignationis abscondi faciem meam parumper a te et in misericordia sempiterna misertus sum tui dixit redemptor tuus Dominus **9** sicut in diebus Noe istud mihi est cui iuravi ne inducerem aquas Noe ultra super terram sic iuravi ut non irascar tibi et non increpem te **10** montes enim commovebuntur et colles contremescent misericordia autem mea non recedet et foedus pacis meae non movebitur dixit miserator tuus Dominus **11** paupercula tempestate convulsa absque ulla consolatione ecce ego sternam per ordinem lapides tuos et fundabo te in sapphyris **12** et ponam iaspidem propugnacula tua et portas tuas in lapides sculptos et omnes terminos tuos in lapides desiderabiles **13** universos filios tuos doctos a Domino et multitudinem pacis filiis tuis **14** et in iustitia fundaberis recede procul a calumnia quia non timebis et a pavore quia non adpropinquabit tibi **15** ecce accola veniet qui non erat mecum advena quondam tuus adiungetur tibi **16** ecce ego creavi fabrum sufflantem in igne prunas et proferentem vas in opus suum et ego creavi interfectorem ad disperdendum **17** omne vas quod fictum est contra te non dirigetur et omnem linguam resistentem tibi in iudicio iudicabis haec hereditas servorum Domini et iustitia eorum apud me dicit Dominus

55 o omnes sitientes venite ad aquas et qui non habetis argentum properate emite et comedite venite emite absque argento et absque ulla commutatione vinum et lac **2** quare adpenditis argentum non in panibus et laborem vestrum non in saturitate audite audientes me et comedite bonum et delectabitur in crassitudine anima vestra **3** inclinate aurem vestram et venite ad me audite et vivet anima vestra et feriam vobis pactum sempiternum misericordias David fideles **4** ecce testem populis dedi eum ducem ac praeceptorem gentibus **5** ecce gentem quam nesciebas vocabis et gentes quae non cognoverunt te ad te current propter Dominum Deum tuum et Sanctum Israhel quia glorificavit te **6** quaerite Dominum dum inveniri potest invocate eum dum prope est **7** derelinquat impius viam suam et vir iniquus cogitationes suas et revertatur ad Dominum et miserebitur eius et ad Deum nostrum quoniam multus est ad ignoscendum **8** non enim cogitationes meae cogitationes vestrae neque viae vestrae viae meae dicit Dominus **9** quia sicut exaltantur caeli a terra sic exaltatae sunt viae meae a viis vestris et cogitationes meae a cogitationibus vestris **10** et quomodo descendit imber et nix de caelo et illuc ultra non revertitur sed inebriat terram et infundit eam et germinare eam facit et dat semen serenti et panem comedenti **11** sic erit verbum meum quod egredietur de ore meo non revertetur ad me vacuum sed faciet quaecumque volui et prosperabitur in his ad quae misi illud **12** quia in laetitia egrediemini et in pace deducemini montes et colles cantabunt coram vobis laudem et omnia ligna regionis plaudent manu **13** pro saliunca ascendet abies et pro urtica crescet myrtus et erit Dominus nominatus in signum aeternum quod non auferetur

56 haec dicit Dominus custodite iudicium et facite iustitiam quia iuxta est salus mea ut veniat et

iustitia mea ut reveletur 2 beatus vir qui facit hoc et filius hominis qui adprehendit istud custodiens sabbatum ne polluat illud custodiens manus suas ne faciat omne malum 3 et non dicat filius advenae qui adheret Domino dicens separatione dividet me Dominus a populo suo et non dicat eunuchus ecce ego lignum aridum 4 quia haec dicit Dominus eunuchis qui custodierint sabbata mea et elegerint quae volui et tenuerint foedus meum 5 dabo eis in domo mea et in muris meis locum et nomen melius a filiis et filiabus nomen sempiternum dabo eis quod non peribit 6 et filios advenae qui adherent Domino ut colant eum et diligant nomen eius ut sint ei in servos omnem custodientem sabbatum ne polluat illud et tenentem foedus meum 7 adducam eos in montem sanctum meum et laetificabo eos in domo orationis meae holocausta eorum et victimae eorum placebunt mihi super altari meo quia domus mea domus orationis vocabitur cunctis populis 8 ait Dominus Deus qui congregat dispersos Israhel adhuc congregabo ad eum congregatos eius 9 omnes bestiae agri venite ad devorandum universae bestiae saltus 10 speculatores eius caeci omnes nescierunt universi canes muti non valentes latrare videntes vana dormientes et amantes somnia 11 et canes inpudentissimi nescierunt saturitatem ipsi pastores ignoraverunt intellegentiam omnes in viam suam declinaverunt unusquisque ad avaritiam suam a summo usque ad novissimum 12 venite sumamus vinum et impleamur ebrietate et erit sicut hodie sic et cras et multo amplius

57 iustus perit et nemo est qui recogitet in corde suo et viri misericordiae colliguntur quia non est qui intellegat a facie enim malitiae collectus est iustus 2 veniat pax requiescat in cubili suo qui ambulavit in directione sua 3 vos autem accedite huc filii auguratricis semen adulteri et fornicariae 4 super quem lusistis super quem dilatastis os et eiecistis linguam numquid non vos filii scelesti semen mendax 5 qui consolamini in diis subter omne lignum frondosum immolantes parvulos in torrentibus subter inminentes petras 6 in partibus torrentis pars tua haec est sors tua et ipsis effudisti libamen obtulisti sacrificium numquid super his non indignabor 7 super montem excelsum et sublimem posuisti cubile tuum et illuc ascendisti ut immolares hostias 8 et post ostium et retro postem posuisti memoriale tuum quia iuxta me discoperuisti et suscepisti adulterum dilatasti cubile tuum et pepigisti cum eis dilexisti stratum eorum manu aperta 9 et ornasti te regi unguento et multiplicasti pigmenta tua misisti legatos tuos procul et humiliata es usque ad inferos (Sheol h7585) 10 in multitudine viae tuae laborasti non dixisti quiescam vitam manus tuae invenisti propterea non rogasti 11 pro quo sollicita timuisti quia mentita es et mei non es recordata neque cogitasti in corde tuo quia ego tacens et quasi non videns et mei oblita es 12 ego adnuntiabo iustitiam tuam et opera tua non proderunt tibi 13 cum clamaveris liberent te congregati tui et omnes eos auferet ventus tollet aura qui autem fiduciam habet mei hereditabit terram et possidebit montem sanctum meum 14 et dicam viam facite praebete iter declinate de semita auferte offendicula de via populi mei 15 quia haec dicit Excelsus et Sublimis habitans aeternitatem et sanctum nomen eius in excelso et in sancto habitans et cum contrito et humili spiritu ut vivificet spiritum humilium et vivificet cor contritorum 16 non enim in sempiternum litigabo neque usque ad finem irascar quia spiritus a facie mea egredietur et flatus ego faciam 17 propter iniquitatem avaritiae eius iratus sum et percussi eum abscondi et indignatus sum et abiit vagus in via cordis sui 18 vias eius vidi et dimisi eum et reduxi eum et reddidi consolationes ipsi et lugentibus eius 19 creavi fructum labiorum pacem pacem ei qui longe est et qui prope dixit Dominus et sanavi eum 20 impii autem quasi mare fervens quod quiescere non potest et redundant fluctus eius in conculcationem et lutum 21 non est pax dixit Deus meus impiis

58 clama ne cesses quasi tuba exalta vocem tuam et adnuntia populo meo scelera eorum et domui Iacob peccata eorum 2 me etenim de die in diem quaerunt et scire vias meas volunt quasi gens quae iustitiam fecerit et quae iudicium Dei sui non reliquerit rogant me iudicia iustitiae adpropinquare Deo volunt 3 quare ieiunavimus et non aspexisti humiliavimus animam nostram et nescisti ecce in die ieiunii vestri invenitur voluntas et omnes debitores vestros repetitis 4 ecce ad lites et contentiones ieiunatis et percutitis

pugno impie nolite ieiunare sicut usque ad hanc diem ut audiatur in excelso clamor vester **5** numquid tale est ieiunium quod elegi per diem adfligere hominem animam suam numquid contorquere quasi circulum caput suum et saccum et cinerem sternere numquid istud vocabis ieiunium et diem acceptabilem Domino **6** nonne hoc est magis ieiunium quod elegi dissolve conligationes impietatis solve fasciculos deprimentes dimitte eos qui confracti sunt liberos et omne onus disrumpe **7** frange esurienti panem tuum et egenos vagosque induc in domum tuam cum videris nudum operi eum et carnem tuam ne despexeris **8** tunc erumpet quasi mane lumen tuum et sanitas tua citius orietur et anteibit faciem tuam iustitia tua et gloria Domini colliget te **9** tunc invocabis et Dominus exaudiet clamabis et dicet ecce adsum si abstuleris de medio tui catenam et desieris digitum extendere et loqui quod non prodest **10** cum effuderis esurienti animam tuam et animam adflictam repleveris orietur in tenebris lux tua et tenebrae tuae erunt sicut meridies **11** et requiem tibi dabit Dominus semper et implebit splendoribus animam tuam et ossa tua liberabit et eris quasi hortus inriguus et sicut fons aquarum cuius non deficient aquae **12** et aedificabuntur in te deserta saeculorum fundamenta generationis et generationis suscitabis et vocaberis aedificator sepium avertens semitas in quietem **13** si averteris a sabbato pedem tuum facere voluntatem tuam in die sancto meo et vocaveris sabbatum delicatum et sanctum Domini gloriosum et glorificaveris eum dum non facis vias tuas et non invenitur voluntas tua ut loquaris sermonem **14** tunc delectaberis super Domino et sustollam te super altitudines terrae et cibabo te hereditate Iacob patris tui os enim Domini locutum est

59 ecce non est adbreviata manus Domini ut salvare nequeat neque adgravata est auris eius ut non exaudiat **2** sed iniquitates vestrae diviserunt inter vos et Deum vestrum et peccata vestra absconderunt faciem eius a vobis ne exaudiret **3** manus enim vestrae pollutae sunt sanguine et digiti vestri iniquitate labia vestra locuta sunt mendacium et lingua vestra iniquitatem fatur **4** non est qui invocet iustitiam neque est qui iudicet vere sed confidunt in nihili et loquuntur vanitates conceperunt laborem et pepererunt iniquitatem **5** ova aspidum ruperunt et telas araneae texuerunt qui comederit de ovis eorum morietur et quod confotum est erumpet in regulum **6** telae eorum non erunt in vestimentum neque operientur operibus suis opera eorum opera inutilia et opus iniquitatis in manibus eorum **7** pedes eorum ad malum currunt et festinant ut effundant sanguinem innocentem cogitationes eorum cogitationes inutiles vastitas et contritio in viis eorum **8** viam pacis nescierunt et non est iudicium in gressibus eorum semitae eorum incurvatae sunt eis omnis qui calcat in ea ignorat pacem **9** propter hoc elongatum est iudicium a nobis et non adprehendet nos iustitia expectavimus lucem et ecce tenebrae splendorem et in tenebris ambulavimus **10** palpavimus sicut caeci parietem et quasi absque oculis adtrectavimus inpegimus meridie quasi in tenebris in caligosis quasi mortui **11** rugiemus quasi ursi omnes et quasi columbae meditantes gememus expectavimus iudicium et non est salutem et elongata est a nobis **12** multiplicatae sunt enim iniquitates nostrae coram te et peccata nostra responderunt nobis quia scelera nostra nobiscum et iniquitates nostras cognovimus **13** peccare et mentiri contra Dominum et aversi sumus ne iremus post tergum Dei nostri ut loqueremur calumniam et transgressionem concepimus et locuti sumus de corde verba mendacii **14** et conversum est retrorsum iudicium et iustitia longe stetit quia corruit in platea veritas et aequitas non potuit ingredi **15** et facta est veritas in oblivione et qui recessit a malo praedae patuit et vidit Dominus et malum apparuit in oculis eius quia non est iudicium **16** et vidit quia non est vir et aporiatus est quia non est qui occurrat et salvavit sibi brachium suum et iustitia eius ipsa confirmavit eum **17** indutus est iustitia ut lorica et galea salutis in capite eius indutus est vestimentis ultionis et opertus est quasi pallio zeli **18** sicut ad vindictam quasi ad retributionem indignationis hostibus suis et vicissitudinem inimicis suis insulis vicem reddet **19** et timebunt qui ab occidente nomen Domini et qui ab ortu solis gloriam eius cum venerit quasi fluvius violentus quem spiritus Domini cogit **20** et venerit Sion redemptor et eis qui redeunt ab iniquitate in Iacob dicit Dominus **21** hoc foedus meum

cum eis dicit Dominus spiritus meus qui est in te et verba mea quae posui in ore tuo non recedent de ore tuo et de ore seminis tui et de ore seminis seminis tui dixit Dominus amodo et usque in sempiternum

60 surge inluminare quia venit lumen tuum et gloria Domini super te orta est **2** quia ecce tenebrae operient terram et caligo populos super te autem orietur Dominus et gloria eius in te videbitur **3** et ambulabunt gentes in lumine tuo et reges in splendore ortus tui **4** leva in circuitu oculos tuos et vide omnes isti congregati sunt venerunt tibi filii tui de longe venient et filiae tuae in latere sugent **5** tunc videbis et afflues et mirabitur et dilatabitur cor tuum quando conversa fuerit ad te multitudo maris fortitudo gentium venerit tibi **6** inundatio camelorum operiet te dromedariae Madian et Efa omnes de Saba venient aurum et tus deferentes et laudem Domino adnuntiantes **7** omne pecus Cedar congregabitur tibi arietes Nabaioth ministrabunt tibi offerentur super placabili altari meo et domum maiestatis meae glorificabo **8** qui sunt isti qui ut nubes volant et quasi columbae ad fenestras suas **9** me enim insulae expectant et naves maris in principio ut adducam filios tuos de longe argentum eorum et aurum eorum cum eis nomini Domini Dei tui et Sancto Israhel quia glorificavit te **10** et aedificabunt filii peregrinorum muros tuos et reges eorum ministrabunt tibi in indignatione enim mea percussi te et in reconciliatione mea misertus sum tui **11** et aperientur portae tuae iugiter die et nocte non claudentur ut adferatur ad te fortitudo gentium et reges earum adducantur **12** gens enim et regnum quod non servierit tibi peribit et gentes solitudine vastabuntur **13** gloria Libani ad te veniet abies et buxus et pinus simul ad ornandum locum sanctificationis meae et locum pedum meorum glorificabo **14** et venient ad te curvi filii eorum qui humiliaverunt te et adorabunt vestigia pedum tuorum omnes qui detrahebant tibi et vocabunt te civitatem Domini Sion Sancti Israhel **15** pro eo quod fuisti derelicta et odio habita et non erat qui per te transiret ponam te in superbiam saeculorum gaudium in generationem et generationem **16** et suges lac gentium et mamilla regum lactaberis et scies quia ego Dominus salvans te et redemptor tuus Fortis Iacob **17** pro aere adferam aurum et pro ferro adferam argentum et pro lignis aes et pro lapidibus ferrum et ponam visitationem tuam pacem et praepositos tuos iustitiam **18** non audietur ultra iniquitas in terra tua vastitas et contritio in terminis tuis et occupabit salus muros tuos et portas tuas laudatio **19** non erit tibi amplius sol ad lucendum per diem nec splendor lunae inluminabit te sed erit tibi Dominus in lucem sempiternam et Deus tuus in gloriam tuam **20** non occidet ultra sol tuus et luna tua non minuetur quia Dominus erit in lucem sempiternam et conplebuntur dies luctus tui **21** populus autem tuus omnes iusti in perpetuum hereditabunt terram germen plantationis meae opus manus meae ad glorificandum **22** minimus erit in mille et parvulus in gentem fortissimam ego Dominus in tempore eius subito faciam istud

61 spiritus Domini super me eo quod unxerit Dominus me ad adnuntiandum mansuetis misit me ut mederer contritis corde et praedicarem captivis indulgentiam et clausis apertionem **2** ut praedicarem annum placabilem Domini et diem ultionis Deo nostro ut consolarer omnes lugentes **3** ut ponerem lugentibus Sion et darem eis coronam pro cinere oleum gaudii pro luctu pallium laudis pro spiritu maeroris et vocabuntur in ea fortes iustitiae plantatio Domini ad glorificandum **4** et aedificabunt deserta a saeculo et ruinas antiquas erigent et instaurabunt civitates desertas dissipatas in generationem et generationem **5** et stabunt alieni et pascent pecora vestra et filii peregrinorum agricolae et vinitores vestri erunt **6** vos autem sacerdotes Domini vocabimini ministri Dei nostri dicetur vobis fortitudinem gentium comedetis et in gloria earum superbietis **7** pro confusione vestra duplici et rubore laudabunt partem eorum propter hoc in terra sua duplicia possidebunt laetitia sempiterna erit eis **8** quia ego Dominus diligens iudicium odio habens rapinam in holocausto et dabo opus eorum in veritate et foedus perpetuum feriam eis **9** et scietur in gentibus semen eorum et germen eorum in medio populorum omnes qui viderint eos cognoscent eos quia isti sunt semen cui benedixit Dominus **10** gaudens gaudebo in Domino et exultabit anima mea in Deo meo quia induit me vestimentis salutis et indumento

iustitiae circumdedit me quasi sponsum decoratum corona et quasi sponsam ornatam monilibus suis **11** sicut enim terra profert germen suum et sicut hortus semen suum germinat sic Dominus Deus germinabit iustitiam et laudem coram universis gentibus

62 propter Sion non tacebo et propter Hierusalem non quiescam donec egrediatur ut splendor iustus eius et salvator eius ut lampas accendatur **2** et videbunt gentes iustum tuum et cuncti reges inclitum tuum et vocabitur tibi nomen novum quod os Domini nominabit **3** et eris corona gloriae in manu Domini et diadema regni in manu Dei tui **4** non vocaberis ultra Derelicta et terra tua non vocabitur amplius Desolata sed vocaberis Voluntas mea in ea et terra tua Inhabitata quia conplacuit Domino in te et terra tua inhabitabitur **5** habitabit enim iuvenis cum virgine et habitabunt in te filii tui et gaudebit sponsus super sponsam gaudebit super te Deus tuus **6** super muros tuos Hierusalem constitui custodes tota die et tota nocte perpetuo non tacebunt qui reminiscimini Domini ne taceatis **7** et ne detis silentium ei donec stabiliat et donec ponat Hierusalem laudem in terra **8** iuravit Dominus in dextera sua et in brachio fortitudinis suae si dedero triticum tuum ultra cibum inimicis tuis et si biberint filii alieni vinum tuum in quo laborasti **9** quia qui congregabunt illud comedent et laudabunt Dominum et qui conportant illud bibent in atriis sanctis meis **10** transite transite per portas praeparate viam populo planum facite iter et eligite lapides elevate signum ad populos **11** ecce Dominus auditum fecit in extremis terrae dicite filiae Sion ecce salvator tuus venit ecce merces eius cum eo et opus eius coram illo **12** et vocabunt eos Populus sanctus Redempti a Domino tu autem vocaberis Quaesita civitas et non Derelicta

63 quis est iste qui venit de Edom tinctis vestibus de Bosra iste formonsus in stola sua gradiens in multitudine fortitudinis suae ego qui loquor iustitiam et propugnator sum ad salvandum **2** quare ergo rubrum est indumentum tuum et vestimenta tua sicut calcantium in torculari **3** torcular calcavi solus et de gentibus non est vir mecum calcavi eos in furore meo et conculcavi eos in ira mea et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea et omnia indumenta mea inquinavi **4** dies enim ultionis in corde meo annus redemptionis meae venit **5** circumspexi et non erat auxiliator quaesivi et non fuit qui adiuvaret et salvavit mihi brachium meum et indignatio mea ipsa auxiliata est mihi **6** et conculcavi populos in furore meo et inebriavi eos in indignatione mea et detraxi in terra virtutem eorum **7** miserationum Domini recordabor laudem Domini super omnibus quae reddidit nobis Dominus et super multitudinem bonorum domui Israhel quae largitus est eis secundum indulgentiam suam et secundum multitudinem misericordiarum suarum **8** et dixit verumtamen populus meus est filii non negantes et factus est eis salvator **9** in omni tribulatione eorum non est tribulatus et angelus faciei eius salvavit eos in dilectione sua et in indulgentia sua ipse redemit eos et portavit eos et levavit eos cunctis diebus saeculi **10** ipsi autem ad iracundiam provocaverunt et adflixerunt spiritum Sancti eius et conversus est eis in inimicum et ipse debellavit eos **11** et recordatus est dierum saeculi Mosi populi sui ubi est qui eduxit eos de mari cum pastoribus gregis sui ubi est qui posuit in medio eius spiritum Sancti sui **12** qui eduxit ad dexteram Mosen brachio maiestatis suae qui scidit aquas ante eos ut faceret sibi nomen sempiternum **13** qui duxit eos per abyssos quasi equum in deserto non inpingentem **14** quasi animal in campo descendens spiritus Domini ductor eius fuit sic adduxisti populum tuum ut faceres tibi nomen gloriae **15** adtende de caelo et vide de habitaculo sancto tuo et gloriae tuae ubi est zelus tuus et fortitudo tua multitudo viscerum tuorum et miserationum tuarum super me continuerunt se **16** tu enim pater noster et Abraham nescivit nos et Israhel ignoravit nos tu Domine pater noster redemptor noster a saeculo nomen tuum **17** quare errare nos fecisti Domine de viis tuis indurasti cor nostrum ne timeremus te convertere propter servos tuos tribus hereditatis tuae **18** quasi nihilum possederunt populum sanctum tuum hostes nostri conculcaverunt sanctificationem tuam **19** facti sumus quasi in principio cum non dominareris nostri neque invocaretur nomen tuum super nos

64 utinam disrumperes caelos et descenderes a facie tua montes defluerent **2** sicut exustio ignis tabescerent aquae arderent igni ut notum

fieret nomen tuum inimicis tuis a facie tua gentes turbarentur 3 cum feceris mirabilia non sustinebimus descendisti et a facie tua montes defluxerunt 4 a saeculo non audierunt neque auribus perceperunt oculus non vidit Deus absque te quae praeparasti expectantibus te 5 occurristi laetanti et facienti iustitiam in viis tuis recordabuntur tui ecce tu iratus es et peccavimus in ipsis fuimus semper et salvabimur 6 et facti sumus ut inmundus omnes nos quasi pannus menstruatae universae iustitiae nostrae et cecidimus quasi folium universi et iniquitates nostrae quasi ventus abstulerunt nos 7 non est qui invocet nomen tuum qui consurgat et teneat te abscondisti faciem tuam a nobis et adlisisti nos in manu iniquitatis nostrae 8 et nunc Domine pater noster es tu nos vero lutum et fictor noster et opera manuum tuarum omnes nos 9 ne irascaris Domine satis et ne ultra memineris iniquitatis ecce respice populus tuus omnes nos 10 civitas sancti tui facta est deserta Sion deserta facta est Hierusalem desolata 11 domus sanctificationis nostrae et gloriae nostrae ubi laudaverunt te patres nostri facta est in exustionem ignis et omnia desiderabilia nostra versa sunt in ruinas 12 numquid super his continebis te Domine tacebis et adfliges nos vehementer

65 quaesierunt me qui ante non interrogabant invenerunt qui non quaesierunt me dixi ecce ego ecce ego ad gentem quae non vocabat nomen meum 2 expandi manus meas tota die ad populum incredulum qui graditur in via non bona post cogitationes suas 3 populus qui ad iracundiam provocat me ante faciem meam semper qui immolant in hortis et sacrificant super lateres 4 qui habitant in sepulchris et in delubris idolorum dormiunt qui comedunt carnem suillam et ius profanum in vasis eorum 5 qui dicunt recede a me non adpropinques mihi quia inmundus es isti fumus erunt in furore meo ignis ardens tota die 6 ecce scriptum est coram me non tacebo sed reddam et retribuam in sinu eorum 7 iniquitates vestras et iniquitates patrum vestrorum simul dicit Dominus qui sacrificaverunt super montes et super colles exprobraverunt mihi et remetiar opus eorum primum in sinu eorum 8 haec dicit Dominus quomodo si inveniatur granum in botro et dicatur ne dissipes illud quoniam benedictio est sic faciam propter servos meos ut non disperdam totum 9 et educam de Iacob semen et de Iuda possidentem montes meos et hereditabunt eam electi mei et servi mei habitabunt ibi 10 et erunt campestria in caulas gregum et vallis Achor in cubile armentorum populo meo qui requisierunt me 11 et vos qui dereliquistis Dominum qui obliti estis montem sanctum meum qui ponitis Fortunae mensam et libatis super eam 12 numerabo vos in gladio et omnes in caede corruetis pro eo quod vocavi et non respondistis locutus sum et non audistis et faciebatis malum in oculis meis et quae nolui elegistis 13 propter hoc haec dicit Dominus Deus ecce servi mei comedent et vos esurietis ecce servi mei bibent et vos sitietis 14 ecce servi mei laetabuntur et vos confundemini ecce servi mei laudabunt prae exultatione cordis et vos clamabitis prae dolore cordis et prae contritione spiritus ululabitis 15 et dimittetis nomen vestrum in iuramentum electis meis et interficiet te Dominus Deus et servos suos vocabit nomine alio 16 in quo qui benedictus est super terram benedicetur in Deo amen et qui iurat in terra iurabit in Deo amen quia oblivioni traditae sunt angustiae priores et quia absconditae sunt ab oculis nostris 17 ecce enim ego creo caelos novos et terram novam et non erunt in memoria priora et non ascendent super cor 18 sed gaudebitis et exultabitis usque in sempiternum in his quae ego creo quia ecce ego creo Hierusalem exultationem et populum eius gaudium 19 et exultabo in Hierusalem et gaudebo in populo meo et non audietur in eo ultra vox fletus et vox clamoris 20 non erit ibi amplius infans dierum et senex qui non impleat dies suos quoniam puer centum annorum morietur et peccator centum annorum maledictus erit 21 et aedificabunt domos et habitabunt et plantabunt vineas et comedent fructum earum 22 non aedificabunt et alius habitabit non plantabunt et alius comedet secundum dies enim ligni erunt dies populi mei et opera manuum eorum inveterabunt 23 electis meis non laborabunt frustra neque generabunt in conturbatione quia semen benedictorum Domini est et nepotes eorum cum eis 24 eritque antequam clament ego exaudiam adhuc illis loquentibus ego audiam 25 lupus et agnus pascentur simul et leo et bos comedent paleas et serpenti pulvis

panis eius non nocebunt neque occident in omni monte sancto meo dicit Dominus

66 haec dicit Dominus caelum sedis mea et terra scabillum pedum meorum quae ista domus quam aedificabitis mihi et quis iste locus quietis meae **2** omnia haec manus mea fecit et facta sunt universa ista dicit Dominus ad quem autem respiciam nisi ad pauperculum et contritum spiritu et trementem sermones meos **3** qui immolat bovem quasi qui interficiat virum qui mactat pecus quasi qui excerebret canem qui offert oblationem quasi qui sanguinem suillum offerat qui recordatur turis quasi qui benedicat idolo haec omnia elegerunt in viis suis et in abominationibus suis anima eorum delectata est **4** unde et ego eligam inlusiones eorum et quae timebant adducam eis quia vocavi et non erat qui responderet locutus sum et non audierunt feceruntque malum in oculis meis et quae nolui elegerunt **5** audite verbum Domini qui tremetis ad verbum eius dixerunt fratres vestri odientes vos et abicientes propter nomen meum glorificetur Dominus et videbimus in laetitia vestra ipsi autem confundentur **6** vox populi de civitate vox de templo vox Domini reddentis retributionem inimicis suis **7** antequam parturiret peperit antequam veniret partus eius peperit masculum **8** quis audivit umquam tale et quis vidit huic simile numquid parturiet terra in die una aut parietur gens simul quia parturivit et peperit Sion filios suos **9** numquid ego qui alios parere facio ipse non pariam dicit Dominus si ego qui generationem ceteris tribuo sterilis ero ait Dominus Deus tuus **10** laetamini cum Hierusalem et exultate in ea omnes qui diligitis eam gaudete cum ea gaudio universi qui lugetis super eam **11** ut sugatis et repleamini ab ubere consolationis eius ut mulgeatis et deliciis affluatis ab omnimoda gloria eius **12** quia haec dicit Dominus ecce ego declinabo super eam quasi fluvium pacis et quasi torrentem inundantem gloriam gentium quam sugetis ad ubera portabimini et super genua blandientur vobis **13** quomodo si cui mater blandiatur ita ego consolabor vos et in Hierusalem consolabimini **14** videbitis et gaudebit cor vestrum et ossa vestra quasi herba germinabunt et cognoscetur manus Domini servis eius et indignabitur inimicis suis **15** quia ecce Dominus in igne veniet et quasi turbo quadrigae eius reddere in indignatione furorem suum et increpationem suam in flamma ignis **16** quia in igne Dominus diiudicatur et in gladio suo ad omnem carnem et multiplicabuntur interfecti a Domino **17** qui sanctificabantur et mundos se putabant in hortis post unam intrinsecus qui comedebant carnem suillam et abominationem et murem simul consumentur dicit Dominus **18** ego autem opera eorum et cogitationes eorum venio ut congregem cum omnibus gentibus et linguis et venient et videbunt gloriam meam **19** et ponam in eis signum et mittam ex eis qui salvati fuerint ad gentes in mari in Africa in Lydia tenentes sagittam in Italiam et Graeciam ad insulas longe ad eos qui non audierunt de me et non viderunt gloriam meam et adnuntiabunt gloriam meam gentibus **20** et adducent omnes fratres vestros de cunctis gentibus donum Domino in equis et in quadrigis et in lecticis et in mulis et in carrucis ad montem sanctum meum Hierusalem dicit Dominus quomodo si inferant filii Israhel munus in vase mundo in domum Domini **21** et adsumam ex eis in sacerdotes et in Levitas dicit Dominus **22** quia sicut caeli novi et terra nova quae ego facio stare coram me dicit Dominus sic stabit semen vestrum et nomen vestrum **23** et erit mensis ex mense et sabbatum ex sabbato veniet omnis caro ut adoret coram facie mea dicit Dominus **24** et egredientur et videbunt cadavera virorum qui praevaricati sunt in me vermis eorum non morietur et ignis eorum non extinguetur et erunt usque ad satietatem visionis omni carni

Jeremiæ

1 verba Hieremiae filii Helciae de sacerdotibus qui fuerunt in Anathoth in terra Beniamin **2** quod factum est verbum Domini ad eum in diebus Iosiae filii Amon regis Iuda in tertiodecimo anno regni eius **3** et factum est in diebus Ioachim filii Iosiae regis Iuda usque ad consummationem undecimi anni Sedeciae filii Iosiae regis Iuda usque ad transmigrationem Hierusalem in mense quinto **4** et factum est verbum Domini ad me dicens **5** priusquam te formarem in utero novi te et antequam exires de vulva sanctificavi te prophetam gentibus dedi te **6** et dixi a a a Domine Deus ecce nescio loqui quia puer ego sum **7** et dixit Dominus ad me noli dicere puer sum quoniam ad omnia quae mittam te ibis et universa quaecumque mandavero tibi loqueris **8** ne timeas a facie eorum quia tecum ego sum ut eruam te dicit Dominus **9** et misit Dominus manum suam et tetigit os meum et dixit Dominus ad me ecce dedi verba mea in ore tuo **10** ecce constitui te hodie super gentes et super regna ut evellas et destruas et disperdas et dissipes et aedifices et plantes **11** et factum est verbum Domini ad me dicens quid tu vides Hieremia et dixi virgam vigilantem ego video **12** et dixit Dominus ad me bene vidisti quia vigilabo ego super verbo meo ut faciam illud **13** et factum est verbum Domini secundo ad me dicens quid tu vides et dixi ollam succensam ego video et faciem eius a facie aquilonis **14** et dixit Dominus ad me ab aquilone pandetur malum super omnes habitatores terrae **15** quia ecce ego convocabo omnes cognationes regnorum aquilonis ait Dominus et venient et ponent unusquisque solium suum in introitu portarum Hierusalem et super omnes muros eius in circuitu et super universas urbes Iuda **16** et loquar iudicia mea cum eis super omni malitia eorum qui dereliquerunt me et libaverunt diis alienis et adoraverunt opus manuum suarum **17** tu ergo accinge lumbos tuos et surge et loquere ad eos omnia quae ego praecipio tibi ne formides a facie eorum nec enim timere te faciam vultum eorum **18** ego quippe dedi te hodie in civitatem munitam et in columnam ferream et in murum aereum super omnem terram regibus Iuda principibus eius et sacerdotibus et populo terrae **19** et bellabunt adversum te et non praevalebunt quia tecum ego sum ait Dominus ut liberem te

2 et factum est verbum Domini ad me dicens **2** vade et clama in auribus Hierusalem dicens haec dicit Dominus recordatus sum tui miserans adulescentiam tuam et caritatem disponsationis tuae quando secuta me es in deserto in terra quae non seminatur **3** sanctus Israhel Domino primitiae frugum eius omnes qui devorant eum delinquunt mala venient super eos dicit Dominus **4** audite verbum Domini domus Iacob et omnes cognationes domus Israhel **5** haec dicit Dominus quid invenerunt patres vestri in me iniquitatis quia elongaverunt a me et ambulaverunt post vanitatem et vani facti sunt **6** et non dixerunt ubi est Dominus qui ascendere nos fecit de terra Aegypti qui transduxit nos per desertum per terram inhabitabilem et inviam per terram sitis et imaginem mortis per terram in qua non ambulavit vir neque habitavit homo **7** et induxi vos in terram Carmeli ut comederetis fructum eius et optima illius et ingressi contaminastis terram meam et hereditatem meam posuistis in abominationem **8** sacerdotes non dixerunt ubi est Dominus et tenentes legem nescierunt me et pastores praevaricati sunt in me et prophetae prophetaverunt in Baal et idola secuti sunt **9** propterea adhuc iudicio contendam vobiscum ait Dominus et cum filiis vestris disceptabo **10** transite ad insulas Cetthim et videte et in Cedar mittite et considerate vehementer et videte si factum est huiuscemodi **11** si mutavit gens deos et certe ipsi non sunt dii populus vero meus mutavit Gloriam suam in idolum **12** obstupescite caeli super hoc et portae eius desolamini vehementer dicit Dominus **13** duo enim mala fecit populus meus me dereliquerunt fontem aquae vivae ut foderent sibi cisternas cisternas dissipatas quae continere non valent aquas **14** numquid servus est Israhel aut vernaculus quare ergo est factus in praedam **15** super eum rugierunt leones et dederunt vocem suam posuerunt terram eius in solitudinem civitates eius exustae sunt et non est qui habitet in eis **16** filii quoque Memfeos et Tafnes constupraverunt te usque ad verticem **17** numquid non istud factum est tibi quia dereliquisti Dominum Deum tuum eo tempore quo ducebat te per viam **18** et nunc quid tibi

vis in via Aegypti ut bibas aquam turbidam et quid tibi cum via Assyriorum ut bibas aquam Fluminis **19** arguet te malitia tua et aversio tua increpabit te scito et vide quia malum et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum et non esse timorem mei apud te dicit Dominus Deus exercituum **20** a saeculo confregisti iugum meum rupisti vincula mea et dixisti non serviam in omni enim colle sublimi et sub omni ligno frondoso tu prosternebaris meretrix **21** ego autem plantavi te vineam electam omne semen verum quomodo ergo conversa es in pravum vinea aliena **22** si laveris te nitro et multiplicaveris tibi herbam borith maculata es in iniquitate tua coram me dicit Dominus Deus **23** quomodo dicis non sum polluta post Baalim non ambulavi vide vias tuas in convalle scito quid feceris cursor levis explicans vias tuas **24** onager adsuetus in solitudine in desiderio animae suae adtraxit ventum amoris sui nullus avertet eam omnes qui quaerunt eam non deficient in menstruis eius invenient eam **25** prohibe pedem tuum a nuditate et guttur tuum a siti et dixisti desperavi nequaquam faciam adamavi quippe alienos et post eos ambulabo **26** quomodo confunditur fur quando deprehenditur sic confusi sunt domus Israhel ipsi et reges eorum principes et sacerdotes et prophetae eorum **27** dicentes ligno pater meus es tu et lapidi tu me genuisti verterunt ad me tergum et non faciem et in tempore adflictionis suae dicent surge et libera nos **28** ubi sunt dii tui quos fecisti tibi surgant et liberent te in tempore adflictionis tuae secundum numerum quippe civitatum tuarum erant dii tui Iuda **29** quid vultis mecum iudicio contendere omnes dereliquistis me dicit Dominus **30** frustra percussi filios vestros disciplinam non receperunt devoravit gladius vester prophetas vestros quasi leo vastator **31** generatio vestra videte verbum Domini numquid solitudo factus sum Israheli aut terra serotina quare ergo dixit populus meus recessimus non veniemus ultra ad te **32** numquid obliviscitur virgo ornamenti sui sponsa fasciae pectoralis suae populus vero meus oblitus est mei diebus innumeris **33** quid niteris bonam ostendere viam tuam ad quaerendam dilectionem quae insuper et malitias tuas docuisti vias tuas **34** et in alis tuis inventus est sanguis animarum pauperum et innocentium non in fossis inveni eos sed in omnibus quae supra memoravi **35** et dixisti absque peccato et innocens ego sum et propterea avertatur furor tuus a me ecce ego iudicio contendam tecum eo quod dixeris non peccavi **36** quam vilis es facta nimis iterans vias tuas et ab Aegypto confunderis sicut confusa es ab Assur **37** nam et ab ista egredieris et manus tuae erunt super caput tuum quoniam obtrivit Dominus confidentiam tuam et nihil habebis prosperum

3 vulgo dicitur si dimiserit vir uxorem suam et recedens ab eo duxerit virum alterum numquid revertetur ad eam ultra numquid non polluta et contaminata erit mulier illa tu autem fornicata es cum amatoribus multis tamen revertere ad me dicit Dominus **2** leva oculos tuos in directum et vide ubi non prostrata sis in viis sedebas expectans eos quasi latro in solitudine et polluisti terram in fornicationibus tuis et in malitiis tuis **3** quam ob rem prohibitae sunt stillae pluviarum et serotinus imber non fuit frons mulieris meretricis facta est tibi noluisti erubescere **4** ergo saltim amodo voca me pater meus dux virginitatis meae tu es **5** numquid irasceris in perpetuum aut perseverabis in finem ecce locuta es et fecisti mala et potuisti **6** et dixit Dominus ad me in diebus Iosiae regis numquid vidisti quae fecerit aversatrix Israhel abiit sibimet super omnem montem excelsum et sub omne lignum frondosum et fornicata est ibi **7** et dixi cum fecisset haec omnia ad me convertere et non est reversa et vidit praevaricatrix soror eius Iuda **8** quia pro eo quod moechata esset aversatrix Israhel dimisissem eam et dedissem ei libellum repudii et non timuit praevaricatrix Iuda soror eius sed abiit et fornicata est etiam ipsa **9** et facilitate fornicationis suae contaminavit terram et moechata est cum lapide et cum ligno **10** et in omnibus his non est reversa ad me praevaricatrix soror eius Iuda in toto corde suo sed in mendacio ait Dominus **11** et dixit Dominus ad me iustificavit animam suam aversatrix Israhel conparatione praevaricatricis Iuda **12** vade et clama sermones istos contra aquilonem et dices revertere aversatrix Israhel ait Dominus et non avertam faciem meam a vobis quia sanctus ego sum dicit Dominus et non irascar in perpetuum **13** tamen scito iniquitatem tuam quia in Dominum Deum tuum praevaricata es et dispersisti vias tuas alienis sub omni ligno

frondoso et vocem meam non audisti ait Dominus 14 convertimini filii revertentes dicit Dominus quia ego vir vester et adsumam vos unum de civitate et duos de cognatione et introducam vos in Sion 15 et dabo vobis pastores iuxta cor meum et pascent vos scientia et doctrina 16 cumque multiplicati fueritis et creveritis in terra in diebus illis ait Dominus non dicent ultra arca testamenti Domini neque ascendet super cor neque recordabuntur illius nec visitabitur nec fiet ultra 17 in tempore illo vocabunt Hierusalem solium Domini et congregabuntur ad eam omnes gentes in nomine Domini in Hierusalem et non ambulabunt post pravitatem cordis sui pessimi 18 in diebus illis ibit domus Iuda ad domum Israhel et venient simul de terra aquilonis ad terram quam dedi patribus vestris 19 ego autem dixi quomodo ponam te in filiis et tribuam tibi terram desiderabilem hereditatem praeclaram exercituum gentium et dixi patrem vocabis me et post me ingredi non cessabis 20 sed quomodo si contemnat mulier amatorem suum sic contempsit me domus Israhel dicit Dominus 21 vox in viis audita est ploratus et ululatus filiorum Israhel quoniam iniquam fecerunt viam suam obliti sunt Domini Dei sui 22 convertimini filii revertentes et sanabo aversiones vestras ecce nos venimus ad te tu enim es Dominus Deus noster 23 vere mendaces erant colles multitudo montium vere in Domino Deo nostro salus Israhel 24 confusio comedit laborem patrum nostrorum ab adulescentia nostra greges eorum et armenta eorum filios eorum et filias eorum 25 dormiemus in confusione nostra et operiet nos ignominia nostra quoniam Domino Deo nostro peccavimus nos et patres nostri ab adulescentia nostra usque ad hanc diem et non audivimus vocem Domini Dei nostri

4 si converteris Israhel ait Dominus ad me convertere si abstuleris offendicula tua a facie mea non commoveberis 2 et iurabis vivit Dominus in veritate et in iudicio et in iustitia et benedicent eum gentes ipsumque laudabunt 3 haec enim dicit Dominus viro Iuda et Hierusalem novate vobis novale et nolite serere super spinas 4 circumcidimini Domino et auferte praeputia cordium vestrorum vir Iuda et habitatores Hierusalem ne forte egrediatur ut ignis indignatio mea et succendatur et non sit qui extinguat propter malitiam cogitationum vestrarum 5 adnuntiate in Iuda et in Hierusalem auditum facite loquimini et canite tuba in terra clamate fortiter dicite congregamini et ingrediamur civitates munitas 6 levate signum in Sion confortamini nolite stare quia malum ego adduco ab aquilone et contritionem magnam 7 ascendit leo de cubili suo et praedo gentium se levavit egressus est de loco suo ut ponat terram tuam in desolationem civitates tuae vastabuntur remanentes absque habitatore 8 super hoc accingite vos ciliciis plangite et ululate quia non est aversa ira furoris Domini a nobis 9 et erit in die illa dicit Dominus peribit cor regis et cor principum et obstupescent sacerdotes et prophetae consternabuntur 10 et dixi heu heu heu Domine Deus ergone decepisti populum istum et Hierusalem dicens pax erit vobis et ecce pervenit gladius usque ad animam 11 in tempore illo dicetur populo huic et Hierusalem ventus urens in viis quae sunt in deserto viae filiae populi mei non ad ventilandum et ad purgandum 12 spiritus plenus ex his veniet mihi et nunc ego sed loquar iudicia mea cum eis 13 ecce quasi nubes ascendet et quasi tempestas currus eius velociores aquilis equi illius vae nobis quoniam vastati sumus 14 lava a malitia cor tuum Hierusalem ut salva fias usquequo morabuntur in te cogitationes noxiae 15 vox enim adnuntiantis a Dan et notum facientis idolum de monte Ephraim 16 concitate gentes ecce auditum est in Hierusalem custodes venire de terra longinqua et dare super civitates Iuda vocem suam 17 quasi custodes agrorum facti sunt super eam in gyro quia me ad iracundiam provocavit ait Dominus 18 viae tuae et cogitationes tuae fecerunt haec tibi ista malitia tua quia amara quia tetigit cor tuum 19 ventrem meum ventrem meum doleo sensus cordis mei turbati sunt in me non tacebo quoniam vocem bucinae audivit anima mea clamorem proelii 20 contritio super contritionem vocata est et vastata est omnis terra repente vastata sunt tabernacula mea subito pelles meae 21 usquequo videbo fugientem audiam vocem bucinae 22 quia stultus populus meus me non cognovit filii insipientes sunt et vecordes sapientes sunt ut faciant mala bene autem facere nescierunt 23 aspexi terram et ecce vacua erat et nihili et caelos et non erat lux in eis 24 vidi montes et ecce movebantur et omnes colles

conturbati sunt 25 intuitus sum et non erat homo
et omne volatile caeli recessit 26 aspexi et ecce
Carmelus desertus et omnes urbes eius destructae
sunt a facie Domini et a facie irae furoris eius 27
haec enim dicit Dominus deserta erit omnis terra
sed tamen consummationem non faciam 28 lugebit
terra et maerebunt caeli desuper eo quod locutus sum
cogitavi et non paenituit me nec aversus sum ab eo 29
a voce equitis et mittentis sagittam fugit omnis civitas
ingressi sunt ardua et ascenderunt rupes universae
urbes derelictae sunt et non habitat in eis homo 30 tu
autem vastata quid facies cum vestieris te coccino
cum ornata fueris monili aureo et pinxeris stibio
oculos tuos frustra conponeris contempserunt te
amatores tui animam tuam quaerent 31 vocem enim
quasi parturientis audivi angustias ut puerperae vox
filiae Sion intermorientis expandentisque manus suas
vae mihi quia defecit anima mea propter interfectos

5 circuite vias Hierusalem et aspicite et considerate
et quaerite in plateis eius an inveniatis virum
facientem iudicium et quaerentem fidem et propitius
ero eius 2 quod si etiam vivit Dominus dixerint et hoc
falso iurabunt 3 Domine oculi tui respiciunt fidem
percussisti eos et non doluerunt adtrivisti eos et
rennuerunt accipere disciplinam induraverunt facies
suas super petram noluerunt reverti 4 ego autem
dixi forsitan pauperes sunt et stulti ignorantes viam
Domini iudicium Dei sui 5 ibo igitur ad optimates
et loquar eis ipsi enim cognoverunt viam Domini
iudicium Dei sui et ecce magis hii simul confregerunt
iugum ruperunt vincula 6 idcirco percussit eos leo de
silva lupus ad vesperam vastavit eos pardus vigilans
super civitates eorum omnis qui egressus fuerit ex
eis capietur quia multiplicatae sunt praevaricationes
eorum confortatae sunt aversiones eorum 7 super
quo propitius tibi esse potero filii tui dereliquerunt
me et iurant in his qui non sunt dii saturavi eos et
moechati sunt et in domo meretricis luxuriabantur 8
equi amatores et admissarii facti sunt unusquisque
ad uxorem proximi sui hinniebat 9 numquid super
his non visitabo dicit Dominus et in gente tali
non ulciscetur anima mea 10 ascendite muros eius
et dissipate consummationem autem nolite facere
auferte propagines eius quia non sunt Domini 11
praevaricatione enim praevaricata est in me domus
Israhel et domus Iuda ait Dominus 12 negaverunt
Dominum et dixerunt non est ipse neque veniet super
nos malum gladium et famem non videbimus 13
prophetae fuerunt in ventum et responsum non fuit
in eis haec ergo evenient illis 14 haec dicit Dominus
Deus exercituum quia locuti estis verbum istud ecce
ego do verba mea in ore tuo in ignem et populum
istum ligna et vorabit eos 15 ecce ego adducam super
vos gentem de longinquo domus Israhel ait Dominus
gentem robustam gentem antiquam gentem cuius
ignorabis linguam nec intelleges quid loquatur 16
faretra eius quasi sepulchrum patens universi fortes
17 et comedet segetes tuas et panem tuum devorabit
filios tuos et filias tuas comedet gregem tuum et
armenta tua comedet vineam tuam et ficum tuam
et conteret urbes munitas tuas in quibus tu habes
fiduciam gladio 18 verumtamen et diebus illis ait
Dominus non faciam vos in consummationem 19 quod
si dixeritis quare fecit Dominus Deus noster nobis
haec omnia dices ad eos sicut dereliquistis me et
servistis deo alieno in terra vestra sic servietis alienis
in terra non vestra 20 adnuntiate hoc domui Iacob et
auditum facite in Iuda dicentes 21 audi populus stulte
qui non habes cor qui habentes oculos non videtis
et aures et non auditis 22 me ergo non timebitis
ait Dominus et a facie mea non dolebitis qui posui
harenam terminum mari praeceptum sempiternum
quod non praeteribit et commovebuntur et non
poterunt et intumescent fluctus eius et non transibunt
illud 23 populo autem huic factum est cor incredulum
et exasperans recesserunt et abierunt 24 et non
dixerunt in corde suo metuamus Dominum Deum
nostrum qui dat nobis pluviam temporaneam et
serotinam in tempore suo plenitudinem annuae
messis custodientem nobis 25 iniquitates nostrae
declinaverunt haec et peccata nostra prohibuerunt
bonum a nobis 26 quia inventi sunt in populo meo impii
insidiantes quasi aucupes laqueos ponentes et pedicas
ad capiendos viros 27 sicut decipula plena avibus sic
domus eorum plenae dolo ideo magnificati sunt et
ditati 28 incrassati sunt et inpinguati et praeterierunt
sermones meos pessime causam non iudicaverunt
causam pupilli non direxerunt et iudicium pauperum
non iudicaverunt 29 numquid super his non visitabo

dicit Dominus aut super gentem huiuscemodi non ulciscetur anima mea **30** stupor et mirabilia facta sunt in terra **31** prophetae prophetabant mendacium et sacerdotes adplaudebant manibus suis et populus meus dilexit talia quid igitur fiet in novissimo eius

6 confortamini filii Beniamin in medio Hierusalem et in Thecua clangite bucina et super Bethaccharem levate vexillum quia malum visum est ab aquilone et contritio magna **2** speciosae et delicatae adsimilavi filiam Sion **3** ad eam venient pastores et greges eorum fixerunt in ea tentoria in circuitu pascet unusquisque eos qui sub manu sua sunt **4** sanctificate super eam bellum consurgite et ascendamus in meridie vae nobis quia declinavit dies quia longiores factae sunt umbrae vesperi **5** surgite et ascendamus in nocte et dissipemus domos eius **6** quia haec dicit Dominus exercituum caedite lignum eius et fundite circa Hierusalem aggerem haec est civitas visitationis omnis calumnia in medio eius **7** sicut frigidam facit cisterna aquam suam sic frigidam fecit malitiam suam iniquitas et vastitas audietur in ea coram me semper infirmitas et plaga **8** erudire Hierusalem ne forte recedat anima mea a te ne forte ponam te desertam terram inhabitabilem **9** haec dicit Dominus exercituum usque ad racemum colligent quasi in vinea reliquias Israhel converte manum tuam quasi vindemiator ad cartallum **10** cui loquar et quem contestabor ut audiant ecce incircumcisae aures eorum et audire non possunt ecce verbum Domini factum est eis in obprobrium et non suscipient illud **11** idcirco furore Domini plenus sum laboravi sustinens effunde super parvulum foris et super concilium iuvenum simul vir enim cum muliere capietur senex cum pleno dierum **12** et transibunt domus eorum ad alteros agri et uxores pariter quia extendam manum meam super habitantes terram dicit Dominus **13** a minore quippe usque ad maiorem omnes avaritiae student et a propheta usque ad sacerdotem cuncti faciunt dolum **14** et curabant contritionem filiae populi mei cum ignominia dicentes pax pax et non erat pax **15** confusi sunt quia abominationem fecerunt quin potius confusione non sunt confusi et erubescere nescierunt quam ob rem cadent inter ruentes in tempore visitationis suae corruent dicit Dominus **16** haec dicit Dominus state super vias et videte et interrogate de semitis antiquis quae sit via bona et ambulate in ea et invenietis refrigerium animabus vestris et dixerunt non ambulabimus **17** et constitui super vos speculatores audite vocem tubae et dixerunt non audiemus **18** ideo audite gentes et cognosce congregatio quanta ego faciam eis **19** audi terra ecce ego adducam mala super populum istum fructum cogitationum eius quia verba mea non audierunt et legem meam proiecerunt **20** ut quid mihi tus de Saba adfertis et calamum suave olentem de terra longinqua holocaustomata vestra non sunt accepta et victimae vestrae non placuerunt mihi **21** propterea haec dicit Dominus ecce ego dabo in populum istum ruinas et ruent in eis patres et filii simul vicinus et proximus et peribunt **22** haec dicit Dominus ecce populus venit de terra aquilonis et gens magna consurget a finibus terrae **23** sagittam et scutum arripiet crudelis est et non miserebitur vox eius quasi mare sonabit et super equos ascendent praeparati quasi vir ad proelium adversum te filia Sion **24** audivimus famam eius dissolutae sunt manus nostrae tribulatio adprehendit nos dolores ut parturientem **25** nolite exire ad agros et in via ne ambuletis quoniam gladius inimici pavor in circuitu **26** filia populi mei accingere cilicio et conspergere cinere luctum unigeniti fac tibi planctum amarum quia repente veniet vastator super nos **27** probatorem dedi te in populo meo robustum et scies et probabis viam eorum **28** omnes isti principes declinantum ambulantes fraudulenter aes et ferrum universi corrupti sunt **29** defecit sufflatorium in igne consumptum est plumbum frustra conflavit conflator malitiae enim eorum non sunt consumptae **30** argentum reprobum vocate eos quia Dominus proiecit illos

7 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens **2** sta in porta domus Domini et praedica ibi verbum istud et dic audite verbum Domini omnis Iuda qui ingredimini per portas has ut adoretis Dominum **3** haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel bonas facite vias vestras et studia vestra et habitabo vobiscum in loco isto **4** nolite confidere in verbis mendacii dicentes templum Domini templum Domini templum Domini est **5** quoniam si bene

direxeritis vias vestras et studia vestra si feceritis iudicium inter virum et proximum eius **6** advenae et pupillo et viduae non feceritis calumniam nec sanguinem innocentem effuderitis in loco hoc et post deos alienos non ambulaveritis in malum vobismet ipsis **7** habitabo vobiscum in loco isto in terra quam dedi patribus vestris a saeculo usque in saeculum **8** ecce vos confiditis vobis in sermonibus mendacii qui non proderunt vobis **9** furari occidere adulterare iurare mendaciter libare Baali et ire post deos alienos quos ignoratis **10** et venistis et stetistis coram me in domo hac in qua invocatum est nomen meum et dixistis liberati sumus eo quod fecerimus omnes abominationes istas **11** ergo spelunca latronum facta est domus ista in qua invocatum est nomen meum in oculis vestris ego ego sum ego vidi dicit Dominus **12** ite ad locum meum in Silo ubi habitavit nomen meum a principio et videte quae fecerim ei propter malitiam populi mei Israhel **13** et nunc quia fecistis omnia opera haec dicit Dominus et locutus sum ad vos mane consurgens et loquens et non audistis et vocavi vos et non respondistis **14** faciam domui huic in qua invocatum est nomen meum et in qua vos habetis fiduciam et loco quem dedi vobis et patribus vestris sicut feci Silo **15** et proiciam vos a facie mea sicut proieci omnes fratres vestros universum semen Ephraim **16** tu ergo noli orare pro populo hoc nec adsumas pro eis laudem et orationem et non obsistas mihi quia non exaudiam te **17** nonne vides quid isti faciant in civitatibus Iuda et in plateis Hierusalem **18** filii colligunt ligna et patres succendunt ignem et mulieres conspergunt adipem ut faciant placentas Reginae caeli et libent diis alienis et me ad iracundiam provocent **19** numquid me ad iracundiam provocant dicit Dominus nonne semet ipsos in confusionem vultus sui **20** ideo haec dicit Dominus Deus ecce furor meus et indignatio mea conflatur super locum istum super viros et super iumenta et super lignum regionis et super fruges terrae et succendetur et non extinguetur **21** haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel holocaustomata vestra addite victimis vestris et comedite carnes **22** quia non sum locutus cum patribus vestris et non praecepi eis in die qua eduxi eos de terra Aegypti de verbo holocaustomatum et victimarum **23** sed hoc verbum praecepi eis dicens audite vocem meam et ero vobis Deus et vos eritis mihi populus et ambulate in omni via quam mandavi vobis ut bene sit vobis **24** et non audierunt nec inclinaverunt aurem suam sed abierunt in voluntatibus et pravitate cordis sui mali factique sunt retrorsum et non in ante **25** a die qua egressi sunt patres eorum de terra Aegypti usque ad diem hanc et misi ad vos omnes servos meos prophetas per diem consurgens diluculo et mittens **26** et non audierunt me nec inclinaverunt aurem suam sed induraverunt cervicem et peius operati sunt quam patres eorum **27** et loqueris ad eos omnia verba haec et non audient te et vocabis eos et non respondebunt tibi **28** et dices ad eos haec est gens quae non audivit vocem Domini Dei sui nec recepit disciplinam periit fides et ablata est de ore eorum **29** tonde capillum tuum et proice et sume in directum planctum quia proiecit Dominus et reliquit generationem furoris sui **30** quia fecerunt filii Iuda malum in oculis meis dicit Dominus posuerunt offendicula sua in domo in qua invocatum est nomen meum ut polluerent eam **31** et aedificaverunt excelsa Thofeth qui est in valle filii Ennom ut incenderent filios suos et filias suas igni quae non praecepi nec cogitavi in corde meo **32** ideo ecce dies venient dicit Dominus et non dicetur amplius Thofeth et vallis filii Ennom sed vallis Interfectionis et sepelient in Thofeth eo quod non sit locus **33** et erit morticinum populi huius in cibum volucribus caeli et bestiis terrae et non erit qui abigat **34** et quiescere faciam de urbibus Iuda et de plateis Hierusalem vocem gaudii et vocem laetitiae vocem sponsi et vocem sponsae in desolatione enim erit terra

8 in tempore illo ait Dominus eicient ossa regis Iuda et ossa principum eius et ossa sacerdotum et ossa prophetarum et ossa eorum qui habitaverunt Hierusalem de sepulchris suis **2** et pandent ea ad solem et lunam et omnem militiam caeli quae dilexerunt et quibus servierunt et post quae ambulaverunt et quae quaesierunt et adoraverunt non colligentur et non sepelientur in sterquilinium super faciem terrae erunt **3** et eligent magis mortem quam vitam omnes qui residui fuerint de cognatione hac pessima in universis locis quae derelicta sunt ad quae eieci eos dicit Dominus exercituum **4** et dices ad eos haec

dicit Dominus numquid qui cadet non resurget et qui aversus est non revertetur **5** quare ergo aversus est populus iste in Hierusalem aversione contentiosa adprehenderunt mendacium et noluerunt reverti **6** adtendi et auscultavi nemo quod bonum est loquitur nullus est qui agat paenitentiam super peccato suo dicens quid feci omnes conversi sunt ad cursum suum quasi equus impetu vadens in proelio **7** milvus in caelo cognovit tempus suum turtur et hirundo et ciconia custodierunt tempus adventus sui populus autem meus non cognovit iudicium Domini **8** quomodo dicitis sapientes nos sumus et lex Domini nobiscum est vere mendacium operatus est stilus mendax scribarum **9** confusi sunt sapientes perterriti et capti sunt verbum enim Domini proiecerunt et sapientia nulla est in eis **10** propterea dabo mulieres eorum exteris agros eorum heredibus quia a minimo usque ad maximum omnes avaritiam sequuntur a propheta usque ad sacerdotem cuncti faciunt mendacium **11** et sanabant contritionem filiae populi mei ad ignominiam dicentes pax pax cum non esset pax **12** confusi sunt quia abominationem fecerunt quinimmo confusione non sunt confusi et erubescere nescierunt idcirco cadent inter corruentes in tempore visitationis suae corruent dicit Dominus **13** congregans congregabo eos ait Dominus non est uva in vitibus et non sunt ficus in ficulnea folium defluxit et dedi eis quae praetergressa sunt **14** quare sedemus convenite et ingrediamur civitatem munitam et sileamus ibi quia Dominus noster silere nos fecit et potum dedit nobis aquam fellis peccavimus enim Domino **15** expectavimus pacem et non erat bonum tempus medellae et ecce formido **16** a Dan auditus est fremitus equorum eius a voce hinnituum pugnatorum eius commota est omnis terra et venerunt et devoraverunt terram et plenitudinem eius urbem et habitatores eius **17** quia ecce ego mittam vobis serpentes regulos quibus non est incantatio et mordebunt vos ait Dominus **18** dolor meus super dolorem in me cor meum maerens **19** ecce vox clamoris filiae populi mei de terra longinqua numquid Dominus non est in Sion aut rex eius non est in ea quare ergo me ad iracundiam concitaverunt in sculptilibus suis et in vanitatibus alienis **20** transiit messis finita est aestas et nos salvati non sumus **21** super contritionem filiae populi mei contritus sum et contristatus stupor obtinuit me **22** numquid resina non est in Galaad aut medicus non est ibi quare igitur non est obducta cicatrix filiae populi mei

9 quis dabit capiti meo aquam et oculis meis fontem lacrimarum et plorabo die et nocte interfectos filiae populi mei **2** quis dabit me in solitudine diversorium viatorum et derelinquam populum meum et recedam ab eis quia omnes adulteri sunt coetus praevaricatorum **3** et extenderunt linguam suam quasi arcum mendacii et non veritatis confortati sunt in terra quia de malo ad malum egressi sunt et me non cognoverunt dicit Dominus **4** unusquisque se a proximo suo custodiat et in omni fratre suo non habeat fiduciam quia omnis frater subplantans subplantabit et omnis amicus fraudulenter incedet **5** et vir fratrem suum deridebit et veritatem non loquentur docuerunt enim linguam suam loqui mendacium ut inique agerent laboraverunt **6** habitatio tua in medio doli in dolo rennuerunt scire me dicit Dominus **7** propterea haec dicit Dominus exercituum ecce ego conflabo et probabo eos quid enim aliud faciam a facie filiae populi mei **8** sagitta vulnerans lingua eorum dolum locuta est in ore suo pacem cum amico suo loquitur et occulte ponit ei insidias **9** numquid super his non visitabo dicit Dominus aut in gentem huiuscemodi non ulciscetur anima mea **10** super montes adsumam fletum ac lamentum et super speciosa deserti planctum quoniam incensa sunt eo quod non sit vir pertransiens et non audierunt vocem possidentis a volucre caeli usque ad pecora transmigraverunt et recesserunt **11** et dabo Hierusalem in acervos harenae et cubilia draconum et civitates Iuda dabo in desolationem eo quod non sit habitator **12** quis est vir sapiens qui intellegat hoc et ad quem verbum oris Domini fiat ut adnuntiet istud quare perierit terra exusta sit quasi desertum eo quod non sit qui pertranseat **13** et dixit Dominus quia dereliquerunt legem meam quam dedi eis et non audierunt vocem meam et non ambulaverunt in ea **14** et abierunt post pravitatem cordis sui et post Baalim quos didicerunt a patribus suis **15** idcirco haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego cibabo eos populum istum absinthio et potum dabo eis aquam fellis **16** et dispergam eos in gentibus quas non noverunt ipsi et patres eorum

et mittam post eos gladium donec consumantur **17** haec dicit Dominus exercituum contemplamini et vocate lamentatrices et veniant et ad eas quae sapientes sunt mittite et properent **18** festinent et adsumant super nos lamentum deducant oculi nostri lacrimas et palpebrae nostrae defluant aquis **19** quia vox lamentationis audita est de Sion quomodo vastati sumus et confusi vehementer quia dereliquimus terram quoniam deiecta sunt tabernacula nostra **20** audite ergo mulieres verbum Domini et adsumat auris vestra sermonem oris eius et docete filias vestras lamentum et unaquaeque proximam suam planctum **21** quia ascendit mors per fenestras nostras ingressa est domos nostras disperdere parvulos de foris iuvenes de plateis **22** loquere haec dicit Dominus et cadet morticinum hominis quasi stercus super faciem regionis et quasi faenum post tergum metentis et non est qui colligat **23** haec dicit Dominus non glorietur sapiens in sapientia sua et non glorietur fortis in fortitudine sua et non glorietur dives in divitiis suis **24** sed in hoc glorietur qui gloriatur scire et nosse me quia ego sum Dominus qui facio misericordiam et iudicium et iustitiam in terra haec enim placent mihi ait Dominus **25** ecce dies veniunt dicit Dominus et visitabo super omnem qui circumcisum habet praeputium **26** super Aegyptum et super Iudam et super Edom et super filios Ammon et super Moab et super omnes qui adtonsi sunt in comam habitantes in deserto quia omnes gentes habent praeputium omnis autem domus Israhel incircumcisi sunt corde

10 audite verbum quod locutus est Dominus super vos domus Israhel **2** haec dicit Dominus iuxta vias gentium nolite discere et a signis caeli nolite metuere quae timent gentes **3** quia leges populorum vanae sunt quia lignum de saltu praecidit opus manuum artificis in ascia **4** argento et auro decoravit illud clavis et malleis conpegit ut non dissolvatur **5** in similitudinem palmae fabricata sunt et non loquentur portata tollentur quia incedere non valent nolite ergo timere ea quia nec male possunt facere nec bene **6** non est similis tui Domine magnus tu et magnum nomen tuum in fortitudine **7** quis non timebit te o rex gentium tuum est enim decus inter cunctos sapientes gentium et in universis regnis eorum nullus est similis tui **8** pariter insipientes et fatui probabuntur doctrina vanitatis eorum lignum est **9** argentum involutum de Tharsis adfertur et aurum de Ofaz opus artificis et manus aerarii hyacinthus et purpura indumentum eorum opus artificum universa haec **10** Dominus autem Deus verus est ipse Deus vivens et rex sempiternus ab indignatione eius commovebitur terra et non sustinebunt gentes comminationem eius **11** sic ergo dicetis eis dii qui caelos et terram non fecerunt pereant de terra et de his quae sub caelis sunt **12** qui facit terram in fortitudine sua praeparat orbem in sapientia sua et prudentia sua extendit caelos **13** ad vocem suam dat multitudinem aquarum in caelo et elevat nebulas ab extremitatibus terrae fulgura in pluviam facit et educit ventum de thesauris suis **14** stultus factus est omnis homo ab scientia confusus est omnis artifex in sculptili quoniam falsum est quod conflavit et non est spiritus in eis **15** vana sunt et opus risu dignum in tempore visitationis suae peribunt **16** non est his similis pars Iacob qui enim formavit omnia ipse est et Israhel virga hereditatis eius Dominus exercituum nomen illi **17** congrega de terra confusionem tuam quae habitas in obsidione **18** quia haec dicit Dominus ecce ego longe proiciam habitatores terrae in hac vice et tribulabo eos ita ut inveniantur **19** vae mihi super contritione mea pessima plaga mea ego autem dixi plane haec infirmitas mea est et portabo illam **20** tabernaculum meum vastatum est omnes funiculi mei disrupti sunt filii mei exierunt a me et non subsistunt non est qui extendat ultra tentorium meum et erigat pelles meas **21** quia stulte egerunt pastores et Dominum non quaesierunt propterea non intellexerunt et omnis grex eorum dispersus est **22** vox auditionis ecce venit et commotio magna de terra aquilonis ut ponat civitates Iuda solitudinem et habitaculum draconum **23** scio Domine quia non est hominis via eius nec viri est ut ambulet et dirigat gressus suos **24** corripe me Domine verumtamen in iudicio et non in furore tuo ne forte ad nihilum redigas me **25** effunde indignationem tuam super gentes quae non cognoverunt te et super provincias quae nomen tuum non invocaverunt quia comederunt Iacob et devoraverunt eum et consumpserunt illum et decus eius dissipaverunt

11 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino
dicens **2** audite verba pacti huius et loquimini ad
viros Iuda et habitatores Hierusalem **3** et dices ad
eos haec dicit Dominus Deus Israhel maledictus vir
qui non audierit verba pacti huius **4** quod praecepi
patribus vestris in die qua eduxi eos de terra Aegypti
de fornace ferrea dicens audite vocem meam et
facite omnia quae praecipio vobis et eritis mihi in
populum et ego ero vobis in Deum **5** ut suscitem
iuramentum quod iuravi patribus vestris daturum me
eis terram fluentem lacte et melle sicut est dies haec
et respondi et dixi amen Domine **6** et dixit Dominus
ad me vociferare omnia verba haec in civitatibus
Iuda et foris Hierusalem dicens audite verba pacti
huius et facite illa **7** quia contestans contestatus sum
patres vestros in die qua eduxi eos de terra Aegypti
usque ad diem hanc mane surgens contestatus sum
et dixi audite vocem meam **8** et non audierunt nec
inclinaverunt aurem suam sed abierunt unusquisque
in pravitate cordis sui mali et induxi super eos
omnia verba pacti huius quod praecepi ut facerent et
non fecerunt **9** et dixit Dominus ad me inventa est
coniuratio in viris Iuda et in habitatoribus Hierusalem
10 reversi sunt ad iniquitates patrum suorum priores
qui noluerunt audire verba mea et hii ergo abierunt
post deos alienos ut servirent eis irritum fecerunt
domus Israhel et domus Iuda pactum meum quod
pepigi cum patribus eorum **11** quam ob rem haec
dicit Dominus ecce ego inducam super eos mala de
quibus exire non poterunt et clamabunt ad me et non
exaudiam eos **12** et ibunt civitates Iuda et habitatores
Hierusalem et clamabunt ad deos quibus libant et
non salvabunt eos in tempore adflictionis eorum **13**
secundum numerum enim civitatum tuarum erant dii
tui Iuda et secundum numerum viarum Hierusalem
posuistis aras confusionis aras ad libandum Baali **14** tu
ergo noli orare pro populo hoc et ne adsumas pro eis
laudem et orationem quia non exaudiam in tempore
clamoris eorum ad me in tempore adflictionis eorum
15 quid est quod dilectus meus in domo mea fecit
scelera multa numquid carnes sanctae auferent a te
malitias tuas in quibus gloriata es **16** olivam uberem
pulchram fructiferam speciosam vocavit Dominus
nomen tuum ad vocem loquellae grandis exarsit
ignis in ea et conbusta sunt frutecta eius **17** et
Dominus exercituum qui plantavit te locutus est super
te malum pro malis domus Israhel et domus Iuda
quae fecerunt sibi ad inritandum me libantes Baali
18 tu autem Domine demonstrasti mihi et cognovi
tunc ostendisti mihi studia eorum **19** et ego quasi
agnus mansuetus qui portatur ad victimam et non
cognovi quia super me cogitaverunt consilia mittamus
lignum in panem eius et eradamus eum de terra
viventium et nomen eius non memoretur amplius
20 tu autem Domine Sabaoth qui iudicas iuste et
probas renes et cor videam ultionem tuam ex eis tibi
enim revelavi causam meam **21** propterea haec dicit
Dominus ad viros Anathoth qui quaerunt animam
tuam et dicunt non prophetabis in nomine Domini et
non morieris in manibus nostris **22** propterea haec
dicit Dominus exercituum ecce ego visitabo super
eos iuvenes morientur in gladio filii eorum et filiae
eorum morientur in fame **23** et reliquiae non erunt
ex eis inducam enim malum super viros Anathoth
annum visitationis eorum

12 iustus quidem tu es Domine si disputem
tecum verumtamen iusta loquar ad te quare
via impiorum prosperatur bene est omnibus qui
praevaricantur et inique agunt **2** plantasti eos et
radicem miserunt proficiunt et faciunt fructum prope
es tu ori eorum et longe a renibus eorum **3** et tu
Domine nosti me vidisti me et probasti cor meum
tecum congrega eos quasi gregem ad victimam et
sanctifica eos in die occisionis **4** usquequo lugebit
terra et herba omnis regionis siccabitur propter
malitiam habitantium in ea consumptum est animal
et volucre quoniam dixerunt non videbit novissima
nostra **5** si cum peditibus currens laborasti quomodo
contendere poteris cum equis cum autem in terra
pacis secura fueris quid facies in superbia Iordanis
6 nam et fratres tui et domus patris tui etiam ipsi
pugnaverunt adversum te et clamaverunt post te
plena voce ne credas eis cum locuti fuerint tibi bona
7 reliqui domum meam dimisi hereditatem meam
dedi dilectam animam meam in manu inimicorum
eius **8** facta est mihi hereditas mea quasi leo in silva
dedit contra me vocem ideo odivi eam **9** numquid
avis discolor hereditas mea mihi numquid avis tincta
per totum venite congregamini omnes bestiae terrae

properate ad devorandum **10** pastores multi demoliti sunt vineam meam conculcaverunt partem meam dederunt portionem meam desiderabilem in desertum solitudinis **11** posuerunt eam in dissipationem luxitque super me desolatione desolata est omnis terra quia nullus est qui recogitet corde **12** super omnes vias deserti venerunt vastatores quia gladius Domini devoravit ab extremo terrae usque ad extremum eius non est pax universae carni **13** seminaverunt triticum et spinas messuerunt hereditatem acceperunt et non eis proderit confundemini a fructibus vestris propter iram furoris Domini **14** haec dicit Dominus adversum omnes vicinos meos pessimos qui tangunt hereditatem quam distribui populo meo Israhel ecce ego evellam eos de terra eorum et domum Iuda evellam de medio eorum **15** et cum evellero eos convertar et miserebor eorum et reducam eos virum ad hereditatem suam et virum in terram suam **16** et erit si eruditi didicerint vias populi mei ut iurent in nomine meo vivit Dominus sicut docuerunt populum meum iurare in Baal aedificabuntur in medio populi mei **17** quod si non audierint evellam gentem illam evulsione et perditione ait Dominus

13 haec dicit Dominus ad me vade et posside tibi lumbare lineum et pones illud super lumbos tuos et in aquam non inferes illud **2** et possedi lumbare iuxta verbum Domini et posui circa lumbos meos **3** et factus est sermo Domini ad me secundo dicens **4** tolle lumbare quod possedisti quod est circa lumbos tuos et surgens vade ad Eufraten et absconde illud ibi in foramine petrae **5** et abii et abscondi illud in Eufraten sicut praeceperat mihi Dominus **6** et factum est post dies plurimos dixit Dominus ad me surge vade ad Eufraten et tolle inde lumbare quod praecepi tibi ut absconderes illud ibi **7** et abii ad Eufraten et fodi et tuli lumbare de loco ubi absconderam illud et ecce conputruerat lumbare ita ut nullo usui aptum esset **8** et factum est verbum Domini ad me dicens **9** haec dicit Dominus sic putrescere faciam superbiam Iuda et superbiam Hierusalem multam **10** populum istum pessimum qui nolunt audire verba mea et ambulant in pravitate cordis sui abieruntque post deos alienos ut servirent eis et adorarent eos et erunt sicut lumbare istud quod nullo usui aptum est **11** sicut enim adheret lumbare ad lumbos viri sic adglutinavi mihi omnem domum Israhel et omnem domum Iuda dicit Dominus ut esset mihi in populum et in nomen et in laudem et in gloriam et non audierunt **12** dices ergo ad eos sermonem istum haec dicit Dominus Deus Israhel omnis laguncula implebitur vino et dicent ad te numquid ignoramus quia omnis laguncula implebitur vino **13** et dices ad eos haec dicit Dominus ecce ego implebo omnes habitatores terrae huius et reges qui sedent de stirpe David super thronum eius et sacerdotes et prophetas et omnes habitatores Hierusalem ebrietate **14** et dispergam eos virum a fratre suo et patres et filios pariter ait Dominus non parcam et non concedam neque miserebor ut non disperdam eos **15** audite et auribus percipite nolite elevari quia Dominus locutus est **16** date Domino Deo vestro gloriam antequam contenebrescat et antequam offendant pedes vestri ad montes caligosos expectabitis lucem et ponet eam in umbram mortis et in caliginem **17** quod si hoc non audieritis in abscondito plorabit anima mea a facie superbiae plorans plorabit et deducet oculus meus lacrimam quia captus est grex Domini **18** dic regi et dominatrici humiliamini sedete quoniam descendit de capite vestro corona gloriae vestrae **19** civitates austri clausae sunt et non est qui aperiat translata est omnis Iudaea transmigratione perfecta **20** levate oculos vestros et videte qui venitis ab aquilone ubi est grex qui datus est tibi pecus inclitum tuum **21** quid dices cum visitaverit te tu enim docuisti eos adversum te et erudisti in caput tuum numquid non dolores adprehendent te quasi mulierem parturientem **22** quod si dixeris in corde tuo quare venerunt mihi haec propter multitudinem iniquitatis tuae revelata sunt verecundiora tua pollutae sunt plantae tuae **23** si mutare potest Aethiops pellem suam aut pardus varietates suas et vos poteritis bene facere cum didiceritis malum **24** et disseminabo eos quasi stipulam quae vento raptatur in deserto **25** haec sors tua parsque mensurae tuae a me dicit Dominus quia oblita es mei et confisa es in mendacio **26** unde et ego nudavi femora tua contra faciem tuam et apparuit ignominia tua **27** adulteria tua et hinnitus tuus scelus fornicationis tuae super colles in agro

vidi abominationes tuas vae tibi Hierusalem non mundaberis post me usquequo adhuc

14 quod factum est verbum Domini ad Hieremiam de sermonibus siccitatis **2** luxit Iudaea et portae eius corruerunt et obscuratae sunt in terra et clamor Hierusalem ascendit **3** maiores miserunt minores suos ad aquam venerunt ad hauriendum non invenerunt aquam reportaverunt vasa sua vacua confusi sunt et adflicti et operuerunt capita sua **4** propter terrae vastitatem quia non venit pluvia in terra confusi sunt agricolae operuerunt capita sua **5** nam et cerva in agro peperit et reliquit quia non erat herba **6** et onagri steterunt in rupibus traxerunt ventum quasi dracones defecerunt oculi eorum quia non erat herba **7** si iniquitates nostrae responderunt nobis Domine fac propter nomen tuum quoniam multae sunt aversiones nostrae tibi peccavimus **8** expectatio Israhel salvator eius in tempore tribulationis quare quasi colonus futurus es in terra et quasi viator declinans ad manendum **9** quare futurus es velut vir vagus ut fortis qui non potest salvare tu autem in nobis es Domine et nomen tuum super nos invocatum est ne derelinquas nos **10** haec dicit Dominus populo huic qui dilexit movere pedes suos et non quievit et Domino non placuit nunc recordabitur iniquitatum eorum et visitabit peccata eorum **11** et dixit Dominus ad me noli orare pro populo isto in bonum **12** cum ieiunaverint non exaudiam preces eorum et si obtulerint holocaustomata et victimas non suscipiam ea quoniam gladio et fame et peste ego consumam eos **13** et dixi a a a Domine Deus prophetae dicunt eis non videbitis gladium et famis non erit in vobis sed pacem veram dabit vobis in loco isto **14** et dixit Dominus ad me falso prophetae vaticinantur in nomine meo non misi eos et non praecepi eis neque locutus sum ad eos visionem mendacem et divinationem et fraudulentiam et seductionem cordis sui prophetant vobis **15** ideo haec dicit Dominus de prophetis qui prophetant in nomine meo quos ego non misi dicentes gladius et famis non erit in terra hac in gladio et fame consumentur prophetae illi **16** et populi quibus prophetant erunt proiecti in viis Hierusalem prae fame et gladio et non erit qui sepeliat eos ipsi et uxores eorum filii et filiae eorum et effundam super eos malum suum **17** et dices ad eos verbum istud deducant oculi mei lacrimam per noctem et diem et non taceant quoniam contritione magna contrita est virgo filia populi mei plaga pessima vehementer **18** si egressus fuero ad agros ecce occisi gladio et si introiero in civitatem ecce adtenuati fame propheta quoque et sacerdos abierunt in terram quam ignorabant **19** numquid proiciens abiecisti Iudam aut Sion abominata est anima tua quare ergo percussisti nos ita ut nulla sit sanitas expectavimus pacem et non est bonum et tempus curationis et ecce turbatio **20** cognovimus Domine impietates nostras iniquitatem patrum nostrorum quia peccavimus tibi **21** ne nos des in obprobrium propter nomen tuum neque facias nobis contumeliam solii gloriae tuae recordare ne irritum facias foedus tuum nobiscum **22** numquid sunt in sculptilibus gentium qui pluant aut caeli possunt dare imbres nonne tu es Domine Deus noster quem expectavimus tu enim fecisti omnia haec

15 et dixit Dominus ad me si steterit Moses et Samuhel coram me non est anima mea ad populum istum eice illos a facie mea et egrediantur **2** quod si dixerint ad te quo egrediemur dices ad eos haec dicit Dominus qui ad mortem ad mortem et qui ad gladium ad gladium et qui ad famem ad famem et qui ad captivitatem ad captivitatem **3** et visitabo super eos quattuor species dicit Dominus gladium ad occisionem et canes ad lacerandum et volatilia caeli et bestias terrae ad devorandum et dissipandum **4** et dabo eos in fervorem universis regnis terrae propter Manassem filium Ezechiae regis Iuda super omnibus quae fecit in Hierusalem **5** quis enim miserebitur tui Hierusalem aut quis contristabitur pro te aut quis ibit ad rogandum pro pace tua **6** tu reliquisti me dicit Dominus retrorsum abisti et extendam manum meam super te et interficiam te laboravi rogans **7** et dispergam eos ventilabro in portis terrae interfeci et perdidi populum meum et tamen a viis suis non sunt reversi **8** multiplicatae sunt mihi viduae eius super harenam maris induxi eis super matrem adulescentis vastatorem meridie misi super civitates repente terrorem **9** infirmata est quae peperit septem defecit anima eius occidit ei sol cum adhuc esset dies confusa est et erubuit et residuos

eius in gladium dabo in conspectu inimicorum eorum ait Dominus **10** vae mihi mater mea quare genuisti me virum rixae virum discordiae in universa terra non feneravi nec feneravit mihi quisquam omnes maledicunt mihi **11** dicit Dominus si non reliquiae tuae in bonum si non occurri tibi in tempore adflictionis et in tempore tribulationis adversum inimicum **12** numquid foederabitur ferrum ferro ab aquilone et aes **13** divitias tuas et thesauros tuos in direptionem dabo gratis in omnibus peccatis tuis et in omnibus terminis tuis **14** et adducam inimicos tuos de terra qua nescis quia ignis succensus est in furore meo super vos ardebit **15** tu scis Domine recordare mei et visita me et tuere me ab his qui persequuntur me noli in patientia tua suscipere me scito quoniam sustinui pro te obprobrium **16** inventi sunt sermones tui et comedi eos et factum est mihi verbum tuum in gaudium et in laetitiam cordis mei quoniam invocatum est nomen tuum super me Domine Deus exercituum **17** non sedi in concilio ludentium et gloriatus sum a facie manus tuae solus sedebam quoniam comminatione replesti me **18** quare factus est dolor meus perpetuus et plaga mea desperabilis rennuit curari facta est mihi quasi mendacium aquarum infidelium **19** propter hoc haec dicit Dominus si converteris convertam te et ante faciem meam stabis et si separaveris pretiosum a vili quasi os meum eris convertentur ipsi ad te et tu non converteris ad eos **20** et dabo te populo huic in murum aereum fortem et bellabunt adversum te et non praevalebunt quia ego tecum sum ut salvem te et eruam dicit Dominus **21** et liberabo te de manu pessimorum et redimam te de manu fortium

16 et factum est verbum Domini ad me dicens **2** non accipies uxorem et non erunt tibi filii et filiae in loco isto **3** quia haec dicit Dominus super filios et filias qui generantur in loco isto et super matres eorum quae genuerunt eos et super patres eorum de quorum stirpe sunt nati in terra hac **4** mortibus aegrotationum morientur non plangentur et non sepelientur in sterquilinium super faciem terrae erunt et gladio et fame consumentur et erit cadaver eorum in escam volatilibus caeli et bestiis terrae **5** haec enim dicit Dominus ne ingrediaris domum convivii neque vadas ad plangendum neque consoleris eos quia abstuli pacem meam a populo isto dicit Dominus misericordiam et miserationes **6** et morientur grandes et parvi in terra ista non sepelientur neque plangentur et non se incident neque calvitium fiet pro eis **7** et non frangent inter eos lugenti panem ad consolandum super mortuo et non dabunt eis potum calicis ad consolandum super patre suo et matre **8** et domum convivii non ingredieris ut sedeas cum eis et comedas et bibas **9** quia haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego auferam de loco isto in oculis vestris et in diebus vestris vocem gaudii et vocem laetitiae vocem sponsi et vocem sponsae **10** et cum adnuntiaveris populo huic omnia verba haec et dixerint tibi quare locutus est Dominus super nos omne malum grande istud quae iniquitas nostra et quod peccatum nostrum quod peccavimus Domino Deo nostro **11** dices ad eos quia dereliquerunt patres vestri me ait Dominus et abierunt post deos alienos et servierunt eis et adoraverunt eos et me dereliquerunt et legem meam non custodierunt **12** sed et vos peius operati estis quam patres vestri ecce enim ambulat unusquisque post pravitatem cordis sui mali ut me non audiat **13** et eiciam vos de terra hac in terram quam ignoratis vos et patres vestri et servietis ibi diis alienis die ac nocte qui non dabunt vobis requiem **14** propterea ecce dies veniunt dicit Dominus et non dicetur ultra vivit Dominus qui eduxit filios Israhel de terra Aegypti **15** sed vivit Dominus qui eduxit filios Israhel de terra aquilonis et de universis terris ad quas eieci eos et reducam eos in terram suam quam dedi patribus eorum **16** ecce ego mittam piscatores multos dicit Dominus et piscabuntur eos et post haec mittam eis multos venatores et venabuntur eos de omni monte et de omni colle et de cavernis petrarum **17** quia oculi mei super omnes vias eorum non sunt absconditae a facie mea et non fuit occulta iniquitas eorum ab oculis meis **18** et reddam primum duplices iniquitates et peccata eorum quia contaminaverunt terram meam in morticinis idolorum suorum et abominationibus suis impleverunt hereditatem meam **19** Domine fortitudo mea et robur meum et refugium meum in die tribulationis ad te gentes venient ab extremis terrae et dicent vere mendacium possederunt patres nostri vanitatem quae eis non profuit **20** numquid

faciet sibi homo deos et ipsi non sunt dii **21** idcirco ecce ego ostendam eis per vicem hanc ostendam eis manum meam et virtutem meam et scient quia nomen mihi Dominus

17 peccatum Iuda scriptum est stilo ferreo in ungue adamantino exaratum super latitudinem cordis eorum et in cornibus ararum eorum **2** cum recordati fuerint filii eorum ararum suarum et lucorum lignorumque frondentium in montibus excelsis **3** sacrificantes in agro fortitudinem tuam et omnes thesauros tuos in direptionem dabo excelsa tua propter peccata in universis finibus tuis **4** et relinqueris sola ab hereditate tua quam dedi tibi et servire te faciam inimicis tuis in terra quam ignoras quoniam ignem succendisti in furore meo usque in aeternum ardebit **5** haec dicit Dominus maledictus homo qui confidit in homine et ponit carnem brachium suum et a Domino recedit cor eius **6** erit enim quasi myrice in deserto et non videbit cum venerit bonum sed habitabit in siccitate in deserto in terra salsuginis et inhabitabili **7** benedictus vir qui confidit in Domino et erit Dominus fiducia eius **8** et erit quasi lignum quod transplantatur super aquas quod ad humorem mittit radices suas et non timebit cum venerit aestus et erit folium eius viride et in tempore siccitatis non erit sollicitum nec aliquando desinet facere fructum **9** pravum est cor omnium et inscrutabile quis cognoscet illud **10** ego Dominus scrutans cor et probans renes qui do unicuique iuxta viam et iuxta fructum adinventionum suarum **11** perdix fovit quae non peperit fecit divitias et non in iudicio in dimidio dierum suorum derelinquet eas et in novissimo suo erit insipiens **12** solium gloriae altitudinis a principio locus sanctificationis nostrae **13** expectatio Israhel Domine omnes qui te derelinquunt confundentur recedentes in terra scribentur quoniam dereliquerunt venam aquarum viventium Dominum **14** sana me Domine et sanabor salvum me fac et salvus ero quoniam laus mea tu es **15** ecce ipsi dicunt ad me ubi est verbum Domini veniat **16** et ego non sum turbatus te pastorem sequens et diem hominis non desideravi tu scis quod egressum est de labiis meis rectum in conspectu tuo fuit **17** non sis mihi tu formidini spes mea tu in die adflictionis **18** confundantur qui persequuntur me et non confundar ego paveant illi et non paveam ego induc super eos diem adflictionis et duplici contritione contere eos **19** haec dicit Dominus ad me vade et sta in porta filiorum populi per quam ingrediuntur reges Iuda et egrediuntur et in cunctis portis Hierusalem **20** et dices ad eos audite verbum Domini reges Iuda et omnis Iudaea cunctique habitatores Hierusalem qui ingredimini per portas istas **21** haec dicit Dominus custodite animas vestras et nolite portare pondera in die sabbati nec inferatis per portas Hierusalem **22** et nolite eicere onera de domibus vestris in die sabbati et omne opus non facietis sanctificate diem sabbati sicut praecepi patribus vestris **23** et non audierunt nec inclinaverunt aurem suam sed induraverunt cervicem suam ne audirent me et ne acciperent disciplinam **24** et erit si audieritis me dicit Dominus ut non inferatis onera per portas civitatis huius in die sabbati et si sanctificaveritis diem sabbati ne faciatis in ea omne opus **25** ingredientur per portas civitatis huius reges et principes sedentes super solium David et ascendentes in curribus et equis ipsi et principes eorum vir Iuda et habitatores Hierusalem et habitabitur civitas haec in sempiternum **26** et venient de civitate Iuda et de circuitu Hierusalem et de terra Beniamin et de campestribus et de montuosis et ab austro portantes holocaustum et victimam et sacrificium et tus et inferent oblationem in domum Domini **27** si autem non audieritis me ut sanctificetis diem sabbati et ne portetis onus et ne inferatis per portas Hierusalem in die sabbati succendam ignem in portis eius et devorabit domos Hierusalem et non extinguetur

18 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens **2** surge et descende in domum figuli et ibi audies verba mea **3** et descendi in domum figuli et ecce ipse faciebat opus super rotam **4** et dissipatum est vas quod ipse faciebat e luto manibus suis conversusque fecit illud vas alterum sicut placuerat in oculis eius ut faceret **5** et factum est verbum Domini ad me dicens **6** numquid sicut figulus iste non potero facere vobis domus Israhel ait Dominus ecce sicut lutum in manu figuli sic vos in manu mea domus Israhel **7** repente loquar adversum gentem et adversum regnum ut eradicem et destruam et disperdam illud

8 si paenitentiam egerit gens illa a malo suo quod
locutus sum adversum eam agam et ego paenitentiam
super malo quod cogitavi ut facerem ei 9 et subito
loquar de gente et regno ut aedificem et ut plantem
illud 10 si fecerit malum in oculis meis ut non audiat
vocem meam paenitentiam agam super bono quod
locutus sum ut facerem ei 11 nunc ergo dic viro
Iudae et habitatoribus Hierusalem dicens haec dicit
Dominus ecce ego fingo contra vos malum et cogito
contra vos cogitationem revertatur unusquisque a via
sua mala et dirigite vias vestras et studia vestra 12
qui dixerunt desperavimus post cogitationes enim
nostras ibimus et unusquisque pravitatem cordis sui
mali faciemus 13 ideo haec dicit Dominus interrogate
gentes quis audivit talia horribilia quae fecit nimis
virgo Israhel 14 numquid deficiet de petra agri nix
Libani aut evelli possunt aquae erumpentes frigidae et
defluentes 15 quia oblitus est mei populus meus frustra
libantes et inpingentes in viis suis in semitis saeculi ut
ambularent per eas in itinere non trito 16 ut fieret terra
eorum in desolationem et in sibilum sempiternum
omnis qui praeterit per eam obstupescet et movebit
caput suum 17 sicut ventus urens dispergam eos coram
inimico dorsum et non faciem ostendam eis in die
perditionis eorum 18 et dixerunt venite et cogitemus
contra Hieremiam cogitationes non enim peribit lex a
sacerdote neque consilium a sapiente nec sermo a
propheta venite et percutiamus eum lingua et non
adtendamus ad universos sermones eius 19 adtende
Domine ad me et audi vocem adversariorum meorum
20 numquid redditur pro bono malum quia foderunt
foveam animae meae recordare quod steterim in
conspectu tuo ut loquerer pro eis bonum et averterem
indignationem tuam ab eis 21 propterea da filios
eorum in famem et deduc eos in manus gladii fiant
uxores eorum absque liberis et viduae et viri earum
interficiantur morte iuvenes eorum confodiantur
gladio in proelio 22 audiatur clamor de domibus
eorum adduces enim super eos latronem repente
quia foderunt foveam ut caperent me et laqueos
absconderunt pedibus meis 23 tu autem Domine scis
omne consilium eorum adversum me in mortem ne
propitieris iniquitati eorum et peccatum eorum a
facie tua non deleatur fiant corruentes in conspectu
tuo in tempore furoris tui abutere eis

19 haec dicit Dominus vade et accipe lagunculam
figuli testeam a senioribus populi et a senioribus
sacerdotum 2 et egredere ad vallem filii Ennom
quae est iuxta introitum portae Fictilis et praedicabis
ibi verba quae ego loquar ad te 3 et dices audite
verbum Domini reges Iuda et habitatores Hierusalem
haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce
ego inducam adflictionem super locum istum ita ut
omnis qui audierit illam tinniant aures eius 4 eo quod
dereliquerint me et alienum fecerint locum istum
et libaverint in eo diis alienis quos nescierunt ipsi
et patres eorum et reges Iuda et repleverunt locum
istum sanguine innocentium 5 et aedificaverunt
excelsa Baali ad conburendos filios suos igni in
holocaustum Baali quae non praecepi nec locutus
sum nec ascenderunt in cor meum 6 propterea ecce
dies veniunt dicit Dominus et non vocabitur locus
iste amplius Thofeth et vallis filii Ennom sed vallis
Occisionis 7 et dissipabo consilium Iudae et Hierusalem
in loco isto et subvertam eos gladio in conspectu
inimicorum suorum et in manu quaerentium animas
eorum et dabo cadavera eorum escam volatilibus
caeli et bestiis terrae 8 et ponam civitatem hanc in
stuporem et in sibilum omnis qui praeterierit per
eam obstupescet et sibilabit super universa plaga
eius 9 et cibabo eos carnibus filiorum suorum et
carnibus filiarum suarum et unusquisque carnes
amici sui comedet in obsidione et in angustia in qua
concludent eos inimici eorum et qui quaerunt animas
eorum 10 et conteres lagunculam in oculis virorum
qui ibunt tecum 11 et dices ad eos haec dicit Dominus
exercituum sic conteram populum istum et civitatem
istam sicut conteritur vas figuli quod non potest ultra
instaurari et in Thofeth sepelientur eo quod non sit
alius locus ad sepeliendum 12 sic faciam loco huic ait
Dominus et habitatoribus eius ut ponam civitatem
istam sicut Thofeth 13 et erunt domus Hierusalem
et domus regum Iuda sicut locus Thofeth inmundae
omnes domus in quarum domatibus sacrificaverunt
omni militiae caeli et libaverunt libamina diis alienis
14 venit autem Hieremias de Thofeth quo miserat
eum Dominus ad prophetandum et stetit in atrio
domus Domini et dixit ad omnem populum 15 haec
dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego
inducam super civitatem hanc et super omnes urbes

eius universa mala quae locutus sum adversum eam quoniam induraverunt cervicem suam ut non audirent sermones meos

20 et audivit Phassur filius Emmer sacerdos qui constitutus erat princeps in domo Domini Hieremiam prophetantem sermones istos **2** et percussit Phassur Hieremiam prophetam et misit eum in nervum quod erat in porta Beniamin superiori in domo Domini **3** cumque inluxisset in crastinum eduxit Phassur Hieremiam de nervo et dixit ad eum Hieremias non Phassur vocavit Dominus nomen tuum sed Pavorem undique **4** quia haec dicit Dominus ecce ego dabo te in pavorem te et omnes amicos tuos et corruent gladio inimicorum suorum et oculi tui videbunt et omnem Iudam dabo in manu regis Babylonis et traducet eos in Babylonem et percutiet eos gladio **5** et dabo universam substantiam civitatis huius et omnem laborem eius omneque pretium et cunctos thesauros regum Iuda dabo in manu inimicorum eorum et diripient eos et tollent et ducent in Babylonem **6** tu autem Phassur et omnes habitatores domus tuae ibitis in captivitatem et in Babylonem venies et ibi morieris ibique sepelieris tu et omnes amici tui quibus prophetasti mendacium **7** seduxisti me Domine et seductus sum fortior me fuisti et invaluisti factus sum in derisum tota die omnes subsannant me **8** quia iam olim loquor vociferans iniquitatem et vastitatem clamito et factus est mihi sermo Domini in obprobrium et in derisum tota die **9** et dixi non recordabor eius neque loquar ultra in nomine illius et factus est in corde meo quasi ignis exaestuans claususque in ossibus meis et defeci ferre non sustinens **10** audivi enim contumelias multorum et terrorem in circuitu persequimini et persequamur eum ab omnibus viris qui erant pacifici mei et custodientes latus meum si quo modo decipiatur et praevaleamus adversus eum et consequamur ultionem ex eo **11** Dominus autem mecum est quasi bellator fortis idcirco qui persequuntur me cadent et infirmi erunt confundentur vehementer quia non intellexerunt obprobrium sempiternum quod numquam delebitur **12** et tu Domine exercituum probator iusti qui vides renes et cor videam quaeso ultionem tuam ex eis tibi enim revelavi causam meam **13** cantate Domino laudate Dominum quia liberavit animam pauperis de manu malorum **14** maledicta dies in qua natus sum dies in qua peperit me mater mea non sit benedicta **15** maledictus vir qui adnuntiavit patri meo dicens natus est tibi puer masculus et quasi gaudio laetificavit eum **16** sit homo ille ut sunt civitates quas subvertit Dominus et non paenituit eum audiat clamorem mane et ululatum in tempore meridiano **17** qui non me interfecit a vulva ut fieret mihi mater mea sepulchrum et vulva eius conceptus aeternus **18** quare de vulva egressus sum ut viderem laborem et dolorem et consumerentur in confusione dies mei

21 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino quando misit ad eum rex Sedecias Phassur filium Melchiae et Sophoniam filium Maasiae sacerdotem dicens **2** interroga pro nobis Dominum quia Nabuchodonosor rex Babylonis proeliatur adversum nos si forte faciat Dominus nobiscum secundum omnia mirabilia sua et recedat a nobis **3** et dixit Hieremias ad eos sic dicetis Sedeciae **4** haec dicit Dominus Deus Israhel ecce ego convertam vasa belli quae in manibus vestris sunt et quibus vos pugnatis adversum regem Babylonis et Chaldeos qui obsident vos in circuitu murorum et congregabo ea in medio civitatis huius **5** et debellabo ego vos in manu extenta et brachio forti et in furore et in indignatione et in ira grandi **6** et percutiam habitatores civitatis huius homines et bestiae pestilentia magna morientur **7** et post haec ait Dominus dabo Sedeciam regem Iuda et servos eius et populum eius et qui derelicti sunt in civitate hac a peste et gladio et fame in manu Nabuchodonosor regis Babylonis et in manu inimicorum eorum et in manu quaerentium animam eorum et percutiet eos in ore gladii et non movebitur neque parcet nec miserebitur **8** et ad populum hunc dices haec dicit Dominus ecce ego do coram vobis viam vitae et viam mortis **9** qui habitaverit in urbe hac morietur gladio et fame et peste qui autem egressus fuerit et transfugerit ad Chaldeos qui obsident vos vivet et erit ei anima sua quasi spolium **10** posui enim faciem meam super civitatem hanc in malum et non in bonum ait Dominus in manu regis Babylonis dabitur et exuret eam igni **11** et domui regis

Iuda audite verbum Domini **12** domus David haec dicit Dominus iudicate mane iudicium et eruite vi oppressum de manu calumniantis ne forte egrediatur ut ignis indignatio mea et succendatur et non sit qui extinguat propter malitiam studiorum vestrorum **13** ecce ego ad te habitatricem vallis solidae atque campestris ait Dominus qui dicitis quis percutiet nos et quis ingredietur domos nostras **14** et visitabo super vos iuxta fructum studiorum vestrorum dicit Dominus et succendam ignem in saltu eius et devorabit omnia in circuitu eius

22 haec dicit Dominus descende in domum regis Iuda et loqueris ibi verbum hoc **2** et dices audi verbum Domini rex Iuda qui sedes super solium David tu et servi tui et populus tuus qui ingredimini per portas istas **3** haec dicit Dominus facite iudicium et iustitiam et liberate vi oppressum de manu calumniatoris et advenam et pupillum et viduam nolite contristare neque opprimatis inique et sanguinem innocentem ne effundatis in loco isto **4** si enim facientes feceritis verbum istud ingredientur per portas domus huius reges sedentes de genere David super thronum eius et ascendentes currus et equos ipsi et servi et populus eorum **5** quod si non audieritis verba haec in memet ipso iuravi dicit Dominus quia in solitudinem erit domus haec **6** quia haec dicit Dominus super domum regis Iuda Galaad tu mihi caput Libani si non posuero te solitudinem urbes inhabitabiles **7** et sanctificabo super te interficientem virum et arma eius et succident electam cedrum tuam et praecipitabunt in ignem **8** et pertransibunt gentes multae per civitatem hanc et dicet unusquisque proximo suo quare fecit Dominus sic civitati huic grandi **9** et respondebunt eo quod dereliquerint pactum Domini Dei sui et adoraverint deos alienos et servierint eis **10** nolite flere mortuum neque lugeatis super eum fletu plangite eum qui egreditur quia non revertetur ultra nec videbit terram nativitatis suae **11** quia haec dicit Dominus ad Sellum filium Iosiae regem Iuda qui regnavit pro Iosia patre suo qui egressus est de loco isto non revertetur huc amplius **12** sed in loco ad quem transtuli eum ibi morietur et terram istam non videbit amplius **13** vae qui aedificat domum suam in iniustitia et cenacula sua non in iudicio amicum suum opprimet frustra et mercedem eius non reddet ei **14** qui dicit aedificabo mihi domum latam et cenacula spatiosa qui aperit sibi fenestras et facit laquearia cedrina pingitque sinopide **15** numquid regnabis quoniam confers te cedro pater tuus numquid non comedit et bibit et fecit iudicium et iustitiam tunc cum bene erat ei **16** iudicavit causam pauperis et egeni in bonum suum numquid non ideo quia cognovit me dicit Dominus **17** tui vero oculi et cor ad avaritiam et ad sanguinem innocentem fundendum et ad calumniam et ad cursum mali operis **18** propterea haec dicit Dominus ad Ioachim filium Iosiae regem Iuda non plangent eum vae frater et vae fratres non concrepabunt ei vae domine et vae inclite **19** sepultura asini sepelietur putrefactus et proiectus extra portas Hierusalem **20** ascende Libanum et clama et in Basan da vocem tuam et clama ad transeuntes quia contriti sunt omnes amatores tui **21** locutus sum ad te in abundantia tua dixisti non audiam haec est via tua ab adulescentia tua quia non audisti vocem meam **22** omnes pastores tuos pascet ventus et amatores tui in captivitatem ibunt et tunc confunderis et erubesces ab omni malitia tua **23** quae sedes in Libano et nidificas in cedris quomodo congemuisti cum venissent tibi dolores quasi dolores parturientis **24** vivo ego dicit Dominus quia si fuerit Iechonias filius Ioachim regis Iuda anulus in manu dextera mea inde avellam eum **25** et dabo te in manu quaerentium animam tuam et in manu quorum tu formidas faciem et in manu Nabuchodonosor regis Babylonis et in manu Chaldeorum **26** et mittam te et matrem tuam quae genuit te in terram alienam in qua nati non estis ibique moriemini **27** et in terram ad quam ipsi levant animam suam ut revertantur illuc non revertentur **28** numquid vas fictile atque contritum vir iste Iechonias numquid vas absque omni voluptate quare abiecti sunt ipse et semen eius et proiecti in terram quam ignoraverunt **29** terra terra terra audi sermonem Domini **30** haec dicit Dominus scribe virum istum sterilem virum qui in diebus suis non prosperabitur nec enim erit de semine eius vir qui sedeat super solium David et potestatem habeat ultra in Iuda

23 vae pastoribus qui disperdunt et dilacerant gregem pascuae meae dicit Dominus **2** ideo haec dicit Dominus Deus Israhel ad pastores qui pascunt populum meum vos dispersistis gregem meum eiecistis eos et non visitastis eos ecce ego visitabo super vos malitiam studiorum vestrorum ait Dominus **3** et ego congregabo reliquias gregis mei de omnibus terris ad quas eiecero eos illuc et convertam eos ad rura sua et crescent et multiplicabuntur **4** et suscitabo super eos pastores et pascent eos non formidabunt ultra et non pavebunt et nullus quaeretur ex numero dicit Dominus **5** ecce dies veniunt ait Dominus et suscitabo David germen iustum et regnabit rex et sapiens erit et faciet iudicium et iustitiam in terra **6** in diebus illius salvabitur Iuda et Israhel habitabit confidenter et hoc est nomen quod vocabunt eum Dominus iustus noster **7** propter hoc ecce dies veniunt dicit Dominus et non dicent ultra vivit Dominus qui eduxit filios Israhel de terra Aegypti **8** sed vivit Dominus qui eduxit et adduxit semen domus Israhel de terra aquilonis et de cunctis terris ad quas eieceram eos illuc et habitabunt in terra sua **9** ad prophetas contritum est cor meum in medio mei contremuerunt omnia ossa mea factus sum quasi vir ebrius et quasi homo madidus a vino a facie Domini et a facie verborum sanctorum eius **10** quia adulteris repleta est terra quia a facie maledictionis luxit terra arefacta sunt arva deserti factus est cursus eorum malus et fortitudo eorum dissimilis **11** propheta namque et sacerdos polluti sunt et in domo mea inveni malum eorum ait Dominus **12** idcirco via eorum erit quasi lubricum in tenebris inpellentur enim et corruent in ea adferam enim super eos mala annum visitationis eorum ait Dominus **13** et in prophetis Samariae vidi fatuitatem prophetabant in Baal et decipiebant populum meum Israhel **14** et in prophetis Hierusalem vidi similitudinem adulterium et iter mendacii et confortaverunt manus pessimorum ut non converteretur unusquisque a malitia sua facti sunt mihi omnes Sodoma et habitatores eius quasi Gomorra **15** propterea haec dicit Dominus exercituum ad prophetas ecce ego cibabo eos absinthio et potabo eos felle a prophetis enim Hierusalem est egressa pollutio super omnem terram **16** haec dicit Dominus exercituum nolite audire verba prophetarum qui prophetant vobis et decipiunt vos visionem cordis sui loquuntur non de ore Domini **17** dicunt his qui blasphemant me locutus est Dominus pax erit vobis et omni qui ambulat in pravitate cordis sui dixerunt non veniet super vos malum **18** quis enim adfuit in consilio Domini et vidit et audivit sermonem eius quis consideravit verbum illius et audivit **19** ecce turbo dominicae indignationis egredietur et tempestas erumpens super caput impiorum veniet **20** non revertetur furor Domini usque dum faciat et usque dum conpleat cogitationem cordis sui in novissimis diebus intellegetis consilium eius **21** non mittebam prophetas et ipsi currebant non loquebar ad eos et ipsi prophetabant **22** si stetissent in consilio meo et nota fecissent verba mea populo meo avertissem utique eos a via sua mala et a pessimis cogitationibus suis **23** putasne Deus e vicino ego sum dicit Dominus et non Deus de longe **24** si occultabitur vir in absconditis et ego non videbo eum dicit Dominus numquid non caelum et terram ego impleo ait Dominus **25** audivi quae dixerunt prophetae prophetantes in nomine meo mendacium atque dicentes somniavi somniavi **26** usquequo istud in corde est prophetarum vaticinantium mendacium et prophetantium seductiones cordis sui **27** qui volunt facere ut obliviscatur populus meus nominis mei propter somnia eorum quae narrant unusquisque ad proximum suum sicut obliti sunt patres eorum nominis mei propter Baal **28** propheta qui habet somnium narret somnium et qui habet sermonem meum loquatur sermonem meum vere quid paleis ad triticum dicit Dominus **29** numquid non verba mea sunt quasi ignis ait Dominus et quasi malleus conterens petram **30** propterea ecce ego ad prophetas ait Dominus qui furantur verba mea unusquisque a proximo suo **31** ecce ego ad prophetas ait Dominus qui adsumunt linguas suas et aiunt dicit Dominus **32** ecce ego ad prophetas somniantes mendacium ait Dominus qui narraverunt ea et seduxerunt populum meum in mendacio suo et in miraculis suis cum ego non misissem eos nec mandassem eis qui nihil profuerunt populo huic dicit Dominus **33** si igitur interrogaverit te populus iste vel propheta aut sacerdos dicens quod est onus Domini dices ad eos ut quid vobis onus proiciam quippe vos dicit Dominus **34** et prophetes et

sacerdos et populus qui dicit onus Domini visitabo super virum illum et super domum eius 35 haec dicetis unusquisque ad proximum et ad fratrem suum quid respondit Dominus et quid locutus est Dominus 36 et onus Domini ultra non memorabitur quia onus erit unicuique sermo suus et pervertitis verba Dei viventis Domini exercituum Dei nostri 37 haec dices ad prophetam quid respondit tibi Dominus et quid locutus est Dominus 38 si autem onus Domini dixeritis propter hoc haec dicit Dominus quia dixistis sermonem istum onus Domini et misi ad vos dicens nolite dicere onus Domini 39 propterea ecce ego tollam vos portans et derelinquam vos et civitatem quam dedi vobis et patribus vestris a facie mea 40 et dabo vos in obprobrium sempiternum et in ignominiam aeternam quae numquam oblivione delebitur

24 ostendit mihi Dominus et ecce duo calathi pleni ficis positi ante templum Domini postquam transtulit Nabuchodonosor rex Babylonis Iechoniam filium Ioachim regem Iuda et principes eius et fabrum et inclusorem de Hierusalem et adduxit eos in Babylonem 2 calathus unus ficus bonas habebat nimis ut solent ficus esse primi temporis et calathus unus ficus habebat malas nimis quae comedi non poterant eo quod essent malae 3 et dixit Dominus ad me quid tu vides Hieremia et dixi ficus ficus bonas bonas valde et malas malas valde quae comedi non possunt eo quod sint malae 4 et factum est verbum Domini ad me dicens 5 haec dicit Dominus Deus Israhel sicut ficus hae bonae sic cognoscam transmigrationem Iuda quam emisi de loco isto in terram Chaldeorum in bonum 6 et ponam oculos meos super eos ad placandum et reducam eos in terram hanc et aedificabo eos et non destruam et plantabo eos et non evellam 7 et dabo eis cor ut sciant me quia ego sum Dominus et erunt mihi in populum et ego ero eis in Deum quia revertentur ad me in toto corde suo 8 et sicut ficus pessimae quae comedi non possunt eo quod sint malae haec dicit Dominus sic dabo Sedeciam regem Iuda et principes eius et reliquos de Hierusalem qui remanserunt in urbe hac et qui habitant in terra Aegypti 9 et dabo eos in vexationem adflictionemque omnibus regnis terrae in obprobrium et in parabolam et in proverbium et in maledictionem in universis locis ad quos eieci eos 10 et mittam in eis gladium et famem et pestem donec consumantur de terra quam dedi eis et patribus eorum

25 verbum quod factum est ad Hieremiam de omni populo Iudae in anno quarto Ioachim filii Iosiae regis Iuda ipse est annus primus Nabuchodonosor regis Babylonis 2 quae locutus est Hieremias propheta ad omnem populum Iuda et ad universos habitatores Hierusalem dicens 3 a tertiodecimo anno Iosiae filii Amon regis Iuda usque ad diem hanc iste est tertius et vicesimus annus factum est verbum Domini ad me et locutus sum ad vos de nocte consurgens et loquens et non audistis 4 et misit Dominus ad vos omnes servos suos prophetas consurgens diluculo mittensque et non audistis neque inclinastis aures vestras ut audiretis 5 cum diceret revertimini unusquisque a via sua mala et a pessimis cogitationibus vestris et habitabitis in terram quam dedit Dominus vobis et patribus vestris a saeculo et usque in saeculum 6 et nolite ire post deos alienos ut serviatis eis adoretisque eos neque me ad iracundiam provocetis in operibus manuum vestrarum et non adfligam vos 7 et non audistis me dicit Dominus ut me ad iracundiam provocaretis in operibus manuum vestrarum in malum vestrum 8 propterea haec dicit Dominus exercituum pro eo quod non audistis verba mea 9 ecce ego mittam et adsumam universas cognationes aquilonis ait Dominus et ad Nabuchodonosor regem Babylonis servum meum et adducam eos super terram istam et super habitatores eius et super omnes nationes quae in circuitu illius sunt et interficiam eos et ponam eos in stuporem et in sibilum et in solitudines sempiternas 10 perdamque ex eis vocem gaudii et vocem laetitiae vocem sponsae et vocem sponsi vocem molae et lumen lucernae 11 et erit universa terra eius in solitudinem et in stuporem et servient omnes gentes istae regi Babylonis septuaginta annis 12 cumque impleti fuerint anni septuaginta visitabo super regem Babylonis et super gentem illam dicit Dominus iniquitatem eorum et super terram Chaldeorum et ponam illam in solitudines sempiternas 13 et adducam super terram illam omnia verba mea quae locutus sum contra eam omne quod scriptum est in libro isto

quaecumque prophetavit Hieremias adversum omnes gentes **14** quia servierunt eis cum essent gentes multae et reges magni et reddam eis secundum opera eorum et secundum facta manuum suarum **15** quia sic dicit Dominus exercituum Deus Israhel sume calicem vini furoris huius de manu mea et propinabis de illo cunctis gentibus ad quas ego mittam te **16** et bibent et turbabuntur et insanient a facie gladii quem ego mittam inter eos **17** et accepi calicem de manu Domini et propinavi cunctis gentibus ad quas misit me Dominus **18** Hierusalem et civitatibus Iudae et regibus eius et principibus eius ut darem eos in solitudinem et in stuporem in sibilum et in maledictionem sicut est dies ista **19** Pharaoni regi Aegypti et servis eius et principibus eius et omni populo eius **20** et universis generaliter cunctis regibus terrae Ausitidis et cunctis regibus terrae Philisthim et Ascaloni et Gazae et Accaroni et reliquiis Azoti **21** Idumeae et Moab et filiis Ammon **22** et cunctis regibus Tyri et cunctis regibus Sidonis et regibus terrae insularum qui sunt trans mare **23** et Dedan et Theman et Buz et universis qui adtonsi sunt in comam **24** et cunctis regibus Arabiae et cunctis regibus occidentis qui habitant in deserto **25** et cunctis regibus Zambri et cunctis regibus Aelam et cunctis regibus Medorum **26** et cunctis regibus aquilonis de prope et de longe unicuique contra fratrem suum et omnibus regnis terrae quae super faciem eius sunt et rex Sesach bibet post eos **27** et dices ad eos haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel bibite et inebriamini et vomite et cadite neque surgatis a facie gladii quem ego mittam inter vos **28** cumque noluerint accipere calicem de manu ut bibant dices ad eos haec dicit Dominus exercituum bibentes bibetis **29** quia ecce in civitate in qua invocatum est nomen meum ego incipio adfligere et vos quasi innocentes inmunes eritis non eritis inmunes gladium enim ego voco super omnes habitatores terrae dicit Dominus exercituum **30** et tu prophetabis ad eos omnia verba haec et dices ad illos Dominus de excelso rugiet et de habitaculo sancto suo dabit vocem suam rugiens rugiet super decorem suum celeuma quasi calcantium concinetur adversus omnes habitatores terrae **31** pervenit sonitus usque ad extrema terrae quia iudicium Domino cum gentibus iudicatur ipse cum omni carne impios tradidit gladio dicit Dominus **32** haec dicit Dominus exercituum ecce adflictio egredietur de gente in gentem et turbo magnus egredietur a summitatibus terrae **33** et erunt interfecti Domini in die illa a summo terrae usque ad summum eius non plangentur et non colligentur neque sepelientur in sterquilinium super faciem terrae iacebunt **34** ululate pastores et clamate et aspergite vos cinere optimates gregis quia conpleti sunt dies vestri ut interficiamini et dissipationes vestrae et cadetis quasi vasa pretiosa **35** et peribit fuga a pastoribus et salvatio ab optimatibus gregis **36** vox clamoris pastorum et ululatus optimatium gregis quia vastavit Dominus pascuam eorum **37** et conticuerunt arva pacis a facie irae furoris Domini **38** dereliquit quasi leo umbraculum suum facta est terra eorum in desolationem a facie irae columbae et a facie irae furoris Domini

26 in principio regis Ioachim filii Iosiae regis Iuda factum est verbum istud a Domino dicens **2** haec dicit Dominus sta in atrio domus Domini et loqueris ad omnes civitates Iuda de quibus veniunt ut adorent in domo Domini universos sermones quos ego mandavi tibi ut loquaris ad eos noli subtrahere verbum **3** si forte audiant et convertantur unusquisque a via sua mala et paeniteat me mali quod cogito facere eis propter malitias studiorum eorum **4** et dices ad eos haec dicit Dominus si non audieritis me ut ambuletis in lege mea quam dedi vobis **5** ut audiatis sermones servorum meorum prophetarum quos ego misi ad vos de nocte consurgens et dirigens et non audistis **6** dabo domum istam sicut Silo et urbem hanc dabo in maledictionem cunctis gentibus terrae **7** et audierunt sacerdotes et prophetae et omnis populus Hieremiam loquentem verba haec in domo Domini **8** cumque conplesset Hieremias loquens omnia quae praeceperat ei Dominus ut loqueretur ad universum populum adprehenderunt eum sacerdotes et prophetae et omnis populus dicens morte morietur **9** quare prophetavit in nomine Domini dicens sicut Silo erit domus haec et urbs ista desolabitur eo quod non sit habitator et congregatus est omnis populus adversum Hieremiam in domum Domini **10** et audierunt principes Iuda verba haec et ascenderunt de domo regis in domum Domini et sederunt in

introitu portae Domini novae 11 et locuti sunt sacerdotes et prophetae ad principes et ad omnem populum dicentes iudicium mortis est viro huic quia prophetavit adversum civitatem istam sicut audistis auribus vestris 12 et ait Hieremias ad omnes principes et ad universum populum dicens Dominus misit me ut prophetarem ad domum istam et ad civitatem hanc omnia verba quae audistis 13 nunc ergo bonas facite vias vestras et studia vestra et audite vocem Domini Dei vestri et paenitebit Dominum mali quod locutus est adversum vos 14 ego autem ecce in manibus vestris sum facite mihi ut bonum et rectum est in oculis vestris 15 verumtamen scitote et cognoscite quod si occideritis me sanguinem innocentem traditis contra vosmet ipsos et contra civitatem istam et habitatores eius in veritate enim misit me Dominus ad vos ut loquerer in auribus vestris omnia verba haec 16 et dixerunt principes et omnis populus ad sacerdotes et prophetas non est viro huic iudicium mortis quia in nomine Domini Dei nostri locutus est ad nos 17 surrexerunt ergo viri de senioribus terrae et dixerunt ad omnem coetum populi loquentes 18 Michas de Morasthim fuit propheta in diebus Ezechiae regis Iudae et ait ad omnem populum Iudae dicens haec dicit Dominus exercituum Sion quasi ager arabitur et Hierusalem in acervum lapidum erit et mons domus in excelsa silvarum 19 numquid morte condemnavit eum Ezechias rex Iuda et omnis Iuda numquid non timuerunt Dominum et deprecati sunt faciem Domini et paenituit Dominum mali quod locutus erat adversum eos itaque nos facimus malum grande contra animas nostras 20 fuit quoque vir prophetans in nomine Domini Urias filius Semei de Cariathiarim et prophetavit adversum civitatem istam et adversum terram hanc iuxta universa verba Hieremiae 21 et audivit rex Ioachim et omnes potentes et principes eius verba haec et quaesivit rex interficere eum et audivit Urias et timuit fugitque et ingressus est Aegyptum 22 et misit rex Ioachim viros in Aegyptum Elnathan filium Achobor et viros cum eo in Aegyptum 23 et eduxerunt Uriam de Aegypto et adduxerunt eum ad regem Ioachim et percussit eum gladio et proiecit cadaver eius in sepulchris vulgi ignobilis 24 igitur manus Ahicam filii Saphan fuit cum Hieremia ut non traderetur in manu populi et interficerent eum

27 in principio regni Ioachim filii Iosiae regis Iuda factum est verbum istud ad Hieremiam a Domino dicens 2 haec dicit Dominus ad me fac tibi vincula et catenas et pones eas in collo tuo 3 et mittes eas ad regem Edom et ad regem Moab et ad regem filiorum Ammon et ad regem Tyri et ad regem Sidonis in manu nuntiorum qui venerunt Hierusalem ad Sedeciam regem Iuda 4 et praecipies eis ut ad dominos suos loquantur haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel haec dicetis ad dominos vestros 5 ego feci terram et hominem et iumenta quae sunt super faciem terrae in fortitudine mea magna et in brachio meo extento et dedi eam ei qui placuit in oculis meis 6 et nunc itaque ego dedi omnes terras istas in manu Nabuchodonosor regis Babylonis servi mei insuper et bestias agri dedi ei ut serviant illi 7 et servient ei omnes gentes et filio eius et filio filii eius donec veniat tempus terrae eius et ipsius et servient ei gentes multae et reges magni 8 gens autem et regnum quod non servierit Nabuchodonosor regi Babylonis et quicumque non curvaverit collum suum sub iugo regis Babylonis in gladio et in fame et in peste visitabo super gentem illam ait Dominus donec consumam eos in manu eius 9 vos ergo nolite audire prophetas vestros et divinos et somniatores et augures et maleficos qui dicunt vobis non servietis regi Babylonis 10 quia mendacium prophetant vobis ut longe faciant vos de terra vestra et eiciant vos et pereatis 11 porro gens quae subiecerit cervicem suam sub iugo regis Babylonis et servierit ei dimittam eam in terra sua dicit Dominus et colet eam et habitabit in ea 12 et ad Sedeciam regem Iuda locutus sum secundum omnia verba haec dicens subicite colla vestra sub iugo regis Babylonis et servite ei et populo eius et vivetis 13 quare moriemini tu et populus tuus gladio fame et peste sicut locutus est Dominus ad gentem quae servire noluerit regi Babylonis 14 nolite audire verba prophetarum dicentium vobis non servietis regi Babylonis quia mendacium ipsi loquuntur vobis 15 quia non misi eos ait Dominus et ipsi prophetant in nomine meo mendaciter ut eiciant vos et pereatis tam vos quam prophetae qui vaticinantur vobis 16 et ad sacerdotes et ad populum istum locutus sum dicens haec dicit Dominus nolite audire verba prophetarum vestrorum qui prophetant vobis dicentes ecce vasa

Domini revertentur de Babylone nunc cito mendacium enim prophetant vobis 17 nolite ergo audire eos sed servite regi Babylonis ut vivatis quare datur haec civitas in solitudinem 18 et si prophetae sunt et est verbum Domini in eis occurrant Domino exercituum ut non veniant vasa quae derelicta fuerant in domum Domini et in domum regis Iuda et in Hierusalem in Babylonem 19 quia haec dicit Dominus exercituum ad columnas et ad mare et ad bases et ad reliqua vasorum quae remanserunt in civitate hac 20 quae non tulit Nabuchodonosor rex Babylonis cum transferret Iechoniam filium Ioachim regem Iuda de Hierusalem in Babylonem et omnes optimates Iuda et Hierusalem 21 quia haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ad vasa quae derelicta sunt in domum Domini et in domum regis Iuda et Hierusalem 22 in Babylonem transferentur et ibi erunt usque ad diem visitationis suae dicit Dominus et adferri faciam ea et restitui in loco isto

28 et factum est in anno illo in principio regni Sedeciae regis Iuda in anno quarto in mense quinto dixit ad me Ananias filius Azur propheta de Gabaon in domo Domini coram sacerdotibus et omni populo dicens 2 haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel contrivi iugum regis Babylonis 3 adhuc duo anni dierum et ego referri faciam ad locum istum omnia vasa Domini quae tulit Nabuchodonosor rex Babylonis de loco isto et transtulit ea in Babylonem 4 et Iechoniam filium Ioachim regem Iuda et omnem transmigrationem Iudae qui ingressi sunt in Babylonem ego convertam ad locum istum ait Dominus conteram enim iugum regis Babylonis 5 et dixit Hieremias propheta ad Ananiam prophetam in oculis sacerdotum et in oculis omnis populi qui stabant in domo Domini 6 et ait Hieremias propheta amen sic faciat Dominus suscitet Dominus verba tua quae prophetasti ut referantur vasa in domum Domini et omnis transmigratio de Babylone ad locum istum 7 verumtamen audi verbum hoc quod ego loquor in auribus tuis et in auribus universi populi 8 prophetae qui fuerunt ante me et te ab initio et prophetaverunt super terras multas et super regna magna de proelio et de adflictione et de fame 9 propheta qui vaticinatus est pacem cum venerit verbum eius scietur propheta quem misit Dominus in veritate 10 et tulit Ananias propheta catenam de collo Hieremiae prophetae et confregit eam 11 et ait Ananias in conspectu omnis populi dicens haec dicit Dominus sic confringam iugum Nabuchodonosor regis Babylonis post duos annos dierum de collo omnium gentium 12 et abiit Hieremias prophetes in viam suam et factum est verbum Domini ad Hieremiam postquam confregit Ananias propheta catenam de collo Hieremiae prophetae dicens 13 vade et dices Ananiae haec dicit Dominus catenas ligneas contrivisti et facies pro eis catenas ferreas 14 quia haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel iugum ferreum posui super collum cunctarum gentium istarum ut serviant Nabuchodonosor regi Babylonis et servient ei insuper et bestias terrae dedi ei 15 et dixit Hieremias propheta ad Ananiam prophetam audi Anania non misit te Dominus et tu confidere fecisti populum istum in mendacio 16 idcirco haec dicit Dominus ecce emittam te a facie terrae hoc anno morieris adversum Dominum enim locutus es 17 et mortuus est Ananias propheta in anno illo mense septimo

29 et haec sunt verba libri quae misit Hieremias propheta de Hierusalem ad reliquias seniorum transmigrationis et ad sacerdotes et ad prophetas et ad omnem populum quem transduxerat Nabuchodonosor de Hierusalem in Babylonem 2 postquam egressus est Iechonias rex et domina et eunuchi et principes Iuda et Hierusalem et faber et inclusor de Hierusalem 3 in manu Ellasa filii Saphan et Gamaliae filii Helciae quos misit Sedecias rex Iuda ad Nabuchodonosor regem Babylonis in Babylonem dicens 4 haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel omni transmigrationi quam transtuli de Hierusalem in Babylonem 5 aedificate domos et habitate et plantate hortos et comedite fructum eorum 6 accipite uxores et generate filios et filias date filiis vestris uxores et filias vestras date viris et pariant filios et filias et multiplicamini ibi et nolite esse pauci numero 7 et quaerite pacem civitatis ad quam transmigrare vos feci et orate pro ea ad Dominum quia in pace illius erit pax vobis 8 haec enim dicit Dominus exercituum Deus Israhel non vos inducant prophetae vestri qui sunt in medio vestrum et divini vestri et ne adtendatis ad somnia

vestra quae vos somniatis **9** quia falso ipsi prophetant vobis in nomine meo et non misi eos dicit Dominus **10** quia haec dicit Dominus cum coeperint impleri in Babylone septuaginta anni visitabo vos et suscitabo super vos verbum meum bonum ut reducam vos ad locum istum **11** ego enim scio cogitationes quas cogito super vos ait Dominus cogitationes pacis et non adflictionis ut dem vobis finem et patientiam **12** et invocabitis me et ibitis et orabitis me et exaudiam vos **13** quaeretis me et invenietis cum quaesieritis me in toto corde vestro **14** et inveniar a vobis ait Dominus et reducam captivitatem vestram et congregabo vos de universis gentibus et de cunctis locis ad quae expuli vos dicit Dominus et reverti vos faciam de loco ad quem transmigrare vos feci **15** quia dixistis suscitavit nobis Dominus prophetas in Babylone **16** quia haec dicit Dominus ad regem qui sedet super solium David et ad omnem populum habitatorem urbis huius ad fratres vestros qui non sunt egressi vobiscum in transmigrationem **17** haec dicit Dominus exercituum ecce mittam in eis gladium et famem et pestem et ponam eos quasi ficus malas quae comedi non possunt eo quod pessimae sint **18** et persequar eos in gladio in fame et in pestilentia et dabo eos in vexationem universis regnis terrae in maledictionem et in stuporem et in sibilum et in obprobrium cunctis gentibus ad quas ego eieci eos **19** eo quod non audierint verba mea dicit Dominus quae misi ad eos per servos meos prophetas de nocte consurgens et mittens et non audistis dicit Dominus **20** vos ergo audite verbum Domini omnis transmigratio quam emisi de Hierusalem in Babylonem **21** haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ad Ahab filium Culia et ad Sedeciam filium Maasiae qui prophetant vobis in nomine meo mendaciter ecce ego tradam eos in manu Nabuchodonosor regis Babylonis et percutiet eos in oculis vestris **22** et adsumetur ex eis maledictio omni transmigrationi Iuda quae est in Babylone dicentium ponat te Dominus sicut Sedeciam et sicut Ahab quos frixit rex Babylonis in igne **23** pro eo quod fecerint stultitiam in Israhel et moechati sunt in uxores amicorum suorum et locuti sunt verbum in nomine meo mendaciter quod non mandavi eis ego sum iudex et testis dicit Dominus **24** et ad Semeiam Neelamiten dices **25** haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel pro eo quod misisti in nomine tuo libros ad omnem populum qui est in Hierusalem et ad Sophoniam filium Maasiae sacerdotem et ad universos sacerdotes dicens **26** Dominus dedit te sacerdotem pro Ioiadae sacerdote ut sis dux in domo Domini super omnem virum arrepticium et prophetantem ut mittas eum in nervum et in carcerem **27** et nunc quare non increpasti Hieremiam Anathothiten qui prophetat vobis **28** quia super hoc misit ad nos in Babylonem dicens longum est aedificate domos et habitate et plantate hortos et comedite fructum eorum **29** legit ergo Sophonias sacerdos librum istum in auribus Hieremiae prophetae **30** et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens **31** mitte ad omnem transmigrationem dicens haec dicit Dominus ad Semeiam Neelamiten pro eo quod prophetavit vobis Semeias et ego non misi eum et fecit vos confidere in mendacio **32** idcirco haec dicit Dominus ecce ego visitabo super Semeiam Neelamiten et super semen eius non erit ei vir sedens in medio populi huius et non videbit bonum quod ego faciam populo meo ait Dominus quia praevaricationem locutus est adversum Dominum

30 hoc verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino dicens **2** haec dicit Dominus Deus Israhel dicens scribe tibi omnia verba quae locutus sum ad te in libro **3** ecce enim dies veniunt dicit Dominus et convertam conversionem populi mei Israhel et Iuda ait Dominus et convertam eos ad terram quam dedi patribus eorum et possidebunt eam **4** et haec verba quae locutus est Dominus ad Israhel et ad Iudam **5** quoniam haec dicit Dominus vocem terroris audivimus formido et non est pax **6** interrogate et videte si generat masculus quare ergo vidi omnis viri manum super lumbum suum quasi parientis et conversae sunt universae facies in auruginem **7** vae quia magna dies illa nec est similis eius tempusque tribulationis est Iacob et ex ipso salvabitur **8** et erit in die illa ait Dominus exercituum conteram iugum eius de collo tuo et vincula illius disrumpam et non dominabuntur ei amplius alieni **9** sed servient Domino Deo suo et David regi suo quem suscitabo eis **10** tu ergo ne timeas serve meus Iacob ait Dominus neque paveas Israhel quia ecce ego

salvo te de terra longinqua et semen tuum de terra captivitatis eorum et revertetur Iacob et quiescet et cunctis affluet et non erit quem formidet **11** quoniam tecum ego sum ait Dominus ut salvem te faciam enim consummationem in cunctis gentibus in quibus dispersi te te autem non faciam in consummationem sed castigabo te in iudicio ut non tibi videaris innoxius **12** quia haec dicit Dominus insanabilis fractura tua pessima plaga tua **13** non est qui iudicet iudicium tuum ad alligandum curationum utilitas non est tibi **14** omnes amatores tui obliti sunt tui te non quaerent plaga enim inimici percussi te castigatione crudeli propter multitudinem iniquitatis tuae dura facta sunt peccata tua **15** quid clamas super contritione tua insanabilis est dolor tuus propter multitudinem iniquitatis tuae et dura peccata tua feci haec tibi **16** propterea omnes qui comedunt te devorabuntur et universi hostes tui in captivitatem ducentur et qui te vastant vastabuntur cunctosque praedatores tuos dabo in praedam **17** obducam enim cicatricem tibi et a vulneribus tuis sanabo te dicit Dominus quia Eiectam vocaverunt te Sion haec est quae non habebat requirentem **18** haec dicit Dominus ecce ego convertam conversionem tabernaculorum Iacob et tectis eius miserebor et aedificabitur civitas in excelso suo et templum iuxta ordinem suum fundabitur **19** et egredietur de eis laus voxque ludentium et multiplicabo eos et non inminuentur et glorificabo eos et non adtenuabuntur **20** et erunt filii eius sicut a principio et coetus eius coram me permanebit et visitabo adversum omnes qui tribulant eum **21** et erit dux eius ex eo et princeps de medio eius producetur et adplicabo eum et accedet ad me quis enim iste est qui adplicet cor suum ut adpropinquet mihi ait Dominus **22** et eritis mihi in populum et ego ero vobis in Deum **23** ecce turbo Domini furor egrediens procella ruens in capite impiorum conquiescet **24** non avertet iram indignationis Dominus donec faciat et conpleat cogitationem cordis sui in novissimo dierum intellegetis ea

31 in tempore illo dicit Dominus ero Deus universis cognationibus Israhel et ipsi erunt mihi in populum **2** haec dicit Dominus invenit gratiam in deserto populus qui remanserat gladio vadet ad requiem suam Israhel **3** longe Dominus apparuit mihi et in caritate perpetua dilexi te ideo adtraxi te miserans **4** rursumque aedificabo te et aedificaberis virgo Israhel adhuc ornaberis tympanis tuis et egredieris in choro ludentium **5** adhuc plantabis vineas in montibus Samariae plantabunt plantantes et donec tempus veniat non vindemiabunt **6** quia erit dies in qua clamabunt custodes in monte Ephraim surgite et ascendamus in Sion ad Dominum Deum nostrum **7** quia haec dicit Dominus exultate in laetitia Iacob et hinnite contra caput gentium personate canite et dicite salva Domine populum tuum reliquias Israhel **8** ecce ego adducam eos de terra aquilonis et congregabo eos ab extremis terrae inter quos erunt caecus et claudus et praegnans et pariens simul coetus magnus revertentium huc **9** in fletu venient et in precibus deducam eos et adducam eos per torrentes aquarum in via recta et non inpingent in ea quia factus sum Israheli pater et Ephraim primogenitus meus est **10** audite verbum Domini gentes et adnuntiate insulis quae procul sunt et dicite qui dispersit Israhel congregabit eum et custodiet eum sicut pastor gregem suum **11** redemit enim Dominus Iacob et liberavit eum de manu potentioris **12** et venient et laudabunt in monte Sion et confluent ad bona Domini super frumento et vino et oleo et fetu pecorum et armentorum eritque anima eorum quasi hortus inriguus et ultra non esurient **13** tunc laetabitur virgo in choro iuvenes et senes simul et convertam luctum eorum in gaudium et consolabor eos et laetificabo a dolore suo **14** et inebriabo animam sacerdotum pinguedine et populus meus bonis meis adimplebitur ait Dominus **15** haec dicit Dominus vox in excelso audita est lamentationis fletus et luctus Rachel plorantis filios suos et nolentis consolari super eis quia non sunt **16** haec dicit Dominus quiescat vox tua a ploratu et oculi tui a lacrimis quia est merces operi tuo ait Dominus et revertentur de terra inimici **17** et est spes novissimis tuis ait Dominus et revertentur filii ad terminos suos **18** audiens audivi Ephraim transmigrantem castigasti me et eruditus sum quasi iuvenculus indomitus converte me et revertar quia tu Dominus Deus meus **19** postquam enim convertisti me egi paenitentiam et postquam ostendisti mihi percussi femur meum confusus sum

et erubui quoniam sustinui obprobrium adulescentiae meae **20** si filius honorabilis mihi Ephraim si puer delicatus quia ex quo locutus sum de eo adhuc recordabor eius idcirco conturbata sunt viscera mea super eum miserans miserebor eius ait Dominus **21** statue tibi speculam pone tibi amaritudines dirige cor tuum in viam directam in qua ambulasti revertere virgo Israhel revertere ad civitates tuas istas **22** usquequo deliciis dissolveris filia vaga quia creavit Dominus novum super terram femina circumdabit virum **23** haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel adhuc dicent verbum istud in terra Iuda et in urbibus eius cum convertero captivitatem eorum benedicat tibi Dominus pulchritudo iustitiae mons sanctus **24** et habitabunt in eo Iudas et omnes civitates eius simul agricolae et minantes greges **25** quia inebriavi animam lassam et omnem animam esurientem saturavi **26** ideo quasi de somno suscitatus sum et vidi et somnus meus dulcis mihi **27** ecce dies veniunt dicit Dominus et seminabo domum Israhel et domum Iuda semine hominis et semine iumentorum **28** et sicut vigilavi super eos ut evellerem et demolirer et dissiparem et disperderem et adfligerem sic vigilabo super eos ut aedificem et plantem ait Dominus **29** in diebus illis non dicent ultra patres comederunt uvam acerbam et dentes filiorum obstipuerunt **30** sed unusquisque in iniquitate sua morietur omnis homo qui comederit uvam acerbam obstupescent dentes eius **31** ecce dies veniunt dicit Dominus et feriam domui Israhel et domui Iuda foedus novum **32** non secundum pactum quod pepigi cum patribus vestris in die qua adprehendi manum eorum ut educerem eos de terra Aegypti pactum quod irritum fecerunt et ego dominatus sum eorum dicit Dominus **33** sed hoc erit pactum quod feriam cum domo Israhel post dies illos dicit Dominus dabo legem meam in visceribus eorum et in corde eorum scribam eam et ero eis in Deum et ipsi erunt mihi in populum **34** et non docebunt ultra vir proximum suum et vir fratrem suum dicens cognoscite Dominum omnes enim cognoscent me a minimo eorum usque ad maximum ait Dominus quia propitiabor iniquitati eorum et peccati eorum non ero memor amplius **35** haec dicit Dominus qui dat solem in lumine diei ordinem lunae et stellarum in lumine noctis qui turbat mare et sonant fluctus eius Dominus exercituum nomen illi **36** si defecerint leges istae coram me dicit Dominus tunc et semen Israhel deficiet ut non sit gens coram me cunctis diebus **37** haec dicit Dominus si mensurari potuerint caeli sursum et investigari fundamenta terrae deorsum et ego abiciam universum semen Israhel propter omnia quae fecerunt dicit Dominus **38** ecce dies veniunt dicit Dominus et aedificabitur civitas Domino a turre Ananehel usque ad portam Anguli **39** et exibit ultra norma mensurae in conspectu eius super collem Gareb et circuibit Goatha **40** et omnem vallem cadaverum et cineris et universam regionem mortis usque ad torrentem Cedron et usque ad angulum portae Equorum orientalis sanctum Domini non evelletur et non destruetur ultra in perpetuum

32 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino in anno decimo Sedeciae regis Iuda ipse est annus octavusdecimus Nabuchodonosor **2** tunc exercitus regis Babylonis obsidebat Hierusalem et Hieremias propheta erat clausus in atrio carceris qui erat in domo regis Iuda **3** clauserat enim eum Sedecias rex Iuda dicens quare vaticinaris dicens haec dicit Dominus ecce ego dabo civitatem istam in manu regis Babylonis et capiet eam **4** et Sedecias rex Iuda non effugiet de manu Chaldeorum sed tradetur in manu regis Babylonis et loquetur os eius cum ore illius et oculi eius oculos illius videbunt **5** et in Babylonem ducet Sedeciam et ibi erit donec visitem eum ait Dominus si autem dimicaveritis adversum Chaldeos nihil prosperum habebitis **6** et dixit Hieremias factum est verbum Domini ad me dicens **7** ecce Anamehel filius Sellum patruelis tuus veniet ad te dicens eme tibi agrum meum qui est in Anathoth tibi enim conpetit ex propinquitate ut emas **8** et venit ad me Anamehel filius patrui mei secundum verbum Domini ad vestibulum carceris et ait ad me posside agrum meum qui est in Anathoth in terra Beniamin quia tibi conpetit hereditas et tu propinquus ut possideas intellexi autem quod verbum Domini esset **9** et emi agrum ab Anamehel filio patrui mei qui est in Anathoth et adpendi ei argentum septem stateres et decem argenteos **10** et scripsi in libro et signavi et adhibui testes et adpendi argentum in statera **11** et accepi librum possessionis signatum stipulationes et

rata et signa forinsecus 12 et dedi librum possessionis Baruch filio Neri filii Maasiae in oculis Anamehel patruelis mei et in oculis testium qui scripti erant in libro emptionis in oculis omnium Iudaeorum qui sedebant in atrio carceris 13 et praecepi Baruch coram eis dicens 14 haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel sume libros istos librum emptionis hunc signatum et librum hunc qui apertus est et pones illos in vase fictili ut permanere possint diebus multis 15 haec enim dicit Dominus exercituum Deus Israhel adhuc possidebuntur domus et agri et vineae in terra ista 16 et oravi ad Dominum postquam tradidi librum possessionis Baruch filio Neri dicens 17 heu heu heu Domine Deus ecce tu fecisti caelum et terram in fortitudine tua magna et in brachio tuo extento non erit tibi difficile omne verbum 18 qui facis misericordiam in milibus et reddes iniquitatem patrum in sinu filiorum eorum post eos fortissime magne potens Dominus exercituum nomen tibi 19 magnus consilio et inconprehensibilis cogitatu cuius oculi aperti sunt super omnes vias filiorum Adam ut reddas unicuique secundum vias suas et secundum fructum adinventionum eius 20 qui posuisti signa et portenta in terra Aegypti usque ad diem hanc et in Israhel et in hominibus et fecisti tibi nomen sicut est dies haec 21 et eduxisti populum tuum Israhel de terra Aegypti in signis et in portentis et in manu robusta et in brachio extento et in terrore magno 22 et dedisti eis terram hanc quam iurasti patribus eorum ut dares eis terram fluentem lacte et melle 23 et ingressi sunt et possederunt eam et non oboedierunt voci tuae et in lege tua non ambulaverunt omnia quae mandasti eis ut facerent non fecerunt et evenerunt eis omnia mala haec 24 ecce munitiones extructae sunt adversum civitatem ut capiatur et urbs data est in manu Chaldeorum qui proeliantur adversum eam a facie gladii et famis et pestilentiae et quaecumque locutus es acciderunt ut ipse tu cernis 25 et tu dicis mihi Domine Deus eme agrum argento et adhibe testes cum urbs data sit in manu Chaldeorum 26 et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens 27 ecce ego Dominus Deus universae carnis numquid mihi difficile erit omne verbum 28 propterea haec dicit Dominus ecce ego tradam civitatem istam in manu Chaldeorum et in manu regis Babylonis et capiet eam 29 et venient Chaldei proeliantes adversum urbem hanc et succendent eam igni et conburent eam et domos in quarum domatibus sacrificabant Baal et libabant diis alienis libamina ad inritandum me 30 erant enim filii Israhel et filii Iuda iugiter facientes malum in oculis meis ab adulescentia sua filii Israhel qui usque nunc exacerbant me in opere manuum suarum dicit Dominus 31 quia in furore et in indignatione mea facta est mihi civitas haec a die qua aedificaverunt eam usque ad diem istam qua aufertur de conspectu meo 32 propter malitiam filiorum Israhel et filiorum Iuda quam fecerunt ad iracundiam me provocantes ipsi et reges eorum principes eorum et sacerdotes et prophetae eorum vir Iuda et habitatores Hierusalem 33 et verterunt ad me terga et non facies cum docerem eos diluculo et erudirem et nollent audire ut acciperent disciplinam 34 et posuerunt idola sua in domo in qua invocatum est nomen meum ut polluerent eam 35 et aedificaverunt excelsa Baal quae sunt in valle filii Ennom ut initiarent filios suos et filias suas Moloch quod non mandavi eis nec ascendit in cor meum ut facerent abominationem hanc et in peccatum deducerent Iudam 36 et nunc propter ista haec dicit Dominus Deus Israhel ad civitatem hanc de qua vos dicitis quod tradatur in manu regis Babylonis in gladio et in fame et in peste 37 ecce ego congregabo eos de universis terris ad quas eieci eos in furore meo et in ira mea et in indignatione grandi et reducam eos ad locum istum et habitare eos faciam confidenter 38 et erunt mihi in populum et ego ero eis in Deum 39 et dabo eis cor unum et viam unam ut timeant me universis diebus et bene sit eis et filiis eorum post eos 40 et feriam eis pactum sempiternum et non desinam eis benefacere et timorem meum dabo in corde eorum ut non recedant a me 41 et laetabor super eis cum bene eis fecero et plantabo eos in terra ista in veritate in toto corde meo et in tota anima mea 42 quia haec dicit Dominus sicut adduxi super populum istum omne malum hoc grande sic adducam super eos omne bonum quod ego loquor ad eos 43 et possidebuntur agri in terra ista de qua vos dicitis quod deserta sit eo quod non remanserit homo et iumentum et data sit in manu Chaldeorum 44 agri pecunia ementur et scribentur in libro et inprimetur signum et testis adhibebitur in terra

Beniamin et in circuitu Hierusalem in civitatibus Iuda et in civitatibus montanis et in civitatibus campestribus et in civitatibus quae ad austrum sunt quia convertam captivitatem eorum ait Dominus

33 et factum est verbum Domini ad Hieremiam secundo cum adhuc clausus esset in atrio carceris dicens **2** haec dicit Dominus qui facturus est Dominus et formaturus illud et paraturus Dominus nomen eius **3** clama ad me et exaudiam te et adnuntiabo tibi grandia et firma quae nescis **4** quia haec dicit Dominus Deus Israhel ad domos urbis huius et ad domos regis Iuda quae destructae sunt et ad munitiones et gladium **5** venientium ut dimicent cum Chaldeis et impleant eas cadaveribus hominum quas percussi in furore meo et in indignatione mea abscondens faciem meam a civitate hac propter omnem malitiam eorum **6** ecce ego obducam ei cicatricem et sanitatem et curabo eos et revelabo illis deprecationem pacis et veritatis **7** et convertam conversionem Iuda et conversionem Hierusalem et aedificabo eos sicut a principio **8** et emundabo illos ab omni iniquitate sua in qua peccaverunt mihi et propitius ero cunctis iniquitatibus eorum in quibus deliquerunt mihi et spreverunt me **9** et erit mihi in nomen et in gaudium et in laudem et in exultationem cunctis gentibus terrae quae audierint omnia bona quae ego facturus sum eis et pavebunt et turbabuntur in universis bonis et in omni pace quam ego faciam ei **10** haec dicit Dominus adhuc audietur in loco isto quem vos dicitis esse desertum eo quod non sit homo et iumentum in civitatibus Iuda et foris Hierusalem quae desolatae sunt absque homine et absque habitatore et absque pecore **11** vox gaudii et vox laetitiae vox sponsi et vox sponsae vox dicentium confitemini Domino exercituum quoniam bonus Dominus quoniam in aeternum misericordia eius et portantium vota in domum Domini reducam enim conversionem terrae sicut a principio dicit Dominus **12** haec dicit Dominus exercituum adhuc erit in loco isto deserto absque homine et absque iumento et in cunctis civitatibus eius habitaculum pastorum accubantium gregum **13** in civitatibus montuosis et in civitatibus campestribus et in civitatibus quae ad austrum sunt et in terra Beniamin et in circuitu Hierusalem et in civitatibus Iuda adhuc transibunt greges ad manum numerantis ait Dominus **14** ecce dies veniunt dicit Dominus et suscitabo verbum bonum quod locutus sum ad domum Israhel et ad domum Iuda **15** in diebus illis et in tempore illo germinare faciam David germen iustitiae et faciet iudicium et iustitiam in terra **16** in diebus illis salvabitur Iuda et Hierusalem habitabit confidenter et hoc est quod vocabit eam Dominus iustus noster **17** quia haec dicit Dominus non interibit de David vir qui sedeat super thronum domus Israhel **18** et de sacerdotibus et Levitis non interibit vir a facie mea qui offerat holocaustomata et incendat sacrificium et caedat victimas cunctis diebus **19** et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens **20** haec dicit Dominus si irritum fieri potest pactum meum cum die et pactum meum cum nocte ut non sit dies et nox in tempore suo **21** et pactum meum irritum esse poterit cum David servo meo ut non sit ex eo filius qui regnet in throno eius et Levitae et sacerdotes ministri mei **22** sicuti numerari non possunt stellae caeli et metiri harena maris sic multiplicabo semen David servi mei et Levitas ministros meos **23** et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens **24** numquid non vidisti quid populus hic locutus sit dicens duae cognationes quas elegerat Dominus abiectae sunt et populum meum despexerunt eo quod non sit ultra gens coram eis **25** haec dicit Dominus si pactum meum inter diem et noctem et leges caelo et terrae non posui **26** equidem et semen Iacob et David servi mei proiciam ut non adsumam de semine eius principes seminis Abraham et Isaac et Iacob reducam enim conversionem eorum et miserebor eis

34 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino quando Nabuchodonosor rex Babylonis et omnis exercitus eius universaque regna terrae quae erant sub potestate manus eius et omnes populi bellabant contra Hierusalem et contra omnes urbes eius dicens **2** haec dicit Dominus Deus Israhel vade et loquere ad Sedeciam regem Iuda et dices ad eum haec dicit Dominus ecce ego tradam civitatem hanc in manu regis Babylonis et succendet eam igni **3** et tu non effugies de manu eius sed conprehensione capieris et in manu eius traderis et oculi tui oculos regis Babylonis videbunt et os eius cum ore tuo loquetur et Babylonem

introibis 4 attamen audi verbum Domini Sedecia rex Iuda haec dicit Dominus ad te non morieris in gladio 5 sed in pace morieris et secundum conbustiones patrum tuorum regum priorum qui fuerunt ante te sic conburent te et vae domine plangent te quia verbum ego locutus sum dicit Dominus 6 et locutus est Hieremias propheta ad Sedeciam regem Iuda universa verba haec in Hierusalem 7 et exercitus regis Babylonis pugnabat contra Hierusalem et contra omnes civitates Iuda quae reliquae erant contra Lachis et contra Azeca haec enim supererant de civitatibus Iuda urbes munitae 8 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino postquam percussit rex Sedecias foedus cum omni populo in Hierusalem praedicans 9 ut dimitteret unusquisque servum suum et unusquisque ancillam suam hebraeum et hebraeam liberos et nequaquam dominarentur eis id est in Iudaeo et fratre suo 10 audierunt ergo omnes principes et universus populus qui inierant pactum ut dimitteret unusquisque servum suum et unusquisque ancillam suam liberos et ultra non dominarentur in eis audierunt igitur et dimiserunt 11 et conversi sunt deinceps et retraxerunt servos et ancillas suas quos dimiserant liberos et subiugaverunt in famulos et in famulas 12 et factum est verbum Domini ad Hieremiam a Domino dicens 13 haec dicit Dominus Deus Israhel ego percussi foedus cum patribus vestris in die qua eduxi eos de terra Aegypti de domo servitutis dicens 14 cum conpleti fuerint septem anni dimittat unusquisque fratrem suum hebraeum qui venditus est ei et serviet tibi sex annis et dimittes eum a te liberum et non audierunt patres vestri me nec inclinaverunt aurem suam 15 et conversi estis vos hodie et fecistis quod rectum est in oculis meis ut praedicaretis libertatem unusquisque ad amicum suum et inistis pactum in conspectu meo in domo in qua invocatum est nomen meum super eam 16 et reversi estis et commaculastis nomen meum et reduxistis unusquisque servum suum et unusquisque ancillam suam quos dimiseratis ut essent liberi et suae potestatis et subiugastis eos ut sint vobis servi et ancillae 17 propterea haec dicit Dominus vos non audistis me ut praedicaretis libertatem unusquisque fratri suo et unusquisque amico suo ecce ego praedico libertatem ait Dominus ad gladium et pestem et famem et dabo vos in commotionem cunctis regnis terrae 18 et dabo viros qui praevaricantur foedus meum et non observaverunt verba foederis quibus adsensi sunt in conspectu meo vitulum quem ceciderunt in duas partes et transierunt inter divisiones eius 19 principes Iuda et principes Hierusalem eunuchi et sacerdotes et omnis populus terrae qui transierunt inter divisiones vituli 20 et dabo eos in manu inimicorum suorum et in manu quaerentium animam eorum et erit morticinum eorum in escam volucribus caeli et bestiis terrae 21 et Sedeciam regem Iuda et principes eius dabo in manu inimicorum suorum et in manu quaerentium animam eorum et in manu exercituum regis Babylonis qui recesserunt a vobis 22 ecce ego praecipio dicit Dominus et reducam eos in civitatem hanc et proeliabuntur adversum eam et capient eam et incendent igni et civitates Iuda dabo in solitudinem eo quod non sit habitator

35 verbum quod factum est ad Hieremiam a Domino in diebus Ioachim filii Iosiae regis Iuda dicens 2 vade ad domum Rechabitarum et loquere eis et introduces eos in domum Domini in unam exedram thesaurorum et dabis eis bibere vinum 3 et adsumpsi Iezoniam filium Hieremiae filii Absaniae et fratres eius et omnes filios eius et universam domum Rechabitarum 4 et introduxi eos in domum Domini ad gazofilacium filiorum Anan filii Hiegedeliae hominis Dei quod erat iuxta gazofilacium principum super thesaurum Maasiae filii Sellum qui erat custos vestibuli 5 et posui coram filiis domus Rechabitarum scyphos plenos vino et calices et dixi ad eos bibite vinum 6 qui responderunt non bibemus vinum quia Ionadab filius Rechab pater noster praecepit nobis dicens non bibetis vinum vos et filii vestri usque in sempiternum 7 et domum non aedificabitis et sementem non seretis et vineas non plantabitis nec habebitis sed in tabernaculis habitabitis cunctis diebus vestris ut vivatis diebus multis super faciem terrae in qua vos peregrinamini 8 oboedivimus ergo voci Ionadab filii Rechab patris nostri in omnibus quae praecepit nobis ita ut non biberemus vinum cunctis diebus nostris nos et mulieres nostrae filii et filiae nostrae 9 et non aedificaremus domos ad habitandum et vineam et agrum et sementem non habuimus 10 sed habitavimus

in tabernaculis et oboedientes fecimus iuxta omnia quae praecepit nobis Ionadab pater noster **11** cum autem ascendisset Nabuchodonosor rex Babylonis ad terram nostram diximus venite et ingrediamur Hierusalem a facie exercitus Chaldeorum et a facie exercitus Syriae et mansimus in Hierusalem **12** et factum est verbum Domini ad Hieremiam dicens **13** haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel vade et dic viris Iuda et habitatoribus Hierusalem numquid non recipietis disciplinam ut oboediatis verbis meis dicit Dominus **14** praevaluerunt sermones Ionadab filii Rechab quos praecepit filiis suis ut non biberent vinum et non biberunt usque ad diem hanc quia oboedierunt praecepto patris sui ego autem locutus sum ad vos de mane consurgens et loquens et non oboedistis mihi **15** misique ad vos omnes servos meos prophetas consurgens diluculo mittensque et dicens convertimini unusquisque a via sua pessima et bona facite studia vestra et nolite sequi deos alienos neque colatis eos et habitabitis in terra quam dedi vobis et patribus vestris et non inclinastis aurem vestram neque audistis me **16** firmaverunt igitur filii Ionadab filii Rechab praeceptum patris sui quod praeceperat eis populus autem iste non oboedivit mihi **17** idcirco haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego adduco super Iudam et super omnes habitatores Hierusalem universam adflictionem quam locutus sum adversum eos eo quod locutus sum ad illos et non audierunt vocavi illos et non responderunt mihi **18** domui autem Rechabitarum dixit Hieremias haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel pro eo quod oboedistis praecepto Ionadab patris vestri et custodistis omnia mandata eius et fecistis universa quae praecepit vobis **19** propterea haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel non deficiet vir de stirpe Ionadab filii Rechab stans in conspectu meo cunctis diebus

36 et factum est in anno quarto Ioachim filii Iosiae regis Iuda factum est verbum hoc ad Hieremiam a Domino dicens **2** tolle volumen libri et scribes in eo omnia verba quae locutus sum tibi adversum Israhel et Iudam et adversum omnes gentes a die qua locutus sum ad te ex diebus Iosiae usque ad diem hanc **3** si forte audiente domo Iuda universa mala quae ego cogito facere eis revertatur unusquisque a via sua pessima et propitius ero iniquitati et peccato eorum **4** vocavit ergo Hieremias Baruch filium Neriae et scripsit Baruch ex ore Hieremiae omnes sermones Domini quos locutus est ad eum in volumine libri **5** et praecepit Hieremias Baruch dicens ego clausus sum nec valeo ingredi domum Domini **6** ingredere ergo tu et lege de volumine in quo scripsisti ex ore meo verba Domini audiente populo in domo Domini in die ieiunii insuper et audiente universo Iuda qui veniunt de civitatibus suis leges eis **7** si forte cadat oratio eorum in conspectu Domini et revertatur unusquisque a via sua pessima quoniam magnus furor et indignatio quam locutus est Dominus adversum populum hunc **8** et fecit Baruch filius Neriae iuxta omnia quae praeceperat ei Hieremias propheta legens ex volumine sermones Domini in domo Domini **9** factum est autem in anno quinto Ioachim filii Iosiae regis Iuda in mense nono praedicaverunt ieiunium in conspectu Domini omni populo in Hierusalem et universae multitudini quae confluxerat de civitatibus Iuda in Hierusalem **10** legitque Baruch ex volumine sermones Hieremiae in domo Domini in gazofilacio Gamariae filii Saphan scribae in vestibulo superiori in introitu portae novae domus Domini audiente omni populo **11** cumque audisset Micheas filius Gamariae filii Saphan omnes sermones Domini ex libro **12** descendit in domum regis ad gazofilacium scribae et ecce ibi omnes principes sedebant Elisama scriba et Dalaias filius Semeiae et Elnathan filius Achobor et Gamarias filius Saphan et Sedecias filius Ananiae et universi principes **13** et nuntiavit eis Micheas omnia verba quae audivit legente Baruch ex volumine in auribus populi **14** miserunt itaque omnes principes ad Baruch Iudi filium Nathaniae filii Selemiae filii Chusi dicentes volumen ex quo legisti audiente populo sume in manu tua et veni tulit ergo Baruch filius Neriae volumen in manu sua et venit ad eos **15** et dixerunt ad eum sede et lege haec in auribus nostris et legit Baruch in auribus eorum **16** igitur cum audissent omnia verba obstipuerunt unusquisque ad proximum suum et dixerunt ad Baruch nuntiare debemus regi omnes sermones istos **17** et interrogaverunt eum dicentes indica nobis quomodo scripsisti omnes sermones istos ex ore eius **18** dixit autem eis Baruch ex ore

suo loquebatur quasi legens ad me omnes sermones istos et ego scribebam in volumine atramento 19 et dixerunt principes ad Baruch vade et abscondere tu et Hieremias et nemo sciat ubi sitis 20 et ingressi sunt ad regem in atrium porro volumen commendaverunt in gazofilacio Elisamae scribae et nuntiaverunt audiente rege omnes sermones 21 misitque rex Iudi ut sumeret volumen qui tollens illud de gazofilacio Elisamae scribae legit audiente rege et universis principibus qui stabant circa regem 22 rex autem sedebat in domo hiemali in mense nono et posita erat arula coram eo plena prunis 23 cumque legisset Iudi tres pagellas vel quattuor scidit illud scalpello scribae et proiecit in igne qui erat super arulam donec consumeretur omne volumen igni qui erat in arula 24 et non timuerunt neque sciderunt vestimenta sua rex et omnes servi eius qui audierunt universos sermones istos 25 verumtamen Elnathan et Dalaias et Gamarias contradixerunt regi ne conbureret librum et non audivit eos 26 et praecepit rex Hieremahel filio Ammelech et Saraiae filio Ezrihel et Selemiae filio Abdehel ut conprehenderent Baruch scribam et Hieremiam prophetam abscondit autem eos Dominus 27 et factum est verbum Domini ad Hieremiam postquam conbuserat rex volumen et sermones quos scripserat Baruch ex ore Hieremiae dicens 28 rursum tolle volumen aliud et scribe in eo omnes sermones priores qui erant in volumine primo quod conbusit Ioachim rex Iuda 29 et ad Ioachim regem Iuda dices haec dicit Dominus tu conbusisti volumen illud dicens quare scripsisti in eo adnuntians festinus veniet rex Babylonis et vastabit terram hanc et cessare faciet ex illa hominem et iumentum 30 propterea haec dicit Dominus contra Ioachim regem Iuda non erit ex eo qui sedeat super solium David et cadaver eius proicietur ad aestum per diem et ad gelu per noctem 31 et visitabo contra eum et contra semen eius et contra servos eius iniquitates suas et adducam super eos et super habitatores Hierusalem et super viros Iuda omne malum quod locutus sum ad eos et non audierunt 32 Hieremias autem tulit volumen aliud et dedit illud Baruch filio Neriae scribae qui scripsit in eo ex ore Hieremiae omnes sermones libri quem conbuserat Ioachim rex Iuda igni et insuper additi sunt sermones multo plures quam ante fuerant

37 et regnavit rex Sedecias filius Iosiae pro Iechonia filio Ioachim quem constituit regem Nabuchodonosor rex Babylonis in terra Iuda 2 et non oboedivit ipse et servi eius et populus terrae verbis Domini quae locutus est in manu Hieremiae prophetae 3 et misit rex Sedecias Iuchal filium Selemiae et Sophoniam filium Maasiae sacerdotem ad Hieremiam prophetam dicens ora pro nobis Dominum Deum nostrum 4 Hieremias autem libere ambulabat in medio populi non enim miserant eum in custodiam carceris 5 igitur exercitus Pharao egressus est Aegyptum et audientes Chaldei qui obsidebant Hierusalem huiuscemodi nuntium recesserunt ab Hierusalem 6 et factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam dicens 7 haec dicit Dominus Deus Israhel sic dicetis regi Iuda qui misit vos ad me ad interrogandum ecce exercitus Pharaonis qui egressus est vobis in auxilium revertetur in terram suam in Aegyptum 8 et redient Chaldei et bellabunt contra civitatem hanc et capient eam et incendent igni 9 haec dicit Dominus nolite decipere animas vestras dicentes euntes abibunt et recedent a nobis Chaldei quia non abibunt 10 sed et si percusseritis omnem exercitum Chaldeorum qui proeliantur adversum vos et derelicti fuerint ex eis aliqui vulnerati singuli de tentorio suo consurgent et incendent civitatem hanc igni 11 ergo cum recessisset exercitus Chaldeorum ab Hierusalem propter exercitum Pharaonis 12 egressus est Hieremias de Hierusalem ut iret in terram Beniamin et divideret ibi possessionem in conspectu civium 13 cumque pervenisset ad portam Beniamin erat ibi custos portae per vices nomine Hierias filius Selemiae filii Ananiae et adprehendit Hieremiam prophetam dicens ad Chaldeos profugis 14 et respondit Hieremias falsum est non fugio ad Chaldeos et non audivit eum sed conprehendit Hierias Hieremiam et adduxit eum ad principes 15 quam ob rem irati principes contra Hieremiam caesum eum miserunt in carcerem qui erat in domo Ionathan scribae ipse enim praepositus erat super carcerem 16 itaque ingressus est Hieremias in domum laci et in ergastula et sedit ibi Hieremias diebus multis 17 mittens autem rex Sedecias tulit eum et interrogavit in domo sua abscondite et dixit putasne est sermo a Domino et dixit Hieremias est et ait in manu regis Babylonis traderis 18 et dixit

Hieremias ad regem Sedeciam quid peccavi tibi et servis tuis et populo tuo quia misisti me in domum carceris **19** ubi sunt prophetae vestri qui prophetabant vobis et dicebant non veniet rex Babylonis super vos et super terram hanc **20** nunc ergo audi obsecro domine mi rex valeat deprecatio mea in conspectu tuo et ne me remittas in domum Ionathan scribae ne moriar ibi **21** praecepit ergo rex Sedecias ut traderetur Hieremias in vestibulo carceris et daretur ei torta panis cotidie excepto pulmento donec consumerentur omnes panes de civitate et mansit Hieremias in vestibulo carceris

38 audivit autem Saphatias filius Matthan et Gedelias filius Phassur et Iuchal filius Selemiae et Phassur filius Melchiae sermones quos Hieremias loquebatur ad omnem populum dicens **2** haec dicit Dominus quicumque manserit in civitate hac morietur gladio et fame et peste qui autem profugerit ad Chaldeos vivet et erit anima eius sospes et vivens **3** haec dicit Dominus tradenda tradetur civitas haec in manu exercitus regis Babylonis et capiet eam **4** et dixerunt principes regi rogamus ut occidatur homo iste de industria enim dissolvit manus virorum bellantium qui remanserunt in civitate hac et manus universi populi loquens ad eos iuxta verba haec siquidem homo hic non quaerit pacem populi huius sed malum **5** et dixit rex Sedecias ecce ipse in manibus vestris est nec enim fas est regem vobis quicquam negare **6** tulerunt ergo Hieremiam et proiecerunt eum in lacu Melchiae filii Ammelech qui erat in vestibulo carceris et submiserunt Hieremiam in funibus et in lacum non erat aqua sed lutum descendit itaque Hieremias in caenum **7** audivit autem Abdemelech Aethiops vir eunuchus qui erat in domo regis quod misissent Hieremiam in lacum porro rex sedebat in porta Beniamin **8** et egressus est Abdemelech de domo regis et locutus est ad regem dicens **9** domine mi rex malefecerunt viri isti omnia quaecumque perpetrarunt contra Hieremiam prophetam mittentes eum in lacum ut moriatur ibi fame non sunt enim panes ultra in civitate **10** praecepit itaque rex Abdemelech Aethiopi dicens tolle tecum hinc triginta viros et leva Hieremiam prophetam de lacu antequam moriatur **11** adsumptis ergo Abdemelech secum viris ingressus est domum regis quae erat sub cellario et tulit inde veteres pannos et antiqua quae conputruerant et submisit ea ad Hieremiam in lacum per funiculos **12** dixitque Abdemelech Aethiops ad Hieremiam pone veteres pannos et haec scissa et putrida sub cubitu manuum tuarum et subter funes fecit ergo Hieremias sic **13** et extraxerunt Hieremiam funibus et eduxerunt eum de lacu mansit autem Hieremias in vestibulo carceris **14** et misit rex Sedecias et tulit ad se Hieremiam prophetam ad ostium tertium quod erat in domo Domini et dixit rex ad Hieremiam interrogo ego te sermonem ne abscondas a me aliquid **15** dixit autem Hieremias ad Sedeciam si adnuntiavero tibi numquid non interficies me et si consilium tibi dedero non me audies **16** iuravit ergo rex Sedecias Hieremiae clam dicens vivit Dominus qui fecit nobis animam hanc si occidero te et si tradidero te in manu virorum istorum qui quaerunt animam tuam **17** et dixit Hieremias ad Sedeciam haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel si profectus exieris ad principes regis Babylonis vivet anima tua et civitas haec non succendetur igni et salvus eris tu et domus tua **18** si autem non exieris ad principes regis Babylonis tradetur civitas haec in manu Chaldeorum et succendent eam igni et tu non effugies de manu eorum **19** et dixit rex Sedecias ad Hieremiam sollicitus sum propter Iudaeos qui transfugerunt ad Chaldeos ne forte tradar in manus eorum et inludant mihi **20** respondit autem Hieremias non te tradent audi quaeso vocem Domini quam ego loquor ad te et bene tibi erit et vivet anima tua **21** quod si nolueris egredi iste est sermo quem ostendit mihi Dominus **22** ecce omnes mulieres quae remanserunt in domo regis Iuda educentur ad principes regis Babylonis et ipsae dicent seduxerunt te et praevaluerunt adversum te viri pacifici tui demerserunt in caeno et lubrico pedes tuos et recesserunt a te **23** et omnes uxores tuae et filii tui educentur ad Chaldeos et non effugies manus eorum sed in manu regis Babylonis capieris et civitatem hanc conburet igni **24** dixit ergo Sedecias ad Hieremiam nullus sciat verba haec et non morieris **25** si autem audierint principes quia locutus sum tecum et venerint ad te et dixerint tibi indica nobis quid locutus sis cum rege ne celes nos et non te interficiemus et quid locutus est tecum rex **26** dices

ad eos prostravi ego preces meas coram rege ne me reduci iuberet in domum Ionathan et ibi morerer 27 venerunt ergo omnes principes ad Hieremiam et interrogaverunt eum et locutus est eis iuxta omnia verba quae praeceperat ei rex et cessaverunt ab eo nihil enim fuerat auditum 28 mansit vero Hieremias in vestibulo carceris usque ad diem quo capta est Hierusalem et factum est ut caperetur Hierusalem

39 anno nono Sedeciae regis Iuda mense decimo venit Nabuchodonosor rex Babylonis et omnis exercitus eius ad Hierusalem et obsidebant eam 2 undecimo autem anno Sedeciae mense quarto quinta mensis aperta est civitas 3 et ingressi sunt omnes principes regis Babylonis et sederunt in porta media Neregel Sereser Semegar Nabu Sarsachim Rabsares Neregel Sereser Rebmag et omnes reliqui principes regis Babylonis 4 cumque vidisset eos Sedecias rex Iuda et omnes viri bellatores fugerunt et egressi sunt nocte de civitate per viam horti regis et per portam quae erat inter duos muros et egressi sunt ad viam deserti 5 persecutus est autem eos exercitus Chaldeorum et conprehenderunt Sedeciam in campo solitudinis hiericuntinae et captum adduxerunt ad Nabuchodonosor regem Babylonis in Reblatha quae est in terra Emath et locutus est ad eum iudicia 6 et occidit rex Babylonis filios Sedeciae in Reblatha in oculis eius et omnes nobiles Iuda occidit rex Babylonis 7 oculos quoque Sedeciae eruit et vinxit eum conpedibus ut duceretur in Babylonem 8 domum quoque regis et domum vulgi succenderunt Chaldei igni et murum Hierusalem subverterunt 9 et reliquias populi quae remanserunt in civitate et perfugas qui transfugerant ad eum et superfluos vulgi qui remanserant transtulit Nabuzardan magister militum in Babylonem 10 et de plebe pauperum qui nihil penitus habebant dimisit Nabuzardan magister militum in terra Iuda et dedit eis vineas et cisternas in die illa 11 praeceperat autem Nabuchodonosor rex Babylonis de Hieremia Nabuzardan magistro militiae dicens 12 tolle illum et pone super eum oculos tuos nihilque ei mali facias sed ut voluerit sic facies ei 13 misit ergo Nabuzardan princeps militiae et Nabu et Sesban et Rabsares et Neregel et Sereser et Rebmag et omnes optimates regis Babylonis 14 miserunt et tulerunt Hieremiam de vestibulo carceris et tradiderunt eum Godoliae filio Ahicam filii Saphan ut intraret domum et habitaret in populo 15 ad Hieremiam autem factus fuerat sermo Domini cum clausus esset in vestibulo carceris dicens 16 vade et dic Abdemelech Aethiopi dicens haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego inducam sermones meos super civitatem hanc in malum et non in bonum et erunt in conspectu tuo in die illa 17 et liberabo te in die illa ait Dominus et non traderis in manus virorum quos tu formidas 18 sed eruens liberabo te et gladio non cades sed erit tibi anima tua in salutem quia in me habuisti fiduciam ait Dominus

40 sermo qui factus est ad Hieremiam a Domino postquam dimissus est a Nabuzardan magistro militiae de Rama quando tulit eum vinctum catenis in medio omnium qui migrabant de Hierusalem et Iuda et ducebantur in Babylonem 2 tollens ergo princeps militiae Hieremiam dixit ad eum Dominus Deus tuus locutus est malum hoc super locum istum 3 et adduxit et fecit Dominus sicut locutus est quia peccastis Domino et non audistis vocem eius et factus est vobis sermo hic 4 nunc ergo ecce solvi te hodie de catenis quae sunt in manibus tuis si placet tibi ut venias mecum in Babylonem veni et ponam oculos meos super te si autem displicet tibi venire mecum in Babylonem reside ecce omnis terra in conspectu tuo quod elegeris et quo placuerit tibi ut vadas illuc perge 5 et mecum noli venire sed habita apud Godoliam filium Ahicam filii Saphan quem praeposuit rex Babylonis civitatibus Iudaeae habita ergo cum eo in medio populi vel quocumque placuerit tibi ut vadas vade dedit quoque ei magister militiae cibaria et munuscula et dimisit eum 6 venit autem Hieremias ad Godoliam filium Ahicam in Masphat et habitavit cum eo in medio populi qui relictus fuerat in terra 7 cum ergo audissent omnes principes exercitus qui dispersi fuerant per regiones ipsi et socii eorum quod praefecisset rex Babylonis Godoliam filium Ahicam terrae et quod commendasset ei viros et mulieres et parvulos et de pauperibus terrae qui non fuerant translati in Babylonem 8 venerunt ad Godoliam in Masphat et Ismahel filius Nathaniae et Iohanan et Ionathan filii Caree et Sareas filius Thenoemeth et filii Offi qui erat de Nethophathi et Iezonias filius

Maachathi ipsi et viri eorum **9** et iuravit eis Godolias filius Ahicam filii Saphan et comitibus eorum dicens nolite timere servire Chaldeis habitate in terra et servite regi Babylonis et bene erit vobis **10** ecce ego habito in Masphat ut respondeam praecepto Chaldeorum qui mittuntur ad nos vos autem colligite vindemiam et messem et oleum et condite in vasis vestris et manete in urbibus vestris quas tenetis **11** sed et omnes Iudaei qui erant in Moab et in filiis Ammon et in Idumea et in universis regionibus audito quod dedisset rex Babylonis reliquias in Iudaeam et quod praeposuisset super eos Godoliam filium Ahicam filii Saphan **12** reversi sunt inquam omnes Iudaei de universis locis ad quae profugerant et venerunt in terram Iuda ad Godoliam in Masphat et collegerunt vinum et messem multam nimis **13** Iohanan autem filius Caree et omnes principes exercitus qui dispersi erant in regionibus venerunt ad Godoliam in Masphat **14** et dixerunt ei scito quia Baalis rex filiorum Ammon misit Ismahel filium Nathaniae percutere animam tuam et non credidit eis Godolias filius Ahicam **15** Iohanan vero filius Caree dixit ad Godoliam seorsum in Masphat loquens ibo et percutiam Ismahel filium Nathaniae nullo sciente ne interficiat animam tuam et dissipentur omnes Iudaei qui congregati sunt ad te et peribunt reliquiae Iuda **16** et ait Godolias filius Ahicam ad Iohanan filium Caree noli facere verbum hoc falsum enim tu loqueris de Ismahel

41 et factum est in mense septimo venit Ismahel filius Nathaniae filii Elisama de semine regali et optimates regis et decem viri cum eo ad Godoliam filium Ahicam in Masphat et comederunt ibi panes simul in Masphat **2** surrexit autem Ismahel filius Nathaniae et decem viri qui erant cum eo et percusserunt Godoliam filium Ahicam filii Saphan gladio et interfecerunt eum quem praefecerat rex Babylonis terrae **3** omnes quoque Iudaeos qui erant cum Godolia in Masphat et Chaldeos qui repperti sunt ibi et viros bellatores percussit Ismahel **4** secundo autem die postquam occiderat Godoliam nullo adhuc sciente **5** venerunt viri de Sychem et de Silo et de Samaria octoginta viri rasi barbam et scissis vestibus et squalentes munera et tus habebant in manu ut offerrent in domo Domini **6** egressus ergo Ismahel filius Nathaniae in occursum eorum de Masphat incedens et plorans ibat cum autem occurrisset eis dixit ad eos venite ad Godoliam filium Ahicam **7** qui cum venissent ad medium civitatis interfecit eos Ismahel filius Nathaniae circa medium laci ipse et viri qui erant cum eo **8** decem autem viri repperti sunt inter eos qui dixerunt ad Ismahel noli occidere nos quia habemus thesauros in agro frumenti et hordei et olei et mellis et cessavit et non interfecit eos cum fratribus suis **9** lacus autem in quem proiecerat Ismahel omnia cadavera virorum quos percussit propter Godoliam ipse est quem fecit rex Asa propter Baasa regem Israhel ipsum replevit Ismahel filius Nathaniae occisis **10** et captivas duxit Ismahel omnes reliquias populi qui erant in Masphat filias regis et universum populum qui remanserat in Masphat quos commendarat Nabuzardan princeps militiae Godoliae filio Ahicam et cepit eos Ismahel filius Nathaniae et abiit ut transiret ad filios Ammon **11** audivit autem Iohanan filius Caree et omnes principes bellatorum qui erant cum eo omne malum quod fecerat Ismahel filius Nathaniae **12** et adsumptis universis viris profecti sunt ut bellarent adversum Ismahel filium Nathaniae et invenerunt eum ad aquas Multas quae sunt in Gabaon **13** cumque vidisset omnis populus qui erat cum Ismahel Iohanan filium Caree et universos principes bellatorum qui erant cum eo laetati sunt **14** et reversus est omnis populus quem ceperat Ismahel in Masphat reversusque abiit ad Iohanan filium Caree **15** Ismahel autem filius Nathaniae fugit cum octo viris a facie Iohanan et abiit ad filios Ammon **16** tulit ergo Iohanan filius Caree et omnes principes bellatorum qui erant cum eo universas reliquias vulgi quas reduxerat ab Ismahel filio Nathaniae de Masphat postquam percussit Godoliam filium Ahicam fortes viros ad proelium et mulieres et pueros et eunuchos quos reduxerat de Gabaon **17** et abierunt et sederunt peregrinantes in Chamaam quae est iuxta Bethleem ut pergerent et introirent Aegyptum **18** a facie Chaldeorum timebant enim eos quia percusserat Ismahel filius Nathaniae Godoliam filium Ahicam quem praeposuerat rex Babylonis in terra Iuda

42 et accesserunt omnes principes bellatorum et Iohanan filius Caree et Iezonias filius Osaiae

et reliquum vulgus a parvo usque ad magnum **2** dixeruntque ad Hieremiam prophetam cadat oratio nostra in conspectu tuo et ora pro nobis ad Dominum Deum tuum pro universis reliquiis istis quia derelicti sumus pauci de pluribus sicut oculi tui nos intuentur **3** et adnuntiet nobis Dominus Deus tuus viam per quam pergamus et verbum quod faciamus **4** dixit autem ad eos Hieremias propheta audivi ecce ego oro ad Dominum Deum vestrum secundum verba vestra omne verbum quodcumque responderit mihi indicabo vobis nec celabo vos quicquam **5** et illi dixerunt ad Hieremiam sit Dominus inter nos testis veritatis et fidei si non iuxta omne verbum in quo miserit te Dominus Deus tuus ad nos sic faciemus **6** sive bonum est sive malum voci Domini Dei nostri ad quem mittimus te oboediemus ut bene sit nobis cum audierimus vocem Domini Dei nostri **7** cum autem conpleti essent decem dies factum est verbum Domini ad Hieremiam **8** vocavitque Iohanan filium Caree et omnes principes bellatorum qui erant cum eo et universum populum a minimo usque ad magnum **9** et dixit ad eos haec dicit Dominus Deus Israhel ad quem misistis me ut prosternerem preces vestras in conspectu eius **10** si quiescentes manseritis in terra hac aedificabo vos et non destruam plantabo et non evellam iam enim placatus sum super malo quod feci vobis **11** nolite timere a facie regis Babylonis quem vos pavidi formidatis nolite eum metuere dicit Dominus quia vobiscum sum ego ut salvos faciam vos et eruam de manu eius **12** et dabo vobis misericordiam et miserebor vestri et habitare vos faciam in terra vestra **13** si autem dixeritis vos non habitabimus in terra ista nec audiemus vocem Domini Dei nostri **14** dicentes nequaquam sed ad terram Aegypti pergemus ubi non videbimus bellum et clangorem tubae non audiemus et famem non sustinebimus et ibi habitabimus **15** propter hoc nunc audite verbum Domini reliquiae Iuda haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel si posueritis faciem vestram ut ingrediamini Aegyptum et intraveritis ut ibi habitetis **16** gladium quem vos formidatis ibi conprehendet vos in terra Aegypti et fames pro qua estis solliciti adherebit vobis in Aegypto et ibi moriemini **17** omnesque viri qui posuerint faciem suam ut ingrediantur Aegyptum et habitent ibi morientur gladio et fame et peste nullus de eis remanebit nec effugient a facie mali quod ego adferam super eos **18** quia haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel sicut conflatus est furor meus et indignatio mea super habitatores Hierusalem sic conflabitur indignatio mea super vos cum ingressi fueritis Aegyptum et eritis in iusiurandum et in stuporem et in maledictum et in obprobrium et nequaquam ultra videbitis locum istum **19** verbum Domini super vos reliquiae Iuda nolite intrare Aegyptum scientes scietis quia obtestatus sum vobis hodie **20** quia decepistis animas vestras vos enim misistis me ad Dominum Deum nostrum dicentes ora pro nobis ad Dominum Deum nostrum et iuxta omnia quaecumque dixerit tibi Dominus Deus noster sic adnuntia nobis et faciemus **21** et adnuntiavi vobis hodie et non audistis vocem Domini Dei vestri super universis pro quibus misit me ad vos **22** nunc ergo scientes scietis quia gladio et fame et peste moriemini in loco ad quem voluistis intrare ut habitaretis ibi

43 factum est autem cum conplesset Hieremias loquens ad populum universos sermones Domini Dei eorum pro quibus miserat eum Dominus Deus eorum ad illos omnia verba haec **2** dixit Azarias filius Osaiae et Iohanan filius Caree et omnes viri superbi dicentes ad Hieremiam mendacium tu loqueris non misit te Dominus Deus noster dicens ne ingrediamini Aegyptum ut habitetis illuc **3** sed Baruch filius Neriae incitat te adversum nos ut tradat nos in manibus Chaldeorum ut interficiat nos et transduci faciat in Babylonem **4** et non audivit Iohanan filius Caree et omnes principes bellatorum et universus populus vocem Domini ut maneret in terra Iuda **5** sed tollens Iohanan filius Caree et universi principes bellatorum universos reliquiarum Iuda qui reversi fuerant de cunctis gentibus ad quas fuerant ante dispersi ut habitarent in terra Iuda **6** viros et mulieres et parvulos et filias regis et omnem animam quam reliquerat Nabuzardan princeps militiae cum Godolia filio Ahicam filii Saphan et Hieremiam prophetam et Baruch filium Neriae **7** et ingressi sunt terram Aegypti quia non oboedierunt voci Domini et venerunt usque ad Tafnas **8** et factus est sermo Domini ad Hieremiam in Tafnis dicens **9** sume in manu tua lapides grandes et absconde eos in crypta quae est

sub muro latericio in porta domus Pharaonis in Tafnis cernentibus viris iudaeis 10 et dices ad eos haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego mittam et adsumam Nabuchodonosor regem Babylonis servum meum et ponam thronum eius super lapides istos quos abscondi et statuet solium suum super eos 11 veniensque percutiet terram Aegypti quos in morte in morte et quos in captivitate in captivitate et quos in gladio in gladio 12 et succendet ignem in delubris deorum Aegypti et conburet ea et captivos ducet illos et amicietur terra Aegypti sicut amicitur pastor pallio suo et egredietur inde in pace 13 et conteret statuas domus Solis quae sunt in terra Aegypti et delubra deorum Aegypti conburet igni

44 verbum quod factum est ad Hieremiam ad omnes Iudaeos qui habitant in terra Aegypti habitantes in Magdolo et in Tafnis et in Memphis et in terra Fatures dicens 2 haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel vos vidistis omne malum istud quod adduxi super Hierusalem et super omnes urbes Iuda et ecce sunt desertae hodie et non est in eis habitator 3 propter malitiam quam fecerunt ut me ad iracundiam provocarent et irent et sacrificarent et colerent deos alienos quos nesciebant et illi et vos et patres vestri 4 et misi ad vos omnes servos meos prophetas de nocte consurgens mittensque et dicens nolite facere verbum abominationis huius quam odi 5 et non audierunt nec inclinaverunt aurem suam ut converterentur a malis suis et non sacrificarent diis alienis 6 et conflata est indignatio mea et furor meus et succensa est in civitatibus Iuda et in plateis Hierusalem et versae sunt in solitudinem et vastitatem secundum diem hanc 7 et nunc haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel quare vos facitis malum grande contra animas vestras ut intereat ex vobis vir et mulier parvulus et lactans de medio Iudae nec relinquatur vobis quicquam residuum 8 provocantes me in operibus manuum vestrarum sacrificando diis alienis in terra Aegypti in quam ingressi estis ut habitetis ibi et dispereatis et sitis in maledictionem et in obprobrium cunctis gentibus terrae 9 numquid obliti estis mala patrum vestrorum et mala regum Iuda et mala uxorum eius et mala vestra et mala uxorum vestrarum quae fecerunt in terra Iuda et in regionibus Hierusalem 10 non sunt mundati usque ad diem hanc et non timuerunt et non ambulaverunt in lege et in praeceptis meis quae dedi coram vobis et coram patribus vestris 11 ideo haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego pono faciem meam in vobis in malum et disperdam omnem Iudam 12 et adsumam reliquias Iudae qui posuerunt facies suas ut ingrederentur terram Aegypti et habitarent ibi et consumentur omnes in terra Aegypti cadent in gladio et in fame consumentur a minimo usque ad maximum in gladio et in fame morientur et erunt in iusiurandum et in miraculum et in maledictionem et in obprobrium 13 et visitabo habitatores terrae Aegypti sicut visitavi super Hierusalem in gladio et in fame et in peste 14 et non erit qui effugiat et sit residuus de reliquiis Iudaeorum qui vadunt ut peregrinentur in terra Aegypti et revertantur in terram Iuda ad quam ipsi elevant animas suas ut revertantur et habitent ibi non revertentur nisi qui fugerint 15 responderunt autem Hieremiae omnes viri scientes quod sacrificarent uxores eorum diis alienis et universae mulieres quarum stabat multitudo grandis et omnis populus habitantium in terra Aegypti in Fatures dicens 16 sermonem quem locutus es ad nos in nomine Domini non audiemus ex te 17 sed facientes faciemus omne verbum quod egreditur de ore nostro ut sacrificemus Reginae caeli et libemus ei libamina sicut fecimus nos et patres nostri reges nostri et principes nostri in urbibus Iuda et in plateis Hierusalem et saturati sumus panibus et bene nobis erat malumque non vidimus 18 ex eo autem quo cessavimus sacrificare Reginae caeli et libare ei libamina indigemus omnibus et gladio et fame consumpti sumus 19 quod si nos sacrificamus Reginae caeli et libamus ei libamina numquid sine viris nostris fecimus ei placentas ad colendum eam et liba libandi 20 et dixit Hieremias ad omnem populum adversum viros et adversum mulieres et adversum universam plebem qui responderant ei verbum dicens 21 numquid non sacrificium quod sacrificastis in civitatibus Iuda et in plateis Hierusalem vos et patres vestri reges vestri et principes vestri et populus terrae horum recordatus est Dominus et ascendit super cor eius 22 et non poterat Dominus ultra portare propter malitiam studiorum vestrorum et propter abominationes quas fecistis et facta est terra vestra

in desolationem et in stuporem et in maledictum eo quod non sit habitator sicut est dies haec **23** propterea quod sacrificaveritis idolis et peccaveritis Domino et non audieritis vocem Domini et in lege et in praeceptis et in testimoniis eius non ambulaveritis idcirco evenerunt vobis mala haec sicut est dies haec **24** dixit autem Hieremias ad omnem populum et ad universas mulieres audite verbum Domini omnis Iuda qui estis in terra Aegypti **25** haec inquit Dominus exercituum Deus Israhel dicens vos et uxores vestrae locuti estis ore vestro et manibus vestris implestis dicentes faciamus vota nostra quae vovimus ut sacrificemus Reginae caeli et libemus ei libamina implestis vota vestra et opere perpetrastis ea **26** ideo audite verbum Domini omnis Iuda qui habitatis in terra Aegypti ecce ego iuravi in nomine meo magno ait Dominus quia nequaquam ultra nomen meum vocabitur ex ore omnis viri iudaei dicentis vivit Dominus Deus in omni terra Aegypti **27** ecce ego vigilabo super eos in malum et non in bonum et consumentur omnes viri Iuda qui sunt in terra Aegypti gladio et fame donec penitus consumantur **28** et qui fugerint gladium revertentur de terra Aegypti in terram Iuda viri pauci et scient omnes reliquiae Iuda ingredientium terram Aegypti ut habitent ibi cuius sermo conpleatur meus an illorum **29** et hoc vobis signum ait Dominus quod visitem ego super vos in loco isto ut sciatis quia vere conplebuntur sermones mei contra vos in malum **30** haec dicit Dominus ecce ego tradam Pharaonem Efree regem Aegypti in manu inimicorum eius et in manu quaerentium animam illius sicut tradidi Sedeciam regem Iuda in manu Nabuchodonosor regis Babylonis inimici sui et quaerentis animam eius

45 verbum quod locutus est Hieremias propheta ad Baruch filium Neri cum scripsisset verba haec in libro de ore Hieremiae anno quarto Ioachim filii Iosiae regis Iuda dicens **2** haec dicit Dominus Deus Israhel ad te Baruch **3** dixisti vae misero mihi quoniam addidit Dominus dolorem dolori meo laboravi in gemitu meo et requiem non inveni **4** haec dices ad eum sic dicit Dominus ecce quos aedificavi ego destruo et quos plantavi ego evello et universam terram hanc **5** et tu quaeris tibi grandia noli quaerere quia ecce ego adducam malum super omnem carnem ait Dominus et dabo tibi animam tuam in salutem in omnibus locis ad quaecumque perrexeris

46 quod factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam contra gentes **2** ad Aegyptum adversum exercitum Pharaonis Nechao regis Aegypti qui erat iuxta flumen Eufraten in Charchamis quem percussit Nabuchodonosor rex Babylonis in quarto anno Ioachim filii Iosiae regis Iuda **3** praeparate scutum et clypeum et procedite ad bellum **4** iungite equos et ascendite equites state in galeis polite lanceas induite vos loricis **5** quid igitur vidi ipsos pavidos et terga vertentes fortes eorum caesos fugerunt conciti nec respexerunt terror undique ait Dominus **6** non fugiat velox nec salvari se putet fortis ad aquilonem iuxta flumen Eufraten victi sunt et ruerunt **7** quis est iste qui quasi flumen ascendit et veluti fluviorum intumescunt gurgites eius **8** Aegyptus fluminis instar ascendet et velut flumina movebuntur fluctus eius et dicet ascendens operiam terram perdam civitatem et habitatores eius **9** ascendite equos et exultate in curribus et procedant fortes Aethiopia et Lybies tenentes scutum et Lydii arripientes et iacientes sagittas **10** dies autem ille Domini Dei exercituum dies ultionis ut sumat vindictam de inimicis suis devorabit gladius et saturabitur et inebriabitur sanguine eorum victima enim Domini exercituum in terra aquilonis iuxta flumen Eufraten **11** ascende in Galaad et tolle resinam virgo filia Aegypti frustra multiplicas medicamina sanitas non erit tibi **12** audierunt gentes ignominiam tuam et ululatus tuus replevit terram quia fortis inpegit in fortem ambo pariter conciderunt **13** verbum quod locutus est Dominus ad Hieremiam prophetam super eo quod venturus esset Nabuchodonosor rex Babylonis et percussurus terram Aegypti **14** adnuntiate Aegypto et auditum facite Magdolo et resonet in Memphis et in Tafnis dicite sta et praepara te quia devoravit gladius ea quae per circuitum tuum sunt **15** quare conputruit fortis tuus non stetit quoniam Dominus subvertit eum **16** multiplicavit ruentes ceciditque vir ad proximum suum et dicent surge et revertamur ad populum nostrum et ad terram nativitatis nostrae a facie gladii columbae **17** vocate nomen Pharao regis Aegypti Tumultum adduxit tempus **18** vivo

ego inquit Rex Dominus exercituum nomen eius quoniam sicut Thabor in montibus et sicut Carmelus in mari veniet **19** vasa transmigrationis fac tibi habitatrix filia Aegypti quia Memphis in solitudinem erit et deseretur inhabitabilis **20** vitula eligans atque formonsa Aegyptus stimulator ab aquilone veniet ei **21** mercennarii quoque eius qui versabantur in medio eius quasi vituli saginati versi sunt et fugerunt simul nec stare potuerunt quia dies interfectionis eorum venit super eos tempus visitationis eorum **22** vox eius quasi aeris sonabit quoniam cum exercitu properabunt et cum securibus venient ei quasi ligna caedentes **23** succiderunt saltum eius ait Dominus qui supputari non potest multiplicati sunt super lucustas et non est eis numerus **24** confusa est filia Aegypti et tradita in manu populi aquilonis **25** dixit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego visitabo super tumultum Alexandriae et super Pharao et super Aegyptum et super deos eius et super reges eius et super Pharao et super eos qui confidunt in eo **26** et dabo eos in manu quaerentium animam eorum et in manu Nabuchodonosor regis Babylonis et in manu servorum eius et post haec habitabitur sicut diebus pristinis ait Dominus **27** et tu ne timeas serve meus Iacob et ne paveas Israhel quia ecce ego salvum te faciam de longinquo et semen tuum de terra captivitatis suae et revertetur Iacob et quiescet et prosperabitur et non erit qui exterreat eum **28** et tu noli timere serve meus Iacob ait Dominus quia tecum ego sum quia consumam ego cunctas gentes ad quas eieci te te vero non consumam sed castigabo te in iudicio nec quasi innocenti parcam tibi

47 quod factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam contra Palestinos antequam percuteret Pharao Gazam **2** haec dicit Dominus ecce aquae ascendunt ab aquilone et erunt quasi torrens inundans et operient terram et plenitudinem eius urbem et habitatores eius clamabunt homines et ululabit omnis habitator terrae **3** ab strepitu pompae armorum et bellatorum eius a commotione quadrigarum eius et multitudine rotarum illius non respexerunt patres filios manibus dissolutis **4** pro adventu diei in quo vastabuntur omnes Philisthim et dissipabitur Tyrus et Sidon cum omnibus reliquis auxiliis suis depopulatus est enim Dominus Palestinos reliquias insulae Cappadociae **5** venit calvitium super Gazam conticuit Ascalon et reliquiae vallis earum usquequo concideris **6** o mucro Domini usquequo non quiescis ingredere in vaginam tuam refrigerare et sile **7** quomodo quiescet cum Dominus praeceperit ei adversus Ascalonem et adversus maritimas eius regiones ibique condixerit illi

48 ad Moab haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel vae super Nabo quoniam vastata est et confusa capta est Cariathaim confusa est fortis et tremuit **2** non est ultra exultatio in Moab contra Esebon cogitaverunt malum venite et disperdamus eam de gente ergo silens conticesces sequeturque te gladius **3** vox clamoris de Oronaim vastitas et contritio magna **4** contrita est Moab adnuntiate clamorem parvulis eius **5** per ascensum enim Luaith plorans ascendet in fletu quoniam in descensu Oronaim hostes ululatum contritionis audierunt **6** fugite salvate animas vestras et eritis quasi myrice in deserto **7** pro eo enim quod habuisti fiduciam in munitionibus tuis et in thesauris tuis tu quoque capieris et ibit Chamos in transmigrationem sacerdotes eius et principes eius simul **8** et veniet praedo ad omnem urbem et urbs nulla salvabitur et peribit vallis et dissipabuntur campestria quoniam dixit Dominus **9** date florem Moab quia floriens egredietur et civitates eius desertae erunt et inhabitabiles **10** maledictus qui facit opus Domini fraudulenter et maledictus qui prohibet gladium suum a sanguine **11** fertilis fuit Moab ab adulescentia sua et requievit in fecibus suis nec transfusus est de vase in vas et in transmigrationem non abiit idcirco permansit gustus eius in eo et odor eius non est inmutatus **12** propterea ecce dies veniunt dicit Dominus et mittam ei ordinatores et stratores laguncularum et sternent eum et vasa eius exhaurient et lagoenas eorum conlident **13** et confundetur Moab a Chamos sicut confusa est domus Israhel a Bethel in qua habebat fiduciam **14** quomodo dicitis fortes sumus et viri robusti ad proeliandum **15** vastata est Moab et civitates illius ascenderunt et electi iuvenes eius descenderunt in occisionem ait Rex Dominus exercituum nomen ei **16** prope est interitus Moab ut veniat et malum eius velociter

adcurret nimis 17 consolamini eum omnes qui estis in circuitu eius et universi qui scitis nomen eius dicite quomodo confracta est virga fortis baculus gloriosus 18 descende de gloria et sede in siti habitatio filiae Dibon quoniam vastator Moab ascendet ad te dissipabit munitiones tuas 19 in via sta et prospice habitatio Aroer interroga fugientem et eum qui evasit dic quid accidit 20 confusus est Moab quoniam victus est ululate et clamate adnuntiate in Arnon quoniam vastata est Moab 21 et iudicium venit ad terram campestrem super Helon et super Iaesa et super Mefath 22 et super Dibon et super Nabo et super domum Deblathaim 23 et super Cariathaim et super Bethgamul et super Bethmaon 24 et super Carioth et super Bosra et super omnes civitates terrae Moab quae longe et quae prope sunt 25 abscisum est cornu Moab et brachium eius contritum est ait Dominus 26 inebriate eum quoniam contra Dominum erectus est et adlidet manum Moab in vomitu suo et erit in derisum etiam ipse 27 fuit enim in derisum tibi Israhel quasi inter fures repperisses eum propter verba ergo tua quae adversum illum locutus es captivus duceris 28 relinquite civitates et habitate in petra habitatores Moab et estote quasi columba nidificans in summo ore foraminis 29 audivimus superbiam Moab superbus est valde sublimitatem eius et arrogantiam et superbiam et altitudinem cordis illius 30 ego scio ait Dominus iactantiam eius et quod non sit iuxta eam virtus eius nec iuxta quod poterat conata sit facere 31 ideo super Moab heiulabo et ad Moab universam clamabo ad viros muri fictilis lamentantes 32 de planctu Iazer plorabo tibi vinea Sobema propagines tuae transierunt mare usque ad mare Iazer pervenerunt super messem tuam et vindemiam tuam praedo inruit 33 ablata est laetitia et exultatio de Carmelo et de terra Moab et vinum de torcularibus sustuli nequaquam calcator uvae solitum celeuma cantabit 34 de clamore Esebon usque Eleale et Iaesa dederunt vocem suam a Segor usque ad Oronaim vitula conternante aquae quoque Namrim pessimae erunt 35 et auferam de Moab ait Dominus offerentem in excelsis et sacrificantem diis eius 36 propterea cor meum ad Moab quasi tibiae resonabit et cor meum ad viros muri fictilis dabit sonitum tibiarum quia plus fecit quam potuit idcirco perierunt 37 omne enim caput calvitium et omnis barba rasa erit in cunctis manibus conligatio et super omne dorsum cilicium 38 super omnia tecta Moab et in plateis eius omnis planctus quia contrivi Moab sicut vas inutile ait Dominus 39 quomodo victa est et ululaverunt quomodo deiecit cervicem Moab et confusus est eritque Moab in derisum et in exemplum omnibus in circuitu suo 40 haec dicit Dominus ecce quasi aquila evolabit et extendet alas suas ad Moab 41 capta est Carioth et munitiones conprehensae sunt et erit cor fortium Moab in die illa sicut cor mulieris parturientis 42 et cessabit Moab esse populus quoniam contra Dominum gloriatus est 43 pavor et fovea et laqueus super te o habitator Moab ait Dominus 44 qui fugit a facie pavoris cadet in foveam et qui conscenderit de fovea capietur laqueo adducam enim super Moab annum visitationis eorum dicit Dominus 45 in umbra Esebon steterunt de laqueo fugientes quia ignis egressus est de Esebon et flamma de medio Seon et devorabit partem Moab et verticem filiorum tumultus 46 vae tibi Moab peristi populе Chamos quia conprehensi sunt filii tui et filiae tuae in captivitatem 47 et convertam captivitatem Moab in novissimis diebus ait Dominus hucusque iudicia Moab

49 ad filios Ammon haec dicit Dominus numquid filii non sunt Israhel aut heres non est ei cur igitur hereditate possedit Melchom Gad et populus eius in urbibus eius habitavit 2 ideo ecce dies veniunt dicit Dominus et auditum faciam super Rabbath filiorum Ammon fremitum proelii et erit in tumulum dissipata filiaeque eius igni succendentur et possidebit Israhel possessores suos dicit Dominus 3 ulula Esebon quoniam vastata est Ahi clamate filiae Rabbath accingite vos ciliciis plangite et circuite per sepes quia Melchom in transmigratione ducetur sacerdotes eius et principes eius simul 4 quid gloriaris in vallibus defluxit vallis tua filia delicata quae confidebas in thesauris tuis et dicebas quis veniet ad me 5 ecce ego inducam super te terrorem ait Dominus Deus exercituum ab omnibus qui sunt in circuitu tuo et dispergemini singuli a conspectu vestro nec erit qui congreget fugientem 6 et post haec reverti faciam captivos filiorum Ammon ait Dominus 7 ad Idumeam haec dicit Dominus exercituum numquid

non est ultra sapientia in Theman periit consilium a filiis inutilis facta est sapientia eorum **8** fugite terga vertite descendite in voragine habitatores Dedan quoniam perditionem Esau adduxi super eum tempus visitationis eius **9** si vindemiatores venissent super te non reliquissent racemum si fures in nocte rapuissent quod sufficeret sibi **10** ego vero discoperui Esau revelavi abscondita eius et celari non poterit vastatum est semen eius et fratres eius et vicini eius et non erit **11** relinque pupillos tuos ego eos faciam vivere et viduae tuae in me sperabunt **12** quia haec dicit Dominus ecce quibus non erat iudicium ut biberent calicem bibentes bibent et tu quasi innocens relinqueris non eris innocens sed bibens bibes **13** quia per memet ipsum iuravi dicit Dominus quod in solitudinem et in obprobrium et in desertum et in maledictionem erit Bosra et omnes civitates eius erunt in solitudines sempiternas **14** auditum audivi a Domino et legatus ad gentes missus est congregamini et venite contra eam et consurgamus in proelium **15** ecce enim parvulum dedi te in gentibus contemptibilem inter homines **16** arrogantia tua decepit te et superbia cordis tui qui habitas in cavernis petrae et adprehendere niteris altitudinem collis cum exaltaveris quasi aquila nidum tuum inde detraham te dicit Dominus **17** et erit Idumea deserta omnis qui transibit per eam stupebit et sibilabit super omnes plagas eius **18** sicuti subversa est Sodoma et Gomorra et vicinae eius ait Dominus non habitabit ibi vir et non incolet eam filius hominis **19** ecce quasi leo ascendet de superbia Iordanis ad pulchritudinem robustam quia subito currere eum faciam ad illam et quis erit electus quem praeponam ei quis enim similis mei et quis sustinebit me et quis est iste pastor qui resistat vultui meo **20** propterea audite consilium Domini quod iniit de Edom et cogitationes eius quas cogitavit de habitatoribus Theman si non deiecerint eos parvuli gregis nisi dissipaverint cum eis habitaculum eorum **21** a voce ruinae eorum commota est terra clamor in mari Rubro auditus est vocis eius **22** ecce quasi aquila ascendet et evolabit et expandet alas suas super Bosram et erit cor fortium Idumeae in die illa quasi cor mulieris parturientis **23** ad Damascum confusa est Emath et Arfad quia auditum pessimum audierunt turbati sunt in mari sollicitudine quiescere non potuit **24** dissoluta est Damascus versa in fugam tremor adprehendit eam angustia et dolores tenuerunt eam quasi parturientem **25** quomodo dereliquerunt civitatem laudabilem urbem laetitiae **26** ideo cadent iuvenes eius in plateis eius et omnes viri proelii conticescent in die illa ait Dominus exercituum **27** et succendam ignem in muro Damasci et devorabit moenia Benadad **28** ad Cedar et ad regna Asor quae percussit Nabuchodonosor rex Babylonis haec dicit Dominus surgite ascendite ad Cedar et vastate filios orientis **29** tabernacula eorum et greges eorum capient pelles eorum et omnia vasa eorum et camelos eorum tollent sibi et vocabunt super eos formidinem in circuitu **30** fugite abite vehementer in voraginibus sedete qui habitatis Asor ait Dominus iniit enim contra vos Nabuchodonosor rex Babylonis consilium et cogitavit adversum vos cogitationes **31** consurgite et ascendite ad gentem quietam et habitantem confidenter ait Dominus non ostia non vectes ei soli habitant **32** et erunt cameli eorum in direptionem et multitudo iumentorum in praedam et dispergam eos in omnem ventum qui sunt adtonsi in comam et ex omni confinio eorum adducam interitum super eos ait Dominus **33** et erit Asor in habitaculum draconum deserta usque in aeternum non manebit ibi vir nec incolet eam filius hominis **34** quod factum est verbum Domini ad Hieremiam prophetam adversus Aelam in principio regni Sedeciae regis Iuda dicens **35** haec dicit Dominus exercituum ecce ego confringam arcum Aelam summam fortitudinem eorum **36** et inducam super Aelam quattuor ventos a quattuor plagis caeli et ventilabo eos in omnes ventos istos et non erit gens ad quam non perveniant profugi Aelam **37** et pavere faciam Aelam coram inimicis suis et in conspectu quaerentium animam eorum et adducam super eos malum iram furoris mei dicit Dominus et emittam post eos gladium donec consumam eos **38** et ponam solium meum in Aelam et perdam inde reges et principes ait Dominus **39** in novissimis autem diebus reverti faciam captivos Aelam dicit Dominus

50 verbum quod locutus est Dominus de Babylone et de terra Chaldeorum in manu Hieremiae prophetae **2** adnuntiate in gentibus et auditum facite levate signum praedicate et nolite celare dicite capta

est Babylon confusus est Bel victus est Marodach confusa sunt sculptilia eius superata sunt idola eorum **3** quoniam ascendit contra eam gens ab aquilone quae ponet terram eius in solitudinem et non erit qui habitet in ea ab homine usque ad pecus et moti sunt et abierunt **4** in diebus illis et in tempore illo ait Dominus venient filii Israhel ipsi et filii Iuda simul ambulantes et flentes properabunt et Dominum Deum suum quaerent **5** in Sion interrogabunt viam huc facies eorum venient et adponentur ad Dominum foedere sempiterno quod nulla oblivione delebitur **6** grex perditus factus est populus meus pastores eorum seduxerunt eos feceruntque vagari in montibus de monte in collem transierunt obliti sunt cubilis sui **7** omnes qui invenerunt comederunt eos et hostes eorum dixerunt non peccavimus pro eo quod peccaverunt Domino decori iustitiae et expectationi patrum eorum Domino **8** recedite de medio Babylonis et de terra Chaldeorum egredimini et estote quasi hedi ante greges **9** quoniam ecce ego suscito et adducam in Babylonem congregationem gentium magnarum de terra aquilonis et praeparabuntur adversum eam et inde capietur sagitta eius quasi viri fortis interfectoris non revertetur vacua **10** et erit Chaldea in praedam omnes vastantes eam replebuntur ait Dominus **11** quoniam exultatis et magna loquimini diripientes hereditatem meam quoniam effusi estis sicut vitulus super herbam et mugistis ut tauri **12** confusa est mater vestra nimis et adaequata pulveri quae genuit vos ecce novissima erit in gentibus deserta invia et arens **13** ab ira Domini non habitabitur sed redigetur tota in solitudinem omnis qui transit per Babylonem stupebit et sibilabit super universis plagis eius **14** praeparamini contra Babylonem per circuitum omnes qui intenditis arcum debellate eam non parcatis iaculis quia Domino peccavit **15** clamate adversus eam ubique dedit manum ceciderunt fundamenta eius destructi sunt muri eius quoniam ultio Domini est ultionem accipite de ea sicut fecit facite ei **16** disperdite satorem de Babylone et tenentem falcem in tempore messis a facie gladii columbae unusquisque ad populum suum convertetur et singuli ad terram suam fugient **17** grex dispersus Israhel leones eiecerunt eum primus comedit eum rex Assur iste novissimus exossavit eum Nabuchodonosor rex Babylonis **18** propterea haec dicit Dominus exercituum Deus Israhel ecce ego visitabo regem Babylonis et terram eius sicut visitavi regem Assur **19** et reducam Israhel ad habitaculum suum et pascetur Carmelum et Basan et in monte Ephraim et Galaad saturabitur anima eius **20** in diebus illis et in tempore illo ait Dominus quaeretur iniquitas Israhel et non erit et peccatum Iuda et non invenietur quoniam propitius ero eis quos reliquero **21** super terram dominantium ascende et super habitatores eius visita dissipa et interfice quae post eos sunt ait Dominus et fac iuxta omnia quae praecepi tibi **22** vox belli in terra et contritio magna **23** quomodo confractus est et contritus est malleus universae terrae quomodo versa est in desertum Babylon in gentibus **24** inlaqueavi te et capta es Babylon et nesciebas inventa es et adprehensa quoniam Dominum provocasti **25** aperuit Dominus thesaurum suum et protulit vasa irae suae quoniam opus est Domino Deo exercituum in terra Chaldeorum **26** venite ad eam ab extremis finibus aperite ut exeant qui conculcent eam tollite de via lapides et redigite in acervos et interficite eam nec sit quicquam reliquum **27** dissipate universos fortes eius descendant in occisionem vae eis quia venit dies eorum tempus visitationis eorum **28** vox fugientium et eorum qui evaserunt de terra Babylonis ut adnuntient in Sion ultionem Domini Dei nostri ultionem templi eius **29** adnuntiate in Babylonem plurimis omnibus qui tendunt arcum consistite adversum eam per gyrum et nullus evadat reddite ei secundum opus suum iuxta omnia quae fecit facite illi quia contra Dominum erecta est adversum Sanctum Israhel **30** idcirco cadent iuvenes eius in plateis eius et omnes viri bellatores eius conticescent in die illa ait Dominus **31** ecce ego ad te superbe dicit Dominus Deus exercituum quia venit dies tuus tempus visitationis tuae **32** et cadet superbus et corruet et non erit qui suscitet eum et succendam ignem in urbibus eius et devorabit omnia in circuitu eius **33** haec dicit Dominus exercituum calumniam sustinent filii Israhel et filii Iuda simul omnes qui ceperunt eos tenent nolunt dimittere eos **34** redemptor eorum Fortis Dominus exercituum nomen eius iudicio defendet causam eorum ut exterreat terram et commoveat habitatores Babylonis **35** gladius ad Chaldeos ait Dominus et ad habitatores Babylonis et ad principes et ad sapientes eius **36** gladius ad

divinos eius qui stulti erunt gladius ad fortes illius qui timebunt **37** gladius ad equos eius et ad currus eius et ad omne vulgus quod est in medio eius et erunt quasi mulieres gladius ad thesauros eius qui diripientur **38** siccitas super aquas eius erit et arescent quia terra sculptilium est et in portentis gloriantur **39** propterea habitabunt dracones cum fatuis ficariis et habitabunt in ea strutiones et non habitabitur ultra usque ad sempiternum nec extruetur usque ad generationem et generationem **40** sicut subvertit Deus Sodomam et Gomorram et vicinas eius ait Dominus non habitabit ibi vir nec incolet eam filius hominis **41** ecce populus venit ab aquilone et gens magna et reges multi consurgent a finibus terrae **42** arcum et scutum adprehendent crudeles sunt et inmisericordes vox eorum quasi mare sonabit et super equos ascendent sicut vir paratus ad proelium contra te filia Babylon **43** audivit rex Babylonis famam eorum et dissolutae sunt manus eius angustia adprehendit eum dolor quasi parturientem **44** ecce quasi leo ascendet de superbia Iordanis ad pulchritudinem robustam quia subito currere eum faciam ad illam et quis erit electus quem praeponam ei quis enim similis mei et quis sustinebit me et quis est iste pastor qui resistat vultui meo **45** propterea audite consilium Domini quod mente concepit adversum Babylonem et cogitationes eius quas cogitavit super terram Chaldeorum nisi detraxerint eos parvuli gregum nisi dissipatum fuerit cum ipsis habitaculum eorum **46** a voce captivitatis Babylonis commota est terra et clamor inter gentes auditus est

51 haec dicit Dominus ecce ego suscitabo super Babylonem et super habitatores eius qui cor suum levaverunt contra me quasi ventum pestilentem **2** et mittam in Babylonem ventilatores et ventilabunt eam et demolientur terram eius quoniam venerunt super eam undique in die adflictionis eius **3** non tendat qui tendit arcum suum et non ascendat loricatus nolite parcere iuvenibus eius interficite omnem militiam eius **4** et cadent interfecti in terra Chaldeorum et vulnerati in regionibus eius **5** quoniam non fuit viduatus Israhel et Iuda a Deo suo Domino exercituum terra autem eorum repleta est delicto a Sancto Israhel **6** fugite de medio Babylonis et salvet unusquisque animam suam nolite tacere super iniquitatem eius quoniam tempus ultionis est Domino vicissitudinem ipse retribuet ei **7** calix aureus Babylon in manu Domini inebrians omnem terram de vino eius biberunt gentes et ideo commotae sunt **8** subito cecidit Babylon et contrita est ululate super eam tollite resinam ad dolorem eius si forte sanetur **9** curavimus Babylonem et non est sanata derelinquamus eam et eamus unusquisque in terram suam quoniam pervenit usque ad caelos iudicium eius et elevatum est usque ad nubes **10** protulit Dominus iustitias nostras venite et narremus in Sion opus Domini Dei nostri **11** acuite sagittas implete faretras suscitavit Dominus spiritum regum Medorum et contra Babylonem mens eius ut perdat eam quoniam ultio Domini est ultio templi sui **12** super muros Babylonis levate signum augete custodiam levate custodes praeparate insidias quia cogitavit Dominus et fecit quaecumque locutus est contra habitatores Babylonis **13** quae habitas super aquas multas locuples in thesauris venit finis tuus pedalis praecisionis tuae **14** iuravit Dominus exercituum per animam suam quoniam replebo te hominibus quasi brucho et super te celeuma cantabitur **15** qui fecit terram in fortitudine sua praeparavit orbem in sapientia sua et prudentia sua extendit caelos **16** dante eo vocem multiplicantur aquae in caelo qui levat nubes ab extremo terrae fulgura in pluviam fecit et produxit ventum de thesauris suis **17** stultus factus est omnis homo ab scientia confusus est omnis conflator in sculptili quia mendax conflatio eius nec est spiritus in eis **18** vana sunt opera et risu digna in tempore visitationis suae peribunt **19** non sicut haec pars Iacob quia qui fecit omnia ipse est et Israhel sceptrum hereditatis eius Dominus exercituum nomen eius **20** conlidis tu mihi vasa belli et ego conlidam in te gentes et disperdam in te regna **21** et conlidam in te equum et equitem eius et conlidam in te currum et ascensorem eius **22** et conlidam in te virum et mulierem et conlidam in te senem et puerum et conlidam in te iuvenem et virginem **23** et conlidam in te pastorem et gregem eius et conlidam in te agricolam et iugales eius et conlidam in te duces et magistratus **24** et reddam Babyloni et cunctis habitatoribus Chaldeae omne malum suum quod fecerunt in Sion in oculis vestris ait Dominus

25 ecce ego ad te mons pestifer ait Dominus qui
corrumpis universam terram et extendam manum
meam super te et evolvam te de petris et dabo te in
montem conbustionis 26 et non tollent de te lapidem
in angulum et lapidem in fundamenta sed perditus
in aeternum eris ait Dominus 27 levate signum
in terra clangite bucina in gentibus sanctificate
super eam gentes adnuntiate contra illam regibus
Ararat Menni et Aschenez numerate contra eam
Thapsar adducite equum quasi bruchum aculeatum
28 sanctificate contra eam gentes reges Mediae duces
eius et universos magistratus eius cunctamque terram
potestatis eius 29 et commovebitur terra et turbabitur
quia evigilavit contra Babylonem cogitatio Domini ut
ponat terram Babylonis desertam et inhabitabilem 30
cessaverunt fortes Babylonis a proelio habitaverunt
in praesidiis devoratum est robur eorum et facti sunt
quasi mulieres incensa sunt tabernacula eius contriti
sunt vectes eius 31 currens obviam currenti veniet et
nuntius obvius nuntianti ut adnuntiet regi Babylonis
quia capta est civitas eius a summo usque ad summum
32 et vada praeoccupata sunt et paludes incensae sunt
igni et viri bellatores conturbati sunt 33 quia haec dicit
Dominus exercituum Deus Israhel filia Babylon quasi
area tempus triturae eius adhuc modicum et veniet
tempus messionis eius 34 comedit me devoravit me
Nabuchodonosor rex Babylonis reddidit me quasi vas
inane absorbuit me sicut draco replevit ventrem suum
teneritudine mea et eiecit me 35 iniquitas adversum
me et caro mea super Babylonem dicit habitatio Sion
et sanguis meus super habitatores Chaldeae dicit
Hierusalem 36 propterea haec dicit Dominus ecce ego
iudicabo causam tuam et ulciscar ultionem tuam et
desertum faciam mare eius et siccabo venam eius 37
et erit Babylon in tumulos habitatio draconum stupor
et sibilus eo quod non sit habitator 38 simul ut leones
rugient excutient comas velut catuli leonum 39 in
calore eorum ponam potus eorum et inebriabo eos ut
sopiantur et dormiant somnum sempiternum et non
consurgant dicit Dominus 40 deducam eos quasi agnos
ad victimam quasi arietes cum hedis 41 quomodo
capta est Sesach et conprehensa est inclita universae
terrae quomodo facta est in stuporem Babylon inter
gentes 42 ascendit super Babylonem mare multitudine
fluctuum eius operta est 43 factae sunt civitates eius
in stuporem terra inhabitabilis et deserta terra in qua
nullus habitet nec transeat per eam filius hominis
44 et visitabo super Bel in Babylone et eiciam quod
absorbuerat de ore eius et non confluent ad eum
ultra gentes siquidem et murus Babylonis corruit
45 egredimini de medio eius populus meus ut salvet
unusquisque animam suam ab ira furoris Domini 46 et
ne forte mollescat cor vestrum et timeatis auditum
qui audietur in terra et veniet in anno auditio et post
hunc annum auditio et iniquitas in terra et dominator
super dominatorem 47 propterea ecce dies veniunt et
visitabo super sculptilia Babylonis et omnis terra eius
confundetur et universi interfecti eius cadent in medio
eius 48 et laudabunt super Babylonem caeli et terra et
omnia quae in eis sunt quia ab aquilone venient ei
praedones ait Dominus 49 et quomodo fecit Babylon
ut caderent occisi in Israhel sic de Babylone cadent
occisi in universa terra 50 qui fugistis gladium venite
nolite stare recordamini procul Domini et Hierusalem
ascendat super cor vestrum 51 confusi sumus quoniam
audivimus obprobrium operuit ignominia facies
nostras quia venerunt alieni super sanctificationem
domus Domini 52 propterea ecce dies veniunt ait
Dominus et visitabo super sculptilia eius et in omni
terra eius mugiet vulneratus 53 si ascenderit Babylon
in caelum et firmaverit in excelso robur suum a me
venient vastatores eius ait Dominus 54 vox clamoris
de Babylone et contritio magna de terra Chaldeorum
55 quoniam vastavit Dominus Babylonem et perdidit
ex ea vocem magnam et sonabunt fluctus eorum
quasi aquae multae dedit sonitum vox eorum 56
quia venit super eam id est super Babylonem praedo
et adprehensi sunt fortes eius et emarcuit arcus
eorum quia fortis ultor Dominus reddens retribuet 57
et inebriabo principes eius et sapientes eius duces
eius et magistratus eius et fortes eius et dormient
somnum sempiternum et non expergiscentur ait
Rex Dominus exercituum nomen eius 58 haec dicit
Dominus exercituum murus Babylonis ille latissimus
suffossione suffodietur et portae eius excelsae igni
conburentur et labores populorum ad nihilum et
gentium in igne erunt et disperibunt 59 verbum quod
praecepit Hieremias prophetes Saraiae filio Neriae filii
Maasiae cum pergeret cum Sedecia rege in Babylonem
in anno quarto regni eius Saraias autem erat princeps

prophetiae 60 et scripsit Hieremias omne malum quod venturum erat super Babylonem in libro uno omnia verba haec quae scripta sunt contra Babylonem 61 et dixit Hieremias ad Saraiam cum veneris Babylonem et videris et legeris omnia verba haec 62 dices Domine tu locutus es contra locum istum ut disperderes eum ne sit qui in eo habitet ab homine usque ad pecus et ut sit perpetua solitudo 63 cumque conpleveris legere librum istum ligabis ad eum lapidem et proicies illum in medio Eufraten 64 et dices sic submergetur Babylon et non consurget a facie adflictionis quam ego adduco super eam et dissolventur hucusque verba Hieremiae

52 filius viginti et unius anni Sedecias cum regnare coepisset et undecim annis regnavit in Hierusalem et nomen matris eius Amithal filia Hieremiae de Lobna 2 et fecit malum in oculis Domini iuxta omnia quae fecerat Ioachim 3 quoniam furor Domini erat in Hierusalem et in Iuda usquequo proiceret eos a facie sua et recessit Sedecias a rege Babylonis 4 factum est autem in anno nono regni eius in mense decimo decima mensis venit Nabuchodonosor rex Babylonis ipse et omnis exercitus eius adversum Hierusalem et obsederunt eam et aedificaverunt contra eam munitiones in circuitu 5 et fuit civitas obsessa usque ad undecimum annum regis Sedeciae 6 mense autem quarto nona mensis obtinuit fames in civitate et non erant alimenta populo terrae 7 et disrupta est civitas et omnes viri bellatores fugerunt et exierunt de civitate nocte per viam portae quae est inter duos muros et ducit ad hortum regis Chaldeis obsidentibus urbem in gyro et abierunt per viam quae ducit in heremum 8 persecutus est autem exercitus Chaldeorum regem et adprehenderunt Sedeciam in deserto quod est iuxta Hiericho et omnis comitatus eius diffugit ab eo 9 cumque conprehendissent regem adduxerunt eum ad regem Babylonis in Reblatha quae est in terra Emath et locutus est ad eum iudicia 10 et iugulavit rex Babylonis filios Sedeciae in oculis eius sed et omnes principes Iudae occidit in Reblatha 11 et oculos Sedeciae eruit et vinxit eum conpedibus et adduxit eum rex Babylonis in Babylonem et posuit eum in domo carceris usque ad diem mortis eius 12 in mense autem quinto decima mensis ipse est annus nonusdecimus Nabuchodonosor regis Babylonis venit Nabuzardan princeps militiae qui stabat coram rege Babylonis in Hierusalem 13 et incendit domum Domini et domum regis et omnes domos Hierusalem et omnem domum magnam igne conbusit 14 et totum murum Hierusalem per circuitum destruxit cunctus exercitus Chaldeorum qui erat cum magistro militiae 15 de pauperibus autem populi et de reliquo vulgo quod remanserat in civitate et de perfugis qui transfugerant ad regem Babylonis et ceteros de multitudine transtulit Nabuzardan princeps militiae 16 de pauperibus vero terrae reliquit Nabuzardan princeps militiae in vinitores et in agricolas 17 columnas quoque aereas quae erant in domo Domini et bases et mare aereum quod erat in domo Domini confregerunt Chaldei et tulerunt omne aes eorum in Babylonem 18 et lebetas et creagras et psalteria et fialas et mortariola et omnia vasa aerea quae in ministerio fuerant tulerunt 19 et hydrias et thymiamateria et urceos et pelves et candelabra et mortaria et cyatos quotquot aurea aurea et quotquot argentea argentea tulit magister militiae 20 columnas duas et mare unum vitulos duodecim aereos qui erant sub basibus quas fecerat rex Salomon in domo Domini non erat pondus aeris omnium vasorum horum 21 de columnis autem decem et octo cubiti altitudinis erant in columna una et funiculus duodecim cubitorum circuibat eam porro grossitudo eius quattuor digitorum et intrinsecus cava erat 22 et capitella super utramque aerea altitudo capitelli unius quinque cubitorum et retiacula et mala granata 23 nonaginta sex dependentia omnia mala granata centum retiaculis circumdabantur 24 et tulit magister militiae Saraiam sacerdotem primum et Sophoniam sacerdotem secundum et tres custodes vestibuli 25 et de civitate tulit eunuchum unum qui erat praepositus super viros bellatores et septem viros de his qui videbant faciem regis qui inventi sunt in civitate et scribam principem militum qui probabat tirones et sexaginta viros de populo terrae qui inventi sunt in medio civitatis 26 tulit autem eos Nabuzardan magister militiae et duxit eos ad regem Babylonis in Reblatha 27 et percussit eos rex Babylonis et interfecit eos in Reblatha in terra Emath et translatus est Iuda de terra sua 28 iste est populus quem transtulit Nabuchodonosor in anno septimo Iudaeos tria milia et

viginti tres **29** in anno octavodecimo Nabuchodonosor
de Hierusalem animas octingentas triginta duas **30**
in anno vicesimo tertio Nabuchodonosor transtulit
Nabuzardan magister militiae Iudaeorum animas
septingentas quadraginta quinque omnes ergo animae
quattuor milia sescentae **31** et factum est in tricesimo
septimo anno transmigrationis Ioachim regis Iudae
duodecimo mense vicesima quinta mensis elevavit
Evilmerodach rex Babylonis ipso anno regni sui caput
Ioachim regis Iudae et eduxit eum de domo carceris
32 et locutus est cum eo bona et posuit thronum eius
super thronos regum qui erant post se in Babylone
33 et mutavit vestimenta carceris eius et comedebat
panem coram eo semper cunctis diebus vitae suae **34**
et cibaria eius cibaria perpetua dabantur ei a rege
Babylonis statuta per singulos dies usque ad diem
mortis suae cunctis diebus vitae eius

Lamentationes

1 ALEPH quomodo sedit sola civitas plena populo facta est quasi vidua domina gentium princeps provinciarum facta est sub tributo **2** BETH plorans ploravit in nocte et lacrimae eius in maxillis eius non est qui consoletur eam ex omnibus caris eius omnes amici eius spreverunt eam et facti sunt ei inimici **3** GIMEL migravit Iuda propter adflictionem et multitudinem servitutis habitavit inter gentes nec invenit requiem omnes persecutores eius adprehenderunt eam inter angustias **4** DELETH viae Sion lugent eo quod non sint qui veniant ad sollemnitatem omnes portae eius destructae sacerdotes eius gementes virgines eius squalidae et ipsa oppressa amaritudine **5** HE facti sunt hostes eius in capite inimici illius locupletati sunt quia Dominus locutus est super eam propter multitudinem iniquitatum eius parvuli eius ducti sunt captivi ante faciem tribulantis **6** VAV et egressus est a filia Sion omnis decor eius facti sunt principes eius velut arietes non invenientes pascuam et abierunt absque fortitudine ante faciem subsequentis **7** ZAI recordata est Hierusalem dierum adflictionis suae et praevaricationis omnium desiderabilium suorum quae habuerat a diebus antiquis cum caderet populus eius in manu hostili et non esset auxiliator viderunt eam hostes et deriserunt sabbata eius **8** HETH peccatum peccavit Hierusalem propterea instabilis facta est omnes qui glorificabant eam spreverunt illam quia viderunt ignominiam eius ipsa autem gemens et conversa retrorsum **9** TETH sordes eius in pedibus eius nec recordata est finis sui deposita est vehementer non habens consolatorem vide Domine adflictionem meam quoniam erectus est inimicus **10** IOTH manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia eius quia vidit gentes ingressas sanctuarium suum de quibus praeceperas ne intrarent in ecclesiam tuam **11** CAPH omnis populus eius gemens et quaerens panem dederunt pretiosa quaeque pro cibo ad refocilandam animam vide Domine considera quoniam facta sum vilis **12** LAMED o vos omnes qui transitis per viam adtendite et videte si est dolor sicut dolor meus quoniam vindemiavit me ut locutus est Dominus in die irae furoris sui **13** MEM de excelso misit ignem in ossibus meis et erudivit me expandit rete pedibus meis convertit me retrorsum posuit me desolatam tota die maerore confectam **14** NUN vigilavit iugum iniquitatum mearum in manu eius convolutae sunt et inpositae collo meo infirmata est virtus mea dedit me Dominus in manu de qua non potero surgere **15** SAMECH abstulit omnes magnificos meos Dominus de medio mei vocavit adversum me tempus ut contereret electos meos torcular calcavit Dominus virgini filiae Iuda **16** AIN idcirco ego plorans et oculus meus deducens aquam quia longe factus est a me consolator convertens animam meam facti sunt filii mei perditi quoniam invaluit inimicus **17** FE expandit Sion manus suas non est qui consoletur eam mandavit Dominus adversum Iacob in circuitu eius hostes eius facta est Hierusalem quasi polluta menstruis inter eos **18** SADE iustus est Dominus quia os eius ad iracundiam provocavi audite obsecro universi populi et videte dolorem meum virgines meae et iuvenes mei abierunt in captivitatem **19** COPH vocavi amicos meos et ipsi deceperunt me sacerdotes mei et senes mei in urbe consumpti sunt quia quaesierunt cibum sibi ut refocilarent animam suam **20** RES vide Domine quoniam tribulor venter meus conturbatus est subversum est cor meum in memet ipsa quoniam amaritudine plena sum foris interfecit gladius et domi mors similis est **21** SEN audierunt quia ingemesco ego et non est qui consoletur me omnes inimici mei audierunt malum meum laetati sunt quoniam tu fecisti adduxisti diem consolationis et fient similes mei **22** THAU ingrediatur omne malum eorum coram te et devindemia eos sicut vindemiasti me propter omnes iniquitates meas multi enim gemitus mei et cor meum maerens

2 ALEPH quomodo obtexit caligine in furore suo Dominus filiam Sion proiecit de caelo terram inclitam Israhel et non recordatus est scabilli pedum suorum in die furoris sui **2** BETH praecipitavit Dominus nec pepercit omnia speciosa Iacob destruxit in furore suo munitiones virginis Iuda deiecit in terram polluit regnum et principes eius **3** GIMEL confregit in ira furoris omne cornu Israhel avertit retrorsum dexteram suam a facie inimici et succendit in Iacob quasi ignem flammae devorantis in gyro **4** DELETH tetendit

arcum suum quasi inimicus firmavit dexteram suam quasi hostis et occidit omne quod pulchrum erat visu in tabernaculo filiae Sion effudit quasi ignem indignationem suam **5** HE factus est Dominus velut inimicus praecipitavit Israhel praecipitavit omnia moenia eius dissipavit munitiones eius et replevit in filia Iuda humiliatum et humiliatam **6** VAV et dissipavit quasi hortum tentorium suum demolitus est tabernaculum suum oblivioni tradidit Dominus in Sion festivitatem et sabbatum et obprobrio in indignatione furoris sui regem et sacerdotem **7** ZAI reppulit Dominus altare suum maledixit sanctificationi suae tradidit in manu inimici muros turrium eius vocem dederunt in domo Domini sicut in die sollemni **8** HETH cogitavit Dominus dissipare murum filiae Sion tetendit funiculum suum et non avertit manum suam a perditione luxitque antemurale et murus pariter dissipatus est **9** TETH defixae sunt in terra portae eius perdidit et contrivit vectes eius regem eius et principes eius in gentibus non est lex et prophetae eius non invenerunt visionem a Domino **10** IOTH sederunt in terra conticuerunt senes filiae Sion consperserunt cinere capita sua accincti sunt ciliciis abiecerunt in terra capita sua virgines Hierusalem **11** CAPH defecerunt prae lacrimis oculi mei conturbata sunt viscera mea effusum est in terra iecur meum super contritione filiae populi mei cum deficeret parvulus et lactans in plateis oppidi **12** LAMED matribus suis dixerunt ubi est triticum et vinum cum deficerent quasi vulnerati in plateis civitatis cum exhalarent animas suas in sinu matrum suarum **13** MEM cui conparabo te vel cui adsimilabo te filia Hierusalem cui exaequabo te et consolabor te virgo filia Sion magna enim velut mare contritio tua quis medebitur tui **14** NUN prophetae tui viderunt tibi falsa et stulta nec aperiebant iniquitatem tuam ut te ad paenitentiam provocarent viderunt autem tibi adsumptiones falsas et eiectiones **15** SAMECH plauserunt super te manibus omnes transeuntes per viam sibilaverunt et moverunt caput suum super filiam Hierusalem haecine est urbs dicentes perfecti decoris gaudium universae terrae **16** FE aperuerunt super te os suum omnes inimici tui sibilaverunt et fremuerunt dentibus dixerunt devoravimus en ista est dies quam expectabamus invenimus vidimus **17** AIN fecit Dominus quae cogitavit conplevit sermonem suum quem praeceperat a diebus antiquis destruxit et non pepercit et laetificavit super te inimicum et exaltavit cornu hostium tuorum **18** SADE clamavit cor eorum ad Dominum super muros filiae Sion deduc quasi torrentem lacrimas per diem et per noctem non des requiem tibi neque taceat pupilla oculi tui **19** COPH consurge lauda in nocte in principio vigiliarum effunde sicut aqua cor tuum ante conspectum Domini leva ad eum manus tuas pro anima parvulorum tuorum qui defecerunt in fame in capite omnium conpetorum **20** RES vide Domine et considera quem vindemiaveris ita ergone comedent mulieres fructum suum parvulos ad mensuram palmae si occidetur in sanctuario Domini sacerdos et propheta **21** SEN iacuerunt in terra foris puer et senex virgines meae et iuvenes mei ceciderunt in gladio interfecisti in die furoris tui percussisti nec misertus es **22** THAU vocasti quasi ad diem sollemnem qui terrerent me de circuitu et non fuit in die furoris Domini qui effugeret et relinqueretur quos educavi et enutrivi inimicus meus consumpsit eos

3 ALEPH ego vir videns paupertatem meam in virga indignationis eius **2** ALEPH me minavit et adduxit in tenebris et non in lucem **3** ALEPH tantum in me vertit et convertit manum suam tota die **4** BETH vetustam fecit pellem meam et carnem meam contrivit ossa mea **5** BETH aedificavit in gyro meo et circumdedit me felle et labore **6** BETH in tenebrosis conlocavit me quasi mortuos sempiternos **7** GIMEL circumaedificavit adversum me ut non egrediar adgravavit conpedem meam **8** GIMEL sed et cum clamavero et rogavero exclusit orationem meam **9** GIMEL conclusit vias meas lapidibus quadris semitas meas subvertit **10** DELETH ursus insidians factus est mihi leo in absconditis **11** DELETH semitas meas subvertit et confregit me posuit me desolatam **12** DELETH tetendit arcum suum et posuit me quasi signum ad sagittam **13** HE misit in renibus meis filias faretrae suae **14** HE factus sum in derisu omni populo meo canticum eorum tota die **15** HE replevit me amaritudinibus inebriavit me absinthio **16** VAV et fregit ad numerum dentes meos cibavit me cinere **17** VAV et repulsa est anima mea oblitus sum bonorum **18** VAV et

dixi periit finis meus et spes mea a Domino **19** ZAI recordare paupertatis et transgressionis meae absinthii et fellis **20** ZAI memoria memor ero et tabescet in me anima mea **21** ZAI hoc recolens in corde meo ideo sperabo **22** HETH misericordiae Domini quia non sumus consumpti quia non defecerunt miserationes eius **23** HETH novae diluculo multa est fides tua **24** HETH pars mea Dominus dixit anima mea propterea expectabo eum **25** TETH bonus est Dominus sperantibus in eum animae quaerenti illum **26** TETH bonum est praestolari cum silentio salutare Domini **27** TETH bonum est viro cum portaverit iugum ab adulescentia sua **28** IOTH sedebit solitarius et tacebit quia levavit super se **29** IOTH ponet in pulvere os suum si forte sit spes **30** IOTH dabit percutienti se maxillam saturabitur obprobriis **31** CAPH quia non repellet in sempiternum Dominus **32** CAPH quia si abiecit et miserebitur secundum multitudinem misericordiarum suarum **33** CAPH non enim humiliavit ex corde suo et abiecit filios hominis **34** LAMED ut contereret sub pedibus suis omnes vinctos terrae **35** LAMED ut declinaret iudicium viri in conspectu vultus Altissimi **36** LAMED ut perverteret hominem in iudicio suo Dominus ignoravit **37** MEM quis est iste qui dixit ut fieret Domino non iubente **38** MEM ex ore Altissimi non egredientur nec mala nec bona **39** MEM quid murmuravit homo vivens vir pro peccatis suis **40** NUN scrutemur vias nostras et quaeramus et revertamur ad Dominum **41** NUN levemus corda nostra cum manibus ad Dominum in caelos **42** NUN nos inique egimus et ad iracundiam provocavimus idcirco tu inexorabilis es **43** SAMECH operuisti in furore et percussisti nos occidisti nec pepercisti **44** SAMECH opposuisti nubem tibi ne transeat oratio **45** SAMECH eradicationem et abiectionem posuisti me in medio populorum **46** FE aperuerunt super nos os suum omnes inimici **47** FE formido et laqueus facta est nobis vaticinatio et contritio **48** FE divisiones aquarum deduxit oculus meus in contritione filiae populi mei **49** AIN oculus meus adflictus est nec tacuit eo quod non esset requies **50** AIN donec respiceret et videret Dominus de caelis **51** AIN oculus meus depraedatus est animam meam in cunctis filiabus urbis meae **52** SADE venatione ceperunt me quasi avem inimici mei gratis **53** SADE lapsa est in lacu vita mea et posuerunt lapidem super me **54** SADE inundaverunt aquae super caput meum dixi perii **55** COPH invocavi nomen tuum Domine de lacis novissimis **56** COPH vocem meam audisti ne avertas aurem tuam a singultu meo et clamoribus **57** COPH adpropinquasti in die quando invocavi te dixisti ne timeas **58** RES iudicasti Domine causam animae meae redemptor vitae meae **59** RES vidisti Domine iniquitatem adversum me iudica iudicium meum **60** RES vidisti omnem furorem universas cogitationes eorum adversum me **61** SEN audisti obprobria eorum Domine omnes cogitationes eorum adversum me **62** SEN labia insurgentium mihi et meditationes eorum adversum me tota die **63** SEN sessionem eorum et resurrectionem eorum vide ego sum psalmus eorum **64** THAU reddes eis vicem Domine iuxta opera manuum suarum **65** THAU dabis eis scutum cordis laborem tuum **66** THAU persequeris in furore et conteres eos sub caelis Domine

4 ALEPH quomodo obscuratum est aurum mutatus est color optimus dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum **2** BETH filii Sion incliti et amicti auro primo quomodo reputati sunt in vasa testea opus manuum figuli **3** GIMEL sed et lamiae nudaverunt mammam lactaverunt catulos suos filia populi mei crudelis quasi strutio in deserto **4** DELETH adhesit lingua lactantis ad palatum eius in siti parvuli petierunt panem et non erat qui frangeret eis **5** HE qui vescebantur voluptuose interierunt in viis qui nutriebantur in croceis amplexati sunt stercora **6** VAV et maior effecta est iniquitas filiae populi mei peccato Sodomorum quae subversa est in momento et non ceperunt in ea manus **7** ZAI candidiores nazarei eius nive nitidiores lacte rubicundiores ebore antiquo sapphyro pulchriores **8** HETH denigrata est super carbones facies eorum et non sunt cogniti in plateis adhesit cutis eorum ossibus aruit et facta est quasi lignum **9** TETH melius fuit occisis gladio quam interfectis fame quoniam isti extabuerunt consumpti ab sterilitate terrae **10** IOTH manus mulierum misericordium coxerunt filios suos facti sunt cibus earum in contritione filiae populi mei **11** CAPH conplevit Dominus furorem suum effudit iram indignationis suae et succendit ignem in Sion et devoravit fundamenta eius **12**

LAMED non crediderunt reges terrae et universi habitatores orbis quoniam ingrederetur hostis et inimicus per portas Hierusalem **13** MEM propter peccata prophetarum eius iniquitates sacerdotum eius qui effuderunt in medio eius sanguinem iustorum **14** NUN erraverunt caeci in plateis polluti sunt sanguine cumque non possent tenuerunt lacinias suas **15** SAMECH recedite polluti clamaverunt eis recedite abite nolite tangere iurgati quippe sunt et commoti dixerunt inter gentes non addet ultra ut habitet in eis **16** FE facies Domini divisit eos non addet ut respiciat eos facies sacerdotum non erubuerunt neque senum miserti sunt **17** AIN cum adhuc subsisteremus defecerunt oculi nostri ad auxilium nostrum vanum cum respiceremus adtenti ad gentem quae salvare non poterat **18** SADE lubricaverunt vestigia nostra in itinere platearum nostrarum adpropinquavit finis noster conpleti sunt dies nostri quia venit finis noster **19** COPH velociores fuerunt persecutores nostri aquilis caeli super montes persecuti sunt nos in deserto insidiati sunt nobis **20** RES spiritus oris nostri christus dominus captus est in peccatis nostris cui diximus in umbra tua vivemus in gentibus **21** SEN gaude et laetare filia Edom quae habitas in terra Hus ad te quoque perveniet calix inebriaberis atque nudaberis **22** THAU conpleta est iniquitas tua filia Sion non addet ultra ut transmigret te visitavit iniquitatem tuam filia Edom discoperuit peccata tua

5 recordare Domine quid acciderit nobis intuere et respice obprobrium nostrum **2** hereditas nostra versa est ad alienos domus nostrae ad extraneos **3** pupilli facti sumus absque patre matres nostrae quasi viduae **4** aquam nostram pecunia bibimus ligna nostra pretio conparavimus **5** cervicibus minabamur lassis non dabatur requies **6** Aegypto dedimus manum et Assyriis ut saturaremur pane **7** patres nostri peccaverunt et non sunt et nos iniquitates eorum portavimus **8** servi dominati sunt nostri non fuit qui redimeret de manu eorum **9** in animabus nostris adferebamus panem nobis a facie gladii in deserto **10** pellis nostra quasi clibanus exusta est a facie tempestatum famis **11** mulieres in Sion humiliaverunt virgines in civitatibus Iuda **12** principes manu suspensi sunt facies senum non erubuerunt **13** adulescentibus inpudice abusi sunt et pueri in ligno corruerunt **14** senes de portis defecerunt iuvenes de choro psallentium **15** defecit gaudium cordis nostri versus est in luctu chorus noster **16** cecidit corona capitis nostri vae nobis quia peccavimus **17** propterea maestum factum est cor nostrum ideo contenebrati sunt oculi nostri **18** propter montem Sion quia disperiit vulpes ambulaverunt in eo **19** tu autem Domine in aeternum permanebis solium tuum in generatione et generatione **20** quare in perpetuum oblivisceris nostri derelinques nos in longitudinem dierum **21** converte nos Domine ad te et convertemur innova dies nostros sicut a principio **22** sed proiciens reppulisti nos iratus es contra nos vehementer

Hiezechielis Prophetæ

1 et factum est in tricesimo anno in quarto mense in quinta mensis cum essem in medio captivorum iuxta fluvium Chobar aperti sunt caeli et vidi visiones Dei **2** in quinta mensis ipse est annus quintus transmigrationis regis Ioachin **3** factum est verbum Domini ad Hiezecihel filium Buzi sacerdotem in terra Chaldeorum secus flumen Chobar et facta est super eum ibi manus Domini **4** et vidi et ecce ventus turbinis veniebat ab aquilone et nubes magna et ignis involvens et splendor in circuitu eius et de medio eius quasi species electri id est de medio ignis **5** et ex medio eorum similitudo quattuor animalium et hic aspectus eorum similitudo hominis in eis **6** et quattuor facies uni et quattuor pinnae uni **7** et pedes eorum pedes recti et planta pedis eorum quasi planta pedis vituli et scintillae quasi aspectus aeris candentis **8** et manus hominis sub pinnis eorum in quattuor partibus et facies et pinnas per quattuor partes habebant **9** iunctaeque erant pinnae eorum alterius ad alterum non revertebantur cum incederent sed unumquodque ante faciem suam gradiebatur **10** similitudo autem vultus eorum facies hominis et facies leonis a dextris ipsorum quattuor facies autem bovis a sinistris ipsorum quattuor et facies aquilae ipsorum quattuor **11** et facies eorum et pinnae eorum extentae desuper duae pinnae singulorum iungebantur et duae tegebant corpora eorum **12** et unumquodque coram facie sua ambulabat ubi erat impetus spiritus illuc gradiebantur nec revertebantur cum ambularent **13** et similitudo animalium aspectus eorum quasi carbonum ignis ardentium et quasi aspectus lampadarum haec erat visio discurrens in medio animalium splendor ignis et de igne fulgor egrediens **14** et animalia ibant et revertebantur in similitudinem fulguris coruscantis **15** cumque aspicerem animalia apparuit rota una super terram iuxta animalia habens quattuor facies **16** et aspectus rotarum et opus earum quasi visio maris et una similitudo ipsarum quattuor et aspectus earum et opera quasi sit rota in medio rotae **17** per quattuor partes earum euntes ibant et non revertebantur cum ambularent **18** statura quoque erat rotis et altitudo et horribilis aspectus et totum corpus plenum oculis in circuitu ipsarum quattuor **19** cumque ambularent animalia ambulabant pariter et rotae iuxta ea et cum elevarentur animalia de terra elevabantur simul et rotae **20** quocumque ibat spiritus illuc eunte spiritu et rotae pariter levabantur sequentes eum spiritus enim vitae erat in rotis **21** cum euntibus ibant et cum stantibus stabant et cum elevatis a terra pariter elevabantur et rotae sequentes ea quia spiritus vitae erat in rotis **22** et similitudo super caput animalium firmamenti quasi aspectus cristalli horribilis et extenti super capita eorum desuper **23** sub firmamento autem pinnae eorum rectae alterius ad alterum unumquodque duabus alis velabat corpus suum et alterum similiter velabatur **24** et audiebam sonum alarum quasi sonum aquarum multarum quasi sonum sublimis Dei cum ambularent quasi sonus erat multitudinis ut sonus castrorum cumque starent dimittebantur pinnae eorum **25** nam cum fieret vox supra firmamentum quod erat super caput eorum stabant et submittebant alas suas **26** et super firmamentum quod erat inminens capiti eorum quasi aspectus lapidis sapphyri similitudo throni et super similitudinem throni similitudo quasi aspectus hominis desuper **27** et vidi quasi speciem electri velut aspectum ignis intrinsecus eius per circuitum a lumbis eius et desuper et a lumbis eius usque deorsum vidi quasi speciem ignis splendentis in circuitu **28** velut aspectum arcus cum fuerit in nube in die pluviae hic erat aspectus splendoris per gyrum

2 haec visio similitudinis gloriae Domini et vidi et cecidi in faciem meam et audivi vocem loquentis et dixit ad me fili hominis sta supra pedes tuos et loquar tecum **2** et ingressus est in me spiritus postquam locutus est mihi et statuit me supra pedes meos et audivi loquentem ad me **3** et dicentem fili hominis mitto ego te ad filios Israhel ad gentes apostatrices quae recesserunt a me patres eorum praevaricati sunt pactum meum usque ad diem hanc **4** et filii dura facie et indomabili corde sunt ad quos ego mitto te et dices ad eos haec dicit Dominus Deus **5** si forte vel ipsi audiant et si forte quiescant quoniam domus exasperans est et scient quia propheta fuerit in medio eorum **6** tu ergo fili hominis ne timeas eos neque sermones eorum metuas quoniam increduli et subversores sunt tecum et cum scorpionibus

habitas verba eorum ne timeas et vultus eorum ne formides quia domus exasperans est 7 loqueris ergo verba mea ad eos si forte audiant et quiescant quoniam inritatores sunt 8 tu autem fili hominis audi quaecumque loquor ad te et noli esse exasperans sicut domus exasperatrix est aperi os tuum et comede quaecumque ego do tibi 9 et vidi et ecce manus missa ad me in qua erat involutus liber 10 et expandit illum coram me qui erat scriptus intus et foris et scriptae erant in eo lamentationes et carmen et vae

3 et dixit ad me fili hominis quodcumque inveneris comede comede volumen istud et vadens loquere ad filios Israhel 2 et aperui os meum et cibavit me volumine illo 3 et dixit ad me fili hominis venter tuus comedet et viscera tua conplebuntur volumine isto quod ego do tibi et comedi illud et factum est in ore meo sicut mel dulce 4 et dixit ad me fili hominis vade ad domum Israhel et loqueris verba mea ad eos 5 non enim ad populum profundi sermonis et ignotae linguae tu mitteris ad domum Israhel 6 neque ad populos multos profundi sermonis et ignotae linguae quorum non possis audire sermones et si ad illos mittereris ipsi audirent te 7 domus autem Israhel nolent audire te quia nolunt audire me omnis quippe domus Israhel adtrita fronte est et duro corde 8 ecce dedi faciem tuam valentiorem faciebus eorum et frontem tuam duriorem frontibus eorum 9 ut adamantem et ut silicem dedi faciem tuam ne timeas eos neque metuas a facie eorum quia domus exasperans est 10 et dixit ad me fili hominis omnes sermones meos quos loquor ad te adsume in corde tuo et auribus tuis audi 11 et vade ingredere ad transmigrationem ad filios populi tui et loqueris ad eos et dices eis haec dicit Dominus Deus si forte audiant et quiescant 12 et adsumpsit me spiritus et audivi post me vocem commotionis magnae benedicta gloria Domini de loco suo 13 et vocem alarum animalium percutientium alteram ad alteram et vocem rotarum sequentium animalia et vocem commotionis magnae 14 spiritus quoque levavit me et adsumpsit me et abii amarus in indignatione spiritus mei manus enim Domini erat mecum confortans me 15 et veni ad transmigrationem acervum novarum frugum ad eos qui habitabant iuxta flumen Chobar et sedi ubi illi sedebant et mansi ibi septem diebus maerens in medio eorum 16 cum autem pertransissent septem dies factum est verbum Domini ad me dicens 17 fili hominis speculatorem dedi te domui Israhel et audies de ore meo verbum et adnuntiabis eis ex me 18 si dicente me ad impium morte morieris non adnuntiaveris ei neque locutus fueris ut avertatur a via sua impia et vivat ipse impius in iniquitate sua morietur sanguinem autem eius de manu tua requiram 19 si autem tu adnuntiaveris impio et ille non fuerit conversus ab impietate sua et via sua impia ipse quidem in iniquitate sua morietur tu autem animam tuam liberasti 20 sed et si conversus iustus a iustitia sua fecerit iniquitatem ponam offendiculum coram eo ipse morietur quia non adnuntiasti ei in peccato suo morietur et non erunt in memoria iustitiae eius quas fecit sanguinem vero eius de manu tua requiram 21 si autem tu adnuntiaveris iusto ut non peccet iustus et ille non peccaverit vivens vivet quia adnuntiasti ei et tu animam tuam liberasti 22 et facta est super me manus Domini et dixit ad me surgens egredere in campum et ibi loquar tecum 23 et surgens egressus sum in campum et ecce ibi gloria Domini stabat quasi gloria quam vidi iuxta fluvium Chobar et cecidi in faciem meam 24 et ingressus est in me spiritus et statuit me super pedes meos et locutus est mihi et dixit ad me ingredere et includere in medio domus tuae 25 et tu fili hominis ecce data sunt super te vincula et ligabunt te in eis et non egredieris in medio eorum 26 et linguam tuam adherescere faciam palato tuo et eris mutus nec quasi vir obiurgans quia domus exasperans est 27 cum autem locutus fuero tibi aperiam os tuum et dices ad eos haec dicit Dominus Deus qui audit audiat et qui quiescit quiescat quia domus exasperans est

4 et tu fili hominis sume tibi laterem et pones eum coram te et describes in eo civitatem Hierusalem 2 et ordinabis adversus eam obsidionem et aedificabis munitiones et conportabis aggerem et dabis contra eam castra et pones arietes in gyro 3 et tu sume tibi sartaginem ferream et pones eam murum ferreum inter te et inter civitatem et obfirmabis faciem tuam ad eam et erit in obsidionem et circumdabis eam signum est domui Israhel 4 et tu dormies super latus

tuum sinistrum et pones iniquitates domus Israhel super eo numero dierum quibus dormies super illud et adsumes iniquitatem eorum **5** ego autem dedi tibi annos iniquitatis eorum numero dierum trecentos et nonaginta dies et portabis iniquitatem domus Israhel **6** et cum conpleveris haec dormies super latus tuum dextrum secundo et adsumes iniquitatem domus Iuda quadraginta diebus diem pro anno diem inquam pro anno dedi tibi **7** et ad obsidionem Hierusalem convertes faciem tuam et brachium tuum erit exertum et prophetabis adversus eam **8** ecce circumdedi te vinculis et non te convertes a latere tuo in latus aliud donec conpleas dies obsidionis tuae **9** et tu sume tibi frumentum et hordeum et fabam et lentem et milium et viciam et mittes ea in vas unum et facies tibi panes numero dierum quibus dormies super latus tuum trecentis et nonaginta diebus comedes illud **10** cibus autem tuus quo vesceris erit in pondere viginti stateres in die a tempore usque ad tempus comedes illud **11** et aquam in mensura bibes sextam partem hin a tempore usque ad tempus bibes illud **12** et quasi subcinericium hordiacium comedes illud et stercore quod egredietur de homine operies illud in oculis eorum **13** et dixit Dominus sic comedent filii Israhel panem suum pollutum inter gentes ad quas eiciam eos **14** et dixi ha ha ha Domine Deus ecce anima mea non est polluta et morticinum et laceratum a bestiis non comedi ab infantia mea usque nunc et non est ingressa os meum omnis caro inmunda **15** et dixit ad me ecce dedi tibi fimum boum pro stercoribus humanis et facies panem tuum in eo **16** et dixit ad me fili hominis ecce ego conteram baculum panis in Hierusalem et comedent panem in pondere et in sollicitudine et aquam in mensura et in angustia bibent **17** ut deficientibus pane et aqua corruat unusquisque ad fratrem suum et contabescant in iniquitatibus suis

5 et tu fili hominis sume tibi gladium acutum radentem pilos adsumes eum et duces per caput tuum et per barbam tuam et adsumes tibi stateram ponderis et divides eos **2** tertiam partem igni conbures in medio civitatis iuxta conpletionem dierum obsidionis et adsumens tertiam partem concides gladio in circuitu eius tertiam vero aliam disperges in ventum et gladium nudabo post eos **3** et sumes inde parvum numerum et ligabis eos in summitate pallii tui **4** et ex eis rursum tolles et proicies in medio ignis et conbures eos igni ex eo egredietur ignis in omnem domum Israhel **5** haec dicit Dominus Deus ista est Hierusalem in medio gentium posui eam et in circuitu eius terras **6** et contempsit iudicia mea ut plus esset impia quam gentes et praecepta mea ultra quam terrae quae in circuitu eius sunt iudicia enim mea proiecerunt et in praeceptis meis non ambulaverunt **7** idcirco haec dicit Dominus Deus quia superastis gentes quae in circuitu vestro sunt in praeceptis meis non ambulastis et iudicia mea non fecistis et iuxta iudicia gentium quae in circuitu vestro sunt non estis operati **8** ideo haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te et ipse ego faciam in medio tui iudicia in oculis gentium **9** et faciam in te quae non feci et quibus similia ultra non faciam propter omnes abominationes tuas **10** ideo patres comedent filios in medio tui et filii comedent patres suos et faciam in te iudicia et ventilabo universas reliquias tuas in omnem ventum **11** idcirco vivo ego dicit Dominus Deus nisi pro eo quod sanctum meum violasti in omnibus offensionibus tuis et in omnibus abominationibus tuis ego quoque confringam et non parcet oculus meus et non miserebor **12** tertia tui pars peste morietur et fame consumetur in medio tui et tertia tui pars gladio cadet in circuitu tuo tertiam vero partem tuam in omnem ventum dispergam et gladium evaginabo post eos **13** et conpleam furorem meum et requiescere faciam indignationem meam in eis et consolabor et scient quia ego Dominus locutus sum in zelo meo cum implevero indignationem meam in eis **14** et dabo te in desertum et in obprobrium in gentibus quae in circuitu tuo sunt in conspectu omnis praetereuntis **15** et eris obprobrium et blasphemia exemplum et stupor in gentibus quae in circuitu tuo sunt cum fecero in te iudicia in furore et in indignatione et in increpationibus irae **16** ego Dominus locutus sum quando misero sagittas famis pessimas in eos quae erunt mortiferae et quas mittam ut disperdam vos et famem congregabo super vos et conteram vobis baculum panis **17** et inmittam in vos famem et bestias pessimas usque ad internicionem et pestilentia et sanguis transibunt per te et gladium inducam super te ego Dominus locutus sum

6 et factus est sermo Domini ad me dicens 2 fili hominis pone faciem tuam ad montes Israhel et prophetabis ad eos 3 et dices montes Israhel audite verbum Domini Dei haec dicit Dominus Deus montibus et collibus rupibus et vallibus ecce ego inducam super vos gladium et disperdam excelsa vestra 4 et demoliar aras vestras et confringentur simulacra vestra et deiciam interfectos vestros ante idola vestra 5 et dabo cadavera filiorum Israhel ante faciem simulacrorum vestrorum et dispergam ossa vestra circum aras vestras 6 in omnibus habitationibus vestris urbes desertae erunt et excelsa demolientur et dissipabuntur et interibunt arae vestrae et confringentur et cessabunt idola vestra et conterentur delubra vestra et delebuntur opera vestra 7 et cadet interfectus in medio vestri et scietis quoniam ego Dominus 8 et relinquam in vobis eos qui fugerint gladium in gentibus cum dispersero vos in terris 9 et recordabuntur mei liberati vestri in gentibus ad quas captivi ducti sunt quia contrivi cor eorum fornicans et recedens a me et oculos eorum fornicantes post idola sua et displicebunt sibimet super malis quae fecerunt in universis abominationibus suis 10 et scient quia ego Dominus non frustra locutus sum ut facerem eis malum hoc 11 haec dicit Dominus Deus percute manu tua et adlide pedem tuum et dic eheu ad omnes abominationes malorum domus Israhel qui gladio fame peste ruituri sunt 12 qui longe est peste morietur qui autem prope gladio corruet et qui relictus fuerit et obsessus fame morietur et conpleam indignationem meam in eis 13 et scietis quia ego Dominus cum fuerint interfecti vestri in medio idolorum vestrorum in circuitu ararum vestrarum in omni colle excelso in cunctis summitatibus montium et subtus omne lignum nemorosum et subtus universam quercum frondosam locum ubi accenderunt tura redolentia universis idolis suis 14 et extendam manum meam super eos et faciam terram desolatam et destitutam a deserto Deblatha in omnibus habitationibus eorum et scient quia ego Dominus

7 et factus est sermo Domini ad me dicens 2 et tu fili hominis haec dicit Dominus Deus terrae Israhel finis venit finis super quattuor plagas terrae 3 nunc finis super te et emittam furorem meum in te et iudicabo te iuxta vias tuas et ponam contra te omnes abominationes tuas 4 et non parcet oculus meus super te et non miserebor sed vias tuas ponam super te et abominationes tuae in medio tui erunt et scietis quia ego Dominus 5 haec dicit Dominus Deus adflictio una adflictio ecce venit 6 finis venit venit finis evigilavit adversum te ecce venit 7 venit contractio super te qui habitas in terra venit tempus prope est dies occisionis et non gloriae montium 8 nunc de propinquo effundam iram meam super te et conpleam furorem meum in te et iudicabo te iuxta vias tuas et inponam tibi omnia scelera tua 9 et non parcet oculus meus neque miserebor sed vias tuas inponam tibi et abominationes tuae in medio tui erunt et scietis quia ego sum Dominus percutiens 10 ecce dies ecce venit egressa est contractio floruit virga germinavit superbia 11 iniquitas surrexit in virga impietatis non ex eis et non ex populo neque ex sonitu eorum et non erit requies in eis 12 venit tempus adpropinquavit dies qui emit non laetetur et qui vendit non lugeat quia ira super omnem populum eius 13 quia qui vendit ad id quod vendidit non revertetur et adhuc in viventibus vita eorum visio enim ad omnem multitudinem eius non regredietur et vir in iniquitate vitae suae non confortabitur 14 canite tuba praeparentur omnes et non est qui vadat ad proelium ira enim mea super universum populum eius 15 gladius foris pestis et fames intrinsecus qui in agro est gladio morietur et qui in civitate pestilentia et fame devorabuntur 16 et salvabuntur qui fugerint ex eis et erunt in montibus quasi columbae convallium omnes trepidi unusquisque in iniquitate sua 17 omnes manus dissolventur et omnia genua fluent aquis 18 et accingent se ciliciis et operiet eos formido et in omni facie confusio et in universis capitibus eorum calvitium 19 argentum eorum foris proicietur et aurum eorum in sterquilinium erit argentum eorum et aurum eorum non valebit liberare eos in die furoris Domini animam suam non saturabunt et ventres eorum non implebuntur quia scandalum iniquitatis eorum factum est 20 et ornamentum monilium suorum in superbiam posuerunt et imagines abominationum suarum et simulacrorum fecerunt ex eo propter hoc dedi eis illud in inmunditiam 21 et dabo illud in manus alienorum ad diripiendum et impiis terrae in praedam

et contaminabunt illud 22 et avertam faciem meam ab eis et violabunt arcanum meum et introibunt in illud emissarii et contaminabunt illud 23 fac conclusionem quoniam terra plena est iudicio sanguinum et civitas plena iniquitate 24 et adducam pessimos de gentibus et possidebunt domos eorum et quiescere faciam superbiam potentium et possidebunt sanctuaria eorum 25 angustia superveniente requirent pacem et non erit 26 conturbatio super conturbationem veniet et auditus super auditum et quaerent visionem de propheta et lex peribit a sacerdote et consilium a senioribus 27 rex lugebit et princeps induetur maerore et manus populi terrae conturbabuntur secundum viam eorum faciam eis et secundum iudicia eorum iudicabo eos et scient quia ego Dominus

8 et factum est in anno sexto in sexto mense in quinta mensis ego sedebam in domo mea et senes Iuda sedebant coram me et cecidit super me ibi manus Domini Dei 2 et vidi et ecce similitudo quasi aspectus ignis ab aspectu lumborum eius et deorsum ignis et a lumbis eius et sursum quasi aspectus splendoris ut visio electri 3 et emissa similitudo manus adprehendit me in cincinno capitis mei et elevavit me spiritus inter terram et caelum et adduxit in Hierusalem in visione Dei iuxta ostium interius quod respiciebat aquilonem ubi erat statutum idolum zeli ad provocandam aemulationem 4 et ecce ibi gloria Dei Israhel secundum visionem quam videram in campo 5 et dixit ad me fili hominis leva oculos tuos ad viam aquilonis et levavi oculos meos ad viam aquilonis et ecce ab aquilone portae altaris idolum zeli in ipso introitu 6 et dixit ad me fili hominis putasne vides tu quid isti faciant abominationes magnas quas domus Israhel facit hic ut procul recedam a sanctuario meo et adhuc conversus videbis abominationes maiores 7 et introduxit me ad ostium atrii et vidi et ecce foramen unum in pariete 8 et dixit ad me fili hominis fode parietem et cum perfodissem parietem apparuit ostium unum 9 et dixit ad me ingredere et vide abominationes pessimas quas isti faciunt hic 10 et ingressus vidi et ecce omnis similitudo reptilium et animalium abominatio et universa idola domus Israhel depicta erant in pariete in circuitu per totum 11 et septuaginta viri de senioribus domus Israhel et Hiezonias filius Saphan stabat in medio eorum stantium ante picturas et unusquisque habebat turibulum in manu sua et vapor nebulae de ture consurgebat 12 et dixit ad me certe vides fili hominis quae seniores domus Israhel faciunt in tenebris unusquisque in abscondito cubiculi sui dicunt enim non videt Dominus nos dereliquit Dominus terram 13 et dixit ad me adhuc conversus videbis abominationes maiores quas isti faciunt 14 et introduxit me per ostium portae domus Domini quod respiciebat ad aquilonem et ecce ibi mulieres sedebant plangentes Adonidem 15 et dixit ad me certe vidisti fili hominis adhuc conversus videbis abominationes maiores his 16 et introduxit me in atrium domus Domini interius et ecce in ostio templi Domini inter vestibulum et altare quasi viginti quinque viri dorsa habentes contra templum Domini et facies ad orientem et adorabant ad ortum solis 17 et dixit ad me certe vidisti fili hominis numquid leve est hoc domui Iuda ut facerent abominationes istas quas fecerunt hic quia replentes terram iniquitate conversi sunt ad inritandum me et ecce adplicant ramum ad nares suas 18 ergo et ego faciam in furore non parcet oculus meus nec miserebor et cum clamaverint ad aures meas voce magna non exaudiam eos

9 et clamavit in auribus meis voce magna dicens adpropinquaverunt visitationes urbis et unusquisque vas interfectionis habet in manu sua 2 et ecce sex viri veniebant de via portae superioris quae respicit ad aquilonem et uniuscuiusque vas interitus in manu eius vir quoque unus in medio eorum vestitus lineis et atramentarium scriptoris ad renes eius et ingressi sunt et steterunt iuxta altare aereum 3 et gloria Domini Israhel adsumpta est de cherub quae erat super eum ad limen domus et vocavit virum qui indutus erat lineis et atramentarium scriptoris habebat in lumbis suis 4 et dixit Dominus ad eum transi per mediam civitatem in medio Hierusalem et signa thau super frontes virorum gementium et dolentium super cunctis abominationibus quae fiunt in medio eius 5 et illis dixit audiente me transite per civitatem sequentes eum et percutite non parcat oculus vester neque misereamini 6 senem adulescentulum et virginem parvulum et mulieres

interficite usque ad internicionem omnem autem super quem videritis thau ne occidatis et a sanctuario meo incipite coeperunt ergo a viris senioribus qui erant ante faciem domus 7 et dixit ad eos contaminate domum et implete atria interfectis egredimini et egressi sunt et percutiebant eos qui erant in civitate 8 et caede conpleta remansi ego ruique super faciem meam et clamans aio heu heu heu Domine Deus ergone disperdes omnes reliquias Israhel effundens furorem tuum super Hierusalem 9 et dixit ad me iniquitas domus Israhel et Iuda magna est nimis valde et repleta est terra sanguinibus et civitas repleta est aversione dixerunt enim dereliquit Dominus terram et Dominus non videt 10 igitur et meus non parcet oculus neque miserebor viam eorum super caput eorum reddam 11 et ecce vir qui indutus erat lineis qui habebat atramentarium in dorso suo respondit verbum dicens feci sicut praecepisti mihi

10 et vidi et ecce in firmamento quod erat super caput cherubin quasi lapis sapphyrus quasi species similitudinis solii apparuit super ea 2 et dixit ad virum qui indutus erat lineis et ait ingredere in medio rotarum quae sunt subtus cherub et imple manum tuam prunis ignis quae sunt inter cherubin et effunde super civitatem ingressusque est in conspectu meo 3 cherubin autem stabant a dextris domus cum ingrederetur vir et nubes implevit atrium interius 4 et elevata est gloria Domini desuper cherub ad limen domus et repleta est domus nube et atrium repletum est splendore gloriae Domini 5 et sonitus alarum cherubin audiebatur usque ad atrium exterius quasi vox Dei omnipotentis loquentis 6 cumque praecepisset viro qui indutus erat lineis dicens sume ignem de medio rotarum quae sunt inter cherubin ingressus ille stetit iuxta rotam 7 et extendit cherub manum de medio cherubin ad ignem qui erat inter cherubin et sumpsit et dedit in manus eius qui indutus erat lineis qui accipiens egressus est 8 et apparuit in cherubin similitudo manus hominis subtus pinnas eorum 9 et vidi et ecce quattuor rotae iuxta cherubin rota una iuxta cherub unum et rota alia iuxta cherub unum species autem erat rotarum quasi visio lapidis chrysoliti 10 et aspectus earum similitudo una quattuor quasi sit rota in medio rotae 11 cumque ambularent in quattuor partes gradiebantur non revertebantur ambulantes sed ad locum ad quem ire declinabat quae prima erat sequebantur et ceterae nec convertebantur 12 et omne corpus earum et colla et manus et pinnae et circuli plena erant oculis in circuitu quattuor rotarum 13 et rotas istas vocavit volubiles audiente me 14 quattuor autem facies habebat unum facies una facies cherub et facies secunda facies hominis et in tertio facies leonis et in quarto facies aquilae 15 et elevata sunt cherubin ipsum est animal quod videram iuxta flumen Chobar 16 cumque ambularent cherubin ibant pariter et rotae iuxta ea et cum levarent cherubin alas suas ut exaltarentur de terra non residebant rotae sed et ipsae iuxta erant 17 stantibus illis stabant et cum elevatis elevabantur spiritus enim vitae erat in eis 18 et egressa est gloria Domini a limine templi et stetit super cherubin 19 et elevantia cherubin alas suas exaltata sunt a terra coram me et illis egredientibus rotae quoque subsecutae sunt et stetit in introitu portae domus Domini orientalis et gloria Dei Israhel erat super ea 20 ipsum est animal quod vidi subter Deum Israhel iuxta fluvium Chobar et intellexi quia cherubin essent 21 quattuor per quattuor vultus uni et quattuor alae uni et similitudo manus hominis sub alis eorum 22 et similitudo vultuum eorum ipsi vultus quos videram iuxta fluvium Chobar et intuitus eorum et impetus singulorum ante faciem suam ingredi

11 et elevavit me spiritus et introduxit me ad portam domus Domini orientalem quae respicit solis ortum et ecce in introitu portae viginti quinque viri et vidi in medio eorum Hiezoniam filium Azur et Pheltiam filium Banaiae principes populi 2 dixitque ad me fili hominis hii viri qui cogitant iniquitatem et tractant consilium pessimum in urbe ista 3 dicentes nonne dudum aedificatae sunt domus haec est lebes nos autem carnes 4 idcirco vaticinare de eis vaticinare fili hominis 5 et inruit in me spiritus Domini et dixit ad me loquere haec dicit Dominus sic locuti estis domus Israhel et cogitationes cordis vestri ego novi 6 plurimos occidistis in urbe hac et implestis vias eius interfectis 7 propterea haec dicit Dominus Deus interfecti vestri quos posuistis in medio eius hii sunt carnes et haec est lebes et educam vos de medio eius

8 gladium metuistis et gladium inducam super vos ait Dominus Deus 9 et eiciam vos de medio eius daboque vos in manu hostium et faciam in vobis iudicia 10 gladio cadetis in finibus Israhel iudicabo vos et scietis quia ego Dominus 11 haec non erit vobis in lebetem et vos non eritis in medio eius in carnes in finibus Israhel iudicabo vos 12 et scietis quia ego Dominus qui in praeceptis meis non ambulastis et iudicia mea non fecistis sed iuxta iudicia gentium quae in circuitu vestro sunt estis operati 13 et factum est cum prophetarem Pheltias filius Banaiae mortuus est et cecidi in faciem meam clamans voce magna et dixi heu heu heu Domine Deus consummationem tu facis reliquiarum Israhel 14 et factum est verbum Domini ad me dicens 15 fili hominis fratres tui fratres tui viri propinqui tui et omnis domus Israhel universi quibus dixerunt habitatores Hierusalem longe recedite a Domino nobis data est terra in possessionem 16 propterea haec dicit Dominus Deus quia longe feci eos in gentibus et quia dispersi eos in terris ero eis in sanctificationem modicam in terris ad quas venerunt 17 propterea loquere haec dicit Dominus Deus congregabo vos de populis et adunabo de terris in quibus dispersi estis daboque vobis humum Israhel 18 et ingredientur illuc et auferent omnes offensiones cunctasque abominationes eius de illa 19 et dabo eis cor unum et spiritum novum tribuam in visceribus eorum et auferam cor lapideum de carne eorum et dabo eis cor carneum 20 ut in praeceptis meis ambulent et iudicia mea custodiant faciantque ea et sint mihi in populum et ego sim eis in Deum 21 quorum cor post offendicula et abominationes suas ambulat horum viam in capite suo ponam dicit Dominus Deus 22 et elevaverunt cherubin alas suas et rotae cum eis et gloria Dei Israhel erat super ea 23 et ascendit gloria Domini de medio civitatis stetitque super montem qui est ad orientem urbis 24 et spiritus levavit me adduxitque in Chaldeam ad transmigrationem in visione in spiritu Dei et sublata est a me visio quam videram 25 et locutus sum ad transmigrationem omnia verba Domini quae ostenderat mihi

12 et factus est sermo Domini ad me dicens 2 fili hominis in medio domus exasperantis tu habitas qui oculos habent ad videndum et non vident et aures ad audiendum et non audiunt quia domus exasperans est 3 tu ergo fili hominis fac tibi vasa transmigrationis et transmigrabis per diem coram eis transmigrabis autem de loco tuo ad locum alterum in conspectu eorum si forte aspiciant quia domus exasperans est 4 et efferes foras vasa tua quasi vasa transmigrantis per diem in conspectu eorum tu autem egredieris vespere coram eis sicut egreditur migrans 5 ante oculos eorum perfodi tibi parietem et egredieris per eum 6 in conspectu eorum in umeris portaberis in caligine effereris faciem tuam velabis et non videbis terram quia portentum dedi te domui Israhel 7 feci ergo sicut praeceperat mihi vasa mea protuli quasi vasa transmigrantis per diem et vespere perfodi mihi parietem manu in caligine egressus sum et in umeris portatus in conspectu eorum 8 et factus est sermo Domini ad me mane dicens 9 fili hominis numquid non dixerunt ad te domus Israhel domus exasperans quid tu facis 10 dic ad eos haec dicit Dominus Deus super ducem onus istud qui est in Hierusalem et super omnem domum Israhel quae est in medio eorum 11 dic ego portentum vestrum quomodo feci sic fiet illis in transmigrationem et captivitatem ibunt 12 et dux qui est in medio eorum in umeris portabitur in caligine egredietur parietem perfodient ut educant eum facies eius operietur ut non videat oculo terram 13 et extendam rete meum super illum et capietur in sagena mea et adducam eum in Babylonem in terram Chaldeorum et ipsam non videbit ibique morietur 14 et omnes qui circa eum sunt praesidium eius et agmina eius dispergam in omnem ventum et gladium evaginabo post eos 15 et scient quia ego Dominus quando dispersero illos in gentibus et disseminavero eos in terris 16 et relinquam ex eis viros paucos a gladio et fame et pestilentia ut narrent omnia scelera eorum in gentibus ad quas ingredientur et scient quia ego Dominus 17 et factus est sermo Domini ad me dicens 18 fili hominis panem tuum in conturbatione comede sed et aquam tuam in festinatione et maerore bibe 19 et dices ad populum terrae haec dicit Dominus Deus ad eos qui habitant in Hierusalem in terra Israhel panem suum in sollicitudine comedent et aquam suam in desolatione bibent ut desoletur terra a multitudine sua propter iniquitatem omnium qui

habitant in ea 20 et civitates quae nunc habitantur desolatae erunt terraque deserta et scietis quia ego Dominus 21 et factus est sermo Domini ad me dicens 22 fili hominis quod est proverbium istud vobis in terra Israhel dicentium in longum differentur dies et peribit omnis visio 23 ideo dic ad eos haec dicit Dominus Deus quiescere faciam proverbium istud neque vulgo dicetur ultra in Israhel et loquere ad eos quod adpropinquaverint dies et sermo omnis visionis 24 non enim erit ultra omnis visio cassa neque divinatio ambigua in medio filiorum Israhel 25 quia ego Dominus loquar quodcumque locutus fuero verbum et fiet non prolongabitur amplius sed in diebus vestris domus exasperans loquar verbum et faciam illud dicit Dominus Deus 26 et factus est sermo Domini ad me dicens 27 fili hominis ecce domus Israhel dicentium visio quam hic videt in dies multos et in tempora longa iste prophetat 28 propterea dic ad eos haec dicit Dominus Deus non prolongabitur ultra omnis sermo meus verbum quod locutus fuero conplebitur dicit Dominus Deus

13 et factus est sermo Domini ad me dicens 2 fili hominis vaticinare ad prophetas Israhel qui prophetant et dices prophetantibus de corde suo audite verbum Domini 3 haec dicit Dominus Deus vae prophetis insipientibus qui sequuntur spiritum suum et nihil vident 4 quasi vulpes in desertis prophetae tui Israhel erant 5 non ascendistis ex adverso neque opposuistis murum pro domo Israhel ut staretis in proelio in die Domini 6 vident vana et divinant mendacium dicentes ait Dominus cum Dominus non miserit eos et perseveraverunt confirmare sermonem 7 numquid non visionem cassam vidistis et divinationem mendacem locuti estis et dicitis ait Dominus cum ego non sim locutus 8 propterea haec dicit Dominus Deus quia locuti estis vana et vidistis mendacium ideo ecce ego ad vos ait Dominus Deus 9 et erit manus mea super prophetas qui vident vana et divinant mendacium in concilio populi mei non erunt et in scriptura domus Israhel non scribentur nec in terra Israhel ingredientur et scietis quia ego Dominus Deus 10 eo quod deceperint populum meum dicentes pax et non est pax et ipse aedificabat parietem illi autem liniebant eum luto absque paleis 11 dic ad eos qui liniunt absque temperatura quod casurus sit erit enim imber inundans et dabo lapides praegrandes desuper inruentes et ventum procellae dissipantem 12 siquidem ecce cecidit paries numquid non dicetur vobis ubi est litura quam levistis 13 propterea haec dicit Dominus Deus et erumpere faciam spiritum tempestatum in indignatione mea et imber inundans in furore meo erit et lapides grandes in ira in consummationem 14 et destruam parietem quem levistis absque temperamento et adaequabo eum terrae et revelabitur fundamentum eius et cadet et consumetur in medio eius et scietis quia ego sum Dominus 15 et conplebo indignationem meam in parietem et in his qui linunt eum absque temperamento dicamque vobis non est paries et non sunt qui linunt eum 16 prophetae Israhel qui prophetant ad Hierusalem et vident ei visionem pacis et non est pax ait Dominus Deus 17 et tu fili hominis pone faciem tuam contra filias populi tui quae prophetant de corde suo et vaticinare super eas 18 et dic haec ait Dominus Deus vae quae consuunt pulvillos sub omni cubito manus et faciunt cervicalia sub capite universae aetatis ad capiendas animas cum caperent animas populi mei vivificabant animas eorum 19 et violabant me ad populum meum propter pugillum hordei et fragmen panis ut interficerent animas quae non moriuntur et vivificarent animas quae non vivunt mentientes populo meo credenti mendaciis 20 propter hoc haec dicit Dominus Deus ecce ego ad pulvillos vestros quibus vos capitis animas volantes et disrumpam eos de brachiis vestris et dimittam animas quas vos capitis animas ad volandum 21 et disrumpam cervicalia vestra et liberabo populum meum de manu vestra neque erunt ultra in manibus vestris ad praedandum et scietis quia ego Dominus 22 pro eo quod maerere fecistis cor iusti mendaciter quem ego non contristavi et confortastis manus impii ut non reverteretur a via sua mala et viveret 23 propterea vana non videbitis et divinationes non divinabitis amplius et eruam populum meum de manu vestra et scietis quoniam ego Dominus

14 et venerunt ad me viri seniorum Israhel et sederunt coram me 2 et factus est sermo Domini ad me dicens 3 fili hominis viri isti posuerunt

inmunditias suas in cordibus suis et scandalum iniquitatis suae statuerunt contra faciem suam numquid interrogatus respondebo eis **4** propter hoc loquere eis et dices ad eos haec dicit Dominus Deus homo homo de domo Israhel qui posuerit inmunditias suas in corde suo et scandalum iniquitatis suae statuerit contra faciem suam et venerit ad prophetam interrogans per eum me ego Dominus respondebo ei in multitudine inmunditiarum suarum **5** ut capiatur domus Israhel in corde suo quo recesserunt a me in cunctis idolis suis **6** propterea dic ad domum Israhel haec dicit Dominus Deus convertimini et recedite ab idolis vestris et ab universis contaminationibus vestris avertite facies vestras **7** quia homo homo de domo Israhel et de proselytis quicumque advena fuerit in Israhel si alienatus fuerit a me et posuerit idola sua in corde suo et scandalum iniquitatis suae statuerit contra faciem suam et venerit ad prophetam ut interroget per eum me ego Dominus respondebo ei per me **8** et ponam faciem meam super hominem illum et faciam eum in exemplum et in proverbium et disperdam eum de medio populi mei et scietis quia ego Dominus **9** et propheta cum erraverit et locutus fuerit verbum ego Dominus decepi prophetam illum et extendam manum meam super eum et delebo eum de medio populi mei Israhel **10** et portabunt iniquitatem suam iuxta iniquitatem interrogantis sic iniquitas prophetae erit **11** ut non erret ultra domus Israhel a me neque polluatur in universis praevaricationibus suis sed sit mihi in populum et ego sim eis in Deum ait Dominus exercituum **12** et factus est sermo Domini ad me dicens **13** fili hominis terra cum peccaverit mihi ut praevaricetur praevaricans extendam manum meam super eam et conteram virgam panis eius et inmittam in eam famem et interficiam de ea hominem et iumentum **14** et si fuerint tres viri isti in medio eius Noe Danihel et Iob ipsi iustitia sua liberabunt animas suas ait Dominus exercituum **15** quod si et bestias pessimas induxero super terram ut vastem eam et fuerit invia eo quod non sit pertransiens propter bestias **16** tres viri isti qui fuerint in ea vivo ego dicit Dominus Deus quia nec filios nec filias liberabunt sed ipsi soli liberabuntur terra autem desolabitur **17** vel si gladium induxero super terram illam et dixero gladio transi per terram et interfecero de ea hominem et iumentum **18** et tres viri isti fuerint in medio eius vivo ego dicit Dominus Deus non liberabunt filios neque filias sed ipsi soli liberabuntur **19** si autem et pestilentiam inmisero super terram illam et effudero indignationem meam super eam in sanguine ut auferam ex ea hominem et iumentum **20** et Noe et Danihel et Iob fuerint in medio eius vivo ego dicit Dominus Deus quia filium et filiam non liberabunt sed ipsi iustitia sua liberabunt animas suas **21** quoniam haec dicit Dominus Deus quod si et quattuor iudicia mea pessima gladium et famem et bestias malas et pestilentiam misero in Hierusalem ut interficiam de ea hominem et pecus **22** tamen relinquetur in ea salvatio educentium filios et filias ecce ipsi egredientur ad vos et videbitis viam eorum et adinventiones eorum et consolabimini super malo quod induxi in Hierusalem in omnibus quae inportavi super eam **23** et consolabuntur vos cum videritis viam eorum et adinventiones eorum et cognoscetis quod non frustra fecerim omnia quae feci in ea ait Dominus Deus

15 et factus est sermo Domini ad me dicens **2** fili hominis quid fiet ligno vitis ex omnibus lignis nemorum quae sunt inter ligna silvarum **3** numquid tolletur de ea lignum ut fiat opus aut fabricabitur de ea paxillus ut dependeat in eo quodcumque vas **4** ecce igni datum est in escam utramque partem eius consumpsit ignis et medietas eius redacta est in favillam numquid utile erit ad opus **5** etiam cum esset integrum non erat aptum ad opus quanto magis cum ignis illud devoraverit et conbuserit nihil ex eo fiet operis **6** propterea haec dicit Dominus Deus quomodo lignum vitis inter ligna silvarum quod dedi igni ad devorandum sic tradidi habitatores Hierusalem **7** et ponam faciem meam in eos de igne egredientur et ignis consumet eos et scietis quia ego Dominus cum posuero faciem meam in eos **8** et dedero terram inviam et desolatam eo quod praevaricatores extiterint dicit Dominus Deus

16 et factus est sermo Domini ad me dicens **2** fili hominis notas fac Hierusalem abominationes suas **3** et dices haec dicit Dominus Deus Hierusalem radix tua et generatio tua de terra chananea pater tuus Amorreus et mater tua Cetthea **4** et quando nata

es in die ortus tui non est praecisus umbilicus tuus et in aqua non es lota in salutem nec sale salita nec involuta pannis **5** non pepercit super te oculus ut facerem tibi unum de his miseratus tui sed proiecta es super faciem terrae in abiectione animae tuae in die qua nata es **6** transiens autem per te vidi te conculcari in sanguine tuo et dixi tibi cum esses in sanguine tuo vive dixi inquam tibi in sanguine tuo vive **7** multiplicatam quasi germen agri dedi te et multiplicata es et grandis effecta et ingressa es et pervenisti ad mundum muliebrem ubera tua intumuerunt et pilus tuus germinavit et eras nuda et confusionis plena **8** et transivi per te et vidi te et ecce tempus tuum tempus amantium et expandi amictum meum super te et operui ignominiam tuam et iuravi tibi et ingressus sum pactum tecum ait Dominus Deus et facta es mihi **9** et lavi te aqua et emundavi sanguinem tuum ex te et unxi te oleo **10** et vestivi te discoloribus et calciavi te ianthino et cinxi te bysso et indui te subtilibus **11** et ornavi te ornamento et dedi armillas in manibus tuis et torquem circa collum tuum **12** et dedi inaurem super os tuum et circulos auribus tuis et coronam decoris in capite tuo **13** et ornata es auro et argento et vestita es bysso et polymito et multicoloribus similam et mel et oleum comedisti et decora facta es vehementer nimis et profecisti in regnum **14** et egressum est nomen tuum in gentes propter speciem tuam quia perfecta eras in decore meo quem posueram super te dicit Dominus Deus **15** et habens fiduciam in pulchritudine tua fornicata es in nomine tuo et exposuisti fornicationem tuam omni transeunti ut eius fieres **16** et sumens de vestimentis meis fecisti tibi excelsa hinc inde consuta et fornicata es super eis sicut non est factum neque futurum est **17** et tulisti vasa decoris tui de auro meo et argento meo quae dedi tibi et fecisti tibi imagines masculinas et fornicata es in eis **18** et sumpsisti vestimenta tua multicoloria et vestita es eis et oleum meum et thymiama meum posuisti coram eis **19** et panem meum quem dedi tibi similam et oleum et mel quibus enutrivi te posuisti in conspectu eorum in odorem suavitatis et factum est ait Dominus Deus **20** et tulisti filios tuos et filias tuas quas generasti mihi et immolasti eis ad devorandum numquid parva est fornicatio tua **21** immolantis filios meos et dedisti illos consecrans eis **22** et post omnes abominationes tuas et fornicationes non es recordata dierum adulescentiae tuae quando eras nuda et confusione plena conculcata in sanguine tuo **23** et accidit post omnem malitiam tuam vae vae tibi ait Dominus Deus **24** et aedificasti tibi lupanar et fecisti tibi prostibulum in cunctis plateis **25** ad omne caput viae aedificasti signum prostitutionis tuae et abominabilem fecisti decorem tuum et divisisti pedes tuos omni transeunti et multiplicasti fornicationes tuas **26** et fornicata es cum filiis Aegypti vicinis tuis magnarum carnium et multiplicasti fornicationem tuam ad inritandum me **27** ecce ego extendi manum meam super te et auferam ius tuum et dabo te in animam odientium te filiarum Palestinarum quae erubescunt in via tua scelerata **28** et fornicata es in filiis Assyriorum eo quod necdum fueris expleta et postquam fornicata es nec sic es satiata **29** et multiplicasti fornicationem tuam in terra Chanaan cum Chaldeis et nec sic satiata es **30** in quo mundabo cor tuum ait Dominus Deus cum facias omnia haec opera mulieris meretricis et procacis **31** quia fabricasti lupanar tuum in capite omnis viae et excelsum tuum fecisti in omni platea nec facta es quasi meretrix fastidio augens pretium **32** sed quasi mulier adultera quae super virum suum inducit alienos **33** omnibus meretricibus dantur mercedes tu autem dedisti mercedes cunctis amatoribus tuis et donabas eis ut intrarent ad te undique ad fornicandum tecum **34** factumque in te est contra consuetudinem mulierum in fornicationibus tuis et post te non erit fornicatio in eo enim quod dedisti mercedes et mercedes non accepisti factum est in te contrarium **35** propterea meretrix audi verbum Domini **36** haec dicit Dominus Deus quia effusum est aes tuum et revelata est ignominia tua in fornicationibus tuis super amatores tuos et super idola abominationum tuarum in sanguine filiorum tuorum quos dedisti eis **37** ecce ego congregabo omnes amatores tuos quibus commixta es et omnes quos dilexisti cum universis quos oderas et congregabo eos super te undique et nudabo ignominiam tuam coram eis et videbunt omnem turpitudinem tuam **38** et iudicabo te iudiciis adulterarum et effundentium sanguinem et dabo te in sanguinem furoris et zeli **39** et dabo te in manus eorum et destruent lupanar tuum et demolientur

prostibulum tuum et denudabunt te vestimentis tuis et auferent vasa decoris tui et derelinquent te nudam plenamque ignominia **40** et adducent super te multitudinem et lapidabunt te lapidibus et trucidabunt te gladiis suis **41** et conburent domos tuas igni et facient in te iudicia in oculis mulierum plurimarum et desines fornicari et mercedes ultra non dabis **42** et requiescet indignatio mea in te et auferetur zelus meus a te et quiescam nec irascar amplius **43** eo quod non fueris recordata dierum adulescentiae tuae et provocasti me in omnibus his quapropter et ego vias tuas in capite tuo dedi ait Dominus Deus et non feci iuxta scelera tua in omnibus abominationibus tuis **44** ecce omnis qui dicit vulgo proverbium in te adsumet illud dicens sicut mater ita et filia eius **45** filia matris tuae es tu quae proiecit virum suum et filios suos et soror sororum tuarum tu quae proiecerunt viros suos et filios suos mater vestra Cetthea et pater vester Amorreus **46** et soror tua maior Samaria ipsa et filiae eius quae habitat ad sinistram tuam soror autem tua minor te quae habitat a dextris tuis Sodoma et filiae eius **47** sed nec in viis earum ambulasti neque secundum scelera earum fecisti pauxillum minus paene sceleratiora fecisti illis in omnibus viis tuis **48** vivo ego dicit Dominus Deus quia non fecit Sodoma soror tua ipsa et filiae eius sicut fecisti tu et filiae tuae **49** ecce haec fuit iniquitas Sodomae sororis tuae superbia saturitas panis et abundantia et otium ipsius et filiarum eius et manum egeno et pauperi non porrigebant **50** et elevatae sunt et fecerunt abominationes coram me et abstuli eas sicut vidisti **51** et Samaria dimidium peccatorum tuorum non peccavit sed vicisti eas sceleribus tuis et iustificasti sorores tuas in omnibus abominationibus tuis quas operata es **52** ergo et tu porta confusionem tuam quae vicisti sorores tuas peccatis tuis sceleratius agens ab eis iustificatae sunt enim a te ergo et tu confundere et porta ignominiam tuam quae iustificasti sorores tuas **53** et convertam restituens eas conversione Sodomorum cum filiabus suis et conversione Samariae et filiarum eius et convertam reversionem tuam in medio earum **54** ut portes ignominiam tuam et confundaris in omnibus quae fecisti consolans eas **55** et soror tua Sodoma et filiae eius revertentur ad antiquitatem suam et Samaria et filiae eius revertentur ad antiquitatem suam et tu et filiae tuae revertimini ad antiquitatem vestram **56** non fuit autem Sodoma soror tua audita in ore tuo in die superbiae tuae **57** antequam revelaretur malitia tua sicut hoc tempore in obprobrium filiarum Syriae et cunctarum in circuitu tuo filiarum Palestinarum quae ambiunt te per gyrum **58** scelus tuum et ignominiam tuam tu portasti ait Dominus Deus **59** quia haec dicit Dominus Deus et faciam tibi sicut dispexisti iuramentum ut irritum faceres pactum **60** et recordabor ego pacti mei tecum in diebus adulescentiae tuae et suscitabo tibi pactum sempiternum **61** et recordaberis viarum tuarum et confunderis cum receperis sorores tuas te maiores cum minoribus tuis et dabo eas tibi in filias sed non ex pacto tuo **62** et suscitabo ego pactum meum tecum et scies quia ego Dominus **63** ut recorderis et confundaris et non sit tibi ultra aperire os prae confusione tua cum placatus fuero tibi in omnibus quae fecisti ait Dominus Deus

17 et factum est verbum Domini ad me dicens **2** fili hominis propone enigma et narra parabolam ad domum Israhel **3** et dices haec dicit Dominus Deus aquila grandis magnarum alarum longo membrorum ductu plena plumis et varietate venit ad Libanum et tulit medullam cedri **4** summitatem frondium eius avellit et transportavit eam in terram Chanaan in urbem negotiatorum posuit illam **5** et tulit de semente terrae et posuit illud in terra pro semine ut firmaret radicem super aquas multas in superficie posuit illud **6** cumque germinasset crevit in vineam latiorem humili statura respicientibus ramis eius ad eam et radices eius sub illa erunt facta est ergo vinea et fructificavit in palmites et emisit propagines **7** et facta est aquila altera grandis magnis alis multisque plumis et ecce vinea ista quasi mittens radices suas ad eam palmites suos extendit ad illam ut inrigaret eam de areolis germinis sui **8** in terra bona super aquas multas plantata est ut faciat frondes et portet fructum et sit in vineam grandem **9** dic haec dicit Dominus Deus ergone prosperabitur nonne radices eius evellet et fructum eius distringet et siccabit omnes palmites germinis eius et arescet et non in brachio grandi neque in populo multo ut evelleret eam radicitus **10** ecce plantata est ergone prosperabitur nonne cum

tetigerit eam ventus urens siccabitur et in areis germinis sui arescet **11** et factum est verbum Domini ad me dicens **12** dic ad domum exasperantem nescitis quid ista significent dic ecce venit rex Babylonis Hierusalem et adsumet regem et principes eius et adducet eos ad semet ipsum in Babylonem **13** et tollet de semine regni ferietque cum eo foedus et accipiet ab eo iusiurandum sed et fortes terrae tollet **14** ut sit regnum humile et non elevetur sed custodiat pactum eius et servet illud **15** qui recedens ab eo misit nuntios ad Aegyptum ut daret sibi equos et populum multum numquid prosperabitur vel consequetur salutem qui fecit haec et qui dissolvit pactum numquid effugiet **16** vivo ego dicit Dominus Deus quoniam in loco regis qui constituit eum regem cuius fecit irritum iuramentum et solvit pactum quod habebat cum eo in medio Babylonis morietur **17** et non in exercitu grandi neque in populo multo faciet contra eum Pharao proelium in iactu aggeris et in extructione vallorum ut interficiat animas multas **18** spreverat enim iuramentum ut solveret foedus et ecce dedit manum suam et cum omnia haec fecerit non effugiet **19** propterea haec dicit Dominus Deus vivo ego quoniam iuramentum quod sprevit et foedus quod praevaricatus est ponam in caput eius **20** et expandam super eum rete meum et conprehendetur sagena mea et adducam eum in Babylonem et iudicabo illum ibi in praevaricatione qua despexit me **21** et omnes profugi eius cum universo agmine gladio cadent residui autem in omnem ventum dispergentur et scietis quia ego Dominus locutus sum **22** haec dicit Dominus Deus et sumam ego de medulla cedri sublimis et ponam de vertice ramorum eius tenerum distringam et plantabo super montem excelsum et eminentem **23** in monte sublimi Israhel plantabo illud et erumpet in germen et faciet fructum et erit in cedrum magnam et habitabunt sub eo omnes volucres universum volatile sub umbra frondium eius nidificabit **24** et scient omnia ligna regionis quia ego Dominus humiliavi lignum sublime et exaltavi lignum humile et siccavi lignum viride et frondere feci lignum aridum ego Dominus locutus sum et feci

18 et factus est sermo Domini ad me dicens **2** quid est quod inter vos parabolam vertitis in proverbium istud in terra Israhel dicentes patres comederunt uvam acerbam et dentes filiorum obstupescunt **3** vivo ego dicit Dominus Deus si erit vobis ultra parabola haec in proverbium in Israhel **4** ecce omnes animae meae sunt ut anima patris ita et anima filii mea est anima quae peccaverit ipsa morietur **5** et vir si fuerit iustus et fecerit iudicium et iustitiam **6** in montibus non comederit et oculos suos non levaverit ad idola domus Israhel et uxorem proximi sui non violaverit et ad mulierem menstruatam non accesserit **7** et hominem non contristaverit pignus debitori reddiderit per vim nihil rapuerit panem suum esurienti dederit et nudum operuerit vestimento **8** ad usuram non commodaverit et amplius non acceperit ab iniquitate averterit manum suam iudicium verum fecerit inter virum et virum **9** in praeceptis meis ambulaverit et iudicia mea custodierit ut faciat veritatem hic iustus est vita vivet ait Dominus Deus **10** quod si genuerit filium latronem effundentem sanguinem et fecerit unum de istis **11** et haec quidem omnia non facientem sed in montibus comedentem et uxorem proximi sui polluentem **12** egenum et pauperem contristantem rapientem rapinas pignus non reddentem et ad idola levantem oculos suos abominationem facientem **13** ad usuram dantem et amplius accipientem numquid vivet non vivet cum universa detestanda haec fecerit morte morietur sanguis eius in ipso erit **14** quod si genuerit filium qui videns omnia peccata patris sui quae fecit timuerit et non fecerit simile eis **15** super montes non comederit et oculos suos non levaverit ad idola domus Israhel et uxorem proximi sui non violaverit **16** et virum non contristaverit pignus non retinuerit et rapinam non rapuerit panem suum esurienti dederit et nudum operuerit vestimento **17** a pauperis iniuria averterit manum suam usuram et superabundantiam non acceperit iudicia mea fecerit in praeceptis meis ambulaverit hic non morietur in iniquitate patris sui sed vita vivet **18** pater eius quia calumniatus est et vim fecit fratri et malum operatus est in medio populi sui ecce mortuus est in iniquitate sua **19** et dicitis quare non portavit filius iniquitatem patris videlicet quia filius iudicium et iustitiam operatus est omnia praecepta mea custodivit et fecit illa vita vivet **20** anima quae peccaverit ipsa morietur filius non portabit iniquitatem patris et pater non portabit iniquitatem filii iustitia iusti super

eum erit et impietas impii erit super eum 21 si autem impius egerit paenitentiam ab omnibus peccatis suis quae operatus est et custodierit universa praecepta mea et fecerit iudicium et iustitiam vita vivet non morietur 22 omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor in iustitia sua quam operatus est vivet 23 numquid voluntatis meae est mors impii dicit Dominus Deus et non ut convertatur a viis suis et vivat 24 si autem averterit se iustus a iustitia sua et fecerit iniquitatem secundum omnes abominationes quas operari solet impius numquid vivet omnes iustitiae eius quas fecerat non recordabuntur in praevaricatione qua praevaricatus est et in peccato suo quod peccavit in ipsis morietur 25 et dixistis non est aequa via Domini audite domus Israhel numquid via mea non est aequa et non magis viae vestrae pravae sunt 26 cum enim averterit se iustus a iustitia sua et fecerit iniquitatem morietur in eis in iniustitia quam operatus est morietur 27 et cum averterit se impius ab impietate sua quam operatus est et fecerit iudicium et iustitiam ipse animam suam vivificabit 28 considerans enim et avertens se ab omnibus iniquitatibus suis quas operatus est vita vivet et non morietur 29 et dicunt filii Israhel non est aequa via Domini numquid viae meae non sunt aequae domus Israhel et non magis viae vestrae pravae 30 idcirco unumquemque iuxta vias suas iudicabo domus Israhel ait Dominus Deus convertimini et agite paenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris et non erit vobis in ruinam iniquitas 31 proicite a vobis omnes praevaricationes vestras in quibus praevaricati estis et facite vobis cor novum et spiritum novum et quare moriemini domus Israhel 32 quia nolo mortem morientis dicit Dominus Deus revertimini et vivite

19 et tu adsume planctum super principes Israhel 2 et dices quare mater tua leaena inter leones cubavit in medio leunculorum enutrivit catulos suos 3 et eduxit unum de leunculis suis leo factus est et didicit capere praedam hominemque comedere 4 et audierunt de eo gentes et non absque vulneribus suis ceperunt eum et adduxerunt eum in catenis in terram Aegypti 5 quae cum vidisset quoniam infirmata est et periit expectatio eius tulit unum de leunculis suis leonem constituit eum 6 qui incedebat inter leones et factus est leo didicit praedam capere et homines devorare 7 didicit viduas facere et civitates eorum in desertum adducere et desolata est terra et plenitudo eius a voce rugitus illius 8 et convenerunt adversum eum gentes undique de provinciis et expanderunt super eum rete suum in vulneribus earum captus est 9 et miserunt eum in caveam in catenis adduxerunt eum ad regem Babylonis miseruntque eum in carcerem ne audiretur vox eius ultra super montes Israhel 10 mater tua quasi vinea in sanguine tuo super aquam plantata fructus eius et frondes eius creverunt ex aquis multis 11 et factae sunt ei virgae solidae in sceptra dominantium et exaltata est statura eius inter frondes et vidit altitudinem suam in multitudine palmitum suorum 12 et evulsa est in ira in terramque proiecta et ventus urens siccavit fructum eius marcuerunt et arefactae sunt virgae roboris eius ignis comedit eam 13 et nunc transplantata est in desertum in terra invia et sitienti 14 et egressus est ignis de virga ramorum eius qui fructum eius comedit et non fuit in ea virga fortis sceptrum dominantium planctus est et erit in planctum

20 et factum est in anno septimo in quinto mense in decima mensis venerunt viri de senioribus Israhel ut interrogarent Dominum et sederunt coram me 2 et factus est sermo Domini ad me dicens 3 fili hominis loquere senioribus Israhel et dices ad eos haec dicit Dominus Deus num ad interrogandum me vos venistis vivo ego quia non respondebo vobis ait Dominus Deus 4 si iudicas eos si iudicas fili hominis abominationes patrum eorum ostende eis 5 et dices ad eos haec dicit Dominus Deus in die qua elegi Israhel et levavi manum meam pro stirpe domus Iacob et apparui eis in terra Aegypti et levavi manum meam pro eis dicens ego Dominus Deus vester 6 in die illa levavi manum meam pro eis ut educerem eos de terra Aegypti in terram quam provideram eis fluentem lacte et melle quae est egregia inter omnes terras 7 et dixi ad eos unusquisque offensiones oculorum suorum abiciat et in idolis Aegypti nolite pollui ego Dominus Deus vester 8 et inritaverunt me nolueruntque audire unusquisque abominationes oculorum suorum non proiecit nec idola Aegypti reliquerunt et dixi ut effunderem indignationem

meam super eos et implerem iram meam in eis in medio terrae Aegypti 9 et feci propter nomen meum ut non violaretur coram gentibus in quarum medio erant et inter quas apparui eis ut educerem eos de terra Aegypti 10 eieci ergo eos de terra Aegypti et eduxi in desertum 11 et dedi eis praecepta mea et iudicia mea ostendi eis quae faciat homo et vivat in eis 12 insuper et sabbata mea dedi eis ut esset signum inter me et eos et scirent quia ego Dominus sanctificans eos 13 et inritaverunt me domus Israhel in deserto in praeceptis meis non ambulaverunt et iudicia mea proiecerunt quae faciens homo vivet in eis et sabbata mea violaverunt vehementer dixi ergo ut effunderem furorem meum super eos in deserto et consumerem eos 14 et feci propter nomen meum ne violaretur coram gentibus de quibus eieci eos in conspectu earum 15 ego igitur levavi manum meam super eos in deserto ne inducerem eos in terram quam dedi eis fluentem lacte et melle praecipuam terrarum omnium 16 quia iudicia mea proiecerunt et in praeceptis meis non ambulaverunt et sabbata mea violaverunt post idola enim cor eorum gradiebatur 17 et pepercit oculus meus super eos ut non interficerem eos nec consumpsi eos in deserto 18 dixi autem ad filios eorum in solitudine in praeceptis patrum vestrorum nolite incedere nec iudicia eorum custodiatis nec in idolis eorum polluamini 19 ego Dominus Deus vester in praeceptis meis ambulate et iudicia mea custodite et facite ea 20 et sabbata mea sanctificate ut sit signum inter me et vos et sciatur quia ego Dominus Deus vester 21 et exacerbaverunt me filii in praeceptis meis non ambulaverunt et iudicia mea non custodierunt ut facerent ea quae cum fecerit homo vivet in eis et sabbata mea violaverunt et comminatus sum ut effunderem furorem meum super eos et implerem iram meam in eis in deserto 22 averti autem manum meam et feci propter nomen meum ut non violaretur coram gentibus de quibus eieci eos in oculis earum 23 iterum levavi manum meam in eos in solitudine ut dispergerem illos in nationes et ventilarem in terras 24 eo quod iudicia mea non fecissent et praecepta mea reprobassent et sabbata mea violassent et post idola patrum suorum fuissent oculi eorum 25 ergo et ego dedi eis praecepta non bona et iudicia in quibus non vivent 26 et pollui eos in muneribus suis cum offerrent omne quod aperit vulvam propter delicta sua et scient quia ego Dominus 27 quam ob rem loquere ad domum Israhel fili hominis et dices ad eos haec dicit Dominus Deus adhuc et in hoc blasphemaverunt me patres vestri cum sprevissent me contemnentes 28 et induxissem eos in terram super quam levavi manum meam ut darem eis viderunt omnem collem excelsum et omne lignum nemorosum et immolaverunt ibi victimas suas et dederunt ibi inritationem oblationis suae et posuerunt ibi odorem suavitatis suae et libaverunt libationes suas 29 et dixi ad eos quid est excelsum ad quod vos ingredimini et vocatum est nomen eius Excelsum usque ad hanc diem 30 propterea dic ad domum Israhel haec dicit Dominus Deus certe in via patrum vestrorum vos polluimini et post offendicula eorum vos fornicamini 31 et in oblatione donorum vestrorum cum transducitis filios vestros per ignem vos polluimini in omnibus idolis vestris usque hodie et ego respondebo vobis domus Israhel vivo ego dicit Dominus Deus quia non respondebo vobis 32 neque cogitatio mentis vestrae fiet dicentium erimus sicut gentes et sicut cognationes terrae ut colamus ligna et lapides 33 vivo ego dicit Dominus Deus quoniam in manu forti et brachio extento et in furore effuso regnabo super vos 34 et educam vos de populis et congregabo vos de terris in quibus dispersi estis in manu valida et brachio extento et in furore effuso regnabo super vos 35 et adducam vos in desertum populorum et iudicabor vobiscum ibi facie ad faciem 36 sicut iudicio contendi adversum patres vestros in deserto terrae Aegypti sic iudicabo vos dicit Dominus Deus 37 et subiciam vos sceptro meo et inducam vos in vinculis foederis 38 et eligam de vobis transgressores et impios et de terra incolatus eorum educam eos et terram Israhel non ingredientur et scietis quia ego Dominus 39 et vos domus Israhel haec dicit Dominus Deus singuli post idola vestra ambulate et servite eis quod si et in hoc non audieritis me et nomen meum sanctum pollueritis ultra in muneribus vestris et in idolis vestris 40 in monte sancto meo in monte excelso Israhel ait Dominus Deus ibi serviet mihi omnis domus Israhel omnes inquam in terra in qua placebunt mihi et ibi quaeram primitias vestras et initium decimarum vestrarum in omnibus sanctificationibus vestris 41 in

odorem suavitatis suscipiam vos cum eduxero vos de populis et congregavero vos de terris in quas dispersi estis et sanctificabor in vobis in oculis nationum **42** et scietis quia ego Dominus cum induxero vos ad terram Israhel in terram pro qua levavi manum meam ut darem eam patribus vestris **43** et recordabimini ibi viarum vestrarum et omnium scelerum vestrorum quibus polluti estis in eis et displicebitis vobis in conspectu vestro in omnibus malitiis vestris quas fecistis **44** et scietis quia ego Dominus cum benefecero vobis propter nomen meum non secundum vias vestras malas neque secundum scelera vestra pessima domus Israhel ait Dominus Deus **45** et factus est sermo Domini ad me dicens **46** fili hominis pone faciem tuam contra viam austri et stilla ad africum et propheta ad saltum agri meridiani **47** et dices saltui meridiano audi verbum Domini haec dicit Dominus Deus ecce ego succendam in te ignem et conburam in te omne lignum viride et omne lignum aridum non extinguetur flamma succensionis et conburetur in ea omnis facies ab austro usque ad aquilonem **48** et videbit universa caro quia ego Dominus succendi eam nec extinguetur **49** et dixi ha ha ha Domine Deus ipsi dicunt de me numquid non per parabolas loquitur iste

21 et factus est sermo Domini ad me dicens **2** fili hominis pone faciem tuam ad Hierusalem et stilla ad sanctuaria et propheta contra humum Israhel **3** et dices terrae Israhel haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te et eiciam gladium meum de vagina sua et occidam in te iustum et impium **4** pro eo autem quod occidi in te iustum et impium idcirco egredietur gladius meus de vagina sua ad omnem carnem ab austro ad aquilonem **5** ut sciat omnis caro quia ego Dominus eduxi gladium meum de vagina sua inrevocabilem **6** et tu fili hominis ingemesce in contritione lumborum et in amaritudinibus ingemesce coram eis **7** cumque dixerint ad te quare tu gemis dices pro auditu quia venit et tabescet omne cor et dissolventur universae manus et infirmabitur omnis spiritus et per cuncta genua fluent aquae ecce venit et fiet ait Dominus Deus **8** et factus est sermo Domini ad me dicens **9** fili hominis propheta et dices haec dicit Dominus Deus loquere gladius gladius exacutus est et limatus **10** ut caedat victimas exacutus est ut splendeat limatus est qui moves sceptrum filii mei succidisti omne lignum **11** et dedi eum ad levigandum ut teneatur manu iste exacutus est gladius et iste limatus ut sit in manu interficientis **12** clama et ulula fili hominis quia hic factus est in populo meo hic in cunctis ducibus Israhel qui fugerant gladio traditi sunt cum populo meo idcirco plaude super femur **13** quia probatus est et hoc cum sceptrum subverterit et non erit dicit Dominus Deus **14** tu ergo fili hominis propheta et percute manu ad manum et duplicetur gladius ac triplicetur gladius interfectorum hic est gladius occisionis magnae qui obstupescere eos facit **15** et corde tabescere et multiplicat ruinas in omnibus portis eorum dedi conturbationem gladii acuti et limati ad fulgendum amicti ad caedem **16** exacuere vade ad dextram sive ad sinistram quocumque faciei tuae est appetitus **17** quin et ego plaudam manu ad manum et implebo indignationem meam ego Dominus locutus sum **18** et factus est sermo Domini ad me dicens **19** et tu fili hominis pone tibi duas vias ut veniat gladius regis Babylonis de terra una egredientur ambo et manu capiet coniecturam in capite viae civitatis coniciet **20** viam pones ut veniat gladius ad Rabbath filiorum Ammon et ad Iudam in Hierusalem munitissimam **21** stetit enim rex Babylonis in bivio in capite duarum viarum divinationem quaerens commiscens sagittas interrogavit idola exta consuluit **22** ad dextram eius facta est divinatio super Hierusalem ut ponat arietes ut aperiat os in caede ut elevet vocem in ululatu ut ponat arietes contra portas ut conportet aggerem ut aedificet munitiones **23** eritque quasi consulens frustra oraculum in oculis eorum et sabbatorum otium imitans ipse autem recordabitur iniquitatis ad capiendum **24** idcirco haec dicit Dominus Deus pro eo quod recordati estis iniquitatis vestrae et revelastis praevaricationes vestras et apparuerunt peccata vestra in omnibus cogitationibus vestris pro eo inquam quod recordati estis manu capiemini **25** tu autem profane impie dux Israhel cuius venit dies in tempore iniquitatis praefinita **26** haec dicit Dominus Deus aufer cidarim tolle coronam nonne haec est quae humilem sublevavit et sublimem humiliavit **27** iniquitatem iniquitatem iniquitatem ponam eam et hoc nunc factum est donec veniret cuius est iudicium

et tradam ei 28 et tu fili hominis propheta et dic haec dicit Dominus Deus ad filios Ammon et ad obprobrium eorum et dices mucro mucro evaginate ad occidendum limate ut interficias et fulgeas 29 cum tibi viderentur vana et divinarentur mendacia ut dareris super colla vulneratorum impiorum quorum venit dies in tempore iniquitatis praefinita 30 revertere ad vaginam tuam in loco in quo creatus es in terra nativitatis tuae iudicabo te 31 et effundam super te indignationem meam in igne furoris mei sufflabo in te daboque te in manus hominum insipientium et fabricantium interitum 32 igni eris cibus sanguis tuus erit in medio terrae oblivioni traderis quia ego Dominus locutus sum

22 et factum est verbum Domini ad me dicens 2 et tu fili hominis num iudicas num iudicas civitatem sanguinum 3 et ostendes ei omnes abominationes suas et dices haec dicit Dominus Deus civitas effundens sanguinem in medio sui ut veniat tempus eius et quae fecit idola contra semet ipsam ut pollueretur 4 in sanguine tuo qui a te effusus est deliquisti et in idolis tuis quae fecisti polluta es et adpropinquare fecisti dies tuos et adduxisti tempus annorum tuorum propterea dedi te obprobrium gentibus et inrisionem universis terris 5 quae iuxta sunt et quae procul a te triumphabunt de te sordida nobilis grandis interitu 6 ecce principes Israhel singuli in brachio suo fuerunt in te ad effundendum sanguinem 7 patrem et matrem contumeliis adfecerunt in te advenam calumniati sunt in medio tui pupillum et viduam contristaverunt apud te 8 sanctuaria mea sprevistis et sabbata mea polluistis 9 viri detractores fuerunt in te ad effundendum sanguinem et super montes comederunt in te scelus operati sunt in medio tui 10 verecundiora patris discoperuerunt in te inmunditiam menstruatae humiliaverunt in te 11 et unusquisque in uxorem proximi sui operatus est abominationem et socer nurum suam polluit nefarie frater sororem suam filiam patris sui oppressit in te 12 munera acceperunt apud te ad effundendum sanguinem usuram et superabundantiam accepisti et avare proximos tuos calumniabaris meique oblita es ait Dominus Deus 13 ecce conplosi manus meas super avaritiam tuam quam fecisti et super sanguinem qui effusus est in medio tui 14 numquid sustinebit cor tuum aut praevalebunt manus tuae in diebus quos ego faciam tibi ego Dominus locutus sum et faciam 15 et dispergam te in nationes et ventilabo te in terras et deficere faciam inmunditiam tuam a te 16 et possidebo te in conspectu gentium et scies quia ego Dominus 17 et factum est verbum Domini ad me dicens 18 fili hominis versa est mihi domus Israhel in scoriam omnes isti aes et stagnum et ferrum et plumbum in medio fornacis scoria argenti facti sunt 19 propterea haec dicit Dominus Deus eo quod versi estis omnes in scoriam propterea ecce ego congregabo vos in medium Hierusalem 20 congregatione argenti et aeris et ferri et stagni et plumbi in medium fornacis ut succendam in eam ignem ad conflandum sic congregabo in furore meo et in ira mea et requiescam et conflabo vos 21 et congregabo vos et succendam vos in igne furoris mei et conflabimini in medio eius 22 ut conflatur argentum in medio fornacis sic eritis in medio eius et scietis quia ego Dominus effuderim indignationem meam super vos 23 et factum est verbum Domini ad me dicens 24 fili hominis dic ei tu es terra inmunda et non conpluta in die furoris 25 coniuratio prophetarum in medio eius sicut leo rugiens capiensque praedam animam devoraverunt opes et pretium acceperunt viduas eius multiplicaverunt in medio illius 26 sacerdotes eius contempserunt legem meam et polluerunt sanctuaria mea inter sanctum et profanum non habuere distantiam et inter pollutum et mundum non intellexerunt et a sabbatis meis averterunt oculos suos et coinquinabar in medio eorum 27 principes eius in medio illius quasi lupi rapientes praedam ad effundendum sanguinem et perdendas animas et avare sectanda lucra 28 prophetae autem eius liniebant eos absque temperamento videntes vana et divinantes eis mendacium dicentes haec dicit Dominus Deus cum Dominus non sit locutus 29 populi terrae calumniabantur calumniam et rapiebant violenter egenum et pauperem adfligebant et advenam opprimebant calumnia absque iudicio 30 et quaesivi de eis virum qui interponeret sepem et staret oppositus contra me pro terra ne dissiparem eam et non inveni 31 et effudi super eos indignationem meam in igne

irae meae consumpsi eos viam eorum in caput eorum reddidi ait Dominus Deus

23 et factus est sermo Domini ad me dicens **2** fili hominis duae mulieres filiae matris unius fuerunt **3** et fornicatae sunt in Aegypto in adulescentia sua fornicatae sunt ibi subacta sunt ubera earum et fractae sunt mammae pubertatis earum **4** nomina autem earum Oolla maior et Ooliba soror eius et habui eas et pepererunt filios et filias porro earum nomina Samaria Oolla et Hierusalem Ooliba **5** fornicata est igitur Oolla super me et insanivit in amatores suos in Assyrios propinquantes **6** vestitos hyacintho principes et magistratus iuvenes cupidinis universos equites ascensores equorum **7** et dedit fornicationes suas super eos electos filios Assyriorum universos et in omnibus in quos insanivit in inmunditiis eorum polluta est **8** insuper et fornicationes suas quas habuerat in Aegypto non reliquit nam et illi dormierant cum ea in adulescentia eius et illi confregerant ubera pubertatis eius et effuderant fornicationem suam super eam **9** propterea tradidi eam in manu amatorum suorum in manus filiorum Assur super quorum insanivit libidinem **10** ipsi discoperuerunt ignominiam eius filios et filias illius tulerunt et ipsam occiderunt gladio et factae sunt famosae mulieres et iudicia perpetrarunt in ea **11** quod cum vidisset soror eius Ooliba plus quam illa insanivit libidine et fornicationem suam super fornicationem sororis suae **12** ad filios Assyriorum praebuit inpudenter ducibus et magistratibus ad se venientibus indutis veste varia equitibus qui vectabantur equis et adulescentibus forma cunctis egregia **13** et vidi quod polluta esset via una ambarum **14** et auxit fornicationes suas cumque vidisset viros depictos in pariete imagines Chaldeorum expressas coloribus **15** et accinctos balteis renes et tiaras tinctas in capitibus eorum formam ducum omnium similitudinem filiorum Babylonis terraeque Chaldeorum in qua orti sunt **16** et insanivit super eos concupiscentia oculorum suorum et misit nuntios ad eos in Chaldeam **17** cumque venissent ad eam filii Babylonis ad cubile mammarum polluerunt eam stupris suis et polluta est ab eis et saturata est anima eius ab illis **18** denudavit quoque fornicationes suas et discoperuit ignominiam suam et recessit anima mea ab ea sicut recesserat anima mea a sorore eius **19** multiplicavit enim fornicationes suas recordans dies adulescentiae suae quibus fornicata est in terra Aegypti **20** et insanivit libidine super concubitu eorum quorum carnes sunt ut carnes asinorum et sicut fluxus equorum fluxus eorum **21** et visitasti scelus adulescentiae tuae quando subacta sunt in Aegypto ubera tua et confractae mammae pubertatis tuae **22** propterea Ooliba haec dicit Dominus Deus ecce ego suscitabo omnes amatores tuos contra te de quibus satiata est anima tua et congregabo eos adversum te in circuitu **23** filios Babylonis et universos Chaldeos nobiles tyrannosque et principes omnes filios Assyriorum iuvenes forma egregia duces et magistratus universos principes principum et nominatos ascensores equorum **24** et venient super te instructi curru et rota multitudo populorum lorica et clypeo et galea armabuntur contra te undique et dabo coram eis iudicium et iudicabunt te iudiciis suis **25** et ponam zelum meum in te quem exercent tecum in furore nasum tuum et aures tuas praecident et quae remanserint gladio concident ipsi filios tuos et filias tuas capient et novissimum tuum devorabitur igni **26** et denudabunt te vestimentis tuis et tollent vasa gloriae tuae **27** et requiescere faciam scelus tuum de te et fornicationem tuam de terra Aegypti nec levabis oculos tuos ad eos et Aegypti non recordaberis amplius **28** quia haec dicit Dominus Deus ecce ego tradam te in manu eorum quos odisti in manu de quibus satiata est anima tua **29** et agent tecum in odio et tollent omnes labores tuos et dimittent te nudam et ignominia plenam revelabitur ignominia fornicationum tuarum scelus tuum et fornicationes tuae **30** fecerunt haec tibi quia fornicata es post gentes inter quas polluta es in idolis eorum **31** in via sororis tuae ambulasti et dabo calicem eius in manu tua **32** haec dicit Dominus Deus calicem sororis tuae bibes profundum et latum eris in derisum et in subsannationem quae es capacissima **33** ebrietate et dolore repleberis calice maeroris et tristitiae calice sororis tuae Samariae **34** et bibes illum et epotabis usque ad feces et fragmenta eius devorabis et ubera tua lacerabis quia ego locutus sum ait Dominus Deus **35** propterea haec dicit Dominus Deus quia oblita es mei et proiecisti me post corpus tuum tu quoque porta

scelus tuum et fornicationes tuas **36** et ait Dominus ad me dicens fili hominis numquid iudicas Oollam et Oolibam et adnuntias eis scelera earum **37** quia adulterae sunt et sanguis in manibus earum et cum idolis suis fornicatae sunt insuper et filios suos quos genuerunt mihi obtulerunt eis ad devorandum **38** sed et hoc fecerunt mihi polluerunt sanctuarium meum in die illa et sabbata mea profanaverunt **39** cumque immolarent filios suos idolis suis et ingrederentur sanctuarium meum in die illa ut polluerent illud etiam haec fecerunt in medio domus meae **40** miserunt ad viros venientes de longe ad quos nuntium miserant itaque ecce venerunt quibus te lavisti et circumlevisti stibio oculos tuos et ornata es mundo muliebri **41** sedisti in lecto pulcherrimo et mensa ordinata est ante te thymiama meum et unguentum meum posuisti super eam **42** et vox multitudinis exultantis erat in ea et in viris qui de multitudine hominum adducebantur et veniebant de deserto posuerunt armillas in manibus eorum et coronas speciosas in capitibus eorum **43** et dixi ei quae adtrita est in adulteriis nunc fornicabitur in fornicatione sua etiam haec **44** et ingressi sunt ad eam quasi ad mulierem meretricem sic ingrediebantur ad Oollam et ad Oolibam mulieres nefarias **45** viri ergo iusti sunt hii iudicabunt eas iudicio adulterarum et iudicio effundentium sanguinem quia adulterae sunt et sanguis in manibus earum **46** haec enim dicit Dominus Deus adduc ad eas multitudinem et trade eas in tumultum et in rapinam **47** et lapidentur lapidibus populorum et confodiantur gladiis eorum filios et filias earum interficient et domos earum igne succendent **48** et auferam scelus de terra et discent omnes mulieres ne faciant secundum scelus earum **49** et dabunt scelus vestrum super vos et peccata idolorum vestrorum portabitis et scietis quia ego Dominus Deus

24 et factum est verbum Domini ad me in anno nono in mense decimo decima mensis dicens **2** fili hominis scribe tibi nomen diei huius in qua confirmatus est rex Babylonis adversum Hierusalem hodie **3** et dices per proverbium ad domum inritatricem parabolam et loqueris ad eos haec dicit Dominus Deus pone ollam pone inquam et mitte in ea aquam **4** congere frusta eius in ea omnem partem bonam femur et armum electa et ossibus plena **5** pinguissimum pecus adsume conpone quoque struices ossuum sub ea efferbuit coctio eius et discocta sunt ossa illius in medio eius **6** propterea haec dicit Dominus Deus vae civitati sanguinum ollae cuius rubigo in ea est et rubigo eius non exivit de ea per partes et per partes suas eice eam non cecidit super eam sors **7** sanguis enim eius in medio eius est super limpidissimam petram effudit illum non effudit illum super terram ut possit operiri pulvere **8** ut superducerem indignationem meam et vindicta ulciscerer dedi sanguinem eius super petram limpidissimam ne operiretur **9** propterea haec dicit Dominus Deus vae civitati sanguinum cuius ego grandem faciam pyram **10** congere ossa quae igne succendam consumentur carnes et concoquetur universa conpositio et ossa tabescent **11** pone quoque eam super prunas vacuam ut incalescat et liquefiat aes eius et confletur in medio eius inquinamentum eius et consumatur rubigo eius **12** multo labore sudatum est et non exibit de ea nimia rubigo eius neque per ignem **13** inmunditia tua execrabilis quia mundare te volui et non es mundata a sordibus tuis sed nec mundaberis prius donec quiescere faciam indignationem meam in te **14** ego Dominus locutus sum venit et faciam non transeam nec parcam nec placabor iuxta vias tuas et iuxta adinventiones tuas iudicavi te dicit Dominus **15** et factum est verbum Domini ad me dicens **16** fili hominis ecce ego tollo a te desiderabile oculorum tuorum in plaga et non planges neque plorabis neque fluent lacrimae tuae **17** ingemesce tacens mortuorum luctum non facies corona tua circumligata sit tibi et calciamenta tua erunt in pedibus tuis nec amictu ora velabis nec cibos lugentium comedes **18** locutus sum ergo ad populum mane et mortua est uxor mea vesperi fecique mane sicut praeceperat mihi **19** et dixit ad me populus quare non indicas nobis quid ista significent quae tu facis **20** et dixi ad eos sermo Domini factus est ad me dicens **21** loquere domui Israhel haec dicit Dominus Deus ecce ego polluam sanctuarium meum superbiam imperii vestri et desiderabile oculorum vestrorum et super quo pavet anima vestra et filii vestri et filiae quas reliquistis gladio cadent **22** et facietis sicut feci ora amictu non velabitis et cibos lugentium non

comedetis 23 coronas habebitis in capitibus vestris et calciamenta in pedibus non plangetis neque flebitis sed tabescetis in iniquitatibus vestris et unusquisque gemet ad fratrem suum 24 eritque Hiezecihel vobis in portentum iuxta omnia quae fecit facietis cum venerit istud et scietis quia ego Dominus Deus 25 et tu fili hominis ecce in die quo tollam ab eis fortitudinem eorum et gaudium dignitatis et desiderium oculorum eorum super quo requiescunt animae eorum filios et filias eorum 26 in die illa cum venerit fugiens ad te ut adnuntiet tibi 27 in die inquam illa aperietur os tuum cum eo qui fugit et loqueris et non silebis ultra erisque eis in portentum et scietis quia ego Dominus

25 et factus est sermo Domini ad me dicens 2 fili hominis pone faciem tuam contra filios Ammon et prophetabis de eis 3 et dices filiis Ammon audite verbum Domini Dei haec dicit Dominus Deus pro eo quod dixisti euge euge super sanctuarium meum quia pollutum est et super terram Israhel quoniam desolata est et super domum Iuda quoniam ducti sunt in captivitatem 4 idcirco ego tradam te filiis orientalibus in hereditatem et conlocabunt caulas suas in te et ponent in te tentoria sua ipsi comedent fruges tuas et ipsi bibent lac tuum 5 daboque Rabbath in habitaculum camelorum et filios Ammon in cubile pecorum et scietis quia ego Dominus 6 quia haec dicit Dominus Deus pro eo quod plausisti manu et percussisti pede et gavisa es ex toto affectu super terram Israhel 7 idcirco ecce ego extendam manum meam super te et tradam te in direptionem gentium et interficiam te de populis et perdam de terris et conteram et scies quia ego Dominus 8 haec dicit Dominus Deus pro eo quod dixerunt Moab et Seir ecce sicut omnes gentes domus Iuda 9 idcirco ecce ego aperiam umerum Moab de civitatibus de civitatibus inquam eius et de finibus eius inclitas terrae Bethiesimoth et Beelmeon et Cariathaim 10 filiis orientis cum filiis Ammon et dabo eam in hereditatem ut non sit memoria ultra filiorum Ammon in gentibus 11 et in Moab faciam iudicia et scient quia ego Dominus 12 haec dicit Dominus Deus pro eo quod fecit Idumea ultionem ut se vindicaret de filiis Iuda peccavitque delinquens et vindictam expetivit de eis 13 idcirco haec dicit Dominus Deus extendam manum meam super Idumeam et auferam de ea hominem et iumentum et faciam eam desertum ab austro et qui sunt in Daedan gladio cadent 14 et dabo ultionem meam super Idumeam per manum populi mei Israhel et facient in Edom iuxta iram meam et furorem meum et scient vindictam meam dicit Dominus Deus 15 haec dicit Dominus Deus pro eo quod fecerunt Palestini in vindictam et ulti se sunt toto animo interficientes et implentes inimicitias veteres 16 propterea haec dicit Dominus Deus ecce ego extendam manum meam super Palestinos et interficiam interfectores et perdam reliquias maritimae regionis 17 faciamque in eis ultiones magnas arguens in furore et scient quia ego Dominus cum dedero vindictam meam super eos

26 et factum est in undecimo anno prima mensis factus est sermo Domini ad me dicens 2 fili hominis pro eo quod dixit Tyrus de Hierusalem euge confractae sunt portae populorum conversa est ad me implebor deserta est 3 propterea haec dicit Dominus Deus ecce ego super te Tyre et ascendere faciam ad te gentes multas sicut ascendit mare fluctuans 4 et dissipabunt muros Tyri et destruent turres eius et radam pulverem eius de ea et dabo eam in limpidissimam petram 5 siccatio sagenarum erit in medio maris quia ego locutus sum ait Dominus Deus et erit in direptionem gentibus 6 filiae quoque eius quae sunt in agro gladio interficientur et scient quia ego Dominus 7 quia haec dicit Dominus Deus ecce ego adducam ad Tyrum Nabuchodonosor regem Babylonis ab aquilone regem regum cum equis et curribus et equitibus et coetu populoque magno 8 filias tuas quae sunt in agro gladio interficiet et circumdabit te munitionibus et conportabit aggerem in gyro et levabit contra te clypeum 9 et vineas et arietes temperabit in muros tuos et turres tuas destruet in armatura sua 10 inundatione equorum eius operiet te pulvis eorum a sonitu equitum et rotarum et curruum movebuntur muri tui dum ingressus fuerit portas tuas quasi per introitus urbis dissipatae 11 ungulis equorum suorum conculcabit omnes plateas tuas populum tuum gladio caedet et statuae tuae nobiles in terram corruent 12 vastabunt opes tuas diripient negotiationes tuas et destruent muros tuos et domos tuas praeclaras subvertent et lapides tuos et ligna tua

et pulverem tuum in medio aquarum ponent 13 et quiescere faciam multitudinem canticorum tuorum et sonitus citharum tuarum non audietur amplius 14 et dabo te in limpidissimam petram siccatio sagenarum eris nec aedificaberis ultra quia ego locutus sum dicit Dominus Deus 15 haec dicit Dominus Deus Tyro numquid non a sonitu ruinae tuae et gemitu interfectorum tuorum cum occisi fuerint in medio tui commovebuntur insulae 16 et descendent de sedibus suis omnes principes maris et auferent exuvias suas et vestimenta sua varia abicient et induentur stupore in terra sedebunt et adtoniti super repentino casu tuo admirabuntur 17 et adsumentes super te lamentum dicent tibi quomodo peristi quae habitas in mari urbs inclita quae fuisti fortis in mari cum habitatoribus tuis quos formidabant universi 18 nunc stupebunt naves in die pavoris tui et turbabuntur insulae in mari eo quod nullus egrediatur ex te 19 quia haec dicit Dominus Deus cum dedero te urbem desolatam sicut civitates quae non habitantur et adduxero super te abyssum et operuerint te aquae multae 20 et detraxero te cum his qui descendunt in lacum ad populum sempiternum et conlocavero te in terra novissima sicut solitudines veteres cum his qui deducuntur in lacum ut non habiteris porro dedero gloriam in terra viventium 21 in nihilum redigam te et non eris et requisita non invenieris ultra in sempiternum dicit Dominus Deus

27 et factum est verbum Domini ad me dicens 2 tu ergo fili hominis adsume super Tyrum lamentum 3 et dices Tyro quae habitat in introitu maris negotationi populorum ad insulas multas haec dicit Dominus Deus o Tyre tu dixisti perfecti decoris ego sum 4 et in corde maris sita finitimi tui qui te aedificaverunt impleverunt decorem tuum 5 abietibus de Sanir extruxerunt te cum omnibus tabulatis maris cedrum de Libano tulerunt ut facerent tibi malum 6 quercus de Basan dolaverunt in remos tuos transtra tua fecerunt tibi ex ebore indico et praetoriola de insulis Italiae 7 byssus varia de Aegypto texta est tibi in velum ut poneretur in malo hyacinthus et purpura de insulis Elisa facta sunt operimentum tuum 8 habitatores Sidonis et Aradii fuerunt remiges tui sapientes tui Tyre facti sunt gubernatores tui 9 senes Bibli et prudentes eius habuerunt nautas ad ministerium variae supellectilis tuae omnes naves maris et nautae earum fuerunt in populo negotationis tuae 10 Persae et Lydi et Lybies erant in exercitu tuo viri bellatores tui clypeum et galeam suspenderunt in te pro ornatu tuo 11 filii Aradii cum exercitu tuo erant super muros tuos in circuitu sed et Pigmei qui erant in turribus tuis faretras suas suspenderunt in muris tuis per gyrum ipsi conpleverunt pulchritudinem tuam 12 Carthaginienses negotiatores tui a multitudine cunctarum divitiarum argento ferro stagno plumboque repleverunt nundinas tuas 13 Graecia Thubal et Mosoch ipsi institores tui mancipia et vasa aerea adduxerunt populo tuo 14 de domo Thogorma equos et equites et mulos adduxerunt ad forum tuum 15 filii Dadan negotiatores tui insulae multae negotiatio manus tuae dentes eburneos et hebeninos commutaverunt in pretio tuo 16 Syrus negotiator tuus propter multitudinem operum tuorum gemmam purpuram et scutulata et byssum et sericum et chodchod proposuerunt in mercatu tuo 17 Iuda et terra Israhel ipsi institores tui in frumento primo balsamum et mel et oleum et resinam proposuerunt in nundinis tuis 18 Damascenus negotiator tuus in multitudine operum tuorum in multitudine diversarum opum in vino pingui in lanis coloris optimi 19 Dan et Graecia et Mozel in nundinis tuis proposuerunt ferrum fabrefactum stacte et calamus in negotiatione tua 20 Dadan institores tui in tapetibus ad sedendum 21 Arabia et universi principes Cedar ipsi negotiatores manus tuae cum agnis et arietibus et hedis venerunt ad te negotiatores tui 22 venditores Saba et Reema ipsi negotiatores tui cum universis primis aromatibus et lapide pretioso et auro quod proposuerunt in mercatu tuo 23 Aran et Chenne et Eden negotiatores Saba Assur Chelmad venditores tui 24 ipsi negotiatores tui multifariam involucris hyacinthi et polymitorum gazarumque pretiosarum quae obvolutae et adstrictae erant funibus cedros quoque habebant in negotiationibus tuis 25 naves maris principes tuae in negotiatione tua et repleta es et glorificata nimis in corde maris 26 in aquis multis adduxerunt te remiges tui ventus auster contrivit te in corde maris 27 divitiae tuae et thesauri tui et multiplex instrumentum tuum nautae tui et gubernatores tui qui tenebant supellectilem tuam et populo tuo

praeerant viri quoque bellatores tui qui erant in te cum universa multitudine tua quae est in medio tui cadent in corde maris in die ruinae tuae **28** a sonitu clamoris gubernatorum tuorum conturbabuntur classes **29** et descendent de navibus suis omnes qui tenebant remum nautae et universi gubernatores maris in terra stabunt **30** et heiulabunt super te voce magna et clamabunt amare et superiacient pulverem capitibus suis et cinere conspergentur **31** et radent super te calvitium et accingentur ciliciis et plorabunt te in amaritudine animae ploratu amarissimo **32** et adsument super te carmen lugubre et plangent te quae est ut Tyrus quae obmutuit in medio maris **33** quae in exitu negotiationum tuarum de mari implesti populos multos in multitudine divitiarum tuarum et populorum tuorum ditasti reges terrae **34** nunc contrita es a mari in profundis aquarum opes tuae et omnis multitudo tua quae erat in medio tui ceciderunt **35** universi habitatores insularum obstipuerunt super te et reges earum omnes tempestate perculsi mutaverunt vultus **36** negotiatores populorum sibilaverunt super te ad nihilum deducta es et non eris usque in perpetuum

28 et factus est sermo Domini ad me dicens **2** fili hominis dic principi Tyri haec dicit Dominus Deus eo quod elevatum est cor tuum et dixisti Deus ego sum et in cathedra Dei sedi in corde maris cum sis homo et non Deus et dedisti cor tuum quasi cor Dei **3** ecce sapientior es tu Danihele omne secretum non est absconditum a te **4** in sapientia et prudentia tua fecisti tibi fortitudinem et adquisisti aurum et argentum in thesauris tuis **5** in multitudine sapientiae tuae et in negotiatione tua multiplicasti tibi fortitudinem et elevatum est cor tuum in robore tuo **6** propterea haec dicit Dominus Deus eo quod elevatum est cor tuum quasi cor Dei **7** idcirco ecce ego adducam super te alienos robustissimos gentium et nudabunt gladios suos super pulchritudinem sapientiae tuae et polluent decorem tuum **8** interficient et detrahent te et morieris interitu occisorum in corde maris **9** numquid dicens loqueris Deus ego sum coram interficientibus te cum sis homo et non Deus in manu occidentium te **10** morte incircumcisorum morieris in manu alienorum quia ego locutus sum ait Dominus Deus **11** et factus est sermo Domini ad me dicens fili hominis leva planctum super regem Tyri **12** et dices ei haec dicit Dominus Deus tu signaculum similitudinis plenus sapientia et perfectus decore **13** in deliciis paradisi Dei fuisti omnis lapis pretiosus operimentum tuum sardius topazius et iaspis chrysolitus et onyx et berillus sapphyrus et carbunculus et zmaragdus aurum opus decoris tui et foramina tua in die qua conditus es praeparata sunt **14** tu cherub extentus et protegens et posui te in monte sancto Dei in medio lapidum ignitorum ambulasti **15** perfectus in viis tuis a die conditionis tuae donec inventa est iniquitas in te **16** in multitudine negotiationis tuae repleta sunt interiora tua iniquitate et peccasti et eieci te de monte Dei et perdidi te o cherub protegens de medio lapidum ignitorum **17** elevatum est cor tuum in decore tuo perdidisti sapientiam tuam in decore tuo in terram proieci te ante faciem regum dedi te ut cernerent te **18** in multitudine iniquitatum tuarum et iniquitate negotiationis tuae polluisti sanctificationem tuam producam ergo ignem de medio tui qui comedat te et dabo te in cinerem super terram in conspectu omnium videntium te **19** omnes qui viderint te in gentibus obstupescent super te nihili factus es et non eris in perpetuum **20** et factus est sermo Domini ad me dicens **21** fili hominis pone faciem tuam contra Sidonem et prophetabis de ea **22** et dices haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te Sidon et glorificabor in medio tui et scient quia ego Dominus cum fecero in ea iudicia et sanctificatus fuero in ea **23** et inmittam ei pestilentiam et sanguinem in plateis eius et corruent interfecti in medio eius gladio per circuitum et scient quia ego Dominus **24** et non erit ultra domui Israhel offendiculum amaritudinis et spina dolorem inferens undique per circuitum eorum qui adversantur eis et scient quia ego Dominus Deus **25** haec dicit Dominus Deus quando congregavero domum Israhel de populis in quibus dispersi sunt sanctificabor in eis coram gentibus et habitabunt in terra sua quam dedi servo meo Iacob **26** et habitabunt in ea securi et aedificabunt domos plantabuntque vineas et habitabunt confidenter cum fecero iudicia in omnibus qui adversantur eis per circuitum et scient quia ego Dominus Deus eorum

29 in anno decimo in decimo mense undecima mensis factum est verbum Domini ad me dicens **2** fili hominis pone faciem tuam contra Pharaonem regem Aegypti et prophetabis de eo et de Aegypto universa **3** loquere et dices haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te Pharao rex Aegypti draco magne qui cubas in medio fluminum tuorum et dicis meus est fluvius et ego feci memet ipsum **4** et ponam frenum in maxillis tuis et adglutinabo pisces fluminum tuorum squamis tuis et extraham te de medio fluminum tuorum et universi pisces tui squamis tuis adherebunt **5** et proiciam te in desertum et omnes pisces fluminis tui super faciem terrae cades non colligeris neque congregaberis bestiis terrae et volatilibus caeli dedi te ad devorandum **6** et scient omnes habitatores Aegypti quia ego Dominus pro eo quod fuisti baculus harundineus domui Israhel **7** quando adprehenderunt te manu et confractus es et lacerasti omnem umerum eorum et innitentibus eis super te comminutus es et dissolvisti omnes renes eorum **8** propterea haec dicit Dominus Deus ecce ego adducam super te gladium et interficiam de te hominem et iumentum **9** et erit terra Aegypti in desertum et solitudinem et scient quia ego Dominus eo quod dixerit fluvius meus est et ego feci **10** idcirco ecce ego ad te et ad flumina tua daboque terram Aegypti in solitudines gladio dissipatam a turre Syenes usque ad terminos Aethiopiae **11** non pertransibit eam pes hominis neque pes iumenti gradietur in ea et non habitabitur quadraginta annis **12** daboque terram Aegypti desertam in medio terrarum desertarum et civitates eius in medio urbium subversarum erunt desolatae quadraginta annis et dispergam Aegyptios in nationes et ventilabo eos in terras **13** quia haec dicit Dominus Deus post finem quadraginta annorum congregabo Aegyptum de populis in quibus dispersi fuerunt **14** et reducam captivitatem Aegypti et conlocabo eos in terra Fatures in terra nativitatis suae et erunt ibi in regnum humile **15** inter regna cetera erit humillima et non elevabitur ultra super nationes et inminuam eos ne imperent gentibus **16** neque erunt ultra domui Israhel in confidentia docentes iniquitatem ut fugiant et sequantur eos et scient quia ego Dominus Deus **17** et factum est in vicesimo et septimo anno in primo in una mensis factum est verbum Domini ad me dicens **18** fili hominis Nabuchodonosor rex Babylonis servire fecit exercitum suum servitute magna adversum Tyrum omne caput decalvatum et omnis umerus depilatus est et merces non est reddita ei neque exercitui eius de Tyro pro servitute qua servivit mihi adversum eam **19** propterea haec dicit Dominus Deus ecce ego dabo Nabuchodonosor regem Babylonis in terra Aegypti et accipiet multitudinem eius et depraedabitur manubias eius et diripiet spolia eius et erit merces exercitui illius **20** et operi pro quo servivit adversum eam dedi ei terram Aegypti pro eo quod laboraverunt mihi ait Dominus Deus **21** in die illo pullulabit cornu domui Israhel et tibi dabo apertum os in medio eorum et scient quoniam ego Dominus

30 et factum est verbum Domini ad me dicens **2** fili hominis propheta et dic haec dicit Dominus Deus ululate vae vae diei **3** quia iuxta est dies et adpropinquavit dies Domini dies nubis tempus gentium erit **4** et veniet gladius in Aegyptum et erit pavor in Aethiopia cum ceciderint vulnerati in Aegypto et ablata fuerit multitudo illius et destructa fundamenta eius **5** Aethiopia et Lybia et Lydii et omne reliquum vulgus et Chub et filii terrae foederis cum eis gladio cadent **6** haec dicit Dominus Deus et corruent fulcientes Aegyptum et destruetur superbia imperii eius a turre Syenes gladio cadent in ea ait Dominus exercituum **7** et dissipabuntur in medio terrarum desolatarum et urbes eius in medio civitatum desertarum erunt **8** et scient quoniam ego Dominus cum dedero ignem in Aegyptum et adtriti fuerint omnes auxiliatores eius **9** in die illa egredientur nuntii a facie mea in trieribus ad conterendam Aethiopiae confidentiam et erit pavor in eis in die Aegypti quia absque dubio veniet **10** haec dicit Dominus Deus et cessare faciam multitudinem Aegypti in manu Nabuchodonosor regis Babylonis **11** ipse et populus eius cum eo fortissimi gentium adducentur ad disperdendam terram et evaginabunt gladios suos super Aegyptum et implebunt terram interfectis **12** et faciam alveos fluminum aridos et tradam terram in manu pessimorum et dissipabo terram et plenitudinem eius in manu alienorum ego Dominus locutus sum **13** haec dicit Dominus Deus et disperdam simulacra et cessare faciam idola de Memphis et dux

de terra Aegypti non erit amplius et dabo terrorem in terra Aegypti 14 et disperdam terram Fatures et dabo ignem in Tafnis et faciam iudicia in Alexandriam 15 et effundam indignationem meam super Pelusium robur Aegypti et interficiam multitudinem Alexandriae 16 et dabo ignem in Aegypto quasi parturiens dolebit Pelusium et Alexandria erit dissipata et in Memphis angustiae cotidianae 17 iuvenes Eliupoleos et Bubasti gladio cadent et ipsae captivae ducentur 18 et in Tafnis nigrescet dies cum contrivero ibi sceptra Aegypti et defecerit in ea superbia potentiae eius ipsam nubes operiet filiae autem eius in captivitatem ducentur 19 et faciam iudicia in Aegypto et scient quia ego Dominus 20 et factum est in undecimo anno in primo in septima mensis factum est verbum Domini ad me dicens 21 fili hominis brachium Pharao regis Aegypti confregi et ecce non est obvolutum ut restitueretur ei sanitas ut ligaretur pannis et farciretur linteolis et recepto robore posset tenere gladium 22 propterea haec dicit Dominus Deus ecce ego ad Pharao regem Aegypti et comminuam brachium eius forte sed confractum et deiciam gladium de manu eius 23 et dispergam Aegyptum in gentibus et ventilabo eos in terris 24 et confortabo brachia regis Babylonis daboque gladium meum in manu eius et confringam brachia Pharaonis et gement gemitibus interfecti coram facie eius 25 et confortabo brachia regis Babylonis et brachia Pharaonis concident et scient quia ego Dominus cum dedero gladium meum in manu regis Babylonis et extenderit eum super terram Aegypti 26 et dispergam Aegyptum in nationes et ventilabo eos in terris et scient quia ego Dominus

31 et factum est in undecimo anno tertio una mensis factum est verbum Domini ad me dicens 2 fili hominis dic Pharaoni regi Aegypti et populo eius cui similis factus es in magnitudine tua 3 ecce Assur quasi cedrus in Libano pulcher ramis et frondibus nemorosus excelsusque altitudine et inter condensas frondes elevatum est cacumen eius 4 aquae nutrierunt illum abyssus exaltavit eum flumina eius manabant in circuitu radicum eius et rivos suos emisit ad universa ligna regionis 5 propterea elevata est altitudo eius super omnia ligna regionis et multiplicata sunt arbusta eius et elevati sunt rami eius prae aquis multis 6 cumque extendisset umbram suam in ramis eius fecerunt nidos omnia volatilia caeli et sub frondibus eius genuerunt omnes bestiae saltuum et sub umbraculo illius habitabat coetus gentium plurimarum 7 eratque pulcherrimus in magnitudine sua et in dilatatione arbustorum suorum erat enim radix illius iuxta aquas multas 8 cedri non fuerunt altiores illo in paradiso Dei abietes non adaequaverunt summitatem eius et platani non fuerunt aequae frondibus illius omne lignum paradisi Dei non est adsimilatum illi et pulchritudini eius 9 quoniam speciosum feci eum et multis condensisque frondibus et aemulata sunt eum omnia ligna voluptatis quae erant in paradiso Dei 10 propterea haec dicit Dominus Deus pro eo quod sublimatus est in altitudine et dedit summitatem suam virentem atque condensam et elevatum est cor eius in altitudine sua 11 tradidi eum in manu fortissimi gentium faciens faciet ei iuxta impietatem eius eieci eum 12 et succident illum alieni et crudelissimi nationum et proicient eum super montes et in cunctis convallibus corruent rami eius et confringentur arbusta eius in universis rupibus terrae et recedent de umbraculo eius omnes populi terrae et relinquent eum 13 in ruina eius habitaverunt omnia volatilia caeli et in ramis eius fuerunt universae bestiae regionis 14 quam ob rem non elevabuntur in altitudine sua omnia ligna aquarum neque ponent sublimitatem suam inter nemorosa atque frondosa nec stabunt in sublimitate eorum omnia quae inrigantur aquis quia omnes traditi sunt in mortem ad terram ultimam in medio filiorum hominum ad eos qui descendunt in lacum 15 haec dicit Dominus Deus in die quando descendit ad inferos indixi luctum operui eum abysso et prohibui flumina eius et coercui aquas multas contristatus est super eum Libanus et omnia ligna agri concussa sunt (Sheol h7585) 16 a sonitu ruinae eius commovi gentes cum deducerem eum ad infernum cum his qui descendebant in lacum et consolata sunt in terra infima omnia ligna voluptatis egregia atque praeclara in Libano universa quae inrigabantur aquis (Sheol h7585) 17 nam et ipsi cum ea descendent ad infernum ad interfectos gladio et brachium uniuscuiusque sedebit sub umbraculo eius in medio nationum (Sheol h7585) 18 cui adsimilatus es o inclite atque sublimis inter ligna voluptatis

ecce deductus es cum lignis voluptatis ad terram ultimam in medio incircumcisorum dormies cum his qui interfecti sunt gladio ipse est Pharao et omnis multitudo eius dicit Dominus Deus

32 et factum est duodecimo anno in mense duodecimo in una mensis factum est verbum Domini ad me dicens **2** fili hominis adsume lamentum super Pharao regem Aegypti et dices ad eum leoni gentium adsimilatus es et draconi qui est in mari et ventilabas cornu in fluminibus tuis et conturbabas aquas pedibus tuis et conculcabas flumina eorum **3** propterea haec dicit Dominus Deus expandam super te rete meum in multitudine populorum multorum et extrahent te in sagena mea **4** et proiciam te in terram super faciem agri abiciam te et habitare faciam super te omnia volatilia caeli et saturabo de te bestias universae terrae **5** et dabo carnes tuas super montes et implebo colles tuos sanie tua **6** et inrigabo terram pedore sanguinis tui super montes et valles implebuntur ex te **7** et operiam cum extinctus fueris caelos et nigrescere faciam stellas eius solem nube tegam et luna non dabit lumen suum **8** omnia luminaria caeli maerere faciam super te et dabo tenebras super terram tuam dicit Dominus Deus **9** et inritabo cor populorum multorum cum induxero contritionem tuam in gentibus super terras quas nescis **10** et stupescere faciam super te populos multos et reges eorum horrore nimio formidabunt super te cum volare coeperit gladius meus super facies eorum et obstupescent repente singuli pro anima sua in die ruinae suae **11** quia haec dicit Dominus Deus gladius regis Babylonis veniet tibi **12** in gladiis fortium deiciam multitudinem tuam inexpugnabiles gentes omnes heae et vastabunt superbiam Aegypti et dissipabitur multitudo eius **13** et perdam omnia iumenta eius quae erant super aquas plurimas et non conturbabit eas pes hominis ultra neque ungula iumentorum turbabit eas **14** tunc purissimas reddam aquas eorum et flumina eorum quasi oleum adducam ait Dominus Deus **15** cum dedero terram Aegypti desolatam deseretur autem terra a plenitudine sua quando percussero omnes habitatores eius et scient quia ego Dominus **16** planctus est et plangent eum filiae gentium plangent eum super Aegypto et super multitudine eius plangent eum ait Dominus Deus **17** et factum est in duodecimo anno in quintadecima mensis factum est verbum Domini ad me dicens **18** fili hominis cane lugubre super multitudine Aegypti et detrahe eam ipsam et filias gentium robustarum ad terram ultimam cum his qui descendunt in lacum **19** quo pulchrior es descende et dormi cum incircumcisis **20** in medio interfectorum gladio cadent gladius datus est adtraxerunt eam et omnes populos eius **21** loquentur ei potentissimi robustorum de medio inferni qui cum auxiliatoribus eius descenderunt et dormierunt incircumcisi interfecti gladio **(Sheol h7585)** **22** ibi Assur et omnis multitudo eius in circuitu illius sepulchra eius omnes interfecti et qui ceciderunt gladio **23** quorum data sunt sepulchra in novissimis laci et facta est multitudo eius per gyrum sepulchri eius universi interfecti cadentesque gladio qui dederant quondam formidinem in terra viventium **24** ibi Aelam et omnis multitudo eius per gyrum sepulchri sui omnes hii interfecti ruentesque gladio qui descenderunt incircumcisi ad terram ultimam qui posuerunt terrorem suum in terra viventium et portaverunt ignominiam suam cum his qui descendunt in lacum **25** in medio interfectorum posuerunt cubile eius in universis populis eius in circuitu eius sepulchrum illius omnes hii incircumcisi interfectique gladio dederant enim terrorem in terra viventium et portaverunt ignominiam suam cum his qui descendunt in lacum in medio interfectorum positi sunt **26** ibi Mosoch et Thubal et omnis multitudo eius in circuitu illius sepulchra eius omnes hii incircumcisi interfectique et cadentes gladio quia dederunt formidinem suam in terra viventium **27** et non dormient cum fortibus cadentibusque et incircumcisis qui descenderunt ad infernum cum armis suis et posuerunt gladios suos sub capitibus suis et fuerunt iniquitates eorum in ossibus eorum quia terror fortium facti sunt in terra viventium **(Sheol h7585)** **28** et tu ergo in medio incircumcisorum contereris et dormies cum interfectis gladio **29** ibi Idumea et reges eius omnes duces eius qui dati sunt cum exercitu suo cum interfectis gladio et qui cum incircumcisis dormierunt et cum his qui descenderunt in lacum **30** ibi principes aquilonis omnes et universi venatores qui deducti sunt cum interfectis paventes et in sua

fortitudine confusi qui dormierunt incircumcisi cum interfectis gladio et portaverunt confusionem suam cum his qui descendunt in lacum **31** vidit eos Pharao et consolatus est super universa multitudine sua quae interfecta est gladio Pharao et omnis exercitus eius ait Dominus Deus **32** quia dedi terrorem meum in terra viventium et dormivit in medio incircumcisorum cum interfectis gladio Pharao et omnis multitudo eius ait Dominus Deus

33 et factum est verbum Domini ad me dicens **2** fili hominis loquere ad filios populi tui et dices ad eos terra cum induxero super eam gladium et tulerit populus terrae virum unum de novissimis suis et constituerit eum super se speculatorem **3** et ille viderit gladium venientem super terram et cecinerit bucina et adnuntiaverit populo **4** audiens autem quisquis ille est sonum bucinae non se observaverit veneritque gladius et tulerit eum sanguis ipsius super caput eius erit **5** sonum bucinae audivit et non se observavit sanguis eius in ipso erit si autem custodierit animam suam salvavit **6** quod si speculator viderit gladium venientem et non insonuerit bucina et populus non se custodierit veneritque gladius et tulerit de eis animam ille quidem in iniquitate sua captus est sanguinem autem eius de manu speculatoris requiram **7** et tu fili hominis speculatorem dedi te domui Israhel audiens ergo ex ore meo sermonem adnuntiabis eis ex me **8** si me dicente ad impium impie morte morieris non fueris locutus ut se custodiat impius a via sua ipse impius in iniquitate sua morietur sanguinem autem eius de manu tua requiram **9** si autem adnuntiante te ad impium ut a viis suis convertatur non fuerit conversus a via sua ipse in iniquitate sua morietur porro tu animam tuam liberasti **10** tu ergo fili hominis dic ad domum Israhel sic locuti estis dicentes iniquitates nostrae et peccata nostra super nos sunt et in ipsis nos tabescimus quomodo ergo vivere poterimus **11** dic ad eos vivo ego dicit Dominus Deus nolo mortem impii sed ut revertatur impius a via sua et vivat convertimini a viis vestris pessimis et quare moriemini domus Israhel **12** tu itaque fili hominis dic ad filios populi tui iustitia iusti non liberabit eum in quacumque die peccaverit et impietas impii non nocebit ei in quacumque die conversus fuerit ab impietate sua et iustus non poterit vivere in iustitia sua in quacumque die peccaverit **13** etiam si dixero iusto quod vita vivat et confisus in iustitia sua fecerit iniquitatem omnes iustitiae eius oblivioni tradentur et in iniquitate sua quam operatus est in ipsa morietur **14** sin autem dixero impio morte morieris et egerit paenitentiam a peccato suo feceritque iudicium et iustitiam **15** pignus restituerit ille impius rapinamque reddiderit in mandatis vitae ambulaverit nec fecerit quicquam iniustum vita vivet et non morietur **16** omnia peccata eius quae peccavit non inputabuntur ei iudicium et iustitiam fecit vita vivet **17** et dixerunt filii populi tui non est aequi ponderis via Domini et ipsorum via iniusta est **18** cum enim recesserit iustus a iustitia sua feceritque iniquitatem morietur in eis **19** et cum recesserit impius ab impietate sua feceritque iudicium et iustitiam vivet in eis **20** et dicitis non est recta via Domini unumquemque iuxta vias suas iudicabo de vobis domus Israhel **21** et factum est in duodecimo anno in duodecimo mense in quinta mensis transmigrationis nostrae venit ad me qui fugerat de Hierusalem dicens vastata est civitas **22** manus autem Domini facta fuerat ad me vespere antequam veniret qui fugerat aperuitque os meum donec veniret ad me mane et aperto ore meo non silui amplius **23** et factum est verbum Domini ad me dicens **24** fili hominis qui habitant in ruinosis his super humum Israhel loquentes aiunt unus erat Abraham et hereditate possedit terram nos autem multi nobis data est terra in possessionem **25** idcirco dices ad eos haec dicit Dominus Deus qui in sanguine comeditis et oculos vestros levatis ad inmunditias vestras et sanguinem funditis numquid terram hereditate possidebitis **26** stetistis in gladiis vestris fecistis abominationes et unusquisque uxorem proximi sui polluit et terram hereditate possidebitis **27** haec dices ad eos sic dicit Dominus Deus vivo ego quia qui in ruinosis habitant gladio cadent et qui in agro est bestiis tradetur ad devorandum qui autem in praesidiis et in speluncis sunt peste morientur **28** et dabo terram in solitudinem et desertum et deficiet superba fortitudo eius et desolabuntur montes Israhel eo quod nullus sit qui per eos transeat **29** et scient quia ego Dominus cum dedero terram desolatam et desertam propter universas abominationes suas quas

operati sunt 30 et tu fili hominis filii populi tui qui loquuntur de te iuxta muros et in ostiis domorum et dicunt unus ad alterum vir ad proximum suum loquentes venite et audiamus qui sit sermo egrediens a Domino 31 et veniunt ad te quasi si ingrediatur populus et sedent coram te populus meus et audiunt sermones tuos et non faciunt eos quia in canticum oris sui vertunt illos et avaritiam suam sequitur cor eorum 32 et es eis quasi carmen musicum quod suavi dulcique sono canitur et audient verba tua et non facient ea 33 et cum venerit quod praedictum est ecce enim venit tunc scient quod prophetes fuerit inter eos

34 et factum est verbum Domini ad me dicens 2 fili hominis propheta de pastoribus Israhel propheta et dices pastoribus haec dicit Dominus Deus vae pastoribus Israhel qui pascebant semet ipsos nonne greges pascuntur a pastoribus 3 lac comedebatis et lanis operiebamini et quod crassum erat occidebatis gregem autem meum non pascebatis 4 quod infirmum fuit non consolidastis et quod aegrotum non sanastis quod fractum est non alligastis et quod abiectum est non reduxistis quod perierat non quaesistis sed cum austeritate imperabatis eis et cum potentia 5 et dispersae sunt oves meae eo quod non esset pastor et factae sunt in devorationem omnium bestiarum agri et dispersae sunt 6 erraverunt greges mei in cunctis montibus et in universo colle excelso et super omnem faciem terrae dispersi sunt greges mei et non erat qui requireret non erat inquam qui requireret 7 propterea pastores audite verbum Domini 8 vivo ego dicit Dominus Deus quia pro eo quod facti sunt greges mei in rapinam et oves meae in devorationem omnium bestiarum agri eo quod non esset pastor neque enim quaesierunt pastores gregem meum sed pascebant pastores semet ipsos et greges meos non pascebant 9 propterea pastores audite verbum Domini 10 haec dicit Dominus Deus ecce ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum et cessare eos faciam ut ultra non pascant gregem nec pascant amplius pastores semet ipsos et liberabo gregem meum de ore eorum et non erunt ultra eis in escam 11 quia haec dicit Dominus Deus ecce ego ipse requiram oves meas et visitabo eas 12 sicut visitat pastor gregem suum in die quando fuerit in medio ovium suarum dissipatarum sic visitabo oves meas et liberabo eas de omnibus locis quo dispersae fuerant in die nubis et caliginis 13 et educam eas de populis et congregabo eas de terris et inducam eas in terram suam et pascam eas in montibus Israhel in rivis et in cunctis sedibus terrae 14 in pascuis uberrimis pascam eas et in montibus excelsis Israhel erunt pascuae eorum ibi requiescent in herbis virentibus et in pascuis pinguibus pascentur super montes Israhel 15 ego pascam oves meas et ego eas accubare faciam dicit Dominus Deus 16 quod perierat requiram et quod abiectum erat reducam et quod confractum fuerat alligabo et quod infirmum erat consolidabo et quod pingue et forte custodiam et pascam illas in iudicio 17 vos autem greges mei haec dicit Dominus Deus ecce ego iudico inter pecus et pecus arietum et hircorum 18 nonne satis vobis erat pascuam bonam depasci insuper et reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris et cum purissimam aquam biberetis reliquam pedibus vestris turbabatis 19 et oves meae his quae conculcata pedibus vestris fuerant pascebantur et quae pedes vestri turbaverant haec bibebant 20 propterea haec dicit Dominus Deus ad eos ecce ego ipse iudico inter pecus pingue et macilentum 21 pro eo quod lateribus et umeris inpingebatis et cornibus vestris ventilabatis omnia infirma pecora donec dispergerentur foras 22 salvabo gregem meum et non erit ultra in rapinam et iudicabo inter pecus et pecus 23 et suscitabo super ea pastorem unum qui pascat ea servum meum David ipse pascet ea et ipse erit eis in pastorem 24 ego autem Dominus ero eis in Deum et servus meus David princeps in medio eorum ego Dominus locutus sum 25 et faciam cum eis pactum pacis et cessare faciam bestias pessimas de terra et qui habitant in deserto securi dormient in saltibus 26 et ponam eos in circuitu collis mei benedictionem et deducam imbrem in tempore suo pluviae benedictionis erunt 27 et dabit lignum agri fructum suum et terra dabit germen suum et erunt in terra sua absque timore et scient quia ego Dominus cum contrivero catenas iugi eorum et eruero eos de manu imperantium sibi 28 et non erunt ultra in rapinam gentibus neque bestiae terrae devorabunt eos sed habitabunt confidenter absque ullo terrore 29 et suscitabo eis germen nominatum

et non erunt ultra inminuti fame in terra neque portabunt amplius obprobria gentium **30** et scient quia ego Dominus Deus eorum cum eis et ipsi populus meus domus Israhel ait Dominus Deus **31** vos autem greges mei greges pascuae meae homines estis et ego Dominus Deus vester dicit Dominus Deus

35 et factus est sermo Domini ad me dicens **2** fili hominis pone faciem tuam adversum montem Seir et prophetabis de eo et dices illi **3** haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te mons Seir et extendam manum meam super te et dabo te desolatum atque desertum **4** urbes tuas demoliar et tu desertus eris et scies quia ego Dominus **5** eo quod fueris inimicus sempiternus et concluseris filios Israhel in manus gladii in tempore adflictionis eorum in tempore iniquitatis extremae **6** propterea vivo ego dicit Dominus Deus quoniam sanguini tradam te et sanguis te persequetur et cum sanguinem oderis sanguis persequetur te **7** et dabo montem Seir desolatum et desertum et auferam de eo euntem et redeuntem **8** et implebo montes eius occisorum suorum in collibus tuis et in vallibus tuis atque in torrentibus interfecti gladio cadent **9** in solitudines sempiternas tradam te et civitates tuae non habitabuntur et scietis quoniam ego Dominus **10** eo quod dixeris duae gentes et duae terrae meae erunt et hereditate possidebo eas cum Dominus esset ibi **11** propterea vivo ego dicit Dominus Deus quia faciam iuxta iram tuam et secundum zelum tuum quem fecisti odio habens eos et notus efficiar per eos cum te iudicavero **12** et scies quia ego Dominus audivi universa obprobria tua quae locutus es de montibus Israhel dicens deserti nobis dati sunt ad devorandum **13** et insurrexistis super me ore vestro et rogastis adversum me verba vestra ego audivi **14** haec dicit Dominus Deus laetante universa terra in solitudinem te redigam **15** sicuti gavisus es super hereditatem domus Israhel eo quod fuerit dissipata sic faciam tibi dissipatus eris mons Seir et Idumea omnis et scient quia ego Dominus

36 tu autem fili hominis propheta super montes Israhel et dices montes Israhel audite verbum Domini **2** haec dicit Dominus Deus eo quod dixerit inimicus de vobis euge altitudines sempiternae in hereditatem datae sunt nobis **3** propterea vaticinare et dic haec dicit Dominus Deus pro eo quod desolati estis et conculcati per circuitum et facti in hereditatem reliquis gentibus et ascendistis super labium linguae et obprobrium populi **4** propterea montes Israhel audite verbum Domini Dei haec dicit Dominus Deus montibus et collibus torrentibus vallibusque et desertis parietinis et urbibus derelictis quae depopulatae sunt et subsannatae a reliquis gentibus per circuitum **5** propterea haec dicit Dominus Deus quoniam in igne zeli mei locutus sum de reliquis gentibus et de Idumea universa qui dederunt terram meam sibi in hereditatem cum gaudio et toto corde ex animo et eiecerunt eam ut vastarent **6** idcirco vaticinare super humum Israhel et dices montibus et collibus iugis et vallibus haec dicit Dominus Deus ecce ego in zelo meo et in furore meo locutus sum eo quod confusionem gentium sustinueritis **7** idcirco haec dicit Dominus Deus ego levavi manum meam ut gentes quae in circuitu vestro sunt ipsae confusionem suam portent **8** vos autem montes Israhel ramos vestros germinetis et fructum vestrum adferatis populo meo Israhel prope est enim ut veniat **9** quia ecce ego ad vos et convertar ad vos et arabimini et accipietis sementem **10** et multiplicabo in vobis homines omnemque domum Israhel et habitabuntur civitates et ruinosa instaurabuntur **11** et replebo vos hominibus et iumentis et multiplicabuntur et crescent et habitari vos faciam sicut a principio bonisque donabo maioribus quam habuistis ab initio et scietis quia ego Dominus **12** et adducam super vos homines populum meum Israhel et hereditate possidebunt te et eris eis in hereditatem et non addes ultra ut absque eis sis **13** haec dicit Dominus Deus pro eo quod dicunt de vobis devoratrix hominum es et suffocans gentem tuam **14** propterea homines non comedes amplius et gentem tuam non necabis ultra ait Dominus Deus **15** nec auditam faciam in te amplius confusionem gentium et obprobrium populorum nequaquam portabis et gentem tuam non amittes amplius ait Dominus Deus **16** et factum est verbum Domini ad me dicens **17** fili hominis domus Israhel habitaverunt in humo sua et polluerunt eam in viis suis et in studiis suis iuxta inmunditiam menstruatae facta est via eorum coram me **18** et effudi indignationem meam super eos pro sanguine quem

fuderunt super terram et in idolis suis polluerunt eam 19 et dispersi eos in gentes et ventilati sunt in terris iuxta vias eorum et adinventiones iudicavi eos 20 et ingressi sunt ad gentes ad quas introierunt et polluerunt nomen sanctum meum cum diceretur de eis populus Domini iste est et de terra eius egressi sunt 21 et peperci nomini meo sancto quod polluerat domus Israhel in gentibus ad quas ingressi sunt 22 idcirco dices domui Israhel haec dicit Dominus Deus non propter vos ego faciam domus Israhel sed propter nomen sanctum meum quod polluistis in gentibus ad quas intrastis 23 et sanctificabo nomen meum magnum quod pollutum est inter gentes quod polluistis in medio earum ut sciant gentes quia ego Dominus ait Dominus exercituum cum sanctificatus fuero in vobis coram eis 24 tollam quippe vos de gentibus et congregabo de universis terris et adducam vos in terram vestram 25 et effundam super vos aquam mundam et mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris et ab universis idolis vestris mundabo vos 26 et dabo vobis cor novum et spiritum novum ponam in medio vestri et auferam cor lapideum de carne vestra et dabo vobis cor carneum 27 et spiritum meum ponam in medio vestri et faciam ut in praeceptis meis ambuletis et iudicia mea custodiatis et operemini 28 et habitabitis in terra quam dedi patribus vestris et eritis mihi in populum et ego ero vobis in Deum 29 et salvabo vos ex universis inquinamentis vestris et vocabo frumentum et multiplicabo illud et non inponam in vobis famem 30 et multiplicabo fructum ligni et genimina agri ut non portetis ultra obprobrium famis in gentibus 31 et recordabimini viarum vestrarum pessimarum studiorumque non bonorum et displicebunt vobis iniquitates vestrae et scelera vestra 32 non propter vos ego faciam ait Dominus Deus notum sit vobis confundimini et erubescite super viis vestris domus Israhel 33 haec dicit Dominus Deus in die qua mundavero vos ex omnibus iniquitatibus vestris et habitari fecero urbes et instauravero ruinosa 34 et terra deserta fuerit exculta quae quondam erat desolata in oculis omnis viatoris 35 dicent terra illa inculta facta est ut hortus voluptatis et civitates desertae et destitutae atque suffossae munitae sederunt 36 et scient gentes quaecumque derelictae fuerint in circuitu vestro quia ego Dominus aedificavi dissipata plantavique inculta ego Dominus locutus sum et fecerim 37 haec dicit Dominus Deus adhuc in hoc invenient me domus Israhel ut faciam eis multiplicabo eos sicut gregem hominum 38 ut gregem sanctum ut gregem Hierusalem in sollemnitatibus eius sic erunt civitates desertae plenaeque gregibus hominum et scient quia ego Dominus

37 facta est super me manus Domini et eduxit me in spiritu Domini et dimisit me in medio campi qui erat plenus ossibus 2 et circumduxit me per ea in gyro erant autem multa valde super faciem campi siccaque vehementer 3 et dixit ad me fili hominis putasne vivent ossa ista et dixi Domine Deus tu nosti 4 et dixit ad me vaticinare de ossibus istis et dices eis ossa arida audite verbum Domini 5 haec dicit Dominus Deus ossibus his ecce ego intromittam in vos spiritum et vivetis 6 et dabo super vos nervos et succrescere faciam super vos carnes et superextendam in vobis cutem et dabo vobis spiritum et vivetis et scietis quia ego Dominus 7 et prophetavi sicut praeceperat mihi factus est autem sonitus prophetante me et ecce commotio et accesserunt ossa ad ossa unumquodque ad iuncturam suam 8 et vidi et ecce super ea nervi et carnes ascenderunt et extenta est in eis cutis desuper et spiritum non habebant 9 et dixit ad me vaticinare ad spiritum vaticinare fili hominis et dices ad spiritum haec dicit Dominus Deus a quattuor ventis veni spiritus et insufla super interfectos istos et revivescant 10 et prophetavi sicut praeceperat mihi et ingressus est in ea spiritus et vixerunt steteruntque super pedes suos exercitus grandis nimis valde 11 et dixit ad me fili hominis ossa haec universa domus Israhel est ipsi dicunt aruerunt ossa nostra et periit spes nostra et abscisi sumus 12 propterea vaticinare et dices ad eos haec dicit Dominus Deus ecce ego aperiam tumulos vestros et educam vos de sepulchris vestris populus meus et inducam vos in terram Israhel 13 et scietis quia ego Dominus cum aperuero sepulchra vestra et eduxero vos de tumulis vestris populus meus 14 et dedero spiritum meum in vobis et vixeritis et requiescere vos faciam super humum vestram et scietis quia ego Dominus locutus sum et feci ait Dominus Deus 15 et factus est sermo Domini ad me

dicens 16 et tu fili hominis sume tibi lignum unum et scribe super illud Iudae et filiorum Israhel sociis eius et tolle lignum alterum et scribe super eum Ioseph lignum Ephraim et cunctae domui Israhel sociorumque eius 17 et adiunge illa unum ad alterum tibi in lignum unum et erunt in unionem in manu tua 18 cum autem dixerint ad te filii populi tui loquentes nonne indicas nobis quid in his tibi velis 19 loqueris ad eos haec dicit Dominus Deus ecce ego adsumam lignum Ioseph quod est in manu Ephraim et tribus Israhel quae iunctae sunt ei et dabo eas pariter cum ligno Iuda et faciam eas in lignum unum et erunt unum in manu eius 20 erunt autem ligna super quae scripseris in manu tua in oculis eorum 21 et dices ad eos haec dicit Dominus Deus ecce ego adsumam filios Israhel de medio nationum ad quas abierunt et congregabo eos undique et adducam eos ad humum suam 22 et faciam eos gentem unam in terra in montibus Israhel et rex unus erit omnibus imperans et non erunt ultra duae gentes nec dividentur amplius in duo regna 23 neque polluentur ultra in idolis suis et abominationibus suis et in cunctis iniquitatibus suis et salvos eos faciam de universis sedibus suis in quibus peccaverunt et mundabo eos et erunt mihi populus et ego ero eis Deus 24 et servus meus David rex super eos et pastor unus erit omnium eorum in iudiciis meis ambulabunt et mandata mea custodient et facient ea 25 et habitabunt super terram quam dedi servo meo Iacob in qua habitaverunt patres vestri et habitabunt super eam ipsi et filii eorum et filii filiorum eorum usque in sempiternum et David servus meus princeps eorum in perpetuum 26 et percutiam illis foedus pacis pactum sempiternum erit eis et fundabo eos et multiplicabo et dabo sanctificationem meam in medio eorum in perpetuum 27 et erit tabernaculum meum in eis et ero eis Deus et ipsi erunt mihi populus 28 et scient gentes quia ego Dominus sanctificator Israhel cum fuerit sanctificatio mea in medio eorum in perpetuum

38 et factus est sermo Domini ad me dicens 2 fili hominis pone faciem tuam contra Gog terram Magog principem capitis Mosoch et Thubal et vaticinare de eo 3 et dices ad eum haec dicit Dominus Deus ecce ego ad te Gog principem capitis Mosoch et Thubal 4 et circumagam te et ponam frenum in maxillis tuis et educam te et omnem exercitum tuum equos et equites vestitos loricis universos multitudinem magnam hastam et clypeum arripientium et gladium 5 Persae Aethiopes et Lybies cum eis omnes scutati et galeati 6 Gomer et universa agmina eius domus Thogorma latera aquilonis et totum robur eius populique multi tecum 7 praepara et instrue te et omnem multitudinem tuam quae coacervata est ad te et esto eis in praeceptum 8 post dies multos visitaberis in novissimo annorum venies ad terram quae reversa est a gladio congregata est de populis multis ad montes Israhel qui fuerunt deserti iugiter haec de populis educta est et habitaverunt in ea confidenter universi 9 ascendens autem quasi tempestas venies et quasi nubes ut operias terram tu et omnia agmina tua et populi multi tecum 10 haec dicit Dominus Deus in die illa ascendent sermones super cor tuum et cogitabis cogitationem pessimam 11 et dices ascendam ad terram absque muro veniam ad quiescentes habitantesque secure omnes habitant sine muro vectes et portae non sunt eis 12 ut diripias spolia et invadas praedam ut inferas manum tuam super eos qui deserti fuerant et postea restituti et super populum qui est congregatus ex gentibus qui possidere coepit et esse habitator umbilici terrae 13 Seba et Dedan et negotiatores Tharsis et omnes leones eius dicent tibi numquid ad sumenda spolia tu venis ecce ad diripiendam praedam congregasti multitudinem tuam ut tollas argentum et aurum auferas supellectilem atque substantiam et diripias manubias infinitas 14 propterea vaticinare fili hominis et dices ad Gog haec dicit Dominus Deus numquid non in die illo cum habitaverit populus meus Israhel confidenter scies 15 et venies de loco tuo a lateribus aquilonis tu et populi multi tecum ascensores equorum universi coetus magnus et exercitus vehemens 16 et ascendes super populum meum Israhel quasi nubes ut operias terram in novissimis diebus eris et adducam te super terram meam ut sciant gentes me cum sanctificatus fuero in te in oculis eorum o Gog 17 haec dicit Dominus Deus tu ergo ille es de quo locutus sum in diebus antiquis in manu servorum meorum prophetarum Israhel qui prophetaverunt in diebus illorum temporum ut adducerem te super eos 18 et erit in die illa in die

adventus Gog super terram Israhel ait Dominus Deus ascendet indignatio mea in furore meo 19 et in zelo meo in igne irae meae locutus sum quia in die illa erit commotio magna super terram Israhel 20 et commovebuntur a facie mea pisces maris et volucres caeli et bestiae agri et omne reptile quod movetur super humum cunctique homines qui sunt super faciem terrae et subvertentur montes et cadent sepes et omnis murus in terra corruet 21 et convocabo adversum eum in cunctis montibus meis gladium ait Dominus Deus gladius uniuscuiusque in fratrem suum dirigetur 22 et iudicabo eum peste et sanguine et imbre vehementi et lapidibus inmensis ignem et sulphur pluam super eum et super exercitum eius et super populos multos qui sunt cum eo 23 et magnificabor et sanctificabor et notus ero in oculis gentium multarum et scient quia ego Dominus

39 tu autem fili hominis vaticinare adversum Gog et dices haec dicit Dominus Deus ecce ego super te Gog principem capitis Mosoch et Thubal 2 et circumagam te et seducam te et ascendere faciam de lateribus aquilonis et adducam te super montes Israhel 3 et percutiam arcum tuum in manu sinistra tua et sagittas tuas de manu dextera tua deiciam 4 super montes Israhel cades tu et omnia agmina tua et populi qui sunt tecum feris avibus omnique volatili et bestiis terrae dedi te devorandum 5 super faciem agri cades quia ego locutus sum ait Dominus Deus 6 et emittam ignem in Magog et in his qui habitant in insulis confidenter et scient quia ego Dominus 7 et nomen sanctum meum notum faciam in medio populi mei Israhel et non polluam nomen sanctum meum amplius et scient gentes quia ego Dominus Sanctus Israhel 8 ecce venit et factum est ait Dominus Deus haec est dies de qua locutus sum 9 et egredientur habitatores de civitatibus Israhel et succendent et conburent arma clypeum et hastas arcum et sagittas et baculos manus et contos et succendent ea igne septem annis 10 et non portabunt ligna de regionibus neque succident de saltibus quoniam arma succendent igne et depraedabuntur eos quibus praedae fuerant et diripient vastatores suos ait Dominus Deus 11 et erit in die illa dabo Gog locum nominatum sepulchrum in Israhel vallem Viatorum ad orientem maris quae obstupescere facit praetereuntes et sepelient ibi Gog et omnem multitudinem eius et vocabitur vallis Multitudinis Gog 12 et sepelient eos domus Israhel ut mundent terram septem mensibus 13 sepeliet autem omnis populus terrae et erit eis nominata dies in qua glorificatus sum ait Dominus Deus 14 et viros iugiter constituent lustrantes terram qui sepeliant et requirant eos qui remanserant super faciem terrae ut emundent eam post menses autem septem quaerere incipient 15 et circumibunt peragrantes terram cumque viderint os hominis statuent iuxta illud titulum donec sepeliant illud pollinctores in valle Multitudinis Gog 16 nomen autem civitatis Amona et mundabunt terram 17 tu ergo fili hominis haec dicit Dominus Deus dic omni volucri et universis avibus cunctisque bestiis agri convenite properate concurrite undique ad victimam meam quam ego immolo vobis victimam grandem super montes Israhel ut comedatis carnes et bibatis sanguinem 18 carnes fortium comedetis et sanguinem principum terrae bibetis arietum agnorum et hircorum taurorumque altilium et pinguium omnium 19 et comedetis adipem in saturitate et bibetis sanguinem in ebrietate de victima quam ego immolabo vobis 20 et saturabimini super mensam meam de equo et de equite forti et de universis viris bellatoribus ait Dominus Deus 21 et ponam gloriam meam in gentibus et videbunt omnes gentes iudicium meum quod fecerim et manum meam quam posuerim super eos 22 et scient domus Israhel quia ego Dominus Deus eorum a die illa et deinceps 23 et scient gentes quoniam in iniquitate sua capta sit domus Israhel eo quod reliquerint me et absconderim faciem meam ab eis et tradiderim eos in manu hostium et ceciderint in gladio universi 24 iuxta inmunditiam eorum et scelus feci eis et abscondi faciem meam ab illis 25 propterea haec dicit Dominus Deus nunc reducam captivitatem Iacob et miserebor omnis domus Israhel et adsumam zelum pro nomine sancto meo 26 et portabunt confusionem suam et omnem praevaricationem quam praevaricati sunt in me cum habitaverint in terra sua confidenter neminem formidantes 27 et reduxero eos de populis et congregavero de terris inimicorum suorum et sanctificatus fuero in eis in oculis gentium plurimarum 28 et scient quia ego Dominus Deus eorum eo quod

transtulerim eos in nationes et congregavero eos super terram suam et non dereliquerim quemquam ex eis ibi 29 et non abscondam ultra faciem meam ab eis eo quod effuderim spiritum meum super omnem domum Israhel ait Dominus Deus

40 in vicesimo et quinto anno transmigrationis nostrae in exordio anni decima mensis quartodecimo anno postquam percussa est civitas in ipsa hac die facta est super me manus Domini et adduxit me illuc 2 in visionibus Dei adduxit me in terram Israhel et dimisit me super montem excelsum nimis super quem erat quasi aedificium civitatis vergentis ad austrum 3 et introduxit me illuc et ecce vir cuius erat species quasi species aeris et funiculus lineus in manu eius et calamus mensurae in manu eius stabat autem in porta 4 et locutus est ad me idem vir fili hominis vide oculis tuis et auribus tuis audi et pone cor tuum in omnia quae ego ostendam tibi quia ut ostendantur tibi adductus es huc adnuntia omnia quae tu vides domui Israhel 5 et ecce murus forinsecus in circuitu domus undique et in manu viri calamus mensurae sex cubitorum et palmo et mensus est latitudinem aedificii calamo uno altitudinem quoque calamo uno 6 et venit ad portam quae respiciebat viam orientalem et ascendit per gradus eius et mensus est limen portae calamo uno latitudinem id est limen unum calamo uno in latitudine 7 et thalamum uno calamo in longum et uno calamo in latum et inter thalamos quinque cubitos 8 et limen portae iuxta vestibulum portae intrinsecus calamo uno 9 et mensus est vestibulum portae octo cubitorum et frontem eius duobus cubitis vestibulum autem portae erat intrinsecus 10 porro thalami portae ad viam orientalem tres hinc et tres inde mensura una trium et mensura una frontium ex utraque parte 11 et mensus est latitudinem liminis portae decem cubitorum et longitudinem portae tredecim cubitorum 12 et marginem ante thalamos cubiti unius et cubitus unus finis utrimque thalami autem sex cubitorum erant hinc et inde 13 et mensus est portam a tecto thalami usque ad tectum eius latitudinem viginti et quinque cubitorum ostium contra ostium 14 et fecit frontes per sexaginta cubitos et ad frontem atrium portae undique per circuitum 15 et ante faciem portae quae pertingebat usque ad faciem vestibuli portae interioris quinquaginta cubitos 16 et fenestras obliquas in thalamis et in frontibus eorum quae erant intra portam undique per circuitum similiter autem erant et in vestibulis fenestrae per gyrum intrinsecus et ante frontes pictura palmarum 17 et eduxit me ad atrium exterius et ecce gazofilacia et pavimentum stratum lapide in atrio per circuitum triginta gazofilacia in circuitu pavimenti 18 et pavimentum in fronte portarum secundum longitudinem portarum erat inferius 19 et mensus est latitudinem a facie portae inferioris usque ad frontem atrii interioris extrinsecus centum cubitos ad orientem et ad aquilonem 20 portam quoque quae respiciebat viam aquilonis atrii exterioris mensus est tam in longitudine quam in latitudine 21 et thalamos eius tres hinc et tres inde et frontem eius et vestibulum eius secundum mensuram portae prioris quinquaginta cubitorum longitudinem eius et latitudinem viginti quinque cubitorum 22 fenestrae autem eius et vestibulum et scalpturae secundum mensuram portae quae respiciebat ad orientem et septem graduum erat ascensus eius et vestibulum ante eam 23 et porta atrii interioris contra portam aquilonis et orientalem et mensus est a porta usque ad portam centum cubitos 24 et duxit me ad viam australem et ecce porta quae respiciebat ad austrum et mensus est frontem eius et vestibulum eius iuxta mensuras superiores 25 et fenestras eius et vestibula in circuitu sicut fenestras ceteras quinquaginta cubitorum longitudine et latitudine viginti quinque cubitorum 26 et in gradibus septem ascendebatur ad eam et vestibulum ante fores eius et celatae palmae erant una hinc et altera inde in fronte eius 27 et porta atrii interioris in via australi et mensus est a porta usque ad portam in via australi centum cubitos 28 et introduxit me in atrium interius ad portam australem et mensus est portam iuxta mensuras superiores 29 thalamum eius et frontem eius et vestibulum eius hisdem mensuris et fenestras eius et vestibulorum eius in circuitu quinquaginta cubitos longitudinis et latitudinis viginti quinque cubitos 30 et vestibulum per gyrum longitudine viginti quinque cubitorum et latitudine quinque cubitorum 31 et vestibulum eius ad atrium exterius et palmas eius

in fronte et octo gradus erant quibus ascendebatur per eam 32 et introduxit me in atrium interius per viam orientalem et mensus est portam secundum mensuras superiores 33 thalamum eius et frontem eius et vestibula eius sicut supra et fenestras eius et vestibuli eius in circuitu longitudine quinquaginta cubitorum et latitudine viginti quinque cubitorum 34 et vestibulum eius id est atrii exterioris et palmae celatae in fronte eius hinc et inde et in octo gradibus ascensus eius 35 et introduxit me ad portam quae respiciebat ad aquilonem et mensus est secundum mensuras superiores 36 thalamum eius frontem eius vestibulum eius et fenestras eius per circuitum longitudine quinquaginta cubitorum et latitudine viginti quinque cubitorum 37 vestibulum eius in atrium exterius et celatura palmarum in fronte illius hinc et inde et in octo gradibus ascensus eius 38 et per singula gazofilacia ostium in frontibus portarum ibi lavabunt holocaustum 39 et in vestibulo portae duae mensae hinc et duae mensae inde ut immoletur super eas holocaustum et pro peccato et pro delicto 40 et ad latus exterius quod ascendit ad ostium portae quae pergit ad aquilonem duae mensae et ad latus alterum ante vestibulum portae duae mensae 41 quattuor mensae hinc et quattuor mensae inde per latera portae octo mensae erunt super quas immolabunt 42 quattuor autem mensae ad holocaustum de lapidibus quadris extructae longitudine cubiti unius et dimidii et latitudine cubiti unius et dimidii et altitudine cubiti unius super quas ponant vasa in quibus immolatur holocaustum et victima 43 et labia earum palmi unius reflexa intrinsecus per circuitum super mensas autem carnes oblationis 44 et extra portam interiorem gazofilacia cantorum in atrio interiori quod erat in latere portae respicientis ad aquilonem et facies eorum contra viam australem una ex latere portae orientalis quae respiciebat ad viam aquilonis 45 et dixit ad me hoc est gazofilacium quod respicit viam meridianam sacerdotum qui excubant in custodiis templi 46 porro gazofilacium quod respicit ad viam aquilonis sacerdotum erit qui excubant ad ministerium altaris isti sunt filii Sadoc qui accedunt de filiis Levi ad Dominum ut ministrent ei 47 et mensus est atrium longitudine centum cubitorum et latitudine centum cubitorum per quadrum et altare ante faciem templi 48 et introduxit me in vestibulum templi et mensus est vestibulum quinque cubitis hinc et quinque cubitis inde et latitudinem portae trium cubitorum hinc et trium cubitorum inde 49 longitudinem autem vestibuli viginti cubitorum et latitudinem undecim cubitorum et octo gradibus ascendebatur ad eam et columnae erant in frontibus una hinc et altera inde

41 et introduxit me in templum et mensus est frontes sex cubitos latitudinis hinc et sex cubitos latitudinis inde latitudinem tabernaculi 2 et latitudo portae decem cubitorum erat et latera portae quinque cubitis hinc et quinque cubitis inde et mensus est longitudinem eius quadraginta cubitorum et latitudinem viginti cubitorum 3 et introgressus intrinsecus mensus est in fronte portae duos cubitos et portam sex cubitorum et latitudinem portae septem cubitorum 4 et mensus est longitudinem eius viginti cubitorum et latitudinem viginti cubitorum ante faciem templi et dixit ad me hoc est sanctum sanctorum 5 et mensus est parietem domus sex cubitorum et latitudinem lateris quattuor cubitorum undique per circuitum domus 6 latera autem latus ad latus bis triginta tria et erant eminentia quae ingrederentur per parietem domus in lateribus per circuitum ut continerent et non adtingerent parietem templi 7 et platea erat in rotundum ascendens sursum per cocleam et in cenaculum templi deferebat per gyrum idcirco latius erat templum in superioribus et sic de inferioribus ascendebatur ad superiora in medium 8 et vidi in domo altitudinem per circuitum fundata latera ad mensuram calami sex cubitorum spatio 9 et latitudinem per parietem lateris forinsecus quinque cubitorum et interior domus in lateribus domus 10 et inter gazofilacia latitudinem viginti cubitorum in circuitu domus undique 11 et ostium lateris ad orationem ostium unum ad viam aquilonis et ostium unum ad viam australem et latitudinem loci ad orationem quinque cubitorum in circuitu 12 et aedificium quod erat separatum versumque ad viam respicientem ad mare latitudinis septuaginta cubitorum paries autem aedificii quinque cubitorum latitudinis per circuitum et longitudo eius nonaginta cubitorum 13 et mensus est domus longitudinem centum cubitorum et quod separatum

erat aedificium et parietes eius longitudinis centum cubitorum 14 latitudo autem ante faciem domus et eius quod erat separatum contra orientem centum cubitorum 15 et mensus est longitudinem aedificii contra faciem eius quod erat separatum ad dorsum ekthetas ex utraque parte centum cubitorum et templum interius et vestibula atrii 16 limina et fenestras obliquas et ekthetas in circuitu per tres partes contra uniuscuiusque limen stratumque ligno per gyrum in circuitu terra autem usque ad fenestras et fenestrae clausae super ostia 17 et usque ad domum interiorem et forinsecus per omnem parietem in circuitu intrinsecus et forinsecus ad mensuram 18 et fabrefacta cherubin et palmae et palma inter cherub et cherub duasque facies habebat cherub 19 faciem hominis iuxta palmam ex hac parte et faciem leonis iuxta palmam ex alia parte expressam per omnem domum in circuitu 20 de terra usque ad superiora portae cherubin et palmae celatae erant in pariete templi 21 limen quadrangulum et facies sanctuarii aspectus contra aspectum 22 altaris lignei trium cubitorum altitudo et longitudo eius duo cubitorum et anguli eius et longitudo eius et parietes eius lignei et locutus est ad me haec est mensa coram Domino 23 et duo ostia erant in templo et in sanctuario 24 et in duobus ostiis ex utraque parte bina erant ostiola quae in se invicem plicabantur bina enim ostia erant ex utraque parte ostiorum 25 et celata erant in ipsis ostiis templi cherubin et scalptura palmarum sicut in parietibus quoque expressa erat quam ob rem erant et grossiora ligna in vestibuli fronte forinsecus 26 super quae fenestrae obliquae et similitudo palmarum hinc atque inde in umerulis vestibuli secundum latera domus latitudinemque parietum

42 et eduxit me in atrium exterius per viam ducentem ad aquilonem et eduxit me in gazofilacium quod erat contra separatum aedificium et contra aedem vergentem ad aquilonem 2 in facie longitudinis centum cubitos ostii aquilonis et latitudinis quinquaginta cubitos 3 contra viginti cubitos atrii interioris et contra pavimentum stratum lapide atrii exterioris ubi erat porticus iuncta porticui triplici 4 et ante gazofilacia deambulatio decem cubitorum latitudinis ad interiora respiciens viae cubiti unius et ostia earum ad aquilonem 5 ubi erant gazofilacia in superioribus humiliora quia subportabant porticus quae ex illis eminebant de inferioribus et de mediis aedificii 6 tristega enim erant et non habebant columnas sicut erant columnae atriorum propterea eminebant de inferioribus et de mediis a terra 7 et peribolus exterior secundum gazofilacia quae erant in via atrii exterioris ante gazofilacia longitudo eius quinquaginta cubitorum 8 quia longitudo erat gazofilaciorum atrii exterioris quinquaginta cubitorum et longitudo ante faciem templi centum cubitorum 9 et erat subter gazofilacia haec introitus ab oriente ingredientium in ea de atrio exteriori 10 in latitudine periboli atrii quod erat contra viam orientalem in facie aedificii separati et erant ante aedificium gazofilacia 11 et via ante faciem eorum iuxta similitudinem gazofilaciorum quae erant in via aquilonis secundum longitudinem eorum sic et latitudo eorum et omnis introitus eorum et similitudines et ostia eorum 12 secundum ostia gazofilaciorum quae erant in via respiciente ad notum ostium in capite viae quae via erat ante vestibulum separatum per viam orientalem ingredientibus 13 et dixit ad me gazofilacia aquilonis et gazofilacia austri quae sunt ante aedificium separatum haec sunt gazofilacia sancta in quibus vescuntur sacerdotes qui adpropinquant ad Dominum in sancta sanctorum ibi ponent sancta sanctorum et oblationem pro peccato et pro delicto locus enim sanctus est 14 cum autem ingressi fuerint sacerdotes non egredientur de sanctis in atrium exterius et ibi reponent vestimenta sua in quibus ministrant quia sancta sunt vestienturque vestimentis aliis et sic procedent ad populum 15 cumque conplesset mensuras domus interioris eduxit me per viam portae quae respiciebat ad viam orientalem et mensus est eam undique per circuitum 16 mensus autem est contra ventum orientalem calamo mensurae quingentos calamos in calamo mensurae per circuitum 17 et mensus est contra ventum aquilonem quingentos calamos in calamo mensurae per gyrum 18 et ad ventum australem mensus est quingentos calamos in calamo mensurae per circuitum 19 et ad ventum occidentalem mensus est quingentos calamos in calamo mensurae 20 per quattuor ventos mensus est illud murum eius undique

per circuitum longitudine quingentorum cubitorum et latitudine quingentorum cubitorum dividentem inter sanctuarium et vulgi locum

43 et duxit me ad portam quae respiciebat ad viam orientalem **2** et ecce gloria Dei Israhel ingrediebatur per viam orientalem et vox erat ei quasi vox aquarum multarum et terra splendebat a maiestate eius **3** et vidi visionem secundum speciem quam videram quando venit ut disperderet civitatem et species secundum aspectum quem videram iuxta fluvium Chobar et cecidi super faciem meam **4** et maiestas Domini ingressa est templum per viam portae quae respiciebat ad orientem **5** et levavit me spiritus et introduxit me in atrium interius et ecce repleta erat gloria Domini domus **6** et audivi loquentem ad me de domo et vir qui stabat iuxta me **7** dixit ad me fili hominis locus solii mei et locus vestigiorum pedum meorum ubi habito in medio filiorum Israhel in aeternum et non polluent ultra domus Israhel nomen sanctum meum ipsi et reges eorum in fornicationibus suis et in ruinis regum suorum et in excelsis **8** qui fabricati sunt limen suum iuxta limen meum et postes suos iuxta postes meos et murus erat inter me et eos et polluerunt nomen sanctum meum in abominationibus quas fecerunt propter quod consumpsi eos in ira mea **9** nunc ergo repellant procul fornicationem suam et ruinas regum suorum a me et habitabo in medio eorum semper **10** tu autem fili hominis ostende domui Israhel templum et confundantur ab iniquitatibus suis et metiantur fabricam **11** et erubescant ex omnibus quae fecerunt figuram domus et fabricae eius exitus et introitus et omnem descriptionem eius et universa praecepta eius cunctumque ordinem eius et omnes leges eius ostende eis et scribes in oculis eorum et custodiant omnes descriptiones eius et praecepta illius et faciant ea **12** ista est lex domus in summitate montis omnes fines eius in circuitu sanctum sanctorum est haec ergo est lex domus **13** istae autem mensurae altaris in cubito verissimo qui habebat cubitum et palmum in sinu eius erat cubitus et cubitus in latitudine et definitio usque ad labium eius in circuitu palmus unus haec quoque erat fossa altaris **14** et de sinu terrae usque ad crepidinem novissimam duo cubiti et latitudo cubiti unius et a crepidine maiori usque ad crepidinem minorem quattuor cubiti et latitudo unius cubiti **15** ipse autem arihel quattuor cubitorum et ab arihel usque sursum cornua quattuor **16** et arihel duodecim cubitorum in longitudine per duodecim cubitos latitudinis quadrangulatum aequis lateribus **17** et crepido quattuordecim cubitorum longitudinis per quattuordecim latitudinis in quattuor angulis eius et corona in circuitu eius dimidii cubitus et sinus eius unius cubiti per circuitum gradus autem eius versi ad orientem **18** et dixit ad me fili hominis haec dicit Dominus Deus hii sunt ritus altaris in quacumque die fuerit fabricatum ut offeratur super illud holocaustum et effundatur sanguis **19** et dabis sacerdotibus Levitis qui sunt de semine Sadoc qui accedunt ad me ait Dominus Deus ut offerant mihi vitulum de armento pro peccato **20** et adsumens de sanguine eius pones super quattuor cornua eius et super quattuor angulos crepidinis et super coronam in circuitu et mundabis illud et expiabis **21** et tolles vitulum qui oblatus fuerit pro peccato et conbures illum in separato loco domus extra sanctuarium **22** et in die secunda offeres hircum caprarum inmaculatum pro peccato et expiabunt altare sicut expiaverunt in vitulo **23** cumque conpleveris expians illud offeres vitulum de armento inmaculatum et arietem de grege inmaculatum **24** et offeres eos in conspectu Domini et mittent sacerdotes super eos sal et offerent eos holocaustum Domino **25** septem diebus facies hircum pro peccato cotidie et vitulum de armento et arietem de pecoribus inmaculatos offerent **26** septem diebus expiabunt altare et mundabunt illud et implebunt manum eius **27** expletis autem diebus in die octava et ultra facient sacerdotes super altare holocausta vestra et quae pro pace offerunt et placatus ero vobis ait Dominus Deus

44 et convertit me ad viam portae sanctuarii exterioris quae respiciebat ad orientem et erat clausa **2** et dixit Dominus ad me porta haec clausa erit non aperietur et vir non transiet per eam quoniam Dominus Deus Israhel ingressus est per eam eritque clausa **3** principi princeps ipse sedebit in ea ut comedat panem coram Domino per viam vestibuli portae ingredietur et per viam eius egredietur **4** et

adduxit me per viam portae aquilonis in conspectu domus et vidi et ecce implevit gloria Domini domum Domini et cecidi in faciem meam **5** et dixit ad me Dominus fili hominis pone cor tuum et vide oculis tuis et auribus tuis audi omnia quae ego loquor ad te de universis caerimoniis domus Domini et de cunctis legibus eius et pones cor tuum in viis templi per omnes exitus sanctuarii **6** et dices ad exasperantem me domum Israhel haec dicit Dominus Deus sufficiant vobis omnia scelera vestra domus Israhel **7** eo quod inducitis filios alienos incircumcisos corde et incircumcisos carne ut sint in sanctuario meo et polluant domum meam et offertis panes meos adipem et sanguinem et dissolvitis pactum meum in omnibus sceleribus vestris **8** et non servastis praecepta sanctuarii mei et posuistis custodes observationum mearum in sanctuario meo vobismet ipsis **9** haec dicit Dominus Deus omnis alienigena incircumcisus corde et incircumcisus carne non ingredietur sanctuarium meum omnis filius alienus qui est in medio filiorum Israhel **10** sed et Levitae qui longe recesserunt a me in errore filiorum Israhel et erraverunt a me post idola sua et portaverunt iniquitatem suam **11** erunt in sanctuario meo aeditui et ianitores portarum domus et ministri domus ipsi mactabunt holocaustosin et victimas populi et ipsi stabunt in conspectu eorum ut ministrent eis **12** pro eo quod ministraverunt illis in conspectu idolorum suorum et facti sunt domui Israhel in offendiculum iniquitatis idcirco levavi manum meam super eos dicit Dominus Deus et portaverunt iniquitatem suam **13** et non adpropinquabunt ad me ut sacerdotio fungantur mihi neque accedent ad omne sanctuarium meum iuxta sancta sanctorum sed portabunt confusionem suam et scelera sua quae fecerunt **14** et dabo eos ianitores domus in omni ministerio eius et universis quae fiunt in ea **15** sacerdotes autem Levitae filii Sadoc qui custodierunt caerimonias sanctuarii mei cum errarent filii Israhel a me ipsi accedent ad me ut ministrent mihi et stabunt in conspectu meo ut offerant mihi adipem et sanguinem ait Dominus Deus **16** ipsi ingredientur sanctuarium meum et ipsi accedent ad mensam meam ut ministrent mihi et custodiant caerimonias meas **17** cumque ingredientur portas atrii interioris vestibus lineis induentur nec ascendet super eos quicquam laneum quando ministrant in portis atrii interioris et intrinsecus **18** vittae lineae erunt in capitibus eorum et feminalia linea erunt in lumbis eorum et non accingentur in sudore **19** cumque egredientur atrium exterius ad populum exuent se vestimenta sua in quibus ministraverunt et reponent ea in gazofilacio sanctuarii et vestient se vestimentis aliis et non sanctificabunt populum in vestibus suis **20** caput autem suum non radent neque comam nutrient sed tondentes adtondent capita sua **21** et vinum non bibet omnis sacerdos quando ingressurus est atrium interius **22** et viduam et repudiatam non accipient uxores sed virgines de semine domus Israhel sed et viduam quae fuerit vidua a sacerdote accipient **23** et populum meum docebunt quid sit inter sanctum et pollutum et inter mundum et inmundum ostendent eis **24** et cum fuerit controversia stabunt in iudiciis meis et iudicabunt leges meas et praecepta mea in omnibus sollemnitatibus meis custodient et sabbata mea sanctificabunt **25** et ad mortuum hominem non ingredientur ne polluantur nisi ad patrem et matrem et filium et filiam et fratrem et sororem quae alterum virum non habuit in quibus contaminabuntur **26** et postquam fuerit emundatus septem dies numerabuntur ei **27** et in die introitus sui in sanctuarium ad atrium interius ut ministret mihi in sanctuario offeret pro peccato suo ait Dominus Deus **28** erit autem eis hereditas ego hereditas eorum et possessionem non dabitis eis in Israhel ego enim possessio eorum **29** victimam et pro peccato et pro delicto ipsi comedent et omne votum in Israhel ipsorum erit **30** et primitiva omnium primogenitorum et omnia libamenta ex omnibus quae offeruntur sacerdotum erunt et primitiva ciborum vestrorum dabitis sacerdoti ut reponat benedictionem domui suae **31** omne morticinum et captum a bestia de avibus et de pecoribus non comedent sacerdotes

45 cumque coeperitis terram dividere sortito separate primitias Domino sanctificatum de terra longitudine viginti quinque milia et latitudine decem milia sanctificatum erit in omni termino eius per circuitum **2** et erit ex omni parte sanctificatum quingentos per quingentos quadrifariam per circuitum et quinquaginta cubitis in suburbana eius per gyrum

3 et a mensura ista mensurabis longitudinem viginti quinque milium et latitudinem decem milium et in ipso erit templum sanctumque sanctorum 4 sanctificatum de terra erit sacerdotibus ministris sanctuarii qui accedunt ad ministerium Domini et erit eis locus in domos et in sanctuarium sanctitatis 5 viginti quinque autem milia longitudinis et decem milia latitudinis erunt Levitis qui ministrant domui ipsi possidebunt viginti gazofilacia 6 et possessionem civitatis dabitis quinque milia latitudinis et longitudinis viginti quinque milia secundum separationem sanctuarii omni domui Israhel 7 principi quoque hinc et inde in separationem sanctuarii et in possessionem civitatis contra faciem separationis sanctuarii et contra faciem possessionis urbis a latere maris usque ad mare et a latere orientis usque ad orientem longitudinem autem iuxta unamquamque partium a termino occidentali usque ad terminum orientalem 8 de terra erit ei possessio in Israhel et non depopulabuntur ultra principes populum meum sed terram dabunt domui Israhel secundum tribus eorum 9 haec dicit Dominus Deus sufficiat vobis principes Israhel iniquitatem et rapinas intermittite et iudicium et iustitiam facite separate confinia vestra a populo meo ait Dominus Deus 10 statera iusta et oephi iustum et batus iustus erit vobis 11 oephi et batus aequalia et unius mensurae erunt ut capiat decimam partem chori batus et decimam partem chori oephi iuxta mensuram chori erit aequa libratio eorum 12 siclus autem viginti obolos habeat porro viginti sicli et viginti quinque sicli et quindecim sicli minam facient 13 et haec sunt primitiae quas tolletis sextam partem oephi de choro frumenti et sextam partem oephi de choro hordei 14 mensura quoque olei batus olei decima pars chori est et decem bati chorum faciunt quia decem bati implent chorum 15 et arietem unum de grege ducentorum de his quae nutriunt Israhel in sacrificium et in holocaustum et in pacifica ad expiandum pro eis ait Dominus Deus 16 omnis populus terrae tenebitur primitiis his principi in Israhel 17 et super principem erunt holocausta et sacrificium et libamina in sollemnitatibus et in kalendis et in sabbatis in universis sollemnitatibus domus Israhel ipse faciat pro peccato sacrificium et holocaustum et pacifica ad expiandum pro domo Israhel 18 haec dicit Dominus Deus in primo mense una mensis sumes vitulum de armento inmaculatum et expiabis sanctuarium 19 et tollet sacerdos de sanguine quod erit pro peccato et ponet in postibus domus et in quattuor angulis crepidinis altaris et in postibus portae atrii interioris 20 et sic facies in septima mensis pro unoquoque qui ignoravit et errore deceptus est et expiabitis pro domo 21 in primo mense quartadecima die mensis erit vobis paschae sollemnitas septem diebus azyma comedentur 22 et faciet princeps in die illa pro se et pro universo populo terrae vitulum pro peccato 23 et in septem dierum sollemnitate faciet holocaustum Domino septem vitulos et septem arietes inmaculatos cotidie septem diebus et pro peccato hircum caprarum cotidie 24 et sacrificium oephi per vitulum et oephi per arietem faciet et olei hin per singula oephi 25 septimo mense quintadecima die mensis in sollemnitate faciet sicut supra dicta sunt per septem dies tam pro peccato quam pro holocausto et in sacrificio et in oleo

46 haec dicit Dominus Deus porta atrii interioris quae respicit ad orientem erit clausa sex diebus in quibus opus fit die autem sabbati aperietur sed et in die kalendarum aperietur 2 et intrabit princeps per viam vestibuli portae de foris et stabit in limine portae et facient sacerdotes holocaustum eius et pacifica eius et adorabit super limen portae et egredietur porta autem non claudetur usque ad vesperam 3 et adorabit populus terrae ad ostium portae illius in sabbatis et in kalendis coram Domino 4 holocaustum autem hoc offeret princeps Domino in die sabbati sex agnos inmaculatos et arietem inmaculatum 5 et sacrificium oephi per arietem agnis autem sacrificium quod dederit manus eius et olei hin per singula oephi 6 in die autem kalendarum vitulum de armento inmaculatum et sex agni et arietes inmaculati erunt 7 et oephi per vitulum oephi quoque per arietem faciet sacrificium agnis autem sicut invenerit manus eius et olei hin per singula oephi 8 cumque ingressurus est princeps per viam vestibuli portae ingrediatur et per eandem viam exeat 9 et cum intrabit populus terrae in conspectu Domini in sollemnitatibus qui ingreditur per portam aquilonis ut adoret egrediatur per viam portae meridianae porro qui ingreditur

per viam portae meridianae egrediatur per viam portae aquilonis non revertetur per viam portae per quam ingressus est sed e regione illius egredietur **10** princeps autem in medio eorum cum ingredientibus ingredietur et cum egredientibus egredietur **11** et in nundinis et in sollemnitatibus erit sacrificium oephi per vitulum et oephi per arietem agnis autem erit sacrificium sicut invenerit manus eius et olei hin per singula oephi **12** cum autem fecerit princeps spontaneum holocaustum aut pacifica voluntaria Domino aperietur ei porta quae respicit ad orientem et faciet holocaustum suum et pacifica sua sicut fieri solet in die sabbati et egredietur claudeturque porta postquam exierit **13** et agnum eiusdem anni inmaculatum faciet holocaustum cotidie Domino semper mane faciet illud **14** et sacrificium faciet super eo cata mane mane sextam partem oephi et de oleo tertiam partem hin ut misceatur similae sacrificium Domino legitimum iuge atque perpetuum **15** faciet agnum et sacrificium et oleum cata mane mane holocaustum sempiternum **16** haec dicit Dominus Deus si dederit princeps donum alicui de filiis suis hereditas eius filiorum suorum erit possidebunt ea hereditarie **17** si autem dederit legatum de hereditate sua uni servorum suorum erit illius usque ad annum remissionis et revertetur ad principem hereditas autem eius filiis eius erit **18** et non accipiet princeps de hereditate populi per violentiam et de possessione eorum sed de possessione sua hereditatem dabit filiis suis ut non dispergatur populus meus unusquisque a possessione sua **19** et introduxit me per ingressum qui erat ex latere portae in gazofilacia sanctuarii ad sacerdotes quae respiciebant ad aquilonem et erat ibi locus vergens ad occidentem **20** et dixit ad me iste est locus ubi coquent sacerdotes pro delicto et pro peccato ubi coquent sacrificium ut non efferant in atrio exteriori et sanctificetur populus **21** et eduxit me in atrium exterius et circumduxit me per quattuor angulos atrii et ecce atriolum erat in angulo atrii atriola singula per angulos atrii **22** in quattuor angulos atrii atriola disposita quadraginta cubitorum per longum et triginta per latum mensurae unius quattuor erant **23** et paries per circuitum ambiens quattuor atriola et culinae fabricatae erant subter porticus per gyrum **24** et dixit ad me haec est domus culinarum in qua coquent ministri domus Domini victimas populi

47 et convertit me ad portam domus et ecce aquae egrediebantur subter limen domus ad orientem facies enim domus respiciebat ad orientem aquae autem descendebant in latus templi dextrum ad meridiem altaris **2** et eduxit me per viam portae aquilonis et convertit me ad viam foras portam exteriorem viam quae respiciebat ad orientem et ecce aquae redundantes a latere dextro **3** cum egrederetur vir ad orientem qui habebat funiculum in manu sua et mensus est mille cubitos et transduxit me per aquam usque ad talos **4** rursumque mensus est mille et transduxit me per aquam usque ad genua **5** et mensus est mille et transduxit me per aquam usque ad renes et mensus est mille torrentem quem non potui pertransire quoniam intumuerant aquae profundae torrentis qui non potest transvadari **6** et dixit ad me certe vidisti fili hominis et duxit me et convertit ad ripam torrentis **7** cumque me convertissem ecce in ripa torrentis ligna multa nimis ex utraque parte **8** et ait ad me aquae istae quae egrediuntur ad tumulos sabuli orientalis et descendunt ad plana deserti intrabunt mare et exibunt et sanabuntur aquae **9** et omnis anima vivens quae serpit quocumque venerit torrens vivet et erunt pisces multi satis postquam venerint illuc aquae istae et sanabuntur et vivent omnia ad quae venerit torrens **10** vivent et stabunt super illa piscatores ab Engaddi usque ad Engallim siccatio sagenarum erunt plurimae species erunt piscium eius sicut pisces maris magni multitudinis nimiae **11** in litoribus autem eius et in palustribus non sanabuntur quia in salinas dabuntur **12** et super torrentem orietur in ripis eius ex utraque parte omne lignum pomiferum non defluet folium ex eo et non deficiet fructus eius per singulos menses adferet primitiva quia aquae eius de sanctuario egredientur et erunt fructus eius in cibum et folia eius ad medicinam **13** haec dicit Dominus Deus hic est terminus in quo possidebitis terram in duodecim tribubus Israhel quia Ioseph duplicem funiculum habet **14** possidebitis autem eam singuli aeque ut frater suus quam levavi manum meam ut darem patribus vestris et cadet terra haec vobis in possessionem **15** hic est autem terminus terrae ad

plagam septentrionalem a mari magno via Bethalon venientibus Sadada **16** Emath Berotha Sabarim quae est inter terminum Damasci et confinium Emath domus Atticon quae est iuxta terminos Auran **17** et erit terminus a mari usque ad atrium Aenon terminus Damasci et ab aquilone ad aquilonem et terminus Emath plaga autem septentrionalis **18** porro plaga orientalis de medio Auran et de medio Damasci et de medio Galaad et de medio terrae Israhel Iordanis disterminans ad mare orientale metiemini etiam plagam orientalem **19** plaga autem australis meridiana a Thamar usque ad aquas Contradictionis Cades et torrens usque ad mare magnum et plaga ad meridiem australis **20** et plaga maris mare magnum a confinio per directum donec venias Emath haec est plaga maris **21** et dividetis terram istam vobis per tribus Israhel **22** et mittetis eam in hereditatem vobis et advenis qui accesserint ad vos qui genuerint filios in medio vestrum et erunt vobis sicut indigenae inter filios Israhel vobiscum divident possessionem in medio tribuum Israhel **23** in tribu autem quacumque fuerit advena ibi dabitis possessionem illi ait Dominus Deus

48 et haec nomina tribuum a finibus aquilonis iuxta viam Aethlon pergentibus Emath atrium Aenon terminus Damasci ad aquilonem iuxta Emath et erit ei plaga orientalis mare Dan una **2** et ad terminum Dan a plaga orientali usque ad plagam maris Aser una **3** et super terminum Aser a plaga orientali usque ad plagam maris Nepthalim una **4** et super terminum Nepthalim a plaga orientali usque ad plagam maris Manasse una **5** et super terminum Manasse a plaga orientali usque ad plagam maris Ephraim una **6** et super terminum Ephraim a plaga orientali usque ad plagam maris Ruben una **7** et super terminum Ruben a plaga orientali usque ad plagam maris Iuda una **8** et super terminum Iuda a plaga orientali usque ad plagam maris erunt primitiae quas separabitis viginti quinque milibus latitudinis et longitudinis sicuti singulae partes a plaga orientali usque ad plagam maris et erit sanctuarium in medio eius **9** primitiae quas separastis Domino longitudo viginti quinque milibus et latitudo decem milibus **10** hae autem erunt primitiae sanctuarii sacerdotum ad aquilonem viginti quinque milia et ad mare latitudinis decem milia sed et ad orientem latitudinis decem milia et ad meridiem longitudinis viginti quinque milia et erit sanctuarium Domini in medio eius **11** sacerdotibus sanctuarium erit de filiis Sadoc qui custodierunt caerimonias meas et non erraverunt cum errarent filii Israhel sicut erraverunt et Levitae **12** et erunt eis primitiae de primitiis terrae sanctum sanctorum iuxta terminum Levitarum **13** sed et Levitis similiter iuxta fines sacerdotum viginti quinque milia longitudinis et latitudinis decem milia omnis longitudo viginti et quinque milium et latitudo decem milium **14** et non venundabunt ex eo neque mutabunt nec transferentur primitiae terrae quia sanctificatae sunt Domino **15** quinque milia autem quae supersunt in latitudine per viginti quinque milia profana erunt urbis in habitaculum et in suburbana et erit civitas in medio eius **16** et heae mensurae eius ad plagam septentrionalem quingenti et quattuor milia et ad plagam meridianam quingenti et quattuor milia et ad plagam orientalem quingenti et quattuor milia et ad plagam occidentalem quingenti et quattuor milia **17** erunt autem suburbana civitatis ad aquilonem ducenti quinquaginta et in meridie ducenti quinquaginta et ad orientem ducenti quinquaginta et ad mare ducenti quinquaginta **18** quod autem reliquum fuerit in longitudine secundum primitias sanctuarii decem milia in orientem et decem milia ad occidentem erunt sicut primitiae sanctuarii et erunt fruges eius in panes his qui serviunt civitati **19** servientes autem civitati operabuntur ex omnibus tribubus Israhel **20** omnes primitiae viginti quinque milium per viginti quinque milia in quadrum separabuntur in primitias sanctuarii et possessionem civitatis **21** quod autem reliquum fuerit principis erit ex omni parte primitiarum sanctuarii et possessionis civitatis e regione viginti quinque milium primitiarum usque ad terminum orientalem sed et ad mare e regione viginti quinque milium usque ad terminum maris similiter in partibus principis erit et erunt primitiae sanctuarii et sanctuarium templi in medio eius **22** de possessione autem Levitarum et de possessione civitatis in medio partium principis erit inter terminum Iuda et inter terminum Beniamin et ad principem pertinebit **23** et reliquis tribubus a plaga orientali usque ad plagam occidentalem Beniamin una **24** et contra

terminum Beniamin a plaga orientali usque ad plagam occidentalem Symeon una **25** et super terminum Symeonis a plaga orientali usque ad plagam occidentis Isachar una **26** et super terminum Isachar a plaga orientali usque ad plagam occidentalem Zabulon una **27** et super terminum Zabulon a plaga orientali usque ad plagam maris Gad una **28** et super terminum Gad ad plagam austri in meridiem et erit finis de Thamar usque ad aquas Contradictionis Cades hereditas contra mare magnum **29** haec est terra quam mittetis in sortem tribubus Israhel et hae partitiones earum ait Dominus Deus **30** et hii egressus civitatis a plaga septentrionali quingentos et quattuor milia mensurabis **31** et portae civitatis in nominibus tribuum Israhel portae tres a septentrione porta Ruben una porta Iudae una porta Levi una **32** et ad plagam orientalem quingentos et quattuor milia et portae tres porta Ioseph una porta Beniamin una porta Dan una **33** et ad plagam meridianam quingentos et quattuor milia metieris portam Symeonis unam portam Isachar unam portam Zabulon unam **34** et ad plagam occidentalem quingenti et quattuor milia portae eorum tres porta Gad una porta Aser una porta Nepthalim una **35** per circuitum decem et octo milia et nomen civitatis ex illa die Dominus ibidem

Danihelis Prophetæ

1 anno tertio regni Ioachim regis Iuda venit Nabuchodonosor rex Babylonis Hierusalem et obsedit eam **2** et tradidit Dominus in manu eius Ioachim regem Iudae et partem vasorum domus Dei et asportavit ea in terram Sennaar in domum dei sui et vasa intulit in domum thesauri dei sui **3** et ait rex Asfanaz praeposito eunuchorum suorum ut introduceret de filiis Israhel et de semine regio et tyrannorum **4** pueros in quibus nulla esset macula decoros forma et eruditos omni sapientia cautos scientia et doctos disciplina et qui possent stare in palatio regis ut doceret eos litteras et linguam Chaldeorum **5** et constituit eis rex annonam per singulos dies de cibis suis et de vino unde bibebat ipse ut enutriti tribus annis postea starent in conspectu regis **6** fuerunt ergo inter eos de filiis Iuda Danihel Ananias Misahel et Azarias **7** et inposuit eis praepositus eunuchorum nomina Daniheli Balthasar et Ananiae Sedrac Misaheli Misac et Azariae Abdenago **8** proposuit autem Danihel in corde suo ne pollueretur de mensa regis neque de vino potus eius et rogavit eunuchorum praepositum ne contaminaretur **9** dedit autem Deus Daniheli gratiam et misericordiam in conspectu principis eunuchorum **10** et ait princeps eunuchorum ad Danihel timeo ego dominum meum regem qui constituit vobis cibum et potum qui si viderit vultus vestros macilentiores prae ceteris adulescentibus coaevis vestris condemnabitis caput meum regi **11** et dixit Danihel ad Malassar quem constituerat princeps eunuchorum super Danihel Ananiam Misahel et Azariam **12** tempta nos obsecro servos tuos diebus decem et dentur nobis legumina ad vescendum et aqua ad bibendum **13** et contemplare vultus nostros et vultus puerorum qui vescuntur cibo regio et sicut videris facies cum servis tuis **14** qui audito sermone huiuscemodi temptavit eos diebus decem **15** post dies autem decem apparuerunt vultus eorum meliores et corpulentiores prae omnibus pueris qui vescebantur cibo regio **16** porro Malassar tollebat cibaria et vinum potus eorum dabatque eis legumina **17** pueris autem his dedit Deus scientiam et disciplinam in omni libro et sapientia Daniheli autem intellegentiam omnium visionum et somniorum **18** conpletis itaque diebus post quos dixerat rex ut introducerentur introduxit eos praepositus eunuchorum in conspectu Nabuchodonosor **19** cumque locutus eis fuisset rex non sunt inventi de universis tales ut Danihel Ananias Misahel et Azarias et steterunt in conspectu regis **20** et omne verbum sapientiae et intellectus quod sciscitatus est ab eis rex invenit in eis decuplum super cunctos ariolos et magos qui erant in universo regno eius **21** fuit autem Danihel usque ad annum primum Cyri regis

2 in anno secundo regni Nabuchodonosor vidit Nabuchodonosor somnium et conterritus est spiritus eius et somnium eius fugit ab eo **2** praecepit ergo rex ut convocarentur arioli et magi et malefici et Chaldei et indicarent regi somnia sua qui cum venissent steterunt coram rege **3** et dixit ad eos rex vidi somnium et mente confusus ignoro quid viderim **4** responderuntque Chaldei regi syriace rex in sempiternum vive dic somnium servis tuis et interpretationem eius indicabimus **5** et respondens rex ait Chaldeis sermo recessit a me nisi indicaveritis mihi somnium et coniecturam eius peribitis vos et domus vestrae publicabuntur **6** si autem somnium et coniecturam eius narraveritis praemia et dona et honorem multum accipietis a me somnium igitur et interpretationem eius indicate mihi **7** responderunt secundo atque dixerunt rex somnium dicat servis suis et interpretationem illius indicabimus **8** respondit rex et ait certo novi quia tempus redimitis scientes quod recesserit a me sermo **9** si ergo somnium non indicaveritis mihi una est de vobis sententia quod interpretationem quoque fallacem et deceptione plenam conposueritis ut loquamini mihi donec tempus pertranseat somnium itaque dicite mihi ut sciam quod interpretationem quoque eius veram loquamini **10** respondentes ergo Chaldei coram rege dixerunt non est homo super terram qui sermonem tuum rex possit implere sed neque regum quisquam magnus et potens verbum huiuscemodi sciscitatur ab omni ariolo et mago et Chaldeo **11** sermo enim quem tu rex quaeris gravis est nec repperietur quisquam qui indicet illum in conspectu regis exceptis diis quorum non est cum hominibus conversatio **12** quo audito rex in furore et in ira magna praecepit ut perirent

omnes sapientes Babylonis **13** et egressa sententia sapientes interficiebantur quaerebaturque Danihel et socii eius ut perirent **14** tunc Danihel requisivit de lege atque sententia ab Arioch principe militiae regis qui egressus fuerat ad interficiendos sapientes Babylonis **15** et interrogavit eum qui a rege acceperat potestatem quam ob causam tam crudelis sententia a facie esset regis egressa cum ergo rem indicasset Arioch Daniheli **16** Danihel ingressus rogavit regem ut tempus daret sibi ad solutionem indicandam regi **17** et ingressus est domum suam Ananiaeque Misaheli et Azariae sociis suis indicavit negotium **18** ut quaererent misericordiam a facie Dei caeli super sacramento isto et non perirent Danihel et socii eius cum ceteris sapientibus Babylonis **19** tunc Daniheli per visionem nocte mysterium revelatum est et Danihel benedixit Deo caeli **20** et locutus ait sit nomen Domini benedictum a saeculo et usque in saeculum quia sapientia et fortitudo eius sunt **21** et ipse mutat tempora et aetates transfert regna atque constituit dat sapientiam sapientibus et scientiam intellegentibus disciplinam **22** ipse revelat profunda et abscondita et novit in tenebris constituta et lux cum eo est **23** tibi Deus patrum meorum confiteor teque laudo quia sapientiam et fortitudinem dedisti mihi et nunc ostendisti mihi quae rogavimus te quia sermonem regis aperuisti nobis **24** post haec Danihel ingressus ad Arioch quem constituerat rex ut perderet sapientes Babylonis sic ei locutus est sapientes Babylonis ne perdas introduc me in conspectu regis et solutionem regi enarrabo **25** tunc Arioch festinus introduxit Danihelem ad regem et dixit ei inveni hominem de filiis transmigrationis Iudae qui solutionem regi adnuntiet **26** respondit rex et dixit Daniheli cuius nomen erat Balthasar putasne vere potes indicare mihi somnium quod vidi et interpretationem eius **27** et respondens Danihel coram rege ait mysterium quod rex interrogat sapientes magi et arioli et aruspices non queunt indicare regi **28** sed est Deus in caelo revelans mysteria qui indicavit tibi rex Nabuchodonosor quae ventura sunt novissimis temporibus somnium tuum et visiones capitis tui in cubili tuo huiuscemodi sunt **29** tu rex cogitare coepisti in stratu tuo quid esset futurum post haec et qui revelat mysteria ostendit tibi quae ventura sunt **30** mihi quoque non in sapientia quae est in me plus quam in cunctis viventibus sacramentum hoc revelatum est sed ut interpretatio regi manifesta fieret et cogitationes mentis tuae scires **31** tu rex videbas et ecce quasi statua una grandis statua illa magna et statura sublimis stabat contra te et intuitus eius erat terribilis **32** huius statuae caput ex auro optimo erat pectus autem et brachia de argento porro venter et femora ex aere **33** tibiae autem ferreae pedum quaedam pars erat ferrea quaedam fictilis **34** videbas ita donec abscisus est lapis sine manibus et percussit statuam in pedibus eius ferreis et fictilibus et comminuit eos **35** tunc contrita sunt pariter ferrum testa aes argentum et aurum et redacta quasi in favillam aestivae areae rapta sunt vento nullusque locus inventus est eis lapis autem qui percusserat statuam factus est mons magnus et implevit universam terram **36** hoc est somnium interpretationem quoque eius dicemus coram te rex **37** tu rex regum es et Deus caeli regnum fortitudinem et imperium et gloriam dedit tibi **38** et omnia in quibus habitant filii hominum et bestiae agri volucresque caeli dedit in manu tua et sub dicione tua universa constituit tu es ergo caput aureum **39** et post te consurget regnum aliud minus te et regnum tertium aliud aereum quod imperabit universae terrae **40** et regnum quartum erit velut ferrum quomodo ferrum comminuit et domat omnia sic comminuet omnia haec et conteret **41** porro quia vidisti pedum et digitorum partem testae figuli et partem ferream regnum divisum erit quod tamen de plantario ferri orietur secundum quod vidisti ferrum mixtum testae ex luto **42** et digitos pedum ex parte ferreos et ex parte fictiles ex parte regnum erit solidum et ex parte contritum **43** quia autem vidisti ferrum mixtum testae ex luto commiscebuntur quidem humano semine sed non adherebunt sibi sicuti ferrum misceri non potest testae **44** in diebus autem regnorum illorum suscitabit Deus caeli regnum quod in aeternum non dissipabitur et regnum eius populo alteri non tradetur comminuet et consumet universa regna haec et ipsum stabit in aeternum **45** secundum quod vidisti quod de monte abscisus est lapis sine manibus et comminuit testam et ferrum et aes et argentum et aurum Deus magnus ostendit regi quae futura sunt postea et verum est somnium et fidelis interpretatio

eius 46 tunc rex Nabuchodonosor cecidit in faciem suam et Danihelum adoravit et hostias et incensum praecepit ut sacrificarent ei 47 loquens ergo rex ait Daniheli vere Deus vester Deus deorum est et Dominus regum et revelans mysteria quoniam potuisti aperire sacramentum hoc 48 tunc rex Danihelum in sublime extulit et munera multa et magna dedit ei et constituit eum principem super omnes provincias Babylonis et praefectum magistratuum super cunctos sapientes Babylonis 49 Danihel autem postulavit a rege et constituit super opera provinciae Babylonis Sedrac Misac et Abdenago ipse autem Danihel erat in foribus regis

3 Nabuchodonosor rex fecit statuam auream altitudine cubitorum sexaginta latitudine cubitorum sex et statuit eam in campo Duram provinciae Babylonis 2 itaque Nabuchodonosor rex misit ad congregandos satrapas magistratus et iudices duces et tyrannos et praefectos omnesque principes regionum ut convenirent ad dedicationem statuae quam erexerat Nabuchodonosor rex 3 tunc congregati sunt satrapae magistratus et iudices duces et tyranni et optimates qui erant in potestatibus constituti et universi principes regionum ut convenirent ad dedicationem statuae quam erexerat Nabuchodonosor rex stabant autem in conspectu statuae quam posuerat Nabuchodonosor 4 et praeco clamabat valenter vobis dicitur populis tribubus et linguis 5 in hora qua audieritis sonitum tubae et fistulae et citharae sambucae et psalterii et symphoniae et universi generis musicorum cadentes adorate statuam auream quam constituit Nabuchodonosor rex 6 si quis autem non prostratus adoraverit eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis 7 post haec igitur statim ut audierunt omnes populi sonitum tubae fistulae et citharae sambucae et psalterii et symphoniae et omnis generis musicorum cadentes omnes populi et tribus et linguae adoraverunt statuam auream quam constituerat Nabuchodonosor rex 8 statimque et in ipso tempore accedentes viri chaldei accusaverunt Iudaeos 9 dixeruntque Nabuchodonosor regi rex in aeternum vive 10 tu rex posuisti decretum ut omnis homo qui audierit sonitum tubae fistulae et citharae sambucae et psalterii et symphoniae et universi generis musicorum prosternat se et adoret statuam auream 11 si quis autem non procidens adoraverit mittatur in fornacem ignis ardentem 12 sunt ergo viri iudaei quos constituisti super opera regionis Babyloniae Sedrac Misac et Abdenago viri isti contempserunt rex decretum tuum deos tuos non colunt et statuam auream quam erexisti non adorant 13 tunc Nabuchodonosor in furore et in ira praecepit ut adducerentur Sedrac Misac et Abdenago qui confestim adducti sunt in conspectu regis 14 pronuntiansque Nabuchodonosor rex ait eis verene Sedrac Misac et Abdenago deos meos non colitis et statuam auream quam constitui non adoratis 15 nunc ergo si estis parati quacumque hora audieritis sonitum tubae fistulae et citharae sambucae psalterii et symphoniae omnisque generis musicorum prosternite vos et adorate statuam quam feci quod si non adoraveritis eadem hora mittemini in fornacem ignis ardentem et quis est Deus qui eripiat vos de manu mea 16 respondentes Sedrac Misac et Abdenago dixerunt regi Nabuchodonosor non oportet nos de hac re respondere tibi 17 ecce enim Deus noster quem colimus potest eripere nos de camino ignis ardentis et de manibus tuis rex liberare 18 quod si noluerit notum tibi sit rex quia deos tuos non colimus et statuam auream quam erexisti non adoramus 19 tunc Nabuchodonosor repletus est furore et aspectus faciei illius inmutatus est super Sedrac Misac et Abdenago et praecepit ut succenderetur fornax septuplum quam succendi consuerat 20 et viris fortissimis de exercitu suo iussit ut ligatis pedibus Sedrac Misac et Abdenago mitterent eos in fornacem ignis ardentem 21 et confestim viri illi vincti cum bracis suis et tiaris et calciamentis et vestibus missi sunt in medium fornacis ignis ardentis 22 nam iussio regis urguebat fornax autem succensa erat nimis porro viros illos qui miserant Sedrac Misac et Abdenago interfecit flamma ignis 23 Viri autem hi tres id est Sidrach Misach et Abdenago ceciderunt in medio camino ignis ardentis colligati 24 Tunc Nabuchodonosor rex obstupuit et surrexit propere et ait optimatibus suis Nonne tres viros misimus in medium ignis compeditos Qui respondentes regi dixerunt Vere rex 25 Respondit et ait Ecce ego video quattuor viros solutos et ambulantes in medio ignis et nihil corruptionis in eis

est et species quarti similis filio Dei **26** Tunc accessit Nabuchodonosor ad ostium fornacis ignis ardentis et ait Sidrach Misach et Abdenago servi Dei excelsi egredimini et venite Statimque egressi sunt Sidrach Misach et Abdenago de medio ignis **27** Et congregati satrapae et magistratus et iudices et potentes regis contemplabantur viros illos quoniam nihil potestatis habuisset ignis in corporibus eorum et capillus capitis eorum non esset adustus et sarabala eorum non fuissent immutata et odor ignis non transisset per eos **28** Et erumpens Nabuchodonosor ait Benedictus Deus eorum Sidrach videlicet Misach et Abdenago qui misit angelum suum et eruit servos suos qui crediderunt in eum et verbum regis immutaverunt et tradiderunt corpora sua ne servirent et ne adorarent omnem deum excepto Deo suo **29** A me ergo positum est hoc decretum ut omnis populus tribus et lingua quaecumque locuta fuerit blasphemiam contra Deum Sidrach Misach et Abdenago dispereat et domus eius vastetur neque enim est alius Deus qui possit ita salvare **30** Tunc rex promovit Sidrach Misach et Abdenago in provincia Babylonis

4 NABUCHODONOSOR rex omnibus populis gentibus et linguis qui habitant in universa terra pax vobis multiplicetur **2** Signa et mirabilia fecit apud me Deus excelsus Placuit ergo mihi praedicare **3** signa eius quia magna sunt et mirabilia eius quia fortia et regnum eius regnum sempiternum et potestas eius in generationem et generationem **4** Ego Nabuchodonosor quietus eram in domo mea et florens in palatio meo **5** somnium vidi quod perterruit me et cogitationes meae in strato meo et visiones capitis mei conturbaverunt me **6** Et per me propositum est decretum ut introducerentur in conspectu meo cuncti sapientes Babylonis et ut solutionem somnii indicarent mihi **7** Tunc ingrediebantur arioli magi Chaldaei et aruspices et somnium narravi in conspectu eorum et solutionem eius non indicaverunt mihi **8** donec collega ingressus est in conspectu meo Daniel cui nomen Baltassar secundum nomen Dei mei qui habet spiritum deorum sanctorum in semetipso et somnium coram ipso locutus sum **9** Baltassar princeps ariolorum quoniam ego scio quod spiritum sanctorum deorum habeas in te et omne sacramentum non est impossibile tibi visiones somniorum meorum quas vidi et solutionem earum narra **10** Visio capitis mei in cubili meo Videbam et ecce arbor in medio terrae et altitudo eius nimia **11** Magna arbor et fortis et proceritas eius contingens caelum aspectus illius erat usque ad terminos universae terrae **12** Folia eius pulcherrima et fructus eius nimius et esca universorum in ea subter eam habitabant animalia et bestiae et in ramis eius conversabantur volucres caeli et ex ea vescebatur omnis caro **13** Videbam in visione capitis mei super stratum meum et ecce vigil et sanctus de caelo descendit **14** Clamavit fortiter et sic ait Succidite arborem et praecidite ramos eius excutite folia eius et dispergite fructus eius fugiant bestiae quae subter eam sunt et volucres de ramis eius **15** Verumtamen germen radicum eius in terra sinite et alligetur vinculo ferreo et aereo in herbis quae foris sunt et rore caeli tingatur et cum feris pars eius in herba terrae **16** Cor eius ab humano commutetur et cor ferae detur ei et septem tempora mutentur super eum **17** In sententia vigilum decretum est et sermo sanctorum et petitio donec cognoscant viventes quoniam dominatur Excelsus in regno hominum et cuicumque voluerit dabit illud et humillimum hominem constituet super eum **18** Hoc somnium vidi ego Nabuchodonosor rex tu ergo Baltassar interpretationem narra festinus quia omnes sapientes regni mei non queunt solutionem edicere mihi tu autem potes quia spiritus deorum sanctorum in te est **19** Tunc Daniel cuius nomen Baltassar coepit intra semetipsum tacitus cogitare quasi una hora et cogitationes eius conturbabant eum Respondens autem rex ait Baltassar somnium et interpretatio eius non conturbent te Respondit Baltassar et dixit Domine mi somnium his qui te oderunt et interpretatio eius hostibus tuis sit **20** Arborem quam vidisti sublimem atque robustam cuius altitudo pertingit ad caelum et aspectus illius in omnem terram **21** et rami eius pulcherrimi et fructus eius nimius et esca omnium in ea subter eam habitantes bestiae agri et in ramis eius commorantes aves caeli **22** Tu es rex qui magnificatus es et invaluisti et magnitudo tua crevit et pervenit usque ad caelum et potestas tua in terminos universae terrae **23** Quod autem vidit rex vigilem et sanctum descendere de caelo et dicere Succidite arborem

et dissipate illam attamen germen radicum eius in terra dimittite et vinciatur ferro et aere in herbis foris et rore caeli conspergatur et cum feris sit pabulum eius donec septem tempora mutentur super eum **24** Haec est interpretatio sententiae Altissimi quae pervenit super dominum meum regem **25** Eiicient te ab hominibus et cum bestiis ferisque erit habitatio tua et foenum ut bos comedes et rore caeli infunderis septem quoque tempora mutabuntur super te donec scias quod dominetur Excelsus super regnum hominum et cuicumque voluerit det illud **26** Quod autem praecepit ut relinqueretur germen radicum eius id est arboris regnum tuum tibi manebit postquam cognoveris potestatem esse caelestem **27** Quam ob rem rex consilium meum placeat tibi et peccata tua eleemosynis redime et iniquitates tuas misericordiis pauperum forsitan ignoscet delictis tuis **28** Omnia haec venerunt super Nabuchodonosor regem **29** Post finem mensium duodecim in aula Babylonis deambulabat **30** Responditque rex et ait Nonne haec est Babylon magna quam ego aedificavi in domum regni in robore fortitudinis meae et in gloria decoris mei **31** Cumque sermo adhuc esset in ore regis vox de caelo ruit Tibi dicitur Nabuchodonosor rex Regnum tuum transibit a te **32** et ab hominibus eiicient te et cum bestiis et feris erit habitatio tua foenum quasi bos comedes et septem tempora mutabuntur super te donec scias quod dominetur Excelsus in regno hominum et cuicumque voluerit det illud **33** Eadem hora sermo completus est super Nabuchodonosor et ex hominibus abiectus est et foenum ut bos comedit et rore caeli corpus eius infectum est donec capilli eius in similitudinem aquilarum crescerent et ungues eius quasi avium **34** Igitur post finem dierum ego Nabuchodonosor oculos meos ad caelum levavi et sensus meus redditus est mihi et Altissimo benedixi et viventem in sempiternum laudavi et glorificavi quia potestas eius potestas sempiterna et regnum eius in generationem et generationem **35** Et omnes habitatores terrae apud eum in nihilum reputati sunt iuxta voluntatem enim suam facit tam in virtutibus caeli quam in habitatoribus terrae et non est qui resistat manui eius et dicat ei Quare fecisti **36** In ipso tempore sensus meus reversus est ad me et ad honorem regni mei decoremque perveni et figura mea reversa est ad me et optimates mei et magistratus mei requisierunt me et in regno meo restitutus sum et magnificentia amplior addita est mihi **37** Nunc igitur ego Nabuchodonosor laudo et magnifico et glorifico regem caeli quia omnia opera eius vera et viae eius iudicia et gradientes in superbia potest humiliare

5 Baltassar rex fecit grande convivium optimatibus suis mille et unusquisque secundum suam bibebat aetatem **2** Praecepit ergo iam temulentus ut afferrentur vasa aurea et argentea quae asportaverat Nabuchodonosor pater eius de templo quod fuit in Ierusalem ut biberent in eis rex et optimates eius uxoresque eius et concubinae **3** Tunc allata sunt vasa aurea et argentea quae asportaverat de templo quod fuerat in Ierusalem et biberunt in eis rex et optimates eius uxores et concubinae illius **4** Bibebant vinum et laudabant deos suos aureos et argenteos aereos ferreos ligneosque et lapideos **5** In eadem hora apparuerunt digiti quasi manus hominis scribentis contra candelabrum in superficie parietis aulae regiae et rex aspiciebat articulos manus scribentis **6** Tunc facies regis commutata est et cogitationes eius conturbabant eum et compages renum eius solvebantur et genua eius ad seinvicem collidebantur **7** Exclamavit itaque rex fortiter ut introducerent magos Chaldaeos et aruspices Et proloquens rex ait sapientibus Babylonis Quicumque legerit scripturam hanc et interpretationem eius manifestam mihi fecerit purpura vestietur et torquem auream habebit in collo et tertius in regno meo erit **8** Tunc ingressi omnes sapientes regis non potuerunt nec scripturam legere nec interpretationem indicare regi **9** Unde rex Baltassar satis conturbatus est et vultus illius immutatus est sed et optimates eius turbabantur **10** Regina autem pro re quae acciderat regi et optimatibus eius domum convivii ingressa est et proloquens ait Rex in aeternum vive non te conturbent cogitationes tuae neque facies tua immutetur **11** Est vir in regno tuo qui spiritum deorum sanctorum habet in se et in diebus patris tui scientia et sapientia inventae sunt in eo nam et rex Nabuchodonosor pater tuus principem magorum incantatorum Chaldaeorum et aruspicum constituit eum pater inquam tuus o rex **12** quia spiritus amplior et prudentia intelligentiaque

et interpretatio somniorum et ostensio secretorum ac solutio ligatorum inventae sunt in eo hoc est in Daniele cui rex posuit nomen Baltassar nunc itaque Daniel vocetur et interpretationem narrabit **13** Igitur introductus est Daniel coram rege Ad quem praefatus rex ait Tu es Daniel de filiis captivitatis Iudae quem adduxit pater meus rex de Iudaea **14** Audivi de te quoniam spiritum deorum habeas et scientia intelligentiaque ac sapientia ampliores inventae sunt in te **15** Et nunc introgressi sunt in conspectu meo sapientes magi ut scripturam hanc legerent et interpretationem eius indicarent mihi et nequiverunt sensum huius sermonis edicere **16** Porro ego audivi de te quod possis obscura interpretari et ligata dissolvere si ergo vales scripturam legere et interpretationem eius indicare mihi purpura vestieris et torquem auream circa collum tuum habebis et tertius in regno meo princeps eris **17** Ad quae respondens Daniel ait coram rege Munera tua sint tibi et dona domus tuae alteri da scripturam autem legam tibi rex et interpretationem eius ostendam tibi **18** O rex Deus altissimus regnum et magnificentiam gloriam et honorem dedit Nabuchodonosor patri tuo **19** Et propter magnificentiam quam dederat ei universi populi tribus et linguae tremebant et metuebant eum quos volebat interficiebat et quos volebat percutiebat et quos volebat exaltabat et quos volebat humiliabat **20** Quando autem elevatum est cor eius et spiritus illius obfirmatus est ad superbiam depositus est de solio regni sui et gloria eius ablata est **21** et a filiis hominum eiectus est sed et cor eius cum bestiis positum est et cum onagris erat habitatio eius foenum quoque ut bos comedebat et rore caeli corpus eius infectum est donec cognosceret quod potestatem haberet Altissimus in regno hominum et quemcumque voluerit suscitabit super illud **22** Tu quoque filius eius Baltassar non humiliasti cor tuum cum scires haec omnia **23** sed adversum Dominatorem caeli elevatus es et vasa domus eius allata sunt coram te et tu et optimates tui et uxores tuae et concubinae tuae vinum bibistis in eis deos quoque argenteos et aureos et aereos ferreos ligneosque et lapideos qui non vident neque audiunt neque sentiunt laudasti porro Deum qui habet flatum tuum in manu sua et omnes vias tuas non glorificasti **24** Idcirco ab eo missus est articulus manus quae scripsit hoc quod exaratum est **25** Haec est autem scriptura quae digesta est MANE THECEL PHARES **26** Et haec est interpretatio sermonis MANE numeravit Deus regnum tuum et complevit illud **27** THECEL appensus es in statera et inventus es minus habens **28** PHARES divisum est regnum tuum et datum est Medis et Persis **29** Tunc iubente rege indutus est Daniel purpura et circumdata est torques aurea collo eius et praedicatum est de eo quod haberet potestatem tertius in regno suo **30** Eadem nocte interfectus est Baltassar rex Chaldaeus **31** Et Darius Medus successit in regnum annos natus sexagintaduos

6 Placuit Dario et constituit super regnum satrapas centum viginti ut essent in toto regno suo **2** Et super eos principes tres ex quibus Daniel unus erat ut satrapae illis redderent rationem et rex non sustineret molestiam **3** Igitur Daniel superabat omnes principes et satrapas quia spiritus Dei amplior erat in illo **4** Porro rex cogitabat constituere eum super omne regnum unde principes et satrapae quaerebant occasionem ut invenirent Danieli ex latere regis nullamque causam et suspicionem reperire potuerunt eo quod fidelis esset et omnis culpa et suspicio non inveniretur in eo **5** Dixerunt ergo viri illi Non inveniemus Danieli huic aliquam occasionem nisi forte in lege Dei sui **6** Tunc principes et satrapae surripuerunt regi et sic locuti sunt ei Dari rex in aeternum vive **7** consilium inierunt omnes principes regni tui magistratus et satrapae senatores et iudices ut decretum imperatorium exeat et edictum Ut omnis qui petierit aliquam petitionem a quocumque deo et homine usque ad triginta dies nisi a te rex mittatur in lacum leonum **8** Nunc itaque rex confirma sententiam et scribe decretum ut non immutetur quod statutum est a Medis et Persis nec praevaricari cuiquam liceat **9** Porro rex Darius proposuit edictum et statuit **10** Quod cum Daniel comperisset id est constitutam legem ingressus est domum suam et fenestris apertis in coenaculo suo contra Ierusalem tribus temporibus in die flectebat genua sua et adorabat confitebaturque coram Deo suo sicut et ante facere consueverat **11** Viri ergo illi curiosius inquirentes invenerunt Danielem orantem et obscerantem Deum suum **12** Et accedentes locuti

sunt regi super edicto Rex numquid non constituisti ut omnis homo qui rogaret quemquam de diis et hominibus usque ad dies triginta nisi te rex mitteretur in lacum leonum Ad quos respondens rex ait verus est sermo iuxta decretum Medorum atque Persarum quod praevaricari non licet **13** Tunc respondentes dixerunt coram rege Daniel de filiis captivitatis Iuda non curavit de lege tua et de edicto quod constituisti sed tribus temporibus per diem orat obsecratione sua **14** Quod verbum cum audisset rex satis contristatus est et pro Daniele posuit cor ut liberaret eum et usque ad occasum solis laborabat ut erueret illum **15** Viri autem illi intelligentes regem dixerunt ei Scito rex quia lex Medorum atque Persarum est ut omne decretum quod constituerit rex non liceat immutari **16** Tunc rex praecepit et adduxerunt Danielem et miserunt eum in lacum leonum Dixitque rex Danieli Deus tuus quem colis semper ipse liberabit te **17** Allatusque est lapis unus et positus est super os laci quem obsignavit rex annulo suo et annulo optimatum suorum nequid fieret contra Danielem **18** Et abiit rex in domum suam et dormivit incoenatus cibique non sunt allati coram eo insuper et somnus recessit ab eo **19** Tunc rex primo diluculo consurgens festinus ad lacum leonum perrexit **20** appropinquansque lacui Danielem voce lacrymabili inclamavit et affatus est eum Daniel serve Dei viventis Deus tuus cui tu servis semper putasne valuit te liberare a leonibus **21** Et Daniel regi respondens ait Rex in aeternum vive **22** Deus meus misit angelum suum et conclusit ora leonum et non nocuerunt mihi quia coram eo iustitia inventa est in me sed et coram te rex delictum non feci **23** Tunc vehementer rex gavisus est super eo et Danielem praecepit educi de lacu eductusque est Daniel de lacu et nulla laesio inventa est in eo quia credidit Deo suo **24** Iubente autem rege adducti sunt viri illi qui accusaverant Danielem et in lacum leonum missi sunt ipsi et filii et uxores eorum et non pervenerunt usque ad pavimentum laci donec arriperent eos leones et omnia ossa eorum comminuerunt **25** Tunc Darius rex scripsit universis populis tribubus et linguis habitantibus in universa terra PAX vobis multiplicetur **26** A me constitutum est decretum ut in universo imperio et regno meo tremiscant et paveant Deum Danielis ipse est enim Deus vivens et aeternus in saecula et regnum eius non dissipabitur et potestas eius usque in aeternum **27** Ipse liberator atque salvator faciens signa et mirabilia in caelo et in terra qui liberavit Danielem de lacu leonum **28** Porro Daniel perseveravit usque ad regnum Darii regnumque Cyri Persae

7 Anno primo Baltassar regis Babylonis Daniel somnium vidit visio autem capitis eius in cubili suo et somnium scribens brevi sermone comprehendit summatimque perstringens ait **2** Videbam in visione mea nocte et ecce quattuor venti caeli pugnabant in mari magno **3** Et quattuor bestiae grandes ascendebant de mari diversae inter se **4** Prima quasi leaena et alas habebat aquilae aspiciebam donec evulsae sunt alae eius et sublata est de terra et super pedes quasi homo stetit et cor hominis datum est ei **5** Et ecce bestia alia similis urso in parte stetit et tres ordines erant in ore eius et in dentibus eius et sic dicebant ei Surge comede carnes plurimas **6** Post haec aspiciebam et ecce alia quasi pardus et alas habebat quasi avis quattuor super se et quattuor capita erant in bestia et potestas data est ei **7** Post haec aspiciebam in visione noctis et ecce bestia quarta terribilis atque mirabilis et fortis nimis dentes ferreos habebat magnos comedens atque comminuens et reliqua pedibus suis conculcans dissimilis autem erat ceteris bestiis quas videram ante eam et habebat cornua decem **8** Considerabam cornua et ecce cornu aliud parvulum ortum est de medio eorum et tria de cornibus primis evulsa sunt a facie eius et ecce oculi quasi oculi hominis erant in cornu isto et os loquens ingentia **9** Aspiciebam donec throni positi sunt et antiquus dierum sedit vestimentum eius candidum quasi nix et capilli capitis eius quasi lana munda thronus eius flammae ignis rotae eius ignis accensus **10** Fluvius igneus rapidusque egrediebatur a facie eius millia millium ministrabant ei et decies millies centena millia assistebant ei iudicium sedit et libri aperti sunt **11** Aspiciebam propter vocem sermonum grandium quos cornu illud loquebatur et vidi quoniam interfecta esset bestia et perisset corpus eius et traditum esset ad comburendum igni **12** aliarum quoque bestiarum ablata esset potestas et tempora vitae constituta essent eis usque ad tempus et tempus **13** Aspiciebam ergo in visione noctis et ecce

cum nubibus caeli quasi filius hominis veniebat et usque ad antiquum dierum pervenit et in conspectu eius obtulerunt eum **14** Et dedit ei potestatem et honorem et regnum et omnes populi tribus et linguae ipsi servient potestas eius potestas aeterna quae non auferetur et regnum eius quod non corrumpetur **15** Horruit spiritus meus ego Daniel territus sum in his et visiones capitis mei conturbaverunt me **16** Accessi ad unum de assistentibus et veritatem quaerebam ab eo de omnibus his Qui dixit mihi interpretationem sermonum et docuit me **17** Hae quattuor bestiae magnae quattuor sunt regna quae consurgent de terra **18** Suscipient autem regnum sancti Dei altissimi et obtinebunt regnum usque in saeculum et saeculum saeculorum **19** Post hoc volui diligenter discere de bestia quarta quae erat dissimilis valde ab omnibus et terribilis nimis dentes et ungues eius ferrei comedebat et comminuebat et reliqua pedibus suis conculcabat **20** et de cornibus decem quae habebat in capite et de alio quod ortum fuerat ante quod ceciderant tria cornua et de cornu illo quod habebat oculos et os loquens grandia et maius erat ceteris **21** Aspiciebam et ecce cornu illud faciebat bellum adversus sanctos et praevalebat eis **22** donec venit antiquus dierum et iudicium dedit sanctis Excelsi et tempus advenit et regnum obtinuerunt sancti **23** Et sic ait Bestia quarta regnum quartum erit in terra quod maius erit omnibus regnis et devorabit universam terram et conculcabit et comminuet eam **24** Porro cornua decem ipsius regni decem reges erunt et alius consurget post eos et ipse potentior erit prioribus et tres reges humiliabit **25** Et sermones contra Excelsum loquetur et sanctos Altissimi conteret et putabit quod possit mutare tempora et leges et tradentur in manu eius usque ad tempus et tempora et dimidium temporis **26** Et iudicium sedebit ut auferatur potentia et conteratur et dispereat usque in finem **27** Regnum autem et potestas et magnitudo regni quae est subter omne caelum detur populo sanctorum Altissimi cuius regnum regnum sempiternum est et omnes reges servient ei et obedient **28** Hucusque finis verbi Ego Daniel multum cogitationibus meis conturbabar et facies mea mutata est in me verbum autem in corde meo conservavi

8 Anno tertio regni Baltassar regis visio apparuit mihi Ego Daniel post id quod videram in principio **2** vidi in visione mea cum essem in Susis castro quod est in Aelam regione vidi autem in visione esse me super portam Ulai **3** Et lavavi oculus meos et vidi et ecce aries unus stabat ante paludem habens cornua excelsa et unum excelsius altero atque succrescens Postea **4** vidi arietem cornibus ventilantem contra Occidentem et contra Aquilonem et contra Meridiem et omnes bestiae non poterant resistere ei neque liberari de manu eius fecitque secundum voluntatem suam et magnificatus est **5** Et ego intelligebam ecce autem hircus caprarum veniebat ab Occidente super faciem totius terrae et non tangebat terram porro hircus habebat cornu insigne inter oculos suos **6** Et venit usque ad arietem illum cornutum quem videram stantem ante portam et cucurrit ad eum in impetu fortitudinis suae **7** Cumque appropinquasset prope arietem efferatus est in eum et percussit arietem et comminuit duo cornua eius et non poterat aries resistere ei cumque eum misisset in terram conculcavit et nemo quibat liberare arietem de manu eius **8** Hircus autem caprarum magnus factus est nimis cumque crevisset fractum est cornu magnum et orta sunt quattour cornua subter illud per quattuor ventos caeli **9** De uno autem ex eis egressum est cornu unum modicum et factum est grande contra Meridiem et contra Orientem et contra fortitudinem **10** Et magnificatum est usque ad fortitudinem caeli et deiecit de fortitudine et de stellis et conculcavit eas **11** Et usque ad principem fortitudinis magnificatum est et ab eo tulit iuge sacrificium et deiecit locum sanctificationis eius **12** Robur autem datum est ei contra iuge sacrificium propter peccata et prosternetur veritas in terra et faciet et prosperabitur **13** Et audivi unum de sanctis loquentem et dixit unus sanctus alteri nescio cui loquenti Usquequo visio et iuge sacrificium et peccatum desolationis quae facta est et sanctuarium et fortitudo conculcabitur **14** Et dixit ei Usque ad vesperam at mane dies duo millia trecenti et mundabitur sanctuarium **15** Factum est autem cum viderem ego Daniel visionem et quaererem intelligentiam ecce stetit in conspectu meo quasi species viri **16** Et audivi vocem viri inter Ulai et clamavit et ait Gabriel fac intelligere istum

visionem 17 Et venit et stetit iuxta ubi ego stabam cumque venisset pavens corrui in faciem meam et ait ad me Intellige fili hominis quoniam in tempore finis complebitur visio 18 Cumque loqueretur ad me collapsus sum pronus in terram et tetigit me et statuit me in gradu meo 19 dixitque mihi Ego ostendam tibi quae futura sunt in novissimo maledictionis quoniam habet tempus finem suum 20 Aries quem vidisti habere cornua rex Medorum est atque Persarum 21 Porro hircus caprarum rex Graecorum est et cornu grande quod erat inter oculos eius ipse est rex primus 22 Quod autem fracto illo surrexerunt quattuor pro eo quattuor reges de gente eius consurgent sed non in fortitudine eius 23 Et post regnum eorum cum creverint iniquitates consurget rex impundes facie et intelligens propositiones 24 et roborabitur fortitudo eius sed non in viribus suis et supra quam credi potest universa vastabit et prosperabitur et faciet Et interficiet robustos et populum sanctorum 25 secundum voluntatem suam et dirigetur dolus in manu eius et cor suum magnificabit et in copia rerum omnium occidet plurimos et contra principem principum consurget et sine manu conteretur 26 Et visio vespere et mane quae dicta est vera est tu ergo visionem signa quia post multos dies erit 27 Et ego Daniel langui et aegrotavi per dies cumque surrexissem faciebam opera regis et stupebam ad visionem et non erat qui interpretaretur

9 In anno primo Darii filii Assueri de semine Medorum qui imperavit super regnum Chaldaeorum 2 Anno uno regni eius ego Daniel intellexi in libris numerum annorum de quo factus est sermo Domini ad Ieremiam prophetam ut complerentur desolationis Ierusalem septuaginta anni 3 Et posui faciem meam ad Dominum Deum meum rogare et deprecari in ieiuniis sacco et cinere 4 Et oravi Dominum Deum meum et confessus sum et dixi Obsecro Domine Deus magne et terribilis custodiens pactum et misericordiam diligentibus te et custodientibus mandata tua 5 Peccavimus iniquitatem fecimus impie egimus et recessimus et declinavimus a mandatis tuis ac iudiciis 6 Non obedivimus servis tuis prophetis qui locuti sunt in nomine tuo regibus nostris principibus nostris patribus nostris omnique populo terrae 7 Tibi Domine iustitia nobis autem confusio faciei sicut est hodie viro Iuda et habitatoribus Ierusalem et omni Israel his qui prope sunt et his qui procul in universis terris ad quas eiecisti eos propter iniquitates eorum in quibus peccaverunt in te 8 Domine nobis confusio faciei regibus nostris principibus nostris et patribus nostris qui peccaverunt 9 Tibi autem Domino Deo nostro misericordia et propitiatio quia recessimus a te 10 et non audivimus vocem Domini Dei nostri ut ambularemus in lege eius quam posuit nobis per servos suos prophetas 11 Et omnis Israel praevaricati sunt legem tuam et declinaverunt ne audirent vocem tuam et stillavit super nos maledictio et detestatio quae scripta est in libro Moysi servi Dei quia peccavimus ei 12 Et statuit sermones suos quos locutus est super nos et super principes nostros qui iudicaverunt nos ut superinduceret in nos magnum malum quale numquam fuit sub omni caelo secundum quod factum est in Ierusalem 13 Sicut scriptum est in lege Moysi omne malum hoc venit super nos et non rogavimus faciem tuam Domine Deus noster ut reverteremur ab iniquitatibus nostris et cogitaremus veritatem tuam 14 Et vigilavit Dominus super malitiam et adduxit eam super nos iustus Dominus Deus noster in omnibus operibus suis quae fecit non enim audivimus vocem eius 15 Et nunc Domine Deus noster qui eduxisti populum tuum de Terra Aegypti in manu forti et fecisti tibi nomen secundum diem hanc peccavimus iniquitatem fecimus 16 Domine in omnem iustitiam tuam avertatur obsecro ira tua et furor tuus a civitate tua Ierusalem et monte sancto tuo Propter peccata enim nostra et iniquitates patrum nostrorum Ierusalem et populus tuus in opprobrium sunt omnibus per circuitum nostrum 17 Nunc ergo exaudi Deus noster orationem servi tui et preces eius et ostende faciem tuam super sanctuarium tuum quod desertum est propter temetipsum 18 Inclina Deus meus aurem tuam et audi aperi oculos tuos et vide desolationem nostram et civitatem super quam invocatum est nomen tuum neque enim in iustificationibus nostris prosternimus preces ante faciem tuam sed in miserationibus tuis multis 19 Exaudi Domine placare Domine attende et fac ne moreris propter temetipsum Deus meus

quia nomen tuum invocatum est super civitatem et super populum tuum **20** Cumque adhuc loquerer et orarem et confiterer peccata mea et peccata populi mei Israel et prosternerem preces meas in conspectu Dei mei pro monte sancto Dei mei **21** Adhuc me loquente in oratione ecce vir Gabriel quem videram in visione a principio cito volans tetigit me in tempore sacrificii vespertini **22** Et docuit me et locutus est mihi dixitque Daniel nunc egressus sum ut docerem te et intelligeres **23** Ab exordio precum tuarum egressus est sermo ego autem veni ut indicarem tibi quia vir desideriorum es tu ergo animadverte sermonem et intellige visionem **24** Septuaginta hebdomades abbreviatae sunt super populum tuum et super urbem sanctam tuam ut consummetur praevaricatio et finem accipiat peccatum et deleatur iniquitas et adducatur iustitia sempiterna et impleatur visio et prophetia et ungatur Sanctus sanctorum **25** Scito ergo et animadverte Ab exitu sermonis ut iterum aedificetur Ierusalem usque ad Christum ducem hebdomades septem et hebdomades sexaginta duae erunt et rursum aedificabitur platea et muri in angustia temporum **26** Et post hebdomades sexaginta duas occidetur Christus et non erit eius populus qui eum negaturus est Et civitatem et sanctuarium dissipabit populus cum duce venturo et finis eius vastitas et post finem belli statuta desolatio **27** Confirmabit autem pactum multis hebdomada una et in dimidio hebdomadis deficiet hostia et sacrificium et erit in templo abominatio desolationis et usque ad consummationem et finem perseverabit desolatio

10 Anno tertio Cyri regis Persarum verbum revelatum est Danieli cognomento Baltassar et verbum verum et fortitudo magna intellexitque sermonem intelligentia enim est opus in visione **2** In diebus illis ego Daniel lugebam trium hebdomadarum diebus **3** panem desiderabilem non comedi et caro et vinum non introierunt in os meum sed neque unguento unctus sum donec complerentur trium hebdomadarum dies **4** Die autem vigesima et quarta mensis primi eram iuxta fluvium magnum qui est Tigris **5** Et levavi oculos meos et vidi et ecce vir unus vestitus lineis et renes eius accincti auro obrizo **6** et corpus eius quasi chrysolithus et facies eius velut species fulguris et oculi eius ut lampas ardens et brachia eius et quae deorsum sunt usque ad pedes quasi species aeris candentis et vox sermonum eius ut vox multitudinis **7** Vidi autem ego Daniel solus visionem porro viri qui erant mecum non viderunt sed terror nimus irruit super eos et fugerunt in absconditum **8** Ego autem relictus solus vidi visionem grandem hanc et non remansit in me fortitudo sed et species mea immutata est in me et emarcui nec habui quidquam virium **9** Et audivi vocem sermonum eius et audiens iacebam consternatus super faciem meam et vultus meus haerebat terrae **10** Et ecce manus tetigit me et erexit me super genua mea et super articulos manuum mearum **11** Et dixit ad me Daniel vir desideriorum intellige verba quae ego loquor ad te et sta in gradu tuo nunc enim sum missus ad te Cumque dixisset mihi sermonem istum steti tremens **12** Et ait ad me Noli metuere Daniel quia ex die primo quo posuisti cor tuum ad intelligendum ut te affligeres in conspectu Dei tui exaudita sunt verba tua et ego veni propter sermones tuos **13** Princeps autem regni Persarum restitit mihi viginti et uno diebus et ecce Michael unus de principibus primis venit in adiutorium meum et ego remansi ibi iuxta regem Persarum **14** Veni autem ut docerem te quae ventura sunt populo tuo in novissimis diebus quoniam adhuc visio in dies **15** Cumque loqueretur mihi huiuscemodi verbis deieci vultum meum ad terram et tacui **16** Et ecce quasi similitudo filii hominis tetigit labia mea et aperiens os meum locutus sum et dixi ad eum qui stabat contra me Domine mi in visione tua dissolutae sunt compages meae et nihil in me remansit virium **17** Et quomodo poterit servus Domini mei loqui cum Domino meo nihil enim in me remansit virium sed et halitus meus intercluditur **18** Rursum ergo tetigit me quasi visio hominis et confortavit me **19** et dixit Noli timere vir desideriorum pax tibi confortare et esto robustus Cumque loqueretur mecum convalui et dixi Loquere Domine mi quia confortasti me **20** Et ait Numquid scis quare venerim ad te et nunc revertar ut praelier adversum principem Persarum cum ego egrederer apparuit princeps Graecorum veniens **21** Verumtamen annunciabo tibi quod expressum est in scriptura veritatis et nemo est adiutor meus in omnibus his nisi Michael princeps vester

11 Ego autem ab anno primo Darii Medi stabam ut confortaretur et roboraretur **2** Et nunc veritatem annunciabo tibi Ecce adhuc tres reges stabunt in Perside et quartus ditabitur opibus nimiis super omnes et cum invaluerit divitiis suis concitabit omnes adversum regnum Graeciae **3** Surget vero rex fortis et dominabitur potestate multa et faciet quod placuerit ei **4** Et cum steterit conteretur regnum eius et dividetur in quattuor ventos caeli sed non in posteros eius neque secundum potentiam illius qua dominatus est lacerabitur enim regnum eius etiam in externos exceptis his **5** Et confortabitur rex Austri et de principibus eius praevalebit super eum et dominabitur ditione multa enim dominatio eius **6** Et post finem annorum foederabuntur filiaque regis Austri veniet ad regem Aquilonis facere amicitiam et non obtinebit fortitudinem brachii nec stabit semen eius et tradetur ipsa et qui adduxerunt eam adolescentes eius et qui confortabant eam in temporibus **7** Et stabit de germine radicum eius plantatio et veniet cum exercitu et ingredietur provinciam regis Aquilonis et abutetur eis et obtinebit **8** Insuper et deos eorum et sculptilia vasa quoque pretiosa argenti et auri captiva ducet in Aegyptum ipse praevalebit adversus regem Aquilonis **9** Et intrabit in regnum rex Austri et revertetur ad terram suam **10** Filii autem eius provocabuntur et congregabunt multitudinem exercituum plurimorum et veniet properans et inundans et revertetur et concitabitur et congredietur cum robere eius **11** Et provocatus rex Austri egredietur et pugnabit adversus regem Aquilonis et praeparabit multitudinem nimiam et dabitur multitudo in manu eius **12** Et capiet multitudinem et exaltabitur cor eius et deiiciet multa millia sed non praevalebit **13** Convertetur enim rex Aquilonis et praeparabit multitudinem multo maiorem quam prius et in fine temporum annorumque veniet properans cum exercitu magno et opibus nimiis **14** Et in temporibus illis multi consurgent adversus regem Austri filii quoque praevaricatorum populi tui extollentur ut impleant visionem et corruent **15** Et venit rex Aquilonis et comportabit aggerem et capiet urbes munitissimas et brachia Austri non sustinebunt et consurgent electi eius ad resistendum et non erit fortitudo **16** Et faciet veniens super eum iuxta placitum suum et non erit qui stet contra faciem eius et stabit in terra inclyta et consumetur in manu eius **17** Et ponet faciem suam ut veniat ad tenendum universum regnum eius et recta faciet cum eo et filiam feminarum dabit ei ut evertat illud et non stabit nec illius erit **18** Et convertet faciem suam ad insulas et capiet multas et cessare faciet principem opprobrii sui et opprobrium eius convertetur in eum **19** Et convertet faciem suam ad imperium terrae suae et impinget et corruet et non invenietur **20** Et stabit in loco eius vilissimus et indignus decore regio et in paucis diebus conteretur non in furore nec in praelio **21** Et stabit in loco eius despectus et non tribuetur ei honor regius et veniet clam et obtinebit regnum in fraudulentia **22** Et brachia pugnantis expugnabuntur a facie eius et conterentur insuper et dux foederis **23** Et post amicitias cum eo faciet dolum et ascendet et superabit in modico populo **24** Et abundantes et uberes urbes ingredietur et faciet quae non fecerunt patres eius et patres patrum eius rapinas et praedam et divinitas eorum dissipabit et contra firmissimas cogitationes inibit et hoc usque ad tempus **25** Et concitabitur fortitudo eius et cor eius adversum regem Austri in exercitu magno et rex Austri provocabitur ad bellum multis auxiliis et fortibus nimis et non stabunt quia inibunt adversus eum consilia **26** Et comedentes panem cum eo conterent illum exercitusque eius opprimetur et cadent interfecti plurimi **27** Duorum quoque regnum cor erit ut malefaciant et ad mensam unam mendacium loquentur et non proficient quia adhuc finis in aliud tempus **28** Et revertetur in terram suam cum opibus multis et cor eius adversum testamentum sanctum et faciet et revertetur in terram suam **29** Statuto tempore revertetur et veniet ad Austrum et non erit priori simile novissimum **30** Et veniet super eum Trieres et Romani et percutietur et revertetur et indignabitur contra testamentum sanctuarii et faciet reverteturque et cogitabit adversum eos qui dereliquerunt testamentum sanctuarii **31** Et brachia ex eo stabunt et polluent sanctuarium fortitudinis et auferent iuge sacrificium et dabunt abominationem in desolationem **32** Et impii in testamentum simulabunt fraudulenter populus autem sciens Deum suum obtinebit et faciet **33** Et docti in populo docebunt plurimos et ruent in gladio et in flamma et in

captivitate et in rapina dierum **34** Cumque corruerint sublevabuntur auxilio parvulo et applicabuntur eis plurimi fraudulenter **35** Et de eruditis ruent ut conflentur et eligantur et dealbentur usque ad tempus praefinitum quia adhuc aliud tempus erit **36** Et faciet iuxta voluntatem suam rex et elevabitur et magnificabitur adversus omnem deum et adversus Deum deorum loquetur magnifica et dirigetur donec compleatur iracundia perpetrata quippe est definitio **37** Et Deum patrum suorum non reputabit et erit in concupiscentiis feminarum nec quemquam deorum curabit quia adversum universa consurget **38** Deum autem Maozim in loco suo venerabitur et Deum quem ignoraverunt patres eius colet auro et argento et lapide pretioso rebusque pretiosis **39** Et faciet ut muniat Maozim cum Deo alieno quem cognovit et multiplicabit gloriam et dabit eis potestatem in multis et terram dividet gratuito **40** Et in tempore praefinito praeliabitur adversus eum rex Austri et quasi tempestas veniet contra illum rex Aquilonis in curribus et in equitibus et in classe magna et ingredietur terras et conteret et pertransiet **41** Et introibit in terram gloriosam et multae corruent hae autem solae salvabuntur de manu eius Edom et Moab et principium filiorum Ammon **42** Et mittet manum suam in terras et Terra Aegypti non effugiet **43** Et dominabitur thesaurorum auri et argenti et in omnibus pretiosis Aegypti per Libyam quoque et Aethiopiam transibit **44** Et fama turbabit eum ab Oriente et ab Aquilone et veniet in multitudine magna ut conterat et interficiat plurimos **45** Et figet tabernaculum suum Apadno inter maria super montem inclytum et sanctum et veniet usque ad summitatem eius et nemo auxiliabitur ei

12 In tempore autem illo consurget Michael princeps magnus qui stat pro filiis populi tui et veniet tempus quale non fuit ab eo ex quo gentes esse coeperunt usque ad tempus illud Et in tempore illo salvabitur populus tuus omnis qui inventus fuerit scriptus in libro **2** Et multi de his qui dormiunt in terrae pulvere evigilabunt alii in vitam aeternam et alii in opprobrium ut videant semper **3** Qui autem docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti et qui ad iustitiam erudiunt multos quasi stellae in perpetuas aeternitates **4** Tu autem Daniel claude sermones et signa librum usque ad tempus statutum plurimi pertransibunt et multiplex erit scientia **5** Et vidi ego Daniel et ecce quasi duo alii stabant unus hinc super ripam fluminis et alius inde ex altera ripa fluminis **6** Et dixi viro qui erat indutus lineis qui stabat super aquas fluminis Usquequo finis horum mirabilium **7** Et audivi virum qui indutus erat lineis qui stabat super aquas fluminis cum elevasset dexteram et sinistram suam in caelum et iurasset per viventem in aeternum quia in tempus et tempora et dimidium temporis Et cum completa fuerit dispersio manus populi sancti complebuntur universa haec **8** Et ego audivi et non intellexi Et dixi Domine mi quid erit post haec **9** Et ait Vade Daniel quia clausi sunt signatique sermones usque ad praefinitum tempus **10** Eligentur et dealbabuntur et quasi ignis probabuntur multi et impie agent impii neque intelligent omnes impii porro docti intelligent **11** Et a tempore cum ablatum fuerit iuge sacrificium et posita fuerit abominatio in desolationem dies mille ducenti nonaginta **12** Beatus qui expectat et pervenit usque ad dies mille trecentos trigintaquinque **13** Tu autem vade ad praefinitum et requiesces et stabis in sorte tua in finem dierum

Osee Propheta

1 verbum Domini quod factum est ad Osee filium Beeri in diebus Oziae Ioatham Ahaz Ezechiae regum Iuda et in diebus Hieroboam filii Ioas regis Israhel **2** principium loquendi Dominum in Osee et dixit Dominus ad Osee vade sume tibi uxorem fornicationum et filios fornicationum quia fornicans fornicabitur terra a Domino **3** et abiit et accepit Gomer filiam Debelaim et concepit et peperit filium **4** et dixit Dominus ad eum voca nomen eius Hiezrahel quoniam adhuc modicum et visitabo sanguinem Hiezrahel super domum Hieu et quiescere faciam regnum domus Israhel **5** et in illa die conteram arcum Israhel in valle Hiezrahel **6** et concepit adhuc et peperit filiam et dixit ei voca nomen eius Absque misericordia quia non addam ultra misereri domui Israhel sed oblivione obliviscar eorum **7** et domui Iuda miserebor et salvabo eos in Domino Deo suo et non salvabo eos in arcu et gladio et in bello et in equis et in equitibus **8** et ablactavit eam quae erat absque misericordia et concepit et peperit filium **9** et dixit voca nomen eius Non populus meus quia vos non populus meus et ego non ero vester **10** et erit numerus filiorum Israhel quasi harena maris quae sine mensura est et non numerabitur et erit in loco ubi dicetur eis non populus meus vos dicetur eis filii Dei viventis **11** et congregabuntur filii Iuda et filii Israhel pariter et ponent sibimet caput unum et ascendent de terra quia magnus dies Hiezrahel

2 dicite fratribus vestris Populus meus et sorori vestrae Misericordiam consecuta **2** iudicate matrem vestram iudicate quoniam ipsa non uxor mea et ego non vir eius auferat fornicationes suas a facie sua et adulteria sua de medio uberum suorum **3** ne forte expoliem eam nudam et statuam eam secundum diem nativitatis suae et ponam eam quasi solitudinem et statuam eam velut terram inviam et interficiam eam siti **4** et filiorum illius non miserebor quoniam filii fornicationum sunt **5** quia fornicata est mater eorum confusa est quae concepit eos quia dixit vadam post amatores meos qui dant panes mihi et aquas meas lanam meam et linum meum oleum meum et potum meum **6** propter hoc ecce ego sepiam viam tuam spinis et sepiam eam maceria et semitas suas non inveniet **7** et sequetur amatores suos et non adprehendet eos et quaeret eos et non inveniet et dicet vadam et revertar ad virum meum priorem quia bene mihi erat tunc magis quam nunc **8** et haec nescivit quia ego dedi ei frumentum et vinum et oleum et argentum multiplicavi ei et aurum quae fecerunt Baal **9** idcirco convertar et sumam frumentum meum in tempore suo et vinum meum in tempore suo et liberabo lanam meam et linum meum quae operiebant ignominiam eius **10** et nunc revelabo stultitiam eius in oculis amatorum eius et vir non eruet eam de manu mea **11** et cessare faciam omne gaudium eius sollemnitatem eius neomeniam eius sabbatum eius et omnia festa tempora eius **12** et corrumpam vineam eius et ficum eius de quibus dixit mercedes hae meae sunt quas dederunt mihi amatores mei et ponam eam in saltu et comedet illam bestia agri **13** et visitabo super eam dies Baalim quibus accendebat incensum et ornabatur inaure sua et monili suo et ibat post amatores suos et mei obliviscebatur dicit Dominus **14** propter hoc ecce ego lactabo eam et ducam eam in solitudinem et loquar ad cor eius **15** et dabo ei vinitores eius ex eodem loco et vallem Achor ad aperiendam spem et canet ibi iuxta dies iuventutis suae et iuxta dies ascensionis suae de terra Aegypti **16** et erit in die illo ait Dominus vocabit me Vir meus et non vocabit me ultra Baali **17** et auferam nomina Baalim de ore eius et non recordabitur ultra nominis eorum **18** et percutiam eis foedus in die illa cum bestia agri et cum volucre caeli et cum reptili terrae et arcum et gladium et bellum conteram de terra et dormire eos faciam fiducialiter **19** et sponsabo te mihi in sempiternum et sponsabo te mihi in iustitia et iudicio et in misericordia et miserationibus **20** et sponsabo te mihi in fide et scies quia ego Dominus **21** et erit in illa die exaudiam dicit Dominus exaudiam caelos et illi exaudient terram **22** et terra exaudiet triticum et vinum et oleum et haec exaudient Hiezrahel **23** et seminabo eam mihi in terram et miserebor eius quae fuit absque misericordia et dicam non populo meo populus meus tu et ipse dicet Dominus meus es tu

3 et dixit Dominus ad me adhuc vade dilige mulierem dilectam amico et adulteram sicut diligit Dominus

filios Israhel et ipsi respectant ad deos alienos et diligunt vinacea uvarum 2 et fodi eam mihi quindecim argenteis et choro hordei et dimidio choro hordei 3 et dixi ad eam dies multos expectabis me non fornicaberis et non eris viro sed et ego expectabo te 4 quia dies multos sedebunt filii Israhel sine rege et sine principe et sine sacrificio et sine altari et sine ephod et sine therafin 5 et post haec revertentur filii Israhel et quaerent Dominum Deum suum et David regem suum et pavebunt ad Dominum et ad bonum eius in novissimo dierum

4 audite verbum Domini filii Israhel quia iudicium Domino cum habitatoribus terrae non est enim veritas et non est misericordia et non est scientia Dei in terra 2 maledictum et mendacium et homicidium et furtum et adulterium inundaverunt et sanguis sanguinem tetigit 3 propter hoc lugebit terra et infirmabitur omnis qui habitat in ea in bestia agri et in volucre caeli sed et pisces maris congregabuntur 4 verumtamen unusquisque non iudicet et non arguatur vir populus enim tuus sicut hii qui contradicunt sacerdoti 5 et corrues hodie et corruet etiam propheta tecum nocte tacere feci matrem tuam 6 conticuit populus meus eo quod non habuerit scientiam quia tu scientiam reppulisti repellam te ne sacerdotio fungaris mihi et oblita es legis Dei tui obliviscar filiorum tuorum et ego 7 secundum multitudinem eorum sic peccaverunt mihi gloriam eorum in ignominiam commutabo 8 peccata populi mei comedent et ad iniquitatem eorum sublevabunt animas eorum 9 et erit sicut populus sic sacerdos et visitabo super eum vias eius et cogitationes eius reddam ei 10 et comedent et non saturabuntur fornicati sunt et non cessaverunt quoniam Dominum reliquerunt in non custodiendo 11 fornicatio et vinum et ebrietas aufert cor 12 populus meus in ligno suo interrogavit et baculus eius adnuntiavit ei spiritus enim fornicationum decepit eos et fornicati sunt a Deo suo 13 super capita montium sacrificabant et super colles accendebant thymiama subtus quercum et populum et terebinthum quia bona erat umbra eius ideo fornicabuntur filiae vestrae et sponsae vestrae adulterae erunt 14 non visitabo super filias vestras cum fuerint fornicatae et super sponsas vestras cum adulteraverint quoniam ipsi cum meretricibus versabantur et cum effeminatis sacrificabant et populus non intellegens vapulabit 15 si fornicaris tu Israhel non delinquat saltim Iuda et nolite ingredi in Galgala et ne ascenderitis in Bethaven neque iuraveritis vivit Dominus 16 quoniam sicut vacca lasciviens declinavit Israhel nunc pascet eos Dominus quasi agnum in latitudine 17 particeps idolorum Ephraim dimitte eum 18 separatum est convivium eorum fornicatione fornicati sunt dilexerunt adferre ignominiam protectores eius 19 ligavit spiritus eam in alis suis et confundentur a sacrificiis suis

5 audite hoc sacerdotes et adtendite domus Israhel et domus regis auscultate quia vobis iudicium est quoniam laqueus facti estis speculationi et rete expansum super Thabor 2 et victimas declinastis in profundum et ego eruditor omnium eorum 3 ego scio Ephraim et Israhel non est absconditus a me quia nunc fornicatus est Ephraim contaminatus est Israhel 4 non dabunt cogitationes suas ut revertantur ad Dominum suum quia spiritus fornicationis in medio eorum et Dominum non cognoverunt 5 et respondebit arrogantia Israhel in facie eius et Israhel et Ephraim ruent in iniquitate sua ruet etiam Iudas cum eis 6 in gregibus suis et in armentis suis vadent ad quaerendum Dominum et non invenient ablatus est ab eis 7 in Domino praevaricati sunt quia filios alienos genuerunt nunc devorabit eos mensis cum partibus suis 8 clangite bucina in Gabaa tuba in Rama ululate in Bethaven post tergum tuum Beniamin 9 Ephraim in desolatione erit in die correptionis in tribubus Israhel ostendi fidem 10 facti sunt principes Iuda quasi adsumentes terminum super eos effundam quasi aquam iram meam 11 calumniam patiens Ephraim fractus iudicio quoniam coepit abire post sordem 12 et ego quasi tinea Ephraim et quasi putredo domui Iuda 13 et vidit Ephraim languorem suum et Iudas vinculum suum et abiit Ephraim ad Assur et misit ad regem ultorem et ipse non poterit sanare vos nec solvere poterit a vobis vinculum 14 quoniam ego quasi leaena Ephraim et quasi catulus leonis domui Iuda ego ego capiam et vadam tollam et non est qui eruat 15 vadens revertar ad locum meum donec deficiatis et quaeratis faciem meam

6 in tribulatione sua mane consurgunt ad me venite
et revertamur ad Dominum **2** quia ipse cepit et
sanabit nos percutiet et curabit nos **3** vivificabit nos
post duos dies in die tertia suscitabit nos et vivemus in
conspectu eius sciemus sequemurque ut cognoscamus
Dominum quasi diluculum praeparatus est egressus
eius et veniet quasi imber nobis temporaneus et
serotinus terrae **4** quid faciam tibi Ephraim quid
faciam tibi Iuda misericordia vestra quasi nubes
matutina et quasi ros mane pertransiens **5** propter
hoc dolavi in prophetis occidi eos in verbis oris mei et
iudicia tua quasi lux egredientur **6** quia misericordiam
volui et non sacrificium et scientiam Dei plus quam
holocausta **7** ipsi autem sicut Adam transgressi sunt
pactum ibi praevaricati sunt in me **8** Galaad civitas
operantium idolum subplantata sanguine **9** et quasi
fauces virorum latronum particeps sacerdotum in
via interficientium pergentes de Sychem quia scelus
operati sunt **10** in domo Israhel vidi horrendum
ibi fornicationes Ephraim contaminatus est Israhel
11 sed et Iuda pone messem tibi cum convertero
captivitatem populi mei

7 cum sanare vellem Israhel revelata est iniquitas
Ephraim et malitia Samariae quia operati sunt
mendacium et fur ingressus est spolians latrunculus
foris **2** et ne forte dicant in cordibus suis omnem
malitiam eorum me recordatum nunc circumdederunt
eos adinventiones suae coram facie mea factae
sunt **3** in malitia sua laetificaverunt regem et in
mendaciis suis principes **4** omnes adulterantes quasi
clibanus succensus a coquente quievit paululum
civitas a commixtione fermenti donec fermentaretur
totum **5** dies regis nostri coeperunt principes furere
a vino extendit manum suam cum inlusoribus **6**
quia adplicuerunt quasi clibanum cor suum cum
insidiaretur eis tota nocte dormivit coquens eos mane
ipse succensus quasi ignis flammae **7** omnes calefacti
sunt quasi clibanus et devoraverunt iudices suos
omnes reges eorum ceciderunt non est qui clamet in
eis ad me **8** Ephraim in populis ipse commiscebatur
Ephraim factus est subcinericius qui non reversatur
9 comederunt alieni robur eius et ipse nescivit sed
et cani effusi sunt in eo et ipse ignoravit **10** et
humiliabitur superbia Israhel in facie eius nec reversi
sunt ad Dominum Deum suum et non quaesierunt eum
in omnibus his **11** et factus est Ephraim quasi columba
seducta non habens cor Aegyptum invocabant ad
Assyrios abierunt **12** et cum profecti fuerint expandam
super eos rete meum quasi volucrem caeli detraham
eos caedam eos secundum auditionem coetus eorum
13 vae eis quoniam recesserunt a me vastabuntur quia
praevaricati sunt in me et ego redemi eos et ipsi locuti
sunt contra me mendacia **14** et non clamaverunt
ad me in corde suo sed ululabant in cubilibus suis
super triticum et vinum ruminabant recesserunt a
me **15** et ego erudivi et confortavi brachia eorum et in
me cogitaverunt malitiam **16** reversi sunt ut essent
absque iugo facti sunt quasi arcus dolosus cadent
in gladio principes eorum a furore linguae suae ista
subsannatio eorum in terra Aegypti

8 in gutture tuo sit tuba quasi aquila super domum
Domini pro eo quod transgressi sunt foedus meum
et legem meam praevaricati sunt **2** me invocabunt
Deus meus cognovimus te Israhel **3** proiecit Israhel
bonum inimicus persequetur eum **4** ipsi regnaverunt
et non ex me principes extiterunt et non cognovi
argentum suum et aurum suum fecerunt sibi idola ut
interirent **5** proiectus est vitulus tuus Samaria iratus
est furor meus in eis usquequo non poterunt emundari
6 quia ex Israhel et ipse est artifex fecit illum et non est
Deus quoniam in aranearum telas erit vitulus Samariae
7 quia ventum seminabunt et turbinem metent culmus
stans non est in eis germen non faciet farinam
quod si et fecerit alieni comedent eam **8** devoratus
est Israhel nunc factus est in nationibus quasi vas
inmundum **9** quia ipsi ascenderunt ad Assur onager
solitarius sibi Ephraim munera dederunt amatoribus
10 sed et cum mercede conduxerint nationes nunc
congregabo eos et quiescent paulisper ab onere regis
et principum **11** quia multiplicavit Ephraim altaria
ad peccandum factae sunt ei arae in delictum **12**
scribam ei multiplices leges meas quae velut alienae
conputatae sunt **13** hostias adfer adfer immolabunt
carnes et comedent Dominus non suscipiet eas nunc
recordabitur iniquitatis eorum et visitabit peccata
eorum ipsi in Aegyptum convertentur **14** et oblitus
est Israhel factoris sui et aedificavit delubra et Iudas

multiplicavit urbes munitas et mittam ignem in civitates eius et devorabit aedes illius

9 noli laetari Israhel noli exultare sicut populi quia fornicatus es a Deo tuo dilexisti mercedem super omnes areas tritici **2** area et torcular non pascet eos et vinum mentietur eis **3** non habitabunt in terra Domini reversus est Ephraim Aegyptum et in Assyriis pollutum comedit **4** non libabunt Domino vinum et non placebunt ei sacrificia eorum quasi panis lugentium omnes qui comedunt eum contaminabuntur quia panis eorum animae ipsorum non intrabit in domum Domini **5** quid facietis in die sollemni in die festivitatis Domini **6** ecce enim profecti sunt a vastitate Aegyptus congregavit eos Memphis sepeliet eos desiderabile argenti eorum urtica hereditabit lappa in tabernaculis eorum **7** venerunt dies visitationis venerunt dies retributionis scitote Israhel stultum prophetam insanum virum spiritalem propter multitudinem iniquitatis tuae et multitudo amentiae **8** speculator Ephraim cum Deo meo propheta laqueus ruinae super omnes vias eius insania in domo Dei eius **9** profunde peccaverunt sicut in diebus Gabaa recordabitur iniquitatis eorum et visitabit peccata eorum **10** quasi uvas in deserto inveni Israhel quasi prima poma ficulneae in cacumine eius vidi patres eorum ipsi autem intraverunt ad Beelphegor et abalienati sunt in confusione et facti sunt abominabiles sicut ea quae dilexerunt **11** Ephraim quasi avis avolavit gloria eorum a partu et ab utero et a conceptu **12** quod si et enutrierint filios suos absque liberis eos faciam in hominibus sed et vae eis cum recessero ab eis **13** Ephraim ut vidi Tyrus erat fundata in pulchritudine et Ephraim educit ad interfectorem filios suos **14** da eis Domine quid dabis eis da eis vulvam sine liberis et ubera arentia **15** omnes nequitiae eorum in Galgal quia ibi exosos habui eos propter malitiam adinventionum eorum de domo mea eiciam eos non addam ut diligam eos omnes principes eorum recedentes **16** percussus est Ephraim radix eorum exsiccata est fructum nequaquam facient quod si et genuerint interficiam amantissima uteri eorum **17** abiciet eos Deus meus quia non audierunt eum et erunt vagi in nationibus

10 vitis frondosa Israhel fructus adaequatus est ei secundum multitudinem fructus sui multiplicavit altaria iuxta ubertatem terrae suae exuberavit simulacris **2** divisum est cor eorum nunc interibunt ipse confringet simulacra eorum depopulabitur aras eorum **3** quia nunc dicent non est rex nobis non enim timemus Dominum et rex quid faciet nobis **4** loquimini verba visionis inutilis et ferietis foedus et germinabit quasi amaritudo iudicium super sulcos agri **5** vaccas Bethaven coluerunt habitatores Samariae quia luxit super eum populus eius et aeditui eius super eum exultaverunt in gloria eius quia migravit ab eo **6** siquidem et ipse in Assur delatus est munus regi ultori confusio Ephraim capiet et confundetur Israhel in voluntate sua **7** transire fecit Samaria regem suum quasi spumam super faciem aquae **8** et disperdentur excelsa idoli peccatum Israhel lappa et tribulus ascendet super aras eorum et dicent montibus operite nos et collibus cadite super nos **9** ex diebus Gabaa peccavit Israhel ibi steterunt non conprehendet eos in Gabaa proelium super filios iniquitatis **10** iuxta desiderium meum corripiam eos congregabuntur super eos populi cum corripientur propter duas iniquitates suas **11** Ephraim vitula docta diligere trituram et ego transivi super pulchritudinem colli eius ascendam super Ephraim arabit Iudas confringet sibi sulcos Iacob **12** seminate vobis in iustitia metite in ore misericordiae innovate vobis novale tempus autem requirendi Dominum cum venerit qui docebit vos iustitiam **13** arastis impietatem iniquitatem messuistis comedistis frugem mendacii quia confisus es in viis tuis in multitudine fortium tuorum **14** consurget tumultus in populo tuo et omnes munitiones tuae vastabuntur sicut vastatus est Salman a domo eius qui iudicavit Baal in die proelii matre super filios adlisa **15** sic fecit vobis Bethel a facie malitiae nequitiarum vestrarum

11 sicuti mane transit pertransiit rex Israhel quia puer Israhel et dilexi eum et ex Aegypto vocavi filium meum **2** vocaverunt eos sic abierunt a facie eorum Baalim immolabant et simulacris sacrificabant **3** et ego quasi nutricius Ephraim portabam eos in brachiis meis et nescierunt quod curarem eos **4** in funiculis Adam traham eos in vinculis caritatis et

ero eis quasi exaltans iugum super maxillas eorum et declinavi ad eum ut vesceretur **5** non revertetur in terram Aegypti et Assur ipse rex eius quoniam noluerunt converti **6** coepit gladius in civitatibus eius et consumet electos eius et comedet capita eorum **7** et populus meus pendebit ad reditum meum iugum autem inponetur ei simul quod non auferetur **8** quomodo dabo te Ephraim protegam te Israhel quomodo dabo te sicut Adama ponam te ut Seboim conversum est in me cor meum pariter conturbata est paenitudo mea **9** non faciam furorem irae meae non convertar ut disperdam Ephraim quoniam Deus ego et non homo in medio tui Sanctus et non ingrediar civitatem **10** post Dominum ambulabunt quasi leo rugiet quia ipse rugiet et formidabunt filii maris **11** et avolabunt quasi avis ex Aegypto et quasi columba de terra Assyriorum et conlocabo eos in domibus suis dicit Dominus **12** circumdedit me in negatione Ephraim et in dolo domus Israhel Iudas autem testis descendit cum Deo et cum sanctis fidelis

12 Ephraim pascit ventum et sequitur aestum tota die mendacium et vastitatem multiplicat et foedus cum Assyriis iniit et oleum in Aegyptum ferebat **2** iudicium ergo Domini cum Iuda et visitatio super Iacob iuxta vias eius et iuxta adinventiones eius reddet ei **3** in utero subplantavit fratrem suum et in fortitudine sua directus est cum angelo **4** et invaluit ad angelum et confortatus est flevit et rogavit eum in Bethel invenit eum et ibi locutus est nobiscum **5** et Dominus Deus exercituum Dominus memoriale eius **6** et tu ad Deum tuum converteris misericordiam et iudicium custodi et spera in Deo tuo semper **7** Chanaan in manu eius statera dolosa calumniam dilexit **8** et dixit Ephraim verumtamen dives effectus sum inveni idolum mihi omnes labores mei non invenient mihi iniquitatem quam peccavi **9** et ego Dominus Deus tuus ex terra Aegypti adhuc sedere te faciam in tabernaculis sicut in diebus festivitatis **10** et locutus sum super prophetas et ego visionem multiplicavi et in manu prophetarum adsimilatus sum **11** si Galaad idolum tamen frustra erant in Galgal bubus immolantes nam et altaria eorum quasi acervi super sulcos agri **12** fugit Iacob in regionem Syriae et servivit Israhel in uxore et in uxore servavit **13** in propheta autem eduxit Dominus Israhel de Aegypto et in propheta servatus est **14** ad iracundiam me provocavit Ephraim in amaritudinibus suis et sanguis eius super eum veniet et obprobrium eius restituet ei Dominus suus

13 loquente Ephraim horror invasit Israhel et deliquit in Baal et mortuus est **2** et nunc addiderunt ad peccandum feceruntque sibi conflatile de argento suo quasi similitudinem idolorum factura artificum totum est his ipsi dicunt immolate homines vitulos adorantes **3** idcirco erunt quasi nubes matutina et sicut ros matutinus praeteriens sicut pulvis turbine raptus ex area et sicut fumus de fumario **4** ego autem Dominus Deus tuus ex terra Aegypti et Deum absque me nescies et salvator non est praeter me **5** ego cognovi te in deserto in terra solitudinis **6** iuxta pascua sua et adimpleti sunt et saturati elevaverunt cor suum et obliti sunt mei **7** et ero eis quasi leaena sicut pardus in via Assyriorum **8** occurram eis quasi ursa raptis catulis et disrumpam interiora iecoris eorum et consumam eos ibi quasi leo bestia agri scindet eos **9** perditio tua Israhel tantummodo in me auxilium tuum **10** ubi est rex tuus maxime nunc salvet te in omnibus urbibus tuis et iudices tui de quibus dixisti da mihi regem et principes **11** dabo tibi regem in furore meo et auferam in indignatione mea **12** conligata est iniquitas Ephraim absconditum peccatum eius **13** dolores parturientis venient ei ipse filius non sapiens nunc enim non stabit in contritione filiorum **14** de manu mortis liberabo eos de morte redimam eos ero mors tua o mors ero morsus tuus inferne consolatio abscondita est ab oculis meis **(Sheol h7585)** **15** quia ipse inter fratres dividet adducet urentem ventum Dominus de deserto ascendentem et siccabit venas eius et desolabit fontem eius et ipse diripiet thesaurum omnis vasis desiderabilis **16** pereat Samaria quoniam ad amaritudinem concitavit Dominum suum in gladio pereat parvuli eorum elidantur et fetae eius discindantur

14 convertere Israhel ad Dominum Deum tuum quoniam corruisti in iniquitate tua **2** tollite vobiscum verba et convertimini ad Dominum dicite ei omnem aufer iniquitatem et accipe bonum et reddemus vitulos labiorum nostrorum **3** Assur non

salvabit nos super equum non ascendemus nec dicemus ultra dii nostri opera manuum nostrarum quia eius qui in te est misereberis pupilli **4** sanabo contritiones eorum diligam eos spontanee quia aversus est furor meus ab eo **5** ero quasi ros Israhel germinabit quasi lilium et erumpet radix eius ut Libani **6** ibunt rami eius et erit quasi oliva gloria eius et odor eius ut Libani **7** convertentur sedentes in umbra eius vivent tritico et germinabunt quasi vinea memoriale eius sicut vinum Libani **8** Ephraim quid mihi ultra idola ego exaudiam et dirigam eum ego ut abietem virentem ex me fructus tuus inventus est **9** quis sapiens et intelleget ista intellegens et sciet haec quia rectae viae Domini et iusti ambulabunt in eis praevaricatores vero corruent in eis

Joël Propheta

1 verbum Domini quod factum est ad Iohel filium Fatuhel **2** audite hoc senes et auribus percipite omnes habitatores terrae si factum est istud in diebus vestris aut in diebus patrum vestrorum **3** super hoc filiis vestris narrate et filii vestri filiis suis et filii eorum generationi alterae **4** residuum erucae comedit lucusta et residuum lucustae comedit bruchus et residuum bruchi comedit rubigo **5** expergescimini ebrii et flete et ululate omnes qui bibitis vinum in dulcedine quoniam periit ab ore vestro **6** gens enim ascendit super terram meam fortis et innumerabilis dentes eius ut dentes leonis et molares eius ut catuli leonis **7** posuit vineam meam in desertum et ficum meam decorticavit nudans spoliavit eam et proiecit albi facti sunt rami eius **8** plange quasi virgo accincta sacco super virum pubertatis suae **9** periit sacrificium et libatio de domo Domini luxerunt sacerdotes ministri Domini **10** depopulata est regio luxit humus quoniam devastatum est triticum confusum est vinum elanguit oleum **11** confusi sunt agricolae ululaverunt vinitores super frumento et hordeo quia periit messis agri **12** vinea confusa est et ficus elanguit malogranatum et palma et malum et omnia ligna agri aruerunt quia confusum est gaudium a filiis hominum **13** accingite vos et plangite sacerdotes ululate ministri altaris ingredimini cubate in sacco ministri Dei mei quoniam interiit de domo Dei vestri sacrificium et libatio **14** sanctificate ieiunium vocate coetum congregate senes omnes habitatores terrae in domum Dei vestri et clamate ad Dominum **15** a a a diei quia prope est dies Domini et quasi vastitas a potente veniet **16** numquid non coram oculis vestris alimenta perierunt de domo Dei nostri laetitia et exultatio **17** conputruerunt iumenta in stercore suo demolita sunt horrea dissipatae sunt apothecae quoniam confusum est triticum **18** quid ingemuit animal mugierunt greges armenti quia non est pascua eis sed et greges pecorum disperierunt **19** ad te Domine clamabo quia ignis comedit speciosa deserti et flamma succendit omnia ligna regionis **20** sed et bestiae agri quasi area sitiens imbrem suspexerunt ad te quoniam exsiccati sunt fontes aquarum et ignis devoravit speciosa deserti

2 canite tuba in Sion ululate in monte sancto meo conturbentur omnes habitatores terrae quia venit dies Domini quia prope est **2** dies tenebrarum et caliginis dies nubis et turbinis quasi mane expansum super montes populus multus et fortis similis ei non fuit a principio et post eum non erit usque in annos generationis et generationis **3** ante faciem eius ignis vorans et post eum exurens flamma quasi hortus voluptatis terra coram eo et post eum solitudo deserti neque est qui effugiat eum **4** quasi aspectus equorum aspectus eorum et quasi equites sic current **5** sicut sonitus quadrigarum super capita montium exilient sicut sonitus flammae ignis devorantis stipulam velut populus fortis praeparatus ad proelium **6** a facie eius cruciabuntur populi omnes vultus redigentur in ollam **7** sicut fortes current quasi viri bellatores ascendent murum vir in viis suis gradietur et non declinabunt a semitis suis **8** unusquisque fratrem suum non coartabit singuli in calle suo ambulabunt sed et per fenestras cadent et non demolientur **9** urbem ingredientur in muro current domos conscendent per fenestras intrabunt quasi fur **10** a facie eius contremuit terra moti sunt caeli sol et luna obtenebrati sunt et stellae retraxerunt splendorem suum **11** et Dominus dedit vocem suam ante faciem exercitus sui quia multa sunt nimis castra eius quia fortia et facientia verbum eius magnus enim dies Domini et terribilis valde et quis sustinebit eum **12** nunc ergo dicit Dominus convertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio et in fletu et in planctu **13** et scindite corda vestra et non vestimenta vestra et convertimini ad Dominum Deum vestrum quia benignus et misericors est patiens et multae misericordiae et praestabilis super malitia **14** quis scit si convertatur et ignoscat et relinquat post se benedictionem sacrificium et libamen Domino Deo nostro **15** canite tuba in Sion sanctificate ieiunium vocate coetum **16** congregate populum sanctificate ecclesiam coadunate senes congregate parvulos et sugentes ubera egrediatur sponsus de cubili suo et sponsa de thalamo suo **17** inter vestibulum et altare plorabunt sacerdotes ministri Domini et dicent parce Domine populo tuo et ne des hereditatem tuam in obprobrium ut dominentur eis nationes quare dicunt in populis ubi est Deus eorum **18** zelatus est Dominus terram suam et pepercit populo suo **19** et respondit

Dominus et dixit populo suo ecce ego mittam vobis frumentum et vinum et oleum et replebimini eo et non dabo vos ultra obprobrium in gentibus **20** et eum qui ab aquilone est procul faciam a vobis et expellam eum in terram inviam et desertam faciem eius contra mare orientale et extremum eius ad mare novissimum et ascendet fetor eius et ascendet putredo eius quia superbe egit **21** noli timere terra exulta et laetare quoniam magnificavit Dominus ut faceret **22** nolite timere animalia regionis quia germinaverunt speciosa deserti quia lignum adtulit fructum suum ficus et vinea dederunt virtutem suam **23** et filii Sion exultate et laetamini in Domino Deo vestro quia dedit vobis doctorem iustitiae et descendere faciet ad vos imbrem matutinum et serotinum in principio **24** et implebuntur areae frumento et redundabunt torcularia vino et oleo **25** et reddam vobis annos quos comedit lucusta bruchus et rubigo et eruca fortitudo mea magna quam misi in vos **26** et comedetis vescentes et saturabimini et laudabitis nomen Domini Dei vestri qui fecit vobiscum mirabilia et non confundetur populus meus in sempiternum **27** et scietis quia in medio Israhel ego sum et ego Dominus Deus vester et non est amplius et non confundetur populus meus in aeternum **28** et erit post haec effundam spiritum meum super omnem carnem et prophetabunt filii vestri et filiae vestrae senes vestri somnia somniabunt et iuvenes vestri visiones videbunt **29** sed et super servos et ancillas in diebus illis effundam spiritum meum **30** et dabo prodigia in caelo et in terra sanguinem et ignem et vaporem fumi **31** sol vertetur in tenebras et luna in sanguinem antequam veniat dies Domini magnus et horribilis **32** et erit omnis qui invocaverit nomen Domini salvus erit quia in monte Sion et in Hierusalem erit salvatio sicut dixit Dominus et in residuis quos Dominus vocaverit

3 quia ecce in diebus illis et in tempore illo cum convertero captivitatem Iuda et Hierusalem **2** congregabo omnes gentes et deducam eas in valle Iosaphat et disceptabo cum eis ibi super populo meo et hereditate mea Israhel quos disperserunt in nationibus et terram meam diviserunt **3** et super populum meum miserunt sortem et posuerunt puerum in prostibulum et puellam vendiderunt pro vino ut biberent **4** verum quid vobis et mihi Tyrus et Sidon et omnis terminus Palestinorum numquid ultionem vos redditis mihi et si ulciscimini vos contra me cito velociter reddam vicissitudinem vobis super caput vestrum **5** argentum enim meum et aurum tulistis et desiderabilia mea et pulcherrima intulistis in delubra vestra **6** et filios Iuda et filios Hierusalem vendidistis filiis Graecorum ut longe faceretis eos de finibus suis **7** ecce ego suscitabo eos de loco in quo vendidistis eos et convertam retributionem vestram in caput vestrum **8** et vendam filios vestros et filias vestras in manibus filiorum Iuda et venundabunt eos Sabeis genti longinquae quia Dominus locutus est **9** clamate hoc in gentibus sanctificate bellum suscitate robustos accedant ascendant omnes viri bellatores **10** concidite aratra vestra in gladios et ligones vestros in lanceas infirmus dicat quia fortis ego sum **11** erumpite et venite omnes gentes de circuitu et congregamini ibi occumbere faciet Dominus robustos tuos **12** consurgant et ascendant gentes in vallem Iosaphat quia ibi sedebo ut iudicem omnes gentes in circuitu **13** mittite falces quoniam maturavit messis venite et descendite quia plenum est torcular exuberant torcularia quia multiplicata est malitia eorum **14** populi populi in valle concisionis quia iuxta est dies Domini in valle concisionis **15** sol et luna obtenebricata sunt et stellae retraxerunt splendorem suum **16** et Dominus de Sion rugiet et de Hierusalem dabit vocem suam et movebuntur caeli et terra et Dominus spes populi sui et fortitudo filiorum Israhel **17** et scietis quia ego Dominus Deus vester habitans in Sion in monte sancto meo et erit Hierusalem sancta et alieni non transibunt per eam amplius **18** et erit in die illa stillabunt montes dulcedinem et colles fluent lacte et per omnes rivos Iuda ibunt aquae et fons de domo Domini egredietur et inrigabit torrentem Spinarum **19** Aegyptus in desolatione erit et Idumea in desertum perditionis pro eo quod inique egerint in filios Iuda et effuderint sanguinem innocentem in terra sua **20** et Iudaea in aeternum habitabitur et Hierusalem in generatione et generationem **21** et mundabo sanguinem eorum quem non mundaveram et Dominus commorabitur in Sion

Amos Propheta

1 verba Amos qui fuit in pastoralibus de Thecuae quae vidit super Israhel in diebus Oziae regis Iuda et in diebus Hieroboam filii Ioas regis Israhel ante duos annos terraemotus **2** et dixit Dominus de Sion rugiet et de Hierusalem dabit vocem suam et luxerunt speciosa pastorum et exsiccatus est vertex Carmeli **3** haec dicit Dominus super tribus sceleribus Damasci et super quattuor non convertam eum eo quod trituraverint in plaustris ferreis Galaad **4** et mittam ignem in domum Azahel et devorabit domos Benadad **5** et conteram vectem Damasci et disperdam habitatorem de campo Idoli et tenentem sceptrum de domo Voluptatis et transferetur populus Syriae Cyrenen dicit Dominus **6** haec dicit Dominus super tribus sceleribus Gazae et super quattuor non convertam eum eo quod transtulerit captivitatem perfectam ut concluderet eam in Idumea **7** et mittam ignem in murum Gazae et devorabit aedes eius **8** et disperdam habitatorem de Azoto et tenentem sceptrum de Ascalone et convertam manum meam super Accaron et peribunt reliqui Philisthinorum dicit Dominus Deus **9** haec dicit Dominus super tribus sceleribus Tyri et super quattuor non convertam eum eo quod concluserint captivitatem perfectam in Idumea et non sint recordati foederis fratrum **10** et emittam ignem in murum Tyri et devorabit aedes eius **11** haec dicit Dominus super tribus sceleribus Edom et super quattuor non convertam eum eo quod persecutus sit in gladio fratrem suum et violaverit misericordiam eius et tenuerit ultra furorem suum et indignationem suam servaverit usque in finem **12** mittam ignem in Theman et devorabit aedes Bosrae **13** haec dicit Dominus super tribus sceleribus filiorum Ammon et super quattuor non convertam eum eo quod dissecuerit praegnantes Galaad ad dilatandum terminum suum **14** et succendam ignem in muro Rabbae et devorabit aedes eius in ululatu in die belli et in turbine in die commotionis **15** et ibit Melchom in captivitatem ipse et principes eius simul dicit Dominus

2 haec dicit Dominus super tribus sceleribus Moab et super quattuor non convertam eum eo quod incenderit ossa regis Idumeae usque ad cinerem **2** et mittam ignem in Moab et devorabit aedes Carioth et morietur in sonitu Moab in clangore tubae **3** et disperdam iudicem de medio eius et omnes principes eius interficiam cum eo dicit Dominus **4** haec dicit Dominus super tribus sceleribus Iuda et super quattuor non convertam eum eo quod abiecerint legem Domini et mandata eius non custodierint deceperunt enim eos idola sua post quae abierant patres eorum **5** et mittam ignem in Iuda et devorabit aedes Hierusalem **6** haec dicit Dominus super tribus sceleribus Israhel et super quattuor non convertam eum pro eo quod vendiderit argento iustum et pauperem pro calciamentis **7** qui conterunt super pulverem terrae capita pauperum et viam humilium declinant et filius ac pater eius ierunt ad puellam ut violarent nomen sanctum meum **8** et super vestimentis pigneratis accubuerunt iuxta omne altare et vinum damnatorum bibebant in domo Dei sui **9** ego autem exterminavi Amorreum a facie eorum cuius altitudo cedrorum altitudo eius et fortis ipse quasi quercus et contrivi fructum eius desuper et radices eius subter **10** ego sum qui ascendere vos feci de terra Aegypti et eduxi vos in deserto quadraginta annis ut possideretis terram Amorrei **11** et suscitavi de filiis vestris in prophetas et de iuvenibus vestris nazarenos numquid non ita est filii Israhel dicit Dominus **12** et propinabatis nazarenis vino et prophetis mandabatis dicentes ne prophetetis **13** ecce ego stridebo super vos sicut stridet plaustrum onustum faeno **14** et peribit fuga a veloce et fortis non obtinebit virtutem suam et robustus non salvabit animam suam **15** et tenens arcum non stabit et velox pedibus suis non salvabitur et ascensor equi non salvabit animam suam **16** et robustus corde inter fortes nudus fugiet in die illa dicit Dominus

3 audite verbum quod locutus est Dominus super vos filii Israhel super omni cognatione quam eduxi de terra Aegypti dicens **2** tantummodo vos cognovi ex omnibus cognationibus terrae idcirco visitabo super vos omnes iniquitates vestras **3** numquid ambulabunt duo pariter nisi convenerit eis **4** numquid rugiet leo in saltu nisi habuerit praedam numquid dabit catulus leonis vocem de cubili suo nisi aliquid adprehenderit **5** numquid cadet avis in laqueum terrae absque aucupe

numquid auferetur laqueus de terra antequam quid ceperit 6 si clanget tuba in civitate et populus non expavescet si erit malum in civitate quod Dominus non fecit 7 quia non faciet Dominus Deus verbum nisi revelaverit secretum suum ad servos suos prophetas 8 leo rugiet quis non timebit Dominus Deus locutus est quis non prophetabit 9 auditum facite in aedibus Azoti et in aedibus terrae Aegypti et dicite congregamini super montes Samariae et videte insanias multas in medio eius et calumniam patientes in penetrabilibus eius 10 et nescierunt facere rectum dicit Dominus thesaurizantes iniquitatem et rapinas in aedibus suis 11 propterea haec dicit Dominus Deus tribulabitur et circumietur terra et detrahetur ex te fortitudo tua et diripientur aedes tuae 12 haec dicit Dominus quomodo si eruat pastor de ore leonis duo crura aut extremum auriculae sic eruentur filii Israhel qui habitant in Samaria in plaga lectuli et in Damasco grabatti 13 audite et contestamini in domo Iacob dicit Dominus Deus exercituum 14 quia in die cum visitare coepero praevaricationes Israhel super eum visitabo et super altaria Bethel et amputabuntur cornua altaris et cadent in terram 15 et percutiam domum hiemalem cum domo aestiva et peribunt domus eburneae et dissipabuntur aedes multae dicit Dominus

4 audite verbum hoc vaccae pingues quae estis in monte Samariae quae calumniam facitis egenis et confringitis pauperes quae dicitis dominis vestris adferte et bibemus 2 iuravit Dominus Deus in sancto suo quia ecce dies venient super vos et levabunt vos in contis et reliquias vestras in ollis ferventibus 3 et per aperturas exibitis altera contra alteram et proiciemini in Armon dicit Dominus 4 venite ad Bethel et impie agite ad Galgalam et multiplicate praevaricationem et offerte mane victimas vestras tribus diebus decimas vestras 5 et sacrificate de fermentato laudem et vocate voluntarias oblationes et adnuntiate sic enim voluistis filii Israhel dicit Dominus Deus 6 unde et ego dedi vobis stuporem dentium in cunctis urbibus vestris et indigentiam panum in omnibus locis vestris et non estis reversi ad me dicit Dominus 7 ego quoque prohibui a vobis imbrem cum adhuc tres menses superessent usque ad messem et plui super civitatem unam et super civitatem alteram non plui pars una conpluta est et pars super quam non plui aruit 8 et venerunt duae et tres civitates ad civitatem unam ut biberent aquam et non sunt satiatae et non redistis ad me dicit Dominus 9 percussi vos in vento urente et in aurugine multitudinem hortorum vestrorum et vinearum vestrarum oliveta vestra et ficeta vestra comedit eruca et non redistis ad me dicit Dominus 10 misi in vos mortem in via Aegypti percussi in gladio iuvenes vestros usque ad captivitatem equorum vestrorum et ascendere feci putredinem castrorum vestrorum in nares vestras et non redistis ad me dicit Dominus 11 subverti vos sicut subvertit Deus Sodomam et Gomorram et facti estis quasi torris raptus de incendio et non redistis ad me dicit Dominus 12 quapropter haec faciam tibi Israhel postquam autem haec fecero tibi praeparare in occursum Dei tui Israhel 13 quia ecce formans montes et creans ventum et adnuntians homini eloquium suum faciens matutinam nebulam et gradiens super excelsa terrae Dominus Deus exercituum nomen eius

5 audite verbum istud quod ego levo super vos planctum domus Israhel cecidit non adiciet ut resurgat 2 virgo Israhel proiecta est in terram suam non est qui suscitet eam 3 quia haec dicit Dominus Deus urbs de qua egrediebantur mille relinquentur in ea centum et de qua egrediebantur centum relinquentur in ea decem in domo Israhel 4 quia haec dicit Dominus domui Israhel quaerite me et vivetis 5 et nolite quaerere Bethel et in Galgala nolite intrare et in Bersabee non transibitis quia Galgala captiva ducetur et Bethel erit inutilis 6 quaerite Dominum et vivite ne forte conburatur ut ignis domus Ioseph et devorabit et non erit qui extinguat Bethel 7 qui convertitis in absinthium iudicium et iustitiam in terra relinquitis 8 facientem Arcturum et Orionem et convertentem in mane tenebras et diem nocte mutantem qui vocat aquas maris et effundit eas super faciem terrae Dominus nomen eius 9 qui subridet vastitatem super robustum et depopulationem super potentem adfert 10 odio habuerunt in porta corripientem et loquentem perfecte abominati sunt 11 idcirco pro eo quod diripiebatis pauperem et praedam electam tollebatis ab eo domos quadro lapide aedificabitis et non habitabitis in eis vineas amantissimas plantabitis

et non bibetis vinum earum 12 quia cognovi multa scelera vestra et fortia peccata vestra hostes iusti accipientes munus et pauperes in porta deprimentes 13 ideo prudens in tempore illo tacebit quia tempus malum est 14 quaerite bonum et non malum ut vivatis et erit Dominus Deus exercituum vobiscum sicut dixistis 15 odite malum et diligite bonum et constituite in porta iudicium si forte misereatur Dominus Deus exercituum reliquiis Ioseph 16 propterea haec dicit Dominus Deus exercituum Dominator in omnibus plateis planctus et in cunctis quae foris sunt dicetur vae vae et vocabunt agricolam ad luctum et ad planctum eos qui sciunt plangere 17 et in omnibus vineis erit planctus quia pertransibo in medio tui dicit Dominus 18 vae desiderantibus diem Domini ad quid eam vobis dies Domini ista tenebrae et non lux 19 quomodo si fugiat vir a facie leonis et occurrat ei ursus et ingrediatur domum et innitatur manu sua super parietem et mordeat eum coluber 20 numquid non tenebrae dies Domini et non lux et caligo et non splendor in ea 21 odi et proieci festivitates vestras et non capiam odorem coetuum vestrorum 22 quod si adtuleritis mihi holocaustomata et munera vestra non suscipiam et vota pinguium vestrorum non respiciam 23 aufer a me tumultum carminum tuorum et cantica lyrae tuae non audiam 24 et revelabitur quasi aqua iudicium et iustitia quasi torrens fortis 25 numquid hostias et sacrificium obtulistis mihi in deserto quadraginta annis domus Israhel 26 et portastis tabernaculum Moloch vestro et imaginem idolorum vestrorum sidus dei vestri quae fecistis vobis 27 et migrare vos faciam trans Damascum dixit Dominus Deus exercituum nomen eius

6 vae qui opulenti estis in Sion et confiditis in monte Samariae optimates capita populorum ingredientes pompatice domum Israhel 2 transite in Chalanne et videte et ite inde in Emath magnam et descendite in Geth Palestinorum et ad optima quaeque regna horum si latior terminus eorum termino vestro est 3 qui separati estis in diem malum et adpropinquatis solio iniquitatis 4 qui dormitis in lectis eburneis et lascivitis in stratis vestris qui comeditis agnum de grege et vitulos de medio armenti 5 qui canitis ad vocem psalterii sicut David putaverunt se habere vasa cantici 6 bibentes in fialis vinum et optimo unguento delibuti et nihil patiebantur super contritione Ioseph 7 quapropter nunc migrabunt in capite transmigrantium et auferetur factio lascivientium 8 iuravit Dominus Deus in anima sua dicit Dominus Deus exercituum detestor ego superbiam Iacob et domos eius odi et tradam civitatem cum habitatoribus suis 9 quod si reliqui fuerint decem viri in domo una et ipsi morientur 10 et tollet eum propinquus suus et conburet eum ut efferat ossa de domo et dicet ei qui in penetrabilibus domus est numquid adhuc est apud te et respondebit finis est et dicet ei tace et non recorderis nominis Domini 11 quia ecce Dominus mandabit et percutiet domum maiorem ruinis et domum minorem scissionibus 12 numquid currere queunt in petris equi aut arari potest in bubalis quoniam convertistis in amaritudinem iudicium et fructum iustitiae in absinthium 13 qui laetamini in nihili qui dicitis numquid non in fortitudine nostra adsumpsimus nobis cornua 14 ecce enim suscitabo super vos domus Israhel dicit Dominus Deus exercituum gentem et conterent vos ab introitu Emath usque ad torrentem Deserti

7 haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce fictor lucustae in principio germinantium serotini imbris et ecce serotinus post tonsorem regis 2 et factum est cum consummasset comedere herbam terrae et dixi Domine Deus propitius esto obsecro quis suscitabit Iacob quia parvulus est 3 misertus est Dominus super hoc non erit dixit Dominus 4 haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce vocabat iudicium ad ignem Dominus Deus et devoravit abyssum multam et comedit simul partem 5 et dixi Domine Deus quiesce obsecro quis suscitabit Iacob quia parvulus est 6 misertus est Dominus super hoc sed et istud non erit dixit Dominus Deus 7 haec ostendit mihi et ecce Dominus stans super murum litum et in manu eius trulla cementarii 8 et dixit Dominus ad me quid tu vides Amos et dixi trullam cementarii et dixit Dominus ecce ego ponam trullam in medio populi mei Israhel non adiciam ultra superinducere eum 9 et demolientur excelsa idoli et sanctificationes Israhel desolabuntur et consurgam super domum Hieroboam in gladio 10 et misit Amasias sacerdos

Bethel ad Hieroboam regem Israhel dicens rebellavit contra te Amos in medio domus Israhel non poterit terra sustinere universos sermones eius **11** haec enim dicit Amos in gladio morietur Hieroboam et Israhel captivus migrabit de terra sua **12** et dixit Amasias ad Amos qui vides gradere fuge in terram Iuda et comede ibi panem et ibi prophetabis **13** et in Bethel non adicies ultra ut prophetes quia sanctificatio regis est et domus regni est **14** et respondit Amos et dixit ad Amasiam non sum propheta et non sum filius prophetae sed armentarius ego sum vellicans sycomoros **15** et tulit me Dominus cum sequerer gregem et dixit ad me Dominus vade propheta ad populum meum Israhel **16** et nunc audi verbum Domini tu dicis non prophetabis super Israhel et non stillabis super domum idoli **17** propter hoc haec dicit Dominus uxor tua in civitate fornicabitur et filii tui et filiae tuae in gladio cadent et humus tua funiculo metietur et tu in terra polluta morieris et Israhel captivus migrabit de terra sua

8 haec ostendit mihi Dominus Deus et ecce uncinus pomorum **2** et dixit quid tu vides Amos et dixi uncinum pomorum et dixit Dominus ad me venit finis super populum meum Israhel non adiciam ultra ut pertranseam eum **3** et stridebunt cardines templi in die illa dicit Dominus Deus multi morientur in omni loco proicietur silentium **4** audite hoc qui conteritis pauperem et deficere facitis egenos terrae **5** dicentes quando transibit mensis et venundabimus merces et sabbatum et aperiemus frumentum ut inminuamus mensuram et augeamus siclum et subponamus stateras dolosas **6** ut possideamus in argento egenos et pauperes pro calciamentis et quisquilias frumenti vendamus **7** iuravit Dominus in superbia Iacob si oblitus fuero usque ad finem omnia opera eorum **8** numquid super isto non commovebitur terra et lugebit omnis habitator eius et ascendet quasi fluvius universus et eicietur et defluet quasi rivus Aegypti **9** et erit in die illa dicit Dominus occidet sol meridie et tenebrescere faciam terram in die luminis **10** et convertam festivitates vestras in luctum et omnia cantica vestra in planctum et inducam super omne dorsum vestrum saccum et super omne caput calvitium et ponam eam quasi luctum unigeniti et novissima eius quasi diem amarum **11** ecce dies veniunt dicit Dominus et mittam famem in terram non famem panis neque sitim aquae sed audiendi verbum Domini **12** et commovebuntur a mari usque ad mare et ab aquilone usque ad orientem circumibunt quaerentes verbum Domini et non invenient **13** in die illa deficient virgines pulchrae et adulescentes in siti **14** qui iurant in delicto Samariae et dicunt vivit deus tuus Dan et vivit via Bersabee et cadent et non resurgent ultra

9 vidi Dominum stantem super altare et dixit percute cardinem et commoveantur superliminaria avaritia enim in capite omnium et novissimum eorum in gladio interficiam non erit fuga eis fugiet et non salvabitur ex eis qui fugerit **2** si descenderint usque ad infernum inde manus mea educet eos et si ascenderint usque ad caelum inde detraham eos **(Sheol h7585)** **3** et si absconditi fuerint in vertice Carmeli inde scrutans auferam eos et si celaverint se ab oculis meis in fundo maris ibi mandabo serpenti et mordebit eos **4** et si abierint in captivitatem coram inimicis suis ibi mandabo gladio et occidet eos et ponam oculos meos super eos in malum et non in bonum **5** et Dominus Deus exercituum qui tangit terram et tabescet et lugebunt omnes habitantes in ea et ascendet sicut rivus omnis et defluet sicut fluvius Aegypti **6** qui aedificat in caelo ascensionem suam et fasciculum suum super terram fundavit qui vocat aquas maris et effundit eas super faciem terrae Dominus nomen eius **7** numquid non ut filii Aethiopum vos estis mihi filii Israhel ait Dominus numquid non Israhel ascendere feci de terra Aegypti et Palestinos de Cappadocia et Syros de Cyrene **8** ecce oculi Domini Dei super regnum peccans et conteram illud a facie terrae verumtamen conterens non conteram domum Iacob dicit Dominus **9** ecce enim ego mandabo et concutiam in omnibus gentibus domum Israhel sicut concutitur in cribro et non cadet lapillus super terram **10** in gladio morientur omnes peccatores populi mei qui dicunt non adpropinquabit et non veniet super nos malum **11** in die illo suscitabo tabernaculum David quod cecidit et reaedificabo aperturas murorum eius et ea quae corruerant instaurabo et reaedificabo eum sicut diebus antiquis **12** ut possideant reliquias Idumeae et omnes nationes eo quod invocatum sit

nomen meum super eos dicit Dominus faciens haec
13 ecce dies veniunt dicit Dominus et conprehendet
arator messorem et calcator uvae mittentem semen
et stillabunt montes dulcedinem et omnes colles culti
erunt **14** et convertam captivitatem populi mei Israhel
et aedificabunt civitates desertas et habitabunt et
plantabunt vineas et bibent vinum earum et facient
hortos et comedent fructus eorum **15** et plantabo eos
super humum suam et non evellam eos ultra de terra
sua quam dedi eis dicit Dominus Deus tuus

Abdias Propheta

1 visio Abdiae haec dicit Dominus Deus ad Edom auditum audivimus a Domino et legatum ad gentes misit surgite et consurgamus adversum eum in proelium **2** ecce parvulum te dedi in gentibus contemptibilis tu es valde **3** superbia cordis tui extulit te habitantem in scissuris petrae exaltantem solium suum qui dicit in corde suo quis detrahet me in terram **4** si exaltatus fueris ut aquila et si inter sidera posueris nidum tuum inde detraham te dicit Dominus **5** si fures introissent ad te si latrones per noctem quomodo conticuisses nonne furati essent sufficientia sibi si vindemiatores introissent ad te numquid saltim racemos reliquissent tibi **6** quomodo scrutati sunt Esau investigaverunt abscondita eius **7** usque ad terminum emiserunt te omnes viri foederis tui inluserunt tibi invaluerunt adversum te viri pacis tuae qui comedunt tecum ponent insidias subter te non est prudentia in eo **8** numquid non in die illa dicit Dominus perdam sapientes de Idumea et prudentiam de monte Esau **9** et timebunt fortes tui a meridie ut intereat vir de monte Esau **10** propter interfectionem et propter iniquitatem in fratrem tuum Iacob operiet te confusio et peribis in aeternum **11** in die cum stares adversus quando capiebant alieni exercitum eius et extranei ingrediebantur portas eius et super Hierusalem mittebant sortem tu quoque eras quasi unus ex eis **12** et non despicies in die fratris tui in die peregrinationis eius et non laetaberis super filios Iuda in die perditionis eorum et non magnificabis os tuum in die angustiae **13** neque ingredieris portam populi mei in die ruinae eorum neque despicies et tu in malis eius in die vastitatis illius et non emitteris adversum exercitum eius in die vastitatis illius **14** neque stabis in exitibus ut interficias eos qui fugerint et non concludes reliquos eius in die tribulationis **15** quoniam iuxta est dies Domini super omnes gentes sicut fecisti fiet tibi retributionem tuam convertet in caput tuum **16** quomodo enim bibisti super montem sanctum meum bibent omnes gentes iugiter et bibent et absorbent et erunt quasi non sint **17** et in monte Sion erit salvatio et erit sanctus et possidebit domus Iacob eos qui se possederant **18** et erit domus Iacob ignis et domus Ioseph flamma et domus Esau stipula et succendentur in eis et devorabunt eos et non erunt reliquiae domus Esau quia Dominus locutus est **19** et hereditabunt hii qui ad austrum montem Esau et qui in campestribus Philisthim et possidebunt regionem Ephraim et regionem Samariae et Beniamin possidebit Galaad **20** et transmigratio exercitus huius filiorum Israhel omnia Chananeorum usque ad Saraptham et transmigratio Hierusalem quae in Bosforo est possidebit civitates austri **21** et ascendent salvatores in montem Sion iudicare montem Esau et erit Domino regnum

Jonas Propheta

1 et factum est verbum Domini ad Ionam filium Amathi dicens **2** surge vade in Nineven civitatem grandem et praedica in ea quia ascendit malitia eius coram me **3** et surrexit Iona ut fugeret in Tharsis a facie Domini et descendit Ioppen et invenit navem euntem in Tharsis et dedit naulum eius et descendit in eam ut iret cum eis in Tharsis a facie Domini **4** Dominus autem misit ventum magnum in mari et facta est tempestas magna in mari et navis periclitabatur conteri **5** et timuerunt nautae et clamaverunt viri ad deum suum et miserunt vasa quae erant in navi in mare ut adleviaretur ab eis et Iona descendit ad interiora navis et dormiebat sopore gravi **6** et accessit ad eum gubernator et dixit ei quid tu sopore deprimeris surge invoca Deum tuum si forte recogitet Deus de nobis et non pereamus **7** et dixit vir ad collegam suum venite et mittamus sortes et sciamus quare hoc malum sit nobis et miserunt sortes et cecidit sors super Ionam **8** et dixerunt ad eum indica nobis cuius causa malum istud sit nobis quod est opus tuum quae terra tua et quo vel ex quo populo es tu **9** et dixit ad eos Hebraeus ego sum et Dominum Deum caeli ego timeo qui fecit mare et aridam **10** et timuerunt viri timore magno et dixerunt ad eum quid hoc fecisti cognoverunt enim viri quod a facie Domini fugeret quia indicaverat eis **11** et dixerunt ad eum quid faciemus tibi et cessabit mare a nobis quia mare ibat et intumescebat **12** et dixit ad eos tollite me et mittite in mare et cessabit mare a vobis scio enim ego quoniam propter me tempestas grandis haec super vos **13** et remigabant viri ut reverterentur ad aridam et non valebant quia mare ibat et intumescebat super eos **14** et clamaverunt ad Dominum et dixerunt quaesumus Domine ne pereamus in anima viri istius et ne des super nos sanguinem innocentem quia tu Domine sicut voluisti fecisti **15** et tulerunt Ionam et miserunt in mare et stetit mare a fervore suo **16** et timuerunt viri timore magno Dominum et immolaverunt hostias Domino et voverunt vota **17** et praeparavit Dominus piscem grandem ut degluttiret Ionam et erat Iona in ventre piscis tribus diebus et tribus noctibus

2 et oravit Iona ad Dominum Deum suum de utero piscis **2** et dixit clamavi de tribulatione mea ad Dominum et exaudivit me de ventre inferni clamavi et exaudisti vocem meam **(Sheol h7585)** **3** et proiecisti me in profundum in corde maris et flumen circumdedit me omnes gurgites tui et fluctus tui super me transierunt **4** et ego dixi abiectus sum a conspectu oculorum tuorum verumtamen rursus videbo templum sanctum tuum **5** circumdederunt me aquae usque ad animam abyssus vallavit me pelagus operuit caput meum **6** ad extrema montium descendi terrae vectes concluserunt me in aeternum et sublevabis de corruptione vitam meam Domine Deus meus **7** cum angustiaretur in me anima mea Domini recordatus sum ut veniat ad te oratio mea ad templum sanctum tuum **8** qui custodiunt vanitates frustra misericordiam suam derelinquunt **9** ego autem in voce laudis immolabo tibi quaecumque vovi reddam pro salute Domino **10** et dixit Dominus pisci et evomuit Ionam in aridam

3 et factum est verbum Domini ad Ionam secundo dicens **2** surge vade ad Nineven civitatem magnam et praedica in ea praedicationem quam ego loquor ad te **3** et surrexit Iona et abiit in Nineven iuxta verbum Domini et Nineve erat civitas magna Dei itinere dierum trium **4** et coepit Iona introire in civitatem itinere diei unius et clamavit et dixit adhuc quadraginta dies et Nineve subvertetur **5** et crediderunt viri ninevitae in Deo et praedicaverunt ieiunium et vestiti sunt saccis a maiore usque ad minorem **6** et pervenit verbum ad regem Nineve et surrexit de solio suo et abiecit vestimentum suum a se et indutus est sacco et sedit in cinere **7** et clamavit et dixit in Nineve ex ore regis et principum eius dicens homines et iumenta et boves et pecora non gustent quicquam nec pascantur et aquam non bibant **8** et operiantur saccis homines et iumenta et clament ad Dominum in fortitudine et convertatur vir a via sua mala et ab iniquitate quae est in manibus eorum **9** quis scit si convertatur et ignoscat Deus et revertatur a furore irae suae et non peribimus **10** et vidit Deus opera eorum quia conversi sunt a via sua mala et misertus est Deus super malitiam quam locutus fuerat ut faceret eis et non fecit

4 et adflictus est Iona adflictione magna et iratus est
2 et oravit ad Dominum et dixit obsecro Domine numquid non hoc est verbum meum cum adhuc essem in terra mea propter hoc praeoccupavi ut fugerem in Tharsis scio enim quia tu Deus clemens et misericors es patiens et multae miserationis et ignoscens super malitia **3** et nunc Domine tolle quaeso animam meam a me quia melior est mihi mors quam vita **4** et dixit Dominus putasne bene irasceris tu **5** et egressus est Iona de civitate et sedit contra orientem civitatis et fecit sibimet ibi umbraculum et sedebat subter eum in umbra donec videret quid accideret civitati **6** et praeparavit Dominus Deus hederam et ascendit super caput Ionae ut esset umbra super caput eius et protegeret eum laboraverat enim et laetatus est Iona super hedera laetitia magna **7** et paravit Deus vermem ascensu diluculo in crastinum et percussit hederam et exaruit **8** et cum ortus fuisset sol praecepit Dominus vento calido et urenti et percussit sol super caput Ionae et aestuabat et petivit animae suae ut moreretur et dixit melius est mihi mori quam vivere **9** et dixit Dominus ad Ionam putasne bene irasceris tu super hederam et dixit bene irascor ego usque ad mortem **10** et dixit Dominus tu doles super hederam in qua non laborasti neque fecisti ut cresceret quae sub una nocte nata est et una nocte periit **11** et ego non parcam Nineve civitati magnae in qua sunt plus quam centum viginti milia hominum qui nesciunt quid sit inter dexteram et sinistram suam et iumenta multa

Micha Propheta

1 verbum Domini quod factum est ad Micham Morasthiten in diebus Ioatham Ahaz Ezechiae regum Iuda quod vidit super Samariam et Hierusalem **2** audite populi omnes et adtendat terra et plenitudo eius et sit Dominus Deus vobis in testem Dominus de templo sancto suo **3** quia ecce Dominus egreditur de loco suo et descendet et calcabit super excelsa terrae **4** et consumentur montes subtus eum et valles scindentur sicut cera a facie ignis sicut aquae quae decurrunt in praeceps **5** in scelere Iacob omne istud et in peccatis domus Israhel quod scelus Iacob nonne Samaria et quae excelsa Iudae nonne Hierusalem **6** et ponam Samariam quasi acervum lapidum in agro cum plantatur vinea et detraham in vallem lapides eius et fundamenta eius revelabo **7** et omnia sculptilia eius concidentur et omnes mercedes eius conburentur igni et omnia idola eius ponam in perditionem quia de mercedibus meretricis congregata sunt et usque ad mercedem meretricis revertentur **8** super hoc plangam et ululabo vadam spoliatus et nudus faciam planctum velut draconum et luctum quasi strutionum **9** quia desperata est plaga eius quia venit usque ad Iudam tetigit portam populi mei usque ad Hierusalem **10** in Geth nolite adnuntiare lacrimis ne ploretis in domo Pulveris pulvere vos conspergite **11** et transite vobis habitatio Pulchra confusa ignominia non est egressa quae habitat in Exitu planctum domus Vicinae accipiet ex vobis quae stetit sibimet **12** quia infirmata est in bonum quae habitat in Amaritudinibus quia descendit malum a Domino in portam Hierusalem **13** tumultus quadrigae stuporis habitanti Lachis principium peccati est filiae Sion quia in te inventa sunt scelera Israhel **14** propterea dabit emissarios super hereditatem Geth domus Mendacii in deceptionem regibus Israhel **15** adhuc heredem adducam tibi quae habitas in Maresa usque Adollam veniet gloria Israhel **16** decalvare et tondere super filios deliciarum tuarum dilata calvitium tuum sicut aquila quoniam captivi ducti sunt ex te

2 vae qui cogitatis inutile et operamini malum in cubilibus vestris in luce matutina faciunt illud quoniam contra Deum est manus eorum **2** et concupierunt agros et violenter tulerunt et domos rapuerunt et calumniabantur virum et domum eius virum et hereditatem eius **3** idcirco haec dicit Dominus ecce ego cogito super familiam istam malum unde non auferetis colla vestra et non ambulabitis superbi quoniam tempus pessimum est **4** in die illa sumetur super vos parabola et cantabitur canticum cum suavitate dicentium depopulatione vastati sumus pars populi mei commutata est quomodo recedet a me cum revertatur qui regiones nostras dividat **5** propter hoc non erit tibi mittens funiculum sortis in coetu Domini **6** ne loquamini loquentes non stillabit super istos non conprehendet confusio **7** dicit domus Iacob numquid adbreviatus est spiritus Domini aut tales sunt cogitationes eius nonne verba mea bona sunt cum eo qui recte graditur **8** et e contrario populus meus in adversarium consurrexit desuper tunica pallium sustulistis eos qui transiebant simpliciter convertistis in bellum **9** mulieres populi mei eiecistis de domo deliciarum suarum a parvulis earum tulistis laudem meam in perpetuum **10** surgite et ite quia non habetis hic requiem propter inmunditiam eius corrumpetur putredine pessima **11** utinam non essem vir habens spiritum et mendacium potius loquerer stillabo tibi in vinum et in ebrietatem et erit super quem stillatur populus iste **12** congregatione congregabo Iacob totum te in unum conducam reliquias Israhel pariter ponam illum quasi gregem in ovili quasi pecus in medio caularum tumultuabuntur a multitudine hominum **13** ascendet enim pandens iter ante eos dividet et transibunt portam et egredientur per eam et transibit rex eorum coram eis et Dominus in capite eorum

3 et dixi audite principes Iacob et duces domus Israhel numquid non vestrum est scire iudicium **2** qui odio habetis bonum et diligitis malum qui violenter tollitis pelles eorum desuper eos et carnem eorum desuper ossibus eorum **3** qui comederunt carnem populi mei et pellem eorum desuper excoriaverunt et ossa eorum confregerunt et conciderunt sicut in lebete et quasi carnem in medio ollae **4** tunc clamabunt ad Dominum et non exaudiet eos et abscondet faciem suam ab eis in tempore illo sicut nequiter egerunt in adinventionibus suis **5** haec dicit Dominus super

prophetas qui seducunt populum meum qui mordent dentibus suis et praedicant pacem et si quis non dederit in ore eorum quippiam sanctificant super eum proelium 6 propterea nox vobis pro visione erit et tenebrae vobis pro divinatione et occumbet sol super prophetas et obtenebrabitur super eos dies 7 et confundentur qui vident visiones et confundentur divini et operient vultus suos omnes quia non est responsum Dei 8 verumtamen ego repletus sum fortitudine spiritus Domini iudicio et virtute ut adnuntiem Iacob scelus suum et Israhel peccatum suum 9 audite haec principes domus Iacob et iudices domus Israhel qui abominamini iudicium et omnia recta pervertitis 10 qui aedificatis Sion in sanguinibus et Hierusalem in iniquitate 11 principes eius in muneribus iudicabant et sacerdotes eius in mercede docebant et prophetae eius in pecunia divinabant et super Dominum requiescebant dicentes numquid non Dominus in medio nostrum non venient super nos mala 12 propter hoc causa vestri Sion quasi ager arabitur et Hierusalem quasi acervus lapidum erit et mons templi in excelsa silvarum

4 et in novissimo dierum erit mons domus Domini praeparatus in vertice montium et sublimis super colles et fluent ad eum populi 2 et properabunt gentes multae et dicent venite ascendamus ad montem Domini et ad domum Dei Iacob et docebit nos de viis suis et ibimus in semitis eius quia de Sion egredietur lex et verbum Domini de Hierusalem 3 et iudicabit inter populos multos et corripiet gentes fortes usque in longinquum et concident gladios suos in vomeres et hastas suas in ligones non sumet gens adversus gentem gladium et non discent ultra belligerare 4 et sedebit vir subtus vineam suam et subtus ficum suam et non erit qui deterreat quia os Domini exercituum locutum est 5 quia omnes populi ambulabunt unusquisque in nomine dei sui nos autem ambulabimus in nomine Domini Dei nostri in aeternum et ultra 6 in die illa dicit Dominus congregabo claudicantem et eam quam eieceram colligam et quam adflixeram 7 et ponam claudicantem in reliquias et eam quae laboraverat in gentem robustam et regnabit Dominus super eos in monte Sion ex hoc nunc et usque in aeternum 8 et tu turris Gregis nebulosa filiae Sion usque ad te veniet et veniet potestas prima regnum filiae Hierusalem 9 nunc quare maerore contraheris numquid rex non est tibi aut consiliarius tuus periit quia conprehendit te dolor sicut parturientem 10 dole et satage filia Sion quasi parturiens quia nunc egredieris de civitate et habitabis in regione et venies usque ad Babylonem ibi liberaberis ibi redimet te Dominus de manu inimicorum tuorum 11 et nunc congregatae sunt super te gentes multae quae dicunt lapidetur et aspiciat in Sion oculus noster 12 ipsi autem non cognoverunt cogitationes Domini et non intellexerunt consilium eius quia congregavit eos quasi faenum areae 13 surge et tritura filia Sion quia cornu tuum ponam ferreum et ungulas tuas ponam aereas et comminues populos multos et interficiam Domino rapinas eorum et fortitudinem eorum Domino universae terrae

5 nunc vastaberis filia latronis obsidionem posuerunt super nos in virga percutient maxillam iudicis Israhel 2 et tu Bethleem Ephrata parvulus es in milibus Iuda ex te mihi egredietur qui sit dominator in Israhel et egressus eius ab initio a diebus aeternitatis 3 propter hoc dabit eos usque ad tempus in quo parturiens pariet reliquiae fratrum eius convertentur ad filios Israhel 4 et stabit et pascet in fortitudine Domini in sublimitate nominis Domini Dei sui et convertentur quia nunc magnificabitur usque ad terminos terrae 5 et erit iste pax Assyrius cum venerit in terram nostram et quando calcaverit in domibus nostris et suscitabimus super eum septem pastores et octo primates homines 6 et pascent terram Assur in gladio et terram Nemrod in lanceis eius et liberabit ab Assur cum venerit in terram nostram et cum calcaverit in finibus nostris 7 et erunt reliquiae Iacob in medio populorum multorum quasi ros a Domino et quasi stillae super herbam quae non expectat virum et non praestolatur filios hominum 8 et erunt reliquiae Iacob in gentibus in medio populorum multorum quasi leo in iumentis silvarum et quasi catulus leonis in gregibus pecorum qui cum transierit et conculcaverit et ceperit non est qui eruat 9 exaltabitur manus tua super hostes tuos et omnes inimici tui interibunt 10 et erit in die illa dicit Dominus auferam equos tuos de medio tui et disperdam quadrigas tuas 11 et perdam civitates terrae tuae et destruam omnes

munitiones tuas 12 et auferam maleficia de manu tua
et divinationes non erunt in te 13 et perire faciam
sculptilia tua et statuas tuas de medio tui et non
adorabis ultra opera manuum tuarum 14 et evellam
lucos tuos de medio tui et conteram civitates tuas 15
et faciam in furore et in indignatione ultionem in
omnibus gentibus quae non audierunt

6 audite quae Dominus loquitur surge contende
iudicio adversum montes et audiant colles vocem
tuam 2 audiant montes iudicium Domini et fortia
fundamenta terrae quia iudicium Domini cum populo
suo et cum Israhel diiudicabitur 3 populus meus quid
feci tibi et quid molestus fui tibi responde mihi 4 quia
eduxi te de terra Aegypti et de domo servientium
liberavi te et misi ante faciem tuam Mosen et Aaron
et Mariam 5 populus meus memento quaeso quid
cogitaverit Balac rex Moab et quid responderit ei
Balaam filius Beor de Setthim usque ad Galgalam ut
cognosceret iustitias Domini 6 quid dignum offeram
Domino curvem genu Deo excelso numquid offeram
ei holocaustomata et vitulos anniculos 7 numquid
placari potest Dominus in milibus arietum aut in
multis milibus hircorum pinguium numquid dabo
primogenitum meum pro scelere meo fructum ventris
mei pro peccato animae meae 8 indicabo tibi o homo
quid sit bonum et quid Dominus quaerat a te utique
facere iudicium et diligere misericordiam et sollicitum
ambulare cum Deo tuo 9 vox Domini ad civitatem
clamat et salus erit timentibus nomen tuum audite
tribus et quis adprobabit illud 10 adhuc ignis in domo
impii thesauri iniquitatis et mensura minor irae plena
11 numquid iustificabo stateram impiam et saccelli
pondera dolosa 12 in quibus divites eius repleti sunt
iniquitate et habitantes in ea loquebantur mendacium
et lingua eorum fraudulenta in ore eorum 13 et ego
ergo coepi percutere te perditione super peccatis
tuis 14 tu comedes et non saturaberis et humiliatio
tua in medio tui et adprehendes et non salvabis et
quos salvaveris in gladium dabo 15 tu seminabis et
non metes tu calcabis olivam et non ungueris oleo et
mustum et non bibes vinum 16 et custodisti praecepta
Omri et omne opus domus Achab et ambulasti in
voluntatibus eorum ut darem te in perditionem et
habitantes in ea in sibilum et obprobrium populi mei
portabitis

7 vae mihi quia factus sum sicut qui colligit in
autumno racemos vindemiae non est botrus ad
comedendum praecoquas ficus desideravit anima
mea 2 periit sanctus de terra et rectus in hominibus
non est omnes in sanguine insidiantur vir fratrem
suum venatur ad mortem 3 malum manuum suarum
dicunt bonum princeps postulat et iudex in reddendo
est et magnus locutus est desiderium animae suae
et conturbaverunt eam 4 qui optimus in eis est
quasi paliurus et qui rectus quasi spina de sepe
dies speculationis tuae visitatio tua venit nunc erit
vastitas eorum 5 nolite credere amico et nolite
confidere in duce ab ea quae dormit in sinu tuo
custodi claustra oris tui 6 quia filius contumeliam
facit patri filia consurgit adversus matrem suam
nurus contra socrum suam inimici hominis domestici
eius 7 ego autem ad Dominum aspiciam expectabo
Deum salvatorem meum audiet me Deus meus 8 ne
laeteris inimica mea super me quia cecidi consurgam
cum sedero in tenebris Dominus lux mea est 9 iram
Domini portabo quoniam peccavi ei donec iudicet
causam meam et faciat iudicium meum educet me in
lucem videbo in iustitiam eius 10 et aspiciet inimica
mea et operietur confusione quae dicit ad me ubi est
Dominus Deus tuus oculi mei videbunt in eam nunc
erit in conculcationem ut lutum platearum 11 dies ut
aedificentur maceriae tuae in die illa longe fiet lex
12 in die illa et usque ad te veniet Assur et usque ad
civitates munitas et a civitatibus munitis usque ad
flumen et ad mare de mari et ad montem de monte
13 et erit terra in desolationem propter habitatores
suos et propter fructum cogitationum eorum 14 pasce
populum tuum in virga tua gregem hereditatis tuae
habitantes solos in saltu in medio Carmeli pascentur
Basan et Galaad iuxta dies antiquos 15 secundum
dies egressionis tuae de terra Aegypti ostendam ei
mirabilia 16 videbunt gentes et confundentur super
omni fortitudine sua ponent manus super os aures
eorum surdae erunt 17 lingent pulverem sicut serpens
velut reptilia terrae proturbabuntur de aedibus suis
Dominum Deum nostrum desiderabunt et timebunt
te 18 quis Deus similis tui qui aufers iniquitatem

et transis peccatum reliquiarum hereditatis tuae
non inmittet ultra furorem suum quoniam volens
misericordiam est **19** revertetur et miserebitur nostri
deponet iniquitates nostras et proiciet in profundum
maris omnia peccata nostra **20** dabis veritatem Iacob
misericordiam Abraham quae iurasti patribus nostris
a diebus antiquis

Nahum Propheta

1 onus Nineve liber visionis Naum Helcesei **2** Deus aemulator et ulciscens Dominus ulciscens Dominus et habens furorem ulciscens Dominus in hostes suos et irascens ipse inimicis suis **3** Dominus patiens et magnus fortitudine et mundans non faciet innocentem Dominus in tempestate et turbine viae eius et nebulae pulvis pedum eius **4** increpans mare et exsiccans illud et omnia flumina ad desertum deducens infirmatus est Basan et Carmelus et flos Libani elanguit **5** montes commoti sunt ab eo et colles adsolati sunt et contremuit terra a facie eius et orbis et omnes habitantes in eo **6** ante faciem indignationis eius quis stabit et quis resistet in ira furoris eius indignatio eius effusa est ut ignis et petrae dissolutae sunt ab eo **7** bonus Dominus et confortans in die tribulationis et sciens sperantes in se **8** et in diluvio praetereunte consummationem faciet loci eius et inimicos eius persequentur tenebrae **9** quid cogitatis contra Dominum consummationem ipse faciet non consurget duplex tribulatio **10** quia sicut spinae se invicem conplectuntur sic convivium eorum pariter potantium consumentur quasi stipula ariditate plena **11** ex te exivit cogitans contra Dominum malitiam mente pertractans praevaricationem **12** haec dicit Dominus si perfecti fuerint et ita plures sic quoque adtondentur et pertransibit adflixi te et non adfligam te ultra **13** et nunc conteram virgam eius de dorso tuo et vincula tua disrumpam **14** et praecipiet super te Dominus non seminabitur ex nomine tuo amplius de domo Dei tui interficiam sculptile et conflatile ponam sepulchrum tuum quia inhonoratus es **15** ecce super montes pedes evangelizantis et adnuntiantis pacem celebra Iuda festivitates tuas et redde vota tua quia non adiciet ultra ut pertranseat in te Belial universus interiit

2 ascendit qui dispergat coram te qui custodit obsidionem contemplare viam conforta lumbos robora virtutem valde **2** quia reddidit Dominus superbiam Iacob sicut superbiam Israhel quia vastatores dissipaverunt eos et propagines eorum corruperunt **3** clypeus fortium eius ignitus viri exercitus in coccineis igneae habenae currus in die praeparationis eius et agitatores consopiti sunt **4** in itineribus conturbati sunt quadrigae conlisae sunt in plateis aspectus eorum quasi lampades quasi fulgura discurrentia **5** recordabitur fortium suorum ruent in itineribus suis velociter ascendent muros eius et praeparabitur umbraculum **6** portae fluviorum apertae sunt et templum ad solum dirutum **7** et miles captivus abductus est et ancillae eius minabantur gementes ut columbae murmurantes in cordibus suis **8** et Nineve quasi piscina aquarum aquae eius ipsi vero fugerunt state state et non est qui revertatur **9** diripite argentum diripite aurum et non est finis divitiarum ex omnibus vasis desiderabilibus **10** dissipata et scissa et dilacerata et cor tabescens et dissolutio geniculorum et defectio in cunctis renibus et facies omnium sicut nigredo ollae **11** ubi est habitaculum leonum et pascua catulorum leonum ad quam ivit leo ut ingrederetur illuc catulus leonis et non est qui exterreat **12** leo cepit sufficienter catulis suis et necavit leaenis suis et implevit praeda speluncas suas et cubile suum rapina **13** ecce ego ad te dicit Dominus exercituum et succendam usque ad fumum quadrigas eius et leunculos tuos comedet gladius et exterminabo de terra praedam tuam et non audietur ultra vox nuntiorum tuorum

3 vae civitas sanguinum universa mendacii dilaceratione plena non recedet a te rapina **2** vox flagelli et vox impetus rotae et equi frementis et quadrigae ferventis equitis ascendentis **3** et micantis gladii et fulgurantis hastae et multitudinis interfectae et gravis ruinae nec est finis cadaverum et corruent in corporibus suis **4** propter multitudinem fornicationum meretricis speciosae et gratae et habentis maleficia quae vendidit gentes in fornicationibus suis et familias in maleficiis suis **5** ecce ego ad te dicit Dominus exercituum et revelabo pudenda tua in facie tua et ostendam gentibus nuditatem tuam et regnis ignominiam tuam **6** et proiciam super te abominationes et contumeliis te adficiam et ponam te in exemplum **7** et erit omnis qui viderit te resiliet a te et dicet vastata est Nineve quis commovebit super te caput unde quaeram consolatorem tibi **8** numquid melior es ab Alexandria populorum quae habitat in fluminibus aqua in circuitu eius cuius divitiae mare

aquae muri eius **9** Aethiopia fortitudo et Aegyptus et non est finis Africa et Lybies fuerunt in auxilio tuo **10** sed et ipsa in transmigrationem ducta est in captivitatem parvuli eius elisi sunt in capite omnium viarum et super inclitos eius miserunt sortem et omnes optimates eius confixi sunt in conpedibus **11** et tu ergo inebriaberis eris despecta et tu quaeres auxilium ab inimico **12** omnes munitiones tuae sicuti ficus cum grossis suis si concussae fuerint cadent in os comedentis **13** ecce populus tuus mulieres in medio tui inimicis tuis adapertione pandentur portae terrae tuae devorabit ignis vectes tuos **14** aquam propter obsidionem hauri tibi extrue munitiones tuas intra in lutum et calca subigens tene laterem **15** ibi comedet te ignis peribis gladio devorabit te ut bruchus congregare ut bruchus multiplicare ut lucusta **16** plures fecisti negotiationes tuas quam stellae sunt caeli bruchus expansus est et avolavit **17** custodes tui quasi lucustae et parvuli tui quasi lucustae lucustarum quae considunt in sepibus in die frigoris sol ortus est et avolaverunt et non est cognitus locus earum ubi fuerint **18** dormitaverunt pastores tui rex Assur sepelientur principes tui latitavit populus tuus in montibus et non est qui congreget **19** non est obscura contritio tua pessima est plaga tua omnes qui audierunt auditionem tuam conpresserunt manum super te quia super quem non transiit malitia tua semper

Habacuc Propheta

1 onus quod vidit Abacuc propheta **2** usquequo Domine clamabo et non exaudies vociferabor ad te vim patiens et non salvabis **3** quare ostendisti mihi iniquitatem et laborem videre praeda et iniustitia contra me et factum est iudicium et contradictio potentior **4** propter hoc lacerata est lex et non pervenit usque ad finem iudicium quia impius praevalet adversus iustum propterea egreditur iudicium perversum **5** aspicite in gentibus et videte et admiramini et obstupescite quia opus factum est in diebus vestris quod nemo credet cum narrabitur **6** quia ecce ego suscitabo Chaldeos gentem amaram et velocem ambulantem super latitudinem terrae ut possideat tabernacula non sua **7** horribilis et terribilis est ex semet ipsa iudicium et onus eius egredietur **8** leviores pardis equi eius et velociores lupis vespertinis et diffundentur equites eius equites namque eius de longe venient volabunt quasi aquila festinans ad comedendum **9** omnes ad praedam venient facies eorum ventus urens et congregabit quasi harenam captivitatem **10** et ipse de regibus triumphabit et tyranni ridiculi eius erunt ipse super omnem munitionem ridebit et conportabit aggerem et capiet eam **11** tunc mutabitur spiritus et pertransibit et corruet haec est fortitudo eius dei sui **12** numquid non tu a principio Domine Deus meus Sancte meus et non moriemur Domine in iudicium posuisti eum et fortem ut corriperes fundasti eum **13** mundi sunt oculi tui ne videas malum et respicere ad iniquitatem non poteris quare non respicis super inique agentes et taces devorante impio iustiorem se **14** et facies homines quasi pisces maris et quasi reptile non habens principem **15** totum in hamo sublevavit traxit illud in sagena sua et congregavit in rete suo super hoc laetabitur et exultabit **16** propterea immolabit sagenae suae et sacrificabit reti suo quia in ipsis incrassata est pars eius et cibus eius electus **17** propter hoc ergo expandit sagenam suam et semper interficere gentes non parcet

2 super custodiam meam stabo et figam gradum super munitionem et contemplabor ut videam quid dicatur mihi et quid respondeam ad arguentem me **2** et respondit mihi Dominus et dixit scribe visum et explana eum super tabulas ut percurrat qui legerit eum **3** quia adhuc visus procul et apparebit in finem et non mentietur si moram fecerit expecta illum quia veniens veniet et non tardabit **4** ecce qui incredulus est non erit recta anima eius in semet ipso iustus autem in fide sua vivet **5** et quomodo vinum potantem decipit sic erit vir superbus et non decorabitur qui dilatavit quasi infernus animam suam et ipse quasi mors et non adimpletur et congregabit ad se omnes gentes et coacervabit ad se omnes populos **(Sheol h7585)** **6** numquid non omnes isti super eum parabolam sument et loquellam enigmatum eius et dicetur vae ei qui multiplicat non sua usquequo et adgravat contra se densum lutum **7** numquid non repente consurgent qui mordeant te et suscitabuntur lacerantes te et eris in rapinam eis **8** quia tu spoliasti gentes multas spoliabunt te omnes qui reliqui fuerint de populis propter sanguinem hominis et iniquitatem terrae civitatis et omnium habitantium in ea **9** vae qui congregat avaritiam malam domui suae ut sit in excelso nidus eius et liberari se putat de manu mali **10** cogitasti confusionem domui tuae concidisti populos multos et peccavit anima tua **11** quia lapis de pariete clamabit et lignum quod inter iuncturas aedificiorum est respondebit **12** vae qui aedificat civitatem in sanguinibus et praeparat urbem in iniquitate **13** numquid non haec a Domino sunt exercituum laborabunt enim populi in multo igni et gentes in vacuum et deficient **14** quia replebitur terra ut cognoscat gloriam Domini quasi aquae operientes mare **15** vae qui potum dat amico suo mittens fel suum et inebrians ut aspiciat nuditatem eius **16** repletus est ignominia pro gloria bibe tu quoque et consopire circumdabit te calix dexterae Domini et vomitus ignominiae super gloriam tuam **17** quia iniquitas Libani operiet te et vastitas animalium deterrebit eos de sanguinibus hominis et iniquitate terrae et civitatis et omnium habitantium in ea **18** quid prodest sculptile quia sculpsit illud fictor suus conflatile et imaginem falsam quia speravit in figmento fictor eius ut faceret simulacra muta **19** vae qui dicit ligno expergiscere surge lapidi tacenti numquid ipse docere poterit ecce iste coopertus est auro et argento et omnis spiritus non est in visceribus eius **20** Dominus

autem in templo sancto suo sileat a facie eius omnis terra

3 oratio Abacuc prophetae pro ignorationibus **2** Domine audivi auditionem tuam et timui Domine opus tuum in medio annorum vivifica illud in medio annorum notum facies cum iratus fueris misericordiae recordaberis **3** Deus ab austro veniet et Sanctus de monte Pharan semper operuit caelos gloria eius et laudis eius plena est terra **4** splendor eius ut lux erit cornua in manibus eius ibi abscondita est fortitudo eius **5** ante faciem eius ibit mors et egredietur diabolus ante pedes eius **6** stetit et mensus est terram aspexit et dissolvit gentes et contriti sunt montes saeculi incurvati sunt colles mundi ab itineribus aeternitatis eius **7** pro iniquitate vidi tentoria Aethiopiae turbabuntur pelles terrae Madian **8** numquid in fluminibus iratus es Domine aut in fluminibus furor tuus vel in mari indignatio tua quia ascendes super equos tuos et quadrigae tuae salvatio **9** suscitans suscitabis arcum tuum iuramenta tribubus quae locutus es semper fluvios scindes terrae **10** viderunt te et doluerunt montes gurges aquarum transiit dedit abyssus vocem suam altitudo manus suas levavit **11** sol et luna steterunt in habitaculo suo in luce sagittarum tuarum ibunt in splendore fulgurantis hastae tuae **12** in fremitu conculcabis terram in furore obstupefacies gentes **13** egressus es in salutem populi tui in salutem cum christo tuo percussisti caput de domo impii denudasti fundamentum usque ad collum semper **14** maledixisti sceptris eius capiti bellatorum eius venientibus ut turbo ad dispergendum me exultatio eorum sicut eius qui devorat pauperem in abscondito **15** viam fecisti in mari equis tuis in luto aquarum multarum **16** audivi et conturbatus est venter meus ad vocem contremuerunt labia mea ingrediatur putredo in ossibus meis et subter me scateat ut requiescam in die tribulationis ut ascendam ad populum accinctum nostrum **17** ficus enim non florebit et non erit germen in vineis mentietur opus olivae et arva non adferent cibum abscidetur de ovili pecus et non erit armentum in praesepibus **18** ego autem in Domino gaudebo exultabo in Deo Iesu meo **19** Dominus Deus fortitudo mea et ponet pedes meos quasi cervorum et super excelsa mea deducet me victori in psalmis canentem

Sofonias Propheta

1 verbum Domini quod factum est ad Sofoniam filium Chusi filium Godoliae filii Amariae filii Ezechiae in diebus Iosiae filii Amon regis Iuda **2** congregans congregabo omnia a facie terrae dicit Dominus **3** congregans hominem et pecus congregans volatile caeli et pisces maris et ruinae impiorum erunt et disperdam homines a facie terrae dicit Dominus **4** et extendam manum meam super Iudam et super omnes habitantes Hierusalem et disperdam de loco hoc reliquias Baal et nomina aedituorum cum sacerdotibus **5** et eos qui adorant super tecta militiam caeli et adorant et iurant in Domino et iurant in Melchom **6** et qui avertuntur de post tergum Domini et qui non quaesierunt Dominum nec investigaverunt eum **7** silete a facie Domini Dei quia iuxta est dies Domini quia praeparavit Dominus hostiam sanctificavit vocatos suos **8** et erit in die hostiae Domini visitabo super principes et super filios regis et super omnes qui induti sunt veste peregrina **9** et visitabo omnem qui arroganter ingreditur super limen in die illa qui conplent domum Domini Dei sui iniquitate et dolo **10** et erit in die illa dicit Dominus vox clamoris a porta Piscium et ululatus a secunda et contritio magna a collibus **11** ululate habitatores pilae conticuit omnis populus Chanaan disperierunt omnes involuti argento **12** et erit in tempore illo scrutabor Hierusalem in lucernis et visitabo super viros defixos in fecibus suis qui dicunt in cordibus suis non faciet bene Dominus et non faciet male **13** et erit fortitudo eorum in direptionem et domus eorum in desertum et aedificabunt domos et non habitabunt et plantabunt vineas et non bibent vinum earum **14** iuxta est dies Domini magnus iuxta et velox nimis vox diei Domini amara tribulabitur ibi fortis **15** dies irae dies illa dies tribulationis et angustiae dies calamitatis et miseriae dies tenebrarum et caliginis dies nebulae et turbinis **16** dies tubae et clangoris super civitates munitas et super angulos excelsos **17** et tribulabo homines et ambulabunt ut caeci quia Domino peccaverunt et effundetur sanguis eorum sicut humus et corpus eorum sicut stercora **18** sed et argentum eorum et aurum eorum non poterit liberare eos in die irae Domini in igne zeli eius devorabitur omnis terra quia consummationem cum festinatione faciet cunctis habitantibus terram

2 convenite congregamini gens non amabilis **2** priusquam pariat iussio quasi pulverem transeuntem diem antequam veniat super vos ira furoris Domini antequam veniat super vos dies furoris Domini **3** quaerite Dominum omnes mansueti terrae qui iudicium eius estis operati quaerite iustum quaerite mansuetum si quo modo abscondamini in die furoris Domini **4** quia Gaza destructa erit et Ascalon in desertum Azotum in meridie eicient et Accaron eradicabitur **5** vae qui habitatis funiculum maris gens perditorum verbum Domini super vos Chanaan terra Philisthinorum et disperdam te ita ut non sit inhabitator **6** et erit funiculus maris requies pastorum et caulae pecorum **7** et erit funiculus eius qui remanserit de domo Iuda ibi pascentur in domibus Ascalonis ad vesperam requiescent quia visitabit eos Dominus Deus eorum et avertet captivitatem eorum **8** audivi obprobrium Moab et blasphemias filiorum Ammon quae exprobraverunt populo meo et magnificati sunt super terminos eorum **9** propterea vivo ego dicit Dominus exercituum Deus Israhel quia Moab ut Sodoma erit et filii Ammon quasi Gomorra siccitas spinarum et acervi salis et desertum usque in aeternum reliquiae populi mei diripient illos residui gentis meae possidebunt eos **10** hoc eis eveniet pro superbia sua quia blasphemaverunt et magnificati sunt super populum Domini exercituum **11** horribilis Dominus super eos et adtenuabit omnes deos terrae et adorabunt eum vir de loco suo omnes insulae gentium **12** sed et vos Aethiopes interfecti gladio meo eritis **13** et extendet manum suam super aquilonem et perdet Assur et ponet speciosam in solitudinem et in invium et quasi desertum **14** et accubabunt in medio eius greges omnes bestiae gentium et onocrotalus et ericius in liminibus eius morabuntur vox cantantis in fenestra corvus in superliminari quoniam adtenuabo robur eius **15** haec est civitas gloriosa habitans in confidentia quae dicebat in corde suo ego sum et extra me non est alia amplius quomodo facta est in desertum cubile bestiae omnis qui transit per eam sibilabit et movebit manum suam

3 vae provocatrix et redempta civitas columba **2** non audivit vocem et non suscepit disciplinam in Domino non est confisa ad Deum suum non adpropiavit **3** principes eius in medio eius quasi leones rugientes iudices eius lupi vespere non relinquebant in mane **4** prophetae eius vesani viri infideles sacerdotes eius polluerunt sanctum iniuste egerunt contra legem **5** Dominus iustus in medio eius non faciet iniquitatem mane mane iudicium suum dabit in luce et non abscondetur nescivit autem iniquus confusionem **6** disperdi gentes et dissipati sunt anguli earum desertas feci vias eorum dum non est qui transeat desolatae sunt civitates eorum non remanente viro nec ullo habitatore **7** dixi attamen timebis me suscipies disciplinam et non peribit habitaculum eius propter omnia in quibus visitavi eam verumtamen diluculo surgentes corruperunt omnes cogitationes suas **8** quapropter expecta me dicit Dominus in die resurrectionis meae in futurum quia iudicium meum ut congregem gentes et colligam regna ut effundam super eas indignationem meam omnem iram furoris mei in igne enim zeli mei devorabitur omnis terra **9** quia tunc reddam populis labium electum ut vocent omnes in nomine Domini et serviant ei umero uno **10** ultra flumina Aethiopiae inde supplices mei filii dispersorum meorum deferent munus mihi **11** in die illa non confunderis super cunctis adinventionibus tuis quibus praevaricata es in me quia tunc auferam de medio tui magniloquos superbiae tuae et non adicies exaltari amplius in monte sancto meo **12** et derelinquam in medio tui populum pauperem et egenum et sperabunt in nomine Domini **13** reliquiae Israhel non facient iniquitatem nec loquentur mendacium et non invenietur in ore eorum lingua dolosa quoniam ipsi pascentur et accubabunt et non erit qui exterreat **14** lauda filia Sion iubilate Israhel laetare et exulta in omni corde filia Hierusalem **15** abstulit Dominus iudicium tuum avertit inimicos tuos rex Israhel Dominus in medio tui non timebis malum ultra **16** in die illa dicetur Hierusalem noli timere Sion non dissolvantur manus tuae **17** Dominus Deus tuus in medio tui Fortis ipse salvabit gaudebit super te in laetitia silebit in dilectione tua exultabit super te in laude **18** nugas qui a lege recesserant congregabo quia ex te erant ut non ultra habeas super eis obprobrium **19** ecce ego interficiam omnes qui adflixerunt te in tempore illo et salvabo claudicantem et eam quae eiecta fuerat congregabo et ponam eos in laudem et in nomen in omni terra confusionis eorum **20** in tempore illo quo adducam vos et in tempore quo congregabo vos dabo enim vos in nomen et in laudem omnibus populis terrae cum convertero captivitatem vestram coram oculis vestris dicit Dominus

Aggæi Prophetæ

1 in anno secundo Darii regis in mense sexto in die una mensis factum est verbum Domini in manu Aggei prophetae ad Zorobabel filium Salathihel ducem Iuda et ad Iesum filium Iosedech sacerdotem magnum dicens **2** haec ait Dominus exercituum dicens populus iste dicit nondum venit tempus domus Domini aedificandae **3** et factum est verbum Domini in manu Aggei prophetae dicens **4** numquid tempus vobis est ut habitetis in domibus laqueatis et domus ista deserta **5** et nunc haec dicit Dominus exercituum ponite corda vestra super vias vestras **6** seminastis multum et intulistis parum comedistis et non estis satiati bibistis et non estis inebriati operuistis vos et non estis calefacti et qui mercedes congregavit misit eas in sacculum pertusum **7** haec dicit Dominus exercituum ponite corda vestra super vias vestras **8** ascendite in montem portate lignum et aedificate domum et acceptabilis mihi erit et glorificabor dicit Dominus **9** respexistis ad amplius et ecce factum est minus et intulistis in domum et exsuflavi illud quam ob causam dicit Dominus exercituum quia domus mea deserta est et vos festinatis unusquisque in domum suam **10** propter hoc super vos prohibiti sunt caeli ne darent rorem et terra prohibita est ne daret germen suum **11** et vocavi siccitatem super terram et super montes et super triticum et super vinum et super oleum et quaecumque profert humus et super homines et super iumenta et super omnem laborem manuum **12** et audivit Zorobabel filius Salathihel et Iesus filius Iosedech sacerdos magnus et omnes reliquiae populi vocem Dei sui et verba Aggei prophetae sicut misit eum Dominus Deus eorum ad ipsos et timuit populus a facie Domini **13** et dixit Aggeus nuntius Domini de nuntiis Domini populo dicens ego vobiscum dicit Dominus **14** et suscitavit Dominus spiritum Zorobabel filii Salathihel ducis Iuda et spiritum Iesu filii Iosedech sacerdotis magni et spiritum reliquorum de omni populo et ingressi sunt et faciebant opus in domo Domini exercituum Dei sui **15** in die vicesima et quarta mensis in sexto mense in anno secundo Darii regis

2 in septimo mense vicesima et prima mensis factum est verbum Domini in manu Aggei prophetae dicens **2** loquere ad Zorobabel filium Salathihel ducem Iuda et ad Iesum filium Iosedech sacerdotem magnum et ad reliquos populi dicens **3** quis in vobis est derelictus qui vidit domum istam in gloria sua prima et quid vos videtis hanc nunc numquid non ita est quasi non sit in oculis vestris **4** et nunc confortare Zorobabel dicit Dominus et confortare Iesu fili Iosedech sacerdos magne et confortare omnis populo terrae dicit Dominus exercituum et facite quoniam ego vobiscum sum dicit Dominus exercituum **5** verbum quod placui vobiscum cum egrederemini de terra Aegypti et spiritus meus erit in medio vestrum nolite timere **6** quia haec dicit Dominus exercituum adhuc unum modicum est et ego commovebo caelum et terram et mare et aridam **7** et movebo omnes gentes et veniet desideratus cunctis gentibus et implebo domum istam gloria dicit Dominus exercituum **8** meum est argentum et meum est aurum dicit Dominus exercituum **9** magna erit gloria domus istius novissimae plus quam primae dicit Dominus exercituum et in loco isto dabo pacem dicit Dominus exercituum **10** in vicesima et quarta noni mensis in anno secundo Darii factum est verbum Domini ad Aggeum prophetam dicens **11** haec dicit Dominus exercituum interroga sacerdotes legem dicens **12** si tulerit homo carnem sanctificatam in ora vestimenti sui et tetigerit de summitate eius panem aut pulmentum aut vinum aut oleum aut omnem cibum numquid sanctificabitur respondentes autem sacerdotes dixerunt non **13** et dixit Aggeus si tetigerit pollutus in anima ex omnibus his numquid contaminabitur et responderunt sacerdotes et dixerunt contaminabitur **14** et respondit Aggeus et dixit sic populus iste et sic gens ista ante faciem meam dicit Dominus et sic omne opus manuum eorum et omnia quae obtulerint ibi contaminata erunt **15** et nunc ponite corda vestra a die hac et supra antequam poneretur lapis super lapidem in templo Domini **16** cum accederetis ad acervum viginti modiorum et fierent decem intraretis ad torcular ut exprimeretis quinquaginta lagoenas et fiebant viginti **17** percussi vos vento urente et aurugine et grandine omnia opera manuum vestrarum et non

fuit in vobis qui reverteretur ad me dicit Dominus **18** ponite corda vestra ex die ista et in futurum a die vicesima et quarta noni mensis a die qua fundamenta iacta sunt templi Domini ponite super cor vestrum **19** numquid iam semen in germine est et adhuc vinea et ficus et malogranatum et lignum olivae non floruit ex die ista benedicam **20** et factum est verbum Domini secundo ad Aggeum in vicesima et quarta mensis dicens **21** loquere ad Zorobabel ducem Iuda dicens ego movebo caelum pariter et terram **22** et subvertam solium regnorum et conteram fortitudinem regni gentium et subvertam quadrigam et ascensorem eius et descendent equi et ascensores eorum vir in gladio fratris sui **23** in die illo dicit Dominus exercituum adsumam te Zorobabel fili Salathihel serve meus dicit Dominus et ponam te quasi signaculum quia te elegi dicit Dominus exercituum

Zaccharias Propheta

1 in mense octavo in anno secundo Darii factum est
verbum Domini ad Zachariam filium Barachiae
filium Addo prophetam dicens **2** iratus est Dominus
super patres vestros iracundia **3** et dices ad eos
haec dicit Dominus exercituum convertimini ad
me ait Dominus exercituum et convertar ad vos
dicit Dominus exercituum **4** ne sitis sicut patres
vestri ad quos clamabant prophetae priores dicentes
haec dicit Dominus exercituum convertimini de viis
vestris malis et cogitationibus vestris pessimis et non
audierunt neque adtenderunt ad me dicit Dominus
5 patres vestri ubi sunt et prophetae numquid in
sempiternum vivent **6** verumtamen verba mea et
legitima mea quae mandavi servis meis prophetis
numquid non conprehenderunt patres vestros et
conversi sunt et dixerunt sicut cogitavit Dominus
exercituum facere nobis secundum vias nostras et
secundum adinventiones nostras fecit nobis **7** in
die vicesima et quarta undecimo mense sabath in
anno secundo Darii factum est verbum Domini ad
Zachariam filium Barachiae filium Addo prophetam
dicens **8** vidi per noctem et ecce vir ascendens super
equum rufum et ipse stabat inter myrteta quae erant
in profundo et post eum equi rufi varii et albi **9** et
dixi quid sunt isti domine mi et dixit ad me angelus
qui loquebatur in me ego ostendam tibi quid sint
haec **10** et respondit vir qui stabat inter myrteta et
dixit isti sunt quos misit Dominus ut perambularent
terram **11** et responderunt angelo Domini qui stabat
inter myrteta et dixerunt perambulavimus terram
et ecce omnis terra habitatur et quiescit **12** et
respondit angelus Domini et dixit Domine exercituum
usquequo tu non misereberis Hierusalem et urbium
Iuda quibus iratus es iste septuagesimus annus est
13 et respondit Dominus angelo qui loquebatur in
me verba bona verba consolatoria **14** et dixit ad me
angelus qui loquebatur in me clama dicens haec
dicit Dominus exercituum zelatus sum Hierusalem et
Sion zelo magno **15** et ira magna ego irascor super
gentes opulentas quia ego iratus sum parum ipsi
vero adiuverunt in malum **16** propterea haec dicit
Dominus revertar ad Hierusalem in misericordiis
domus mea aedificabitur in ea ait Dominus exercituum
et perpendiculum extendetur super Hierusalem **17**
adhuc clama dicens haec dicit Dominus exercituum
adhuc affluent civitates meae bonis et consolabitur
Dominus adhuc Sion et eliget adhuc Hierusalem **18** et
levavi oculos meos et vidi et ecce quattuor cornua
19 et dixi ad angelum qui loquebatur in me quid
sunt haec et dixit ad me haec sunt cornua quae
ventilaverunt Iudam et Israhel et Hierusalem **20** et
ostendit mihi Dominus quattuor fabros **21** et dixi quid
isti veniunt facere qui ait dicens haec sunt cornua
quae ventilaverunt Iudam per singulos viros et nemo
eorum levavit caput suum et venerunt isti deterrere
ea ut deiciant cornua gentium quae levaverunt cornu
super terram Iuda ut dispergerent eam

2 et levavi oculos meos et vidi et ecce vir et in manu
eius funiculus mensorum **2** et dixi quo tu vadis et
dixit ad me ut metiar Hierusalem et videam quanta
sit latitudo eius et quanta longitudo eius **3** et ecce
angelus qui loquebatur in me egrediebatur et angelus
alius egrediebatur in occursum eius **4** et dixit ad eum
curre loquere ad puerum istum dicens absque muro
habitabitur Hierusalem prae multitudine hominum et
iumentorum in medio eius **5** et ego ero ei ait Dominus
murus ignis in circuitu et in gloria ero in medio eius
6 o o fugite de terra aquilonis dicit Dominus quoniam
in quattuor ventos caeli dispersi vos dicit Dominus **7**
o Sion fuge quae habitas apud filiam Babylonis **8** quia
haec dicit Dominus exercituum post gloriam misit me
ad gentes quae spoliaverunt vos qui enim tetigerit vos
tangit pupillam oculi eius **9** quia ecce ego levo manum
meam super eos et erunt praedae his qui serviebant
sibi et cognoscetis quia Dominus exercituum misit me
10 lauda et laetare filia Sion quia ecce ego venio et
habitabo in medio tui ait Dominus **11** et adplicabuntur
gentes multae ad Dominum in die illa et erunt mihi
in populum et habitabo in medio tui et scies quia
Dominus exercituum misit me ad te **12** et possidebit
Dominus Iudam partem suam in terra sanctificata et
eliget adhuc Hierusalem **13** sileat omnis caro a facie
Domini quia consurrexit de habitaculo sancto suo

3 et ostendit mihi Iesum sacerdotem magnum
stantem coram angelo Domini et Satan stabat a
dextris eius ut adversaretur ei **2** et dixit Dominus
ad Satan increpet Dominus in te Satan et increpet

Dominus in te qui elegit Hierusalem numquid non iste torris est erutus de igne 3 et Iesus erat indutus vestibus sordidis et stabat ante faciem angeli 4 qui respondit et ait ad eos qui stabant coram se dicens auferte vestimenta sordida ab eo et dixit ad eum ecce abstuli a te iniquitatem tuam et indui te mutatoriis 5 et dixit ponite cidarim mundam super caput eius et posuerunt cidarim mundam super caput eius et induerunt eum vestibus et angelus Domini stabat 6 et contestabatur angelus Domini Iesum dicens 7 haec dicit Dominus exercituum si in viis meis ambulaveris et custodiam meam custodieris tu quoque iudicabis domum meam et custodies atria mea et dabo tibi ambulantes de his qui nunc hic adsistunt 8 audi Iesu sacerdos magne tu et amici tui qui habitant coram te quia viri portendentes sunt ecce enim ego adducam servum meum orientem 9 quia ecce lapis quem dedi coram Iesu super lapidem unum septem oculi sunt ecce ego celabo sculpturam eius ait Dominus exercituum et auferam iniquitatem terrae illius in die una 10 in die illa dicit Dominus exercituum vocabit vir amicum suum subter vineam et subter ficum

4 et reversus est angelus qui loquebatur in me et suscitavit me quasi virum qui suscitatur de somno suo 2 et dixit ad me quid tu vides et dixi vidi et ecce candelabrum aureum totum et lampas eius super caput ipsius et septem lucernae eius super illud septem et septem infusoria lucernis quae erant super caput illius 3 et duae olivae super illud una a dextris lampadis et una a sinistris eius 4 et respondi et aio ad angelum qui loquebatur in me dicens quid sunt haec domine mi 5 et respondit angelus qui loquebatur in me et dixit ad me numquid nescis quid sunt haec et dixi non domine mi 6 et respondit et ait ad me dicens hoc est verbum Domini ad Zorobabel dicens non in exercitu nec in robore sed in spiritu meo dicit Dominus exercituum 7 quis tu mons magne coram Zorobabel in planum et educet lapidem primarium et exaequabit gratiam gratiae eius 8 et factum est verbum Domini ad me dicens 9 manus Zorobabel fundaverunt domum istam et manus eius perficient eam et scietis quia Dominus exercituum misit me ad vos 10 quis enim despexit dies parvos et laetabuntur et videbunt lapidem stagneum in manu Zorobabel septem isti oculi Domini qui discurrunt in universa terra 11 et respondi et dixi ad eum quid sunt duae olivae istae ad dextram candelabri et ad sinistram eius 12 et respondi secundo et dixi ad eum quid sunt duae spicae olivarum quae sunt iuxta duo rostra aurea in quibus sunt suffusoria ex auro 13 et ait ad me dicens numquid nescis quid sunt haec et dixi non domine 14 et dixit isti duo filii olei qui adsistunt Dominatori universae terrae

5 et conversus sum et levavi oculos meos et vidi et ecce volumen volans 2 et dixit ad me quid tu vides et dixi ego video volumen volans longitudo eius viginti cubitorum et latitudo eius decem cubitorum 3 et dixit ad me haec est maledictio quae egreditur super faciem omnis terrae quia omnis fur sicut ibi scriptum est iudicabitur et omnis iurans ex hoc similiter iudicabitur 4 educam illud dicit Dominus exercituum et veniet ad domum furis et ad domum iurantis in nomine meo mendaciter et commorabitur in medio domus eius et consumet eam et ligna eius et lapides eius 5 et egressus est angelus qui loquebatur in me et dixit ad me leva oculos tuos et vide quid est hoc quod egreditur 6 et dixi quidnam est et ait haec est amphora egrediens et dixit haec est oculus eorum in universa terra 7 et ecce talentum plumbi portabatur et ecce mulier una sedens in medio amphorae 8 et dixit haec est impietas et proiecit eam in medio amphorae et misit massam plumbeam in os eius 9 et levavi oculos meos et vidi et ecce duae mulieres egredientes et spiritus in alis earum et habebant alas quasi alas milvi et levaverunt amphoram inter terram et caelum 10 et dixi ad angelum qui loquebatur in me quo istae deferunt amphoram 11 et dixit ad me ut aedificetur ei domus in terra Sennaar et stabiliatur et ponatur ibi super basem suam

6 et conversus sum et levavi oculos meos et vidi et ecce quattuor quadrigae egredientes de medio duorum montium et montes montes aerei 2 in quadriga prima equi rufi et in quadriga secunda equi nigri 3 et in quadriga tertia equi albi et in quadriga quarta equi varii fortes 4 et respondi et dixi ad angelum qui loquebatur in me quid sunt haec domine mi 5 et respondit angelus et ait ad me isti sunt quattuor venti caeli qui egrediuntur ut stent coram

Dominatore omnis terrae 6 in quo erant equi nigri egrediebantur in terra aquilonis et albi egressi sunt post eos et varii egressi sunt ad terram austri 7 qui autem erant robustissimi exierunt et quaerebant ire et discurrere per omnem terram et dixit ite perambulate terram et perambulaverunt terram 8 et vocavit me et locutus est ad me dicens ecce qui egrediuntur in terram aquilonis requiescere fecerunt spiritum meum in terra aquilonis 9 et factum est verbum Domini ad me dicens 10 sume a transmigratione ab Oldai et a Tobia et ab Idaia et venies tu in die illa et intrabis domum Iosiae filii Sofoniae qui venerunt de Babylone 11 et sumes argentum et aurum et facies coronas et pones in capite Iesu filii Iosedech sacerdotis magni 12 et loqueris ad eum dicens haec ait Dominus exercituum dicens ecce vir Oriens nomen eius et subter eum orietur et aedificabit templum Domino 13 et ipse extruet templum Domino et ipse portabit gloriam et sedebit et dominabitur super solio suo et erit sacerdos super solio suo et consilium pacis erit inter duos illos 14 et coronae erunt Helem et Tobiae et Idaiae et Hen filio Sofoniae memoriale in templo Domini 15 et qui procul sunt venient et aedificabunt in templo Domini et scietis quia Dominus exercituum misit me ad vos erit autem hoc si auditu audieritis vocem Domini Dei vestri

7 et factum est in anno quarto Darii regis factum est verbum Domini ad Zachariam in quarta mensis noni qui est casleu 2 et miserunt ad domum Dei Sarasar et Rogomelech et viri qui erant cum eo ad deprecandam faciem Domini 3 ut dicerent sacerdotibus domus Domini exercituum et prophetis loquentes numquid flendum mihi est in mense quinto vel sanctificare me debeo sicuti feci iam multis annis 4 et factum est verbum Domini exercituum ad me dicens 5 loquere ad omnem populum terrae et ad sacerdotes dicens cum ieiunaretis et plangeretis in quinto et septimo per hos septuaginta annos numquid ieiunium ieiunastis mihi 6 et cum comedistis et cum bibistis numquid non vobis comedistis et vobismet ipsis bibistis 7 numquid non sunt verba quae locutus est Dominus in manu prophetarum priorum cum adhuc Hierusalem habitaretur et esset opulenta ipsa et urbes in circuitu eius et ad austrum et in campestribus habitaretur 8 et factum est verbum Domini ad Zachariam dicens 9 haec ait Dominus exercituum dicens iudicium verum iudicate et misericordiam et miserationes facite unusquisque cum fratre suo 10 et viduam et pupillum et advenam et pauperem nolite calumniari et malum vir fratri suo non cogitet in corde suo 11 et noluerunt adtendere et verterunt scapulam recedentem et aures suas adgravaverunt ne audirent 12 et cor suum posuerunt adamantem ne audirent legem et verba quae misit Dominus exercituum in spiritu suo per manum prophetarum priorum et facta est indignatio magna a Domino exercituum 13 et factum est sicut locutus est et non audierunt sic clamabunt et non exaudiam dicit Dominus exercituum 14 et dispersi eos per omnia regna quae nesciunt et terra desolata est ab eis eo quod non esset transiens et revertens et posuerunt terram desiderabilem in desertum

8 et factum est verbum Domini exercituum dicens 2 haec dicit Dominus exercituum zelatus sum Sion zelo magno et indignatione magna zelatus sum eam 3 haec dicit Dominus exercituum reversus sum ad Sion et habitabo in medio Hierusalem et vocabitur Hierusalem civitas veritatis et mons Domini exercituum mons sanctificatus 4 haec dicit Dominus exercituum adhuc habitabunt senes et anus in plateis Hierusalem et viri baculus in manu eius prae multitudine dierum 5 et plateae civitatis conplebuntur infantibus et puellis ludentibus in plateis eius 6 haec dicit Dominus exercituum si difficile videbitur in oculis reliquiarum populi huius in diebus illis numquid in oculis meis difficile erit dicit Dominus exercituum 7 haec dicit Dominus exercituum ecce ego salvabo populum meum de terra orientis et de terra occasus solis 8 et adducam eos et habitabunt in medio Hierusalem et erunt mihi in populum et ego ero eis in Deum in veritate et iustitia 9 haec dicit Dominus exercituum confortentur manus vestrae qui auditis in diebus his sermones istos per os prophetarum in die qua fundata est domus Domini exercituum ut templum aedificaretur 10 siquidem ante dies illos merces hominum non erat nec merces iumentorum erat neque introeunti et exeunti erat pax prae tribulatione et dimisi omnes homines unumquemque contra proximum suum

11 nunc autem non iuxta dies priores ego faciam reliquiis populi huius dicit Dominus exercituum 12 sed semen pacis erit vinea dabit fructum suum et terra dabit germen suum et caeli dabunt rorem suum et possidere faciam reliquias populi huius universa haec 13 et erit sicut eratis maledictio in gentibus domus Iuda et domus Israhel sic salvabo vos et eritis benedictio nolite timere confortentur manus vestrae 14 quia haec dicit Dominus exercituum sicut cogitavi ut adfligerem vos cum ad iracundiam provocassent patres vestri me dicit Dominus 15 et non sum misertus sic conversus cogitavi in diebus istis ut benefaciam Hierusalem et domui Iuda nolite timere 16 haec sunt ergo verba quae facietis loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo veritatem et iudicium pacis iudicate in portis vestris 17 et unusquisque malum contra amicum suum ne cogitetis in cordibus vestris et iuramentum mendax ne diligatis omnia enim haec sunt quae odi dicit Dominus 18 et factum est verbum Domini exercituum ad me dicens 19 haec dicit Dominus exercituum ieiunium quarti et ieiunium quinti et ieiunium septimi et ieiunium decimi erit domui Iuda in gaudium et in laetitiam et in sollemnitates praeclaras veritatem tantum et pacem diligite 20 haec dicit Dominus exercituum usquequo veniant populi et habitent in civitatibus multis 21 et vadant habitatores unus ad alterum dicentes eamus et deprecemur faciem Domini et quaeramus Dominum exercituum vadam etiam ego 22 et venient populi multi et gentes robustae ad quaerendum Dominum exercituum in Hierusalem et deprecandam faciem Domini 23 haec dicit Dominus exercituum in diebus illis in quibus adprehendent decem homines ex omnibus linguis gentium et adprehendent fimbriam viri iudaei dicentes ibimus vobiscum audivimus enim quoniam Deus vobiscum est

9 onus verbi Domini in terra Adrach et Damasci requiei eius quia Domini est oculus hominis et omnium tribuum Israhel 2 Emath quoque in terminis eius et Tyrus et Sidon adsumpserunt quippe sibi sapientiam valde 3 et aedificavit Tyrus munitionem suam et coacervavit argentum quasi humum et aurum ut lutum platearum 4 ecce Dominus possidebit eam et percutiet in mari fortitudinem eius et haec igni devorabitur 5 videbit Ascalon et timebit et Gaza et dolebit nimis et Accaron quoniam confusa est spes eius et peribit rex de Gaza et Ascalon non habitabitur 6 et sedebit separator in Azoto et disperdam superbiam Philisthinorum 7 et auferam sanguinem eius de ore eius et abominationes eius de medio dentium eius et relinquetur etiam ipse Deo nostro et erit quasi dux in Iuda et Accaron quasi Iebuseus 8 et circumdabo domum meam ex his qui militant mihi euntes et revertentes et non transibit super eos ultra exactor quia nunc vidi in oculis meis 9 exulta satis filia Sion iubila filia Hierusalem ecce rex tuus veniet tibi iustus et salvator ipse pauper et ascendens super asinum et super pullum filium asinae 10 et disperdam quadrigam ex Ephraim et equum de Hierusalem et dissipabitur arcus belli et loquetur pacem gentibus et potestas eius a mari usque ad mare et a fluminibus usque ad fines terrae 11 tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti vinctos tuos de lacu in quo non est aqua 12 convertimini ad munitionem vincti spei hodie quoque adnuntians duplicia reddam tibi 13 quoniam extendi mihi Iudam quasi arcum implevi Ephraim et suscitabo filios tuos Sion super filios tuos Graecia et ponam te quasi gladium fortium 14 et Dominus Deus super eos videbitur et exibit ut fulgur iaculum eius et Dominus Deus in tuba canet et vadet in turbine austri 15 Dominus exercituum proteget eos et devorabunt et subicient lapidibus fundae et bibentes inebriabuntur quasi vino et replebuntur ut fialae et quasi cornua altaris 16 et salvabit eos Dominus Deus eorum in die illa ut gregem populi sui quia lapides sancti elevantur super terram eius 17 quid enim bonum eius est et quid pulchrum eius nisi frumentum electorum et vinum germinans virgines

10 petite a Domino pluviam in tempore serotino et Dominus faciet nives et pluviam imbris dabit eis singulis herbam in agro 2 quia simulacra locuta sunt inutile et divini viderunt mendacium et somniatores frustra locuti sunt vane consolabantur idcirco abducti sunt quasi grex adfligentur quia non est eis pastor 3 super pastores iratus est furor meus et super hircos visitabo quia visitavit Dominus exercituum gregem suum domum Iuda et posuit eos quasi equum gloriae suae in bello 4 ex ipso angulus ex ipso paxillus ex

ipso arcus proelii ex ipso egredietur omnis exactor simul 5 et erunt quasi fortes conculcantes lutum viarum in proelio et bellabunt quia Dominus cum eis et confundentur ascensores equorum 6 et confortabo domum Iuda et domum Ioseph salvabo et convertam eos quia miserebor eorum et erunt sicut fuerunt quando non proieceram eos ego enim Dominus Deus eorum et exaudiam eos 7 et erunt quasi fortes Ephraim et laetabitur cor eorum quasi a vino et filii eorum videbunt et laetabuntur et exultabit cor eorum in Domino 8 sibilabo eis et congregabo illos quia redemi eos et multiplicabo eos sicut ante fuerant multiplicati 9 et seminabo eos in populis et de longe recordabuntur mei et vivent cum filiis suis et revertentur 10 et reducam eos de terra Aegypti et de Assyriis congregabo eos et ad terram Galaad et Libani adducam eos et non invenietur eis locus 11 et transibit in maris freto et percutiet in mari fluctus et confundentur omnia profunda Fluminis et humiliabitur superbia Assur et sceptrum Aegypti recedet 12 confortabo eos in Domino et in nomine eius ambulabunt dicit Dominus

11 aperi Libane portas tuas et comedat ignis cedros tuas 2 ulula abies quia cecidit cedrus quoniam magnifici vastati sunt ululate quercus Basan quoniam succisus est saltus munitus 3 vox ululatus pastorum quia vastata est magnificentia eorum vox rugitus leonum quoniam vastata est superbia Iordanis 4 haec dicit Dominus Deus meus pasce pecora occisionis 5 quae qui possederant occidebant et non dolebant et vendebant ea dicentes benedictus Dominus divites facti sumus et pastores eorum non parcebant eis 6 et ego non parcam ultra super habitantes terram dicit Dominus ecce ego tradam homines unumquemque in manu proximi sui et in manu regis sui et concident terram et non eruam de manu eorum 7 et pascam pecus occisionis propter hoc o pauperes gregis et adsumpsi mihi duas virgas unam vocavi Decorem et alteram vocavi Funiculos et pavi gregem 8 et succidi tres pastores in mense uno et contracta est anima mea in eis siquidem anima eorum variavit in me 9 et dixi non pascam vos quod moritur moriatur et quod succiditur succidatur et reliqui vorent unusquisque carnem proximi sui 10 et tuli virgam meam quae vocabatur Decus et abscidi eam ut irritum facerem foedus meum quod percussi cum omnibus populis 11 et in irritum deductum est in die illa et cognoverunt sic pauperes gregis qui custodiunt mihi quia verbum Domini est 12 et dixi ad eos si bonum est in oculis vestris adferte mercedem meam et si non quiescite et adpenderunt mercedem meam triginta argenteos 13 et dixit Dominus ad me proice illud ad statuarium decorum pretium quod adpretiatus sum ab eis et tuli triginta argenteos et proieci illos in domo Domini ad statuarium 14 et praecidi virgam meam secundam quae appellabatur Funiculus ut dissolverem germanitatem inter Iudam et inter Israhel 15 et dixit Dominus ad me adhuc sume tibi vasa pastoris stulti 16 quia ecce ego suscitabo pastorem in terra qui derelicta non visitabit dispersum non quaeret et contritum non sanabit et id quod stat non enutriet et carnes pinguium comedet et ungulas eorum dissolvet 17 o pastor et idolum derelinquens gregem gladius super brachium eius et super oculum dextrum eius brachium eius ariditate siccabitur et oculus dexter eius tenebrescens obscurabitur

12 onus verbi Domini super Israhel dixit Dominus extendens caelum et fundans terram et fingens spiritum hominis in eo 2 ecce ego ponam Hierusalem superliminare crapulae omnibus populis in circuitu sed et Iuda erit in obsidione contra Hierusalem 3 et erit in die illa ponam Hierusalem lapidem oneris cunctis populis omnes qui levabunt eam concisione lacerabuntur et colligentur adversum eam omnia regna terrae 4 in die illa dicit Dominus percutiam omnem equum in stuporem et ascensorem eius in amentiam et super domum Iuda aperiam oculos meos et omnem equum populorum percutiam in caecitate 5 et dicent duces Iuda in corde suo confortentur mihi habitatores Hierusalem in Domino exercituum Deo eorum 6 in die illo ponam duces Iuda sicut caminum ignis in lignis et sicut facem ignis in faeno et devorabunt ad dextram et ad sinistram omnes populos in circuitu et habitabitur Hierusalem rursum in loco suo in Hierusalem 7 et salvabit Dominus tabernacula Iuda sicut in principio ut non magnifice glorietur domus David et gloria habitantium Hierusalem contra Iudam 8 in die illo proteget Dominus habitatores

Hierusalem et erit qui offenderit ex eis in die illa quasi David et domus David quasi Dei sicut angelus Domini in conspectu eius 9 et erit in die illa quaeram conterere omnes gentes quae veniunt contra Hierusalem 10 et effundam super domum David et super habitatores Hierusalem spiritum gratiae et precum et aspicient ad me quem confixerunt et plangent eum planctu quasi super unigenitum et dolebunt super eum ut doleri solet in morte primogeniti 11 in die illa magnus erit planctus in Hierusalem sicut planctus Adadremmon in campo Mageddon 12 et planget terra familiae et familiae seorsum familiae domus David seorsum et mulieres eorum seorsum 13 familiae domus Nathan seorsum et mulieres eorum seorsum familiae domus Levi seorsum et mulieres eorum seorsum familiae Semei seorsum et mulieres eorum seorsum 14 omnes familiae reliquae familiae et familiae seorsum et mulieres eorum seorsum

13 in die illa erit fons patens domus David et habitantibus Hierusalem in ablutionem peccatoris et menstruatae 2 et erit in die illa dicit Dominus exercituum disperdam nomina idolorum de terra et non memorabuntur ultra et prophetas et spiritum inmundum auferam de terra 3 et erit cum prophetaverit quispiam ultra dicent ei pater eius et mater eius qui genuerunt eum non vives quia mendacium locutus es in nomine Domini et configent eum pater eius et mater eius genitores eius cum prophetaverit 4 et erit in die illa confundentur prophetae unusquisque ex visione sua cum prophetaverit nec operientur pallio saccino ut mentiantur 5 sed dicet non sum propheta homo agricola ego sum quoniam Adam exemplum meum ab adulescentia mea 6 et dicetur ei quid sunt plagae istae in medio manuum tuarum et dicet his plagatus sum in domo eorum qui diligebant me 7 framea suscitare super pastorem meum et super virum coherentem mihi dicit Dominus exercituum percute pastorem et dispergantur oves et convertam manum meam ad parvulos 8 et erunt in omni terra dicit Dominus partes duae in ea disperdentur et deficient et tertia pars relinquetur in ea 9 et ducam tertiam partem per ignem et uram eas sicut uritur argentum et probabo eos sicut probatur aurum ipse vocabit nomen meum et ego exaudiam eum dicam populus meus es et ipse dicet Dominus Deus meus

14 ecce dies veniunt Domini et dividentur spolia tua in medio tui 2 et congregabo omnes gentes ad Hierusalem in proelium et capietur civitas et vastabuntur domus et mulieres violabuntur et egredietur media pars civitatis in captivitatem et reliquum populi non auferetur ex urbe 3 et egredietur Dominus et proeliabitur contra gentes illas sicut proeliatus est in die certaminis 4 et stabunt pedes eius in die illa super montem Olivarum qui est contra Hierusalem ad orientem et scindetur mons Olivarum ex media parte sui ad orientem et occidentem praerupto grandi valde et separabitur medium montis ad aquilonem et medium eius ad meridiem 5 et fugietis ad vallem montium meorum quoniam coniungetur vallis montium usque ad proximum et fugietis sicut fugistis a facie terraemotus in diebus Oziae regis Iuda et veniet Dominus Deus meus omnesque sancti cum eo 6 et erit in die illa non erit lux sed frigus et gelu 7 et erit dies una quae nota est Domino non dies neque nox et in tempore vesperae erit lux 8 et erit in die illa exibunt aquae vivae de Hierusalem medium earum ad mare orientale et medium earum ad mare novissimum in aestate et in hieme erunt 9 et erit Dominus rex super omnem terram in die illa erit Dominus unus et erit nomen eius unum 10 et revertetur omnis terra usque ad desertum de colle Remmon ad austrum Hierusalem et exaltabitur et habitabit in loco suo a porta Beniamin usque ad locum portae Prioris usque ad portam Angulorum et a turre Ananehel usque ad torcularia regis 11 et habitabunt in ea et anathema non erit amplius sed sedebit Hierusalem secura 12 et haec erit plaga qua percutiet Dominus omnes gentes quae pugnaverunt adversus Hierusalem tabescet caro uniuscuiusque stantis super pedes suos et oculi eius contabescent in foraminibus suis et lingua eorum contabescet in ore suo 13 in die illo erit tumultus Domini magnus in eis et adprehendet vir manum proximi sui et conseretur manus eius super manum proximi sui 14 sed et Iudas pugnabit adversus Hierusalem et congregabuntur divitiae omnium gentium in circuitu aurum et argentum et vestes multae satis 15 et sic

erit ruina equi et muli cameli et asini et omnium iumentorum quae fuerint in castris illis sicut ruina haec **16** et omnes qui reliqui fuerint de universis gentibus quae venerint contra Hierusalem ascendent ab anno in annum ut adorent regem Dominum exercituum et celebrent festivitatem tabernaculorum **17** et erit qui non ascenderit de familiis terrae ad Hierusalem ut adoret regem Dominum exercituum non erit super eos imber **18** quod si et familia Aegypti non ascenderit et non venerit nec super eos erit sed erit ruina qua percutiet Dominus omnes gentes quae non ascenderint ad celebrandam festivitatem tabernaculorum **19** hoc erit peccatum Aegypti et hoc peccatum omnium gentium quae non ascenderint ad celebrandam festivitatem tabernaculorum **20** in die illo erit quod super frenum equi est sanctum Domino et erunt lebetes in domo Domini quasi fialae coram altari **21** et erit omnis lebes in Hierusalem et in Iuda sanctificatus Domino exercituum et venient omnes immolantes et sument ex eis et coquent in eis et non erit mercator ultra in domo Domini exercituum in die illo

Malachi Propheta

1 onus verbi Domini ad Israhel in manu Malachi **2** dilexi vos dicit Dominus et dixistis in quo dilexisti nos nonne frater erat Esau Iacob dicit Dominus et dilexi Iacob **3** Esau autem odio habui et posui montes eius in solitudinem et hereditatem eius in dracones deserti **4** quod si dixerit Idumea destructi sumus sed revertentes aedificabimus quae deserta sunt haec dicit Dominus exercituum isti aedificabunt et ego destruam et vocabuntur Termini impietatis et Populus cui iratus est Dominus usque in aeternum **5** et oculi vestri videbunt et vos dicetis magnificetur Dominus super terminum Israhel **6** filius honorat patrem et servus dominum suum si ergo pater ego sum ubi est honor meus et si dominus ego sum ubi est timor meus dicit Dominus exercituum ad vos o sacerdotes qui despicitis nomen meum et dixistis in quo despeximus nomen tuum **7** offertis super altare meum panem pollutum et dicitis in quo polluimus te in eo quod dicitis mensa Domini despecta est **8** si offeratis caecum ad immolandum nonne malum est et si offeratis claudum et languidum nonne malum est offer illud duci tuo si placuerit ei aut si susceperit faciem tuam dicit Dominus exercituum **9** et nunc deprecamini vultum Dei ut misereatur vestri de manu enim vestra factum est hoc si quo modo suscipiat facies vestras dicit Dominus exercituum **10** quis est in vobis qui claudat ostia et incendat altare meum gratuito non est mihi voluntas in vobis dicit Dominus exercituum et munus non suscipiam de manu vestra **11** ab ortu enim solis usque ad occasum magnum est nomen meum in gentibus et in omni loco sacrificatur et offertur nomini meo oblatio munda quia magnum nomen meum in gentibus dicit Dominus exercituum **12** et vos polluistis illud in eo quod dicitis mensa Domini contaminata est et quod superponitur contemptibile est cum igni qui illud devorat **13** et dixistis ecce de labore et exsuflastis illud dicit Dominus exercituum et intulistis de rapinis claudum et languidum et intulistis munus numquid suscipiam illud de manu vestra dicit Dominus **14** maledictus dolosus qui habet in grege suo masculum et votum faciens immolat debile Domino quia rex magnus ego dicit Dominus exercituum et nomen meum horribile in gentibus

2 et nunc ad vos mandatum hoc o sacerdotes **2** si nolueritis audire et si nolueritis ponere super cor ut detis gloriam nomini meo ait Dominus exercituum mittam in vos egestatem et maledicam benedictionibus vestris et maledicam illis quoniam non posuistis super cor **3** ecce ego proiciam vobis brachium et dispergam super vultum vestrum stercus sollemnitatum vestrarum et adsumet vos secum **4** et scietis quia misi ad vos mandatum istud ut esset pactum meum cum Levi dicit Dominus exercituum **5** pactum meum fuit cum eo vitae et pacis et dedi ei timorem et timuit me et a facie nominis mei pavebat **6** lex veritatis fuit in ore eius et iniquitas non est inventa in labiis eius in pace et in aequitate ambulavit mecum et multos avertit ab iniquitate **7** labia enim sacerdotis custodient scientiam et legem requirent ex ore eius quia angelus Domini exercituum est **8** vos autem recessistis de via et scandalizastis plurimos in lege irritum fecistis pactum Levi dicit Dominus exercituum **9** propter quod et ego dedi vos contemptibiles et humiles omnibus populis sicut non servastis vias meas et accepistis faciem in lege **10** numquid non pater unus omnium nostrum numquid non Deus unus creavit nos quare ergo despicit unusquisque nostrum fratrem suum violans pactum patrum nostrorum **11** transgressus est Iuda et abominatio facta est in Israhel et in Hierusalem quia contaminavit Iudas sanctificationem Domini quam dilexit et habuit filiam dei alieni **12** disperdat Dominus virum qui fecerit hoc magistrum et discipulum de tabernaculis Iacob et offerentem munus Domino exercituum **13** et hoc rursum fecistis operiebatis lacrimis altare Domini fletu et mugitu ita ut ultra non respiciam ad sacrificium nec accipiam placabile quid de manu vestra **14** et dixistis quam ob causam quia Dominus testificatus est inter te et uxorem pubertatis tuae quam tu despexisti et haec particeps tua et uxor foederis tui **15** nonne unus fecit et residuum spiritus eius est et quid unus quaerit nisi semen Dei custodite ergo spiritum vestrum et uxorem adulescentiae tuae noli despicere **16** cum odio habueris dimitte dicit Dominus Deus Israhel operiet autem iniquitas vestimentum eius dicit Dominus exercituum custodite spiritum vestrum et nolite despicere **17** laborare fecistis Dominum in sermonibus vestris et dixistis in quo eum fecimus laborare in eo

cum diceretis omnis qui facit malum bonus est in conspectu Domini et tales ei placent aut certe ubi est Deus iudicii

3 ecce ego mittam angelum meum et praeparabit viam ante faciem meam et statim veniet ad templum suum dominator quem vos quaeritis et angelus testamenti quem vos vultis ecce venit dicit Dominus exercituum **2** et quis poterit cogitare diem adventus eius et quis stabit ad videndum eum ipse enim quasi ignis conflans et quasi herba fullonum **3** et sedebit conflans et emundans argentum et purgabit filios Levi et colabit eos quasi aurum et quasi argentum et erunt Domino offerentes sacrificia in iustitia **4** et placebit Domino sacrificium Iuda et Hierusalem sicut dies saeculi et sicut anni antiqui **5** et accedam ad vos in iudicio et ero testis velox maleficis et adulteris et periuris et qui calumniantur mercedem mercennarii viduas et pupillos et opprimunt peregrinum nec timuerunt me dicit Dominus exercituum **6** ego enim Dominus et non mutor et vos filii Iacob non estis consumpti **7** a diebus enim patrum vestrorum recessistis a legitimis meis et non custodistis revertimini ad me et revertar ad vos dicit Dominus exercituum et dixistis in quo revertemur **8** si adfiget homo Deum quia vos configitis me et dixistis in quo confiximus te in decimis et in primitivis **9** et in penuria vos maledicti estis et me vos configitis gens tota **10** inferte omnem decimam in horreum et sit cibus in domo mea et probate me super hoc dicit Dominus si non aperuero vobis cataractas caeli et effudero vobis benedictionem usque ad abundantiam **11** et increpabo pro vobis devorantem et non corrumpet fructum terrae vestrae nec erit sterilis vinea in agro dicit Dominus exercituum **12** et beatos vos dicent omnes gentes eritis enim vos terra desiderabilis dicit Dominus exercituum **13** invaluerunt super me verba vestra dicit Dominus **14** et dixistis quid locuti sumus contra te dixistis vanus est qui servit Deo et quod emolumentum quia custodivimus praecepta eius et quia ambulavimus tristes coram Domino exercituum **15** ergo nunc beatos dicimus arrogantes siquidem aedificati sunt facientes impietatem et temptaverunt Deum et salvi facti sunt **16** tunc locuti sunt timentes Deum unusquisque cum proximo suo et adtendit Dominus et audivit et scriptus est liber monumenti coram eo timentibus Dominum et cogitantibus nomen eius **17** et erunt mihi ait Dominus exercituum in die qua ego facio in peculium et parcam eis sicut parcit vir filio suo servienti sibi **18** et convertemini et videbitis quid sit inter iustum et impium et inter servientem Deo et non servientem ei

4 ecce enim dies veniet succensa quasi caminus et erunt omnes superbi et omnes facientes impietatem stipula et inflammabit eos dies veniens dicit Dominus exercituum quae non relinquet eis radicem et germen **2** et orietur vobis timentibus nomen meum sol iustitiae et sanitas in pinnis eius et egrediemini et salietis sicut vituli de armento **3** et calcabitis impios cum fuerint cinis sub planta pedum vestrorum in die qua ego facio dicit Dominus exercituum **4** mementote legis Mosi servi mei quam mandavi ei in Choreb ad omnem Israhel praecepta et iudicia **5** ecce ego mittam vobis Heliam prophetam antequam veniat dies Domini magnus et horribilis **6** et convertet cor patrum ad filios et cor filiorum ad patres eorum ne forte veniam et percutiam terram anathemate

NOVUM TESTAMENTUM

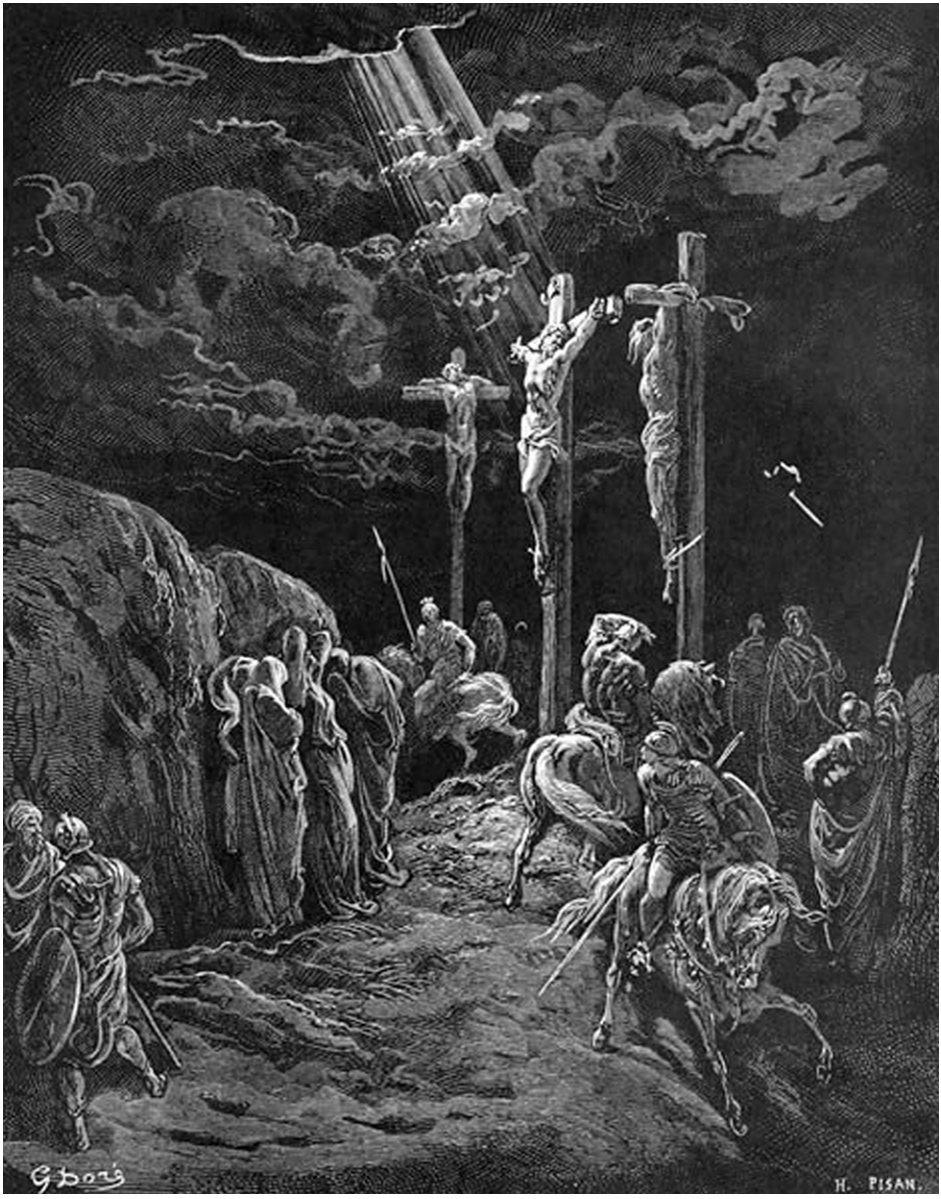

Iesus autem dicebat Pater dimitte illis non enim sciunt quid faciunt
dividentes vero vestimenta eius miserunt sortes
Lucam 23:34

Mattheum

1 liber generationis Iesu Christi filii David filii Abraham **2** Abraham genuit Isaac Isaac autem genuit Iacob Iacob autem genuit Iudam et fratres eius **3** Iudas autem genuit Phares et Zara de Thamar Phares autem genuit Esrom Esrom autem genuit Aram **4** Aram autem genuit Aminadab Aminadab autem genuit Naasson Naasson autem genuit Salmon **5** Salmon autem genuit Booz de Rachab Booz autem genuit Obed ex Ruth Obed autem genuit Iesse Iesse autem genuit David regem **6** David autem rex genuit Salomonem ex ea quae fuit Uriae **7** Salomon autem genuit Roboam Roboam autem genuit Abiam Abia autem genuit Asa **8** Asa autem genuit Iosaphat Iosaphat autem genuit Ioram Ioram autem genuit Oziam **9** Ozias autem genuit Ioatham Ioatham autem genuit Achaz Achaz autem genuit Ezechiam **10** Ezechias autem genuit Manassen Manasses autem genuit Amon Amon autem genuit Iosiam **11** Iosias autem genuit Iechoniam et fratres eius in transmigratione Babylonis **12** et post transmigrationem Babylonis Iechonias genuit Salathihel Salathihel autem genuit Zorobabel **13** Zorobabel autem genuit Abiud Abiud autem genuit Eliachim Eliachim autem genuit Azor **14** Azor autem genuit Saddoc Saddoc autem genuit Achim Achim autem genuit Eliud **15** Eliud autem genuit Eleazar Eleazar autem genuit Matthan Matthan autem genuit Iacob **16** Iacob autem genuit Ioseph virum Mariae de qua natus est Iesus qui vocatur Christus **17** omnes ergo generationes ab Abraham usque ad David generationes quattuordecim et a David usque ad transmigrationem Babylonis generationes quattuordecim et a transmigratione Babylonis usque ad Christum generationes quattuordecim **18** Christi autem generatio sic erat cum esset desponsata mater eius Maria Ioseph antequam convenirent inventa est in utero habens de Spiritu Sancto **19** Ioseph autem vir eius cum esset iustus et nollet eam traducere voluit occulte dimittere eam **20** haec autem eo cogitante ecce angelus Domini in somnis apparuit ei dicens Ioseph fili David noli timere accipere Mariam coniugem tuam quod enim in ea natum est de Spiritu Sancto est **21** pariet autem filium et vocabis nomen eius Iesum ipse enim salvum faciet populum suum a peccatis eorum **22** hoc autem totum factum est ut adimpleretur id quod dictum est a Domino per prophetam dicentem **23** ecce virgo in utero habebit et pariet filium et vocabunt nomen eius Emmanuhel quod est interpretatum Nobiscum Deus **24** exsurgens autem Ioseph a somno fecit sicut praecepit ei angelus Domini et accepit coniugem suam **25** et non cognoscebat eam donec peperit filium suum primogenitum et vocavit nomen eius Iesum

2 cum ergo natus esset Iesus in Bethleem Iudaeae in diebus Herodis regis ecce magi ab oriente venerunt Hierosolymam **2** dicentes ubi est qui natus est rex Iudaeorum vidimus enim stellam eius in oriente et venimus adorare eum **3** audiens autem Herodes rex turbatus est et omnis Hierosolyma cum illo **4** et congregans omnes principes sacerdotum et scribas populi sciscitabatur ab eis ubi Christus nasceretur **5** at illi dixerunt ei in Bethleem Iudaeae sic enim scriptum est per prophetam **6** et tu Bethleem terra Iuda nequaquam minima es in principibus Iuda ex te enim exiet dux qui reget populum meum Israhel **7** tunc Herodes clam vocatis magis diligenter didicit ab eis tempus stellae quae apparuit eis **8** et mittens illos in Bethleem dixit ite et interrogate diligenter de puero et cum inveneritis renuntiate mihi ut et ego veniens adorem eum **9** qui cum audissent regem abierunt et ecce stella quam viderant in oriente antecedebat eos usque dum veniens staret supra ubi erat puer **10** videntes autem stellam gavisi sunt gaudio magno valde **11** et intrantes domum invenerunt puerum cum Maria matre eius et procidentes adoraverunt eum et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera aurum tus et murram **12** et responso accepto in somnis ne redirent ad Herodem per aliam viam reversi sunt in regionem suam **13** qui cum recessissent ecce angelus Domini apparuit in somnis Ioseph dicens surge et accipe puerum et matrem eius et fuge in Aegyptum et esto ibi usque dum dicam tibi futurum est enim ut Herodes quaerat puerum ad perdendum eum **14** qui consurgens accepit puerum et matrem eius nocte et recessit in Aegyptum **15** et erat ibi usque ad obitum Herodis ut adimpleretur quod dictum est a Domino per prophetam dicentem ex Aegypto vocavi filium meum **16** tunc Herodes videns quoniam inlusus

esset a magis iratus est valde et mittens occidit omnes pueros qui erant in Bethleem et in omnibus finibus eius a bimatu et infra secundum tempus quod exquisierat a magis **17** tunc adimpletum est quod dictum est per Hieremiam prophetam dicentem **18** vox in Rama audita est ploratus et ululatus multus Rachel plorans filios suos et noluit consolari quia non sunt **19** defuncto autem Herode ecce apparuit angelus Domini in somnis Ioseph in Aegypto **20** dicens surge et accipe puerum et matrem eius et vade in terram Israhel defuncti sunt enim qui quaerebant animam pueri **21** qui surgens accepit puerum et matrem eius et venit in terram Israhel **22** audiens autem quod Archelaus regnaret in Iudaea pro Herode patre suo timuit illo ire et admonitus in somnis secessit in partes Galilaeae **23** et veniens habitavit in civitate quae vocatur Nazareth ut adimpleretur quod dictum est per prophetas quoniam Nazareus vocabitur

3 in diebus autem illis venit Iohannes Baptista praedicans in deserto Iudaeae **2** et dicens paenitentiam agite adpropinquavit enim regnum caelorum **3** hic est enim qui dictus est per Esaiam prophetam dicentem vox clamantis in deserto parate viam Domini rectas facite semitas eius **4** ipse autem Iohannes habebat vestimentum de pilis camelorum et zonam pelliciam circa lumbos suos esca autem eius erat lucustae et mel silvestre **5** tunc exiebat ad eum Hierosolyma et omnis Iudaea et omnis regio circa Iordanen **6** et baptizabantur in Iordane ab eo confitentes peccata sua **7** videns autem multos Pharisaeorum et Sadducaeorum venientes ad baptismum suum dixit eis progenies viperarum quis demonstravit vobis fugere a futura ira **8** facite ergo fructum dignum paenitentiae **9** et ne velitis dicere intra vos patrem habemus Abraham dico enim vobis quoniam potest Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahae **10** iam enim securis ad radicem arborum posita est omnis ergo arbor quae non facit fructum bonum exciditur et in ignem mittitur **11** ego quidem vos baptizo in aqua in paenitentiam qui autem post me venturus est fortior me est cuius non sum dignus calciamenta portare ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto et igni **12** cuius ventilabrum in manu sua et permundabit aream suam et congregabit triticum suum in horreum paleas autem conburet igni inextinguibili **13** tunc venit Iesus a Galilaea in Iordanen ad Iohannem ut baptizaretur ab eo **14** Iohannes autem prohibebat eum dicens ego a te debeo baptizari et tu venis ad me **15** respondens autem Iesus dixit ei sine modo sic enim decet nos implere omnem iustitiam tunc dimisit eum **16** baptizatus autem confestim ascendit de aqua et ecce aperti sunt ei caeli et vidit Spiritum Dei descendentem sicut columbam venientem super se **17** et ecce vox de caelis dicens hic est Filius meus dilectus in quo mihi conplacui

4 tunc Iesus ductus est in desertum ab Spiritu ut temptaretur a diabolo **2** et cum ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus postea esuriit **3** et accedens temptator dixit ei si Filius Dei es dic ut lapides isti panes fiant **4** qui respondens dixit scriptum est non in pane solo vivet homo sed in omni verbo quod procedit de ore Dei **5** tunc adsumit eum diabolus in sanctam civitatem et statuit eum supra pinnaculum templi **6** et dixit ei si Filius Dei es mitte te deorsum scriptum est enim quia angelis suis mandabit de te et in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum **7** ait illi Iesus rursum scriptum est non temptabis Dominum Deum tuum **8** iterum adsumit eum diabolus in montem excelsum valde et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum **9** et dixit illi haec tibi omnia dabo si cadens adoraveris me **10** tunc dicit ei Iesus vade Satanas scriptum est Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies **11** tunc reliquit eum diabolus et ecce angeli accesserunt et ministrabant ei **12** cum autem audisset quod Iohannes traditus esset secessit in Galilaeam **13** et relicta civitate Nazareth venit et habitavit in Capharnaum maritimam in finibus Zabulon et Nepthalim **14** ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam **15** terra Zabulon et terra Nepthalim via maris trans Iordanen Galilaeae gentium **16** populus qui sedebat in tenebris lucem vidit magnam et sedentibus in regione et umbra mortis lux orta est eis **17** exinde coepit Iesus praedicare et dicere paenitentiam agite adpropinquavit enim regnum caelorum **18** ambulans autem iuxta mare Galilaeae vidit duos fratres Simonem qui vocatur Petrus et

Andream fratrem eius mittentes rete in mare erant enim piscatores 19 et ait illis venite post me et faciam vos fieri piscatores hominum 20 at illi continuo relictis retibus secuti sunt eum 21 et procedens inde vidit alios duos fratres Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem eius in navi cum Zebedaeo patre eorum reficientes retia sua et vocavit eos 22 illi autem statim relictis retibus et patre secuti sunt eum 23 et circumibat Iesus totam Galilaeam docens in synagogis eorum et praedicans evangelium regni et sanans omnem languorem et omnem infirmitatem in populo 24 et abiit opinio eius in totam Syriam et obtulerunt ei omnes male habentes variis languoribus et tormentis conprehensos et qui daemonia habebant et lunaticos et paralyticos et curavit eos 25 et secutae sunt eum turbae multae de Galilaea et Decapoli et Hierosolymis et Iudaea et de trans Iordanen

5 videns autem turbas ascendit in montem et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius 2 et aperiens os suum docebat eos dicens 3 beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum caelorum 4 beati mites quoniam ipsi possidebunt terram 5 beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur 6 beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam quoniam ipsi saturabuntur 7 beati misericordes quia ipsi misericordiam consequentur 8 beati mundo corde quoniam ipsi Deum videbunt 9 beati pacifici quoniam filii Dei vocabuntur 10 beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam quoniam ipsorum est regnum caelorum 11 beati estis cum maledixerint vobis et persecuti vos fuerint et dixerint omne malum adversum vos mentientes propter me 12 gaudete et exultate quoniam merces vestra copiosa est in caelis sic enim persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante vos 13 vos estis sal terrae quod si sal evanuerit in quo sallietur ad nihilum valet ultra nisi ut mittatur foras et conculcetur ab hominibus 14 vos estis lux mundi non potest civitas abscondi supra montem posita 15 neque accendunt lucernam et ponunt eam sub modio sed super candelabrum ut luceat omnibus qui in domo sunt 16 sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant vestra bona opera et glorificent Patrem vestrum qui in caelis est 17 nolite putare quoniam veni solvere legem aut prophetas non veni solvere sed adimplere 18 amen quippe dico vobis donec transeat caelum et terra iota unum aut unus apex non praeteribit a lege donec omnia fiant 19 qui ergo solverit unum de mandatis istis minimis et docuerit sic homines minimus vocabitur in regno caelorum qui autem fecerit et docuerit hic magnus vocabitur in regno caelorum 20 dico enim vobis quia nisi abundaverit iustitia vestra plus quam scribarum et Pharisaeorum non intrabitis in regnum caelorum 21 audistis quia dictum est antiquis non occides qui autem occiderit reus erit iudicio 22 ego autem dico vobis quia omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio qui autem dixerit fratri suo racha reus erit concilio qui autem dixerit fatue reus erit gehennae ignis (Geenna g1067) 23 si ergo offeres munus tuum ad altare et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adversum te 24 relinque ibi munus tuum ante altare et vade prius reconciliare fratri tuo et tunc veniens offers munus tuum 25 esto consentiens adversario tuo cito dum es in via cum eo ne forte tradat te adversarius iudici et iudex tradat te ministro et in carcerem mittaris 26 amen dico tibi non exies inde donec reddas novissimum quadrantem 27 audistis quia dictum est antiquis non moechaberis 28 ego autem dico vobis quoniam omnis qui viderit mulierem ad concupiscendum eam iam moechatus est eam in corde suo 29 quod si oculus tuus dexter scandalizat te erue eum et proice abs te expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum quam totum corpus tuum mittatur in gehennam (Geenna g1067) 30 et si dextera manus tua scandalizat te abscide eam et proice abs te expedit tibi ut pereat unum membrorum tuorum quam totum corpus tuum eat in gehennam (Geenna g1067) 31 dictum est autem quicumque dimiserit uxorem suam det illi libellum repudii 32 ego autem dico vobis quia omnis qui dimiserit uxorem suam excepta fornicationis causa facit eam moechari et qui dimissam duxerit adulterat 33 iterum audistis quia dictum est antiquis non peierabis reddes autem Domino iuramenta tua 34 ego autem dico vobis non iurare omnino neque per caelum quia thronus Dei est 35 neque per terram quia scabillum est pedum eius neque per Hierosolymam quia civitas est magni Regis 36 neque per caput tuum iuraveris quia non potes unum capillum album facere aut nigrum 37 sit autem sermo vester est est non non quod autem his

abundantius est a malo est 38 audistis quia dictum est oculum pro oculo et dentem pro dente 39 ego autem dico vobis non resistere malo sed si quis te percusserit in dextera maxilla tua praebe illi et alteram 40 et ei qui vult tecum iudicio contendere et tunicam tuam tollere remitte ei et pallium 41 et quicumque te angariaverit mille passus vade cum illo alia duo 42 qui petit a te da ei et volenti mutuari a te ne avertaris 43 audistis quia dictum est diliges proximum tuum et odio habebis inimicum tuum 44 ego autem dico vobis diligite inimicos vestros benefacite his qui oderunt vos et orate pro persequentibus et calumniantibus vos 45 ut sitis filii Patris vestri qui in caelis est qui solem suum oriri facit super bonos et malos et pluit super iustos et iniustos 46 si enim diligatis eos qui vos diligunt quam mercedem habebitis nonne et publicani hoc faciunt 47 et si salutaveritis fratres vestros tantum quid amplius facitis nonne et ethnici hoc faciunt 48 estote ergo vos perfecti sicut et Pater vester caelestis perfectus est

6 adtendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus ut videamini ab eis alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum qui in caelis est 2 cum ergo facies elemosynam noli tuba canere ante te sicut hypocritae faciunt in synagogis et in vicis ut honorificentur ab hominibus amen dico vobis receperunt mercedem suam 3 te autem faciente elemosynam nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua 4 ut sit elemosyna tua in abscondito et Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi 5 et cum oratis non eritis sicut hypocritae qui amant in synagogis et in angulis platearum stantes orare ut videantur ab hominibus amen dico vobis receperunt mercedem suam 6 tu autem cum orabis intra in cubiculum tuum et cluso ostio tuo ora Patrem tuum in abscondito et Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi 7 orantes autem nolite multum loqui sicut ethnici putant enim quia in multiloquio suo exaudiantur 8 nolite ergo adsimilari eis scit enim Pater vester quibus opus sit vobis antequam petatis eum 9 sic ergo vos orabitis Pater noster qui in caelis es sanctificetur nomen tuum 10 veniat regnum tuum fiat voluntas tua sicut in caelo et in terra 11 panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie 12 et dimitte nobis debita nostra sicut et nos dimisimus debitoribus nostris 13 et ne inducas nos in temptationem sed libera nos a malo 14 si enim dimiseritis hominibus peccata eorum dimittet et vobis Pater vester caelestis delicta vestra 15 si autem non dimiseritis hominibus nec Pater vester dimittet peccata vestra 16 cum autem ieiunatis nolite fieri sicut hypocritae tristes demoliuntur enim facies suas ut pareant hominibus ieiunantes amen dico vobis quia receperunt mercedem suam 17 tu autem cum ieiunas ungue caput tuum et faciem tuam lava 18 ne videaris hominibus ieiunans sed Patri tuo qui est in abscondito et Pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi 19 nolite thesaurizare vobis thesauros in terra ubi erugo et tinea demolitur ubi fures effodiunt et furantur 20 thesaurizate autem vobis thesauros in caelo ubi neque erugo neque tinea demolitur et ubi fures non effodiunt nec furantur 21 ubi enim est thesaurus tuus ibi est et cor tuum 22 lucerna corporis est oculus si fuerit oculus tuus simplex totum corpus tuum lucidum erit 23 si autem oculus tuus nequam fuerit totum corpus tuum tenebrosum erit si ergo lumen quod in te est tenebrae sunt tenebrae quantae erunt 24 nemo potest duobus dominis servire aut enim unum odio habebit et alterum diliget aut unum sustinebit et alterum contemnet non potestis Deo servire et mamonae 25 ideo dico vobis ne solliciti sitis animae vestrae quid manducetis neque corpori vestro quid induamini nonne anima plus est quam esca et corpus plus est quam vestimentum 26 respicite volatilia caeli quoniam non serunt neque metunt neque congregant in horrea et Pater vester caelestis pascit illa nonne vos magis pluris estis illis 27 quis autem vestrum cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum 28 et de vestimento quid solliciti estis considerate lilia agri quomodo crescunt non laborant nec nent 29 dico autem vobis quoniam nec Salomon in omni gloria sua coopertus est sicut unum ex istis 30 si autem faenum agri quod hodie est et cras in clibanum mittitur Deus sic vestit quanto magis vos minimae fidei 31 nolite ergo solliciti esse dicentes quid manducabimus aut quid bibemus aut quo operiemur 32 haec enim omnia gentes inquirunt scit enim Pater vester quia his omnibus indigetis 33 quaerite autem primum regnum et iustitiam eius et omnia haec adicientur vobis 34 nolite ergo esse

solliciti in crastinum crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipse sufficit diei malitia sua

7 nolite iudicare ut non iudicemini **2** in quo enim iudicio iudicaveritis iudicabimini et in qua mensura mensi fueritis metietur vobis **3** quid autem vides festucam in oculo fratris tui et trabem in oculo tuo non vides **4** aut quomodo dicis fratri tuo sine eiciam festucam de oculo tuo et ecce trabis est in oculo tuo **5** hypocrita eice primum trabem de oculo tuo et tunc videbis eicere festucam de oculo fratris tui **6** nolite dare sanctum canibus neque mittatis margaritas vestras ante porcos ne forte conculcent eas pedibus suis et conversi disrumpant vos **7** petite et dabitur vobis quaerite et invenietis pulsate et aperietur vobis **8** omnis enim qui petit accipit et qui quaerit invenit et pulsanti aperietur **9** aut quis est ex vobis homo quem si petierit filius suus panem numquid lapidem porriget ei **10** aut si piscem petet numquid serpentem porriget ei **11** si ergo vos cum sitis mali nostis bona dare filiis vestris quanto magis Pater vester qui in caelis est dabit bona petentibus se **12** omnia ergo quaecumque vultis ut faciant vobis homines et vos facite eis haec est enim lex et prophetae **13** intrate per angustam portam quia lata porta et spatiosa via quae ducit ad perditionem et multi sunt qui intrant per eam **14** quam angusta porta et arta via quae ducit ad vitam et pauci sunt qui inveniunt eam **15** adtendite a falsis prophetis qui veniunt ad vos in vestimentis ovium intrinsecus autem sunt lupi rapaces **16** a fructibus eorum cognoscetis eos numquid colligunt de spinis uvas aut de tribulis ficus **17** sic omnis arbor bona fructus bonos facit mala autem arbor fructus malos facit **18** non potest arbor bona fructus malos facere neque arbor mala fructus bonos facere **19** omnis arbor quae non facit fructum bonum exciditur et in ignem mittitur **20** igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos **21** non omnis qui dicit mihi Domine Domine intrabit in regnum caelorum sed qui facit voluntatem Patris mei qui in caelis est ipse intrabit in regnum caelorum **22** multi dicent mihi in illa die Domine Domine nonne in nomine tuo prophetavimus et in tuo nomine daemonia eiecimus et in tuo nomine virtutes multas fecimus **23** et tunc confitebor illis quia numquam novi vos discedite a me qui operamini iniquitatem **24** omnis ergo qui audit verba mea haec et facit ea adsimilabitur viro sapienti qui aedificavit domum suam supra petram **25** et descendit pluvia et venerunt flumina et flaverunt venti et inruerunt in domum illam et non cecidit fundata enim erat super petram **26** et omnis qui audit verba mea haec et non facit ea similis erit viro stulto qui aedificavit domum suam supra harenam **27** et descendit pluvia et venerunt flumina et flaverunt venti et inruerunt in domum illam et cecidit et fuit ruina eius magna **28** et factum est cum consummasset Iesus verba haec admirabantur turbae super doctrinam eius **29** erat enim docens eos sicut potestatem habens non sicut scribae eorum et Pharisaei

8 cum autem descendisset de monte secutae sunt eum turbae multae **2** et ecce leprosus veniens adorabat eum dicens Domine si vis potes me mundare **3** et extendens manum tetigit eum Iesus dicens volo mundare et confestim mundata est lepra eius **4** et ait illi Iesus vide nemini dixeris sed vade ostende te sacerdoti et offer munus quod praecepit Moses in testimonium illis **5** cum autem introisset Capharnaum accessit ad eum centurio rogans eum **6** et dicens Domine puer meus iacet in domo paralyticus et male torquetur **7** et ait illi Iesus ego veniam et curabo eum **8** et respondens centurio ait Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum sed tantum dic verbo et sanabitur puer meus **9** nam et ego homo sum sub potestate habens sub me milites et dico huic vade et vadit et alio veni et venit et servo meo fac hoc et facit **10** audiens autem Iesus miratus est et sequentibus se dixit amen dico vobis non inveni tantam fidem in Israhel **11** dico autem vobis quod multi ab oriente et occidente venient et recumbent cum Abraham et Isaac et Iacob in regno caelorum **12** filii autem regni eicientur in tenebras exteriores ibi erit fletus et stridor dentium **13** et dixit Iesus centurioni vade et sicut credidisti fiat tibi et sanatus est puer in hora illa **14** et cum venisset Iesus in domum Petri vidit socrum eius iacentem et febricitantem **15** et tetigit manum eius et dimisit eam febris et surrexit et ministrabat eis **16** vespere autem facto obtulerunt ei multos daemonia habentes et eiciebat spiritus verbo et omnes male habentes curavit **17** ut adimpleretur

quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem ipse infirmitates nostras accepit et aegrotationes portavit 18 videns autem Iesus turbas multas circum se iussit ire trans fretum 19 et accedens unus scriba ait illi magister sequar te quocumque ieris 20 et dicit ei Iesus vulpes foveas habent et volucres caeli tabernacula Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet 21 alius autem de discipulis eius ait illi Domine permitte me primum ire et sepelire patrem meum 22 Iesus autem ait illi sequere me et dimitte mortuos sepelire mortuos suos 23 et ascendente eo in navicula secuti sunt eum discipuli eius 24 et ecce motus magnus factus est in mari ita ut navicula operiretur fluctibus ipse vero dormiebat 25 et accesserunt et suscitaverunt eum dicentes Domine salva nos perimus 26 et dicit eis quid timidi estis modicae fidei tunc surgens imperavit ventis et mari et facta est tranquillitas magna 27 porro homines mirati sunt dicentes qualis est hic quia et venti et mare oboediunt ei 28 et cum venisset trans fretum in regionem Gerasenorum occurrerunt ei duo habentes daemonia de monumentis exeuntes saevi nimis ita ut nemo posset transire per viam illam 29 et ecce clamaverunt dicentes quid nobis et tibi Fili Dei venisti huc ante tempus torquere nos 30 erat autem non longe ab illis grex porcorum multorum pascens 31 daemones autem rogabant eum dicentes si eicis nos mitte nos in gregem porcorum 32 et ait illis ite at illi exeuntes abierunt in porcos et ecce impetu abiit totus grex per praeceps in mare et mortui sunt in aquis 33 pastores autem fugerunt et venientes in civitatem nuntiaverunt omnia et de his qui daemonia habuerant 34 et ecce tota civitas exiit obviam Iesu et viso eo rogabant ut transiret a finibus eorum

9 et ascendens in naviculam transfretavit et venit in civitatem suam 2 et ecce offerebant ei paralyticum iacentem in lecto et videns Iesus fidem illorum dixit paralytico confide fili remittuntur tibi peccata tua 3 et ecce quidam de scribis dixerunt intra se hic blasphemat 4 et cum vidisset Iesus cogitationes eorum dixit ut quid cogitatis mala in cordibus vestris 5 quid est facilius dicere dimittuntur tibi peccata aut dicere surge et ambula 6 ut sciatis autem quoniam Filius hominis habet potestatem in terra dimittendi peccata tunc ait paralytico surge tolle lectum tuum et vade in domum tuam 7 et surrexit et abiit in domum suam 8 videntes autem turbae timuerunt et glorificaverunt Deum qui dedit potestatem talem hominibus 9 et cum transiret inde Iesus vidit hominem sedentem in teloneo Mattheum nomine et ait illi sequere me et surgens secutus est eum 10 et factum est discumbente eo in domo ecce multi publicani et peccatores venientes discumbebant cum Iesu et discipulis eius 11 et videntes Pharisaei dicebant discipulis eius quare cum publicanis et peccatoribus manducat magister vester 12 at Iesus audiens ait non est opus valentibus medico sed male habentibus 13 euntes autem discite quid est misericordiam volo et non sacrificium non enim veni vocare iustos sed peccatores 14 tunc accesserunt ad eum discipuli Iohannis dicentes quare nos et Pharisaei ieiunamus frequenter discipuli autem tui non ieiunant 15 et ait illis Iesus numquid possunt filii sponsi lugere quamdiu cum illis est sponsus venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus et tunc ieiunabunt 16 nemo autem inmittit commissuram panni rudis in vestimentum vetus tollit enim plenitudinem eius a vestimento et peior scissura fit 17 neque mittunt vinum novum in utres veteres alioquin rumpuntur utres et vinum effunditur et utres pereunt sed vinum novum in utres novos mittunt et ambo conservantur 18 haec illo loquente ad eos ecce princeps unus accessit et adorabat eum dicens filia mea modo defuncta est sed veni inpone manum super eam et vivet 19 et surgens Iesus sequebatur eum et discipuli eius 20 et ecce mulier quae sanguinis fluxum patiebatur duodecim annis accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius 21 dicebat enim intra se si tetigero tantum vestimentum eius salva ero 22 at Iesus conversus et videns eam dixit confide filia fides tua te salvam fecit et salva facta est mulier ex illa hora 23 et cum venisset Iesus in domum principis et vidisset tibicines et turbam tumultuantem 24 dicebat recedite non est enim mortua puella sed dormit et deridebant eum 25 et cum eiecta esset turba intravit et tenuit manum eius et surrexit puella 26 et exiit fama haec in universam terram illam 27 et transeunte inde Iesu secuti sunt eum duo caeci clamantes et dicentes miserere nostri Fili David 28 cum autem venisset domum accesserunt ad eum caeci et dicit eis Iesus

creditis quia possum hoc facere vobis dicunt ei utique Domine 29 tunc tetigit oculos eorum dicens secundum fidem vestram fiat vobis 30 et aperti sunt oculi illorum et comminatus est illis Iesus dicens videte ne quis sciat 31 illi autem exeuntes diffamaverunt eum in tota terra illa 32 egressis autem illis ecce obtulerunt ei hominem mutum daemonium habentem 33 et eiecto daemone locutus est mutus et miratae sunt turbae dicentes numquam paruit sic in Israhel 34 Pharisaei autem dicebant in principe daemoniorum eicit daemones 35 et circumibat Iesus civitates omnes et castella docens in synagogis eorum et praedicans evangelium regni et curans omnem languorem et omnem infirmitatem 36 videns autem turbas misertus est eis quia erant vexati et iacentes sicut oves non habentes pastorem 37 tunc dicit discipulis suis messis quidem multa operarii autem pauci 38 rogate ergo dominum messis ut eiciat operarios in messem suam

10 et convocatis duodecim discipulis suis dedit illis potestatem spirituum inmundorum ut eicerent eos et curarent omnem languorem et omnem infirmitatem 2 duodecim autem apostolorum nomina sunt haec primus Simon qui dicitur Petrus et Andreas frater eius 3 Iacobus Zebedaei et Iohannes frater eius Philippus et Bartholomeus Thomas et Mattheus publicanus et Iacobus Alphei et Thaddeus 4 Simon Cananeus et Iudas Scariotes qui et tradidit eum 5 hos duodecim misit Iesus praecipiens eis et dicens in viam gentium ne abieritis et in civitates Samaritanorum ne intraveritis 6 sed potius ite ad oves quae perierunt domus Israhel 7 euntes autem praedicate dicentes quia adpropinquavit regnum caelorum 8 infirmos curate mortuos suscitate leprosos mundate daemones eicite gratis accepistis gratis date 9 nolite possidere aurum neque argentum neque pecuniam in zonis vestris 10 non peram in via neque duas tunicas neque calciamenta neque virgam dignus enim est operarius cibo suo 11 in quamcumque civitatem aut castellum intraveritis interrogate quis in ea dignus sit et ibi manete donec exeatis 12 intrantes autem in domum salutate eam 13 et siquidem fuerit domus digna veniat pax vestra super eam si autem non fuerit digna pax vestra ad vos revertatur 14 et quicumque non receperit vos neque audierit sermones vestros exeuntes foras de domo vel de civitate excutite pulverem de pedibus vestris 15 amen dico vobis tolerabilius erit terrae Sodomorum et Gomorraeorum in die iudicii quam illi civitati 16 ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum estote ergo prudentes sicut serpentes et simplices sicut columbae 17 cavete autem ab hominibus tradent enim vos in conciliis et in synagogis suis flagellabunt vos 18 et ad praesides et ad reges ducemini propter me in testimonium illis et gentibus 19 cum autem tradent vos nolite cogitare quomodo aut quid loquamini dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini 20 non enim vos estis qui loquimini sed Spiritus Patris vestri qui loquitur in vobis 21 tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium et insurgent filii in parentes et morte eos adficient 22 et eritis odio omnibus propter nomen meum qui autem perseveraverit in finem hic salvus erit 23 cum autem persequentur vos in civitate ista fugite in aliam amen enim dico vobis non consummabitis civitates Israhel donec veniat Filius hominis 24 non est discipulus super magistrum nec servus super dominum suum 25 sufficit discipulo ut sit sicut magister eius et servus sicut dominus eius si patrem familias Beelzebub vocaverunt quanto magis domesticos eius 26 ne ergo timueritis eos nihil enim opertum quod non revelabitur et occultum quod non scietur 27 quod dico vobis in tenebris dicite in lumine et quod in aure auditis praedicate super tecta 28 et nolite timere eos qui occidunt corpus animam autem non possunt occidere sed potius eum timete qui potest et animam et corpus perdere in gehennam (Geenna g1067) 29 nonne duo passeres asse veneunt et unus ex illis non cadet super terram sine Patre vestro 30 vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt 31 nolite ergo timere multis passeribus meliores estis vos 32 omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus confitebor et ego eum coram Patre meo qui est in caelis 33 qui autem negaverit me coram hominibus negabo et ego eum coram Patre meo qui est in caelis 34 nolite arbitrari quia venerim mittere pacem in terram non veni pacem mittere sed gladium 35 veni enim separare hominem adversus patrem suum et filiam adversus matrem suam et nurum adversus socrum suam 36 et inimici hominis domestici eius 37 qui amat patrem aut matrem plus

quam me non est me dignus et qui amat filium aut filiam super me non est me dignus 38 et qui non accipit crucem suam et sequitur me non est me dignus 39 qui invenit animam suam perdet illam et qui perdiderit animam suam propter me inveniet eam 40 qui recipit vos me recipit et qui me recipit recipit eum qui me misit 41 qui recipit prophetam in nomine prophetae mercedem prophetae accipiet et qui recipit iustum in nomine iusti mercedem iusti accipiet 42 et quicumque potum dederit uni ex minimis istis calicem aquae frigidae tantum in nomine discipuli amen dico vobis non perdet mercedem suam

11 et factum est cum consummasset Iesus praecipiens duodecim discipulis suis transiit inde ut doceret et praedicaret in civitatibus eorum 2 Iohannes autem cum audisset in vinculis opera Christi mittens duos de discipulis suis 3 ait illi tu es qui venturus es an alium expectamus 4 et respondens Iesus ait illis euntes renuntiate Iohanni quae auditis et videtis 5 caeci vident claudi ambulant leprosi mundantur surdi audiunt mortui resurgunt pauperes evangelizantur 6 et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me 7 illis autem abeuntibus coepit Iesus dicere ad turbas de Iohanne quid existis in desertum videre harundinem vento agitatam 8 sed quid existis videre hominem mollibus vestitum ecce qui mollibus vestiuntur in domibus regum sunt 9 sed quid existis videre prophetam etiam dico vobis et plus quam prophetam 10 hic enim est de quo scriptum est ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam qui praeparabit viam tuam ante te 11 amen dico vobis non surrexit inter natos mulierum maior Iohanne Baptista qui autem minor est in regno caelorum maior est illo 12 a diebus autem Iohannis Baptistae usque nunc regnum caelorum vim patitur et violenti rapiunt illud 13 omnes enim prophetae et lex usque ad Iohannem prophetaverunt 14 et si vultis recipere ipse est Helias qui venturus est 15 qui habet aures audiendi audiat 16 cui autem similem aestimabo generationem istam similis est pueris sedentibus in foro qui clamantes coaequalibus 17 dicunt cecinimus vobis et non saltastis lamentavimus et non planxistis 18 venit enim Iohannes neque manducans neque bibens et dicunt daemonium habet 19 venit Filius hominis manducans et bibens et dicunt ecce homo vorax et potator vini publicanorum et peccatorum amicus et iustificata est sapientia a filiis suis 20 tunc coepit exprobrare civitatibus in quibus factae sunt plurimae virtutes eius quia non egissent paenitentiam 21 vae tibi Corazain vae tibi Bethsaida quia si in Tyro et Sidone factae essent virtutes quae factae sunt in vobis olim in cilicio et cinere paenitentiam egissent 22 verumtamen dico vobis Tyro et Sidoni remissius erit in die iudicii quam vobis 23 et tu Capharnaum numquid usque in caelum exaltaberis usque in infernum descendes quia si in Sodomis factae fuissent virtutes quae factae sunt in te forte mansissent usque in hunc diem (Hadēs g86) 24 verumtamen dico vobis quia terrae Sodomorum remissius erit in die iudicii quam tibi 25 in illo tempore respondens Iesus dixit confiteor tibi Pater Domine caeli et terrae quia abscondisti haec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis 26 ita Pater quoniam sic fuit placitum ante te 27 omnia mihi tradita sunt a Patre meo et nemo novit Filium nisi Pater neque Patrem quis novit nisi Filius et cui voluerit Filius revelare 28 venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis et ego reficiam vos 29 tollite iugum meum super vos et discite a me quia mitis sum et humilis corde et invenietis requiem animabus vestris 30 iugum enim meum suave est et onus meum leve est

12 in illo tempore abiit Iesus sabbato per sata discipuli autem eius esurientes coeperunt vellere spicas et manducare 2 Pharisaei autem videntes dixerunt ei ecce discipuli tui faciunt quod non licet eis facere sabbatis 3 at ille dixit eis non legistis quid fecerit David quando esuriit et qui cum eo erant 4 quomodo intravit in domum Dei et panes propositionis comedit quos non licebat ei edere neque his qui cum eo erant nisi solis sacerdotibus 5 aut non legistis in lege quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant et sine crimine sunt 6 dico autem vobis quia templo maior est hic 7 si autem sciretis quid est misericordiam volo et non sacrificium numquam condemnassetis innocentes 8 dominus est enim Filius hominis etiam sabbati 9 et cum inde transisset venit in synagogam eorum 10 et

ecce homo manum habens aridam et interrogabant eum dicentes si licet sabbatis curare ut accusarent eum **11** ipse autem dixit illis quis erit ex vobis homo qui habeat ovem unam et si ceciderit haec sabbatis in foveam nonne tenebit et levabit eam **12** quanto magis melior est homo ove itaque licet sabbatis benefacere **13** tunc ait homini extende manum tuam et extendit et restituta est sanitati sicut altera **14** exeuntes autem Pharisaei consilium faciebant adversus eum quomodo eum perderent **15** Iesus autem sciens recessit inde et secuti sunt eum multi et curavit eos omnes **16** et praecepit eis ne manifestum eum facerent **17** ut adimpleretur quod dictum est per Esaiam prophetam dicentem **18** ecce puer meus quem elegi dilectus meus in quo bene placuit animae meae ponam spiritum meum super eum et iudicium gentibus nuntiabit **19** non contendet neque clamabit neque audiet aliquis in plateis vocem eius **20** harundinem quassatam non confringet et linum fumigans non extinguet donec eiciat ad victoriam iudicium **21** et in nomine eius gentes sperabunt **22** tunc oblatus est ei daemonium habens caecus et mutus et curavit eum ita ut loqueretur et videret **23** et stupebant omnes turbae et dicebant numquid hic est Filius David **24** Pharisaei autem audientes dixerunt hic non eicit daemones nisi in Beelzebub principe daemoniorum **25** Iesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis omne regnum divisum contra se desolatur et omnis civitas vel domus divisa contra se non stabit **26** et si Satanas Satanan eicit adversus se divisus est quomodo ergo stabit regnum eius **27** et si ego in Beelzebub eicio daemones filii vestri in quo eiciunt ideo ipsi iudices erunt vestri **28** si autem ego in Spiritu Dei eicio daemones igitur pervenit in vos regnum Dei **29** aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis et vasa eius diripere nisi prius alligaverit fortem et tunc domum illius diripiat **30** qui non est mecum contra me est et qui non congregat mecum spargit **31** ideo dico vobis omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus Spiritus autem blasphemia non remittetur **32** et quicumque dixerit verbum contra Filium hominis remittetur ei qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum non remittetur ei neque in hoc saeculo neque in futuro **(aiōn g165)** **33** aut facite arborem bonam et fructum eius bonum aut facite arborem malam et fructum eius malum siquidem ex fructu arbor agnoscitur **34** progenies viperarum quomodo potestis bona loqui cum sitis mali ex abundantia enim cordis os loquitur **35** bonus homo de bono thesauro profert bona et malus homo de malo thesauro profert mala **36** dico autem vobis quoniam omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines reddent rationem de eo in die iudicii **37** ex verbis enim tuis iustificaberis et ex verbis tuis condemnaberis **38** tunc responderunt ei quidam de scribis et Pharisaeis dicentes magister volumus a te signum videre **39** qui respondens ait illis generatio mala et adultera signum quaerit et signum non dabitur ei nisi signum Ionae prophetae **40** sicut enim fuit Ionas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus sic erit Filius hominis in corde terrae tribus diebus et tribus noctibus **41** viri ninevitae surgent in iudicio cum generatione ista et condemnabunt eam quia paenitentiam egerunt in praedicatione Ionae et ecce plus quam Iona hic **42** regina austri surget in iudicio cum generatione ista et condemnabit eam quia venit a finibus terrae audire sapientiam Salomonis et ecce plus quam Salomon hic **43** cum autem inmundus spiritus exierit ab homine ambulat per loca arida quaerens requiem et non invenit **44** tunc dicit revertar in domum meam unde exivi et veniens invenit vacantem scopis mundatam et ornatam **45** tunc vadit et adsumit septem alios spiritus secum nequiores se et intrantes habitant ibi et fiunt novissima hominis illius peiora prioribus sic erit et generationi huic pessimae **46** adhuc eo loquente ad turbas ecce mater eius et fratres stabant foris quaerentes loqui ei **47** dixit autem ei quidam ecce mater tua et fratres tui foris stant quaerentes te **48** at ipse respondens dicenti sibi ait quae est mater mea et qui sunt fratres mei **49** et extendens manum in discipulos suos dixit ecce mater mea et fratres mei **50** quicumque enim fecerit voluntatem Patris mei qui in caelis est ipse meus et frater et soror et mater est

13 in illo die exiens Iesus de domo sedebat secus mare **2** et congregatae sunt ad eum turbae multae ita ut in naviculam ascendens sederet et omnis turba stabat in litore **3** et locutus est eis multa in parabolis dicens ecce exiit qui seminat seminare **4** et dum seminat quaedam ceciderunt secus viam et venerunt

volucres et comederunt ea 5 alia autem ceciderunt in petrosa ubi non habebat terram multam et continuo exorta sunt quia non habebant altitudinem terrae 6 sole autem orto aestuaverunt et quia non habebant radicem aruerunt 7 alia autem ceciderunt in spinas et creverunt spinae et suffocaverunt ea 8 alia vero ceciderunt in terram bonam et dabant fructum aliud centesimum aliud sexagesimum aliud tricesimum 9 qui habet aures audiendi audiat 10 et accedentes discipuli dixerunt ei quare in parabolis loqueris eis 11 qui respondens ait illis quia vobis datum est nosse mysteria regni caelorum illis autem non est datum 12 qui enim habet dabitur ei et abundabit qui autem non habet et quod habet auferetur ab eo 13 ideo in parabolis loquor eis quia videntes non vident et audientes non audiunt neque intellegunt 14 et adimpletur eis prophetia Esaiae dicens auditu audietis et non intellegetis et videntes videbitis et non videbitis 15 incrassatum est enim cor populi huius et auribus graviter audierunt et oculos suos cluserunt nequando oculis videant et auribus audiant et corde intellegant et convertantur et sanem eos 16 vestri autem beati oculi quia vident et aures vestrae quia audiunt 17 amen quippe dico vobis quia multi prophetae et iusti cupierunt videre quae videtis et non viderunt et audire quae auditis et non audierunt 18 vos ergo audite parabolam seminantis 19 omnis qui audit verbum regni et non intellegit venit malus et rapit quod seminatum est in corde eius hic est qui secus viam seminatus est 20 qui autem supra petrosa seminatus est hic est qui verbum audit et continuo cum gaudio accipit illud 21 non habet autem in se radicem sed est temporalis facta autem tribulatione et persecutione propter verbum continuo scandalizatur 22 qui autem est seminatus in spinis hic est qui verbum audit et sollicitudo saeculi istius et fallacia divitiarum suffocat verbum et sine fructu efficitur (aiōn g165) 23 qui vero in terra bona seminatus est hic est qui audit verbum et intellegit et fructum adfert et facit aliud quidem centum aliud autem sexaginta porro aliud triginta 24 aliam parabolam proposuit illis dicens simile factum est regnum caelorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo 25 cum autem dormirent homines venit inimicus eius et superseminavit zizania in medio tritici et abiit 26 cum autem crevisset herba et fructum fecisset tunc apparuerunt et zizania 27 accedentes autem servi patris familias dixerunt ei domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo unde ergo habet zizania 28 et ait illis inimicus homo hoc fecit servi autem dixerunt ei vis imus et colligimus ea 29 et ait non ne forte colligentes zizania eradicetis simul cum eis et triticum 30 sinite utraque crescere usque ad messem et in tempore messis dicam messoribus colligite primum zizania et alligate ea fasciculos ad conburendum triticum autem congregate in horreum meum 31 aliam parabolam proposuit eis dicens simile est regnum caelorum grano sinapis quod accipiens homo seminavit in agro suo 32 quod minimum quidem est omnibus seminibus cum autem creverit maius est omnibus holeribus et fit arbor ita ut volucres caeli veniant et habitent in ramis eius 33 aliam parabolam locutus est eis simile est regnum caelorum fermento quod acceptum mulier abscondit in farinae satis tribus donec fermentatum est totum 34 haec omnia locutus est Iesus in parabolis ad turbas et sine parabolis non loquebatur eis 35 ut impleretur quod dictum erat per prophetam dicentem aperiam in parabolis os meum eructabo abscondita a constitutione mundi 36 tunc dimissis turbis venit in domum et accesserunt ad eum discipuli eius dicentes dissere nobis parabolam zizaniorum agri 37 qui respondens ait qui seminat bonum semen est Filius hominis 38 ager autem est mundus bonum vero semen hii sunt filii regni zizania autem filii sunt nequam 39 inimicus autem qui seminavit ea est diabolus messis vero consummatio saeculi est messores autem angeli sunt (aiōn g165) 40 sicut ergo colliguntur zizania et igni conburuntur sic erit in consummatione saeculi (aiōn g165) 41 mittet Filius hominis angelos suos et colligent de regno eius omnia scandala et eos qui faciunt iniquitatem 42 et mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et stridor dentium 43 tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum qui habet aures audiat 44 simile est regnum caelorum thesauro abscondito in agro quem qui invenit homo abscondit et prae gaudio illius vadit et vendit universa quae habet et emit agrum illum 45 iterum simile est regnum caelorum homini negotiatori quaerenti bonas margaritas 46 inventa autem una pretiosa margarita abiit et vendidit omnia

quae habuit et emit eam 47 iterum simile est regnum caelorum sagenae missae in mare et ex omni genere congreganti 48 quam cum impleta esset educentes et secus litus sedentes elegerunt bonos in vasa malos autem foras miserunt 49 sic erit in consummatione saeculi exibunt angeli et separabunt malos de medio iustorum (aiōn g165) 50 et mittent eos in caminum ignis ibi erit fletus et stridor dentium 51 intellexistis haec omnia dicunt ei etiam 52 ait illis ideo omnis scriba doctus in regno caelorum similis est homini patri familias qui profert de thesauro suo nova et vetera 53 et factum est cum consummasset Iesus parabolas istas transiit inde 54 et veniens in patriam suam docebat eos in synagogis eorum ita ut mirarentur et dicerent unde huic sapientia haec et virtutes 55 nonne hic est fabri filius nonne mater eius dicitur Maria et fratres eius Iacobus et Ioseph et Simon et Iudas 56 et sorores eius nonne omnes apud nos sunt unde ergo huic omnia ista 57 et scandalizabantur in eo Iesus autem dixit eis non est propheta sine honore nisi in patria sua et in domo sua 58 et non fecit ibi virtutes multas propter incredulitatem illorum

14 in illo tempore audiit Herodes tetrarcha famam Iesu 2 et ait pueris suis hic est Iohannes Baptista ipse surrexit a mortuis et ideo virtutes inoperantur in eo 3 Herodes enim tenuit Iohannem et alligavit eum et posuit in carcere propter Herodiadem uxorem fratris sui 4 dicebat enim illi Iohannes non licet tibi habere eam 5 et volens illum occidere timuit populum quia sicut prophetam eum habebant 6 die autem natalis Herodis saltavit filia Herodiadis in medio et placuit Herodi 7 unde cum iuramento pollicitus est ei dare quodcumque postulasset ab eo 8 at illa praemonita a matre sua da mihi inquit hic in disco caput Iohannis Baptistae 9 et contristatus est rex propter iuramentum autem et eos qui pariter recumbebant iussit dari 10 misitque et decollavit Iohannem in carcere 11 et adlatum est caput eius in disco et datum est puellae et tulit matri suae 12 et accedentes discipuli eius tulerunt corpus et sepelierunt illud et venientes nuntiaverunt Iesu 13 quod cum audisset Iesus secessit inde in navicula in locum desertum seorsum et cum audissent turbae secutae sunt eum pedestres de civitatibus 14 et exiens vidit turbam multam et misertus est eius et curavit languidos eorum 15 vespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius dicentes desertus est locus et hora iam praeteriit dimitte turbas ut euntes in castella emant sibi escas 16 Iesus autem dixit eis non habent necesse ire date illis vos manducare 17 responderunt ei non habemus hic nisi quinque panes et duos pisces 18 qui ait eis adferte illos mihi huc 19 et cum iussisset turbam discumbere supra faenum acceptis quinque panibus et duobus piscibus aspiciens in caelum benedixit et fregit et dedit discipulis panes discipuli autem turbis 20 et manducaverunt omnes et saturati sunt et tulerunt reliquias duodecim cofinos fragmentorum plenos 21 manducantium autem fuit numerus quinque milia virorum exceptis mulieribus et parvulis 22 et statim iussit discipulos ascendere in navicula et praecedere eum trans fretum donec dimitteret turbas 23 et dimissa turba ascendit in montem solus orare vespere autem facto solus erat ibi 24 navicula autem in medio mari iactabatur fluctibus erat enim contrarius ventus 25 quarta autem vigilia noctis venit ad eos ambulans supra mare 26 et videntes eum supra mare ambulantem turbati sunt dicentes quia fantasma est et prae timore clamaverunt 27 statimque Iesus locutus est eis dicens habete fiduciam ego sum nolite timere 28 respondens autem Petrus dixit Domine si tu es iube me venire ad te super aquas 29 at ipse ait veni et descendens Petrus de navicula ambulabat super aquam ut veniret ad Iesum 30 videns vero ventum validum timuit et cum coepisset mergi clamavit dicens Domine salvum me fac 31 et continuo Iesus extendens manum adprehendit eum et ait illi modicae fidei quare dubitasti 32 et cum ascendissent in naviculam cessavit ventus 33 qui autem in navicula erant venerunt et adoraverunt eum dicentes vere Filius Dei es 34 et cum transfretassent venerunt in terram Gennesar 35 et cum cognovissent eum viri loci illius miserunt in universam regionem illam et obtulerunt ei omnes male habentes 36 et rogabant eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent et quicumque tetigerunt salvi facti sunt

15 tunc accesserunt ad eum ab Hierosolymis scribae et Pharisaei dicentes 2 quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum non enim

lavant manus suas cum panem manducant 3 ipse autem respondens ait illis quare et vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram 4 nam Deus dixit honora patrem et matrem et qui maledixerit patri vel matri morte moriatur 5 vos autem dicitis quicumque dixerit patri vel matri munus quodcumque est ex me tibi proderit 6 et non honorificabit patrem suum aut matrem et irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram 7 hypocritae bene prophetavit de vobis Esaias dicens 8 populus hic labiis me honorat cor autem eorum longe est a me 9 sine causa autem colunt me docentes doctrinas mandata hominum 10 et convocatis ad se turbis dixit eis audite et intellegite 11 non quod intrat in os coinquinat hominem sed quod procedit ex ore hoc coinquinat hominem 12 tunc accedentes discipuli eius dixerunt ei scis quia Pharisaei audito verbo scandalizati sunt 13 at ille respondens ait omnis plantatio quam non plantavit Pater meus caelestis eradicabitur 14 sinite illos caeci sunt duces caecorum caecus autem si caeco ducatum praestet ambo in foveam cadunt 15 respondens autem Petrus dixit ei edissere nobis parabolam istam 16 at ille dixit adhuc et vos sine intellectu estis 17 non intellegitis quia omne quod in os intrat in ventrem vadit et in secessum emittitur 18 quae autem procedunt de ore de corde exeunt et ea coinquinant hominem 19 de corde enim exeunt cogitationes malae homicidia adulteria fornicationes furta falsa testimonia blasphemiae 20 haec sunt quae coinquinant hominem non lotis autem manibus manducare non coinquinat hominem 21 et egressus inde Iesus secessit in partes Tyri et Sidonis 22 et ecce mulier chananea a finibus illis egressa clamavit dicens ei miserere mei Domine Fili David filia mea male a daemonio vexatur 23 qui non respondit ei verbum et accedentes discipuli eius rogabant eum dicentes dimitte eam quia clamat post nos 24 ipse autem respondens ait non sum missus nisi ad oves quae perierunt domus Israhel 25 at illa venit et adoravit eum dicens Domine adiuva me 26 qui respondens ait non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus 27 at illa dixit etiam Domine nam et catelli edunt de micis quae cadunt de mensa dominorum suorum 28 tunc respondens Iesus ait illi o mulier magna est fides tua fiat tibi sicut vis et sanata est filia illius ex illa hora 29 et cum transisset inde Iesus venit secus mare Galilaeae et ascendens in montem sedebat ibi 30 et accesserunt ad eum turbae multae habentes secum mutos clodos caecos debiles et alios multos et proiecerunt eos ad pedes eius et curavit eos 31 ita ut turbae mirarentur videntes mutos loquentes clodos ambulantes caecos videntes et magnificabant Deum Israhel 32 Iesus autem convocatis discipulis suis dixit misereor turbae quia triduo iam perseverant mecum et non habent quod manducent et dimittere eos ieiunos nolo ne deficiant in via 33 et dicunt ei discipuli unde ergo nobis in deserto panes tantos ut saturemus turbam tantam 34 et ait illis Iesus quot panes habetis at illi dixerunt septem et paucos pisciculos 35 et praecepit turbae ut discumberet super terram 36 et accipiens septem panes et pisces et gratias agens fregit et dedit discipulis suis et discipuli dederunt populo 37 et comederunt omnes et saturati sunt et quod superfuit de fragmentis tulerunt septem sportas plenas 38 erant autem qui manducaverant quattuor milia hominum extra parvulos et mulieres 39 et dimissa turba ascendit in naviculam et venit in fines Magedan

16 et accesserunt ad eum Pharisaei et Sadducaei temptantes et rogaverunt eum ut signum de caelo ostenderet eis 2 at ille respondens ait eis facto vespere dicitis serenum erit rubicundum est enim caelum 3 et mane hodie tempestas rutilat enim triste caelum 4 faciem ergo caeli diiudicare nostis signa autem temporum non potestis generatio mala et adultera signum quaerit et signum non dabitur ei nisi signum Ionae et relictis illis abiit 5 et cum venissent discipuli eius trans fretum obliti sunt panes accipere 6 qui dixit illis intuemini et cavete a fermento Pharisaeorum et Sadducaeorum 7 at illi cogitabant inter se dicentes quia panes non accepimus 8 sciens autem Iesus dixit quid cogitatis inter vos modicae fidei quia panes non habetis 9 nondum intellegitis neque recordamini quinque panum quinque milium hominum et quot cofinos sumpsistis 10 neque septem panum quattuor milium hominum et quot sportas sumpsistis 11 quare non intellegitis quia non de pane dixi vobis cavete a fermento Pharisaeorum et Sadducaeorum 12 tunc intellexerunt quia non

dixerit cavendum a fermento panum sed a doctrina Pharisaeorum et Sadducaeorum 13 venit autem Iesus in partes Caesareae Philippi et interrogabat discipulos suos dicens quem dicunt homines esse Filium hominis 14 at illi dixerunt alii Iohannem Baptistam alii autem Heliam alii vero Hieremiam aut unum ex prophetis 15 dicit illis vos autem quem me esse dicitis 16 respondens Simon Petrus dixit tu es Christus Filius Dei vivi 17 respondens autem Iesus dixit ei beatus es Simon Bar Iona quia caro et sanguis non revelavit tibi sed Pater meus qui in caelis est 18 et ego dico tibi quia tu es Petrus et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam et portae inferi non praevalebunt adversum eam (Hadēs g86) 19 et tibi dabo claves regni caelorum et quodcumque ligaveris super terram erit ligatum in caelis et quodcumque solveris super terram erit solutum in caelis 20 tunc praecepit discipulis suis ut nemini dicerent quia ipse esset Iesus Christus 21 exinde coepit Iesus ostendere discipulis suis quia oporteret eum ire Hierosolymam et multa pati a senioribus et scribis et principibus sacerdotum et occidi et tertia die resurgere 22 et adsumens eum Petrus coepit increpare illum dicens absit a te Domine non erit tibi hoc 23 qui conversus dixit Petro vade post me Satana scandalum es mihi quia non sapis ea quae Dei sunt sed ea quae hominum 24 tunc Iesus dixit discipulis suis si quis vult post me venire abneget semet ipsum et tollat crucem suam et sequatur me 25 qui enim voluerit animam suam salvam facere perdet eam qui autem perdiderit animam suam propter me inveniet eam 26 quid enim prodest homini si mundum universum lucretur animae vero suae detrimentum patiatur aut quam dabit homo commutationem pro anima sua 27 Filius enim hominis venturus est in gloria Patris sui cum angelis suis et tunc reddet unicuique secundum opus eius 28 amen dico vobis sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant Filium hominis venientem in regno suo

17 et post dies sex adsumpsit Iesus Petrum et Iacobum et Iohannem fratrem eius et ducit illos in montem excelsum seorsum 2 et transfiguratus est ante eos et resplenduit facies eius sicut sol vestimenta autem eius facta sunt alba sicut nix 3 et ecce apparuit illis Moses et Helias cum eo loquentes 4 respondens autem Petrus dixit ad Iesum Domine bonum est nos hic esse si vis faciamus hic tria tabernacula tibi unum et Mosi unum et Heliae unum 5 adhuc eo loquente ecce nubes lucida obumbravit eos et ecce vox de nube dicens hic est Filius meus dilectus in quo mihi bene conplacuit ipsum audite 6 et audientes discipuli ceciderunt in faciem suam et timuerunt valde 7 et accessit Iesus et tetigit eos dixitque eis surgite et nolite timere 8 levantes autem oculos suos neminem viderunt nisi solum Iesum 9 et descendentibus illis de monte praecepit Iesus dicens nemini dixeritis visionem donec Filius hominis a mortuis resurgat 10 et interrogaverunt eum discipuli dicentes quid ergo scribae dicunt quod Heliam oporteat primum venire 11 at ille respondens ait eis Helias quidem venturus est et restituet omnia 12 dico autem vobis quia Helias iam venit et non cognoverunt eum sed fecerunt in eo quaecumque voluerunt sic et Filius hominis passurus est ab eis 13 tunc intellexerunt discipuli quia de Iohanne Baptista dixisset eis 14 et cum venisset ad turbam accessit ad eum homo genibus provolutus ante eum dicens 15 Domine miserere filii mei quia lunaticus est et male patitur nam saepe cadit in ignem et crebro in aquam 16 et obtuli eum discipulis tuis et non potuerunt curare eum 17 respondens Iesus ait o generatio incredula et perversa quousque ero vobiscum usquequo patiar vos adferte huc illum ad me 18 et increpavit ei Iesus et exiit ab eo daemonium et curatus est puer ex illa hora 19 tunc accesserunt discipuli ad Iesum secreto et dixerunt quare nos non potuimus eicere illum 20 dicit illis propter incredulitatem vestram amen quippe dico vobis si habueritis fidem sicut granum sinapis dicetis monti huic transi hinc et transibit et nihil inpossibile erit vobis 21 hoc autem genus non eicitur nisi per orationem et ieiunium 22 conversantibus autem eis in Galilaea dixit illis Iesus Filius hominis tradendus est in manus hominum 23 et occident eum et tertio die resurget et contristati sunt vehementer 24 et cum venissent Capharnaum accesserunt qui didragma accipiebant ad Petrum et dixerunt magister vester non solvit didragma 25 ait etiam et cum intrasset domum praevenit eum Iesus dicens quid tibi videtur Simon reges terrae a quibus accipiunt tributum vel

censum a filiis suis an ab alienis 26 et ille dixit ab alienis dixit illi Iesus ergo liberi sunt filii 27 ut autem non scandalizemus eos vade ad mare et mitte hamum et eum piscem qui primus ascenderit tolle et aperto ore eius invenies staterem illum sumens da eis pro me et te

18 in illa hora accesserunt discipuli ad Iesum dicentes quis putas maior est in regno caelorum 2 et advocans Iesus parvulum statuit eum in medio eorum 3 et dixit amen dico vobis nisi conversi fueritis et efficiamini sicut parvuli non intrabitis in regnum caelorum 4 quicumque ergo humiliaverit se sicut parvulus iste hic est maior in regno caelorum 5 et qui susceperit unum parvulum talem in nomine meo me suscipit 6 qui autem scandalizaverit unum de pusillis istis qui in me credunt expedit ei ut suspendatur mola asinaria in collo eius et demergatur in profundum maris 7 vae mundo ab scandalis necesse est enim ut veniant scandala verumtamen vae homini per quem scandalum venit 8 si autem manus tua vel pes tuus scandalizat te abscide eum et proice abs te bonum tibi est ad vitam ingredi debilem vel clodum quam duas manus vel duos pedes habentem mitti in ignem aeternum (aiōnios g166) 9 et si oculus tuus scandalizat te erue eum et proice abs te bonum tibi est unoculum in vitam intrare quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis (Geenna g1067) 10 videte ne contemnatis unum ex his pusillis dico enim vobis quia angeli eorum in caelis semper vident faciem Patris mei qui in caelis est 11 venit enim Filius hominis salvare quod perierat 12 quid vobis videtur si fuerint alicui centum oves et erraverit una ex eis nonne relinquet nonaginta novem in montibus et vadit quaerere eam quae erravit 13 et si contigerit ut inveniat eam amen dico vobis quia gaudebit super eam magis quam super nonaginta novem quae non erraverunt 14 sic non est voluntas ante Patrem vestrum qui in caelis est ut pereat unus de pusillis istis 15 si autem peccaverit in te frater tuus vade et corripe eum inter te et ipsum solum si te audierit lucratus es fratrem tuum 16 si autem non te audierit adhibe tecum adhuc unum vel duos ut in ore duorum testium vel trium stet omne verbum 17 quod si non audierit eos dic ecclesiae si autem et ecclesiam non audierit sit tibi sicut ethnicus et publicanus 18 amen dico vobis quaecumque alligaveritis super terram erunt ligata et in caelo et quaecumque solveritis super terram erunt soluta et in caelo 19 iterum dico vobis quia si duo ex vobis consenserint super terram de omni re quacumque petierint fiet illis a Patre meo qui in caelis est 20 ubi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo ibi sum in medio eorum 21 tunc accedens Petrus ad eum dixit Domine quotiens peccabit in me frater meus et dimittam ei usque septies 22 dicit illi Iesus non dico tibi usque septies sed usque septuagies septies 23 ideo adsimilatum est regnum caelorum homini regi qui voluit rationem ponere cum servis suis 24 et cum coepisset rationem ponere oblatus est ei unus qui debebat decem milia talenta 25 cum autem non haberet unde redderet iussit eum dominus venundari et uxorem eius et filios et omnia quae habebat et reddi 26 procidens autem servus ille orabat eum dicens patientiam habe in me et omnia reddam tibi 27 misertus autem dominus servi illius dimisit eum et debitum dimisit ei 28 egressus autem servus ille invenit unum de conservis suis qui debebat ei centum denarios et tenens suffocabat eum dicens redde quod debes 29 et procidens conservus eius rogabat eum dicens patientiam habe in me et omnia reddam tibi 30 ille autem noluit sed abiit et misit eum in carcerem donec redderet debitum 31 videntes autem conservi eius quae fiebant contristati sunt valde et venerunt et narraverunt domino suo omnia quae facta erant 32 tunc vocavit illum dominus suus et ait illi serve nequam omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me 33 non ergo oportuit et te misereri conservi tui sicut et ego tui misertus sum 34 et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus quoadusque redderet universum debitum 35 sic et Pater meus caelestis faciet vobis si non remiseritis unusquisque fratri suo de cordibus vestris

19 et factum est cum consummasset Iesus sermones istos migravit a Galilaea et venit in fines Iudaeae trans Iordanen 2 et secutae sunt eum turbae multae et curavit eos ibi 3 et accesserunt ad eum Pharisaei temptantes eum et dicentes si licet homini dimittere uxorem suam quacumque ex causa 4 qui respondens ait eis non legistis quia qui fecit ab initio masculum

et feminam fecit eos 5 et dixit propter hoc dimittet homo patrem et matrem et adherebit uxori suae et erunt duo in carne una 6 itaque iam non sunt duo sed una caro quod ergo Deus coniunxit homo non separet 7 dicunt illi quid ergo Moses mandavit dari libellum repudii et dimittere 8 ait illis quoniam Moses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras ab initio autem non sic fuit 9 dico autem vobis quia quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem et aliam duxerit moechatur et qui dimissam duxerit moechatur 10 dicunt ei discipuli eius si ita est causa homini cum uxore non expedit nubere 11 qui dixit non omnes capiunt verbum istud sed quibus datum est 12 sunt enim eunuchi qui de matris utero sic nati sunt et sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus et sunt eunuchi qui se ipsos castraverunt propter regnum caelorum qui potest capere capiat 13 tunc oblati sunt ei parvuli ut manus eis inponeret et oraret discipuli autem increpabant eis 14 Iesus vero ait eis sinite parvulos et nolite eos prohibere ad me venire talium est enim regnum caelorum 15 et cum inposuisset eis manus abiit inde 16 et ecce unus accedens ait illi magister bone quid boni faciam ut habeam vitam aeternam (aiōnios g166) 17 qui dixit ei quid me interrogas de bono unus est bonus Deus si autem vis ad vitam ingredi serva mandata 18 dicit illi quae Iesus autem dixit non homicidium facies non adulterabis non facies furtum non falsum testimonium dices 19 honora patrem et matrem et diliges proximum tuum sicut te ipsum 20 dicit illi adulescens omnia haec custodivi quid adhuc mihi deest 21 ait illi Iesus si vis perfectus esse vade vende quae habes et da pauperibus et habebis thesaurum in caelo et veni sequere me 22 cum audisset autem adulescens verbum abiit tristis erat enim habens multas possessiones 23 Iesus autem dixit discipulis suis amen dico vobis quia dives difficile intrabit in regnum caelorum 24 et iterum dico vobis facilius est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum caelorum 25 auditis autem his discipuli mirabantur valde dicentes quis ergo poterit salvus esse 26 aspiciens autem Iesus dixit illis apud homines hoc inpossibile est apud Deum autem omnia possibilia sunt 27 tunc respondens Petrus dixit ei ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te quid ergo erit nobis 28 Iesus autem dixit illis amen dico vobis quod vos qui secuti estis me in regeneratione cum sederit Filius hominis in sede maiestatis suae sedebitis et vos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus Israhel 29 et omnis qui reliquit domum vel fratres aut sorores aut patrem aut matrem aut uxorem aut filios aut agros propter nomen meum centuplum accipiet et vitam aeternam possidebit (aiōnios g166) 30 multi autem erunt primi novissimi et novissimi primi

20 simile est enim regnum caelorum homini patri familias qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam 2 conventione autem facta cum operariis ex denario diurno misit eos in vineam suam 3 et egressus circa horam tertiam vidit alios stantes in foro otiosos 4 et illis dixit ite et vos in vineam et quod iustum fuerit dabo vobis 5 illi autem abierunt iterum autem exiit circa sextam et nonam horam et fecit similiter 6 circa undecimam vero exiit et invenit alios stantes et dicit illis quid hic statis tota die otiosi 7 dicunt ei quia nemo nos conduxit dicit illis ite et vos in vineam 8 cum sero autem factum esset dicit dominus vineae procuratori suo voca operarios et redde illis mercedem incipiens a novissimis usque ad primos 9 cum venissent ergo qui circa undecimam horam venerant acceperunt singulos denarios 10 venientes autem et primi arbitrati sunt quod plus essent accepturi acceperunt autem et ipsi singulos denarios 11 et accipientes murmurabant adversus patrem familias 12 dicentes hii novissimi una hora fecerunt et pares illos nobis fecisti qui portavimus pondus diei et aestus 13 at ille respondens uni eorum dixit amice non facio tibi iniuriam nonne ex denario convenisti mecum 14 tolle quod tuum est et vade volo autem et huic novissimo dare sicut et tibi 15 aut non licet mihi quod volo facere an oculus tuus nequam est quia ego bonus sum 16 sic erunt novissimi primi et primi novissimi multi sunt enim vocati pauci autem electi 17 et ascendens Iesus Hierosolymam adsumpsit duodecim discipulos secreto et ait illis 18 ecce ascendimus Hierosolymam et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et condemnabunt eum morte 19 et tradent eum gentibus ad deludendum et flagellandum et crucifigendum et tertia die resurget 20 tunc accessit ad eum mater

filiorum Zebedaei cum filiis suis adorans et petens aliquid ab eo **21** qui dixit ei quid vis ait illi dic ut sedeant hii duo filii mei unus ad dexteram tuam et unus ad sinistram in regno tuo **22** respondens autem Iesus dixit nescitis quid petatis potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum dicunt ei possumus **23** ait illis calicem quidem meum bibetis sedere autem ad dexteram meam et sinistram non est meum dare vobis sed quibus paratum est a Patre meo **24** et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus **25** Iesus autem vocavit eos ad se et ait scitis quia principes gentium dominantur eorum et qui maiores sunt potestatem exercent in eos **26** non ita erit inter vos sed quicumque voluerit inter vos maior fieri sit vester minister **27** et qui voluerit inter vos primus esse erit vester servus **28** sicut Filius hominis non venit ministrari sed ministrare et dare animam suam redemptionem pro multis **29** et egredientibus eis ab Hiericho secuta est eum turba multa **30** et ecce duo caeci sedentes secus viam audierunt quia Iesus transiret et clamaverunt dicentes Domine miserere nostri Fili David **31** turba autem increpabat eos ut tacerent at illi magis clamabant dicentes Domine miserere nostri Fili David **32** et stetit Iesus et vocavit eos et ait quid vultis ut faciam vobis **33** dicunt illi Domine ut aperiantur oculi nostri **34** misertus autem eorum Iesus tetigit oculos eorum et confestim viderunt et secuti sunt eum

21 et cum adpropinquassent Hierosolymis et venissent Bethfage ad montem Oliveti tunc Iesus misit duos discipulos **2** dicens eis ite in castellum quod contra vos est et statim invenietis asinam alligatam et pullum cum ea solvite et adducite mihi **3** et si quis vobis aliquid dixerit dicite quia Dominus his opus habet et confestim dimittet eos **4** hoc autem factum est ut impleretur quod dictum est per prophetam dicentem **5** dicite filiae Sion ecce rex tuus venit tibi mansuetus et sedens super asinam et pullum filium subiugalis **6** euntes autem discipuli fecerunt sicut praecepit illis Iesus **7** et adduxerunt asinam et pullum et inposuerunt super eis vestimenta sua et eum desuper sedere fecerunt **8** plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via alii autem caedebant ramos de arboribus et sternebant in via **9** turbae autem quae praecedebant et quae sequebantur clamabant dicentes osanna Filio David benedictus qui venturus est in nomine Domini osanna in altissimis **10** et cum intrasset Hierosolymam commota est universa civitas dicens quis est hic **11** populi autem dicebant hic est Iesus propheta a Nazareth Galilaeae **12** et intravit Iesus in templum Dei et eiciebat omnes vendentes et ementes in templo et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit **13** et dicit eis scriptum est domus mea domus orationis vocabitur vos autem fecistis eam speluncam latronum **14** et accesserunt ad eum caeci et claudi in templo et sanavit eos **15** videntes autem principes sacerdotum et scribae mirabilia quae fecit et pueros clamantes in templo et dicentes osanna Filio David indignati sunt **16** et dixerunt ei audis quid isti dicant Iesus autem dicit eis utique numquam legistis quia ex ore infantium et lactantium perfecisti laudem **17** et relictis illis abiit foras extra civitatem in Bethaniam ibique mansit **18** mane autem revertens in civitatem esuriit **19** et videns fici arborem unam secus viam venit ad eam et nihil invenit in ea nisi folia tantum et ait illi numquam ex te fructus nascatur in sempiternum et arefacta est continuo ficulnea **(aiōn g165)** **20** et videntes discipuli mirati sunt dicentes quomodo continuo aruit **21** respondens autem Iesus ait eis amen dico vobis si habueritis fidem et non haesitaveritis non solum de ficulnea facietis sed et si monti huic dixeritis tolle et iacta te in mare fiet **22** et omnia quaecumque petieritis in oratione credentes accipietis **23** et cum venisset in templum accesserunt ad eum docentem principes sacerdotum et seniores populi dicentes in qua potestate haec facis et quis tibi dedit hanc potestatem **24** respondens Iesus dixit illis interrogabo vos et ego unum sermonem quem si dixeritis mihi et ego vobis dicam in qua potestate haec facio **25** baptismum Iohannis unde erat e caelo an ex hominibus at illi cogitabant inter se dicentes si dixerimus e caelo dicet nobis quare ergo non credidistis illi **26** si autem dixerimus ex hominibus timemus turbam omnes enim habent Iohannem sicut prophetam **27** et respondentes Iesu dixerunt nescimus ait illis et ipse nec ego dico vobis in qua potestate haec facio **28** quid autem vobis videtur homo habebat duos filios et accedens ad primum dixit fili vade

hodie operare in vinea mea 29 ille autem respondens ait nolo postea autem paenitentia motus abiit 30 accedens autem ad alterum dixit similiter at ille respondens ait eo domine et non ivit 31 quis ex duobus fecit voluntatem patris dicunt novissimus dicit illis Iesus amen dico vobis quia publicani et meretrices praecedunt vos in regno Dei 32 venit enim ad vos Iohannes in via iustitiae et non credidistis ei publicani autem et meretrices crediderunt ei vos autem videntes nec paenitentiam habuistis postea ut credaretis ei 33 aliam parabolam audite homo erat pater familias qui plantavit vineam et sepem circumdedit ei et fodit in ea torcular et aedificavit turrem et locavit eam agricolis et peregre profectus est 34 cum autem tempus fructuum adpropinquasset misit servos suos ad agricolas ut acciperent fructus eius 35 et agricolae adprehensis servis eius alium ceciderunt alium occiderunt alium vero lapidaverunt 36 iterum misit alios servos plures prioribus et fecerunt illis similiter 37 novissime autem misit ad eos filium suum dicens verebuntur filium meum 38 agricolae autem videntes filium dixerunt intra se hic est heres venite occidamus eum et habebimus hereditatem eius 39 et adprehensum eum eiecerunt extra vineam et occiderunt 40 cum ergo venerit dominus vineae quid faciet agricolis illis 41 aiunt illi malos male perdet et vineam locabit aliis agricolis qui reddant ei fructum temporibus suis 42 dicit illis Iesus numquam legistis in scripturis lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli a Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris 43 ideo dico vobis quia auferetur a vobis regnum Dei et dabitur genti facienti fructus eius 44 et qui ciderit super lapidem istum confringetur super quem vero ciderit conteret eum 45 et cum audissent principes sacerdotum et Pharisaei parabolas eius cognoverunt quod de ipsis diceret 46 et quaerentes eum tenere timuerunt turbas quoniam sicut prophetam eum habebant

22 et respondens Iesus dixit iterum in parabolis eis dicens 2 simile factum est regnum caelorum homini regi qui fecit nuptias filio suo 3 et misit servos suos vocare invitatos ad nuptias et nolebant venire 4 iterum misit alios servos dicens dicite invitatis ecce prandium meum paravi tauri mei et altilia occisa et omnia parata venite ad nuptias 5 illi autem neglexerunt et abierunt alius in villam suam alius vero ad negotiationem suam 6 reliqui vero tenuerunt servos eius et contumelia adfectos occiderunt 7 rex autem cum audisset iratus est et missis exercitibus suis perdidit homicidas illos et civitatem illorum succendit 8 tunc ait servis suis nuptiae quidem paratae sunt sed qui invitati erant non fuerunt digni 9 ite ergo ad exitus viarum et quoscumque inveneritis vocate ad nuptias 10 et egressi servi eius in vias congregaverunt omnes quos invenerunt malos et bonos et impletae sunt nuptiae discumbentium 11 intravit autem rex ut videret discumbentes et vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali 12 et ait illi amice quomodo huc intrasti non habens vestem nuptialem at ille obmutuit 13 tunc dixit rex ministris ligatis pedibus eius et manibus mittite eum in tenebras exteriores ibi erit fletus et stridor dentium 14 multi autem sunt vocati pauci vero electi 15 tunc abeuntes Pharisaei consilium inierunt ut caperent eum in sermone 16 et mittunt ei discipulos suos cum Herodianis dicentes magister scimus quia verax es et viam Dei in veritate doces et non est tibi cura de aliquo non enim respicis personam hominum 17 dic ergo nobis quid tibi videatur licet censum dare Caesari an non 18 cognita autem Iesus nequitia eorum ait quid me temptatis hypocritae 19 ostendite mihi nomisma census at illi obtulerunt ei denarium 20 et ait illis Iesus cuius est imago haec et suprascriptio 21 dicunt ei Caesaris tunc ait illis reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt Dei Deo 22 et audientes mirati sunt et relicto eo abierunt 23 in illo die accesserunt ad eum Sadducaei qui dicunt non esse resurrectionem et interrogaverunt eum 24 dicentes magister Moses dixit si quis mortuus fuerit non habens filium ut ducat frater eius uxorem illius et suscitet semen fratri suo 25 erant autem apud nos septem fratres et primus uxore ducta defunctus est et non habens semen reliquit uxorem suam fratri suo 26 similiter secundus et tertius usque ad septimum 27 novissime autem omnium et mulier defuncta est 28 in resurrectione ergo cuius erit de septem uxor omnes enim habuerunt eam 29 respondens autem Iesus ait illis erratis nescientes scripturas neque

virtutem Dei 30 in resurrectione enim neque nubent neque nubentur sed sunt sicut angeli Dei in caelo 31 de resurrectione autem mortuorum non legistis quod dictum est a Deo dicente vobis 32 ego sum Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob non est Deus mortuorum sed viventium 33 et audientes turbae mirabantur in doctrina eius 34 Pharisaei autem audientes quod silentium inposuisset Sadducaeis convenerunt in unum 35 et interrogavit eum unus ex eis legis doctor temptans eum 36 magister quod est mandatum magnum in lege 37 ait illi Iesus diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et in tota anima tua et in tota mente tua 38 hoc est maximum et primum mandatum 39 secundum autem simile est huic diliges proximum tuum sicut te ipsum 40 in his duobus mandatis universa lex pendet et prophetae 41 congregatis autem Pharisaeis interrogavit eos Iesus 42 dicens quid vobis videtur de Christo cuius filius est dicunt ei David 43 ait illis quomodo ergo David in spiritu vocat eum Dominum dicens 44 dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum 45 si ergo David vocat eum Dominum quomodo filius eius est 46 et nemo poterat respondere ei verbum neque ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare

23 tunc Iesus locutus est ad turbas et discipulos suos 2 dicens super cathedram Mosi sederunt scribae et Pharisaei 3 omnia ergo quaecumque dixerint vobis servate et facite secundum opera vero eorum nolite facere dicunt enim et non faciunt 4 alligant autem onera gravia et inportabilia et inponunt in umeros hominum digito autem suo nolunt ea movere 5 omnia vero opera sua faciunt ut videantur ab hominibus dilatant enim phylacteria sua et magnificant fimbrias 6 amant autem primos recubitus in cenis et primas cathedras in synagogis 7 et salutationes in foro et vocari ab hominibus rabbi 8 vos autem nolite vocari rabbi unus enim est magister vester omnes autem vos fratres estis 9 et patrem nolite vocare vobis super terram unus enim est Pater vester qui in caelis est 10 nec vocemini magistri quia magister vester unus est Christus 11 qui maior est vestrum erit minister vester 12 qui autem se exaltaverit humiliabitur et qui se humiliaverit exaltabitur 13 vae autem vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia clauditis regnum caelorum ante homines vos enim non intratis nec introeuntes sinitis intrare 15 vae vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia circuitis mare et aridam ut faciatis unum proselytum et cum fuerit factus facitis eum filium gehennae duplo quam vos (Geenna g1067) 16 vae vobis duces caeci qui dicitis quicumque iuraverit per templum nihil est qui autem iuraverit in aurum templi debet 17 stulti et caeci quid enim maius est aurum an templum quod sanctificat aurum 18 et quicumque iuraverit in altari nihil est quicumque autem iuraverit in dono quod est super illud debet 19 caeci quid enim maius est donum an altare quod sanctificat donum 20 qui ergo iurat in altare iurat in eo et in omnibus quae super illud sunt 21 et qui iuraverit in templo iurat in illo et in eo qui inhabitat in ipso 22 et qui iurat in caelo iurat in throno Dei et in eo qui sedet super eum 23 vae vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia decimatis mentam et anethum et cyminum et reliquistis quae graviora sunt legis iudicium et misericordiam et fidem haec oportuit facere et illa non omittere 24 duces caeci excolantes culicem camelum autem gluttientes 25 vae vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia mundatis quod de foris est calicis et parapsidis intus autem pleni sunt rapina et inmunditia 26 Pharisaee caece munda prius quod intus est calicis et parapsidis ut fiat et id quod de foris est mundum 27 vae vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia similes estis sepulchris dealbatis quae a foris parent hominibus speciosa intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia 28 sic et vos a foris quidem paretis hominibus iusti intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate 29 vae vobis scribae et Pharisaei hypocritae quia aedificatis sepulchra prophetarum et ornatis monumenta iustorum 30 et dicitis si fuissemus in diebus patrum nostrorum non essemus socii eorum in sanguine prophetarum 31 itaque testimonio estis vobismet ipsis quia filii estis eorum qui prophetas occiderunt 32 et vos implete mensuram patrum vestrorum 33 serpentes genimina viperarum quomodo fugietis a iudicio gehennae (Geenna g1067) 34 ideo ecce ego mitto ad vos prophetas et sapientes et scribas ex illis occidetis et crucifigetis et ex eis flagellabitis in synagogis

vestris et persequemini de civitate in civitatem 35 ut veniat super vos omnis sanguis iustus qui effusus est super terram a sanguine Abel iusti usque ad sanguinem Zacchariae filii Barachiae quem occidistis inter templum et altare 36 amen dico vobis venient haec omnia super generationem istam 37 Hierusalem Hierusalem quae occidis prophetas et lapidas eos qui ad te missi sunt quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas et noluisti 38 ecce relinquitur vobis domus vestra deserta 39 dico enim vobis non me videbitis amodo donec dicatis benedictus qui venit in nomine Domini

24 et egressus Iesus de templo ibat et accesserunt discipuli eius ut ostenderent ei aedificationes templi 2 ipse autem respondens dixit eis videtis haec omnia amen dico vobis non relinquetur hic lapis super lapidem qui non destruatur 3 sedente autem eo super montem Oliveti accesserunt ad eum discipuli secreto dicentes dic nobis quando haec erunt et quod signum adventus tui et consummationis saeculi (aiōn g165) 4 et respondens Iesus dixit eis videte ne quis vos seducat 5 multi enim venient in nomine meo dicentes ego sum Christus et multos seducent 6 audituri autem estis proelia et opiniones proeliorum videte ne turbemini oportet enim haec fieri sed nondum est finis 7 consurget enim gens in gentem et regnum in regnum et erunt pestilentiae et fames et terraemotus per loca 8 haec autem omnia initia sunt dolorum 9 tunc tradent vos in tribulationem et occident vos et eritis odio omnibus gentibus propter nomen meum 10 et tunc scandalizabuntur multi et invicem tradent et odio habebunt invicem 11 et multi pseudoprophetae surgent et seducent multos 12 et quoniam abundabit iniquitas refrigescet caritas multorum 13 qui autem permanserit usque in finem hic salvus erit 14 et praedicabitur hoc evangelium regni in universo orbe in testimonium omnibus gentibus et tunc veniet consummatio 15 cum ergo videritis abominationem desolationis quae dicta est a Danihelo propheta stantem in loco sancto qui legit intellegat 16 tunc qui in Iudaea sunt fugiant ad montes 17 et qui in tecto non descendat tollere aliquid de domo sua 18 et qui in agro non revertatur tollere tunicam suam 19 vae autem praegnatibus et nutrientibus in illis diebus 20 orate autem ut non fiat fuga vestra hieme vel sabbato 21 erit enim tunc tribulatio magna qualis non fuit ab initio mundi usque modo neque fiet 22 et nisi breviati fuissent dies illi non fieret salva omnis caro sed propter electos breviabuntur dies illi 23 tunc si quis vobis dixerit ecce hic Christus aut illic nolite credere 24 surgent enim pseudochristi et pseudoprophetae et dabunt signa magna et prodigia ita ut in errorem inducantur si fieri potest etiam electi 25 ecce praedixi vobis 26 si ergo dixerint vobis ecce in deserto est nolite exire ecce in penetrabilibus nolite credere 27 sicut enim fulgur exit ab oriente et paret usque in occidente ita erit et adventus Filii hominis 28 ubicumque fuerit corpus illuc congregabuntur aquilae 29 statim autem post tribulationem dierum illorum sol obscurabitur et luna non dabit lumen suum et stellae cadent de caelo et virtutes caelorum commovebuntur 30 et tunc parebit signum Filii hominis in caelo et tunc plangent omnes tribus terrae et videbunt Filium hominis venientem in nubibus caeli cum virtute multa et maiestate 31 et mittet angelos suos cum tuba et voce magna et congregabunt electos eius a quattuor ventis a summis caelorum usque ad terminos eorum 32 ab arbore autem fici discite parabolam cum iam ramus eius tener fuerit et folia nata scitis quia prope est aestas 33 ita et vos cum videritis haec omnia scitote quia prope est in ianuis 34 amen dico vobis quia non praeteribit haec generatio donec omnia haec fiant 35 caelum et terra transibunt verba vero mea non praeteribunt 36 de die autem illa et hora nemo scit neque angeli caelorum nisi Pater solus 37 sicut autem in diebus Noe ita erit et adventus Filii hominis 38 sicut enim erant in diebus ante diluvium comedentes et bibentes nubentes et nuptum tradentes usque ad eum diem quo introivit in arcam Noe 39 et non cognoverunt donec venit diluvium et tulit omnes ita erit et adventus Filii hominis 40 tunc duo erunt in agro unus adsumetur et unus relinquetur 41 duae molentes in mola una adsumetur et una relinquetur 42 vigilate ergo quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit 43 illud autem scitote quoniam si sciret pater familias qua hora fur venturus esset vigilaret utique et non sineret perfodiri domum suam 44 ideoque et vos estote parati quia qua nescitis hora Filius hominis

venturus est 45 quis putas est fidelis servus et prudens quem constituit dominus suus supra familiam suam ut det illis cibum in tempore 46 beatus ille servus quem cum venerit dominus eius invenerit sic facientem 47 amen dico vobis quoniam super omnia bona sua constituet eum 48 si autem dixerit malus servus ille in corde suo moram facit dominus meus venire 49 et coeperit percutere conservos suos manducet autem et bibat cum ebriis 50 veniet dominus servi illius in die qua non sperat et hora qua ignorat 51 et dividet eum partemque eius ponet cum hypocritis illic erit fletus et stridor dentium

25 tunc simile erit regnum caelorum decem virginibus quae accipientes lampadas suas exierunt obviam sponso et sponsae 2 quinque autem ex eis erant fatuae et quinque prudentes 3 sed quinque fatuae acceptis lampadibus non sumpserunt oleum secum 4 prudentes vero acceperunt oleum in vasis suis cum lampadibus 5 moram autem faciente sponso dormitaverunt omnes et dormierunt 6 media autem nocte clamor factus est ecce sponsus venit exite obviam ei 7 tunc surrexerunt omnes virgines illae et ornaverunt lampades suas 8 fatuae autem sapientibus dixerunt date nobis de oleo vestro quia lampades nostrae extinguntur 9 responderunt prudentes dicentes ne forte non sufficiat nobis et vobis ite potius ad vendentes et emite vobis 10 dum autem irent emere venit sponsus et quae paratae erant intraverunt cum eo ad nuptias et clausa est ianua 11 novissime veniunt et reliquae virgines dicentes domine domine aperi nobis 12 at ille respondens ait amen dico vobis nescio vos 13 vigilate itaque quia nescitis diem neque horam 14 sicut enim homo proficiscens vocavit servos suos et tradidit illis bona sua 15 et uni dedit quinque talenta alii autem duo alii vero unum unicuique secundum propriam virtutem et profectus est statim 16 abiit autem qui quinque talenta acceperat et operatus est in eis et lucratus est alia quinque 17 similiter qui duo acceperat lucratus est alia duo 18 qui autem unum acceperat abiens fodit in terra et abscondit pecuniam domini sui 19 post multum vero temporis venit dominus servorum illorum et posuit rationem cum eis 20 et accedens qui quinque talenta acceperat obtulit alia quinque talenta dicens domine quinque talenta mihi tradidisti ecce alia quinque superlucratus sum 21 ait illi dominus eius euge bone serve et fidelis quia super pauca fuisti fidelis super multa te constituam intra in gaudium domini tui 22 accessit autem et qui duo talenta acceperat et ait domine duo talenta tradidisti mihi ecce alia duo lucratus sum 23 ait illi dominus eius euge serve bone et fidelis quia super pauca fuisti fidelis supra multa te constituam intra in gaudium domini tui 24 accedens autem et qui unum talentum acceperat ait domine scio quia homo durus es metis ubi non seminasti et congregas ubi non sparsisti 25 et timens abii et abscondi talentum tuum in terra ecce habes quod tuum est 26 respondens autem dominus eius dixit ei serve male et piger sciebas quia meto ubi non semino et congrego ubi non sparsi 27 oportuit ergo te mittere pecuniam meam nummulariis et veniens ego recepissem utique quod meum est cum usura 28 tollite itaque ab eo talentum et date ei qui habet decem talenta 29 omni enim habenti dabitur et abundabit ei autem qui non habet et quod videtur habere auferetur ab eo 30 et inutilem servum eicite in tenebras exteriores illic erit fletus et stridor dentium 31 cum autem venerit Filius hominis in maiestate sua et omnes angeli cum eo tunc sedebit super sedem maiestatis suae 32 et congregabuntur ante eum omnes gentes et separabit eos ab invicem sicut pastor segregat oves ab hedis 33 et statuet oves quidem a dextris suis hedos autem a sinistris 34 tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt venite benedicti Patris mei possidete paratum vobis regnum a constitutione mundi 35 esurivi enim et dedistis mihi manducare sitivi et dedistis mihi bibere hospes eram et collexistis me 36 nudus et operuistis me infirmus et visitastis me in carcere eram et venistis ad me 37 tunc respondebunt ei iusti dicentes Domine quando te vidimus esurientem et pavimus sitientem et dedimus tibi potum 38 quando autem te vidimus hospitem et colleximus te aut nudum et cooperuimus 39 aut quando te vidimus infirmum aut in carcere et venimus ad te 40 et respondens rex dicet illis amen dico vobis quamdiu fecistis uni de his fratribus meis minimis mihi fecistis 41 tunc dicet et his qui a sinistris erunt discedite a me maledicti in ignem aeternum qui paratus est diabolo et angelis eius (aiōnios g166) 42

esurivi enim et non dedistis mihi manducare sitivi et non dedistis mihi potum **43** hospes eram et non collexistis me nudus et non operuistis me infirmus et in carcere et non visitastis me **44** tunc respondebunt et ipsi dicentes Domine quando te vidimus esurientem aut sitientem aut hospitem aut nudum aut infirmum vel in carcere et non ministravimus tibi **45** tunc respondebit illis dicens amen dico vobis quamdiu non fecistis uni de minoribus his nec mihi fecistis **46** et ibunt hii in supplicium aeternum iusti autem in vitam aeternam **(aiōnios g166)**

26 et factum est cum consummasset Iesus sermones hos omnes dixit discipulis suis **2** scitis quia post biduum pascha fiet et Filius hominis tradetur ut crucifigatur **3** tunc congregati sunt principes sacerdotum et seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur Caiaphas **4** et consilium fecerunt ut Iesum dolo tenerent et occiderent **5** dicebant autem non in die festo ne forte tumultus fieret in populo **6** cum autem esset Iesus in Bethania in domo Simonis leprosi **7** accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti pretiosi et effudit super caput ipsius recumbentis **8** videntes autem discipuli indignati sunt dicentes ut quid perditio haec **9** potuit enim istud venundari multo et dari pauperibus **10** sciens autem Iesus ait illis quid molesti estis mulieri opus bonum operata est in me **11** nam semper pauperes habetis vobiscum me autem non semper habetis **12** mittens enim haec unguentum hoc in corpus meum ad sepeliendum me fecit **13** amen dico vobis ubicumque praedicatum fuerit hoc evangelium in toto mundo dicetur et quod haec fecit in memoriam eius **14** tunc abiit unus de duodecim qui dicitur Iudas Scarioth ad principes sacerdotum **15** et ait illis quid vultis mihi dare et ego vobis eum tradam at illi constituerunt ei triginta argenteos **16** et exinde quaerebat oportunitatem ut eum traderet **17** prima autem azymorum accesserunt discipuli ad Iesum dicentes ubi vis paremus tibi comedere pascha **18** at Iesus dixit ite in civitatem ad quendam et dicite ei magister dicit tempus meum prope est apud te facio pascha cum discipulis meis **19** et fecerunt discipuli sicut constituit illis Iesus et paraverunt pascha **20** vespere autem facto discumbebat cum duodecim discipulis **21** et edentibus illis dixit amen dico vobis quia unus vestrum me traditurus est **22** et contristati valde coeperunt singuli dicere numquid ego sum Domine **23** at ipse respondens ait qui intinguit mecum manum in parapside hic me tradet **24** Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de illo vae autem homini illi per quem Filius hominis traditur bonum erat ei si natus non fuisset homo ille **25** respondens autem Iudas qui tradidit eum dixit numquid ego sum rabbi ait illi tu dixisti **26** cenantibus autem eis accepit Iesus panem et benedixit ac fregit deditque discipulis suis et ait accipite et comedite hoc est corpus meum **27** et accipiens calicem gratias egit et dedit illis dicens bibite ex hoc omnes **28** hic est enim sanguis meus novi testamenti qui pro multis effunditur in remissionem peccatorum **29** dico autem vobis non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illum cum illud bibam vobiscum novum in regno Patris mei **30** et hymno dicto exierunt in montem Oliveti **31** tunc dicit illis Iesus omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte scriptum est enim percutiam pastorem et dispergentur oves gregis **32** postquam autem resurrexero praecedam vos in Galilaeam **33** respondens autem Petrus ait illi et si omnes scandalizati fuerint in te ego numquam scandalizabor **34** ait illi Iesus amen dico tibi quia in hac nocte antequam gallus cantet ter me negabis **35** ait illi Petrus etiam si oportuerit me mori tecum non te negabo similiter et omnes discipuli dixerunt **36** tunc venit Iesus cum illis in villam quae dicitur Gethsemani et dixit discipulis suis sedete hic donec vadam illuc et orem **37** et adsumpto Petro et duobus filiis Zebedaei coepit contristari et maestus esse **38** tunc ait illis tristis est anima mea usque ad mortem sustinete hic et vigilate mecum **39** et progressus pusillum procidit in faciem suam orans et dicens mi Pater si possibile est transeat a me calix iste verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu **40** et venit ad discipulos et invenit eos dormientes et dicit Petro sic non potuistis una hora vigilare mecum **41** vigilate et orate ut non intretis in temptationem spiritus quidem promptus est caro autem infirma **42** iterum secundo abiit et oravit dicens Pater mi si non potest hic calix transire nisi bibam illum fiat voluntas tua **43** et venit iterum et invenit eos dormientes erant enim

oculi eorum gravati **44** et relictis illis iterum abiit et oravit tertio eundem sermonem dicens **45** tunc venit ad discipulos suos et dicit illis dormite iam et requiescite ecce adpropinquavit hora et Filius hominis traditur in manus peccatorum **46** surgite eamus ecce adpropinquavit qui me tradit **47** adhuc ipso loquente ecce Iudas unus de duodecim venit et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus a principibus sacerdotum et senioribus populi **48** qui autem tradidit eum dedit illis signum dicens quemcumque osculatus fuero ipse est tenete eum **49** et confestim accedens ad Iesum dixit have rabbi et osculatus est eum **50** dixitque illi Iesus amice ad quod venisti tunc accesserunt et manus iniecerunt in Iesum et tenuerunt eum **51** et ecce unus ex his qui erant cum Iesu extendens manum exemit gladium suum et percutiens servum principis sacerdotum amputavit auriculam eius **52** tunc ait illi Iesus converte gladium tuum in locum suum omnes enim qui acceperint gladium gladio peribunt **53** an putas quia non possum rogare Patrem meum et exhibebit mihi modo plus quam duodecim legiones angelorum **54** quomodo ergo implebuntur scripturae quia sic oportet fieri **55** in illa hora dixit Iesus turbis tamquam ad latronem existis cum gladiis et fustibus conprehendere me cotidie apud vos sedebam docens in templo et non me tenuistis **56** hoc autem totum factum est ut implerentur scripturae prophetarum tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt **57** at illi tenentes Iesum duxerunt ad Caiaphan principem sacerdotum ubi scribae et seniores convenerant **58** Petrus autem sequebatur eum a longe usque in atrium principis sacerdotum et ingressus intro sedebat cum ministris ut videret finem **59** principes autem sacerdotum et omne concilium quaerebant falsum testimonium contra Iesum ut eum morti traderent **60** et non invenerunt cum multi falsi testes accessissent novissime autem venerunt duo falsi testes **61** et dixerunt hic dixit possum destruere templum Dei et post triduum aedificare illud **62** et surgens princeps sacerdotum ait illi nihil respondes ad ea quae isti adversum te testificantur **63** Iesus autem tacebat et princeps sacerdotum ait illi adiuro te per Deum vivum ut dicas nobis si tu es Christus Filius Dei **64** dicit illi Iesus tu dixisti verumtamen dico vobis amodo videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis et venientem in nubibus caeli **65** tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua dicens blasphemavit quid adhuc egemus testibus ecce nunc audistis blasphemiam **66** quid vobis videtur at illi respondentes dixerunt reus est mortis **67** tunc expuerunt in faciem eius et colaphis eum ceciderunt alii autem palmas in faciem ei dederunt **68** dicentes prophetiza nobis Christe quis est qui te percussit **69** Petrus vero sedebat foris in atrio et accessit ad eum una ancilla dicens et tu cum Iesu Galilaeo eras **70** at ille negavit coram omnibus dicens nescio quid dicis **71** exeunte autem illo ianuam vidit eum alia et ait his qui erant ibi et hic erat cum Iesu Nazareno **72** et iterum negavit cum iuramento quia non novi hominem **73** et post pusillum accesserunt qui stabant et dixerunt Petro vere et tu ex illis es nam et loquella tua manifestum te facit **74** tunc coepit detestari et iurare quia non novisset hominem et continuo gallus cantavit **75** et recordatus est Petrus verbi Iesu quod dixerat priusquam gallus cantet ter me negabis et egressus foras ploravit amare

27 mane autem facto consilium inierunt omnes principes sacerdotum et seniores populi adversus Iesum ut eum morti traderent **2** et vinctum adduxerunt eum et tradiderunt Pontio Pilato praesidi **3** tunc videns Iudas qui eum tradidit quod damnatus esset paenitentia ductus rettulit triginta argenteos principibus sacerdotum et senioribus **4** dicens peccavi tradens sanguinem iustum at illi dixerunt quid ad nos tu videris **5** et proiectis argenteis in templo recessit et abiens laqueo se suspendit **6** principes autem sacerdotum acceptis argenteis dixerunt non licet mittere eos in corbanan quia pretium sanguinis est **7** consilio autem inito emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum **8** propter hoc vocatus est ager ille Acheldemach ager sanguinis usque in hodiernum diem **9** tunc impletum est quod dictum est per Hieremiam prophetam dicentem et acceperunt triginta argenteos pretium adpretiati quem adpretiaverunt a filiis Israhel **10** et dederunt eos in agrum figuli sicut constituit mihi Dominus **11** Iesus autem stetit ante praesidem et interrogavit eum praeses dicens tu es rex Iudaeorum dicit ei Iesus tu dicis **12** et cum accusaretur a principibus sacerdotum

et senioribus nihil respondit **13** tunc dicit illi Pilatus non audis quanta adversum te dicant testimonia **14** et non respondit ei ad ullum verbum ita ut miraretur praeses vehementer **15** per diem autem sollemnem consueverat praeses dimittere populo unum vinctum quem voluissent **16** habebat autem tunc vinctum insignem qui dicebatur Barabbas **17** congregatis ergo illis dixit Pilatus quem vultis dimittam vobis Barabban an Iesum qui dicitur Christus **18** sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum **19** sedente autem illo pro tribunali misit ad illum uxor eius dicens nihil tibi et iusto illi multa enim passa sum hodie per visum propter eum **20** princeps autem sacerdotum et seniores persuaserunt populis ut peterent Barabban Iesum vero perderent **21** respondens autem praeses ait illis quem vultis vobis de duobus dimitti at illi dixerunt Barabban **22** dicit illis Pilatus quid igitur faciam de Iesu qui dicitur Christus **23** dicunt omnes crucifigatur ait illis praeses quid enim mali fecit at illi magis clamabant dicentes crucifigatur **24** videns autem Pilatus quia nihil proficeret sed magis tumultus fieret accepta aqua lavit manus coram populo dicens innocens ego sum a sanguine iusti huius vos videritis **25** et respondens universus populus dixit sanguis eius super nos et super filios nostros **26** tunc dimisit illis Barabban Iesum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur **27** tunc milites praesidis suscipientes Iesum in praetorio congregaverunt ad eum universam cohortem **28** et exuentes eum clamydem coccineam circumdederunt ei **29** et plectentes coronam de spinis posuerunt super caput eius et harundinem in dextera eius et genu flexo ante eum inludebant dicentes have rex Iudaeorum **30** et expuentes in eum acceperunt harundinem et percutiebant caput eius **31** et postquam inluserunt ei exuerunt eum clamydem et induerunt eum vestimentis eius et duxerunt eum ut crucifigerent **32** exeuntes autem invenerunt hominem cyreneum nomine Simonem hunc angariaverunt ut tolleret crucem eius **33** et venerunt in locum qui dicitur Golgotha quod est Calvariae locus **34** et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum et cum gustasset noluit bibere **35** postquam autem crucifixerunt eum diviserunt vestimenta eius sortem mittentes **36** et sedentes servabant eum **37** et inposuerunt super caput eius causam ipsius scriptam hic est Iesus rex Iudaeorum **38** tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones unus a dextris et unus a sinistris **39** praetereuntes autem blasphemabant eum moventes capita sua **40** et dicentes qui destruit templum et in triduo illud reaedificat salva temet ipsum si Filius Dei es descende de cruce **41** similiter et principes sacerdotum inludentes cum scribis et senioribus dicentes **42** alios salvos fecit se ipsum non potest salvum facere si rex Israhel est descendat nunc de cruce et credemus ei **43** confidet in Deo liberet nunc eum si vult dixit enim quia Dei Filius sum **44** id ipsum autem et latrones qui fixi erant cum eo inproperabant ei **45** a sexta autem hora tenebrae factae sunt super universam terram usque ad horam nonam **46** et circa horam nonam clamavit Iesus voce magna dicens Heli Heli lema sabacthani hoc est Deus meus Deus meus ut quid dereliquisti me **47** quidam autem illic stantes et audientes dicebant Heliam vocat iste **48** et continuo currens unus ex eis acceptam spongiam implevit aceto et inposuit harundini et dabat ei bibere **49** ceteri vero dicebant sine videamus an veniat Helias liberans eum **50** Iesus autem iterum clamans voce magna emisit spiritum **51** et ecce velum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum et terra mota est et petrae scissae sunt **52** et monumenta aperta sunt et multa corpora sanctorum qui dormierant surrexerunt **53** et exeuntes de monumentis post resurrectionem eius venerunt in sanctam civitatem et apparuerunt multis **54** centurio autem et qui cum eo erant custodientes Iesum viso terraemotu et his quae fiebant timuerunt valde dicentes vere Dei Filius erat iste **55** erant autem ibi mulieres multae a longe quae secutae erant Iesum a Galilaea ministrantes ei **56** inter quas erat Maria Magdalene et Maria Iacobi et Ioseph mater et mater filiorum Zebedaei **57** cum sero autem factum esset venit quidam homo dives ab Arimathia nomine Ioseph qui et ipse discipulus erat Iesu **58** hic accessit ad Pilatum et petiit corpus Iesu tunc Pilatus iussit reddi corpus **59** et accepto corpore Ioseph involvit illud sindone munda **60** et posuit illud in monumento suo novo quod exciderat in petra et advolvit saxum magnum ad ostium monumenti et abiit **61** erat autem ibi Maria Magdalene et altera Maria sedentes contra sepulchrum **62** altera autem die quae est post parasceven convenerunt principes

sacerdotum et Pharisaei ad Pilatum **63** dicentes domine recordati sumus quia seductor ille dixit adhuc vivens post tres dies resurgam **64** iube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium ne forte veniant discipuli eius et furentur eum et dicant plebi surrexit a mortuis et erit novissimus error peior priore **65** ait illis Pilatus habetis custodiam ite custodite sicut scitis **66** illi autem abeuntes munierunt sepulchrum signantes lapidem cum custodibus

28 vespere autem sabbati quae lucescit in primam sabbati venit Maria Magdalene et altera Maria videre sepulchrum **2** et ecce terraemotus factus est magnus angelus enim Domini descendit de caelo et accedens revolvit lapidem et sedebat super eum **3** erat autem aspectus eius sicut fulgur et vestimentum eius sicut nix **4** prae timore autem eius exterriti sunt custodes et facti sunt velut mortui **5** respondens autem angelus dixit mulieribus nolite timere vos scio enim quod Iesum qui crucifixus est quaeritis **6** non est hic surrexit enim sicut dixit venite videte locum ubi positus erat Dominus **7** et cito euntes dicite discipulis eius quia surrexit et ecce praecedit vos in Galilaeam ibi eum videbitis ecce praedixi vobis **8** et exierunt cito de monumento cum timore et magno gaudio currentes nuntiare discipulis eius **9** et ecce Iesus occurrit illis dicens havete illae autem accesserunt et tenuerunt pedes eius et adoraverunt eum **10** tunc ait illis Iesus nolite timere ite nuntiate fratribus meis ut eant in Galilaeam ibi me videbunt **11** quae cum abissent ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem et nuntiaverunt principibus sacerdotum omnia quae facta fuerant **12** et congregati cum senioribus consilio accepto pecuniam copiosam dederunt militibus **13** dicentes dicite quia discipuli eius nocte venerunt et furati sunt eum nobis dormientibus **14** et si hoc auditum fuerit a praeside nos suadebimus ei et securos vos faciemus **15** at illi accepta pecunia fecerunt sicut erant docti et divulgatum est verbum istud apud Iudaeos usque in hodiernum diem **16** undecim autem discipuli abierunt in Galilaeam in montem ubi constituerat illis Iesus **17** et videntes eum adoraverunt quidam autem dubitaverunt **18** et accedens Iesus locutus est eis dicens data est mihi omnis potestas in caelo et in terra **19** euntes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti **20** docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi **(aiōn g165)**

Marcum

1 initium evangelii Iesu Christi Filii Dei **2** sicut scriptum est in Esaia propheta ecce mitto angelum meum ante faciem tuam qui praeparabit viam tuam **3** vox clamantis in deserto parate viam Domini rectas facite semitas eius **4** fuit Iohannes in deserto baptizans et praedicans baptismum paenitentiae in remissionem peccatorum **5** et egrediebatur ad illum omnis Iudaeae regio et Hierosolymitae universi et baptizabantur ab illo in Iordane flumine confitentes peccata sua **6** et erat Iohannes vestitus pilis cameli et zona pellicia circa lumbos eius et lucustas et mel silvestre edebat **7** et praedicabat dicens venit fortior me post me cuius non sum dignus procumbens solvere corrigiam calciamentorum eius **8** ego baptizavi vos aqua ille vero baptizabit vos Spiritu Sancto **9** et factum est in diebus illis venit Iesus a Nazareth Galilaeae et baptizatus est in Iordane ab Iohanne **10** et statim ascendens de aqua vidit apertos caelos et Spiritum tamquam columbam descendentem et manentem in ipso **11** et vox facta est de caelis tu es Filius meus dilectus in te conplacui **12** et statim Spiritus expellit eum in desertum **13** et erat in deserto quadraginta diebus et quadraginta noctibus et temptabatur a Satana eratque cum bestiis et angeli ministrabant illi **14** postquam autem traditus est Iohannes venit Iesus in Galilaeam praedicans evangelium regni Dei **15** et dicens quoniam impletum est tempus et adpropinquavit regnum Dei paenitemini et credite evangelio **16** et praeteriens secus mare Galilaeae vidit Simonem et Andream fratrem eius mittentes retia in mare erant enim piscatores **17** et dixit eis Iesus venite post me et faciam vos fieri piscatores hominum **18** et protinus relictis retibus secuti sunt eum **19** et progressus inde pusillum vidit Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem eius et ipsos in navi conponentes retia **20** et statim vocavit illos et relicto patre suo Zebedaeo in navi cum mercennariis secuti sunt eum **21** et ingrediuntur Capharnaum et statim sabbatis ingressus synagogam docebat eos **22** et stupebant super doctrina eius erat enim docens eos quasi potestatem habens et non sicut scribae **23** et erat in synagoga eorum homo in spiritu inmundo et exclamavit **24** dicens quid nobis et tibi Iesu Nazarene venisti perdere nos scio qui sis Sanctus Dei **25** et comminatus est ei Iesus dicens obmutesce et exi de homine **26** et discerpens eum spiritus inmundus et exclamans voce magna exivit ab eo **27** et mirati sunt omnes ita ut conquirerent inter se dicentes quidnam est hoc quae doctrina haec nova quia in potestate et spiritibus inmundis imperat et oboediunt ei **28** et processit rumor eius statim in omnem regionem Galilaeae **29** et protinus egredientes de synagoga venerunt in domum Simonis et Andreae cum Iacobo et Iohanne **30** decumbebat autem socrus Simonis febricitans et statim dicunt ei de illa **31** et accedens elevavit eam adprehensa manu eius et continuo dimisit eam febris et ministrabat eis **32** vespere autem facto cum occidisset sol adferebant ad eum omnes male habentes et daemonia habentes **33** et erat omnis civitas congregata ad ianuam **34** et curavit multos qui vexabantur variis languoribus et daemonia multa eiciebat et non sinebat loqui ea quoniam sciebant eum **35** et diluculo valde surgens egressus abiit in desertum locum ibique orabat **36** et persecutus est eum Simon et qui cum illo erant **37** et cum invenissent eum dixerunt ei quia omnes quaerunt te **38** et ait illis eamus in proximos vicos et civitates ut et ibi praedicem ad hoc enim veni **39** et erat praedicans in synagogis eorum et omni Galilaea et daemonia eiciens **40** et venit ad eum leprosus deprecans eum et genu flexo dixit si vis potes me mundare **41** Iesus autem misertus eius extendit manum suam et tangens eum ait illi volo mundare **42** et cum dixisset statim discessit ab eo lepra et mundatus est **43** et comminatus ei statim eiecit illum **44** et dicit ei vide nemini dixeris sed vade ostende te principi sacerdotum et offer pro emundatione tua quae praecepit Moses in testimonium illis **45** at ille egressus coepit praedicare et diffamare sermonem ita ut iam non posset manifeste in civitatem introire sed foris in desertis locis esse et conveniebant ad eum undique

2 et iterum intravit Capharnaum post dies **2** et auditum est quod in domo esset et convenerunt multi ita ut non caperet neque ad ianuam et loquebatur eis verbum **3** et venerunt ferentes ad eum paralyticum qui a quattuor portabatur **4** et cum non possent offerre eum illi prae turba nudaverunt tectum ubi erat et patefacientes submiserunt grabattum in quo

paralyticus iacebat 5 cum vidisset autem Iesus fidem illorum ait paralytico fili dimittuntur tibi peccata 6 erant autem illic quidam de scribis sedentes et cogitantes in cordibus suis 7 quid hic sic loquitur blasphemat quis potest dimittere peccata nisi solus Deus 8 quo statim cognito Iesus spiritu suo quia sic cogitarent intra se dicit illis quid ista cogitatis in cordibus vestris 9 quid est facilius dicere paralytico dimittuntur tibi peccata an dicere surge et tolle grabattum tuum et ambula 10 ut autem sciatis quia potestatem habet Filius hominis in terra dimittendi peccata ait paralytico 11 tibi dico surge tolle grabattum tuum et vade in domum tuam 12 et statim ille surrexit et sublato grabatto abiit coram omnibus ita ut admirarentur omnes et honorificarent Deum dicentes quia numquam sic vidimus 13 et egressus est rursus ad mare omnisque turba veniebat ad eum et docebat eos 14 et cum praeteriret vidit Levin Alphei sedentem ad teloneum et ait illi sequere me et surgens secutus est eum 15 et factum est cum accumberet in domo illius multi publicani et peccatores simul discumbebant cum Iesu et discipulis eius erant enim multi qui et sequebantur eum 16 et scribae et Pharisaei videntes quia manducaret cum peccatoribus et publicanis dicebant discipulis eius quare cum publicanis et peccatoribus manducat et bibit magister vester 17 hoc audito Iesus ait illis non necesse habent sani medicum sed qui male habent non enim veni vocare iustos sed peccatores 18 et erant discipuli Iohannis et Pharisaei ieiunantes et veniunt et dicunt illi cur discipuli Iohannis et Pharisaeorum ieiunant tui autem discipuli non ieiunant 19 et ait illis Iesus numquid possunt filii nuptiarum quamdiu sponsus cum illis est ieiunare quanto tempore habent secum sponsum non possunt ieiunare 20 venient autem dies cum auferetur ab eis sponsus et tunc ieiunabunt in illa die 21 nemo adsumentum panni rudis adsuit vestimento veteri alioquin aufert supplementum novum a veteri et maior scissura fit 22 et nemo mittit vinum novellum in utres veteres alioquin disrumpet vinum utres et vinum effunditur et utres peribunt sed vinum novum in utres novos mitti debet 23 et factum est iterum cum sabbatis ambularet per sata et discipuli eius coeperunt praegredi et vellere spicas 24 Pharisaei autem dicebant ei ecce quid faciunt sabbatis quod non licet 25 et ait illis numquam legistis quid fecerit David quando necessitatem habuit et esuriit ipse et qui cum eo erant 26 quomodo introiit in domum Dei sub Abiathar principe sacerdotum et panes propositionis manducavit quos non licet manducare nisi sacerdotibus et dedit eis qui cum eo erant 27 et dicebat eis sabbatum propter hominem factum est et non homo propter sabbatum 28 itaque dominus est Filius hominis etiam sabbati

3 et introivit iterum synagogam et erat ibi homo habens manum aridam 2 et observabant eum si sabbatis curaret ut accusarent illum 3 et ait homini habenti manum aridam surge in medium 4 et dicit eis licet sabbatis bene facere an male animam salvam facere an perdere at illi tacebant 5 et circumspiciens eos cum ira contristatus super caecitatem cordis eorum dicit homini extende manum tuam et extendit et restituta est manus illi 6 exeuntes autem statim Pharisaei cum Herodianis consilium faciebant adversus eum quomodo eum perderent 7 et Iesus cum discipulis suis secessit ad mare et multa turba a Galilaea et Iudaea secuta est eum 8 et ab Hierosolymis et ab Idumea et trans Iordanen et qui circa Tyrum et Sidonem multitudo magna audientes quae faciebat venerunt ad eum 9 et dixit discipulis suis ut navicula sibi deserviret propter turbam ne conprimerent eum 10 multos enim sanabat ita ut inruerent in eum ut illum tangerent quotquot habebant plagas 11 et spiritus inmundi cum illum videbant procidebant ei et clamabant dicentes 12 tu es Filius Dei et vehementer comminabatur eis ne manifestarent illum 13 et ascendens in montem vocavit ad se quos voluit ipse et venerunt ad eum 14 et fecit ut essent duodecim cum illo et ut mitteret eos praedicare 15 et dedit illis potestatem curandi infirmitates et eiciendi daemonia 16 et inposuit Simoni nomen Petrus 17 et Iacobum Zebedaei et Iohannem fratrem Iacobi et inposuit eis nomina Boanerges quod est Filii tonitrui 18 et Andream et Philippum et Bartholomeum et Mattheum et Thomam et Iacobum Alphei et Thaddeum et Simonem Cananeum 19 et Iudam Scarioth qui et tradidit illum 20 et veniunt ad domum et convenit iterum turba ita ut non possent neque panem manducare 21 et cum audissent sui

exierunt tenere eum dicebant enim quoniam in furorem versus est 22 et scribae qui ab Hierosolymis descenderant dicebant quoniam Beelzebub habet et quia in principe daemonum eicit daemonia 23 et convocatis eis in parabolis dicebat illis quomodo potest Satanas Satanan eicere 24 et si regnum in se dividatur non potest stare regnum illud 25 et si domus super semet ipsam dispertiatur non poterit domus illa stare 26 et si Satanas consurrexit in semet ipsum dispertitus est et non potest stare sed finem habet 27 nemo potest vasa fortis ingressus in domum diripere nisi prius fortem alliget et tunc domum eius diripiet 28 amen dico vobis quoniam omnia dimittentur filiis hominum peccata et blasphemiae quibus blasphemaverint 29 qui autem blasphemaverit in Spiritum Sanctum non habet remissionem in aeternum sed reus erit aeterni delicti (aiōn g165, aiōnios g166) 30 quoniam dicebant spiritum inmundum habet 31 et veniunt mater eius et fratres et foris stantes miserunt ad eum vocantes eum 32 et sedebat circa eum turba et dicunt ei ecce mater tua et fratres tui foris quaerunt te 33 et respondens eis ait quae est mater mea et fratres mei 34 et circumspiciens eos qui in circuitu eius sedebant ait ecce mater mea et fratres mei 35 qui enim fecerit voluntatem Dei hic frater meus et soror mea et mater est

4 et iterum coepit docere ad mare et congregata est ad eum turba multa ita ut in navem ascendens sederet in mari et omnis turba circa mare super terram erat 2 et docebat eos in parabolis multa et dicebat illis in doctrina sua 3 audite ecce exiit seminans ad seminandum 4 et dum seminat aliud cecidit circa viam et venerunt volucres et comederunt illud 5 aliud vero cecidit super petrosa ubi non habuit terram multam et statim exortum est quoniam non habebat altitudinem terrae 6 et quando exortus est sol exaestuavit et eo quod non haberet radicem exaruit 7 et aliud cecidit in spinas et ascenderunt spinae et offocaverunt illud et fructum non dedit 8 et aliud cecidit in terram bonam et dabat fructum ascendentem et crescentem et adferebat unum triginta et unum sexaginta et unum centum 9 et dicebat qui habet aures audiendi audiat 10 et cum esset singularis interrogaverunt eum hii qui cum eo erant cum duodecim parabolas 11 et dicebat eis vobis datum est mysterium regni Dei illis autem qui foris sunt in parabolis omnia fiunt 12 ut videntes videant et non videant et audientes audiant et non intellegant nequando convertantur et dimittantur eis peccata 13 et ait illis nescitis parabolam hanc et quomodo omnes parabolas cognoscetis 14 qui seminat verbum seminat 15 hii autem sunt qui circa viam ubi seminatur verbum et cum audierint confestim venit Satanas et aufert verbum quod seminatum est in corda eorum 16 et hii sunt similiter qui super petrosa seminantur qui cum audierint verbum statim cum gaudio accipiunt illud 17 et non habent radicem in se sed temporales sunt deinde orta tribulatione et persecutione propter verbum confestim scandalizantur 18 et alii sunt qui in spinis seminantur hii sunt qui verbum audiunt 19 et aerumnae saeculi et deceptio divitiarum et circa reliqua concupiscentiae introeuntes suffocant verbum et sine fructu efficitur (aiōn g165) 20 et hii sunt qui super terram bonam seminati sunt qui audiunt verbum et suscipiunt et fructificant unum triginta et unum sexaginta et unum centum 21 et dicebat illis numquid venit lucerna ut sub modio ponatur aut sub lecto nonne ut super candelabrum ponatur 22 non enim est aliquid absconditum quod non manifestetur nec factum est occultum sed ut in palam veniat 23 si quis habet aures audiendi audiat 24 et dicebat illis videte quid audiatis in qua mensura mensi fueritis remetietur vobis et adicietur vobis 25 qui enim habet dabitur illi et qui non habet etiam quod habet auferetur ab illo 26 et dicebat sic est regnum Dei quemadmodum si homo iaciat sementem in terram 27 et dormiat et exsurgat nocte ac die et semen germinet et increscat dum nescit ille 28 ultro enim terra fructificat primum herbam deinde spicam deinde plenum frumentum in spica 29 et cum se produxerit fructus statim mittit falcem quoniam adest messis 30 et dicebat cui adsimilabimus regnum Dei aut cui parabolae conparabimus illud 31 sicut granum sinapis quod cum seminatum fuerit in terra minus est omnibus seminibus quae sunt in terra 32 et cum seminatum fuerit ascendit et fit maius omnibus holeribus et facit ramos magnos ita ut possint sub umbra eius aves caeli habitare 33 et talibus multis parabolis loquebatur eis verbum prout poterant

audire 34 sine parabola autem non loquebatur eis seorsum autem discipulis suis disserebat omnia 35 et ait illis illa die cum sero esset factum transeamus contra 36 et dimittentes turbam adsumunt eum ita ut erat in navi et aliae naves erant cum illo 37 et facta est procella magna venti et fluctus mittebat in navem ita ut impleretur navis 38 et erat ipse in puppi supra cervical dormiens et excitant eum et dicunt ei magister non ad te pertinet quia perimus 39 et exsurgens comminatus est vento et dixit mari tace obmutesce et cessavit ventus et facta est tranquillitas magna 40 et ait illis quid timidi estis necdum habetis fidem 41 et timuerunt magno timore et dicebant ad alterutrum quis putas est iste quia et ventus et mare oboediunt ei

5 et venerunt trans fretum maris in regionem Gerasenorum 2 et exeunti ei de navi statim occurrit ei de monumentis homo in spiritu inmundo 3 qui domicilium habebat in monumentis et neque catenis iam quisquam eum poterat ligare 4 quoniam saepe conpedibus et catenis vinctus disrupisset catenas et conpedes comminuisset et nemo poterat eum domare 5 et semper nocte ac die in monumentis et in montibus erat clamans et concidens se lapidibus 6 videns autem Iesum a longe cucurrit et adoravit eum 7 et clamans voce magna dicit quid mihi et tibi Iesu Fili Dei summi adiuro te per Deum ne me torqueas 8 dicebat enim illi exi spiritus inmunde ab homine 9 et interrogabat eum quod tibi nomen est et dicit ei Legio nomen mihi est quia multi sumus 10 et deprecabatur eum multum ne se expelleret extra regionem 11 erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus pascens 12 et deprecabantur eum spiritus dicentes mitte nos in porcos ut in eos introeamus 13 et concessit eis statim Iesus et exeuntes spiritus inmundi introierunt in porcos et magno impetu grex praecipitatus est in mare ad duo milia et suffocati sunt in mare 14 qui autem pascebant eos fugerunt et nuntiaverunt in civitatem et in agros et egressi sunt videre quid esset facti 15 et veniunt ad Iesum et vident illum qui a daemonio vexabatur sedentem vestitum et sanae mentis et timuerunt 16 et narraverunt illis qui viderant qualiter factum esset ei qui daemonium habuerat et de porcis 17 et rogare eum coeperunt ut discederet de finibus eorum 18 cumque ascenderet navem coepit illum deprecari qui daemonio vexatus fuerat ut esset cum illo 19 et non admisit eum sed ait illi vade in domum tuam ad tuos et adnuntia illis quanta tibi Dominus fecerit et misertus sit tui 20 et abiit et coepit praedicare in Decapoli quanta sibi fecisset Iesus et omnes mirabantur 21 et cum transcendisset Iesus in navi rursus trans fretum convenit turba multa ad illum et erat circa mare 22 et venit quidam de archisynagogis nomine Iairus et videns eum procidit ad pedes eius 23 et deprecabatur eum multum dicens quoniam filia mea in extremis est veni inpone manus super eam ut salva sit et vivat 24 et abiit cum illo et sequebatur eum turba multa et conprimebant illum 25 et mulier quae erat in profluvio sanguinis annis duodecim 26 et fuerat multa perpessa a conpluribus medicis et erogaverat omnia sua nec quicquam profecerat sed magis deterius habebat 27 cum audisset de Iesu venit in turba retro et tetigit vestimentum eius 28 dicebat enim quia si vel vestimentum eius tetigero salva ero 29 et confestim siccatus est fons sanguinis eius et sensit corpore quod sanata esset a plaga 30 et statim Iesus cognoscens in semet ipso virtutem quae exierat de eo conversus ad turbam aiebat quis tetigit vestimenta mea 31 et dicebant ei discipuli sui vides turbam conprimentem te et dicis quis me tetigit 32 et circumspiciebat videre eam quae hoc fecerat 33 mulier autem timens et tremens sciens quod factum esset in se venit et procidit ante eum et dixit ei omnem veritatem 34 ille autem dixit ei filia fides tua te salvam fecit vade in pace et esto sana a plaga tua 35 adhuc eo loquente veniunt ab archisynagogo dicentes quia filia tua mortua est quid ultra vexas magistrum 36 Iesus autem verbo quod dicebatur audito ait archisynagogo noli timere tantummodo crede 37 et non admisit quemquam sequi se nisi Petrum et Iacobum et Iohannem fratrem Iacobi 38 et veniunt in domum archisynagogi et videt tumultum et flentes et heiulantes multum 39 et ingressus ait eis quid turbamini et ploratis puella non est mortua sed dormit 40 et inridebant eum ipse vero eiectis omnibus adsumit patrem et matrem puellae et qui secum erant et ingreditur ubi erat puella iacens 41 et tenens manum puellae ait illi talitha cumi quod est

interpretatum puella tibi dico surge **42** et confestim surrexit puella et ambulabat erat autem annorum duodecim et obstipuerunt stupore maximo **43** et praecepit illis vehementer ut nemo id sciret et dixit dari illi manducare

6 et egressus inde abiit in patriam suam et sequebantur illum discipuli sui **2** et facto sabbato coepit in synagoga docere et multi audientes admirabantur in doctrina eius dicentes unde huic haec omnia et quae est sapientia quae data est illi et virtutes tales quae per manus eius efficiuntur **3** nonne iste est faber filius Mariae frater Iacobi et Ioseph et Iudae et Simonis nonne et sorores eius hic nobiscum sunt et scandalizabantur in illo **4** et dicebat eis Iesus quia non est propheta sine honore nisi in patria sua et in cognatione sua et in domo sua **5** et non poterat ibi virtutem ullam facere nisi paucos infirmos inpositis manibus curavit **6** et mirabatur propter incredulitatem eorum **7** et circumibat castella in circuitu docens et convocavit duodecim et coepit eos mittere binos et dabat illis potestatem spirituum inmundorum **8** et praecepit eis ne quid tollerent in via nisi virgam tantum non peram non panem neque in zona aes **9** sed calciatos sandaliis et ne induerentur duabus tunicis **10** et dicebat eis quocumque introieritis in domum illic manete donec exeatis inde **11** et quicumque non receperint vos nec audierint vos exeuntes inde excutite pulverem de pedibus vestris in testimonium illis **12** et exeuntes praedicabant ut paenitentiam agerent **13** et daemonia multa eiciebant et unguebant oleo multos aegrotos et sanabant **14** et audivit Herodes rex manifestum enim factum est nomen eius et dicebat quia Iohannes Baptista resurrexit a mortuis et propterea inoperantur virtutes in illo **15** alii autem dicebant quia Helias est alii vero dicebant propheta est quasi unus ex prophetis **16** quo audito Herodes ait quem ego decollavi Iohannem hic a mortuis resurrexit **17** ipse enim Herodes misit ac tenuit Iohannem et vinxit eum in carcere propter Herodiadem uxorem Philippi fratris sui quia duxerat eam **18** dicebat enim Iohannes Herodi non licet tibi habere uxorem fratris tui **19** Herodias autem insidiabatur illi et volebat occidere eum nec poterat **20** Herodes enim metuebat Iohannem sciens eum virum iustum et sanctum et custodiebat eum et audito eo multa faciebat et libenter eum audiebat **21** et cum dies oportunus accidisset Herodes natalis sui cenam fecit principibus et tribunis et primis Galilaeae **22** cumque introisset filia ipsius Herodiadis et saltasset et placuisset Herodi simulque recumbentibus rex ait puellae pete a me quod vis et dabo tibi **23** et iuravit illi quia quicquid petieris dabo tibi licet dimidium regni mei **24** quae cum exisset dixit matri suae quid petam et illa dixit caput Iohannis Baptistae **25** cumque introisset statim cum festinatione ad regem petivit dicens volo ut protinus des mihi in disco caput Iohannis Baptistae **26** et contristatus rex propter iusiurandum et propter simul recumbentes noluit eam contristare **27** sed misso speculatore praecepit adferri caput eius in disco et decollavit eum in carcere **28** et adtulit caput eius in disco et dedit illud puellae et puella dedit matri suae **29** quo audito discipuli eius venerunt et tulerunt corpus eius et posuerunt illud in monumento **30** et convenientes apostoli ad Iesum renuntiaverunt illi omnia quae egerant et docuerant **31** et ait illis venite seorsum in desertum locum et requiescite pusillum erant enim qui veniebant et rediebant multi et nec manducandi spatium habebant **32** et ascendentes in navi abierunt in desertum locum seorsum **33** et viderunt eos abeuntes et cognoverunt multi et pedestre et de omnibus civitatibus concurrerunt illuc et praevenerunt eos **34** et exiens vidit multam turbam Iesus et misertus est super eos quia erant sicut oves non habentes pastorem et coepit docere illos multa **35** et cum iam hora multa fieret accesserunt discipuli eius dicentes desertus est locus hic et iam hora praeterivit **36** dimitte illos ut euntes in proximas villas et vicos emant sibi cibos quos manducent **37** et respondens ait illis date illis manducare et dixerunt ei euntes emamus denariis ducentis panes et dabimus eis manducare **38** et dicit eis quot panes habetis ite et videte et cum cognovissent dicunt quinque et duos pisces **39** et praecepit illis ut accumbere facerent omnes secundum contubernia super viride faenum **40** et discubuerunt in partes per centenos et per quinquagenos **41** et acceptis quinque panibus et duobus piscibus intuens in caelum benedixit et fregit panes et dedit discipulis suis ut ponerent ante eos et duos pisces divisit omnibus **42** et manducaverunt omnes et

saturati sunt 43 et sustulerunt reliquias fragmentorum duodecim cofinos plenos et de piscibus 44 erant autem qui manducaverunt quinque milia virorum 45 et statim coegit discipulos suos ascendere navem ut praecederent eum trans fretum ad Bethsaidam dum ipse dimitteret populum 46 et cum dimisisset eos abiit in montem orare 47 et cum sero esset erat navis in medio mari et ipse solus in terra 48 et videns eos laborantes in remigando erat enim ventus contrarius eis et circa quartam vigiliam noctis venit ad eos ambulans super mare et volebat praeterire eos 49 at illi ut viderunt eum ambulantem super mare putaverunt fantasma esse et exclamaverunt 50 omnes enim eum viderunt et conturbati sunt et statim locutus est cum eis et dixit illis confidite ego sum nolite timere 51 et ascendit ad illos in navem et cessavit ventus et plus magis intra se stupebant 52 non enim intellexerant de panibus erat enim cor illorum obcaecatum 53 et cum transfretassent pervenerunt in terram Gennesareth et adplicuerunt 54 cumque egressi essent de navi continuo cognoverunt eum 55 et percurrentes universam regionem illam coeperunt in grabattis eos qui se male habebant circumferre ubi audiebant eum esse 56 et quocumque introibat in vicos vel in villas aut civitates in plateis ponebant infirmos et deprecabantur eum ut vel fimbriam vestimenti eius tangerent et quotquot tangebant eum salvi fiebant

7 et conveniunt ad eum Pharisaei et quidam de scribis venientes ab Hierosolymis 2 et cum vidissent quosdam ex discipulis eius communibus manibus id est non lotis manducare panes vituperaverunt 3 Pharisaei enim et omnes Iudaei nisi crebro lavent manus non manducant tenentes traditionem seniorum 4 et a foro nisi baptizentur non comedunt et alia multa sunt quae tradita sunt illis servare baptismata calicum et urceorum et aeramentorum et lectorum 5 et interrogant eum Pharisaei et scribae quare discipuli tui non ambulant iuxta traditionem seniorum sed communibus manibus manducant panem 6 at ille respondens dixit eis bene prophetavit Esaias de vobis hypocritis sicut scriptum est populus hic labiis me honorat cor autem eorum longe est a me 7 in vanum autem me colunt docentes doctrinas praecepta hominum 8 relinquentes enim mandatum Dei tenetis traditionem hominum baptismata urceorum et calicum et alia similia his facitis multa 9 et dicebat illis bene irritum facitis praeceptum Dei ut traditionem vestram servetis 10 Moses enim dixit honora patrem tuum et matrem tuam et qui maledixerit patri aut matri morte moriatur 11 vos autem dicitis si dixerit homo patri aut matri corban quod est donum quodcumque ex me tibi profuerit 12 et ultra non dimittitis eum quicquam facere patri suo aut matri 13 rescindentes verbum Dei per traditionem vestram quam tradidistis et similia huiusmodi multa facitis 14 et advocans iterum turbam dicebat illis audite me omnes et intellegite 15 nihil est extra hominem introiens in eum quod possit eum coinquinare sed quae de homine procedunt illa sunt quae communicant hominem 16 si quis habet aures audiendi audiat 17 et cum introisset in domum a turba interrogabant eum discipuli eius parabolam 18 et ait illis sic et vos inprudentes estis non intellegitis quia omne extrinsecus introiens in hominem non potest eum communicare 19 quia non introit in cor eius sed in ventrem et in secessum exit purgans omnes escas 20 dicebat autem quoniam quae de homine exeunt illa communicant hominem 21 ab intus enim de corde hominum cogitationes malae procedunt adulteria fornicationes homicidia 22 furta avaritiae nequitiae dolus inpudicitia oculus malus blasphemia superbia stultitia 23 omnia haec mala ab intus procedunt et communicant hominem 24 et inde surgens abiit in fines Tyri et Sidonis et ingressus domum neminem voluit scire et non potuit latere 25 mulier enim statim ut audivit de eo cuius habebat filia spiritum inmundum intravit et procidit ad pedes eius 26 erat autem mulier gentilis Syrophoenissa genere et rogabat eum ut daemonium eiceret de filia eius 27 qui dixit illi sine prius saturari filios non est enim bonum sumere panem filiorum et mittere canibus 28 at illa respondit et dicit ei utique Domine nam et catelli sub mensa comedunt de micis puerorum 29 et ait illi propter hunc sermonem vade exiit daemonium de filia tua 30 et cum abisset domum suam invenit puellam iacentem supra lectum et daemonium exisse 31 et iterum exiens de finibus Tyri venit per Sidonem ad mare Galilaeae inter medios fines Decapoleos 32 et adducunt ei surdum et mutum et deprecantur eum ut inponat illi manum 33 et

adprehendens eum de turba seorsum misit digitos suos in auriculas et expuens tetigit linguam eius **34** et suspiciens in caelum ingemuit et ait illi eppheta quod est adaperire **35** et statim apertae sunt aures eius et solutum est vinculum linguae eius et loquebatur recte **36** et praecepit illis ne cui dicerent quanto autem eis praecipiebat tanto magis plus praedicabant **37** et eo amplius admirabantur dicentes bene omnia fecit et surdos facit audire et mutos loqui

8 in illis diebus iterum cum turba multa esset nec haberent quod manducarent convocatis discipulis ait illis **2** misereor super turba quia ecce iam triduo sustinent me nec habent quod manducent **3** et si dimisero eos ieiunos in domum suam deficient in via quidam enim ex eis de longe venerunt **4** et responderunt ei discipuli sui unde istos poterit quis hic saturare panibus in solitudine **5** et interrogavit eos quot panes habetis qui dixerunt septem **6** et praecepit turbae discumbere supra terram et accipiens septem panes gratias agens fregit et dabat discipulis suis ut adponerent et adposuerunt turbae **7** et habebant pisciculos paucos et ipsos benedixit et iussit adponi **8** et manducaverunt et saturati sunt et sustulerunt quod superaverat de fragmentis septem sportas **9** erant autem qui manducaverunt quasi quattuor milia et dimisit eos **10** et statim ascendens navem cum discipulis suis venit in partes Dalmanutha **11** et exierunt Pharisaei et coeperunt conquirere cum eo quaerentes ab illo signum de caelo temptantes eum **12** et ingemescens spiritu ait quid generatio ista quaerit signum amen dico vobis si dabitur generationi isti signum **13** et dimittens eos ascendens iterum abiit trans fretum **14** et obliti sunt sumere panes et nisi unum panem non habebant secum in navi **15** et praecipiebat eis dicens videte cavete a fermento Pharisaeorum et fermento Herodis **16** et cogitabant ad alterutrum dicentes quia panes non habemus **17** quo cognito Iesus ait illis quid cogitatis quia panes non habetis nondum cognoscitis nec intellegitis adhuc caecatum habetis cor vestrum **18** oculos habentes non videtis et aures habentes non auditis nec recordamini **19** quando quinque panes fregi in quinque milia et quot cofinos fragmentorum plenos sustulistis dicunt ei duodecim **20** quando et septem panes in quattuor milia quot sportas fragmentorum tulistis et dicunt ei septem **21** et dicebat eis quomodo nondum intellegitis **22** et veniunt Bethsaida et adducunt ei caecum et rogabant eum ut illum tangeret **23** et adprehendens manum caeci eduxit eum extra vicum et expuens in oculos eius inpositis manibus suis interrogavit eum si aliquid videret **24** et aspiciens ait video homines velut arbores ambulantes **25** deinde iterum inposuit manus super oculos eius et coepit videre et restitutus est ita ut videret clare omnia **26** et misit illum in domum suam dicens vade in domum tuam et si in vicum introieris nemini dixeris **27** et egressus est Iesus et discipuli eius in castella Caesareae Philippi et in via interrogabat discipulos suos dicens eis quem me dicunt esse homines **28** qui responderunt illi dicentes Iohannem Baptistam alii Heliam alii vero quasi unum de prophetis **29** tunc dicit illis vos vero quem me dicitis esse respondens Petrus ait ei tu es Christus **30** et comminatus est eis ne cui dicerent de illo **31** et coepit docere illos quoniam oportet Filium hominis multa pati et reprobari a senioribus et a summis sacerdotibus et scribis et occidi et post tres dies resurgere **32** et palam verbum loquebatur et adprehendens eum Petrus coepit increpare eum **33** qui conversus et videns discipulos suos comminatus est Petro dicens vade retro me Satana quoniam non sapis quae Dei sunt sed quae sunt hominum **34** et convocata turba cum discipulis suis dixit eis si quis vult post me sequi deneget se ipsum et tollat crucem suam et sequatur me **35** qui enim voluerit animam suam salvam facere perdet eam qui autem perdiderit animam suam propter me et evangelium salvam eam faciet **36** quid enim proderit homini si lucretur mundum totum et detrimentum faciat animae suae **37** aut quid dabit homo commutationem pro anima sua **38** qui enim me confusus fuerit et mea verba in generatione ista adultera et peccatrice et Filius hominis confundetur eum cum venerit in gloria Patris sui cum angelis sanctis

9 et dicebat illis amen dico vobis quia sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem donec videant regnum Dei veniens in virtute **2** et post dies sex adsumit Iesus Petrum et Iacobum et Iohannem et ducit illos in montem excelsum seorsum solos et

transfiguratus est coram ipsis **3** et vestimenta eius facta sunt splendentia candida nimis velut nix qualia fullo super terram non potest candida facere **4** et apparuit illis Helias cum Mose et erant loquentes cum Iesu **5** et respondens Petrus ait Iesu rabbi bonum est hic nos esse et faciamus tria tabernacula tibi unum et Mosi unum et Heliae unum **6** non enim sciebat quid diceret erant enim timore exterriti **7** et facta est nubes obumbrans eos et venit vox de nube dicens hic est Filius meus carissimus audite illum **8** et statim circumspicientes neminem amplius viderunt nisi Iesum tantum secum **9** et descendentibus illis de monte praecepit illis ne cui quae vidissent narrarent nisi cum Filius hominis a mortuis resurrexerit **10** et verbum continuerunt apud se conquirentes quid esset cum a mortuis resurrexerit **11** et interrogabant eum dicentes quid ergo dicunt Pharisaei et scribae quia Heliam oporteat venire primum **12** qui respondens ait illis Helias cum venerit primo restituet omnia et quomodo scriptum est in Filium hominis ut multa patiatur et contemnatur **13** sed dico vobis quia et Helias venit et fecerunt illi quaecumque voluerunt sicut scriptum est de eo **14** et veniens ad discipulos suos vidit turbam magnam circa eos et scribas conquirentes cum illis **15** et confestim omnis populus videns eum stupefactus est et adcurrentes salutabant eum **16** et interrogavit eos quid inter vos conquiritis **17** et respondens unus de turba dixit magister adtuli filium meum ad te habentem spiritum mutum **18** qui ubicumque eum adprehenderit adlidit eum et spumat et stridet dentibus et arescit et dixi discipulis tuis ut eicerent illum et non potuerunt **19** qui respondens eis dicit o generatio incredula quamdiu apud vos ero quamdiu vos patiar adferte illum ad me **20** et adtulerunt eum et cum vidisset illum statim spiritus conturbavit eum et elisus in terram volutabatur spumans **21** et interrogavit patrem eius quantum temporis est ex quo hoc ei accidit at ille ait ab infantia **22** et frequenter eum et in ignem et in aquas misit ut eum perderet sed si quid potes adiuva nos misertus nostri **23** Iesus autem ait illi si potes credere omnia possibilia credenti **24** et continuo exclamans pater pueri cum lacrimis aiebat credo adiuva incredulitatem meam **25** et cum videret Iesus concurrentem turbam comminatus est spiritui inmundo dicens illi surde et mute spiritus ego tibi praecipio exi ab eo et amplius ne introeas in eum **26** et clamans et multum discerpens eum exiit ab eo et factus est sicut mortuus ita ut multi dicerent quia mortuus est **27** Iesus autem tenens manum eius elevavit illum et surrexit **28** et cum introisset in domum discipuli eius secreto interrogabant eum quare nos non potuimus eicere eum **29** et dixit illis hoc genus in nullo potest exire nisi in oratione et ieiunio **30** et inde profecti praetergrediebantur Galilaeam nec volebat quemquam scire **31** docebat autem discipulos suos et dicebat illis quoniam Filius hominis tradetur in manus hominum et occident eum et occisus tertia die resurget **32** at illi ignorabant verbum et timebant eum interrogare **33** et venerunt Capharnaum qui cum domi esset interrogabat eos quid in via tractabatis **34** at illi tacebant siquidem inter se in via disputaverant quis esset illorum maior **35** et residens vocavit duodecim et ait illis si quis vult primus esse erit omnium novissimus et omnium minister **36** et accipiens puerum statuit eum in medio eorum quem cum conplexus esset ait illis **37** quisquis unum ex huiusmodi pueris receperit in nomine meo me recipit et quicumque me susceperit non me suscipit sed eum qui me misit **38** respondit illi Iohannes dicens magister vidimus quendam in nomine tuo eicientem daemonia qui non sequitur nos et prohibuimus eum **39** Iesus autem ait nolite prohibere eum nemo est enim qui faciat virtutem in nomine meo et possit cito male loqui de me **40** qui enim non est adversum vos pro vobis est **41** quisquis enim potum dederit vobis calicem aquae in nomine meo quia Christi estis amen dico vobis non perdet mercedem suam **42** et quisquis scandalizaverit unum ex his pusillis credentibus in me bonum est ei magis si circumdaretur mola asinaria collo eius et in mare mitteretur **43** et si scandalizaverit te manus tua abscide illam bonum est tibi debilem introire in vitam quam duas manus habentem ire in gehennam in ignem inextinguibilem **(Geenna g1067)** **44** ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur **45** et si pes tuus te scandalizat amputa illum bonum est tibi claudum introire in vitam aeternam quam duos pedes habentem mitti in gehennam ignis inextinguibilis **(Geenna g1067)** **46** ubi vermis eorum non moritur et ignis

non extinguitur 47 quod si oculus tuus scandalizat te eice eum bonum est tibi luscum introire in regnum Dei quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis (Geenna g1067) 48 ubi vermis eorum non moritur et ignis non extinguitur 49 omnis enim igne sallietur et omnis victima sallietur 50 bonum est sal quod si sal insulsum fuerit in quo illud condietis habete in vobis sal et pacem habete inter vos

10 et inde exsurgens venit in fines Iudaeae ultra Iordanen et conveniunt iterum turbae ad eum et sicut consueverat iterum docebat illos 2 et accedentes Pharisaei interrogabant eum si licet viro uxorem dimittere temptantes eum 3 at ille respondens dixit eis quid vobis praecepit Moses 4 qui dixerunt Moses permisit libellum repudii scribere et dimittere 5 quibus respondens Iesus ait ad duritiam cordis vestri scripsit vobis praeceptum istud 6 ab initio autem creaturae masculum et feminam fecit eos Deus 7 propter hoc relinquet homo patrem suum et matrem et adherebit ad uxorem suam 8 et erunt duo in carne una itaque iam non sunt duo sed una caro 9 quod ergo Deus iunxit homo non separet 10 et in domo iterum discipuli eius de eodem interrogaverunt eum 11 et dicit illis quicumque dimiserit uxorem suam et aliam duxerit adulterium committit super eam 12 et si uxor dimiserit virum suum et alii nupserit moechatur 13 et offerebant illi parvulos ut tangeret illos discipuli autem comminabantur offerentibus 14 quos cum videret Iesus indigne tulit et ait illis sinite parvulos venire ad me et ne prohibueritis eos talium est enim regnum Dei 15 amen dico vobis quisque non receperit regnum Dei velut parvulus non intrabit in illud 16 et conplexans eos et inponens manus super illos benedicebat eos 17 et cum egressus esset in viam procurrens quidam genu flexo ante eum rogabat eum magister bone quid faciam ut vitam aeternam percipiam (aiōnios g166) 18 Iesus autem dixit ei quid me dicis bonum nemo bonus nisi unus Deus 19 praecepta nosti ne adulteres ne occidas ne fureris ne falsum testimonium dixeris ne fraudem feceris honora patrem tuum et matrem 20 et ille respondens ait illi magister omnia haec conservavi a iuventute mea 21 Iesus autem intuitus eum dilexit eum et dixit illi unum tibi deest vade quaecumque habes vende et da pauperibus et habebis thesaurum in caelo et veni sequere me 22 qui contristatus in verbo abiit maerens erat enim habens possessiones multas 23 et circumspiciens Iesus ait discipulis suis quam difficile qui pecunias habent in regnum Dei introibunt 24 discipuli autem obstupescebant in verbis eius at Iesus rursus respondens ait illis filioli quam difficile est confidentes in pecuniis regnum Dei introire 25 facilius est camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum Dei 26 qui magis admirabantur dicentes ad semet ipsos et quis potest salvus fieri 27 et intuens illos Iesus ait apud homines inpossibile est sed non apud Deum omnia enim possibilia sunt apud Deum 28 coepit Petrus ei dicere ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te 29 respondens Iesus ait amen dico vobis nemo est qui reliquerit domum aut fratres aut sorores aut matrem aut patrem aut filios aut agros propter me et propter evangelium 30 qui non accipiat centies tantum nunc in tempore hoc domos et fratres et sorores et matres et filios et agros cum persecutionibus et in saeculo futuro vitam aeternam (aiōn g165, aiōnios g166) 31 multi autem erunt primi novissimi et novissimi primi 32 erant autem in via ascendentes in Hierosolyma et praecedebat illos Iesus et stupebant et sequentes timebant et adsumens iterum duodecim coepit illis dicere quae essent ei ventura 33 quia ecce ascendimus in Hierosolyma et Filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et senioribus et damnabunt eum morti et tradent eum gentibus 34 et inludent ei et conspuent eum et flagellabunt eum et interficient eum et tertia die resurget 35 et accedunt ad illum Iacobus et Iohannes filii Zebedaei dicentes magister volumus ut quodcumque petierimus facias nobis 36 at ille dixit eis quid vultis ut faciam vobis 37 et dixerunt da nobis ut unus ad dexteram tuam et alius ad sinistram tuam sedeamus in gloria tua 38 Iesus autem ait eis nescitis quid petatis potestis bibere calicem quem ego bibo aut baptismum quo ego baptizor baptizari 39 at illi dixerunt ei possumus Iesus autem ait eis calicem quidem quem ego bibo bibetis et baptismum quo ego baptizor baptizabimini 40 sedere autem ad dexteram meam vel ad sinistram non est meum dare sed quibus paratum est 41 et audientes decem coeperunt indignari de Iacobo et

Iohanne 42 Iesus autem vocans eos ait illis scitis quia hii qui videntur principari gentibus dominantur eis et principes eorum potestatem habent ipsorum 43 non ita est autem in vobis sed quicumque voluerit fieri maior erit vester minister 44 et quicumque voluerit in vobis primus esse erit omnium servus 45 nam et Filius hominis non venit ut ministraretur ei sed ut ministraret et daret animam suam redemptionem pro multis 46 et veniunt Hierichum et proficiscente eo de Hiericho et discipulis eius et plurima multitudine filius Timei Bartimeus caecus sedebat iuxta viam mendicans 47 qui cum audisset quia Iesus Nazarenus est coepit clamare et dicere Fili David Iesu miserere mei 48 et comminabantur illi multi ut taceret at ille multo magis clamabat Fili David miserere mei 49 et stans Iesus praecepit illum vocari et vocant caecum dicentes ei animaequior esto surge vocat te 50 qui proiecto vestimento suo exiliens venit ad eum 51 et respondens illi Iesus dixit quid vis tibi faciam caecus autem dixit ei rabboni ut videam 52 Iesus autem ait illi vade fides tua te salvum fecit et confestim vidit et sequebatur eum in via

11 et cum adpropinquarent Hierosolymae et Bethaniae ad montem Olivarum mittit duos ex discipulis suis 2 et ait illis ite in castellum quod est contra vos et statim introeuntes illuc invenietis pullum ligatum super quem nemo adhuc hominum sedit solvite illum et adducite 3 et si quis vobis dixerit quid facitis dicite quia Domino necessarius est et continuo illum dimittet huc 4 et abeuntes invenerunt pullum ligatum ante ianuam foris in bivio et solvunt eum 5 et quidam de illic stantibus dicebant illis quid facitis solventes pullum 6 qui dixerunt eis sicut praeceperat illis Iesus et dimiserunt eis 7 et duxerunt pullum ad Iesum et inponunt illi vestimenta sua et sedit super eo 8 multi autem vestimenta sua straverunt in via alii autem frondes caedebant de arboribus et sternebant in via 9 et qui praeibant et qui sequebantur clamabant dicentes osanna benedictus qui venit in nomine Domini 10 benedictum quod venit regnum patris nostri David osanna in excelsis 11 et introivit Hierosolyma in templum et circumspectis omnibus cum iam vespera esset hora exivit in Bethania cum duodecim 12 et alia die cum exirent a Bethania esuriit 13 cumque vidisset a longe ficum habentem folia venit si quid forte inveniret in ea et cum venisset ad eam nihil invenit praeter folia non enim erat tempus ficorum 14 et respondens dixit ei iam non amplius in aeternum quisquam fructum ex te manducet et audiebant discipuli eius (aiōn g165) 15 et veniunt Hierosolymam et cum introisset templum coepit eicere vendentes et ementes in templo et mensas nummulariorum et cathedras vendentium columbas evertit 16 et non sinebat ut quisquam vas transferret per templum 17 et docebat dicens eis non scriptum est quia domus mea domus orationis vocabitur omnibus gentibus vos autem fecistis eam speluncam latronum 18 quo audito principes sacerdotum et scribae quaerebant quomodo eum perderent timebant enim eum quoniam universa turba admirabatur super doctrina eius 19 et cum vespera facta esset egrediebatur de civitate 20 et cum mane transirent viderunt ficum aridam factam a radicibus 21 et recordatus Petrus dicit ei rabbi ecce ficus cui maledixisti aruit 22 et respondens Iesus ait illis habete fidem Dei 23 amen dico vobis quicumque dixerit huic monti tollere et mittere in mare et non haesitaverit in corde suo sed crediderit quia quodcumque dixerit fiat fiet ei 24 propterea dico vobis omnia quaecumque orantes petitis credite quia accipietis et veniet vobis 25 et cum stabitis ad orandum dimittite si quid habetis adversus aliquem ut et Pater vester qui in caelis est dimittat vobis peccata vestra 26 quod si vos non dimiseritis nec Pater vester qui in caelis est dimittet vobis peccata vestra 27 et veniunt rursus Hierosolymam et cum ambularet in templo accedunt ad eum summi sacerdotes et scribae et seniores 28 et dicunt illi in qua potestate haec facis et quis tibi dedit hanc potestatem ut ista facias 29 Iesus autem respondens ait illis interrogabo vos et ego unum verbum et respondete mihi et dicam vobis in qua potestate haec faciam 30 baptismum Iohannis de caelo erat an ex hominibus respondete mihi 31 at illi cogitabant secum dicentes si dixerimus de caelo dicet quare ergo non credidistis ei 32 sed dicemus ex hominibus timebant populum omnes enim habebant Iohannem quia vere propheta esset 33 et respondentes dicunt Iesu nescimus respondens Iesus ait illis neque ego dico vobis in qua potestate haec faciam

12 et coepit illis in parabolis loqui vineam pastinavit homo et circumdedit sepem et fodit lacum et aedificavit turrem et locavit eam agricolis et peregre profectus est **2** et misit ad agricolas in tempore servum ut ab agricolis acciperet de fructu vineae **3** qui adprehensum eum ceciderunt et dimiserunt vacuum **4** et iterum misit ad illos alium servum et illum capite vulneraverunt et contumeliis adfecerunt **5** et rursum alium misit et illum occiderunt et plures alios quosdam caedentes alios vero occidentes **6** adhuc ergo unum habens filium carissimum et illum misit ad eos novissimum dicens quia reverebuntur filium meum **7** coloni autem dixerunt ad invicem hic est heres venite occidamus eum et nostra erit hereditas **8** et adprehendentes eum occiderunt et eiecerunt extra vineam **9** quid ergo faciet dominus vineae veniet et perdet colonos et dabit vineam aliis **10** nec scripturam hanc legistis lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli **11** a Domino factum est istud et est mirabile in oculis nostris **12** et quaerebant eum tenere et timuerunt turbam cognoverunt enim quoniam ad eos parabolam hanc dixerit et relicto eo abierunt **13** et mittunt ad eum quosdam ex Pharisaeis et Herodianis ut eum caperent in verbo **14** qui venientes dicunt ei magister scimus quoniam verax es et non curas quemquam nec enim vides in faciem hominis sed in veritate viam Dei doces licet dari tributum Caesari an non dabimus **15** qui sciens versutiam eorum ait illis quid me temptatis adferte mihi denarium ut videam **16** at illi adtulerunt et ait illis cuius est imago haec et inscriptio dicunt illi Caesaris **17** respondens autem Iesus dixit illis reddite igitur quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt Dei Deo et mirabantur super eo **18** et venerunt ad eum Sadducaei qui dicunt resurrectionem non esse et interrogabant eum dicentes **19** magister Moses nobis scripsit ut si cuius frater mortuus fuerit et dimiserit uxorem et filios non reliquerit accipiat frater eius uxorem ipsius et resuscitet semen fratri suo **20** septem ergo fratres erant et primus accepit uxorem et mortuus est non relicto semine **21** et secundus accepit eam et mortuus est et nec iste reliquit semen et tertius similiter **22** et acceperunt eam similiter septem et non reliquerunt semen novissima omnium defuncta est et mulier **23** in resurrectione ergo cum resurrexerint cuius de his erit uxor septem enim habuerunt eam uxorem **24** et respondens Iesus ait illis non ideo erratis non scientes scripturas neque virtutem Dei **25** cum enim a mortuis resurrexerint neque nubent neque nubentur sed sunt sicut angeli in caelis **26** de mortuis autem quod resurgant non legistis in libro Mosi super rubum quomodo dixerit illi Deus inquiens ego sum Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob **27** non est Deus mortuorum sed vivorum vos ergo multum erratis **28** et accessit unus de scribis qui audierat illos conquirentes et videns quoniam bene illis responderit interrogavit eum quod esset primum omnium mandatum **29** Iesus autem respondit ei quia primum omnium mandatum est audi Israhel Dominus Deus noster Deus unus est **30** et diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota mente tua et ex tota virtute tua hoc est primum mandatum **31** secundum autem simile illi diliges proximum tuum tamquam te ipsum maius horum aliud mandatum non est **32** et ait illi scriba bene magister in veritate dixisti quia unus est et non est alius praeter eum **33** et ut diligatur ex toto corde et ex toto intellectu et ex tota anima et ex tota fortitudine et diligere proximum tamquam se ipsum maius est omnibus holocaustomatibus et sacrificiis **34** Iesus autem videns quod sapienter respondisset dixit illi non es longe a regno Dei et nemo iam audebat eum interrogare **35** et respondens Iesus dicebat docens in templo quomodo dicunt scribae Christum Filium esse David **36** ipse enim David dicit in Spiritu Sancto dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum **37** ipse ergo David dicit eum Dominum et unde est filius eius et multa turba eum libenter audivit **38** et dicebat eis in doctrina sua cavete a scribis qui volunt in stolis ambulare et salutari in foro **39** et in primis cathedris sedere in synagogis et primos discubitus in cenis **40** qui devorant domos viduarum sub obtentu prolixae orationis hii accipient prolixius iudicium **41** et sedens Iesus contra gazofilacium aspiciebat quomodo turba iactaret aes in gazofilacium et multi divites iactabant multa **42** cum venisset autem una vidua pauper misit duo minuta quod est quadrans **43** et convocans discipulos suos ait illis amen dico vobis quoniam vidua haec pauper plus omnibus misit qui

miserunt in gazofilacium 44 omnes enim ex eo quod abundabat illis miserunt haec vero de penuria sua omnia quae habuit misit totum victum suum

13 et cum egrederetur de templo ait illi unus ex discipulis suis magister aspice quales lapides et quales structurae 2 et respondens Iesus ait illi vides has omnes magnas aedificationes non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur 3 et cum sederet in montem Olivarum contra templum interrogabant eum separatim Petrus et Iacobus et Iohannes et Andreas 4 dic nobis quando ista fient et quod signum erit quando haec omnia incipient consummari 5 et respondens Iesus coepit dicere illis videte ne quis vos seducat 6 multi enim venient in nomine meo dicentes quia ego sum et multos seducent 7 cum audieritis autem bella et opiniones bellorum ne timueritis oportet enim fieri sed nondum finis 8 exsurget autem gens super gentem et regnum super regnum et erunt terraemotus per loca et fames initium dolorum haec 9 videte autem vosmet ipsos tradent enim vos conciliis et in synagogis vapulabitis et ante praesides et reges stabitis propter me in testimonium illis 10 et in omnes gentes primum oportet praedicari evangelium 11 et cum duxerint vos tradentes nolite praecogitare quid loquamini sed quod datum vobis fuerit in illa hora id loquimini non enim estis vos loquentes sed Spiritus Sanctus 12 tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium et consurgent filii in parentes et morte adficient eos 13 et eritis odio omnibus propter nomen meum qui autem sustinuerit in finem hic salvus erit 14 cum autem videritis abominationem desolationis stantem ubi non debet qui legit intellegat tunc qui in Iudaea sunt fugiant in montes 15 et qui super tectum ne descendat in domum nec introeat ut tollat quid de domo sua 16 et qui in agro erit non revertatur retro tollere vestimentum suum 17 vae autem praegnatibus et nutrientibus in illis diebus 18 orate vero ut hieme non fiant 19 erunt enim dies illi tribulationes tales quales non fuerunt ab initio creaturae quam condidit Deus usque nunc neque fient 20 et nisi breviasset Dominus dies non fuisset salva omnis caro sed propter electos quos elegit breviavit dies 21 et tunc si quis vobis dixerit ecce hic est Christus ecce illic ne credideritis 22 exsurgent enim pseudochristi et pseudoprophetae et dabunt signa et portenta ad seducendos si potest fieri etiam electos 23 vos ergo videte ecce praedixi vobis omnia 24 sed in illis diebus post tribulationem illam sol contenebrabitur et luna non dabit splendorem suum 25 et erunt stellae caeli decidentes et virtutes quae sunt in caelis movebuntur 26 et tunc videbunt Filium hominis venientem in nubibus cum virtute multa et gloria 27 et tunc mittet angelos suos et congregabit electos suos a quattuor ventis a summo terrae usque ad summum caeli 28 a ficu autem discite parabolam cum iam ramus eius tener fuerit et nata fuerint folia cognoscitis quia in proximo sit aestas 29 sic et vos cum videritis haec fieri scitote quod in proximo sit in ostiis 30 amen dico vobis quoniam non transiet generatio haec donec omnia ista fiant 31 caelum et terra transibunt verba autem mea non transibunt 32 de die autem illo vel hora nemo scit neque angeli in caelo neque Filius nisi Pater 33 videte vigilate et orate nescitis enim quando tempus sit 34 sicut homo qui peregre profectus reliquit domum suam et dedit servis suis potestatem cuiusque operis et ianitori praecipiat ut vigilet 35 vigilate ergo nescitis enim quando dominus domus veniat sero an media nocte an galli cantu an mane 36 ne cum venerit repente inveniat vos dormientes 37 quod autem vobis dico omnibus dico vigilate

14 erat autem pascha et azyma post biduum et quaerebant summi sacerdotes et scribae quomodo eum dolo tenerent et occiderent 2 dicebant enim non in die festo ne forte tumultus fieret populi 3 et cum esset Bethaniae in domo Simonis leprosi et recumberet venit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi et fracto alabastro effudit super caput eius 4 erant autem quidam indigne ferentes intra semet ipsos et dicentes ut quid perditio ista unguenti facta est 5 poterat enim unguentum istud veniri plus quam trecentis denariis et dari pauperibus et fremebant in eam 6 Iesus autem dixit sinite eam quid illi molesti estis bonum opus operata est in me 7 semper enim pauperes habetis vobiscum et cum volueritis potestis illis benefacere me autem non semper habetis 8 quod habuit haec fecit praevenit unguere corpus meum in sepulturam 9 amen dico

vobis ubicumque praedicatum fuerit evangelium istud in universum mundum et quod fecit haec narrabitur in memoriam eius **10** et Iudas Scariotis unus de duodecim abiit ad summos sacerdotes ut proderet eum illis **11** qui audientes gavisi sunt et promiserunt ei pecuniam se daturos et quaerebat quomodo illum oportune traderet **12** et primo die azymorum quando pascha immolabant dicunt ei discipuli quo vis eamus et paremus tibi ut manduces pascha **13** et mittit duos ex discipulis suis et dicit eis ite in civitatem et occurret vobis homo laguenam aquae baiulans sequimini eum **14** et quocumque introierit dicite domino domus quia magister dicit ubi est refectio mea ubi pascha cum discipulis meis manducem **15** et ipse vobis demonstrabit cenaculum grande stratum et illic parate nobis **16** et abierunt discipuli eius et venerunt in civitatem et invenerunt sicut dixerat illis et praeparaverunt pascha **17** vespere autem facto venit cum duodecim **18** et discumbentibus eis et manducantibus ait Iesus amen dico vobis quia unus ex vobis me tradet qui manducat mecum **19** at illi coeperunt contristari et dicere ei singillatim numquid ego **20** qui ait illis unus ex duodecim qui intinguit mecum in catino **21** et Filius quidem hominis vadit sicut scriptum est de eo vae autem homini illi per quem Filius hominis traditur bonum ei si non esset natus homo ille **22** et manducantibus illis accepit Iesus panem et benedicens fregit et dedit eis et ait sumite hoc est corpus meum **23** et accepto calice gratias agens dedit eis et biberunt ex illo omnes **24** et ait illis hic est sanguis meus novi testamenti qui pro multis effunditur **25** amen dico vobis quod iam non bibam de genimine vitis usque in diem illum cum illud bibam novum in regno Dei **26** et hymno dicto exierunt in montem Olivarum **27** et ait eis Iesus omnes scandalizabimini in nocte ista quia scriptum est percutiam pastorem et dispergentur oves **28** sed posteaquam resurrexero praecedam vos in Galilaeam **29** Petrus autem ait ei et si omnes scandalizati fuerint sed non ego **30** et ait illi Iesus amen dico tibi quia tu hodie in nocte hac priusquam bis gallus vocem dederit ter me es negaturus **31** at ille amplius loquebatur et si oportuerit me simul conmori tibi non te negabo similiter autem et omnes dicebant **32** et veniunt in praedium cui nomen Gethsemani et ait discipulis suis sedete hic donec orem **33** et adsumit Petrum et Iacobum et Iohannem secum et coepit pavere et taedere **34** et ait illis tristis est anima mea usque ad mortem sustinete hic et vigilate **35** et cum processisset paululum procidit super terram et orabat ut si fieri posset transiret ab eo hora **36** et dixit Abba Pater omnia possibilia tibi sunt transfer calicem hunc a me sed non quod ego volo sed quod tu **37** et venit et invenit eos dormientes et ait Petro Simon dormis non potuisti una hora vigilare **38** vigilate et orate ut non intretis in temptationem spiritus quidem promptus caro vero infirma **39** et iterum abiens oravit eundem sermonem dicens **40** et reversus denuo invenit eos dormientes erant enim oculi illorum ingravati et ignorabant quid responderent ei **41** et venit tertio et ait illis dormite iam et requiescite sufficit venit hora ecce traditur Filius hominis in manus peccatorum **42** surgite eamus ecce qui me tradit prope est **43** et adhuc eo loquente venit Iudas Scarioth unus ex duodecim et cum illo turba cum gladiis et lignis a summis sacerdotibus et a scribis et a senioribus **44** dederat autem traditor eius signum eis dicens quemcumque osculatus fuero ipse est tenete eum et ducite **45** et cum venisset statim accedens ad eum ait rabbi et osculatus est eum **46** at illi manus iniecerunt in eum et tenuerunt eum **47** unus autem quidam de circumstantibus educens gladium percussit servum summi sacerdotis et amputavit illi auriculam **48** et respondens Iesus ait illis tamquam ad latronem existis cum gladiis et lignis conprehendere me **49** cotidie eram apud vos in templo docens et non me tenuistis sed ut adimpleantur scripturae **50** tunc discipuli eius relinquentes eum omnes fugerunt **51** adulescens autem quidam sequebatur illum amictus sindone super nudo et tenuerunt eum **52** at ille reiecta sindone nudus profugit ab eis **53** et adduxerunt Iesum ad summum sacerdotem et conveniunt omnes sacerdotes et scribae et seniores **54** Petrus autem a longe secutus est eum usque intro in atrium summi sacerdotis et sedebat cum ministris et calefaciebat se ad ignem **55** summi vero sacerdotes et omne concilium quaerebant adversum Iesum testimonium ut eum morti traderent nec inveniebant **56** multi enim testimonium falsum dicebant adversus eum et convenientia testimonia non erant **57** et quidam surgentes falsum testimonium

ferebant adversus eum dicentes **58** quoniam nos audivimus eum dicentem ego dissolvam templum hoc manufactum et per triduum aliud non manufactum aedificabo **59** et non erat conveniens testimonium illorum **60** et exsurgens summus sacerdos in medium interrogavit Iesum dicens non respondes quicquam ad ea quae tibi obiciuntur ab his **61** ille autem tacebat et nihil respondit rursum summus sacerdos interrogabat eum et dicit ei tu es Christus Filius Benedicti **62** Iesus autem dixit illi ego sum et videbitis Filium hominis a dextris sedentem Virtutis et venientem cum nubibus caeli **63** summus autem sacerdos scindens vestimenta sua ait quid adhuc desideramus testes **64** audistis blasphemiam quid vobis videtur qui omnes condemnaverunt eum esse reum mortis **65** et coeperunt quidam conspuere eum et velare faciem eius et colaphis eum caedere et dicere ei prophetiza et ministri alapis eum caedebant **66** et cum esset Petrus in atrio deorsum venit una ex ancillis summi sacerdotis **67** et cum vidisset Petrum calefacientem se aspiciens illum ait et tu cum Iesu Nazareno eras **68** at ille negavit dicens neque scio neque novi quid dicas et exiit foras ante atrium et gallus cantavit **69** rursus autem cum vidisset illum ancilla coepit dicere circumstantibus quia hic ex illis est **70** at ille iterum negavit et post pusillum rursus qui adstabant dicebant Petro vere ex illis es nam et Galilaeus es **71** ille autem coepit anathematizare et iurare quia nescio hominem istum quem dicitis **72** et statim iterum gallus cantavit et recordatus est Petrus verbi quod dixerat ei Iesus priusquam gallus cantet bis ter me negabis et coepit flere

15 et confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus et scribis et universo concilio vincientes Iesum duxerunt et tradiderunt Pilato **2** et interrogavit eum Pilatus tu es rex Iudaeorum at ille respondens ait illi tu dicis **3** et accusabant eum summi sacerdotes in multis **4** Pilatus autem rursum interrogavit eum dicens non respondes quicquam vide in quantis te accusant **5** Iesus autem amplius nihil respondit ita ut miraretur Pilatus **6** per diem autem festum dimittere solebat illis unum ex vinctis quemcumque petissent **7** erat autem qui dicebatur Barabbas qui cum seditiosis erat vinctus qui in seditione fecerant homicidium **8** et cum ascendisset turba coepit rogare sicut semper faciebat illis **9** Pilatus autem respondit eis et dixit vultis dimittam vobis regem Iudaeorum **10** sciebat enim quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes **11** pontifices autem concitaverunt turbam ut magis Barabban dimitteret eis **12** Pilatus autem iterum respondens ait illis quid ergo vultis faciam regi Iudaeorum **13** at illi iterum clamaverunt crucifige eum **14** Pilatus vero dicebat eis quid enim mali fecit at illi magis clamabant crucifige eum **15** Pilatus autem volens populo satisfacere dimisit illis Barabban et tradidit Iesum flagellis caesum ut crucifigeretur **16** milites autem duxerunt eum intro in atrium praetorii et convocant totam cohortem **17** et induunt eum purpuram et inponunt ei plectentes spineam coronam **18** et coeperunt salutare eum have rex Iudaeorum **19** et percutiebant caput eius harundine et conspuebant eum et ponentes genua adorabant eum **20** et postquam inluserunt ei exuerunt illum purpuram et induerunt eum vestimentis suis et educunt illum ut crucifigerent eum **21** et angariaverunt praetereuntem quempiam Simonem Cyreneum venientem de villa patrem Alexandri et Rufi ut tolleret crucem eius **22** et perducunt illum in Golgotha locum quod est interpretatum Calvariae locus **23** et dabant ei bibere murratum vinum et non accepit **24** et crucifigentes eum diviserunt vestimenta eius mittentes sortem super eis quis quid tolleret **25** erat autem hora tertia et crucifixerunt eum **26** et erat titulus causae eius inscriptus rex Iudaeorum **27** et cum eo crucifigunt duos latrones unum a dextris et alium a sinistris eius **28** et adimpleta est scriptura quae dicit et cum iniquis reputatus est **29** et praetereuntes blasphemabant eum moventes capita sua et dicentes va qui destruit templum et in tribus diebus aedificat **30** salvum fac temet ipsum descendens de cruce **31** similiter et summi sacerdotes ludentes ad alterutrum cum scribis dicebant alios salvos fecit se ipsum non potest salvum facere **32** Christus rex Israhel descendat nunc de cruce ut videamus et credamus et qui cum eo crucifixi erant conviciabantur ei **33** et facta hora sexta tenebrae factae sunt per totam terram usque in horam nonam **34** et hora nona exclamavit Iesus voce magna dicens Heloi Heloi lama sabacthani quod est interpretatum

Deus meus Deus meus ut quid dereliquisti me **35** et quidam de circumstantibus audientes dicebant ecce Heliam vocat **36** currens autem unus et implens spongiam aceto circumponensque calamo potum dabat ei dicens sinite videamus si veniat Helias ad deponendum eum **37** Iesus autem emissa voce magna exspiravit **38** et velum templi scissum est in duo a sursum usque deorsum **39** videns autem centurio qui ex adverso stabat quia sic clamans exspirasset ait vere homo hic Filius Dei erat **40** erant autem et mulieres de longe aspicientes inter quas et Maria Magdalene et Maria Iacobi minoris et Ioseph mater et Salome **41** et cum esset in Galilaea sequebantur eum et ministrabant ei et aliae multae quae simul cum eo ascenderant Hierosolyma **42** et cum iam sero esset factum quia erat parasceve quod est ante sabbatum **43** venit Ioseph ab Arimathia nobilis decurio qui et ipse erat expectans regnum Dei et audacter introiit ad Pilatum et petiit corpus Iesu **44** Pilatus autem mirabatur si iam obisset et accersito centurione interrogavit eum si iam mortuus esset **45** et cum cognovisset a centurione donavit corpus Ioseph **46** Ioseph autem mercatus sindonem et deponens eum involvit sindone et posuit eum in monumento quod erat excisum de petra et advolvit lapidem ad ostium monumenti **47** Maria autem Magdalene et Maria Ioseph aspiciebant ubi poneretur

16 et cum transisset sabbatum Maria Magdalene et Maria Iacobi et Salome emerunt aromata ut venientes unguerent eum **2** et valde mane una sabbatorum veniunt ad monumentum orto iam sole **3** et dicebant ad invicem quis revolvet nobis lapidem ab ostio monumenti **4** et respicientes vident revolutum lapidem erat quippe magnus valde **5** et introeuntes in monumento viderunt iuvenem sedentem in dextris coopertum stola candida et obstipuerunt **6** qui dicit illis nolite expavescere Iesum quaeritis Nazarenum crucifixum surrexit non est hic ecce locus ubi posuerunt eum **7** sed ite et dicite discipulis eius et Petro quia praecedit vos in Galilaeam ibi eum videbitis sicut dixit vobis **8** at illae exeuntes fugerunt de monumento invaserat enim eas tremor et pavor et nemini quicquam dixerunt timebant enim **9** **(note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.)** surgens autem mane prima sabbati apparuit primo Mariae Magdalenae de qua eiecerat septem daemonia **10** illa vadens nuntiavit his qui cum eo fuerant lugentibus et flentibus **11** et illi audientes quia viveret et visus esset ab ea non crediderunt **12** post haec autem duobus ex eis ambulantibus ostensus est in alia effigie euntibus in villam **13** et illi euntes nuntiaverunt ceteris nec illis crediderunt **14** novissime recumbentibus illis undecim apparuit et exprobravit incredulitatem illorum et duritiam cordis quia his qui viderant eum resurrexisse non crediderant **15** et dixit eis euntes in mundum universum praedicate evangelium omni creaturae **16** qui crediderit et baptizatus fuerit salvus erit qui vero non crediderit condemnabitur **17** signa autem eos qui crediderint haec sequentur in nomine meo daemonia eicient linguis loquentur novis **18** serpentes tollent et si mortiferum quid biberint non eos nocebit super aegrotos manus inponent et bene habebunt **19** et Dominus quidem postquam locutus est eis adsumptus est in caelum et sedit a dextris Dei **20** illi autem profecti praedicaverunt ubique Domino cooperante et sermonem confirmante sequentibus signis

Lucam

1 quoniam quidem multi conati sunt ordinare narrationem quae in nobis conpletae sunt rerum **2** sicut tradiderunt nobis qui ab initio ipsi viderunt et ministri fuerunt sermonis **3** visum est et mihi adsecuto a principio omnibus diligenter ex ordine tibi scribere optime Theophile **4** ut cognoscas eorum verborum de quibus eruditus es veritatem **5** fuit in diebus Herodis regis Iudaeae sacerdos quidam nomine Zaccharias de vice Abia et uxor illi de filiabus Aaron et nomen eius Elisabeth **6** erant autem iusti ambo ante Deum incedentes in omnibus mandatis et iustificationibus Domini sine querella **7** et non erat illis filius eo quod esset Elisabeth sterilis et ambo processissent in diebus suis **8** factum est autem cum sacerdotio fungeretur in ordine vicis suae ante Deum **9** secundum consuetudinem sacerdotii sorte exiit ut incensum poneret ingressus in templum Domini **10** et omnis multitudo erat populi orans foris hora incensi **11** apparuit autem illi angelus Domini stans a dextris altaris incensi **12** et Zaccharias turbatus est videns et timor inruit super eum **13** ait autem ad illum angelus ne timeas Zaccharia quoniam exaudita est deprecatio tua et uxor tua Elisabeth pariet tibi filium et vocabis nomen eius Iohannem **14** et erit gaudium tibi et exultatio et multi in nativitate eius gaudebunt **15** erit enim magnus coram Domino et vinum et sicera non bibet et Spiritu Sancto replebitur adhuc ex utero matris suae **16** et multos filiorum Israhel convertet ad Dominum Deum ipsorum **17** et ipse praecedet ante illum in spiritu et virtute Heliae ut convertat corda patrum in filios et incredibiles ad prudentiam iustorum parare Domino plebem perfectam **18** et dixit Zaccharias ad angelum unde hoc sciam ego enim sum senex et uxor mea processit in diebus suis **19** et respondens angelus dixit ei ego sum Gabrihel qui adsto ante Deum et missus sum loqui ad te et haec tibi evangelizare **20** et ecce eris tacens et non poteris loqui usque in diem quo haec fiant pro eo quod non credidisti verbis meis quae implebuntur in tempore suo **21** et erat plebs expectans Zachariam et mirabantur quod tardaret ipse in templo **22** egressus autem non poterat loqui ad illos et cognoverunt quod visionem vidisset in templo et ipse erat innuens illis et permansit mutus **23** et factum est ut impleti sunt dies officii eius abiit in domum suam **24** post hos autem dies concepit Elisabeth uxor eius et occultabat se mensibus quinque dicens **25** quia sic mihi fecit Dominus in diebus quibus respexit auferre obprobrium meum inter homines **26** in mense autem sexto missus est angelus Gabrihel a Deo in civitatem Galilaeae cui nomen Nazareth **27** ad virginem desponsatam viro cui nomen erat Ioseph de domo David et nomen virginis Maria **28** et ingressus angelus ad eam dixit have gratia plena Dominus tecum benedicta tu in mulieribus **29** quae cum vidisset turbata est in sermone eius et cogitabat qualis esset ista salutatio **30** et ait angelus ei ne timeas Maria invenisti enim gratiam apud Deum **31** ecce concipies in utero et paries filium et vocabis nomen eius Iesum **32** hic erit magnus et Filius Altissimi vocabitur et dabit illi Dominus Deus sedem David patris eius **33** et regnabit in domo Iacob in aeternum et regni eius non erit finis **(aiōn g165)** **34** dixit autem Maria ad angelum quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco **35** et respondens angelus dixit ei Spiritus Sanctus superveniet in te et virtus Altissimi obumbrabit tibi ideoque et quod nascetur sanctum vocabitur Filius Dei **36** et ecce Elisabeth cognata tua et ipsa concepit filium in senecta sua et hic mensis est sextus illi quae vocatur sterilis **37** quia non erit inpossibile apud Deum omne verbum **38** dixit autem Maria ecce ancilla Domini fiat mihi secundum verbum tuum et discessit ab illa angelus **39** exsurgens autem Maria in diebus illis abiit in montana cum festinatione in civitatem Iuda **40** et intravit in domum Zachariae et salutavit Elisabeth **41** et factum est ut audivit salutationem Mariae Elisabeth exultavit infans in utero eius et repleta est Spiritu Sancto Elisabeth **42** et exclamavit voce magna et dixit benedicta tu inter mulieres et benedictus fructus ventris tui **43** et unde hoc mihi ut veniat mater Domini mei ad me **44** ecce enim ut facta est vox salutationis tuae in auribus meis exultavit in gaudio infans in utero meo **45** et beata quae credidit quoniam perficientur ea quae dicta sunt ei a Domino **46** et ait Maria magnificat anima mea Dominum **47** et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo **48** quia respexit humilitatem ancillae suae ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes **49** quia

fecit mihi magna qui potens est et sanctum nomen eius 50 et misericordia eius in progenies et progenies timentibus eum 51 fecit potentiam in brachio suo dispersit superbos mente cordis sui 52 deposuit potentes de sede et exaltavit humiles 53 esurientes implevit bonis et divites dimisit inanes 54 suscepit Israhel puerum suum memorari misericordiae 55 sicut locutus est ad patres nostros Abraham et semini eius in saecula (aiōn g165) 56 mansit autem Maria cum illa quasi mensibus tribus et reversa est in domum suam 57 Elisabeth autem impletum est tempus pariendi et peperit filium 58 et audierunt vicini et cognati eius quia magnificavit Dominus misericordiam suam cum illa et congratulabantur ei 59 et factum est in die octavo venerunt circumcidere puerum et vocabant eum nomine patris eius Zachariam 60 et respondens mater eius dixit nequaquam sed vocabitur Iohannes 61 et dixerunt ad illam quia nemo est in cognatione tua qui vocetur hoc nomine 62 innuebant autem patri eius quem vellet vocari eum 63 et postulans pugillarem scripsit dicens Iohannes est nomen eius et mirati sunt universi 64 apertum est autem ilico os eius et lingua eius et loquebatur benedicens Deum 65 et factus est timor super omnes vicinos eorum et super omnia montana Iudaeae divulgabantur omnia verba haec 66 et posuerunt omnes qui audierant in corde suo dicentes quid putas puer iste erit etenim manus Domini erat cum illo 67 et Zacharias pater eius impletus est Spiritu Sancto et prophetavit dicens 68 benedictus Deus Israhel quia visitavit et fecit redemptionem plebi suae 69 et erexit cornu salutis nobis in domo David pueri sui 70 sicut locutus est per os sanctorum qui a saeculo sunt prophetarum eius (aiōn g165) 71 salutem ex inimicis nostris et de manu omnium qui oderunt nos 72 ad faciendam misericordiam cum patribus nostris et memorari testamenti sui sancti 73 iusiurandum quod iuravit ad Abraham patrem nostrum 74 daturum se nobis ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati serviamus illi 75 in sanctitate et iustitia coram ipso omnibus diebus nostris 76 et tu puer propheta Altissimi vocaberis praeibis enim ante faciem Domini parare vias eius 77 ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum eorum 78 per viscera misericordiae Dei nostri in quibus visitavit nos oriens ex alto 79 inluminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent ad dirigendos pedes nostros in viam pacis 80 puer autem crescebat et confortabatur spiritu et erat in deserto usque in diem ostensionis suae ad Israhel

2 factum est autem in diebus illis exiit edictum a Caesare Augusto ut describeretur universus orbis 2 haec descriptio prima facta est praeside Syriae Cyrino 3 et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam civitatem 4 ascendit autem et Ioseph a Galilaea de civitate Nazareth in Iudaeam civitatem David quae vocatur Bethleem eo quod esset de domo et familia David 5 ut profiteretur cum Maria desponsata sibi uxore praegnate 6 factum est autem cum essent ibi impleti sunt dies ut pareret 7 et peperit filium suum primogenitum et pannis eum involvit et reclinavit eum in praesepio quia non erat eis locus in diversorio 8 et pastores erant in regione eadem vigilantes et custodientes vigilias noctis supra gregem suum 9 et ecce angelus Domini stetit iuxta illos et claritas Dei circumfulsit illos et timuerunt timore magno 10 et dixit illis angelus nolite timere ecce enim evangelizo vobis gaudium magnum quod erit omni populo 11 quia natus est vobis hodie salvator qui est Christus Dominus in civitate David 12 et hoc vobis signum invenietis infantem pannis involutum et positum in praesepio 13 et subito facta est cum angelo multitudo militiae caelestis laudantium Deum et dicentium 14 gloria in altissimis Deo et in terra pax in hominibus bonae voluntatis 15 et factum est ut discesserunt ab eis angeli in caelum pastores loquebantur ad invicem transeamus usque Bethleem et videamus hoc verbum quod factum est quod fecit Dominus et ostendit nobis 16 et venerunt festinantes et invenerunt Mariam et Ioseph et infantem positum in praesepio 17 videntes autem cognoverunt de verbo quod dictum erat illis de puero hoc 18 et omnes qui audierunt mirati sunt et de his quae dicta erant a pastoribus ad ipsos 19 Maria autem conservabat omnia verba haec conferens in corde suo 20 et reversi sunt pastores glorificantes et laudantes Deum in omnibus quae audierant et viderant sicut dictum est ad illos 21 et postquam consummati sunt dies octo ut circumcideretur vocatum est nomen eius Iesus quod vocatum est ab angelo priusquam

in utero conciperetur 22 et postquam impleti sunt dies purgationis eius secundum legem Mosi tulerunt illum in Hierusalem ut sisterent eum Domino 23 sicut scriptum est in lege Domini quia omne masculinum adaperiens vulvam sanctum Domino vocabitur 24 et ut darent hostiam secundum quod dictum est in lege Domini par turturum aut duos pullos columbarum 25 et ecce homo erat in Hierusalem cui nomen Symeon et homo iste iustus et timoratus expectans consolationem Israhel et Spiritus Sanctus erat in eo 26 et responsum acceperat ab Spiritu Sancto non visurum se mortem nisi prius videret Christum Domini 27 et venit in Spiritu in templum et cum inducerent puerum Iesum parentes eius ut facerent secundum consuetudinem legis pro eo 28 et ipse accepit eum in ulnas suas et benedixit Deum et dixit 29 nunc dimittis servum tuum Domine secundum verbum tuum in pace 30 quia viderunt oculi mei salutare tuum 31 quod parasti ante faciem omnium populorum 32 lumen ad revelationem gentium et gloriam plebis tuae Israhel 33 et erat pater eius et mater mirantes super his quae dicebantur de illo 34 et benedixit illis Symeon et dixit ad Mariam matrem eius ecce positus est hic in ruinam et resurrectionem multorum in Israhel et in signum cui contradicetur 35 et tuam ipsius animam pertransiet gladius ut revelentur ex multis cordibus cogitationes 36 et erat Anna prophetissa filia Phanuhel de tribu Aser haec processerat in diebus multis et vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua 37 et haec vidua usque ad annos octoginta quattuor quae non discedebat de templo ieiuniis et obsecrationibus serviens nocte ac die 38 et haec ipsa hora superveniens confitebatur Domino et loquebatur de illo omnibus qui expectabant redemptionem Hierusalem 39 et ut perfecerunt omnia secundum legem Domini reversi sunt in Galilaeam in civitatem suam Nazareth 40 puer autem crescebat et confortabatur plenus sapientia et gratia Dei erat in illo 41 et ibant parentes eius per omnes annos in Hierusalem in die sollemni paschae 42 et cum factus esset annorum duodecim ascendentibus illis in Hierosolymam secundum consuetudinem diei festi 43 consummatisque diebus cum redirent remansit puer Iesus in Hierusalem et non cognoverunt parentes eius 44 existimantes autem illum esse in comitatu venerunt iter diei et requirebant eum inter cognatos et notos 45 et non invenientes regressi sunt in Hierusalem requirentes eum 46 et factum est post triduum invenerunt illum in templo sedentem in medio doctorum audientem illos et interrogantem 47 stupebant autem omnes qui eum audiebant super prudentia et responsis eius 48 et videntes admirati sunt et dixit mater eius ad illum fili quid fecisti nobis sic ecce pater tuus et ego dolentes quaerebamus te 49 et ait ad illos quid est quod me quaerebatis nesciebatis quia in his quae Patris mei sunt oportet me esse 50 et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad illos 51 et descendit cum eis et venit Nazareth et erat subditus illis et mater eius conservabat omnia verba haec in corde suo 52 et Iesus proficiebat sapientia aetate et gratia apud Deum et homines

3 anno autem quintodecimo imperii Tiberii Caesaris procurante Pontio Pilato Iudaeam tetrarcha autem Galilaeae Herode Philippo autem fratre eius tetrarcha Itureae et Trachonitidis regionis et Lysania Abilinae tetrarcha 2 sub principibus sacerdotum Anna et Caiapha factum est verbum Dei super Iohannem Zachariae filium in deserto 3 et venit in omnem regionem Iordanis praedicans baptismum paenitentiae in remissionem peccatorum 4 sicut scriptum est in libro sermonum Esaiae prophetae vox clamantis in deserto parate viam Domini rectas facite semitas eius 5 omnis vallis implebitur et omnis mons et collis humiliabitur et erunt prava in directa et aspera in vias planas 6 et videbit omnis caro salutare Dei 7 dicebat ergo ad turbas quae exiebant ut baptizarentur ab ipso genimina viperarum quis ostendit vobis fugere a ventura ira 8 facite ergo fructus dignos paenitentiae et ne coeperitis dicere patrem habemus Abraham dico enim vobis quia potest Deus de lapidibus istis suscitare filios Abrahae 9 iam enim securis ad radicem arborum posita est omnis ergo arbor non faciens fructum exciditur et in ignem mittitur 10 et interrogabant eum turbae dicentes quid ergo faciemus 11 respondens autem dicebat illis qui habet duas tunicas det non habenti et qui habet escas similiter faciat 12 venerunt autem et publicani ut baptizarentur et dixerunt ad illum magister quid faciemus 13 at ille dixit ad eos nihil

amplius quam quod constitutum est vobis faciatis **14** interrogabant autem eum et milites dicentes quid faciemus et nos et ait illis neminem concutiatis neque calumniam faciatis et contenti estote stipendiis vestris **15** existimante autem populo et cogitantibus omnibus in cordibus suis de Iohanne ne forte ipse esset Christus **16** respondit Iohannes dicens omnibus ego quidem aqua baptizo vos venit autem fortior me cuius non sum dignus solvere corrigiam calciamentorum eius ipse vos baptizabit in Spiritu Sancto et igni **17** cuius ventilabrum in manu eius et purgabit aream suam et congregabit triticum in horreum suum paleas autem conburet igni inextinguibili **18** multa quidem et alia exhortans evangelizabat populum **19** Herodes autem tetrarcha cum corriperetur ab illo de Herodiade uxore fratris sui et de omnibus malis quae fecit Herodes **20** adiecit et hoc supra omnia et inclusit Iohannem in carcere **21** factum est autem cum baptizaretur omnis populus et Iesu baptizato et orante apertum est caelum **22** et descendit Spiritus Sanctus corporali specie sicut columba in ipsum et vox de caelo facta est tu es Filius meus dilectus in te conplacuit mihi **23** et ipse Iesus erat incipiens quasi annorum triginta ut putabatur filius Ioseph qui fuit Heli **24** qui fuit Matthat qui fuit Levi qui fuit Melchi qui fuit Iannae qui fuit Ioseph **25** qui fuit Matthathiae qui fuit Amos qui fuit Naum qui fuit Esli qui fuit Naggae **26** qui fuit Maath qui fuit Matthathiae qui fuit Semei qui fuit Iosech qui fuit Ioda **27** qui fuit Iohanna qui fuit Resa qui fuit Zorobabel qui fuit Salathihel qui fuit Neri **28** qui fuit Melchi qui fuit Addi qui fuit Cosam qui fuit Helmadam qui fuit Her **29** qui fuit Iesu qui fuit Eliezer qui fuit Iorim qui fuit Matthat qui fuit Levi **30** qui fuit Symeon qui fuit Iuda qui fuit Ioseph qui fuit Iona qui fuit Eliachim **31** qui fuit Melea qui fuit Menna qui fuit Matthata qui fuit Nathan qui fuit David **32** qui fuit Iesse qui fuit Obed qui fuit Booz qui fuit Salmon qui fuit Naasson **33** qui fuit Aminadab qui fuit Aram qui fuit Esrom qui fuit Phares qui fuit Iudae **34** qui fuit Iacob qui fuit Isaac qui fuit Abraham qui fuit Thare qui fuit Nachor **35** qui fuit Seruch qui fuit Ragau qui fuit Phalec qui fuit Eber qui fuit Sale **36** qui fuit Cainan qui fuit Arfaxat qui fuit Sem qui fuit Noe qui fuit Lamech **37** qui fuit Mathusalae qui fuit Enoch qui fuit Iared qui fuit Malelehel qui fuit Cainan **38** qui fuit Enos qui fuit Seth qui fuit Adam qui fuit Dei

4 Iesus autem plenus Spiritu Sancto regressus est ab Iordane et agebatur in Spiritu in desertum **2** diebus quadraginta et temptabatur a diabolo et nihil manducavit in diebus illis et consummatis illis esuriit **3** dixit autem illi diabolus si Filius Dei es dic lapidi huic ut panis fiat **4** et respondit ad illum Iesus scriptum est quia non in pane solo vivet homo sed in omni verbo Dei **5** et duxit illum diabolus et ostendit illi omnia regna orbis terrae in momento temporis **6** et ait ei tibi dabo potestatem hanc universam et gloriam illorum quia mihi tradita sunt et cui volo do illa **7** tu ergo si adoraveris coram me erunt tua omnia **8** et respondens Iesus dixit illi scriptum est Dominum Deum tuum adorabis et illi soli servies **9** et duxit illum in Hierusalem et statuit eum supra pinnam templi et dixit illi si Filius Dei es mitte te hinc deorsum **10** scriptum est enim quod angelis suis mandabit de te ut conservent te **11** et quia in manibus tollent te ne forte offendas ad lapidem pedem tuum **12** et respondens Iesus ait illi dictum est non temptabis Dominum Deum tuum **13** et consummata omni temptatione diabolus recessit ab illo usque ad tempus **14** et regressus est Iesus in virtute Spiritus in Galilaeam et fama exiit per universam regionem de illo **15** et ipse docebat in synagogis eorum et magnificabatur ab omnibus **16** et venit Nazareth ubi erat nutritus et intravit secundum consuetudinem suam die sabbati in synagogam et surrexit legere **17** et traditus est illi liber prophetae Esaiae et ut revolvit librum invenit locum ubi scriptum erat **18** Spiritus Domini super me propter quod unxit me evangelizare pauperibus misit me **19** praedicare captivis remissionem et caecis visum dimittere confractos in remissionem praedicare annum Domini acceptum et diem retributionis **20** et cum plicuisset librum reddidit ministro et sedit et omnium in synagoga oculi erant intendentes in eum **21** coepit autem dicere ad illos quia hodie impleta est haec scriptura in auribus vestris **22** et omnes testimonium illi dabant et mirabantur in verbis gratiae quae procedebant de ore ipsius et dicebant nonne hic filius est Ioseph **23** et ait illis utique dicetis mihi hanc similitudinem medice cura

te ipsum quanta audivimus facta in Capharnaum fac et hic in patria tua **24** ait autem amen dico vobis quia nemo propheta acceptus est in patria sua **25** in veritate dico vobis multae viduae erant in diebus Heliae in Israhel quando clusum est caelum annis tribus et mensibus sex cum facta est fames magna in omni terra **26** et ad nullam illarum missus est Helias nisi in Sareptha Sidoniae ad mulierem viduam **27** et multi leprosi erant in Israhel sub Heliseo propheta et nemo eorum mundatus est nisi Neman Syrus **28** et repleti sunt omnes in synagoga ira haec audientes **29** et surrexerunt et eiecerunt illum extra civitatem et duxerunt illum usque ad supercilium montis supra quem civitas illorum erat aedificata ut praecipitarent eum **30** ipse autem transiens per medium illorum ibat **31** et descendit in Capharnaum civitatem Galilaeae ibique docebat illos sabbatis **32** et stupebant in doctrina eius quia in potestate erat sermo ipsius **33** et in synagoga erat homo habens daemonium inmundum et exclamavit voce magna **34** dicens sine quid nobis et tibi Iesu Nazarene venisti perdere nos scio te qui sis Sanctus Dei **35** et increpavit illi Iesus dicens obmutesce et exi ab illo et cum proiecisset illum daemonium in medium exiit ab illo nihilque illum nocuit **36** et factus est pavor in omnibus et conloquebantur ad invicem dicentes quod est hoc verbum quia in potestate et virtute imperat inmundis spiritibus et exeunt **37** et divulgabatur fama de illo in omnem locum regionis **38** surgens autem de synagoga introivit in domum Simonis socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus et rogaverunt illum pro ea **39** et stans super illam imperavit febri et dimisit illam et continuo surgens ministrabat illis **40** cum sol autem occidisset omnes qui habebant infirmos variis languoribus ducebant illos ad eum at ille singulis manus inponens curabat eos **41** exiebant autem etiam daemonia a multis clamantia et dicentia quia tu es Filius Dei et increpans non sinebat ea loqui quia sciebant ipsum esse Christum **42** facta autem die egressus ibat in desertum locum et turbae requirebant eum et venerunt usque ad ipsum et detinebant illum ne discederet ab eis **43** quibus ille ait quia et aliis civitatibus oportet me evangelizare regnum Dei quia ideo missus sum **44** et erat praedicans in synagogis Galilaeae

5 factum est autem cum turbae inruerent in eum ut audirent verbum Dei et ipse stabat secus stagnum Gennesareth **2** et vidit duas naves stantes secus stagnum piscatores autem descenderant et lavabant retia **3** ascendens autem in unam navem quae erat Simonis rogavit eum a terra reducere pusillum et sedens docebat de navicula turbas **4** ut cessavit autem loqui dixit ad Simonem duc in altum et laxate retia vestra in capturam **5** et respondens Simon dixit illi praeceptor per totam noctem laborantes nihil cepimus in verbo autem tuo laxabo rete **6** et cum hoc fecissent concluserunt piscium multitudinem copiosam rumpebatur autem rete eorum **7** et annuerunt sociis qui erant in alia navi ut venirent et adiuvarent eos et venerunt et impleverunt ambas naviculas ita ut mergerentur **8** quod cum videret Simon Petrus procidit ad genua Iesu dicens exi a me quia homo peccator sum Domine **9** stupor enim circumdederat eum et omnes qui cum illo erant in captura piscium quam ceperant **10** similiter autem Iacobum et Iohannem filios Zebedaei qui erant socii Simonis et ait ad Simonem Iesus noli timere ex hoc iam homines eris capiens **11** et subductis ad terram navibus relictis omnibus secuti sunt illum **12** et factum est cum esset in una civitatum et ecce vir plenus lepra et videns Iesum et procidens in faciem rogavit eum dicens Domine si vis potes me mundare **13** et extendens manum tetigit illum dicens volo mundare et confestim lepra discessit ab illo **14** et ipse praecepit illi ut nemini diceret sed vade ostende te sacerdoti et offer pro emundatione tua sicut praecepit Moses in testimonium illis **15** perambulabat autem magis sermo de illo et conveniebant turbae multae ut audirent et curarentur ab infirmitatibus suis **16** ipse autem secedebat in deserto et orabat **17** et factum est in una dierum et ipse sedebat docens et erant Pharisaei sedentes et legis doctores qui venerant ex omni castello Galilaeae et Iudaeae et Hierusalem et virtus erat Domini ad sanandum eos **18** et ecce viri portantes in lecto hominem qui erat paralyticus et quaerebant eum inferre et ponere ante eum **19** et non invenientes qua parte illum inferrent prae turba ascenderunt supra tectum per tegulas submiserunt illum cum lecto in medium ante Iesum **20** quorum fidem ut vidit dixit homo remittuntur tibi peccata tua **21** et

coeperunt cogitare scribae et Pharisaei dicentes quis est hic qui loquitur blasphemias quis potest dimittere peccata nisi solus Deus **22** ut cognovit autem Iesus cogitationes eorum respondens dixit ad illos quid cogitatis in cordibus vestris **23** quid est facilius dicere dimittuntur tibi peccata an dicere surge et ambula **24** ut autem sciatis quia Filius hominis potestatem habet in terra dimittere peccata ait paralytico tibi dico surge tolle lectum tuum et vade in domum tuam **25** et confestim surgens coram illis tulit in quo iacebat et abiit in domum suam magnificans Deum **26** et stupor adprehendit omnes et magnificabant Deum et repleti sunt timore dicentes quia vidimus mirabilia hodie **27** et post haec exiit et vidit publicanum nomine Levi sedentem ad teloneum et ait illi sequere me **28** et relictis omnibus surgens secutus est eum **29** et fecit ei convivium magnum Levi in domo sua et erat turba multa publicanorum et aliorum qui cum illis erant discumbentes **30** et murmurabant Pharisaei et scribae eorum dicentes ad discipulos eius quare cum publicanis et peccatoribus manducatis et bibitis **31** et respondens Iesus dixit ad illos non egent qui sani sunt medico sed qui male habent **32** non veni vocare iustos sed peccatores in paenitentiam **33** at illi dixerunt ad eum quare discipuli Iohannis ieiunant frequenter et obsecrationes faciunt similiter et Pharisaeorum tui autem edunt et bibunt **34** quibus ipse ait numquid potestis filios sponsi dum cum illis est sponsus facere ieiunare **35** venient autem dies et cum ablatus fuerit ab illis sponsus tunc ieiunabunt in illis diebus **36** dicebat autem et similitudinem ad illos quia nemo commissuram a vestimento novo inmittit in vestimentum vetus alioquin et novum rumpit et veteri non convenit commissura a novo **37** et nemo mittit vinum novum in utres veteres alioquin rumpet vinum novum utres et ipsum effundetur et utres peribunt **38** sed vinum novum in utres novos mittendum est et utraque conservantur **39** et nemo bibens vetus statim vult novum dicit enim vetus melius est

6 factum est autem in sabbato secundoprimo cum transiret per sata vellebant discipuli eius spicas et manducabant confricantes manibus **2** quidam autem Pharisaeorum dicebant illis quid facitis quod non licet in sabbatis **3** et respondens Iesus ad eos dixit nec hoc legistis quod fecit David cum esurisset ipse et qui cum eo erant **4** quomodo intravit in domum Dei et panes propositionis sumpsit et manducavit et dedit his qui cum ipso erant quos non licet manducare nisi tantum sacerdotibus **5** et dicebat illis quia dominus est Filius hominis etiam sabbati **6** factum est autem et in alio sabbato ut intraret in synagogam et doceret et erat ibi homo et manus eius dextra erat arida **7** observabant autem scribae et Pharisaei si in sabbato curaret ut invenirent accusare illum **8** ipse vero sciebat cogitationes eorum et ait homini qui habebat manum aridam surge et sta in medium et surgens stetit **9** ait autem ad illos Iesus interrogo vos si licet sabbato bene facere an male animam salvam facere an perdere **10** et circumspectis omnibus dixit homini extende manum tuam et extendit et restituta est manus eius **11** ipsi autem repleti sunt insipientia et conloquebantur ad invicem quidnam facerent Iesu **12** factum est autem in illis diebus exiit in montem orare et erat pernoctans in oratione Dei **13** et cum dies factus esset vocavit discipulos suos et elegit duodecim ex ipsis quos et apostolos nominavit **14** Simonem quem cognominavit Petrum et Andream fratrem eius Iacobum et Iohannem Philippum et Bartholomeum **15** Mattheum et Thomam Iacobum Alphei et Simonem qui vocatur Zelotes **16** Iudam Iacobi et Iudam Scarioth qui fuit proditor **17** et descendens cum illis stetit in loco campestri et turba discipulorum eius et multitudo copiosa plebis ab omni Iudaea et Hierusalem et maritimae Tyri et Sidonis **18** qui venerunt ut audirent eum et sanarentur a languoribus suis et qui vexabantur ab spiritibus inmundis curabantur **19** et omnis turba quaerebant eum tangere quia virtus de illo exiebat et sanabat omnes **20** et ipse elevatis oculis in discipulos suos dicebat beati pauperes quia vestrum est regnum Dei **21** beati qui nunc esuritis quia saturabimini beati qui nunc fletis quia ridebitis **22** beati eritis cum vos oderint homines et cum separaverint vos et exprobraverint et eiecerint nomen vestrum tamquam malum propter Filium hominis **23** gaudete in illa die et exultate ecce enim merces vestra multa in caelo secundum haec enim faciebant prophetis patres eorum **24** verumtamen vae vobis divitibus quia habetis

consolationem vestram **25** vae vobis qui saturati estis quia esurietis vae vobis qui ridetis nunc quia lugebitis et flebitis **26** vae cum bene vobis dixerint omnes homines secundum haec faciebant prophetis patres eorum **27** sed vobis dico qui auditis diligite inimicos vestros benefacite his qui vos oderunt **28** benedicite maledicentibus vobis orate pro calumniantibus vos **29** ei qui te percutit in maxillam praebe et alteram et ab eo qui aufert tibi vestimentum etiam tunicam noli prohibere **30** omni autem petenti te tribue et qui aufert quae tua sunt ne repetas **31** et prout vultis ut faciant vobis homines et vos facite illis similiter **32** et si diligitis eos qui vos diligunt quae vobis est gratia nam et peccatores diligentes se diligunt **33** et si benefeceritis his qui vobis benefaciunt quae vobis est gratia siquidem et peccatores hoc faciunt **34** et si mutuum dederitis his a quibus speratis recipere quae gratia est vobis nam et peccatores peccatoribus fenerantur ut recipiant aequalia **35** verumtamen diligite inimicos vestros et benefacite et mutuum date nihil desperantes et erit merces vestra multa et eritis filii Altissimi quia ipse benignus est super ingratos et malos **36** estote ergo misericordes sicut et Pater vester misericors est **37** nolite iudicare et non iudicabimini nolite condemnare et non condemnabimini dimittite et dimittemini **38** date et dabitur vobis mensuram bonam confersam et coagitatam et supereffluentem dabunt in sinum vestrum eadem quippe mensura qua mensi fueritis remetietur vobis **39** dicebat autem illis et similitudinem numquid potest caecus caecum ducere nonne ambo in foveam cadent **40** non est discipulus super magistrum perfectus autem omnis erit sicut magister eius **41** quid autem vides festucam in oculo fratris tui trabem autem quae in oculo tuo est non consideras **42** et quomodo potes dicere fratri tuo frater sine eiciam festucam de oculo tuo ipse in oculo tuo trabem non videns hypocrita eice primum trabem de oculo tuo et tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris tui **43** non est enim arbor bona quae facit fructus malos neque arbor mala faciens fructum bonum **44** unaquaeque enim arbor de fructu suo cognoscitur neque enim de spinis colligunt ficus neque de rubo vindemiant uvam **45** bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum et malus homo de malo profert malum ex abundantia enim cordis os loquitur **46** quid autem vocatis me Domine Domine et non facitis quae dico **47** omnis qui venit ad me et audit sermones meos et facit eos ostendam vobis cui similis est **48** similis est homini aedificanti domum qui fodit in altum et posuit fundamenta supra petram inundatione autem facta inlisum est flumen domui illi et non potuit eam movere fundata enim erat supra petram **49** qui autem audivit et non fecit similis est homini aedificanti domum suam supra terram sine fundamento in quam inlisus est fluvius et continuo concidit et facta est ruina domus illius magna

7 cum autem implesset omnia verba sua in aures plebis intravit Capharnaum **2** centurionis autem cuiusdam servus male habens erat moriturus qui illi erat pretiosus **3** et cum audisset de Iesu misit ad eum seniores Iudaeorum rogans eum ut veniret et salvaret servum eius **4** at illi cum venissent ad Iesum rogabant eum sollicite dicentes ei quia dignus est ut hoc illi praestes **5** diligit enim gentem nostram et synagogam ipse aedificavit nobis **6** Iesus autem ibat cum illis et cum iam non longe esset a domo misit ad eum centurio amicos dicens Domine noli vexari non enim dignus sum ut sub tectum meum intres **7** propter quod et me ipsum non sum dignum arbitratus ut venirem ad te sed dic verbo et sanabitur puer meus **8** nam et ego homo sum sub potestate constitutus habens sub me milites et dico huic vade et vadit et alio veni et venit et servo meo fac hoc et facit **9** quo audito Iesus miratus est et conversus sequentibus se turbis dixit amen dico vobis nec in Israhel tantam fidem inveni **10** et reversi qui missi fuerant domum invenerunt servum qui languerat sanum **11** et factum est deinceps ibat in civitatem quae vocatur Naim et ibant cum illo discipuli eius et turba copiosa **12** cum autem adpropinquaret portae civitatis et ecce defunctus efferebatur filius unicus matri suae et haec vidua erat et turba civitatis multa cum illa **13** quam cum vidisset Dominus misericordia motus super ea dixit illi noli flere **14** et accessit et tetigit loculum hii autem qui portabant steterunt et ait adulescens tibi dico surge **15** et resedit qui erat mortuus et coepit loqui et dedit illum matri suae **16** accepit autem omnes timor et magnificabant Deum

dicentes quia propheta magnus surrexit in nobis et quia Deus visitavit plebem suam 17 et exiit hic sermo in universam Iudaeam de eo et omnem circa regionem 18 et nuntiaverunt Iohanni discipuli eius de omnibus his 19 et convocavit duos de discipulis suis Iohannes et misit ad Dominum dicens tu es qui venturus es an alium expectamus 20 cum autem venissent ad eum viri dixerunt Iohannes Baptista misit nos ad te dicens tu es qui venturus es an alium expectamus 21 in ipsa autem hora curavit multos a languoribus et plagis et spiritibus malis et caecis multis donavit visum 22 et respondens dixit illis euntes nuntiate Iohanni quae vidistis et audistis quia caeci vident claudi ambulant leprosi mundantur surdi audiunt mortui resurgunt pauperes evangelizantur 23 et beatus est quicumque non fuerit scandalizatus in me 24 et cum discessissent nuntii Iohannis coepit dicere de Iohanne ad turbas quid existis in desertum videre harundinem vento moveri 25 sed quid existis videre hominem mollibus vestimentis indutum ecce qui in veste pretiosa sunt et deliciis in domibus regum sunt 26 sed quid existis videre prophetam utique dico vobis et plus quam prophetam 27 hic est de quo scriptum est ecce mitto angelum meum ante faciem tuam qui praeparabit viam tuam ante te 28 dico enim vobis maior inter natos mulierum propheta Iohanne Baptista nemo est qui autem minor est in regno Dei maior est illo 29 et omnis populus audiens et publicani iustificaverunt Deum baptizati baptismo Iohannis 30 Pharisaei autem et legis periti consilium Dei spreverunt in semet ipsos non baptizati ab eo 31 cui ergo similes dicam homines generationis huius et cui similes sunt 32 similes sunt pueris sedentibus in foro et loquentibus ad invicem et dicentibus cantavimus vobis tibiis et non saltastis lamentavimus et non plorastis 33 venit enim Iohannes Baptista neque manducans panem neque bibens vinum et dicitis daemonium habet 34 venit Filius hominis manducans et bibens et dicitis ecce homo devorator et bibens vinum amicus publicanorum et peccatorum 35 et iustificata est sapientia ab omnibus filiis suis 36 rogabat autem illum quidam de Pharisaeis ut manducaret cum illo et ingressus domum Pharisaei discubuit 37 et ecce mulier quae erat in civitate peccatrix ut cognovit quod accubuit in domo Pharisaei adtulit alabastrum unguenti 38 et stans retro secus pedes eius lacrimis coepit rigare pedes eius et capillis capitis sui tergebat et osculabatur pedes eius et unguento unguebat 39 videns autem Pharisaeus qui vocaverat eum ait intra se dicens hic si esset propheta sciret utique quae et qualis mulier quae tangit eum quia peccatrix est 40 et respondens Iesus dixit ad illum Simon habeo tibi aliquid dicere at ille ait magister dic 41 duo debitores erant cuidam feneratori unus debebat denarios quingentos alius quinquaginta 42 non habentibus illis unde redderent donavit utrisque quis ergo eum plus diliget 43 respondens Simon dixit aestimo quia is cui plus donavit at ille dixit ei recte iudicasti 44 et conversus ad mulierem dixit Simoni vides hanc mulierem intravi in domum tuam aquam pedibus meis non dedisti haec autem lacrimis rigavit pedes meos et capillis suis tersit 45 osculum mihi non dedisti haec autem ex quo intravit non cessavit osculari pedes meos 46 oleo caput meum non unxisti haec autem unguento unxit pedes meos 47 propter quod dico tibi remittentur ei peccata multa quoniam dilexit multum cui autem minus dimittitur minus diligit 48 dixit autem ad illam remittuntur tibi peccata 49 et coeperunt qui simul accumbebant dicere intra se quis est hic qui etiam peccata dimittit 50 dixit autem ad mulierem fides tua te salvam fecit vade in pace

8 et factum est deinceps et ipse iter faciebat per civitatem et castellum praedicans et evangelizans regnum Dei et duodecim cum illo 2 et mulieres aliquae quae erant curatae ab spiritibus malignis et infirmitatibus Maria quae vocatur Magdalene de qua daemonia septem exierant 3 et Iohanna uxor Chuza procuratoris Herodis et Susanna et aliae multae quae ministrabant eis de facultatibus suis 4 cum autem turba plurima conveniret et de civitatibus properarent ad eum dixit per similitudinem 5 exiit qui seminat seminare semen suum et dum seminat aliud cecidit secus viam et conculcatum est et volucres caeli comederunt illud 6 et aliud cecidit supra petram et natum aruit quia non habebat humorem 7 et aliud cecidit inter spinas et simul exortae spinae suffocaverunt illud 8 et aliud cecidit in terram bonam et ortum fecit fructum centuplum haec dicens clamabat qui habet aures audiendi audiat 9 interrogabant autem eum discipuli eius quae esset

haec parabola **10** quibus ipse dixit vobis datum est nosse mysterium regni Dei ceteris autem in parabolis ut videntes non videant et audientes non intellegant **11** est autem haec parabola semen est verbum Dei **12** qui autem secus viam sunt qui audiunt deinde venit diabolus et tollit verbum de corde eorum ne credentes salvi fiant **13** nam qui supra petram qui cum audierint cum gaudio suscipiunt verbum et hii radices non habent qui ad tempus credunt et in tempore temptationis recedunt **14** quod autem in spinis cecidit hii sunt qui audierunt et a sollicitudinibus et divitiis et voluptatibus vitae euntes suffocantur et non referunt fructum **15** quod autem in bonam terram hii sunt qui in corde bono et optimo audientes verbum retinent et fructum adferunt in patientia **16** nemo autem lucernam accendens operit eam vaso aut subtus lectum ponit sed supra candelabrum ponit ut intrantes videant lumen **17** non enim est occultum quod non manifestetur nec absconditum quod non cognoscatur et in palam veniat **18** videte ergo quomodo auditis qui enim habet dabitur illi et quicumque non habet etiam quod putat se habere auferetur ab illo **19** venerunt autem ad illum mater et fratres eius et non poterant adire ad eum prae turba **20** et nuntiatum est illi mater tua et fratres tui stant foris volentes te videre **21** qui respondens dixit ad eos mater mea et fratres mei hii sunt qui verbum Dei audiunt et faciunt **22** factum est autem in una dierum et ipse ascendit in naviculam et discipuli eius et ait ad illos transfretemus trans stagnum et ascenderunt **23** navigantibus autem illis obdormiit et descendit procella venti in stagnum et conplebantur et periclitabantur **24** accedentes autem suscitaverunt eum dicentes praeceptor perimus at ille surgens increpavit ventum et tempestatem aquae et cessavit et facta est tranquillitas **25** dixit autem illis ubi est fides vestra qui timentes mirati sunt dicentes ad invicem quis putas hic est quia et ventis imperat et mari et oboediunt ei **26** enavigaverunt autem ad regionem Gerasenorum quae est contra Galilaeam **27** et cum egressus esset ad terram occurrit illi vir quidam qui habebat daemonium iam temporibus multis et vestimento non induebatur neque in domo manebat sed in monumentis **28** is ut vidit Iesum procidit ante illum et exclamans voce magna dixit quid mihi et tibi est Iesu Fili Dei altissimi obsecro te ne me torqueas **29** praecipiebat enim spiritui inmundo ut exiret ab homine multis enim temporibus arripiebat illum et vinciebatur catenis et conpedibus custoditus et ruptis vinculis agebatur a daemonio in deserta **30** interrogavit autem illum Iesus dicens quod tibi nomen est at ille dixit Legio quia intraverunt daemonia multa in eum **31** et rogabant illum ne imperaret illis ut in abyssum irent **(Abyssos g12)** **32** erat autem ibi grex porcorum multorum pascentium in monte et rogabant eum ut permitteret eos in illos ingredi et permisit illos **33** exierunt ergo daemonia ab homine et intraverunt in porcos et impetu abiit grex per praeceps in stagnum et suffocatus est **34** quod ut viderunt factum qui pascebant fugerunt et nuntiaverunt in civitatem et in villas **35** exierunt autem videre quod factum est et venerunt ad Iesum et invenerunt hominem sedentem a quo daemonia exierant vestitum ac sana mente ad pedes eius et timuerunt **36** nuntiaverunt autem illis et qui viderant quomodo sanus factus esset a Legione **37** et rogaverunt illum omnis multitudo regionis Gerasenorum ut discederet ab ipsis quia timore magno tenebantur ipse autem ascendens navem reversus est **38** et rogabat illum vir a quo daemonia exierant ut cum eo esset dimisit autem eum Iesus dicens **39** redi domum tuam et narra quanta tibi fecit Deus et abiit per universam civitatem praedicans quanta illi fecisset Iesus **40** factum est autem cum redisset Iesus excepit illum turba erant enim omnes expectantes eum **41** et ecce venit vir cui nomen Iairus et ipse princeps synagogae erat et cecidit ad pedes Iesu rogans eum ut intraret in domum eius **42** quia filia unica erat illi fere annorum duodecim et haec moriebatur et contigit dum iret a turbis conprimebatur **43** et mulier quaedam erat in fluxu sanguinis ab annis duodecim quae in medicos erogaverat omnem substantiam suam nec ab ullo potuit curari **44** accessit retro et tetigit fimbriam vestimenti eius et confestim stetit fluxus sanguinis eius **45** et ait Iesus quis est qui me tetigit negantibus autem omnibus dixit Petrus et qui cum illo erant praeceptor turbae te conprimunt et adfligunt et dicis quis me tetigit **46** et dixit Iesus tetigit me aliquis nam ego novi virtutem de me exisse **47** videns autem mulier quia non latuit tremens venit et procidit ante pedes illius et ob quam causam tetigerit eum indicavit

coram omni populo et quemadmodum confestim sanata sit **48** at ipse dixit illi filia fides tua te salvam fecit vade in pace **49** adhuc illo loquente venit a principe synagogae dicens ei quia mortua est filia tua noli vexare illum **50** Iesus autem audito hoc verbo respondit patri puellae noli timere crede tantum et salva erit **51** et cum venisset domum non permisit intrare secum quemquam nisi Petrum et Iohannem et Iacobum et patrem et matrem puellae **52** flebant autem omnes et plangebant illam at ille dixit nolite flere non est mortua sed dormit **53** et deridebant eum scientes quia mortua esset **54** ipse autem tenens manum eius clamavit dicens puella surge **55** et reversus est spiritus eius et surrexit continuo et iussit illi dari manducare **56** et stupuerunt parentes eius quibus praecepit ne alicui dicerent quod factum erat

9 convocatis autem duodecim apostolis dedit illis virtutem et potestatem super omnia daemonia et ut languores curarent **2** et misit illos praedicare regnum Dei et sanare infirmos **3** et ait ad illos nihil tuleritis in via neque virgam neque peram neque panem neque pecuniam neque duas tunicas habeatis **4** et in quamcumque domum intraveritis ibi manete et inde ne exeatis **5** et quicumque non receperint vos exeuntes de civitate illa etiam pulverem pedum vestrorum excutite in testimonium supra illos **6** egressi autem circumibant per castella evangelizantes et curantes ubique **7** audivit autem Herodes tetrarcha omnia quae fiebant ab eo et haesitabat eo quod diceretur **8** a quibusdam quia Iohannes surrexit a mortuis a quibusdam vero quia Helias apparuit ab aliis autem quia propheta unus de antiquis surrexit **9** et ait Herodes Iohannem ego decollavi quis autem est iste de quo audio ego talia et quaerebat videre eum **10** et reversi apostoli narraverunt illi quaecumque fecerunt et adsumptis illis secessit seorsum in locum desertum qui est Bethsaida **11** quod cum cognovissent turbae secutae sunt illum et excepit illos et loquebatur illis de regno Dei et eos qui cura indigebant sanabat **12** dies autem coeperat declinare et accedentes duodecim dixerunt illi dimitte turbas ut euntes in castella villasque quae circa sunt devertant et inveniant escas quia hic in loco deserto sumus **13** ait autem ad illos vos date illis manducare at illi dixerunt non sunt nobis plus quam quinque panes et duo pisces nisi forte nos eamus et emamus in omnem hanc turbam escas **14** erant autem fere viri quinque milia ait autem ad discipulos suos facite illos discumbere per convivia quinquagenos **15** et ita fecerunt et discumbere fecerunt omnes **16** acceptis autem quinque panibus et duobus piscibus respexit in caelum et benedixit illis et fregit et distribuit discipulis suis ut ponerent ante turbas **17** et manducaverunt omnes et saturati sunt et sublatum est quod superfuit illis fragmentorum cofini duodecim **18** et factum est cum solus esset orans erant cum illo et discipuli et interrogavit illos dicens quem me dicunt esse turbae **19** at illi responderunt et dixerunt Iohannem Baptistam alii autem Heliam alii quia propheta unus de prioribus surrexit **20** dixit autem illis vos autem quem me esse dicitis respondens Simon Petrus dixit Christum Dei **21** at ille increpans illos praecepit ne cui dicerent hoc **22** dicens quia oportet Filium hominis multa pati et reprobari a senioribus et principibus sacerdotum et scribis et occidi et tertia die resurgere **23** dicebat autem ad omnes si quis vult post me venire abneget se ipsum et tollat crucem suam cotidie et sequatur me **24** qui enim voluerit animam suam salvam facere perdet illam nam qui perdiderit animam suam propter me salvam faciet illam **25** quid enim proficit homo si lucretur universum mundum se autem ipsum perdat et detrimentum sui faciat **26** nam qui me erubuerit et meos sermones hunc Filius hominis erubescet cum venerit in maiestate sua et Patris et sanctorum angelorum **27** dico autem vobis vere sunt aliqui hic stantes qui non gustabunt mortem donec videant regnum Dei **28** factum est autem post haec verba fere dies octo et adsumpsit Petrum et Iohannem et Iacobum et ascendit in montem ut oraret **29** et factum est dum oraret species vultus eius altera et vestitus eius albus refulgens **30** et ecce duo viri loquebantur cum illo erant autem Moses et Helias **31** visi in maiestate et dicebant excessum eius quem conpleturus erat in Hierusalem **32** Petrus vero et qui cum illo gravati erant somno et evigilantes viderunt maiestatem eius et duos viros qui stabant cum illo **33** et factum est cum discederent ab illo ait Petrus ad Iesum praeceptor bonum est nos hic esse et faciamus tria tabernacula unum tibi et unum

Mosi et unum Heliae nesciens quid diceret **34** haec autem illo loquente facta est nubes et obumbravit eos et timuerunt intrantibus illis in nubem **35** et vox facta est de nube dicens hic est Filius meus electus ipsum audite **36** et dum fieret vox inventus est Iesus solus et ipsi tacuerunt et nemini dixerunt in illis diebus quicquam ex his quae viderant **37** factum est autem in sequenti die descendentibus illis de monte occurrit illi turba multa **38** et ecce vir de turba exclamavit dicens magister obsecro te respice in filium meum quia unicus est mihi **39** et ecce spiritus adprehendit illum et subito clamat et elidit et dissipat eum cum spuma et vix discedit dilanians eum **40** et rogavi discipulos tuos ut eicerent illum et non potuerunt **41** respondens autem Iesus dixit o generatio infidelis et perversa usquequo ero apud vos et patiar vos adduc huc filium tuum **42** et cum accederet elisit illum daemonium et dissipavit **43** et increpavit Iesus spiritum inmundum et sanavit puerum et reddidit illum patri eius **44** stupebant autem omnes in magnitudine Dei omnibusque mirantibus in omnibus quae faciebat dixit ad discipulos suos ponite vos in cordibus vestris sermones istos Filius enim hominis futurum est ut tradatur in manus hominum **45** at illi ignorabant verbum istud et erat velatum ante eos ut non sentirent illud et timebant interrogare eum de hoc verbo **46** intravit autem cogitatio in eos quis eorum maior esset **47** at Iesus videns cogitationes cordis illorum adprehendens puerum statuit eum secus se **48** et ait illis quicumque susceperit puerum istum in nomine meo me recipit et quicumque me recipit recipit eum qui me misit nam qui minor est inter omnes vos hic maior est **49** respondens autem Iohannes dixit praeceptor vidimus quendam in nomine tuo eicientem daemonia et prohibuimus eum quia non sequitur nobiscum **50** et ait ad illum Iesus nolite prohibere qui enim non est adversum vos pro vobis est **51** factum est autem dum conplerentur dies adsumptionis eius et ipse faciem suam firmavit ut iret Hierusalem **52** et misit nuntios ante conspectum suum et euntes intraverunt in civitatem Samaritanorum ut pararent illi **53** et non receperunt eum quia facies eius erat euntis Hierusalem **54** cum vidissent autem discipuli eius Iacobus et Iohannes dixerunt Domine vis dicimus ut ignis descendat de caelo et consumat illos **55** et conversus increpavit illos **56** et abierunt in aliud castellum **57** factum est autem ambulantibus illis in via dixit quidam ad illum sequar te quocumque ieris **58** et ait illi Iesus vulpes foveas habent et volucres caeli nidos Filius autem hominis non habet ubi caput reclinet **59** ait autem ad alterum sequere me ille autem dixit Domine permitte mihi primum ire sepelire patrem meum **60** dixitque ei Iesus sine ut mortui sepeliant mortuos suos tu autem vade adnuntia regnum Dei **61** et ait alter sequar te Domine sed primum permitte mihi renuntiare his qui domi sunt **62** ait ad illum Iesus nemo mittens manum suam in aratrum et aspiciens retro aptus est regno Dei

10 post haec autem designavit Dominus et alios septuaginta duos et misit illos binos ante faciem suam in omnem civitatem et locum quo erat ipse venturus **2** et dicebat illis messis quidem multa operarii autem pauci rogate ergo Dominum messis ut mittat operarios in messem **3** ite ecce ego mitto vos sicut agnos inter lupos **4** nolite portare sacculum neque peram neque calciamenta et neminem per viam salutaveritis **5** in quamcumque domum intraveritis primum dicite pax huic domui **6** et si ibi fuerit filius pacis requiescet super illam pax vestra sin autem ad vos revertetur **7** in eadem autem domo manete edentes et bibentes quae apud illos sunt dignus enim est operarius mercede sua nolite transire de domo in domum **8** et in quamcumque civitatem intraveritis et susceperint vos manducate quae adponuntur vobis **9** et curate infirmos qui in illa sunt et dicite illis adpropinquavit in vos regnum Dei **10** in quamcumque civitatem intraveritis et non receperint vos exeuntes in plateas eius dicite **11** etiam pulverem qui adhesit nobis de civitate vestra extergimus in vos tamen hoc scitote quia adpropinquavit regnum Dei **12** dico vobis quia Sodomis in die illa remissius erit quam illi civitati **13** vae tibi Corazain vae tibi Bethsaida quia si in Tyro et Sidone factae fuissent virtutes quae in vobis factae sunt olim in cilicio et cinere sedentes paeniterent **14** verumtamen Tyro et Sidoni remissius erit in iudicio quam vobis **15** et tu Capharnaum usque in caelum exaltata usque ad infernum demergeris **(Hadēs g86)** **16** qui vos audit me audit et qui vos spernit me spernit qui autem me spernit spernit eum qui

me misit 17 reversi sunt autem septuaginta duo cum gaudio dicentes Domine etiam daemonia subiciuntur nobis in nomine tuo 18 et ait illis videbam Satanan sicut fulgur de caelo cadentem 19 ecce dedi vobis potestatem calcandi supra serpentes et scorpiones et supra omnem virtutem inimici et nihil vobis nocebit 20 verumtamen in hoc nolite gaudere quia spiritus vobis subiciuntur gaudete autem quod nomina vestra scripta sunt in caelis 21 in ipsa hora exultavit Spiritu Sancto et dixit confiteor tibi Pater Domine caeli et terrae quod abscondisti haec a sapientibus et prudentibus et revelasti ea parvulis etiam Pater quia sic placuit ante te 22 omnia mihi tradita sunt a Patre meo et nemo scit qui sit Filius nisi Pater et qui sit Pater nisi Filius et cui voluerit Filius revelare 23 et conversus ad discipulos suos dixit beati oculi qui vident quae videtis 24 dico enim vobis quod multi prophetae et reges voluerunt videre quae vos videtis et non viderunt et audire quae auditis et non audierunt 25 et ecce quidam legis peritus surrexit temptans illum et dicens magister quid faciendo vitam aeternam possidebo (aiōnios g166) 26 at ille dixit ad eum in lege quid scriptum est quomodo legis 27 ille respondens dixit diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex omnibus viribus tuis et ex omni mente tua et proximum tuum sicut te ipsum 28 dixitque illi recte respondisti hoc fac et vives 29 ille autem volens iustificare se ipsum dixit ad Iesum et quis est meus proximus 30 suscipiens autem Iesus dixit homo quidam descendebat ab Hierusalem in Hiericho et incidit in latrones qui etiam despoliaverunt eum et plagis inpositis abierunt semivivo relicto 31 accidit autem ut sacerdos quidam descenderet eadem via et viso illo praeterivit 32 similiter et Levita cum esset secus locum et videret eum pertransiit 33 Samaritanus autem quidam iter faciens venit secus eum et videns eum misericordia motus est 34 et adpropians alligavit vulnera eius infundens oleum et vinum et inponens illum in iumentum suum duxit in stabulum et curam eius egit 35 et altera die protulit duos denarios et dedit stabulario et ait curam illius habe et quodcumque supererogaveris ego cum rediero reddam tibi 36 quis horum trium videtur tibi proximus fuisse illi qui incidit in latrones 37 at ille dixit qui fecit misericordiam in illum et ait illi Iesus vade et tu fac similiter 38 factum est autem dum irent et ipse intravit in quoddam castellum et mulier quaedam Martha nomine excepit illum in domum suam 39 et huic erat soror nomine Maria quae etiam sedens secus pedes Domini audiebat verbum illius 40 Martha autem satagebat circa frequens ministerium quae stetit et ait Domine non est tibi curae quod soror mea reliquit me solam ministrare dic ergo illi ut me adiuvet 41 et respondens dixit illi Dominus Martha Martha sollicita es et turbaris erga plurima 42 porro unum est necessarium Maria optimam partem elegit quae non auferetur ab ea

11 et factum est cum esset in loco quodam orans ut cessavit dixit unus ex discipulis eius ad eum Domine doce nos orare sicut et Iohannes docuit discipulos suos 2 et ait illis cum oratis dicite Pater sanctificetur nomen tuum adveniat regnum tuum 3 panem nostrum cotidianum da nobis cotidie 4 et dimitte nobis peccata nostra siquidem et ipsi dimittimus omni debenti nobis et ne nos inducas in temptationem 5 et ait ad illos quis vestrum habebit amicum et ibit ad illum media nocte et dicit illi amice commoda mihi tres panes 6 quoniam amicus meus venit de via ad me et non habeo quod ponam ante illum 7 et ille de intus respondens dicat noli mihi molestus esse iam ostium clausum est et pueri mei mecum sunt in cubili non possum surgere et dare tibi 8 dico vobis et si non dabit illi surgens eo quod amicus eius sit propter inprobitatem tamen eius surget et dabit illi quotquot habet necessarios 9 et ego vobis dico petite et dabitur vobis quaerite et invenietis pulsate et aperietur vobis 10 omnis enim qui petit accipit et qui quaerit invenit et pulsanti aperietur 11 quis autem ex vobis patrem petet panem numquid lapidem dabit illi aut piscem numquid pro pisce serpentem dabit illi 12 aut si petierit ovum numquid porriget illi scorpionem 13 si ergo vos cum sitis mali nostis bona data dare filiis vestris quanto magis Pater vester de caelo dabit spiritum bonum petentibus se 14 et erat eiciens daemonium et illud erat mutum et cum eiecisset daemonium locutus est mutus et admiratae sunt turbae 15 quidam autem ex eis dixerunt in Beelzebub principe daemoniorum eicit daemonia 16 et alii temptantes signum de caelo

quaerebant ab eo 17 ipse autem ut vidit cogitationes eorum dixit eis omne regnum in se ipsum divisum desolatur et domus supra domum cadet 18 si autem et Satanas in se ipsum divisus est quomodo stabit regnum ipsius quia dicitis in Beelzebub eicere me daemonia 19 si autem ego in Beelzebub eicio daemonia filii vestri in quo eiciunt ideo ipsi iudices vestri erunt 20 porro si in digito Dei eicio daemonia profecto praevenit in vos regnum Dei 21 cum fortis armatus custodit atrium suum in pace sunt ea quae possidet 22 si autem fortior illo superveniens vicerit eum universa arma eius aufert in quibus confidebat et spolia eius distribuit 23 qui non est mecum adversum me est et qui non colligit mecum dispergit 24 cum inmundus spiritus exierit de homine perambulat per loca inaquosa quaerens requiem et non inveniens dicit revertar in domum meam unde exivi 25 et cum venerit invenit scopis mundatam 26 et tunc vadit et adsumit septem alios spiritus nequiores se et ingressi habitant ibi et sunt novissima hominis illius peiora prioribus 27 factum est autem cum haec diceret extollens vocem quaedam mulier de turba dixit illi beatus venter qui te portavit et ubera quae suxisti 28 at ille dixit quippini beati qui audiunt verbum Dei et custodiunt 29 turbis autem concurrentibus coepit dicere generatio haec generatio nequam est signum quaerit et signum non dabitur illi nisi signum Ionae 30 nam sicut Ionas fuit signum Ninevitis ita erit et Filius hominis generationi isti 31 regina austri surget in iudicio cum viris generationis huius et condemnabit illos quia venit a finibus terrae audire sapientiam Salomonis et ecce plus Salomone hic 32 viri ninevitae surgent in iudicio cum generatione hac et condemnabunt illam quia paenitentiam egerunt ad praedicationem Ionae et ecce plus Iona hic 33 nemo lucernam accendit et in abscondito ponit neque sub modio sed supra candelabrum ut qui ingrediuntur lumen videant 34 lucerna corporis tui est oculus tuus si oculus tuus fuerit simplex totum corpus tuum lucidum erit si autem nequam fuerit etiam corpus tuum tenebrosum erit 35 vide ergo ne lumen quod in te est tenebrae sint 36 si ergo corpus tuum totum lucidum fuerit non habens aliquam partem tenebrarum erit lucidum totum et sicut lucerna fulgoris inluminabit te 37 et cum loqueretur rogavit illum quidam Pharisaeus ut pranderet apud se et ingressus recubuit 38 Pharisaeus autem coepit intra se reputans dicere quare non baptizatus esset ante prandium 39 et ait Dominus ad illum nunc vos Pharisaei quod de foris est calicis et catini mundatis quod autem intus est vestrum plenum est rapina et iniquitate 40 stulti nonne qui fecit quod de foris est etiam id quod de intus est fecit 41 verumtamen quod superest date elemosynam et ecce omnia munda sunt vobis 42 sed vae vobis Pharisaeis quia decimatis mentam et rutam et omne holus et praeteritis iudicium et caritatem Dei haec autem oportuit facere et illa non omittere 43 vae vobis Pharisaeis quia diligitis primas cathedras in synagogis et salutationes in foro 44 vae vobis quia estis ut monumenta quae non parent et homines ambulantes supra nesciunt 45 respondens autem quidam ex legis peritis ait illi magister haec dicens etiam nobis contumeliam facis 46 at ille ait et vobis legis peritis vae quia oneratis homines oneribus quae portari non possunt et ipsi uno digito vestro non tangitis sarcinas 47 vae vobis quia aedificatis monumenta prophetarum patres autem vestri occiderunt illos 48 profecto testificamini quod consentitis operibus patrum vestrorum quoniam quidem ipsi eos occiderunt vos autem aedificatis eorum sepulchra 49 propterea et sapientia Dei dixit mittam ad illos prophetas et apostolos et ex illis occident et persequentur 50 ut inquiratur sanguis omnium prophetarum qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista 51 a sanguine Abel usque ad sanguinem Zachariae qui periit inter altare et aedem ita dico vobis requiretur ab hac generatione 52 vae vobis legis peritis quia tulistis clavem scientiae ipsi non introistis et eos qui introibant prohibuistis 53 cum haec ad illos diceret coeperunt Pharisaei et legis periti graviter insistere et os eius opprimere de multis 54 insidiantes et quaerentes capere aliquid ex ore eius ut accusarent eum

12 multis autem turbis circumstantibus ita ut se invicem conculcarent coepit dicere ad discipulos suos adtendite a fermento Pharisaeorum quae est hypocrisis 2 nihil autem opertum est quod non reveletur neque absconditum quod non sciatur 3 quoniam quae in tenebris dixistis in lumine dicentur

et quod in aurem locuti estis in cubiculis praedicabitur in tectis **4** dico autem vobis amicis meis ne terreamini ab his qui occidunt corpus et post haec non habent amplius quod faciant **5** ostendam autem vobis quem timeatis timete eum qui postquam occiderit habet potestatem mittere in gehennam ita dico vobis hunc timete **(Geenna g1067)** **6** nonne quinque passeres veneunt dipundio et unus ex illis non est in oblivione coram Deo **7** sed et capilli capitis vestri omnes numerati sunt nolite ergo timere multis passeribus pluris estis **8** dico autem vobis omnis quicumque confessus fuerit in me coram hominibus et Filius hominis confitebitur in illo coram angelis Dei **9** qui autem negaverit me coram hominibus denegabitur coram angelis Dei **10** et omnis qui dicit verbum in Filium hominis remittetur illi ei autem qui in Spiritum Sanctum blasphemaverit non remittetur **11** cum autem inducent vos in synagogas et ad magistratus et potestates nolite solliciti esse qualiter aut quid respondeatis aut quid dicatis **12** Spiritus enim Sanctus docebit vos in ipsa hora quae oporteat dicere **13** ait autem quidam ei de turba magister dic fratri meo ut dividat mecum hereditatem **14** at ille dixit ei homo quis me constituit iudicem aut divisorem super vos **15** dixitque ad illos videte et cavete ab omni avaritia quia non in abundantia cuiusquam vita eius est ex his quae possidet **16** dixit autem similitudinem ad illos dicens hominis cuiusdam divitis uberes fructus ager adtulit **17** et cogitabat intra se dicens quid faciam quod non habeo quo congregem fructus meos **18** et dixit hoc faciam destruam horrea mea et maiora faciam et illuc congregabo omnia quae nata sunt mihi et bona mea **19** et dicam animae meae anima habes multa bona posita in annos plurimos requiesce comede bibe epulare **20** dixit autem illi Deus stulte hac nocte animam tuam repetunt a te quae autem parasti cuius erunt **21** sic est qui sibi thesaurizat et non est in Deum dives **22** dixitque ad discipulos suos ideo dico vobis nolite solliciti esse animae quid manducetis neque corpori quid vestiamini **23** anima plus est quam esca et corpus quam vestimentum **24** considerate corvos quia non seminant neque metunt quibus non est cellarium neque horreum et Deus pascit illos quanto magis vos pluris estis illis **25** quis autem vestrum cogitando potest adicere ad staturam suam cubitum unum **26** si ergo neque quod minimum est potestis quid de ceteris solliciti estis **27** considerate lilia quomodo crescunt non laborant non nent dico autem vobis nec Salomon in omni gloria sua vestiebatur sicut unum ex istis **28** si autem faenum quod hodie in agro est et cras in clibanum mittitur Deus sic vestit quanto magis vos pusillae fidei **29** et vos nolite quaerere quid manducetis aut quid bibatis et nolite in sublime tolli **30** haec enim omnia gentes mundi quaerunt Pater autem vester scit quoniam his indigetis **31** verumtamen quaerite regnum Dei et haec omnia adicientur vobis **32** nolite timere pusillus grex quia conplacuit Patri vestro dare vobis regnum **33** vendite quae possidetis et date elemosynam facite vobis sacculos qui non veterescunt thesaurum non deficientem in caelis quo fur non adpropiat neque tinea corrumpit **34** ubi enim thesaurus vester est ibi et cor vestrum erit **35** sint lumbi vestri praecincti et lucernae ardentes **36** et vos similes hominibus expectantibus dominum suum quando revertatur a nuptiis ut cum venerit et pulsaverit confestim aperiant ei **37** beati servi illi quos cum venerit dominus invenerit vigilantes amen dico vobis quod praecinget se et faciet illos discumbere et transiens ministrabit illis **38** et si venerit in secunda vigilia et si in tertia vigilia venerit et ita invenerit beati sunt servi illi **39** hoc autem scitote quia si sciret pater familias qua hora fur veniret vigilaret utique et non sineret perfodiri domum suam **40** et vos estote parati quia qua hora non putatis Filius hominis venit **41** ait autem ei Petrus Domine ad nos dicis hanc parabolam an et ad omnes **42** dixit autem Dominus quis putas est fidelis dispensator et prudens quem constituet dominus super familiam suam ut det illis in tempore tritici mensuram **43** beatus ille servus quem cum venerit dominus invenerit ita facientem **44** vere dico vobis quia supra omnia quae possidet constituet illum **45** quod si dixerit servus ille in corde suo moram facit dominus meus venire et coeperit percutere pueros et ancillas et edere et bibere et inebriari **46** veniet dominus servi illius in die qua non sperat et hora qua nescit et dividet eum partemque eius cum infidelibus ponet **47** ille autem servus qui cognovit voluntatem domini sui et non praeparavit et non fecit secundum voluntatem eius vapulabit multas **48** qui autem non cognovit et fecit digna plagis

vapulabit paucis omni autem cui multum datum est multum quaeretur ab eo et cui commendaverunt multum plus petent ab eo **49** ignem veni mittere in terram et quid volo si accendatur **50** baptisma autem habeo baptizari et quomodo coartor usque dum perficiatur **51** putatis quia pacem veni dare in terram non dico vobis sed separationem **52** erunt enim ex hoc quinque in domo una divisi tres in duo et duo in tres **53** dividentur pater in filium et filius in patrem suum mater in filiam et filia in matrem socrus in nurum suam et nurus in socrum suam **54** dicebat autem et ad turbas cum videritis nubem orientem ab occasu statim dicitis nimbus venit et ita fit **55** et cum austrum flantem dicitis quia aestus erit et fit **56** hypocritae faciem terrae et caeli nostis probare hoc autem tempus quomodo non probatis **57** quid autem et a vobis ipsis non iudicatis quod iustum est **58** cum autem vadis cum adversario tuo ad principem in via da operam liberari ab illo ne forte trahat te apud iudicem et iudex tradat te exactori et exactor mittat te in carcerem **59** dico tibi non exies inde donec etiam novissimum minutum reddas

13 aderant autem quidam ipso in tempore nuntiantes illi de Galilaeis quorum sanguinem Pilatus miscuit cum sacrificiis eorum **2** et respondens dixit illis putatis quod hii Galilaei prae omnibus Galilaeis peccatores fuerunt quia talia passi sunt **3** non dico vobis sed nisi paenitentiam habueritis omnes similiter peribitis **4** sicut illi decem et octo supra quos cecidit turris in Siloam et occidit eos putatis quia et ipsi debitores fuerunt praeter omnes homines habitantes in Hierusalem **5** non dico vobis sed si non paenitentiam egeritis omnes similiter peribitis **6** dicebat autem hanc similitudinem arborem fici habebat quidam plantatam in vinea sua et venit quaerens fructum in illa et non invenit **7** dixit autem ad cultorem vineae ecce anni tres sunt ex quo venio quaerens fructum in ficulnea hac et non invenio succide ergo illam ut quid etiam terram occupat **8** at ille respondens dixit illi domine dimitte illam et hoc anno usque dum fodiam circa illam et mittam stercora **9** et si quidem fecerit fructum sin autem in futurum succides eam **10** erat autem docens in synagoga eorum sabbatis **11** et ecce mulier quae habebat spiritum infirmitatis annis decem et octo et erat inclinata nec omnino poterat sursum respicere **12** quam cum videret Iesus vocavit ad se et ait illi mulier dimissa es ab infirmitate tua **13** et inposuit illi manus et confestim erecta est et glorificabat Deum **14** respondens autem archisynagogus indignans quia sabbato curasset Iesus dicebat turbae sex dies sunt in quibus oportet operari in his ergo venite et curamini et non in die sabbati **15** respondit autem ad illum Dominus et dixit hypocritae unusquisque vestrum sabbato non solvit bovem suum aut asinum a praesepio et ducit adaquare **16** hanc autem filiam Abrahae quam alligavit Satanas ecce decem et octo annis non oportuit solvi a vinculo isto die sabbati **17** et cum haec diceret erubescebant omnes adversarii eius et omnis populus gaudebat in universis quae gloriose fiebant ab eo **18** dicebat ergo cui simile est regnum Dei et cui simile esse existimabo illud **19** simile est grano sinapis quod acceptum homo misit in hortum suum et crevit et factum est in arborem magnam et volucres caeli requieverunt in ramis eius **20** et iterum dixit cui simile aestimabo regnum Dei **21** simile est fermento quod acceptum mulier abscondit in farinae sata tria donec fermentaretur totum **22** et ibat per civitates et castella docens et iter faciens in Hierusalem **23** ait autem illi quidam Domine si pauci sunt qui salvantur ipse autem dixit ad illos **24** contendite intrare per angustam portam quia multi dico vobis quaerunt intrare et non poterunt **25** cum autem intraverit pater familias et cluserit ostium et incipietis foris stare et pulsare ostium dicentes Domine aperi nobis et respondens dicet vobis nescio vos unde sitis **26** tunc incipietis dicere manducavimus coram te et bibimus et in plateis nostris docuisti **27** et dicet vobis nescio vos unde sitis discedite a me omnes operarii iniquitatis **28** ibi erit fletus et stridor dentium cum videritis Abraham et Isaac et Iacob et omnes prophetas in regno Dei vos autem expelli foras **29** et venient ab oriente et occidente et aquilone et austro et accumbent in regno Dei **30** et ecce sunt novissimi qui erunt primi et sunt primi qui erunt novissimi **31** in ipsa die accesserunt quidam Pharisaeorum dicentes illi exi et vade hinc quia Herodes vult te occidere **32** et ait illis ite dicite vulpi illi ecce eicio daemonia et sanitates perficio hodie et

cras et tertia consummor 33 verumtamen oportet me hodie et cras et sequenti ambulare quia non capit prophetam perire extra Hierusalem 34 Hierusalem Hierusalem quae occidis prophetas et lapidas eos qui mittuntur ad te quotiens volui congregare filios tuos quemadmodum avis nidum suum sub pinnis et noluisti 35 ecce relinquitur vobis domus vestra dico autem vobis quia non videbitis me donec veniat cum dicetis benedictus qui venit in nomine Domini

14 et factum est cum intraret in domum cuiusdam principis Pharisaeorum sabbato manducare panem et ipsi observabant eum 2 et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum 3 et respondens Iesus dixit ad legis peritos et Pharisaeos dicens si licet sabbato curare 4 at illi tacuerunt ipse vero adprehensum sanavit eum ac dimisit 5 et respondens ad illos dixit cuius vestrum asinus aut bos in puteum cadet et non continuo extrahet illum die sabbati 6 et non poterant ad haec respondere illi 7 dicebat autem et ad invitatos parabolam intendens quomodo primos accubitus eligerent dicens ad illos 8 cum invitatus fueris ad nuptias non discumbas in primo loco ne forte honoratior te sit invitatus ab eo 9 et veniens is qui te et illum vocavit dicat tibi da huic locum et tunc incipias cum rubore novissimum locum tenere 10 sed cum vocatus fueris vade recumbe in novissimo loco ut cum venerit qui te invitavit dicat tibi amice ascende superius tunc erit tibi gloria coram simul discumbentibus 11 quia omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur 12 dicebat autem et ei qui se invitaverat cum facis prandium aut cenam noli vocare amicos tuos neque fratres tuos neque cognatos neque vicinos divites ne forte et ipsi te reinvitent et fiat tibi retributio 13 sed cum facis convivium voca pauperes debiles claudos caecos 14 et beatus eris quia non habent retribuere tibi retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum 15 haec cum audisset quidam de simul discumbentibus dixit illi beatus qui manducabit panem in regno Dei 16 at ipse dixit ei homo quidam fecit cenam magnam et vocavit multos 17 et misit servum suum hora cenae dicere invitatis ut venirent quia iam parata sunt omnia 18 et coeperunt simul omnes excusare primus dixit ei villam emi et necesse habeo exire et videre illam rogo te habe me excusatum 19 et alter dixit iuga boum emi quinque et eo probare illa rogo te habe me excusatum 20 et alius dixit uxorem duxi et ideo non possum venire 21 et reversus servus nuntiavit haec domino suo tunc iratus pater familias dixit servo suo exi cito in plateas et vicos civitatis et pauperes ac debiles et caecos et claudos introduc huc 22 et ait servus domine factum est ut imperasti et adhuc locus est 23 et ait dominus servo exi in vias et sepes et conpelle intrare ut impleatur domus mea 24 dico autem vobis quod nemo virorum illorum qui vocati sunt gustabit cenam meam 25 ibant autem turbae multae cum eo et conversus dixit ad illos 26 si quis venit ad me et non odit patrem suum et matrem et uxorem et filios et fratres et sorores adhuc autem et animam suam non potest esse meus discipulus 27 et qui non baiulat crucem suam et venit post me non potest esse meus discipulus 28 quis enim ex vobis volens turrem aedificare non prius sedens conputat sumptus qui necessarii sunt si habet ad perficiendum 29 ne posteaquam posuerit fundamentum et non potuerit perficere omnes qui vident incipiant inludere ei 30 dicentes quia hic homo coepit aedificare et non potuit consummare 31 aut qui rex iturus committere bellum adversus alium regem non sedens prius cogitat si possit cum decem milibus occurrere ei qui cum viginti milibus venit ad se 32 alioquin adhuc illo longe agente legationem mittens rogat ea quae pacis sunt 33 sic ergo omnis ex vobis qui non renuntiat omnibus quae possidet non potest meus esse discipulus 34 bonum est sal si autem sal quoque evanuerit in quo condietur 35 neque in terram neque in sterquilinium utile est sed foras mittetur qui habet aures audiendi audiat

15 erant autem adpropinquantes ei publicani et peccatores ut audirent illum 2 et murmurabant Pharisaei et scribae dicentes quia hic peccatores recipit et manducat cum illis 3 et ait ad illos parabolam istam dicens 4 quis ex vobis homo qui habet centum oves et si perdiderit unam ex illis nonne dimittit nonaginta novem in deserto et vadit ad illam quae perierat donec inveniat illam 5 et cum invenerit eam inponit in umeros suos gaudens 6 et veniens domum convocat amicos et vicinos dicens illis congratulamini mihi quia inveni ovem meam quae perierat 7 dico vobis

quod ita gaudium erit in caelo super uno peccatore paenitentiam habente quam super nonaginta novem iustis qui non indigent paenitentia 8 aut quae mulier habens dragmas decem si perdiderit dragmam unam nonne accendit lucernam et everrit domum et quaerit diligenter donec inveniat 9 et cum invenerit convocat amicas et vicinas dicens congratulamini mihi quia inveni dragmam quam perdideram 10 ita dico vobis gaudium erit coram angelis Dei super uno peccatore paenitentiam agente 11 ait autem homo quidam habuit duos filios 12 et dixit adulescentior ex illis patri pater da mihi portionem substantiae quae me contingit et divisit illis substantiam 13 et non post multos dies congregatis omnibus adulescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam et ibi dissipavit substantiam suam vivendo luxuriose 14 et postquam omnia consummasset facta est fames valida in regione illa et ipse coepit egere 15 et abiit et adhesit uni civium regionis illius et misit illum in villam suam ut pasceret porcos 16 et cupiebat implere ventrem suum de siliquis quas porci manducabant et nemo illi dabat 17 in se autem reversus dixit quanti mercennarii patris mei abundant panibus ego autem hic fame pereo 18 surgam et ibo ad patrem meum et dicam illi pater peccavi in caelum et coram te 19 et iam non sum dignus vocari filius tuus fac me sicut unum de mercennariis tuis 20 et surgens venit ad patrem suum cum autem adhuc longe esset vidit illum pater ipsius et misericordia motus est et adcurrens cecidit supra collum eius et osculatus est illum 21 dixitque ei filius pater peccavi in caelum et coram te iam non sum dignus vocari filius tuus 22 dixit autem pater ad servos suos cito proferte stolam primam et induite illum et date anulum in manum eius et calciamenta in pedes 23 et adducite vitulum saginatum et occidite et manducemus et epulemur 24 quia hic filius meus mortuus erat et revixit perierat et inventus est et coeperunt epulari 25 erat autem filius eius senior in agro et cum veniret et adpropinquaret domui audivit symphoniam et chorum 26 et vocavit unum de servis et interrogavit quae haec essent 27 isque dixit illi frater tuus venit et occidit pater tuus vitulum saginatum quia salvum illum recepit 28 indignatus est autem et nolebat introire pater ergo illius egressus coepit rogare illum 29 at ille respondens dixit patri suo ecce tot annis servio tibi et numquam mandatum tuum praeterii et numquam dedisti mihi hedum ut cum amicis meis epularer 30 sed postquam filius tuus hic qui devoravit substantiam suam cum meretricibus venit occidisti illi vitulum saginatum 31 at ipse dixit illi fili tu semper mecum es et omnia mea tua sunt 32 epulari autem et gaudere oportebat quia frater tuus hic mortuus erat et revixit perierat et inventus est

16 dicebat autem et ad discipulos suos homo quidam erat dives qui habebat vilicum et hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona ipsius 2 et vocavit illum et ait illi quid hoc audio de te redde rationem vilicationis tuae iam enim non poteris vilicare 3 ait autem vilicus intra se quid faciam quia dominus meus aufert a me vilicationem fodere non valeo mendicare erubesco 4 scio quid faciam ut cum amotus fuero a vilicatione recipiant me in domos suas 5 convocatis itaque singulis debitoribus domini sui dicebat primo quantum debes domino meo 6 at ille dixit centum cados olei dixitque illi accipe cautionem tuam et sede cito scribe quinquaginta 7 deinde alio dixit tu vero quantum debes qui ait centum choros tritici ait illi accipe litteras tuas et scribe octoginta 8 et laudavit dominus vilicum iniquitatis quia prudenter fecisset quia filii huius saeculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt (aiōn g165) 9 et ego vobis dico facite vobis amicos de mamona iniquitatis ut cum defeceritis recipiant vos in aeterna tabernacula (aiōnios g166) 10 qui fidelis est in minimo et in maiori fidelis est et qui in modico iniquus est et in maiori iniquus est 11 si ergo in iniquo mamona fideles non fuistis quod verum est quis credet vobis 12 et si in alieno fideles non fuistis quod vestrum est quis dabit vobis 13 nemo servus potest duobus dominis servire aut enim unum odiet et alterum diliget aut uni adherebit et alterum contemnet non potestis Deo servire et mamonae 14 audiebant autem omnia haec Pharisaei qui erant avari et deridebant illum 15 et ait illis vos estis qui iustificatis vos coram hominibus Deus autem novit corda vestra quia quod hominibus altum est abominatio est ante Deum 16 lex et prophetae usque ad Iohannem ex eo regnum Dei evangelizatur et omnis in illud vim facit 17 facilius est autem caelum et terram praeterire quam de lege unum apicem cadere

18 omnis qui dimittit uxorem suam et ducit alteram moechatur et qui dimissam a viro ducit moechatur 19 homo quidam erat dives et induebatur purpura et bysso et epulabatur cotidie splendide 20 et erat quidam mendicus nomine Lazarus qui iacebat ad ianuam eius ulceribus plenus 21 cupiens saturari de micis quae cadebant de mensa divitis sed et canes veniebant et lingebant ulcera eius 22 factum est autem ut moreretur mendicus et portaretur ab angelis in sinum Abrahae mortuus est autem et dives 23 et sepultus est in inferno elevans oculos suos cum esset in tormentis videbat Abraham a longe et Lazarum in sinu eius (Hadēs g86) 24 et ipse clamans dixit pater Abraham miserere mei et mitte Lazarum ut intinguat extremum digiti sui in aqua ut refrigeret linguam meam quia crucior in hac flamma 25 et dixit illi Abraham fili recordare quia recepisti bona in vita tua et Lazarus similiter mala nunc autem hic consolatur tu vero cruciaris 26 et in his omnibus inter nos et vos chasma magnum firmatum est ut hii qui volunt hinc transire ad vos non possint neque inde huc transmeare 27 et ait rogo ergo te pater ut mittas eum in domum patris mei 28 habeo enim quinque fratres ut testetur illis ne et ipsi veniant in locum hunc tormentorum 29 et ait illi Abraham habent Mosen et prophetas audiant illos 30 at ille dixit non pater Abraham sed si quis ex mortuis ierit ad eos paenitentiam agent 31 ait autem illi si Mosen et prophetas non audiunt neque si quis ex mortuis resurrexerit credent

17 et ad discipulos suos ait inpossibile est ut non veniant scandala vae autem illi per quem veniunt 2 utilius est illi si lapis molaris inponatur circa collum eius et proiciatur in mare quam ut scandalizet unum de pusillis istis 3 adtendite vobis si peccaverit frater tuus increpa illum et si paenitentiam egerit dimitte illi 4 et si septies in die peccaverit in te et septies in die conversus fuerit ad te dicens paenitet me dimitte illi 5 et dixerunt apostoli Domino adauge nobis fidem 6 dixit autem Dominus si haberetis fidem sicut granum sinapis diceretis huic arbori moro eradicare et transplantare in mare et oboediret vobis 7 quis autem vestrum habens servum arantem aut pascentem qui regresso de agro dicet illi statim transi recumbe 8 et non dicet ei para quod cenem et praecinge te et ministra mihi donec manducem et bibam et post haec tu manducabis et bibes 9 numquid gratiam habet servo illi quia fecit quae sibi imperaverat non puto 10 sic et vos cum feceritis omnia quae praecepta sunt vobis dicite servi inutiles sumus quod debuimus facere fecimus 11 et factum est dum iret in Hierusalem transiebat per mediam Samariam et Galilaeam 12 et cum ingrederetur quoddam castellum occurrerunt ei decem viri leprosi qui steterunt a longe 13 et levaverunt vocem dicentes Iesu praeceptor miserere nostri 14 quos ut vidit dixit ite ostendite vos sacerdotibus et factum est dum irent mundati sunt 15 unus autem ex illis ut vidit quia mundatus est regressus est cum magna voce magnificans Deum 16 et cecidit in faciem ante pedes eius gratias agens et hic erat Samaritanus 17 respondens autem Iesus dixit nonne decem mundati sunt et novem ubi sunt 18 non est inventus qui rediret et daret gloriam Deo nisi hic alienigena 19 et ait illi surge vade quia fides tua te salvum fecit 20 interrogatus autem a Pharisaeis quando venit regnum Dei respondit eis et dixit non venit regnum Dei cum observatione 21 neque dicent ecce hic aut ecce illic ecce enim regnum Dei intra vos est 22 et ait ad discipulos venient dies quando desideretis videre unum diem Filii hominis et non videbitis 23 et dicent vobis ecce hic ecce illic nolite ire neque sectemini 24 nam sicut fulgur coruscans de sub caelo in ea quae sub caelo sunt fulget ita erit Filius hominis in die sua 25 primum autem oportet illum multa pati et reprobari a generatione hac 26 et sicut factum est in diebus Noe ita erit et in diebus Filii hominis 27 edebant et bibebant uxores ducebant et dabantur ad nuptias usque in diem qua intravit Noe in arcam et venit diluvium et perdidit omnes 28 similiter sicut factum est in diebus Loth edebant et bibebant emebant et vendebant plantabant aedificabant 29 qua die autem exiit Loth a Sodomis pluit ignem et sulphur de caelo et omnes perdidit 30 secundum haec erit qua die Filius hominis revelabitur 31 in illa hora qui fuerit in tecto et vasa eius in domo ne descendat tollere illa et qui in agro similiter non redeat retro 32 memores estote uxoris Loth 33 quicumque quaesierit animam suam salvare perdet illam et qui perdiderit illam vivificabit eam 34 dico vobis illa nocte erunt

duo in lecto uno unus adsumetur et alter relinquetur 35 duae erunt molentes in unum una adsumetur et altera relinquetur duo in agro unus adsumetur et alter relinquetur 36 respondentes dicunt illi ubi Domine 37 qui dixit eis ubicumque fuerit corpus illuc congregabuntur aquilae

18 dicebat autem et parabolam ad illos quoniam oportet semper orare et non deficere 2 dicens iudex quidam erat in quadam civitate qui Deum non timebat et hominem non verebatur 3 vidua autem quaedam erat in civitate illa et veniebat ad eum dicens vindica me de adversario meo 4 et nolebat per multum tempus post haec autem dixit intra se et si Deum non timeo nec hominem revereor 5 tamen quia molesta est mihi haec vidua vindicabo illam ne in novissimo veniens suggillet me 6 ait autem Dominus audite quid iudex iniquitatis dicit 7 Deus autem non faciet vindictam electorum suorum clamantium ad se die ac nocte et patientiam habebit in illis 8 dico vobis quia cito faciet vindictam illorum verumtamen Filius hominis veniens putas inveniet fidem in terra 9 dixit autem et ad quosdam qui in se confidebant tamquam iusti et aspernabantur ceteros parabolam istam 10 duo homines ascenderunt in templum ut orarent unus Pharisaeus et alter publicanus 11 Pharisaeus stans haec apud se orabat Deus gratias ago tibi quia non sum sicut ceteri hominum raptores iniusti adulteri vel ut etiam hic publicanus 12 ieiuno bis in sabbato decimas do omnium quae possideo 13 et publicanus a longe stans nolebat nec oculos ad caelum levare sed percutiebat pectus suum dicens Deus propitius esto mihi peccatori 14 dico vobis descendit hic iustificatus in domum suam ab illo quia omnis qui se exaltat humiliabitur et qui se humiliat exaltabitur 15 adferebant autem ad illum et infantes ut eos tangeret quod cum viderent discipuli increpabant illos 16 Iesus autem convocans illos dixit sinite pueros venire ad me et nolite eos vetare talium est enim regnum Dei 17 amen dico vobis quicumque non acceperit regnum Dei sicut puer non intrabit in illud 18 et interrogavit eum quidam princeps dicens magister bone quid faciens vitam aeternam possidebo (aiōnios g166) 19 dixit autem ei Iesus quid me dicis bonum nemo bonus nisi solus Deus 20 mandata nosti non occides non moechaberis non furtum facies non falsum testimonium dices honora patrem tuum et matrem 21 qui ait haec omnia custodivi a iuventute mea 22 quo audito Iesus ait ei adhuc unum tibi deest omnia quaecumque habes vende et da pauperibus et habebis thesaurum in caelo et veni sequere me 23 his ille auditis contristatus est quia dives erat valde 24 videns autem illum Iesus tristem factum dixit quam difficile qui pecunias habent in regnum Dei intrabunt 25 facilius est enim camelum per foramen acus transire quam divitem intrare in regnum Dei 26 et dixerunt qui audiebant et quis potest salvus fieri 27 ait illis quae inpossibilia sunt apud homines possibilia sunt apud Deum 28 ait autem Petrus ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus te 29 qui dixit eis amen dico vobis nemo est qui reliquit domum aut parentes aut fratres aut uxorem aut filios propter regnum Dei 30 et non recipiat multo plura in hoc tempore et in saeculo venturo vitam aeternam (aiōn g165, aiōnios g166) 31 adsumpsit autem Iesus duodecim et ait illis ecce ascendimus Hierosolyma et consummabuntur omnia quae scripta sunt per prophetas de Filio hominis 32 tradetur enim gentibus et inludetur et flagellabitur et conspuetur 33 et postquam flagellaverint occident eum et die tertia resurget 34 et ipsi nihil horum intellexerunt et erat verbum istud absconditum ab eis et non intellegebant quae dicebantur 35 factum est autem cum adpropinquaret Hiericho caecus quidam sedebat secus viam mendicans 36 et cum audiret turbam praetereuntem interrogabat quid hoc esset 37 dixerunt autem ei quod Iesus Nazarenus transiret 38 et clamavit dicens Iesu Fili David miserere mei 39 et qui praeibant increpabant eum ut taceret ipse vero multo magis clamabat Fili David miserere mei 40 stans autem Iesus iussit illum adduci ad se et cum adpropinquasset interrogavit illum 41 dicens quid tibi vis faciam at ille dixit Domine ut videam 42 et Iesus dixit illi respice fides tua te salvum fecit 43 et confestim vidit et sequebatur illum magnificans Deum et omnis plebs ut vidit dedit laudem Deo

19 et ingressus perambulabat Hiericho 2 et ecce vir nomine Zaccheus et hic erat princeps publicanorum et ipse dives 3 et quaerebat videre Iesum quis esset et non poterat prae turba quia

statura pusillus erat **4** et praecurrens ascendit in arborem sycomorum ut videret illum quia inde erat transiturus **5** et cum venisset ad locum suspiciens Iesus vidit illum et dixit ad eum Zacchee festinans descende quia hodie in domo tua oportet me manere **6** et festinans descendit et excepit illum gaudens **7** et cum viderent omnes murmurabant dicentes quod ad hominem peccatorem devertisset **8** stans autem Zaccheus dixit ad Dominum ecce dimidium bonorum meorum Domine do pauperibus et si quid aliquem defraudavi reddo quadruplum **9** ait Iesus ad eum quia hodie salus domui huic facta est eo quod et ipse filius sit Abrahae **10** venit enim Filius hominis quaerere et salvum facere quod perierat **11** haec illis audientibus adiciens dixit parabolam eo quod esset prope Hierusalem et quia existimarent quod confestim regnum Dei manifestaretur **12** dixit ergo homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum et reverti **13** vocatis autem decem servis suis dedit illis decem mnas et ait ad illos negotiamini dum venio **14** cives autem eius oderant illum et miserunt legationem post illum dicentes nolumus hunc regnare super nos **15** et factum est ut rediret accepto regno et iussit vocari servos quibus dedit pecuniam ut sciret quantum quisque negotiatus esset **16** venit autem primus dicens domine mna tua decem mnas adquisivit **17** et ait illi euge bone serve quia in modico fidelis fuisti eris potestatem habens supra decem civitates **18** et alter venit dicens domine mna tua fecit quinque mnas **19** et huic ait et tu esto supra quinque civitates **20** et alter venit dicens domine ecce mna tua quam habui repositam in sudario **21** timui enim te quia homo austeris es tollis quod non posuisti et metis quod non seminasti **22** dicit ei de ore tuo te iudico serve nequam sciebas quod ego austeris homo sum tollens quod non posui et metens quod non seminavi **23** et quare non dedisti pecuniam meam ad mensam et ego veniens cum usuris utique exegissem illud **24** et adstantibus dixit auferte ab illo mnam et date illi qui decem mnas habet **25** et dixerunt ei domine habet decem mnas **26** dico autem vobis quia omni habenti dabitur ab eo autem qui non habet et quod habet auferetur ab eo **27** verumtamen inimicos meos illos qui noluerunt me regnare super se adducite huc et interficite ante me **28** et his dictis praecedebat ascendens in Hierosolyma **29** et factum est cum adpropinquasset ad Bethfage et Bethania ad montem qui vocatur Oliveti misit duos discipulos suos **30** dicens ite in castellum quod contra est in quod introeuntes invenietis pullum asinae alligatum cui nemo umquam hominum sedit solvite illum et adducite **31** et si quis vos interrogaverit quare solvitis sic dicetis ei quia Dominus operam eius desiderat **32** abierunt autem qui missi erant et invenerunt sicut dixit illis stantem pullum **33** solventibus autem illis pullum dixerunt domini eius ad illos quid solvitis pullum **34** at illi dixerunt quia Dominus eum necessarium habet **35** et duxerunt illum ad Iesum et iactantes vestimenta sua supra pullum inposuerunt Iesum **36** eunte autem illo substernebant vestimenta sua in via **37** et cum adpropinquaret iam ad descensum montis Oliveti coeperunt omnes turbae discentium gaudentes laudare Deum voce magna super omnibus quas viderant virtutibus **38** dicentes benedictus qui venit rex in nomine Domini pax in caelo et gloria in excelsis **39** et quidam Pharisaeorum de turbis dixerunt ad illum magister increpa discipulos tuos **40** quibus ipse ait dico vobis quia si hii tacuerint lapides clamabunt **41** et ut adpropinquavit videns civitatem flevit super illam dicens **42** quia si cognovisses et tu et quidem in hac die tua quae ad pacem tibi nunc autem abscondita sunt ab oculis tuis **43** quia venient dies in te et circumdabunt te inimici tui vallo et circumdabunt te et coangustabunt te undique **44** ad terram prosternent te et filios qui in te sunt et non relinquent in te lapidem super lapidem eo quod non cognoveris tempus visitationis tuae **45** et ingressus in templum coepit eicere vendentes in illo et ementes **46** dicens illis scriptum est quia domus mea domus orationis est vos autem fecistis illam speluncam latronum **47** et erat docens cotidie in templo principes autem sacerdotum et scribae et principes plebis quaerebant illum perdere **48** et non inveniebant quid facerent illi omnis enim populus suspensus erat audiens illum

20 et factum est in una dierum docente illo populum in templo et evangelizante convenerunt principes sacerdotum et scribae cum senioribus **2** et aiunt dicentes ad illum dic nobis in qua potestate

haec facis aut quis est qui dedit tibi hanc potestatem 3 respondens autem dixit ad illos interrogabo vos et ego verbum respondete mihi 4 baptismum Iohannis de caelo erat an ex hominibus 5 at illi cogitabant inter se dicentes quia si dixerimus de caelo dicet quare ergo non credidistis illi 6 si autem dixerimus ex hominibus plebs universa lapidabit nos certi sunt enim Iohannem prophetam esse 7 et responderunt se nescire unde esset 8 et Iesus ait illis neque ego dico vobis in qua potestate haec facio 9 coepit autem dicere ad plebem parabolam hanc homo plantavit vineam et locavit eam colonis et ipse peregre fuit multis temporibus 10 et in tempore misit ad cultores servum ut de fructu vineae darent illi qui caesum dimiserunt eum inanem 11 et addidit alterum servum mittere illi autem hunc quoque caedentes et adficientes contumelia dimiserunt inanem 12 et addidit tertium mittere qui et illum vulnerantes eiecerunt 13 dixit autem dominus vineae quid faciam mittam filium meum dilectum forsitan cum hunc viderint verebuntur 14 quem cum vidissent coloni cogitaverunt inter se dicentes hic est heres occidamus illum ut nostra fiat hereditas 15 et eiectum illum extra vineam occiderunt quid ergo faciet illis dominus vineae 16 veniet et perdet colonos istos et dabit vineam aliis quo audito dixerunt illi absit 17 ille autem aspiciens eos ait quid est ergo hoc quod scriptum est lapidem quem reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli 18 omnis qui ceciderit supra illum lapidem conquassabitur supra quem autem ceciderit comminuet illum 19 et quaerebant principes sacerdotum et scribae mittere in illum manus illa hora et timuerunt populum cognoverunt enim quod ad ipsos dixerit similitudinem istam 20 et observantes miserunt insidiatores qui se iustos simularent ut caperent eum in sermone et traderent illum principatui et potestati praesidis 21 et interrogaverunt illum dicentes magister scimus quia recte dicis et doces et non accipis personam sed in veritate viam Dei doces 22 licet nobis dare tributum Caesari an non 23 considerans autem dolum illorum dixit ad eos quid me temptatis 24 ostendite mihi denarium cuius habet imaginem et inscriptionem respondentes dixerunt Caesaris 25 et ait illis reddite ergo quae Caesaris sunt Caesari et quae Dei sunt Deo 26 et non potuerunt verbum eius reprehendere coram plebe et mirati in responso eius tacuerunt 27 accesserunt autem quidam Sadducaeorum qui negant esse resurrectionem et interrogaverunt eum 28 dicentes magister Moses scripsit nobis si frater alicuius mortuus fuerit habens uxorem et hic sine filiis fuerit ut accipiat eam frater eius uxorem et suscitet semen fratri suo 29 septem ergo fratres erant et primus accepit uxorem et mortuus est sine filiis 30 et sequens accepit illam et ipse mortuus est sine filio 31 et tertius accepit illam similiter et omnes septem et non reliquerunt semen et mortui sunt 32 novissima omnium mortua est et mulier 33 in resurrectione ergo cuius eorum erit uxor siquidem septem habuerunt eam uxorem 34 et ait illis Iesus filii saeculi huius nubunt et traduntur ad nuptias (aiōn g165) 35 illi autem qui digni habebuntur saeculo illo et resurrectione ex mortuis neque nubunt neque ducunt uxores (aiōn g165) 36 neque enim ultra mori poterunt aequales enim angelis sunt et filii sunt Dei cum sint filii resurrectionis 37 quia vero resurgant mortui et Moses ostendit secus rubum sicut dicit Dominum Deum Abraham et Deum Isaac et Deum Iacob 38 Deus autem non est mortuorum sed vivorum omnes enim vivunt ei 39 respondentes autem quidam scribarum dixerunt magister bene dixisti 40 et amplius non audebant eum quicquam interrogare 41 dixit autem ad illos quomodo dicunt Christum Filium David esse 42 et ipse David dicit in libro Psalmorum dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis 43 donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum 44 David ergo Dominum illum vocat et quomodo filius eius est 45 audiente autem omni populo dixit discipulis suis 46 adtendite a scribis qui volunt ambulare in stolis et amant salutationes in foro et primas cathedras in synagogis et primos discubitus in conviviis 47 qui devorant domos viduarum simulantes longam orationem hii accipient damnationem maiorem

21 respiciens autem vidit eos qui mittebant munera sua in gazofilacium divites 2 vidit autem et quandam viduam pauperculam mittentem aera minuta duo 3 et dixit vere dico vobis quia vidua haec pauper plus quam omnes misit 4 nam omnes hii ex abundanti sibi miserunt in munera Dei haec autem ex eo quod deest illi omnem victum suum

quem habuit misit 5 et quibusdam dicentibus de templo quod lapidibus bonis et donis ornatum esset dixit 6 haec quae videtis venient dies in quibus non relinquetur lapis super lapidem qui non destruatur 7 interrogaverunt autem illum dicentes praeceptor quando haec erunt et quod signum cum fieri incipient 8 qui dixit videte ne seducamini multi enim venient in nomine meo dicentes quia ego sum et tempus adpropinquavit nolite ergo ire post illos 9 cum autem audieritis proelia et seditiones nolite terreri oportet primum haec fieri sed non statim finis 10 tunc dicebat illis surget gens contra gentem et regnum adversus regnum 11 terraemotus magni erunt per loca et pestilentiae et fames terroresque de caelo et signa magna erunt 12 sed ante haec omnia inicient vobis manus suas et persequentur tradentes in synagogas et custodias trahentes ad reges et praesides propter nomen meum 13 continget autem vobis in testimonium 14 ponite ergo in cordibus vestris non praemeditari quemadmodum respondeatis 15 ego enim dabo vobis os et sapientiam cui non poterunt resistere et contradicere omnes adversarii vestri 16 tradémini autem a parentibus et fratribus et cognatis et amicis et morte adficient ex vobis 17 et eritis odio omnibus propter nomen meum 18 et capillus de capite vestro non peribit 19 in patientia vestra possidebitis animas vestras 20 cum autem videritis circumdari ab exercitu Hierusalem tunc scitote quia adpropinquavit desolatio eius 21 tunc qui in Iudaea sunt fugiant in montes et qui in medio eius discedant et qui in regionibus non intrent in eam 22 quia dies ultionis hii sunt ut impleantur omnia quae scripta sunt 23 vae autem praegnatibus et nutrientibus in illis diebus erit enim pressura magna supra terram et ira populo huic 24 et cadent in ore gladii et captivi ducentur in omnes gentes et Hierusalem calcabitur a gentibus donec impleantur tempora nationum 25 et erunt signa in sole et luna et stellis et in terris pressura gentium prae confusione sonitus maris et fluctuum 26 arescentibus hominibus prae timore et expectatione quae supervenient universo orbi nam virtutes caelorum movebuntur 27 et tunc videbunt Filium hominis venientem in nube cum potestate magna et maiestate 28 his autem fieri incipientibus respicite et levate capita vestra quoniam adpropinquat redemptio vestra 29 et dixit illis similitudinem videte ficulneam et omnes arbores 30 cum producunt iam ex se fructum scitis quoniam prope est aestas 31 ita et vos cum videritis haec fieri scitote quoniam prope est regnum Dei 32 amen dico vobis quia non praeteribit generatio haec donec omnia fiant 33 caelum et terra transibunt verba autem mea non transient 34 adtendite autem vobis ne forte graventur corda vestra in crapula et ebrietate et curis huius vitae et superveniat in vos repentina dies illa 35 tamquam laqueus enim superveniet in omnes qui sedent super faciem omnis terrae 36 vigilate itaque omni tempore orantes ut digni habeamini fugere ista omnia quae futura sunt et stare ante Filium hominis 37 erat autem diebus docens in templo noctibus vero exiens morabatur in monte qui vocatur Oliveti 38 et omnis populus manicabat ad eum in templo audire eum

22 adpropinquabat autem dies festus azymorum qui dicitur pascha 2 et quaerebant principes sacerdotum et scribae quomodo eum interficerent timebant vero plebem 3 intravit autem Satanas in Iudam qui cognominatur Scarioth unum de duodecim 4 et abiit et locutus est cum principibus sacerdotum et magistratibus quemadmodum illum traderet eis 5 et gavisi sunt et pacti sunt pecuniam illi dare 6 et spopondit et quaerebat oportunitatem ut traderet illum sine turbis 7 venit autem dies azymorum in qua necesse erat occidi pascha 8 et misit Petrum et Iohannem dicens euntes parate nobis pascha ut manducemus 9 at illi dixerunt ubi vis paremus 10 et dixit ad eos ecce introeuntibus vobis in civitatem occurret vobis homo amphoram aquae portans sequimini eum in domum in qua intrat 11 et dicetis patri familias domus dicit tibi magister ubi est diversorium ubi pascha cum discipulis meis manducem 12 et ipse vobis ostendet cenaculum magnum stratum et ibi parate 13 euntes autem invenerunt sicut dixit illis et paraverunt pascha 14 et cum facta esset hora discubuit et duodecim apostoli cum eo 15 et ait illis desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum antequam patiar 16 dico enim vobis quia ex hoc non manducabo illud donec impleatur in regno Dei 17 et accepto calice

gratias egit et dixit accipite et dividite inter vos 18 dico enim vobis quod non bibam de generatione vitis donec regnum Dei veniat 19 et accepto pane gratias egit et fregit et dedit eis dicens hoc est corpus meum quod pro vobis datur hoc facite in meam commemorationem 20 similiter et calicem postquam cenavit dicens hic est calix novum testamentum in sanguine meo quod pro vobis funditur 21 verumtamen ecce manus tradentis me mecum est in mensa 22 et quidem Filius hominis secundum quod definitum est vadit verumtamen vae illi homini per quem traditur 23 et ipsi coeperunt quaerere inter se quis esset ex eis qui hoc facturus esset 24 facta est autem et contentio inter eos quis eorum videretur esse maior 25 dixit autem eis reges gentium dominantur eorum et qui potestatem habent super eos benefici vocantur 26 vos autem non sic sed qui maior est in vobis fiat sicut iunior et qui praecessor est sicut ministrator 27 nam quis maior est qui recumbit an qui ministrat nonne qui recumbit ego autem in medio vestrum sum sicut qui ministrat 28 vos autem estis qui permansistis mecum in temptationibus meis 29 et ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus regnum 30 ut edatis et bibatis super mensam meam in regno et sedeatis super thronos iudicantes duodecim tribus Israhel 31 ait autem Dominus Simon Simon ecce Satanas expetivit vos ut cribraret sicut triticum 32 ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua et tu aliquando conversus confirma fratres tuos 33 qui dixit ei Domine tecum paratus sum et in carcerem et in mortem ire 34 et ille dixit dico tibi Petre non cantabit hodie gallus donec ter abneges nosse me 35 et dixit eis quando misi vos sine sacculo et pera et calciamentis numquid aliquid defuit vobis at illi dixerunt nihil 36 dixit ergo eis sed nunc qui habet sacculum tollat similiter et peram et qui non habet vendat tunicam suam et emat gladium 37 dico enim vobis quoniam adhuc hoc quod scriptum est oportet impleri in me et quod cum iniustis deputatus est etenim ea quae sunt de me finem habent 38 at illi dixerunt Domine ecce gladii duo hic at ille dixit eis satis est 39 et egressus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum secuti sunt autem illum et discipuli 40 et cum pervenisset ad locum dixit illis orate ne intretis in temptationem 41 et ipse avulsus est ab eis quantum iactus est lapidis et positis genibus orabat 42 dicens Pater si vis transfer calicem istum a me verumtamen non mea voluntas sed tua fiat 43 apparuit autem illi angelus de caelo confortans eum et factus in agonia prolixius orabat 44 et factus est sudor eius sicut guttae sanguinis decurrentis in terram 45 et cum surrexisset ab oratione et venisset ad discipulos suos invenit eos dormientes prae tristitia 46 et ait illis quid dormitis surgite orate ne intretis in temptationem 47 adhuc eo loquente ecce turba et qui vocabatur Iudas unus de duodecim antecedebat eos et adpropinquavit Iesu ut oscularetur eum 48 Iesus autem dixit ei Iuda osculo Filium hominis tradis 49 videntes autem hii qui circa ipsum erant quod futurum erat dixerunt ei Domine si percutimus in gladio 50 et percussit unus ex illis servum principis sacerdotum et amputavit auriculam eius dextram 51 respondens autem Iesus ait sinite usque huc et cum tetigisset auriculam eius sanavit eum 52 dixit autem Iesus ad eos qui venerant ad se principes sacerdotum et magistratus templi et seniores quasi ad latronem existis cum gladiis et fustibus 53 cum cotidie vobiscum fuerim in templo non extendistis manus in me sed haec est hora vestra et potestas tenebrarum 54 conprehendentes autem eum duxerunt ad domum principis sacerdotum Petrus vero sequebatur a longe 55 accenso autem igni in medio atrio et circumsedentibus illis erat Petrus in medio eorum 56 quem cum vidisset ancilla quaedam sedentem ad lumen et eum fuisset intuita dixit et hic cum illo erat 57 at ille negavit eum dicens mulier non novi illum 58 et post pusillum alius videns eum dixit et tu de illis es Petrus vero ait o homo non sum 59 et intervallo facto quasi horae unius alius quidam adfirmabat dicens vere et hic cum illo erat nam et Galilaeus est 60 et ait Petrus homo nescio quod dicis et continuo adhuc illo loquente cantavit gallus 61 et conversus Dominus respexit Petrum et recordatus est Petrus verbi Domini sicut dixit quia priusquam gallus cantet ter me negabis 62 et egressus foras Petrus flevit amare 63 et viri qui tenebant illum inludebant ei caedentes 64 et velaverunt eum et percutiebant faciem eius et interrogabant eum dicentes prophetiza quis est qui te percussit 65 et alia multa blasphemantes dicebant in eum 66 et ut factus est dies convenerunt seniores plebis et principes sacerdotum et scribae

et duxerunt illum in concilium suum dicentes si tu es Christus dic nobis **67** et ait illis si vobis dixero non creditis mihi **68** si autem et interrogavero non respondebitis mihi neque dimittetis **69** ex hoc autem erit Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei **70** dixerunt autem omnes tu ergo es Filius Dei qui ait vos dicitis quia ego sum **71** at illi dixerunt quid adhuc desideramus testimonium ipsi enim audivimus de ore eius

23 et surgens omnis multitudo eorum duxerunt illum ad Pilatum **2** coeperunt autem accusare illum dicentes hunc invenimus subvertentem gentem nostram et prohibentem tributa dari Caesari et dicentem se Christum regem esse **3** Pilatus autem interrogavit eum dicens tu es rex Iudaeorum at ille respondens ait tu dicis **4** ait autem Pilatus ad principes sacerdotum et turbas nihil invenio causae in hoc homine **5** at illi invalescebant dicentes commovet populum docens per universam Iudaeam et incipiens a Galilaea usque huc **6** Pilatus autem audiens Galilaeam interrogavit si homo Galilaeus esset **7** et ut cognovit quod de Herodis potestate esset remisit eum ad Herodem qui et ipse Hierosolymis erat illis diebus **8** Herodes autem viso Iesu gavisus est valde erat enim cupiens ex multo tempore videre eum eo quod audiret multa de illo et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri **9** interrogabat autem illum multis sermonibus at ipse nihil illi respondebat **10** stabant etiam principes sacerdotum et scribae constanter accusantes eum **11** sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo et inlusit indutum veste alba et remisit ad Pilatum **12** et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipsa die nam antea inimici erant ad invicem **13** Pilatus autem convocatis principibus sacerdotum et magistratibus et plebe **14** dixit ad illos obtulistis mihi hunc hominem quasi avertentem populum et ecce ego coram vobis interrogans nullam causam inveni in homine isto ex his in quibus eum accusatis **15** sed neque Herodes nam remisi vos ad illum et ecce nihil dignum morte actum est ei **16** emendatum ergo illum dimittam **17** necesse autem habebat dimittere eis per diem festum unum **18** exclamavit autem simul universa turba dicens tolle hunc et dimitte nobis Barabban **19** qui erat propter seditionem quandam factam in civitate et homicidium missus in carcerem **20** iterum autem Pilatus locutus est ad illos volens dimittere Iesum **21** at illi succlamabant dicentes crucifige crucifige illum **22** ille autem tertio dixit ad illos quid enim mali fecit iste nullam causam mortis invenio in eo corripiam ergo illum et dimittam **23** at illi instabant vocibus magnis postulantes ut crucifigeretur et invalescebant voces eorum **24** et Pilatus adiudicavit fieri petitionem eorum **25** dimisit autem illis eum qui propter homicidium et seditionem missus fuerat in carcerem quem petebant Iesum vero tradidit voluntati eorum **26** et cum ducerent eum adprehenderunt Simonem quendam Cyrenensem venientem de villa et inposuerunt illi crucem portare post Iesum **27** sequebatur autem illum multa turba populi et mulierum quae plangebant et lamentabant eum **28** conversus autem ad illas Iesus dixit filiae Hierusalem nolite flere super me sed super vos ipsas flete et super filios vestros **29** quoniam ecce venient dies in quibus dicent beatae steriles et ventres qui non genuerunt et ubera quae non lactaverunt **30** tunc incipient dicere montibus cadite super nos et collibus operite nos **31** quia si in viridi ligno haec faciunt in arido quid fiet **32** ducebantur autem et alii duo nequam cum eo ut interficerentur **33** et postquam venerunt in locum qui vocatur Calvariae ibi crucifixerunt eum et latrones unum a dextris et alterum a sinistris **34** Iesus autem dicebat Pater dimitte illis non enim sciunt quid faciunt dividentes vero vestimenta eius miserunt sortes **35** et stabat populus expectans et deridebant illum principes cum eis dicentes alios salvos fecit se salvum faciat si hic est Christus Dei electus **36** inludebant autem ei et milites accedentes et acetum offerentes illi **37** dicentes si tu es rex Iudaeorum salvum te fac **38** erat autem et superscriptio inscripta super illum litteris graecis et latinis et hebraicis hic est rex Iudaeorum **39** unus autem de his qui pendebant latronibus blasphemabat eum dicens si tu es Christus salvum fac temet ipsum et nos **40** respondens autem alter increpabat illum dicens neque tu times Deum quod in eadem damnatione es **41** et nos quidem iuste nam digna factis recipimus hic vero nihil mali gessit **42** et dicebat ad Iesum Domine memento mei cum veneris in regnum tuum **43** et dixit illi Iesus amen dico tibi hodie mecum eris in paradiso **44** erat autem fere hora sexta et tenebrae

factae sunt in universa terra usque in nonam horam **45** et obscuratus est sol et velum templi scissum est medium **46** et clamans voce magna Iesus ait Pater in manus tuas commendo spiritum meum et haec dicens exspiravit **47** videns autem centurio quod factum fuerat glorificavit Deum dicens vere hic homo iustus erat **48** et omnis turba eorum qui simul aderant ad spectaculum istud et videbant quae fiebant percutientes pectora sua revertebantur **49** stabant autem omnes noti eius a longe et mulieres quae secutae erant eum a Galilaea haec videntes **50** et ecce vir nomine Ioseph qui erat decurio vir bonus et iustus **51** hic non consenserat consilio et actibus eorum ab Arimathia civitate Iudaeae qui expectabat et ipse regnum Dei **52** hic accessit ad Pilatum et petiit corpus Iesu **53** et depositum involvit sindone et posuit eum in monumento exciso in quo nondum quisquam positus fuerat **54** et dies erat parasceves et sabbatum inlucescebat **55** subsecutae autem mulieres quae cum ipso venerant de Galilaea viderunt monumentum et quemadmodum positum erat corpus eius **56** et revertentes paraverunt aromata et unguenta et sabbato quidem siluerunt secundum mandatum

24 una autem sabbati valde diluculo venerunt ad monumentum portantes quae paraverant aromata **2** et invenerunt lapidem revolutum a monumento **3** et ingressae non invenerunt corpus Domini Iesu **4** et factum est dum mente consternatae essent de isto ecce duo viri steterunt secus illas in veste fulgenti **5** cum timerent autem et declinarent vultum in terram dixerunt ad illas quid quaeritis viventem cum mortuis **6** non est hic sed surrexit recordamini qualiter locutus est vobis cum adhuc in Galilaea esset **7** dicens quia oportet Filium hominis tradi in manus hominum peccatorum et crucifigi et die tertia resurgere **8** et recordatae sunt verborum eius **9** et regressae a monumento nuntiaverunt haec omnia illis undecim et ceteris omnibus **10** erat autem Maria Magdalene et Iohanna et Maria Iacobi et ceterae quae cum eis erant quae dicebant ad apostolos haec **11** et visa sunt ante illos sicut deliramentum verba ista et non credebant illis **12** Petrus autem surgens cucurrit ad monumentum et procumbens videt linteamina sola posita et abiit secum mirans quod factum fuerat **13** et ecce duo ex illis ibant ipsa die in castellum quod erat in spatio stadiorum sexaginta ab Hierusalem nomine Emmaus **14** et ipsi loquebantur ad invicem de his omnibus quae acciderant **15** et factum est dum fabularentur et secum quaererent et ipse Iesus adpropinquans ibat cum illis **16** oculi autem illorum tenebantur ne eum agnoscerent **17** et ait ad illos qui sunt hii sermones quos confertis ad invicem ambulantes et estis tristes **18** et respondens unus cui nomen Cleopas dixit ei tu solus peregrinus es in Hierusalem et non cognovisti quae facta sunt in illa his diebus **19** quibus ille dixit quae et dixerunt de Iesu Nazareno qui fuit vir propheta potens in opere et sermone coram Deo et omni populo **20** et quomodo eum tradiderunt summi sacerdotum et principes nostri in damnationem mortis et crucifixerunt eum **21** nos autem sperabamus quia ipse esset redempturus Israhel et nunc super haec omnia tertia dies hodie quod haec facta sunt **22** sed et mulieres quaedam ex nostris terruerunt nos quae ante lucem fuerunt ad monumentum **23** et non invento corpore eius venerunt dicentes se etiam visionem angelorum vidisse qui dicunt eum vivere **24** et abierunt quidam ex nostris ad monumentum et ita invenerunt sicut mulieres dixerunt ipsum vero non viderunt **25** et ipse dixit ad eos o stulti et tardi corde ad credendum in omnibus quae locuti sunt prophetae **26** nonne haec oportuit pati Christum et ita intrare in gloriam suam **27** et incipiens a Mose et omnibus prophetis interpretabatur illis in omnibus scripturis quae de ipso erant **28** et adpropinquaverunt castello quo ibant et ipse se finxit longius ire **29** et coegerunt illum dicentes mane nobiscum quoniam advesperascit et inclinata est iam dies et intravit cum illis **30** et factum est dum recumberet cum illis accepit panem et benedixit ac fregit et porrigebat illis **31** et aperti sunt oculi eorum et cognoverunt eum et ipse evanuit ex oculis eorum **32** et dixerunt ad invicem nonne cor nostrum ardens erat in nobis dum loqueretur in via et aperiret nobis scripturas **33** et surgentes eadem hora regressi sunt in Hierusalem et invenerunt congregatos undecim et eos qui cum ipsis erant **34** dicentes quod surrexit Dominus vere et apparuit Simoni **35** et ipsi narrabant quae gesta erant in via

et quomodo cognoverunt eum in fractione panis **36** dum haec autem loquuntur Iesus stetit in medio eorum et dicit eis pax vobis ego sum nolite timere **37** conturbati vero et conterriti existimabant se spiritum videre **38** et dixit eis quid turbati estis et cogitationes ascendunt in corda vestra **39** videte manus meas et pedes quia ipse ego sum palpate et videte quia spiritus carnem et ossa non habet sicut me videtis habere **40** et cum hoc dixisset ostendit eis manus et pedes **41** adhuc autem illis non credentibus et mirantibus prae gaudio dixit habetis hic aliquid quod manducetur **42** at illi obtulerunt ei partem piscis assi et favum mellis **43** et cum manducasset coram eis sumens reliquias dedit eis **44** et dixit ad eos haec sunt verba quae locutus sum ad vos cum adhuc essem vobiscum quoniam necesse est impleri omnia quae scripta sunt in lege Mosi et prophetis et psalmis de me **45** tunc aperuit illis sensum ut intellegerent scripturas **46** et dixit eis quoniam sic scriptum est et sic oportebat Christum pati et resurgere a mortuis die tertia **47** et praedicari in nomine eius paenitentiam et remissionem peccatorum in omnes gentes incipientibus ab Hierosolyma **48** vos autem estis testes horum **49** et ego mitto promissum Patris mei in vos vos autem sedete in civitate quoadusque induamini virtutem ex alto **50** eduxit autem eos foras in Bethaniam et elevatis manibus suis benedixit eis **51** et factum est dum benediceret illis recessit ab eis et ferebatur in caelum **52** et ipsi adorantes regressi sunt in Hierusalem cum gaudio magno **53** et erant semper in templo laudantes et benedicentes Deum amen

Iohannem

1 in principio erat Verbum et Verbum erat apud Deum et Deus erat Verbum **2** hoc erat in principio apud Deum **3** omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil quod factum est **4** in ipso vita erat et vita erat lux hominum **5** et lux in tenebris lucet et tenebrae eam non conprehenderunt **6** fuit homo missus a Deo cui nomen erat Iohannes **7** hic venit in testimonium ut testimonium perhiberet de lumine ut omnes crederent per illum **8** non erat ille lux sed ut testimonium perhiberet de lumine **9** erat lux vera quae inluminat omnem hominem venientem in mundum **10** in mundo erat et mundus per ipsum factus est et mundus eum non cognovit **11** in propria venit et sui eum non receperunt **12** quotquot autem receperunt eum dedit eis potestatem filios Dei fieri his qui credunt in nomine eius **13** qui non ex sanguinibus neque ex voluntate carnis neque ex voluntate viri sed ex Deo nati sunt **14** et Verbum caro factum est et habitavit in nobis et vidimus gloriam eius gloriam quasi unigeniti a Patre plenum gratiae et veritatis **15** Iohannes testimonium perhibet de ipso et clamat dicens hic erat quem dixi vobis qui post me venturus est ante me factus est quia prior me erat **16** et de plenitudine eius nos omnes accepimus et gratiam pro gratia **17** quia lex per Mosen data est gratia et veritas per Iesum Christum facta est **18** Deum nemo vidit umquam unigenitus Filius qui est in sinu Patris ipse enarravit **19** et hoc est testimonium Iohannis quando miserunt Iudaei ab Hierosolymis sacerdotes et Levitas ad eum ut interrogarent eum tu quis es **20** et confessus est et non negavit et confessus est quia non sum ego Christus **21** et interrogaverunt eum quid ergo Helias es tu et dicit non sum propheta es tu et respondit non **22** dixerunt ergo ei quis es ut responsum demus his qui miserunt nos quid dicis de te ipso **23** ait ego vox clamantis in deserto dirigite viam Domini sicut dixit Esaias propheta **24** et qui missi fuerant erant ex Pharisaeis **25** et interrogaverunt eum et dixerunt ei quid ergo baptizas si tu non es Christus neque Helias neque propheta **26** respondit eis Iohannes dicens ego baptizo in aqua medius autem vestrum stetit quem vos non scitis **27** ipse est qui post me venturus est qui ante me factus est cuius ego non sum dignus ut solvam eius corrigiam calciamenti **28** haec in Bethania facta sunt trans Iordanen ubi erat Iohannes baptizans **29** altera die videt Iohannes Iesum venientem ad se et ait ecce agnus Dei qui tollit peccatum mundi **30** hic est de quo dixi post me venit vir qui ante me factus est quia prior me erat **31** et ego nesciebam eum sed ut manifestaretur Israhel propterea veni ego in aqua baptizans **32** et testimonium perhibuit Iohannes dicens quia vidi Spiritum descendentem quasi columbam de caelo et mansit super eum **33** et ego nesciebam eum sed qui misit me baptizare in aqua ille mihi dixit super quem videris Spiritum descendentem et manentem super eum hic est qui baptizat in Spiritu Sancto **34** et ego vidi et testimonium perhibui quia hic est Filius Dei **35** altera die iterum stabat Iohannes et ex discipulis eius duo **36** et respiciens Iesum ambulantem dicit ecce agnus Dei **37** et audierunt eum duo discipuli loquentem et secuti sunt Iesum **38** conversus autem Iesus et videns eos sequentes dicit eis quid quaeritis qui dixerunt ei rabbi quod dicitur interpretatum magister ubi habitas **39** dicit eis venite et videte venerunt et viderunt ubi maneret et apud eum manserunt die illo hora autem erat quasi decima **40** erat autem Andreas frater Simonis Petri unus ex duobus qui audierant ab Iohanne et secuti fuerant eum **41** invenit hic primum fratrem suum Simonem et dicit ei invenimus Messiam quod est interpretatum Christus **42** et adduxit eum ad Iesum intuitus autem eum Iesus dixit tu es Simon filius Iohanna tu vocaberis Cephas quod interpretatur Petrus **43** in crastinum voluit exire in Galilaeam et invenit Philippum et dicit ei Iesus sequere me **44** erat autem Philippus a Bethsaida civitate Andreae et Petri **45** invenit Philippus Nathanahel et dicit ei quem scripsit Moses in lege et prophetae invenimus Iesum filium Ioseph a Nazareth **46** et dixit ei Nathanahel a Nazareth potest aliquid boni esse dicit ei Philippus veni et vide **47** vidit Iesus Nathanahel venientem ad se et dicit de eo ecce vere Israhelita in quo dolus non est **48** dicit ei Nathanahel unde me nosti respondit Iesus et dixit ei priusquam te Philippus vocaret cum esses sub ficu vidi te **49** respondit ei Nathanahel et ait rabbi tu es Filius Dei tu es rex Israhel **50** respondit Iesus et dixit ei quia dixi tibi vidi te sub ficu credis maius his videbis **51** et dicit ei amen amen dico vobis

videbitis caelum apertum et angelos Dei ascendentes et descendentes supra Filium hominis

2 et die tertio nuptiae factae sunt in Cana Galilaeae et erat mater Iesu ibi **2** vocatus est autem ibi et Iesus et discipuli eius ad nuptias **3** et deficiente vino dicit mater Iesu ad eum vinum non habent **4** et dicit ei Iesus quid mihi et tibi est mulier nondum venit hora mea **5** dicit mater eius ministris quodcumque dixerit vobis facite **6** erant autem ibi lapideae hydriae sex positae secundum purificationem Iudaeorum capientes singulae metretas binas vel ternas **7** dicit eis Iesus implete hydrias aqua et impleverunt eas usque ad summum **8** et dicit eis Iesus haurite nunc et ferte architriclino et tulerunt **9** ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam et non sciebat unde esset ministri autem sciebant qui haurierant aquam vocat sponsum architriclinus **10** et dicit ei omnis homo primum bonum vinum ponit et cum inebriati fuerint tunc id quod deterius est tu servasti bonum vinum usque adhuc **11** hoc fecit initium signorum Iesus in Cana Galilaeae et manifestavit gloriam suam et crediderunt in eum discipuli eius **12** post hoc descendit Capharnaum ipse et mater eius et fratres eius et discipuli eius et ibi manserunt non multis diebus **13** et prope erat pascha Iudaeorum et ascendit Hierosolyma Iesus **14** et invenit in templo vendentes boves et oves et columbas et nummularios sedentes **15** et cum fecisset quasi flagellum de funiculis omnes eiecit de templo oves quoque et boves et nummulariorum effudit aes et mensas subvertit **16** et his qui columbas vendebant dixit auferte ista hinc nolite facere domum Patris mei domum negotiationis **17** recordati vero sunt discipuli eius quia scriptum est zelus domus tuae comedit me **18** responderunt ergo Iudaei et dixerunt ei quod signum ostendis nobis quia haec facis **19** respondit Iesus et dixit eis solvite templum hoc et in tribus diebus excitabo illud **20** dixerunt ergo Iudaei quadraginta et sex annis aedificatum est templum hoc et tu tribus diebus excitabis illud **21** ille autem dicebat de templo corporis sui **22** cum ergo resurrexisset a mortuis recordati sunt discipuli eius quia hoc dicebat et crediderunt scripturae et sermoni quem dixit Iesus **23** cum autem esset Hierosolymis in pascha in die festo multi crediderunt in nomine eius videntes signa eius quae faciebat **24** ipse autem Iesus non credebat semet ipsum eis eo quod ipse nosset omnes **25** et quia opus ei non erat ut quis testimonium perhiberet de homine ipse enim sciebat quid esset in homine

3 erat autem homo ex Pharisaeis Nicodemus nomine princeps Iudaeorum **2** hic venit ad eum nocte et dixit ei rabbi scimus quia a Deo venisti magister nemo enim potest haec signa facere quae tu facis nisi fuerit Deus cum eo **3** respondit Iesus et dixit ei amen amen dico tibi nisi quis natus fuerit denuo non potest videre regnum Dei **4** dicit ad eum Nicodemus quomodo potest homo nasci cum senex sit numquid potest in ventrem matris suae iterato introire et nasci **5** respondit Iesus amen amen dico tibi nisi quis renatus fuerit ex aqua et Spiritu non potest introire in regnum Dei **6** quod natum est ex carne caro est et quod natum est ex Spiritu spiritus est **7** non mireris quia dixi tibi oportet vos nasci denuo **8** Spiritus ubi vult spirat et vocem eius audis sed non scis unde veniat et quo vadat sic est omnis qui natus est ex Spiritu **9** respondit Nicodemus et dixit ei quomodo possunt haec fieri **10** respondit Iesus et dixit ei tu es magister Israhel et haec ignoras **11** amen amen dico tibi quia quod scimus loquimur et quod vidimus testamur et testimonium nostrum non accipitis **12** si terrena dixi vobis et non creditis quomodo si dixero vobis caelestia credetis **13** et nemo ascendit in caelum nisi qui descendit de caelo Filius hominis qui est in caelo **14** et sicut Moses exaltavit serpentem in deserto ita exaltari oportet Filium hominis **15** ut omnis qui credit in ipso non pereat sed habeat vitam aeternam **(aiōnios g166)** **16** sic enim dilexit Deus mundum ut Filium suum unigenitum daret ut omnis qui credit in eum non pereat sed habeat vitam aeternam **(aiōnios g166)** **17** non enim misit Deus Filium suum in mundum ut iudicet mundum sed ut salvetur mundus per ipsum **18** qui credit in eum non iudicatur qui autem non credit iam iudicatus est quia non credidit in nomine unigeniti Filii Dei **19** hoc est autem iudicium quia lux venit in mundum et dilexerunt homines magis tenebras quam lucem erant enim eorum mala opera **20** omnis enim qui mala agit odit lucem et non venit ad lucem ut non arguantur opera eius **21** qui autem facit veritatem

venit ad lucem ut manifestentur eius opera quia in Deo sunt facta **22** post haec venit Iesus et discipuli eius in iudaeam terram et illic demorabatur cum eis et baptizabat **23** erat autem et Iohannes baptizans in Aenon iuxta Salim quia aquae multae erant illic et adveniebant et baptizabantur **24** nondum enim missus fuerat in carcerem Iohannes **25** facta est ergo quaestio ex discipulis Iohannis cum Iudaeis de purificatione **26** et venerunt ad Iohannem et dixerunt ei rabbi qui erat tecum trans Iordanen cui tu testimonium perhibuisti ecce hic baptizat et omnes veniunt ad eum **27** respondit Iohannes et dixit non potest homo accipere quicquam nisi fuerit ei datum de caelo **28** ipsi vos mihi testimonium perhibetis quod dixerim ego non sum Christus sed quia missus sum ante illum **29** qui habet sponsam sponsus est amicus autem sponsi qui stat et audit eum gaudio gaudet propter vocem sponsi hoc ergo gaudium meum impletum est **30** illum oportet crescere me autem minui **31** qui desursum venit supra omnes est qui est de terra de terra est et de terra loquitur qui de caelo venit supra omnes est **32** et quod vidit et audivit hoc testatur et testimonium eius nemo accipit **33** qui accipit eius testimonium signavit quia Deus verax est **34** quem enim misit Deus verba Dei loquitur non enim ad mensuram dat Deus Spiritum **35** Pater diligit Filium et omnia dedit in manu eius **36** qui credit in Filium habet vitam aeternam qui autem incredulus est Filio non videbit vitam sed ira Dei manet super eum **(aiōnios g166)**

4 ut ergo cognovit Iesus quia audierunt Pharisaei quia Iesus plures discipulos facit et baptizat quam Iohannes **2** quamquam Iesus non baptizaret sed discipuli eius **3** reliquit Iudaeam et abiit iterum in Galilaeam **4** oportebat autem eum transire per Samariam **5** venit ergo in civitatem Samariae quae dicitur Sychar iuxta praedium quod dedit Iacob Ioseph filio suo **6** erat autem ibi fons Iacob Iesus ergo fatigatus ex itinere sedebat sic super fontem hora erat quasi sexta **7** venit mulier de Samaria haurire aquam dicit ei Iesus da mihi bibere **8** discipuli enim eius abierant in civitatem ut cibos emerent **9** dicit ergo ei mulier illa samaritana quomodo tu Iudaeus cum sis bibere a me poscis quae sum mulier samaritana non enim coutuntur Iudaei Samaritanis **10** respondit Iesus et dixit ei si scires donum Dei et quis est qui dicit tibi da mihi bibere tu forsitan petisses ab eo et dedisset tibi aquam vivam **11** dicit ei mulier Domine neque in quo haurias habes et puteus altus est unde ergo habes aquam vivam **12** numquid tu maior es patre nostro Iacob qui dedit nobis puteum et ipse ex eo bibit et filii eius et pecora eius **13** respondit Iesus et dixit ei omnis qui bibit ex aqua hac sitiet iterum **14** qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in aeternum sed aqua quam dabo ei fiet in eo fons aquae salientis in vitam aeternam **(aiōn g165, aiōnios g166)** **15** dicit ad eum mulier Domine da mihi hanc aquam ut non sitiam neque veniam huc haurire **16** dicit ei Iesus vade voca virum tuum et veni huc **17** respondit mulier et dixit non habeo virum dicit ei Iesus bene dixisti quia non habeo virum **18** quinque enim viros habuisti et nunc quem habes non est tuus vir hoc vere dixisti **19** dicit ei mulier Domine video quia propheta es tu **20** patres nostri in monte hoc adoraverunt et vos dicitis quia Hierosolymis est locus ubi adorare oportet **21** dicit ei Iesus mulier crede mihi quia veniet hora quando neque in monte hoc neque in Hierosolymis adorabitis Patrem **22** vos adoratis quod nescitis nos adoramus quod scimus quia salus ex Iudaeis est **23** sed venit hora et nunc est quando veri adoratores adorabunt Patrem in spiritu et veritate nam et Pater tales quaerit qui adorent eum **24** spiritus est Deus et eos qui adorant eum in spiritu et veritate oportet adorare **25** dicit ei mulier scio quia Messias venit qui dicitur Christus cum ergo venerit ille nobis adnuntiabit omnia **26** dicit ei Iesus ego sum qui loquor tecum **27** et continuo venerunt discipuli eius et mirabantur quia cum muliere loquebatur nemo tamen dixit quid quaeris aut quid loqueris cum ea **28** reliquit ergo hydriam suam mulier et abiit in civitatem et dicit illis hominibus **29** venite videte hominem qui dixit mihi omnia quaecumque feci numquid ipse est Christus **30** exierunt de civitate et veniebant ad eum **31** interea rogabant eum discipuli dicentes rabbi manduca **32** ille autem dixit eis ego cibum habeo manducare quem vos nescitis **33** dicebant ergo discipuli ad invicem numquid aliquis adtulit ei manducare **34** dicit eis Iesus meus cibus est ut faciam voluntatem eius qui misit me ut perficiam opus eius **35** nonne vos dicitis quod adhuc quattuor menses sunt

et messis venit ecce dico vobis levate oculos vestros et videte regiones quia albae sunt iam ad messem **36** et qui metit mercedem accipit et congregat fructum in vitam aeternam ut et qui seminat simul gaudeat et qui metit **(aiōnios g166)** **37** in hoc enim est verbum verum quia alius est qui seminat et alius est qui metit **38** ego misi vos metere quod vos non laborastis alii laboraverunt et vos in laborem eorum introistis **39** ex civitate autem illa multi crediderunt in eum Samaritanorum propter verbum mulieris testimonium perhibentis quia dixit mihi omnia quaecumque feci **40** cum venissent ergo ad illum Samaritani rogaverunt eum ut ibi maneret et mansit ibi duos dies **41** et multo plures crediderunt propter sermonem eius **42** et mulieri dicebant quia iam non propter tuam loquellam credimus ipsi enim audivimus et scimus quia hic est vere salvator mundi **43** post duos autem dies exiit inde et abiit in Galilaeam **44** ipse enim Iesus testimonium perhibuit quia propheta in sua patria honorem non habet **45** cum ergo venisset in Galilaeam exceperunt eum Galilaei cum omnia vidissent quae fecerat Hierosolymis in die festo et ipsi enim venerant in diem festum **46** venit ergo iterum in Cana Galilaeae ubi fecit aquam vinum et erat quidam regulus cuius filius infirmabatur Capharnaum **47** hic cum audisset quia Iesus adveniret a Iudaea in Galilaeam abiit ad eum et rogabat eum ut descenderet et sanaret filium eius incipiebat enim mori **48** dixit ergo Iesus ad eum nisi signa et prodigia videritis non creditis **49** dicit ad eum regulus Domine descende priusquam moriatur filius meus **50** dicit ei Iesus vade filius tuus vivit credidit homo sermoni quem dixit ei Iesus et ibat **51** iam autem eo descendente servi occurrerunt ei et nuntiaverunt dicentes quia filius eius viveret **52** interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit et dixerunt ei quia heri hora septima reliquit eum febris **53** cognovit ergo pater quia illa hora erat in qua dixit ei Iesus filius tuus vivit et credidit ipse et domus eius tota **54** hoc iterum secundum signum fecit Iesus cum venisset a Iudaea in Galilaeam

5 post haec erat dies festus Iudaeorum et ascendit Iesus Hierosolymis **2** est autem Hierosolymis super Probatica piscina quae cognominatur hebraice Bethsaida quinque porticus habens **3** in his iacebat multitudo magna languentium caecorum claudorum aridorum expectantium aquae motum **5** erat autem quidam homo ibi triginta et octo annos habens in infirmitate sua **6** hunc cum vidisset Iesus iacentem et cognovisset quia multum iam tempus habet dicit ei vis sanus fieri **7** respondit ei languidus Domine hominem non habeo ut cum turbata fuerit aqua mittat me in piscinam dum venio enim ego alius ante me descendit **8** dicit ei Iesus surge tolle grabattum tuum et ambula **9** et statim sanus factus est homo et sustulit grabattum suum et ambulabat erat autem sabbatum in illo die **10** dicebant Iudaei illi qui sanatus fuerat sabbatum est non licet tibi tollere grabattum tuum **11** respondit eis qui me fecit sanum ille mihi dixit tolle grabattum tuum et ambula **12** interrogaverunt ergo eum quis est ille homo qui dixit tibi tolle grabattum tuum et ambula **13** is autem qui sanus fuerat effectus nesciebat quis esset Iesus enim declinavit turba constituta in loco **14** postea invenit eum Iesus in templo et dixit illi ecce sanus factus es iam noli peccare ne deterius tibi aliquid contingat **15** abiit ille homo et nuntiavit Iudaeis quia Iesus esset qui fecit eum sanum **16** propterea persequebantur Iudaei Iesum quia haec faciebat in sabbato **17** Iesus autem respondit eis Pater meus usque modo operatur et ego operor **18** propterea ergo magis quaerebant eum Iudaei interficere quia non solum solvebat sabbatum sed et Patrem suum dicebat Deum aequalem se faciens Deo respondit itaque Iesus et dixit eis **19** amen amen dico vobis non potest Filius a se facere quicquam nisi quod viderit Patrem facientem quaecumque enim ille fecerit haec et Filius similiter facit **20** Pater enim diligit Filium et omnia demonstrat ei quae ipse facit et maiora his demonstrabit ei opera ut vos miremini **21** sicut enim Pater suscitat mortuos et vivificat sic et Filius quos vult vivificat **22** neque enim Pater iudicat quemquam sed iudicium omne dedit Filio **23** ut omnes honorificent Filium sicut honorificant Patrem qui non honorificat Filium non honorificat Patrem qui misit illum **24** amen amen dico vobis quia qui verbum meum audit et credit ei qui misit me habet vitam aeternam et in iudicium non venit sed transit a morte in vitam **(aiōnios g166)** **25** amen amen dico vobis quia venit hora et nunc est quando mortui audient vocem Filii Dei et qui audierint vivent **26** sicut enim Pater habet vitam in semet ipso sic dedit

et Filio vitam habere in semet ipso **27** et potestatem dedit ei et iudicium facere quia Filius hominis est **28** nolite mirari hoc quia venit hora in qua omnes qui in monumentis sunt audient vocem eius **29** et procedent qui bona fecerunt in resurrectionem vitae qui vero mala egerunt in resurrectionem iudicii **30** non possum ego a me ipso facere quicquam sicut audio iudico et iudicium meum iustum est quia non quaero voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me **31** si ego testimonium perhibeo de me testimonium meum non est verum **32** alius est qui testimonium perhibet de me et scio quia verum est testimonium quod perhibet de me **33** vos misistis ad Iohannem et testimonium perhibuit veritati **34** ego autem non ab homine testimonium accipio sed haec dico ut vos salvi sitis **35** ille erat lucerna ardens et lucens vos autem voluistis exultare ad horam in luce eius **36** ego autem habeo testimonium maius Iohanne opera enim quae dedit mihi Pater ut perficiam ea ipsa opera quae ego facio testimonium perhibent de me quia Pater me misit **37** et qui misit me Pater ipse testimonium perhibuit de me neque vocem eius umquam audistis neque speciem eius vidistis **38** et verbum eius non habetis in vobis manens quia quem misit ille huic vos non creditis **39** scrutamini scripturas quia vos putatis in ipsis vitam aeternam habere et illae sunt quae testimonium perhibent de me **(aiōnios g166)** **40** et non vultis venire ad me ut vitam habeatis **41** claritatem ab hominibus non accipio **42** sed cognovi vos quia dilectionem Dei non habetis in vobis **43** ego veni in nomine Patris mei et non accipitis me si alius venerit in nomine suo illum accipietis **44** quomodo potestis vos credere qui gloriam ab invicem accipitis et gloriam quae a solo est Deo non quaeritis **45** nolite putare quia ego accusaturus sim vos apud Patrem est qui accuset vos Moses in quo vos speratis **46** si enim crederetis Mosi crederetis forsitan et mihi de me enim ille scripsit **47** si autem illius litteris non creditis quomodo meis verbis credetis

6 post haec abiit Iesus trans mare Galilaeae quod est Tiberiadis **2** et sequebatur eum multitudo magna quia videbant signa quae faciebat super his qui infirmabantur **3** subiit ergo in montem Iesus et ibi sedebat cum discipulis suis **4** erat autem proximum pascha dies festus Iudaeorum **5** cum sublevasset ergo oculos Iesus et vidisset quia multitudo maxima venit ad eum dicit ad Philippum unde ememus panes ut manducent hii **6** hoc autem dicebat temptans eum ipse enim sciebat quid esset facturus **7** respondit ei Philippus ducentorum denariorum panes non sufficiunt eis ut unusquisque modicum quid accipiat **8** dicit ei unus ex discipulis eius Andreas frater Simonis Petri **9** est puer unus hic qui habet quinque panes hordiacios et duos pisces sed haec quid sunt inter tantos **10** dixit ergo Iesus facite homines discumbere erat autem faenum multum in loco discubuerunt ergo viri numero quasi quinque milia **11** accepit ergo panes Iesus et cum gratias egisset distribuit discumbentibus similiter et ex piscibus quantum volebant **12** ut autem impleti sunt dixit discipulis suis colligite quae superaverunt fragmenta ne pereant **13** collegerunt ergo et impleverunt duodecim cofinos fragmentorum ex quinque panibus hordiaciis quae superfuerunt his qui manducaverunt **14** illi ergo homines cum vidissent quod fecerat signum dicebant quia hic est vere propheta qui venturus est in mundum **15** Iesus ergo cum cognovisset quia venturi essent ut raperent eum et facerent eum regem fugit iterum in montem ipse solus **16** ut autem sero factum est descenderunt discipuli eius ad mare **17** et cum ascendissent navem venerunt trans mare in Capharnaum et tenebrae iam factae erant et non venerat ad eos Iesus **18** mare autem vento magno flante exsurgebat **19** cum remigassent ergo quasi stadia viginti quinque aut triginta vident Iesum ambulantem super mare et proximum navi fieri et timuerunt **20** ille autem dicit eis ego sum nolite timere **21** voluerunt ergo accipere eum in navi et statim fuit navis ad terram quam ibant **22** altera die turba quae stabat trans mare vidit quia navicula alia non erat ibi nisi una et quia non introisset cum discipulis suis Iesus in navem sed soli discipuli eius abissent **23** aliae vero supervenerunt naves a Tiberiade iuxta locum ubi manducaverant panem gratias agente Domino **24** cum ergo vidisset turba quia Iesus non esset ibi neque discipuli eius ascenderunt naviculas et venerunt Capharnaum quaerentes Iesum **25** et cum invenissent eum trans mare dixerunt ei rabbi quando huc venisti **26** respondit eis Iesus et dixit amen amen dico vobis quaeritis me non quia vidistis

signa sed quia manducastis ex panibus et saturati estis 27 operamini non cibum qui perit sed qui permanet in vitam aeternam quem Filius hominis vobis dabit hunc enim Pater signavit Deus (aiōnios g166) 28 dixerunt ergo ad eum quid faciemus ut operemur opera Dei 29 respondit Iesus et dixit eis hoc est opus Dei ut credatis in eum quem misit ille 30 dixerunt ergo ei quod ergo tu facis signum ut videamus et credamus tibi quid operaris 31 patres nostri manna manducaverunt in deserto sicut scriptum est panem de caelo dedit eis manducare 32 dixit ergo eis Iesus amen amen dico vobis non Moses dedit vobis panem de caelo sed Pater meus dat vobis panem de caelo verum 33 panis enim Dei est qui descendit de caelo et dat vitam mundo 34 dixerunt ergo ad eum Domine semper da nobis panem hunc 35 dixit autem eis Iesus ego sum panis vitae qui veniet ad me non esuriet et qui credit in me non sitiet umquam 36 sed dixi vobis quia et vidistis me et non creditis 37 omne quod dat mihi Pater ad me veniet et eum qui venit ad me non eiciam foras 38 quia descendi de caelo non ut faciam voluntatem meam sed voluntatem eius qui misit me 39 haec est autem voluntas eius qui misit me Patris ut omne quod dedit mihi non perdam ex eo sed resuscitem illum novissimo die 40 haec est enim voluntas Patris mei qui misit me ut omnis qui videt Filium et credit in eum habeat vitam aeternam et resuscitabo ego eum in novissimo die (aiōnios g166) 41 murmurabant ergo Iudaei de illo quia dixisset ego sum panis qui de caelo descendi 42 et dicebant nonne hic est Iesus filius Ioseph cuius nos novimus patrem et matrem quomodo ergo dicit hic quia de caelo descendi 43 respondit ergo Iesus et dixit eis nolite murmurare in invicem 44 nemo potest venire ad me nisi Pater qui misit me traxerit eum et ego resuscitabo eum novissimo die 45 est scriptum in prophetis et erunt omnes docibiles Dei omnis qui audivit a Patre et didicit venit ad me 46 non quia Patrem vidit quisquam nisi is qui est a Deo hic vidit Patrem 47 amen amen dico vobis qui credit in me habet vitam aeternam (aiōnios g166) 48 ego sum panis vitae 49 patres vestri manducaverunt in deserto manna et mortui sunt 50 hic est panis de caelo descendens ut si quis ex ipso manducaverit non moriatur 51 ego sum panis vivus qui de caelo descendi si quis manducaverit ex hoc pane vivet in aeternum et panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita (aiōn g165) 52 litigabant ergo Iudaei ad invicem dicentes quomodo potest hic nobis carnem suam dare ad manducandum 53 dixit ergo eis Iesus amen amen dico vobis nisi manducaveritis carnem Filii hominis et biberitis eius sanguinem non habetis vitam in vobis 54 qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem habet vitam aeternam et ego resuscitabo eum in novissimo die (aiōnios g166) 55 caro enim mea vere est cibus et sanguis meus vere est potus 56 qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in illo 57 sicut misit me vivens Pater et ego vivo propter Patrem et qui manducat me et ipse vivet propter me 58 hic est panis qui de caelo descendit non sicut manducaverunt patres vestri manna et mortui sunt qui manducat hunc panem vivet in aeternum (aiōn g165) 59 haec dixit in synagoga docens in Capharnaum 60 multi ergo audientes ex discipulis eius dixerunt durus est hic sermo quis potest eum audire 61 sciens autem Iesus apud semet ipsum quia murmurarent de hoc discipuli eius dixit eis hoc vos scandalizat 62 si ergo videritis Filium hominis ascendentem ubi erat prius 63 spiritus est qui vivificat caro non prodest quicquam verba quae ego locutus sum vobis spiritus et vita sunt 64 sed sunt quidam ex vobis qui non credunt sciebat enim ab initio Iesus qui essent credentes et quis traditurus esset eum 65 et dicebat propterea dixi vobis quia nemo potest venire ad me nisi fuerit ei datum a Patre meo 66 ex hoc multi discipulorum eius abierunt retro et iam non cum illo ambulabant 67 dixit ergo Iesus ad duodecim numquid et vos vultis abire 68 respondit ergo ei Simon Petrus Domine ad quem ibimus verba vitae aeternae habes (aiōnios g166) 69 et nos credidimus et cognovimus quia tu es Christus Filius Dei 70 respondit eis Iesus nonne ego vos duodecim elegi et ex vobis unus diabolus est 71 dicebat autem Iudam Simonis Scariotis hic enim erat traditurus eum cum esset unus ex duodecim

7 post haec ambulabat Iesus in Galilaeam non enim volebat in Iudaeam ambulare quia quaerebant eum Iudaei interficere 2 erat autem in proximo dies festus Iudaeorum scenopegia 3 dixerunt autem ad eum fratres eius transi hinc et vade in Iudaeam ut

et discipuli tui videant opera tua quae facis **4** nemo quippe in occulto quid facit et quaerit ipse in palam esse si haec facis manifesta te ipsum mundo **5** neque enim fratres eius credebant in eum **6** dicit ergo eis Iesus tempus meum nondum advenit tempus autem vestrum semper est paratum **7** non potest mundus odisse vos me autem odit quia ego testimonium perhibeo de illo quia opera eius mala sunt **8** vos ascendite ad diem festum hunc ego non ascendo ad diem festum istum quia meum tempus nondum impletum est **9** haec cum dixisset ipse mansit in Galilaea **10** ut autem ascenderunt fratres eius tunc et ipse ascendit ad diem festum non manifeste sed quasi in occulto **11** Iudaei ergo quaerebant eum in die festo et dicebant ubi est ille **12** et murmur multus de eo erat in turba; quidam enim dicebant quia bonus est alii autem dicebant non sed seducit turbas **13** nemo tamen palam loquebatur de illo propter metum Iudaeorum **14** iam autem die festo mediante ascendit Iesus in templum et docebat **15** et mirabantur Iudaei dicentes quomodo hic litteras scit cum non didicerit **16** respondit eis Iesus et dixit mea doctrina non est mea sed eius qui misit me **17** si quis voluerit voluntatem eius facere cognoscet de doctrina utrum ex Deo sit an ego a me ipso loquar **18** qui a semet ipso loquitur gloriam propriam quaerit qui autem quaerit gloriam eius qui misit illum hic verax est et iniustitia in illo non est **19** nonne Moses dedit vobis legem et nemo ex vobis facit legem **20** quid me quaeritis interficere respondit turba et dixit daemonium habes quis te quaerit interficere **21** respondit Iesus et dixit eis unum opus feci et omnes miramini **22** propterea Moses dedit vobis circumcisionem non quia ex Mose est sed ex patribus et in sabbato circumciditis hominem **23** si circumcisionem accipit homo in sabbato ut non solvatur lex Mosi mihi indignamini quia totum hominem sanum feci in sabbato **24** nolite iudicare secundum faciem sed iustum iudicium iudicate **25** dicebant ergo quidam ex Hierosolymis nonne hic est quem quaerunt interficere **26** et ecce palam loquitur et nihil ei dicunt numquid vere cognoverunt principes quia hic est Christus **27** sed hunc scimus unde sit Christus autem cum venerit nemo scit unde sit **28** clamabat ergo docens in templo Iesus et dicens et me scitis et unde sim scitis et a me ipso non veni sed est verus qui misit me quem vos non scitis **29** ego scio eum quia ab ipso sum et ipse me misit **30** quaerebant ergo eum adprehendere et nemo misit in illum manus quia nondum venerat hora eius **31** de turba autem multi crediderunt in eum et dicebant Christus cum venerit numquid plura signa faciet quam quae hic facit **32** audierunt Pharisaei turbam murmurantem de illo haec et miserunt principes et Pharisaei ministros ut adprehenderent eum **33** dixit ergo Iesus adhuc modicum tempus vobiscum sum et vado ad eum qui misit me **34** quaeretis me et non invenietis et ubi sum ego vos non potestis venire **35** dixerunt ergo Iudaei ad se ipsos quo hic iturus est quia non inveniemus eum numquid in dispersionem gentium iturus est et docturus gentes **36** quis est hic sermo quem dixit quaeretis me et non invenietis et ubi sum ego non potestis venire **37** in novissimo autem die magno festivitatis stabat Iesus et clamabat dicens si quis sitit veniat ad me et bibat **38** qui credit in me sicut dixit scriptura flumina de ventre eius fluent aquae vivae **39** hoc autem dixit de Spiritu quem accepturi erant credentes in eum non enim erat Spiritus quia Iesus nondum fuerat glorificatus **40** ex illa ergo turba cum audissent hos sermones eius dicebant hic est vere propheta **41** alii dicebant hic est Christus quidam autem dicebant numquid a Galilaea Christus venit **42** nonne scriptura dicit quia ex semine David et Bethleem castello ubi erat David venit Christus **43** dissensio itaque facta est in turba propter eum **44** quidam autem ex ipsis volebant adprehendere eum sed nemo misit super illum manus **45** venerunt ergo ministri ad pontifices et Pharisaeos et dixerunt eis illi quare non adduxistis eum **46** responderunt ministri numquam sic locutus est homo sicut hic homo **47** responderunt ergo eis Pharisaei numquid et vos seducti estis **48** numquid aliquis ex principibus credidit in eum aut ex Pharisaeis **49** sed turba haec quae non novit legem maledicti sunt **50** dicit Nicodemus ad eos ille qui venit ad eum nocte qui unus erat ex ipsis **51** numquid lex nostra iudicat hominem nisi audierit ab ipso prius et cognoverit quid faciat **52** responderunt et dixerunt ei numquid et tu Galilaeus es scrutare et vide quia propheta a Galilaea non surgit **53** et reversi sunt unusquisque in domum suam

8 Iesus autem perrexit in montem Oliveti 2 et diluculo
iterum venit in templum et omnis populus venit ad
eum et sedens docebat eos 3 adducunt autem scribae
et Pharisaei mulierem in adulterio deprehensam et
statuerunt eam in medio 4 et dixerunt ei magister
haec mulier modo deprehensa est in adulterio 5
in lege autem Moses mandavit nobis huiusmodi
lapidare tu ergo quid dicis 6 haec autem dicebant
temptantes eum ut possent accusare eum Iesus autem
inclinans se deorsum digito scribebat in terra 7
cum autem perseverarent interrogantes eum erexit
se et dixit eis qui sine peccato est vestrum primus
in illam lapidem mittat 8 et iterum se inclinans
scribebat in terra 9 audientes autem unus post unum
exiebant incipientes a senioribus et remansit solus
et mulier in medio stans 10 erigens autem se Iesus
dixit ei mulier ubi sunt nemo te condemnavit 11
quae dixit nemo Domine dixit autem Iesus nec ego
te condemnabo vade et amplius iam noli peccare 12
iterum ergo locutus est eis Iesus dicens ego sum lux
mundi qui sequitur me non ambulabit in tenebris
sed habebit lucem vitae 13 dixerunt ergo ei Pharisaei
tu de te ipso testimonium perhibes testimonium
tuum non est verum 14 respondit Iesus et dixit eis
et si ego testimonium perhibeo de me ipso verum
est testimonium meum quia scio unde veni et quo
vado vos autem nescitis unde venio aut quo vado
15 vos secundum carnem iudicatis ego non iudico
quemquam 16 et si iudico ego iudicium meum verum
est quia solus non sum sed ego et qui me misit Pater 17
et in lege vestra scriptum est quia duorum hominum
testimonium verum est 18 ego sum qui testimonium
perhibeo de me ipso et testimonium perhibet de
me qui misit me Pater 19 dicebant ergo ei ubi est
Pater tuus respondit Iesus neque me scitis neque
Patrem meum si me sciretis forsitan et Patrem meum
sciretis 20 haec verba locutus est in gazofilacio docens
in templo et nemo adprehendit eum quia necdum
venerat hora eius 21 dixit ergo iterum eis Iesus ego
vado et quaeretis me et in peccato vestro moriemini
quo ego vado vos non potestis venire 22 dicebant ergo
Iudaei numquid interficiet semet ipsum quia dicit quo
ego vado vos non potestis venire 23 et dicebat eis vos
de deorsum estis ego de supernis sum vos de mundo
hoc estis ego non sum de hoc mundo 24 dixi ergo
vobis quia moriemini in peccatis vestris si enim non
credideritis quia ego sum moriemini in peccato vestro
25 dicebant ergo ei tu quis es dixit eis Iesus principium
quia et loquor vobis 26 multa habeo de vobis loqui et
iudicare sed qui misit me verax est et ego quae audivi
ab eo haec loquor in mundo 27 et non cognoverunt
quia Patrem eis dicebat 28 dixit ergo eis Iesus cum
exaltaveritis Filium hominis tunc cognoscetis quia
ego sum et a me ipso facio nihil sed sicut docuit me
Pater haec loquor 29 et qui me misit mecum est non
reliquit me solum quia ego quae placita sunt ei facio
semper 30 haec illo loquente multi crediderunt in eum
31 dicebat ergo Iesus ad eos qui crediderunt ei Iudaeos
si vos manseritis in sermone meo vere discipuli mei
eritis 32 et cognoscetis veritatem et veritas liberabit
vos 33 responderunt ei semen Abrahae sumus et
nemini servivimus umquam quomodo tu dicis liberi
eritis 34 respondit eis Iesus amen amen dico vobis quia
omnis qui facit peccatum servus est peccati 35 servus
autem non manet in domo in aeternum filius manet
in aeternum (aiōn g165) 36 si ergo Filius vos liberaverit
vere liberi eritis 37 scio quia filii Abrahae estis sed
quaeritis me interficere quia sermo meus non capit in
vobis 38 ego quod vidi apud Patrem loquor et vos quae
vidistis apud patrem vestrum facitis 39 responderunt
et dixerunt ei pater noster Abraham est dicit eis
Iesus si filii Abrahae estis opera Abrahae facite 40
nunc autem quaeritis me interficere hominem qui
veritatem vobis locutus sum quam audivi a Deo hoc
Abraham non fecit 41 vos facitis opera patris vestri
dixerunt itaque ei nos ex fornicatione non sumus nati
unum patrem habemus Deum 42 dixit ergo eis Iesus
si Deus pater vester esset diligeretis utique me ego
enim ex Deo processi et veni neque enim a me ipso
veni sed ille me misit 43 quare loquellam meam non
cognoscitis quia non potestis audire sermonem meum
44 vos ex patre diabolo estis et desideria patris vestri
vultis facere ille homicida erat ab initio et in veritate
non stetit quia non est veritas in eo cum loquitur
mendacium ex propriis loquitur quia mendax est
et pater eius 45 ego autem quia veritatem dico non
creditis mihi 46 quis ex vobis arguit me de peccato
si veritatem dico quare vos non creditis mihi 47 qui
est ex Deo verba Dei audit propterea vos non auditis
quia ex Deo non estis 48 responderunt igitur Iudaei et

dixerunt ei nonne bene dicimus nos quia Samaritanus es tu et daemonium habes **49** respondit Iesus ego daemonium non habeo sed honorifico Patrem meum et vos inhonoratis me **50** ego autem non quaero gloriam meam est qui quaerit et iudicat **51** amen amen dico vobis si quis sermonem meum servaverit mortem non videbit in aeternum **(aiōn g165)** **52** dixerunt ergo Iudaei nunc cognovimus quia daemonium habes Abraham mortuus est et prophetae et tu dicis si quis sermonem meum servaverit non gustabit mortem in aeternum **(aiōn g165)** **53** numquid tu maior es patre nostro Abraham qui mortuus est et prophetae mortui sunt quem te ipsum facis **54** respondit Iesus si ego glorifico me ipsum gloria mea nihil est est Pater meus qui glorificat me quem vos dicitis quia Deus noster est **55** et non cognovistis eum ego autem novi eum et si dixero quia non scio eum ero similis vobis mendax sed scio eum et sermonem eius servo **56** Abraham pater vester exultavit ut videret diem meum et vidit et gavisus est **57** dixerunt ergo Iudaei ad eum quinquaginta annos nondum habes et Abraham vidisti **58** dixit eis Iesus amen amen dico vobis antequam Abraham fieret ego sum **59** tulerunt ergo lapides ut iacerent in eum Iesus autem abscondit se et exivit de templo

9 et praeteriens vidit hominem caecum a nativitate **2** et interrogaverunt eum discipuli sui rabbi quis peccavit hic aut parentes eius ut caecus nasceretur **3** respondit Iesus neque hic peccavit neque parentes eius sed ut manifestetur opera Dei in illo **4** me oportet operari opera eius qui misit me donec dies est venit nox quando nemo potest operari **5** quamdiu in mundo sum lux sum mundi **6** haec cum dixisset expuit in terram et fecit lutum ex sputo et linuit lutum super oculos eius **7** et dixit ei vade lava in natatoria Siloae quod interpretatur Missus abiit ergo et lavit et venit videns **8** itaque vicini et qui videbant eum prius quia mendicus erat dicebant nonne hic est qui sedebat et mendicabat alii dicebant quia hic est **9** alii autem nequaquam sed similis est eius ille dicebat quia ego sum **10** dicebant ergo ei quomodo aperti sunt oculi tibi **11** respondit ille homo qui dicitur Iesus lutum fecit et unxit oculos meos et dixit mihi vade ad natatoriam Siloae et lava et abii et lavi et vidi **12** dixerunt ei ubi est ille ait nescio **13** adducunt eum ad Pharisaeos qui caecus fuerat **14** erat autem sabbatum quando lutum fecit Iesus et aperuit oculos eius **15** iterum ergo interrogabant eum Pharisaei quomodo vidisset ille autem dixit eis lutum posuit mihi super oculos et lavi et video **16** dicebant ergo ex Pharisaeis quidam non est hic homo a Deo quia sabbatum non custodit alii dicebant quomodo potest homo peccator haec signa facere et scisma erat in eis **17** dicunt ergo caeco iterum tu quid dicis de eo qui aperuit oculos tuos ille autem dixit quia propheta est **18** non crediderunt ergo Iudaei de illo quia caecus fuisset et vidisset donec vocaverunt parentes eius qui viderat **19** et interrogaverunt eos dicentes hic est filius vester quem vos dicitis quia caecus natus est quomodo ergo nunc videt **20** responderunt eis parentes eius et dixerunt scimus quia hic est filius noster et quia caecus natus est **21** quomodo autem nunc videat nescimus aut quis eius aperuit oculos nos nescimus ipsum interrogate aetatem habet ipse de se loquatur **22** haec dixerunt parentes eius quia timebant Iudaeos iam enim conspiraverant Iudaei ut si quis eum confiteretur Christum extra synagogam fieret **23** propterea parentes eius dixerunt quia aetatem habet ipsum interrogate **24** vocaverunt ergo rursum hominem qui fuerat caecus et dixerunt ei da gloriam Deo nos scimus quia hic homo peccator est **25** dixit ergo ille si peccator est nescio unum scio quia caecus cum essem modo video **26** dixerunt ergo illi quid fecit tibi quomodo aperuit tibi oculos **27** respondit eis dixi vobis iam et audistis quid iterum vultis audire numquid et vos vultis discipuli eius fieri **28** maledixerunt ei et dixerunt tu discipulus illius es nos autem Mosi discipuli sumus **29** nos scimus quia Mosi locutus est Deus hunc autem nescimus unde sit **30** respondit ille homo et dixit eis in hoc enim mirabile est quia vos nescitis unde sit et aperuit meos oculos **31** scimus autem quia peccatores Deus non audit sed si quis Dei cultor est et voluntatem eius facit hunc exaudit **32** a saeculo non est auditum quia aperuit quis oculos caeci nati **(aiōn g165)** **33** nisi esset hic a Deo non poterat facere quicquam **34** responderunt et dixerunt ei in peccatis natus es totus et tu doces nos et eiecerunt eum foras **35** audivit Iesus quia eiecerunt eum foras et cum invenisset eum dixit ei tu credis in

Filium Dei 36 respondit ille et dixit quis est Domine ut credam in eum 37 et dixit ei Iesus et vidisti eum et qui loquitur tecum ipse est 38 at ille ait credo Domine et procidens adoravit eum 39 dixit ei Iesus in iudicium ego in hunc mundum veni ut qui non vident videant et qui vident caeci fiant 40 et audierunt ex Pharisaeis qui cum ipso erant et dixerunt ei numquid et nos caeci sumus 41 dixit eis Iesus si caeci essetis non haberetis peccatum nunc vero dicitis quia videmus peccatum vestrum manet

10 amen amen dico vobis qui non intrat per ostium in ovile ovium sed ascendit aliunde ille fur est et latro 2 qui autem intrat per ostium pastor est ovium 3 huic ostiarius aperit et oves vocem eius audiunt et proprias oves vocat nominatim et educit eas 4 et cum proprias oves emiserit ante eas vadit et oves illum sequuntur quia sciunt vocem eius 5 alienum autem non sequuntur sed fugient ab eo quia non noverunt vocem alienorum 6 hoc proverbium dixit eis Iesus illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis 7 dixit ergo eis iterum Iesus amen amen dico vobis quia ego sum ostium ovium 8 omnes quotquot venerunt fures sunt et latrones sed non audierunt eos oves 9 ego sum ostium per me si quis introierit salvabitur et ingredietur et egredietur et pascua inveniet 10 fur non venit nisi ut furetur et mactet et perdat ego veni ut vitam habeant et abundantius habeant 11 ego sum pastor bonus bonus pastor animam suam dat pro ovibus 12 mercennarius et qui non est pastor cuius non sunt oves propriae videt lupum venientem et dimittit oves et fugit et lupus rapit et dispergit oves 13 mercennarius autem fugit quia mercennarius est et non pertinet ad eum de ovibus 14 ego sum pastor bonus et cognosco meas et cognoscunt me meae 15 sicut novit me Pater et ego agnosco Patrem et animam meam pono pro ovibus 16 et alias oves habeo quae non sunt ex hoc ovili et illas oportet me adducere et vocem meam audient et fiet unum ovile unus pastor 17 propterea me Pater diligit quia ego pono animam meam ut iterum sumam eam 18 nemo tollit eam a me sed ego pono eam a me ipso potestatem habeo ponendi eam et potestatem habeo iterum sumendi eam hoc mandatum accepi a Patre meo 19 dissensio iterum facta est inter Iudaeos propter sermones hos 20 dicebant autem multi ex ipsis daemonium habet et insanit quid eum auditis 21 alii dicebant haec verba non sunt daemonium habentis numquid daemonium potest caecorum oculos aperire 22 facta sunt autem encenia in Hierosolymis et hiemps erat 23 et ambulabat Iesus in templo in porticu Salomonis 24 circumdederunt ergo eum Iudaei et dicebant ei quousque animam nostram tollis si tu es Christus dic nobis palam 25 respondit eis Iesus loquor vobis et non creditis opera quae ego facio in nomine Patris mei haec testimonium perhibent de me 26 sed vos non creditis quia non estis ex ovibus meis 27 oves meae vocem meam audiunt et ego cognosco eas et sequuntur me 28 et ego vitam aeternam do eis et non peribunt in aeternum et non rapiet eas quisquam de manu mea (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Pater meus quod dedit mihi maius omnibus est et nemo potest rapere de manu Patris mei 30 ego et Pater unum sumus 31 sustulerunt lapides Iudaei ut lapidarent eum 32 respondit eis Iesus multa opera bona ostendi vobis ex Patre meo propter quod eorum opus me lapidatis 33 responderunt ei Iudaei de bono opere non lapidamus te sed de blasphemia et quia tu homo cum sis facis te ipsum Deum 34 respondit eis Iesus nonne scriptum est in lege vestra quia ego dixi dii estis 35 si illos dixit deos ad quos sermo Dei factus est et non potest solvi scriptura 36 quem Pater sanctificavit et misit in mundum vos dicitis quia blasphemas quia dixi Filius Dei sum 37 si non facio opera Patris mei nolite credere mihi 38 si autem facio et si mihi non vultis credere operibus credite ut cognoscatis et credatis quia in me est Pater et ego in Patre 39 quaerebant ergo eum prendere et exivit de manibus eorum 40 et abiit iterum trans Iordanen in eum locum ubi erat Iohannes baptizans primum et mansit illic 41 et multi venerunt ad eum et dicebant quia Iohannes quidem signum fecit nullum 42 omnia autem quaecumque dixit Iohannes de hoc vera erant et multi crediderunt in eum

11 erat autem quidam languens Lazarus a Bethania de castello Mariae et Marthae sororis eius 2 Maria autem erat quae unxit Dominum unguento et extersit pedes eius capillis suis cuius frater Lazarus infirmabatur 3 miserunt ergo sorores ad eum dicentes

Domine ecce quem amas infirmatur 4 audiens autem Iesus dixit eis infirmitas haec non est ad mortem sed pro gloria Dei ut glorificetur Filius Dei per eam 5 diligebat autem Iesus Martham et sororem eius Mariam et Lazarum 6 ut ergo audivit quia infirmabatur tunc quidem mansit in eodem loco duobus diebus 7 deinde post haec dicit discipulis suis eamus in Iudaeam iterum 8 dicunt ei discipuli rabbi nunc quaerebant te Iudaei lapidare et iterum vadis illuc 9 respondit Iesus nonne duodecim horae sunt diei si quis ambulaverit in die non offendit quia lucem huius mundi videt 10 si autem ambulaverit nocte offendit quia lux non est in eo 11 haec ait et post hoc dicit eis Lazarus amicus noster dormit sed vado ut a somno exsuscitem eum 12 dixerunt ergo discipuli eius Domine si dormit salvus erit 13 dixerat autem Iesus de morte eius illi autem putaverunt quia de dormitione somni diceret 14 tunc ergo dixit eis Iesus manifeste Lazarus mortuus est 15 et gaudeo propter vos ut credatis quoniam non eram ibi sed eamus ad eum 16 dixit ergo Thomas qui dicitur Didymus ad condiscipulos eamus et nos ut moriamur cum eo 17 venit itaque Iesus et invenit eum quattuor dies iam in monumento habentem 18 erat autem Bethania iuxta Hierosolyma quasi stadiis quindecim 19 multi autem ex Iudaeis venerant ad Martham et Mariam ut consolarentur eas de fratre suo 20 Martha ergo ut audivit quia Iesus venit occurrit illi Maria autem domi sedebat 21 dixit ergo Martha ad Iesum Domine si fuisses hic frater meus non fuisset mortuus 22 sed et nunc scio quia quaecumque poposceris a Deo dabit tibi Deus 23 dicit illi Iesus resurget frater tuus 24 dicit ei Martha scio quia resurget in resurrectione in novissima die 25 dixit ei Iesus ego sum resurrectio et vita qui credit in me et si mortuus fuerit vivet 26 et omnis qui vivit et credit in me non morietur in aeternum credis hoc (aiōn g165) 27 ait illi utique Domine ego credidi quia tu es Christus Filius Dei qui in mundum venisti 28 et cum haec dixisset abiit et vocavit Mariam sororem suam silentio dicens magister adest et vocat te 29 illa ut audivit surgit cito et venit ad eum 30 nondum enim venerat Iesus in castellum sed erat adhuc in illo loco ubi occurrerat ei Martha 31 Iudaei igitur qui erant cum ea in domo et consolabantur eam cum vidissent Mariam quia cito surrexit et exiit secuti sunt eam dicentes quia vadit ad monumentum ut ploret ibi 32 Maria ergo cum venisset ubi erat Iesus videns eum cecidit ad pedes eius et dixit ei Domine si fuisses hic non esset mortuus frater meus 33 Iesus ergo ut vidit eam plorantem et Iudaeos qui venerant cum ea plorantes fremuit spiritu et turbavit se ipsum 34 et dixit ubi posuistis eum dicunt ei Domine veni et vide 35 et lacrimatus est Iesus 36 dixerunt ergo Iudaei ecce quomodo amabat eum 37 quidam autem dixerunt ex ipsis non poterat hic qui aperuit oculos caeci facere ut et hic non moreretur 38 Iesus ergo rursum fremens in semet ipso venit ad monumentum erat autem spelunca et lapis superpositus erat ei 39 ait Iesus tollite lapidem dicit ei Martha soror eius qui mortuus fuerat Domine iam fetet quadriduanus enim est 40 dicit ei Iesus nonne dixi tibi quoniam si credideris videbis gloriam Dei 41 tulerunt ergo lapidem Iesus autem elevatis sursum oculis dixit Pater gratias ago tibi quoniam audisti me 42 ego autem sciebam quia semper me audis sed propter populum qui circumstat dixi ut credant quia tu me misisti 43 haec cum dixisset voce magna clamavit Lazare veni foras 44 et statim prodiit qui fuerat mortuus ligatus pedes et manus institis et facies illius sudario erat ligata dicit Iesus eis solvite eum et sinite abire 45 multi ergo ex Iudaeis qui venerant ad Mariam et viderant quae fecit crediderunt in eum 46 quidam autem ex ipsis abierunt ad Pharisaeos et dixerunt eis quae fecit Iesus 47 collegerunt ergo pontifices et Pharisaei concilium et dicebant quid facimus quia hic homo multa signa facit 48 si dimittimus eum sic omnes credent in eum et venient Romani et tollent nostrum et locum et gentem 49 unus autem ex ipsis Caiaphas cum esset pontifex anni illius dixit eis vos nescitis quicquam 50 nec cogitatis quia expedit nobis ut unus moriatur homo pro populo et non tota gens pereat 51 hoc autem a semet ipso non dixit sed cum esset pontifex anni illius prophetavit quia Iesus moriturus erat pro gente 52 et non tantum pro gente sed et ut filios Dei qui erant dispersi congregaret in unum 53 ab illo ergo die cogitaverunt ut interficerent eum 54 Iesus ergo iam non in palam ambulabat apud Iudaeos sed abiit in regionem iuxta desertum in civitatem quae dicitur Efrem et ibi morabatur cum discipulis 55 proximum

autem erat pascha Iudaeorum et ascenderunt multi Hierosolyma de regione ante pascha ut sanctificarent se ipsos **56** quaerebant ergo Iesum et conloquebantur ad invicem in templo stantes quid putatis quia non veniat ad diem festum **57** dederant autem pontifices et Pharisaei mandatum ut si quis cognoverit ubi sit indicet ut adprehendant eum

12 Iesus ergo ante sex dies paschae venit Bethaniam ubi fuerat Lazarus mortuus quem suscitavit Iesus **2** fecerunt autem ei cenam ibi et Martha ministrabat Lazarus vero unus erat ex discumbentibus cum eo **3** Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi unxit pedes Iesu et extersit capillis suis pedes eius et domus impleta est ex odore unguenti **4** dicit ergo unus ex discipulis eius Iudas Scariotis qui erat eum traditurus **5** quare hoc unguentum non veniit trecentis denariis et datum est egenis **6** dixit autem hoc non quia de egenis pertinebat ad eum sed quia fur erat et loculos habens ea quae mittebantur portabat **7** dixit ergo Iesus sine illam ut in die sepulturae meae servet illud **8** pauperes enim semper habetis vobiscum me autem non semper habetis **9** cognovit ergo turba multa ex Iudaeis quia illic est et venerunt non propter Iesum tantum sed ut Lazarum viderent quem suscitavit a mortuis **10** cogitaverunt autem principes sacerdotum ut et Lazarum interficerent **11** quia multi propter illum abibant ex Iudaeis et credebant in Iesum **12** in crastinum autem turba multa quae venerat ad diem festum cum audissent quia venit Iesus Hierosolyma **13** acceperunt ramos palmarum et processerunt obviam ei et clamabant osanna benedictus qui venit in nomine Domini rex Israhel **14** et invenit Iesus asellum et sedit super eum sicut scriptum est **15** noli timere filia Sion ecce rex tuus venit sedens super pullum asinae **16** haec non cognoverunt discipuli eius primum sed quando glorificatus est Iesus tunc recordati sunt quia haec erant scripta de eo et haec fecerunt ei **17** testimonium ergo perhibebat turba quae erat cum eo quando Lazarum vocavit de monumento et suscitavit eum a mortuis **18** propterea et obviam venit ei turba quia audierunt eum fecisse hoc signum **19** Pharisaei ergo dixerunt ad semet ipsos videtis quia nihil proficimus ecce mundus totus post eum abiit **20** erant autem gentiles quidam ex his qui ascenderant ut adorarent in die festo **21** hii ergo accesserunt ad Philippum qui erat a Bethsaida Galilaeae et rogabant eum dicentes domine volumus Iesum videre **22** venit Philippus et dicit Andreae Andreas rursum et Philippus dixerunt Iesu **23** Iesus autem respondit eis dicens venit hora ut clarificetur Filius hominis **24** amen amen dico vobis nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit ipsum solum manet si autem mortuum fuerit multum fructum adfert **25** qui amat animam suam perdet eam et qui odit animam suam in hoc mundo in vitam aeternam custodit eam **(aiōnios g166)** **26** si quis mihi ministrat me sequatur et ubi sum ego illic et minister meus erit si quis mihi ministraverit honorificabit eum Pater meus **27** nunc anima mea turbata est et quid dicam Pater salvifica me ex hora hac sed propterea veni in horam hanc **28** Pater clarifica tuum nomen venit ergo vox de caelo et clarificavi et iterum clarificabo **29** turba ergo quae stabat et audierat dicebant tonitruum factum esse alii dicebant angelus ei locutus est **30** respondit Iesus et dixit non propter me vox haec venit sed propter vos **31** nunc iudicium est mundi nunc princeps huius mundi eicietur foras **32** et ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad me ipsum **33** hoc autem dicebat significans qua morte esset moriturus **34** respondit ei turba nos audivimus ex lege quia Christus manet in aeternum et quomodo tu dicis oportet exaltari Filium hominis quis est iste Filius hominis **(aiōn g165)** **35** dixit ergo eis Iesus adhuc modicum lumen in vobis est ambulate dum lucem habetis ut non tenebrae vos conprehendant et qui ambulat in tenebris nescit quo vadat **36** dum lucem habetis credite in lucem ut filii lucis sitis haec locutus est Iesus et abiit et abscondit se ab eis **37** cum autem tanta signa fecisset coram eis non credebant in eum **38** ut sermo Esaiae prophetae impleretur quem dixit Domine quis credidit auditui nostro et brachium Domini cui revelatum est **39** propterea non poterant credere quia iterum dixit Esaias **40** excaecavit oculos eorum et induravit eorum cor ut non videant oculis et intellegant corde et convertantur et sanem eos **41** haec dixit Esaias quando vidit gloriam eius et locutus est de eo **42** verumtamen et ex principibus multi crediderunt in eum sed propter Pharisaeos non confitebantur ut de synagoga non eicerentur

43 dilexerunt enim gloriam hominum magis quam gloriam Dei 44 Iesus autem clamavit et dixit qui credit in me non credit in me sed in eum qui misit me 45 et qui videt me videt eum qui misit me 46 ego lux in mundum veni ut omnis qui credit in me in tenebris non maneat 47 et si quis audierit verba mea et non custodierit ego non iudico eum non enim veni ut iudicem mundum sed ut salvificem mundum 48 qui spernit me et non accipit verba mea habet qui iudicet eum sermo quem locutus sum ille iudicabit eum in novissimo die 49 quia ego ex me ipso non sum locutus sed qui misit me Pater ipse mihi mandatum dedit quid dicam et quid loquar 50 et scio quia mandatum eius vita aeterna est quae ergo ego loquor sicut dixit mihi Pater sic loquor (aiōnios g166)

13 ante diem autem festum paschae sciens Iesus quia venit eius hora ut transeat ex hoc mundo ad Patrem cum dilexisset suos qui erant in mundo in finem dilexit eos 2 et cena facta cum diabolus iam misisset in corde ut traderet eum Iudas Simonis Scariotis 3 sciens quia omnia dedit ei Pater in manus et quia a Deo exivit et ad Deum vadit 4 surgit a cena et ponit vestimenta sua et cum accepisset linteum praecinxit se 5 deinde mittit aquam in pelvem et coepit lavare pedes discipulorum et extergere linteo quo erat praecinctus 6 venit ergo ad Simonem Petrum et dicit ei Petrus Domine tu mihi lavas pedes 7 respondit Iesus et dicit ei quod ego facio tu nescis modo scies autem postea 8 dicit ei Petrus non lavabis mihi pedes in aeternum respondit Iesus ei si non lavero te non habes partem mecum (aiōn g165) 9 dicit ei Simon Petrus Domine non tantum pedes meos sed et manus et caput 10 dicit ei Iesus qui lotus est non indiget ut lavet sed est mundus totus et vos mundi estis sed non omnes 11 sciebat enim quisnam esset qui traderet eum propterea dixit non estis mundi omnes 12 postquam ergo lavit pedes eorum et accepit vestimenta sua cum recubuisset iterum dixit eis scitis quid fecerim vobis 13 vos vocatis me magister et Domine et bene dicitis sum etenim 14 si ergo ego lavi vestros pedes Dominus et magister et vos debetis alter alterius lavare pedes 15 exemplum enim dedi vobis ut quemadmodum ego feci vobis ita et vos faciatis 16 amen amen dico vobis non est servus maior domino suo neque apostolus maior eo qui misit illum 17 si haec scitis beati eritis si feceritis ea 18 non de omnibus vobis dico ego scio quos elegerim sed ut impleatur scriptura qui manducat mecum panem levavit contra me calcaneum suum 19 amodo dico vobis priusquam fiat ut credatis cum factum fuerit quia ego sum 20 amen amen dico vobis qui accipit si quem misero me accipit qui autem me accipit accipit eum qui me misit 21 cum haec dixisset Iesus turbatus est spiritu et protestatus est et dixit amen amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me 22 aspiciebant ergo ad invicem discipuli haesitantes de quo diceret 23 erat ergo recumbens unus ex discipulis eius in sinu Iesu quem diligebat Iesus 24 innuit ergo huic Simon Petrus et dicit ei quis est de quo dicit 25 itaque cum recubuisset ille supra pectus Iesu dicit ei Domine quis est 26 respondit Iesus ille est cui ego intinctum panem porrexero et cum intinxisset panem dedit Iudae Simonis Scariotis 27 et post buccellam tunc introivit in illum Satanas dicit ei Iesus quod facis fac citius 28 hoc autem nemo scivit discumbentium ad quid dixerit ei 29 quidam enim putabant quia loculos habebat Iudas quia dicit ei Iesus eme ea quae opus sunt nobis ad diem festum aut egenis ut aliquid daret 30 cum ergo accepisset ille buccellam exivit continuo erat autem nox 31 cum ergo exisset dicit Iesus nunc clarificatus est Filius hominis et Deus clarificatus est in eo 32 si Deus clarificatus est in eo et Deus clarificabit eum in semet ipso et continuo clarificabit eum 33 filioli adhuc modicum vobiscum sum quaeretis me et sicut dixi Iudaeis quo ego vado vos non potestis venire et vobis dico modo 34 mandatum novum do vobis ut diligatis invicem sicut dilexi vos ut et vos diligatis invicem 35 in hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis si dilectionem habueritis ad invicem 36 dicit ei Simon Petrus Domine quo vadis respondit Iesus quo ego vado non potes me modo sequi sequeris autem postea 37 dicit ei Petrus quare non possum sequi te modo animam meam pro te ponam 38 respondit Iesus animam tuam pro me ponis amen amen dico tibi non cantabit gallus donec me ter neges

14 non turbetur cor vestrum creditis in Deum et in me credite 2 in domo Patris mei mansiones

multae sunt si quo minus dixissem vobis quia vado parare vobis locum 3 et si abiero et praeparavero vobis locum iterum venio et accipiam vos ad me ipsum ut ubi sum ego et vos sitis 4 et quo ego vado scitis et viam scitis 5 dicit ei Thomas Domine nescimus quo vadis et quomodo possumus viam scire 6 dicit ei Iesus ego sum via et veritas et vita nemo venit ad Patrem nisi per me 7 si cognovissetis me et Patrem meum utique cognovissetis et amodo cognoscitis eum et vidistis eum 8 dicit ei Philippus Domine ostende nobis Patrem et sufficit nobis 9 dicit ei Iesus tanto tempore vobiscum sum et non cognovistis me Philippe qui vidit me vidit et Patrem quomodo tu dicis ostende nobis Patrem 10 non credis quia ego in Patre et Pater in me est verba quae ego loquor vobis a me ipso non loquor Pater autem in me manens ipse facit opera 11 non creditis quia ego in Patre et Pater in me est 12 alioquin propter opera ipsa credite amen amen dico vobis qui credit in me opera quae ego facio et ipse faciet et maiora horum faciet quia ego ad Patrem vado 13 et quodcumque petieritis in nomine meo hoc faciam ut glorificetur Pater in Filio 14 si quid petieritis me in nomine meo hoc faciam 15 si diligitis me mandata mea servate 16 et ego rogabo Patrem et alium paracletum dabit vobis ut maneat vobiscum in aeternum (aiōn g165) 17 Spiritum veritatis quem mundus non potest accipere quia non videt eum nec scit eum vos autem cognoscitis eum quia apud vos manebit et in vobis erit 18 non relinquam vos orfanos veniam ad vos 19 adhuc modicum et mundus me iam non videt vos autem videtis me quia ego vivo et vos vivetis 20 in illo die vos cognoscetis quia ego sum in Patre meo et vos in me et ego in vobis 21 qui habet mandata mea et servat ea ille est qui diligit me qui autem diligit me diligetur a Patre meo et ego diligam eum et manifestabo ei me ipsum 22 dicit ei Iudas non ille Scariotis Domine quid factum est quia nobis manifestaturus es te ipsum et non mundo 23 respondit Iesus et dixit ei si quis diligit me sermonem meum servabit et Pater meus diliget eum et ad eum veniemus et mansiones apud eum faciemus 24 qui non diligit me sermones meos non servat et sermonem quem audistis non est meus sed eius qui misit me Patris 25 haec locutus sum vobis apud vos manens 26 paracletus autem Spiritus Sanctus quem mittet Pater in nomine meo ille vos docebit omnia et suggeret vobis omnia quaecumque dixero vobis 27 pacem relinquo vobis pacem meam do vobis non quomodo mundus dat ego do vobis non turbetur cor vestrum neque formidet 28 audistis quia ego dixi vobis vado et venio ad vos si diligeretis me gauderetis utique quia vado ad Patrem quia Pater maior me est 29 et nunc dixi vobis priusquam fiat ut cum factum fuerit credatis 30 iam non multa loquar vobiscum venit enim princeps mundi huius et in me non habet quicquam 31 sed ut cognoscat mundus quia diligo Patrem et sicut mandatum dedit mihi Pater sic facio surgite eamus hinc

15 ego sum vitis vera et Pater meus agricola est 2 omnem palmitem in me non ferentem fructum tollet eum et omnem qui fert fructum purgabit eum ut fructum plus adferat 3 iam vos mundi estis propter sermonem quem locutus sum vobis 4 manete in me et ego in vobis sicut palmes non potest ferre fructum a semet ipso nisi manserit in vite sic nec vos nisi in me manseritis 5 ego sum vitis vos palmites qui manet in me et ego in eo hic fert fructum multum quia sine me nihil potestis facere 6 si quis in me non manserit mittetur foras sicut palmes et aruit et colligent eos et in ignem mittunt et ardent 7 si manseritis in me et verba mea in vobis manserint quodcumque volueritis petetis et fiet vobis 8 in hoc clarificatus est Pater meus ut fructum plurimum adferatis et efficiamini mei discipuli 9 sicut dilexit me Pater et ego dilexi vos manete in dilectione mea 10 si praecepta mea servaveritis manebitis in dilectione mea sicut et ego Patris mei praecepta servavi et maneo in eius dilectione 11 haec locutus sum vobis ut gaudium meum in vobis sit et gaudium vestrum impleatur 12 hoc est praeceptum meum ut diligatis invicem sicut dilexi vos 13 maiorem hac dilectionem nemo habet ut animam suam quis ponat pro amicis suis 14 vos amici mei estis si feceritis quae ego praecipio vobis 15 iam non dico vos servos quia servus nescit quid facit dominus eius vos autem dixi amicos quia omnia quaecumque audivi a Patre meo nota feci vobis 16 non vos me elegistis sed ego elegi vos et posui vos ut eatis et fructum adferatis et fructus vester maneat ut quodcumque petieritis Patrem in nomine meo det

vobis 17 haec mando vobis ut diligatis invicem 18 si mundus vos odit scitote quia me priorem vobis odio habuit 19 si de mundo fuissetis mundus quod suum erat diligeret quia vero de mundo non estis sed ego elegi vos de mundo propterea odit vos mundus 20 mementote sermonis mei quem ego dixi vobis non est servus maior domino suo si me persecuti sunt et vos persequentur si sermonem meum servaverunt et vestrum servabunt 21 sed haec omnia facient vobis propter nomen meum quia nesciunt eum qui misit me 22 si non venissem et locutus fuissem eis peccatum non haberent nunc autem excusationem non habent de peccato suo 23 qui me odit et Patrem meum odit 24 si opera non fecissem in eis quae nemo alius fecit peccatum non haberent nunc autem et viderunt et oderunt et me et Patrem meum 25 sed ut impleatur sermo qui in lege eorum scriptus est quia odio me habuerunt gratis 26 cum autem venerit paracletus quem ego mittam vobis a Patre Spiritum veritatis qui a Patre procedit ille testimonium perhibebit de me 27 et vos testimonium perhibetis quia ab initio mecum estis

16 haec locutus sum vobis ut non scandalizemini 2 absque synagogis facient vos sed venit hora ut omnis qui interficit vos arbitretur obsequium se praestare Deo 3 et haec facient quia non noverunt Patrem neque me 4 sed haec locutus sum vobis ut cum venerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi vobis 5 haec autem vobis ab initio non dixi quia vobiscum eram at nunc vado ad eum qui me misit et nemo ex vobis interrogat me quo vadis 6 sed quia haec locutus sum vobis tristitia implevit cor vestrum 7 sed ego veritatem dico vobis expedit vobis ut ego vadam si enim non abiero paracletus non veniet ad vos si autem abiero mittam eum ad vos 8 et cum venerit ille arguet mundum de peccato et de iustitia et de iudicio 9 de peccato quidem quia non credunt in me 10 de iustitia vero quia ad Patrem vado et iam non videbitis me 11 de iudicio autem quia princeps mundi huius iudicatus est 12 adhuc multa habeo vobis dicere sed non potestis portare modo 13 cum autem venerit ille Spiritus veritatis docebit vos in omnem veritatem non enim loquetur a semet ipso sed quaecumque audiet loquetur et quae ventura sunt adnuntiabit vobis 14 ille me clarificabit quia de meo accipiet et adnuntiabit vobis 15 omnia quaecumque habet Pater mea sunt propterea dixi quia de meo accipit et adnuntiabit vobis 16 modicum et iam non videbitis me et iterum modicum et videbitis me quia vado ad Patrem 17 dixerunt ergo ex discipulis eius ad invicem quid est hoc quod dicit nobis modicum et non videbitis me et iterum modicum et videbitis me et quia vado ad Patrem 18 dicebant ergo quid est hoc quod dicit modicum nescimus quid loquitur 19 cognovit autem Iesus quia volebant eum interrogare et dixit eis de hoc quaeritis inter vos quia dixi modicum et non videbitis me et iterum modicum et videbitis me 20 amen amen dico vobis quia plorabitis et flebitis vos mundus autem gaudebit vos autem contristabimini sed tristitia vestra vertetur in gaudium 21 mulier cum parit tristitiam habet quia venit hora eius cum autem pepererit puerum iam non meminit pressurae propter gaudium quia natus est homo in mundum 22 et vos igitur nunc quidem tristitiam habetis iterum autem videbo vos et gaudebit cor vestrum et gaudium vestrum nemo tollit a vobis 23 et in illo die me non rogabitis quicquam amen amen dico vobis si quid petieritis Patrem in nomine meo dabit vobis 24 usque modo non petistis quicquam in nomine meo petite et accipietis ut gaudium vestrum sit plenum 25 haec in proverbiis locutus sum vobis venit hora cum iam non in proverbiis loquar vobis sed palam de Patre adnuntiabo vobis 26 illo die in nomine meo petetis et non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis 27 ipse enim Pater amat vos quia vos me amastis et credidistis quia ego a Deo exivi 28 exivi a Patre et veni in mundum iterum relinquo mundum et vado ad Patrem 29 dicunt ei discipuli eius ecce nunc palam loqueris et proverbium nullum dicis 30 nunc scimus quia scis omnia et non opus est tibi ut quis te interroget in hoc credimus quia a Deo existi 31 respondit eis Iesus modo creditis 32 ecce venit hora et iam venit ut dispergamini unusquisque in propria et me solum relinquatis et non sum solus quia Pater mecum est 33 haec locutus sum vobis ut in me pacem habeatis in mundo pressuram habetis sed confidite ego vici mundum

17 haec locutus est Iesus et sublevatis oculis in caelum dixit Pater venit hora clarifica Filium tuum ut Filius tuus clarificet te **2** sicut dedisti ei potestatem omnis carnis ut omne quod dedisti ei det eis vitam aeternam **(aiōnios g166)** **3** haec est autem vita aeterna ut cognoscant te solum verum Deum et quem misisti Iesum Christum **(aiōnios g166)** **4** ego te clarificavi super terram opus consummavi quod dedisti mihi ut faciam **5** et nunc clarifica me tu Pater apud temet ipsum claritatem quam habui priusquam mundus esset apud te **6** manifestavi nomen tuum hominibus quos dedisti mihi de mundo tui erant et mihi eos dedisti et sermonem tuum servaverunt **7** nunc cognoverunt quia omnia quae dedisti mihi abs te sunt **8** quia verba quae dedisti mihi dedi eis et ipsi acceperunt et cognoverunt vere quia a te exivi et crediderunt quia tu me misisti **9** ego pro eis rogo non pro mundo rogo sed pro his quos dedisti mihi quia tui sunt **10** et mea omnia tua sunt et tua mea sunt et clarificatus sum in eis **11** et iam non sum in mundo et hii in mundo sunt et ego ad te venio Pater sancte serva eos in nomine tuo quos dedisti mihi ut sint unum sicut et nos **12** cum essem cum eis ego servabam eos in nomine tuo quos dedisti mihi custodivi et nemo ex his perivit nisi filius perditionis ut scriptura impleatur **13** nunc autem ad te venio et haec loquor in mundo ut habeant gaudium meum impletum in semet ipsis **14** ego dedi eis sermonem tuum et mundus odio eos habuit quia non sunt de mundo sicut et ego non sum de mundo **15** non rogo ut tollas eos de mundo sed ut serves eos ex malo **16** de mundo non sunt sicut et ego non sum de mundo **17** sanctifica eos in veritate sermo tuus veritas est **18** sicut me misisti in mundum et ego misi eos in mundum **19** et pro eis ego sanctifico me ipsum ut sint et ipsi sanctificati in veritate **20** non pro his autem rogo tantum sed et pro eis qui credituri sunt per verbum eorum in me **21** ut omnes unum sint sicut tu Pater in me et ego in te ut et ipsi in nobis unum sint ut mundus credat quia tu me misisti **22** et ego claritatem quam dedisti mihi dedi eis ut sint unum sicut nos unum sumus **23** ego in eis et tu in me ut sint consummati in unum et cognoscat mundus quia tu me misisti et dilexisti eos sicut me dilexisti **24** Pater quos dedisti mihi volo ut ubi ego sum et illi sint mecum ut videant claritatem meam quam dedisti mihi quia dilexisti me ante constitutionem mundi **25** Pater iuste et mundus te non cognovit ego autem te cognovi et hii cognoverunt quia tu me misisti **26** et notum feci eis nomen tuum et notum faciam ut dilectio qua dilexisti me in ipsis sit et ego in ipsis

18 haec cum dixisset Iesus egressus est cum discipulis suis trans torrentem Cedron ubi erat hortus in quem introivit ipse et discipuli eius **2** sciebat autem et Iudas qui tradebat eum ipsum locum quia frequenter Iesus convenerat illuc cum discipulis suis **3** Iudas ergo cum accepisset cohortem et a pontificibus et Pharisaeis ministros venit illuc cum lanternis et facibus et armis **4** Iesus itaque sciens omnia quae ventura erant super eum processit et dicit eis quem quaeritis **5** responderunt ei Iesum Nazarenum dicit eis Iesus ego sum stabat autem et Iudas qui tradebat eum cum ipsis **6** ut ergo dixit eis ego sum abierunt retrorsum et ceciderunt in terram **7** iterum ergo eos interrogavit quem quaeritis illi autem dixerunt Iesum Nazarenum **8** respondit Iesus dixi vobis quia ego sum si ergo me quaeritis sinite hos abire **9** ut impleretur sermo quem dixit quia quos dedisti mihi non perdidi ex ipsis quemquam **10** Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum et percussit pontificis servum et abscidit eius auriculam dextram erat autem nomen servo Malchus **11** dixit ergo Iesus Petro mitte gladium in vaginam calicem quem dedit mihi Pater non bibam illum **12** cohors ergo et tribunus et ministri Iudaeorum conprehenderunt Iesum et ligaverunt eum **13** et adduxerunt eum ad Annam primum erat enim socer Caiaphae qui erat pontifex anni illius **14** erat autem Caiaphas qui consilium dederat Iudaeis quia expedit unum hominem mori pro populo **15** sequebatur autem Iesum Simon Petrus et alius discipulus discipulus autem ille erat notus pontifici et introivit cum Iesu in atrium pontificis **16** Petrus autem stabat ad ostium foris exivit ergo discipulus alius qui erat notus pontifici et dixit ostiariae et introduxit Petrum **17** dicit ergo Petro ancilla ostiaria numquid et tu ex discipulis es hominis istius dicit ille non sum **18** stabant autem servi et ministri ad prunas quia frigus erat et calefiebant erat autem cum eis et Petrus stans et calefaciens se **19**

pontifex ergo interrogavit Iesum de discipulis suis et de doctrina eius **20** respondit ei Iesus ego palam locutus sum mundo ego semper docui in synagoga et in templo quo omnes Iudaei conveniunt et in occulto locutus sum nihil **21** quid me interrogas interroga eos qui audierunt quid locutus sum ipsis ecce hii sciunt quae dixerim ego **22** haec autem cum dixisset unus adsistens ministrorum dedit alapam Iesu dicens sic respondes pontifici **23** respondit ei Iesus si male locutus sum testimonium perhibe de malo si autem bene quid me caedis **24** et misit eum Annas ligatum ad Caiaphan pontificem **25** erat autem Simon Petrus stans et calefaciens se dixerunt ergo ei numquid et tu ex discipulis eius es negavit ille et dixit non sum **26** dicit unus ex servis pontificis cognatus eius cuius abscidit Petrus auriculam nonne ego te vidi in horto cum illo **27** iterum ergo negavit Petrus et statim gallus cantavit **28** adducunt ergo Iesum a Caiapha in praetorium erat autem mane et ipsi non introierunt in praetorium ut non contaminarentur sed manducarent pascha **29** exivit ergo Pilatus ad eos foras et dixit quam accusationem adfertis adversus hominem hunc **30** responderunt et dixerunt ei si non esset hic malefactor non tibi tradidissemus eum **31** dixit ergo eis Pilatus accipite eum vos et secundum legem vestram iudicate eum dixerunt ergo ei Iudaei nobis non licet interficere quemquam **32** ut sermo Iesu impleretur quem dixit significans qua esset morte moriturus **33** introivit ergo iterum in praetorium Pilatus et vocavit Iesum et dixit ei tu es rex Iudaeorum **34** et respondit Iesus a temet ipso hoc dicis an alii tibi dixerunt de me **35** respondit Pilatus numquid ego Iudaeus sum gens tua et pontifices tradiderunt te mihi quid fecisti **36** respondit Iesus regnum meum non est de mundo hoc si ex hoc mundo esset regnum meum ministri mei decertarent ut non traderer Iudaeis nunc autem meum regnum non est hinc **37** dixit itaque ei Pilatus ergo rex es tu respondit Iesus tu dicis quia rex sum ego ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum ut testimonium perhibeam veritati omnis qui est ex veritate audit meam vocem **38** dicit ei Pilatus quid est veritas et cum hoc dixisset iterum exivit ad Iudaeos et dicit eis ego nullam invenio in eo causam **39** est autem consuetudo vobis ut unum dimittam vobis in pascha vultis ergo dimittam vobis regem Iudaeorum **40** clamaverunt rursum omnes dicentes non hunc sed Barabban erat autem Barabbas latro

19 tunc ergo adprehendit Pilatus Iesum et flagellavit **2** et milites plectentes coronam de spinis inposuerunt capiti eius et veste purpurea circumdederunt eum **3** et veniebant ad eum et dicebant have rex Iudaeorum et dabant ei alapas **4** exiit iterum Pilatus foras et dicit eis ecce adduco vobis eum foras **5** ut cognoscatis quia in eo nullam causam invenio et purpureum vestimentum et dicit eis ecce homo **6** cum ergo vidissent eum pontifices et ministri clamabant dicentes crucifige crucifige dicit eis Pilatus accipite eum vos et crucifigite ego enim non invenio in eo causam **7** responderunt ei Iudaei nos legem habemus et secundum legem debet mori quia Filium Dei se fecit **8** cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem magis timuit **9** et ingressus est praetorium iterum et dicit ad Iesum unde es tu Iesus autem responsum non dedit ei **10** dicit ergo ei Pilatus mihi non loqueris nescis quia potestatem habeo crucifigere te et potestatem habeo dimittere te **11** respondit Iesus non haberes potestatem adversum me ullam nisi tibi esset datum desuper propterea qui tradidit me tibi maius peccatum habet **12** exinde quaerebat Pilatus dimittere eum Iudaei autem clamabant dicentes si hunc dimittis non es amicus Caesaris omnis qui se regem facit contradicit Caesari **13** Pilatus ergo cum audisset hos sermones adduxit foras Iesum et sedit pro tribunali in locum qui dicitur Lithostrotus hebraice autem Gabbatha **14** erat autem parasceve paschae hora quasi sexta et dicit Iudaeis ecce rex vester **15** illi autem clamabant tolle tolle crucifige eum dixit eis Pilatus regem vestrum crucifigam responderunt pontifices non habemus regem nisi Caesarem **16** tunc ergo tradidit eis illum ut crucifigeretur susceperunt autem Iesum et eduxerunt **17** et baiulans sibi crucem exivit in eum qui dicitur Calvariae locum hebraice Golgotha **18** ubi eum crucifixerunt et cum eo alios duos hinc et hinc medium autem Iesum **19** scripsit autem et titulum Pilatus et posuit super crucem erat autem scriptum Iesus Nazarenus rex Iudaeorum **20** hunc ergo titulum multi legerunt Iudaeorum quia prope civitatem erat locus ubi crucifixus est Iesus et

erat scriptum hebraice graece et latine 21 dicebant ergo Pilato pontifices Iudaeorum noli scribere rex Iudaeorum sed quia ipse dixit rex sum Iudaeorum 22 respondit Pilatus quod scripsi scripsi 23 milites ergo cum crucifixissent eum acceperunt vestimenta eius et fecerunt quattuor partes unicuique militi partem et tunicam erat autem tunica inconsutilis desuper contexta per totum 24 dixerunt ergo ad invicem non scindamus eam sed sortiamur de illa cuius sit ut scriptura impleatur dicens partiti sunt vestimenta mea sibi et in vestem meam miserunt sortem et milites quidem haec fecerunt 25 stabant autem iuxta crucem Iesu mater eius et soror matris eius Maria Cleopae et Maria Magdalene 26 cum vidisset ergo Iesus matrem et discipulum stantem quem diligebat dicit matri suae mulier ecce filius tuus 27 deinde dicit discipulo ecce mater tua et ex illa hora accepit eam discipulus in sua 28 postea sciens Iesus quia iam omnia consummata sunt ut consummaretur scriptura dicit sitio 29 vas ergo positum erat aceto plenum illi autem spongiam plenam aceto hysopo circumponentes obtulerunt ori eius 30 cum ergo accepisset Iesus acetum dixit consummatum est et inclinato capite tradidit spiritum 31 Iudaei ergo quoniam parasceve erat ut non remanerent in cruce corpora sabbato erat enim magnus dies ille sabbati rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura et tollerentur 32 venerunt ergo milites et primi quidem fregerunt crura et alterius qui crucifixus est cum eo 33 ad Iesum autem cum venissent ut viderunt eum iam mortuum non fregerunt eius crura 34 sed unus militum lancea latus eius aperuit et continuo exivit sanguis et aqua 35 et qui vidit testimonium perhibuit et verum est eius testimonium et ille scit quia vera dicit ut et vos credatis 36 facta sunt enim haec ut scriptura impleatur os non comminuetis ex eo 37 et iterum alia scriptura dicit videbunt in quem transfixerunt 38 post haec autem rogavit Pilatum Ioseph ab Arimathia eo quod esset discipulus Iesu occultus autem propter metum Iudaeorum ut tolleret corpus Iesu et permisit Pilatus venit ergo et tulit corpus Iesu 39 venit autem et Nicodemus qui venerat ad Iesum nocte primum ferens mixturam murrae et aloes quasi libras centum 40 acceperunt ergo corpus Iesu et ligaverunt eum linteis cum aromatibus sicut mos Iudaeis est sepelire 41 erat autem in loco ubi crucifixus est hortus et in horto monumentum novum in quo nondum quisquam positus erat 42 ibi ergo propter parasceven Iudaeorum quia iuxta erat monumentum posuerunt Iesum

20 una autem sabbati Maria Magdalene venit mane cum adhuc tenebrae essent ad monumentum et videt lapidem sublatum a monumento 2 cucurrit ergo et venit ad Simonem Petrum et ad alium discipulum quem amabat Iesus et dicit eis tulerunt Dominum de monumento et nescimus ubi posuerunt eum 3 exiit ergo Petrus et ille alius discipulus et venerunt ad monumentum 4 currebant autem duo simul et ille alius discipulus praecucurrit citius Petro et venit primus ad monumentum 5 et cum se inclinasset videt posita linteamina non tamen introivit 6 venit ergo Simon Petrus sequens eum et introivit in monumentum et videt linteamina posita 7 et sudarium quod fuerat super caput eius non cum linteaminibus positum sed separatim involutum in unum locum 8 tunc ergo introivit et ille discipulus qui venerat primus ad monumentum et vidit et credidit 9 nondum enim sciebant scripturam quia oportet eum a mortuis resurgere 10 abierunt ergo iterum ad semet ipsos discipuli 11 Maria autem stabat ad monumentum foris plorans dum ergo fleret inclinavit se et prospexit in monumentum 12 et vidit duos angelos in albis sedentes unum ad caput et unum ad pedes ubi positum fuerat corpus Iesu 13 dicunt ei illi mulier quid ploras dicit eis quia tulerunt Dominum meum et nescio ubi posuerunt eum 14 haec cum dixisset conversa est retrorsum et videt Iesum stantem et non sciebat quia Iesus est 15 dicit ei Iesus mulier quid ploras quem quaeris illa existimans quia hortulanus esset dicit ei domine si tu sustulisti eum dicito mihi ubi posuisti eum et ego eum tollam 16 dicit ei Iesus Maria conversa illa dicit ei rabboni quod dicitur magister 17 dicit ei Iesus noli me tangere nondum enim ascendi ad Patrem meum vade autem ad fratres meos et dic eis ascendo ad Patrem meum et Patrem vestrum et Deum meum et Deum vestrum 18 venit Maria Magdalene adnuntians discipulis quia vidi Dominum et haec dixit mihi 19 cum esset ergo sero die illo una sabbatorum et fores essent clausae ubi erant discipuli

propter metum Iudaeorum venit Iesus et stetit in medio et dicit eis pax vobis **20** et hoc cum dixisset ostendit eis manus et latus gavisi sunt ergo discipuli viso Domino **21** dixit ergo eis iterum pax vobis sicut misit me Pater et ego mitto vos **22** hoc cum dixisset insuflavit et dicit eis accipite Spiritum Sanctum **23** quorum remiseritis peccata remittuntur eis quorum retinueritis detenta sunt **24** Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur Didymus non erat cum eis quando venit Iesus **25** dixerunt ergo ei alii discipuli vidimus Dominum ille autem dixit eis nisi videro in manibus eius figuram clavorum et mittam digitum meum in locum clavorum et mittam manum meam in latus eius non credam **26** et post dies octo iterum erant discipuli eius intus et Thomas cum eis venit Iesus ianuis clausis et stetit in medio et dixit pax vobis **27** deinde dicit Thomae infer digitum tuum huc et vide manus meas et adfer manum tuam et mitte in latus meum et noli esse incredulus sed fidelis **28** respondit Thomas et dixit ei Dominus meus et Deus meus **29** dicit ei Iesus quia vidisti me credidisti beati qui non viderunt et crediderunt **30** multa quidem et alia signa fecit Iesus in conspectu discipulorum suorum quae non sunt scripta in libro hoc **31** haec autem scripta sunt ut credatis quia Iesus est Christus Filius Dei et ut credentes vitam habeatis in nomine eius

21 postea manifestavit se iterum Iesus ad mare Tiberiadis manifestavit autem sic **2** erant simul Simon Petrus et Thomas qui dicitur Didymus et Nathanahel qui erat a Cana Galilaeae et filii Zebedaei et alii ex discipulis eius duo **3** dicit eis Simon Petrus vado piscari dicunt ei venimus et nos tecum et exierunt et ascenderunt in navem et illa nocte nihil prendiderunt **4** mane autem iam facto stetit Iesus in litore non tamen cognoverunt discipuli quia Iesus est **5** dicit ergo eis Iesus pueri numquid pulmentarium habetis responderunt ei non **6** dixit eis mittite in dexteram navigii rete et invenietis miserunt ergo et iam non valebant illud trahere a multitudine piscium **7** dicit ergo discipulus ille quem diligebat Iesus Petro Dominus est Simon Petrus cum audisset quia Dominus est tunicam succinxit se erat enim nudus et misit se in mare **8** alii autem discipuli navigio venerunt non enim longe erant a terra sed quasi a cubitis ducentis trahentes rete piscium **9** ut ergo descenderunt in terram viderunt prunas positas et piscem superpositum et panem **10** dicit eis Iesus adferte de piscibus quos prendidistis nunc **11** ascendit Simon Petrus et traxit rete in terram plenum magnis piscibus centum quinquaginta tribus et cum tanti essent non est scissum rete **12** dicit eis Iesus venite prandete et nemo audebat discentium interrogare eum tu quis es scientes quia Dominus esset **13** et venit Iesus et accepit panem et dat eis et piscem similiter **14** hoc iam tertio manifestatus est Iesus discipulis cum surrexisset a mortuis **15** cum ergo prandissent dicit Simoni Petro Iesus Simon Iohannis diligis me plus his dicit ei etiam Domine tu scis quia amo te dicit ei pasce agnos meos **16** dicit ei iterum Simon Iohannis diligis me ait illi etiam Domine tu scis quia amo te dicit ei pasce agnos meos **17** dicit ei tertio Simon Iohannis amas me contristatus est Petrus quia dixit ei tertio amas me et dicit ei Domine tu omnia scis tu scis quia amo te dicit ei pasce oves meas **18** amen amen dico tibi cum esses iunior cingebas te et ambulabas ubi volebas cum autem senueris extendes manus tuas et alius te cinget et ducet quo non vis **19** hoc autem dixit significans qua morte clarificaturus esset Deum et hoc cum dixisset dicit ei sequere me **20** conversus Petrus vidit illum discipulum quem diligebat Iesus sequentem qui et recubuit in cena super pectus eius et dixit Domine quis est qui tradit te **21** hunc ergo cum vidisset Petrus dicit Iesu Domine hic autem quid **22** dicit ei Iesus si sic eum volo manere donec veniam quid ad te tu me sequere **23** exivit ergo sermo iste in fratres quia discipulus ille non moritur et non dixit ei Iesus non moritur sed si sic eum volo manere donec venio quid ad te **24** hic est discipulus qui testimonium perhibet de his et scripsit haec et scimus quia verum est testimonium eius **25** sunt autem et alia multa quae fecit Iesus quae si scribantur per singula nec ipsum arbitror mundum capere eos qui scribendi sunt libros amen

Actuum Apostolorum

1 primum quidem sermonem feci de omnibus o Theophile quae coepit Iesus facere et docere **2** usque in diem qua praecipiens apostolis per Spiritum Sanctum quos elegit adsumptus est **3** quibus et praebuit se ipsum vivum post passionem suam in multis argumentis per dies quadraginta apparens eis et loquens de regno Dei **4** et convescens praecepit eis ab Hierosolymis ne discederent sed expectarent promissionem Patris quam audistis per os meum **5** quia Iohannes quidem baptizavit aqua vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non post multos hos dies **6** igitur qui convenerant interrogabant eum dicentes Domine si in tempore hoc restitues regnum Israhel **7** dixit autem eis non est vestrum nosse tempora vel momenta quae Pater posuit in sua potestate **8** sed accipietis virtutem supervenientis Spiritus Sancti in vos et eritis mihi testes in Hierusalem et in omni Iudaea et Samaria et usque ad ultimum terrae **9** et cum haec dixisset videntibus illis elevatus est et nubes suscepit eum ab oculis eorum **10** cumque intuerentur in caelum eunte illo ecce duo viri adstiterunt iuxta illos in vestibus albis **11** qui et dixerunt viri galilaei quid statis aspicientes in caelum hic Iesus qui adsumptus est a vobis in caelum sic veniet quemadmodum vidistis eum euntem in caelum **12** tunc reversi sunt Hierosolymam a monte qui vocatur Oliveti qui est iuxta Hierusalem sabbati habens iter **13** et cum introissent in cenaculum ascenderunt ubi manebant Petrus et Iohannes Iacobus et Andreas Philippus et Thomas Bartholomeus et Mattheus Iacobus Alphei et Simon Zelotes et Iudas Iacobi **14** hii omnes erant perseverantes unianimiter in oratione cum mulieribus et Maria matre Iesu et fratribus eius **15** et in diebus illis exsurgens Petrus in medio fratrum dixit erat autem turba nominum simul fere centum viginti **16** viri fratres oportet impleri scripturam quam praedixit Spiritus Sanctus per os David de Iuda qui fuit dux eorum qui conprehenderunt Iesum **17** quia connumeratus erat in nobis et sortitus est sortem ministerii huius **18** et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis et suspensus crepuit medius et diffusa sunt omnia viscera eius **19** et notum factum est omnibus habitantibus Hierusalem ita ut appellaretur ager ille lingua eorum Acheldemach hoc est ager Sanguinis **20** scriptum est enim in libro Psalmorum fiat commoratio eius deserta et non sit qui inhabitet in ea et episcopatum eius accipiat alius **21** oportet ergo ex his viris qui nobiscum congregati sunt in omni tempore quo intravit et exivit inter nos Dominus Iesus **22** incipiens a baptismate Iohannis usque in diem qua adsumptus est a nobis testem resurrectionis eius nobiscum fieri unum ex istis **23** et statuerunt duos Ioseph qui vocabatur Barsabban qui cognominatus est Iustus et Matthiam **24** et orantes dixerunt tu Domine qui corda nosti omnium ostende quem elegeris ex his duobus unum **25** accipere locum ministerii huius et apostolatus de quo praevaricatus est Iudas ut abiret in locum suum **26** et dederunt sortes eis et cecidit sors super Matthiam et adnumeratus est cum undecim apostolis

2 et cum conplerentur dies pentecostes erant omnes pariter in eodem loco **2** et factus est repente de caelo sonus tamquam advenientis spiritus vehementis et replevit totam domum ubi erant sedentes **3** et apparuerunt illis dispertitae linguae tamquam ignis seditque supra singulos eorum **4** et repleti sunt omnes Spiritu Sancto et coeperunt loqui aliis linguis prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis **5** erant autem in Hierusalem habitantes Iudaei viri religiosi ex omni natione quae sub caelo sunt **6** facta autem hac voce convenit multitudo et mente confusa est quoniam audiebat unusquisque lingua sua illos loquentes **7** stupebant autem omnes et mirabantur dicentes nonne omnes ecce isti qui loquuntur Galilaei sunt **8** et quomodo nos audivimus unusquisque lingua nostra in qua nati sumus **9** Parthi et Medi et Elamitae et qui habitant Mesopotamiam et Iudaeam et Cappadociam Pontum et Asiam **10** Frygiam et Pamphiliam Aegyptum et partes Lybiae quae est circa Cyrenen et advenae romani **11** Iudaei quoque et proselyti Cretes et Arabes audivimus loquentes eos nostris linguis magnalia Dei **12** stupebant autem omnes et mirabantur ad invicem dicentes quidnam hoc vult esse **13** alii autem inridentes dicebant quia musto pleni sunt isti **14** stans autem Petrus cum undecim levavit vocem suam et locutus est eis viri iudaei et qui habitatis Hierusalem universi hoc vobis notum sit et auribus percipite verba

mea 15 non enim sicut vos aestimatis hii ebrii sunt cum sit hora diei tertia 16 sed hoc est quod dictum est per prophetam Iohel 17 et erit in novissimis diebus dicit Dominus effundam de Spiritu meo super omnem carnem et prophetabunt filii vestri et filiae vestrae et iuvenes vestri visiones videbunt et seniores vestri somnia somniabunt 18 et quidem super servos meos et super ancillas meas in diebus illis effundam de Spiritu meo et prophetabunt 19 et dabo prodigia in caelo sursum et signa in terra deorsum sanguinem et ignem et vaporem fumi 20 sol convertetur in tenebras et luna in sanguinem antequam veniat dies Domini magnus et manifestus 21 et erit omnis quicumque invocaverit nomen Domini salvus erit 22 viri israhelitae audite verba haec Iesum Nazarenum virum adprobatum a Deo in vobis virtutibus et prodigiis et signis quae fecit per illum Deus in medio vestri sicut vos scitis 23 hunc definito consilio et praescientia Dei traditum per manus iniquorum adfigentes interemistis 24 quem Deus suscitavit solutis doloribus inferni iuxta quod inpossibile erat teneri illum ab eo (questioned) 25 David enim dicit in eum providebam Dominum coram me semper quoniam a dextris meis est ne commovear 26 propter hoc laetatum est cor meum et exultavit lingua mea insuper et caro mea requiescet in spe 27 quoniam non derelinques animam meam in inferno neque dabis Sanctum tuum videre corruptionem (Hadēs g86) 28 notas fecisti mihi vias vitae replebis me iucunditate cum facie tua 29 viri fratres liceat audenter dicere ad vos de patriarcha David quoniam et defunctus est et sepultus est et sepulchrum eius est apud nos usque in hodiernum diem 30 propheta igitur cum esset et sciret quia iureiurando iurasset illi Deus de fructu lumbi eius sedere super sedem eius 31 providens locutus est de resurrectione Christi quia neque derelictus est in inferno neque caro eius vidit corruptionem (Hadēs g86) 32 hunc Iesum resuscitavit Deus cui omnes nos testes sumus 33 dextera igitur Dei exaltatus et promissione Spiritus Sancti accepta a Patre effudit hunc quem vos videtis et audistis 34 non enim David ascendit in caelos dicit autem ipse dixit Dominus Domino meo sede a dextris meis 35 donec ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum 36 certissime ergo sciat omnis domus Israhel quia et Dominum eum et Christum Deus fecit hunc Iesum quem vos crucifixistis 37 his auditis conpuncti sunt corde et dixerunt ad Petrum et ad reliquos apostolos quid faciemus viri fratres 38 Petrus vero ad illos paenitentiam inquit agite et baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum et accipietis donum Sancti Spiritus 39 vobis enim est repromissio et filiis vestris et omnibus qui longe sunt quoscumque advocaverit Dominus Deus noster 40 aliis etiam verbis pluribus testificatus est et exhortabatur eos dicens salvamini a generatione ista prava 41 qui ergo receperunt sermonem eius baptizati sunt et adpositae sunt in illa die animae circiter tria milia 42 erant autem perseverantes in doctrina apostolorum et communicatione fractionis panis et orationibus 43 fiebat autem omni animae timor multa quoque prodigia et signa per apostolos fiebant in Hierusalem et metus erat magnus in universis 44 omnes etiam qui credebant erant pariter et habebant omnia communia 45 possessiones et substantias vendebant et dividebant illa omnibus prout cuique opus erat 46 cotidie quoque perdurantes unianimiter in templo et frangentes circa domos panem sumebant cibum cum exultatione et simplicitate cordis 47 conlaudantes Deum et habentes gratiam ad omnem plebem Dominus autem augebat qui salvi fierent cotidie in id ipsum

3 Petrus autem et Iohannes ascendebant in templum ad horam orationis nonam 2 et quidam vir qui erat claudus ex utero matris suae baiulabatur quem ponebant cotidie ad portam templi quae dicitur Speciosa ut peteret elemosynam ab introeuntibus in templum 3 is cum vidisset Petrum et Iohannem incipientes introire in templum rogabat ut elemosynam acciperet 4 intuens autem in eum Petrus cum Iohanne dixit respice in nos 5 at ille intendebat in eos sperans se aliquid accepturum ab eis 6 Petrus autem dixit argentum et aurum non est mihi quod autem habeo hoc tibi do in nomine Iesu Christi Nazareni surge et ambula 7 et adprehensa ei manu dextera adlevavit eum et protinus consolidatae sunt bases eius et plantae 8 et exiliens stetit et ambulabat et intravit cum illis in templum ambulans et exiliens et laudans Dominum 9 et vidit omnis populus eum ambulantem et laudantem Deum 10 cognoscebant autem illum quoniam ipse erat qui ad

elemosynam sedebat ad Speciosam portam templi et impleti sunt stupore et extasi in eo quod contigerat illi **11** cum teneret autem Petrum et Iohannem concurrit omnis populus ad eos ad porticum qui appellatur Salomonis stupentes **12** videns autem Petrus respondit ad populum viri israhelitae quid miramini in hoc aut nos quid intuemini quasi nostra virtute aut pietate fecerimus hunc ambulare **13** Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob Deus patrum nostrorum glorificavit Filium suum Iesum quem vos quidem tradidistis et negastis ante faciem Pilati iudicante illo dimitti **14** vos autem sanctum et iustum negastis et petistis virum homicidam donari vobis **15** auctorem vero vitae interfecistis quem Deus suscitavit a mortuis cuius nos testes sumus **16** et in fide nominis eius hunc quem videtis et nostis confirmavit nomen eius et fides quae per eum est dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium vestrum **17** et nunc fratres scio quia per ignorantiam fecistis sicut et principes vestri **18** Deus autem quae praenuntiavit per os omnium prophetarum pati Christum suum implevit sic **19** paenitemini igitur et convertimini ut deleantur vestra peccata **20** ut cum venerint tempora refrigerii a conspectu Domini et miserit eum qui praedicatus est vobis Iesum Christum **21** quem oportet caelum quidem suscipere usque in tempora restitutionis omnium quae locutus est Deus per os sanctorum suorum a saeculo prophetarum **(aiōn g165)** **22** Moses quidem dixit quia prophetam vobis suscitabit Dominus Deus vester de fratribus vestris tamquam me ipsum audietis iuxta omnia quaecumque locutus fuerit vobis **23** erit autem omnis anima quae non audierit prophetam illum exterminabitur de plebe **24** et omnes prophetae a Samuhel et deinceps qui locuti sunt et adnuntiaverunt dies istos **25** vos estis filii prophetarum et testamenti quod disposuit Deus ad patres vestros dicens ad Abraham et in semine tuo benedicentur omnes familiae terrae **26** vobis primum Deus suscitans Filium suum misit eum benedicentem vobis ut convertat se unusquisque a nequitia sua

4 loquentibus autem illis ad populum supervenerunt sacerdotes et magistratus templi et Sadducaei **2** dolentes quod docerent populum et adnuntiarent in Iesu resurrectionem ex mortuis **3** et iniecerunt in eis manus et posuerunt eos in custodiam in crastinum erat enim iam vespera **4** multi autem eorum qui audierant verbum crediderunt et factus est numerus virorum quinque milia **5** factum est autem in crastinum ut congregarentur principes eorum et seniores et scribae in Hierusalem **6** et Annas princeps sacerdotum et Caiphas et Iohannes et Alexander et quotquot erant de genere sacerdotali **7** et statuentes eos in medio interrogabant in qua virtute aut in quo nomine fecistis hoc vos **8** tunc Petrus repletus Spiritu Sancto dixit ad eos principes populi et seniores **9** si nos hodie diiudicamur in benefacto hominis infirmi in quo iste salvus factus est **10** notum sit omnibus vobis et omni plebi Israhel quia in nomine Iesu Christi Nazareni quem vos crucifixistis quem Deus suscitavit a mortuis in hoc iste adstat coram vobis sanus **11** hic est lapis qui reprobatus est a vobis aedificantibus qui factus est in caput anguli **12** et non est in alio aliquo salus nec enim nomen aliud est sub caelo datum hominibus in quo oportet nos salvos fieri **13** videntes autem Petri constantiam et Iohannis conperto quod homines essent sine litteris et idiotae admirabantur et cognoscebant eos quoniam cum Iesu fuerant **14** hominem quoque videntes stantem cum eis qui curatus fuerat nihil poterant contradicere **15** iusserunt autem eos foras extra concilium secedere et conferebant ad invicem **16** dicentes quid faciemus hominibus istis quoniam quidem notum signum factum est per eos omnibus habitantibus in Hierusalem manifestum et non possumus negare **17** sed ne amplius divulgetur in populum comminemur eis ne ultra loquantur in nomine hoc ulli hominum **18** et vocantes eos denuntiaverunt ne omnino loquerentur neque docerent in nomine Iesu **19** Petrus vero et Iohannes respondentes dixerunt ad eos si iustum est in conspectu Dei vos potius audire quam Deum iudicate **20** non enim possumus quae vidimus et audivimus non loqui **21** at illi comminantes dimiserunt eos non invenientes quomodo punirent eos propter populum quia omnes clarificabant Deum in eo quod acciderat **22** annorum enim erat amplius quadraginta homo in quo factum erat signum istud sanitatis **23** dimissi autem venerunt ad suos et adnuntiaverunt eis quanta ad eos principes sacerdotum et seniores dixissent **24** qui cum audissent unianimiter levaverunt

vocem ad Deum et dixerunt Domine tu qui fecisti caelum et terram et mare et omnia quae in eis sunt **25** qui Spiritu Sancto per os patris nostri David pueri tui dixisti quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania **26** adstiterunt reges terrae et principes convenerunt in unum adversus Dominum et adversus Christum eius **27** convenerunt enim vere in civitate ista adversus sanctum puerum tuum Iesum quem unxisti Herodes et Pontius Pilatus cum gentibus et populis Israhel **28** facere quae manus tua et consilium decreverunt fieri **29** et nunc Domine respice in minas eorum et da servis tuis cum omni fiducia loqui verbum tuum **30** in eo cum manum tuam extendas sanitates et signa et prodigia fieri per nomen sancti Filii tui Iesu **31** et cum orassent motus est locus in quo erant congregati et repleti sunt omnes Spiritu Sancto et loquebantur verbum Dei cum fiducia **32** multitudinis autem credentium erat cor et anima una nec quisquam eorum quae possidebant aliquid suum esse dicebat sed erant illis omnia communia **33** et virtute magna reddebant apostoli testimonium resurrectionis Iesu Christi Domini et gratia magna erat in omnibus illis **34** neque enim quisquam egens erat inter illos quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant vendentes adferebant pretia eorum quae vendebant **35** et ponebant ante pedes apostolorum dividebantur autem singulis prout cuique opus erat **36** Ioseph autem qui cognominatus est Barnabas ab apostolis quod est interpretatum Filius consolationis Levites Cyprius genere **37** cum haberet agrum vendidit illum et adtulit pretium et posuit ante pedes apostolorum

5 vir autem quidam nomine Ananias cum Saffira uxore sua vendidit agrum **2** et fraudavit de pretio agri conscia uxore sua et adferens partem quandam ad pedes apostolorum posuit **3** dixit autem Petrus Anania cur temptavit Satanas cor tuum mentiri te Spiritui Sancto et fraudare de pretio agri **4** nonne manens tibi manebat et venundatum in tua erat potestate quare posuisti in corde tuo hanc rem non es mentitus hominibus sed Deo **5** audiens autem Ananias haec verba cecidit et exspiravit et factus est timor magnus in omnes qui audierant **6** surgentes autem iuvenes amoverunt eum et efferentes sepelierunt **7** factum est autem quasi horarum trium spatium et uxor ipsius nesciens quod factum fuerat introiit **8** respondit autem ei Petrus dic mihi si tanti agrum vendidistis at illa dixit etiam tanti **9** Petrus autem ad eam quid utique convenit vobis temptare Spiritum Domini ecce pedes eorum qui sepelierunt virum tuum ad ostium et efferent te **10** confestim cecidit ante pedes eius et exspiravit intrantes autem iuvenes invenerunt illam mortuam et extulerunt et sepelierunt ad virum suum **11** et factus est timor magnus in universa ecclesia et in omnes qui audierunt haec **12** per manus autem apostolorum fiebant signa et prodigia multa in plebe et erant unianimiter omnes in porticu Salomonis **13** ceterorum autem nemo audebat coniungere se illis sed magnificabat eos populus **14** magis autem augebatur credentium in Domino multitudo virorum ac mulierum **15** ita ut in plateas eicerent infirmos et ponerent in lectulis et grabattis ut veniente Petro saltim umbra illius obumbraret quemquam eorum **16** concurrebat autem et multitudo vicinarum civitatum Hierusalem adferentes aegros et vexatos ab spiritibus inmundis qui curabantur omnes **17** exsurgens autem princeps sacerdotum et omnes qui cum illo erant quae est heresis Sadducaeorum repleti sunt zelo **18** et iniecerunt manus in apostolos et posuerunt illos in custodia publica **19** angelus autem Domini per noctem aperiens ianuas carceris et educens eos dixit **20** ite et stantes loquimini in templo plebi omnia verba vitae huius **21** qui cum audissent intraverunt diluculo in templum et docebant adveniens autem princeps sacerdotum et qui cum eo erant convocaverunt concilium et omnes seniores filiorum Israhel et miserunt in carcerem ut adducerentur **22** cum venissent autem ministri et aperto carcere non invenissent illos reversi nuntiaverunt **23** dicentes carcerem quidem invenimus clausum cum omni diligentia et custodes stantes ad ianuas aperientes autem neminem intus invenimus **24** ut audierunt autem hos sermones magistratus templi et principes sacerdotum ambigebant de illis quidnam fieret **25** adveniens autem quidam nuntiavit eis quia ecce viri quos posuistis in carcere sunt in templo stantes et docentes populum **26** tunc abiit magistratus cum ministris et adduxit illos sine vi timebant enim populum ne lapidarentur **27** et cum adduxissent illos

statuerunt in concilio et interrogavit eos princeps sacerdotum 28 dicens praecipiendo praecepimus vobis ne doceretis in nomine isto et ecce replestis Hierusalem doctrina vestra et vultis inducere super nos sanguinem hominis istius 29 respondens autem Petrus et apostoli dixerunt oboedire oportet Deo magis quam hominibus 30 Deus patrum nostrorum suscitavit Iesum quem vos interemistis suspendentes in ligno 31 hunc Deus principem et salvatorem exaltavit dextera sua ad dandam paenitentiam Israhel et remissionem peccatorum 32 et nos sumus testes horum verborum et Spiritus Sanctus quem dedit Deus omnibus oboedientibus sibi 33 haec cum audissent dissecabantur et cogitabant interficere illos 34 surgens autem quidam in concilio Pharisaeus nomine Gamalihel legis doctor honorabilis universae plebi iussit foras ad breve homines fieri 35 dixitque ad illos viri israhelitae adtendite vobis super hominibus istis quid acturi sitis 36 ante hos enim dies extitit Theodas dicens esse se aliquem cui consensit virorum numerus circiter quadringentorum qui occisus est et omnes quicumque credebant ei dissipati sunt et redactus est ad nihilum 37 post hunc extitit Iudas Galilaeus in diebus professionis et avertit populum post se et ipse periit et omnes quotquot consenserunt ei dispersi sunt 38 et nunc itaque dico vobis discedite ab hominibus istis et sinite illos quoniam si est ex hominibus consilium hoc aut opus dissolvetur 39 si vero ex Deo est non poteritis dissolvere eos ne forte et Deo repugnare inveniamini consenserunt autem illi 40 et convocantes apostolos caesis denuntiaverunt ne loquerentur in nomine Iesu et dimiserunt eos 41 et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii quoniam digni habiti sunt pro nomine Iesu contumeliam pati 42 omni autem die in templo et circa domos non cessabant docentes et evangelizantes Christum Iesum

6 in diebus autem illis crescente numero discipulorum factus est murmur Graecorum adversus Hebraeos eo quod dispicerentur in ministerio cotidiano viduae eorum 2 convocantes autem duodecim multitudinem discipulorum dixerunt non est aequum nos derelinquere verbum Dei et ministrare mensis 3 considerate ergo fratres viros ex vobis boni testimonii septem plenos Spiritu et sapientia quos constituamus super hoc opus 4 nos vero orationi et ministerio verbi instantes erimus 5 et placuit sermo coram omni multitudine et elegerunt Stephanum virum plenum fide et Spiritu Sancto et Philippum et Prochorum et Nicanorem et Timonem et Parmenam et Nicolaum advenam Antiochenum 6 hos statuerunt ante conspectum apostolorum et orantes inposuerunt eis manus 7 et verbum Dei crescebat et multiplicabatur numerus discipulorum in Hierusalem valde multa etiam turba sacerdotum oboediebat fidei 8 Stephanus autem plenus gratia et fortitudine faciebat prodigia et signa magna in populo 9 surrexerunt autem quidam de synagoga quae appellatur Libertinorum et Cyrenensium et Alexandrinorum et eorum qui erant a Cilicia et Asia disputantes cum Stephano 10 et non poterant resistere sapientiae et Spiritui quo loquebatur 11 tunc submiserunt viros qui dicerent se audisse eum dicentem verba blasphemiae in Mosen et Deum 12 commoverunt itaque plebem et seniores et scribas et concurrentes rapuerunt eum et adduxerunt in concilium 13 et statuerunt testes falsos dicentes homo iste non cessat loqui verba adversus locum sanctum et legem 14 audivimus enim eum dicentem quoniam Iesus Nazarenus hic destruet locum istum et mutabit traditiones quas tradidit nobis Moses 15 et intuentes eum omnes qui sedebant in concilio viderunt faciem eius tamquam faciem angeli

7 dixit autem princeps sacerdotum si haec ita se habent 2 qui ait viri fratres et patres audite Deus gloriae apparuit patri nostro Abraham cum esset in Mesopotamiam priusquam moraretur in Charram 3 et dixit ad illum exi de terra tua et de cognatione tua et veni in terram quam tibi monstravero 4 tunc exiit de terra Chaldeorum et habitavit in Charram et inde postquam mortuus est pater eius transtulit illum in terram istam in qua nunc vos habitatis 5 et non dedit illi hereditatem in ea nec passum pedis et repromisit dare illi eam in possessionem et semini eius post ipsum cum non haberet filium 6 locutus est autem Deus quia erit semen eius accola in terra aliena et servituti eos subicient et male tractabunt eos annis quadringentis 7 et gentem cui servierint iudicabo ego dixit Deus et post haec exibunt et deservient mihi in loco isto 8 et dedit illi

testamentum circumcisionis et sic genuit Isaac et circumcidit eum die octava et Isaac Iacob et Iacob duodecim patriarchas **9** et patriarchae aemulantes Ioseph vendiderunt in Aegyptum et erat Deus cum eo **10** et eripuit eum ex omnibus tribulationibus eius et dedit ei gratiam et sapientiam in conspectu Pharaonis regis Aegypti et constituit eum praepositum super Aegyptum et super omnem domum suam **11** venit autem fames in universam Aegyptum et Chanaan et tribulatio magna et non inveniebant cibos patres nostri **12** cum audisset autem Iacob esse frumentum in Aegypto misit patres nostros primum **13** et in secundo cognitus est Ioseph a fratribus suis et manifestatum est Pharaoni genus eius **14** mittens autem Ioseph accersivit Iacob patrem suum et omnem cognationem in animabus septuaginta quinque **15** et descendit Iacob in Aegyptum et defunctus est ipse et patres nostri **16** et translati sunt in Sychem et positi sunt in sepulchro quod emit Abraham pretio argenti a filiis Emmor filii Sychem **17** cum adpropinquaret autem tempus repromissionis quam confessus erat Deus Abrahae crevit populus et multiplicatus est in Aegypto **18** quoadusque surrexit rex alius in Aegypto qui non sciebat Ioseph **19** hic circumveniens genus nostrum adflixit patres ut exponerent infantes suos ne vivificarentur **20** eodem tempore natus est Moses et fuit gratus Deo qui nutritus est tribus mensibus in domo patris sui **21** exposito autem illo sustulit eum filia Pharaonis et enutrivit eum sibi in filium **22** et eruditus est Moses omni sapientia Aegyptiorum et erat potens in verbis et in operibus suis **23** cum autem impleretur ei quadraginta annorum tempus ascendit in cor eius ut visitaret fratres suos filios Israhel **24** et cum vidisset quendam iniuriam patientem vindicavit illum et fecit ultionem ei qui iniuriam sustinebat percusso Aegyptio **25** existimabat autem intellegere fratres quoniam Deus per manum ipsius daret salutem illis at illi non intellexerunt **26** sequenti vero die apparuit illis litigantibus et reconciliabat eos in pacem dicens viri fratres estis ut quid nocetis alterutrum **27** qui autem iniuriam faciebat proximo reppulit eum dicens quis te constituit principem et iudicem super nos **28** numquid interficere me tu vis quemadmodum interfecisti heri Aegyptium **29** fugit autem Moses in verbo isto et factus est advena in terra Madiam ubi generavit filios duos **30** et expletis annis quadraginta apparuit illi in deserto montis Sina angelus in igne flammae rubi **31** Moses autem videns admiratus est visum et accedente illo ut consideraret facta est vox Domini **32** ego Deus patrum tuorum Deus Abraham et Deus Isaac et Deus Iacob tremefactus autem Moses non audebat considerare **33** dixit autem illi Dominus solve calciamentum pedum tuorum locus enim in quo stas terra sancta est **34** videns vidi adflictionem populi mei qui est in Aegypto et gemitum eorum audivi et descendi liberare eos et nunc veni et mittam te in Aegyptum **35** hunc Mosen quem negaverunt dicentes quis te constituit principem et iudicem hunc Deus principem et redemptorem misit cum manu angeli qui apparuit illi in rubo **36** hic eduxit illos faciens prodigia et signa in terra Aegypti et in Rubro mari et in deserto annis quadraginta **37** hic est Moses qui dixit filiis Israhel prophetam vobis suscitabit Deus de fratribus vestris tamquam me **38** hic est qui fuit in ecclesia in solitudine cum angelo qui loquebatur ei in monte Sina et cum patribus nostris qui accepit verba vitae dare nobis **39** cui noluerunt oboedire patres nostri sed reppulerunt et aversi sunt cordibus suis in Aegyptum **40** dicentes ad Aaron fac nobis deos qui praecedant nos Moses enim hic qui eduxit nos de terra Aegypti nescimus quid factum sit ei **41** et vitulum fecerunt in illis diebus et obtulerunt hostiam simulacro et laetabantur in operibus manuum suarum **42** convertit autem Deus et tradidit eos servire militiae caeli sicut scriptum est in libro Prophetarum numquid victimas aut hostias obtulistis mihi annis quadraginta in deserto domus Israhel **43** et suscepistis tabernaculum Moloch et sidus dei vestri Rempham figuras quas fecistis adorare eas et transferam vos trans Babylonem **44** tabernaculum testimonii fuit patribus nostris in deserto sicut disposuit loquens ad Mosen ut faceret illud secundum formam quam viderat **45** quod et induxerunt suscipientes patres nostri cum Iesu in possessionem gentium quas expulit Deus a facie patrum nostrorum usque in diebus David **46** qui invenit gratiam ante Deum et petiit ut inveniret tabernaculum Deo Iacob **47** Salomon autem aedificavit illi domum **48** sed non Excelsus in manufactis habitat sicut propheta dicit **49** caelum mihi sedis est terra autem scabillum pedum meorum quam

domum aedificabitis mihi dicit Dominus aut quis locus requietionis meae est **50** nonne manus mea fecit haec omnia **51** dura cervice et incircumcisi cordibus et auribus vos semper Spiritui Sancto resistitis sicut patres vestri et vos **52** quem prophetarum non sunt persecuti patres vestri et occiderunt eos qui praenuntiabant de adventu Iusti cuius vos nunc proditores et homicidae fuistis **53** qui accepistis legem in dispositionem angelorum et non custodistis **54** audientes autem haec dissecabantur cordibus suis et stridebant dentibus in eum **55** cum autem esset plenus Spiritu Sancto intendens in caelum vidit gloriam Dei et Iesum stantem a dextris Dei **56** et ait ecce video caelos apertos et Filium hominis a dextris stantem Dei **57** exclamantes autem voce magna continuerunt aures suas et impetum fecerunt unianimiter in eum **58** et eicientes eum extra civitatem lapidabant et testes deposuerunt vestimenta sua secus pedes adulescentis qui vocabatur Saulus **59** et lapidabant Stephanum invocantem et dicentem Domine Iesu suscipe spiritum meum **60** positis autem genibus clamavit voce magna Domine ne statuas illis hoc peccatum et cum hoc dixisset obdormivit

8 Saulus autem erat consentiens neci eius facta est autem in illa die persecutio magna in ecclesia quae erat Hierosolymis et omnes dispersi sunt per regiones Iudaeae et Samariae praeter apostolos **2** curaverunt autem Stephanum viri timorati et fecerunt planctum magnum super illum **3** Saulus vero devastabat ecclesiam per domos intrans et trahens viros ac mulieres tradebat in custodiam **4** igitur qui dispersi erant pertransiebant evangelizantes verbum **5** Philippus autem descendens in civitatem Samariae praedicabat illis Christum **6** intendebant autem turbae his quae a Philippo dicebantur unianimiter audientes et videntes signa quae faciebat **7** multi enim eorum qui habebant spiritus inmundos clamantes voce magna exiebant multi autem paralytici et claudi curati sunt **8** factum est ergo magnum gaudium in illa civitate **9** vir autem quidam nomine Simon qui ante fuerat in civitate magus seducens gentem Samariae dicens esse se aliquem magnum **10** cui auscultabant omnes a minimo usque ad maximum dicentes hic est virtus Dei quae vocatur Magna **11** adtendebant autem eum propter quod multo tempore magicis suis dementasset eos **12** cum vero credidissent Philippo evangelizanti de regno Dei et nomine Iesu Christi baptizabantur viri ac mulieres **13** tunc Simon et ipse credidit et cum baptizatus esset adherebat Philippo videns etiam signa et virtutes maximas fieri stupens admirabatur **14** cum autem audissent apostoli qui erant Hierosolymis quia recepit Samaria verbum Dei miserunt ad illos Petrum et Iohannem **15** qui cum venissent oraverunt pro ipsis ut acciperent Spiritum Sanctum **16** nondum enim in quemquam illorum venerat sed baptizati tantum erant in nomine Domini Iesu **17** tunc inponebant manus super illos et accipiebant Spiritum Sanctum **18** cum vidisset autem Simon quia per inpositionem manus apostolorum daretur Spiritus Sanctus obtulit eis pecuniam **19** dicens date et mihi hanc potestatem ut cuicumque inposuero manus accipiat Spiritum Sanctum Petrus autem dixit ad eum **20** pecunia tua tecum sit in perditionem quoniam donum Dei existimasti pecunia possideri **21** non est tibi pars neque sors in sermone isto cor enim tuum non est rectum coram Deo **22** paenitentiam itaque age ab hac nequitia tua et roga Deum si forte remittatur tibi haec cogitatio cordis tui **23** in felle enim amaritudinis et obligatione iniquitatis video te esse **24** respondens autem Simon dixit precamini vos pro me ad Dominum ut nihil veniat super me horum quae dixistis **25** et illi quidem testificati et locuti verbum Domini rediebant Hierosolymam et multis regionibus Samaritanorum evangelizabant **26** angelus autem Domini locutus est ad Philippum dicens surge et vade contra meridianum ad viam quae descendit ab Hierusalem in Gazam haec est deserta **27** et surgens abiit et ecce vir aethiops eunuchus potens Candacis reginae Aethiopum qui erat super omnes gazas eius venerat adorare in Hierusalem **28** et revertebatur sedens super currum suum legensque prophetam Esaiam **29** dixit autem Spiritus Philippo accede et adiunge te ad currum istum **30** adcurrens autem Philippus audivit illum legentem Esaiam prophetam et dixit putasne intellegis quae legis **31** qui ait et quomodo possum si non aliquis ostenderit mihi rogavitque Philippum ut ascenderet et sederet secum **32** locus autem scripturae quam legebat erat hic tamquam ovis ad occisionem ductus est et sicut

agnus coram tondente se sine voce sic non aperuit os suum **33** in humilitate iudicium eius sublatum est generationem illius quis enarrabit quoniam tollitur de terra vita eius **34** respondens autem eunuchus Philippo dixit obsecro te de quo propheta dicit hoc de se an de alio aliquo **35** aperiens autem Philippus os suum et incipiens ab scriptura ista evangelizavit illi Iesum **36** et dum irent per viam venerunt ad quandam aquam et ait eunuchus ecce aqua quid prohibet me baptizari **38** et iussit stare currum et descenderunt uterque in aquam Philippus et eunuchus et baptizavit eum **39** cum autem ascendissent de aqua Spiritus Domini rapuit Philippum et amplius non vidit eum eunuchus ibat enim per viam suam gaudens **40** Philippus autem inventus est in Azoto et pertransiens evangelizabat civitatibus cunctis donec veniret Caesaream

9 Saulus autem adhuc inspirans minarum et caedis in discipulos Domini accessit ad principem sacerdotum **2** et petiit ab eo epistulas in Damascum ad synagogas ut si quos invenisset huius viae viros ac mulieres vinctos perduceret in Hierusalem **3** et cum iter faceret contigit ut adpropinquaret Damasco et subito circumfulsit eum lux de caelo **4** et cadens in terram audivit vocem dicentem sibi Saule Saule quid me persequeris **5** qui dixit quis es Domine et ille ego sum Iesus quem tu persequeris **6** sed surge et ingredere civitatem et dicetur tibi quid te oporteat facere **7** viri autem illi qui comitabantur cum eo stabant stupefacti audientes quidem vocem neminem autem videntes **8** surrexit autem Saulus de terra apertisque oculis nihil videbat ad manus autem illum trahentes introduxerunt Damascum **9** et erat tribus diebus non videns et non manducavit neque bibit **10** erat autem quidam discipulus Damasci nomine Ananias et dixit ad illum in visu Dominus Anania at ille ait ecce ego Domine **11** et Dominus ad illum surgens vade in vicum qui vocatur Rectus et quaere in domo Iudae Saulum nomine Tarsensem ecce enim orat **12** et vidit virum Ananiam nomine introeuntem et inponentem sibi manus ut visum recipiat **13** respondit autem Ananias Domine audivi a multis de viro hoc quanta mala sanctis tuis fecerit in Hierusalem **14** et hic habet potestatem a principibus sacerdotum alligandi omnes qui invocant nomen tuum **15** dixit autem ad eum Dominus vade quoniam vas electionis est mihi iste ut portet nomen meum coram gentibus et regibus et filiis Israhel **16** ego enim ostendam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati **17** et abiit Ananias et introivit in domum et inponens ei manus dixit Saule frater Dominus misit me Iesus qui apparuit tibi in via qua veniebas ut videas et implearis Spiritu Sancto **18** et confestim ceciderunt ab oculis eius tamquam squamae et visum recepit et surgens baptizatus est **19** et cum accepisset cibum confortatus est fuit autem cum discipulis qui erant Damasci per dies aliquot **20** et continuo in synagogis praedicabat Iesum quoniam hic est Filius Dei **21** stupebant autem omnes qui audiebant et dicebant nonne hic est qui expugnabat in Hierusalem eos qui invocabant nomen istud et huc ad hoc venit ut vinctos illos duceret ad principes sacerdotum **22** Saulus autem magis convalescebat et confundebat Iudaeos qui habitabant Damasci adfirmans quoniam hic est Christus **23** cum implerentur autem dies multi consilium fecerunt Iudaei ut eum interficerent **24** notae autem factae sunt Saulo insidiae eorum custodiebant autem et portas die ac nocte ut eum interficerent **25** accipientes autem discipuli eius nocte per murum dimiserunt eum submittentes in sporta **26** cum autem venisset in Hierusalem temptabat iungere se discipulis et omnes timebant eum non credentes quia esset discipulus **27** Barnabas autem adprehensum illum duxit ad apostolos et narravit illis quomodo in via vidisset Dominum et quia locutus est ei et quomodo in Damasco fiducialiter egerit in nomine Iesu **28** et erat cum illis intrans et exiens in Hierusalem et fiducialiter agens in nomine Domini **29** loquebatur quoque et disputabat cum Graecis illi autem quaerebant occidere eum **30** quod cum cognovissent fratres deduxerunt eum Caesaream et dimiserunt Tarsum **31** ecclesia quidem per totam Iudaeam et Galilaeam et Samariam habebat pacem et aedificabatur ambulans in timore Domini et consolatione Sancti Spiritus replebatur **32** factum est autem Petrum dum pertransiret universos devenire et ad sanctos qui habitabant Lyddae **33** invenit autem ibi hominem quendam nomine Aeneam ab annis octo iacentem in grabatto qui erat paralyticus **34** et ait illi Petrus Aeneas sanat te Iesus Christus surge et sterne tibi et continuo surrexit **35** et viderunt illum

omnes qui habitabant Lyddae et Saronae qui conversi sunt ad Dominum **36** in Ioppe autem fuit quaedam discipula nomine Tabitas quae interpretata dicitur Dorcas haec erat plena operibus bonis et elemosynis quas faciebat **37** factum est autem in diebus illis ut infirmata moreretur quam cum lavissent posuerunt eam in cenaculo **38** cum autem prope esset Lydda ab Ioppe discipuli audientes quia Petrus esset in ea miserunt duos viros ad eum rogantes ne pigriteris venire usque ad nos **39** exsurgens autem Petrus venit cum illis et cum advenisset duxerunt illum in cenaculum et circumsteterunt illum omnes viduae flentes et ostendentes tunicas et vestes quas faciebat illis Dorcas **40** eiectis autem omnibus foras Petrus ponens genua oravit et conversus ad corpus dixit Tabita surge at illa aperuit oculos suos et viso Petro resedit **41** dans autem illi manum erexit eam et cum vocasset sanctos et viduas adsignavit eam vivam **42** notum autem factum est per universam Ioppen et crediderunt multi in Domino **43** factum est autem ut dies multos moraretur in Ioppe apud quendam Simonem coriarium

10 vir autem quidam erat in Caesarea nomine Cornelius centurio cohortis quae dicitur Italica **2** religiosus et timens Deum cum omni domo sua faciens elemosynas multas plebi et deprecans Deum semper **3** vidit in visu manifeste quasi hora nona diei angelum Dei introeuntem ad se et dicentem sibi Corneli **4** at ille intuens eum timore correptus dixit quid est domine dixit autem illi orationes tuae et elemosynae tuae ascenderunt in memoriam in conspectu Dei **5** et nunc mitte viros in Ioppen et accersi Simonem quendam qui cognominatur Petrus **6** hic hospitatur apud Simonem quendam coriarium cuius est domus iuxta mare **7** et cum discessisset angelus qui loquebatur illi vocavit duos domesticos suos et militem metuentem Dominum ex his qui illi parebant **8** quibus cum narrasset omnia misit illos in Ioppen **9** postera autem die iter illis facientibus et adpropinquantibus civitati ascendit Petrus in superiora ut oraret circa horam sextam **10** et cum esuriret voluit gustare parantibus autem eis cecidit super eum mentis excessus **11** et videt caelum apertum et descendens vas quoddam velut linteum magnum quattuor initiis submitti de caelo in terram **12** in quo erant omnia quadrupedia et serpentia terrae et volatilia caeli **13** et facta est vox ad eum surge Petre et occide et manduca **14** ait autem Petrus absit Domine quia numquam manducavi omne commune et inmundum **15** et vox iterum secundo ad eum quae Deus purificavit ne tu commune dixeris **16** hoc autem factum est per ter et statim receptum est vas in caelum **17** et dum intra se haesitaret Petrus quidnam esset visio quam vidisset ecce viri qui missi erant a Cornelio inquirentes domum Simonis adstiterunt ad ianuam **18** et cum vocassent interrogabant si Simon qui cognominatur Petrus illic haberet hospitium **19** Petro autem cogitante de visione dixit Spiritus ei ecce viri tres quaerunt te **20** surge itaque et descende et vade cum eis nihil dubitans quia ego misi illos **21** descendens autem Petrus ad viros dixit ecce ego sum quem quaeritis quae causa est propter quam venistis **22** qui dixerunt Cornelius centurio vir iustus et timens Deum et testimonium habens ab universa gente Iudaeorum responsum accepit ab angelo sancto accersire te in domum suam et audire verba abs te **23** introducens igitur eos recepit hospitio sequenti autem die surgens profectus est cum eis et quidam ex fratribus ab Ioppe comitati sunt eum **24** altera autem die introivit Caesaream Cornelius vero expectabat illos convocatis cognatis suis et necessariis amicis **25** et factum est cum introisset Petrus obvius ei Cornelius et procidens ad pedes adoravit **26** Petrus vero levavit eum dicens surge et ego ipse homo sum **27** et loquens cum illo intravit et invenit multos qui convenerant **28** dixitque ad illos vos scitis quomodo abominatum sit viro iudaeo coniungi aut accedere ad alienigenam et mihi ostendit Deus neminem communem aut inmundum dicere hominem **29** propter quod sine dubitatione veni accersitus interrogo ergo quam ob causam accersistis me **30** et Cornelius ait a nudius quartana die usque in hanc horam orans eram hora nona in domo mea et ecce vir stetit ante me in veste candida et ait **31** Corneli exaudita est oratio tua et elemosynae tuae commemoratae sunt in conspectu Dei **32** mitte ergo in Ioppen et accersi Simonem qui cognominatur Petrus hic hospitatur in domo Simonis coriarii iuxta mare **33** confestim igitur misi ad te et tu bene fecisti veniendo nunc ergo omnes nos in

conspectu tuo adsumus audire omnia quaecumque tibi praecepta sunt a Domino **34** aperiens autem Petrus os dixit in veritate conperi quoniam non est personarum acceptor Deus **35** sed in omni gente qui timet eum et operatur iustitiam acceptus est illi **36** verbum misit filiis Israhel adnuntians pacem per Iesum Christum hic est omnium Dominus **37** vos scitis quod factum est verbum per universam Iudaeam incipiens enim a Galilaea post baptismum quod praedicavit Iohannes **38** Iesum a Nazareth quomodo unxit eum Deus Spiritu Sancto et virtute qui pertransivit benefaciendo et sanando omnes oppressos a diabolo quoniam Deus erat cum illo **39** et nos testes sumus omnium quae fecit in regione Iudaeorum et Hierusalem quem et occiderunt suspendentes in ligno **40** hunc Deus suscitavit tertia die et dedit eum manifestum fieri **41** non omni populo sed testibus praeordinatis a Deo nobis qui manducavimus et bibimus cum illo postquam resurrexit a mortuis **42** et praecepit nobis praedicare populo et testificari quia ipse est qui constitutus est a Deo iudex vivorum et mortuorum **43** huic omnes prophetae testimonium perhibent remissionem peccatorum accipere per nomen eius omnes qui credunt in eum **44** adhuc loquente Petro verba haec cecidit Spiritus Sanctus super omnes qui audiebant verbum **45** et obstipuerunt ex circumcisione fideles qui venerant cum Petro quia et in nationes gratia Spiritus Sancti effusa est **46** audiebant enim illos loquentes linguis et magnificantes Deum **47** tunc respondit Petrus numquid aquam quis prohibere potest ut non baptizentur hii qui Spiritum Sanctum acceperunt sicut et nos **48** et iussit eos in nomine Iesu Christi baptizari tunc rogaverunt eum ut maneret aliquot diebus

11 audierunt autem apostoli et fratres qui erant in Iudaea quoniam et gentes receperunt verbum Dei **2** cum ascendisset autem Petrus in Hierosolymam disceptabant adversus illum qui erant ex circumcisione **3** dicentes quare introisti ad viros praeputium habentes et manducasti cum illis **4** incipiens autem Petrus exponebat illis ordinem dicens **5** ego eram in civitate Ioppe orans et vidi in excessu mentis visionem descendens vas quoddam velut linteum magnum quattuor initiis submitti de caelo et venit usque ad me **6** in quod intuens considerabam et vidi quadrupedia terrae et bestias et reptilia et volatilia caeli **7** audivi autem et vocem dicentem mihi surgens Petre occide et manduca **8** dixi autem nequaquam Domine quia commune aut inmundum numquam introivit in os meum **9** respondit autem vox secundo de caelo quae Deus mundavit tu ne commune dixeris **10** hoc autem factum est per ter et recepta sunt rursum omnia in caelum **11** et ecce confestim tres viri adstiterunt in domo in qua eram missi a Caesarea ad me **12** dixit autem Spiritus mihi ut irem cum illis nihil haesitans venerunt autem mecum et sex fratres isti et ingressi sumus in domum viri **13** narravit autem nobis quomodo vidisset angelum in domo sua stantem et dicentem sibi mitte in Ioppen et accersi Simonem qui cognominatur Petrus **14** qui loquetur tibi verba in quibus salvus eris tu et universa domus tua **15** cum autem coepissem loqui decidit Spiritus Sanctus super eos sicut et in nos in initio **16** recordatus sum autem verbi Domini sicut dicebat Iohannes quidem baptizavit aqua vos autem baptizabimini Spiritu Sancto **17** si ergo eandem gratiam dedit illis Deus sicut et nobis qui credidimus in Dominum Iesum Christum ego quis eram qui possem prohibere Deum **18** his auditis tacuerunt et glorificaverunt Deum dicentes ergo et gentibus Deus paenitentiam ad vitam dedit **19** et illi quidem qui dispersi fuerant a tribulatione quae facta fuerat sub Stephano perambulaverunt usque Foenicen et Cyprum et Antiochiam nemini loquentes verbum nisi solis Iudaeis **20** erant autem quidam ex eis viri cyprii et cyrenei qui cum introissent Antiochiam loquebantur et ad Graecos adnuntiantes Dominum Iesum **21** et erat manus Domini cum eis multusque numerus credentium conversus est ad Dominum **22** pervenit autem sermo ad aures ecclesiae quae erat Hierosolymis super istis et miserunt Barnaban usque Antiochiam **23** qui cum pervenisset et vidisset gratiam Dei gavisus est et hortabatur omnes proposito cordis permanere in Domino **24** quia erat vir bonus et plenus Spiritu Sancto et fide et adposita est turba multa Domino **25** profectus est autem Tarsum ut quaereret Saulum quem cum invenisset perduxit Antiochiam **26** et annum totum conversati sunt in ecclesia et docuerunt turbam multam ita ut cognominarentur primum Antiochiae discipuli Christiani **27** in his autem

diebus supervenerunt ab Hierosolymis prophetae Antiochiam 28 et surgens unus ex eis nomine Agabus significabat per Spiritum famem magnam futuram in universo orbe terrarum quae facta est sub Claudio 29 discipuli autem prout quis habebat proposuerunt singuli eorum in ministerium mittere habitantibus in Iudaea fratribus 30 quod et fecerunt mittentes ad seniores per manus Barnabae et Sauli

12 eodem autem tempore misit Herodes rex manus ut adfligeret quosdam de ecclesia 2 occidit autem Iacobum fratrem Iohannis gladio 3 videns autem quia placeret Iudaeis adposuit adprehendere et Petrum erant autem dies azymorum 4 quem cum adprehendisset misit in carcerem tradens quattuor quaternionibus militum custodire eum volens post pascha producere eum populo 5 et Petrus quidem servabatur in carcere oratio autem fiebat sine intermissione ab ecclesia ad Deum pro eo 6 cum autem producturus eum esset Herodes in ipsa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites vinctus catenis duabus et custodes ante ostium custodiebant carcerem 7 et ecce angelus Domini adstitit et lumen refulsit in habitaculo percussoque latere Petri suscitavit eum dicens surge velociter et ceciderunt catenae de manibus eius 8 dixit autem angelus ad eum praecingere et calcia te gallicas tuas et fecit sic et dixit illi circumda tibi vestimentum tuum et sequere me 9 et exiens sequebatur et nesciebat quia verum est quod fiebat per angelum aestimabat autem se visum videre 10 transeuntes autem primam et secundam custodiam venerunt ad portam ferream quae ducit ad civitatem quae ultro aperta est eis et exeuntes processerunt vicum unum et continuo discessit angelus ab eo 11 et Petrus ad se reversus dixit nunc scio vere quia misit Dominus angelum suum et eripuit me de manu Herodis et de omni expectatione plebis Iudaeorum 12 consideransque venit ad domum Mariae matris Iohannis qui cognominatus est Marcus ubi erant multi congregati et orantes 13 pulsante autem eo ostium ianuae processit puella ad audiendum nomine Rhode 14 et ut cognovit vocem Petri prae gaudio non aperuit ianuam sed intro currens nuntiavit stare Petrum ante ianuam 15 at illi dixerunt ad eam insanis illa autem adfirmabat sic se habere illi autem dicebant angelus eius est 16 Petrus autem perseverabat pulsans cum autem aperuissent viderunt eum et obstipuerunt 17 annuens autem eis manu ut tacerent enarravit quomodo Dominus eduxisset eum de carcere dixitque nuntiate Iacobo et fratribus haec et egressus abiit in alium locum 18 facta autem die erat non parva turbatio inter milites quidnam de Petro factum esset 19 Herodes autem cum requisisset eum et non invenisset inquisitione facta de custodibus iussit eos duci descendensque a Iudaea in Caesaream ibi commoratus est 20 erat autem iratus Tyriis et Sidoniis at illi unianimes venerunt ad eum et persuaso Blasto qui erat super cubiculum regis postulabant pacem eo quod alerentur regiones eorum ab illo 21 statuto autem die Herodes vestitus veste regia sedit pro tribunali et contionabatur ad eos 22 populus autem adclamabat dei voces et non hominis 23 confestim autem percussit eum angelus Domini eo quod non dedisset honorem Deo et consumptus a vermibus exspiravit 24 verbum autem Domini crescebat et multiplicabatur 25 Barnabas autem et Saulus reversi sunt ab Hierosolymis expleto ministerio adsumpto Iohanne qui cognominatus est Marcus

13 erant autem in ecclesia quae erat Antiochiae prophetae et doctores in quibus Barnabas et Symeon qui vocabatur Niger et Lucius Cyrenensis et Manaen qui erat Herodis tetrarchae conlactaneus et Saulus 2 ministrantibus autem illis Domino et ieiunantibus dixit Spiritus Sanctus separate mihi Barnaban et Saulum in opus quod adsumpsi eos 3 tunc ieiunantes et orantes inponentesque eis manus dimiserunt illos 4 et ipsi quidem missi ab Spiritu Sancto abierunt Seleuciam et inde navigaverunt Cyprum 5 et cum venissent Salamina praedicabant verbum Dei in synagogis Iudaeorum habebant autem et Iohannem in ministerio 6 et cum perambulassent universam insulam usque Paphum invenerunt quendam virum magum pseudoprophetam Iudaeum cui nomen erat Bariesu 7 qui erat cum proconsule Sergio Paulo viro prudente hic accitis Barnaba et Saulo desiderabat audire verbum Dei 8 resistebat autem illis Elymas magus sic enim interpretatur nomen eius quaerens avertere proconsulem a fide 9 Saulus autem qui et Paulus repletus Spiritu Sancto intuens in eum

10 dixit o plene omni dolo et omni fallacia fili diaboli inimice omnis iustitiae non desinis subvertere vias Domini rectas 11 et nunc ecce manus Domini super te et eris caecus non videns solem usque ad tempus et confestim cecidit in eum caligo et tenebrae et circumiens quaerebat qui ei manum daret 12 tunc proconsul cum vidisset factum credidit admirans super doctrinam Domini 13 et cum a Papho navigassent Paulus et qui cum eo venerunt Pergen Pamphiliae Iohannes autem discedens ab eis reversus est Hierosolymam 14 illi vero pertranseuntes Pergen venerunt Antiochiam Pisidiae et ingressi synagogam die sabbatorum sederunt 15 post lectionem autem legis et prophetarum miserunt principes synagogae ad eos dicentes viri fratres si quis est in vobis sermo exhortationis ad plebem dicite 16 surgens autem Paulus et manu silentium indicens ait viri israhelitae et qui timetis Deum audite 17 Deus plebis Israhel elegit patres nostros et plebem exaltavit cum essent incolae in terra Aegypti et in brachio excelso eduxit eos ex ea 18 et per quadraginta annorum tempus mores eorum sustinuit in deserto 19 et destruens gentes septem in terra Chanaan sorte distribuit eis terram eorum 20 quasi post quadringentos et quinquaginta annos et post haec dedit iudices usque ad Samuhel prophetam 21 et exinde postulaverunt regem et dedit illis Deus Saul filium Cis virum de tribu Beniamin annis quadraginta 22 et amoto illo suscitavit illis David regem cui et testimonium perhibens dixit inveni David filium Iesse virum secundum cor meum qui faciet omnes voluntates meas 23 huius Deus ex semine secundum promissionem eduxit Israhel salvatorem Iesum 24 praedicante Iohanne ante faciem adventus eius baptismum paenitentiae omni populo Israhel 25 cum impleret autem Iohannes cursum suum dicebat quem me arbitramini esse non sum ego sed ecce venit post me cuius non sum dignus calciamenta pedum solvere 26 viri fratres filii generis Abraham et qui in vobis timent Deum vobis verbum salutis huius missum est 27 qui enim habitabant Hierusalem et principes eius hunc ignorantes et voces prophetarum quae per omne sabbatum leguntur iudicantes impleverunt 28 et nullam causam mortis invenientes in eum petierunt a Pilato ut interficerent eum 29 cumque consummassent omnia quae de eo scripta erant deponentes eum de ligno posuerunt in monumento 30 Deus vero suscitavit eum a mortuis qui visus est per dies multos his 31 qui simul ascenderant cum eo de Galilaea in Hierusalem qui usque nunc sunt testes eius ad plebem 32 et nos vobis adnuntiamus ea quae ad patres nostros repromissio facta est 33 quoniam hanc Deus adimplevit filiis nostris resuscitans Iesum sicut et in psalmo secundo scriptum est Filius meus es tu ego hodie genui te 34 quod autem suscitaverit eum a mortuis amplius iam non reversurum in corruptionem ita dixit quia dabo vobis sancta David fidelia 35 ideoque et alias dicit non dabis Sanctum tuum videre corruptionem 36 David enim sua generatione cum administrasset voluntati Dei dormivit et adpositus est ad patres suos et vidit corruptionem 37 quem vero Deus suscitavit non vidit corruptionem 38 notum igitur sit vobis viri fratres quia per hunc vobis remissio peccatorum adnuntiatur ab omnibus quibus non potuistis in lege Mosi iustificari 39 in hoc omnis qui credit iustificatur 40 videte ergo ne superveniat quod dictum est in prophetis 41 videte contemptores et admiramini et disperdimini quia opus operor ego in diebus vestris opus quod non credetis si quis enarraverit vobis 42 exeuntibus autem illis rogabant ut sequenti sabbato loquerentur sibi verba haec 43 cumque dimissa esset synagoga secuti sunt multi Iudaeorum et colentium advenarum Paulum et Barnaban qui loquentes suadebant eis ut permanerent in gratia Dei 44 sequenti vero sabbato paene universa civitas convenit audire verbum Domini 45 videntes autem turbas Iudaei repleti sunt zelo et contradicebant his quae a Paulo dicebantur blasphemantes 46 tunc constanter Paulus et Barnabas dixerunt vobis oportebat primum loqui verbum Dei sed quoniam repellitis illud et indignos vos iudicastis aeternae vitae ecce convertimur ad gentes (aiōnios g166) 47 sic enim praecepit nobis Dominus posui te in lumen gentibus ut sis in salutem usque ad extremum terrae 48 audientes autem gentes gavisae sunt et glorificabant verbum Domini et crediderunt quotquot erant praeordinati ad vitam aeternam (aiōnios g166) 49 disseminabatur autem verbum Domini per universam regionem 50 Iudaei autem concitaverunt religiosas mulieres et honestas et primos civitatis et excitaverunt persecutionem in Paulum et Barnaban et eiecerunt eos de finibus

suis 51 at illi excusso pulvere pedum in eos venerunt
Iconium 52 discipuli quoque replebantur gaudio et
Spiritu Sancto

14 factum est autem Iconii ut simul introirent
synagogam Iudaeorum et loquerentur ita ut
crederet Iudaeorum et Graecorum copiosa multitudo
2 qui vero increduli fuerunt Iudaei suscitaverunt
et ad iracundiam concitaverunt animas gentium
adversus fratres 3 multo igitur tempore demorati
sunt fiducialiter agentes in Domino testimonium
perhibente verbo gratiae suae dante signa et prodigia
fieri per manus eorum 4 divisa est autem multitudo
civitatis et quidam quidem erant cum Iudaeis quidam
vero cum apostolis 5 cum autem factus esset
impetus gentilium et Iudaeorum cum principibus
suis ut contumeliis adficerent et lapidarent eos 6
intellegentes confugerunt ad civitates Lycaoniae
Lystram et Derben et universam in circuitu regionem
7 et ibi evangelizantes erant 8 et quidam vir in
Lystris infirmus pedibus sedebat claudus ex utero
matris suae qui numquam ambulaverat 9 hic audivit
Paulum loquentem qui intuitus eum et videns quia
haberet fidem ut salvus fieret 10 dixit magna
voce surge super pedes tuos rectus et exilivit et
ambulabat 11 turbae autem cum vidissent quod
fecerat Paulus levaverunt vocem suam lycaonice
dicentes dii similes facti hominibus descenderunt
ad nos 12 et vocabant Barnaban Iovem Paulum
vero Mercurium quoniam ipse erat dux verbi 13
sacerdos quoque Iovis qui erat ante civitatem tauros
et coronas ante ianuas adferens cum populis volebat
sacrificare 14 quod ubi audierunt apostoli Barnabas
et Paulus conscissis tunicis suis exilierunt in turbas
clamantes 15 et dicentes viri quid haec facitis et nos
mortales sumus similes vobis homines adnuntiantes
vobis ab his vanis converti ad Deum vivum qui
fecit caelum et terram et mare et omnia quae
in eis sunt 16 qui in praeteritis generationibus
dimisit omnes gentes ingredi in vias suas 17 et
quidem non sine testimonio semet ipsum reliquit
benefaciens de caelo dans pluvias et tempora fructifera
implens cibo et laetitia corda vestra 18 et haec
dicentes vix sedaverunt turbas ne sibi immolarent 19
supervenerunt autem quidam ab Antiochia et Iconio
Iudaei et persuasis turbis lapidantesque Paulum
traxerunt extra civitatem aestimantes eum mortuum
esse 20 circumdantibus autem eum discipulis surgens
intravit civitatem et postera die profectus est cum
Barnaba in Derben 21 cumque evangelizassent civitati
illi et docuissent multos reversi sunt Lystram et
Iconium et Antiochiam 22 confirmantes animas
discipulorum exhortantes ut permanerent in fide
et quoniam per multas tribulationes oportet nos
intrare in regnum Dei 23 et cum constituissent
illis per singulas ecclesias presbyteros et orassent
cum ieiunationibus commendaverunt eos Domino
in quem crediderunt 24 transeuntesque Pisidiam
venerunt Pamphiliam 25 et loquentes in Pergen
verbum Domini descenderunt in Attaliam 26 et inde
navigaverunt Antiochiam unde erant traditi gratiae
Dei in opus quod conpleverunt 27 cum autem venissent
et congregassent ecclesiam rettulerunt quanta fecisset
Deus cum illis quia aperuisset gentibus ostium fidei
28 morati sunt autem tempus non modicum cum
discipulis

15 et quidam descendentes de Iudaea docebant
fratres quia nisi circumcidamini secundum
morem Mosi non potestis salvi fieri 2 facta ergo
seditione non minima Paulo et Barnabae adversum
illos statuerunt ut ascenderent Paulus et Barnabas
et quidam alii ex illis ad apostolos et presbyteros
in Hierusalem super hac quaestione 3 illi igitur
deducti ab ecclesia pertransiebant Foenicen et
Samariam narrantes conversionem gentium et
faciebant gaudium magnum omnibus fratribus 4
cum autem venissent Hierosolymam suscepti sunt ab
ecclesia et ab apostolis et senioribus adnuntiantes
quanta Deus fecisset cum illis 5 surrexerunt autem
quidam de heresi Pharisaeorum qui crediderant
dicentes quia oportet circumcidi eos praecipere
quoque servare legem Mosi 6 conveneruntque apostoli
et seniores videre de verbo hoc 7 cum autem magna
conquisitio fieret surgens Petrus dixit ad eos viri
fratres vos scitis quoniam ab antiquis diebus in
nobis elegit Deus per os meum audire gentes verbum
evangelii et credere 8 et qui novit corda Deus
testimonium perhibuit dans illis Spiritum Sanctum
sicut et nobis 9 et nihil discrevit inter nos et illos fide

purificans corda eorum 10 nunc ergo quid temptatis Deum inponere iugum super cervicem discipulorum quod neque patres nostri neque nos portare potuimus 11 sed per gratiam Domini Iesu credimus salvari quemadmodum et illi 12 tacuit autem omnis multitudo et audiebant Barnaban et Paulum narrantes quanta fecisset Deus signa et prodigia in gentibus per eos 13 et postquam tacuerunt respondit Iacobus dicens viri fratres audite me 14 Simeon narravit quemadmodum primum Deus visitavit sumere ex gentibus populum nomini suo 15 et huic concordant verba prophetarum sicut scriptum est 16 post haec revertar et aedificabo tabernaculum David quod decidit et diruta eius reaedificabo et erigam illud 17 ut requirant ceteri hominum Dominum et omnes gentes super quas invocatum est nomen meum dicit Dominus faciens haec 18 notum a saeculo est Domino opus suum (aiōn g165) 19 propter quod ego iudico non inquietari eos qui ex gentibus convertuntur ad Deum 20 sed scribere ad eos ut abstineant se a contaminationibus simulacrorum et fornicatione et suffocatis et sanguine 21 Moses enim a temporibus antiquis habet in singulis civitatibus qui eum praedicent in synagogis ubi per omne sabbatum legitur 22 tunc placuit apostolis et senioribus cum omni ecclesia eligere viros ex eis et mittere Antiochiam cum Paulo et Barnaba Iudam qui cognominatur Barsabban et Silam viros primos in fratribus 23 scribentes per manus eorum apostoli et seniores fratres his qui sunt Antiochiae et Syriae et Ciliciae fratribus ex gentibus salutem 24 quoniam audivimus quia quidam ex nobis exeuntes turbaverunt vos verbis evertentes animas vestras quibus non mandavimus 25 placuit nobis collectis in unum eligere viros et mittere ad vos cum carissimis nostris Barnaba et Paulo 26 hominibus qui tradiderunt animas suas pro nomine Domini nostri Iesu Christi 27 misimus ergo Iudam et Silam qui et ipsi vobis verbis referent eadem 28 visum est enim Spiritui Sancto et nobis nihil ultra inponere vobis oneris quam haec necessario 29 ut abstineatis vos ab immolatis simulacrorum et sanguine suffocato et fornicatione a quibus custodientes vos bene agetis valete 30 illi igitur dimissi descenderunt Antiochiam et congregata multitudine tradiderunt epistulam 31 quam cum legissent gavisi sunt super consolatione 32 Iudas autem et Silas et ipsi cum essent prophetae verbo plurimo consolati sunt fratres et confirmaverunt 33 facto autem ibi tempore dimissi sunt cum pace a fratribus ad eos qui miserant illos 35 Paulus autem et Barnabas demorabantur Antiochiae docentes et evangelizantes cum aliis pluribus verbum Domini 36 post aliquot autem dies dixit ad Barnaban Paulus revertentes visitemus fratres per universas civitates in quibus praedicavimus verbum Domini quomodo se habeant 37 Barnabas autem volebat secum adsumere et Iohannem qui cognominatur Marcus 38 Paulus autem rogabat eum qui discessisset ab eis a Pamphilia et non isset cum eis in opus non debere recipi eum 39 facta est autem dissensio ita ut discederent ab invicem et Barnabas adsumpto Marco navigaret Cyprum 40 Paulus vero electo Sila profectus est traditus gratiae Domini a fratribus 41 perambulabat autem Syriam et Ciliciam confirmans ecclesias

16 pervenit autem in Derben et Lystram et ecce discipulus quidam erat ibi nomine Timotheus filius mulieris iudaeae fidelis patre gentili 2 huic testimonium reddebant qui in Lystris erant et Iconii fratres 3 hunc voluit Paulus secum proficisci et adsumens circumcidit eum propter Iudaeos qui erant in illis locis sciebant enim omnes quod pater eius gentilis esset 4 cum autem pertransirent civitates tradebant eis custodire dogmata quae erant decreta ab apostolis et senioribus qui essent Hierosolymis 5 et ecclesiae quidem confirmabantur fide et abundabant numero cotidie 6 transeuntes autem Frygiam et Galatiae regionem vetati sunt a Sancto Spiritu loqui verbum in Asia 7 cum venissent autem in Mysiam temptabant ire Bithyniam et non permisit eos Spiritus Iesu 8 cum autem pertransissent Mysiam descenderunt Troadem 9 et visio per noctem Paulo ostensa est vir macedo quidam erat stans et deprecans eum et dicens transiens in Macedoniam adiuva nos 10 ut autem visum vidit statim quaesivimus proficisci in Macedoniam certi facti quia vocasset nos Deus evangelizare eis 11 navigantes autem a Troade recto cursu venimus Samothraciam et sequenti die Neapolim 12 et inde Philippis quae est prima partis Macedoniae civitas colonia eramus autem in hac urbe diebus aliquot conferentes 13 die autem sabbatorum

egressi sumus foras portam iuxta flumen ubi videbatur oratio esse et sedentes loquebamur mulieribus quae convenerant **14** et quaedam mulier nomine Lydia purpuraria civitatis Thyatirenorum colens Deum audivit cuius Dominus aperuit cor intendere his quae dicebantur a Paulo **15** cum autem baptizata esset et domus eius deprecata est dicens si iudicastis me fidelem Domino esse introite in domum meam et manete et coegit nos **16** factum est autem euntibus nobis ad orationem puellam quandam habentem spiritum pythonem obviare nobis quae quaestum magnum praestabat dominis suis divinando **17** haec subsecuta Paulum et nos clamabat dicens isti homines servi Dei excelsi sunt qui adnuntiant vobis viam salutis **18** hoc autem faciebat multis diebus dolens autem Paulus et conversus spiritui dixit praecipio tibi in nomine Iesu Christi exire ab ea et exiit eadem hora **19** videntes autem domini eius quia exivit spes quaestus eorum adprehendentes Paulum et Silam perduxerunt in forum ad principes **20** et offerentes eos magistratibus dixerunt hii homines conturbant civitatem nostram cum sint Iudaei **21** et adnuntiant morem quem non licet nobis suscipere neque facere cum simus Romani **22** et concurrit plebs adversus eos et magistratus scissis tunicis eorum iusserunt virgis caedi **23** et cum multas plagas eis inposuissent miserunt eos in carcerem praecipientes custodi ut diligenter custodiret eos **24** qui cum tale praeceptum accepisset misit eos in interiorem carcerem et pedes eorum strinxit in ligno **25** media autem nocte Paulus et Silas adorantes laudabant Deum et audiebant eos qui in custodia erant **26** subito vero terraemotus factus est magnus ita ut moverentur fundamenta carceris et aperta sunt statim ostia omnia et universorum vincula soluta sunt **27** expergefactus autem custos carceris et videns apertas ianuas carceris evaginato gladio volebat se interficere aestimans fugisse vinctos **28** clamavit autem Paulus magna voce dicens nihil feceris tibi mali universi enim hic sumus **29** petitoque lumine introgressus est et tremefactus procidit Paulo et Silae **30** et producens eos foras ait domini quid me oportet facere ut salvus fiam **31** at illi dixerunt crede in Domino Iesu et salvus eris tu et domus tua **32** et locuti sunt ei verbum Domini cum omnibus qui erant in domo eius **33** et tollens eos in illa hora noctis lavit plagas eorum et baptizatus est ipse et omnes eius continuo **34** cumque perduxisset eos in domum suam adposuit eis mensam et laetatus est cum omni domo sua credens Deo **35** et cum dies factus esset miserunt magistratus lictores dicentes dimitte homines illos **36** nuntiavit autem custos carceris verba haec Paulo quia miserunt magistratus ut dimittamini nunc igitur exeuntes ite in pace **37** Paulus autem dixit eis caesos nos publice indemnatos homines romanos miserunt in carcerem et nunc occulte nos eiciunt non ita sed veniant **38** et ipsi nos eiciant nuntiaverunt autem magistratibus lictores verba haec timueruntque audito quod Romani essent **39** et venientes deprecati sunt eos et educentes rogabant ut egrederentur urbem **40** exeuntes autem de carcere introierunt ad Lydiam et visis fratribus consolati sunt eos et profecti sunt

17 cum autem perambulassent Amphipolim et Apolloniam venerunt Thessalonicam ubi erat synagoga Iudaeorum **2** secundum consuetudinem autem Paulus introivit ad eos et per sabbata tria disserebat eis de scripturis **3** adaperiens et insinuans quia Christum oportuit pati et resurgere a mortuis et quia hic est Christus Iesus quem ego adnuntio vobis **4** et quidam ex eis crediderunt et adiuncti sunt Paulo et Silae et de colentibus gentilibusque multitudo magna et mulieres nobiles non paucae **5** zelantes autem Iudaei adsumentesque de vulgo viros quosdam malos et turba facta concitaverunt civitatem et adsistentes domui Iasonis quaerebant eos producere in populum **6** et cum non invenissent eos trahebant Iasonem et quosdam fratres ad principes civitatis clamantes quoniam hii qui orbem concitant et huc venerunt **7** quos suscepit Iason et hii omnes contra decreta Caesaris faciunt regem alium dicentes esse Iesum **8** concitaverunt autem plebem et principes civitatis audientes haec **9** et accepto satis ab Iasone et a ceteris dimiserunt eos **10** fratres vero confestim per noctem dimiserunt Paulum et Silam in Beroeam qui cum advenissent in synagogam Iudaeorum introierunt **11** hii autem erant nobiliores eorum qui sunt Thessalonicae qui susceperunt verbum cum omni aviditate cotidie scrutantes scripturas si haec ita se haberent **12** et multi quidem crediderunt ex eis et gentilium

mulierum honestarum et viri non pauci 13 cum autem cognovissent in Thessalonica Iudaei quia et Beroeae praedicatum est a Paulo verbum Dei venerunt et illuc commoventes et turbantes multitudinem 14 statimque tunc Paulum dimiserunt fratres ut iret usque ad mare Silas autem et Timotheus remanserunt ibi 15 qui autem deducebant Paulum perduxerunt usque Athenas et accepto mandato ab eo ad Silam et Timotheum ut quam celeriter venirent ad illum profecti sunt 16 Paulus autem cum Athenis eos expectaret incitabatur spiritus eius in ipso videns idolatriae deditam civitatem 17 disputabat igitur in synagoga cum Iudaeis et colentibus et in foro per omnes dies ad eos qui aderant 18 quidam autem epicurei et stoici philosophi disserebant cum eo et quidam dicebant quid vult seminiverbius hic dicere alii vero novorum daemoniorum videtur adnuntiator esse quia Iesum et resurrectionem adnuntiabat eis 19 et adprehensum eum ad Ariopagum duxerunt dicentes possumus scire quae est haec nova quae a te dicitur doctrina 20 nova enim quaedam infers auribus nostris volumus ergo scire quidnam velint haec esse 21 Athenienses autem omnes et advenae hospites ad nihil aliud vacabant nisi aut dicere aut audire aliquid novi 22 stans autem Paulus in medio Ariopagi ait viri athenienses per omnia quasi superstitiosiores vos video 23 praeteriens enim et videns simulacra vestra inveni et aram in qua scriptum erat ignoto deo quod ergo ignorantes colitis hoc ego adnuntio vobis 24 Deus qui fecit mundum et omnia quae in eo sunt hic caeli et terrae cum sit Dominus non in manufactis templis inhabitat 25 nec manibus humanis colitur indigens aliquo cum ipse det omnibus vitam et inspirationem et omnia 26 fecitque ex uno omne genus hominum inhabitare super universam faciem terrae definiens statuta tempora et terminos habitationis eorum 27 quaerere Deum si forte adtractent eum aut inveniant quamvis non longe sit ab unoquoque nostrum 28 in ipso enim vivimus et movemur et sumus sicut et quidam vestrum poetarum dixerunt ipsius enim et genus sumus 29 genus ergo cum simus Dei non debemus aestimare auro aut argento aut lapidi sculpturae artis et cogitationis hominis divinum esse simile 30 et tempora quidem huius ignorantiae despiciens Deus nunc adnuntiat hominibus ut omnes ubique paenitentiam agant 31 eo quod statuit diem in qua iudicaturus est orbem in aequitate in viro in quo statuit fidem praebens omnibus suscitans eum a mortuis 32 cum audissent autem resurrectionem mortuorum quidam quidem inridebant quidam vero dixerunt audiemus te de hoc iterum 33 sic Paulus exivit de medio eorum 34 quidam vero viri adherentes ei crediderunt in quibus et Dionisius Ariopagita et mulier nomine Damaris et alii cum eis

18 post haec egressus ab Athenis venit Corinthum 2 et inveniens quendam Iudaeum nomine Aquilam Ponticum genere qui nuper venerat ab Italia et Priscillam uxorem eius eo quod praecepisset Claudius discedere omnes Iudaeos a Roma accessit ad eos 3 et quia eiusdem erat artis manebat apud eos et operabatur erat autem scenofactoriae artis 5 cum venissent autem de Macedonia Silas et Timotheus instabat verbo Paulus testificans Iudaeis esse Christum Iesum 6 contradicentibus autem eis et blasphemantibus excutiens vestimenta dixit ad eos sanguis vester super caput vestrum mundus ego ex hoc ad gentes vadam 7 et migrans inde intravit in domum cuiusdam nomine Titi Iusti colentis Deum cuius domus erat coniuncta synagogae 8 Crispus autem archisynagogus credidit Domino cum omni domo sua et multi Corinthiorum audientes credebant et baptizabantur 9 dixit autem Dominus nocte per visionem Paulo noli timere sed loquere et ne taceas 10 propter quod ego sum tecum et nemo adponetur tibi ut noceat te quoniam populus est mihi multus in hac civitate 11 sedit autem annum et sex menses docens apud eos verbum Dei 12 Gallione autem proconsule Achaiae insurrexerunt uno animo Iudaei in Paulum et adduxerunt eum ad tribunal 13 dicentes quia contra legem hic persuadet hominibus colere Deum 14 incipiente autem Paulo aperire os dixit Gallio ad Iudaeos si quidem esset iniquum aliquid aut facinus pessimum o viri iudaei recte vos sustinerem 15 si vero quaestiones sunt de verbo et nominibus et legis vestrae vos ipsi videritis iudex ego horum nolo esse 16 et minavit eos a tribunali 17 adprehendentes autem omnes Sosthenen principem synagogae percutiebant ante tribunal et nihil eorum Gallioni curae erat 18 Paulus vero cum adhuc sustinuisset dies multos

fratribus valefaciens navigavit Syriam et cum eo Priscilla et Aquila qui sibi totonderat in Cencris caput habebat enim votum **19** devenitque Ephesum et illos ibi reliquit ipse vero ingressus synagogam disputavit cum Iudaeis **20** rogantibus autem eis ut ampliori tempore maneret non consensit **21** sed valefaciens et dicens iterum revertar ad vos Deo volente profectus est ab Epheso **22** et descendens Caesaream ascendit et salutavit ecclesiam et descendit Antiochiam **23** et facto ibi aliquanto tempore profectus est perambulans ex ordine galaticam regionem et Frygiam confirmans omnes discipulos **24** Iudaeus autem quidam Apollo nomine Alexandrinus natione vir eloquens devenit Ephesum potens in scripturis **25** hic erat edoctus viam Domini et fervens spiritu loquebatur et docebat diligenter ea quae sunt Iesu sciens tantum baptisma Iohannis **26** hic ergo coepit fiducialiter agere in synagoga quem cum audissent Priscilla et Aquila adsumpserunt eum et diligentius exposuerunt ei viam Dei **27** cum autem vellet ire Achaiam exhortati fratres scripserunt discipulis ut susciperent eum qui cum venisset contulit multum his qui crediderant **28** vehementer enim Iudaeos revincebat publice ostendens per scripturas esse Christum Iesum

19 factum est autem cum Apollo esset Corinthi ut Paulus peragratis superioribus partibus veniret Ephesum et inveniret quosdam discipulos **2** dixitque ad eos si Spiritum Sanctum accepistis credentes at illi ad eum sed neque si Spiritus Sanctus est audivimus **3** ille vero ait in quo ergo baptizati estis qui dixerunt in Iohannis baptismate **4** dixit autem Paulus Iohannes baptizavit baptisma paenitentiae populum dicens in eum qui venturus esset post ipsum ut crederent hoc est in Iesum **5** his auditis baptizati sunt in nomine Domini Iesu **6** et cum inposuisset illis manum Paulus venit Spiritus Sanctus super eos et loquebantur linguis et prophetabant **7** erant autem omnes viri fere duodecim **8** introgressus autem synagogam cum fiducia loquebatur per tres menses disputans et suadens de regno Dei **9** cum autem quidam indurarentur et non crederent maledicentes viam coram multitudine discedens ab eis segregavit discipulos cotidie disputans in scola Tyranni **10** hoc autem factum est per biennium ita ut omnes qui habitabant in Asia audirent verbum Domini Iudaei atque gentiles **11** virtutesque non quaslibet Deus faciebat per manus Pauli **12** ita ut etiam super languidos deferrentur a corpore eius sudaria vel semicintia et recedebant ab eis languores et spiritus nequam egrediebantur **13** temptaverunt autem quidam et de circumeuntibus iudaeis exorcistis invocare super eos qui habebant spiritus malos nomen Domini Iesu dicentes adiuro vos per Iesum quem Paulus praedicat **14** erant autem quidam Scevae Iudaei principis sacerdotum septem filii qui hoc faciebant **15** respondens autem spiritus nequam dixit eis Iesum novi et Paulum scio vos autem qui estis **16** et insiliens homo in eos in quo erat daemonium pessimum et dominatus amborum invaluit contra eos ita ut nudi et vulnerati effugerent de domo illa **17** hoc autem notum factum est omnibus Iudaeis atque gentilibus qui habitabant Ephesi et cecidit timor super omnes illos et magnificabatur nomen Domini Iesu **18** multique credentium veniebant confitentes et adnuntiantes actus suos **19** multi autem ex his qui fuerant curiosa sectati contulerunt libros et conbuserunt coram omnibus et conputatis pretiis illorum invenerunt pecuniam denariorum quinquaginta milium **20** ita fortiter verbum Dei crescebat et confirmabatur **21** his autem expletis posuit Paulus in Spiritu transita Macedonia et Achaia ire Hierosolymam dicens quoniam postquam fuero ibi oportet me et Romam videre **22** mittens autem in Macedoniam duos ex ministrantibus sibi Timotheum et Erastum ipse remansit ad tempus in Asia **23** facta est autem in illo tempore turbatio non minima de via **24** Demetrius enim quidam nomine argentarius faciens aedes argenteas Dianae praestabat artificibus non modicum quaestum **25** quos convocans et eos qui eiusmodi erant opifices dixit viri scitis quia de hoc artificio adquisitio est nobis **26** et videtis et auditis quia non solum Ephesi sed paene totius Asiae Paulus hic suadens avertit multam turbam dicens quoniam non sunt dii qui manibus fiunt **27** non solum autem haec periclitabitur nobis pars in redargutionem venire sed et magnae deae Dianae templum in nihilum reputabitur sed et destrui incipiet maiestas eius quam tota Asia et orbis colit **28** his auditis repleti

sunt ira et exclamaverunt dicentes magna Diana Ephesiorum 29 et impleta est civitas confusione et impetum fecerunt uno animo in theatrum rapto Gaio et Aristarcho Macedonibus comitibus Pauli 30 Paulo autem volente intrare in populum non permiserunt discipuli 31 quidam autem et de Asiae principibus qui erant amici eius miserunt ad eum rogantes ne se daret in theatrum 32 alii autem aliud clamabant erat enim ecclesia confusa et plures nesciebant qua ex causa convenissent 33 de turba autem detraxerunt Alexandrum propellentibus eum Iudaeis Alexander ergo manu silentio postulato volebat rationem reddere populo 34 quem ut cognoverunt Iudaeum esse vox facta est una omnium quasi per horas duas clamantium magna Diana Ephesiorum 35 et cum sedasset scriba turbas dixit viri ephesii quis enim est hominum qui nesciat Ephesiorum civitatem cultricem esse magnae Dianae Iovisque prolis 36 cum ergo his contradici non possit oportet vos sedatos esse et nihil temere agere 37 adduxistis enim homines istos neque sacrilegos neque blasphemantes deam vestram 38 quod si Demetrius et qui cum eo sunt artifices habent adversus aliquem causam conventus forenses aguntur et pro consulibus sunt accusent invicem 39 si quid autem alterius rei quaeritis in legitima ecclesia poterit absolvi 40 nam et periclitamur argui seditionis hodiernae cum nullus obnoxius sit de quo non possimus reddere rationem concursus istius 41 et cum haec dixisset dimisit ecclesiam

20 postquam autem cessavit tumultus vocatis Paulus discipulis et exhortatus eos valedixit et profectus est ut iret in Macedoniam 2 cum autem perambulasset partes illas et exhortatus eos fuisset multo sermone venit ad Graeciam 3 ubi cum fecisset menses tres factae sunt illi insidiae a Iudaeis navigaturo in Syriam habuitque consilium ut reverteretur per Macedoniam 4 comitatus est autem eum Sopater Pyrri Beroensis Thessalonicensium vero Aristarchus et Secundus et Gaius Derbeus et Timotheus Asiani vero Tychicus et Trophimus 5 hii cum praecessissent sustinebant nos Troade 6 nos vero navigavimus post dies azymorum a Philippis et venimus ad eos Troadem in diebus quinque ubi demorati sumus diebus septem 7 in una autem sabbati cum convenissemus ad frangendum panem Paulus disputabat eis profecturus in crastinum protraxitque sermonem usque in mediam noctem 8 erant autem lampades copiosae in cenaculo ubi eramus congregati 9 sedens autem quidam adulescens nomine Eutychus super fenestram cum mergeretur somno gravi disputante diu Paulo eductus somno cecidit de tertio cenaculo deorsum et sublatus est mortuus 10 ad quem cum descendisset Paulus incubuit super eum et conplexus dixit nolite turbari anima enim ipsius in eo est 11 ascendens autem frangensque panem et gustans satisque adlocutus usque in lucem sic profectus est 12 adduxerunt autem puerum viventem et consolati sunt non minime 13 nos autem ascendentes navem enavigavimus in Asson inde suscepturi Paulum sic enim disposuerat ipse per terram iter facturus 14 cum autem convenisset nos in Asson adsumpto eo venimus Mytilenen 15 et inde navigantes sequenti die venimus contra Chium et alia adplicuimus Samum et sequenti venimus Miletum 16 proposuerat enim Paulus transnavigare Ephesum ne qua mora illi fieret in Asia festinabat enim si possibile sibi esset ut diem pentecosten faceret Hierosolymis 17 a Mileto autem mittens Ephesum vocavit maiores natu ecclesiae 18 qui cum venissent ad eum et simul essent dixit eis vos scitis a prima die qua ingressus sum in Asiam qualiter vobiscum per omne tempus fuerim 19 serviens Domino cum omni humilitate et lacrimis et temptationibus quae mihi acciderunt ex insidiis Iudaeorum 20 quomodo nihil subtraxerim utilium quo minus adnuntiarem vobis et docerem vos publice et per domos 21 testificans Iudaeis atque gentilibus in Deum paenitentiam et fidem in Dominum nostrum Iesum Christum 22 et nunc ecce alligatus ego Spiritu vado in Hierusalem quae in ea eventura sint mihi ignorans 23 nisi quod Spiritus Sanctus per omnes civitates protestatur mihi dicens quoniam vincula et tribulationes me manent 24 sed nihil horum vereor nec facio animam pretiosiorem quam me dummodo consummem cursum meum et ministerium quod accepi a Domino Iesu testificari evangelium gratiae Dei 25 et nunc ecce ego scio quia amplius non videbitis faciem meam vos omnes per quos transivi praedicans regnum Dei 26 quapropter contestor vos hodierna die quia mundus sum a sanguine omnium 27 non enim subterfugi quo minus adnuntiarem omne consilium

Dei vobis 28 adtendite vobis et universo gregi in quo vos Spiritus Sanctus posuit episcopos regere ecclesiam Dei quam adquisivit sanguine suo 29 ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi graves in vos non parcentes gregi 30 et ex vobis ipsis exsurgent viri loquentes perversa ut abducant discipulos post se 31 propter quod vigilate memoria retinentes quoniam per triennium nocte et die non cessavi cum lacrimis monens unumquemque vestrum 32 et nunc commendo vos Deo et verbo gratiae ipsius qui potens est aedificare et dare hereditatem in sanctificatis omnibus 33 argentum aut aurum aut vestem nullius concupivi 34 ipsi scitis quoniam ad ea quae mihi opus erant et his qui mecum sunt ministraverunt manus istae 35 omnia ostendi vobis quoniam sic laborantes oportet suscipere infirmos ac meminisse verbi Domini Iesu quoniam ipse dixit beatius est magis dare quam accipere 36 et cum haec dixisset positis genibus suis cum omnibus illis oravit 37 magnus autem fletus factus est omnium et procumbentes super collum Pauli osculabantur eum 38 dolentes maxime in verbo quo dixerat quoniam amplius faciem eius non essent visuri et deducebant eum ad navem

21 cum autem factum esset ut navigaremus abstracti ab eis recto cursu venimus Cho et sequenti die Rhodum et inde Patara 2 et cum invenissemus navem transfretantem in Foenicen ascendentes navigavimus 3 cum paruissemus autem Cypro et relinquentes eam ad sinistram navigabamus in Syriam et venimus Tyrum ibi enim navis erat expositura onus 4 inventis autem discipulis mansimus ibi diebus septem qui Paulo dicebant per Spiritum ne ascenderet Hierosolymam 5 et explicitis diebus profecti ibamus deducentibus nos omnibus cum uxoribus et filiis usque foras civitatem et positis genibus in litore oravimus 6 et cum valefecissemus invicem ascendimus in navem illi autem redierunt in sua 7 nos vero navigatione explicita a Tyro descendimus Ptolomaida et salutatis fratribus mansimus die una apud illos 8 alia autem die profecti venimus Caesaream et intrantes in domum Philippi evangelistae qui erat de septem mansimus apud eum 9 huic autem erant filiae quattuor virgines prophetantes 10 et cum moraremur per dies aliquot supervenit quidam a Iudaea propheta nomine Agabus 11 is cum venisset ad nos tulit zonam Pauli et alligans sibi pedes et manus dixit haec dicit Spiritus Sanctus virum cuius est zona haec sic alligabunt in Hierusalem Iudaei et tradent in manus gentium 12 quod cum audissemus rogabamus nos et qui loci illius erant ne ascenderet Hierosolymam 13 tunc respondit Paulus et dixit quid facitis flentes et adfligentes cor meum ego enim non solum alligari sed et mori in Hierusalem paratus sum propter nomen Domini Iesu 14 et cum ei suadere non possemus quievimus dicentes Domini voluntas fiat 15 post dies autem istos praeparati ascendebamus Hierusalem 16 venerunt autem et ex discipulis a Caesarea nobiscum adducentes apud quem hospitaremur Mnasonem quendam Cyprium antiquum discipulum 17 et cum venissemus Hierosolymam libenter exceperunt nos fratres 18 sequenti autem die introibat Paulus nobiscum ad Iacobum omnesque collecti sunt seniores 19 quos cum salutasset narrabat per singula quae fecisset Deus in gentibus per ministerium ipsius 20 at illi cum audissent magnificabant Deum dixeruntque ei vides frater quot milia sint in Iudaeis qui crediderunt et omnes aemulatores sunt legis 21 audierunt autem de te quia discessionem doceas a Mose eorum qui per gentes sunt Iudaeorum dicens non debere circumcidere eos filios suos neque secundum consuetudinem ingredi 22 quid ergo est utique oportet convenire multitudinem audient enim te supervenisse 23 hoc ergo fac quod tibi dicimus sunt nobis viri quattuor votum habentes super se 24 his adsumptis sanctifica te cum illis et inpende in illis ut radant capita et scient omnes quia quae de te audierunt falsa sunt sed ambulas et ipse custodiens legem 25 de his autem qui crediderunt ex gentibus nos scripsimus iudicantes ut abstineant se ab idolis immolato et sanguine et suffocato et fornicatione 26 tunc Paulus adsumptis viris postera die purificatus cum illis intravit in templum adnuntians expletionem dierum purificationis donec offerretur pro unoquoque eorum oblatio 27 dum autem septem dies consummarentur hii qui de Asia erant Iudaei cum vidissent eum in templo concitaverunt omnem populum et iniecerunt ei manus clamantes 28 viri israhelitae adiuvate hic est homo qui adversus populum et legem et locum

hunc omnes ubique docens insuper et gentiles induxit in templum et violavit sanctum locum istum **29** viderant enim Trophimum Ephesium in civitate cum ipso quem aestimaverunt quoniam in templum induxisset Paulus **30** commotaque est civitas tota et facta est concursio populi et adprehendentes Paulum trahebant eum extra templum et statim clausae sunt ianuae **31** quaerentibus autem eum occidere nuntiatum est tribuno cohortis quia tota confunditur Hierusalem **32** qui statim adsumptis militibus et centurionibus decucurrit ad illos qui cum vidissent tribunum et milites cessaverunt percutere Paulum **33** tunc accedens tribunus adprehendit eum et iussit alligari catenis duabus et interrogabat quis esset et quid fecisset **34** alii autem aliud clamabant in turba et cum non posset certum cognoscere prae tumultu iussit duci eum in castra **35** et cum venisset ad gradus contigit ut portaretur a militibus propter vim populi **36** sequebatur enim multitudo populi clamans tolle eum **37** et cum coepisset induci in castra Paulus dicit tribuno si licet mihi loqui aliquid ad te qui dixit graece nosti **38** nonne tu es Aegyptius qui ante hos dies tumultum concitasti et eduxisti in desertum quattuor milia virorum sicariorum **39** et dixit ad eum Paulus ego homo sum quidem iudaeus a Tarso Ciliciae non ignotae civitatis municeps rogo autem te permitte mihi loqui ad populum **40** et cum ille permisisset Paulus stans in gradibus annuit manu ad plebem et magno silentio facto adlocutus est hebraea lingua dicens

22 viri fratres et patres audite quam ad vos nunc reddo rationem **2** cum audissent autem quia hebraea lingua loquitur ad illos magis praestiterunt silentium **3** et dixit ego sum vir iudaeus natus Tarso Ciliciae nutritus autem in ista civitate secus pedes Gamalihel eruditus iuxta veritatem paternae legis aemulator legis sicut et vos omnes estis hodie **4** qui hanc viam persecutus sum usque ad mortem alligans et tradens in custodias viros ac mulieres **5** sicut princeps sacerdotum testimonium mihi reddit et omnes maiores natu a quibus et epistulas accipiens ad fratres Damascum pergebam ut adducerem inde vinctos in Hierusalem uti punirentur **6** factum est autem eunte me et adpropinquante Damasco media die subito de caelo circumfulsit me lux copiosa **7** et decidens in terram audivi vocem dicentem mihi Saule Saule quid me persequeris **8** ego autem respondi quis es Domine dixitque ad me ego sum Iesus Nazarenus quem tu persequeris **9** et qui mecum erant lumen quidem viderunt vocem autem non audierunt eius qui loquebatur mecum **10** et dixi quid faciam Domine Dominus autem dixit ad me surgens vade Damascum et ibi tibi dicetur de omnibus quae te oporteat facere **11** et cum non viderem prae claritate luminis illius ad manum deductus a comitibus veni Damascum **12** Ananias autem quidam vir secundum legem testimonium habens ab omnibus habitantibus Iudaeis **13** veniens ad me et adstans dixit mihi Saule frater respice et ego eadem hora respexi in eum **14** at ille dixit Deus patrum nostrorum praeordinavit te ut cognosceres voluntatem eius et videres Iustum et audires vocem ex ore eius **15** quia eris testis illius ad omnes homines eorum quae vidisti et audisti **16** et nunc quid moraris exsurge baptizare et ablue peccata tua invocato nomine ipsius **17** factum est autem revertenti mihi in Hierusalem et oranti in templo fieri me in stupore mentis **18** et videre illum dicentem mihi festina et exi velociter ex Hierusalem quoniam non recipient testimonium tuum de me **19** et ego dixi Domine ipsi sciunt quia ego eram concludens in carcerem et caedens per synagogas eos qui credebant in te **20** et cum funderetur sanguis Stephani testis tui ego adstabam et consentiebam et custodiebam vestimenta interficientium illum **21** et dixit ad me vade quoniam ego in nationes longe mittam te **22** audiebant autem eum usque ad hoc verbum et levaverunt vocem suam dicentes tolle de terra eiusmodi non enim fas est eum vivere **23** vociferantibus autem eis et proicientibus vestimenta sua et pulverem iactantibus in aerem **24** iussit tribunus induci eum in castra et flagellis caedi et torqueri eum ut sciret propter quam causam sic adclamarent ei **25** et cum adstrinxissent eum loris dixit adstanti sibi centurioni Paulus si hominem romanum et indemnatum licet vobis flagellare **26** quo audito centurio accessit ad tribunum et nuntiavit dicens quid acturus es hic enim homo civis romanus est **27** accedens autem tribunus dixit illi dic mihi tu Romanus es at ille dixit etiam **28** et respondit tribunus ego multa summa civitatem

hanc consecutus sum et Paulus ait ego autem et natus sum 29 protinus ergo discesserunt ab illo qui eum torturi erant tribunus quoque timuit postquam rescivit quia civis romanus esset et quia alligasset eum 30 postera autem die volens scire diligentius qua ex causa accusaretur a Iudaeis solvit eum et iussit sacerdotes convenire et omne concilium et producens Paulum statuit inter illos

23 intendens autem concilium Paulus ait viri fratres ego omni conscientia bona conversatus sum ante Deum usque in hodiernum diem 2 princeps autem sacerdotum Ananias praecepit adstantibus sibi percutere os eius 3 tunc Paulus ad eum dixit percutiet te Deus paries dealbate et tu sedens iudicas me secundum legem et contra legem iubes me percuti 4 et qui adstabant dixerunt summum sacerdotem Dei maledicis 5 dixit autem Paulus nesciebam fratres quia princeps est sacerdotum scriptum est enim principem populi tui non maledices 6 sciens autem Paulus quia una pars esset Sadducaeorum et altera Pharisaeorum exclamavit in concilio viri fratres ego Pharisaeus sum filius Pharisaeorum de spe et resurrectione mortuorum ego iudicor 7 et cum haec dixisset facta est dissensio inter Pharisaeos et Sadducaeos et soluta est multitudo 8 Sadducaei enim dicunt non esse resurrectionem neque angelum neque spiritum Pharisaei autem utrumque confitentur 9 factus est autem clamor magnus et surgentes quidam Pharisaeorum pugnabant dicentes nihil mali invenimus in homine isto quod si spiritus locutus est ei aut angelus 10 et cum magna dissensio facta esset timens tribunus ne discerperetur Paulus ab ipsis iussit milites descendere et rapere eum de medio eorum ac deducere eum in castra 11 sequenti autem nocte adsistens ei Dominus ait constans esto sicut enim testificatus es de me Hierusalem sic te oportet et Romae testificari 12 facta autem die collegerunt se quidam ex Iudaeis et devoverunt se dicentes neque manducaturos neque bibituros donec occiderent Paulum 13 erant autem plus quam quadraginta qui hanc coniurationem fecerant 14 qui accesserunt ad principes sacerdotum et seniores et dixerunt devotione devovimus nos nihil gustaturos donec occidamus Paulum 15 nunc ergo vos notum facite tribuno cum concilio ut producat illum ad vos tamquam aliquid certius cognituri de eo nos vero priusquam adpropiet parati sumus interficere illum 16 quod cum audisset filius sororis Pauli insidias venit et intravit in castra nuntiavitque Paulo 17 vocans autem Paulus ad se unum ex centurionibus ait adulescentem hunc perduc ad tribunum habet enim aliquid indicare illi 18 et ille quidem adsumens eum duxit ad tribunum et ait vinctus Paulus vocans rogavit me hunc adulescentem perducere ad te habentem aliquid loqui tibi 19 adprehendens autem tribunus manum illius secessit cum eo seorsum et interrogavit illum quid est quod habes indicare mihi 20 ille autem dixit Iudaeis convenit rogare te ut crastina die Paulum producas in concilium quasi aliquid certius inquisituri sint de illo 21 tu vero ne credideris illis insidiantur enim ei ex eis viri amplius quadraginta qui se devoverunt non manducare neque bibere donec interficiant eum et nunc parati sunt expectantes promissum tuum 22 tribunus igitur dimisit adulescentem praecipiens ne cui loqueretur quoniam haec nota sibi fecisset 23 et vocatis duobus centurionibus dixit illis parate milites ducentos ut eant usque Caesaream et equites septuaginta et lancearios ducentos a tertia hora noctis 24 et iumenta praeparate ut inponentes Paulum salvum perducerent ad Felicem praesidem 26 scribens epistulam continentem haec Claudius Lysias optimo praesidi Felici salutem 27 virum hunc conprehensum a Iudaeis et incipientem interfici ab eis superveniens cum exercitu eripui cognito quia Romanus est 28 volensque scire causam quam obiciebant illi deduxi eum in concilium eorum 29 quem inveni accusari de quaestionibus legis ipsorum nihil vero dignum morte aut vinculis habentem crimen 30 et cum mihi perlatum esset de insidiis quas paraverunt ei misi ad te denuntians et accusatoribus ut dicant apud te 31 milites ergo secundum praeceptum sibi adsumentes Paulum duxerunt per noctem in Antipatridem 32 et postera die dimissis equitibus ut irent cum eo reversi sunt ad castra 33 qui cum venissent Caesaream et tradidissent epistulam praesidi statuerunt ante illum et Paulum 34 cum legisset autem et interrogasset de qua provincia esset et cognoscens quia de Cilicia

35 audiam te inquit cum et accusatores tui venerint iussitque in praetorio Herodis custodiri eum

24 post quinque autem dies descendit princeps sacerdotum Ananias cum senioribus quibusdam et Tertullo quodam oratore qui adierunt praesidem adversus Paulum 2 et citato Paulo coepit accusare Tertullus dicens cum in multa pace agamus per te et multa corrigantur per tuam providentiam 3 semper et ubique suscipimus optime Felix cum omni gratiarum actione 4 ne diutius autem te protraham oro breviter audias nos pro tua clementia 5 invenimus hunc hominem pestiferum et concitantem seditiones omnibus Iudaeis in universo orbe et auctorem seditionis sectae Nazarenorum 6 qui etiam templum violare conatus est quem et adprehendimus 8 a quo poteris ipse iudicans de omnibus istis cognoscere de quibus nos accusamus eum 9 adiecerunt autem et Iudaei dicentes haec ita se habere 10 respondit autem Paulus annuente sibi praeside dicere ex multis annis esse te iudicem genti huic sciens bono animo pro me satisfaciam 11 potes enim cognoscere quia non plus sunt dies mihi quam duodecim ex quo ascendi adorare in Hierusalem 12 et neque in templo invenerunt me cum aliquo disputantem aut concursum facientem turbae neque in synagogis neque in civitate 13 neque probare possunt tibi de quibus nunc accusant me 14 confiteor autem hoc tibi quod secundum sectam quam dicunt heresim sic deservio patrio Deo meo credens omnibus quae in lege et prophetis scripta sunt 15 spem habens in Deum quam et hii ipsi expectant resurrectionem futuram iustorum et iniquorum 16 in hoc et ipse studeo sine offendiculo conscientiam habere ad Deum et ad homines semper 17 post annos autem plures elemosynas facturus in gentem meam veni et oblationes et vota 18 in quibus invenerunt me purificatum in templo non cum turba neque cum tumultu 19 quidam autem ex Asia Iudaei quos oportebat apud te praesto esse et accusare si quid haberent adversum me 20 aut hii ipsi dicant si quid invenerunt in me iniquitatis cum stem in concilio 21 nisi de una hac solummodo voce qua clamavi inter eos stans quoniam de resurrectione mortuorum ego iudicor hodie a vobis 22 distulit autem illos Felix certissime sciens de via dicens cum tribunus Lysias descenderit audiam vos 23 iussitque centurioni custodiri eum et habere requiem nec quemquam prohibere de suis ministrare ei 24 post aliquot autem dies veniens Felix cum Drusilla uxore sua quae erat Iudaea vocavit Paulum et audivit ab eo fidem quae est in Iesum Christum 25 disputante autem illo de iustitia et castitate et de iudicio futuro timefactus Felix respondit quod nunc adtinet vade tempore autem oportuno accersiam te 26 simul et sperans quia pecunia daretur a Paulo propter quod et frequenter accersiens eum loquebatur cum eo 27 biennio autem expleto accepit successorem Felix Porcium Festum volens autem gratiam praestare Iudaeis Felix reliquit Paulum vinctum

25 Festus ergo cum venisset in provinciam post triduum ascendit Hierosolymam a Caesarea 2 adieruntque eum principes sacerdotum et primi Iudaeorum adversus Paulum et rogabant eum 3 postulantes gratiam adversum eum ut iuberet perduci eum Hierusalem insidias tendentes ut eum interficerent in via 4 Festus autem respondit servari Paulum in Caesarea se autem maturius profecturum 5 qui ergo in vobis ait potentes sunt descendentes simul si quod est in viro crimen accusent eum 6 demoratus autem inter eos dies non amplius quam octo aut decem descendit Caesaream et altera die sedit pro tribunali et iussit Paulum adduci 7 qui cum perductus esset circumsteterunt eum qui ab Hierosolyma descenderant Iudaei multas et graves causas obicientes quas non poterant probare 8 Paulo autem rationem reddente quoniam neque in legem Iudaeorum neque in templum neque in Caesarem quicquam peccavi 9 Festus autem volens Iudaeis gratiam praestare respondens Paulo dixit vis Hierosolymam ascendere et ibi de his iudicari apud me 10 dixit autem Paulus ad tribunal Caesaris sto ubi me oportet iudicari Iudaeis non nocui sicut tu melius nosti 11 si enim nocui aut dignum morte aliquid feci non recuso mori si vero nihil est eorum quae hii accusant me nemo potest me illis donare Caesarem appello 12 tunc Festus cum consilio locutus respondit Caesarem appellasti ad Caesarem ibis 13 et cum dies aliquot transacti essent Agrippa rex et Bernice descenderunt Caesaream ad salutandum Festum 14 et

cum dies plures ibi demorarentur Festus regi indicavit de Paulo dicens vir quidam est derelictus a Felice vinctus **15** de quo cum essem Hierosolymis adierunt me principes sacerdotum et seniores Iudaeorum postulantes adversus illum damnationem **16** ad quos respondi quia non est consuetudo Romanis donare aliquem hominem priusquam is qui accusatur praesentes habeat accusatores locumque defendendi accipiat ad abluenda crimina **17** cum ergo huc convenissent sine ulla dilatione sequenti die sedens pro tribunali iussi adduci virum **18** de quo cum stetissent accusatores nullam causam deferebant de quibus ego suspicabar malum **19** quaestiones vero quasdam de sua superstitione habebant adversus eum et de quodam Iesu defuncto quem adfirmabat Paulus vivere **20** haesitans autem ego de huiusmodi quaestione dicebam si vellet ire Hierosolymam et ibi iudicari de istis **21** Paulo autem appellante ut servaretur ad Augusti cognitionem iussi servari eum donec mittam eum ad Caesarem **22** Agrippa autem ad Festum volebam et ipse hominem audire cras inquit audies eum **23** altera autem die cum venisset Agrippa et Bernice cum multa ambitione et introissent in auditorium cum tribunis et viris principalibus civitatis et iubente Festo adductus est Paulus **24** et dixit Festus Agrippa rex et omnes qui simul adestis nobiscum viri videtis hunc de quo omnis multitudo Iudaeorum interpellavit me Hierosolymis petens et hic clamantes non oportere eum vivere amplius **25** ego vero conperi nihil dignum eum morte admisisse ipso autem hoc appellante Augustum iudicavi mittere **26** de quo quid certum scribam domino non habeo propter quod produxi eum ad vos et maxime ad te rex Agrippa ut interrogatione facta habeam quid scribam **27** sine ratione enim mihi videtur mittere vinctum et causas eius non significare

26 Agrippa vero ad Paulum ait permittitur tibi loqui pro temet ipso tunc Paulus extenta manu coepit rationem reddere **2** de omnibus quibus accusor a Iudaeis rex Agrippa aestimo me beatum apud te cum sim defensurus me hodie **3** maxime te sciente omnia quae apud Iudaeos sunt consuetudines et quaestiones propter quod obsecro patienter me audias **4** et quidem vitam meam a iuventute quae ab initio fuit in gente mea in Hierosolymis noverunt omnes Iudaei **5** praescientes me ab initio si velint testimonium perhibere quoniam secundum certissimam sectam nostrae religionis vixi Pharisaeus **6** et nunc in spe quae ad patres nostros repromissionis facta est a Deo sto iudicio subiectus **7** in quam duodecim tribus nostrae nocte ac die deservientes sperant devenire de qua spe accusor a Iudaeis rex **8** quid incredibile iudicatur apud vos si Deus mortuos suscitat **9** et ego quidem existimaveram me adversus nomen Iesu Nazareni debere multa contraria agere **10** quod et feci Hierosolymis et multos sanctorum ego in carceribus inclusi a principibus sacerdotum potestate accepta et cum occiderentur detuli sententiam **11** et per omnes synagogas frequenter puniens eos conpellebam blasphemare et amplius insaniens in eos persequebar usque in exteras civitates **12** in quibus dum irem Damascum cum potestate et permissu principum sacerdotum **13** die media in via vidi rex de caelo supra splendorem solis circumfulsisse me lumen et eos qui mecum simul erant **14** omnesque nos cum decidissemus in terram audivi vocem loquentem mihi hebraica lingua Saule Saule quid me persequeris durum est tibi contra stimulum calcitrare **15** ego autem dixi quis es Domine Dominus autem dixit ego sum Iesus quem tu persequeris **16** sed exsurge et sta super pedes tuos ad hoc enim apparui tibi ut constituam te ministrum et testem eorum quae vidisti et eorum quibus apparebo tibi **17** eripiens te de populo et gentibus in quas nunc ego mitto te **18** aperire oculos eorum ut convertantur a tenebris ad lucem et de potestate Satanae ad Deum ut accipiant remissionem peccatorum et sortem inter sanctos per fidem quae est in me **19** unde rex Agrippa non fui incredulus caelestis visionis **20** sed his qui sunt Damasci primum et Hierosolymis et in omnem regionem Iudaeae et gentibus adnuntiabam ut paenitentiam agerent et converterentur ad Deum digna paenitentiae opera facientes **21** hac ex causa me Iudaei cum essem in templo conprehensum temptabant interficere **22** auxilio autem adiutus Dei usque in hodiernum diem sto testificans minori atque maiori nihil extra dicens quam ea quae prophetae sunt locuti futura esse et Moses **23** si passibilis Christus si primus ex resurrectione mortuorum lumen adnuntiaturus est

populo et gentibus 24 haec loquente eo et rationem reddente Festus magna voce dixit insanis Paule multae te litterae ad insaniam convertunt 25 at Paulus non insanio inquit optime Feste sed veritatis et sobrietatis verba eloquor 26 scit enim de his rex ad quem et constanter loquor latere enim eum nihil horum arbitror neque enim in angulo quicquam horum gestum est 27 credis rex Agrippa prophetis scio quia credis 28 Agrippa autem ad Paulum in modico suades me Christianum fieri 29 et Paulus opto apud Deum et in modico et in magno non tantum te sed et omnes hos qui audiunt hodie fieri tales qualis et ego sum exceptis vinculis his 30 et exsurrexit rex et praeses et Bernice et qui adsidebant eis 31 et cum secessissent loquebantur ad invicem dicentes quia nihil morte aut vinculorum dignum quid facit homo iste 32 Agrippa autem Festo dixit dimitti poterat homo hic si non appellasset Caesarem

27 ut autem iudicatum est eum navigare in Italiam et tradi Paulum cum reliquis custodiis centurioni nomine Iulio cohortis Augustae 2 ascendentes autem navem hadrumetinam incipientem navigare circa Asiae loca sustulimus perseverante nobiscum Aristarcho Macedone Thessalonicense 3 sequenti autem die devenimus Sidonem humane autem tractans Iulius Paulum permisit ad amicos ire et curam sui agere 4 et inde cum sustulissemus subnavigavimus Cypro propterea quod essent venti contrarii 5 et pelagus Ciliciae et Pamphiliae navigantes venimus Lystram quae est Lyciae 6 et ibi inveniens centurio navem alexandrinam navigantem in Italiam transposuit nos in eam 7 et cum multis diebus tarde navigaremus et vix devenissemus contra Cnidum prohibente nos vento adnavigavimus Cretae secundum Salmonem 8 et vix iuxta navigantes venimus in locum quendam qui vocatur Boni portus cui iuxta erat civitas Thalassa 9 multo autem tempore peracto et cum iam non esset tuta navigatio eo quod et ieiunium iam praeterisset consolabatur Paulus 10 dicens eis viri video quoniam cum iniuria et multo damno non solum oneris et navis sed etiam animarum nostrarum incipit esse navigatio 11 centurio autem gubernatori et nauclerio magis credebat quam his quae a Paulo dicebantur 12 et cum aptus portus non esset ad hiemandum plurimi statuerunt consilium navigare inde si quo modo possent devenientes Phoenice hiemare portum Cretae respicientem ad africum et ad chorum 13 adspirante autem austro aestimantes propositum se tenere cum sustulissent de Asson legebant Cretam 14 non post multum autem misit se contra ipsam ventus typhonicus qui vocatur euroaquilo 15 cumque arrepta esset navis et non posset conari in ventum data nave flatibus ferebamur 16 insulam autem quandam decurrentes quae vocatur Caudam potuimus vix obtinere scapham 17 qua sublata adiutoriis utebantur accingentes navem timentes ne in Syrtim inciderent submisso vase sic ferebantur 18 valide autem nobis tempestate iactatis sequenti die iactum fecerunt 19 et tertia die suis manibus armamenta navis proiecerunt 20 neque sole autem neque sideribus apparentibus per plures dies et tempestate non exigua inminente iam ablata erat spes omnis salutis nostrae 21 et cum multa ieiunatio fuisset tunc stans Paulus in medio eorum dixit oportebat quidem o viri audito me non tollere a Creta lucrique facere iniuriam hanc et iacturam 22 et nunc suadeo vobis bono animo esse amissio enim nullius animae erit ex vobis praeterquam navis 23 adstitit enim mihi hac nocte angelus Dei cuius sum ego et cui deservio 24 dicens ne timeas Paule Caesari te oportet adsistere et ecce donavit tibi Deus omnes qui navigant tecum 25 propter quod bono animo estote viri credo enim Deo quia sic erit quemadmodum dictum est mihi 26 in insulam autem quandam oportet nos devenire 27 sed posteaquam quartadecima nox supervenit navigantibus nobis in Hadria circa mediam noctem suspicabantur nautae apparere sibi aliquam regionem 28 qui submittentes invenerunt passus viginti et pusillum inde separati invenerunt passus quindecim 29 timentes autem ne in aspera loca incideremus de puppi mittentes anchoras quattuor optabant diem fieri 30 nautis vero quaerentibus fugere de navi cum misissent scapham in mare sub obtentu quasi a prora inciperent anchoras extendere 31 dixit Paulus centurioni et militibus nisi hii in navi manserint vos salvi fieri non potestis 32 tunc absciderunt milites funes scaphae et passi sunt eam excidere 33 et cum lux inciperet fieri rogabat Paulus omnes sumere cibum dicens quartadecima hodie die expectantes ieiuni permanetis

nihil accipientes **34** propter quod rogo vos accipere cibum pro salute vestra quia nullius vestrum capillus de capite peribit **35** et cum haec dixisset sumens panem gratias egit Deo in conspectu omnium et cum fregisset coepit manducare **36** animaequiores autem facti omnes et ipsi adsumpserunt cibum **37** eramus vero universae animae in navi ducentae septuaginta sex **38** et satiati cibo adleviabant navem iactantes triticum in mare **39** cum autem dies factus esset terram non agnoscebant sinum vero quendam considerabant habentem litus in quem cogitabant si possent eicere navem **40** et cum anchoras abstulissent committebant se mari simul laxantes iuncturas gubernaculorum et levato artemone secundum flatum aurae tendebant ad litus **41** et cum incidissemus in locum bithalassum inpegerunt navem et prora quidem fixa manebat inmobilis puppis vero solvebatur a vi maris **42** militum autem consilium fuit ut custodias occiderent ne quis cum enatasset effugeret **43** centurio autem volens servare Paulum prohibuit fieri iussitque eos qui possent natare mittere se primos et evadere et ad terram exire **44** et ceteros alios in tabulis ferebant quosdam super ea quae de navi essent et sic factum est ut omnes animae evaderent ad terram

28 et cum evasissemus tunc cognovimus quia Militene insula vocatur barbari vero praestabant non modicam humanitatem nobis **2** accensa enim pyra reficiebant nos omnes propter imbrem qui inminebat et frigus **3** cum congregasset autem Paulus sarmentorum aliquantam multitudinem et inposuisset super ignem vipera a calore cum processisset invasit manum eius **4** ut vero viderunt barbari pendentem bestiam de manu eius ad invicem dicebant utique homicida est homo hic qui cum evaserit de mari Ultio non sinit vivere **5** et ille quidem excutiens bestiam in ignem nihil mali passus est **6** at illi existimabant eum in tumorem convertendum et subito casurum et mori diu autem illis sperantibus et videntibus nihil mali in eo fieri convertentes se dicebant eum esse deum **7** in locis autem illis erant praedia principis insulae nomine Publii qui nos suscipiens triduo benigne exhibuit **8** contigit autem patrem Publii febribus et dysenteria vexatum iacere ad quem Paulus intravit et cum orasset et inposuisset ei manus salvavit eum **9** quo facto et omnes qui in insula habebant infirmitates accedebant et curabantur **10** qui etiam multis honoribus nos honoraverunt et navigantibus inposuerunt quae necessaria erant **11** post menses autem tres navigavimus in nave alexandrina quae in insula hiemaverat cui erat insigne Castorum **12** et cum venissemus Syracusam mansimus ibi triduo **13** inde circumlegentes devenimus Regium et post unum diem flante austro secunda die venimus Puteolos **14** ubi inventis fratribus rogati sumus manere apud eos dies septem et sic venimus Romam **15** et inde cum audissent fratres occurrerunt nobis usque ad Appii Forum et Tribus Tabernis quos cum vidisset Paulus gratias agens Deo accepit fiduciam **16** cum venissemus autem Romam permissum est Paulo manere sibimet cum custodiente se milite **17** post tertium autem diem convocavit primos Iudaeorum cumque convenissent dicebat eis ego viri fratres nihil adversus plebem faciens aut morem paternum vinctus ab Hierosolymis traditus sum in manus Romanorum **18** qui cum interrogationem de me habuissent voluerunt me dimittere eo quod nulla causa esset mortis in me **19** contradicentibus autem Iudaeis coactus sum appellare Caesarem non quasi gentem meam habens aliquid accusare **20** propter hanc igitur causam rogavi vos videre et adloqui propter spem enim Israhel catena hac circumdatus sum **21** at illi dixerunt ad eum nos neque litteras accepimus de te a Iudaea neque adveniens aliquis fratrum nuntiavit aut locutus est quid de te malum **22** rogamus autem a te audire quae sentis nam de secta hac notum est nobis quia ubique ei contradicitur **23** cum constituissent autem illi diem venerunt ad eum in hospitium plures quibus exponebat testificans regnum Dei suadensque eos de Iesu ex lege Mosi et prophetis a mane usque ad vesperam **24** et quidam credebant his quae dicebantur quidam vero non credebant **25** cumque invicem non essent consentientes discedebant dicente Paulo unum verbum quia bene Spiritus Sanctus locutus est per Esaiam prophetam ad patres nostros **26** dicens vade ad populum istum et dic aure audietis et non intellegetis et videntes videbitis et non perspicietis **27** incrassatum est enim cor populi huius et auribus graviter audierunt et oculos suos conpresserunt ne forte videant oculis et auribus audiant et corde intellegant et convertantur et

sanem illos **28** notum ergo sit vobis quoniam gentibus
missum est hoc salutare Dei ipsi et audient **30** mansit
autem biennio toto in suo conducto et suscipiebat
omnes qui ingrediebantur ad eum **31** praedicans
regnum Dei et docens quae sunt de Domino Iesu
Christo cum omni fiducia sine prohibitione

Romanos

1 Paulus servus Christi Iesu vocatus apostolus segregatus in evangelium Dei **2** quod ante promiserat per prophetas suos in scripturis sanctis **3** de Filio suo qui factus est ex semine David secundum carnem **4** qui praedestinatus est Filius Dei in virtute secundum Spiritum sanctificationis ex resurrectione mortuorum Iesu Christi Domini nostri **5** per quem accepimus gratiam et apostolatum ad oboediendum fidei in omnibus gentibus pro nomine eius **6** in quibus estis et vos vocati Iesu Christi **7** omnibus qui sunt Romae dilectis Dei vocatis sanctis gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo **8** primum quidem gratias ago Deo meo per Iesum Christum pro omnibus vobis quia fides vestra adnuntiatur in universo mundo **9** testis enim mihi est Deus cui servio in spiritu meo in evangelio Filii eius quod sine intermissione memoriam vestri facio **10** semper in orationibus meis obsecrans si quo modo tandem aliquando prosperum iter habeam in voluntate Dei veniendi ad vos **11** desidero enim videre vos ut aliquid inpertiar gratiae vobis spiritalis ad confirmandos vos **12** id est simul consolari in vobis per eam quae invicem est fidem vestram atque meam **13** nolo autem vos ignorare fratres quia saepe proposui venire ad vos et prohibitus sum usque adhuc ut aliquem fructum habeam et in vobis sicut et in ceteris gentibus **14** Graecis ac barbaris sapientibus et insipientibus debitor sum **15** ita quod in me promptum est et vobis qui Romae estis evangelizare **16** non enim erubesco evangelium virtus enim Dei est in salutem omni credenti Iudaeo primum et Graeco **17** iustitia enim Dei in eo revelatur ex fide in fidem sicut scriptum est iustus autem ex fide vivit **18** revelatur enim ira Dei de caelo super omnem impietatem et iniustitiam hominum eorum qui veritatem in iniustitiam detinent **19** quia quod notum est Dei manifestum est in illis Deus enim illis manifestavit **20** invisibilia enim ipsius a creatura mundi per ea quae facta sunt intellecta conspiciuntur sempiterna quoque eius virtus et divinitas ut sint inexcusabiles **(aïdios g126)** **21** quia cum cognovissent Deum non sicut Deum glorificaverunt aut gratias egerunt sed evanuerunt in cogitationibus suis et obscuratum est insipiens cor eorum **22** dicentes enim se esse sapientes stulti facti sunt **23** et mutaverunt gloriam incorruptibilis Dei in similitudinem imaginis corruptibilis hominis et volucrum et quadrupedum et serpentium **24** propter quod tradidit illos Deus in desideria cordis eorum in inmunditiam ut contumeliis adficiant corpora sua in semet ipsis **25** qui commutaverunt veritatem Dei in mendacio et coluerunt et servierunt creaturae potius quam creatori qui est benedictus in saecula amen **(aiōn g165)** **26** propterea tradidit illos Deus in passiones ignominiae nam feminae eorum inmutaverunt naturalem usum in eum usum qui est contra naturam **27** similiter autem et masculi relicto naturali usu feminae exarserunt in desideriis suis in invicem masculi in masculos turpitudinem operantes et mercedem quam oportuit erroris sui in semet ipsis recipientes **28** et sicut non probaverunt Deum habere in notitia tradidit eos Deus in reprobum sensum ut faciant quae non conveniunt **29** repletos omni iniquitate malitia fornicatione avaritia nequitia plenos invidia homicidio contentione dolo malignitate susurrones **30** detractores Deo odibiles contumeliosos superbos elatos inventores malorum parentibus non oboedientes **31** insipientes inconpositos sine affectione absque foedere sine misericordia **32** qui cum iustitiam Dei cognovissent non intellexerunt quoniam qui talia agunt digni sunt morte non solum ea faciunt sed et consentiunt facientibus

2 propter quod inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas in quo enim iudicas alterum te ipsum condemnas eadem enim agis qui iudicas **2** scimus enim quoniam iudicium Dei est secundum veritatem in eos qui talia agunt **3** existimas autem hoc o homo qui iudicas eos qui talia agunt et facis ea quia tu effugies iudicium Dei **4** an divitias bonitatis eius et patientiae et longanimitatis contemnis ignorans quoniam benignitas Dei ad paenitentiam te adducit **5** secundum duritiam autem tuam et inpaenitens cor thesaurizas tibi iram in die irae et revelationis iusti iudicii Dei **6** qui reddet unicuique secundum opera eius **7** his quidem qui secundum patientiam boni operis gloriam et honorem et incorruptionem quaerentibus vitam aeternam **(aiōnios g166)** **8** his autem qui ex contentione et qui non adquiescunt veritati

credunt autem iniquitati ira et indignatio **9** tribulatio et angustia in omnem animam hominis operantis malum Iudaei primum et Graeci **10** gloria autem et honor et pax omni operanti bonum Iudaeo primum et Graeco **11** non est enim personarum acceptio apud Deum **12** quicumque enim sine lege peccaverunt sine lege et peribunt et quicumque in lege peccaverunt per legem iudicabuntur **13** non enim auditores legis iusti sunt apud Deum sed factores legis iustificabuntur **14** cum enim gentes quae legem non habent naturaliter quae legis sunt faciunt eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex **15** qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis testimonium reddente illis conscientia ipsorum et inter se invicem cogitationum accusantium aut etiam defendentium **16** in die cum iudicabit Deus occulta hominum secundum evangelium meum per Iesum Christum **17** si autem tu Iudaeus cognominaris et requiescis in lege et gloriaris in Deo **18** et nosti voluntatem et probas utiliora instructus per legem **19** confidis te ipsum ducem esse caecorum lumen eorum qui in tenebris sunt **20** eruditorem insipientium magistrum infantium habentem formam scientiae et veritatis in lege **21** qui ergo alium doces te ipsum non doces qui praedicas non furandum furaris **22** qui dicis non moechandum moecharis qui abominaris idola sacrilegium facis **23** qui in lege gloriaris per praevaricationem legis Deum inhonoras **24** nomen enim Dei per vos blasphematur inter gentes sicut scriptum est **25** circumcisio quidem prodest si legem observes si autem praevaricator legis sis circumcisio tua praeputium facta est **26** si igitur praeputium iustitias legis custodiat nonne praeputium illius in circumcisionem reputabitur **27** et iudicabit quod ex natura est praeputium legem consummans te qui per litteram et circumcisionem praevaricator legis es **28** non enim qui in manifesto Iudaeus est neque quae in manifesto in carne circumcisio **29** sed qui in abscondito Iudaeus et circumcisio cordis in spiritu non littera cuius laus non ex hominibus sed ex Deo est

3 quid ergo amplius est Iudaeo aut quae utilitas circumcisionis **2** multum per omnem modum primum quidem quia credita sunt illis eloquia Dei **3** quid enim si quidam illorum non crediderunt numquid incredulitas illorum fidem Dei evacuabit absit **4** est autem Deus verax omnis autem homo mendax sicut scriptum est ut iustificeris in sermonibus tuis et vincas cum iudicaris **5** si autem iniquitas nostra iustitiam Dei commendat quid dicemus numquid iniquus Deus qui infert iram secundum hominem dico **6** absit alioquin quomodo iudicabit Deus mundum **7** si enim veritas Dei in meo mendacio abundavit in gloriam ipsius quid adhuc et ego tamquam peccator iudicor **8** et non sicut blasphemamur et sicut aiunt nos quidam dicere faciamus mala ut veniant bona quorum damnatio iusta est **9** quid igitur praecellimus eos nequaquam causati enim sumus Iudaeos et Graecos omnes sub peccato esse **10** sicut scriptum est quia non est iustus quisquam **11** non est intellegens non est requirens Deum **12** omnes declinaverunt simul inutiles facti sunt non est qui faciat bonum non est usque ad unum **13** sepulchrum patens est guttur eorum linguis suis dolose agebant venenum aspidum sub labiis eorum **14** quorum os maledictione et amaritudine plenum est **15** veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem **16** contritio et infelicitas in viis eorum **17** et viam pacis non cognoverunt **18** non est timor Dei ante oculos eorum **19** scimus autem quoniam quaecumque lex loquitur his qui in lege sunt loquitur ut omne os obstruatur et subditus fiat omnis mundus Deo **20** quia ex operibus legis non iustificabitur omnis caro coram illo per legem enim cognitio peccati **21** nunc autem sine lege iustitia Dei manifestata est testificata a lege et prophetis **22** iustitia autem Dei per fidem Iesu Christi super omnes qui credunt non enim est distinctio **23** omnes enim peccaverunt et egent gloriam Dei **24** iustificati gratis per gratiam ipsius per redemptionem quae est in Christo Iesu **25** quem proposuit Deus propitiationem per fidem in sanguine ipsius ad ostensionem iustitiae suae propter remissionem praecedentium delictorum **26** in sustentatione Dei ad ostensionem iustitiae eius in hoc tempore ut sit ipse iustus et iustificans eum qui ex fide est Iesu **27** ubi est ergo gloriatio exclusa est per quam legem factorum non sed per legem fidei **28** arbitramur enim iustificari hominem per fidem sine operibus legis **29** an Iudaeorum Deus tantum nonne et gentium immo et gentium **30** quoniam quidem unus Deus qui iustificabit circumcisionem ex fide et

praeputium per fidem 31 legem ergo destruimus per fidem absit sed legem statuimus

4 quid ergo dicemus invenisse Abraham patrem nostrum secundum carnem 2 si enim Abraham ex operibus iustificatus est habet gloriam sed non apud Deum 3 quid enim scriptura dicit credidit Abraham Deo et reputatum est illi ad iustitiam 4 ei autem qui operatur merces non inputatur secundum gratiam sed secundum debitum 5 ei vero qui non operatur credenti autem in eum qui iustificat impium reputatur fides eius ad iustitiam 6 sicut et David dicit beatitudinem hominis cui Deus accepto fert iustitiam sine operibus 7 beati quorum remissae sunt iniquitates et quorum tecta sunt peccata 8 beatus vir cui non inputabit Dominus peccatum 9 beatitudo ergo haec in circumcisione an etiam in praeputio dicimus enim quia reputata est Abrahae fides ad iustitiam 10 quomodo ergo reputata est in circumcisione an in praeputio non in circumcisione sed in praeputio 11 et signum accepit circumcisionis signaculum iustitiae fidei quae est in praeputio ut sit pater omnium credentium per praeputium ut reputetur et illis ad iustitiam 12 et sit pater circumcisionis non his tantum qui sunt ex circumcisione sed et his qui sectantur vestigia quae est in praeputio fidei patris nostri Abrahae 13 non enim per legem promissio Abrahae aut semini eius ut heres esset mundi sed per iustitiam fidei 14 si enim qui ex lege heredes sunt exinanita est fides abolita est promissio 15 lex enim iram operatur ubi enim non est lex nec praevaricatio 16 ideo ex fide ut secundum gratiam ut firma sit promissio omni semini non ei qui ex lege est solum sed et ei qui ex fide est Abrahae qui est pater omnium nostrum 17 sicut scriptum est quia patrem multarum gentium posui te ante Deum cui credidit qui vivificat mortuos et vocat quae non sunt tamquam ea quae sunt 18 qui contra spem in spem credidit ut fieret pater multarum gentium secundum quod dictum est sic erit semen tuum 19 et non infirmatus fide consideravit corpus suum emortuum cum fere centum annorum esset et emortuam vulvam Sarrae 20 in repromissione etiam Dei non haesitavit diffidentia sed confortatus est fide dans gloriam Deo 21 plenissime sciens quia quaecumque promisit potens est et facere 22 ideo et reputatum est illi ad iustitiam 23 non est autem scriptum tantum propter ipsum quia reputatum est illi 24 sed et propter nos quibus reputabitur credentibus in eum qui suscitavit Iesum Dominum nostrum a mortuis 25 qui traditus est propter delicta nostra et resurrexit propter iustificationem nostram

5 iustificati igitur ex fide pacem habeamus ad Deum per Dominum nostrum Iesum Christum 2 per quem et accessum habemus fide in gratiam istam in qua stamus et gloriamur in spe gloriae filiorum Dei 3 non solum autem sed et gloriamur in tribulationibus scientes quod tribulatio patientiam operatur 4 patientia autem probationem probatio vero spem 5 spes autem non confundit quia caritas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis 6 ut quid enim Christus cum adhuc infirmi essemus secundum tempus pro impiis mortuus est 7 vix enim pro iusto quis moritur nam pro bono forsitan quis et audeat mori 8 commendat autem suam caritatem Deus in nos quoniam cum adhuc peccatores essemus 9 Christus pro nobis mortuus est multo igitur magis iustificati nunc in sanguine ipsius salvi erimus ab ira per ipsum 10 si enim cum inimici essemus reconciliati sumus Deo per mortem Filii eius multo magis reconciliati salvi erimus in vita ipsius 11 non solum autem sed et gloriamur in Deo per Dominum nostrum Iesum Christum per quem nunc reconciliationem accepimus 12 propterea sicut per unum hominem in hunc mundum peccatum intravit et per peccatum mors et ita in omnes homines mors pertransiit in quo omnes peccaverunt 13 usque ad legem enim peccatum erat in mundo peccatum autem non inputatur cum lex non est 14 sed regnavit mors ab Adam usque ad Mosen etiam in eos qui non peccaverunt in similitudinem praevaricationis Adae qui est forma futuri 15 sed non sicut delictum ita et donum si enim unius delicto multi mortui sunt multo magis gratia Dei et donum in gratiam unius hominis Iesu Christi in plures abundavit 16 et non sicut per unum peccantem ita et donum nam iudicium ex uno in condemnationem gratia autem ex multis delictis in iustificationem 17 si enim in unius delicto mors regnavit per unum multo magis abundantiam gratiae et donationis et iustitiae accipientes in vita regnabunt

per unum Iesum Christum 18 igitur sicut per unius delictum in omnes homines in condemnationem sic et per unius iustitiam in omnes homines in iustificationem vitae 19 sicut enim per inoboedientiam unius hominis peccatores constituti sunt multi ita et per unius oboeditionem iusti constituentur multi 20 lex autem subintravit ut abundaret delictum ubi autem abundavit delictum superabundavit gratia 21 ut sicut regnavit peccatum in morte ita et gratia regnet per iustitiam in vitam aeternam per Iesum Christum Dominum nostrum (aiōnios g166)

6 quid ergo dicemus permanebimus in peccato ut gratia abundet 2 absit qui enim mortui sumus peccato quomodo adhuc vivemus in illo 3 an ignoratis quia quicumque baptizati sumus in Christo Iesu in morte ipsius baptizati sumus 4 consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem ut quomodo surrexit Christus a mortuis per gloriam Patris ita et nos in novitate vitae ambulemus 5 si enim conplantati facti sumus similitudini mortis eius simul et resurrectionis erimus 6 hoc scientes quia vetus homo noster simul crucifixus est ut destruatur corpus peccati ut ultra non serviamus peccato 7 qui enim mortuus est iustificatus est a peccato 8 si autem mortui sumus cum Christo credimus quia simul etiam vivemus cum Christo 9 scientes quod Christus surgens ex mortuis iam non moritur mors illi ultra non dominabitur 10 quod enim mortuus est peccato mortuus est semel quod autem vivit vivit Deo 11 ita et vos existimate vos mortuos quidem esse peccato viventes autem Deo in Christo Iesu 12 non ergo regnet peccatum in vestro mortali corpore ut oboediatis concupiscentiis eius 13 sed neque exhibeatis membra vestra arma iniquitatis peccato sed exhibete vos Deo tamquam ex mortuis viventes et membra vestra arma iustitiae Deo 14 peccatum enim vobis non dominabitur non enim sub lege estis sed sub gratia 15 quid ergo peccavimus quoniam non sumus sub lege sed sub gratia absit 16 nescitis quoniam cui exhibetis vos servos ad oboediendum servi estis eius cui oboeditis sive peccati sive oboeditionis ad iustitiam 17 gratias autem Deo quod fuistis servi peccati oboedistis autem ex corde in eam formam doctrinae in qua traditi estis 18 liberati autem a peccato servi facti estis iustitiae 19 humanum dico propter infirmitatem carnis vestrae sicut enim exhibuistis membra vestra servire inmunditiae et iniquitati ad iniquitatem ita nunc exhibete membra vestra servire iustitiae in sanctificationem 20 cum enim servi essetis peccati liberi fuistis iustitiae 21 quem ergo fructum habuistis tunc in quibus nunc erubescitis nam finis illorum mors est 22 nunc vero liberati a peccato servi autem facti Deo habetis fructum vestrum in sanctificationem finem vero vitam aeternam (aiōnios g166) 23 stipendia enim peccati mors gratia autem Dei vita aeterna in Christo Iesu Domino nostro (aiōnios g166)

7 an ignoratis fratres scientibus enim legem loquor quia lex in homine dominatur quanto tempore vivit 2 nam quae sub viro est mulier vivente viro alligata est legi si autem mortuus fuerit vir soluta est a lege viri 3 igitur vivente viro vocabitur adultera si fuerit cum alio viro si autem mortuus fuerit vir eius liberata est a lege ut non sit adultera si fuerit cum alio viro 4 itaque fratres mei et vos mortificati estis legi per corpus Christi ut sitis alterius qui ex mortuis resurrexit ut fructificaremus Deo 5 cum enim essemus in carne passiones peccatorum quae per legem erant operabantur in membris nostris ut fructificarent morti 6 nunc autem soluti sumus a lege morientes in quo detinebamur ita ut serviamus in novitate spiritus et non in vetustate litterae 7 quid ergo dicemus lex peccatum est absit sed peccatum non cognovi nisi per legem nam concupiscentiam nesciebam nisi lex diceret non concupisces 8 occasione autem accepta peccatum per mandatum operatum est in me omnem concupiscentiam sine lege enim peccatum mortuum erat 9 ego autem vivebam sine lege aliquando sed cum venisset mandatum peccatum revixit 10 ego autem mortuus sum et inventum est mihi mandatum quod erat ad vitam hoc esse ad mortem 11 nam peccatum occasione accepta per mandatum seduxit me et per illud occidit 12 itaque lex quidem sancta et mandatum sanctum et iustum et bonum 13 quod ergo bonum est mihi factum est mors absit sed peccatum ut appareat peccatum per bonum mihi operatum est mortem ut fiat supra modum peccans peccatum per mandatum 14 scimus enim quod lex spiritalis est ego autem carnalis sum venundatus sub peccato 15 quod enim

operor non intellego non enim quod volo hoc ago sed quod odi illud facio **16** si autem quod nolo illud facio consentio legi quoniam bona **17** nunc autem iam non ego operor illud sed quod habitat in me peccatum **18** scio enim quia non habitat in me hoc est in carne mea bonum nam velle adiacet mihi perficere autem bonum non invenio **19** non enim quod volo bonum hoc facio sed quod nolo malum hoc ago **20** si autem quod nolo illud facio non ego operor illud sed quod habitat in me peccatum **21** invenio igitur legem volenti mihi facere bonum quoniam mihi malum adiacet **22** condelector enim legi Dei secundum interiorem hominem **23** video autem aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae et captivantem me in lege peccati quae est in membris meis **24** infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius **25** gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum igitur ego ipse mente servio legi Dei carne autem legi peccati

8 nihil ergo nunc damnationis est his qui sunt in Christo Iesu qui non secundum carnem ambulant **2** lex enim Spiritus vitae in Christo Iesu liberavit me a lege peccati et mortis **3** nam quod inpossibile erat legis in quo infirmabatur per carnem Deus Filium suum mittens in similitudinem carnis peccati et de peccato damnavit peccatum in carne **4** ut iustificatio legis impleretur in nobis qui non secundum carnem ambulamus sed secundum Spiritum **5** qui enim secundum carnem sunt quae carnis sunt sapiunt qui vero secundum Spiritum quae sunt Spiritus sentiunt **6** nam prudentia carnis mors prudentia autem Spiritus vita et pax **7** quoniam sapientia carnis inimicitia est in Deum legi enim Dei non subicitur nec enim potest **8** qui autem in carne sunt Deo placere non possunt **9** vos autem in carne non estis sed in Spiritu si tamen Spiritus Dei habitat in vobis si quis autem Spiritum Christi non habet hic non est eius **10** si autem Christus in vobis est corpus quidem mortuum est propter peccatum spiritus vero vita propter iustificationem **11** quod si Spiritus eius qui suscitavit Iesum a mortuis habitat in vobis qui suscitavit Iesum Christum a mortuis vivificabit et mortalia corpora vestra propter inhabitantem Spiritum eius in vobis **12** ergo fratres debitores sumus non carni ut secundum carnem vivamus **13** si enim secundum carnem vixeritis moriemini si autem Spiritu facta carnis mortificatis vivetis **14** quicumque enim Spiritu Dei aguntur hii filii sunt Dei **15** non enim accepistis spiritum servitutis iterum in timore sed accepistis Spiritum adoptionis filiorum in quo clamamus Abba Pater **16** ipse Spiritus testimonium reddit spiritui nostro quod sumus filii Dei **17** si autem filii et heredes heredes quidem Dei coheredes autem Christi si tamen conpatimur ut et conglorificemur **18** existimo enim quod non sunt condignae passiones huius temporis ad futuram gloriam quae revelabitur in nobis **19** nam expectatio creaturae revelationem filiorum Dei expectat **20** vanitati enim creatura subiecta est non volens sed propter eum qui subiecit in spem **21** quia et ipsa creatura liberabitur a servitute corruptionis in libertatem gloriae filiorum Dei **22** scimus enim quod omnis creatura ingemescit et parturit usque adhuc **23** non solum autem illa sed et nos ipsi primitias Spiritus habentes et ipsi intra nos gemimus adoptionem filiorum expectantes redemptionem corporis nostri **24** spe enim salvi facti sumus spes autem quae videtur non est spes nam quod videt quis quid sperat **25** si autem quod non videmus speramus per patientiam expectamus **26** similiter autem et Spiritus adiuvat infirmitatem nostram nam quid oremus sicut oportet nescimus sed ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus **27** qui autem scrutatur corda scit quid desideret Spiritus quia secundum Deum postulat pro sanctis **28** scimus autem quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum his qui secundum propositum vocati sunt sancti **29** nam quos praescivit et praedestinavit conformes fieri imaginis Filii eius ut sit ipse primogenitus in multis fratribus **30** quos autem praedestinavit hos et vocavit et quos vocavit hos et iustificavit quos autem iustificavit illos et glorificavit **31** quid ergo dicemus ad haec si Deus pro nobis quis contra nos **32** qui etiam Filio suo non pepercit sed pro nobis omnibus tradidit illum quomodo non etiam cum illo omnia nobis donabit **33** quis accusabit adversus electos Dei Deus qui iustificat **34** quis est qui condemnet Christus Iesus qui mortuus est immo qui resurrexit qui et est ad dexteram Dei qui etiam interpellat pro nobis **35** quis nos separabit a caritate Christi tribulatio an angustia an persecutio an fames an

nuditas an periculum an gladius 36 sicut scriptum est quia propter te mortificamur tota die aestimati sumus ut oves occisionis 37 sed in his omnibus superamus propter eum qui dilexit nos 38 certus sum enim quia neque mors neque vita neque angeli neque principatus neque instantia neque futura neque fortitudines 39 neque altitudo neque profundum neque creatura alia poterit nos separare a caritate Dei quae est in Christo Iesu Domino nostro

9 veritatem dico in Christo non mentior testimonium mihi perhibente conscientia mea in Spiritu Sancto 2 quoniam tristitia est mihi magna et continuus dolor cordi meo 3 optabam enim ipse ego anathema esse a Christo pro fratribus meis qui sunt cognati mei secundum carnem 4 qui sunt Israhelitae quorum adoptio est filiorum et gloria et testamenta et legislatio et obsequium et promissa 5 quorum patres et ex quibus Christus secundum carnem qui est super omnia Deus benedictus in saecula amen (aiōn g165) 6 non autem quod exciderit verbum Dei non enim omnes qui ex Israhel hii sunt Israhel 7 neque quia semen sunt Abrahae omnes filii sed in Isaac vocabitur tibi semen 8 id est non qui filii carnis hii filii Dei sed qui filii sunt promissionis aestimantur in semine 9 promissionis enim verbum hoc est secundum hoc tempus veniam et erit Sarrae filius 10 non solum autem sed et Rebecca ex uno concubitum habens Isaac patre nostro 11 cum enim nondum nati fuissent aut aliquid egissent bonum aut malum ut secundum electionem propositum Dei maneret 12 non ex operibus sed ex vocante dictum est ei quia maior serviet minori 13 sicut scriptum est Iacob dilexi Esau autem odio habui 14 quid ergo dicemus numquid iniquitas apud Deum absit 15 Mosi enim dicit miserebor cuius misereor et misericordiam praestabo cuius miserebor 16 igitur non volentis neque currentis sed miserentis Dei 17 dicit enim scriptura Pharaoni quia in hoc ipsum excitavi te ut ostendam in te virtutem meam et ut adnuntietur nomen meum in universa terra 18 ergo cuius vult miseretur et quem vult indurat 19 dicis itaque mihi quid adhuc queritur voluntati enim eius quis resistit 20 o homo tu quis es qui respondeas Deo numquid dicit figmentum ei qui se finxit quid me fecisti sic 21 an non habet potestatem figulus luti ex eadem massa facere aliud quidem vas in honorem aliud vero in contumeliam 22 quod si volens Deus ostendere iram et notam facere potentiam suam sustinuit in multa patientia vasa irae aptata in interitum 23 ut ostenderet divitias gloriae suae in vasa misericordiae quae praeparavit in gloriam 24 quos et vocavit nos non solum ex Iudaeis sed etiam ex gentibus 25 sicut in Osee dicit vocabo non plebem meam plebem meam et non misericordiam consecutam misericordiam consecutam 26 et erit in loco ubi dictum est eis non plebs mea vos ibi vocabuntur filii Dei vivi 27 Esaias autem clamat pro Israhel si fuerit numerus filiorum Israhel tamquam harena maris reliquiae salvae fient 28 verbum enim consummans et brevians in aequitate quia verbum breviatum faciet Dominus super terram 29 et sicut praedixit Esaias nisi Dominus Sabaoth reliquisset nobis semen sicut Sodoma facti essemus et sicut Gomorra similes fuissemus 30 quid ergo dicemus quod gentes quae non sectabantur iustitiam adprehenderunt iustitiam iustitiam autem quae ex fide est 31 Israhel vero sectans legem iustitiae in legem iustitiae non pervenit 32 quare quia non ex fide sed quasi ex operibus offenderunt in lapidem offensionis 33 sicut scriptum est ecce pono in Sion lapidem offensionis et petram scandali et omnis qui credit in eum non confundetur

10 fratres voluntas quidem cordis mei et obsecratio ad Deum fit pro illis in salutem 2 testimonium enim perhibeo illis quod aemulationem Dei habent sed non secundum scientiam 3 ignorantes enim Dei iustitiam et suam quaerentes statuere iustitiae Dei non sunt subiecti 4 finis enim legis Christus ad iustitiam omni credenti 5 Moses enim scripsit quoniam iustitiam quae ex lege est qui fecerit homo vivet in ea 6 quae autem ex fide est iustitia sic dicit ne dixeris in corde tuo quis ascendit in caelum id est Christum deducere 7 aut quis descendit in abyssum hoc est Christum ex mortuis revocare (Abyssos g12) 8 sed quid dicit prope est verbum in ore tuo et in corde tuo hoc est verbum fidei quod praedicamus 9 quia si confitearis in ore tuo Dominum Iesum et in corde tuo credideris quod Deus illum excitavit ex mortuis salvus eris 10 corde enim creditur ad iustitiam ore autem confessio fit in salutem 11 dicit enim

scriptura omnis qui credit in illum non confundetur **12** non enim est distinctio Iudaei et Graeci nam idem Dominus omnium dives in omnes qui invocant illum **13** omnis enim quicumque invocaverit nomen Domini salvus erit **14** quomodo ergo invocabunt in quem non crediderunt aut quomodo credent ei quem non audierunt quomodo autem audient sine praedicante **15** quomodo vero praedicabunt nisi mittantur sicut scriptum est quam speciosi pedes evangelizantium pacem evangelizantium bona **16** sed non omnes oboedierunt evangelio Esaias enim dicit Domine quis credidit auditui nostro **17** ergo fides ex auditu auditus autem per verbum Christi **18** sed dico numquid non audierunt et quidem in omnem terram exiit sonus eorum et in fines orbis terrae verba eorum **19** sed dico numquid Israhel non cognovit primus Moses dicit ego ad aemulationem vos adducam in non gentem in gentem insipientem in iram vos mittam **20** Esaias autem audet et dicit inventus sum non quaerentibus me palam apparui his qui me non interrogabant **21** ad Israhel autem dicit tota die expandi manus meas ad populum non credentem et contradicentem

11 dico ergo numquid reppulit Deus populum suum absit nam et ego Israhelita sum ex semine Abraham tribu Beniamin **2** non reppulit Deus plebem suam quam praesciit an nescitis in Helia quid dicit scriptura quemadmodum interpellat Deum adversus Israhel **3** Domine prophetas tuos occiderunt altaria tua suffoderunt et ego relictus sum solus et quaerunt animam meam **4** sed quid dicit illi responsum divinum reliqui mihi septem milia virorum qui non curvaverunt genu Baal **5** sic ergo et in hoc tempore reliquiae secundum electionem gratiae factae sunt **6** si autem gratia non ex operibus alioquin gratia iam non est gratia **7** quid ergo quod quaerebat Israhel hoc non est consecutus electio autem consecuta est ceteri vero excaecati sunt **8** sicut scriptum est dedit illis Deus spiritum conpunctionis oculos ut non videant et aures ut non audiant usque in hodiernum diem **9** et David dicit fiat mensa eorum in laqueum et in captionem et in scandalum et in retributionem illis **10** obscurentur oculi eorum ne videant et dorsum illorum semper incurva **11** dico ergo numquid sic offenderunt ut caderent absit sed illorum delicto salus gentibus ut illos aemulentur **12** quod si delictum illorum divitiae sunt mundi et deminutio eorum divitiae gentium quanto magis plenitudo eorum **13** vobis enim dico gentibus quamdiu quidem ego sum gentium apostolus ministerium meum honorificabo **14** si quo modo ad aemulandum provocem carnem meam et salvos faciam aliquos ex illis **15** si enim amissio eorum reconciliatio est mundi quae adsumptio nisi vita ex mortuis **16** quod si delibatio sancta est et massa et si radix sancta et rami **17** quod si aliqui ex ramis fracti sunt tu autem cum oleaster esses insertus es in illis et socius radicis et pinguidinis olivae factus es **18** noli gloriari adversus ramos quod si gloriaris non tu radicem portas sed radix te **19** dices ergo fracti sunt rami ut ego inserar **20** bene propter incredulitatem fracti sunt tu autem fide stas noli altum sapere sed time **21** si enim Deus naturalibus ramis non pepercit ne forte nec tibi parcat **22** vide ergo bonitatem et severitatem Dei in eos quidem qui ceciderunt severitatem in te autem bonitatem Dei si permanseris in bonitate alioquin et tu excideris **23** sed et illi si non permanserint in incredulitate inserentur potens est enim Deus iterum inserere illos **24** nam si tu ex naturali excisus es oleastro et contra naturam insertus es in bonam olivam quanto magis hii secundum naturam inserentur suae olivae **25** nolo enim vos ignorare fratres mysterium hoc ut non sitis vobis ipsis sapientes quia caecitas ex parte contigit in Israhel donec plenitudo gentium intraret **26** et sic omnis Israhel salvus fieret sicut scriptum est veniet ex Sion qui eripiat avertet impietates ab Iacob **27** et hoc illis a me testamentum cum abstulero peccata eorum **28** secundum evangelium quidem inimici propter vos secundum electionem autem carissimi propter patres **29** sine paenitentia enim sunt dona et vocatio Dei **30** sicut enim aliquando et vos non credidistis Deo nunc autem misericordiam consecuti estis propter illorum incredulitatem **31** ita et isti nunc non crediderunt in vestram misericordiam ut et ipsi misericordiam consequantur **32** conclusit enim Deus omnia in incredulitatem ut omnium misereatur **(eleēsē g1653)** **33** o altitudo divitiarum sapientiae et scientiae Dei quam inconprehensibilia sunt iudicia eius et investigabiles viae eius **34** quis enim cognovit sensum Domini aut quis consiliarius eius fuit **35** aut quis prior

dedit illi et retribuetur ei 36 quoniam ex ipso et per ipsum et in ipso omnia ipsi gloria in saecula amen (aiōn g165)

12 obsecro itaque vos fratres per misericordiam Dei ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem sanctam Deo placentem rationabile obsequium vestrum 2 et nolite conformari huic saeculo sed reformamini in novitate sensus vestri ut probetis quae sit voluntas Dei bona et placens et perfecta (aiōn g165) 3 dico enim per gratiam quae data est mihi omnibus qui sunt inter vos non plus sapere quam oportet sapere sed sapere ad sobrietatem unicuique sicut Deus divisit mensuram fidei 4 sicut enim in uno corpore multa membra habemus omnia autem membra non eundem actum habent 5 ita multi unum corpus sumus in Christo singuli autem alter alterius membra 6 habentes autem donationes secundum gratiam quae data est nobis differentes sive prophetiam secundum rationem fidei 7 sive ministerium in ministrando sive qui docet in doctrina 8 qui exhortatur in exhortando qui tribuit in simplicitate qui praeest in sollicitudine qui miseretur in hilaritate 9 dilectio sine simulatione odientes malum adherentes bono 10 caritatem fraternitatis invicem diligentes honore invicem praevenientes 11 sollicitudine non pigri spiritu ferventes Domino servientes 12 spe gaudentes in tribulatione patientes orationi instantes 13 necessitatibus sanctorum communicantes hospitalitatem sectantes 14 benedicite persequentibus benedicite et nolite maledicere 15 gaudere cum gaudentibus flere cum flentibus 16 id ipsum invicem sentientes non alta sapientes sed humilibus consentientes nolite esse prudentes apud vosmet ipsos 17 nulli malum pro malo reddentes providentes bona non tantum coram Deo sed etiam coram omnibus hominibus 18 si fieri potest quod ex vobis est cum omnibus hominibus pacem habentes 19 non vosmet ipsos defendentes carissimi sed date locum irae scriptum est enim mihi vindictam ego retribuam dicit Dominus 20 sed si esurierit inimicus tuus ciba illum si sitit potum da illi hoc enim faciens carbones ignis congeres super caput eius 21 noli vinci a malo sed vince in bono malum

13 omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit non est enim potestas nisi a Deo quae autem sunt a Deo ordinatae sunt 2 itaque qui resistit potestati Dei ordinationi resistit qui autem resistunt ipsi sibi damnationem adquirunt 3 nam principes non sunt timori boni operis sed mali vis autem non timere potestatem bonum fac et habebis laudem ex illa 4 Dei enim minister est tibi in bonum si autem male feceris time non enim sine causa gladium portat Dei enim minister est vindex in iram ei qui malum agit 5 ideo necessitate subditi estote non solum propter iram sed et propter conscientiam 6 ideo enim et tributa praestatis ministri enim Dei sunt in hoc ipsum servientes 7 reddite omnibus debita cui tributum tributum cui vectigal vectigal cui timorem timorem cui honorem honorem 8 nemini quicquam debeatis nisi ut invicem diligatis qui enim diligit proximum legem implevit 9 nam non adulterabis non occides non furaberis non concupisces et si quod est aliud mandatum in hoc verbo instauratur diliges proximum tuum tamquam te ipsum 10 dilectio proximo malum non operatur plenitudo ergo legis est dilectio 11 et hoc scientes tempus quia hora est iam nos de somno surgere nunc enim propior est nostra salus quam cum credidimus 12 nox praecessit dies autem adpropiavit abiciamus ergo opera tenebrarum et induamur arma lucis 13 sicut in die honeste ambulemus non in comesationibus et ebrietatibus non in cubilibus et inpudicitiis non in contentione et aemulatione 14 sed induite Dominum Iesum Christum et carnis curam ne feceritis in desideriis

14 infirmum autem in fide adsumite non in disceptationibus cogitationum 2 alius enim credit manducare omnia qui autem infirmus est holus manducat 3 is qui manducat non manducantem non spernat et qui non manducat manducantem non iudicet Deus enim illum adsumpsit 4 tu quis es qui iudices alienum servum suo domino stat aut cadit stabit autem potens est enim Deus statuere illum 5 nam alius iudicat diem plus inter diem alius iudicat omnem diem unusquisque in suo sensu abundet 6 qui sapit diem Domino sapit et qui manducat Domino manducat gratias enim agit Deo et qui non manducat Domino non manducat et gratias agit Deo 7 nemo

enim nostrum sibi vivit et nemo sibi moritur 8 sive enim vivimus Domino vivimus sive morimur Domino morimur sive ergo vivimus sive morimur Domini sumus 9 in hoc enim Christus et mortuus est et revixit ut et mortuorum et vivorum dominetur 10 tu autem quid iudicas fratrem tuum aut tu quare spernis fratrem tuum omnes enim stabimus ante tribunal Dei 11 scriptum est enim vivo ego dicit Dominus quoniam mihi flectet omne genu et omnis lingua confitebitur Deo 12 itaque unusquisque nostrum pro se rationem reddet Deo 13 non ergo amplius invicem iudicemus sed hoc iudicate magis ne ponatis offendiculum fratri vel scandalum 14 scio et confido in Domino Iesu quia nihil commune per ipsum nisi ei qui existimat quid commune esse illi commune est 15 si enim propter cibum frater tuus contristatur iam non secundum caritatem ambulas noli cibo tuo illum perdere pro quo Christus mortuus est 16 non ergo blasphemetur bonum nostrum 17 non est regnum Dei esca et potus sed iustitia et pax et gaudium in Spiritu Sancto 18 qui enim in hoc servit Christo placet Deo et probatus est hominibus 19 itaque quae pacis sunt sectemur et quae aedificationis sunt in invicem 20 noli propter escam destruere opus Dei omnia quidem munda sunt sed malum est homini qui per offendiculum manducat 21 bonum est non manducare carnem et non bibere vinum neque in quo frater tuus offendit aut scandalizatur aut infirmatur 22 tu fidem habes penes temet ipsum habe coram Deo beatus qui non iudicat semet ipsum in eo quo probat 23 qui autem discernit si manducaverit damnatus est quia non ex fide omne autem quod non ex fide peccatum est

15 debemus autem nos firmiores inbecillitates infirmorum sustinere et non nobis placere 2 unusquisque vestrum proximo suo placeat in bonum ad aedificationem 3 etenim Christus non sibi placuit sed sicut scriptum est inproperia inproperantium tibi ceciderunt super me 4 quaecumque enim scripta sunt ad nostram doctrinam scripta sunt ut per patientiam et consolationem scripturarum spem habeamus 5 Deus autem patientiae et solacii det vobis id ipsum sapere in alterutrum secundum Iesum Christum 6 ut unanimes uno ore honorificetis Deum et Patrem Domini nostri Iesu Christi 7 propter quod suscipite invicem sicut et Christus suscepit vos in honorem Dei 8 dico enim Christum Iesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones patrum 9 gentes autem super misericordiam honorare Deum sicut scriptum est propter hoc confitebor tibi in gentibus et nomini tuo cantabo 10 et iterum dicit laetamini gentes cum plebe eius 11 et iterum laudate omnes gentes Dominum et magnificate eum omnes populi 12 et rursus Esaias ait erit radix Iesse et qui exsurget regere gentes in eo gentes sperabunt 13 Deus autem spei repleat vos omni gaudio et pace in credendo ut abundetis in spe in virtute Spiritus Sancti 14 certus sum autem fratres mei et ego ipse de vobis quoniam et ipsi pleni estis dilectione repleti omni scientia ita ut possitis alterutrum monere 15 audacius autem scripsi vobis fratres ex parte tamquam in memoriam vos reducens propter gratiam quae data est mihi a Deo 16 ut sim minister Christi Iesu in gentibus sanctificans evangelium Dei ut fiat oblatio gentium accepta sanctificata in Spiritu Sancto 17 habeo igitur gloriam in Christo Iesu ad Deum 18 non enim audeo aliquid loqui eorum quae per me non effecit Christus in oboedientiam gentium verbo et factis 19 in virtute signorum et prodigiorum in virtute Spiritus Sancti ita ut ab Hierusalem per circuitum usque in Illyricum repleverim evangelium Christi 20 sic autem hoc praedicavi evangelium non ubi nominatus est Christus ne super alienum fundamentum aedificarem 21 sed sicut scriptum est quibus non est adnuntiatum de eo videbunt et qui non audierunt intellegent 22 propter quod et inpediebar plurimum venire ad vos 23 nunc vero ulterius locum non habens in his regionibus cupiditatem autem habens veniendi ad vos ex multis iam annis 24 cum in Hispaniam proficisci coepero spero quod praeteriens videam vos et a vobis deducar illuc si vobis primum ex parte fruitus fuero 25 nunc igitur proficiscar in Hierusalem ministrare sanctis 26 probaverunt enim Macedonia et Achaia conlationem aliquam facere in pauperes sanctorum qui sunt in Hierusalem 27 placuit enim eis et debitores sunt eorum nam si spiritalium eorum participes facti sunt gentiles debent et in carnalibus ministrare eis 28 hoc igitur cum consummavero et adsignavero eis fructum hunc proficiscar per vos in Hispaniam 29 scio autem quoniam veniens ad vos in abundantia

benedictionis Christi veniam **30** obsecro igitur vos fratres per Dominum nostrum Iesum Christum et per caritatem Spiritus ut adiuvetis me in orationibus pro me ad Deum **31** ut liberer ab infidelibus qui sunt in Iudaea et obsequii mei oblatio accepta fiat in Hierosolyma sanctis **32** ut veniam ad vos in gaudio per voluntatem Dei et refrigerer vobiscum **33** Deus autem pacis sit cum omnibus vobis amen

16 commendo autem vobis Phoebem sororem nostram quae est in ministerio ecclesiae quae est Cenchris **2** ut eam suscipiatis in Domino digne sanctis et adsistatis ei in quocumque negotio vestri indiguerit etenim ipsa quoque adstitit multis et mihi ipsi **3** salutate Priscam et Aquilam adiutores meos in Christo Iesu **4** qui pro anima mea suas cervices subposuerunt quibus non solus ego gratias ago sed et cunctae ecclesiae gentium **5** et domesticam eorum ecclesiam salutate Ephaenetum dilectum mihi qui est primitivus Asiae in Christo **6** salutate Mariam quae multum laboravit in vobis **7** salutate Andronicum et Iuniam cognatos et concaptivos meos qui sunt nobiles in apostolis qui et ante me fuerunt in Christo **8** salutate Ampliatum dilectissimum mihi in Domino **9** salutate Urbanum adiutorem nostrum in Christo et Stachyn dilectum meum **10** salutate Apellen probum in Christo **11** salutate eos qui sunt ex Aristoboli salutate Herodionem cognatum meum salutate eos qui sunt ex Narcissi qui sunt in Domino **12** salutate Tryfenam et Tryfosam quae laborant in Domino salutate Persidam carissimam quae multum laboravit in Domino **13** salutate Rufum electum in Domino et matrem eius et meam **14** salutate Asyncritum Flegonta Hermen Patrobam Hermam et qui cum eis sunt fratres **15** salutate Filologum et Iuliam Nereum et sororem eius et Olympiadem et omnes qui cum eis sunt sanctos **16** salutate invicem in osculo sancto salutant vos omnes ecclesiae Christi **17** rogo autem vos fratres ut observetis eos qui dissensiones et offendicula praeter doctrinam quam vos didicistis faciunt et declinate ab illis **18** huiusmodi enim Christo Domino nostro non serviunt sed suo ventri et per dulces sermones et benedictiones seducunt corda innocentium **19** vestra enim oboedientia in omnem locum divulgata est gaudeo igitur in vobis sed volo vos sapientes esse in bono et simplices in malo **20** Deus autem pacis conteret Satanan sub pedibus vestris velociter gratia Domini nostri Iesu Christi vobiscum **21** salutat vos Timotheus adiutor meus et Lucius et Iason et Sosipater cognati mei **22** saluto vos ego Tertius qui scripsi epistulam in Domino **23** salutat vos Gaius hospes meus et universae ecclesiae salutat vos Erastus arcarius civitatis et Quartus frater **25** ei autem qui potens est vos confirmare iuxta evangelium meum et praedicationem Iesu Christi secundum revelationem mysterii temporibus aeternis taciti **(aiōnios g166)** **26** quod nunc patefactum est per scripturas prophetarum secundum praeceptum aeterni Dei ad oboeditionem fidei in cunctis gentibus cognito **(aiōnios g166)** **27** solo sapienti Deo per Iesum Christum cui honor in saecula saeculorum amen **(aiōn g165)**

Corinthios I

1 Paulus vocatus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei et Sosthenes frater **2** ecclesiae Dei quae est Corinthi sanctificatis in Christo Iesu vocatis sanctis cum omnibus qui invocant nomen Domini nostri Iesu Christi in omni loco ipsorum et nostro **3** gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo **4** gratias ago Deo meo semper pro vobis in gratia Dei quae data est vobis in Christo Iesu **5** quia in omnibus divites facti estis in illo in omni verbo et in omni scientia **6** sicut testimonium Christi confirmatum est in vobis **7** ita ut nihil vobis desit in ulla gratia expectantibus revelationem Domini nostri Iesu Christi **8** qui et confirmabit vos usque ad finem sine crimine in die adventus Domini nostri Iesu Christi **9** fidelis Deus per quem vocati estis in societatem Filii eius Iesu Christi Domini nostri **10** obsecro autem vos fratres per nomen Domini nostri Iesu Christi ut id ipsum dicatis omnes et non sint in vobis scismata sitis autem perfecti in eodem sensu et in eadem sententia **11** significatum est enim mihi de vobis fratres mei ab his qui sunt Chloes quia contentiones inter vos sunt **12** hoc autem dico quod unusquisque vestrum dicit ego quidem sum Pauli ego autem Apollo ego vero Cephae ego autem Christi **13** divisus est Christus numquid Paulus crucifixus est pro vobis aut in nomine Pauli baptizati estis **14** gratias ago Deo quod neminem vestrum baptizavi nisi Crispum et Gaium **15** ne quis dicat quod in nomine meo baptizati sitis **16** baptizavi autem et Stephanae domum ceterum nescio si quem alium baptizaverim **17** non enim misit me Christus baptizare sed evangelizare non in sapientia verbi ut non evacuetur crux Christi **18** verbum enim crucis pereuntibus quidem stultitia est his autem qui salvi fiunt id est nobis virtus Dei est **19** scriptum est enim perdam sapientiam sapientium et prudentiam prudentium reprobabo **20** ubi sapiens ubi scriba ubi conquisitor huius saeculi nonne stultam fecit Deus sapientiam huius mundi **(aiōn g165)** **21** nam quia in Dei sapientia non cognovit mundus per sapientiam Deum placuit Deo per stultitiam praedicationis salvos facere credentes **22** quoniam et Iudaei signa petunt et Graeci sapientiam quaerunt **23** nos autem praedicamus Christum crucifixum Iudaeis quidem scandalum gentibus autem stultitiam **24** ipsis autem vocatis Iudaeis atque Graecis Christum Dei virtutem et Dei sapientiam **25** quia quod stultum est Dei sapientius est hominibus et quod infirmum est Dei fortius est hominibus **26** videte enim vocationem vestram fratres quia non multi sapientes secundum carnem non multi potentes non multi nobiles **27** sed quae stulta sunt mundi elegit Deus ut confundat sapientes et infirma mundi elegit Deus ut confundat fortia **28** et ignobilia mundi et contemptibilia elegit Deus et quae non sunt ut ea quae sunt destrueret **29** ut non glorietur omnis caro in conspectu eius **30** ex ipso autem vos estis in Christo Iesu qui factus est sapientia nobis a Deo et iustitia et sanctificatio et redemptio **31** ut quemadmodum scriptum est qui gloriatur in Domino glorietur

2 et ego cum venissem ad vos fratres veni non per sublimitatem sermonis aut sapientiae adnuntians vobis testimonium Christi **2** non enim iudicavi scire me aliquid inter vos nisi Iesum Christum et hunc crucifixum **3** et ego in infirmitate et timore et tremore multo fui apud vos **4** et sermo meus et praedicatio mea non in persuasibilibus sapientiae verbis sed in ostensione Spiritus et virtutis **5** ut fides vestra non sit in sapientia hominum sed in virtute Dei **6** sapientiam autem loquimur inter perfectos sapientiam vero non huius saeculi neque principum huius saeculi qui destruuntur **(aiōn g165)** **7** sed loquimur Dei sapientiam in mysterio quae abscondita est quam praedestinavit Deus ante saecula in gloriam nostram **(aiōn g165)** **8** quam nemo principum huius saeculi cognovit si enim cognovissent numquam Dominum gloriae crucifixissent **(aiōn g165)** **9** sed sicut scriptum est quod oculus non vidit nec auris audivit nec in cor hominis ascendit quae praeparavit Deus his qui diligunt illum **10** nobis autem revelavit Deus per Spiritum suum Spiritus enim omnia scrutatur etiam profunda Dei **11** quis enim scit hominum quae sint hominis nisi spiritus hominis qui in ipso est ita et quae Dei sunt nemo cognovit nisi Spiritus Dei **12** nos autem non spiritum mundi accepimus sed Spiritum qui ex Deo est ut sciamus quae a Deo donata sunt nobis **13** quae et loquimur non in doctis humanae sapientiae verbis sed in doctrina Spiritus spiritalibus

spiritalia conparantes 14 animalis autem homo non
percipit ea quae sunt Spiritus Dei stultitia est enim illi
et non potest intellegere quia spiritaliter examinatur
15 spiritalis autem iudicat omnia et ipse a nemine
iudicatur 16 quis enim cognovit sensum Domini qui
instruat eum nos autem sensum Christi habemus

3 et ego fratres non potui vobis loqui quasi
spiritalibus sed quasi carnalibus tamquam parvulis
in Christo 2 lac vobis potum dedi non escam nondum
enim poteratis sed ne nunc quidem potestis adhuc
enim estis carnales 3 cum enim sit inter vos zelus et
contentio nonne carnales estis et secundum hominem
ambulatis 4 cum enim quis dicit ego quidem sum
Pauli alius autem ego Apollo nonne homines estis
quid igitur est Apollo quid vero Paulus 5 ministri eius
cui credidistis et unicuique sicut Dominus dedit 6
ego plantavi Apollo rigavit sed Deus incrementum
dedit 7 itaque neque qui plantat est aliquid neque
qui rigat sed qui incrementum dat Deus 8 qui plantat
autem et qui rigat unum sunt unusquisque autem
propriam mercedem accipiet secundum suum laborem
9 Dei enim sumus adiutores Dei agricultura estis Dei
aedificatio estis 10 secundum gratiam Dei quae data
est mihi ut sapiens architectus fundamentum posui
alius autem superaedificat unusquisque autem videat
quomodo superaedificet 11 fundamentum enim aliud
nemo potest ponere praeter id quod positum est qui
est Christus Iesus 12 si quis autem superaedificat
supra fundamentum hoc aurum argentum lapides
pretiosos ligna faenum stipulam 13 uniuscuiusque
opus manifestum erit dies enim declarabit quia
in igne revelabitur et uniuscuiusque opus quale
sit ignis probabit 14 si cuius opus manserit quod
superaedificavit mercedem accipiet 15 si cuius opus
arserit detrimentum patietur ipse autem salvus erit
sic tamen quasi per ignem 16 nescitis quia templum
Dei estis et Spiritus Dei habitat in vobis 17 si quis
autem templum Dei violaverit disperdet illum Deus
templum enim Dei sanctum est quod estis vos 18 nemo
se seducat si quis videtur inter vos sapiens esse in hoc
saeculo stultus fiat ut sit sapiens (aiōn g165) 19 sapientia
enim huius mundi stultitia est apud Deum scriptum
est enim conprehendam sapientes in astutia eorum
20 et iterum Dominus novit cogitationes sapientium
quoniam vanae sunt 21 itaque nemo glorietur in
hominibus omnia enim vestra sunt 22 sive Paulus sive
Apollo sive Cephas sive mundus sive vita sive mors
sive praesentia sive futura omnia enim vestra sunt 23
vos autem Christi Christus autem Dei

4 sic nos existimet homo ut ministros Christi et
dispensatores mysteriorum Dei 2 hic iam quaeritur
inter dispensatores ut fidelis quis inveniatur 3 mihi
autem pro minimo est ut a vobis iudicer aut ab
humano die sed neque me ipsum iudico 4 nihil enim
mihi conscius sum sed non in hoc iustificatus sum qui
autem iudicat me Dominus est 5 itaque nolite ante
tempus iudicare quoadusque veniat Dominus qui et
inluminabit abscondita tenebrarum et manifestabit
consilia cordium et tunc laus erit unicuique a Deo
6 haec autem fratres transfiguravi in me et Apollo
propter vos ut in nobis discatis ne supra quam
scriptum est unus adversus alterum infletur pro
alio 7 quis enim te discernit quid autem habes quod
non accepisti si autem accepisti quid gloriaris quasi
non acceperis 8 iam saturati estis iam divites facti
estis sine nobis regnastis et utinam regnaretis ut
et nos vobiscum regnaremus 9 puto enim Deus
nos apostolos novissimos ostendit tamquam morti
destinatos quia spectaculum facti sumus mundo et
angelis et hominibus 10 nos stulti propter Christum
vos autem prudentes in Christo nos infirmi vos
autem fortes vos nobiles nos autem ignobiles 11
usque in hanc horam et esurimus et sitimus et nudi
sumus et colaphis caedimur et instabiles sumus 12 et
laboramus operantes manibus nostris maledicimur et
benedicimus persecutionem patimur et sustinemus 13
blasphemamur et obsecramus tamquam purgamenta
huius mundi facti sumus omnium peripsima usque
adhuc 14 non ut confundam vos haec scribo sed ut
filios meos carissimos moneo 15 nam si decem milia
pedagogorum habeatis in Christo sed non multos
patres nam in Christo Iesu per evangelium ego vos
genui 16 rogo ergo vos imitatores mei estote 17 ideo
misi ad vos Timotheum qui est filius meus carissimus
et fidelis in Domino qui vos commonefaciat vias meas
quae sunt in Christo sicut ubique in omni ecclesia
doceo 18 tamquam non venturus sim ad vos sic inflati
sunt quidam 19 veniam autem cito ad vos si Dominus

voluerit et cognoscam non sermonem eorum qui inflati sunt sed virtutem 20 non enim in sermone est regnum Dei sed in virtute 21 quid vultis in virga veniam ad vos an in caritate et spiritu mansuetudinis

5 omnino auditur inter vos fornicatio et talis fornicatio qualis nec inter gentes ita ut uxorem patris aliquis habeat 2 et vos inflati estis et non magis luctum habuistis ut tollatur de medio vestrum qui hoc opus fecit 3 ego quidem absens corpore praesens autem spiritu iam iudicavi ut praesens eum qui sic operatus est 4 in nomine Domini nostri Iesu Christi congregatis vobis et meo spiritu cum virtute Domini Iesu 5 tradere huiusmodi Satanae in interitum carnis ut spiritus salvus sit in die Domini Iesu 6 non bona gloriatio vestra nescitis quia modicum fermentum totam massam corrumpit 7 expurgate vetus fermentum ut sitis nova consparsio sicut estis azymi etenim pascha nostrum immolatus est Christus 8 itaque epulemur non in fermento veteri neque in fermento malitiae et nequitiae sed in azymis sinceritatis et veritatis 9 scripsi vobis in epistula ne commisceamini fornicariis 10 non utique fornicariis huius mundi aut avaris aut rapacibus aut idolis servientibus alioquin debueratis de hoc mundo exisse 11 nunc autem scripsi vobis non commisceri si is qui frater nominatur est fornicator aut avarus aut idolis serviens aut maledicus aut ebriosus aut rapax cum eiusmodi nec cibum sumere 12 quid enim mihi de his qui foris sunt iudicare nonne de his qui intus sunt vos iudicatis 13 nam eos qui foris sunt Deus iudicabit auferte malum ex vobis ipsis

6 audet aliquis vestrum habens negotium adversus alterum iudicari apud iniquos et non apud sanctos 2 an nescitis quoniam sancti de mundo iudicabunt et si in vobis iudicabitur mundus indigni estis qui de minimis iudicetis 3 nescitis quoniam angelos iudicabimus quanto magis saecularia 4 saecularia igitur iudicia si habueritis contemptibiles qui sunt in ecclesia illos constituite ad iudicandum 5 ad verecundiam vestram dico sic non est inter vos sapiens quisquam qui possit iudicare inter fratrem suum 6 sed frater cum fratre iudicio contendit et hoc apud infideles 7 iam quidem omnino delictum est in vobis quod iudicia habetis inter vos quare non magis iniuriam accipitis quare non magis fraudem patimini 8 sed vos iniuriam facitis et fraudatis et hoc fratribus 9 an nescitis quia iniqui regnum Dei non possidebunt nolite errare neque fornicarii neque idolis servientes neque adulteri 10 neque molles neque masculorum concubitores neque fures neque avari neque ebriosi neque maledici neque rapaces regnum Dei possidebunt 11 et haec quidam fuistis sed abluti estis sed sanctificati estis sed iustificati estis in nomine Domini nostri Iesu Christi et in Spiritu Dei nostri 12 omnia mihi licent sed non omnia expediunt omnia mihi licent sed ego sub nullius redigar potestate 13 esca ventri et venter escis Deus autem et hunc et haec destruet corpus autem non fornicationi sed Domino et Dominus corpori 14 Deus vero et Dominum suscitavit et nos suscitabit per virtutem suam 15 nescitis quoniam corpora vestra membra Christi sunt tollens ergo membra Christi faciam membra meretricis absit 16 an nescitis quoniam qui adheret meretrici unum corpus efficitur erunt enim inquit duo in carne una 17 qui autem adheret Domino unus spiritus est 18 fugite fornicationem omne peccatum quodcumque fecerit homo extra corpus est qui autem fornicatur in corpus suum peccat 19 an nescitis quoniam membra vestra templum est Spiritus Sancti qui in vobis est quem habetis a Deo et non estis vestri 20 empti enim estis pretio magno glorificate et portate Deum in corpore vestro

7 de quibus autem scripsistis bonum est homini mulierem non tangere 2 propter fornicationes autem unusquisque suam uxorem habeat et unaquaeque suum virum habeat 3 uxori vir debitum reddat similiter autem et uxor viro 4 mulier sui corporis potestatem non habet sed vir similiter autem et vir sui corporis potestatem non habet sed mulier 5 nolite fraudare invicem nisi forte ex consensu ad tempus ut vacetis orationi et iterum revertimini in id ipsum ne temptet vos Satanas propter incontinentiam vestram 6 hoc autem dico secundum indulgentiam non secundum imperium 7 volo autem omnes homines esse sicut me ipsum sed unusquisque proprium habet donum ex Deo alius quidem sic alius vero sic 8 dico autem non nuptis et viduis bonum est illis si sic maneant sicut et ego 9 quod si non se continent

nubant melius est enim nubere quam uri 10 his autem qui matrimonio iuncti sunt praecipio non ego sed Dominus uxorem a viro non discedere 11 quod si discesserit manere innuptam aut viro suo reconciliari et vir uxorem ne dimittat 12 nam ceteris ego dico non Dominus si quis frater uxorem habet infidelem et haec consentit habitare cum illo non dimittat illam 13 et si qua mulier habet virum infidelem et hic consentit habitare cum illa non dimittat virum 14 sanctificatus est enim vir infidelis in muliere fideli et sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem alioquin filii vestri inmundi essent nunc autem sancti sunt 15 quod si infidelis discedit discedat non est enim servituti subiectus frater aut soror in eiusmodi in pace autem vocavit nos Deus 16 unde enim scis mulier si virum salvum facies aut unde scis vir si mulierem salvam facies 17 nisi unicuique sicut divisit Dominus unumquemque sicut vocavit Deus ita ambulet et sic in omnibus ecclesiis doceo 18 circumcisus aliquis vocatus est non adducat praeputium in praeputio aliquis vocatus est non circumcidatur 19 circumcisio nihil est et praeputium nihil est sed observatio mandatorum Dei 20 unusquisque in qua vocatione vocatus est in ea permaneat 21 servus vocatus es non sit tibi curae sed et si potes liber fieri magis utere 22 qui enim in Domino vocatus est servus libertus est Domini similiter qui liber vocatus est servus est Christi 23 pretio empti estis nolite fieri servi hominum 24 unusquisque in quo vocatus est fratres in hoc maneat apud Deum 25 de virginibus autem praeceptum Domini non habeo consilium autem do tamquam misericordiam consecutus a Domino ut sim fidelis 26 existimo ergo hoc bonum esse propter instantem necessitatem quoniam bonum est homini sic esse 27 alligatus es uxori noli quaerere solutionem solutus es ab uxore noli quaerere uxorem 28 si autem acceperis uxorem non peccasti et si nupserit virgo non peccavit tribulationem tamen carnis habebunt huiusmodi ego autem vobis parco 29 hoc itaque dico fratres tempus breve est reliquum est ut qui habent uxores tamquam non habentes sint 30 et qui flent tamquam non flentes et qui gaudent tamquam non gaudentes et qui emunt tamquam non possidentes 31 et qui utuntur hoc mundo tamquam non utantur praeterit enim figura huius mundi 32 volo autem vos sine sollicitudine esse qui sine uxore est sollicitus est quae Domini sunt quomodo placeat Deo 33 qui autem cum uxore est sollicitus est quae sunt mundi quomodo placeat uxori et divisus est 34 et mulier innupta et virgo cogitat quae Domini sunt ut sit sancta et corpore et spiritu quae autem nupta est cogitat quae sunt mundi quomodo placeat viro 35 porro hoc ad utilitatem vestram dico non ut laqueum vobis iniciam sed ad id quod honestum est et quod facultatem praebeat sine inpedimento Dominum observandi 36 si quis autem turpem se videri existimat super virgine sua quod sit superadulta et ita oportet fieri quod vult faciat non peccat nubat 37 nam qui statuit in corde suo firmus non habens necessitatem potestatem autem habet suae voluntatis et hoc iudicavit in corde suo servare virginem suam bene facit 38 igitur et qui matrimonio iungit virginem suam bene facit et qui non iungit melius facit 39 mulier alligata est quanto tempore vir eius vivit quod si dormierit vir eius liberata est cui vult nubat tantum in Domino 40 beatior autem erit si sic permanserit secundum meum consilium puto autem quod et ego Spiritum Dei habeo

8 de his autem quae idolis sacrificantur scimus quia omnes scientiam habemus scientia inflat caritas vero aedificat 2 si quis se existimat scire aliquid nondum cognovit quemadmodum oporteat eum scire 3 si quis autem diligit Deum hic cognitus est ab eo 4 de escis autem quae idolis immolantur scimus quia nihil est idolum in mundo et quod nullus Deus nisi unus 5 nam et si sunt qui dicantur dii sive in caelo sive in terra siquidem sunt dii multi et domini multi 6 nobis tamen unus Deus Pater ex quo omnia et nos in illum et unus Dominus Iesus Christus per quem omnia et nos per ipsum 7 sed non in omnibus est scientia quidam autem conscientia usque nunc idoli quasi idolothytum manducant et conscientia ipsorum cum sit infirma polluitur 8 esca autem nos non commendat Deo neque si non manducaverimus deficiemus neque si manducaverimus abundabimus 9 videte autem ne forte haec licentia vestra offendiculum fiat infirmibus 10 si enim quis viderit eum qui habet scientiam in idolio recumbentem nonne conscientia eius cum sit infirma aedificabitur ad manducandum idolothyta 11 et peribit infirmus in tua scientia frater propter

quem Christus mortuus est 12 sic autem peccantes in fratres et percutientes conscientiam eorum infirmam in Christo peccatis 13 quapropter si esca scandalizat fratrem meum non manducabo carnem in aeternum ne fratrem meum scandalizem (aiōn g165)

9 non sum liber non sum apostolus nonne Iesum Dominum nostrum vidi non opus meum vos estis in Domino 2 si aliis non sum apostolus sed tamen vobis sum nam signaculum apostolatus mei vos estis in Domino 3 mea defensio apud eos qui me interrogant haec est 4 numquid non habemus potestatem manducandi et bibendi 5 numquid non habemus potestatem sororem mulierem circumducendi sicut et ceteri apostoli et fratres Domini et Cephas 6 aut solus ego et Barnabas non habemus potestatem hoc operandi 7 quis militat suis stipendiis umquam quis plantat vineam et fructum eius non edit quis pascit gregem et de lacte gregis non manducat 8 numquid secundum hominem haec dico an et lex haec non dicit 9 scriptum est enim in lege Mosi non alligabis os bovi trituranti numquid de bubus cura est Deo 10 an propter nos utique dicit nam propter nos scripta sunt quoniam debet in spe qui arat arare et qui triturat in spe fructus percipiendi 11 si nos vobis spiritalia seminavimus magnum est si nos carnalia vestra metamus 12 si alii potestatis vestrae participes sunt non potius nos sed non usi sumus hac potestate sed omnia sustinemus ne quod offendiculum demus evangelio Christi 13 nescitis quoniam qui in sacrario operantur quae de sacrario sunt edunt qui altario deserviunt cum altario participantur 14 ita et Dominus ordinavit his qui evangelium adnuntiant de evangelio vivere 15 ego autem nullo horum usus sum non scripsi autem haec ut ita fiant in me bonum est enim mihi magis mori quam ut gloriam meam quis evacuet 16 nam si evangelizavero non est mihi gloria necessitas enim mihi incumbit vae enim mihi est si non evangelizavero 17 si enim volens hoc ago mercedem habeo si autem invitus dispensatio mihi credita est 18 quae est ergo merces mea ut evangelium praedicans sine sumptu ponam evangelium ut non abutar potestate mea in evangelio 19 nam cum liber essem ex omnibus omnium me servum feci ut plures lucri facerem 20 et factus sum Iudaeis tamquam Iudaeus ut Iudaeos lucrarer 21 his qui sub lege sunt quasi sub lege essem cum ipse non essem sub lege ut eos qui sub lege erant lucri facerem his qui sine lege erant tamquam sine lege essem cum sine lege Dei non essem sed in lege essem Christi ut lucri facerem eos qui sine lege erant 22 factus sum infirmis infirmus ut infirmos lucri facerem omnibus omnia factus sum ut omnes facerem salvos 23 omnia autem facio propter evangelium ut particeps eius efficiar 24 nescitis quod hii qui in stadio currunt omnes quidem currunt sed unus accipit bravium sic currite ut conprehendatis 25 omnis autem qui in agone contendit ab omnibus se abstinet et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant nos autem incorruptam 26 ego igitur sic curro non quasi in incertum sic pugno non quasi aerem verberans 27 sed castigo corpus meum et in servitutem redigo ne forte cum aliis praedicaverim ipse reprobus efficiar

10 nolo enim vos ignorare fratres quoniam patres nostri omnes sub nube fuerunt et omnes mare transierunt 2 et omnes in Mose baptizati sunt in nube et in mari 3 et omnes eandem escam spiritalem manducaverunt 4 et omnes eundem potum spiritalem biberunt bibebant autem de spiritali consequenti eos petra petra autem erat Christus 5 sed non in pluribus eorum beneplacitum est Deo nam prostrati sunt in deserto 6 haec autem in figura facta sunt nostri ut non simus concupiscentes malorum sicut et illi concupierunt 7 neque idolorum cultores efficiamini sicut quidam ex ipsis quemadmodum scriptum est sedit populus manducare et bibere et surrexerunt ludere 8 neque fornicemur sicut quidam ex ipsis fornicati sunt et ceciderunt una die viginti tria milia 9 neque temptemus Christum sicut quidam eorum temptaverunt et a serpentibus perierunt 10 neque murmuraveritis sicut quidam eorum murmuraverunt et perierunt ab exterminatore 11 haec autem omnia in figura contingebant illis scripta sunt autem ad correptionem nostram in quos fines saeculorum devenerunt (aiōn g165) 12 itaque qui se existimat stare videat ne cadat 13 temptatio vos non adprehendat nisi humana fidelis autem Deus qui non patietur vos temptari super id quod potestis sed faciet cum temptatione etiam proventum ut possitis sustinere

14 propter quod carissimi mihi fugite ab idolorum
cultura 15 ut prudentibus loquor vos iudicate quod
dico 16 calicem benedictionis cui benedicimus nonne
communicatio sanguinis Christi est et panis quem
frangimus nonne participatio corporis Domini est 17
quoniam unus panis unum corpus multi sumus omnes
quidem de uno pane participamur 18 videte Israhel
secundum carnem nonne qui edunt hostias participes
sunt altaris 19 quid ergo dico quod idolis immolatum
sit aliquid aut quod idolum sit aliquid 20 sed quae
immolant gentes daemoniis immolant et non Deo
nolo autem vos socios fieri daemoniorum non potestis
calicem Domini bibere et calicem daemoniorum 21
non potestis mensae Domini participes esse et mensae
daemoniorum 22 an aemulamur Dominum numquid
fortiores illo sumus omnia licent sed non omnia
expediunt 23 omnia licent sed non omnia aedificant
24 nemo quod suum est quaerat sed quod alterius
25 omne quod in macello venit manducate nihil
interrogantes propter conscientiam 26 Domini est
terra et plenitudo eius 27 si quis vocat vos infidelium
et vultis ire omne quod vobis adponitur manducate
nihil interrogantes propter conscientiam 28 si quis
autem dixerit hoc immolaticium est idolis nolite
manducare propter illum qui indicavit et propter
conscientiam 29 conscientiam autem dico non tuam
sed alterius ut quid enim libertas mea iudicatur ab
alia conscientia 30 si ego cum gratia participo quid
blasphemor pro eo quod gratias ago 31 sive ergo
manducatis sive bibitis vel aliud quid facitis omnia in
gloriam Dei facite 32 sine offensione estote Iudaeis et
gentilibus et ecclesiae Dei 33 sicut et ego per omnia
omnibus placeo non quaerens quod mihi utile est sed
quod multis ut salvi fiant

11 imitatores mei estote sicut et ego Christi 2 laudo
autem vos fratres quod omnia mei memores
estis et sicut tradidi vobis praecepta mea tenetis 3
volo autem vos scire quod omnis viri caput Christus
est caput autem mulieris vir caput vero Christi
Deus 4 omnis vir orans aut prophetans velato capite
deturpat caput suum 5 omnis autem mulier orans
aut prophetans non velato capite deturpat caput
suum unum est enim atque si decalvetur 6 nam si
non velatur mulier et tondeatur si vero turpe est
mulieri tonderi aut decalvari velet caput suum 7 vir
quidem non debet velare caput quoniam imago et
gloria est Dei mulier autem gloria viri est 8 non enim
vir ex muliere est sed mulier ex viro 9 etenim non
est creatus vir propter mulierem sed mulier propter
virum 10 ideo debet mulier potestatem habere supra
caput propter angelos 11 verumtamen neque vir sine
muliere neque mulier sine viro in Domino 12 nam
sicut mulier de viro ita et vir per mulierem omnia
autem ex Deo 13 vos ipsi iudicate decet mulierem
non velatam orare Deum 14 nec ipsa natura docet
vos quod vir quidem si comam nutriat ignominia
est illi 15 mulier vero si comam nutriat gloria est
illi quoniam capilli pro velamine ei dati sunt 16
si quis autem videtur contentiosus esse nos talem
consuetudinem non habemus neque ecclesiae Dei
17 hoc autem praecipio non laudans quod non in
melius sed in deterius convenitis 18 primum quidem
convenientibus vobis in ecclesia audio scissuras esse
et ex parte credo 19 nam oportet et hereses esse
ut et qui probati sunt manifesti fiant in vobis 20
convenientibus ergo vobis in unum iam non est
dominicam cenam manducare 21 unusquisque enim
suam cenam praesumit ad manducandum et alius
quidem esurit alius autem ebrius est 22 numquid
domos non habetis ad manducandum et bibendum
aut ecclesiam Dei contemnitis et confunditis eos qui
non habent quid dicam vobis laudo vos in hoc non
laudo 23 ego enim accepi a Domino quod et tradidi
vobis quoniam Dominus Iesus in qua nocte tradebatur
accepit panem 24 et gratias agens fregit et dixit
hoc est corpus meum pro vobis hoc facite in meam
commemorationem 25 similiter et calicem postquam
cenavit dicens hic calix novum testamentum est in
meo sanguine hoc facite quotienscumque bibetis
in meam commemorationem 26 quotienscumque
enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis
mortem Domini adnuntiatis donec veniat 27 itaque
quicumque manducaverit panem vel biberit calicem
Domini indigne reus erit corporis et sanguinis Domini
28 probet autem se ipsum homo et sic de pane illo
edat et de calice bibat 29 qui enim manducat et
bibit indigne iudicium sibi manducat et bibit non
diiudicans corpus 30 ideo inter vos multi infirmes
et inbecilles et dormiunt multi 31 quod si nosmet

ipsos diiudicaremus non utique iudicaremur 32 dum iudicamur autem a Domino corripimur ut non cum hoc mundo damnemur 33 itaque fratres mei cum convenitis ad manducandum invicem expectate 34 si quis esurit domi manducet ut non in iudicium conveniatis cetera autem cum venero disponam

12 de spiritalibus autem nolo vos ignorare fratres 2 scitis quoniam cum gentes essetis ad simulacra muta prout ducebamini euntes 3 ideo notum vobis facio quod nemo in Spiritu Dei loquens dicit anathema Iesu et nemo potest dicere Dominus Iesus nisi in Spiritu Sancto 4 divisiones vero gratiarum sunt idem autem Spiritus 5 et divisiones ministrationum sunt idem autem Dominus 6 et divisiones operationum sunt idem vero Deus qui operatur omnia in omnibus 7 unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem 8 alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiae alii autem sermo scientiae secundum eundem Spiritum 9 alteri fides in eodem Spiritu alii gratia sanitatum in uno Spiritu 10 alii operatio virtutum alii prophetatio alii discretio spirituum alii genera linguarum alii interpretatio sermonum 11 haec autem omnia operatur unus atque idem Spiritus dividens singulis prout vult 12 sicut enim corpus unum est et membra habet multa omnia autem membra corporis cum sint multa unum corpus sunt ita et Christus 13 etenim in uno Spiritu omnes nos in unum corpus baptizati sumus sive Iudaei sive gentiles sive servi sive liberi et omnes unum Spiritum potati sumus 14 nam et corpus non est unum membrum sed multa 15 si dixerit pes quoniam non sum manus non sum de corpore non ideo non est de corpore 16 et si dixerit auris quia non sum oculus non sum de corpore non ideo non est de corpore 17 si totum corpus oculus ubi auditus si totum auditus ubi odoratus 18 nunc autem posuit Deus membra unumquodque eorum in corpore sicut voluit 19 quod si essent omnia unum membrum ubi corpus 20 nunc autem multa quidem membra unum autem corpus 21 non potest dicere oculus manui opera tua non indigeo aut iterum caput pedibus non estis mihi necessarii 22 sed multo magis quae videntur membra corporis infirmiora esse necessariora sunt 23 et quae putamus ignobiliora membra esse corporis his honorem abundantiorem circumdamus et quae inhonesta sunt nostra abundantiorem honestatem habent 24 honesta autem nostra nullius egent sed Deus temperavit corpus ei cui deerat abundantiorem tribuendo honorem 25 ut non sit scisma in corpore sed id ipsum pro invicem sollicita sint membra 26 et si quid patitur unum membrum conpatiuntur omnia membra sive gloriatur unum membrum congaudent omnia membra 27 vos autem estis corpus Christi et membra de membro 28 et quosdam quidem posuit Deus in ecclesia primum apostolos secundo prophetas tertio doctores deinde virtutes exin gratias curationum opitulationes gubernationes genera linguarum 29 numquid omnes apostoli numquid omnes prophetae numquid omnes doctores 30 numquid omnes virtutes numquid omnes gratiam habent curationum numquid omnes linguis loquuntur numquid omnes interpretantur 31 aemulamini autem charismata maiora et adhuc excellentiorem viam vobis demonstro

13 si linguis hominum loquar et angelorum caritatem autem non habeam factus sum velut aes sonans aut cymbalum tinniens 2 et si habuero prophetiam et noverim mysteria omnia et omnem scientiam et habuero omnem fidem ita ut montes transferam caritatem autem non habuero nihil sum 3 et si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas et si tradidero corpus meum ut ardeam caritatem autem non habuero nihil mihi prodest 4 caritas patiens est benigna est caritas non aemulatur non agit perperam non inflatur 5 non est ambitiosa non quaerit quae sua sunt non inritatur non cogitat malum 6 non gaudet super iniquitatem congaudet autem veritati 7 omnia suffert omnia credit omnia sperat omnia sustinet 8 caritas numquam excidit sive prophetiae evacuabuntur sive linguae cessabunt sive scientia destruetur 9 ex parte enim cognoscimus et ex parte prophetamus 10 cum autem venerit quod perfectum est evacuabitur quod ex parte est 11 cum essem parvulus loquebar ut parvulus sapiebam ut parvulus cogitabam ut parvulus quando factus sum vir evacuavi quae erant parvuli 12 videmus nunc per speculum in enigmate tunc autem facie ad faciem nunc cognosco ex parte tunc autem cognoscam sicut

et cognitus sum 13 nunc autem manet fides spes caritas tria haec maior autem his est caritas

14 sectamini caritatem aemulamini spiritalia magis autem ut prophetetis 2 qui enim loquitur lingua non hominibus loquitur sed Deo nemo enim audit Spiritu autem loquitur mysteria 3 nam qui prophetat hominibus loquitur aedificationem et exhortationem et consolationes 4 qui loquitur lingua semet ipsum aedificat qui autem prophetat ecclesiam aedificat 5 volo autem omnes vos loqui linguis magis autem prophetare nam maior est qui prophetat quam qui loquitur linguis nisi si forte ut interpretetur ut ecclesia aedificationem accipiat 6 nunc autem fratres si venero ad vos linguis loquens quid vobis prodero nisi si vobis loquar aut in revelatione aut scientia aut prophetia aut in doctrina 7 tamen quae sine anima sunt vocem dantia sive tibia sive cithara nisi distinctionem sonituum dederint quomodo scietur quod canitur aut quod citharizatur 8 etenim si incertam vocem det tuba quis parabit se ad bellum 9 ita et vos per linguam nisi manifestum sermonem dederitis quomodo scietur id quod dicitur eritis enim in aera loquentes 10 tam multa ut puta genera linguarum sunt in mundo et nihil sine voce est 11 si ergo nesciero virtutem vocis ero ei cui loquor barbarus et qui loquitur mihi barbarus 12 sic et vos quoniam aemulatores estis spirituum ad aedificationem ecclesiae quaerite ut abundetis 13 et ideo qui loquitur lingua oret ut interpretetur 14 nam si orem lingua spiritus meus orat mens autem mea sine fructu est 15 quid ergo est orabo spiritu orabo et mente psallam spiritu psallam et mente 16 ceterum si benedixeris spiritu qui supplet locum idiotae quomodo dicet amen super tuam benedictionem quoniam quid dicas nescit 17 nam tu quidem bene gratias agis sed alter non aedificatur 18 gratias ago Deo quod omnium vestrum lingua loquor 19 sed in ecclesia volo quinque verba sensu meo loqui ut et alios instruam quam decem milia verborum in lingua 20 fratres nolite pueri effici sensibus sed malitia parvuli estote sensibus autem perfecti estote 21 in lege scriptum est quoniam in aliis linguis et labiis aliis loquar populo huic et nec sic exaudient me dicit Dominus 22 itaque linguae in signum sunt non fidelibus sed infidelibus prophetia autem non infidelibus sed fidelibus 23 si ergo conveniat universa ecclesia in unum et omnes linguis loquantur intrent autem idiotae aut infideles nonne dicent quod insanitis 24 si autem omnes prophetent intret autem quis infidelis vel idiota convincitur ab omnibus diiudicatur ab omnibus 25 occulta cordis eius manifesta fiunt et ita cadens in faciem adorabit Deum pronuntians quod vere Deus in vobis est 26 quid ergo est fratres cum convenitis unusquisque vestrum psalmum habet doctrinam habet apocalypsin habet linguam habet interpretationem habet omnia ad aedificationem fiant 27 sive lingua quis loquitur secundum duos aut ut multum tres et per partes et unus interpretetur 28 si autem non fuerit interpres taceat in ecclesia sibi autem loquatur et Deo 29 prophetae duo aut tres dicant et ceteri diiudicent 30 quod si alii revelatum fuerit sedenti prior taceat 31 potestis enim omnes per singulos prophetare ut omnes discant et omnes exhortentur 32 et spiritus prophetarum prophetis subiecti sunt 33 non enim est dissensionis Deus sed pacis sicut in omnibus ecclesiis sanctorum 34 mulieres in ecclesiis taceant non enim permittitur eis loqui sed subditas esse sicut et lex dicit 35 si quid autem volunt discere domi viros suos interrogent turpe est enim mulieri loqui in ecclesia 36 an a vobis verbum Dei processit aut in vos solos pervenit 37 si quis videtur propheta esse aut spiritalis cognoscat quae scribo vobis quia Domini sunt mandata 38 si quis autem ignorat ignorabitur 39 itaque fratres aemulamini prophetare et loqui linguis nolite prohibere 40 omnia autem honeste et secundum ordinem fiant

15 notum autem vobis facio fratres evangelium quod praedicavi vobis quod et accepistis in quo et statis 2 per quod et salvamini qua ratione praedicaverim vobis si tenetis nisi si frustra credidistis 3 tradidi enim vobis in primis quod et accepi quoniam Christus mortuus est pro peccatis nostris secundum scripturas 4 et quia sepultus est et quia resurrexit tertia die secundum scripturas 5 et quia visus est Cephae et post haec undecim 6 deinde visus est plus quam quingentis fratribus simul ex quibus multi manent usque adhuc quidam autem dormierunt 7 deinde visus est Iacobo deinde apostolis omnibus 8 novissime autem omnium tamquam abortivo visus est

et mihi 9 ego enim sum minimus apostolorum qui non sum dignus vocari apostolus quoniam persecutus sum ecclesiam Dei 10 gratia autem Dei sum id quod sum et gratia eius in me vacua non fuit sed abundantius illis omnibus laboravi non ego autem sed gratia Dei mecum 11 sive enim ego sive illi sic praedicamus et sic credidistis 12 si autem Christus praedicatur quod resurrexit a mortuis quomodo quidam dicunt in vobis quoniam resurrectio mortuorum non est 13 si autem resurrectio mortuorum non est neque Christus resurrexit 14 si autem Christus non resurrexit inanis est ergo praedicatio nostra inanis est et fides vestra 15 invenimur autem et falsi testes Dei quoniam testimonium diximus adversus Deum quod suscitaverit Christum quem non suscitavit si mortui non resurgunt 16 nam si mortui non resurgunt neque Christus resurrexit 17 quod si Christus non resurrexit vana est fides vestra adhuc enim estis in peccatis vestris 18 ergo et qui dormierunt in Christo perierunt 19 si in hac vita tantum in Christo sperantes sumus miserabiliores sumus omnibus hominibus 20 nunc autem Christus resurrexit a mortuis primitiae dormientium 21 quoniam enim per hominem mors et per hominem resurrectio mortuorum 22 et sicut in Adam omnes moriuntur ita et in Christo omnes vivificabuntur 23 unusquisque autem in suo ordine primitiae Christus deinde hii qui sunt Christi in adventu eius 24 deinde finis cum tradiderit regnum Deo et Patri cum evacuaverit omnem principatum et potestatem et virtutem 25 oportet autem illum regnare donec ponat omnes inimicos sub pedibus eius 26 novissima autem inimica destruetur mors omnia enim subiecit sub pedibus eius cum autem dicat 27 omnia subiecta sunt sine dubio praeter eum qui subiecit ei omnia 28 cum autem subiecta fuerint illi omnia tunc ipse Filius subiectus erit illi qui sibi subiecit omnia ut sit Deus omnia in omnibus 29 alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis si omnino mortui non resurgunt ut quid et baptizantur pro illis 30 ut quid et nos periclitamur omni hora 31 cotidie morior per vestram gloriam fratres quam habeo in Christo Iesu Domino nostro 32 si secundum hominem ad bestias pugnavi Ephesi quid mihi prodest si mortui non resurgunt manducemus et bibamus cras enim moriemur 33 nolite seduci corrumpunt mores bonos conloquia mala 34 evigilate iuste et nolite peccare ignorantiam enim Dei quidam habent ad reverentiam vobis loquor 35 sed dicet aliquis quomodo resurgunt mortui quali autem corpore veniunt 36 insipiens tu quod seminas non vivificatur nisi prius moriatur 37 et quod seminas non corpus quod futurum est seminas sed nudum granum ut puta tritici aut alicuius ceterorum 38 Deus autem dat illi corpus sicut voluit et unicuique seminum proprium corpus 39 non omnis caro eadem caro sed alia hominum alia pecorum alia caro volucrum alia autem piscium 40 et corpora caelestia et corpora terrestria sed alia quidem caelestium gloria alia autem terrestrium 41 alia claritas solis alia claritas lunae et alia claritas stellarum stella enim ab stella differt in claritate 42 sic et resurrectio mortuorum seminatur in corruptione surgit in incorruptione 43 seminatur in ignobilitate surgit in gloria seminatur in infirmitate surgit in virtute 44 seminatur corpus animale surgit corpus spiritale si est corpus animale est et spiritale sic et scriptum est 45 factus est primus homo Adam in animam viventem novissimus Adam in spiritum vivificantem 46 sed non prius quod spiritale est sed quod animale est deinde quod spiritale 47 primus homo de terra terrenus secundus homo de caelo caelestis 48 qualis terrenus tales et terreni et qualis caelestis tales et caelestes 49 igitur sicut portavimus imaginem terreni portemus et imaginem caelestis 50 hoc autem dico fratres quoniam caro et sanguis regnum Dei possidere non possunt neque corruptio incorruptelam possidebit 51 ecce mysterium vobis dico omnes quidem resurgemus sed non omnes inmutabimur 52 in momento in ictu oculi in novissima tuba canet enim et mortui resurgent incorrupti et nos inmutabimur 53 oportet enim corruptibile hoc induere incorruptelam et mortale hoc induere inmortalitatem 54 cum autem mortale hoc induerit inmortalitatem tunc fiet sermo qui scriptus est absorta est mors in victoria 55 ubi est mors victoria tua ubi est mors stimulus tuus (Hadēs g86) 56 stimulus autem mortis peccatum est virtus vero peccati lex 57 Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam per Dominum nostrum Iesum Christum 58 itaque fratres mei dilecti stabiles estote et inmobiles

abundantes in opere Domini semper scientes quod labor vester non est inanis in Domino

16 de collectis autem quae fiunt in sanctos sicut ordinavi ecclesiis Galatiae ita et vos facite **2** per unam sabbati unusquisque vestrum apud se ponat recondens quod ei beneplacuerit ut non cum venero tunc collectae fiant **3** cum autem praesens fuero quos probaveritis per epistulas hos mittam perferre gratiam vestram in Hierusalem **4** quod si dignum fuerit ut et ego eam mecum ibunt **5** veniam autem ad vos cum Macedoniam pertransiero nam Macedoniam pertransibo **6** apud vos autem forsitan manebo vel etiam hiemabo ut vos me deducatis quocumque iero **7** nolo enim vos modo in transitu videre spero enim me aliquantum temporis manere apud vos si Dominus permiserit **8** permanebo autem Ephesi usque ad pentecosten **9** ostium enim mihi apertum est magnum et evidens et adversarii multi **10** si autem venerit Timotheus videte ut sine timore sit apud vos opus enim Domini operatur sicut et ego **11** ne quis ergo illum spernat deducite autem illum in pace ut veniat ad me expecto enim illum cum fratribus **12** de Apollo autem fratre multum rogavi eum ut veniret ad vos cum fratribus et utique non fuit voluntas ut nunc veniret veniet autem cum ei vacuum fuerit **13** vigilate state in fide viriliter agite et confortamini **14** omnia vestra in caritate fiant **15** obsecro autem vos fratres nostis domum Stephanae et Fortunati quoniam sunt primitiae Achaiae et in ministerium sanctorum ordinaverunt se ipsos **16** ut et vos subditi sitis eiusmodi et omni cooperanti et laboranti **17** gaudeo autem in praesentia Stephanae et Fortunati et Achaici quoniam id quod vobis deerat ipsi suppleverunt **18** refecerunt enim et meum spiritum et vestrum cognoscite ergo qui eiusmodi sunt **19** salutant vos ecclesiae Asiae salutant vos in Domino multum Aquila et Prisca cum domestica sua ecclesia **20** salutant vos fratres omnes salutate invicem in osculo sancto **21** salutatio mea manu Pauli **22** si quis non amat Dominum Iesum Christum sit anathema maranatha **23** gratia Domini Iesu vobiscum **24** caritas mea cum omnibus vobis in Christo Iesu amen

Corinthios Ii

1 Paulus apostolus Iesu Christi per voluntatem Dei et Timotheus frater ecclesiae Dei quae est Corinthi cum sanctis omnibus qui sunt in universa Achaia **2** gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo **3** benedictus Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi Pater misericordiarum et Deus totius consolationis **4** qui consolatur nos in omni tribulatione nostra ut possimus et ipsi consolari eos qui in omni pressura sunt per exhortationem qua exhortamur et ipsi a Deo **5** quoniam sicut abundant passiones Christi in nobis ita et per Christum abundat consolatio nostra **6** sive autem tribulamur pro vestra exhortatione et salute sive exhortamur pro vestra exhortatione quae operatur in tolerantia earundem passionum quas et nos patimur **7** et spes nostra firma pro vobis scientes quoniam sicut socii passionum estis sic eritis et consolationis **8** non enim volumus ignorare vos fratres de tribulatione nostra quae facta est in Asia quoniam supra modum gravati sumus supra virtutem ita ut taederet nos etiam vivere **9** sed ipsi in nobis ipsis responsum mortis habuimus ut non simus fidentes in nobis sed in Deo qui suscitat mortuos **10** qui de tantis periculis eripuit nos et eruet in quem speramus quoniam et adhuc eripiet **11** adiuvantibus et vobis in oratione pro nobis ut ex multis personis eius quae in nobis est donationis per multos gratiae agantur pro nobis **12** nam gloria nostra haec est testimonium conscientiae nostrae quod in simplicitate et sinceritate Dei et non in sapientia carnali sed in gratia Dei conversati sumus in mundo abundantius autem ad vos **13** non enim alia scribimus vobis quam quae legistis et cognoscitis spero autem quod usque in finem cognoscetis **14** sicut et cognovistis nos ex parte quia gloria vestra sumus sicut et vos nostra in die Domini nostri Iesu Christi **15** et hac confidentia volui prius venire ad vos ut secundam gratiam haberetis **16** et per vos transire in Macedoniam et iterum a Macedonia venire ad vos et a vobis deduci in Iudaeam **17** cum hoc ergo voluissem numquid levitate usus sum aut quae cogito secundum carnem cogito ut sit apud me est et non **18** fidelis autem Deus quia sermo noster qui fit apud vos non est in illo est et non **19** Dei enim Filius Iesus Christus qui in vobis per nos praedicatus est per me et Silvanum et Timotheum non fuit est et non sed est in illo fuit **20** quotquot enim promissiones Dei sunt in illo est ideo et per ipsum amen Deo ad gloriam nostram **21** qui autem confirmat nos vobiscum in Christum et qui unxit nos Deus **22** et qui signavit nos et dedit pignus Spiritus in cordibus nostris **23** ego autem testem Deum invoco in animam meam quod parcens vobis non veni ultra Corinthum **24** non quia dominamur fidei vestrae sed adiutores sumus gaudii vestri nam fide stetistis

2 statui autem hoc ipse apud me ne iterum in tristitia venirem ad vos **2** si enim ego contristo vos et quis est qui me laetificet nisi qui contristatur ex me **3** et hoc ipsum scripsi ut non cum venero tristitiam super tristitiam habeam de quibus oportuerat me gaudere confidens in omnibus vobis quia meum gaudium omnium vestrum est **4** nam ex multa tribulatione et angustia cordis scripsi vobis per multas lacrimas non ut contristemini sed ut sciatis quam caritatem habeo abundantius in vobis **5** si quis autem contristavit non me contristavit sed ex parte ut non onerem omnes vos **6** sufficit illi qui eiusmodi est obiurgatio haec quae fit a pluribus **7** ita ut e contra magis donetis et consolemini ne forte abundantiori tristitia absorbeatur qui eiusmodi est **8** propter quod obsecro vos ut confirmetis in illum caritatem **9** ideo enim et scripsi ut cognoscam experimentum vestrum an in omnibus oboedientes sitis **10** cui autem aliquid donatis et ego nam et ego quod donavi si quid donavi propter vos in persona Christi **11** ut non circumveniamur a Satana non enim ignoramus cogitationes eius **12** cum venissem autem Troadem propter evangelium Christi et ostium mihi apertum esset in Domino **13** non habui requiem spiritui meo eo quod non invenerim Titum fratrem meum sed valefaciens eis profectus sum in Macedoniam **14** Deo autem gratias qui semper triumphat nos in Christo Iesu et odorem notitiae suae manifestat per nos in omni loco **15** quia Christi bonus odor sumus Deo in his qui salvi fiunt et in his qui pereunt **16** aliis quidem odor mortis in mortem aliis autem odor vitae in vitam et ad haec quis tam idoneus **17** non enim sumus sicut plurimi adulterantes verbum

Dei sed ex sinceritate sed sicut ex Deo coram Deo in Christo loquimur

3 incipimus iterum nosmet ipsos commendare aut numquid egemus sicut quidam commendaticiis epistulis ad vos aut ex vobis **2** epistula nostra vos estis scripta in cordibus nostris quae scitur et legitur ab omnibus hominibus **3** manifestati quoniam epistula estis Christi ministrata a nobis et scripta non atramento sed Spiritu Dei vivi non in tabulis lapideis sed in tabulis cordis carnalibus **4** fiduciam autem talem habemus per Christum ad Deum **5** non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis quasi ex nobis sed sufficientia nostra ex Deo est **6** qui et idoneos nos fecit ministros novi testamenti non litterae sed Spiritus littera enim occidit Spiritus autem vivificat **7** quod si ministratio mortis litteris deformata in lapidibus fuit in gloria ita ut non possent intendere filii Israhel in faciem Mosi propter gloriam vultus eius quae evacuatur **8** quomodo non magis ministratio Spiritus erit in gloria **9** nam si ministratio damnationis gloria est multo magis abundat ministerium iustitiae in gloria **10** nam nec glorificatum est quod claruit in hac parte propter excellentem gloriam **11** si enim quod evacuatur per gloriam est multo magis quod manet in gloria est **12** habentes igitur talem spem multa fiducia utimur **13** et non sicut Moses ponebat velamen super faciem suam ut non intenderent filii Israhel in faciem eius quod evacuatur **14** sed obtusi sunt sensus eorum usque in hodiernum enim diem id ipsum velamen in lectione veteris testamenti manet non revelatum quoniam in Christo evacuatur **15** sed usque in hodiernum diem cum legitur Moses velamen est positum super cor eorum **16** cum autem conversus fuerit ad Deum aufertur velamen **17** Dominus autem Spiritus est ubi autem Spiritus Domini ibi libertas **18** nos vero omnes revelata facie gloriam Domini speculantes in eandem imaginem transformamur a claritate in claritatem tamquam a Domini Spiritu

4 ideo habentes hanc ministrationem iuxta quod misericordiam consecuti sumus non deficimus **2** sed abdicamus occulta dedecoris non ambulantes in astutia neque adulterantes verbum Dei sed in manifestatione veritatis commendantes nosmet ipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo **3** quod si etiam opertum est evangelium nostrum in his qui pereunt est opertum **4** in quibus deus huius saeculi excaecavit mentes infidelium ut non fulgeat inluminatio evangelii gloriae Christi qui est imago Dei **(aiōn g165)** **5** non enim nosmet ipsos praedicamus sed Iesum Christum Dominum nos autem servos vestros per Iesum **6** quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere qui inluxit in cordibus nostris ad inluminationem scientiae claritatis Dei in facie Christi Iesu **7** habemus autem thesaurum istum in vasis fictilibus ut sublimitas sit virtutis Dei et non ex nobis **8** in omnibus tribulationem patimur sed non angustiamur aporiamur sed non destituimur **9** persecutionem patimur sed non derelinquimur deicimur sed non perimus **10** semper mortificationem Iesu in corpore nostro circumferentes ut et vita Iesu in corporibus nostris manifestetur **11** semper enim nos qui vivimus in mortem tradimur propter Iesum ut et vita Iesu manifestetur in carne nostra mortali **12** ergo mors in nobis operatur vita autem in vobis **13** habentes autem eundem spiritum fidei sicut scriptum est credidi propter quod locutus sum et nos credimus propter quod et loquimur **14** scientes quoniam qui suscitavit Iesum et nos cum Iesu suscitabit et constituet vobiscum **15** omnia enim propter vos ut gratia abundans per multos gratiarum actione abundet in gloriam Dei **16** propter quod non deficimus sed licet is qui foris est noster homo corrumpitur tamen is qui intus est renovatur de die in diem **17** id enim quod in praesenti est momentaneum et leve tribulationis nostrae supra modum in sublimitatem aeternum gloriae pondus operatur nobis **(aiōnios g166)** **18** non contemplantibus nobis quae videntur sed quae non videntur quae enim videntur temporalia sunt quae autem non videntur aeterna sunt **(aiōnios g166)**

5 scimus enim quoniam si terrestris domus nostra huius habitationis dissolvatur quod aedificationem ex Deo habeamus domum non manufactam aeternam in caelis **(aiōnios g166)** **2** nam et in hoc ingemescimus habitationem nostram quae de caelo est superindui cupientes **3** si tamen vestiti non nudi inveniamur **4** nam et qui sumus in tabernaculo ingemescimus gravati eo quod nolumus expoliari sed supervestiri

ut absorbeatur quod mortale est a vita 5 qui autem efficit nos in hoc ipsum Deus qui dedit nobis pignus Spiritus 6 audentes igitur semper et scientes quoniam dum sumus in corpore peregrinamur a Domino 7 per fidem enim ambulamus et non per speciem 8 audemus autem et bonam voluntatem habemus magis peregrinari a corpore et praesentes esse ad Deum 9 et ideo contendimus sive absentes sive praesentes placere illi 10 omnes enim nos manifestari oportet ante tribunal Christi ut referat unusquisque propria corporis prout gessit sive bonum sive malum 11 scientes ergo timorem Domini hominibus suademus Deo autem manifesti sumus spero autem et in conscientiis vestris manifestos nos esse 12 non iterum nos commendamus vobis sed occasionem damus vobis gloriandi pro nobis ut habeatis ad eos qui in facie gloriantur et non in corde 13 sive enim mente excedimus Deo sive sobrii sumus vobis 14 caritas enim Christi urget nos aestimantes hoc quoniam si unus pro omnibus mortuus est ergo omnes mortui sunt 15 et pro omnibus mortuus est ut et qui vivunt iam non sibi vivant sed ei qui pro ipsis mortuus est et resurrexit 16 itaque nos ex hoc neminem novimus secundum carnem et si cognovimus secundum carnem Christum sed nunc iam non novimus 17 si qua ergo in Christo nova creatura vetera transierunt ecce facta sunt nova 18 omnia autem ex Deo qui reconciliavit nos sibi per Christum et dedit nobis ministerium reconciliationis 19 quoniam quidem Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi non reputans illis delicta ipsorum et posuit in nobis verbum reconciliationis 20 pro Christo ergo legationem fungimur tamquam Deo exhortante per nos obsecramus pro Christo reconciliamini Deo 21 eum qui non noverat peccatum pro nobis peccatum fecit ut nos efficeremur iustitia Dei in ipso

6 adiuvantes autem et exhortamur ne in vacuum gratiam Dei recipiatis 2 ait enim tempore accepto exaudivi te et in die salutis adiuvavi te ecce nunc tempus acceptabile ecce nunc dies salutis 3 nemini dantes ullam offensionem ut non vituperetur ministerium 4 sed in omnibus exhibeamus nosmet ipsos sicut Dei ministros in multa patientia in tribulationibus in necessitatibus in angustiis 5 in plagis in carceribus in seditionibus in laboribus in vigiliis in ieiuniis 6 in castitate in scientia in longanimitate in suavitate in Spiritu Sancto in caritate non ficta 7 in verbo veritatis in virtute Dei per arma iustitiae a dextris et sinistris 8 per gloriam et ignobilitatem per infamiam et bonam famam ut seductores et veraces sicut qui ignoti et cogniti 9 quasi morientes et ecce vivimus ut castigati et non mortificati 10 quasi tristes semper autem gaudentes sicut egentes multos autem locupletantes tamquam nihil habentes et omnia possidentes 11 os nostrum patet ad vos o Corinthii cor nostrum dilatatum est 12 non angustiamini in nobis angustiamini autem in visceribus vestris 13 eandem autem habentes remunerationem tamquam filiis dico dilatamini et vos 14 nolite iugum ducere cum infidelibus quae enim participatio iustitiae cum iniquitate aut quae societas luci ad tenebras 15 quae autem conventio Christi ad Belial aut quae pars fideli cum infidele 16 qui autem consensus templo Dei cum idolis vos enim estis templum Dei vivi sicut dicit Deus quoniam inhabitabo in illis et inambulabo et ero illorum Deus et ipsi erunt mihi populus 17 propter quod exite de medio eorum et separamini dicit Dominus et inmundum ne tetigeritis 18 et ego recipiam vos et ero vobis in patrem et vos eritis mihi in filios et filias dicit Dominus omnipotens

7 has igitur habentes promissiones carissimi mundemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus perficientes sanctificationem in timore Dei 2 capite nos neminem laesimus neminem corrupimus neminem circumvenimus 3 non ad condemnationem dico praedixi enim quod in cordibus nostris estis ad conmoriendum et ad convivendum 4 multa mihi fiducia est apud vos multa mihi gloriatio pro vobis repletus sum consolatione superabundo gaudio in omni tribulatione nostra 5 nam et cum venissemus Macedoniam nullam requiem habuit caro nostra sed omnem tribulationem passi foris pugnae intus timores 6 sed qui consolatur humiles consolatus est nos Deus in adventu Titi 7 non solum autem in adventu eius sed etiam in solacio quo consolatus est in vobis referens nobis vestrum desiderium vestrum fletum vestram aemulationem pro me ita ut magis gauderem 8 quoniam et si contristavi vos in epistula non me paenitet et si paeniteret videns quod epistula

illa et si ad horam vos contristavit 9 nunc gaudeo non quia contristati estis sed quia contristati estis ad paenitentiam contristati enim estis secundum Deum ut in nullo detrimentum patiamini ex nobis 10 quae enim secundum Deum tristitia est paenitentiam in salutem stabilem operatur saeculi autem tristitia mortem operatur 11 ecce enim hoc ipsum secundum Deum contristari vos quantam in vobis operatur sollicitudinem sed defensionem sed indignationem sed timorem sed desiderium sed aemulationem sed vindictam in omnibus exhibuistis vos incontaminatos esse negotio 12 igitur et si scripsi vobis non propter eum qui fecit iniuriam nec propter eum qui passus est sed ad manifestandam sollicitudinem nostram quam pro vobis habemus ad vos coram Deo 13 ideo consolati sumus in consolatione autem nostra abundantius magis gavisi sumus super gaudium Titi quia refectus est spiritus eius ab omnibus vobis 14 et si quid apud illum de vobis gloriatus sum non sum confusus sed sicut omnia vobis in veritate locuti sumus ita et gloriatio nostra quae fuit ad Titum veritas facta est 15 et viscera eius abundantius in vos sunt reminiscentis omnium vestrum oboedientiam quomodo cum timore et tremore excepistis eum 16 gaudeo quod in omnibus confido in vobis

8 notam autem facimus vobis fratres gratiam Dei quae data est in ecclesiis Macedoniae 2 quod in multo experimento tribulationis abundantia gaudii ipsorum et altissima paupertas eorum abundavit in divitias simplicitatis eorum 3 quia secundum virtutem testimonium illis reddo et supra virtutem voluntarii fuerunt 4 cum multa exhortatione obsecrantes nos gratiam et communicationem ministerii quod fit in sanctos 5 et non sicut speravimus sed semet ipsos dederunt primum Domino deinde nobis per voluntatem Dei 6 ita ut rogaremus Titum ut quemadmodum coepit ita et perficiat in vos etiam gratiam istam 7 sed sicut in omnibus abundatis fide et sermone et scientia et omni sollicitudine et caritate vestra in nos ut et in hac gratia abundetis 8 non quasi imperans dico sed per aliorum sollicitudinem etiam vestrae caritatis ingenitum bonum conprobans 9 scitis enim gratiam Domini nostri Iesu Christi quoniam propter vos egenus factus est cum esset dives ut illius inopia vos divites essetis 10 et consilium in hoc do hoc enim vobis utile est qui non solum facere sed et velle coepistis ab anno priore 11 nunc vero et facto perficite ut quemadmodum promptus est animus voluntatis ita sit et perficiendi ex eo quod habetis 12 si enim voluntas prompta est secundum id quod habet accepta est non secundum quod non habet 13 non enim ut aliis sit remissio vobis autem tribulatio sed ex aequalitate 14 in praesenti tempore vestra abundantia illorum inopiam suppleat ut et illorum abundantia vestrae inopiae sit supplementum ut fiat aequalitas sicut scriptum est 15 qui multum non abundavit et qui modicum non minoravit 16 gratias autem Deo qui dedit eandem sollicitudinem pro vobis in corde Titi 17 quoniam exhortationem quidem suscepit sed cum sollicitior esset sua voluntate profectus est ad vos 18 misimus etiam cum illo fratrem cuius laus est in evangelio per omnes ecclesias 19 non solum autem sed et ordinatus ab ecclesiis comes peregrinationis nostrae in hac gratia quae ministratur a nobis ad Domini gloriam et destinatam voluntatem nostram 20 devitantes hoc ne quis nos vituperet in hac plenitudine quae ministratur a nobis 21 providemus enim bona non solum coram Deo sed etiam coram hominibus 22 misimus autem cum illis et fratrem nostrum quem probavimus in multis saepe sollicitum esse nunc autem multo sollicitiorem confidentia multa in vos 23 sive pro Tito qui est socius meus et in vos adiutor sive fratres nostri apostoli ecclesiarum gloriae Christi 24 ostensionem ergo quae est caritatis vestrae et nostrae gloriae pro vobis in illos ostendite in faciem ecclesiarum

9 nam de ministerio quod fit in sanctos ex abundanti est mihi scribere vobis 2 scio enim promptum animum vestrum pro quo de vobis glorior apud Macedonas quoniam Achaia parata est ab anno praeterito et vestra aemulatio provocavit plurimos 3 misi autem fratres ut ne quod gloriamur de vobis evacuetur in hac parte ut quemadmodum dixi parati sitis 4 ne cum venerint mecum Macedones et invenerint vos inparatos erubescamus nos ut non dicamus vos in hac substantia 5 necessarium ergo existimavi rogare fratres ut praeveniant ad vos et praeparent repromissam benedictionem hanc paratam

esse sic quasi benedictionem non quasi avaritiam 6 hoc autem qui parce seminat parce et metet et qui seminat in benedictionibus de benedictionibus et metet 7 unusquisque prout destinavit corde suo non ex tristitia aut ex necessitate hilarem enim datorem diligit Deus 8 potens est autem Deus omnem gratiam abundare facere in vobis ut in omnibus semper omnem sufficientiam habentes abundetis in omne opus bonum 9 sicut scriptum est dispersit dedit pauperibus iustitia eius manet in aeternum (aiōn g165) 10 qui autem administrat semen seminanti et panem ad manducandum praestabit et multiplicabit semen vestrum et augebit incrementa frugum iustitiae vestrae 11 ut in omnibus locupletati abundetis in omnem simplicitatem quae operatur per nos gratiarum actionem Deo 12 quoniam ministerium huius officii non solum supplet ea quae desunt sanctis sed etiam abundat per multas gratiarum actiones in Domino 13 per probationem ministerii huius glorificantes Deum in oboedientia confessionis vestrae in evangelium Christi et simplicitate communicationis in illos et in omnes 14 et ipsorum obsecratione pro vobis desiderantium vos propter eminentem gratiam Dei in vobis 15 gratias Deo super inenarrabili dono eius

10 ipse autem ego Paulus obsecro vos per mansuetudinem et modestiam Christi qui in facie quidem humilis inter vos absens autem confido in vobis 2 rogo autem ne praesens audeam per eam confidentiam qua existimo audere in quosdam qui arbitrantur nos tamquam secundum carnem ambulemus 3 in carne enim ambulantes non secundum carnem militamus 4 nam arma militiae nostrae non carnalia sed potentia Deo ad destructionem munitionum consilia destruentes 5 et omnem altitudinem extollentem se adversus scientiam Dei et in captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi 6 et in promptu habentes ulcisci omnem inoboedientiam cum impleta fuerit vestra oboedientia 7 quae secundum faciem sunt videte si quis confidit sibi Christi se esse hoc cogitet iterum apud se quia sicut ipse Christi est ita et nos 8 nam et si amplius aliquid gloriatus fuero de potestate nostra quam dedit Dominus in aedificationem et non in destructionem vestram non erubescam 9 ut autem non existimer tamquam terrere vos per epistulas 10 quoniam quidem epistulae inquiunt graves sunt et fortes praesentia autem corporis infirma et sermo contemptibilis 11 hoc cogitet qui eiusmodi est quia quales sumus verbo per epistulas absentes tales et praesentes in facto 12 non enim audemus inserere aut conparare nos quibusdam qui se ipsos commendant sed ipsi in nobis nosmet ipsos metientes et conparantes nosmet ipsos nobis 13 nos autem non in inmensum gloriabimur sed secundum mensuram regulae quam mensus est nobis Deus mensuram pertingendi usque ad vos 14 non enim quasi non pertingentes ad vos superextendimus nos usque ad vos enim pervenimus in evangelio Christi 15 non in inmensum gloriantes in alienis laboribus spem autem habentes crescentis fidei vestrae in vobis magnificari secundum regulam nostram in abundantiam 16 etiam in illa quae ultra vos sunt evangelizare non in aliena regula in his quae praeparata sunt gloriari 17 qui autem gloriatur in Domino glorietur 18 non enim qui se ipsum commendat ille probatus est sed quem Dominus commendat

11 utinam sustineretis modicum quid insipientiae meae sed et subportate me 2 aemulor enim vos Dei aemulatione despondi enim vos uni viro virginem castam exhibere Christo 3 timeo autem ne sicut serpens Evam seduxit astutia sua ita corrumpantur sensus vestri et excidant a simplicitate quae est in Christo 4 nam si is qui venit alium Christum praedicat quem non praedicavimus aut alium spiritum accipitis quem non accepistis aut aliud evangelium quod non recepistis recte pateremini 5 existimo enim nihil me minus fecisse magnis apostolis 6 et si inperitus sermone sed non scientia in omnibus autem manifestatus sum vobis 7 aut numquid peccatum feci me ipsum humilians ut vos exaltemini quoniam gratis evangelium Dei evangelizavi vobis 8 alias ecclesias expoliavi accipiens stipendium ad ministerium vestrum 9 et cum essem apud vos et egerem nulli onerosus fui nam quod mihi deerat suppleverunt fratres qui venerunt a Macedonia et in omnibus sine onere me vobis servavi et servabo 10 est veritas Christi in me quoniam haec gloria non

infringetur in me in regionibus Achaiae **11** quare quia non diligo vos Deus scit **12** quod autem facio et faciam ut amputem occasionem eorum qui volunt occasionem ut in quo gloriantur inveniantur sicut et nos **13** nam eiusmodi pseudoapostoli operarii subdoli transfigurantes se in apostolos Christi **14** et non mirum ipse enim Satanas transfigurat se in angelum lucis **15** non est ergo magnum si ministri eius transfigurentur velut ministri iustitiae quorum finis erit secundum opera ipsorum **16** iterum dico ne quis me putet insipientem alioquin velut insipientem accipite me ut et ego modicum quid glorier **17** quod loquor non loquor secundum Dominum sed quasi in insipientia in hac substantia gloriae **18** quoniam multi gloriantur secundum carnem et ego gloriabor **19** libenter enim suffertis insipientes cum sitis ipsi sapientes **20** sustinetis enim si quis vos in servitutem redigit si quis devorat si quis accipit si quis extollitur si quis in faciem vos caedit **21** secundum ignobilitatem dico quasi nos infirmi fuerimus in quo quis audet in insipientia dico audeo et ego **22** Hebraei sunt et ego Israhelitae sunt et ego semen Abrahae sunt et ego **23** ministri Christi sunt minus sapiens dico plus ego in laboribus plurimis in carceribus abundantius in plagis supra modum in mortibus frequenter **24** a Iudaeis quinquies quadragenas una minus accepi **25** ter virgis caesus sum semel lapidatus sum ter naufragium feci nocte et die in profundo maris fui **26** in itineribus saepe periculis fluminum periculis latronum periculis ex genere periculis ex gentibus periculis in civitate periculis in solitudine periculis in mari periculis in falsis fratribus **27** in labore et aerumna in vigiliis multis in fame et siti in ieiuniis multis in frigore et nuditate **28** praeter illa quae extrinsecus sunt instantia mea cotidiana sollicitudo omnium ecclesiarum **29** quis infirmatur et non infirmor quis scandalizatur et ego non uror **30** si gloriari oportet quae infirmitatis meae sunt gloriabor **31** Deus et Pater Domini Iesu scit qui est benedictus in saecula quod non mentior **(aiōn g165)** **32** Damasci praepositus gentis Aretae regis custodiebat civitatem Damascenorum ut me conprehenderet **33** et per fenestram in sporta dimissus sum per murum et effugi manus eius

12 si gloriari oportet non expedit quidem veniam autem ad visiones et revelationes Domini **2** scio hominem in Christo ante annos quattuordecim sive in corpore nescio sive extra corpus nescio Deus scit raptum eiusmodi usque ad tertium caelum **3** et scio huiusmodi hominem sive in corpore sive extra corpus nescio Deus scit **4** quoniam raptus est in paradisum et audivit arcana verba quae non licet homini loqui **5** pro eiusmodi gloriabor pro me autem nihil gloriabor nisi in infirmitatibus meis **6** nam et si voluero gloriari non ero insipiens veritatem enim dicam parco autem ne quis in me existimet supra id quod videt me aut audit ex me **7** et ne magnitudo revelationum extollat me datus est mihi stimulus carnis meae angelus Satanae ut me colaphizet **8** propter quod ter Dominum rogavi ut discederet a me **9** et dixit mihi sufficit tibi gratia mea nam virtus in infirmitate perficitur libenter igitur gloriabor in infirmitatibus meis ut inhabitet in me virtus Christi **10** propter quod placeo mihi in infirmitatibus in contumeliis in necessitatibus in persecutionibus in angustiis pro Christo cum enim infirmor tunc potens sum **11** factus sum insipiens vos me coegistis ego enim debui a vobis commendari nihil enim minus fui ab his qui sunt supra modum apostoli tametsi nihil sum **12** signa tamen apostoli facta sunt super vos in omni patientia signis et prodigiis et virtutibus **13** quid est enim quod minus habuistis prae ceteris ecclesiis nisi quod ego ipse non gravavi vos donate mihi hanc iniuriam **14** ecce tertio hoc paratus sum venire ad vos et non ero gravis vobis non enim quaero quae vestra sunt sed vos nec enim debent filii parentibus thesaurizare sed parentes filiis **15** ego autem libentissime inpendam et superinpendar ipse pro animabus vestris licet plus vos diligens minus diligar **16** sed esto ego vos non gravavi sed cum essem astutus dolo vos cepi **17** numquid per aliquem eorum quos misi ad vos circumveni vos **18** rogavi Titum et misi cum illo fratrem numquid Titus vos circumvenit nonne eodem spiritu ambulavimus nonne hisdem vestigiis **19** olim putatis quod excusemus nos apud vos coram Deo in Christo loquimur omnia autem carissimi propter vestram aedificationem **20** timeo enim ne forte cum venero non quales volo inveniam vos et ego inveniar a vobis qualem non vultis ne forte contentiones aemulationes animositates dissensiones

detractiones susurrationes inflationes seditiones sint inter vos 21 ne iterum cum venero humiliet me Deus apud vos et lugeam multos ex his qui ante peccaverunt et non egerunt paenitentiam super inmunditia et fornicatione et inpudicitia quam gesserunt

13 ecce tertio hoc venio ad vos in ore duorum vel trium testium stabit omne verbum 2 praedixi et praedico ut praesens bis et nunc absens his qui ante peccaverunt et ceteris omnibus quoniam si venero iterum non parcam 3 an experimentum quaeritis eius qui in me loquitur Christi qui in vos non infirmatur sed potens est in vobis 4 nam et si crucifixus est ex infirmitate sed vivit ex virtute Dei nam et nos infirmi sumus in illo sed vivemus cum eo ex virtute Dei in vobis 5 vosmet ipsos temptate si estis in fide ipsi vos probate an non cognoscitis vos ipsos quia Christus Iesus in vobis est nisi forte reprobi estis 6 spero autem quod cognoscetis quia nos non sumus reprobi 7 oramus autem Deum ut nihil mali faciatis non ut nos probati pareamus sed ut vos quod bonum est faciatis nos autem ut reprobi simus 8 non enim possumus aliquid adversus veritatem sed pro veritate 9 gaudemus enim quando nos infirmi sumus vos autem potentes estis hoc et oramus vestram consummationem 10 ideo haec absens scribo ut non praesens durius agam secundum potestatem quam Dominus dedit mihi in aedificationem et non in destructionem 11 de cetero fratres gaudete perfecti estote exhortamini idem sapite pacem habete et Deus dilectionis et pacis erit vobiscum 12 salutate invicem in osculo sancto 13 salutant vos sancti omnes 14 gratia Domini nostri Iesu Christi et caritas Dei et communicatio Sancti Spiritus cum omnibus vobis amen

Galatas

1 Paulus apostolus non ab hominibus neque per hominem sed per Iesum Christum et Deum Patrem qui suscitavit eum a mortuis **2** et qui mecum sunt omnes fratres ecclesiis Galatiae **3** gratia vobis et pax a Deo Patre et Domino nostro Iesu Christo **4** qui dedit semet ipsum pro peccatis nostris ut eriperet nos de praesenti saeculo nequam secundum voluntatem Dei et Patris nostri **(aiōn g165)** **5** cui est gloria in saecula saeculorum amen **(aiōn g165)** **6** miror quod sic tam cito transferimini ab eo qui vos vocavit in gratiam Christi in aliud evangelium **7** quod non est aliud nisi sunt aliqui qui vos conturbant et volunt convertere evangelium Christi **8** sed licet nos aut angelus de caelo evangelizet vobis praeterquam quod evangelizavimus vobis anathema sit **9** sicut praediximus et nunc iterum dico si quis vobis evangelizaverit praeter id quod accepistis anathema sit **10** modo enim hominibus suadeo aut Deo aut quaero hominibus placere si adhuc hominibus placerem Christi servus non essem **11** notum enim vobis facio fratres evangelium quod evangelizatum est a me quia non est secundum hominem **12** neque enim ego ab homine accepi illud neque didici sed per revelationem Iesu Christi **13** audistis enim conversationem meam aliquando in iudaismo quoniam supra modum persequebar ecclesiam Dei et expugnabam illam **14** et proficiebam in iudaismo supra multos coetaneos in genere meo abundantius aemulator existens paternarum mearum traditionum **15** cum autem placuit ei qui me segregavit de utero matris meae et vocavit per gratiam suam **16** ut revelaret Filium suum in me ut evangelizarem illum in gentibus continuo non adquievi carni et sanguini **17** neque veni Hierosolyma ad antecessores meos apostolos sed abii in Arabiam et iterum reversus sum Damascum **18** deinde post annos tres veni Hierosolyma videre Petrum et mansi apud eum diebus quindecim **19** alium autem apostolorum vidi neminem nisi Iacobum fratrem Domini **20** quae autem scribo vobis ecce coram Deo quia non mentior **21** deinde veni in partes Syriae et Ciliciae **22** eram autem ignotus facie ecclesiis Iudaeae quae erant in Christo **23** tantum autem auditum habebant quoniam qui persequebatur nos aliquando nunc evangelizat fidem quam aliquando expugnabat **24** et in me clarificabant Deum

2 deinde post annos quattuordecim iterum ascendi Hierosolyma cum Barnaba adsumpto et Tito **2** ascendi autem secundum revelationem et contuli cum illis evangelium quod praedico in gentibus seorsum autem his qui videbantur ne forte in vacuum currerem aut cucurrissem **3** sed neque Titus qui mecum erat cum esset gentilis conpulsus est circumcidi **4** sed propter subintroductos falsos fratres qui subintroierunt explorare libertatem nostram quam habemus in Christo Iesu ut nos in servitutem redigerent **5** quibus neque ad horam cessimus subiectioni ut veritas evangelii permaneat apud vos **6** ab his autem qui videbantur esse aliquid quales aliquando fuerint nihil mea interest Deus personam hominis non accipit mihi enim qui videbantur nihil contulerunt **7** sed e contra cum vidissent quod creditum est mihi evangelium praeputii sicut Petro circumcisionis **8** qui enim operatus est Petro in apostolatum circumcisionis operatus est et mihi inter gentes **9** et cum cognovissent gratiam quae data est mihi Iacobus et Cephas et Iohannes qui videbantur columnae esse dextras dederunt mihi et Barnabae societatis ut nos in gentes ipsi autem in circumcisionem **10** tantum ut pauperum memores essemus quod etiam sollicitus fui hoc ipsum facere **11** cum autem venisset Cephas Antiochiam in faciem ei restiti quia reprehensibilis erat **12** prius enim quam venirent quidam ab Iacobo cum gentibus edebat cum autem venissent subtrahebat et segregabat se timens eos qui ex circumcisione erant **13** et simulationi eius consenserunt ceteri Iudaei ita ut et Barnabas duceretur ab eis in illa simulatione **14** sed cum vidissem quod non recte ambularent ad veritatem evangelii dixi Cephae coram omnibus si tu cum Iudaeus sis gentiliter et non iudaice vivis quomodo gentes cogis iudaizare **15** nos natura Iudaei et non ex gentibus peccatores **16** scientes autem quod non iustificatur homo ex operibus legis nisi per fidem Iesu Christi et nos in Christo Iesu credidimus ut iustificemur ex fide Christi et non ex operibus legis propter quod ex operibus legis non iustificabitur omnis caro **17** quod si quaerentes iustificari in Christo inventi sumus et ipsi peccatores numquid Christus

peccati minister est absit 18 si enim quae destruxi haec iterum aedifico praevaricatorem me constituo 19 ego enim per legem legi mortuus sum ut Deo vivam Christo confixus sum cruci 20 vivo autem iam non ego vivit vero in me Christus quod autem nunc vivo in carne in fide vivo Filii Dei qui dilexit me et tradidit se ipsum pro me 21 non abicio gratiam Dei si enim per legem iustitia ergo Christus gratis mortuus est

3 o insensati Galatae quis vos fascinavit ante quorum oculos Iesus Christus proscriptus est crucifixus 2 hoc solum volo a vobis discere ex operibus legis Spiritum accepistis an ex auditu fidei 3 sic stulti estis cum Spiritu coeperitis nunc carne consummamini 4 tanta passi estis sine causa si tamen sine causa 5 qui ergo tribuit vobis Spiritum et operatur virtutes in vobis ex operibus legis an ex auditu fidei 6 sicut Abraham credidit Deo et reputatum est ei ad iustitiam 7 cognoscitis ergo quia qui ex fide sunt hii sunt filii Abrahae 8 providens autem scriptura quia ex fide iustificat gentes Deus praenuntiavit Abrahae quia benedicentur in te omnes gentes 9 igitur qui ex fide sunt benedicentur cum fideli Abraham 10 quicumque enim ex operibus legis sunt sub maledicto sunt scriptum est enim maledictus omnis qui non permanserit in omnibus quae scripta sunt in libro legis ut faciat ea 11 quoniam autem in lege nemo iustificatur apud Deum manifestum est quia iustus ex fide vivit 12 lex autem non est ex fide sed qui fecerit ea vivet in illis 13 Christus nos redemit de maledicto legis factus pro nobis maledictum quia scriptum est maledictus omnis qui pendet in ligno 14 ut in gentibus benedictio Abrahae fieret in Christo Iesu ut pollicitationem Spiritus accipiamus per fidem 15 fratres secundum hominem dico tamen hominis confirmatum testamentum nemo spernit aut superordinat 16 Abrahae dictae sunt promissiones et semini eius non dicit et seminibus quasi in multis sed quasi in uno et semini tuo qui est Christus 17 hoc autem dico testamentum confirmatum a Deo quae post quadringentos et triginta annos facta est lex non irritam facit ad evacuandam promissionem 18 nam si ex lege hereditas iam non ex repromissione Abrahae autem per promissionem donavit Deus 19 quid igitur lex propter transgressiones posita est donec veniret semen cui promiserat ordinata per angelos in manu mediatoris 20 mediator autem unius non est Deus autem unus est 21 lex ergo adversus promissa Dei absit si enim data esset lex quae posset vivificare vere ex lege esset iustitia 22 sed conclusit scriptura omnia sub peccato ut promissio ex fide Iesu Christi daretur credentibus 23 prius autem quam veniret fides sub lege custodiebamur conclusi in eam fidem quae revelanda erat 24 itaque lex pedagogus noster fuit in Christo ut ex fide iustificemur 25 at ubi venit fides iam non sumus sub pedagogo 26 omnes enim filii Dei estis per fidem in Christo Iesu 27 quicumque enim in Christo baptizati estis Christum induistis 28 non est Iudaeus neque Graecus non est servus neque liber non est masculus neque femina omnes enim vos unum estis in Christo Iesu 29 si autem vos Christi ergo Abrahae semen estis secundum promissionem heredes

4 dico autem quanto tempore heres parvulus est nihil differt servo cum sit dominus omnium 2 sed sub tutoribus est et actoribus usque ad praefinitum tempus a patre 3 ita et nos cum essemus parvuli sub elementis mundi eramus servientes 4 at ubi venit plenitudo temporis misit Deus Filium suum factum ex muliere factum sub lege 5 ut eos qui sub lege erant redimeret ut adoptionem filiorum reciperemus 6 quoniam autem estis filii misit Deus Spiritum Filii sui in corda nostra clamantem Abba Pater 7 itaque iam non es servus sed filius quod si filius et heres per Deum 8 sed tunc quidem ignorantes Deum his qui natura non sunt dii serviebatis 9 nunc autem cum cognoveritis Deum immo cogniti sitis a Deo quomodo convertimini iterum ad infirma et egena elementa quibus denuo servire vultis 10 dies observatis et menses et tempora et annos 11 timeo vos ne forte sine causa laboraverim in vobis 12 estote sicut et ego quia et ego sicut vos fratres obsecro vos nihil me laesistis 13 scitis autem quia per infirmitatem carnis evangelizavi vobis iam pridem 14 et temptationem vestram in carne mea non sprevistis neque respuistis sed sicut angelum Dei excepistis me sicut Christum Iesum 15 ubi est ergo beatitudo vestra testimonium enim perhibeo vobis quia si fieri posset oculos vestros eruissetis et dedissetis mihi 16 ergo inimicus vobis

factus sum verum dicens vobis **17** aemulantur vos non bene sed excludere vos volunt ut illos aemulemini **18** bonum autem aemulamini in bono semper et non tantum cum praesens sum apud vos **19** filioli mei quos iterum parturio donec formetur Christus in vobis **20** vellem autem esse apud vos modo et mutare vocem meam quoniam confundor in vobis **21** dicite mihi qui sub lege vultis esse legem non legistis **22** scriptum est enim quoniam Abraham duos filios habuit unum de ancilla et unum de libera **23** sed qui de ancilla secundum carnem natus est qui autem de libera per repromissionem **24** quae sunt per allegoriam dicta haec enim sunt duo testamenta unum quidem a monte Sina in servitutem generans quae est Agar **25** Sina enim mons est in Arabia qui coniunctus est ei quae nunc est Hierusalem et servit cum filiis eius **26** illa autem quae sursum est Hierusalem libera est quae est mater nostra **27** scriptum est enim laetare sterilis quae non paris erumpe et exclama quae non parturis quia multi filii desertae magis quam eius quae habet virum **28** nos autem fratres secundum Isaac promissionis filii sumus **29** sed quomodo tunc qui secundum carnem natus fuerat persequebatur eum qui secundum spiritum ita et nunc **30** sed quid dicit scriptura eice ancillam et filium eius non enim heres erit filius ancillae cum filio liberae **31** itaque fratres non sumus ancillae filii sed liberae qua libertate nos Christus liberavit

5 state et nolite iterum iugo servitutis contineri **2** ecce ego Paulus dico vobis quoniam si circumcidamini Christus vobis nihil proderit **3** testificor autem rursum omni homini circumcidenti se quoniam debitor est universae legis faciendae **4** evacuati estis a Christo qui in lege iustificamini a gratia excidistis **5** nos enim spiritu ex fide spem iustitiae expectamus **6** nam in Christo Iesu neque circumcisio aliquid valet neque praeputium sed fides quae per caritatem operatur **7** currebatis bene quis vos inpedivit veritati non oboedire **8** persuasio non est ex eo qui vocat vos **9** modicum fermentum totam massam corrumpit **10** ego confido in vobis in Domino quod nihil aliud sapietis qui autem conturbat vos portabit iudicium quicumque est ille **11** ego autem fratres si circumcisionem adhuc praedico quid adhuc persecutionem patior ergo evacuatum est scandalum crucis **12** utinam et abscidantur qui vos conturbant **13** vos enim in libertatem vocati estis fratres tantum ne libertatem in occasionem detis carnis sed per caritatem servite invicem **14** omnis enim lex in uno sermone impletur diliges proximum tuum sicut te ipsum **15** quod si invicem mordetis et comeditis videte ne ab invicem consumamini **16** dico autem spiritu ambulate et desiderium carnis non perficietis **17** caro enim concupiscit adversus spiritum spiritus autem adversus carnem haec enim invicem adversantur ut non quaecumque vultis illa faciatis **18** quod si spiritu ducimini non estis sub lege **19** manifesta autem sunt opera carnis quae sunt fornicatio inmunditia luxuria **20** idolorum servitus veneficia inimicitiae contentiones aemulationes irae rixae dissensiones sectae **21** invidiae homicidia ebrietates comesationes et his similia quae praedico vobis sicut praedixi quoniam qui talia agunt regnum Dei non consequentur **22** fructus autem Spiritus est caritas gaudium pax longanimitas bonitas benignitas **23** fides modestia continentia adversus huiusmodi non est lex **24** qui autem sunt Christi carnem crucifixerunt cum vitiis et concupiscentiis **25** si vivimus spiritu spiritu et ambulemus **26** non efficiamur inanis gloriae cupidi invicem provocantes invicem invidentes

6 fratres et si praeoccupatus fuerit homo in aliquo delicto vos qui spiritales estis huiusmodi instruite in spiritu lenitatis considerans te ipsum ne et tu tempteris **2** alter alterius onera portate et sic adimplebitis legem Christi **3** nam si quis existimat se aliquid esse cum sit nihil ipse se seducit **4** opus autem suum probet unusquisque et sic in semet ipso tantum gloriam habebit et non in altero **5** unusquisque enim onus suum portabit **6** communicet autem is qui catecizatur verbum ei qui se catecizat in omnibus bonis **7** nolite errare Deus non inridetur quae enim seminaverit homo haec et metet **8** quoniam qui seminat in carne sua de carne et metet corruptionem qui autem seminat in spiritu de spiritu metet vitam aeternam **(aiōnios g166)** **9** bonum autem facientes non deficiamus tempore enim suo metemus non deficientes **10** ergo dum tempus habemus operemur bonum ad omnes maxime autem ad domesticos fidei

11 videte qualibus litteris scripsi vobis mea manu **12** quicumque volunt placere in carne hii cogunt vos circumcidi tantum ut crucis Christi persecutionem non patiantur **13** neque enim qui circumciduntur legem custodiunt sed volunt vos circumcidi ut in carne vestra glorientur **14** mihi autem absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi per quem mihi mundus crucifixus est et ego mundo **15** in Christo enim Iesu neque circumcisio aliquid valet neque praeputium sed nova creatura **16** et quicumque hanc regulam secuti fuerint pax super illos et misericordia et super Israhel Dei **17** de cetero nemo mihi molestus sit ego enim stigmata Iesu in corpore meo porto **18** gratia Domini nostri Iesu Christi cum spiritu vestro fratres amen

Ephesios

1 Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei sanctis omnibus qui sunt Ephesi et fidelibus in Christo Iesu **2** gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo **3** benedictus Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi qui benedixit nos in omni benedictione spiritali in caelestibus in Christo **4** sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem ut essemus sancti et inmaculati in conspectu eius in caritate **5** qui praedestinavit nos in adoptionem filiorum per Iesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis suae **6** in laudem gloriae gratiae suae in qua gratificavit nos in dilecto **7** in quo habemus redemptionem per sanguinem eius remissionem peccatorum secundum divitias gratiae eius **8** quae superabundavit in nobis in omni sapientia et prudentia **9** ut notum faceret nobis sacramentum voluntatis suae secundum bonum placitum eius quod proposuit in eo **10** in dispensationem plenitudinis temporum instaurare omnia in Christo quae in caelis et quae in terra sunt in ipso **11** in quo etiam sorte vocati sumus praedestinati secundum propositum eius qui omnia operatur secundum consilium voluntatis suae **12** ut simus in laudem gloriae eius qui ante speravimus in Christo **13** in quo et vos cum audissetis verbum veritatis evangelium salutis vestrae in quo et credentes signati estis Spiritu promissionis Sancto **14** qui est pignus hereditatis nostrae in redemptionem adquisitionis in laudem gloriae ipsius **15** propterea et ego audiens fidem vestram quae est in Domino Iesu et dilectionem in omnes sanctos **16** non cesso gratias agens pro vobis memoriam vestri faciens in orationibus meis **17** ut Deus Domini nostri Iesu Christi Pater gloriae det vobis spiritum sapientiae et revelationis in agnitione eius **18** inluminatos oculos cordis vestri ut sciatis quae sit spes vocationis eius quae divitiae gloriae hereditatis eius in sanctis **19** et quae sit supereminens magnitudo virtutis eius in nos qui credidimus secundum operationem potentiae virtutis eius **20** quam operatus est in Christo suscitans illum a mortuis et constituens ad dexteram suam in caelestibus **21** supra omnem principatum et potestatem et virtutem et dominationem et omne nomen quod nominatur non solum in hoc saeculo sed et in futuro **(aiōn g165)** **22** et omnia subiecit sub pedibus eius et ipsum dedit caput supra omnia ecclesiae **23** quae est corpus ipsius plenitudo eius qui omnia in omnibus adimpletur

2 et vos cum essetis mortui delictis et peccatis vestris **2** in quibus aliquando ambulastis secundum saeculum mundi huius secundum principem potestatis aeris huius spiritus qui nunc operatur in filios diffidentiae **(aiōn g165)** **3** in quibus et nos omnes aliquando conversati sumus in desideriis carnis nostrae facientes voluntates carnis et cogitationum et eramus natura filii irae sicut et ceteri **4** Deus autem qui dives est in misericordia propter nimiam caritatem suam qua dilexit nos **5** et cum essemus mortui peccatis convivificavit nos Christo gratia estis salvati **6** et conresuscitavit et consedere fecit in caelestibus in Christo Iesu **7** ut ostenderet in saeculis supervenientibus abundantes divitias gratiae suae in bonitate super nos in Christo Iesu **(aiōn g165)** **8** gratia enim estis salvati per fidem et hoc non ex vobis Dei enim donum est **9** non ex operibus ut ne quis glorietur **10** ipsius enim sumus factura creati in Christo Iesu in operibus bonis quae praeparavit Deus ut in illis ambulemus **11** propter quod memores estote quod aliquando vos gentes in carne qui dicimini praeputium ab ea quae dicitur circumcisio in carne manufacta **12** quia eratis illo in tempore sine Christo alienati a conversatione Israhel et hospites testamentorum promissionis spem non habentes et sine Deo in mundo **13** nunc autem in Christo Iesu vos qui aliquando eratis longe facti estis prope in sanguine Christi **14** ipse est enim pax nostra qui fecit utraque unum et medium parietem maceriae solvens inimicitiam in carne sua **15** legem mandatorum decretis evacuans ut duos condat in semet ipsum in unum novum hominem faciens pacem **16** et reconciliet ambos in uno corpore Deo per crucem interficiens inimicitiam in semet ipso **17** et veniens evangelizavit pacem vobis qui longe fuistis et pacem his qui prope **18** quoniam per ipsum habemus accessum ambo in uno Spiritu ad Patrem **19** ergo iam non estis hospites et advenae sed estis cives sanctorum et domestici Dei **20** superaedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum ipso summo angulari lapide Christo

Iesu 21 in quo omnis aedificatio constructa crescit in templum sanctum in Domino 22 in quo et vos coaedificamini in habitaculum Dei in Spiritu

3 huius rei gratia ego Paulus vinctus Christi Iesu pro vobis gentibus 2 si tamen audistis dispensationem gratiae Dei quae data est mihi in vobis 3 quoniam secundum revelationem notum mihi factum est sacramentum sicut supra scripsi in brevi 4 prout potestis legentes intellegere prudentiam meam in mysterio Christi 5 quod aliis generationibus non est agnitum filiis hominum sicuti nunc revelatum est sanctis apostolis eius et prophetis in Spiritu 6 esse gentes coheredes et concorporales et conparticipes promissionis in Christo Iesu per evangelium 7 cuius factus sum minister secundum donum gratiae Dei quae data est mihi secundum operationem virtutis eius 8 mihi omnium sanctorum minimo data est gratia haec in gentibus evangelizare ininvestigabiles divitias Christi 9 et inluminare omnes quae sit dispensatio sacramenti absconditi a saeculis in Deo qui omnia creavit (aiōn g165) 10 ut innotescat principibus et potestatibus in caelestibus per ecclesiam multiformis sapientia Dei 11 secundum praefinitionem saeculorum quam fecit in Christo Iesu Domino nostro (aiōn g165) 12 in quo habemus fiduciam et accessum in confidentia per fidem eius 13 propter quod peto ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis quae est gloria vestra 14 huius rei gratia flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi 15 ex quo omnis paternitas in caelis et in terra nominatur 16 ut det vobis secundum divitias gloriae suae virtute corroborari per Spiritum eius in interiore homine 17 habitare Christum per fidem in cordibus vestris in caritate radicati et fundati 18 ut possitis conprehendere cum omnibus sanctis quae sit latitudo et longitudo et sublimitas et profundum 19 scire etiam supereminentem scientiae caritatem Christi ut impleamini in omnem plenitudinem Dei 20 ei autem qui potens est omnia facere superabundanter quam petimus aut intellegimus secundum virtutem quae operatur in nobis 21 ipsi gloria in ecclesia et in Christo Iesu in omnes generationes saeculi saeculorum amen (aiōn g165)

4 obsecro itaque vos ego vinctus in Domino ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis 2 cum omni humilitate et mansuetudine cum patientia subportantes invicem in caritate 3 solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis 4 unum corpus et unus spiritus sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae 5 unus Dominus una fides unum baptisma 6 unus Deus et Pater omnium qui super omnes et per omnia et in omnibus nobis 7 unicuique autem nostrum data est gratia secundum mensuram donationis Christi 8 propter quod dicit ascendens in altum captivam duxit captivitatem dedit dona hominibus 9 quod autem ascendit quid est nisi quia et descendit primum in inferiores partes terrae 10 qui descendit ipse est et qui ascendit super omnes caelos ut impleret omnia 11 et ipse dedit quosdam quidem apostolos quosdam autem prophetas alios vero evangelistas alios autem pastores et doctores 12 ad consummationem sanctorum in opus ministerii in aedificationem corporis Christi 13 donec occurramus omnes in unitatem fidei et agnitionis Filii Dei in virum perfectum in mensuram aetatis plenitudinis Christi 14 ut iam non simus parvuli fluctuantes et circumferamur omni vento doctrinae in nequitia hominum in astutia ad circumventionem erroris 15 veritatem autem facientes in caritate crescamus in illo per omnia qui est caput Christus 16 ex quo totum corpus conpactum et conexum per omnem iuncturam subministrationis secundum operationem in mensuram uniuscuiusque membri augmentum corporis facit in aedificationem sui in caritate 17 hoc igitur dico et testificor in Domino ut iam non ambuletis sicut gentes ambulant in vanitate sensus sui 18 tenebris obscuratum habentes intellectum alienati a vita Dei per ignorantiam quae est in illis propter caecitatem cordis ipsorum 19 qui desperantes semet ipsos tradiderunt inpudicitiae in operationem inmunditiae omnis in avaritia 20 vos autem non ita didicistis Christum 21 si tamen illum audistis et in ipso edocti estis sicut est veritas in Iesu 22 deponere vos secundum pristinam conversationem veterem hominem qui corrumpitur secundum desideria erroris 23 renovamini autem spiritu mentis vestrae 24 et induite novum hominem qui secundum Deum creatus est in iustitia et sanctitate veritatis 25 propter quod deponentes mendacium loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo quoniam sumus

invicem membra 26 irascimini et nolite peccare sol
non occidat super iracundiam vestram 27 nolite locum
dare diabolo 28 qui furabatur iam non furetur magis
autem laboret operando manibus quod bonum est ut
habeat unde tribuat necessitatem patienti 29 omnis
sermo malus ex ore vestro non procedat sed si quis
bonus ad aedificationem oportunitatis ut det gratiam
audientibus 30 et nolite contristare Spiritum Sanctum
Dei in quo signati estis in die redemptionis 31 omnis
amaritudo et ira et indignatio et clamor et blasphemia
tollatur a vobis cum omni malitia 32 estote autem
invicem benigni misericordes donantes invicem sicut
et Deus in Christo donavit nobis

5 estote ergo imitatores Dei sicut filii carissimi 2 et
ambulate in dilectione sicut et Christus dilexit nos
et tradidit se ipsum pro nobis oblationem et hostiam
Deo in odorem suavitatis 3 fornicatio autem et omnis
inmunditia aut avaritia nec nominetur in vobis sicut
decet sanctos 4 aut turpitudo aut stultiloquium aut
scurrilitas quae ad rem non pertinent sed magis
gratiarum actio 5 hoc enim scitote intellegentes quod
omnis fornicator aut inmundus aut avarus quod est
idolorum servitus non habet hereditatem in regno
Christi et Dei 6 nemo vos seducat inanibus verbis
propter haec enim venit ira Dei in filios diffidentiae
7 nolite ergo effici participes eorum 8 eratis enim
aliquando tenebrae nunc autem lux in Domino ut
filii lucis ambulate 9 fructus enim lucis est in omni
bonitate et iustitia et veritate 10 probantes quid
sit beneplacitum Deo 11 et nolite communicare
operibus infructuosis tenebrarum magis autem et
redarguite 12 quae enim in occulto fiunt ab ipsis
turpe est et dicere 13 omnia autem quae arguuntur a
lumine manifestantur omne enim quod manifestatur
lumen est 14 propter quod dicit surge qui dormis
et exsurge a mortuis et inluminabit tibi Christus
15 videte itaque fratres quomodo caute ambuletis
non quasi insipientes sed ut sapientes 16 redimentes
tempus quoniam dies mali sunt 17 propterea nolite
fieri inprudentes sed intellegentes quae sit voluntas
Domini 18 et nolite inebriari vino in quo est luxuria
sed implemini Spiritu 19 loquentes vobismet ipsis in
psalmis et hymnis et canticis spiritalibus cantantes
et psallentes in cordibus vestris Domino 20 gratias
agentes semper pro omnibus in nomine Domini
nostri Iesu Christi Deo et Patri 21 subiecti invicem
in timore Christi 22 mulieres viris suis subditae sint
sicut Domino 23 quoniam vir caput est mulieris sicut
Christus caput est ecclesiae ipse salvator corporis 24
sed ut ecclesia subiecta est Christo ita et mulieres viris
suis in omnibus 25 viri diligite uxores sicut et Christus
dilexit ecclesiam et se ipsum tradidit pro ea 26 ut
illam sanctificaret mundans lavacro aquae in verbo
27 ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam non
habentem maculam aut rugam aut aliquid eiusmodi
sed ut sit sancta et inmaculata 28 ita et viri debent
diligere uxores suas ut corpora sua qui suam uxorem
diligit se ipsum diligit 29 nemo enim umquam carnem
suam odio habuit sed nutrit et fovet eam sicut et
Christus ecclesiam 30 quia membra sumus corporis
eius de carne eius et de ossibus eius 31 propter hoc
relinquet homo patrem et matrem suam et adherebit
uxori suae et erunt duo in carne una 32 sacramentum
hoc magnum est ego autem dico in Christo et in
ecclesia 33 verumtamen et vos singuli unusquisque
suam uxorem sicut se ipsum diligat uxor autem ut
timeat virum

6 filii oboedite parentibus vestris in Domino hoc
enim est iustum 2 honora patrem tuum et matrem
quod est mandatum primum in promissione 3 ut
bene sit tibi et sis longevus super terram 4 et patres
nolite ad iracundiam provocare filios vestros sed
educate illos in disciplina et correptione Domini 5
servi oboedite dominis carnalibus cum timore et
tremore in simplicitate cordis vestri sicut Christo 6
non ad oculum servientes quasi hominibus placentes
sed ut servi Christi facientes voluntatem Dei ex animo
7 cum bona voluntate servientes sicut Domino et
non hominibus 8 scientes quoniam unusquisque
quodcumque fecerit bonum hoc percipiet a Domino
sive servus sive liber 9 et domini eadem facite illis
remittentes minas scientes quia et illorum et vester
Dominus est in caelis et personarum acceptio non
est apud eum 10 de cetero fratres confortamini in
Domino et in potentia virtutis eius 11 induite vos
arma Dei ut possitis stare adversus insidias diaboli
12 quia non est nobis conluctatio adversus carnem
et sanguinem sed adversus principes et potestates

adversus mundi rectores tenebrarum harum contra spiritalia nequitiae in caelestibus **(aiōn g165)** **13** propterea accipite armaturam Dei ut possitis resistere in die malo et omnibus perfectis stare **14** state ergo succincti lumbos vestros in veritate et induti loricam iustitiae **15** et calciati pedes in praeparatione evangelii pacis **16** in omnibus sumentes scutum fidei in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere **17** et galeam salutis adsumite et gladium Spiritus quod est verbum Dei **18** per omnem orationem et obsecrationem orantes omni tempore in Spiritu et in ipso vigilantes in omni instantia et obsecratione pro omnibus sanctis **19** et pro me ut detur mihi sermo in apertione oris mei cum fiducia notum facere mysterium evangelii **20** pro quo legatione fungor in catena ita ut in ipso audeam prout oportet me loqui **21** ut autem et vos sciatis quae circa me sunt quid agam omnia nota vobis faciet Tychicus carissimus frater et fidelis minister in Domino **22** quem misi ad vos in hoc ipsum ut cognoscatis quae circa nos sunt et consoletur corda vestra **23** pax fratribus et caritas cum fide a Deo Patre et Domino Iesu Christo **24** gratia cum omnibus qui diligunt Dominum nostrum Iesum Christum in incorruptione

Philippenses

1 Paulus et Timotheus servi Iesu Christi omnibus sanctis in Christo Iesu qui sunt Philippis cum episcopis et diaconis **2** gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo **3** gratias ago Deo meo in omni memoria vestri **4** semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis cum gaudio deprecationem faciens **5** super communicatione vestra in evangelio a prima die usque nunc **6** confidens hoc ipsum quia qui coepit in vobis opus bonum perficiet usque in diem Christi Iesu **7** sicut est mihi iustum hoc sentire pro omnibus vobis eo quod habeam in corde vos et in vinculis meis et in defensione et confirmatione evangelii socios gaudii mei omnes vos esse **8** testis enim mihi est Deus quomodo cupiam omnes vos in visceribus Christi Iesu **9** et hoc oro ut caritas vestra magis ac magis abundet in scientia et omni sensu **10** ut probetis potiora ut sitis sinceres et sine offensa in diem Christi **11** repleti fructu iustitiae per Christum Iesum in gloriam et laudem Dei **12** scire autem vos volo fratres quia quae circa me sunt magis ad profectum venerunt evangelii **13** ita ut vincula mea manifesta fierent in Christo in omni praetorio et in ceteris omnibus **14** et plures e fratribus in Domino confidentes vinculis meis abundantius audere sine timore verbum Dei loqui **15** quidam quidem et propter invidiam et contentionem quidam autem et propter bonam voluntatem Christum praedicant **16** quidam ex caritate scientes quoniam in defensionem evangelii positus sum **17** quidam autem ex contentione Christum adnuntiant non sincere existimantes pressuram se suscitare vinculis meis **18** quid enim dum omni modo sive per occasionem sive per veritatem Christus adnuntiatur et in hoc gaudeo sed et gaudebo **19** scio enim quia hoc mihi proveniet in salutem per vestram orationem et subministrationem Spiritus Iesu Christi **20** secundum expectationem et spem meam quia in nullo confundar sed in omni fiducia sicut semper et nunc magnificabitur Christus in corpore meo sive per vitam sive per mortem **21** mihi enim vivere Christus est et mori lucrum **22** quod si vivere in carne hic mihi fructus operis est et quid eligam ignoro **23** coartor autem e duobus desiderium habens dissolvi et cum Christo esse multo magis melius **24** permanere autem in carne magis necessarium est propter vos **25** et hoc confidens scio quia manebo et permanebo omnibus vobis ad profectum vestrum et gaudium fidei **26** ut gratulatio vestra abundet in Christo Iesu in me per meum adventum iterum ad vos **27** tantum digne evangelio Christi conversamini ut sive cum venero et videro vos sive absens audiam de vobis quia stetistis uno spiritu unianimes conlaborantes fide evangelii **28** et in nullo terreamini ab adversariis quae est illis causa perditionis vobis autem salutis et hoc a Deo **29** quia vobis donatum est pro Christo non solum ut in eum credatis sed ut etiam pro illo patiamini **30** eundem certamen habentes qualem et vidistis in me et nunc audistis de me

2 si qua ergo consolatio in Christo si quod solacium caritatis si qua societas spiritus si quid viscera et miserationes **2** implete gaudium meum ut idem sapiatis eandem caritatem habentes unianimes id ipsum sentientes **3** nihil per contentionem neque per inanem gloriam sed in humilitate superiores sibi invicem arbitrantes **4** non quae sua sunt singuli considerantes sed et ea quae aliorum **5** hoc enim sentite in vobis quod et in Christo Iesu **6** qui cum in forma Dei esset non rapinam arbitratus est esse se aequalem Deo **7** sed semet ipsum exinanivit formam servi accipiens in similitudinem hominum factus et habitu inventus ut homo **8** humiliavit semet ipsum factus oboediens usque ad mortem mortem autem crucis **9** propter quod et Deus illum exaltavit et donavit illi nomen super omne nomen **10** ut in nomine Iesu omne genu flectat caelestium et terrestrium et infernorum **11** et omnis lingua confiteatur quia Dominus Iesus Christus in gloria est Dei Patris **12** itaque carissimi mei sicut semper oboedistis non ut in praesentia mei tantum sed multo magis nunc in absentia mea cum metu et tremore vestram salutem operamini **13** Deus est enim qui operatur in vobis et velle et perficere pro bona voluntate **14** omnia autem facite sine murmurationibus et haesitationibus **15** ut sitis sine querella et simplices filii Dei sine reprehensione in medio nationis pravae et perversae inter quos lucetis sicut luminaria in mundo **16** verbum vitae continentes ad gloriam meam in die Christi quia non in vacuum cucurri neque in vacuum laboravi **17**

sed et si immolor supra sacrificium et obsequium fidei vestrae gaudeo et congratulor omnibus vobis **18** id ipsum autem et vos gaudete et congratulamini mihi **19** spero autem in Domino Iesu Timotheum cito me mittere ad vos ut et ego bono animo sim cognitis quae circa vos sunt **20** neminem enim habeo tam unianimem qui sincera affectione pro vobis sollicitus sit **21** omnes enim sua quaerunt non quae sunt Christi Iesu **22** experimentum autem eius cognoscite quoniam sicut patri filius mecum servivit in evangelium **23** hunc igitur spero me mittere mox ut videro quae circa me sunt **24** confido autem in Domino quoniam et ipse veniam ad vos cito **25** necessarium autem existimavi Epafroditum fratrem et cooperatorem et commilitonem meum vestrum autem apostolum et ministrum necessitatis meae mittere ad vos **26** quoniam quidem omnes vos desiderabat et maestus erat propterea quod audieratis illum infirmatum **27** nam et infirmatus est usque ad mortem sed Deus misertus est eius non solum autem eius verum etiam et mei ne tristitiam super tristitiam haberem **28** festinantius ergo misi illum ut viso eo iterum gaudeatis et ego sine tristitia sim **29** excipite itaque illum cum omni gaudio in Domino et eiusmodi cum honore habetote **30** quoniam propter opus Christi usque ad mortem accessit tradens animam suam ut impleret id quod ex vobis deerat erga meum obsequium

3 de cetero fratres mei gaudete in Domino eadem vobis scribere mihi quidem non pigrum vobis autem necessarium **2** videte canes videte malos operarios videte concisionem **3** nos enim sumus circumcisio qui spiritu Deo servimus et gloriamur in Christo Iesu et non in carne fiduciam habentes **4** quamquam ego habeam confidentiam et in carne si quis alius videtur confidere in carne ego magis **5** circumcisus octava die ex genere Israhel de tribu Beniamin Hebraeus ex Hebraeis secundum legem Pharisaeus **6** secundum aemulationem persequens ecclesiam Dei secundum iustitiam quae in lege est conversatus sine querella **7** sed quae mihi fuerunt lucra haec arbitratus sum propter Christum detrimenta **8** verumtamen existimo omnia detrimentum esse propter eminentem scientiam Iesu Christi Domini mei propter quem omnia detrimentum feci et arbitror ut stercora ut Christum lucri faciam **9** et inveniar in illo non habens meam iustitiam quae ex lege est sed illam quae ex fide est Christi quae ex Deo est iustitia in fide **10** ad agnoscendum illum et virtutem resurrectionis eius et societatem passionum illius configuratus morti eius **11** si quo modo occurram ad resurrectionem quae est ex mortuis **12** non quod iam acceperim aut iam perfectus sim sequor autem si conprehendam in quo et conprehensus sum a Christo Iesu **13** fratres ego me non arbitror conprehendisse unum autem quae quidem retro sunt obliviscens ad ea vero quae sunt in priora extendens me **14** ad destinatum persequor ad bravium supernae vocationis Dei in Christo Iesu **15** quicumque ergo perfecti hoc sentiamus et si quid aliter sapitis et hoc vobis Deus revelabit **16** verumtamen ad quod pervenimus ut idem sapiamus et in eadem permaneamus regula **17** imitatores mei estote fratres et observate eos qui ita ambulant sicut habetis formam nos **18** multi enim ambulant quos saepe dicebam vobis nunc autem et flens dico inimicos crucis Christi **19** quorum finis interitus quorum deus venter et gloria in confusione ipsorum qui terrena sapiunt **20** nostra autem conversatio in caelis est unde etiam salvatorem expectamus Dominum Iesum Christum **21** qui reformabit corpus humilitatis nostrae configuratum corpori claritatis suae secundum operationem qua possit etiam subicere sibi omnia

4 itaque fratres mei carissimi et desiderantissimi gaudium meum et corona mea sic state in Domino carissimi **2** Euhodiam rogo et Syntychen deprecor id ipsum sapere in Domino **3** etiam rogo et te germane conpar adiuva illas quae mecum laboraverunt in evangelio cum Clemente et ceteris adiutoribus meis quorum nomina sunt in libro vitae **4** gaudete in Domino semper iterum dico gaudete **5** modestia vestra nota sit omnibus hominibus Dominus prope **6** nihil solliciti sitis sed in omni oratione et obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestrae innotescant apud Deum **7** et pax Dei quae exsuperat omnem sensum custodiat corda vestra et intellegentias vestras in Christo Iesu **8** de cetero fratres quaecumque sunt vera quaecumque pudica quaecumque iusta quaecumque

sancta quaecumque amabilia quaecumque bonae famae si qua virtus si qua laus haec cogitate **9** quae et didicistis et accepistis et audistis et vidistis in me haec agite et Deus pacis erit vobiscum **10** gavisus sum autem in Domino vehementer quoniam tandem aliquando refloruistis pro me sentire sicut et sentiebatis occupati autem eratis **11** non quasi propter penuriam dico ego enim didici in quibus sum sufficiens esse **12** scio et humiliari scio et abundare ubique et in omnibus institutus sum et satiari et esurire et abundare et penuriam pati **13** omnia possum in eo qui me confortat **14** verumtamen bene fecistis communicantes tribulationi meae **15** scitis autem et vos Philippenses quod in principio evangelii quando profectus sum a Macedonia nulla mihi ecclesia communicavit in ratione dati et accepti nisi vos soli **16** quia et Thessalonicam et semel et bis in usum mihi misistis **17** non quia quaero datum sed requiro fructum abundantem in rationem vestram **18** habeo autem omnia et abundo repletus sum acceptis ab Epafrodito quae misistis odorem suavitatis hostiam acceptam placentem Deo **19** Deus autem meus impleat omne desiderium vestrum secundum divitias suas in gloria in Christo Iesu **20** Deo autem et Patri nostro gloria in saecula saeculorum amen **(aiōn g165)** **21** salutate omnem sanctum in Christo Iesu salutant vos qui mecum sunt fratres **22** salutant vos omnes sancti maxime autem qui de Caesaris domo sunt **23** gratia Domini Iesu Christi cum spiritu vestro amen

Colossenes

1 Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei et Timotheus frater **2** his qui sunt Colossis sanctis et fidelibus fratribus in Christo Iesu gratia vobis et pax a Deo Patre nostro **3** gratias agimus Deo et Patri Domini nostri Iesu Christi semper pro vobis orantes **4** audientes fidem vestram in Christo Iesu et dilectionem quam habetis in sanctos omnes **5** propter spem quae reposita est vobis in caelis quam audistis in verbo veritatis evangelii **6** quod pervenit ad vos sicut et in universo mundo est et fructificat et crescit sicut in vobis ex ea die qua audistis et cognovistis gratiam Dei in veritate **7** sicut didicistis ab Epaphra carissimo conservo nostro qui est fidelis pro vobis minister Christi Iesu **8** qui etiam manifestavit nobis dilectionem vestram in Spiritu **9** ideo et nos ex qua die audivimus non cessamus pro vobis orantes et postulantes ut impleamini agnitione voluntatis eius in omni sapientia et intellectu spiritali **10** ut ambuletis digne Deo per omnia placentes in omni opere bono fructificantes et crescentes in scientia Dei **11** in omni virtute confortati secundum potentiam claritatis eius in omni patientia et longanimitate cum gaudio **12** gratias agentes Patri qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine **13** qui eripuit nos de potestate tenebrarum et transtulit in regnum Filii dilectionis suae **14** in quo habemus redemptionem remissionem peccatorum **15** qui est imago Dei invisibilis primogenitus omnis creaturae **16** quia in ipso condita sunt universa in caelis et in terra visibilia et invisibilia sive throni sive dominationes sive principatus sive potestates omnia per ipsum et in ipso creata sunt **17** et ipse est ante omnes et omnia in ipso constant **18** et ipse est caput corporis ecclesiae qui est principium primogenitus ex mortuis ut sit in omnibus ipse primatum tenens **19** quia in ipso conplacuit omnem plenitudinem habitare **20** et per eum reconciliare omnia in ipsum pacificans per sanguinem crucis eius sive quae in terris sive quae in caelis sunt **21** et vos cum essetis aliquando alienati et inimici sensu in operibus malis **22** nunc autem reconciliavit in corpore carnis eius per mortem exhibere vos sanctos et inmaculatos et inreprehensibiles coram ipso **23** si tamen permanetis in fide fundati et stabiles et inmobiles ab spe evangelii quod audistis quod praedicatum est in universa creatura quae sub caelo est cuius factus sum ego Paulus minister **24** qui nunc gaudeo in passionibus pro vobis et adimpleo ea quae desunt passionum Christi in carne mea pro corpore eius quod est ecclesia **25** cuius factus sum ego minister secundum dispensationem Dei quae data est mihi in vos ut impleam verbum Dei **26** mysterium quod absconditum fuit a saeculis et generationibus nunc autem manifestatum est sanctis eius **(aiōn g165)** **27** quibus voluit Deus notas facere divitias gloriae sacramenti huius in gentibus quod est Christus in vobis spes gloriae **28** quem nos adnuntiamus corripientes omnem hominem et docentes omnem hominem in omni sapientia ut exhibeamus omnem hominem perfectum in Christo Iesu **29** in quo et laboro certando secundum operationem eius quam operatur in me in virtute

2 volo enim vos scire qualem sollicitudinem habeam pro vobis et pro his qui sunt Laodiciae et quicumque non viderunt faciem meam in carne **2** ut consolentur corda ipsorum instructi in caritate et in omnes divitias plenitudinis intellectus in agnitionem mysterii Dei Patris Christi Iesu **3** in quo sunt omnes thesauri sapientiae et scientiae absconditi **4** hoc autem dico ut nemo vos decipiat in subtilitate sermonum **5** nam et si corpore absens sum sed spiritu vobiscum sum gaudens et videns ordinem vestrum et firmamentum eius quae in Christo est fidei vestrae **6** sicut ergo accepistis Christum Iesum Dominum in ipso ambulate **7** radicati et superaedificati in ipso et confirmati fide sicut et didicistis abundantes in gratiarum actione **8** videte ne quis vos decipiat per philosophiam et inanem fallaciam secundum traditionem hominum secundum elementa mundi et non secundum Christum **9** quia in ipso inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter **10** et estis in illo repleti qui est caput omnis principatus et potestatis **11** in quo et circumcisi estis circumcisione non manufacta in expoliatione corporis carnis in circumcisione Christi **12** consepulti ei in baptismo in quo et resurrexistis per fidem operationis Dei qui suscitavit illum a mortuis **13** et vos cum mortui essetis in delictis et praeputio carnis vestrae convivificavit cum illo donans vobis omnia delicta **14** delens quod adversum nos erat chirografum decretis quod erat

contrarium nobis et ipsum tulit de medio adfigens illud cruci **15** expolians principatus et potestates traduxit palam triumphans illos in semet ipso **16** nemo ergo vos iudicet in cibo aut in potu aut in parte diei festi aut neomeniae aut sabbatorum **17** quae sunt umbra futurorum corpus autem Christi **18** nemo vos seducat volens in humilitate et religione angelorum quae non vidit ambulans frustra inflatus sensu carnis suae **19** et non tenens caput ex quo totum corpus per nexus et coniunctiones subministratum et constructum crescit in augmentum Dei **20** si mortui estis cum Christo ab elementis mundi quid adhuc tamquam viventes in mundo decernitis **21** ne tetigeris neque gustaveris neque contrectaveris **22** quae sunt omnia in interitu ipso usu secundum praecepta et doctrinas hominum **23** quae sunt rationem quidem habentia sapientiae in superstitione et humilitate et ad non parcendum corpori non in honore aliquo ad saturitatem carnis

3 igitur si conresurrexistis Christo quae sursum sunt quaerite ubi Christus est in dextera Dei sedens **2** quae sursum sunt sapite non quae supra terram **3** mortui enim estis et vita vestra abscondita est cum Christo in Deo **4** cum Christus apparuerit vita vestra tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria **5** mortificate ergo membra vestra quae sunt super terram fornicationem inmunditiam libidinem concupiscentiam malam et avaritiam quae est simulacrorum servitus **6** propter quae venit ira Dei super filios incredulitatis **7** in quibus et vos ambulastis aliquando cum viveretis in illis **8** nunc autem deponite et vos omnia iram indignationem malitiam blasphemiam turpem sermonem de ore vestro **9** nolite mentiri invicem expoliantes vos veterem hominem cum actibus eius **10** et induentes novum eum qui renovatur in agnitionem secundum imaginem eius qui creavit eum **11** ubi non est gentilis et Iudaeus circumcisio et praeputium barbarus et Scytha servus et liber sed omnia et in omnibus Christus **12** induite vos ergo sicut electi Dei sancti et dilecti viscera misericordiae benignitatem humilitatem modestiam patientiam **13** subportantes invicem et donantes vobis ipsis si quis adversus aliquem habet querellam sicut et Dominus donavit vobis ita et vos **14** super omnia autem haec caritatem quod est vinculum perfectionis **15** et pax Christi exultet in cordibus vestris in qua et vocati estis in uno corpore et grati estote **16** verbum Christi habitet in vobis abundanter in omni sapientia docentes et commonentes vosmet ipsos psalmis hymnis canticis spiritalibus in gratia cantantes in cordibus vestris Deo **17** omne quodcumque facitis in verbo aut in opere omnia in nomine Domini Iesu gratias agentes Deo et Patri per ipsum **18** mulieres subditae estote viris sicut oportet in Domino **19** viri diligite uxores et nolite amari esse ad illas **20** filii oboedite parentibus per omnia hoc enim placitum est in Domino **21** patres nolite ad indignationem provocare filios vestros ut non pusillo animo fiant **22** servi oboedite per omnia dominis carnalibus non ad oculum servientes quasi hominibus placentes sed in simplicitate cordis timentes Dominum **23** quodcumque facitis ex animo operamini sicut Domino et non hominibus **24** scientes quod a Domino accipietis retributionem hereditatis Domino Christo servite **25** qui enim iniuriam facit recipiet id quod inique gessit et non est personarum acceptio

4 domini quod iustum est et aequum servis praestate scientes quoniam et vos Dominum habetis in caelo **2** orationi instate vigilantes in ea in gratiarum actione **3** orantes simul et pro nobis ut Deus aperiat nobis ostium sermonis ad loquendum mysterium Christi propter quod etiam vinctus sum **4** ut manifestem illud ita ut oportet me loqui **5** in sapientia ambulate ad eos qui foris sunt tempus redimentes **6** sermo vester semper in gratia sale sit conditus ut sciatis quomodo oporteat vos unicuique respondere **7** quae circa me sunt omnia vobis nota faciet Tychicus carissimus frater et fidelis minister et conservus in Domino **8** quem misi ad vos ad hoc ipsum ut cognoscat quae circa vos sunt et consoletur corda vestra **9** cum Onesimo carissimo et fideli fratre qui est ex vobis omnia quae hic aguntur nota facient vobis **10** salutat vos Aristarchus concaptivus meus et Marcus consobrinus Barnabae de quo accepistis mandata si venerit ad vos excipite illum **11** et Iesus qui dicitur Iustus qui sunt ex circumcisione hii soli sunt adiutores in regno Dei qui mihi fuerunt solacio **12** salutat vos Epaphras qui ex vobis est servus Christi Iesu semper

sollicitus pro vobis in orationibus ut stetis perfecti et pleni in omni voluntate Dei **13** testimonium enim illi perhibeo quod habet multum laborem pro vobis et pro his qui sunt Laodiciae et qui Hierapoli **14** salutat vos Lucas medicus carissimus et Demas **15** salutate fratres qui sunt Laodiciae et Nympham et quae in domo eius est ecclesiam **16** et cum lecta fuerit apud vos epistula facite ut et in Laodicensium ecclesia legatur et eam quae Laodicensium est vos legatis **17** et dicite Archippo vide ministerium quod accepisti in Domino ut illud impleas **18** salutatio mea manu Pauli memores estote vinculorum meorum gratia vobiscum amen

Thessalonicenses I

1 Paulus et Silvanus et Timotheus ecclesiae Thessalonicensium in Deo Patre et Domino Iesu Christo gratia vobis et pax **2** gratias agimus Deo semper pro omnibus vobis memoriam facientes in orationibus nostris sine intermissione **3** memores operis fidei vestrae et laboris et caritatis et sustinentiae spei Domini nostri Iesu Christi ante Deum et Patrem nostrum **4** scientes fratres dilecti a Deo electionem vestram **5** quia evangelium nostrum non fuit ad vos in sermone tantum sed et in virtute et in Spiritu Sancto et in plenitudine multa sicut scitis quales fuerimus vobis propter vos **6** et vos imitatores nostri facti estis et Domini excipientes verbum in tribulatione multa cum gaudio Spiritus Sancti **7** ita ut facti sitis forma omnibus credentibus in Macedonia et in Achaia **8** a vobis enim diffamatus est sermo Domini non solum in Macedonia et in Achaia sed in omni loco fides vestra quae est ad Deum profecta est ita ut non sit nobis necesse quicquam loqui **9** ipsi enim de nobis adnuntiant qualem introitum habuerimus ad vos et quomodo conversi estis ad Deum a simulacris servire Deo vivo et vero **10** et expectare Filium eius de caelis quem suscitavit ex mortuis Iesum qui eripuit nos ab ira ventura

2 nam ipsi scitis fratres introitum nostrum ad vos quia non inanis fuit **2** sed ante passi et contumeliis affecti sicut scitis in Philippis fiduciam habuimus in Deo nostro loqui ad vos evangelium Dei in multa sollicitudine **3** exhortatio enim nostra non de errore neque de inmunditia neque in dolo **4** sed sicut probati sumus a Deo ut crederetur nobis evangelium ita loquimur non quasi hominibus placentes sed Deo qui probat corda nostra **5** neque enim aliquando fuimus in sermone adulationis sicut scitis neque in occasione avaritiae Deus testis est **6** nec quaerentes ab hominibus gloriam neque a vobis neque ab aliis **7** cum possimus oneri esse ut Christi apostoli sed facti sumus lenes in medio vestrum tamquam si nutrix foveat filios suos **8** ita desiderantes vos cupide volebamus tradere vobis non solum evangelium Dei sed etiam animas nostras quoniam carissimi nobis facti estis **9** memores enim estis fratres laborem nostrum et fatigationem nocte et die operantes ne quem vestrum gravaremus praedicavimus in vobis evangelium Dei **10** vos testes estis et Deus quam sancte et iuste et sine querella vobis qui credidistis fuimus **11** sicut scitis qualiter unumquemque vestrum tamquam pater filios suos **12** deprecantes vos et consolantes testificati sumus ut ambularetis digne Deo qui vocavit vos in suum regnum et gloriam **13** ideo et nos gratias agimus Deo sine intermissione quoniam cum accepissetis a nobis verbum auditus Dei accepistis non ut verbum hominum sed sicut est vere verbum Dei qui operatur in vobis qui credidistis **14** vos enim imitatores facti estis fratres ecclesiarum Dei quae sunt in Iudaea in Christo Iesu quia eadem passi estis et vos a contribulibus vestris sicut et ipsi a Iudaeis **15** qui et Dominum occiderunt Iesum et prophetas et nos persecuti sunt et Deo non placent et omnibus hominibus adversantur **16** prohibentes nos gentibus loqui ut salvae fiant ut impleant peccata sua semper praevenit autem ira Dei super illos usque in finem **17** nos autem fratres desolati a vobis ad tempus horae aspectu non corde abundantius festinavimus faciem vestram videre cum multo desiderio **18** quoniam voluimus venire ad vos ego quidem Paulus et semel et iterum et inpedivit nos Satanas **19** quae est enim nostra spes aut gaudium aut corona gloriae nonne vos ante Dominum nostrum Iesum estis in adventu eius **20** vos enim estis gloria nostra et gaudium

3 propter quod non sustinentes amplius placuit nobis remanere Athenis solis **2** et misimus Timotheum fratrem nostrum et ministrum Dei in evangelio Christi ad confirmandos vos et exhortandos pro fide vestra **3** ut nemo moveatur in tribulationibus istis ipsi enim scitis quod in hoc positi sumus **4** nam et cum apud vos essemus praedicebamus vobis passuros nos tribulationes sicut et factum est et scitis **5** propterea et ego amplius non sustinens misi ad cognoscendam fidem vestram ne forte temptaverit vos is qui temptat et inanis fiat labor noster **6** nunc autem veniente Timotheo ad nos a vobis et adnuntiante nobis fidem et caritatem vestram et quia memoriam nostri habetis bonam semper desiderantes nos videre sicut nos quoque vos **7** ideo consolati sumus fratres in vobis in omni necessitate et tribulatione nostra per vestram

fidem 8 quoniam nunc vivimus si vos statis in Domino 9 quam enim gratiarum actionem possumus Deo retribuere pro vobis in omni gaudio quo gaudemus propter vos ante Deum nostrum 10 nocte et die abundantius orantes ut videamus faciem vestram et conpleamus ea quae desunt fidei vestrae 11 ipse autem Deus et Pater noster et Dominus Iesus dirigat viam nostram ad vos 12 vos autem Dominus multiplicet et abundare faciat caritatem in invicem et in omnes quemadmodum et nos in vobis 13 ad confirmanda corda vestra sine querella in sanctitate ante Deum et Patrem nostrum in adventu Domini nostri Iesu cum omnibus sanctis eius amen

4 de cetero ergo fratres rogamus vos et obsecramus in Domino Iesu ut quemadmodum accepistis a nobis quomodo vos oporteat ambulare et placere Deo sicut et ambulatis ut abundetis magis 2 scitis enim quae praecepta dederimus vobis per Dominum Iesum 3 haec est enim voluntas Dei sanctificatio vestra 4 ut abstineatis vos a fornicatione ut sciat unusquisque vestrum suum vas possidere in sanctificatione et honore 5 non in passione desiderii sicut et gentes quae ignorant Deum 6 ut ne quis supergrediatur neque circumveniat in negotio fratrem suum quoniam vindex est Dominus de his omnibus sicut et praediximus vobis et testificati sumus 7 non enim vocavit nos Deus in inmunditia sed in sanctificatione 8 itaque qui spernit non hominem spernit sed Deum qui etiam dedit Spiritum suum Sanctum in vobis 9 de caritate autem fraternitatis non necesse habemus scribere vobis ipsi enim vos a Deo didicistis ut diligatis invicem 10 etenim facitis illud in omnes fratres in universa Macedonia rogamus autem vos fratres ut abundetis magis 11 et operam detis ut quieti sitis et ut vestrum negotium agatis et operemini manibus vestris sicut praecepimus vobis 12 et ut honeste ambuletis ad eos qui foris sunt et nullius aliquid desideretis 13 nolumus autem vos ignorare fratres de dormientibus ut non contristemini sicut et ceteri qui spem non habent 14 si enim credimus quod Iesus mortuus est et resurrexit ita et Deus eos qui dormierunt per Iesum adducet cum eo 15 hoc enim vobis dicimus in verbo Domini quia nos qui vivimus qui residui sumus in adventum Domini non praeveniemus eos qui dormierunt 16 quoniam ipse Dominus in iussu et in voce archangeli et in tuba Dei descendet de caelo et mortui qui in Christo sunt resurgent primi 17 deinde nos qui vivimus qui relinquimur simul rapiemur cum illis in nubibus obviam Domino in aera et sic semper cum Domino erimus 18 itaque consolamini invicem in verbis istis

5 de temporibus autem et momentis fratres non indigetis ut scribamus vobis 2 ipsi enim diligenter scitis quia dies Domini sicut fur in nocte ita veniet 3 cum enim dixerint pax et securitas tunc repentinus eis superveniet interitus sicut dolor in utero habenti et non effugient 4 vos autem fratres non estis in tenebris ut vos dies ille tamquam fur conprehendat 5 omnes enim vos filii lucis estis et filii diei non sumus noctis neque tenebrarum 6 igitur non dormiamus sicut ceteri sed vigilemus et sobrii simus 7 qui enim dormiunt nocte dormiunt et qui ebrii sunt nocte ebrii sunt 8 nos autem qui diei sumus sobrii simus induti loricam fidei et caritatis et galeam spem salutis 9 quoniam non posuit nos Deus in iram sed in adquisitionem salutis per Dominum nostrum Iesum Christum 10 qui mortuus est pro nobis ut sive vigilemus sive dormiamus simul cum illo vivamus 11 propter quod consolamini invicem et aedificate alterutrum sicut et facitis 12 rogamus autem vos fratres ut noveritis eos qui laborant inter vos et praesunt vobis in Domino et monent vos 13 ut habeatis illos abundantius in caritate propter opus illorum pacem habete cum eis 14 rogamus autem vos fratres corripite inquietos consolamini pusillianimes suscipite infirmos patientes estote ad omnes 15 videte ne quis malum pro malo alicui reddat sed semper quod bonum est sectamini et in invicem et in omnes 16 semper gaudete 17 sine intermissione orate 18 in omnibus gratias agite haec enim voluntas Dei est in Christo Iesu in omnibus vobis 19 Spiritum nolite extinguere 20 prophetias nolite spernere 21 omnia autem probate quod bonum est tenete 22 ab omni specie mala abstinete vos 23 ipse autem Deus pacis sanctificet vos per omnia et integer spiritus vester et anima et corpus sine querella in adventu Domini nostri Iesu Christi servetur 24 fidelis est qui vocavit vos qui etiam faciet 25 fratres orate pro nobis 26 salutate fratres omnes in osculo sancto 27

adiuro vos per Dominum ut legatur epistula omnibus
sanctis fratribus **28** gratia Domini nostri Iesu Christi
vobiscum amen

Thessalonicenses Ii

1 Paulus et Silvanus et Timotheus ecclesiae Thessalonicensium in Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo **2** gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo **3** gratias agere debemus Deo semper pro vobis fratres ita ut dignum est quoniam supercrescit fides vestra et abundat caritas uniuscuiusque omnium vestrum in invicem **4** ita ut et nos ipsi in vobis gloriemur in ecclesiis Dei pro patientia vestra et fide in omnibus persecutionibus vestris et tribulationibus quas sustinetis **5** in exemplum iusti iudicii Dei ut digni habeamini regno Dei pro quo et patimini **6** si tamen iustum est apud Deum retribuere tribulationem his qui vos tribulant **7** et vobis qui tribulamini requiem nobiscum in revelatione Domini Iesu de caelo cum angelis virtutis eius **8** in flamma ignis dantis vindictam his qui non noverunt Deum et qui non oboediunt evangelio Domini nostri Iesu **9** qui poenas dabunt in interitu aeternas a facie Domini et a gloria virtutis eius **(aiōnios g166)** **10** cum venerit glorificari in sanctis suis et admirabilis fieri in omnibus qui crediderunt quia creditum est testimonium nostrum super vos in die illo **11** in quo etiam oramus semper pro vobis ut dignetur vos vocatione sua Deus et impleat omnem voluntatem bonitatis et opus fidei in virtute **12** ut clarificetur nomen Domini nostri Iesu Christi in vobis et vos in illo secundum gratiam Dei nostri et Domini Iesu Christi

2 rogamus autem vos fratres per adventum Domini nostri Iesu Christi et nostrae congregationis in ipsum **2** ut non cito moveamini a sensu neque terreamini neque per spiritum neque per sermonem neque per epistulam tamquam per nos quasi instet dies Domini **3** ne quis vos seducat ullo modo quoniam nisi venerit discessio primum et revelatus fuerit homo peccati filius perditionis **4** qui adversatur et extollitur supra omne quod dicitur Deus aut quod colitur ita ut in templo Dei sedeat ostendens se quia sit Deus **5** non retinetis quod cum adhuc essem apud vos haec dicebam vobis **6** et nunc quid detineat scitis ut reveletur in suo tempore **7** nam mysterium iam operatur iniquitatis tantum ut qui tenet nunc donec de medio fiat **8** et tunc revelabitur ille iniquus quem Dominus Iesus interficiet spiritu oris sui et destruet inlustratione adventus sui **9** eum cuius est adventus secundum operationem Satanae in omni virtute et signis et prodigiis mendacibus **10** et in omni seductione iniquitatis his qui pereunt eo quod caritatem veritatis non receperunt ut salvi fierent **11** ideo mittit illis Deus operationem erroris ut credant mendacio **12** ut iudicentur omnes qui non crediderunt veritati sed consenserunt iniquitati **13** nos autem debemus gratias agere Deo semper pro vobis fratres dilecti a Deo quod elegerit nos Deus primitias in salutem in sanctificatione Spiritus et fide veritatis **14** ad quod et vocavit vos per evangelium nostrum in adquisitionem gloriae Domini nostri Iesu Christi **15** itaque fratres state et tenete traditiones quas didicistis sive per sermonem sive per epistulam nostram **16** ipse autem Dominus noster Iesus Christus et Deus et Pater noster qui dilexit nos et dedit consolationem aeternam et spem bonam in gratia **(aiōnios g166)** **17** exhortetur corda vestra et confirmet in omni opere et sermone bono

3 de cetero fratres orate pro nobis ut sermo Domini currat et clarificetur sicut et apud vos **2** et ut liberemur ab inportunis et malis hominibus non enim omnium est fides **3** fidelis autem Dominus est qui confirmabit vos et custodiet a malo **4** confidimus autem de vobis in Domino quoniam quae praecipimus et facitis et facietis **5** Dominus autem dirigat corda vestra in caritate Dei et patientia Christi **6** denuntiamus autem vobis fratres in nomine Domini nostri Iesu Christi ut subtrahatis vos ab omni fratre ambulante inordinate et non secundum traditionem quam acceperunt a nobis **7** ipsi enim scitis quemadmodum oporteat imitari nos quoniam non inquieti fuimus inter vos **8** neque gratis panem manducavimus ab aliquo sed in labore et fatigatione nocte et die operantes ne quem vestrum gravaremus **9** non quasi non habuerimus potestatem sed ut nosmet ipsos formam daremus vobis ad imitandum nos **10** nam et cum essemus apud vos hoc denuntiabamus vobis quoniam si quis non vult operari nec manducet **11** audimus enim inter vos quosdam ambulare inquiete nihil operantes sed curiose agentes **12** his autem qui eiusmodi sunt denuntiamus et obsecramus in

Domino Iesu Christo ut cum silentio operantes suum panem manducent **13** vos autem fratres nolite deficere benefacientes **14** quod si quis non oboedit verbo nostro per epistulam hunc notate et non commisceamini cum illo ut confundatur **15** et nolite quasi inimicum existimare sed corripite ut fratrem **16** ipse autem Dominus pacis det vobis pacem sempiternam in omni loco Dominus cum omnibus vobis **17** salutatio mea manu Pauli quod est signum in omni epistula ita scribo **18** gratia Domini nostri Iesu Christi cum omnibus vobis amen

Timotheum I

1 Paulus apostolus Christi Iesu secundum imperium Dei salvatoris nostri et Christi Iesu spei nostrae **2** Timotheo dilecto filio in fide gratia misericordia pax a Deo Patre et Christo Iesu Domino nostro **3** sicut rogavi te ut remaneres Ephesi cum irem in Macedoniam ut denuntiares quibusdam ne aliter docerent **4** neque intenderent fabulis et genealogiis interminatis quae quaestiones praestant magis quam aedificationem Dei quae est in fide **5** finis autem praecepti est caritas de corde puro et conscientia bona et fide non ficta **6** a quibus quidam aberrantes conversi sunt in vaniloquium **7** volentes esse legis doctores non intellegentes neque quae loquuntur neque de quibus adfirmant **8** scimus autem quia bona est lex si quis ea legitime utatur **9** sciens hoc quia iusto lex non est posita sed iniustis et non subditis impiis et peccatoribus sceleratis et contaminatis patricidis et matricidis homicidis **10** fornicariis masculorum concubitoribus plagiariis mendacibus periuris et si quid aliud sanae doctrinae adversatur **11** quae est secundum evangelium gloriae beati Dei quod creditum est mihi **12** gratias ago ei qui me confortavit Christo Iesu Domino nostro quia fidelem me existimavit ponens in ministerio **13** qui prius fui blasphemus et persecutor et contumeliosus sed misericordiam consecutus sum quia ignorans feci in incredulitate **14** superabundavit autem gratia Domini nostri cum fide et dilectione quae est in Christo Iesu **15** fidelis sermo et omni acceptione dignus quia Christus Iesus venit in mundum peccatores salvos facere quorum primus ego sum **16** sed ideo misericordiam consecutus sum ut in me primo ostenderet Christus Iesus omnem patientiam ad deformationem eorum qui crediturі sunt illi in vitam aeternam **(aiōnios g166)** **17** regi autem saeculorum inmortali invisibili soli Deo honor et gloria in saecula saeculorum amen **(aiōn g165)** **18** hoc praeceptum commendo tibi fili Timothee secundum praecedentes in te prophetias ut milites in illis bonam militiam **19** habens fidem et bonam conscientiam quam quidam repellentes circa fidem naufragaverunt **20** ex quibus est Hymeneus et Alexander quos tradidi Satanae ut discant non blasphemare

2 obsecro igitur primo omnium fieri obsecrationes orationes postulationes gratiarum actiones pro omnibus hominibus **2** pro regibus et omnibus qui in sublimitate sunt ut quietam et tranquillam vitam agamus in omni pietate et castitate **3** hoc enim bonum est et acceptum coram salutari nostro Deo **4** qui omnes homines vult salvos fieri et ad agnitionem veritatis venire **5** unus enim Deus unus et mediator Dei et hominum homo Christus Iesus **6** qui dedit redemptionem semet ipsum pro omnibus testimonium temporibus suis **7** in quo positus sum ego praedicator et apostolus veritatem dico non mentior doctor gentium in fide et veritate **8** volo ergo viros orare in omni loco levantes puras manus sine ira et disceptatione **9** similiter et mulieres in habitu ornato cum verecundia et sobrietate ornantes se non in tortis crinibus aut auro aut margaritis vel veste pretiosa **10** sed quod decet mulieres promittentes pietatem per opera bona **11** mulier in silentio discat cum omni subiectione **12** docere autem mulieri non permitto neque dominari in virum sed esse in silentio **13** Adam enim primus formatus est deinde Eva **14** et Adam non est seductus mulier autem seducta in praevaricatione fuit **15** salvabitur autem per filiorum generationem si permanserint in fide et dilectione et sanctificatione cum sobrietate

3 fidelis sermo si quis episcopatum desiderat bonum opus desiderat **2** oportet ergo episcopum inreprehensibilem esse unius uxoris virum sobrium prudentem ornatum hospitalem doctorem **3** non vinolentum non percussorem sed modestum non litigiosum non cupidum **4** suae domui bene praepositum filios habentem subditos cum omni castitate **5** si quis autem domui suae praeesse nescit quomodo ecclesiae Dei diligentiam habebit **6** non neophytum ne in superbia elatus in iudicium incidat diaboli **7** oportet autem illum et testimonium habere bonum ab his qui foris sunt ut non in obprobrium incidat et laqueum diaboli **8** diaconos similiter pudicos non bilingues non multo vino deditos non turpe lucrum sectantes **9** habentes mysterium fidei in conscientia pura **10** et hii autem probentur primum et sic ministrent nullum crimen habentes **11** mulieres similiter pudicas non detrahentes sobrias fideles

in omnibus 12 diacones sint unius uxoris viri qui filiis suis bene praesunt et suis domibus 13 qui enim bene ministraverint gradum sibi bonum adquirent et multam fiduciam in fide quae est in Christo Iesu 14 haec tibi scribo sperans venire ad te cito 15 si autem tardavero ut scias quomodo oporteat te in domo Dei conversari quae est ecclesia Dei vivi columna et firmamentum veritatis 16 et manifeste magnum est pietatis sacramentum quod manifestatum est in carne iustificatum est in spiritu apparuit angelis praedicatum est gentibus creditum est in mundo adsumptum est in gloria

4 Spiritus autem manifeste dicit quia in novissimis temporibus discedent quidam a fide adtendentes spiritibus erroris et doctrinis daemoniorum 2 in hypocrisi loquentium mendacium et cauteriatam habentium suam conscientiam 3 prohibentium nubere abstinere a cibis quos Deus creavit ad percipiendum cum gratiarum actione fidelibus et his qui cognoverunt veritatem 4 quia omnis creatura Dei bona et nihil reiciendum quod cum gratiarum actione percipitur 5 sanctificatur enim per verbum Dei et orationem 6 haec proponens fratribus bonus eris minister Christi Iesu enutritus verbis fidei et bonae doctrinae quam adsecutus es 7 ineptas autem et aniles fabulas devita exerce te ipsum ad pietatem 8 nam corporalis exercitatio ad modicum utilis est pietas autem ad omnia utilis est promissionem habens vitae quae nunc est et futurae 9 fidelis sermo et omni acceptione dignus 10 in hoc enim laboramus et maledicimur quia speravimus in Deum vivum qui est salvator omnium hominum maxime fidelium 11 praecipe haec et doce 12 nemo adulescentiam tuam contemnat sed exemplum esto fidelium in verbo in conversatione in caritate in fide in castitate 13 dum venio adtende lectioni exhortationi doctrinae 14 noli neglegere gratiam quae in te est quae data est tibi per prophetiam cum inpositione manuum presbyterii 15 haec meditare in his esto ut profectus tuus manifestus sit omnibus 16 adtende tibi et doctrinae insta in illis hoc enim faciens et te ipsum salvum facies et qui te audiunt

5 seniorem ne increpaveris sed obsecra ut patrem iuvenes ut fratres 2 anus ut matres iuvenculas ut sorores in omni castitate 3 viduas honora quae vere viduae sunt 4 si qua autem vidua filios aut nepotes habet discant primum domum suam regere et mutuam vicem reddere parentibus hoc enim acceptum est coram Deo 5 quae autem vere vidua est et desolata speravit in Deum et instat obsecrationibus et orationibus nocte ac die 6 nam quae in deliciis est vivens mortua est 7 et hoc praecipe ut inreprehensibiles sint 8 si quis autem suorum et maxime domesticorum curam non habet fidem negavit et est infideli deterior 9 vidua eligatur non minus sexaginta annorum quae fuerit unius viri uxor 10 in operibus bonis testimonium habens si filios educavit si hospitio recepit si sanctorum pedes lavit si tribulationem patientibus subministravit si omne opus bonum subsecuta est 11 adulescentiores autem viduas devita cum enim luxuriatae fuerint in Christo nubere volunt 12 habentes damnationem quia primam fidem irritam fecerunt 13 simul autem et otiosae discunt circumire domos non solum otiosae sed et verbosae et curiosae loquentes quae non oportet 14 volo ergo iuveniores nubere filios procreare matres familias esse nullam occasionem dare adversario maledicti gratia 15 iam enim quaedam conversae sunt retro Satanan 16 si qua fidelis habet viduas subministret illis et non gravetur ecclesia ut his quae vere viduae sunt sufficiat 17 qui bene praesunt presbyteri duplici honore digni habeantur maxime qui laborant in verbo et doctrina 18 dicit enim scriptura non infrenabis os bovi trituranti et dignus operarius mercede sua 19 adversus presbyterum accusationem noli recipere nisi sub duobus et tribus testibus 20 peccantes coram omnibus argue ut et ceteri timorem habeant 21 testor coram Deo et Christo Iesu et electis angelis ut haec custodias sine praeiudicio nihil faciens in aliam partem declinando 22 manus cito nemini inposueris neque communicaveris peccatis alienis te ipsum castum custodi 23 noli adhuc aquam bibere sed vino modico utere propter stomachum tuum et frequentes tuas infirmitates 24 quorundam hominum peccata manifesta sunt praecedentia ad iudicium quosdam autem et subsequuntur 25 similiter et facta bona manifesta sunt et quae aliter se habent abscondi non possunt

6 quicumque sunt sub iugo servi dominos suos omni honore dignos arbitrentur ne nomen Domini et doctrina blasphemetur 2 qui autem fideles habent dominos non contemnant quia fratres sunt sed magis serviant quia fideles sunt et dilecti qui beneficii participes sunt haec doce et exhortare 3 si quis aliter docet et non adquiescit sanis sermonibus Domini nostri Iesu Christi et ei quae secundum pietatem est doctrinae 4 superbus nihil sciens sed languens circa quaestiones et pugnas verborum ex quibus oriuntur invidiae contentiones blasphemiae suspiciones malae 5 conflictationes hominum mente corruptorum et qui veritate privati sunt existimantium quaestum esse pietatem 6 est autem quaestus magnus pietas cum sufficientia 7 nihil enim intulimus in mundum haut dubium quia nec auferre quid possumus 8 habentes autem alimenta et quibus tegamur his contenti sumus 9 nam qui volunt divites fieri incidunt in temptationem et laqueum et desideria multa inutilia et nociva quae mergunt homines in interitum et perditionem 10 radix enim omnium malorum est cupiditas quam quidam appetentes erraverunt a fide et inseruerunt se doloribus multis 11 tu autem o homo Dei haec fuge sectare vero iustitiam pietatem fidem caritatem patientiam mansuetudinem 12 certa bonum certamen fidei adprehende vitam aeternam in qua vocatus es et confessus bonam confessionem coram multis testibus (aiōnios g166) 13 praecipio tibi coram Deo qui vivificat omnia et Christo Iesu qui testimonium reddidit sub Pontio Pilato bonam confessionem 14 ut serves mandatum sine macula inreprehensibile usque in adventum Domini nostri Iesu Christi 15 quem suis temporibus ostendet beatus et solus potens rex regum et Dominus dominantium 16 qui solus habet inmortalitatem lucem habitans inaccessibilem quem vidit nullus hominum sed nec videre potest cui honor et imperium sempiternum amen (aiōnios g166) 17 divitibus huius saeculi praecipe non sublime sapere neque sperare in incerto divitiarum sed in Deo qui praestat nobis omnia abunde ad fruendum (aiōn g165) 18 bene agere divites fieri in operibus bonis facile tribuere communicare 19 thesaurizare sibi fundamentum bonum in futurum ut adprehendant veram vitam 20 o Timothee depositum custodi devitans profanas vocum novitates et oppositiones falsi nominis scientiae 21 quam quidam promittentes circa fidem exciderunt gratia tecum

Timotheum Ii

1 Paulus apostolus Christi Iesu per voluntatem Dei secundum promissionem vitae quae est in Christo Iesu **2** Timotheo carissimo filio gratia misericordia pax a Deo Patre et Christo Iesu Domino nostro **3** gratias ago Deo cui servio a progenitoribus in conscientia pura quam sine intermissione habeam tui memoriam in orationibus meis nocte ac die **4** desiderans te videre memor lacrimarum tuarum ut gaudio implear **5** recordationem accipiens eius fidei quae est in te non ficta quae et habitavit primum in avia tua Loide et matre tua Eunice certus sum autem quod et in te **6** propter quam causam admoneo te ut resuscites gratiam Dei quae est in te per inpositionem manuum mearum **7** non enim dedit nobis Deus spiritum timoris sed virtutis et dilectionis et sobrietatis **8** noli itaque erubescere testimonium Domini nostri neque me vinctum eius sed conlabora evangelio secundum virtutem Dei **9** qui nos liberavit et vocavit vocatione sancta non secundum opera nostra sed secundum propositum suum et gratiam quae data est nobis in Christo Iesu ante tempora saecularia **(aiōnios g166)** **10** manifestata est autem nunc per inluminationem salvatoris nostri Iesu Christi qui destruxit quidem mortem inluminavit autem vitam et incorruptionem per evangelium **11** in quo positus sum ego praedicator et apostolus et magister gentium **12** ob quam causam etiam haec patior sed non confundor scio enim cui credidi et certus sum quia potens est depositum meum servare in illum diem **13** formam habe sanorum verborum quae a me audisti in fide et dilectione in Christo Iesu **14** bonum depositum custodi per Spiritum Sanctum qui habitat in nobis **15** scis hoc quod aversi sunt a me omnes qui in Asia sunt ex quibus est Phygelus et Hermogenes **16** det misericordiam Dominus Onesifori domui quia saepe me refrigeravit et catenam meam non erubuit **17** sed cum Romam venisset sollicite me quaesivit et invenit **18** det illi Dominus invenire misericordiam a Domino in illa die et quanta Ephesi ministravit melius tu nosti

2 tu ergo fili mi confortare in gratia quae est in Christo Iesu **2** et quae audisti a me per multos testes haec commenda fidelibus hominibus qui idonei erunt et alios docere **3** labora sicut bonus miles Christi Iesu **4** nemo militans inplicat se negotiis saecularibus ut ei placeat cui se probavit **5** nam et qui certat in agone non coronatur nisi legitime certaverit **6** laborantem agricolam oportet primum de fructibus accipere **7** intellege quae dico dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum **8** memor esto Iesum Christum resurrexisse a mortuis ex semine David secundum evangelium meum **9** in quo laboro usque ad vincula quasi male operans sed verbum Dei non est alligatum **10** ideo omnia sustineo propter electos ut et ipsi salutem consequantur quae est in Christo Iesu cum gloria caelesti **(aiōnios g166)** **11** fidelis sermo nam si conmortui sumus et convivemus **12** si sustinemus et conregnabimus si negabimus et ille negabit nos **13** si non credimus ille fidelis manet negare se ipsum non potest **14** haec commone testificans coram Domino noli verbis contendere in nihil utile ad subversionem audientium **15** sollicite cura te ipsum probabilem exhibere Deo operarium inconfusibilem recte tractantem verbum veritatis **16** profana autem inaniloquia devita multum enim proficient ad impietatem **17** et sermo eorum ut cancer serpit ex quibus est Hymeneus et Philetus **18** qui a veritate exciderunt dicentes resurrectionem iam factam et subvertunt quorundam fidem **19** sed firmum fundamentum Dei stetit habens signaculum hoc cognovit Dominus qui sunt eius et discedat ab iniquitate omnis qui nominat nomen Domini **20** in magna autem domo non solum sunt vasa aurea et argentea sed et lignea et fictilia et quaedam quidem in honorem quaedam autem in contumeliam **21** si quis ergo emundaverit se ab istis erit vas in honorem sanctificatum et utile Domino ad omne opus bonum paratum **22** iuvenilia autem desideria fuge sectare vero iustitiam fidem caritatem pacem cum his qui invocant Dominum de corde puro **23** stultas autem et sine disciplina quaestiones devita sciens quia generant lites **24** servum autem Domini non oportet litigare sed mansuetum esse ad omnes docibilem patientem **25** cum modestia corripientem eos qui resistunt nequando det illis Deus paenitentiam ad cognoscendam veritatem **26** et resipiscant a diaboli laqueis a quo capti tenentur ad ipsius voluntatem

3 hoc autem scito quod in novissimis diebus instabunt
tempora periculosa **2** et erunt homines se ipsos
amantes cupidi elati superbi blasphemi parentibus
inoboedientes ingrati scelesti **3** sine affectione
sine pace criminatores incontinentes inmites sine
benignitate **4** proditores protervi tumidi voluptatium
amatores magis quam Dei **5** habentes speciem quidem
pietatis virtutem autem eius abnegantes et hos devita
6 ex his enim sunt qui penetrant domos et captivas
ducunt mulierculas oneratas peccatis quae ducuntur
variis desideriis **7** semper discentes et numquam ad
scientiam veritatis pervenientes **8** quemadmodum
autem Iannes et Mambres restiterunt Mosi ita et hii
resistunt veritati homines corrupti mente reprobi
circa fidem **9** sed ultra non proficient insipientia
enim eorum manifesta erit omnibus sicut et illorum
fuit **10** tu autem adsecutus es meam doctrinam
institutionem propositum fidem longanimitatem
dilectionem patientiam **11** persecutiones passiones
qualia mihi facta sunt Antiochiae Iconii Lystris quales
persecutiones sustinui et ex omnibus me eripuit
Dominus **12** et omnes qui volunt pie vivere in Christo
Iesu persecutionem patientur **13** mali autem homines
et seductores proficient in peius errantes et in errorem
mittentes **14** tu vero permane in his quae didicisti et
credita sunt tibi sciens a quo didiceris **15** et quia ab
infantia sacras litteras nosti quae te possint instruere
ad salutem per fidem quae est in Christo Iesu **16** omnis
scriptura divinitus inspirata et utilis ad docendum
ad arguendum ad corrigendum ad erudiendum in
iustitia **17** ut perfectus sit homo Dei ad omne opus
bonum instructus

4 testificor coram Deo et Christo Iesu qui iudicaturus
est vivos ac mortuos et adventum ipsius et regnum
eius **2** praedica verbum insta oportune inportune
argue obsecra increpa in omni patientia et doctrina
3 erit enim tempus cum sanam doctrinam non
sustinebunt sed ad sua desideria coacervabunt sibi
magistros prurientes auribus **4** et a veritate quidem
auditum avertent ad fabulas autem convertentur **5** tu
vero vigila in omnibus labora opus fac evangelistae
ministerium tuum imple **6** ego enim iam delibor et
tempus meae resolutionis instat **7** bonum certamen
certavi cursum consummavi fidem servavi **8** in reliquo
reposita est mihi iustitiae corona quam reddet mihi
Dominus in illa die iustus iudex non solum autem mihi
sed et his qui diligunt adventum eius **9** festina venire
ad me cito **10** Demas enim me dereliquit diligens
hoc saeculum et abiit Thessalonicam Crescens in
Galliam Titus in Dalmatiam **(aiōn g165)** **11** Lucas est
mecum solus Marcum adsume et adduc tecum est
enim mihi utilis in ministerium **12** Tychicum autem
misi Ephesum **13** paenulam quam reliqui Troade
apud Carpum veniens adfers et libros maxime autem
membranas **14** Alexander aerarius multa mala mihi
ostendit reddat ei Dominus secundum opera eius **15**
quem et tu devita valde enim restitit verbis nostris **16**
in prima mea defensione nemo mihi adfuit sed omnes
me dereliquerunt non illis reputetur **17** Dominus
autem mihi adstitit et confortavit me ut per me
praedicatio impleatur et audiant omnes gentes et
liberatus sum de ore leonis **18** liberabit me Dominus
ab omni opere malo et salvum faciet in regnum
suum caeleste cui gloria in saecula saeculorum amen
(aiōn g165) **19** saluta Priscam et Aquilam et Onesifori
domum **20** Erastus remansit Corinthi Trophimum
autem reliqui infirmum Mileti **21** festina ante hiemem
venire salutat te Eubulus et Pudens et Linus et Claudia
et fratres omnes **22** Dominus Iesus cum spiritu tuo
gratia nobiscum amen

Titum

1 Paulus servus Dei apostolus autem Iesu Christi secundum fidem electorum Dei et agnitionem veritatis quae secundum pietatem est **2** in spem vitae aeternae quam promisit qui non mentitur Deus ante tempora saecularia **(aiōnios g166)** **3** manifestavit autem temporibus suis verbum suum in praedicatione quae credita est mihi secundum praeceptum salvatoris nostri Dei **4** Tito dilecto filio secundum communem fidem gratia et pax a Deo Patre et Christo Iesu salvatore nostro **5** huius rei gratia reliqui te Cretae ut ea quae desunt corrigas et constituas per civitates presbyteros sicut ego tibi disposui **6** si quis sine crimine est unius uxoris vir filios habens fideles non in accusatione luxuriae aut non subditos **7** oportet enim episcopum sine crimine esse sicut Dei dispensatorem non superbum non iracundum non vinolentum non percussorem non turpilucri cupidum **8** sed hospitalem benignum sobrium iustum sanctum continentem **9** amplectentem eum qui secundum doctrinam est fidelem sermonem ut potens sit et exhortari in doctrina sana et eos qui contradicunt arguere **10** sunt enim multi et inoboedientes vaniloqui et seductores maxime qui de circumcisione sunt **11** quos oportet redargui qui universas domos subvertunt docentes quae non oportet turpis lucri gratia **12** dixit quidam ex illis proprius ipsorum propheta Cretenses semper mendaces malae bestiae ventres pigri **13** testimonium hoc verum est quam ob causam increpa illos dure ut sani sint in fide **14** non intendentes iudaicis fabulis et mandatis hominum aversantium se a veritate **15** omnia munda mundis coinquinatis autem et infidelibus nihil mundum sed inquinatae sunt eorum et mens et conscientia **16** confitentur se nosse Deum factis autem negant cum sunt abominati et incredibiles et ad omne opus bonum reprobi

2 tu autem loquere quae decet sanam doctrinam **2** senes ut sobrii sint pudici prudentes sani fide dilectione patientia **3** anus similiter in habitu sancto non criminatrices non vino multo servientes bene docentes **4** ut prudentiam doceant adulescentulas ut viros suos ament filios diligant **5** prudentes castas domus curam habentes benignas subditas suis viris ut non blasphemetur verbum Dei **6** iuvenes similiter hortare ut sobrii sint **7** in omnibus te ipsum praebe exemplum bonorum operum in doctrina integritatem gravitatem **8** verbum sanum inreprehensibilem ut is qui ex adverso est vereatur nihil habens malum dicere de nobis **9** servos dominis suis subditos esse in omnibus placentes non contradicentes **10** non fraudantes, sed in omnibus fidem bonam ostendentes ut doctrinam salutaris nostri Dei ornent in omnibus **11** apparuit enim gratia Dei salutaris omnibus hominibus **12** erudiens nos ut abnegantes impietatem et saecularia desideria sobrie et iuste et pie vivamus in hoc saeculo **(aiōn g165)** **13** expectantes beatam spem et adventum gloriae magni Dei et salvatoris nostri Iesu Christi **14** qui dedit semet ipsum pro nobis ut nos redimeret ab omni iniquitate et mundaret sibi populum acceptabilem sectatorem bonorum operum **15** haec loquere et exhortare et argue cum omni imperio nemo te contemnat

3 admone illos principibus et potestatibus subditos esse dicto oboedire ad omne opus bonum paratos esse **2** neminem blasphemare non litigiosos esse modestos omnem ostendentes mansuetudinem ad omnes homines **3** eramus enim et nos aliquando insipientes increduli errantes servientes desideriis et voluptatibus variis in malitia et invidia agentes odibiles odientes invicem **4** cum autem benignitas et humanitas apparuit salvatoris nostri Dei **5** non ex operibus iustitiae quae fecimus nos sed secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus Sancti **6** quem effudit in nos abunde per Iesum Christum salvatorem nostrum **7** ut iustificati gratia ipsius heredes simus secundum spem vitae aeternae **(aiōnios g166)** **8** fidelis sermo est et de his volo te confirmare ut curent bonis operibus praeesse qui credunt Deo haec sunt bona et utilia hominibus **9** stultas autem quaestiones et genealogias et contentiones et pugnas legis devita sunt enim inutiles et vanae **10** hereticum hominem post unam et secundam correptionem devita **11** sciens quia subversus est qui eiusmodi est et delinquit proprio iudicio condemnatus **12** cum misero ad te Arteman aut Tychicum festina ad me venire Nicopolim ibi enim statui hiemare **13** Zenan legis peritum et

Apollo sollicite praemitte ut nihil illis desit **14** discant autem et nostri bonis operibus praeesse ad usus necessarios ut non sint infructuosi **15** salutant te qui mecum sunt omnes saluta qui nos amant in fide gratia Dei cum omnibus vobis amen

Philemonem

1 Paulus vinctus Iesu Christi et Timotheus frater Philemoni dilecto et adiutori nostro **2** et Appiae sorori et Archippo commilitoni nostro et ecclesiae quae in domo tua est **3** gratia vobis et pax a Deo Patre nostro et Domino Iesu Christo **4** gratias ago Deo meo semper memoriam tui faciens in orationibus meis **5** audiens caritatem tuam et fidem quam habes in Domino Iesu et in omnes sanctos **6** ut communicatio fidei tuae evidens fiat in agnitione omnis boni in nobis in Christo Iesu **7** gaudium enim magnum habui et consolationem in caritate tua quia viscera sanctorum requieverunt per te frater **8** propter quod multam fiduciam habentes in Christo Iesu imperandi tibi quod ad rem pertinet **9** propter caritatem magis obsecro cum sis talis ut Paulus senex nunc autem et vinctus Iesu Christi **10** obsecro te de meo filio quem genui in vinculis Onesimo **11** qui tibi aliquando inutilis fuit nunc autem et tibi et mihi utilis **12** quem remisi tu autem illum id est mea viscera suscipe **13** quem ego volueram mecum detinere ut pro te mihi ministraret in vinculis evangelii **14** sine consilio autem tuo nihil volui facere uti ne velut ex necessitate bonum tuum esset sed voluntarium **15** forsitan enim ideo discessit ad horam a te ut aeternum illum recipere **(aiōnios g166)** **16** iam non ut servum sed plus servo carissimum fratrem maxime mihi quanto autem magis tibi et in carne et in Domino **17** si ergo habes me socium suscipe illum sicut me **18** si autem aliquid nocuit tibi aut debet hoc mihi inputa **19** ego Paulus scripsi mea manu ego reddam ut non dicam tibi quod et te ipsum mihi debes **20** ita frater ego te fruar in Domino refice viscera mea in Domino **21** confidens oboedientia tua scripsi tibi sciens quoniam et super id quod dico facies **22** simul autem et para mihi hospitium nam spero per orationes vestras donari me vobis **23** salutat te Epaphras concaptivus meus in Christo Iesu **24** Marcus Aristarchus Demas Lucas adiutores mei **25** gratia Domini nostri Iesu Christi cum spiritu vestro amen

Hebræos

1 multifariam et multis modis olim Deus loquens patribus in prophetis **2** novissime diebus istis locutus est nobis in Filio quem constituit heredem universorum per quem fecit et saecula **(aiōn g165)** **3** qui cum sit splendor gloriae et figura substantiae eius portansque omnia verbo virtutis suae purgationem peccatorum faciens sedit ad dexteram Maiestatis in excelsis **4** tanto melior angelis effectus quanto differentius prae illis nomen hereditavit **5** cui enim dixit aliquando angelorum Filius meus es tu ego hodie genui te et rursum ego ero illi in Patrem et ipse erit mihi in Filium **6** et cum iterum introducit primogenitum in orbem terrae dicit et adorent eum omnes angeli Dei **7** et ad angelos quidem dicit qui facit angelos suos spiritus et ministros suos flammam ignis **8** ad Filium autem thronus tuus Deus in saeculum saeculi et virga aequitatis virga regni tui **(aiōn g165)** **9** dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem propterea unxit te Deus Deus tuus oleo exultationis prae participibus tuis **10** et tu in principio Domine terram fundasti et opera manuum tuarum sunt caeli **11** ipsi peribunt tu autem permanebis et omnes ut vestimentum veterescent **12** et velut amictum involves eos et mutabuntur tu autem idem es et anni tui non deficient **13** ad quem autem angelorum dixit aliquando sede a dextris meis quoadusque ponam inimicos tuos scabillum pedum tuorum **14** nonne omnes sunt administratorii spiritus in ministerium missi propter eos qui hereditatem capient salutis

2 propterea abundantius oportet observare nos ea quae audivimus ne forte pereffluamus **2** si enim qui per angelos dictus est sermo factus est firmus et omnis praevaricatio et inoboedientia accepit iustam mercedis retributionem **3** quomodo nos effugiemus si tantam neglexerimus salutem quae cum initium accepisset enarrari per Dominum ab eis qui audierunt in nos confirmata est **4** contestante Deo signis et portentis et variis virtutibus et Spiritus Sancti distributionibus secundum suam voluntatem **5** non enim angelis subiecit orbem terrae futurum de quo loquimur **6** testatus est autem in quodam loco quis dicens quid est homo quod memor es eius aut filius hominis quoniam visitas eum **7** minuisti eum paulo minus ab angelis gloria et honore coronasti eum et constituisti eum super opera manuum tuarum **8** omnia subiecisti sub pedibus eius in eo enim quod ei omnia subiecit nihil dimisit non subiectum ei nunc autem necdum videmus omnia subiecta ei **9** eum autem qui modico quam angeli minoratus est videmus Iesum propter passionem mortis gloria et honore coronatum ut gratia Dei pro omnibus gustaret mortem **10** decebat enim eum propter quem omnia et per quem omnia qui multos filios in gloriam adduxerat auctorem salutis eorum per passiones consummare **11** qui enim sanctificat et qui sanctificantur ex uno omnes propter quam causam non confunditur fratres eos vocare dicens **12** nuntiabo nomen tuum fratribus meis in medio ecclesiae laudabo te **13** et iterum ego ero fidens in eum et iterum ecce ego et pueri mei quos mihi dedit Deus **14** quia ergo pueri communicaverunt sanguini et carni et ipse similiter participavit hisdem ut per mortem destrueret eum qui habebat mortis imperium id est diabolum **15** et liberaret eos qui timore mortis per totam vitam obnoxii erant servituti **16** nusquam enim angelos adprehendit sed semen Abrahae adprehendit **17** unde debuit per omnia fratribus similare ut misericors fieret et fidelis pontifex ad Deum ut repropitiaret delicta populi **18** in eo enim in quo passus est ipse temptatus potens est eis qui temptantur auxiliari

3 unde fratres sancti vocationis caelestis participes considerate apostolum et pontificem confessionis nostrae Iesum **2** qui fidelis est ei qui fecit illum sicut et Moses in omni domo illius **3** amplioris enim gloriae iste prae Mose dignus habitus est quanto ampliorem honorem habet domus qui fabricavit illam **4** omnis namque domus fabricatur ab aliquo qui autem omnia creavit Deus **5** et Moses quidem fidelis erat in tota domo eius tamquam famulus in testimonium eorum quae dicenda erant **6** Christus vero tamquam filius in domo sua quae domus sumus nos si fiduciam et gloriam spei usque ad finem firmam retineamus **7** quapropter sicut dicit Spiritus Sanctus hodie si vocem eius audieritis **8** nolite obdurare corda vestra sicut in exacerbatione secundum diem temptationis in deserto **9** ubi temptaverunt me patres vestri

probaverunt et viderunt opera mea 10 quadraginta annos propter quod infensus fui generationi huic et dixi semper errant corde ipsi autem non cognoverunt vias meas 11 sicut iuravi in ira mea si introibunt in requiem meam 12 videte fratres ne forte sit in aliquo vestrum cor malum incredulitatis discedendi a Deo vivo 13 sed adhortamini vosmet ipsos per singulos dies donec hodie cognominatur ut non obduretur quis ex vobis fallacia peccati 14 participes enim Christi effecti sumus si tamen initium substantiae usque ad finem firmum retineamus 15 dum dicitur hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra quemadmodum in illa exacerbatione 16 quidam enim audientes exacerbaverunt sed non universi qui profecti sunt ab Aegypto per Mosen 17 quibus autem infensus est quadraginta annos nonne illis qui peccaverunt quorum cadavera prostrata sunt in deserto 18 quibus autem iuravit non introire in requiem ipsius nisi illis qui increduli fuerunt 19 et videmus quia non potuerunt introire propter incredulitatem

4 timeamus ergo ne forte relicta pollicitatione introeundi in requiem eius existimetur aliqui ex vobis deesse 2 etenim et nobis nuntiatum est quemadmodum et illis sed non profuit illis sermo auditus non admixtis fidei ex his quae audierunt 3 ingrediemur enim in requiem qui credidimus quemadmodum dixit sicut iuravi in ira mea si introibunt in requiem meam et quidem operibus ab institutione mundi factis 4 dixit enim quodam loco de die septima sic et requievit Deus die septima ab omnibus operibus suis 5 et in isto rursum si introibunt in requiem meam 6 quoniam ergo superest quosdam introire in illam et hii quibus prioribus adnuntiatum est non introierunt propter incredulitatem 7 iterum terminat diem quendam hodie in David dicendo post tantum temporis sicut supra dictum est hodie si vocem eius audieritis nolite obdurare corda vestra 8 nam si eis Iesus requiem praestitisset numquam de alio loqueretur posthac die 9 itaque relinquitur sabbatismus populo Dei 10 qui enim ingressus est in requiem eius etiam ipse requievit ab operibus suis sicut a suis Deus 11 festinemus ergo ingredi in illam requiem ut ne in id ipsum quis incidat incredulitatis exemplum 12 vivus est enim Dei sermo et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti et pertingens usque ad divisionem animae ac spiritus conpagum quoque et medullarum et discretor cogitationum et intentionum cordis 13 et non est ulla creatura invisibilis in conspectu eius omnia autem nuda et aperta sunt oculis eius ad quem nobis sermo 14 habentes ergo pontificem magnum qui penetraverit caelos Iesum Filium Dei teneamus confessionem 15 non enim habemus pontificem qui non possit conpati infirmitatibus nostris temptatum autem per omnia pro similitudine absque peccato 16 adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae ut misericordiam consequamur et gratiam inveniamus in auxilio oportuno

5 omnis namque pontifex ex hominibus adsumptus pro hominibus constituitur in his quae sunt ad Deum ut offerat dona et sacrificia pro peccatis 2 qui condolere possit his qui ignorant et errant quoniam et ipse circumdatus est infirmitate 3 et propter eam debet quemadmodum et pro populo ita etiam pro semet ipso offerre pro peccatis 4 nec quisquam sumit sibi honorem sed qui vocatur a Deo tamquam Aaron 5 sic et Christus non semet ipsum clarificavit ut pontifex fieret sed qui locutus est ad eum Filius meus es tu ego hodie genui te 6 quemadmodum et in alio dicit tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech (aiōn g165) 7 qui in diebus carnis suae preces supplicationesque ad eum qui possit salvum illum a morte facere cum clamore valido et lacrimis offerens et exauditus pro sua reverentia 8 et quidem cum esset Filius didicit ex his quae passus est oboedientiam 9 et consummatus factus est omnibus obtemperantibus sibi causa salutis aeternae (aiōnios g166) 10 appellatus a Deo pontifex iuxta ordinem Melchisedech 11 de quo grandis nobis sermo et ininterpretabilis ad dicendum quoniam inbecilles facti estis ad audiendum 12 etenim cum deberetis magistri esse propter tempus rursum indigetis ut vos doceamini quae sint elementa exordii sermonum Dei et facti estis quibus lacte opus sit non solido cibo 13 omnis enim qui lactis est particeps expers est sermonis iustitiae parvulus enim est 14 perfectorum autem est solidus cibus eorum qui pro consuetudine

exercitatos habent sensus ad discretionem boni ac mali

6 quapropter intermittentes inchoationis Christi sermonem ad perfectionem feramur non rursum iacientes fundamentum paenitentiae ab operibus mortuis et fidei ad Deum **2** baptismatum doctrinae inpositionis quoque manuum ac resurrectionis mortuorum et iudicii aeterni **(aiōnios g166)** **3** et hoc faciemus siquidem permiserit Deus **4** inpossibile est enim eos qui semel sunt inluminati gustaverunt etiam donum caeleste et participes sunt facti Spiritus Sancti **5** gustaverunt nihilominus bonum Dei verbum virtutesque saeculi venturi **(aiōn g165)** **6** et prolapsi sunt renovari rursus ad paenitentiam rursum crucifigentes sibimet ipsis Filium Dei et ostentui habentes **7** terra enim saepe venientem super se bibens imbrem et generans herbam oportunam illis a quibus colitur accipit benedictionem a Deo **8** proferens autem spinas ac tribulos reproba est et maledicto proxima cuius consummatio in conbustionem **9** confidimus autem de vobis dilectissimi meliora et viciniora saluti tametsi ita loquimur **10** non enim iniustus Deus ut obliviscatur operis vestri et dilectionis quam ostendistis in nomine ipsius qui ministrastis sanctis et ministratis **11** cupimus autem unumquemque vestrum eandem ostentare sollicitudinem ad expletionem spei usque in finem **12** ut non segnes efficiamini verum imitatores eorum qui fide et patientia hereditabunt promissiones **13** Abrahae namque promittens Deus quoniam neminem habuit per quem iuraret maiorem iuravit per semet ipsum **14** dicens nisi benedicens benedicam te et multiplicans multiplicabo te **15** et sic longanimiter ferens adeptus est repromissionem **16** homines enim per maiorem sui iurant et omnis controversiae eorum finis ad confirmationem est iuramentum **17** in quo abundantius volens Deus ostendere pollicitationis heredibus inmobilitatem consilii sui interposuit iusiurandum **18** ut per duas res inmobiles quibus inpossibile est mentiri Deum fortissimum solacium habeamus qui confugimus ad tenendam propositam spem **19** quam sicut anchoram habemus animae tutam ac firmam et incedentem usque in interiora velaminis **20** ubi praecursor pro nobis introiit Iesus secundum ordinem Melchisedech pontifex factus in aeternum **(aiōn g165)**

7 hic enim Melchisedech rex Salem sacerdos Dei summi qui obviavit Abrahae regresso a caede regum et benedixit ei **2** cui decimas omnium divisit Abraham primum quidem qui interpretatur rex iustitiae deinde autem et rex Salem quod est rex pacis **3** sine patre sine matre sine genealogia neque initium dierum neque finem vitae habens adsimilatus autem Filio Dei manet sacerdos in perpetuum **4** intuemini autem quantus sit hic cui et decimam dedit de praecipuis Abraham patriarcha **5** et quidem de filiis Levi sacerdotium accipientes mandatum habent decimas sumere a populo secundum legem id est a fratribus suis quamquam et ipsi exierunt de lumbis Abrahae **6** cuius autem generatio non adnumeratur in eis decimas sumpsit Abraham et hunc qui habebat repromissiones benedixit **7** sine ulla autem contradictione quod minus est a meliore benedicitur **8** et hic quidem decimas morientes homines accipiunt ibi autem contestatus quia vivit **9** et ut ita dictum sit per Abraham et Levi qui decimas accipit decimatus est **10** adhuc enim in lumbis patris erat quando obviavit ei Melchisedech **11** si ergo consummatio per sacerdotium leviticum erat populus enim sub ipso legem accepit quid adhuc necessarium secundum ordinem Melchisedech alium surgere sacerdotem et non secundum ordinem Aaron dici **12** translato enim sacerdotio necesse est ut et legis translatio fiat **13** in quo enim haec dicuntur de alia tribu est de qua nullus altario praesto fuit **14** manifestum enim quod ex Iuda ortus sit Dominus noster in qua tribu nihil de sacerdotibus Moses locutus est **15** et amplius adhuc manifestum est si secundum similitudinem Melchisedech exsurgit alius sacerdos **16** qui non secundum legem mandati carnalis factus est sed secundum virtutem vitae insolubilis **17** contestatur enim quoniam tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech **(aiōn g165)** **18** reprobatio quidem fit praecedentis mandati propter infirmitatem eius et inutilitatem **19** nihil enim ad perfectum adduxit lex introductio vero melioris spei per quam proximamus ad Deum **20** et quantum est non sine iureiurando alii quidem sine iureiurando sacerdotes facti sunt **21** hic autem cum iureiurando per eum qui dixit ad illum

iuravit Dominus et non paenitebit tu es sacerdos in aeternum (aiōn g165) 22 in tantum melioris testamenti sponsor factus est Iesus 23 et alii quidem plures facti sunt sacerdotes idcirco quod morte prohiberentur permanere 24 hic autem eo quod maneat in aeternum sempiternum habet sacerdotium (aiōn g165) 25 unde et salvare in perpetuo potest accedentes per semet ipsum ad Deum semper vivens ad interpellandum pro eis 26 talis enim decebat ut nobis esset pontifex sanctus innocens inpollutus segregatus a peccatoribus et excelsior caelis factus 27 qui non habet cotidie necessitatem quemadmodum sacerdotes prius pro suis delictis hostias offerre deinde pro populi hoc enim fecit semel se offerendo 28 lex enim homines constituit sacerdotes infirmitatem habentes sermo autem iurisiurandi qui post legem est Filium in aeternum perfectum (aiōn g165)

8 capitulum autem super ea quae dicuntur talem habemus pontificem qui consedit in dextera sedis Magnitudinis in caelis 2 sanctorum minister et tabernaculi veri quod fixit Dominus et non homo 3 omnis enim pontifex ad offerenda munera et hostias constituitur unde necesse est et hunc habere aliquid quod offerat 4 si ergo esset super terram nec esset sacerdos cum essent qui offerrent secundum legem munera 5 qui exemplari et umbrae deserviunt caelestium sicut responsum est Mosi cum consummaret tabernaculum vide inquit omnia facito secundum exemplar quod tibi ostensum est in monte 6 nunc autem melius sortitus est ministerium quanto et melioris testamenti mediator est quod in melioribus repromissionibus sanctum est 7 nam si illud prius culpa vacasset non utique secundi locus inquireretur 8 vituperans enim eos dicit ecce dies veniunt dicit Dominus et consummabo super domum Israhel et super domum Iuda testamentum novum 9 non secundum testamentum quod feci patribus eorum in die qua adprehendi manum illorum ut educerem illos de terra Aegypti quoniam ipsi non permanserunt in testamento meo et ego neglexi eos dicit Dominus 10 quia hoc testamentum quod disponam domui Israhel post dies illos dicit Dominus dando leges meas in mentem eorum et in corde eorum superscribam eas et ero eis in Deum et ipsi erunt mihi in populum 11 et non docebit unusquisque proximum suum et unusquisque fratrem suum dicens cognosce Dominum quoniam omnes scient me a minore usque ad maiorem eorum 12 quia propitius ero iniquitatibus eorum et peccatorum illorum iam non memorabor 13 dicendo autem novum veteravit prius quod autem antiquatur et senescit prope interitum est

9 habuit quidem et prius iustificationes culturae et sanctum saeculare 2 tabernaculum enim factum est primum in quo inerant candelabra et mensa et propositio panum quae dicitur sancta 3 post velamentum autem secundum tabernaculum quod dicitur sancta sanctorum 4 aureum habens turibulum et arcam testamenti circumtectam ex omni parte auro in qua urna aurea habens manna et virga Aaron quae fronduerat et tabulae testamenti 5 superque eam cherubin gloriae obumbrantia propitiatorium de quibus non est modo dicendum per singula 6 his vero ita conpositis in priori quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes sacrificiorum officia consummantes 7 in secundo autem semel in anno solus pontifex non sine sanguine quem offert pro sua et populi ignorantia 8 hoc significante Spiritu Sancto nondum propalatam esse sanctorum viam adhuc priore tabernaculo habente statum 9 quae parabola est temporis instantis iuxta quam munera et hostiae offeruntur quae non possunt iuxta conscientiam perfectum facere servientem 10 solummodo in cibis et in potibus et variis baptismis et iustitiis carnis usque ad tempus correctionis inpositis 11 Christus autem adsistens pontifex futurorum bonorum per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum id est non huius creationis 12 neque per sanguinem hircorum et vitulorum sed per proprium sanguinem introivit semel in sancta aeterna redemptione inventa (aiōnios g166) 13 si enim sanguis hircorum et taurorum et cinis vitulae aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis 14 quanto magis sanguis Christi qui per Spiritum Sanctum semet ipsum obtulit inmaculatum Deo emundabit conscientiam vestram ab operibus mortuis ad serviendum Deo viventi (aiōnios g166) 15 et ideo novi testamenti mediator est ut morte intercedente in redemptionem earum praevaricationum quae erant sub priore testamento

repromissionem accipiant qui vocati sunt aeternae hereditatis (aiōnios g166) 16 ubi enim testamentum mors necesse est intercedat testatoris 17 testamentum enim in mortuis confirmatum est alioquin nondum valet dum vivit qui testatus est 18 unde ne primum quidem sine sanguine dedicatum est 19 lecto enim omni mandato legis a Mose universo populo accipiens sanguinem vitulorum et hircorum cum aqua et lana coccinea et hysopo ipsum quoque librum et omnem populum aspersit 20 dicens hic sanguis testamenti quod mandavit ad vos Deus 21 etiam tabernaculum et omnia vasa ministerii sanguine similiter aspersit 22 et omnia paene in sanguine mundantur secundum legem et sine sanguinis fusione non fit remissio 23 necesse est ergo exemplaria quidem caelestium his mundari ipsa autem caelestia melioribus hostiis quam istis 24 non enim in manufactis sanctis Iesus introiit exemplaria verorum sed in ipsum caelum ut appareat nunc vultui Dei pro nobis 25 neque ut saepe offerat semet ipsum quemadmodum pontifex intrat in sancta per singulos annos in sanguine alieno 26 alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi nunc autem semel in consummatione saeculorum ad destitutionem peccati per hostiam suam apparuit (aiōn g165) 27 et quemadmodum statutum est hominibus semel mori post hoc autem iudicium 28 sic et Christus semel oblatus ad multorum exhaurienda peccata secundo sine peccato apparebit expectantibus se in salutem

10 umbram enim habens lex bonorum futurorum non ipsam imaginem rerum per singulos annos hisdem ipsis hostiis quas offerunt indesinenter numquam potest accedentes perfectos facere 2 alioquin non cessassent offerri ideo quod nullam haberent ultra conscientiam peccati cultores semel mundati 3 sed in ipsis commemoratio peccatorum per singulos annos fit 4 inpossibile enim est sanguine taurorum et hircorum auferri peccata 5 ideo ingrediens mundum dicit hostiam et oblationem noluisti corpus autem aptasti mihi 6 holocaustomata et pro peccato non tibi placuit 7 tunc dixi ecce venio in capitulo libri scriptum est de me ut faciam Deus voluntatem tuam 8 superius dicens quia hostias et oblationes et holocaustomata et pro peccato noluisti nec placita sunt tibi quae secundum legem offeruntur 9 tunc dixit ecce venio ut faciam Deus voluntatem tuam aufert primum ut sequens statuat 10 in qua voluntate sanctificati sumus per oblationem corporis Christi Iesu in semel 11 et omnis quidem sacerdos praesto est cotidie ministrans et easdem saepe offerens hostias quae numquam possunt auferre peccata 12 hic autem unam pro peccatis offerens hostiam in sempiternum sedit in dextera Dei 13 de cetero expectans donec ponantur inimici eius scabillum pedum eius 14 una enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos 15 contestatur autem nos et Spiritus Sanctus postquam enim dixit 16 hoc autem testamentum quod testabor ad illos post dies illos dicit Dominus dando leges meas in cordibus eorum et in mente eorum superscribam eas 17 et peccatorum et iniquitatium eorum iam non recordabor amplius 18 ubi autem horum remissio iam non oblatio pro peccato 19 habentes itaque fratres fiduciam in introitu sanctorum in sanguine Christi 20 quam initiavit nobis viam novam et viventem per velamen id est carnem suam 21 et sacerdotem magnum super domum Dei 22 accedamus cum vero corde in plenitudine fidei aspersi corda a conscientia mala et abluti corpus aqua munda 23 teneamus spei nostrae confessionem indeclinabilem fidelis enim est qui repromisit 24 et consideremus invicem in provocationem caritatis et bonorum operum 25 non deserentes collectionem nostram sicut est consuetudinis quibusdam sed consolantes et tanto magis quanto videritis adpropinquantem diem 26 voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis iam non relinquitur pro peccatis hostia 27 terribilis autem quaedam expectatio iudicii et ignis aemulatio quae consumptura est adversarios 28 irritam quis faciens legem Mosi sine ulla miseratione duobus vel tribus testibus moritur 29 quanto magis putatis deteriora mereri supplicia qui Filium Dei conculcaverit et sanguinem testamenti pollutum duxerit in quo sanctificatus est et Spiritui gratiae contumeliam fecerit 30 scimus enim qui dixit mihi vindictam ego reddam et iterum quia iudicabit Dominus populum suum 31 horrendum est incidere in manus Dei viventis 32 rememoramini autem pristinos dies in quibus inluminati magnum certamen sustinuistis passionum 33 et in altero

quidem obprobriis et tribulationibus spectaculum facti in altero autem socii taliter conversantium effecti **34** nam et vinctis conpassi estis et rapinam bonorum vestrorum cum gaudio suscepistis cognoscentes vos habere meliorem et manentem substantiam **35** nolite itaque amittere confidentiam vestram quae magnam habet remunerationem **36** patientia enim vobis necessaria est ut voluntatem Dei facientes reportetis promissionem **37** adhuc enim modicum quantulum qui venturus est veniet et non tardabit **38** iustus autem meus ex fide vivit quod si subtraxerit se non placebit animae meae **39** nos autem non sumus subtractionis in perditionem sed fidei in adquisitionem animae

11 est autem fides sperandorum substantia rerum argumentum non parentum **2** in hac enim testimonium consecuti sunt senes **3** fide intellegimus aptata esse saecula verbo Dei ut ex invisibilibus visibilia fierent **(aiōn g165)** **4** fide plurimam hostiam Abel quam Cain obtulit Deo per quam testimonium consecutus est esse iustus testimonium perhibente muneribus eius Deo et per illam defunctus adhuc loquitur **5** fide Enoch translatus est ne videret mortem et non inveniebatur quia transtulit illum Deus ante translationem enim testimonium habebat placuisse Deo **6** sine fide autem inpossibile placere credere enim oportet accedentem ad Deum quia est et inquirentibus se remunerator fit **7** fide Noe responso accepto de his quae adhuc non videbantur metuens aptavit arcam in salutem domus suae per quam damnavit mundum et iustitiae quae per fidem est heres est institutus **8** fide qui vocatur Abraham oboedivit in locum exire quem accepturus erat in hereditatem et exiit nesciens quo iret **9** fide moratus est in terra repromissionis tamquam in aliena in casulis habitando cum Isaac et Iacob coheredibus repromissionis eiusdem **10** expectabat enim fundamenta habentem civitatem cuius artifex et conditor Deus **11** fide et ipsa Sarra sterilis virtutem in conceptionem seminis accepit etiam praeter tempus aetatis quoniam fidelem credidit esse qui promiserat **12** propter quod et ab uno orti sunt et haec emortuo tamquam sidera caeli in multitudinem et sicut harena quae est ad oram maris innumerabilis **13** iuxta fidem defuncti sunt omnes isti non acceptis repromissionibus sed a longe eas aspicientes et salutantes et confitentes quia peregrini et hospites sunt supra terram **14** qui enim haec dicunt significant se patriam inquirere **15** et si quidem illius meminissent de qua exierunt habebant utique tempus revertendi **16** nunc autem meliorem appetunt id est caelestem ideo non confunditur Deus vocari Deus eorum paravit enim illis civitatem **17** fide obtulit Abraham Isaac cum temptaretur et unigenitum offerebat qui susceperat repromissiones **18** ad quem dictum est quia in Isaac vocabitur tibi semen **19** arbitrans quia et a mortuis suscitare potens est Deus unde eum et in parabola accepit **20** fide et de futuris benedixit Isaac Iacob et Esau **21** fide Iacob moriens singulis filiorum Ioseph benedixit et adoravit fastigium virgae eius **22** fide Ioseph moriens de profectione filiorum Israhel memoratus est et de ossibus suis mandavit **23** fide Moses natus occultatus est mensibus tribus a parentibus suis eo quod vidissent elegantem infantem et non timuerunt regis edictum **24** fide Moses grandis factus negavit se esse filium filiae Pharaonis **25** magis eligens adfligi cum populo Dei quam temporalis peccati habere iucunditatem **26** maiores divitias aestimans thesauro Aegyptiorum inproperium Christi aspiciebat enim in remunerationem **27** fide reliquit Aegyptum non veritus animositatem regis invisibilem enim tamquam videns sustinuit **28** fide celebravit pascha et sanguinis effusionem ne qui vastabat primitiva tangeret eos **29** fide transierunt mare Rubrum tamquam per aridam terram quod experti Aegyptii devorati sunt **30** fide muri Hiericho ruerunt circuiti dierum septem **31** fide Raab meretrix non periit cum incredulis excipiens exploratores cum pace **32** et quid adhuc dicam deficiet enim me tempus enarrantem de Gedeon Barac Samson Iepthae David et Samuhel et prophetis **33** qui per fidem devicerunt regna operati sunt iustitiam adepti sunt repromissiones obturaverunt ora leonum **34** extinxerunt impetum ignis effugerunt aciem gladii convaluerunt de infirmitate fortes facti sunt in bello castra verterunt exterorum **35** acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos alii autem distenti sunt non suscipientes redemptionem ut meliorem invenirent resurrectionem **36** alii vero ludibria et verbera experti insuper et vincula et carceres **37** lapidati sunt secti sunt temptati sunt in

occisione gladii mortui sunt circumierunt in melotis in pellibus caprinis egentes angustiati adflicti **38** quibus dignus non erat mundus in solitudinibus errantes et montibus et speluncis et in cavernis terrae **39** et hii omnes testimonio fidei probati non acceperunt repromissionem **40** Deo pro nobis melius aliquid providente ut ne sine nobis consummarentur

12 ideoque et nos tantam habentes inpositam nubem testium deponentes omne pondus et circumstans nos peccatum per patientiam curramus propositum nobis certamen **2** aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Iesum qui pro proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusione contempta atque in dextera sedis Dei sedit **3** recogitate enim eum qui talem sustinuit a peccatoribus adversum semet ipsos contradictionem ut ne fatigemini animis vestris deficientes **4** nondum usque ad sanguinem restitistis adversus peccatum repugnantes **5** et obliti estis consolationis quae vobis tamquam filiis loquitur dicens fili mi noli neglegere disciplinam Domini neque fatigeris dum ab eo argueris **6** quem enim diligit Dominus castigat flagellat autem omnem filium quem recipit **7** in disciplina perseverate tamquam filiis vobis offert Deus quis enim filius quem non corripit pater **8** quod si extra disciplinam estis cuius participes facti sunt omnes ergo adulteri et non filii estis **9** deinde patres quidem carnis nostrae habuimus eruditores et reverebamur non multo magis obtemperabimus Patri spirituum et vivemus **10** et illi quidem in tempore paucorum dierum secundum voluntatem suam erudiebant nos hic autem ad id quod utile est in recipiendo sanctificationem eius **11** omnis autem disciplina in praesenti quidem videtur non esse gaudii sed maeroris postea autem fructum pacatissimum exercitatis per eam reddit iustitiae **12** propter quod remissas manus et soluta genua erigite **13** et gressus rectos facite pedibus vestris ut non claudicans erret magis autem sanetur **14** pacem sequimini cum omnibus et sanctimoniam sine qua nemo videbit Dominum **15** contemplantes ne quis desit gratiae Dei ne qua radix amaritudinis sursum germinans inpediat et per illam inquinentur multi **16** ne quis fornicator aut profanus ut Esau qui propter unam escam vendidit primitiva sua **17** scitote enim quoniam et postea cupiens hereditare benedictionem reprobatus est non enim invenit paenitentiae locum quamquam cum lacrimis inquisisset eam **18** non enim accessistis ad tractabilem et accensibilem ignem et turbinem et caliginem et procellam **19** et tubae sonum et vocem verborum quam qui audierunt excusaverunt se ne eis fieret verbum **20** non enim portabant quod dicebatur et si bestia tetigerit montem lapidabitur **21** et ita terribile erat quod videbatur Moses dixit exterritus sum et tremebundus **22** sed accessistis ad Sion montem et civitatem Dei viventis Hierusalem caelestem et multorum milium angelorum frequentiae **23** et ecclesiam primitivorum qui conscripti sunt in caelis et iudicem omnium Deum et spiritus iustorum perfectorum **24** et testamenti novi mediatorem Iesum et sanguinis sparsionem melius loquentem quam Abel **25** videte ne recusetis loquentem si enim illi non effugerunt recusantes eum qui super terram loquebatur multo magis nos qui de caelis loquentem nobis avertimur **26** cuius vox movit terram tunc modo autem repromittit dicens adhuc semel ego movebo non solum terram sed et caelum **27** quod autem adhuc semel dicit declarat mobilium translationem tamquam factorum ut maneant ea quae sunt inmobilia **28** itaque regnum inmobile suscipientes habemus gratiam per quam serviamus placentes Deo cum metu et reverentia **29** etenim Deus noster ignis consumens est

13 caritas fraternitatis maneat **2** hospitalitatem nolite oblivisci per hanc enim latuerunt quidam angelis hospitio receptis **3** mementote vinctorum tamquam simul vincti et laborantium tamquam et ipsi in corpore morantes **4** honorabile conubium in omnibus et torus inmaculatus fornicatores enim et adulteros iudicabit Deus **5** sint mores sine avaritia contenti praesentibus ipse enim dixit non te deseram neque derelinquam **6** ita ut confidenter dicamus Dominus mihi adiutor non timebo quid faciat mihi homo **7** mementote praepositorum vestrorum qui vobis locuti sunt verbum Dei quorum intuentes exitum conversationis imitamini fidem **8** Iesus Christus heri et hodie ipse et in saecula **(aiōn g165)** **9** doctrinis variis et peregrinis nolite abduci optimum enim est gratia stabiliri cor non escis quae non profuerunt

ambulantibus in eis **10** habemus altare de quo edere
non habent potestatem qui tabernaculo deserviunt **11**
quorum enim animalium infertur sanguis pro peccato
in sancta per pontificem horum corpora cremantur
extra castra **12** propter quod et Iesus ut sanctificaret
per suum sanguinem populum extra portam passus
est **13** exeamus igitur ad eum extra castra inproperium
eius portantes **14** non enim habemus hic manentem
civitatem sed futuram inquirimus **15** per ipsum ergo
offeramus hostiam laudis semper Deo id est fructum
labiorum confitentium nomini eius **16** beneficientiae
autem et communionis nolite oblivisci talibus enim
hostiis promeretur Deus **17** oboedite praepositis
vestris et subiacete eis ipsi enim pervigilant quasi
rationem pro animabus vestris reddituri ut cum
gaudio hoc faciant et non gementes hoc enim non
expedit vobis **18** orate pro nobis confidimus enim
quia bonam conscientiam habemus in omnibus bene
volentes conversari **19** amplius autem deprecor vos
hoc facere ut quo celerius restituar vobis **20** Deus
autem pacis qui eduxit de mortuis pastorem magnum
ovium in sanguine testamenti aeterni Dominum
nostrum Iesum **(aiōnios g166)** **21** aptet vos in omni bono ut
faciatis voluntatem eius faciens in vobis quod placeat
coram se per Iesum Christum cui gloria in saecula
saeculorum amen **(aiōn g165)** **22** rogo autem vos fratres
sufferatis verbum solacii etenim perpaucis scripsi
vobis **23** cognoscite fratrem nostrum Timotheum
dimissum cum quo si celerius venerit videbo vos **24**
salutate omnes praepositos vestros et omnes sanctos
salutant vos de Italia **25** gratia cum omnibus vobis
amen

Iacobi

1 Iacobus Dei et Domini nostri Iesu Christi servus duodecim tribubus quae sunt in dispersione salutem **2** omne gaudium existimate fratres mei cum in temptationibus variis incideritis **3** scientes quod probatio fidei vestrae patientiam operatur **4** patientia autem opus perfectum habeat ut sitis perfecti et integri in nullo deficientes **5** si quis autem vestrum indiget sapientiam postulet a Deo qui dat omnibus affluenter et non inproperat et dabitur ei **6** postulet autem in fide nihil haesitans qui enim haesitat similis est fluctui maris qui a vento movetur et circumfertur **7** non ergo aestimet homo ille quod accipiat aliquid a Domino **8** vir duplex animo inconstans in omnibus viis suis **9** glorietur autem frater humilis in exaltatione sua **10** dives autem in humilitate sua quoniam sicut flos faeni transibit **11** exortus est enim sol cum ardore et arefecit faenum et flos eius decidit et decor vultus eius deperiit ita et dives in itineribus suis marcescet **12** beatus vir qui suffert temptationem quia cum probatus fuerit accipiet coronam vitae quam repromisit Deus diligentibus se **13** nemo cum temptatur dicat quoniam a Deo temptor Deus enim intemptator malorum est ipse autem neminem temptat **14** unusquisque vero temptatur a concupiscentia sua abstractus et inlectus **15** dein concupiscentia cum conceperit parit peccatum peccatum vero cum consummatum fuerit generat mortem **16** nolite itaque errare fratres mei dilectissimi **17** omne datum optimum et omne donum perfectum desursum est descendens a Patre luminum apud quem non est transmutatio nec vicissitudinis obumbratio **18** voluntarie genuit nos verbo veritatis ut simus initium aliquod creaturae eius **19** scitis fratres mei dilecti sit autem omnis homo velox ad audiendum tardus autem ad loquendum et tardus ad iram **20** ira enim viri iustitiam Dei non operatur **21** propter quod abicientes omnem inmunditiam et abundantiam malitiae in mansuetudine suscipite insitum verbum quod potest salvare animas vestras **22** estote autem factores verbi et non auditores tantum fallentes vosmet ipsos **23** quia si quis auditor est verbi et non factor hic conparabitur viro consideranti vultum nativitatis suae in speculo **24** consideravit enim se et abiit et statim oblitus est qualis fuerit **25** qui autem perspexerit in lege perfecta libertatis et permanserit non auditor obliviosus factus sed factor operis hic beatus in facto suo erit **26** si quis autem putat se religiosum esse non refrenans linguam suam sed seducens cor suum huius vana est religio **27** religio munda et inmaculata apud Deum et Patrem haec est visitare pupillos et viduas in tribulatione eorum inmaculatum se custodire ab hoc saeculo

2 fratres mei nolite in personarum acceptione habere fidem Domini nostri Iesu Christi gloriae **2** etenim si introierit in conventu vestro vir aureum anulum habens in veste candida introierit autem et pauper in sordido habitu **3** et intendatis in eum qui indutus est veste praeclara et dixeritis tu sede hic bene pauperi autem dicatis tu sta illic aut sede sub scabillo pedum meorum **4** nonne iudicatis apud vosmet ipsos et facti estis iudices cogitationum iniquarum **5** audite fratres mei dilectissimi nonne Deus elegit pauperes in hoc mundo divites in fide et heredes regni quod repromisit Deus diligentibus se **6** vos autem exhonorastis pauperem nonne divites per potentiam opprimunt vos et ipsi trahunt vos ad iudicia **7** nonne ipsi blasphemant bonum nomen quod invocatum est super vos **8** si tamen legem perficitis regalem secundum scripturas diliges proximum tuum sicut te ipsum bene facitis **9** si autem personas accipitis peccatum operamini redarguti a lege quasi transgressores **10** quicumque autem totam legem servaverit offendat autem in uno factus est omnium reus **11** qui enim dixit non moechaberis dixit et non occides quod si non moechaberis occides autem factus es transgressor legis **12** sic loquimini et sic facite sicut per legem libertatis incipientes iudicari **13** iudicium enim sine misericordia illi qui non fecit misericordiam superexultat autem misericordia iudicio **14** quid proderit fratres mei si fidem quis dicat se habere opera autem non habeat numquid poterit fides salvare eum **15** si autem frater aut soror nudi sunt et indigent victu cotidiano **16** dicat autem aliquis de vobis illis ite in pace calefacimini et saturamini non dederitis autem eis quae necessaria sunt corporis quid proderit **17** sic et fides si non habeat opera mortua est in semet ipsam **18** sed dicet quis tu fidem habes et ego opera habeo ostende mihi fidem tuam sine operibus et ego ostendam tibi ex operibus fidem meam **19** tu

credis quoniam unus est Deus bene facis et daemones credunt et contremescunt **20** vis autem scire o homo inanis quoniam fides sine operibus otiosa est **21** Abraham pater noster nonne ex operibus iustificatus est offerens Isaac filium suum super altare **22** vides quoniam fides cooperabatur operibus illius et ex operibus fides consummata est **23** et suppleta est scriptura dicens credidit Abraham Deo et reputatum est illi ad iustitiam et amicus Dei appellatus est **24** videtis quoniam ex operibus iustificatur homo et non ex fide tantum **25** similiter autem et Raab meretrix nonne ex operibus iustificata est suscipiens nuntios et alia via eiciens **26** sicut enim corpus sine spiritu emortuum est ita et fides sine operibus mortua est

3 nolite plures magistri fieri fratres mei scientes quoniam maius iudicium sumitis **2** in multis enim offendimus omnes si quis in verbo non offendit hic perfectus est vir potens etiam freno circumducere totum corpus **3** si autem equorum frenos in ora mittimus ad consentiendum nobis et omne corpus illorum circumferimus **4** ecce et naves cum magnae sint et a ventis validis minentur circumferuntur a modico gubernaculo ubi impetus dirigentis voluerit **5** ita et lingua modicum quidem membrum est et magna exultat ecce quantus ignis quam magnam silvam incendit **6** et lingua ignis est universitas iniquitatis lingua constituitur in membris nostris quae maculat totum corpus et inflammat rotam nativitatis nostrae inflammata a gehenna **(Geenna g1067)** **7** omnis enim natura bestiarum et volucrum et serpentium etiam ceterorum domantur et domita sunt a natura humana **8** linguam autem nullus hominum domare potest inquietum malum plena veneno mortifero **9** in ipsa benedicimus Dominum et Patrem et in ipsa maledicimus homines qui ad similitudinem Dei facti sunt **10** ex ipso ore procedit benedictio et maledictio non oportet fratres mei haec ita fieri **11** numquid fons de eodem foramine emanat dulcem et amaram aquam **12** numquid potest fratres mei ficus olivas facere aut vitis ficus sic neque salsa dulcem potest facere aquam **13** quis sapiens et disciplinatus inter vos ostendat ex bona conversatione operationem suam in mansuetudine sapientiae **14** quod si zelum amarum habetis et contentiones in cordibus vestris nolite gloriari et mendaces esse adversus veritatem **15** non est ista sapientia desursum descendens sed terrena animalis diabolica **16** ubi enim zelus et contentio ibi inconstantia et omne opus pravum **17** quae autem desursum est sapientia primum quidem pudica est deinde pacifica modesta suadibilis plena misericordia et fructibus bonis non iudicans sine simulatione **18** fructus autem iustitiae in pace seminatur facientibus pacem

4 unde bella et lites in vobis nonne hinc ex concupiscentiis vestris quae militant in membris vestris **2** concupiscitis et non habetis occiditis et zelatis et non potestis adipisci litigatis et belligeratis non habetis propter quod non postulatis **3** petitis et non accipitis eo quod male petatis ut in concupiscentiis vestris insumatis **4** adulteri nescitis quia amicitia huius mundi inimica est Dei quicumque ergo voluerit amicus esse saeculi huius inimicus Dei constituitur **5** aut putatis quia inaniter scriptura dicat ad invidiam concupiscit Spiritus qui inhabitat in nobis **6** maiorem autem dat gratiam propter quod dicit Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam **7** subditi igitur estote Deo resistite autem diabolo et fugiet a vobis **8** adpropiate Domino et adpropinquabit vobis emundate manus peccatores et purificate corda duplices animo **9** miseri estote et lugete et plorate risus vester in luctum convertatur et gaudium in maerorem **10** humiliamini in conspectu Domini et exaltabit vos **11** nolite detrahere de alterutrum fratres qui detrahit fratri aut qui iudicat fratrem suum detrahit legi et iudicat legem si autem iudicas legem non es factor legis sed iudex **12** unus est legislator et iudex qui potest perdere et liberare tu autem quis es qui iudicas proximum **13** ecce nunc qui dicitis hodie aut crastino ibimus in illam civitatem et faciemus quidem ibi annum et mercabimur et lucrum faciemus **14** qui ignoratis quid erit in crastinum quae enim est vita vestra vapor est ad modicum parens deinceps exterminatur **15** pro eo ut dicatis si Dominus voluerit et vixerimus faciemus hoc aut illud **16** nunc autem exultatis in superbiis vestris omnis exultatio talis maligna est **17** scienti igitur bonum facere et non facienti peccatum est illi

5 age nunc divites plorate ululantes in miseriis quae advenient vobis **2** divitiae vestrae putrefactae sunt et vestimenta vestra a tineis comesta sunt **3** aurum et argentum vestrum eruginavit et erugo eorum in testimonium vobis erit et manducabit carnes vestras sicut ignis thesaurizastis in novissimis diebus **4** ecce merces operariorum qui messuerunt regiones vestras qui fraudatus est a vobis clamat et clamor ipsorum in aures Domini Sabaoth introiit **5** epulati estis super terram et in luxuriis enutristis corda vestra in die occisionis **6** addixistis occidistis iustum non resistit vobis **7** patientes igitur estote fratres usque ad adventum Domini ecce agricola expectat pretiosum fructum terrae patienter ferens donec accipiat temporivum et serotinum **8** patientes estote et vos confirmate corda vestra quoniam adventus Domini adpropinquavit **9** nolite ingemescere fratres in alterutrum ut non iudicemini ecce iudex ante ianuam adsistit **10** exemplum accipite fratres laboris et patientiae prophetas qui locuti sunt in nomine Domini **11** ecce beatificamus qui sustinuerunt sufferentiam Iob audistis et finem Domini vidistis quoniam misericors est Dominus et miserator **12** ante omnia autem fratres mei nolite iurare neque per caelum neque per terram neque aliud quodcumque iuramentum sit autem vestrum est est non non uti non sub iudicio decidatis **13** tristatur aliquis vestrum oret aequo animo est psallat **14** infirmatur quis in vobis inducat presbyteros ecclesiae et orent super eum unguentes eum oleo in nomine Domini **15** et oratio fidei salvabit infirmum et adlevabit eum Dominus et si in peccatis sit dimittentur ei **16** confitemini ergo alterutrum peccata vestra et orate pro invicem ut salvemini multum enim valet deprecatio iusti adsidua **17** Helias homo erat similis nobis passibilis et oratione oravit ut non plueret super terram et non pluit annos tres et menses sex **18** et rursum oravit et caelum dedit pluviam et terra dedit fructum suum **19** fratres mei si quis ex vobis erraverit a veritate et converterit quis eum **20** scire debet quoniam qui converti fecerit peccatorem ab errore viae suae salvabit animam eius a morte et operit multitudinem peccatorum

Petri I

1 Petrus apostolus Iesu Christi electis advenis dispersionis Ponti Galatiae Cappadociae Asiae et Bithyniae **2** secundum praescientiam Dei Patris in sanctificatione Spiritus in oboedientiam et aspersionem sanguinis Iesu Christi gratia vobis et pax multiplicetur **3** benedictus Deus et Pater Domini nostri Iesu Christi qui secundum magnam misericordiam suam regeneravit nos in spem vivam per resurrectionem Iesu Christi ex mortuis **4** in hereditatem incorruptibilem et incontaminatam et inmarcescibilem conservatam in caelis in vobis **5** qui in virtute Dei custodimini per fidem in salutem paratam revelari in tempore novissimo **6** in quo exultatis modicum nunc si oportet contristati in variis temptationibus **7** ut probatum vestrae fidei multo pretiosius sit auro quod perit per ignem probato inveniatur in laudem et gloriam et honorem in revelatione Iesu Christi **8** quem cum non videritis diligitis in quem nunc quoque non videntes credentes autem exultatis laetitia inenarrabili et glorificata **9** reportantes finem fidei vestrae salutem animarum **10** de qua salute exquisierunt atque scrutati sunt prophetae qui de futura in vobis gratia prophetaverunt **11** scrutantes in quod vel quale tempus significaret in eis Spiritus Christi praenuntians eas quae in Christo sunt passiones et posteriores glorias **12** quibus revelatum est quia non sibi ipsis vobis autem ministrabant ea quae nunc nuntiata sunt vobis per eos qui evangelizaverunt vos Spiritu Sancto misso de caelo in quae desiderant angeli prospicere **13** propter quod succincti lumbos mentis vestrae sobrii perfecte sperate in eam quae offertur vobis gratiam in revelatione Iesu Christi **14** quasi filii oboedientiae non configurati prioribus ignorantiae vestrae desideriis **15** sed secundum eum qui vocavit vos sanctum et ipsi sancti in omni conversatione sitis **16** quoniam scriptum est sancti eritis quia ego sanctus sum **17** et si Patrem invocatis eum qui sine acceptione personarum iudicat secundum uniuscuiusque opus in timore incolatus vestri tempore conversamini **18** scientes quod non corruptibilibus argento vel auro redempti estis de vana vestra conversatione paternae traditionis **19** sed pretioso sanguine quasi agni incontaminati et inmaculati Christi **20** praecogniti quidem ante constitutionem mundi manifestati autem novissimis temporibus propter vos **21** qui per ipsum fideles estis in Deo qui suscitavit eum a mortuis et dedit ei gloriam ut fides vestra et spes esset in Deo **22** animas vestras castificantes in oboedientia caritatis in fraternitatis amore simplici ex corde invicem diligite adtentius **23** renati non ex semine corruptibili sed incorruptibili per verbum Dei vivi et permanentis **(aiōn g165)** **24** quia omnis caro ut faenum et omnis gloria eius tamquam flos faeni exaruit faenum et flos decidit **25** verbum autem Domini manet in aeternum hoc est autem verbum quod evangelizatum est in vos **(aiōn g165)**

2 deponentes igitur omnem malitiam et omnem dolum et simulationes et invidias et omnes detractiones **2** sicut modo geniti infantes rationale sine dolo lac concupiscite ut in eo crescatis in salutem **3** si gustastis quoniam dulcis Dominus **4** ad quem accedentes lapidem vivum ab hominibus quidem reprobatum a Deo autem electum honorificatum **5** et ipsi tamquam lapides vivi superaedificamini domus spiritalis sacerdotium sanctum offerre spiritales hostias acceptabiles Deo per Iesum Christum **6** propter quod continet in scriptura ecce pono in Sion lapidem summum angularem electum pretiosum et qui crediderit in eo non confundetur **7** vobis igitur honor credentibus non credentibus autem lapis quem reprobaverunt aedificantes hic factus est in caput anguli **8** et lapis offensionis et petra scandali qui offendunt verbo nec credunt in quod et positi sunt **9** vos autem genus electum regale sacerdotium gens sancta populus adquisitionis ut virtutes adnuntietis eius qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum **10** qui aliquando non populus nunc autem populus Dei qui non consecuti misericordiam nunc autem misericordiam consecuti **11** carissimi obsecro tamquam advenas et peregrinos abstinere vos a carnalibus desideriis quae militant adversus animam **12** conversationem vestram inter gentes habentes bonam ut in eo quod detractant de vobis tamquam de malefactoribus ex bonis operibus considerantes glorificent Deum in die visitationis **13** subiecti estote omni humanae creaturae propter Dominum sive regi quasi praecellenti **14** sive ducibus

tamquam ab eo missis ad vindictam malefactorum laudem vero bonorum 15 quia sic est voluntas Dei ut benefacientes obmutescere faciatis inprudentium hominum ignorantiam 16 quasi liberi et non quasi velamen habentes malitiae libertatem sed sicut servi Dei 17 omnes honorate fraternitatem diligite Deum timete regem honorificate 18 servi subditi in omni timore dominis non tantum bonis et modestis sed etiam discolis 19 haec est enim gratia si propter conscientiam Dei sustinet quis tristitias patiens iniuste 20 quae enim gloria est si peccantes et colaphizati suffertis sed si benefacientes et patientes sustinetis haec est gratia apud Deum 21 in hoc enim vocati estis quia et Christus passus est pro vobis vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia eius 22 qui peccatum non fecit nec inventus est dolus in ore ipsius 23 qui cum malediceretur non maledicebat cum pateretur non comminabatur tradebat autem iudicanti se iniuste 24 qui peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum ut peccatis mortui iustitiae viveremus cuius livore sanati estis 25 eratis enim sicut oves errantes sed conversi estis nunc ad pastorem et episcopum animarum vestrarum

3 similiter mulieres subditae suis viris ut et si qui non credunt verbo per mulierum conversationem sine verbo lucri fiant 2 considerantes in timore castam conversationem vestram 3 quarum sit non extrinsecus capillaturae aut circumdatio auri aut indumenti vestimentorum cultus 4 sed qui absconditus cordis est homo in incorruptibilitate quieti et modesti spiritus quod est in conspectu Dei locuples 5 sic enim aliquando et sanctae mulieres sperantes in Deo ornabant se subiectae propriis viris 6 sicut Sarra oboediebat Abrahae dominum eum vocans cuius estis filiae benefacientes et non timentes ullam perturbationem 7 viri similiter cohabitantes secundum scientiam quasi infirmiori vaso muliebri inpertientes honorem tamquam et coheredibus gratiae vitae uti ne inpediantur orationes vestrae 8 in fine autem omnes unianimes conpatientes fraternitatis amatores misericordes humiles 9 non reddentes malum pro malo vel maledictum pro maledicto sed e contrario benedicentes quia in hoc vocati estis ut benedictionem hereditate possideatis 10 qui enim vult vitam diligere et videre dies bonos coerceat linguam suam a malo et labia eius ne loquantur dolum 11 declinet autem a malo et faciat bonum inquirat pacem et persequatur eam 12 quia oculi Domini super iustos et aures eius in preces eorum vultus autem Domini super facientes mala 13 et quis est qui vobis noceat si boni aemulatores fueritis 14 sed et si quid patimini propter iustitiam beati timorem autem eorum ne timueritis et non conturbemini 15 Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris parati semper ad satisfactionem omni poscenti vos rationem de ea quae in vobis est spe 16 sed cum modestia et timore conscientiam habentes bonam ut in eo quod detrahunt vobis confundantur qui calumniantur vestram bonam in Christo conversationem 17 melius est enim benefacientes si velit voluntas Dei pati quam malefacientes 18 quia et Christus semel pro peccatis mortuus est iustus pro iniustis ut nos offerret Deo mortificatus carne vivificatus autem spiritu 19 in quo et his qui in carcere erant spiritibus veniens praedicavit 20 qui increduli fuerant aliquando quando expectabat Dei patientia in diebus Noe cum fabricaretur arca in qua pauci id est octo animae salvae factae sunt per aquam 21 quod et vos nunc similis formae salvos facit baptisma non carnis depositio sordium sed conscientiae bonae interrogatio in Deum per resurrectionem Iesu Christi 22 qui est in dextera Dei profectus in caelum subiectis sibi angelis et potestatibus et virtutibus

4 Christo igitur passo in carne et vos eadem cogitatione armamini quia qui passus est carne desiit a peccatis 2 ut iam non hominum desideriis sed voluntate Dei quod reliquum est in carne vivat temporis 3 sufficit enim praeteritum tempus ad voluntatem gentium consummandam qui ambulaverunt in luxuriis desideriis vinolentiis comesationibus potationibus et inlicitis idolorum cultibus 4 in quo peregrinantur non concurrentibus vobis in eandem luxuriae confusionem blasphemantes 5 qui reddent rationem ei qui paratus est iudicare vivos et mortuos 6 propter hoc enim et mortuis evangelizatum est ut iudicentur quidem secundum homines in carne vivant autem secundum Deum spiritu 7 omnium autem finis adpropinquavit

estote itaque prudentes et vigilate in orationibus **8** ante omnia mutuam in vosmet ipsos caritatem continuam habentes quia caritas operit multitudinem peccatorum **9** hospitales invicem sine murmuratione **10** unusquisque sicut accepit gratiam in alterutrum illam administrantes sicut boni dispensatores multiformis gratiae Dei **11** si quis loquitur quasi sermones Dei si quis ministrat tamquam ex virtute quam administrat Deus ut in omnibus honorificetur Deus per Iesum Christum cui est gloria et imperium in saecula saeculorum amen **(aiōn g165)** **12** carissimi nolite peregrinari in fervore qui ad temptationem vobis fit quasi novi aliquid vobis contingat **13** sed communicantes Christi passionibus gaudete ut et in revelatione gloriae eius gaudeatis exultantes **14** si exprobramini in nomine Christi beati quoniam gloriae Dei Spiritus in vobis requiescit **15** nemo enim vestrum patiatur quasi homicida aut fur aut maledicus aut alienorum appetitor **16** si autem ut Christianus non erubescat glorificet autem Deum in isto nomine **17** quoniam tempus ut incipiat iudicium de domo Dei si autem primum a nobis qui finis eorum qui non credunt Dei evangelio **18** et si iustus vix salvatur impius et peccator ubi parebit **19** itaque et hii qui patiuntur secundum voluntatem Dei fideli creatori commendant animas suas in benefactis

5 seniores ergo qui in vobis sunt obsecro consenior et testis Christi passionum qui et eius quae in futuro revelanda est gloriae communicator **2** pascite qui est in vobis gregem Dei providentes non coacto sed spontanee secundum Deum neque turpis lucri gratia sed voluntarie **3** neque ut dominantes in cleris sed formae facti gregi et ex animo **4** et cum apparuerit princeps pastorum percipietis inmarcescibilem gloriae coronam **5** similiter adulescentes subditi estote senioribus omnes autem invicem humilitatem insinuate quia Deus superbis resistit humilibus autem dat gratiam **6** humiliamini igitur sub potenti manu Dei ut vos exaltet in tempore visitationis **7** omnem sollicitudinem vestram proicientes in eum quoniam ipsi cura est de vobis **8** sobrii estote vigilate quia adversarius vester diabolus tamquam leo rugiens circuit quaerens quem devoret **9** cui resistite fortes fide scientes eadem passionum ei quae in mundo est vestrae fraternitati fieri **10** Deus autem omnis gratiae qui vocavit nos in aeternam suam gloriam in Christo Iesu modicum passos ipse perficiet confirmabit solidabit **(aiōnios g166)** **11** ipsi imperium in saecula saeculorum amen **(aiōn g165)** **12** per Silvanum vobis fidelem fratrem ut arbitror breviter scripsi obsecrans et contestans hanc esse veram gratiam Dei in qua state **13** salutat vos quae est in Babylone cumelecta et Marcus filius meus **14** salutate invicem in osculo sancto gratia vobis omnibus qui estis in Christo

Petri Ii

1 Simon Petrus servus et apostolus Iesu Christi his qui coaequalem nobis sortiti sunt fidem in iustitia Dei nostri et salvatoris Iesu Christi **2** gratia vobis et pax adimpleatur in cognitione Domini nostri **3** quomodo omnia nobis divinae virtutis suae quae ad vitam et pietatem donata est per cognitionem eius qui vocavit nos propria gloria et virtute **4** per quae maxima et pretiosa nobis promissa donavit ut per haec efficiamini divinae consortes naturae fugientes eius quae in mundo est concupiscentiae corruptionem **5** vos autem curam omnem subinferentes ministrate in fide vestra virtutem in virtute autem scientiam **6** in scientia autem abstinentiam in abstinentia autem patientiam in patientia autem pietatem **7** in pietate autem amorem fraternitatis in amore autem fraternitatis caritatem **8** haec enim vobis cum adsint et superent non vacuos nec sine fructu vos constituent in Domini nostri Iesu Christi cognitione **9** cui enim non praesto sunt haec caecus est et manu temptans oblivionem accipiens purgationis veterum suorum delictorum **10** quapropter fratres magis satagite ut per bona opera certam vestram vocationem et electionem faciatis haec enim facientes non peccabitis aliquando **11** sic enim abundanter ministrabitur vobis introitus in aeternum regnum Domini nostri et salvatoris Iesu Christi **(aiōnios g166)** **12** propter quod incipiam vos semper commonere de his et quidem scientes et confirmatos in praesenti veritate **13** iustum autem arbitror quamdiu sum in hoc tabernaculo suscitare vos in commonitione **14** certus quod velox est depositio tabernaculi mei secundum quod et Dominus noster Iesus Christus significavit mihi **15** dabo autem operam et frequenter habere vos post obitum meum ut horum memoriam faciatis **16** non enim doctas fabulas secuti notam fecimus vobis Domini nostri Iesu Christi virtutem et praesentiam sed speculatores facti illius magnitudinis **17** accipiens enim a Deo Patre honorem et gloriam voce delapsa ad eum huiuscemodi a magnifica gloria hic est Filius meus dilectus in quo mihi conplacui **18** et hanc vocem nos audivimus de caelo adlatam cum essemus cum ipso in monte sancto **19** et habemus firmiorem propheticum sermonem cui bene facitis adtendentes quasi lucernae lucenti in caliginoso loco donec dies inlucescat et lucifer oriatur in cordibus vestris **20** hoc primum intellegentes quod omnis prophetia scripturae propria interpretatione non fit **21** non enim voluntate humana adlata est aliquando prophetia sed Spiritu Sancto inspirati locuti sunt sancti Dei homines

2 fuerunt vero et pseudoprophetae in populo sicut et in vobis erunt magistri mendaces qui introducent sectas perditionis et eum qui emit eos Dominum negant superducentes sibi celerem perditionem **2** et multi sequentur eorum luxurias per quos via veritatis blasphemabitur **3** et in avaritia fictis verbis de vobis negotiabuntur quibus iudicium iam olim non cessat et perditio eorum non dormitat **4** si enim Deus angelis peccantibus non pepercit sed rudentibus inferni detractos in tartarum tradidit in iudicium cruciatos reservari **(Tartaroō g5020)** **5** et originali mundo non pepercit sed octavum Noe iustitiae praeconem custodivit diluvium mundo impiorum inducens **6** et civitates Sodomorum et Gomorraeorum in cinerem redigens eversione damnavit exemplum eorum qui impie acturi sunt ponens **7** et iustum Loth oppressum a nefandorum iniuria conversatione eruit **8** aspectu enim et auditu iustus erat habitans apud eos qui diem de die animam iustam iniquis operibus cruciabant **9** novit Dominus pios de temptatione eripere iniquos vero in diem iudicii cruciandos reservare **10** magis autem eos qui post carnem in concupiscentia inmunditiae ambulant dominationemque contemnunt audaces sibi placentes sectas non metuunt blasphemantes **11** ubi angeli fortitudine et virtute cum sint maiores non portant adversum se execrabile iudicium **12** hii vero velut inrationabilia pecora naturaliter in captionem et in perniciem in his quae ignorant blasphemantes in corruptione sua et peribunt **13** percipientes mercedem iniustitiae voluptatem existimantes diei delicias coinquinationes et maculae deliciis affluentes in conviviis suis luxuriantes vobiscum **14** oculos habentes plenos adulterio et incessabiles delicti pellicentes animas instabiles cor exercitatum avaritiae habentes maledictionis filii **15** derelinquentes rectam viam erraverunt secuti viam Balaam ex Bosor qui

mercedem iniquitatis amavit 16 correptionem vero habuit suae vesaniae subiugale mutum in hominis voce loquens prohibuit prophetae insipientiam 17 hii sunt fontes sine aqua et nebulae turbinibus exagitatae quibus caligo tenebrarum reservatur 18 superba enim vanitatis loquentes pellicent in desideriis carnis luxuriae eos qui paululum effugiunt qui in errore conversantur 19 libertatem illis promittentes cum ipsi servi sint corruptionis a quo enim quis superatus est huius et servus est 20 si enim refugientes coinquinationes mundi in cognitione Domini nostri et salvatoris Iesu Christi his rursus inpliciti superantur facta sunt eis posteriora deteriora prioribus 21 melius enim erat illis non cognoscere viam iustitiae quam post agnitionem retrorsum converti ab eo quod illis traditum est sancto mandato 22 contigit enim eis illud veri proverbii canis reversus ad suum vomitum et sus lota in volutabro luti

3 hanc ecce vobis carissimi secundam scribo epistulam in quibus excito vestram in commonitione sinceram mentem 2 ut memores sitis eorum quae praedixi verborum a sanctis prophetis et apostolorum vestrorum praeceptorum Domini et salvatoris 3 hoc primum scientes quod venient in novissimis diebus in deceptione inlusores iuxta proprias concupiscentias ambulantes 4 dicentes ubi est promissio aut adventus eius ex quo enim patres dormierunt omnia sic perseverant ab initio creaturae 5 latet enim eos hoc volentes quod caeli erant prius et terra de aqua et per aquam consistens Dei verbo 6 per quae ille tunc mundus aqua inundatus periit 7 caeli autem qui nunc sunt et terra eodem verbo repositi sunt igni servati in diem iudicii et perditionis impiorum hominum 8 unum vero hoc non lateat vos carissimi quia unus dies apud Dominum sicut mille anni et mille anni sicut dies unus 9 non tardat Dominus promissi sed patienter agit propter vos nolens aliquos perire sed omnes ad paenitentiam reverti 10 adveniet autem dies Domini ut fur in qua caeli magno impetu transient elementa vero calore solventur 11 cum haec igitur omnia dissolvenda sint quales oportet esse vos in sanctis conversationibus et pietatibus 12 expectantes et properantes in adventum Dei diei per quam caeli ardentes solventur et elementa ignis ardore tabescent 13 novos vero caelos et novam terram et promissa ipsius expectamus in quibus iustitia habitat 14 propter quod carissimi haec expectantes satis agite inmaculati et inviolati ei inveniri in pace 15 et Domini nostri longanimitatem salutem arbitramini sicut et carissimus frater noster Paulus secundum datam sibi sapientiam scripsit vobis 16 sicut et in omnibus epistulis loquens in eis de his in quibus sunt quaedam difficilia intellectu quae indocti et instabiles depravant sicut et ceteras scripturas ad suam ipsorum perditionem 17 vos igitur fratres praescientes custodite ne insipientium errore transducti excidatis a propria firmitate 18 crescite vero in gratia et in cognitione Domini nostri et salvatoris Iesu Christi ipsi gloria et nunc et in die aeternitatis amen (aiōn g165)

Iohannis I

1 quod fuit ab initio quod audivimus quod vidimus oculis nostris quod perspeximus et manus nostrae temptaverunt de verbo vitae **2** et vita manifestata est et vidimus et testamur et adnuntiamus vobis vitam aeternam quae erat apud Patrem et apparuit nobis **(aiōnios g166)** **3** quod vidimus et audivimus adnuntiamus et vobis ut et vos societatem habeatis nobiscum et societas nostra sit cum Patre et cum Filio eius Iesu Christo **4** et haec scribimus vobis ut gaudium nostrum sit plenum **5** et haec est adnuntiatio quam audivimus ab eo et adnuntiamus vobis quoniam Deus lux est et tenebrae in eo non sunt ullae **6** si dixerimus quoniam societatem habemus cum eo et in tenebris ambulamus mentimur et non facimus veritatem **7** si autem in luce ambulemus sicut et ipse est in luce societatem habemus ad invicem et sanguis Iesu Filii eius mundat nos ab omni peccato **8** si dixerimus quoniam peccatum non habemus ipsi nos seducimus et veritas in nobis non est **9** si confiteamur peccata nostra fidelis est et iustus ut remittat nobis peccata et emundet nos ab omni iniquitate **10** si dixerimus quoniam non peccavimus mendacem facimus eum et verbum eius non est in nobis

2 filioli mei haec scribo vobis ut non peccetis sed et si quis peccaverit advocatum habemus apud Patrem Iesum Christum iustum **2** et ipse est propitiatio pro peccatis nostris non pro nostris autem tantum sed etiam pro totius mundi **3** et in hoc scimus quoniam cognovimus eum si mandata eius observemus **4** qui dicit se nosse eum et mandata eius non custodit mendax est in hoc veritas non est **5** qui autem servat verbum eius vere in hoc caritas Dei perfecta est in hoc scimus quoniam in ipso sumus **6** qui dicit se in ipso manere debet sicut ille ambulavit et ipse ambulare **7** carissimi non mandatum novum scribo vobis sed mandatum vetus quod habuistis ab initio mandatum vetus est verbum quod audistis **8** iterum mandatum novum scribo vobis quod est verum et in ipso et in vobis quoniam tenebrae transeunt et lumen verum iam lucet **9** qui dicit se in luce esse et fratrem suum odit in tenebris est usque adhuc **10** qui diligit fratrem suum in lumine manet et scandalum in eo non est **11** qui autem odit fratrem suum in tenebris est et in tenebris ambulat et nescit quo eat quoniam tenebrae obcaecaverunt oculos eius **12** scribo vobis filioli quoniam remittuntur vobis peccata propter nomen eius **13** scribo vobis patres quoniam cognovistis eum qui ab initio est scribo vobis adulescentes quoniam vicistis malignum **14** scripsi vobis infantes quoniam cognovistis Patrem scripsi vobis patres quia cognovistis eum qui ab initio scripsi vobis adulescentes quia fortes estis et verbum Dei in vobis manet et vicistis malignum **15** nolite diligere mundum neque ea quae in mundo sunt si quis diligit mundum non est caritas Patris in eo **16** quoniam omne quod est in mundo concupiscentia carnis et concupiscentia oculorum est et superbia vitae quae non est ex Patre sed ex mundo est **17** et mundus transit et concupiscentia eius qui autem facit voluntatem Dei manet in aeternum **(aiōn g165)** **18** filioli novissima hora est et sicut audistis quia antichristus venit nunc antichristi multi facti sunt unde scimus quoniam novissima hora est **19** ex nobis prodierunt sed non erant ex nobis nam si fuissent ex nobis permansissent utique nobiscum sed ut manifesti sint quoniam non sunt omnes ex nobis **20** sed vos unctionem habetis a Sancto et nostis omnia **21** non scripsi vobis quasi ignorantibus veritatem sed quasi scientibus eam et quoniam omne mendacium ex veritate non est **22** quis est mendax nisi is qui negat quoniam Iesus non est Christus hic est antichristus qui negat Patrem et Filium **23** omnis qui negat Filium nec Patrem habet qui confitetur Filium et Patrem habet **24** vos quod audistis ab initio in vobis permaneat si in vobis permanserit quod ab initio audistis et vos in Filio et Patre manebitis **25** et haec est repromissio quam ipse pollicitus est nobis vitam aeternam **(aiōnios g166)** **26** haec scripsi vobis de eis qui seducunt vos **27** et vos unctionem quam accepistis ab eo manet in vobis et non necesse habetis ut aliquis doceat vos sed sicut unctio eius docet vos de omnibus et verum est et non est mendacium et sicut docuit vos manete in eo **28** et nunc filioli manete in eo ut cum apparuerit habeamus fiduciam et non confundamur ab eo in adventu eius **29** si scitis quoniam iustus est scitote quoniam et omnis qui facit iustitiam ex ipso natus est

3 videte qualem caritatem dedit nobis Pater ut filii
Dei nominemur et sumus propter hoc mundus non
novit nos quia non novit eum **2** carissimi nunc filii
Dei sumus et nondum apparuit quid erimus scimus
quoniam cum apparuerit similes ei erimus quoniam
videbimus eum sicuti est **3** et omnis qui habet spem
hanc in eo sanctificat se sicut et ille sanctus est
4 omnis qui facit peccatum et iniquitatem facit et
peccatum est iniquitas **5** et scitis quoniam ille apparuit
ut peccata tolleret et peccatum in eo non est **6** omnis
qui in eo manet non peccat omnis qui peccat non
vidit eum nec cognovit eum **7** filioli nemo vos seducat
qui facit iustitiam iustus est sicut et ille iustus est **8**
qui facit peccatum ex diabolo est quoniam ab initio
diabolus peccat in hoc apparuit Filius Dei ut dissolvat
opera diaboli **9** omnis qui natus est ex Deo peccatum
non facit quoniam semen ipsius in eo manet et non
potest peccare quoniam ex Deo natus est **10** in hoc
manifesti sunt filii Dei et filii diaboli omnis qui non
est iustus non est de Deo et qui non diligit fratrem
suum **11** quoniam haec est adnuntiatio quam audistis
ab initio ut diligamus alterutrum **12** non sicut Cain ex
maligno erat et occidit fratrem suum et propter quid
occidit eum quoniam opera eius maligna erant fratris
autem eius iusta **13** nolite mirari fratres si odit vos
mundus **14** nos scimus quoniam translati sumus de
morte in vitam quoniam diligimus fratres qui non
diligit manet in morte **15** omnis qui odit fratrem
suum homicida est et scitis quoniam omnis homicida
non habet vitam aeternam in se manentem **(aiōnios g166)** **16** in hoc cognovimus caritatem quoniam ille
pro nobis animam suam posuit et nos debemus pro
fratribus animas ponere **17** qui habuerit substantiam
mundi et viderit fratrem suum necesse habere et
clauserit viscera sua ab eo quomodo caritas Dei manet
in eo **18** filioli non diligamus verbo nec lingua sed
opere et veritate **19** in hoc cognoscimus quoniam ex
veritate sumus et in conspectu eius suadeamus corda
nostra **20** quoniam si reprehenderit nos cor maior
est Deus corde nostro et novit omnia **21** carissimi
si cor non reprehenderit nos fiduciam habemus ad
Deum **22** et quodcumque petierimus accipiemus ab eo
quoniam mandata eius custodimus et ea quae sunt
placita coram eo facimus **23** et hoc est mandatum
eius ut credamus in nomine Filii eius Iesu Christi et
diligamus alterutrum sicut dedit mandatum nobis **24**
et qui servat mandata eius in illo manet et ipse in eo
et in hoc scimus quoniam manet in nobis de Spiritu
quem nobis dedit

4 carissimi nolite omni spiritui credere sed
probate spiritus si ex Deo sint quoniam multi
pseudoprophetae exierunt in mundum **2** in hoc
cognoscitur Spiritus Dei omnis spiritus qui confitetur
Iesum Christum in carne venisse ex Deo est **3** et
omnis spiritus qui solvit Iesum ex Deo non est et
hoc est antichristi quod audistis quoniam venit et
nunc iam in mundo est **4** vos ex Deo estis filioli et
vicistis eos quoniam maior est qui in vobis est quam
qui in mundo **5** ipsi de mundo sunt ideo de mundo
loquuntur et mundus eos audit **6** nos ex Deo sumus
qui novit Deum audit nos qui non est ex Deo non audit
nos in hoc cognoscimus Spiritum veritatis et spiritum
erroris **7** carissimi diligamus invicem quoniam caritas
ex Deo est et omnis qui diligit ex Deo natus est et
cognoscit Deum **8** qui non diligit non novit Deum
quoniam Deus caritas est **9** in hoc apparuit caritas Dei
in nobis quoniam Filium suum unigenitum misit Deus
in mundum ut vivamus per eum **10** in hoc est caritas
non quasi nos dilexerimus Deum sed quoniam ipse
dilexit nos et misit Filium suum propitiationem pro
peccatis nostris **11** carissimi si sic Deus dilexit nos
et nos debemus alterutrum diligere **12** Deum nemo
vidit umquam si diligamus invicem Deus in nobis
manet et caritas eius in nobis perfecta est **13** in hoc
intellegimus quoniam in eo manemus et ipse in nobis
quoniam de Spiritu suo dedit nobis **14** et nos vidimus
et testificamur quoniam Pater misit Filium salvatorem
mundi **15** quisque confessus fuerit quoniam Iesus
est Filius Dei Deus in eo manet et ipse in Deo **16** et
nos cognovimus et credidimus caritati quam habet
Deus in nobis Deus caritas est et qui manet in caritate
in Deo manet et Deus in eo **17** in hoc perfecta est
caritas nobiscum ut fiduciam habeamus in die iudicii
quia sicut ille est et nos sumus in hoc mundo **18**
timor non est in caritate sed perfecta caritas foras
mittit timorem quoniam timor poenam habet qui
autem timet non est perfectus in caritate **19** nos ergo
diligamus quoniam Deus prior dilexit nos **20** si quis
dixerit quoniam diligo Deum et fratrem suum oderit

mendax est qui enim non diligit fratrem suum quem vidit Deum quem non vidit quomodo potest diligere **21** et hoc mandatum habemus ab eo ut qui diligit Deum diligat et fratrem suum

5 omnis qui credit quoniam Iesus est Christus ex Deo natus est et omnis qui diligit eum qui genuit diligit eum qui natus est ex eo **2** in hoc cognoscimus quoniam diligimus natos Dei cum Deum diligamus et mandata eius faciamus **3** haec est enim caritas Dei ut mandata eius custodiamus et mandata eius gravia non sunt **4** quoniam omne quod natum est ex Deo vincit mundum et haec est victoria quae vincit mundum fides nostra **5** quis est qui vincit mundum nisi qui credit quoniam Iesus est Filius Dei **6** hic est qui venit per aquam et sanguinem Iesus Christus non in aqua solum sed in aqua et sanguine et Spiritus est qui testificatur quoniam Christus est veritas **7** quia tres sunt qui testimonium dant **8** Spiritus et aqua et sanguis et tres unum sunt **9** si testimonium hominum accipimus testimonium Dei maius est quoniam hoc est testimonium Dei quod maius est quia testificatus est de Filio suo **10** qui credit in Filio Dei habet testimonium Dei in se qui non credit Filio mendacem facit eum quoniam non credidit in testimonio quod testificatus est Deus de Filio suo **11** et hoc est testimonium quoniam vitam aeternam dedit nobis Deus et haec vita in Filio eius est **(aiōnios g166)** **12** qui habet Filium habet vitam qui non habet Filium Dei vitam non habet **13** haec scripsi vobis ut sciatis quoniam vitam habetis aeternam qui creditis in nomine Filii Dei **(aiōnios g166)** **14** et haec est fiducia quam habemus ad eum quia quodcumque petierimus secundum voluntatem eius audit nos **15** et scimus quoniam audit nos quicquid petierimus scimus quoniam habemus petitiones quas postulavimus ab eo **16** qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem petet et dabit ei vitam peccantibus non ad mortem est peccatum ad mortem non pro illo dico ut roget **17** omnis iniquitas peccatum est et est peccatum non ad mortem **18** scimus quoniam omnis qui natus est ex Deo non peccat sed generatio Dei conservat eum et malignus non tangit eum **19** scimus quoniam ex Deo sumus et mundus totus in maligno positus est **20** et scimus quoniam Filius Dei venit et dedit nobis sensum ut cognoscamus verum Deum et simus in vero Filio eius hic est verus Deus et vita aeterna **(aiōnios g166)** **21** filioli custodite vos a simulacris

Iohannis Ii

1 senior electae dominae et natis eius quos ego diligo in veritate et non ego solus sed et omnes qui cognoverunt veritatem **2** propter veritatem quae permanet in nobis et nobiscum erit in aeternum **(aiōn g165)** **3** sit nobiscum gratia misericordia pax a Deo Patre et a Christo Iesu Filio Patris in veritate et caritate **4** gavisus sum valde quoniam inveni de filiis tuis ambulantes in veritate sicut mandatum accepimus a Patre **5** et nunc rogo te domina non tamquam mandatum novum scribens tibi sed quod habuimus ab initio ut diligamus alterutrum **6** et haec est caritas ut ambulemus secundum mandata eius hoc mandatum est ut quemadmodum audistis ab initio in eo ambuletis **7** quoniam multi seductores exierunt in mundum qui non confitentur Iesum Christum venientem in carne hic est seductor et antichristus **8** videte vosmet ipsos ne perdatis quae operati estis sed ut mercedem plenam accipiatis **9** omnis qui praecedit et non manet in doctrina Christi Deum non habet qui permanet in doctrina hic et Filium et Patrem habet **10** si quis venit ad vos et hanc doctrinam non adfert nolite recipere eum in domum nec have ei dixeritis **11** qui enim dicit illi have communicat operibus illius malignis **12** plura habens vobis scribere nolui per cartam et atramentum spero enim me futurum apud vos et os ad os loqui ut gaudium vestrum plenum sit **13** salutant te filii sororis tuae electae

Iohannis Iii

1 senior Gaio carissimo quem ego diligo in veritate **2** carissime de omnibus orationem facio prospere te ingredi et valere sicut prospere agit anima tua **3** gavisus sum valde venientibus fratribus et testimonium perhibentibus veritati tuae sicut tu in veritate ambulas **4** maiorem horum non habeo gratiam quam ut audiam filios meos in veritate ambulantes **5** carissime fideliter facis quicquid operaris in fratres et hoc in peregrinos **6** qui testimonium reddiderunt caritati tuae in conspectu ecclesiae quos bene facies deducens digne Deo **7** pro nomine enim profecti sunt nihil accipientes a gentibus **8** nos ergo debemus suscipere huiusmodi ut cooperatores simus veritatis **9** scripsissem forsitan ecclesiae sed is qui amat primatum gerere in eis Diotrepes non recipit nos **10** propter hoc si venero commoneam eius opera quae facit verbis malignis garriens in nos et quasi non ei ista sufficiant nec ipse suscipit fratres et eos qui cupiunt prohibet et de ecclesia eicit **11** carissime noli imitari malum sed quod bonum est qui benefacit ex Deo est qui malefacit non vidit Deum **12** Demetrio testimonium redditur ab omnibus et ab ipsa veritate et nos autem testimonium perhibemus et nosti quoniam testimonium nostrum verum est **13** multa habui scribere tibi sed nolui per atramentum et calamum scribere tibi **14** spero autem protinus te videre et os ad os loquemur pax tibi salutant te amici saluta amicos per nomen

Iudæ

1 Iudas Iesu Christi servus frater autem Iacobi his qui in Deo Patre dilectis et Iesu Christo conservatis vocatis **2** misericordia vobis et pax et caritas adimpleatur **3** carissimi omnem sollicitudinem faciens scribendi vobis de communi vestra salute necesse habui scribere vobis deprecans supercertari semel traditae sanctis fidei **4** subintroierunt enim quidam homines qui olim praescripti sunt in hoc iudicium impii Dei nostri gratiam transferentes in luxuriam et solum Dominatorem et Dominum nostrum Iesum Christum negantes **5** commonere autem vos volo scientes semel omnia quoniam Iesus populum de terra Aegypti salvans secundo eos qui non crediderunt perdidit **6** angelos vero qui non servaverunt suum principatum sed dereliquerunt suum domicilium in iudicium magni diei vinculis aeternis sub caligine reservavit **(aïdios g126)** **7** sicut Sodoma et Gomorra et finitimae civitates simili modo exfornicatae et abeuntes post carnem alteram factae sunt exemplum ignis aeterni poenam sustinentes **(aiōnios g166)** **8** similiter et hii carnem quidem maculant dominationem autem spernunt maiestates autem blasphemant **9** cum Michahel archangelus cum diabolo disputans altercaretur de Mosi corpore non est ausus iudicium inferre blasphemiae sed dixit imperet tibi Dominus **10** hii autem quaecumque quidem ignorant blasphemant quaecumque autem naturaliter tamquam muta animalia norunt in his corrumpuntur **11** vae illis quia via Cain abierunt et errore Balaam mercede effusi sunt et contradictione Core perierunt **12** hii sunt in epulis suis maculae convivantes sine timore semet ipsos pascentes nubes sine aqua quae a ventis circumferuntur arbores autumnales infructuosae bis mortuae eradicatae **13** fluctus feri maris despumantes suas confusiones sidera errantia quibus procella tenebrarum in aeternum servata est **(aiōn g165)** **14** prophetavit autem et his septimus ab Adam Enoc dicens ecce venit Dominus in sanctis milibus suis **15** facere iudicium contra omnes et arguere omnes impios de omnibus operibus impietatis eorum quibus impie egerunt et de omnibus duris quae locuti sunt contra eum peccatores impii **16** hii sunt murmuratores querellosi secundum desideria sua ambulantes et os illorum loquitur superba mirantes personas quaestus causa **17** vos autem carissimi memores estote verborum quae praedicta sunt ab apostolis Domini nostri Iesu Christi **18** quia dicebant vobis quoniam in novissimo tempore venient inlusores secundum sua desideria ambulantes impietatum **19** hii sunt qui segregant animales Spiritum non habentes **20** vos autem carissimi superaedificantes vosmet ipsos sanctissimae vestrae fidei in Spiritu Sancto orantes **21** ipsos vos in dilectione Dei servate **(aiōnios g166)** **22** et hos quidem arguite iudicatos **23** illos vero salvate de igne rapientes aliis autem miseremini in timore odientes et eam quae carnalis est maculatam tunicam **24** ei autem qui potest vos conservare sine peccato et constituere ante conspectum gloriae suae inmaculatos in exultatione **25** soli Deo salvatori nostro per Iesum Christum Dominum nostrum gloria magnificentia imperium et potestas ante omne saeculum et nunc et in omnia saecula amen **(aiōn g165)**

Apocalypsis

1 apocalypsis Iesu Christi quam dedit illi Deus palam facere servis suis quae oportet fieri cito et significavit mittens per angelum suum servo suo Iohanni **2** qui testimonium perhibuit verbo Dei et testimonium Iesu Christi quaecumque vidit **3** beatus qui legit et qui audiunt verba prophetiae et servant ea quae in ea scripta sunt tempus enim prope est **4** Iohannes septem ecclesiis quae sunt in Asia gratia vobis et pax ab eo qui est et qui erat et qui venturus est et a septem spiritibus qui in conspectu throni eius sunt **5** et ab Iesu Christo qui est testis fidelis primogenitus mortuorum et princeps regum terrae qui dilexit nos et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo **6** et fecit nostrum regnum sacerdotes Deo et Patri suo ipsi gloria et imperium in saecula saeculorum amen **(aiōn g165)** **7** ecce venit cum nubibus et videbit eum omnis oculus et qui eum pupugerunt et plangent se super eum omnes tribus terrae etiam amen **8** ego sum Alpha et Omega principium et finis dicit Dominus Deus qui est et qui erat et qui venturus est Omnipotens **9** ego Iohannes frater vester et particeps in tribulatione et regno et patientia in Iesu fui in insula quae appellatur Patmos propter verbum Dei et testimonium Iesu **10** fui in spiritu in dominica die et audivi post me vocem magnam tamquam tubae **11** dicentis quod vides scribe in libro et mitte septem ecclesiis Ephesum et Zmyrnam et Pergamum et Thyatiram et Sardis et Philadelphiam et Laodiciam **12** et conversus sum ut viderem vocem quae loquebatur mecum et conversus vidi septem candelabra aurea **13** et in medio septem candelabrorum similem Filio hominis vestitum podere et praecinctum ad mamillas zonam auream **14** caput autem eius et capilli erant candidi tamquam lana alba tamquam nix et oculi eius velut flamma ignis **15** et pedes eius similes orichalco sicut in camino ardenti et vox illius tamquam vox aquarum multarum **16** et habebat in dextera sua stellas septem et de ore eius gladius utraque parte acutus exiebat et facies eius sicut sol lucet in virtute sua **17** et cum vidissem eum cecidi ad pedes eius tamquam mortuus et posuit dexteram suam super me dicens noli timere ego sum primus et novissimus **18** et vivus et fui mortuus et ecce sum vivens in saecula saeculorum et habeo claves mortis et inferni **(aiōn g165, Hadēs g86)** **19** scribe ergo quae vidisti et quae sunt et quae oportet fieri post haec **20** sacramentum septem stellarum quas vidisti in dextera mea et septem candelabra aurea septem stellae angeli sunt septem ecclesiarum et candelabra septem septem ecclesiae sunt

2 angelo Ephesi ecclesiae scribe haec dicit qui tenet septem stellas in dextera sua qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum **2** scio opera tua et laborem et patientiam tuam et quia non potes sustinere malos et temptasti eos qui se dicunt apostolos et non sunt et invenisti eos mendaces **3** et patientiam habes et sustinuisti propter nomen meum et non defecisti **4** sed habeo adversus te quod caritatem tuam primam reliquisti **5** memor esto itaque unde excideris et age paenitentiam et prima opera fac sin autem venio tibi et movebo candelabrum tuum de loco suo nisi paenitentiam egeris **6** sed hoc habes quia odisti facta Nicolaitarum quae et ego odi **7** qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis vincenti dabo ei edere de ligno vitae quod est in paradiso Dei mei **8** et angelo Zmyrnae ecclesiae scribe haec dicit primus et novissimus qui fuit mortuus et vivit **9** scio tribulationem tuam et paupertatem tuam sed dives es et blasphemaris ab his qui se dicunt Iudaeos esse et non sunt sed sunt synagoga Satanae **10** nihil horum timeas quae passurus es ecce missurus est diabolus ex vobis in carcerem ut temptemini et habebitis tribulationem diebus decem esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam vitae **11** qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis qui vicerit non laedetur a morte secunda **12** et angelo Pergami ecclesiae scribe haec dicit qui habet rompheam utraque parte acutam **13** scio ubi habitas ubi sedes est Satanae et tenes nomen meum et non negasti fidem meam et in diebus Antipas testis meus fidelis qui occisus est apud vos ubi Satanas habitat **14** sed habeo adversus te pauca quia habes illic tenentes doctrinam Balaam qui docebat Balac mittere scandalum coram filiis Israhel edere et fornicari **15** ita habes et tu tenentes doctrinam Nicolaitarum **16** similiter paenitentiam age si quo minus venio tibi cito et pugnabo cum illis in gladio oris mei **17** qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis vincenti

dabo ei manna absconditum et dabo illi calculum candidum et in calculo nomen novum scriptum quod nemo scit nisi qui accipit **18** et angelo Thyatirae ecclesiae scribe haec dicit Filius Dei qui habet oculos ut flammam ignis et pedes eius similes orichalco **19** novi opera tua et caritatem et fidem et ministerium et patientiam tuam et opera tua novissima plura prioribus **20** sed habeo adversus te quia permittis mulierem Hiezabel quae se dicit propheten docere et seducere servos meos fornicari et manducare de idolothytis **21** et dedi illi tempus ut paenitentiam ageret et non vult paeniteri a fornicatione sua **22** ecce mitto eam in lectum et qui moechantur cum ea in tribulationem maximam nisi paenitentiam egerint ab operibus eius **23** et filios eius interficiam in morte et scient omnes ecclesiae quia ego sum scrutans renes et corda et dabo unicuique vestrum secundum opera vestra **24** vobis autem dico ceteris qui Thyatirae estis quicumque non habent doctrinam hanc qui non cognoverunt altitudines Satanae quemadmodum dicunt non mittam super vos aliud pondus **25** tamen id quod habetis tenete donec veniam **26** et qui vicerit et qui custodierit usque in finem opera mea dabo illi potestatem super gentes **27** et reget illas in virga ferrea tamquam vas figuli confringentur **28** sicut et ego accepi a Patre meo et dabo illi stellam matutinam **29** qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis

3 et angelo ecclesiae Sardis scribe haec dicit qui habet septem spiritus Dei et septem stellas scio opera tua quia nomen habes quod vivas et mortuus es **2** esto vigilans et confirma cetera quae moritura erant non enim invenio opera tua plena coram Deo meo **3** in mente ergo habe qualiter acceperis et audieris et serva et paenitentiam age si ergo non vigilaveris veniam tamquam fur et nescies qua hora veniam ad te **4** sed habes pauca nomina in Sardis qui non inquinaverunt vestimenta sua et ambulabunt mecum in albis quia digni sunt **5** qui vicerit sic vestietur vestimentis albis et non delebo nomen eius de libro vitae et confitebor nomen eius coram Patre meo et coram angelis eius **6** qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis **7** et angelo Philadelphiae ecclesiae scribe haec dicit sanctus et verus qui habet clavem David qui aperit et nemo cludit et cludit et nemo aperit **8** scio opera tua ecce dedi coram te ostium apertum quod nemo potest cludere quia modicam habes virtutem et servasti verbum meum et non negasti nomen meum **9** ecce dabo de synagoga Satanae qui dicunt se Iudaeos esse et non sunt sed mentiuntur ecce faciam illos ut veniant et adorent ante pedes tuos et scient quia ego dilexi te **10** quoniam servasti verbum patientiae meae et ego te servabo ab hora temptationis quae ventura est in orbem universum temptare habitantes in terra **11** venio cito tene quod habes ut nemo accipiat coronam tuam **12** qui vicerit faciam illum columnam in templo Dei mei et foras non egredietur amplius et scribam super eum nomen Dei mei et nomen civitatis Dei mei novae Hierusalem quae descendit de caelo a Deo meo et nomen meum novum **13** qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis **14** et angelo Laodiciae ecclesiae scribe haec dicit Amen testis fidelis et verus qui est principium creaturae Dei **15** scio opera tua quia neque frigidus es neque calidus utinam frigidus esses aut calidus **16** sed quia tepidus es et nec frigidus nec calidus incipiam te evomere ex ore meo **17** quia dicis quod dives sum et locupletatus et nullius egeo et nescis quia tu es miser et miserabilis et pauper et caecus et nudus **18** suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum ut locuples fias et vestimentis albis induaris et non appareat confusio nuditatis tuae et collyrio inungue oculos tuos ut videas **19** ego quos amo arguo et castigo aemulare ergo et paenitentiam age **20** ecce sto ad ostium et pulso si quis audierit vocem meam et aperuerit ianuam introibo ad illum et cenabo cum illo et ipse mecum **21** qui vicerit dabo ei sedere mecum in throno meo sicut et ego vici et sedi cum Patre meo in throno eius **22** qui habet aurem audiat quid Spiritus dicat ecclesiis

4 post haec vidi et ecce ostium apertum in caelo et vox prima quam audivi tamquam tubae loquentis mecum dicens ascende huc et ostendam tibi quae oportet fieri post haec **2** statim fui in spiritu et ecce sedis posita erat in caelo et supra sedem sedens **3** et qui sedebat similis erat aspectui lapidis iaspidis et sardini et iris erat in circuitu sedis similis visioni zmaragdinae **4** et in circuitu sedis sedilia viginti quattuor et super thronos viginti quattuor

seniores sedentes circumamictos vestimentis albis et in capitibus eorum coronas aureas 5 et de throno procedunt fulgura et voces et tonitrua et septem lampades ardentes ante thronum quae sunt septem spiritus Dei 6 et in conspectu sedis tamquam mare vitreum simile cristallo et in medio sedis et in circuitu sedis quattuor animalia plena oculis ante et retro 7 et animal primum simile leoni et secundum animal simile vitulo et tertium animal habens faciem quasi hominis et quartum animal simile aquilae volanti 8 et quattuor animalia singula eorum habebant alas senas et in circuitu et intus plena sunt oculis et requiem non habent die et nocte dicentia sanctus sanctus sanctus Dominus Deus omnipotens qui erat et qui est et qui venturus est 9 et cum darent illa animalia gloriam et honorem et benedictionem sedenti super thronum viventi in saecula saeculorum (aiōn g165) 10 procident viginti quattuor seniores ante sedentem in throno et adorabunt viventem in saecula saeculorum et mittent coronas suas ante thronum dicentes (aiōn g165) 11 dignus es Domine et Deus noster accipere gloriam et honorem et virtutem quia tu creasti omnia et propter voluntatem tuam erant et creata sunt

5 et vidi in dextera sedentis super thronum librum scriptum intus et foris signatum sigillis septem 2 et vidi angelum fortem praedicantem voce magna quis est dignus aperire librum et solvere signacula eius 3 et nemo poterat in caelo neque in terra neque subtus terram aperire librum neque respicere illum 4 et ego flebam multum quoniam nemo dignus inventus est aperire librum nec videre eum 5 et unus de senioribus dicit mihi ne fleveris ecce vicit leo de tribu Iuda radix David aperire librum et septem signacula eius 6 et vidi et ecce in medio throni et quattuor animalium et in medio seniorum agnum stantem tamquam occisum habentem cornua septem et oculos septem qui sunt spiritus Dei missi in omnem terram 7 et venit et accepit de dextera sedentis de throno 8 et cum aperuisset librum quattuor animalia et viginti quattuor seniores ceciderunt coram agno habentes singuli citharas et fialas aureas plenas odoramentorum quae sunt orationes sanctorum 9 et cantant novum canticum dicentes dignus es accipere librum et aperire signacula eius quoniam occisus es et redemisti nos Deo in sanguine tuo ex omni tribu et lingua et populo et natione 10 et fecisti eos Deo nostro regnum et sacerdotes et regnabunt super terram 11 et vidi et audivi vocem angelorum multorum in circuitu throni et animalium et seniorum et erat numerus eorum milia milium 12 dicentium voce magna dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem et divinitatem et sapientiam et fortitudinem et honorem et gloriam et benedictionem 13 et omnem creaturam quae in caelo est et super terram et sub terram et quae sunt in mari et quae in ea omnes audivi dicentes sedenti in throno et agno benedictio et honor et gloria et potestas in saecula saeculorum (aiōn g165) 14 et quattuor animalia dicebant amen et seniores ceciderunt et adoraverunt

6 et vidi quod aperuisset agnus unum de septem signaculis et audivi unum de quattuor animalibus dicentem tamquam vocem tonitrui veni 2 et vidi et ecce equus albus et qui sedebat super illum habebat arcum et data est ei corona et exivit vincens ut vinceret 3 et cum aperuisset sigillum secundum audivi secundum animal dicens veni 4 et exivit alius equus rufus et qui sedebat super illum datum est ei ut sumeret pacem de terra et ut invicem se interficiant et datus est illi gladius magnus 5 et cum aperuisset sigillum tertium audivi tertium animal dicens veni et vidi et ecce equus niger et qui sedebat super eum habebat stateram in manu sua 6 et audivi tamquam vocem in medio quattuor animalium dicentem bilibris tritici denario et tres bilibres hordei denario et vinum et oleum ne laeseris 7 et cum aperuisset sigillum quartum audivi vocem quarti animalis dicentis veni et vidi 8 et ecce equus pallidus et qui sedebat desuper nomen illi Mors et inferus sequebatur eum et data est illi potestas super quattuor partes terrae interficere gladio fame et morte et bestiis terrae (Hadēs g86) 9 et cum aperuisset quintum sigillum vidi subtus altare animas interfectorum propter verbum Dei et propter testimonium quod habebant 10 et clamabant voce magna dicentes usquequo Domine sanctus et verus non iudicas et vindicas sanguinem nostrum de his qui habitant in terra 11 et datae sunt illis singulae stolae albae et dictum est illis ut requiescerent tempus adhuc modicum donec impleantur conservi eorum et

fratres eorum qui interficiendi sunt sicut et illi 12 et vidi cum aperuisset sigillum sextum et terraemotus factus est magnus et sol factus est niger tamquam saccus cilicinus et luna tota facta est sicut sanguis 13 et stellae caeli ceciderunt super terram sicut ficus mittit grossos suos cum vento magno movetur 14 et caelum recessit sicut liber involutus et omnis mons et insulae de locis suis motae sunt 15 et reges terrae et principes et tribuni et divites et fortes et omnis servus et liber absconderunt se in speluncis et petris montium 16 et dicunt montibus et petris cadite super nos et abscondite nos a facie sedentis super thronum et ab ira agni 17 quoniam venit dies magnus irae ipsorum et quis poterit stare

7 post haec vidi quattuor angelos stantes super quattuor angulos terrae tenentes quattuor ventos terrae ne flaret ventus super terram neque super mare neque in ullam arborem 2 et vidi alterum angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum Dei vivi et clamavit voce magna quattuor angelis quibus datum est nocere terrae et mari 3 dicens nolite nocere terrae neque mari neque arboribus quoadusque signemus servos Dei nostri in frontibus eorum 4 et audivi numerum signatorum centum quadraginta quattuor milia signati ex omni tribu filiorum Israhel 5 ex tribu Iuda duodecim milia signati ex tribu Ruben duodecim milia ex tribu Gad duodecim milia 6 ex tribu Aser duodecim milia ex tribu Nepthalim duodecim milia ex tribu Manasse duodecim milia 7 ex tribu Symeon duodecim milia ex tribu Levi duodecim milia ex tribu Issachar duodecim milia 8 ex tribu Zabulon duodecim milia ex tribu Ioseph duodecim milia ex tribu Beniamin duodecim milia signati 9 post haec vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat ex omnibus gentibus et tribubus et populis et linguis stantes ante thronum et in conspectu agni amicti stolas albas et palmae in manibus eorum 10 et clamabant voce magna dicentes salus Deo nostro qui sedet super thronum et agno 11 et omnes angeli stabant in circuitu throni et seniorum et quattuor animalium et ceciderunt in conspectu throni in facies suas et adoraverunt Deum 12 dicentes amen benedictio et claritas et sapientia et gratiarum actio et honor et virtus et fortitudo Deo nostro in saecula saeculorum amen (aiōn g165) 13 et respondit unus de senioribus dicens mihi hii qui amicti sunt stolis albis qui sunt et unde venerunt 14 et dixi illi domine mi tu scis et dixit mihi hii sunt qui veniunt de tribulatione magna et laverunt stolas suas et dealbaverunt eas in sanguine agni 15 ideo sunt ante thronum Dei et serviunt ei die ac nocte in templo eius et qui sedet in throno habitabit super illos 16 non esurient neque sitient amplius neque cadet super illos sol neque ullus aestus 17 quoniam agnus qui in medio throni est reget illos et deducet eos ad vitae fontes aquarum et absterget Deus omnem lacrimam ex oculis eorum

8 et cum aperuisset sigillum septimum factum est silentium in caelo quasi media hora 2 et vidi septem angelos stantes in conspectu Dei et datae sunt illis septem tubae 3 et alius angelus venit et stetit ante altare habens turibulum aureum et data sunt illi incensa multa ut daret orationibus sanctorum omnium super altare aureum quod est ante thronum 4 et ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum de manu angeli coram Deo 5 et accepit angelus turibulum et implevit illud de igne altaris et misit in terram et facta sunt tonitrua et voces et fulgora et terraemotus 6 et septem angeli qui habebant septem tubas paraverunt se ut tuba canerent 7 et primus tuba cecinit et facta est grando et ignis mixta in sanguine et missum est in terram et tertia pars terrae conbusta est et tertia pars arborum conbusta est et omne faenum viride conbustum est 8 et secundus angelus tuba cecinit et tamquam mons magnus igne ardens missus est in mare et facta est tertia pars maris sanguis 9 et mortua est tertia pars creaturae quae habent animas et tertia pars navium interiit 10 et tertius angelus tuba cecinit et cecidit de caelo stella magna ardens tamquam facula et cecidit in tertiam partem fluminum et in fontes aquarum 11 et nomen stellae dicitur Absinthius et facta est tertia pars aquarum in absinthium et multi hominum mortui sunt de aquis quia amarae factae sunt 12 et quartus angelus tuba cecinit et percussa est tertia pars solis et tertia pars lunae et tertia pars stellarum ut obscuraretur tertia pars eorum et diei non luceret pars tertia et nox similiter 13 et vidi et audivi vocem unius aquilae volantis per medium caelum dicentis

voce magna vae vae vae habitantibus in terra de ceteris vocibus tubae trium angelorum qui erant tuba canituri

9 et quintus angelus tuba cecinit et vidi stellam de caelo cecidisse in terram et data est illi clavis putei abyssi **(Abyssos g12)** **2** et aperuit puteum abyssi et ascendit fumus putei sicut fumus fornacis magnae et obscuratus est sol et aer de fumo putei **(Abyssos g12)** **3** et de fumo exierunt lucustae in terram et data est illis potestas sicut habent potestatem scorpiones terrae **4** et praeceptum est illis ne laederent faenum terrae neque omne viride neque omnem arborem nisi tantum homines qui non habent signum Dei in frontibus **5** et datum est illis ne occiderent eos sed ut cruciarentur mensibus quinque et cruciatus eorum ut cruciatus scorpii cum percutit hominem **6** et in diebus illis quaerent homines mortem et non invenient eam et desiderabunt mori et fugiet mors ab ipsis **7** et similitudines lucustarum similes equis paratis in proelium et super capita earum tamquam coronae similes auro et facies earum sicut facies hominum **8** et habebant capillos sicut capillos mulierum et dentes earum sicut leonum erant **9** et habebant loricas sicut loricas ferreas et vox alarum earum sicut vox curruum equorum multorum currentium in bellum **10** et habebant caudas similes scorpionum et aculei in caudis earum potestas earum nocere hominibus mensibus quinque **11** et habebant super se regem angelum abyssi cui nomen hebraice Abaddon graece autem Apollyon et latine habet nomen Exterminans **(Abyssos g12)** **12** vae unum abiit ecce veniunt adhuc duo vae post haec **13** et sextus angelus tuba cecinit et audivi vocem unum ex cornibus altaris aurei quod est ante oculos Dei **14** dicentem sexto angelo qui habebat tubam solve quattuor angelos qui alligati sunt in flumine magno Eufrate **15** et soluti sunt quattuor angeli qui parati erant in horam et diem et mensem et annum ut occiderent tertiam partem hominum **16** et numerus equestris exercitus vicies milies dena milia audivi numerum eorum **17** et ita vidi equos in visione et qui sedebant super eos habentes loricas igneas et hyacinthinas et sulphureas et capita equorum erant tamquam capita leonum et de ore ipsorum procedit ignis et fumus et sulphur **18** ab his tribus plagis occisa est tertia pars hominum de igne et fumo et sulphure qui procedebat ex ore ipsorum **19** potestas enim equorum in ore eorum est et in caudis eorum nam caudae illorum similes serpentibus habentes capita et in his nocent **20** et ceteri homines qui non sunt occisi in his plagis neque paenitentiam egerunt de operibus manuum suarum ut non adorarent daemonia et simulacra aurea et argentea et aerea et lapidea et lignea quae neque videre possunt neque audire neque ambulare **21** et non egerunt paenitentiam ab homicidiis suis neque a veneficiis suis neque a fornicatione sua neque a furtis suis

10 et vidi alium angelum fortem descendentem de caelo amictum nube et iris in capite eius et facies eius erat ut sol et pedes eius tamquam columna ignis **2** et habebat in manu sua libellum apertum et posuit pedem suum dextrum supra mare sinistrum autem super terram **3** et clamavit voce magna quemadmodum cum leo rugit et cum clamasset locuta sunt septem tonitrua voces suas **4** et cum locuta fuissent septem tonitrua scripturus eram et audivi vocem de caelo dicentem signa quae locuta sunt septem tonitrua et noli ea scribere **5** et angelum quem vidi stantem supra mare et supra terram levavit manum suam ad caelum **6** et iuravit per viventem in saecula saeculorum qui creavit caelum et ea quae in illo sunt et terram et ea quae in ea sunt et mare et quae in eo sunt quia tempus amplius non erit **(aiōn g165)** **7** sed in diebus vocis septimi angeli cum coeperit tuba canere et consummabitur mysterium Dei sicut evangelizavit per servos suos prophetas **8** et vox quam audivi de caelo iterum loquentem mecum et dicentem vade accipe librum apertum de manu angeli stantis supra mare et supra terram **9** et abii ad angelum dicens ei ut daret mihi librum et dicit mihi accipe et devora illum et faciet amaricare ventrem tuum sed in ore tuo erit dulce tamquam mel **10** et accepi librum de manu angeli et devoravi eum et erat in ore meo tamquam mel dulce et cum devorassem eum amaricatus est venter meus **11** et dicunt mihi oportet te iterum prophetare populis et gentibus et linguis et regibus multis

11 et datus est mihi calamus similis virgae dicens surge et metire templum Dei et altare et

adorantes in eo 2 atrium autem quod est foris templum eice foras et ne metieris eum quoniam datum est gentibus et civitatem sanctam calcabunt mensibus quadraginta duobus 3 et dabo duobus testibus meis et prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta amicti saccos 4 hii sunt duo olivae et duo candelabra in conspectu Domini terrae stantes 5 et si quis eos voluerit nocere ignis exiet de ore illorum et devorabit inimicos eorum et si quis voluerit eos laedere sic oportet eum occidi 6 hii habent potestatem cludendi caelum ne pluat diebus prophetiae ipsorum et potestatem habent super aquas convertendi eas in sanguinem et percutere terram omni plaga quotienscumque voluerint 7 et cum finierint testimonium suum bestia quae ascendit de abysso faciet adversus illos bellum et vincet eos et occidet illos (Abyssos g12) 8 et corpora eorum in plateis civitatis magnae quae vocatur spiritaliter Sodoma et Aegyptus ubi et Dominus eorum crucifixus est 9 et videbunt de populis et tribubus et linguis et gentibus corpora eorum per tres dies et dimidium et corpora eorum non sinunt poni in monumentis 10 et inhabitantes terram gaudebunt super illis et iucundabuntur et munera mittent invicem quoniam hii duo prophetae cruciaverunt eos qui inhabitant super terram 11 et post dies tres et dimidium spiritus vitae a Deo intravit in eos et steterunt super pedes suos et timor magnus cecidit super eos qui viderunt eos 12 et audierunt vocem magnam de caelo dicentem illis ascendite huc et ascenderunt in caelum in nube et viderunt illos inimici eorum 13 et in illa hora factus est terraemotus magnus et decima pars civitatis cecidit et occisi sunt in terraemotu nomina hominum septem milia et reliqui in timore sunt missi et dederunt gloriam Deo caeli 14 vae secundum abiit ecce vae tertium veniet cito 15 et septimus angelus tuba cecinit et factae sunt voces magnae in caelo dicentes factum est regnum huius mundi Domini nostri et Christi eius et regnabit in saecula saeculorum (aiōn g165) 16 et viginti quattuor seniores qui in conspectu Dei sedent in sedibus suis ceciderunt in facies suas et adoraverunt Deum 17 dicentes gratias agimus tibi Domine Deus omnipotens qui es et qui eras quia accepisti virtutem tuam magnam et regnasti 18 et iratae sunt gentes et advenit ira tua et tempus mortuorum iudicari et reddere mercedem servis tuis prophetis et sanctis et timentibus nomen tuum pusillis et magnis et exterminandi eos qui corruperunt terram 19 et apertum est templum Dei in caelo et visa est arca testamenti eius in templo eius et facta sunt fulgora et voces et terraemotus et grando magna

12 et signum magnum paruit in caelo mulier amicta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius corona stellarum duodecim 2 et in utero habens et clamat parturiens et cruciatur ut pariat 3 et visum est aliud signum in caelo et ecce draco magnus rufus habens capita septem et cornua decem et in capitibus suis septem diademata 4 et cauda eius trahebat tertiam partem stellarum caeli et misit eas in terram et draco stetit ante mulierem quae erat paritura ut cum peperisset filium eius devoraret 5 et peperit filium masculum qui recturus erit omnes gentes in virga ferrea et raptus est filius eius ad Deum et ad thronum eius 6 et mulier fugit in solitudinem ubi habet locum paratum a Deo ut ibi pascant illam diebus mille ducentis sexaginta 7 et factum est proelium in caelo Michahel et angeli eius proeliabantur cum dracone et draco pugnabat et angeli eius 8 et non valuerunt neque locus inventus est eorum amplius in caelo 9 et proiectus est draco ille magnus serpens antiquus qui vocatur Diabolus et Satanas qui seducit universum orbem proiectus est in terram et angeli eius cum illo missi sunt 10 et audivi vocem magnam in caelo dicentem nunc facta est salus et virtus et regnum Dei nostri et potestas Christi eius quia proiectus est accusator fratrum nostrorum qui accusabat illos ante conspectum Dei nostri die ac nocte 11 et ipsi vicerunt illum propter sanguinem agni et propter verbum testimonii sui et non dilexerunt animam suam usque ad mortem 12 propterea laetamini caeli et qui habitatis in eis vae terrae et mari quia descendit diabolus ad vos habens iram magnam sciens quod modicum tempus habet 13 et postquam vidit draco quod proiectus est in terram persecutus est mulierem quae peperit masculum 14 et datae sunt mulieri duae alae aquilae magnae ut volaret in desertum in locum suum ubi alitur per tempus et tempora et dimidium temporis a facie serpentis 15 et misit serpens ex ore suo post mulierem aquam tamquam flumen ut eam

faceret trahi a flumine 16 et adiuvit terra mulierem et aperuit terra os suum et absorbuit flumen quod misit draco de ore suo 17 et iratus est draco in mulierem et abiit facere proelium cum reliquis de semine eius qui custodiunt mandata Dei et habent testimonium Iesu

13 et stetit super harenam maris et vidi de mare bestiam ascendentem habentem capita septem et cornua decem et super cornua eius decem diademata et super capita eius nomina blasphemiae 2 et bestiam quam vidi similis erat pardo et pedes eius sicut ursi et os eius sicut os leonis et dedit illi draco virtutem suam et potestatem magnam 3 et unum de capitibus suis quasi occisum in mortem et plaga mortis eius curata est et admirata est universa terra post bestiam 4 et adoraverunt draconem quia dedit potestatem bestiae et adoraverunt bestiam dicentes quis similis bestiae et quis poterit pugnare cum ea 5 et datum est ei os loquens magna et blasphemiae et data est illi potestas facere menses quadraginta duo 6 et aperuit os suum in blasphemias ad Deum blasphemare nomen eius et tabernaculum eius et eos qui in caelo habitant 7 et datum est illi bellum facere cum sanctis et vincere illos et data est ei potestas in omnem tribum et populum et linguam et gentem 8 et adorabunt eum omnes qui inhabitant terram quorum non sunt scripta nomina in libro vitae agni qui occisus est ab origine mundi 9 si quis habet aurem audiat 10 qui in captivitatem in captivitatem vadit qui in gladio occiderit oportet eum gladio occidi hic est patientia et fides sanctorum 11 et vidi aliam bestiam ascendentem de terra et habebat cornua duo similia agni et loquebatur sicut draco 12 et potestatem prioris bestiae omnem faciebat in conspectu eius et facit terram et inhabitantes in eam adorare bestiam primam cuius curata est plaga mortis 13 et fecit signa magna ut etiam ignem faceret de caelo descendere in terram in conspectu hominum 14 et seducit habitantes terram propter signa quae data sunt illi facere in conspectu bestiae dicens habitantibus in terra ut faciant imaginem bestiae quae habet plagam gladii et vixit 15 et datum est illi ut daret spiritum imagini bestiae ut et loquatur imago bestiae et faciat quicumque non adoraverint imaginem bestiae occidantur 16 et faciet omnes pusillos et magnos et divites et pauperes et liberos et servos habere caracter in dextera manu aut in frontibus suis 17 et ne quis possit emere aut vendere nisi qui habet caracter nomen bestiae aut numerum nominis eius 18 hic sapientia est qui habet intellectum conputet numerum bestiae numerus enim hominis est et numerus eius est sescenti sexaginta sex

14 et vidi et ecce agnus stabat supra montem Sion et cum illo centum quadraginta quattuor milia habentes nomen eius et nomen Patris eius scriptum in frontibus suis 2 et audivi vocem de caelo tamquam vocem aquarum multarum et tamquam vocem tonitrui magni et vocem quam audivi sicut citharoedorum citharizantium in citharis suis 3 et cantabant quasi canticum novum ante sedem et ante quattuor animalia et seniores et nemo poterat discere canticum nisi illa centum quadraginta quattuor milia qui empti sunt de terra 4 hii sunt qui cum mulieribus non sunt coinquinati virgines enim sunt hii qui sequuntur agnum quocumque abierit hii empti sunt ex hominibus primitiae Deo et agno 5 et in ore ipsorum non est inventum mendacium sine macula sunt 6 et vidi alterum angelum volantem per medium caelum habentem evangelium aeternum ut evangelizaret sedentibus super terram et super omnem gentem et tribum et linguam et populum (aiōnios g166) 7 dicens magna voce timete Deum et date illi honorem quia venit hora iudicii eius et adorate eum qui fecit caelum et terram et mare et fontes aquarum 8 et alius angelus secutus est dicens cecidit cecidit Babylon illa magna quae a vino irae fornicationis suae potionavit omnes gentes 9 et alius angelus tertius secutus est illos dicens voce magna si quis adoraverit bestiam et imaginem eius et acceperit caracterem in fronte sua aut in manu sua 10 et hic bibet de vino irae Dei qui mixtus est mero in calice irae ipsius et cruciabitur igne et sulphure in conspectu angelorum sanctorum et ante conspectum agni 11 et fumus tormentorum eorum in saecula saeculorum ascendit nec habent requiem die ac nocte qui adoraverunt bestiam et imaginem eius et si quis acceperit caracterem nominis eius (aiōn g165) 12 hic patientia sanctorum est qui custodiunt mandata Dei et fidem Iesu 13 et audivi vocem de caelo dicentem scribe beati mortui qui in Domino moriuntur amodo iam dicit Spiritus ut requiescant

a laboribus suis opera enim illorum sequuntur illos 14 et vidi et ecce nubem candidam et supra nubem sedentem similem Filio hominis habentem in capite suo coronam auream et in manu sua falcem acutam 15 et alter angelus exivit de templo clamans voce magna ad sedentem super nubem mitte falcem tuam et mete quia venit hora ut metatur quoniam aruit messis terrae 16 et misit qui sedebat supra nubem falcem suam in terram et messa est terra 17 et alius angelus exivit de templo quod est in caelo habens et ipse falcem acutam 18 et alius angelus de altari qui habet potestatem supra ignem et clamavit voce magna qui habebat falcem acutam dicens mitte falcem tuam acutam et vindemia botros vineae terrae quoniam maturae sunt uvae eius 19 et misit angelus falcem suam in terram et vindemiavit vineam terrae et misit in lacum irae Dei magnum 20 et calcatus est lacus extra civitatem et exivit sanguis de lacu usque ad frenos equorum per stadia mille sescenta

15 et vidi aliud signum in caelo magnum et mirabile angelos septem habentes plagas septem novissimas quoniam in illis consummata est ira Dei 2 et vidi tamquam mare vitreum mixtum igne et eos qui vicerunt bestiam et imaginem illius et numerum nominis eius stantes supra mare vitreum habentes citharas Dei 3 et cantant canticum Mosi servi Dei et canticum agni dicentes magna et mirabilia opera tua Domine Deus omnipotens iustae et verae viae tuae rex saeculorum 4 quis non timebit Domine et magnificabit nomen tuum quia solus pius quoniam omnes gentes venient et adorabunt in conspectu tuo quoniam iudicia tua manifestata sunt 5 et post haec vidi et ecce apertum est templum tabernaculi testimonii in caelo 6 et exierunt septem angeli habentes septem plagas de templo vestiti lapide mundo candido et praecincti circa pectora zonis aureis 7 et unus ex quattuor animalibus dedit septem angelis septem fialas aureas plenas iracundiae Dei viventis in saecula saeculorum (aiōn g165) 8 et impletum est templum fumo a maiestate Dei et de virtute eius et nemo poterat introire in templum donec consummarentur septem plagae septem angelorum

16 et audivi vocem magnam de templo dicentem septem angelis ite et effundite septem fialas irae Dei in terram 2 et abiit primus et effudit fialam suam in terram et factum est vulnus saevum ac pessimum in homines qui habent caracterem bestiae et eos qui adoraverunt imaginem eius 3 et secundus effudit fialam suam in mare et factus est sanguis tamquam mortui et omnis anima vivens mortua est in mari 4 et tertius effudit fialam suam super flumina et super fontes aquarum et factus est sanguis 5 et audivi angelum aquarum dicentem iustus es qui es et qui eras sanctus quia haec iudicasti 6 quia sanguinem sanctorum et prophetarum fuderunt et sanguinem eis dedisti bibere digni sunt 7 et audivi altare dicens etiam Domine Deus omnipotens vera et iusta iudicia tua 8 et quartus effudit fialam suam in solem et datum est illi aestu adficere homines et igni 9 et aestuaverunt homines aestu magno et blasphemaverunt nomen Dei habentis potestatem super has plagas neque egerunt paenitentiam ut darent illi gloriam 10 et quintus effudit fialam suam super sedem bestiae et factum est regnum eius tenebrosum et conmanducaverunt linguas suas prae dolore 11 et blasphemaverunt Deum caeli prae doloribus et vulneribus suis et non egerunt paenitentiam ex operibus suis 12 et sextus effudit fialam suam in flumen illud magnum Eufraten et siccavit aquam eius ut praepararetur via regibus ab ortu solis 13 et vidi de ore draconis et de ore bestiae et de ore pseudoprophetae spiritus tres inmundos in modum ranarum 14 sunt enim spiritus daemoniorum facientes signa et procedunt ad reges totius terrae congregare illos in proelium ad diem magnum Dei omnipotentis 15 ecce venio sicut fur beatus qui vigilat et custodit vestimenta sua ne nudus ambulet et videant turpitudinem eius 16 et congregavit illos in locum qui vocatur hebraice Hermagedon 17 et septimus effudit fialam suam in aerem et exivit vox magna de templo a throno dicens factum est 18 et facta sunt fulgora et voces et tonitrua et terraemotus factus est magnus qualis numquam fuit ex quo homines fuerunt super terram talis terraemotus sic magnus 19 et facta est civitas magna in tres partes et civitates gentium ceciderunt et Babylon magna venit in memoriam ante Deum dare ei calicem vini indignationis irae eius 20 et omnis insula fugit et montes non sunt inventi 21 et grando magna sicut talentum descendit de caelo in homines

et blasphemaverunt homines Deum propter plagam grandinis quoniam magna facta est vehementer

17 et venit unus de septem angelis qui habebant septem fialas et locutus est mecum dicens veni ostendam tibi damnationem meretricis magnae quae sedet super aquas multas **2** cum qua fornicati sunt reges terrae et inebriati sunt qui inhabitant terram de vino prostitutionis eius **3** et abstulit me in desertum in spiritu et vidi mulierem sedentem super bestiam coccineam plenam nominibus blasphemiae habentem capita septem et cornua decem **4** et mulier erat circumdata purpura et coccino et inaurata auro et lapide pretioso et margaritis habens poculum aureum in manu sua plenum abominationum et inmunditia fornicationis eius **5** et in fronte eius nomen scriptum mysterium Babylon magna mater fornicationum et abominationum terrae **6** et vidi mulierem ebriam de sanguine sanctorum et de sanguine martyrum Iesu et miratus sum cum vidissem illam admiratione magna **7** et dixit mihi angelus quare miraris ego tibi dicam sacramentum mulieris et bestiae quae portat eam quae habet capita septem et decem cornua **8** bestiam quam vidisti fuit et non est et ascensura est de abysso et in interitum ibit et mirabuntur inhabitantes terram quorum non sunt scripta nomina in libro vitae a constitutione mundi videntes bestiam quia erat et non est **(Abyssos g12)** **9** et hic est sensus qui habet sapientiam septem capita septem montes sunt super quos mulier sedet et reges septem sunt **10** quinque ceciderunt unus est alius nondum venit et cum venerit oportet illum breve tempus manere **11** et bestia quae erat et non est et ipsa octava est et de septem est et in interitum vadit **12** et decem cornua quae vidisti decem reges sunt qui regnum nondum acceperunt sed potestatem tamquam reges una hora accipiunt post bestiam **13** hii unum consilium habent et virtutem et potestatem suam bestiae tradunt **14** hii cum agno pugnabunt et agnus vincet illos quoniam Dominus dominorum est et rex regum et qui cum illo sunt vocati et electi et fideles **15** et dixit mihi aquas quas vidisti ubi meretrix sedet populi sunt et gentes et linguae **16** et decem cornua quae vidisti et bestiam hii odient fornicariam et desolatam facient illam et nudam et carnes eius manducabunt et ipsam igni concremabunt **17** Deus enim dedit in corda eorum ut faciant quod illi placitum est ut dent regnum suum bestiae donec consummentur verba Dei **18** et mulier quam vidisti est civitas magna quae habet regnum super reges terrae

18 et post haec vidi alium angelum descendentem de caelo habentem potestatem magnam et terra inluminata est a gloria eius **2** et exclamavit in forti voce dicens cecidit cecidit Babylon magna et facta est habitatio daemoniorum et custodia omnis spiritus inmundi et custodia omnis volucris inmundae **3** quia de ira fornicationis eius biberunt omnes gentes et reges terrae cum illa fornicati sunt et mercatores terrae de virtute deliciarum eius divites facti sunt **4** et audivi aliam vocem de caelo dicentem exite de illa populus meus ut ne participes sitis delictorum eius et de plagis eius non accipiatis **5** quoniam pervenerunt peccata eius usque ad caelum et recordatus est Deus iniquitatum eius **6** reddite illi sicut ipsa reddidit et duplicate duplicia secundum opera eius in poculo quo miscuit miscite illi duplum **7** quantum glorificavit se et in deliciis fuit tantum date illi tormentum et luctum quia in corde suo dicit sedeo regina et vidua non sum et luctum non videbo **8** ideo in una die venient plagae eius mors et luctus et fames et igni conburetur quia fortis est Deus qui iudicavit illam **9** et flebunt et plangent se super illam reges terrae qui cum illa fornicati sunt et in deliciis vixerunt cum viderint fumum incendii eius **10** longe stantes propter timorem tormentorum eius dicentes vae vae civitas illa magna Babylon civitas illa fortis quoniam una hora venit iudicium tuum **11** et negotiatores terrae flebunt et lugebunt super illam quoniam merces eorum nemo emet amplius **12** mercem auri et argenti et lapidis pretiosi et margaritis et byssi et purpurae et serici et cocci et omne lignum thyinum et omnia vasa eboris et omnia vasa de lapide pretioso et aeramento et ferro et marmore **13** et cinnamomum et amomum et odoramentorum et unguenti et turis et vini et olei et similae et tritici et iumentorum et ovium et equorum et raedarum et mancipiorum et animarum hominum **14** et poma tua desiderii animae discessit a te et omnia pinguia et clara perierunt a te et amplius illa iam non invenient **15** mercatores horum

qui divites facti sunt ab ea longe stabunt propter timorem tormentorum eius flentes ac lugentes **16** et dicentes vae vae civitas illa magna quae amicta erat byssino et purpura et cocco et deaurata est auro et lapide pretioso et margaritis **17** quoniam una hora destitutae sunt tantae divitiae et omnis gubernator et omnis qui in locum navigat et nautae et qui maria operantur longe steterunt **18** et clamaverunt videntes locum incendii eius dicentes quae similis civitati huic magnae **19** et miserunt pulverem super capita sua et clamaverunt flentes et lugentes dicentes vae vae civitas magna in qua divites facti sunt omnes qui habent naves in mari de pretiis eius quoniam una hora desolata est **20** exulta super eam caelum et sancti et apostoli et prophetae quoniam iudicavit Deus iudicium vestrum de illa **21** et sustulit unus angelus fortis lapidem quasi molarem magnum et misit in mare dicens hoc impetu mittetur Babylon magna illa civitas et ultra iam non invenietur **22** et vox citharoedorum et musicorum et tibia canentium et tuba non audietur in te amplius et omnis artifex omnis artis non invenietur in te amplius et vox molae non audietur in te amplius **23** et lux lucernae non lucebit tibi amplius et vox sponsi et sponsae non audietur adhuc in te quia mercatores tui erant principes terrae quia in veneficiis tuis erraverunt omnes gentes **24** et in ea sanguis prophetarum et sanctorum inventus est et omnium qui interfecti sunt in terra

19 post haec audivi quasi vocem magnam turbarum multarum in caelo dicentium alleluia salus et gloria et virtus Deo nostro est **2** quia vera et iusta iudicia sunt eius quia iudicavit de meretrice magna quae corrupit terram in prostitutione sua et vindicavit sanguinem servorum suorum de manibus eius **3** et iterum dixerunt alleluia et fumus eius ascendit in saecula saeculorum **(aiōn g165)** **4** et ceciderunt seniores viginti quattuor et quattuor animalia et adoraverunt Deum sedentem super thronum dicentes amen alleluia **5** et vox de throno exivit dicens laudem dicite Deo nostro omnes servi eius et qui timetis eum pusilli et magni **6** et audivi quasi vocem turbae magnae et sicut vocem aquarum multarum et sicut vocem tonitruum magnorum dicentium alleluia quoniam regnavit Dominus Deus noster omnipotens **7** gaudeamus et exultemus et demus gloriam ei quia venerunt nuptiae agni et uxor eius praeparavit se **8** et datum est illi ut cooperiat se byssinum splendens candidum byssinum enim iustificationes sunt sanctorum **9** et dicit mihi scribe beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt et dicit mihi haec verba vera Dei sunt **10** et cecidi ante pedes eius ut adorarem eum et dicit mihi vide ne feceris conservus tuus sum et fratrum tuorum habentium testimonium Iesu Deum adora testimonium enim Iesu est spiritus prophetiae **11** et vidi caelum apertum et ecce equus albus et qui sedebat super eum vocabatur Fidelis et Verax vocatur et iustitia iudicat et pugnat **12** oculi autem eius sicut flamma ignis et in capite eius diademata multa habens nomen scriptum quod nemo novit nisi ipse **13** et vestitus erat vestem aspersam sanguine et vocatur nomen eius Verbum Dei **14** et exercitus qui sunt in caelo sequebantur eum in equis albis vestiti byssinum album mundum **15** et de ore ipsius procedit gladius acutus ut in ipso percutiat gentes et ipse reget eos in virga ferrea et ipse calcat torcular vini furoris irae Dei omnipotentis **16** et habet in vestimento et in femore suo scriptum rex regum et Dominus dominantium **17** et vidi unum angelum stantem in sole et clamavit voce magna dicens omnibus avibus quae volabant per medium caeli venite congregamini ad cenam magnam Dei **18** ut manducetis carnes regum et carnes tribunorum et carnes fortium et carnes equorum et sedentium in ipsis et carnes omnium liberorum ac servorum et pusillorum ac magnorum **19** et vidi bestiam et reges terrae et exercitus eorum congregatos ad faciendum proelium cum illo qui sedebat in equo et cum exercitu eius **20** et adprehensa est bestia et cum illo pseudopropheta qui fecit signa coram ipso quibus seduxit eos qui acceperunt caracterem bestiae qui et adorant imaginem eius vivi missi sunt hii duo in stagnum ignis ardentis sulphure **(Limnē Pyr g3041 g4442)** **21** et ceteri occisi sunt in gladio sedentis super equum qui procedit de ore ipsius et omnes aves saturatae sunt carnibus eorum

20 et vidi angelum descendentem de caelo habentem clavem abyssi et catenam magnam in manu sua **(Abyssos g12)** **2** et adprehendit draconem

serpentem antiquum qui est diabolus et Satanas et ligavit eum per annos mille 3 et misit eum in abyssum et clusit et signavit super illum ut non seducat amplius gentes donec consummentur mille anni post haec oportet illum solvi modico tempore (Abyssos g12) 4 et vidi sedes et sederunt super eas et iudicium datum est illis et animas decollatorum propter testimonium Iesu et propter verbum Dei et qui non adoraverunt bestiam neque imaginem eius nec acceperunt caracterem in frontibus aut in manibus suis et vixerunt et regnaverunt cum Christo mille annis 5 ceteri mortuorum non vixerunt donec consummentur mille anni haec est resurrectio prima 6 beatus et sanctus qui habet partem in resurrectione prima in his secunda mors non habet potestatem sed erunt sacerdotes Dei et Christi et regnabunt cum illo mille annis 7 et cum consummati fuerint mille anni solvetur Satanas de carcere suo 8 et exibit et seducet gentes quae sunt super quattuor angulos terrae Gog et Magog et congregabit eos in proelium quorum numerus est sicut harena maris 9 et ascenderunt super latitudinem terrae et circumierunt castra sanctorum et civitatem dilectam et descendit ignis a Deo de caelo et devoravit eos 10 et diabolus qui seducebat eos missus est in stagnum ignis et sulphuris ubi et bestia et pseudoprophetes et cruciabuntur die ac nocte in saecula saeculorum (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 et vidi thronum magnum candidum et sedentem super eum a cuius aspectu fugit terra et caelum et locus non est inventus ab eis 12 et vidi mortuos magnos et pusillos stantes in conspectu throni et libri aperti sunt et alius liber apertus est qui est vitae et iudicati sunt mortui ex his quae scripta erant in libris secundum opera ipsorum 13 et dedit mare mortuos qui in eo erant et mors et inferus dederunt mortuos qui in ipsis erant et iudicatum est de singulis secundum opera ipsorum (Hadēs g86) 14 et inferus et mors missi sunt in stagnum ignis haec mors secunda est stagnum ignis (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 et qui non est inventus in libro vitae scriptus missus est in stagnum ignis (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 et vidi caelum novum et terram novam primum enim caelum et prima terra abiit et mare iam non est 2 et civitatem sanctam Hierusalem novam vidi descendentem de caelo a Deo paratam sicut sponsam ornatam viro suo 3 et audivi vocem magnam de throno dicentem ecce tabernaculum Dei cum hominibus et habitabit cum eis et ipsi populus eius erunt et ipse Deus cum eis erit eorum Deus 4 et absterget Deus omnem lacrimam ab oculis eorum et mors ultra non erit neque luctus neque clamor neque dolor erit ultra quae prima abierunt 5 et dixit qui sedebat in throno ecce nova facio omnia et dicit scribe quia haec verba fidelissima sunt et vera 6 et dixit mihi factum est ego sum Alpha et Omega initium et finis ego sitienti dabo de fonte aquae vivae gratis 7 qui vicerit possidebit haec et ero illi Deus et ille erit mihi filius 8 timidis autem et incredulis et execratis et homicidis et fornicatoribus et veneficis et idolatris et omnibus mendacibus pars illorum erit in stagno ardenti igne et sulphure quod est mors secunda (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 et venit unus de septem angelis habentibus fialas plenas septem plagis novissimis et locutus est mecum dicens veni ostendam tibi sponsam uxorem agni 10 et sustulit me in spiritu in montem magnum et altum et ostendit mihi civitatem sanctam Hierusalem descendentem de caelo a Deo 11 habentem claritatem Dei lumen eius simile lapidi pretioso tamquam lapidi iaspidis sicut cristallum 12 et habebat murum magnum et altum habens portas duodecim et in portis angelos duodecim et nomina inscripta quae sunt nomina duodecim tribuum filiorum Israhel 13 ab oriente portae tres et ab aquilone portae tres et ab austro portae tres et ab occasu portae tres 14 et murus civitatis habens fundamenta duodecim et in ipsis duodecim nomina duodecim apostolorum agni 15 et qui loquebatur mecum habebat mensuram harundinem auream ut metiretur civitatem et portas eius et murum 16 et civitas in quadro posita est et longitudo eius tanta est quanta et latitudo et mensus est civitatem de harundine per stadia duodecim milia longitudo et latitudo et altitudo eius aequalia sunt 17 et mensus est murus eius centum quadraginta quattuor cubitorum mensura hominis quae est angeli 18 et erat structura muri eius ex lapide iaspide ipsa vero civitas auro mundo simile vitro mundo 19 fundamenta muri civitatis omni lapide pretioso ornata fundamentum primum iaspis secundus sapphyrus tertius carcedonius quartus zmaragdus 20 quintus

sardonix sextus sardinus septimus chrysolitus octavus berillus nonus topazius decimus chrysoprassus undecimus hyacinthus duodecimus amethistus **21** et duodecim portae duodecim margaritae sunt per singulas et singulae portae erant ex singulis margaritis et platea civitatis aurum mundum tamquam vitrum perlucidum **22** et templum non vidi in ea Dominus enim Deus omnipotens templum illius est et agnus **23** et civitas non eget sole neque luna ut luceant in ea nam claritas Dei inluminavit eam et lucerna eius est agnus **24** et ambulabunt gentes per lumen eius et reges terrae adferent gloriam suam et honorem in illam **25** et portae eius non cludentur per diem nox enim non erit illic **26** et adferent gloriam et honorem gentium in illam **27** nec intrabit in ea aliquid coinquinatum et faciens abominationem et mendacium nisi qui scripti sunt in libro vitae agni

22 et ostendit mihi fluvium aquae vitae splendidum tamquam cristallum procedentem de sede Dei et agni **2** in medio plateae eius et ex utraque parte fluminis lignum vitae adferens fructus duodecim per menses singula reddentia fructum suum et folia ligni ad sanitatem gentium **3** et omne maledictum non erit amplius et sedes Dei et agni in illa erunt et servi eius servient illi **4** et videbunt faciem eius et nomen eius in frontibus eorum **5** et nox ultra non erit et non egebunt lumine lucernae neque lumine solis quoniam Dominus Deus inluminat illos et regnabunt in saecula saeculorum **(aiōn g165)** **6** et dixit mihi haec verba fidelissima et vera sunt et Dominus Deus spirituum prophetarum misit angelum suum ostendere servis suis quae oportet fieri cito **7** et ecce venio velociter beatus qui custodit verba prophetiae libri huius **8** et ego Iohannes qui audivi et vidi haec et postquam audissem et vidissem cecidi ut adorarem ante pedes angeli qui mihi haec ostendebat **9** et dicit mihi vide ne feceris conservus tuus sum et fratrum tuorum prophetarum et eorum qui servant verba libri huius Deum adora **10** et dicit mihi ne signaveris verba prophetiae libri huius tempus enim prope est **11** qui nocet noceat adhuc et qui in sordibus est sordescat adhuc et iustus iustitiam faciat adhuc et sanctus sanctificetur adhuc **12** ecce venio cito et merces mea mecum est reddere unicuique secundum opera sua **13** ego Alpha et Omega primus et novissimus principium et finis **14** beati qui lavant stolas suas ut sit potestas eorum in ligno vitae et portis intrent in civitatem **15** foris canes et venefici et inpudici et homicidae et idolis servientes et omnis qui amat et facit mendacium **16** ego Iesus misi angelum meum testificari vobis haec in ecclesiis ego sum radix et genus David stella splendida et matutina **17** et Spiritus et sponsa dicunt veni et qui audit dicat veni et qui sitit veniat qui vult accipiat aquam vitae gratis **18** contestor ego omni audienti verba prophetiae libri huius si quis adposuerit ad haec adponet Deus super illum plagas scriptas in libro isto **19** et si quis deminuerit de verbis libri prophetiae huius auferet Deus partem eius de ligno vitae et de civitate sancta et de his quae scripta sunt in libro isto **20** dicit qui testimonium perhibet istorum etiam venio cito amen veni Domine Iesu **21** gratia Domini nostri Iesu Christi cum omnibus

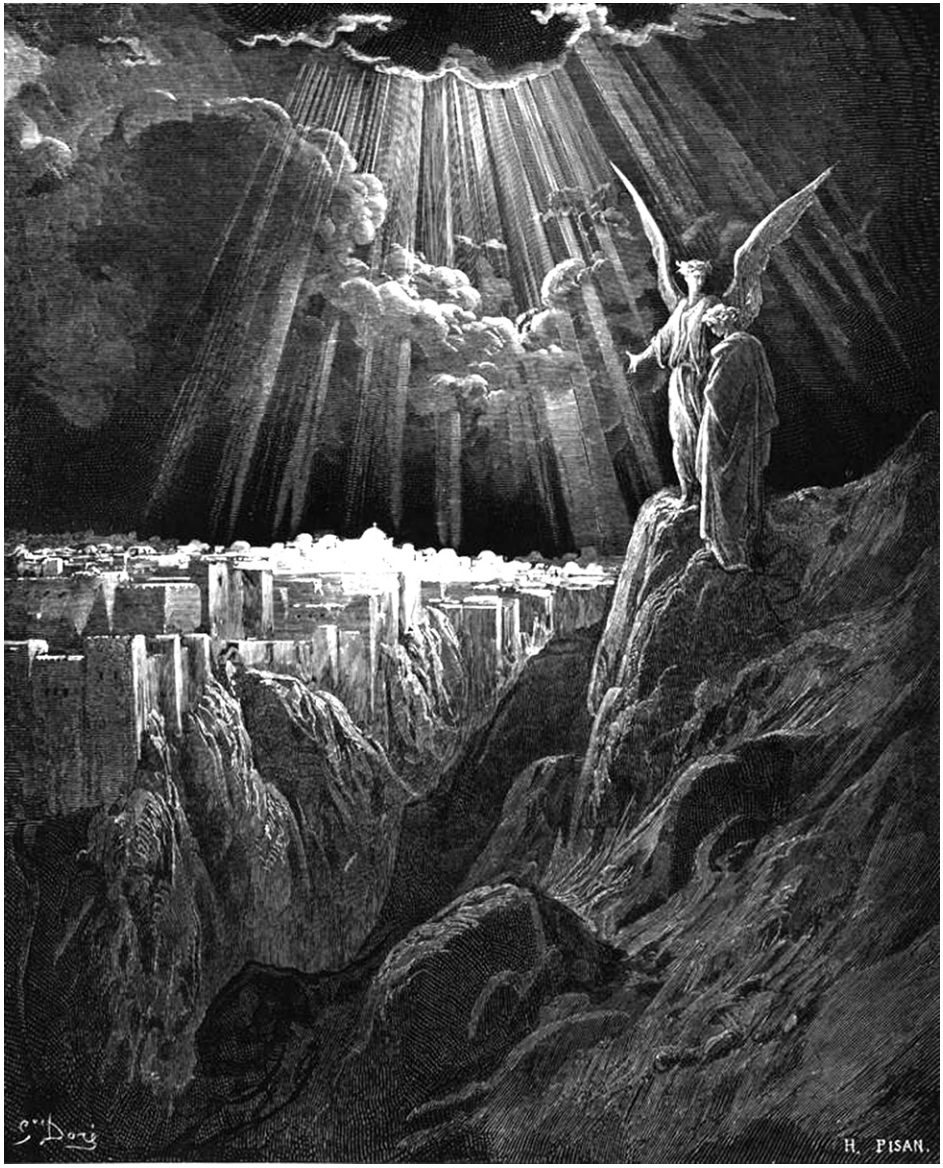

Et civitatem sanctam Hierusalem novam vidi descendentem de caelo a Deo paratam sicut sponsam ornatam viro suo et audivi vocem magnam de throno dicentem ecce tabernaculum Dei cum hominibus et habitabit cum eis et ipsi populus eius erunt et ipse Deus cum eis erit eorum Deus

Apocalypsis 21:2-3

Adiutorium Lectoris

Latine at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossarium

Latine at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place
Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses
Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective
Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6
Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun
Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses
Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective
Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses
Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular
Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32
Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possiblity, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067
Greek: proper noun, place
Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses
Meaning:
Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86
Greek: proper noun, place
Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses
Meaning:
Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442
Greek: proper noun, place
Usage: Phrase 5 times in the New Testament
Meaning:
Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585
Hebrew: proper noun, place
Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses
Meaning:
The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020
Greek: proper noun, place
Usage: 1 time in 2 Peter 2:4
Meaning:
Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossarium +

AionianBible.org/Bibles/Latin---Vulgate-Jerome/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Lucam 8:31
Romanos 10:7
Apocalypsis 9:1
Apocalypsis 9:2
Apocalypsis 9:11
Apocalypsis 11:7
Apocalypsis 17:8
Apocalypsis 20:1
Apocalypsis 20:3

aïdios

Romanos 1:20
Iudæ 1:6

aiōn

Mattheum 12:32
Mattheum 13:22
Mattheum 13:39
Mattheum 13:40
Mattheum 13:49
Mattheum 21:19
Mattheum 24:3
Mattheum 28:20
Marcum 3:29
Marcum 4:19
Marcum 10:30
Marcum 11:14
Lucam 1:33
Lucam 1:55
Lucam 1:70
Lucam 16:8
Lucam 18:30
Lucam 20:34
Lucam 20:35
Iohannem 4:14
Iohannem 6:51
Iohannem 6:58
Iohannem 8:35
Iohannem 8:51
Iohannem 8:52
Iohannem 9:32
Iohannem 10:28
Iohannem 11:26
Iohannem 12:34
Iohannem 13:8
Iohannem 14:16
Actuum Apostolorum 3:21
Actuum Apostolorum 15:18
Romanos 1:25
Romanos 9:5
Romanos 11:36
Romanos 12:2
Romanos 16:27
Corinthios I 1:20
Corinthios I 2:6
Corinthios I 2:7
Corinthios I 2:8
Corinthios I 3:18
Corinthios I 8:13
Corinthios I 10:11
Corinthios Ii 4:4
Corinthios Ii 9:9
Corinthios Ii 11:31
Galatas 1:4
Galatas 1:5
Ephesios 1:21
Ephesios 2:2
Ephesios 2:7
Ephesios 3:9
Ephesios 3:11
Ephesios 3:21
Ephesios 6:12
Philippenses 4:20
Colossenes 1:26
Timotheum I 1:17
Timotheum I 6:17
Timotheum Ii 4:10
Timotheum Ii 4:18
Titum 2:12
Hebræos 1:2
Hebræos 1:8
Hebræos 5:6
Hebræos 6:5
Hebræos 6:20
Hebræos 7:17
Hebræos 7:21
Hebræos 7:24
Hebræos 7:28
Hebræos 9:26
Hebræos 11:3
Hebræos 13:8
Hebræos 13:21
Petri I 1:23
Petri I 1:25
Petri I 4:11
Petri I 5:11
Petri Ii 3:18
Iohannis I 2:17
Iohannis Ii 1:2
Iudæ 1:13
Iudæ 1:25
Apocalypsis 1:6
Apocalypsis 1:18
Apocalypsis 4:9
Apocalypsis 4:10
Apocalypsis 5:13
Apocalypsis 7:12
Apocalypsis 10:6
Apocalypsis 11:15
Apocalypsis 14:11
Apocalypsis 15:7
Apocalypsis 19:3
Apocalypsis 20:10
Apocalypsis 22:5

aiōnios

Mattheum 18:8
Mattheum 19:16
Mattheum 19:29
Mattheum 25:41
Mattheum 25:46
Marcum 3:29
Marcum 10:17
Marcum 10:30
Lucam 10:25
Lucam 16:9
Lucam 18:18
Lucam 18:30
Iohannem 3:15
Iohannem 3:16
Iohannem 3:36
Iohannem 4:14
Iohannem 4:36
Iohannem 5:24
Iohannem 5:39
Iohannem 6:27
Iohannem 6:40
Iohannem 6:47
Iohannem 6:54
Iohannem 6:68
Iohannem 10:28
Iohannem 12:25
Iohannem 12:50
Iohannem 17:2

Iohannem 17:3
Actuum Apostolorum 13:46
Actuum Apostolorum 13:48
Romanos 2:7
Romanos 5:21
Romanos 6:22
Romanos 6:23
Romanos 16:25
Romanos 16:26
Corinthios Ii 4:17
Corinthios Ii 4:18
Corinthios Ii 5:1
Galatas 6:8
Thessalonicenses Ii 1:9
Thessalonicenses Ii 2:16
Timotheum I 1:16
Timotheum I 6:12
Timotheum I 6:16
Timotheum Ii 1:9
Timotheum Ii 2:10
Titum 1:2
Titum 3:7
Philemonem 1:15
Hebræos 5:9
Hebræos 6:2
Hebræos 9:12
Hebræos 9:14
Hebræos 9:15
Hebræos 13:20
Petri I 5:10
Petri Ii 1:11
Iohannis I 1:2
Iohannis I 2:25
Iohannis I 3:15
Iohannis I 5:11
Iohannis I 5:13
Iohannis I 5:20
Iudæ 1:7
Iudæ 1:21
Apocalypsis 14:6

eleēsē

Romanos 11:32

Geenna

Mattheum 5:22
Mattheum 5:29
Mattheum 5:30
Mattheum 10:28
Mattheum 18:9
Mattheum 23:15
Mattheum 23:33
Marcum 9:43
Marcum 9:45
Marcum 9:47
Lucam 12:5
Iacobi 3:6

Hadēs

Mattheum 11:23
Mattheum 16:18
Lucam 10:15
Lucam 16:23
Actuum Apostolorum 2:27
Actuum Apostolorum 2:31
Corinthios I 15:55
Apocalypsis 1:18
Apocalypsis 6:8
Apocalypsis 20:13
Apocalypsis 20:14

Limnē Pyr

Apocalypsis 19:20
Apocalypsis 20:10
Apocalypsis 20:14
Apocalypsis 20:15
Apocalypsis 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Liber Numeri 16:30
Liber Numeri 16:33
Deuteronomii 32:22
I Samuelis 2:6
Ii Samuelis 22:6
I Regum 2:6
I Regum 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalmorum 6:5
Psalmorum 9:17
Psalmorum 16:10
Psalmorum 18:5
Psalmorum 30:3
Psalmorum 31:17
Psalmorum 49:14
Psalmorum 49:15
Psalmorum 55:15
Psalmorum 86:13
Psalmorum 88:3
Psalmorum 89:48
Psalmorum 116:3
Psalmorum 139:8
Psalmorum 141:7
Proverbiorum 1:12
Proverbiorum 5:5
Proverbiorum 7:27
Proverbiorum 9:18
Proverbiorum 15:11
Proverbiorum 15:24
Proverbiorum 23:14
Proverbiorum 27:20
Proverbiorum 30:16
Ecclesiastes 9:10
Canticum Canticorum 8:6
Isaiæ 5:14
Isaiæ 7:11
Isaiæ 14:9
Isaiæ 14:11
Isaiæ 14:15
Isaiæ 28:15
Isaiæ 28:18
Isaiæ 38:10
Isaiæ 38:18
Isaiæ 57:9
Hiezechielis Prophetæ 31:15
Hiezechielis Prophetæ 31:16
Hiezechielis Prophetæ 31:17
Hiezechielis Prophetæ 32:21
Hiezechielis Prophetæ 32:27
Osee Propheta 13:14
Amos Propheta 9:2
Jonas Propheta 2:2
Habacuc Propheta 2:5

Tartaroō

Petri Ii 2:4

Questioned

Psalmorum 94:17
Psalmorum 115:17
Ecclesiastes 9:3
Actuum Apostolorum 2:24

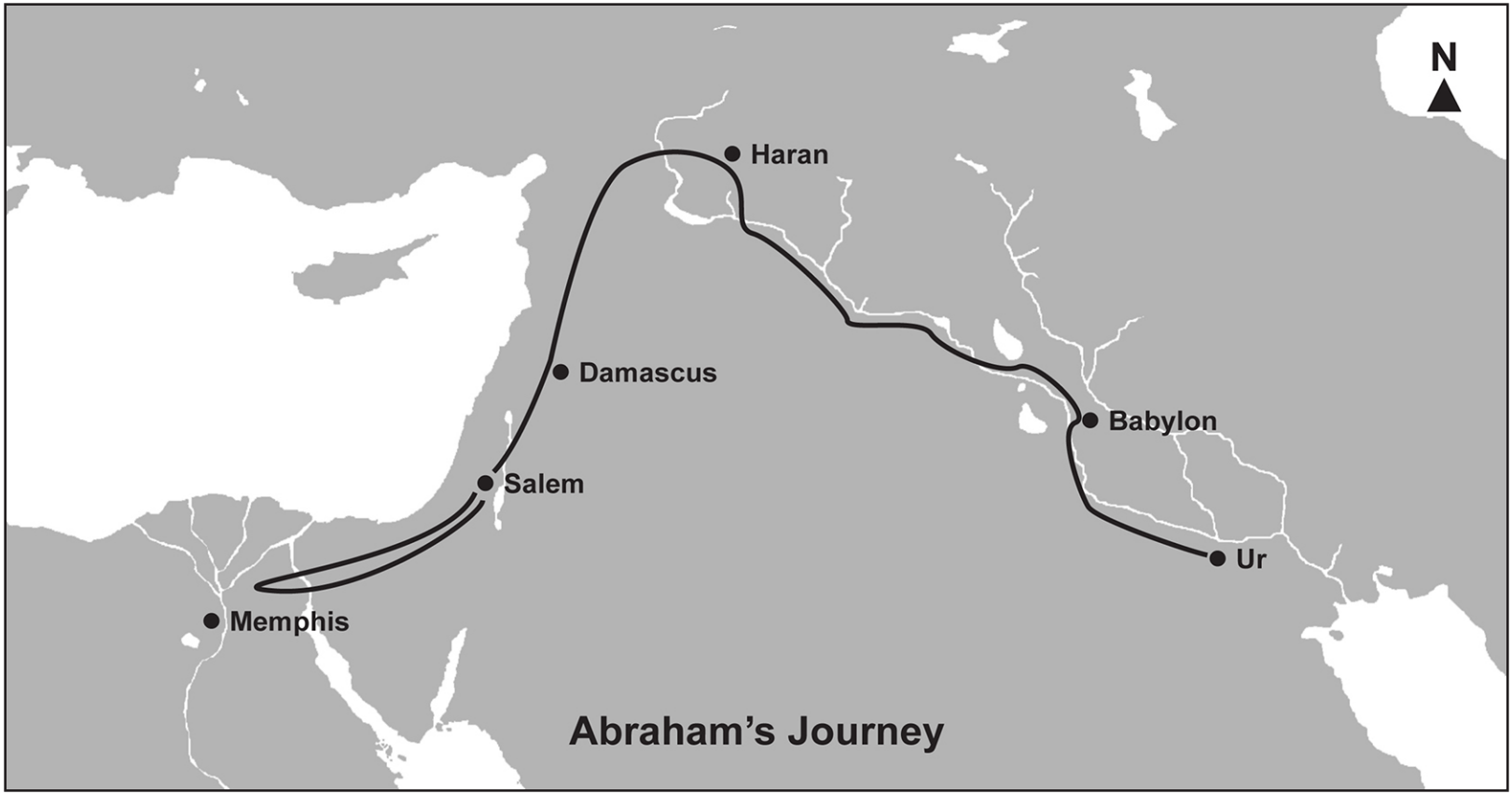

Fide qui vocatur Abraham oboedivit in locum exire quem accepturus erat in hereditatem et exiit nesciens quo iret - Hebræos 11:8

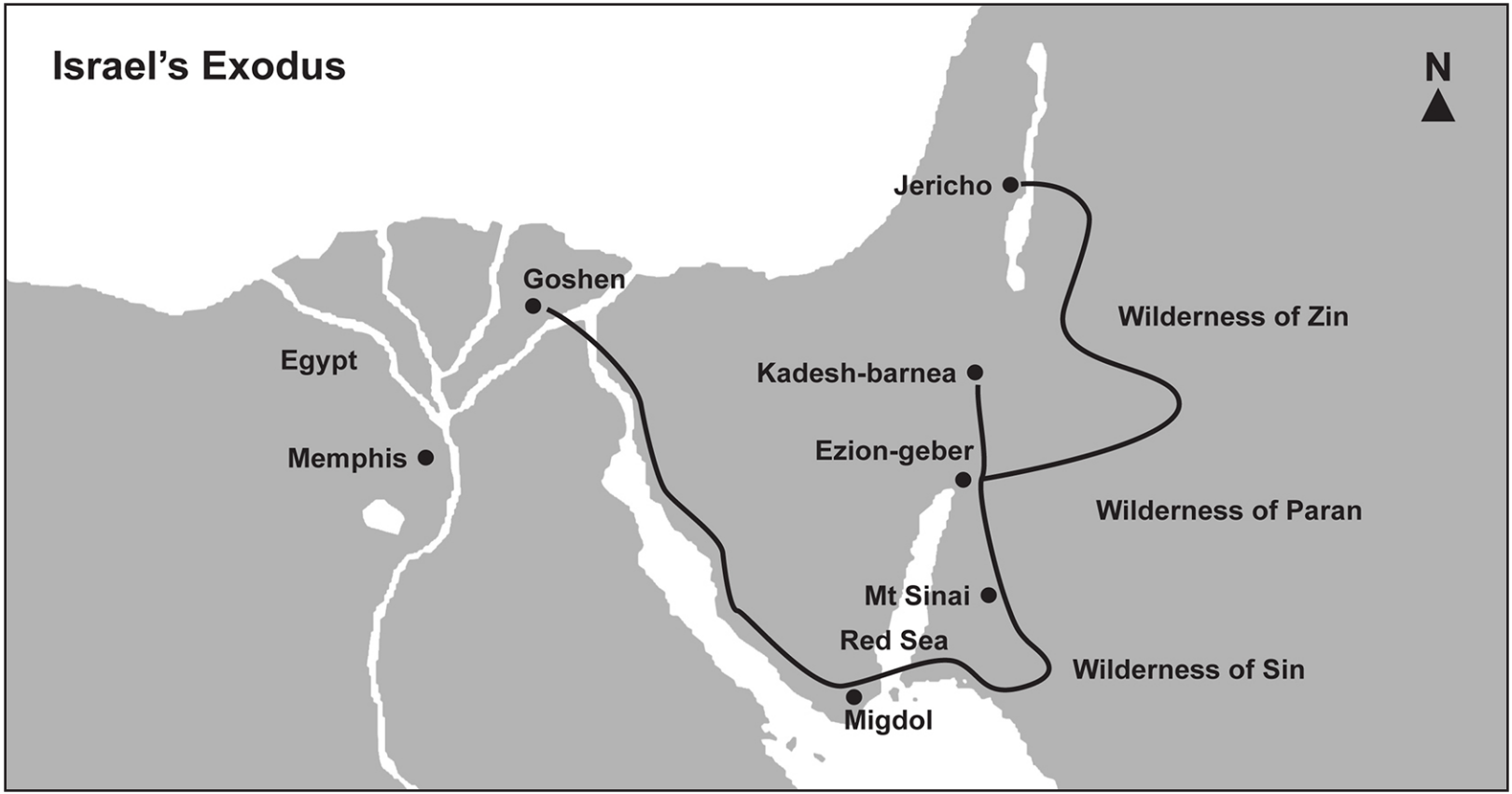

Igitur cum emisisset Pharao populum non eos duxit Dominus per viam terrae Philisthim quae vicina est reputans ne forte paeniteret eum si vidisset adversum se bella consurgere et reverteretur in Aegyptum - Exodus 13:17

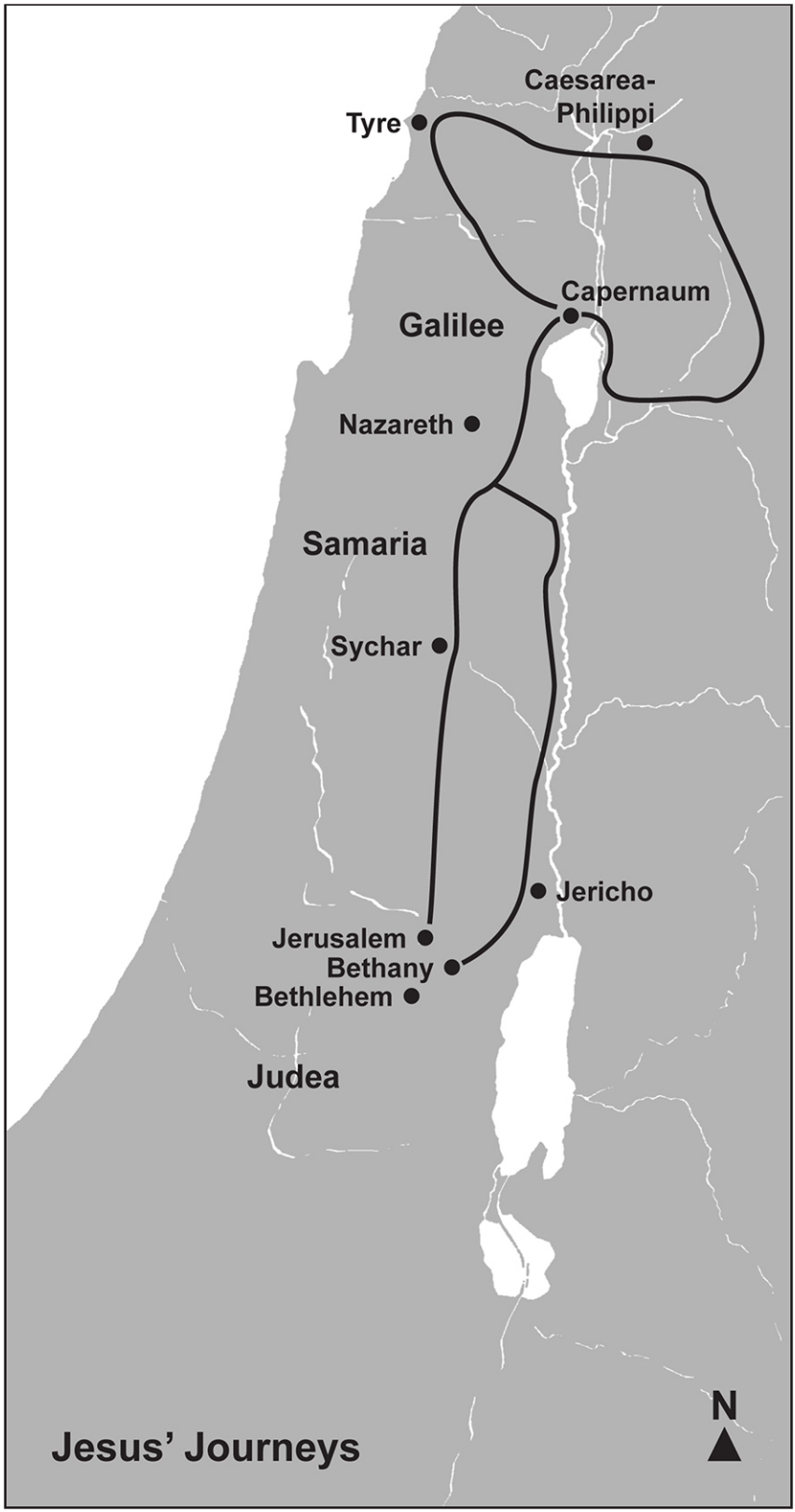

Nam et Filius hominis non venit ut ministraretur ei sed ut ministraret et daret animam suam redemptionem pro multis - Marcum 10:45

Paulus servus Christi Iesu vocatus apostolus segregatus in evangelium Dei - Romanos 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert marytyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			Genesis 1:26 - 2:3		Mankind is created in God's image, male and female He created us				
How are we sinful?			Romans 5:12-19		Sin entered the world through Adam and then death through sin				
Where are we?			**When are we?**						
			Innocence		Fallen				Glory
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.	Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
Who are we?	God	Father	John 10:30 God's perfect fellowship	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
		Son			John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
		Holy Spirit			Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people		Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
		Deceased believing			Luke 16:22 Blessed in Paradise				
		Deceased unbelieving			Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
	Angels	Holy			Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
		Imprisoned		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
		Fugitive			1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 20:13 Thalaasa	
		First Beast						Revelation 19:20 Lake of Fire	
		False Prophet							
		Satan						Revelation 20:2 Abyss	
Why are we?			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7		For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all				

Sors

Latine at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarrantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you," John 15:16*. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Euntes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti - Mattheum 28:19